

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Daglige Beretninger
om
Begivenheder under den
tyske Besættelse

Udgivet af Københavns Borgerrepræsentation 1946

Digitaliseret og publiceret af Selskabet for Københavns
Historie 2007

Indhold

Introduktion til den digitale udgave	3
I. Politidirektørens Beretninger om Forholdene i København i Tiden fra den 1. Januar til den 28. Juni 1944.	4
II. Redaktør Søren Hansens Beretning om Begivenhederne i København i Dagene omkring den 1. Juli 1944.	121
III. Politidirektørens Beretning om Forholdene i København i Tiden fra 5. Juli til den 17. September 1944.....	146
IV. Redaktør Søren Hansens Beretninger om Tiden fra den 19. September 1944 til den 4. Maj 1945.....	190
IV. Slutning.....	615
V. Registre	615

Introduktion til den digitale udgave

"Daglige Beretninger om Begivenheder under den tyske Besættelse (fra 1. januar 1944 til 4. Maj 1945)" blev udgivet af Københavns Magistrat i november 1946. Der var tale om et genoptryk af de informationsblade, som var blevet sendt til Borgerrepræsentation og ledende embedsmænd, senere desuden tilsvarende modtagere i Frederiksberg og Gentofte Kommuner for at holde dem orienteret om, hvad der sket i hovedstaden. Fra 19. september 1944 omfattede orienteringen også forhold i hele landet.

Beretningerne var halvt illegale: De indeholdt oplysninger, der ikke kunne trykkes i dagspressen og de var ikke omfattet af censuren, de blev udsendt med bud - og det forventedes, at modtagerne behandlede oplysningerne med diskretion.

På den anden side forsøgte man at opretholde skindet af legitimitet, ved at indsamle og trykke dem som om det drejede sig om fuldt lovlige meddelelser: Daglige Beretninger blev indsamlet og redigeret med udgangspunkt i Overborgmesterens Sekretariat på Københavns Rådhus og blev duplikeret i Rådhusets skrivestue - i al diskretion, men ikke på nogen måde skjult. Hver udsendelse var ledsaget af et brev fra overborgmester Viggo Christensen, der havde påtaget sig at bære ansvaret, hvis tyskerne skulle opdage, hvad der foregik.

For den første del af beretningerne er kilden Københavns Politidirektør. Siden kompilerede redaktør Søren Hansen oplysninger fra mange forskellige sider, og han skrev også en meget detaljeret redegørelse for de dramatiske dage under Folkestrejken i juni.

Beretningerne fortæller i et meget nøgternt sprog om, hvad man ved udgivelsen i 1946 betegende "som en bevæget tid". En gennemlæsning af stoffet fra ende til anden kan kun bekræfte dette indtryk. Det var derfor forståeligt, at nogle af de oprindelige modtager søgte at komplettere deres private sæt af de "Daglige Beretninger". Det var ikke muligt, og i stedet besluttede Magistraten at udsende alle beretningerne i bogform, fordi de "ville være af Betydning for Fremtiden og af Værdi for de Kommunalbestyrelsesmedlemmer, der selv oplevede Perioden".

Beretningerne blev kun udstyret med et summarisk register over kommunale institutioner og embedsmænd, og det har derfor været vanskeligt at udnytte de mange værdifulde oplysninger i værket. Det er naturligvis også baggrunden for at Selskabet for Københavns Historie har valgt at indskanne og publicere bogen. Bearbejdning af den skannede text er udført af Jan Möllerström og Bjørn Westerbeek Dahl.

Formålet med udgivelsen af "Daglige Beretninger" var som omtalt at oplyse, hvad den helt legale dagspresse IKKE skrev om. Det kan naturligvis give en moderne læser et noget fragmentarisk indtryk af begivenhederne.

Ophavssituationen gør endvidere også vigtigt at understrege, at oplysningerne ikke blev verificeret under udgivelsen i 1944/45 eller ved den samlede i 1946. Selvom, der ikke fremkom nogen offentlig kritik af værkets indhold ved genudgivelsen, kan teksten derfor indeholde rygter og formodninger, der er i strid med fakta.

På godt og ondt er "Daglige Beretninger om Begivenheder under den tyske Besættelse" den nøgterne registrering af store og små begivenheder i København i de sidste godt 16 måneder af Besættelsen.

Jan Möllerström, Bjørn Westerbeek Dahl

I. Politidirektørens Beretninger om Forholdene i København i Tiden fra den 1. Januar til den 28. Juni 1944.

Fra den 1. Januar 1944 Kl. 10 til den 2. Januar 1944 Kl. 10.

Kl. 15,10 meddelte St. 7, at Posten paa Trianglen Kl. 15,08 telefonisk havde indberettet, at 2 Dobbeltposter af Schalburgmænd havde taget Opstilling foran henholdsvis Triangel-Teatret og Café "Odin". Den ene Mand i hver Post var bevæbnet med Karabin. Posterne fulgte med stor Interesse Politibetjentenes Opringning til Stationen, hvorefter de forsvandt i Retning mod Frimurerlogen.

Kl. 16,10 havde en Mandsperson paa Axeltorv sagt "glædeligt Nytaar" til en tysk Soldat. Dette var blevet misforstaaet, idet Soldaten lod Personen anholde og indbringe til Station 1. Afdeling A. S. tog sig af Sagen.

Kl. 18,10 meddelte St. 2, at en tysk Underofficer i Restaurant "Mayfair", Østergade 15, havde truet en Tjener og nogle af Gæsterne med Pistol. Afdeling A. S. kom til Stede. Senere oplyste St. 2, at Underofficeren med knyttet Haand havde slaaet flere af Gæsterne oven i Hovedet. Desuden havde han med en Saks klippet Haarlokker af en mandlig Gæst. Feldgendarmeriet var kommet til Stede i Restaurationen og havde anholdt og afvæbnet Soldaten.

Kl. 19,25 indgik der til St. 1 Melding om, at 2 tyske Soldater paa Nørreport Station havde trukket Pistol og derved standset Togtrafikken. Politiet kom til Stede, og det viste sig, at Soldaterne, der skulde med S-Toget til Lyngby, havde presset sig ind i en overfyldt Vogn. En Kvinde, der skulde ud af Toget, havde, idet hun passerede forbi Soldaterne, spyttet den ene i Ansigtet, hvorefter hun forsvandt i Trængslen. Da Passagererne indtog en truende Holdning overfor Soldaterne, trak den ene af dem sin Pistol. Den tjenstgørende Jernbaneassistent anmodede Soldaterne om at gaa længere tilbage i Toget, hvor der var Plads, men dette nægtede de. Feldgendarmeriet blev tilkaldt og tog sig af Soldaterne, hvorefter Toget afgik med 20 Minutters Forsinkelse. Det oplystes, at Soldaterne ikke havde affyret Skud.

Kl. 20,00 havde en beruset Mandsperson truet og generet 2 tyske

8

Soldater i Holbergsgade. Han blev indbragt til St. 2. Afdeling A. S. overtog Sagen.

Der er i Nat indbragt 15 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 6 anholdt, og 9 meldte sig selv.

Fra den 2. Januar til den 3. Januar.

Kl. 10,00 blev der paa Nørrebrogade fundet nogle Løbesedler med Paaskrift: "Frihedskæmperen Martin Andersen skudt af Nazi. Begravelse i Dag Kl. 10 1/2 fra Bispebjerg Krematorium. Mød eller send Blomster." Det viste sig, at kun 6-8 Mennesker kom til Stede, og alt forløb roligt.

Kl. 18,30 blev St. 7 kaldt til Værtshusuorden i Ryesgade 112. Da man kom til Stede, var der et Par af Urostifterne, der løb deres Vej. Politimændene affyrede Skræmmeskud for at faa dem til at standse, men de paagældende vendte sig om og affyrede nogle Skud mod Politiet, hvorpaa de forsvandt i Mørket. Statsadvokatens Afdeling underrettet.

Kl. 19,55 meldte St. 1, at en ung Mand, der bar en Taske, paa Raadhuspladsen ved et Uheld kom til at strejfe Tasken op af en af 2 tyske Marinesoldater. Marinesoldaterne slog ham ned, og han blev ført til Hospitalet formentlig med Hjernerystelse. Gerningsmændene forsvandt.

Kl. 6,50 blev det anonymt til Søpolitiafdelingen meddelt, at Burmeister & Wain i Sydhavnen i Løbet af Formiddagen vilde blive sprængt i Luften. Der blev intet foretaget i den Anledning.

Der er i Nat indbragt 27 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 19 anholdt, og 8 meldte sig selv.

Fra den 3. Januar til den 4. Januar.

Kl. 10,48 meddelte Kriminalpolitiet i Hellerup, at der Kl. 10,30 er øvet Sabotage mod den rumænske Gesandts Automobil i Garagen, Højrup Allé 34.

Kl. 13,50 trængte 3 Mand gennem Hoveddøren og 2 Mand gennem Bagdøren til Skrædderfirmaet, Bevtoftegade Nr. 13, Kld. 2 Mand var yderligere posteret ved Udgangen. De tvang Personalet til at forlade Virksomheden, og der blev anbragt en Bombe, der straks efter eksploderede. Virksomheden, der arbejder 100% for Tyskerne, blev raseret.

Kl. 15,45 har 2 tyske Marinesoldater under deres Passage gennem Christiansgade affyret nogle Skud med Karabin. Ingen blev ramt. De fortsatte mod Frihavnen.

Kl. 16,55 Sabotagebrand i Jeppesens Savskæreri, Gladsaxevej 34 i Søborg. Firmaet arbejder for Tyskerne.

9

Kl. 18,35 Ildløs (Sabotagebrand ?) paa Tømmerpladsen, Lygten Nr.10.

Kl. 18,50 ringede en anonym Person til Fabrikken (Børstenbinderi) Hannovergade 8, og meddelte, at Fabrikken inden Kl. 21 vilde blive sprængt i Luften. Arbejderne, der skulde begynde Kl. 19, blev sendt hjem. Tyskerne ønskede Politiafspærring af Fabriksomraadet til Kl. 21,15.

Kl. 19,55 har 2 berusede tyske Marinesoldater paa Østergade ituslaaet Ruden til Paraplyforretningen i Nr. 53. Marinesoldaterne undløb.

Kl. 20,15 blev en Brandbombe kastet ind ad et Vindue til en Beboelseslejlighed paa Caroline Mathildesvej 21 i Lyngby. Bomben faldt i et Badekar og slukkedes.

Kl. 4,40 underrettede Søborg Politi St. 8 om, at 8-10 revolverbevæbnede Mænd var trængt ind i Savskæreriet Gladsaxevej 34 og havde anbragt Bomber. Hellerup og Lyngby Politi til Stedet.

I Løbet af Døgnet er der ved anonyme Personers Telefonopringning meddelt, at Bomber er anbragt følgende Steder: Københavns Hovedbanegaard, Københavns Skotøjsfabrik, Bryggerivej 9, og Fritidshjemmet, Vilh. Thomsens Allé 13.

Der er i Nat indbragt 18 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 6 anholdt, og 12 meldte sig selv.

Fra den 4. Januar til den 5. Januar.

Kl. 9,25: Telefonisk Meddelelse om, at Københavns Skotøjsfabrik, Bryggerivej, vilde blive sprængt i Luften ved Bomber Kl. 11. Intet foretaget og intet sket.

Kl. 12,05: Ligeledes telefonisk Meddelelse, at Hellerup Jernbanestation inden Kl. 13 vilde blive sprængt i Luften, idet der var anbragt 3 tidsindstillede Bomber. Hverken Jernbane eller Politi foretog noget.

Kl. 15,35 truede en Mand ved Navn Ankjær Petersen, som er ansat i det tyske Politi, og som befandt sig som Kunde i Cigarforretningen Gasværksvej 13, en anden Kunde med Pistol. Der opstod en Kamp, men en anden Kunde forhindrede yderligere Voldshandling.

Kl. 19,15 har en Reservebetjent og en Sabotagevagt i Statsbanernes Centralværksteder affyret 5 Skud i Anledning af mistænkelig Støj. Der fandtes ingen Personer.

Kl. 19,16 trak 4 tyske Soldater i en Sporvogn paa Trianglen deres pistoler og truede Passagererne. De løb derefter ud ad Øster Allé. De eftersøgtes forgæves. Der skete ingen Skade.

Kl. 22,18 bad Frederiksberg Politis Radiovogn om Assistance i Anledning af stærk Skydning ved Lollandsvej-Godthaabsvej. Det drejede sig formentlig om Ildkamp mellem Politi og nogle Indbrudstyve. 2 Radiovogne kørte til Assistance med "Udrykning". Det viste sig, at 2 Kriminal

10

betjente skulde anholde nogle Indbrudstyve ved Lollandsvej. Politi og Tyve skød paa hinanden, men ingen kom til Skade. Tyvene blev anholdt.

Der er i Nat indbragt 9 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 4 anholdt, og 5 meldte sig selv.

Fra den 5. Januar til den 6. Januar.

Kl. 16,25 blev en Politibetjent i Café "Skansen", Hjørnet af Dybbølgsgade og Oehlenschlägersgade overfaldet af en civil Person, som var blevet nægtet Servering paa Grund af Beruselse. Han blev indbragt til Stationen, hvor det viste sig, at han var S. S. Sturmann. Feldgendarmeriet og A. S. underrettet.

Kl. 19,00: 4 store Eksplosioner og Ildebrand i Vedbækgade 4. Et Modelsnedkeri og et Skomagerværksted ødelagt. Formentlig Sabotage.

Fantasibomber paa Hovedbanegaarden og Østbanegaarden. Ligeledes Opringning til "Atlas", Baldersgade. Da det meddeltes, at en Spærrebom til Fabrikken var fjernet, blev Forholdene undersøgt, uden at der fandtes noget at bemærke.

Der har i Nat været indbragt 13 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 7 anholdt, og 6 meldte sig selv.

Fra den 6. Januar til den 7. Januar.

Kl. 12,25: Anonym Telefonopringning til Politistation 3 om, at der var lagt Bomber i Ejendommen, Amaliegade 37. Ejendommen undersøgt. Intet fundet.

Kl. 13,05 melder Station 7, at nogle tyske Soldater har slaaet en Sporvognsvognstyrer, fordi han efter de tyske Soldaters Mening havde sat Sporvognstoget for tidligt i Gang ved Stoppestedet ved Strandvejen-Jagtvejen. Det tyske Feldgendarmeri tilkaldt, og navnene paa Soldaterne noteret.

Kl. 13,35 melder Station 8, at fire ukendte Mandspersoner har overfaldet Fru Henny Hansen, Lundtoftegade 103, 2. Sal. Statsadvokaten for særlige Anliggender behandler Sagen.

Kl. 16,15 melder Station 3, at Redaktør Helge Bangsted, Dagbladet "Fædrelandet", har begæret Politiledsagelse mellem Redaktionskontoret, Store Kongensgade 40, og sin midlertidige Bopæl, Store Kongensgade 21, daglig i Tiden mellem Kl. 17 og 20. Begæringen taget til Følge.

Kl. 17,10 melder Station 7, at Professor Hal Koch, Nordisk Kollegium, Strandboulevarden, Tlf. Tria 148, Kl. 17,05 har modtaget en anonym Telefonopringning om, at han helst skal forlade Nordisk Kollegium for Natten. Fast Politivagt etableret paa Stedet.

11

Kl. 21,43 melder Station 9, at Sabotagevagterne paa H. C. Ørstedsværket har afgivet 8 Karabinskud efter nogle Mandspersoner, som undløb.

Iøvrigt en Del Meldinger om Skydning paa Amager og Vesterbro, som det ikke har været muligt at faa verificerede.

Endvidere er der som Følge af den kraftige Skydning med Luftværnsartilleriet Natten til den 6. Januar 1943 indgaaet mange Meldinger om mindre Krigsskader.

Der er i Nat indbragt 16 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 11 anholdt, og 5 meldte sig selv.

Fra den 7. Januar til den 8. Januar.

Kl. 12,28 meddelte en ukendt Person ved Telefonopringning til Københavns Skotøjsfabrik, at der var anbragt Bomber i Virksomheden. Intet foretaget, og der skete intet.

Kl. 15,08 melder Station 2, at der skal være nogle Personer ved Hjørnet af Holbergsgade og Holmens Kanal. De anførte Personer "holder Folk op". Det viste sig at være tysk Politi, der foretog Husundersøgelse.

Kl. 15,54 Melding om "Fantasibomber" i Skandinavisk Motorfabrik, Lundtoftegade 106. Intet foretaget.

Kl. 18,10 Melding om Ildløs Bevtoftegade 8. Sabotage. Virksomheden arbejder for Værnemagten. Mindre Virksomhed, men forholdsvis stor Skade.

Kl. 19,33 meddelte Station 8 over Udrykningstjenesten, at en anonym Mandsperson havde ringet Sabotagevagten ved "Atlas" op og fortalt, at der var henlagt Bomber i Virksomheden. Den tyske Sprængkommando tilkaldt. Iøvrigt blev der ikke foretaget noget. Arbejderne nægtede imidlertid at optage Arbejdet. Senere paa Aftenen anmodedes om Passersedler til Arbejderne, hvilket blev nægtet.

Kl. 20,50 meddelte Station 7, at en Mandsperson ved Navn Kaj Louis Jørgensen, Livjærggade 28, 4., kort forinden var blevet antastet af 4 ukendte Mandspersoner paa Gaden. Jørgensen undløb, men blev herunder saaret af et Pistolskud i den ene Haand. Han blev i Ambulance kørt til Rigshospitalet. Jørgensen arbejder for Værnemagten i tidligere Restaurant Lodberg.

Kl. 23,53 meldte Sabotagevagterne fra "Atlas", at der var affyret nogle Skud efter formentlige Sabotører. Intet mistænkeligt konstateret.

Kl. 0,17 Assistance til Vendersgade 33, hvor nogle ukendte, civile Personer forsøgte at trænge ind hos Kaptajnløjtnant Clauson-Kaas. Det blev konstateret, at de omhandlede Personer tilhørte det tyske Kriminalpoliti, hvorefter dansk Politi trak sig tilbage.

12

Kl. 6,15 hørtes 3 kraftige Eksplosioner, som viste sig at hidrøre fra Burmeister & Wains Afdeling ved Wilders Plads. Ca. 14 Sabotører var kort forinden trængt ind i Virksomheden dels fra Søsiden og dels fra Porten mod Strandgadesiden, hvor der paa daværende Tidspunkt fandt Arbejdsaflysning Sted. De tilstedeværende 4 Bevogtningsmænd blev "holdt op", hvorefter de førtes til Beskyttelsesrum sammen med de tilstedeværende Arbejdere. Kort efter skete Eksplosionerne, der ødelagde den store Monteringshal. I Forbindelse med Eksplosionerne opstod Ildløs, der var ret omfattende, men blev slukket i Løbet af ca. en Time. Sabotørerne var, kort før Eksplosionerne skete, set køre bort i Motorvogne.

Ved Eksplosionerne skete tillige ret stor Skade paa Søpolitiets Lokaler, der er beliggende i umiddelbar Nærhed af Burmeister & Wain.

Kl. 8,40 anonym Opringning til Hansens Trikotagefabrik, Gartnerivej 5, om "Fantasibomber".

Kl. 9,08. Københavns Skotøjsfabrik melder paany om anonym Opringning til Virksomheden, hvor der igen skulde være udlagt Bomber.

Kl. 9,15 meldtes fra Politiets Vagter ved Burmeister & Wain, at der var fundet endnu en Bombe, der ikke var detoneret. Indre Afspærring foretaget.

Der er i Nat indbragt 14 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 10 anholdt, og 4 meldte sig selv.

Fra den 8. Januar til den 9. Januar.

Kl. ca. 10 foretog tysk Kriminalpoliti Razzia i Magasin du Nord, hvorunder der i et Kølehus blev fundet danske Uniformer, der derefter blev kørt bort.

Kl. ca. 10,10 Melding om "Fantasibomber" i Karamelfabrikken, Ny Toldbodgade 13. Intet foretaget.

Kl. ca. 11 blev der i Bur-Wains [i. e. Burmeister & Wains] Montagehal af den tyske Sprængkommando fundet 3 ueksploderede Bomber, hvorefter Spærringen blev hævet.

Kl. 12,15 Melding om "Fantasibomber" i Nordisk Korsetfabrik, Amaliegade 37. Intet foretaget.

Kl. 13,45 Melding om, at der var lagt Bomber paa 1. og 2. Sal hos Burmeister & Wain, Strandgade ved Christianskirken. Arbejderne forlod Virksomheden. Sprængkommandoen undersøgte Lokalteterne, men fandt ingen Bomber.

Kl. 18,05 Melding om, at en Bombe kort forinden var eksploderet i en Bremskupé i en Jernbanevogn i en Togstamme, der holdt ved Gentofte Station. 3 Vogne fuldstændig ødelagt. 2 Vogne med Ammunition i samme Togstamme blev ikke beskadiget. Der var tysk Vagtpost ved disse 2 Vogne.

13

Af Hensyn til Eksplosionsfaren blev Toggangen standset, og de omliggende Ejendomme, der havde taget en Del Skade, blev evakuerede. Ingen Personer kom til Skade. Toggangen genoptaget Kl. 20,25. Spærretiden i Gentofte og Lyngby Kommuner blev grundet paa Togstandsningen udskudt til Kl. 22,00.

Kl. 18,25 anholdt en beruset tysk Soldat uden Grund 2 danske Statsborgere paa Hellerup Jernbanestation. Feldgendarmeriet blev tilkaldt, og den tyske soldat blev kørt til Kastellet.

Kl. 20,15 hørtes kraftig Skydning fra Frimurerlogen ind mod Fælledparken og fra A. F. Kriegersvej. "Dagmarhus" blev underrettet.

Kl. 22,20 Melding fra Station 8 om, at mistænkelige Personer færdedes i Nærheden af Maskinfabrikken "Atlas", Baldersgade. Intet mistænkeligt konstateret.

Kl. 4,12 Melding om en kraftig Eksplosion hos Automobilfirmaet Heiber Service, Lyngbyvej 162. En stor Hal sprængt i Luften og mindre Ildløs, som hurtigt blev slukket. 2 Sabotagevagter tilskadekommet og bragt til Hospitalet, men kunde efter Behandling føres til deres Hjem. Mange Vinduesruder i Ejendomme i Nabolaget knust.

Der er formentlig udefra kastet en Bombe ind i Virksomheden, idet Sabotagevagterne efter det hidtil oplyste intet mistænkeligt har observeret før Eksplosionen, ved hvilken 14 tyske og 1 dansk Motorkøretøj blev ødelagt.

Der er i Nat indbragt 21 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 9 anholdt, og 12 meldte sig selv.

Fra den 9. Januar til den 10. Januar.

Kl. 10,45 anmeldte Distriktsleder Jørgensen, D. N. S. A. P., at Døren til Partiets Kontor, Kultorvet 13, var opbrudt, og at der i Kontorlokalerne var fundet en mistænkelig Pakke. Denne viste sig at indeholde 2 almindelige Tørelementer, og der var intet, der tydede paa Indbrud.

Kl. 17,45 indfandt en Mandsperson sig i Bagermester Piis Forretning, Sdr. Boulevard. 97, hvor han gik om bag Disken, truede Ekspeditricen med Pistol og forlangte: "Pengene". Da Ekspeditricen løb ud i Baglokalet og skreg op, forsvandt Røveren uden at medtage noget.

Kl. 18,45 Uorden i Restaurant "Fokina", Strandvejen 6, hvor der var opstaaet Skænderi mellem danske og tyske Gæster. En Tysker havde trukket Pistolen, og der blev skudt op i Luften. De civile Gæster blev udvist, og de uniformerede tilbageholdtes til Foranstaltning for Feltgendarmeriet.

Da der Kl. 19,30 ved Nørrebros Runddel var stor Trængsel ved Sporvejsstoppestederne, hvor Publikum stormede Sporvognene, saaledes at

14

nogle Ruder blev trykket ud, hørtes Skud fra Runddelen. Eftersøgning gav intet Resultat.

Kl. 20,00 er der affyret 6 Skud ved Trianglen. Eftersøgning forgæves.

Kl. 20,00 anmeldte en Mand, at han kort forinden i Opgangen til Østerbrogade 80 var blevet truet af 2 pistolbevæbnede Mænd, hvem han havde bebrejdet, at de forrettede deres Nødtørft paa Trappegangen. Eftersøgning forgæves.

Kl. 20,55 blev 2 Ølflasker kastet mod General Gørtz Villa, Svanemøllevej 68. Den ene gik gennem en stor Rude og faldt ind i Dagligstuen, hvor Generalen med Familie opholdt sig. Den anden ramte Vinduesrammen uden at gøre Skade. Flaskerne indeholdt en lugtfri Vædske. Gerningsmanden ukendt.

Kl. 23,08 hørtes Skydning ved Baadsmændsstrædes Kaserne. De nærmere Omstændigheder kendes ikke.

Kl. 0,15 blev der skudt paa Schalburg-Vagtposterne, der gaar foran Ejendommen A. F. Kriegersvej 3. Skydningen blev besvaret.

Kl. 0,58 blev der mod de samme skudt med Maskinpistol, ca. 20 Skud, formentlig fra Rosenvængets Hovedvej. Schalburgmand Ib Christensen saaredes i det ene Ben og bragtes til Krigslazarettet paa Nylandsvej.

Kl. 7,00 meddeltes anonymt pr. Telefon, at Kiksfabrikken, Rialtovej 7, vilde blive sprængt i Luften. Intet foretaget.

Kl. 8,35 meddelte en anonym Mandsperson pr. Telefon til Nordisk Skotøjsfabrik, Bryggerivej 9, at der var udlagt Bomber i Fabrikken. Intet foretaget.

Den 20. Oktober 1943 Kl. ca. 23 blev Fru Mathilde Marie Meyer, født Knudsen, bortført fra sin Bopæl i Villaen Ehlersvej Nr. 16 og Dagen efter fundet myrdet i Rude Skov.

Hun var dræbt ved 7 Pistolskud og havde desuden forskellige Læsioner i Ansigtet, hvor bl. a. Næsen var knust. Disse Læsioner var tilføjet hende i levende Live.

Efter et stort Arbejde er det nu lykkedes Københavns Opdagelsespoliti at opklare denne Forbrydelse, og der er i Sagen foreløbig anholdt og fængslet 12 Personer - alle danske - hvoraf en er fængslet i Malmø, en i Helsingborg, og tre hensidder i den tyske Afdeling paa Vestre Fængsel, idet disse forinden var anholdt for anden illegal Virksomhed. For de resterende syv Personers Vedkommende behandles Sagen af Københavns Politi.

Det viser sig, at Mordplanerne er lagt af 2 unge Kvinder - den 27-aarige Lilly Margrethe Saxtorph og den 22-aarige Ebba Bøcher Frederiksen, Leder af en Vuggestue, som under Foregivende af, at Fru Meyer overfor Tyskerne havde angivet Personer, som hjalp Jøder med at flygte, havde formaaet de øvrige til sammen med dem at gaa i Komplot om at "likvidere" Fru Meyer.

15

Komplottet, hvoraf kun to var tidligere straffede, samledes - efter at først nogle af Medlemmerne havde haft en forberedende Sammenkomst - selve Mordaftenen den 20. Oktober hos en Hr. og Fru Schmidt, som ogsaa er arresterede under Sagen, og her blev Planerne drøftede i alle Enkeltheder, og Drabsmændene - ialt 4 - blev udpegede. De øvrige af Mændene skulde holde Villaen paa Ehlersvej under Observation, medens Bortførelsen fandt Sted.

Efter at Fru Meyer var tvunget til at klæde sig paa, blev hun ført ud til Vognen. I Haven tog en af Morderne fat i hende og drejede hendes Arme om paa Ryggen, hvorved hun blev tvunget i Knæ. Da hun begyndte at skrigе, slog han hende med en Gummiknippel i Ansigtet, saa Næsebenet knustes, og Blodet strømmede fra hende. Derefter blev hun, som stadig var ved Bevidsthed, ført ud i Vognen og kørt ud til Rude Skov. Det var Meningen, at hun skulde skydes ved Logsøen [i. e. Løjsøen], men dette opgav man, da man ikke kunde finde Logsøen. Derefter blev hun ført ned ad Vejen til Børnehjemmet "Bethlehem", hvor en af Morderne affyrede sin Pistol i Ryggen paa hende, hvorefter de andre ogsaa affyrede deres Pistoler mod hende. Til sidst fik hun et Skud gennem Hovedet, for at man kunde være sikker paa, at hun virkelig var død.

Fru Meyer havde medført en Taske, i hvilken der fandtes ca. 120 Kr. Af disse fik hver af Morderne 12 Kr. 50 Øre "til Dækning af Omkostninger". Resten fik Chaufføren for Kørslen.

Fru Meyer, der var Ariar, var gift med Handskefabrikant Michael Carl Moses Meyer, der var ortodoks Jøde. Han havde i mange Aar drevet sin Forretning i Kompagni med Lilly Saxtorphs Fader.

Da Meyer flygtede til Sverige den 8. Oktober 1943, lod han oprette et Dokument, der gav Saxtorph fuld Raadighed over Villaen Ehlersvej 16 samt Handskefabrikken og den Kapital, der stod i Fabrikken, mod at Saxtorph ydede Fru Meyer et Underhold paa 90 Kr. pr. Uge.

Fru Meyer følte sig i høj Grad forurettet over denne Overdragelse, og der opstod herved aaben Uenighed mellem Fru Meyer og Familien Saxtorph.

Der er under Sagen intet oplyst til Støtte for Paastanden om, at Fru Meyer var Angiver eller havde Forbindelse med Tyskerne.

Forslaget om at dræbe Fru Meyer stammer, saavidt det har kunnet oplyses, fra Lilly Saxtorph, som var ansat paa Handskefabrikken; men der foreligger intet som helst om, at Faderen var vidende om hendes Planer.

Banden virkede ikke i Tilknytning til noget politisk Parti, men de fleste af dem tilhørte derimod en selvstændigt virkende illegal Gruppe.

Alle de fængslede har tilstaaet med Undtagelse af den Taxavognmand, der sammen med Drabsmændene kørte Fru Meyer til Rude Skov.

Der har under Sagen været fremsat den Formodning, at et Beløb paa

16

Kr. 2700 skulde være forsvundet samtidig med Fru Meyers Bortførelse, men dette Beløb er senere kommet til Stede.

Der har i Nat været indbragt 9 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 4 anholdt, og 5 meldte sig selv.

Fra den 10. Januar til den 11. Januar.

Kl. 19,37 eksploderede en Bombe, der var anbragt i en Lyskasse ved Studenterforeningen. Husets Fyrrum ødelagdes, og der opstod større Vandskade, ligesom mange Ruder knustes i det omliggende Kvarter. Ingen Mennesker kom til Skade. Eksplosionen gav Anledning til et livligt Skyderi af de ved det nærliggende Dagmarhus posterede tyske Poster. Danske Politiposter ved Dagmarhus blev afvæbnet og anholdt af Tyskerne, hvorfor Posterne maatte inddrages midlertidigt.

Kl. 20,00 detonerede en Bombe i Restaurant "Parnas", Lille Kongensgade 16; mindre Skade i Restauranten, men mange Ruder knust i Kvarterets Ejendomme. Naboejendommen maatte evakueres, da der formodedes at være mere end 1 Bombe. Stedet besøges af Kunstnere, men ikke af Tyskere.

To Gange i Aftenens Løb er der skudt kraftigt med Maskinpistol af Schalburgfolkene ved Villaen paa A. F. Kriegersvej. I et Tilfælde blev der løsnet ca. 20 Skud med Maskinpistol mod Politiassistent Feldrup, der er tjenstgørende ved den nærliggende C.B.-Skole i Rosenvængets Hovedvej, da han i Uniform kom for at hente sin Cykel. Der er gennem Forbindelsesofficeren nedlagt Protest over for Myndighederne i Dagmarhus mod Skyderiet, som fandt Sted før Spærretidens Indtræden.

Kl. 20,30 har en Politibetjent i Istedgade skudt mod en Motorvogn, som ikke standsede paa hans Tegngivning. Projektilet gik gennem Vognens ene Bagskærm, men ellers skete intet. Vognen standsede, da Skuddet var afgivet; det viste sig at være tyske Politifolk.

I Døgnets Løb meldtes om "Fantasibomber" i Hansens Maskinfabrik, Elmegade 5, i en Maskinfabrik, Heimdalsgade 6, i Middagskøkkenet, Vesterbrogade 23. Intet foretaget, intet sket. Københavns Telefon Aktieselskab modtog Truselsbrev om Sabotage mod Trykningen af Telefonbogen, da denne trykkes paa tyske Maskiner. Intet foretaget, intet sket.

Der er i Nat til de københavnske Politistationer indbragt ialt 23 Personer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 20 anholdt, og 3 meldte sig selv.

Fra den 11. Januar til den 12. Januar.

Kl. 12,55 fandtes en Bombe med udbændt Lunte i en Motorvogn hos Skandinavisk Motorkompagni, Lundtoftegade 106.

17

Kl. 19,50 sprængtes en Benzintank paa Hjørnet af Rahbeks Alle og Vesterbrogade i Luften. En Lastmotorvogn, som holdt ved Tanken, beskadiget. Ingen tilskadekomne.

Kl. 20,15 blev Benzintanken, Hjørnet af Enghavevej og Matthæusgade, sprængt i Luften; ingen tilskadekomne, mange Ruder knust i de tilstødende Ejendomme.

Kl. 23,50 melder Station 7: Skydning paa Blegdamsvej ved Frimurerlogen.

Kl. 3,45 melder Station 5, at 6 à 8 tyske Politisoldater, som passerede Vesterbrogade og Valdemarsgade har affyret 2 Skud. Feldgendarmeriet underrettet.

I Døgnets Løb falske Meldinger om Bomber ved Nordisk Skotøjsfabrik (2 Gange), Hotel Terminus, Læderfabrikken, Amagerbrogade 242, Nørreport Station, Papirforretningen, Købmagergade 26, Hotel Kongen af Danmark, ved Amalie Skrams Allé 9, Steffensen (Pølser) Købbyen og Fabrikken "Titan".

Der er i Nattens Løb indbragt ialt 12 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 8 anholdt, og 4 meldte sig selv.

Fra den 12. Januar til den 13. Januar.

Kl. 12,45 meddelte Station 6, at en tysk Marinevægter Kl. 12,03 er blevet indbragt til Stationen i Anledning af, at han havde begaaet en Færdselsforseelse og derefter truet med Pistol.

Kl. 15,53 blev Politiet alarmeret til Nansensgade 47, hvor en større Sabotagebrand var udbrudt i en Madrasfabrik. Der indtraf flere Eksplosioner, og hele Ejendommen stod i lys Lue. Ingen kom nævneværdigt til Skade.

Kl. 18,40 meddelte en anonym Person til Station 3, at der var blevet lagt en Bombe i Kaffebaren, St. Kongensgade 69. Under Hensyn til, at den paagældende Beværtning søges af tyske Soldater og under Hensyn til, at Lukketiden var nær forestaaende, beordredes Restaurationen ryddet. Der forefandtes dog ingen Bomber.

Kl. 19,48 sendtes Politiet til Godsbanegaarden, hvor Vagterne hævdede at have set 2 Personer staa oppe paa Taget af en Remise. Eftersøgning blev foretaget, men gav negativt Resultat.

Kl. 20,30 anmeldte en Taxachauffør til Station 6, at han kort forinden paa Aaboulevarden var blevet hyret af en ung Mand, der ønskede at blive kørt til Borups Allé. Da Vognen naaede til Rantzausgade ved Skyttegade fik Chaufføren imidlertid stukket "et eller andet" i Ryggen, som han mente var en Pistol. Af Frygt for at blive skudt standsede han øjeblikkelig Vognen og løb sin Vej til Politistationen. Passageren havde

18

under Kørselen intet sagt til Chaufføren. Forgæves Eftersøgning blev iværksat.

Kl. 20,35 konstaterede en Radiobil paa Strandvejen, at Tyverialarmanlægget i Forbindelse med Benzintanken ved "Eltham" var i Funktion. Efter at Nordre Birks Politi var blevet tilkaldt, foretoges en Undersøgelse, men med negativt Resultat. I det paagældende Benzinanlæg har Politiet et større Depot af Benzin.

Kl. 22,15 blev der sendt Politi til Nørrevold, hvorfra det var blevet meddelt, at tyske Marinesoldater gik rundt og sparkede paa Folks Døre. Da Politiet kom til Stede, fik det ikke mindst ved Hjælp af Vagtposterne ud for Garderkasernen, de paagældende Marinesoldater til at forfølge sig hjem til Kasernen.

Kl. 22,40 meddeles fra Station 3, at en Bataille har fundet Sted ved Toldvagtstedet paa Søndre Frihavnsvej ved Indkørselen til Frihavnen. Et Par C.B.'er ønskede at standse en dansk Marinevægter, som i Følge med en Dame vilde passere Indgangen til Frihavnen, for at faa Oplysning om Damens Ærinde i Frihavnen. Marinevægteren vilde imidlertid ikke diskutere det Spørgsmaal med C.B.'erne, hvorfor han ganske fejede dem af. Da en C.B.-Undergruppfører derpaa vilde standse Vægteren, trak denne sin Pistol og affyrede et Skud først i Loftet, derpaa i Gulvet, hvorpaa han endelig affyrede et Skud mod Undergruppføreren, der dog ikke blev ramt. Denne sprang imidlertid straks ind paa Vægteren, tog Kvælertag om Halsen paa ham, og slog ham i Gulvet, hvorefter Feldgendarmeriet og Politiet kom til Stede og tog Affære.

Der har i Nat til de københavnske Politistationer været indbragt ialt 11 Personer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 7 anholdt, og 4 meldte sig selv.

Fra den 13. Januar til den 14. Januar.

Fra Kl. 15,28 til 16,50 har det tyske Politi foretaget Husundersøgelse i Ejendommen Aabenraa 10. Der blev skudt livligt baade fra Ejendommen og af Tyskerne. 3 antagelig tilfældige Personer blev saaret og kørt til Hospitalet. En tysk Kriminalassistent blev dræbt og en tysk Politimand saaret. Der blev anholdt 5 Personer - formentlig Sabotører. Tysk Politi havde afspærret i Kvarteret, og dansk Politi var til Stede i tilbørlig Afstand.

Kl. 19,30 blev der i en Gang ved Siden af Café "Heidelberg", Studiestræde 31, fundet en mistænkelig Pakke. Pakken blev af en Tjener eller Værten i Café "Heidelberg" kastet ud paa Gaden. Politiet foretog fornøden Afspærring, og den tyske Sprængkommando fjernede Pakken, som viste sig at indeholde 5 kg Sprængstof (Aerolit), som efter Tyskernes Udsagn havde været nok til at jævne hele Kvarteret med Jorden, dersom Bomben var sprunget.

19

Kl. 19,48 var der i Fensmarksgade 36 paa Hovedtrappen antændt noget pulver, der havde udviklet en meget kraftig Røg.

Kl. 0,15 meldte Sabotagevagterne paa Philips Fabrikker, Strandlodsvej, at der stod 2 mistænkelige Personer uden for Porten. Personerne, der formentlig var i tysk Uniform, havde forsøgt at tiltvinge sig Adgang til Fabrikken. Da Politiet kom til Stede, var de paagældende gaaet.

Kl. 2,40: Politi med Hunde afsendt til H. C. Ørstedsværket, hvor Sabotagevagterne havde skudt paa mistænkelige Personer i Terrænet. Eftersøgningen gav intet Resultat.

Der har i Døgnets Løb været afgivet falske Meldinger om henlagte Bomber i Burmeister & Wain's Maskinfabrik, Strandgade 4, hvor Arbejderne var gaaet i Beskyttelsesrum i ca. 2 1/2 Time, i Café "Tosca", Frederiksberggade og i Godthaabsvejens Jernbanestation.

Der har i Nat til de københavnske Politistationer været indbragt ialt 22 Personer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 21 anholdt, og 1 meldte sig selv.

Fra den 14. Januar til den 15. Januar.

Kl. 12,00 er der i Sdr. Allé 9 fundet et 3/4 m dybt Hul i Haven. Kaptajn Birkhede konstaterede, at det drejede sig om en sprængt Vandaare - ikke Forsager.

Ca. Kl. 18,30 blev der af ukendt Gerningsmand lagt Knaldperler paa flere af Sporvejskinnerne paa Raadhuspladsen.

Kl. 18,43 meldtes om kraftig Skydning ved Valby Maskinfabrik (F. L. Smidth). Sabotagevagten mente at have set Sabotører. Politiets Eftersøgning med Politihunde var resultatløs.

Kl. 18,52 er hørt Maskinpistolskydning formentlig fra Kvarteret omkring Riffelsyndikatet - Frihavnen. Ikke konstateret.

Kl. 19,00 eksploderede i Øresundsgade ved Sporvejsremisen en hjemmelavet Sejlgarnsbombe. Ingen Skade.

Kl. 19,13 meldtes, at der paa 1. Sal i Nørrevoldgade 106 var fundet en mistænkeligt udseende Pakke. Denne indeholdt Sildehoveder.

Kl. 20,00 skete en meget kraftig Eksplosion i Havnegade 51. En Bombe var anbragt udvendig paa Ejendommen udfor en Forretning (Mejeri- og Bagerimaskiner), der blev ødelagt. Iøvrigt kun ringe Skade paa Ejendommen, hvorimod en Mængde Ruder i omliggende Bygninger blev knust. Ingen tilskadekomne. Beboerne fra Havnegade 51 evakueredes.

Viktualiehandler Meyer, Næsbyholmsvej 14, har til tyske Myndigheder indgivet Klage over, at han og hans Forretning er blevet truet. Efter derom af tyske Myndigheder fremsat Begæring blev der af dansk Politi ført Tilsyn med Forretningen i Nat.

20

Kl. 21,35 og Kl. 21,55 meldtes, at der var hørt kraftig Skydning i Kvarteret ved Trianglen.

Kl. 23,13 sprængtes et Højspændingskabel, Amager Fælledvej 44, ud for Postvæsenets Garageanlæg. Sprænghullets Diameter var 2 - 2 1/2 m, og Dybden 1 1/2 - 2 m. En Mængde Ruder i Kvarteret blev knust.

Kl. ca. 01,00 blev en tysk Underofficer, Brinchmann, der i beruset Tilstand havde indfundet sig paa 5. Sal i Jernbanegade Nr. 5, hvor han troede, der var Hotel, af Politiet ført til den tyske Kommandantur, Axeltorv.

Der er i Døgnet indløbet anonyme Telefonmeldinger om Udlægning af Bomber følgende Steder: "Skandinavisk Motorkompagni", Lundtoftgade 106, Københavns Hovedbanegaard, Østerport Station, "Jacob Holm og Sønner", Reberbanegade, Restaurant "Guldsmeden", Vesterbrogade 71, "Standard Electric A/S", Raadmandsgade 71, og "Burmeister & Wain", Teglholmen.

Der er i Nat til de københavnske Politistationer indbragt ialt 4 Personer anholdt for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943.

Fra den 15. Januar til den 16. Januar.

Kl. 10,45 trængte 4 pistolbevæbnede Mænd ind i Flyvertroppernes Værksteder paa Kløvermarksvej og afvæbnede 2 danske Vagtmænd. Efter at have bemægtiget sig 4 Pistoler og Laasene til 2 Karabiner forsvandt de.

Kl. 15,55 eksploderede en Bombe i Fabriksbygningen Teglholmsgade 2, hvor følgende Virksomheder havde til Huse: Georg Voss' Maskinfabrik, Dansk Silkevæveri og Always Radio. 6 Personer blev saaret og kørt til Hospital. Der opstod straks en voldsom Ildløs, og Bygningen blev totalt ødelagt. Bomben er formentlig anbragt af en Person, som lovligt har haft Adgang til Bygningen. Der var kort før Eksplosionen af en anonym Mandsperson ringet til Sabotagevagten for Always Radio og sagt, at Teglholmsgade burde afspærres for Trafikanter, da Bygningen vilde blive sprængt i Luften.

Kl. 17,20 har 2 tyske Marinesoldater, hvoraf den ene var beruset, ituslaet en Butiksrude i Aarhusgade 84, hvorefter de forsvandt.

Kl. 19,43 hørtes i hurtig Rækkefølge 7 kraftige Detonationer i Retning af Burmeister & Wain, Christianshavn. Det meldtes kort efter, at 8-10 Sabotører, der var bevæbnet med Maskinpistoler, fra Søsiden var trængt ind i Virksomheden og havde afvæbnet Sabotagevagterne, hvorefter de havde anbragt Bomber i Kedelhuset, Montagehallen og Magasinet. Der er anrettet stor Skade, der endnu ikke kan overses; mindre Ildløs, der hurtigt kom under Kontrol. Ingen Personer kom til Skade. Der blev senere fundet en ueksploderet Bombe i Montagehallen.

21

Kl. 19,45 blev der fundet en Bombe Isbaren, Amagerbrogade 154. Bomben blev kastet ud i Haven, uden at den eksploderede. Sprængkapslen var sprunget af. Ingen Skade.

Kl. 19,51 har 2 tyske Marinesoldater paa Hjørnet af Sølvgade og Adelgade overfaldet 2 danske Mandspersoner. Soldaterne var forsvundet, da Politiet kom til Stede.

Kl. 20,04 eksploderede en Bombe i Hagerups Boghandel, Fiolstræde 12-14. Stor Skade i Forretningen, ligesom en Del Ruder knustes i Nabo- og Genboejendommene. Ingen Ildløs. En Dame lettere saaret af Glassplinter.

Kl. 0,05 anmeldte tysk Statsborger, Censor Wagner Friederich Waschnitius, Gernersegade 65, at mistænkelige Personer var trængt ind i Gaarden og sat en Stige op til hans Lejlighed paa 1. Sal. Da Politiet kom til Stede, var Personerne forsvundet, men Stigen stod der.

Der har i Nat været indbragt 10 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 5 anholdt, og 5 meldte sig selv.

Fra den 16. Januar til den 17. Januar.

Kl. 21,52 meldtes Ildløs i Viborggade 74, hvor en Brandbombe var kastet ind i Marskandiser Almindes Forretning. Skaden var ikke stor, men en stor Rude i Butiksdøren blev sprængt. Branden blev hurtigt slukket. Indehaveren er Medlem af D. N. S. A. P.

Kl. 22,35 og Kl. 23,30 meldte Station 7, at der var hørt livlig Skydning fra Frimurerlogen paa Blegdamsvej.

Kl. 23,55 meldte Station 7, at der ikke har været skudt fra Frimurerlogen de sidste 10 Minutter. Første Politiinspektør telefonerede til den fælles Udrykningstjeneste, hvor Oberfeldwebel Schrøder forklarede, at denne Kommando intet havde at sige over Schalburgkorpset. Han vilde imidlertid telefonere dertil for at høre om Aarsagen til Skydningen. Oberfeldwebel Schrøder har nu pr. Telefon paatalt Skyderiet ved Frimurerlogen, og Schalburgkorpset har forklaret, at Gunden [i. e. Grunden] til, at de havde skudt, var den, at Frimurerlogen baade Kl. 22,35 og 23,30 var blevet beskudt fra Fælledparken.

Kl. 0,15 blev der afsendt Personale til Ryparken Nr. 30, 1. Sal hos Olsen, hvor der skulde staa nogle tysktalende Personer uden for Entredøren [i. e. Entrédøren]. Da Politiet kom til Stede, var Personerne forsvundet, og Fru Olsen forklarede, at en Mand paa Tysk havde spurgt hende, om hun kunde tale Tysk.

Kl. 6,03 melder Station 9, at der er sprunget en Bombe i Pindstoftes Maskinfabrik, Trekronegade 42. 5 Sabotører trængte ved Afløsnings-

22

tiden ind i Fabrikken og holdt Sabotagevagterne op med Maskinpistoler. Der skete betydelig Skade paa Bygningen, men ingen Personskade.

Kl. 7,25 meldte Station 8, at der var sket Sabotage paa Villaen, Tustrupvej 3, hvis Stueetage beboes af tysk Personale, der bevogter en Benzintank i Nærheden. Der blev kastet en Bombe, hvorved nogle Ruder sprængtes. Ellers ingen Skade.

Kl. 8,05 melder Udrykningstjenesten, at Johannessens og Lunds Maskinfabrik, Gl. Køgevej 180, er blevet totalt ødelagt af Spræng- og Brandbomber. 10-12 Sabotører trængte ind paa Fabrikken og holdt Sabotagevagterne op med Maskinpistoler, medens de lagde Bomberne.

Der har i Nat været indbragt 17 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 7 anholdt, og 10 meldte sig selv.

Fra den 17. Januar til den 18. Januar.

2 tyske Soldater har Kl. 19 forsøgt at tiltvinge sig Adgang til Station 3, der havde anholdt 2 "Piger", som de havde været i Selskab med. Kommandoen i Gernersegade til Stede og bortvist Soldaterne.

Kl. 19,48 Ildløs Viborggade 74 hos en Marskandiser, der for Tiden er Marinevægter. Formentlig paasat af politiske Grunde.

Der er Kl. 21,40, 22,30 og 23,50 hørt Skydning fra A. F. Kriegersvej og Rosenvængets Allé 32.

Søpolitiets Baad "K.P. 5" blev Kl. 23,55 beskudt fra tysk Damper, der ligger fortøjet ved Bøje 4. Der skete ingen Skade.

Fantasibomber i "Titan", Webers Hotel, Revisions- og Forvaltningsinstitutet, Th. B. Thrige m. m.

Falske Meddelelser om det københavnske Politi i den svenske Radio Kl. 22 vakte stor Uro med en Mængde Telefonopringninger.

Der har i Nat været indbragt 18 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 10 anholdt, og 8 meldte sig selv.

Fra den 18. Januar til den 19. Januar.

Fantasibomber i "Atlas", Baldersgade, Hellesens Elementfabrik, Aldersrogade, Hovedbanegaarden, "Nordwerk", Rovsinggade, Nordisk Skotøjsfabrik, Bryggerivej 9, og Firmaet Helweg Mikkelsen, Aarhusgade 88.

Kl. 12,12 blev det fra Schilders Skrædderi, Nørregade 7, meddelt, at der umiddelbart forinden var trængt 6 pistolbevæbnede Mænd ind i Skrædderiet, hvor de tilegnede sig 4-5 nye og 4-5 brugte Uniformer. Der blev ligeledes taget nogle Benklæder.

Kl. 16,13 meddelte Udrykningstjenesten, at der var forøvet Sabotage

23

mod Maskinfabrikken, Finsensvej Nr. 47, hvor der var sket Sprængning med Bomber.

Kl. 17,36 meddelte Politikommissær Gredsted, at han er underrettet om, at de dansk tyske Udrykningskommandoer er bemyndiget til at foretage Anholdelse af Schalburgfolk.

Kl. 18,15 meddelte Station 8, at der var skudt af Sabotagevagterne ved Fabrikken "Atlas", Baldersgade, efter mistænkelige Personer, der straks fjernede sig.

Kl. 22,20 meldte Station 5, at en Fabrikant, der færdedes i lovligt Ærinde, var blevet beskudt af Sabotagevagter ved Amerikavej Nr. 4, uden at paagældende dog blev ramt.

Kl. 22,43 meldte Station 5, at en af Posterne ved Statsbanernes Kulsiloer Kl. ca. 20 mente at se en mistænkelig Person. Posten skød uden at ramme. Personen blev forgæves eftersøgt.

Kl. 21,32 og Kl. 2,27 meldte Station 9, at Sabotagevagterne ved H. C. Ørstedes Værket havde skudt efter mistænkelige Personer. Der blev i begge Tilfælde sendt Udrykningskommandoer til Værket. Eftersøgning forgæves.

Kl. 2,52 meddelte Udrykningstjenesten, at der fra Station 8 var modtaget Melding om, at der i Kiosken Emdrupvej 6 var sket en Sprængning ved en Sabotagebombe. Forretningens Lokale blev ødelagt; der var ikke tilskadekomne. Der foretoges forgæves Eftersøgning af Udrykningshold fra Stationen og en tilkaldt Radiovogn.

Kl. 6,32 blev der meddelt fra Kriminalpolitiet i Hellerup, at der var paasat Sabotagebrand i et Automobil tilhørende Dr. Poul Meulemann, der er ansat i det tyske Gesandtskab. Automobillet henstod i en Garage, Strandvej 211.

Der har i Nat været indbragt 9 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 1 anholdt, og 8 meldte sig selv.

Fra den 19. Januar til den 20. Januar.

Kl. ca. 17,45 og Kl. ca. 19,00 er der kastet Taaregasbomber henholdsvis i Restaurant "Mayfair", Østergade 13, og Restaurant "Heidelberg", Studiestræde 31. Taaregassen indeholdtes i begge Tilfælde i en Flaske og blev i Restaurant "Mayfair" kastet af en Schalburgmand.

Kl. 18,50 meddelte Fru Palberg, Frederiksborggade 48 B, telefonisk, at hun af en Mandsperson, der ringede paa hendes Entredør, var blevet truet med en Pistol. Hun havde faaet smækket Døren i uden, at der var sket noget. Nærmere kan ikke oplyses paa nuværende Tidspunkt.

Kl. ca. 5,50 blev Cigarhandler Suhr, der har Cigarforretning Nordre Frihavns-gade 52, og selv bor bag ved denne, vækket ved et Brag i Butikken. Da han kom derud, viste det sig, at Indgangsdøren var sprængt, og

24

han, der tilhører D. N. S. A. P., var af den Formening, at der var anbragt Bomber. Ved nærmere Eftersyn fandtes der imidlertid ingen Bomber, og det formodes, at der foreligger Forsøg paa Indbrud.

Kl. ca. 8,45 indfandt 6 pistolbevæbnede Mænd sig i Ejendommen Havdrupvej 117; det viste sig at være det tyske Sikkerhedspoliti, der skulde foretage Anholdelser. Det vides ikke, om nogen blev anholdt.

Der er i Døgnets Løb meldt om "Fantasibomber" i Hotel "Nyeng", Helgolandsgade 11, Kjolemagasinet, Jagtvej 173, der ejes af en Nazist, og hvor der før har været forsøgt Attentat, i et ved Midtermolen i Frihavnen beliggende tysk Ammunitionsskib, Aage Sørensens Maskinfabrik, Stubmøllevej 35, Radioforretningen, Rosenørns Allé 2, Tagacentralen, Søllerødgade 42, Lundtoftegade 106, Nørrebros Jernbanestation. og A. I. Jørgensen og Co.'s Maskinfabrik, Jagtvej 157. Der er i intet af Tilfældene foretaget noget fra Politiets Side, og der er intet sket.

Der er i Nat til de københavnske Politistationer indbragt ialt 17 Personer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 13 anholdt, og 4 meldte sig selv.

Fra den 20. Januar til den 21. Januar.

Kl. 11,35 kørte en tysk Røde Kors Vogn med 2-3 Sabotører op foran Fabrikken Adler i Scandiagade 15. De udlagde Bomber i Virksomheden. Ved Eksplosionen røg Taget af den store Fabrikshal. Ingen kom til Skade. En Del tyske Biler ødelagt.

Kl. 15,40 er Politibetjent Glendau, Station 2, der var civil, sammen med en civil Ledsager blevet holdt op af det tyske Politi og transporteret bort i Motorvogn fra det tyske Sikkerhedspoliti.

Personen, der i Gaar blev anholdt for at have kastet Taaregasbomber i Restauration "Mayfair", var Medlem af Schalburgkorpset.

Han blev paa Stedet tilbageholdt af 2 Frikorpsmænd, der ønskede ham anholdt, da de ellers let kunde faa Skylden for at have kastet de omtalte Bomber.

Kl. 22,22 blev der af een af Patrouilleposterne i 1. Kreds skudt efter en Motorvogn, der ikke standsede paa Tilraab. En Politipatrouillevogn, der umiddelbart efter kom til Stede, indhentede vedkommende. Det viste sig at være en Taxachauffør.

Kl. 22,38 sendtes en Ambulance til Studiestræde 27, hvor der paa 4. Etage var opstaaet Slagsmaal med tyske Soldater. Den dansk-tyske Udrykningstjeneste tog Affære.

Kl. 2,45 sprang en Bombe i Installationsforretningen Trianglen 4. Gulvet knustes, og en Masse Ruder i Nabolaget sprængtes.

Kl. 7,00 sprang en Bombe i Installationsforretningen Nørrebrogade Nr. 206. Mange Ruder i Kvarteret sprængtes.

25

Herudover har der i Døgnets Løb været truet med, at Bomber (Fantasibomber) var udlagt i følgende Virksomheder og Institutioner: Nordisk Skotøjsfabrik, Broderiforretningen, Vingaardsstræde 19, Fimaet Mølmark Christensen, Ny Toldbodgade 13, Sankt Jørgens Gymnasium, Filippavej, Teknisk Skole og Hovedbanegaarden. Der blev i intet Tilfælde foretaget noget fra Politiets Side, og intet er sket.

Der har i Nat været indbragt 10 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 8 anholdt, og 2 meldte sig selv.

Fra den 21. Januar til den 22. Januar.

Kl. 17,00 Optræk til Slagsmaal med 2 tyske Soldater ved Vesterport Station i Anledning af et Betalingsspørgsmaal. Udrykning ikke foretaget, da Soldaterne straks løb bort.

Kl. 20,00 Sabotagebombe i Slagterforretningen, Torvegade 62. Kun materiel Skade. En Del Ruder sprængt i Nabolaget.

Kl. 22,15. 2 C.B.-Brandmænd skal ved Studenterforeningen have overfaldet en dansk SS.Mand, som de havde været sammen med i Soldaterhjemmet i Hammerichsgade. C.B.erne forsvundet, og S.S.Manden kørt til Hospitalet.

Kl. 22,50 Udrykning til Skanderborggade 1, hvor der var kastet en Sten gennem en Butiksrude. Butikkens Indehaver er formentlig Medlem af D. N. S. A. P.

Kl. 1,15. Chauffør Foldal, Landsdommervej 6, tilkalder Politiet i Anledning af kraftig Bankning paa hans Dør. Det konstateredes, at det var tysk Politi, der var til Stede.

Kl. 2,25. Vagten ved Politikasernen har bemærket 2 mistænkelige Mandspersoner og afgivet Varselsskud. De paagældende forsvandt og er forgæves eftersøgt.

Der har i Aftenens og Nattens Løb adskillige Gange været skudt fra Øvelsespladsen i Ryvangen ud over Ryvangs Allé og Jernbanebroen ved Tuborgvej.

Broposterne ved Tuborgvej og Jernbanepatrouillerne har været udsat for Beskydning uden dog at blive ramt.

Kl. 8,15 meddeles, at der var Bomber i Brødrene Henzes Maskinfabrik, Bragesgade 8. Arbejderne var gaaet i Beskyttelsesrum og Sprængkommandoen tilkaldt. Efter nogen Tids forløb gik Arbejderne dog tilbage til Arbejdspladsen.

Der har i Nat været indbragt 27 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 22 anholdt, og 5 meldte sig selv.

26

Fra den 22. Januar til den 23. Januar.

Kl. 11,35 Meddelelse om Bomber hos Houlberg. Intet foretaget, intet sket.

Kl. 18,07 Meddelelse om Bomber i "F.L.K", Tagensvej 97. Intet foretaget, intet sket.

Kl. 19,00. Paa Kommunehospitalets Officiantgang (Mandsafdelingen), hvor den for Røveri og Sabotage sigtede Poul Erik Lütken, f. d. 12. Januar 1924 paa Frederiksberg, var indlagt, indfandt sig 8 à 10 Personer, hvoraf nogle var iført Læge Kitler og truede 2 Kriminalbetjente, der bevogtede Lütken, med Pistoler. Kriminalbetjentene blev afvæbnet, og paa en Baare førtes Lütken gennem Hospitalets Baghave til Bartholinsgade, hvor han formentlig er ført videre i en Motorvogn, muligvis i en fra Zoneredningskorpset stjaalet Sygevogn.

Kriminalbetjentene fik deres Pistoler tilbageleveret gennem en Sygeplejerske.

Kl. 19,45 melder Station 2: En Sporvognskonduktør overfaldet af 2 tyske Soldater, der kort efter blev indbragt til Station 2 af den dansk-tyske Politikommando.

Kl. 21,40 foretog tyske Politisoldater Undersøgelse i Ejendommen Nørre Farimagsgade Nr. 1. Aarsagen kendes ikke.

Kl. 0,40 Meddelelse om Bomber paa Hovedbanegaarden. Intet foretaget, intet sket.

Kl. 0,53 meldes der om Skydning af 6-8 tyske Soldater i Rosenvængets Allé. Den tysk-danske Fælleskommando tilstede. Ingen Skade konstateret.

Der har i Nat været indbragt 16 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 10 anholdt, og 6 meldte sig selv.

Fra den 23. Januar til den 24. Januar.

Kl. 15 meldte Station 6, at stud. med. Hans Jørgen Nielsen, Blegdamsvej 108, var blevet anholdt i Fredensgade sigtet for at have sagt "tysk Svinehund" til en tysk Politisoldat.

Kl. 17,21 meldte Station 6, at der var indløbet Meddelelse om, at en Mandsperson var blevet skudt i Ravnsborg Tværgade. En Undersøgelse viste, at Meddelelsen var falsk.

Kl. 18,20 sprang der en Bombe i Harald Hansens Slagterforretning, Islands Brygge 23. Bomben var anbragt i Lyskassen. Der skete kun mindre materiel Skade.

Kl. 18,32 meddeltes fra Station 2, at 3 Mandspersoner iklædt mørke Uniformer paa en ret anmassende Maade søgte at komme ind paa Stationen. Da Politivagten kun vilde lade en komme ind ad Gangen, gik de

27

videre ad Antonigade og standsede ikke trods Tilraab og Skræmmeskud. Paa Grund af Mørket var Politivagten ikke i Stand til nærmere at beskrive Mandspersonerne.

Kl. 18,50 meddelte Station 7, at en civilklædt Tysker gik rundt i Restaurationen "Gamma" paa Strandboulevarden og truede med en Pistol. Udrykningskommandoen fra Gernersegade blev tilkaldt og anholdt en Mandsperson, der viste sig at være en tysk Marinesoldat, der uberettiget havde iført sig civilt Tøj.

Kl. 19,37 meldtes der Ildløs i et Skur i Stubbeløbsgade. Skuret nedbrændte. Ildens Aarsag ukendt.

Kl. 20 meldte Station 8, at Portneren paa "Atlas" i Baldersgade havde hørt flere Skud formentlig afgivet med en Hundepistol eller lign. En Undersøgelse gav intet Resultat.

Kl. 20,12 blev der meldt Ildløs fra Brandalarmskabet paa Værnedamsvej. Falsk Alarm.

Kl. 20,28 meldtes fra Station 8, at der fra Politialarmskabet paa Brønshøj Torv var ringet anonymt til Stationen om, at Transformatorstationen nu vilde springe i Luften. Sabotagevagterne blev underrettet om Meddelelsen, men der skete intet. Der blev anholdt en Mandsperson, som sigtes for at have foretaget den falske Alarmering.

Kl. 20,30 blev Brandvæsenet alarmeret fra Brandalarmskabet, Ndr. Fasanvej 243. Falsk Alarm.

Kl. 3,05 meldtes der Ildløs Lygten Nr 10. Falsk Alarm.

Kl. 3,45 meldtes fra Station 7, at Portvagten havde hørt et Skud fra Rosenvængets Allé 32.

Kl. 7,50 meddelte Udrykningen, at Vagten ved B. & W. i Wildersgade var blevet "holdt op" af pistolbevæbnede Personer og frataget 3 Maskinpistoler.

Endvidere har der i Døgnets Løb været meldt om Fantasibomber følgende Steder: Auto-Børsen, Gl. Kongevej 4, Ejendommen Korsgade 9, Børnehaven, Ungarnsgade 32, Café Trommesalen, Gl. Kongevej 4, Villaen Harespringet 14.

Der har i Nat været indbragt 19 Personer til de københavnske Politistationer. Heraf blev 13 anholdt, og 6 meldte sig selv.

Fra den 24. Januar til den 25. Januar.

Kl. 11,20 melder Station 1, at tre tyske Soldater med Oppakning og Geværer har taget Plads i en Linie 4 Sporvogn. De nægtede at gaa ud paa For- eller Bagperronen. Dansk-tysk Udrykningskommando tilkaldt.

Kl. 14,30 melder Station 7, at Underofficer og 3 tyske Soldater med Oppakning og Gevær har taget Plads i en Linie 1 Sporvogn paa Trianglen mod Hellerup. Sporvognskonduktøren anmodede dem om at gaa ud paa

28

enten For- eller Bagperronen, da det er i Strid med Reglementet at sidde inde i en Sporvogn med Gevær. Dette nægtede de 3 tyske Soldater. Den dansk-tyske Udrykningskommando blev tilkaldt og medtog de 3 tyske Soldater. Da disse under Transporten til Kastellet erkendte at have optraadt ukorrekt, blev de løsladt af de tyske Feldgendarmer.

Kl. 18,44 melder Udrykningstjenesten, at Politipatrouillen paa Jernbanestrækningen Hellerup-Vanløse Kl. 17,44 har fundet en bombelignende Genstand paa Sporet umiddelbart ved Lyngbyvej. Den bombelignende Genstand blev smidt ned af Jernbaneskraaning, uden at der skete noget. Togtrafiken fortsat.

Kl. 19,50 melder Udrykningstjenesten: Københavns Brandvæsen har sendt to Ambulancer til Sortedamsdosseringen [i. e. Sortedam Dossering] 49, hvor to tyske Soldater skulde være fundet enten saaret eller dræbt i Kælderen. Den dansk-tyske Udrykningskommando og Udrykningstjenesten fra Politigaarden rekvireret. Ved Ankomsten til Stedet gennemsøgte Kommandoerne Kælderen i Ejendommen, hvor der i et privat Tilflugtsrum blev fundet 2 tilrettelagte Sengesteder. Man formoder, at de tyske Soldater ifølge med 2 Kvinder har søgt at tage Ophold her, og at en ubekendt Person herefter har afgivet den ovennævnte iøvrigt falske Melding.

Kl. 21,05 melder Station 7 om kraftig Skydning med Karabin og Maskinpistol fra Schalburg-Kasernen, Blegdamsvej 23. Den dansk-tyske Udrykningskommando rekvireret. Schalburg-Korpsets Vagt paastaar sig beskydt fra Fælledparken.

Kl. 21,20 melder Station 7, at en tysk Marinepatrouille i Nordhavnen har bortvist C. B.-Patrouillen sammesteds og meddelt, at de nok selv skulde besørges Patrouilleringen. C. B.-Patrouillen blev herefter inddraget. Den dansk-tyske Udrykningskommando rekvireret. En foretagen Eftersøgning paa Stedet efter de to tyske Marinesoldater har hidtil været forgæves.

Kl. 21,43 melder Station 5, at en Politimand Kl. 19,15 i Haderslevgade har fundet en Pakke indeholdende 7 Papkartonner med hver en Sabotagebombe (Flaske med Sikkerhedssplit). Den tyske Sprængningskommando har afhentet Pakken.

I det forløbne Vagtdøgn er der indgaaet ialt 11 Meldinger om Fantasi bomber paa følgende Steder: Gades Møbelmagasin, Rantzausgade 22, Revisions- og Forvaltningsinstituttet, V. Boulevard 4, Vinhandler Holst, Jernbanegade 3, Restaurant "Scandia", Vesterbrogade 2, Skotøjsfabrikken, I. E. Ohlsensgade 11, Skolen, Værnedamsvej 13. De 3 Ejendomme paa Blegdamsvej lige over for Schalburg-Kasernen, Skolen, Svenskelejren, Brønshøj, Ejendommene, Frederiksgade 1-3-5-7, Bagermester Christensen, Rigensgade 24, A/S Standard Electric, Raadmandsgade 71.

Der har i Nat været indbragt ialt 18 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 12 anholdt, og 6 meldte sig selv.

29

Fra den 25. Januar til den 26. Januar.

Kl. 9,00 meddelte Udrykningstjenesten, at Arbejdsmand Bøttger havde meddelt, at der i Nat er sket en Eksplosion i Danske Studenters Roklub, Strandvænget. Han havde indfundet sig i Roklubben før at arbejde og konstaterede da, at en Del Ruder var knust og en Del af Inventaret ødelagt.

Kl. 10,30 meddelte Station 7, at det nu var konstateret, at der i Nat er øvet Sabotage mod fornævnte Roklub. Statsadvokatens Afdeling tilkaldt. Ved Eksplosionen var Muren ud for Kontoret trykket nogle cm ud, og en Del Ruder i Stuen og paa 1. Sal var blæst ud, en Del Inventar var ødelagt, ca. 6 Kaproningsbaade var beskadiget og alle 5 Porte, der fra Baadehallen vender ud mod Sundet, var blæst ud.

Kl. 17,40 henvendte Direktør Max Petersen, Ny Kongensgade 14, sig telefonisk til Station 1 og meddelte, at han følte sig truet af 3 Personer, som færdedes paa Ejendommens Hovedtrappe. Stationen undersøgte Forholdet, men Personerne blev ikke truffet.

Kl. 20,05 meddelte Station 2, at Stationen efter Første Politiinspektørs Ordre sætter Vagt ved Damperen "Østersøen", D/S Østbornholm, der ligger ved Havnegade og i Morgen Kl. 7 afsejler til Bornholm. Søpolitiet er anmodet om at se efter Skibet fra Søsiden. Der ligger ikke andre af Selskabets Baade her i Byen. Der befrygtes Sabotage, fordi der er Tale om, at Tyskerne skal overtage Skibet. Stationen foretager Visitationen af Passagererne, inden de gaar ombord.

Kl. ca. 20 henvendte en Mand sig til Garagemesteren i "Autoparken Vesterport" og spurgte, om han kunde faa sin Vogn K. 11.179 (Lægevogn) parkeret, da det elektriske Anlæg var i Uorden. Garagemesteren gik med op paa Gaden, og sammen med 4 à 5 andre Personer skubbede de Vognen ind i Garagen. Her slog de Kreds om Garagemesteren og truede ham, de to med Maskinpistoler og de øvrige med almindelige Pistoler.

Medens Garagemesteren blev bevogtet i et Hjørne, startede to af Personerne Motorvogn K. 2128 og fyldte Benzin fra Tanken baade paa denne og K. 11.179.

Straks efter kørte K. 5342 tilhørende det tyske Politi og ført af en civil Tysker ind i Garagen. Ogsaa han blev "holdt op" og ført hen i en Krog, medens der blev fyldt Benzin paa.

En tysk Soldat, der kom ned i Garagen for at se til sin Vogn, blev "holdt op" og ført hen i Krogen til den civile Tysker.

Derefter kom en tysk Vogn M.D. 164 med en civil Chauffør ind i Garagen. Ogsaa Chaufføren paa denne Vogn blev "holdt op" og ført hen til de andre, og Vognen paafyldtes Benzin.

En anden Garagemester, som kom med en Vogn, han havde hentet ude i Byen, blev ligeledes "holdt op", men Vognen blev staaende.

30

Derefter klippede Gerningsmændene Telefonledningerne over og kørte bort med de tre Vogne fra Garagen samt deres egen Vogn.

Der var formentlig 6 Personer som Gerningsmænd alle i Alderen 25-35 Aar.

Kl. 21,35 meddelte Udrykningstjenesten, at der ved "Leitstelle" i Kampmannsgade havde været "hold op" overfor 2 Organisation Todt-Folk, der havde forsvaret sig med Skydevaaben. Fra "Leitstelle" havde man tilkaldt den dansk-tyske Patrouille i Gernerogade.

Kl. 1,22 meddelte Station 7, at der ca. 1 Time forinden havde været livlig Skydning af de tyske Marinesoldater fra A. F. Kriegersvej 32.

I Døgnet Løb forekom der i 3 Tilfælde Meddelelse om Fantasi-bomber. Desuden blind Alarm fra "Super Service", Blegdamsvej 60, og Østre Elektricitetsværk.

Der er i Nat indbragt 17 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 10 anholdt, og 7 meldte sig selv.

Fra den 26. Januar til den 27. Januar.

Kl. 15,00: Meldinger om "Fantasibomber" paa Hovedbanegaarden og Værktøjsfabrikken, Blaagaardsgade 26. Intet foretaget.

Kl. 17,05 indfandt 4 Mandspersoner sig paa "Titan", idet de skaffede sig Adgang til Virksomheden, samtidig med at en Kontordame forlod Virksomheden. Den ene fremviste en Pistol, og en af de andre Mandspersoner medførte en Pakke. Da Kontordamen oplyste dem om, at der var Masser af Mennesker i Garderoben, forlod de straks Virksomheden.

Kl. 19,30 blev der efter Justitsministeriets Ordre anbragt C.B.er som Vagt ved Niels Bohrs Institut paa Blegdamsvej, idet Politikredsen paa Grund af de mange Bevogtningssteder ikke har een eneste Politibetjent til Patrouille.

Kl. 19,55 Melding om Fantasibombe ved "Dagmarhus". Intet foretaget.

Kl. 20,15: En Dame, der har en Søn, der er Medlem af K.U., er af Medlemmer af Schalburgkorpset truet med Anholdelse, saafremt hun deltog i en Sølvbryllupsfest, og hun turde derefter ikke gaa til Festen.

Kl. 20,25 har Ritzau's Bureau meddelt, at Spærretiden for Storkøbenhavn fra den 27. ds. er udsat til Kl. 22,00.

Kl. 20,50 har tysk uniformeret Politi visiteret forbipasserende i Krydset Holmens Kanal-Bremerholm. Politisoldaterne var bevæbnet med Maskinpistoler.

Kl. 0,20 hørtes Skydning i Rantzausgade. Overfor Politiet oplyste et Medlem af Schalburgkorpset, at han var kommet til at affyre et Vaadeskud i sin Lejlighed, Rantzausgade 4, hvor han havde haft Besøg af nogle

31

andre Medlemmer af Schalburgkorpset. Disse var imidlertid gaaet, da Politiet kom til Stede.

Der er i Nat indbragt 7 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 28. Oktober 1943. Heraf blev 4 anholdt, og 3 meldte sig selv.

Fra den 27. Januar til den 28. Januar.

Kl. 16,00 meddeltes fra Godsbanegaarden, at et Parti Sprængstof var stjaalet fra en Jernbanevogn.

I Løbet af Formiddagen var der fra Baadh & Winthers Eftf., Skindergade 3, under Politibevogtning transporteret 300 kg Sprængstof og 1000 Sprængkapsler fra Orlogsværftet til Godsbanegaarden, og indladt i en Godsvogn paa Spor 91, bestemt for Isenkræmmer Langermann, Aaboulevard 61, Aarhus. Kort efter Indladningen mødte en Mand i Politiform og meddelte, at han skulde føre Tilsyn med Vognen, og han forblev paa Stedet til Kl. 15,30, da en Lastmotorvogn kørte frem. Chaufføren og en Medhjælper fik af "Politimanden" Ordre til at paabegynde Læsning af Sprængstoffet paa Lastvognen, hvilket skete. Pakhusformanden forlangte de for Udlevering nødvendige Papirer og gik i denne Forbindelse ind paa Pladskontoret, foran hvilket "Politimanden" ventede.

Da Pakhusformanden kom tilbage, var saavel "Politimanden" som Lastvognen med de 300 kg Sprængstof borte, men Sprængkapslerne var efterladt.

Chaufføren paa Lastvognen er senere afhørt og har forklaret, at han var lejet af en ukendt Mand, efter hvis Ordre han kørte til Hjørnet af Hindegade og Borgergade, hvor Sprængstoffet blev læsset over i en Privatvogn.

Kl. 17,42 meldtes om Brand i Restaurant "Esplanaden", hvor der mentes at ligge Bomber. Der var kastet 2 Brandbomber, men Skaden var ubetydelig.

Kl. 17,47 havde en tysk Soldat og en civil Dansker begge været Passagerer i en Sporvogn, der ankom til Enghave Plads, hvor de begge stod af. Tyskeren anraabte Danskeren øjensynligt for at faa denne til at standse, men Danskeren fortsatte sin Gang. Tyskeren skød nu et Skud i Luften. Danskeren fortsatte stadig. En C.B.-Mand forsøgte at berolige Tyskeren, der skønnedes at være ophidset, men Tyskeren affejede C.B.en og skød derefter

Skud Nr. 2, der ramte Danskeren i Armen. Danskeren fortsatte imidlertid stadig sin Gang, hvorefter Tyskeren skød for tredje Gang. Denne Gang blev Danskeren ramt i Maven og faldt om, hvorefter han i Ambulancevogn blev ført til Hospitalet. Gerningsmanden blev anholdt af dansk-tysk Udrykningsgruppe. Den saarede var Tømrer-

32

svend Svend Aage Nielsen, Nathalie Zahles Vej 15, 1. Hans Tilstand er ret alvorlig. Nu afgaaet ved Døden.

Kl. 19,55 har Motordroske K 1401 i Frederiksberggade paakørt 3 Fodgængere, der var i Selskab med hinanden, nemlig 2 tyske Soldater og 1 civil Dansker. Den ene Tysker og Danskeren kom til Skade. Den uskadte Tysker hjalp den tilskadekomne op, hvorefter begge forsvandt. Danskeren blev hjulpet ind paa Fortovet, hvor han besvimele. En eller anden tilkaldte Ambulancevognen. Da denne ankom, var Danskeren imidlertid ogsaa forsvundet.

Kl. 20,40: Mindre (hjemmelavet?) Bombe eksploderet i Porten til Ejendommen Gustav Adolfsgade 2. Ingen Skade. 5 Personer anholdt, de 3 straks dimitterede. De to anholdte var Drengene paa 16 Aar, der havde eksperimenteret med at lave Sprængstoffer.

Kl. 21,45: Bombe kastet mod eller eksploderet ved Ruden i Viktualieforretningen, Classensgade 49. En bombelignende Genstand mentes at ligge i Vinduet. Sprængkommando tilkaldt. Det var ingen Bombe.

I Nattens Løb blev der med Politiet i Søndre Birk truffet Aftale om Formene for Københavns Assistanceydelse i Anledning af et forventet Overfald mod Statsfængslet i Vridsløselille. Fra tysk Side var fremsat Formodning om, at Fængslet kunde ventes angrebet af indtil 200 Mand. Der skete dog intet.

I Døgnet Løb meldtes om "Fantasibomber" hos Houlberg i Kødbyen, K.K.K.K., Tingvej 53, Steffensens Kiksfabrik, Rialtovej, Smedeværkstedet, Vesterbrogade 38, Café "Skindbuksen", Lille Kongensgade, og mod Ejendommen Hyskenstræde 12. Alle Meldinger ignoreredes, og der skete intet.

Der er i Nat indbragt 4 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 3 anholdt, og 1 meldte sig selv

Fra den 28. Januar til den 29. Januar.

Kl. 18,40 melder St. 7, at der er faldet 2 Skud fra Rosenvængets Allé 32.

Kl. 22,12 har en Vagt ved Politikasernen affyret Skræmmeskud mod mistænkelige Personer i Nabogaarden.

Kl. 22,20 blev en Rude ituslaaet ved Stenkast hos Marinevægter Carl Petersen, Sjælør Boulevard 21 B, som arbejder i Værløselejren.

Kl. 0,20 meddeler Radioen, at der er stjaalet en Falckvogn i Rødovre.

Kl. 0,40 melder Station 5, at Posten ved Vesterport er blevet truet med Pistol af 2 civile Tyskere, som blev afkrævet Passértilladelse.

Kl. 6,35 eksploderede en Bombe i Kraftstationen hos General Motors, Rovsingsgade. Transformatorstationen fuldstændigt ødelagt. 1 Mand dræbt under en Betonmur, en anden saaret formentlig ved Pistolskud.

Der er i Nat indbragt 11 Personer til de københavnske Politistationer

33

for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 8 anholdt, og 3 meldte sig selv.

Fra den 29. Januar til den 30. Januar.

Kl. 13,45 meldte Station 8: Der skydes ved "General Motor", Folk jages væk af Tyskerne. - Senere meldtes, at der er affyret 3 Skud, og at der skydes paa Folk, der staar stille ved Haverne for at se paa den sprængte Kraftstation. Ved at spærre en Sti langs Haverne forhindredes Trafik af nysgerrige.

Kl. 21,10 blev der fra en Patrouillevogn, der befandt sig ved Slotskirken, hørt Skydning, og Vognen blev standset af nogle tyske Soldater. Det viste sig, at en tysk Officer var blevet saaret. Efter Anmodning fra Tyskerne kørte Patrouillevognen den saarede til Baadsmadsstrædes Kaserne. - Senere meldtes, at det var en tysk Marineofficer, der var blevet skudt paa ved Højbro af en ukendt Person. Skuddet mentes at have ramt ham i Maven og at være gaaet ud gennem Ryggen.

Kl. 21,35 meldte St. 1, at en Feldgendarm kort forinden havde indfundet sig paa Stationen for at gøre Anmeldelse om, at han var blevet generet af en ung Dame, som han derfor førte med til Stationen.

I Døgnets Løb meldtes om "Fantasibomber" paa Østerbros Station og paa "Nordisk Kollegium". Udrykningschefen kørte til Kollegiet for at berolige Gemytterne. Ellers foretoges intet.

Af de i Indberetning af 28. Januar 1944 omtalte 300 kg Sprængstof (pakket i 12 Kasser), som blev stjålet paa Godsbanegaarden, er de 8 Kasser nu tilstedebragt, og den Mand, i hvis Besiddelse de var, er anholdt.

Der er i Nat indbragt 12 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 8 anholdt, og 4 meldte sig selv.

Fra den 30. Januar til den 31. Januar.

Kl. 19,12 meldte St. 1, at Fællespolitiet var kaldt til Café "Bayern", Kompagnistræde 21, hvor en Frikorpsmand overfaldt Værten. Frikorpsmanden blev anholdt.

Kl. 19,50 underrettede Politikommissær Gredsted Dagmarhus om, at den midlertidige Politivagt ved "Nordwerk", Avedøre, vilde blive trukket tilbage Kl. 21,00, idet den ordinære Sabotagevagt nu var bragt i Orden.

Kl. 0,57 og Kl. 1,13 meldte C. K., at der havde fundet Bombeekspllosioner Sted i "Damernes Roklub"s Bygning, Hellerup Lystbaadehavn. Der skete betydelig materiel Skade paa Bygningen, og paa den i Nærheden liggende "Palladium". Ingen tilskadekomne.

34

Kl. 8,47 blev det meddelt Udrykningstjenesten, at 4 revolverbevæbnede Personer Kl. 8,35 havde indfundet sig i Tandhjulsfabrikken, Raadmandsgade 68, hvor de fratog Sabotagevagterne deres Pistoler. Iøvrigt foretog de sig intet.

I Døgnets Løb meldtes om "Fantasibomber" under Hovedbanegaarden, i Maskinfabrikken, Stubmøllevej 35, Vennemindevej 39, 2., Restaurant "Gamma", Fridtjof Nansens Plads 5, Ryesgade 3, "Atlas", Ndr. Fasanvej 235 samt "Standard Electric", Raadmandsgade 71. Der blev intet foretaget de nævnte Steder.

Der er i Nat indbragt 10 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 4 anholdt, og 6 meldte sig selv.

Fra den 31. Januar til den 1. Februar.

I Døgnets Løb har Brandvæsenet været falsk alarmeret til Enghavevej 24, Vigerslev Allé 78 og Lundtoftegade 48. Fantasibombe i Teknologisk Institut. Intet foretaget.

Kl. 19,30 blev Politivagten i Gernersgade kaldt til Beværtningen, Blaagaardsgade 31, hvor en Brandmand, der er ansat ved den tyske Værnemagt, havde forsøgt at forhindre det danske Politi i at anholde en dansk Mand, der havde gjort sig skyldig i Værtshusuorden. Brandmanden førtes til Kastellet.

Kl. 19,45 var der anbragt en lille Røgbombe paa Trappegangen ved Indgangen til Firmaet "Mesterdress", Frederiksborggade 44. Firmaet arbejder formentlig for Tyskerne.

Kl. 20,00 blev Politivagten i Gernersgade kaldt til Maskinfabrikken "Globus" i Rødovre, hvor der skulde være set mistænkelige Personer. Det beroede paa en Fejltagelse.

Kl. 20,45 anmodede Ritmester Schlüter om, at 2 af de Politimænd, der har Vagt hos "General Motor", til i Morgen Formiddag maa sikre en offentlig Transformator, der ligger lige over for "General Motor". Transformatorstationen leverer midlertidig Strøm til "Nordwerk".

Kl. 21,20 blev der fra Vagten ved Centralværkstederne paa D. S. B. skudt Skræmmeskud efter en Mand, der gik og lyste med Lommelygte ved Lokomotivværkstederne. Det viste sig, at Manden havde været udenfor Arealet.

Kl. 21,20 blev Politivagten i Gernersgade kaldt til Adelgade 91,3., hvor der i Lejligheden var en hel Del tyske Soldater inviteret af Konen, men ønsket fjernet af Manden. Sagen ordnet i Mindelighed.

Kl. 21,30 blev Politivagten i Gernersgade kaldt til Trianglen, hvor der var blevet skudt. Til St. 7 blev indbragt 2 tyske Soldater og 3 danske Mænd, som paastod, at de var blevet overfaldet af de tyske Soldater. Paa

35

Stationen viste det sig, at det ikke var de paagældende tyske Soldater, der havde overfaldet Danskerne, men det skulde have været et Par S.S.-Mænd, der var undløbet i Mørket.

Kl. 23,10 blev Kaptajn Greve Kjeld Brockenhuus-Schack, Torkel Badensvej 2, paa Trappegangen til sin Bopæl beskudt af 2 Maskinpistolbevæbnede Personer. Han blev kørt til Gentofte Amtssygehus, hvor det viste sig, at han var livsfarligt saaret. Opdagerne behandler Sagen.

Kl. 23,40 meldte Station 4, at 2 tyske Officerer, der formentlig var noget paavirket af Spiritus, ved Rundkørslen paa Amagerbrogade havde standset Trafikanterne og visiteret dem. 2 Politibetjente, der var paa Post, blev af Officererne med Pistol tvunget til at være behjælpelig med at standse Folk. En Cyklist standsede ikke, og for at Tyskerne ikke skulde skyde ham, affyrede den ene Politibetjent et Varselsskud, som ramte en af hans egne Fingre. Politivagten i Gernersgade tilkaldt.

Kl. 23,50 meldte Station 8, at Politibetjent John Christian Falkenaa var blevet skudt paa Randbølvej ud for Nr. 8. Kørt til Bispebjerg Hospital. Død ved Ankomsten. Hans Bryst var gennemhullet af mange Kugler. Et Vidne har set en Personvogn køre efter Afdøde, og da den var ud for ham, blev der skudt med Maskinpistol fra Vognen. Opdagerne, der behandler Sagen, har fundet 32 Patronhylstre. Der har været skudt med 2 Vaaben. I den Anledning udsendte Første Politiinspektør følgende Fjernskrivermeddelelse: "Politibetjent 852 - Stamnr. 3511 - John Christian Falkenaa, Station 7, er i Aften Kl. ca. 23,45 paa Vej hjem fra Tjeneste paa Randbølvej blevet indhentet af en Personbil, hvorfra han blev beskudt med en Maskinpistol, saa han blev dræbt paa Stedet.

Stationerne skal øjeblikkelig indføre 4-Mandspatrøi 1'er, hvoraf de 2 skal være bevæbnede med Karabin. Patrøiillerne skal standse og undersøge alle Biler".

Kl. 0,45 blev der af Sabotagevagterne ved Elektricitetsværket, Nyborggade 13, afgivet nogle Skud efter mistænkelige Personer.

Kl. 6,20: Anonym Opringing til Sabotagevagterne ved "Atlas" om, at i Dag Kl. 12 er det Alvor.

Der er i Nat indbragt 14 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 10 anholdt, og 4 meldte sig selv.

Fra den 1. Februar til den 2. Februar.

Kl. 14 fandt en civil Mand en lille mistænkeligt udseende Blikbeholder paa Blegdamsvej ved Frimurerlogen. Beholderen blev undersøgt af Sprængkommandoen, som intet mystisk fandt.

Kl. 14,30 marcherede fra Blegdamsvej 23 (Frimurerlogen) et af ca. 20

36

Schalburgfolk bestaaende Musikkorps under fuld Musik ad Blegdamsvej ind paa Fælleden, hvor der holdtes Øvelse.

Kl. 19,30 blev nogle Sporvejsfunktionærer i Valby Langgade ved Sporvognsremisen forulempet af 3 unge Mennesker, som bl. a. væltede en Sporvejsfunktionær af Cyklen. Da der kom flere Sporvejsfolk til, tog de 3 Flugten. Lidt senere indfandt de sig i Remisen og truede med at ville skyde. Politiet indbragte de 3 unge Mennesker til Station 9, hvor de viste sig at være "Frikorpsmænd", som dog ikke medførte Vaaben. Personale fra Politivagten i Gernerogade tilkaldtes og løslod dem.

En anonym Mand meddelte Kl. 21 pr. Telefon, at en tysk Soldat skulde være fundet liggende dræbt ved Linie 5's Endestation i Husum. Alarmeringen viste sig at være falsk.

Politiets Poster ved Nørrebro Runddel er Kl. ca. 24 blevet beskudt af 2 tyske Soldater. Politiet besvarede Ilden, hvorefter Soldaterne forsvandt paa Cykel mod Byens Centrum.

Kl. 6,30 indfandt 2 Mænd sig i A/S "Rixen", Holmbladsgade 87, hvor de fratog Vagterne 2 Pistoler og derefter forsvandt.

Der er i Døgnets Løb indgaaet Meldinger om, at der skulde være udlagt Bomber følgende Steder: Remholdts Konditori, St. Kongensgade 37, Jensens Maskinkompagni, Hillerødsgade 30, Bjørn & Christoffersens Fabrik, Uplandsgade 56, Ulrichs Maskinfabrik, Holmbladsgade 47, Beboelsesejendommen, Bellahøjvej 129, Telefoncentralen Yrsa, Snedronningensvej 34, Herlev, Maskinfabrikken, Elmegade 5, og H. Nielsen & Søns Maskinfabrik, Aldersrogade 37. Der blev intet foretaget fra Politiets Side.

Der er i Nat indbragt 5 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 3 indbragt, og 2 meldte sig selv.

Fra den 2. Februar til den 3. Februar.

Kl. 10,45 marcherede en Afdeling af Schalburgkorpset fra Hovedbanegaarden gennem Byen til Blegdamsvej Nr. 23 (Frimurerlogen). Afdelingen, der bestod af et Musikkorps og ca. 200 Mand i Uniform, gik senere paa Dagen i mindre Afdelinger til Østerport Station, hvorfra de afrejste med Toget; ingen Uordener af nogen Art.

Kl. 12,51 henvendte 3 Personer sig til en Sabotagevagt, der stod ved Porten ind til Valby Maskinfabrik, Gammel Køgevej 22 og fratog ham under Trusel med Pistoler hans Maskinpistol. De forlod derpaa Stedet til Fods, hvorefter Sabotagevagten slog Alarm. Politiets Eftersøgning efter de 3 Personer var forgæves.

Kl. 19,45 tilgik der Station 8 Melding om, at 2 mistænkelige Personer, hvoraf i det mindste den ene medførte Vaaben under Frakken, var

37

staaet af ved Godthaabsvejs Station og gaaet ad Stien bag om Vandværket ved Grøndalsvængets Allé. En Radiovogn og Personale fra Station 8 gennemsøgte Kvarteret, men uden Resultat. Paa Tilbagevejen til Station 8 traf Politiet en Gruppe unge Mennesker, hvoraf 2 gav sig til at løbe, da Vognlygterne blev rettet mod dem, og de undløb trods et Skræmmeskud og 2 Skud rettet mod dem.

Kl. 19,55 sprang der en Bombe i Slagtermester Harald Hansens Forretning, Islands Brygge 23. Der blev knust et Par Butiksruder og et mindre Antal Ruder oppe i Ejendommen. Iøvrigt kun ringe Skade. Kort efter Eksplosionen blev en stor Butiksrude i Forretningen knust ved Stenkast.

Kl. 21 meldte Søpolitiet, at der Kl. 20,41 paa Nordre Toldbod var faldet et Skud formentlig affyret fra Værnemagtens Barakker paa Toldboden. Skuddet gik lige hen over en af Burmeister & Wains Baade, der lagde til ved Kajen, og ind i Havnevæsenets Bygning ca. 2,15 m over Kajen.

Kl. 21,05 blev der rekvireret Politi fra Station 5 til Hotel "Nordland", Vesterbrogade 22, i Anledning af, at 2 civilklædte dansktalende Mandspersoner havde truet med Pistol, da man nægtede at servere for dem paa Grund af deres noget berusede Tilstand. Inden Politiet kom til Stede, var Personerne, der mentes at være Schalburgfolk, forsvundet, og en Eftersøgning i de omliggende Gader var uden Resultat.

Kl. 22,05 sprang der en Bombe i Slagterforretningen Torvegade 62. En Butiksrude blev knust. Iøvrigt ingen større Skade.

Kl. 0,40 meldte Station 9, at Reservebetjent 3367 Carl Peter Brynaa og Ekstraarbejder Hans Einer Eilif Christensen, Eskildsgade 14, Kl. ca. 22,30 er blevet dræbt af et Godstog mellem Vigerslev og Gl. Køgevej, hvor de havde Patrouilletjeneste. De blev først savnet Klokken godt 24, da de ikke vendte tilbage fra Patrouilleringen. Omtrent samtidig meddelte Togpersonalet, at der sikkert var sket en Ulykke, idet man havde bemærket et Bump og senere konstateret, at der var Blod paa Lokomotivet. De var begge helt lemlæstede, da man fandt dem. Ligene blev straks overført til Retsmedicinsk Institut.

Kl. ca. 22 henvendte en Kystbetjent sig i Politivagten paa Hovedbanegaarden og meddelte, at 2 civilklædte dansktalende Mandspersoner, som opgav at tilhøre det tyske Sikkerhedspoliti, men som nægtede at legitimere sig, havde anmodet ham om at være dem behjælpelig med at konstatere Generalia paa en af deres Medpassagerer. Da Kystbetjenten kom ud fra Politivagten, stod den ene af Mandspersonerne og truede Passageren med Pistol. Betjenten slog til Pistolen og kom derefter i Haandgemæng med de 2 Mandspersoner, der blev overmandet. En Marinevægter kom til Stede og udtalte, at det var Schalburgfolk. Feldgendarmeriet blev derefter tilkaldt og tog Affære.

38

Der har i Døgnet Løb været "Fantasibomber" følgende Steder: Firmaet Sonesson, Nørre Farimagsgade 13, Broen over Jernbanen ved Toftegaards Plads, H. Nielsens Maskinfabrik, Aldersrogade.

Der er i Nat indbragt 18 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politi direktørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 12 anholdt, og 6 meldte sig selv.

Fra den 3. Februar til den 4. Februar.

Kl. 17,30 blev 2 danske Politimænd paa A. F. Kriegersvej truet med Maskinpistol af en Schalburgmand. Forholdet paatalt overfor Lederen af Germanische Leitstelle, der straks gjorde Undskyldning og trak den paagældende Schalburgmand tilbage.

Kl. ca. 15,50 blev Marinevægter Herluf Nystrup-Mortensen dræbt ved Skydning i Porten til Højdevej 46, hvor han boede, og hvor han havde Distriktskontor for D. N. S. A. P.

Et Vidne har ved anførte Tidspunkt set ham staa i Porten i Samtale med 2 à 3 Personer. Pludselig lød der nogle Skud, og 2 yngre Personer forsvandt til Fods i Retning af Kastrupvej og en tredie paa Cykle mod Amagerbrogade.

Nystrup-Mortensen var ramt af flere Skud, affyret med 2 Maskinpistoler.

Kl. 18,05 har Albert Larsen, Gernersgade 39, været udsat for "hold up" og Røveriforsøg.

Kl. 18,15 har det tyske Sikkerhedspoliti i Strandgade udfør Nr. 23-25 grebet ind overfor Personer, der formentlig har forsøgt illegal Udrejse. Der blev herunder ramt mindst 4 Personer, hvoraf de 2 er døde. En af de døde er Reservepolitibetjent 3203, Stamnr. 10586 - Christiansen.

Kl. 1,50: Projekttil gennem Rude til Soveværelse hos Politibetjent 1190 Buch, Maltagade 20, 2.

Kl. 6,15 har 2 Personer forsøgt at komme ind i Lejligheden til Poliassistens Sillemann, Hovedvagtsgade 4, 4. Da dette mislykkedes, ødelagde de Trappebelysningen.

Fantasibomber i Løbet af Døgnet hos Bolchefabrikken, Ny Toldbodgade 13, Observationsposten, Aarhusgade 88, og Bagermester Buch, Bellahøjvej 129.

Der er i Nat indbragt 17 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 10 anholdt, og 7 meldte sig selv.

Fra den 4. Februar til den 5. Februar.

Kl. 17,45 meddelte en Reservebetjent paa Station 2, der for Tiden er tjenstgørende paa Gernersgades Kaserne, at han fra en Skolekammer-

39

rat havde faaet at vide, at der i Dag eller i Morgen skulde foretages et Attentat mod nævnte Kaserne. Udrykningstjenesten og Afd. A. S. underrettet

Kl. 18,37 meddelte Udrykningstjenesten, at der var foretaget Udrykning til Rodekontoret, Bratskovvej 38, hvor ea. 4 unge Mænd var kommet ind i Lokalet under Ekspeditionen. En af dem raabte højt, at en tysk Soldat var skudt paa en Sidevej i Nærheden, og at alle tilstedeværende derfor skulde visiteres. De gennemsøgte derefter forskellige Kasser og gik med ca. 5000 Kr. En af de paagældende var iført tysk Infanteriuniform. Man er klar over, at det er et Falsum med den tyske Uniform.

Kl. 21,35 meddelte Station 2, at en C.B. havde ringet og underrettet om, at der paa Kongens Nytorv var Slagsmaal mellem Tyskere og Danskere. Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt - Det blev senere meddelt fra Gernersgade, at det udelukkende var Tyskere, der havde deltaget i Slagsmaalet

Der blev i Løbet af Døgnet afgivet Melding om Fantasibomber følgende Steder: Ejendommen Englandsvej 2, Slagteriernes Central, Holmbladsgade 63-65, Fælledvej 14 og Amagerbrogade 124.

Kl. 7,45 meddelte Station 4, at der var fundet en Bombe i Kældershalsen til Ejendommen Bremensgade 87. Bomben bestod af 1 Jernrør med Fængtraad i begge Ender. Bomben havde været antændt, men var slukket igen. En Politibetjent havde taget den og lagt den midt ud paa Kørebanen. Afspærring foretaget. Centralkommandoen underrettet

Kl. 9,43 meddelte Direktør Jørgen Jørgensen, Metropolteatret, Frederiksberggade 16, at to tyske Kriminalpolitimænd havde indfundet sig og forlangt, alle amerikanske og engelske Films udleveret. Der sker formentlig Henvendelse til samtlige Filmsselskaber paa samme Maade.

Der er i Nat indbragt 14 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 7 anholdt, og 7 meldte sig selv.

Fra den 5. Februar til den 6. Februar.

Kl. 18,00 blev Politivagten i Gernersgade af Station 1 rekvireret til Hjørnet af Frederiksberggade og Kattesundet, hvor 3 berusede tyske Soldater forulempede de forbipasserende Kvinder ved at gribe fat i dem. Ved Politiets

Ankomst til Stedet var de tyske Soldater imidlertid forsvundet, og en foretagen Eftersøgning i Kvarteret var forgæves.

Kl. 19,50 blev Politivagten i Gernersgade af Station 8 rekvireret til Café "San Remo", Frederikssundsvej 14, hvor der befandt sig 4 berusede tyske Soldater.

Kl. 21,25 henvendte en ukendt Mandsperson sig til Produkthandler

40

Emil Preben Severinsen, Tinggaarden, Tingvej, og bad om en Samtale. Severinsen gik ud paa Trappen, hvor han en Tid opholdt sig sammen med den fremmede. En Svigerinde til ham var herunder ude paa Trappen og spurgte, om han ikke snart kom ind, og Severinsen svarede, at han kom straks. Lidt senere hørtes nogle Skud, og Severinsen blev fundet i Gaarden, dødelig saaret. Han var ramt af 4 Projektiler, hvoraf det ene har knust det højre øje og trængt gennem Hjernen. Den fremmede var forsvundet. Til en af Beboerne, der straks kom til, udtalte Severinsen: "Jeg kendte ham ikke". Severinsen er indlagt paa Sundby Hospital.

Kl. 22,30: En Rude i "Niels Bohrs Institut", Blegdamsvej, knust ved Stenkast.

Kl. ca. 8,00 blev Liget af Kemigraf Karl Edvard Johannes Kronby, f. Gladsaxe 9. Januar 1922, boende Glentevej 35 hos Nielsen, fundet henslængt under et Snehegn i Utterslev Mose i Nærheden af Hjørnet af Hvedevej og Brønshøj Kirkevej. Ved øjeblikkelig Forhøring i de nærmest liggende Villaer er det konstateret, at en Lastmotorvogn den 5. Februar om Aftenen Kl. ca. 22 har gjort Holdt udfor paagældende Sted, og nogle Personer er set kommet løbende fra det Sted i Mosen, hvor Liget er fundet. Drabet er derfor formentlig sket et andet Sted.

I Døgnets Løb er der meldt om Fantasibomber følgende Steder: C. W. Obel, Vestergade 2, Sundbyvester Kommuneskole, Restaurant "Hanegal", Vingaardsstræde 9 (truet 2 Gange), Jægersborg Kaserne.

Der er i Nat indbragt 15 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 8 anholdt, og 7 meldte sig selv.

Fra den 6. Februar til den 7. Februar.

Kl. 10,00: Sabotage hos A/S C. Reinhardt, Lyngbyvej 36, og Sprogøvej 2 og 4. Stor Skade og Brand.

Kl. 12,03 melder Politivagten i Gernersgade, at der i den sidste halve Time er foretaget 8 Opkald til C. 18000, uden at nogen iøvrigt har meldt sig i Telefonen.

Kl. 12,25: Skydning i Nærheden af Ejendommen Gudenaavej 39 A. Personmotorvogn K. 27638 holder udfor Ejendommen. Denne Personmotorvogn benyttes af det tyske Sikkerhedspoliti, og Kriminalkommissar Elpert har bekræftet, at det tyske Sikkerhedspoliti har eftersøgt Sabotører i paagældende Ejendom.

Kl. 12,26 er en bombelignende Genstand fundet i en Brændestabel i Gaarden til Ejendommen, Frederiksdalsvej. Tysk Sprængningskommando har konstateret, at det drejer sig om en 57 mm Mortergranat, der er omdannet til Cigartænder.

Kl. 17,03: Større Opløb paa Raadhuspladsen udfor B. T.-Centralen.

41

Nogle Medlemmer af Schalburgkorpset, der er iført danske Militæruniformer med tyske Gradstegn, er Aarsagen til Opløbet. Politivagten i Gernersgade og Københavns Politis Udrykningstjeneste rekvireret til Stedet. Medlemmerne af Schalburgkorpset, der absolut intet ulovligt havde foretaget sig, men hvis Uniformering virker som en Provokation overfor den danske Befolkning, blev af Politivagten ledsaget til Nørreport Station, og samtidig blev Opløbet splittet af Københavns Politis Udrykningstjeneste.

Kl. 0,28: Politiets Patrouillebaad K. P. 6 er Kl. 0,22 paa Vej til sin Post ved Lynetteløbet udfor Bunkerkuldepotet blevet beskudt af et tysk Fartøj. Ingen om Bord blev ramt og tilsyneladende ingen Skade paa Baaden.

Kl. 5,45: Bombe i Skotøjsforretningen Godthaabsvej 235, hvis Indehaver Holstein Magnussen formenes at være Medlem af D. N. S. A.P. Hele Butikken raseret.

Kl. 7,35 blev en bombelignende Genstand fundet i Nærheden af Ejendommen Bremensgade 87. Bomben viste sig at være en Cigarkasse med Tvist. I Kassen laa en Seddel, hvorpaa var skrevet: "Næste Gang bliver det værre."

I en Slagterforretning paa Hjørnet af Amagerbrogade og Holmbladsgade er der paa samme Tidspunkt fundet en bombelignende Genstand, der viste sig at være en Kasse med nogle Radiodele, hvorfra nogle Ledninger stak ud.

I Døgnets Løb er der meldt om Fantasibomber følgende Steder: Bagerforretningen, Nørrebrogade 222, National Scala, Biografteatret "Palladium".

Der er i Nat indbragt 10 Personer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 3 anholdt, og 7 meldte sig selv.

Fra den 7. Februar til den 8. Februar.

Kl. 20,00 har Vagtposterne ved Transformatorstationen i Lygten skudt efter 2 Personer, der forsøgte at kravle over Plankeværket. Personerne undløb. Eftersøgning resultatløs.

Kl. 21,10 har to Mandspersoner frarøvet en Invalidereentyder en Tegnebog indeholdende 100 Kr., da Invalidereentyderen gik ind i Opgangen til sin Bopæl, Vævergade 4. Omtrent samtidig har en 16-aarig Mandsperson været udsat for Røveriforsøg, medens han var inde i Telefonkiosken ved Hjørnet af Baggesensgade og Dosseringen. Medens han telefonerede, blev Døren revet op og noget stukket i Ryggen paa ham, medens en Stemme samtidig sagde, at han skulde udlevere sin Tegnebog. Da den 16-aarige forklarede, at han ingen Tegnebog havde, gik

42

Røveren, idet han dog forinden betydede den 16-aarige, at denne skulde blive staaende stille i 5 Minutter.

Kl. 23,10 eksploderede en Bombe i "Nordisk Film" paa Mosedalsvej i Valby. Kl. ca. 23,35 eksploderede endnu en Bombe. 2 Ateliers er fuldstændig ødelagt og Skaden iøvrigt betydelig. 2 af Politiets Vogne, som var kommet til efter første Eksplosion, blev noget molesteret, nogle Ruder og Lytglas knustes. Der fandtes ingen døde eller saarede i Bygningen - og ej heller Politipersonalet kom noget til. - Kl. 1,50 meddeltes det fra Ulykkesstedet, at der var fundet endnu en tredie Bombe, som ikke var eksploderet. Tysk Sprængningskommando tilkaldt.

Kl. 6,45 melder Station 7, at 2 tyske Soldater har taget Opstilling ved Indgangen til Frihavnen i Nordre Frihavnsvej og forlanger Passertilladelser af Arbejdere og Funktionærer i "Det danske Kulkompagni". En Formand i Kulkompagniet har meddelt, at han selv vil ringe til Dagmarhus, da han mener, at det drejer sig om 2 nye Soldater, som har faaet fejlagtig Instruktion.

I Døgnets Løb meldtes om "Fantasibomber" paa følgende Steder: Hellesens Enke og Ludvigsens Elementfabrik i Aldersrogade, Nielsens Vaskeri, Nygaardsvvej 16, Gades Møbelmagasin i Rantzausgade, Skattedirektoratet i Gyldenløvesgade, Hotel "Amager", Amagerbrogade 29, "Politikens" Hus og Fabrikken "Ambi", Ryesgade 60. Der skete intet nogen af Stederne.

Ved Station 6 anholdtes en Mandsperson, som var i Besiddelse af et vel efterlavet, men falsk Polititegn.

Der har i Nat været indbragt 4 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 1 anholdt, og 3 meldte sig selv.

Fra den 8. Februar til den 9. Februar.

Kl. 20,08. En Hr. Jørgensen, Ved Glyptoteket 6,4., anmodede telefonisk om Politiasistance, idet nogle Personer havde forsøgt at trænge ind i Lejligheden. Ved Politiets Ankomst var de paagældende Personer flygtet.

Kl. 21,28 blev en Brandvagt paa Flyvetroppernes Reparationsværksteders Grund - Kløvermarksvej - beskudt af een af Værkstedernes Sabotagevagter, da han fra et Besøg paa Værkstedernes Toilet vendte tilbage til Værkstedet og paa Opfordring af Sabotagevagten ikke opgav Kendeordet.

Han blev indlagt i Sundby Hospital med Skud i den højre Haand og Strejfskud ved højre Øre.

Der har i Døgnet Løb været meldt om Bomber (Fantasibomber) følgende Steder i Byen: Remsamlerfabrikken, Amagerbrogade 242, Maskin-

43

fabrikken, Blegdamsvej 28, World Cinema, "Ordenshuset", Griffenfeldtsgade 7, Heibers Service, Lyngbyvej 165, Telefoncentralen Yrsa og Maskinfabrikken, Aldersrogade 7.

Der har i Nat været indbragt 22 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 14 anholdt, og 8 meldte sig selv.

Fra den 9. Februar til den 10. Februar.

Kl. 16,19 meddelte Station 2, at Illums Magasin ønskede Politiets Assistance for at konstatere Identiteten paa 2 Herrer, som opgav at tilhøre det tyske Politi, og som agtede at foretage Undersøgelse i Forretningen. 2 Politimænd kom til Stede og konstaterede, at det var Gestapo, hvorefter det danske Politi trak sig tilbage.

Kl. 20,00 meddelte Kontorchef Eskelund, at Spærretiden i København ophører fra og med Torsdag Aften den 10. Februar.

Kl. 20,13 sendte Station 4 Vognen til Slagterforretningen, Torvegade 62, hvor nogle Personer uberettiget var trængt ind og havde ødelagt det elektriske Lys. En Mandsperson, der opholdt sig i Gaarden, blev taget med til Stationen. Han paastod at være gaaet derud af Nysgerrighed.

Kl. 22,35 meddelte Station 8, at 2 spirituspaavirkede, tyske Soldater kort forinden havde slaaget en Rude itu til Beværtningen Hjørnet af Provstevej og Frederikssundsvej. Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt og tog sig af Soldaterne.

Kl. 23,20 meldes om Skydning i Kvarteret omkring Hellerup Jernbanestation, der ved en foretagen Undersøgelse viste sig at hidrøre fra Vagtposterne uden for Organisation Todt paa Callisensvej. Umiddelbart efter blev det meddelt fra Station 7, at der var blevet skudt paa Posterne paa Tuborgbroen i Retning fra Vest mod øst og paa forholdsvis kort Afstand. En foretagen Undersøgelse gav intet Resultat.

Kl. 23,45 blev det pr. Radio meddelt, at en Politibetjent fra Station 3 havde hørt 2 Pistolskud, da han Kl. ca. 23,15 kørte paa Cykle ad Dyssegaardsvej i Retning mod Lyngbyvej. Han mente, at Skuddene blev affyret paa en Afstand af ikke over 200 Meter. Efter at han havde søgt Dækning i ca. 5 Minutter, kørte han videre ad Lyngbyvej mod Byen og mødte en Patrouillevogn, som derefter kørte til det paagældende Sted og foretog Undersøgelse, men uden Resultat.

Kl. 23 meddelte Station 1, at Politivagten i Gernersgade var rekvireret til "Czardas", Jernbanegade 4, hvor nogle tyske Soldater vilde trænge ind. Der var Lys i Restauranten, fordi der var Haandværkere. De paagældende Soldater viste sig at være tyske Officerer fra Dagmarhus, som troede, at det var Sabotører, der var i Restaurationen. Paa den anden

44

Side mente Haandværkerne, at de Personer, der vilde ind var Sabotører, og derfor vilde de ikke lukke op.

Kl. ca. 7,50 er Overbetjent Frederiksen skudt i den forreste Vogn i Korsørtoget, som holdt ved Perronen. Overbetjenten og en Politibetjent skulde til Nyborg med 2 Transportanter, hvoraf den ene var Student Carlo Emil Sørensen, f. i Slagelse d. 27. November 1921, der ved Sønder Birk var idømt 1 Aar og 6 Maaneders Fængsel for sin Deltagelse i et Overfald ved Vridsløse Straffeanstalt. Da de var kommet ind i den reserverede Kupe, blev der af en Person stukket en Pistol ind gennem Døren. Da Overbetjent Frederiksen forsøgte at afvæbne Personen, blev han ramt af 2 Skud, hvoraf det ene i Underlivet. Der menes at have været 2 Personer, og det lykkedes dem at faa den ene af Transportanterne med sig. Den saarede Politimand blev straks i Ambulance kørt til Kommunehospitalet.

I Døgnet Løb er der meldt om Fantasibomber følgende Steder: Magasin du Nord, Kongens Nytorv, Ufa Film, Nytorv 3, "Augustinus & Hansen", Laplandsgade 4, Vognmand Berthelsen, Mosedalsvej 9, Enghavevej 182, "World Cinema", Paladsteatret og Café "Tuborg", Sverrigsgade.

Angaaende det i Beretningen af 7. d. M. omtalte Ligfund ved Søborg kan nu oplyses at den dræbte Kemigraf Karl Edvard Johannes Kronby formentlig er dræbt den 4. d. M. ved Vaadeskud. Den nævnte Dag omkring Middagstid opholdt Kronby sig hos en af sine Kammerater, Student Gunnar Andersson, i en Villa paa Selsøvej. Kronby undersøgte sin Pistol med det Resultat, at et Skud gik af, og Projektilet ramte Kronby i Panden. Han døde straks efter. Gunnar Anderssons Moder laa syg i Stueetagen, men havde ikke hørt Skuddet, og for at undgaa at indblende Moderen, bestemte han sig til at fjerne Liget. Sammen med et Par andre Kammerater førte han Kronbys Lig om Aftenen den 5. ds. paa en Lastvogn til Søborg Mose, hvor det blev læsset af ved et Snehegn.

Det i Beretningen af 8. Februar omtalte Røveri mod en Invalidereutenyder, Vævergade 4, er nu opklaret. Røverne er anholdt. Almindelig Forbrydelse.

Der har i Nat været indbragt 4 Personer til de københavnske Politistationer for Overtrædelse af Politidirektørens Bekendtgørelse af 27. Januar 1944. Heraf blev 2 anholdt, og 2 meldte sig selv.

Fra den 10. Februar til den 11. Februar.

Kriminalbetjent Raben-Petersen blev til Morgen afhentet af tysk Politi paa sin Bopæl, sigtet for at være i Besiddelse af illegale Skrifter.

Politikommisær Odmar henvendte sig straks paa "Dagmarhus", hvor fra Raben-Petersen med det samme blev løsladt og Sagen sluttet.

Kl. 10,05 blev Overbetjent Jagd, Søpolitiafdelingen, afhentet paa

45

Bopælen af det tyske Sikkerhedspoliti sigtet for illegal Hjælp til Udrejse.

Kl. ca. 11,10 blev der af det tyske Sikkerhedspoliti foretaget Anholdelse af 2 Mandspersoner i Ejendommen Lavendelstræde Nr. 13 A - Bagbygningen. Forhenværende Politibetjent Ment var med til at foretage Anholdelsen. Der blev affyret nogle Skud.

Kl. ca. 13 blev der af 2 revolverbevæbnede Mænd foretaget et "Hold op" i Sygekassen "Fremtiden"s Kontor, Enghavevej 231, hvor de bemægtigede sig Kassen.

Kl. 23,20 melder Politivagten i Gernersgade om ubetydelig Uorden i "Valencia", Vesterbrogade, hvor en tysk Soldat havde kastet et Glas Vin fra Balkonen ned i Salen. Soldaten var væk, da Politiet kom til Stede.

Kl. 23,23 melder Politivagten i Gernersgade, at nogle tyske Marinesoldater var gaaet i Land hos Burmeister & Wain, Christianshavn, hvor de havde paabegyndt Visitation af de stedlige Vagtposter. De paagældende Soldater var ikke i Besiddelse af "Ausweis" eller anden Bemyndigelse til deres Forehavende, hvorfor de omgaaende blev beordret i Kvarter.

Kl. ca. 23,30 blev der af nogle, Vagter fra "Schalburg Korpset", Frimurerlogen, Blegdamsvejen, skudt mod nogle mistænkelige Personer, der senere viste sig at være Medlemmer af "Schalburg Korpset". 2 af Medlemmerne blev i saaret Tilstand kørt til Feldlazarettet paa Nylandsvej.

I Døgnet Løb er der meldt om Fantasibomber følgende Steder: Burmeister & Wain, Christianshavn og Refshaleøen, Scala Bio, Station 7 og Café Olympia, Axeltorv.

Fra den 11. Februar til den 12. Februar.

Kl. 16,30 følte to tyske Soldater sig paa Østergade forulempet af en Mand, der var kommet til at støde til dem med sin Stok. Politivagten i Gernersgade og Stadsadvokaten for særlige Anliggendes Afdeling tilkaldt.

Kl. 18,25 blev Bestyrerinden af Kaffeforretningen, Amagerbrogade 97, da hun forlod Forretningen for at gaa hjem, "holdt op" af en pistolbevæbnet Røver, der opfordrede hende til at aabne Døren igen. Bestyrerinden sagde imidlertid til Røveren, at hun ingen Nøgle havde til Forretningen, hvorefter Røveren forsvandt.

Kl. 19,25 meldes der om kraftig Skydning ved Københavns Belysningsvæsens Plads, Frederiksborgvej 81. Sabotagevagterne havde set en Mand forsøge at kravle over Plankeværket ind til Pladsen og havde derfor beskudt ham. Manden forsvandt.

Kl. 20,15 blev en Rude knust hos Fru Jensen, Bremensgade 87, Kælde-

46

ren. Fru Jensen har overfor Politiet oplyst, at hun er Sønderjyde af Fødsel og formentlig derfor antages at være tyskvenlig. Fru Jensen har aldrig været Medlem af noget politisk Parti. Hun kan ikke mistænke nogen.

Kl. 20,25 blev Indehaveren af Kiosken, Hollænderdybet 25, "holdt op" af to pistolbevæbnede Røvere, der tømte Pengekassen.

Kl. 21,08 har Sabotagevagterne ved Valby Gasværk beskudt nogle Personer, der søgte at trænge ind paa Gasværkets Grund. Personerne undløb.

Kl. 21,25 melder Vagten ved Politikasernen i Klerkegade om Skydning i Nærheden af Kasernen. Ved en straks foretaget Undersøgelse i Kvarteret blev det konstateret, at 3 danske Mandspersoner, der stod ved Pølsevognen paa Hjørnet af Store Kongensgade og Hindegade, havde henvendt sig til to tyske Marinesoldater og bedt om Cigaretter. Danskerne var ikke ædru. De tyske Marinesoldater afslog at give Cigaretter, hvorefter der opstod et mindre Slagsmaal, hvorunder de tyske Soldater tog deres Pistoler frem. Danskerne undløb, men den ene blev indfanget af de danske Politiposter i Store Kongensgade, og samtidig blev de to tyske Soldater anholdt af Politivagten i Gernersgade. En Undersøgelse af de tyske Marinesoldaters Pistoler har imidlertid vist, at der ikke har været skudt med disse Pistoler ved anførte Lejlighed. Der har imidlertid været skudt i Kvarteret.

Kl. 22,35 meldes der om Skydning i Kvarteret omkring Trianglen. Politivagten i Gernersgade tog til Kvarteret. Det blev konstateret, at der ikke er skudt af Vagtposterne ved Schalburgkasernen, Blegdamsvej 23, og heller ikke af Vagtposterne ved Germanische Leitstelle, A. F. Kriegersvej 3, eller det tyske Marinedienststelle, Rosenvængets Allé 32. Vagtposterne de to sidstnævnte Steder samt de to danske Politiposter paa A. F. Kriegersvej oplyste derimod, at Skydningen formentlig hidrørte fra Sabotagevagterne ved A/S Dansk Industrisyndikat i Frihavnen. Dette blev herefter konstateret at være rigtigt. De formentlige Sabotører var undløbet.

Kl. 23,00 melder Station 7, at de to danske Politiposter paa A. F. Kriegersvej, der er posteret samme Sted efter tysk Ønske, er blevet truet med Maskinpistol af en i Haven til Germanische Leitstelle posteret Schalburgmand, der kom frem til Havegærdet mod A. F. Kriegersvej, hvor han, samtidig med at han lagde Maskinpistolen i Anslagsstilling og sigtede paa de to danske Politimænd, udtalte: "Gaa væk fra Fortovet, jeg har ikke Tillid til Dem. Der kan ikke være Tale om, at De maa gaa her." Politivagten i Gernersgade blev straks sendt til Stedet og konstaterede Navnet paa Schalburgmanden som Otto Engel. Befehlshaber der Sicherheitspolizei ved Oberregierungsrat Dr. Zechenter blev samtidig underrettet. Dr. Zechenter telefonerede senere paany til Politikom-

47

missærvagten og beklagede det passerede. Herefter blev de danske Politiposter paany sendt til A. F. Kriegersvej.

Kl. 23,15 skal ifølge forskellige anonyme Telefonopringninger til Station 1, en Schalburgmand have truet forskellige Civilpersoner paa Raadhuspladsen ved B. T.-Hjørnet og beordret dem til at forlade Gaden, da der var Spærretid.

Kl. 23,20 anmeldte en civil Dansker paa Station 1, at han kort forinden paa Hjørnet af Frederiksberggade og Mikkell Bryggersgade var blevet overfaldet af to tyske Officerer og en civil Person, der talte Tysk.

Kl. 23,55 meldte Posterne fra Raadhuspladsen, at en Marinevægter, der var stærkt paavirket af Spiritus, havde generet de forbipasserende civile Danskere. Da Posterne henvendte sig til ham og spurgte, hvorfor han gik og jog med Trafikanterne, svarede han, at han af "Dagmarhus" havde Ordre til at splitte alle Grupper paa over 5 Personer. Han blev herefter overgivet til to tyske Feldgendarmer, der patruljerede paa Raadhuspladsen. Det er formentlig denne Marinevægters Adfærd der har givet Anledning til Meldingerne Kl. 23,15 og 23,20.

Kl. 9,25 melder Udrykningstjenesten, at det til Morgen er konstateret, at der i Nat har været forsøgt Sabotage mod Jacob og Wilhelm Andersens Skotøjsfabrik, Vesterbrogade 107. Forskellige eksplosive Kemikalier er nedtaget fra nogle Hylde i Fabrikens Lokaler paa 2. Sal og anbragt ved Siden af Fyret i Fyrkælderen.

Fra den 12. Februar til den 13. Februar.

Kl. 11,30 trængte en Schalburgmand, der var ledsaget af en Dame, paa Svineryggen sig gennem en Flok Elever fra Sct. Jørgens Gymnasium. Da Eleverne raabte efter ham, truede han ad dem med sin Bajonet, som Eleverne derefter fratog ham. En tysk Politimand kom til Stede og trak sin Pistol, og Politivagten, Gernersgade, blev tilkaldt, hvorefter Bajonetten atter blev udleveret til Ejermanen, og Eleverne trak sig tilbage til Skolen.

Kl. 13,15 satte 3 tyske soldater med Oppakning og Gevær sig ind i en Sporvogn ved Holmens Kanal. Da de nægtede at forlade Vognen, blev de fjernet af Politivagten, Gernersgade.

Kl. 16,55 foretog tysk Politi Undersøgelse af alle Motorkøretøjer, der passerede Svanemøllebroen.

Kl. 19,45 meldtes om Skydning paa Trappegangen til Ejendommen, Jyllingevej 2. Der blev skudt gennem Entredøren til en Lejlighed i Stueetagen, hvis Indehavers Hustru, Fru Andersen, blev saaret i Haanden. Gerningsmanden forsvandt efter formentlig ogsaa at have affyret nogle Skud paa Gaden. To berusede tyske Marinesoldater, der havde været Gæster hos en Kvinde, maa antages at være Gerningsmændene. De havde

48

ogsaa skudt paa Gaden, og senere i Sporvognen havde den ene af dem haft Pistolen fremme.

Kl. 20,03 skete en Bombeeksplosion hos A/S Brdr. Houlberg, Skelbækgade. 4 à 6 Mand havde kort forinden opfordret en C.B., der havde Vagt ved Politiets Garageanlæg i samme Gade, til at søge Dækning, og kort efter, at disse Personer var forsvundet, skete Eksplosionen, hvorved en Mur væltede ud over Gaden, og flere Etageadskillelser styrtede sammen. En Mængde Ruder bl. a. i Politiets Garageanlæg knustes. 2 Personer, der arbejdede i Virksomheden, blev saarede. Den ene blev indlagt i Hospital.

Kl. 20,30 slog en tysk Soldat en Rude ind i en Sporvogn paa Raadhuspladsen. Da han nægtede at opgive Feldpostnummer, blev Politivagten, Gernersgade, tilkaldt.

Kl. 21,50 hørtes Skydning fra Kvarteret Aarhusgade-Strandboulevard. Det blev senere konstateret, at Skydningen hidrørte fra Sabotagevagterne ved A/S Dansk Industrisyndikat i Frihavnen, hvor man havde set nogle mistænkelige Mandspersoner luske rundt. Der blev affyret ca. 30 Skud, og Personerne forsvandt.

Kl. 2,25 meldte en Vægter, at der laa en Bombe ved van Hauens Forretning i Mikkalbryggersgade [i. e. Mikkal Bryggers Gade]. Personale fra Station 1 fandt en Pakke paa det opgivne Sted liggende op mod Muren. En Lunte var fastgjort til Pakken, og det kunde ses, at der havde været Ild i Lunten, der var af Papirsejlgarn. "Bomben" viste sig at være en tom Halvflaske indpakket i Papir.

Kl. 3,45 har Sabotagevagterne ved Heymanns Fabrikker, Strandboulevarden, skudt efter 2 Personer, der forsøgte at kravle over Plankeværket ind til Fabrikkens Omraade. Personerne undløb.

Der har i Døgnets Løb været meldt om "Fantasibomber" følgende Steder: Maskinkompagniet, Blegdamsvej 28, "Atlas", Baldersgade, Frimurerlogen, Blegdamsvej, "Saga"-Biografen, Vesterbrogade, Cigarforretningen, Teglgaaardsstræde 11.

Fra den 13. Februar til den 14. Februar.

Kl. 10,45 meddelte Frederiksberg Politi, at en tysk Soldat i Falkonerallé ved Nyelandsvej var blevet saaret ved 3 pistolskud, men formentlig kun Strejfskud, da Soldaten selv kunde gaa til Ambulancen, der kørte ham til Feldlazarettet paa Nyelandsvej. Gerningsmanden - en civilklædt Mandsperson - undløb.

Kl. 11,00 blev der efter Anmodning af den Vagthavende Overpolitibetjent ved Transformatorstationen ved "General Motors" af 2 Grupper fra Udrykningstjenesten foretaget Undersøgelse af "General Motors" Lokaliteter, idet man havde Formodning om, at 2 Personer i Nattens

49

Løb havde skaffet sig Adgang til Lokalerne. Den foretagne Undersøgelse var negativ.

Kl. 20,15 og Kl. 22,05 blev der knust Ruder i henholdsvis Hatteforretningen, Holsteinsgade 27, og Isbaren, Amagerbrogade 154. Motivet menes at være politisk. Statsadvokatens Afdeling underrettet.

Kl. 21,44 meddelte Radioen, at en ung Mand ved Frihedsstøtten havde forsøgt at røve Pistolen fra en tysk Underofficer ved at skære Livremmen over. Forsøget mislykkedes, idet Gerningsmanden, der viste sig at være en Student, Niels Stenderup, f. d. 20. Maj 1924 i Klampenborg, boende Tordenskjoldsgade 17, blev anholdt af Underofficeren og derefter af Politivagten i Gernersgade transporteret til Vestre Fængsel.

Kl. 22,15 blev det meddelt fra Station 7, at der var noget Skyderi ved Transformatorstationen i Nyborggade. Kl. 0,55 indgik en lignende Meddelelse, og i begge Tilfælde blev der af Stationen foretaget en grundig Undersøgelse, men uden Resultat. Sabotagevagten, der alarmerede, skal være en Del nervøs. Der er dog rundet friske Fodspor i et Hjørne af Terrænet.

Kl. 0,05 meddelte Station 7, at der Kl. 23,30 var kraftig Skydning ved Frimurerlogen paa Blegdamsvej. Der hørtes ca. 40 Skud og øjensynligt fra et Maskingevær. Det har ikke været Stationen muligt at faa oplyst Aarsagen til Skydningen.

I Døgnets Løb har der kun været 2 Fantasibomber, nemlig Kl. 20,40 i Lyskassen ved Købmand Duers Forretning, Vester Voldgade 94, og Kl. 8,23 Standard Electric, Haraldsgade 6.

Fra den 14. Februar til den 15. Februar.

Kl. ca. 15,00 indfandt sig to Mandspersoner hos Professor, Dr. med. Erik Warburg, Frederik d. V.s Vej 3, hvor de efter at have ringet paa spurgte den Klinikdame, der lukkede op, om Overlægen var hjemme. Hun fandt deres Udseende og Optræden mistænkelig og svarede, at han ikke var hjemme. Den første af Personerne sagde herefter "Naa, det er han ikke," og i det samme trak han en Revolver op af Lommen og trængte Klinikdamen, der skreg, over i et Hjørne ved Entredøren. Medens dette stod paa, var Overlægen beskæftiget med Undersøgelse af en Patient i Undersøgelsesstuen. Han kom nu ud paa Trappen, og Personerne affyrede straks en Række Skud mod ham. Han trak sig tilbage til Undersøgelsesstuen, hvis Dør han laaste indvendig fra. Udefra blev den forsøgt aabnet, og der blev skudt nogle Skud gennem den. Ingen blev ramt, kort efter forlod Personerne Villaen og gik hurtigt ned til Blegdamsvejen, hvor de steg ind i Motorvogn A 1815 (falske Nummerplader) - Opel, sort, benzindrevet, der kørte mod Trianglen og ud ad Strandvejen.

50

Personerne beskrives:

I. 35 à 40 Aar, ca. 175 cm høj,
kraftig bygget,
iført graa Ulster, blød Hat.

II. 35 à 40 Aar, noget mindre,
iført blaa Ulster, blød Hat.

Kl. 16,00 meddeler Radioen, at Færdselsafdelingens Vogn ved 10 Meter Bassinet i Frihavnen var blevet beskudt med Riffelskud fra en Damper. Gernersgadevagten, som blev tilkaldt, har oplyst, at det var tyske Marinesoldater paa S/S Parkeston, som havde skudt 2 Skud i Vandet, fordi de mente, at der blev fotograferet fra Vognen.

Kl. 20,29 meddeles fra Ørstedsværket, at der er kastet en Pakke mod et Vindue til Transformatorstationen; det viste sig senere at være en i Papir indpakket Sten.

Kl. 21,35. Gernersgadevagten har været sendt til Café Bauer, Viborggade 46, hvor tyske Soldater havde taget Parti for en beruset C.B., hvem der var nægtet Servering. Tyskerne blev udvist, og C.B.en anholdt af dansk Politi.

Kl. 22,44. Sabotagevagten ved Valby Gasværk har skudt 10 à 12 Skud efter mistænkelige Personer.

Kl. 1,23 meddelte Station 1, at 2 unge Damer kort forinden i Frederiksberggade er blevet tiltalt af 3 civile, tysktalende Personer. Da de unge Damer ikke vilde følges med Personerne, blev disse grove og trak en Revolver, som de truede de unge Damer med. Disse undløb. Personerne eftersøgt, ikke fundet.

Kl. 1,37. Sabotagevagterne i Ryesgade 3 har skudt kraftigt, fordi de havde hørt mistænkelige Lyde. De ønskede Politiassistance. Afslaaet.

Kl. 6,35 har nogle Rengøringskoner under en Trappe fundet en mistænkelig Kasse, der viste sig at indeholde Tørelementer tilhørende K. T. A. S.

I Løbet af Natten knustes en Rude i Ismejeriet Grejsvej 29. Motivet formentlig politisk.

Fantasibomber i Heldorfs Papirindustri, i Kirkegaardsvvej 24, Burmeister & Wain, Refshaleøen og Christianshavn (Arbejderne forladt Arbejdet), Palladium, Bagermester Elling, Revalsgade 16, "Gold Digger", Vestergade.

Fra den 15. Februar til den 16. Februar.

Kl. 10,28 har 8 pistolbevæbnede Personer forøvet et "hold up" i Maskinfabrikken "Vølund", Øresundsvej 47. De spurgte efter en Funktionær og trak pludselig Pistolerne frem og holdt Sabotagevagterne op og fratog dem 2 Pistoler.

51

Kl. 16,55 tog 10 tyske Politisoldater med Maskinpistoler Opstilling i Vigerslev Allé ud for Nr. 54, hvor de visiterede alle de kørende. Der samlede sig et Opløb paa ca. 200 Personer, som blev splittet af dansk Politi. Et Kvarter efter kørte Tyskerne igen.

Kl. 20,15 holdt et Par Personer Personalet op i Caféen paa Hjørnet af Ellebjergvej og P. Knudsensgade og truede Servitricen til at servere for sig. Det benyttede Vaaben var en Hundepistol, og de 2 Gerningsmænd blev anholdt.

Kl. 22,05 blev 2 Butiksruder knust hos Viktualiehandler Corneliussen, Amagerbrogade 124. Der har tidligere gentagne Gange været forøvet Attentater samme Sted.

En 40-aarig Kvinde anmeldte Kl. 4, at hun Kl. ca. 21 ved Nordhavnsværftet var blevet forulempet af en Marinesoldat, der vilde kysse hende. Hun mistede herunder sin Pung og nogle Værdigenstande.

4 Fantasi-bomber i Døgnets Løb, henholdsvis hos Burmeister & Wain paa Christianshavn og Refshaleøen (Arbejderne gik hjem), Foderstofforretningen, Dronningensgade 66, Firmaet "Plum", Sct. Annæ Plads 26, og Andelstrykkeriet i Rantzausgade. Der blev intet foretaget disse Steder fra Politiets Side, og der skete intet.

Fra den 16. Februar til den 17. Februar.

Kl. 16,30 er ved Østerbros Svømmehal set et lille mørkeblaat Opel-Automobil med Fornummerplade: K 1826 og Bagnummerplade: K 49. efterfulgt af to eller tre Tal. Vognen kørte ad Østerbrogade fra Byen og svingede til venstre ad Serridslevvej. I Vognen befandt sig 3 Personer, de to i mørkeblaa Uniformer med Skraahuer og den tredje i en sort Uniform, muligvis Politiumform. Vognen forsvandt.

Kl. 19,54 blev det pr. Telefon meddelt Station 6, at nogle Personer var ved at bryde Døren op til Lejligheden Nørrebrogade 26, 1. Dansk Politi konstaterede, at tysk Sikkerhedspoliti var til Stede, hvorefter det danske Politi trak sig tilbage.

Kl. 22,05 blev der sendt en Ambulance til Benzinøen, Sundkrogsgade, hvor Forvalter Carl Jan Germanius Krüger, Tyskland 22. September 1882, boende paa Benzinøen, var faldet i Vandet og druknet.

Kl. 22,45 meddeltes, at Jytte Carla Petersen, København 7. Oktober 1926, boende Herninggade 18, 4. tv. hos Forældrene, havde saaret sig selv overfladisk i venstre Skulderparti med et Pistolskud under følgende Omstændigheder: Hun havde været paa Besøg hos en Familie i Nærheden, hvor ogsaa nogle tyske Soldater (Marinere?) var paa Besøg. Hun blev hentet hjem af sin Fader, men gik straks tilbage for at hente en Hund. I Lejlighedens Soveværelse tog hun en tysk Marinesoldats Tjenestepistol, gik ned ad Trappen og saarede sig selv med et Skud.

 52

Kl. 22,50 affyrede Sabotagevagten i Belysningsvæsenets Transformatorstation i Lygten et Varselsskud mod 3 Personer, som forsøgte at trænge sig ind paa Stationens Omraade. Personerne forsvandt.

Kl. 23,50 meldtes fra Politiposterne paa A. F. Kriegersvej, at der var blevet skudt i Haven A. F. Kriegersvej 3. "Germanische Leitstlle" har forklaret, at de udstillede Vagtposter var blevet beskydt og derfor havde skudt igen.

En Mand, der Kl. ca. 24,00 var ude at lufte sin Hund i Grøndalsvængekvarteret, mødte Boghandlermedhjælper Philip Louis Mario Elbjørn, f. København 10. Juni 1925, boende Tagensvej 77, 4. tv., der bad om Hjælp. Elbjørn var blevet overfaldet af 2 Mænd og stukket med Kniv. Nærmere kunde han ikke forklare. Indlagt i Bispebjerg Hospital med Hjernerystelse. Overfladiske Snitsaar i Hovedet, paa Arme og Bryst.

Der er i Døgnets Løb meldt om "Fantasi-bomber" følgende Steder: "Burmeister & Wain", Refshaleøen, Elektromekanisk Værksted, Raadmandsgade 13, Skandinavisk Motorcompagni, Strandvej 27, G. Johansens

Maskinfabrik, Elmegade 5, "Laurits Knudsen", Haraldsgade 53, Købmandsforretningen, Jagtvej 189, og Papierservietfabrikken, Strandgade 29.

Fra den 17. Februar til den 18. Februar.

Kl. 12,15 har der ved Axetorv været en Del Skyderi. Formentlig mellem en tysk civil Politimand og en Person, der skulde anholdes. Den tyske Politimand blev saaret og bragt ind i Soldaterhjemmet "Deutsches Eck", (tidligere "Lodberg"). Mandspersonen forsvandt med en Sporvogn tilsyneladende uden at være ramt. Der blev opsamlet 7 Patronhylstre.

Kl. 12,20 har 2 Personer, der udgav sig for tysk Politi, indfundet sig i "Nordisk Forlag", Kgs. Nytorv 8. Det fra Station 2 derefter tilsendte Personale konstaterede, at det var tysk Politi, hvorefter dansk Politi trak sig tilbage. Indehaveren af "Nordisk Forlag", Mogens Staffeldt, blev anholdt af Tyskerne sigtet for illegal Virksomhed. Medens Undersøgelsen fandt Sted, indfandt en Mandsperson sig i Forretningen og vilde aflevere nogle Breve til Indehaveren. Disse Breve skulde videresendes til England. Manden, der var bevæbnet, blev anholdt af Tyskerne.

Kl. 18,15 blev 2 Drengene paakørt af en Motorvogn udfor Østerbrogade 102. Drengene blev kørt til Rigshospitalet, hvor den ene er afgaaet ved Døden. Motorvognen har ikke kunnet identificeres. 2. Afdeling behandler Sagen. Signalement af Vognen rundkastet.

Kl. 22,08 indfandt der sig en Mandsperson paa Læge Ahlgreen Petersens Bopæl, Søndermarksvej 2, og ringede paa Døren. Lægen, der er

53

politisk interesseret, turde ikke lukke op, men ringede til Station 9, der sendte Personale til Stedet. Personen var da væk.

Kl. 23,44 henvendte en Taxachauffør sig til Station 2 og forklarede, at en tysk Officer, der skulde køres til Kalkbrænderikajen, havde nægtet at betale de 110 % udover Taxametrets Paalydende. Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt og ordnede Forholdet.

Der har i Døgnets Løb været meldt om "Fantasibomber" følgende Steder: "Beauvais", Lyngbyvej 97, Banestrækningen ved Vigerslev, "Glud & Marstrand", Uplandsgade 20, "Hellesen & Ludvigsen", Aldersrogade 6, Statens Lærershøjskole, Odensegade 14, hvor Professor Koch skulde tale, "Tuxham", Trekronergade 122, og i Reinhardtts Motorcykelværksted, Lyngbyvej 36.

Fra den 18. Februar til den 19. Februar.

Kl. 14 blev en Tjener i Café "Grønningen", Toldbodvej, anholdt af 2 Mænd fra det tyske Sikkerhedspoliti.

Kl. 16,30 blev Politiet fra Station 7 tilkaldt til Strandboulevarden, hvor der var opstaaet en mindre Kontrovers mellem en tysk Marinesoldat og Vognstyreren paa en Linie 9-Sporvogn samt en civil Dansker, der mente, at en Hund, der var sprunget op paa Forperronen, var i Følge med Soldaten. Politivagten fra Gernersgade kom til Stede og ordnede Sagen.

Kl. ca. 20,25 blev der kastet en Mursten indpakket i Papir ind ad Vinduet hos P. b. 2005 Klausen, Englandsvej 78, 1. Der er i et illegalt Blad blevet advaret imod ham som værende "upaalidelig". Formentlig ganske uden Grund.

Kl. 0,20 blev der ringet til Station 7 fra Trafikmestervagten paa Trianglen, at 2 unge Mennesker havde søgt Tilflugt i Vagten, idet de af en civil Mandsperson var blevet truet med Pistol. Baade de 2 unge Mennesker og den civile Mandsperson blev hentet ind paa Stationen, hvor Mandspersonen, der havde truet med Pistol, legitimerede sig som Ingvar Christianen, ansat i det tyske Sikkerhedspoliti. Han vilde ikke afgive Forklaring til Politiet, og Politivagten fra Gernersgade blev derfor tilkaldt og kørte de 2 unge Mennesker og nævnte Christiansen til

"Dagmarhus", hvor de 2 unge Mennesker efter en kort Afhøring blev løsladt. Det blev oplyst, at Christiansen for nogle Dage siden havde truffet de 2 unge Mennesker paa en Kaffebar og spurgt dem, om de kunde skaffe Vaaben, hvilket de paastod at kunne og aftalte derefter, at de skulde træffes i Aftes paa Trianglen, hvor Afleveringen af Vaabnene skulde foregaa. Ingen af de unge Mennesker var i Besiddelse af Vaaben.

Der er i Døgnets Løb indgaaet Melding om "Fantasibombet" føl-

54

gende Steder: Direktoratet for Vareforsyning, Møntergaarden, Bogtrykkerfirmaet Mohl, St. Kongensgade 63 B, St., Laurits Knudsen, Haraldsgade 53, H. Nielsens Maskinfabrik, Aldersrogade, og "Beauvais" Fabrikker, Lyngbyvej.

Fra den 19. Februar til den 20. Februar.

Kl. 12,13 har Vagtposten udenfor Kasernen, Blegdamsvej 23, skudt efter en Cyklist, der kom med fornærmelige Tilraab.

Kl. 20,00 har 2 tyske Soldater knust Ruden til Radioforretningen, Ny Østergade 11, og bemægtiget sig en Modtager. Gernersgadevagten tilkaldt og anholdt Gerningsmændene.

Kl. 20,04 er 2 pistolbevæbnede Mænd trængt ind hos Mekaniker Tustrup, Asminderødgade 3. Hustruen var lige kommet hjem fra sin Cigarforretning med Kassebeholdningen. Da Fru Tustrup fik Lejlighed til at kalde paa Hjælp, forsvandt Røverne uden at have faaet noget Udbytte.

Kl. 20,40 har 2 tyske Marinesoldater i Porten til Restaurant "Poppedrenge", Østergade 11, antastet en Dansker og tvunget ham til at gaa med ned i Garderoben. Gernersgadevagten tilkaldtes og anholdt Marinerne. Aarsagen til det skete kendes ikke.

Kl. 21,25 har ca. 10 tyske Soldater forceret og ødelagt Bommene ved Indgangen til Frihavnen fra Aarhusgade. Bommene var nede for et Tog, og en af Soldaterne var ved at blive kørt over af Toget. Gernersgadevagten tilkaldtes og anholdt 3 af de tyske Soldater.

Kl. 22 er der skudt med Maskinpistol fra Kasernen, Blegdamsvej 23. Gernersgadevagten tilkaldt og har konstateret, at der blev skudt efter 2 Personer, der søgte at trænge ind fra Fælledparken.

Kl. 22,43 blev Gernersgadevagten paany kaldt til Radioforretningen, Ny Østergade 11, hvor en tysk Underofficer forstyrrede Teknisk Afdelings Arbejde. Han blev bortvist.

Kl. 23,15 blev Gernersgadevagten kaldt til Kgs. Nytorv, i Anledning af Slagsmaal mellem civile og 2 Frikorpsmænd. En Droskechauffør vilde ikke køre for Frikorpsmændene og kom i Haandgemæng, hvorunder Vognens Kalesche ødelagdes. Gerningsmændene blev anholdt.

Kl. 9,00 er Udrykningstjenesten kaldt til Dalslandsgade 7, hvor Vagterne hos Skrædderfirmaet A/S Jens Henriksen er blevet afvæbnet og bundet af 3 Sabotører, der medtog nogle tyske Uniformer.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibombe paa Johansens Maskinfabrik, Elmegade 5.

Fra den 20. Februar til den 21. Februar.

Kl. 18,32 Betalingsspørgsmaal i "Tosca", Frederiksberggade. En tysk Soldat anholdt af Gernersgadevagten.

55

Kl. 20,35 er der affyret et Par Skud i Ourøgade. Et Projektil gik gennem Vinduet i Lejligheden Ourøgade 42, 2.

Kl. 21,28 var der Slagsmaal ved Café "Bayern" i Kompagnistræde mellem tysk Marinesoldat, dansk S.S. Mand og en civil Dansker. Ordnet af Gernersgadevagten.

Kl. 22,07 meddelte Portneren i Richshuset, at 2 Mænd Kl. ca. 20 under Foregivende af at komme fra Luftværnet, som skulde holde Øvelse, blev indladt i Bygningen. De havde anbragt en Grammofon paa Taget og spillede "Tipperary" Marchen. Tysk Politi til Stede. Gernersgadevagten og Statsadvokatens Afdeling tilkaldt - ingen Uroligheder.

Kl. 22,40 Betalingspørgsmaal med tysk Soldat i Café "Tosca", Frederiksberggade, en Rude slaaet itu. Gernersgadevagten tilkaldt.

Kl. 23,21 Skænderi i Sporvogn ved Nørreport mellem tyske Soldater og Passagererne. Gernersgadevagten tilkaldt og ordnet Tilfældet.

Kl. 23,54 er nogle tyske Soldater trængt op i en Sporvogn paa Tagensvej ved Rovsingsgade og har truet Personalet med Pistoler; da Gernersgadevagten kom til Stede, var Soldaterne forsvundet; de eftersøges.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber i Forkromningsafdelingen, Holmbladsgade 39.

Fra den 21. Februar til den 22. Februar.

Kl. 15,30 meddelte St. 9, at ca. 12 tyske Politisoldater visiterede Folk i Vigerslev Allé ved Broen. Visitationen ophørte Kl. 15,45. Ingen Episoder.

Kl. 22,14 meddelte St. 7, at Brovagten ved S-Banestationen paa Lyngbyvej Kl. 22,07 var blevet truet med Pistol af en beruset tysk Underofficer. Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt og foretog forgæves Eftersøgning efter Underofficeren.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Metalvarefabrikken, Ryesgade Nr. 3, "Den franske Skole", Strandvejen Nr. 91, "Marmor Caféen", St. Kongensgade 70, "Teknologisk Institut", Det tyske Handelskammer, Nørrevold 88, Herrekonfektionsforretningen, Korsgade 16 A, Hovedbanegaarden 2 Gange og Laurits Knudsen, Haraldsgade 53.

KJ. 9,10 meddelte St. 5, at en Kvinde ved Navn Misella Sørensen, Colbjørnsensgade 5, 3., var fundet myrdet nævnte Sted; hun var stranguleret. Kriminalpolitiet arbejder med Sagen. (Almindelig Forbrydelse).

Fra den 22. Februar til den 23. Februar.

Kl. 11,35 har det tyske Sikkerhedspoliti paa C.B.-Skolen i Rosenvænget anholdt C.B. Nr. 32523 Henning Louis Jensen, Ahrenkildes Allé 19, St. Anholdelsesgrunden er uoplyst.

Kl. ca. 20,30 indfandt 2 Mandspersoner, der var ledsaget af 2 Damer,

56

sig i Opgangen Bergthorasgade 50, hvor de skaffede sig Adgang til en Lejlighed under Foregivende af at tilhøre det danske Politi. Den ene af Mandspersonerne var i Besiddelse af en skarpladt Pistol, og den anden havde skjult i sin Strømpe en hjemmelavet Gummiknippel. Alle 4 Personer blev anholdt og overgivet til Opdagelsespolitiet.

Kl. ca. 23,50 er der kastet en Bombe mod Vinduet i en Forretning, Østerbrogade 38.

Kl. ca. 2 havde en beruset tysk Marinesoldat i Østergade med Pistol truet en Taxachauffør og en Reservepolitibetjent. Politivagten i Gernersgade anholdt Marinesoldaten og indbragte ham til Kastellet.

I Døgnet Løb er der meldt om Fantasibomber følgende Steder: Laurits Knudsen, Haraldsgade 53, N. P. Petersen, Lille Strandstræde 14, Maskinfabrikken "Dania", Blegdamsvej 28, Reklamebureauet, Frederiksberggade 21, Firmaet Carl Jacobsen, Nr. Frihavnsgade 64, "Siemens", Blegdamsvej 18, Hovedbanegaarden, Metalvarefabrikken, Ryesgade 3.

Fra den 23. Februar til den 24. Februar.

Kl. 10,49 anholdt tysk Sikkerhedspoliti ved Sundby Baadehavn 3-4 civile Personer med Kufferter samt en Reservepolitibetjent fra Søpolitiet. Reservepolitibetjenten blev ved Anholdelsen generet groft af en bevæbnet Civilperson, som det tyske Sikkerhedspoliti dog nægter at have Forbindelse med. - Politimanden er senere løsladt.

Kl. 12,30 fandtes der i Gaarden til Ejendommen Willemoesgade 20 et mindre Projektil, som blev afhentet af Politiet.

Kl. 15,37 blev det meddelt, at Det kongelige Teater er blevet truet med Bomber, saafremt "Porgy og Bess" ikke tages af Plakaten.

Kl. 20,36 meldtes, at en revolverbevæbnet Mand er trængt ind paa Assistenthusets Kontor, Sorøgade 4, hvor Bestyreren og nogle Haandværkere var til Stede. Røveren tog Bestyrerens Penge og forsvandt, inden Politiet kom til Stede.

Kl. 21,21: 4 tyske Soldater har Kl. 21,15 knust en Rude i et S-Tog paa Jernbanestationen ved Svanemøllen. Gernersgadevagten tilkaldt og konstaterede Gerningsmændenes Identitet.

Kl. 21,58 har Gernersgadevagten til Station 1 indbragt en civil Dansker, der sigtes for i Café Ny Rosenborg at have udtalt sig fornærmende om den tyske Værnemagt. En tysk Befalingsmand tilkaldte Gernersgadevagten. Statsadvokatens Afdeling behandler sagen.

Kl. 22,06 meddeltes det, at nogle tyske Marinesoldater har slaaet Butiksruder itu i St. Kongensgade. Gernersgadevagten tilkaldt; men Gerningsmændene var forsvundet.

Kl. 23,11 meldtes, at en beruset Mand skyder med Pistol i Ryesgade 38.

57

Han hævder at have det tyske Sikkerhedspolitis Tilladelse til at bære Pistol; men er uden Legitimation derfor.

Kl. 1,00 meddeltes, at en civil Mand er indbragt til St. 5 for Gadeuorden paa Halmtorvet. Da han hævder at være SS-Mand, men er uden Legitimation herfor, er Gernersgadevagten tilkaldt. Det viser sig at være en S.S.-Frivillig, der til Morgen skal begynde Tjeneste. Han medtoges af Gernersgadevagten.

I Nattens Løb er der af den tyske Krigsmarines Baade foretaget Kontrol af ind- og udgaaende Fartøjer i Havnen.

Der er i Døgnet Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: K. T. A. S.s Fejlkontor, G. Johansens Maskinfabrik, Elmegade 5, Henriksens Metalvarefabrik, Thorasvej 24, Reklamebureauet, Frederiksberggade 21, Paladsteatret, Triangelteatret, Hovedbanegaarden, Mimersgade 5, Lundsgade 6, Isbaren, Frederiksberggade 30.

Fra den 24. Februar til den 25. Februar.

Kl. 21,20 blev Portvagten ud for Politistation 3 af 4 forbigående tyske Marinesoldater truet med Bajonet. Politivagten i Gernersgade tilkaldtes og tog sig af Marinesoldaterne.

Kl. 23,28: Tysk Politi foretog standsning og Visitering af Trafikanterne paa Lyngbyvej ved Jernbanebroen.

Kl. 23,58 hørtes af Sabotagevagterne - saavel ved Østre Gasværk som ved Reichards Chokoladefabrik paa Nygaardsvej - Skydning. Posterne besvarede Skydningen, som antagelig kom fra Nordhavnsværftet. Ved Politiets Tilstedekomst hørte Skydningen op.

Kl. 0,05 meddelte Vognmand Hans F. Rasmussen, Frederikssundsvej 197, 1. Sal, til St. 8, at han Kl. ca. 21 paa sin Bopæl af 2 revolverbevæbnede ham ubekendte Mandspersoner ved Trusler var blevet trængt ind i sin Lejlighed, hvor han blev opholdt til Kl. 23,45, medens Mandspersonerne - som de sagde - forsynede sig med Benzin fra een paa Ejendommen staaende Benzintank. 2. Afdeling har Sagen.

Kl. 0,25 hørtes Skydning fra Bodenhoffs Plads. Ved Politiets Undersøgelse fandtes intet mistænkeligt.

Kl. 6,15 er Sundet blevet spærret for Skibsfart i begge Retninger.

Der er i Døgnets Løb meldt om "Fantasibomber" paa Skotøjsfabrikken, Rentemestervej 59, og Maskinfabrikken, Elmegade 5.

Fra den 25. Februar til den 26. Februar.

Kl. 10,25 blev der meddelt Station 9, at 3 pistolbevæbnede Mænd Kl. 10,22 udførte Nordisk Elektricitets Selskab, Trekronergade 157, havde forøvet Røveri af 12.700 Kr. En af Firmaets Funktionærer havde i en "Lille-

58

bil" hentet Beløbet i en Bank til Udbetaling af Arbejdslønninger, og da Vognen holdt udenfor Virksomheden, trængte de 3 Personer sig ind paa Chaufføren og Passagererne. De truede med Revolver og tilegnede sig Beløbet, de fjernede Ledningerne fra Vognens Tænding og forsvandt paa Cykle.

Kl. 16,40 meddelte Station 1, at Posten i Nørregade havde meddelt til Stationen, at nogle med Maskinpistoler bevæbnede Personer var gaaet ind i Ejendommen, Nørregade 36. Stationen sendte Personale til Stedet, og det konstateredes, at det var Personale fra det tyske Sikkerhedspoliti, hvorefter det danske Politi trak sig tilbage.

Kl. 18,30 blev der fra en af Beboerne i Ejendommen P. Skramsgade Nr. 27 telefonisk meddelt til Station 2, at der udenfor Ejendommen holdt 3 Biler, og at der omkring Vognene gik en Del Personer bevæbnet med Maskinpistoler. Stationen foretog Undersøgelse og konstaterede, at det var Medlemmer af det tyske Sikkerhedspoliti.

Kl. 21,00 blev Station 2 af kgl. Kapelmester Hye-Knudsen telefonisk underrettet om, at hans Husassistent umiddelbart forinden, da hun var nede paa Gaden for at lufte Hunden, var blevet "holdt op" af 2 pistolbevæbnede Mænd, som forlangte hendes Penge. Da hun ingen havde paa sig, forsvandt Personerne uden at tilføje hende Overlast.

Kl. 2,03 blev Udrykningsafdelingen af Kommunalærer Hans Nielsen, Emdrup Vænge 179, underrettet om, at nogle Personer forsøgte at trænge ind i hans Lejlighed. Da Udrykningen kom til Stede, meddelte Hustruen, at hendes Mand var blevet anholdt og ført bort, og at det formentlig var det tyske Sikkerhedspoliti, der havde foretaget Anholdelsen, idet hun havde Besked paa at henvende sig i "Dagmarhus".

I Døgnets Løb blev der meldt om Fantasibomber følgende Steder: Danske Kvinders Samfundstjeneste, Matthæusgade 37, Birmavej 10 i Kælderen, Café "Parnas", Lille Kongensgade 16, og Café "Tosca", Frederiksberggade 24.

Fra den 26. Februar til den 27. Februar.

Politivagten i Gernersgade har haft følgende Udrykninger:

Kl. 19,10 til MetropoL Teatret i Anledning af, at en tysk Marinesoldat havde lavet Uorden ved Billetsalgsstedet. Paagældende bragt til Kastellet.

Kl. 20,50 til Rudersdal Kro, hvor 7 S.S.-Folk havde yppet Klammeri med Gæsterne og overfaldet en af disse paa en saa haardhændet Maade, at paagældende maatte køres til Amtssygehuset med forvreden Skulder. Efter desuden at have affyret 4 Skud undløb de paagældende S.S.-Folk, men 2 af dem er kendt. Kriminalpolitiet i Lyngby arbejder med Sagen.

Kl. 21,59. til Toldboden, hvor en civil Tysker, der var meget beruset,

59

havde truet med at kaste sig i Vandet. Feldgendarmeriet behandler Sagen.

Kl. 23,13 til Café Bech, Østergade, hvor en tysk Soldat havde overfaldet Værten. Paagældende Soldat anholdt og ført til Kastellet.

Kl. 0,00 til den tyske Kantine "Deutsches Eck", hvor Mekaniker Niels Chr. Daniel Skalsberg, f. Hansen, født i Sludstrup den 15. Februar 1905, boende Eriksgade 10, 4. tv., havde forsøgt at afkøbe tyske Soldater Skydevaaben. Mod Protest fra dansk Politis Side blev han ført til Kastellet. Han fandtes ikke i Besiddelse af Skydevaaben.

Der har i Døgnets Løb været meldt om Fantasibomber følgende Steder: Laurits Knudsen, Haraldsgade 53, Kaffebaren, Enghavevej 223, Frederiksgade 5-.7 og 9, Det kgl. Teater, hvor der opførtes det amerikanske Stykke "Porgy og Bess". Til Sikring af Teatret indeni var udkommanderet et Antal Kriminalbetjente. Til Sikring af den udvendige Side var afgivet 1 Gruppe fra Udrykningstjenesten. Der skete intet, og Publikum blev holdt uvidende om Bombetruslen.

Fra den 27. Februar til den 28. Februar.

Kl. 9,30 blev nogle Ruder til Kaffebaren "Bonus", Kompagnistræde 26, ituslaaet med nogle Slaggestykker. 2. Afdeling behandler Sagen.

Kl. 11,00 standsede og visiterede det tyske Politi Motorvogne ved Damhussøen indtil Kl. ca. 11,30. Ingen Episoder.

Kl. 17,00 eksploderede en Flaske ved Indgangsdøren til Privatlejligheden hos Bagermester Otto Schmidt, Amagerbrogade 170, 1. Sal. Ingen Skade ud over en sveden Gulvmaatte.

Kl. 20,55 blev en ældre Dame ud for Ejendommen Øster Farimagsgade 75 af en ubekendt Mandsperson frarøvet sin Taske. 2. Afdeling behandler Sagen.

Kl. 23,15, blev Politivagten i Gernerisgade tilkaldt til Café "Columbus", Aaboulevard, af Frederiksberg Politi. 2 tyske Soldater havde truet Gæsterne med Revolver.

Kl. 23,35 blev en civil Mandsperson - tidligere tilhørende Schalburgkorpset - indbragt paa Station 7, fordi han i en Linie 3 Sporvogn havde truet Passagerer med en Revolver. 2. Afdeling behandler Sagen.

Kl. 8,55 meddelte Station 3, at Byretsdommer Bardenfleth var blevet anholdt i Toget fra Helsingør til København (Kl. 7,28), fordi han under Gestapos Visitation havde nægtet at forevise Legitimation. Han blev ført til Dagmarhus. Afdeling A. S. underrettet.

Fra den 28. Februar til den 29. Februar.

Kl. 11,20 melder Station 7, at nogle civile Personer, der, navngav sig som Læger, havde indfundet sig paa Finsens Lysinstitut og anholdt en

60

Mand, der var inde med et Barn til Lysbehandling. Manden blev kørt bort i Personmotorvogn K. 2272. Barnet forblev paa Institutet. Manden, der blev anholdt, viste sig siden at være identisk med Cigarhandler Aage Høeg, København, f. 8. August 1916, H. C. Lumbyesgade 30, St. Hustruen oplyser, at nogle Medlemmer af det tyske Sikkerhedspoliti havde indfundet sig i Forretningen, foretaget Ransagning og fundet ca. 10 forskellige illegale Skrifter. Forretningsmedhjælper Niels Hansen og Fru Julie Høeg, født Winkel, Lemvig, f. 1. Maj 1918, blev begge medtaget til Dagmarhus, hvorfra Fru Høeg senere blev løsladt. Barnet er afhentet paa Finsens Lysinstitut.

Kl. 14 melder Station 2, at ialt 5 Portvagter, der er posteret ved de forskellige Indgange til Landmandsbankens Hovedafdeling i Holmens Kanal, samtidig blev afvæbnet af ukendte Personer.

Kl. 22,30 melder Station 7, at der Kl. 21,20 blev kastet en Sten gennem et Vindue hos Fru Søro, Strandboulevarden 133, Mezz. tv. Døtrene er forlovet med tyske Soldater. En ikke navngivet Stabsoberfeldwebel, der netop var paa Besøg, afgav Skræmmeskud ned paa Gaden.

Kl. 22,35 melder Udrykningstjenesten, at Politivagten i Gernersgade er kaldt til Restaurant "Tosca", Frederiksberggade 24, i Anledning af Sammenstød mellem tyske Soldater og civile Danskere.

Kl. 22,40 melder Udrykningstjenesten, at der paa Fortovet ud for Restaurant "Tosca" er fundet en ufarlig Sejlgarnsbombe. Tyske Soldater har tilbageholdt nogle Danskere, som de mener har smidt Sejlgarnsbomben. Politivagten i Gernersgade anholdt den ene Dansker og førte ham til Station 3.

Kl. 24,00 melder Station 7, at 2 tyske Soldater gaar og skyder med deres Pistol paa Strandvejen ved Svanemøllebroen over Jernbanen. Politivagten i Gernersgade sendt til Stedet.

Kl. 0,25 melder Politiets Radiostation, at Tjener Hardi Foldberg Larsen, Svinninge, Asminderup Sogn, f. 3. August 1909, boende Husumgade 46, 2. tv., der kom gaaende ad Strandvejens vestlige Fortov mod Østerbrogade uden Anledning er dræbt ved Pistolskud fra en tysk Soldat. Han er kun ramt af eet Skud. Gerningsmanden er Obergefreiter Walther Hölz, Feldpostnr. O 3295 D. Politivagten i Gernersgade har anholdt Gerningsmanden. Statsadvokaten for særlige Anliggender er underrettet og vil drage Omsorg for, at afdødes Familie bliver underrettet.

Fra den 29. Februar til den 1. Marts.

Kl. ca. 20,00 blev der forøvet Hærværk hos Folketingsmand Victor Gram, Struensegade 26, 4. Sal, idet der fra Gaardsiden blev kastet en Smørekop gennem en af Ruderne til hans Lejlighed. Afvigte Nat var der

61

ligeledes efter Folketingsmandens Udsagn kastet en Genstand mod samme Rude, som da fik en Revne.

Kl. 21,40 meddelte Muremester Johannesen, Klingseyvej 22 C, at nogle mistænkelige Personer opholdt sig udenfor hans Bopæl, hvor de bankede paa Entredøren. Da Politiet kom til Stede, var Personerne forsvundet.

Kl. 23,20 blev der fundet en Stinkbombe paa 1. Sal paa Hovedbanegaarden, hvor den tyske Officersvagt har til Huse. Bomben, der var antændt, var ca. 10 cm lang og ca. 2 cm i Diameter. Den laa paa en Maatte, hvori der ogsaa var Ild. Bomben blev slukket uden at anrette anden Skade.

Kl. 2,20 blev en dansk civilklædt Person ved Navn Gorm Tylstrup tilligemed en civilklædt Tysker anholdt paa en Smugkro. Danskeren var i Besiddelse af en Pistol, Tyskeren nægtede at opgive Navn og Bopæl. Danskeren var Vagtmand i Schalburgkorpset, men havde ikke Tilladelse til at bære Pistol. Han blev kort efter løsladt.

Fra den 1. Marts til den 2. Marts.

Kl. ca. 15 blev et tilstøvet Projektil (forsaget 75 mm Granat?) fundet i Grønnegade 17 i et uafloaset Rum paa Trappen. Afhentet af Sprængkommandoen.

Kl. 20,24 blev Politivagten i Gernersgade tilkaldt til Rydbergs Kælder i Østergade, hvor en tysk Marinesoldat havde truet de tilstedeværende med Pistol. Soldaten og 2 af hans Kammerater anholdt og ført til Kastellet.

Kl. ca. 23,50 kom en paa Bellmans Plads 28 boende Reservepolitibetjent hjem fra Tjeneste. I Cykelkælderen traf han 2 Mandspersoner, hvoraf den ene talte Tysk og medførte en Kuffert. Reservepolitibetjenten antastede de 2 Personer og blev herunder klar over, at den tysktalende talte noget om "Soldbuch". Begge Personer undløb imidlertid. Paa Gaden affyrede Reservebetjenten nogle Skud efter Personerne, men uden at ramme; Personerne flygtede i Retning mod Ingeniørkasernen, og da de der posterede tyske Vagtposter saa, at Forfølgeren var en dansk Politimand, deltog de i Forfølgelsen, der dog endte resultatløs, idet de 2 Personer undslap; men Kufferten, der viste sig at indeholde Damestrømper, maatte de efterlade.

3 Mandspersoner har lavet "hold up" over for 3 vagthavende C.B.-pligtige ved Slotsholmen og frarøvet dem deres Stave.

2 Gange i Aftenens Løb har Vagten paa Statsbanernes Remise afgivet Skræmmeskud mod Personer, der forsøgte at kravle over Plankeværket.

Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt til Rantzausgade 4 i Anledning af Husspektakler. I Lejligheden blev truffet 2 Mandspersoner, der

62

begge viste sig at være Schalburgfolk; den ene var stærkt beruset; begge ført til Kasernen paa Blegdamsvej.

"Fantasibomber" meldtes i Døgnets Løb paa Laur. Knudsens Fabrik, Hellesens Enke & V. Ludvigsen og Hovedbanegaarden. Der blev fundet en "hjemmelavet" Sprængblyant ved Snedkerværkstedet, Dannebrogsgade 17, hvis Indehaver skal være Tysker eller tyskvenlig. Ingen Skade.

Fra den 2. Marts til den 3. Marts.

Efter forudgaaende anonym telefonisk Meddelelse til B. & W. paa Christianshavn sprængtes Kl. 10 en hjemmelavet Bombe, hvorved et Par Ruder gik itu. Ingen kom til Skade. Bomben var af en saadan Art, at den ikke kunde foraarsage videre Skade.

Kl. 15,55 kørte Politivagten i Gernersgade til Gothersgade 101, hvor en Repræsentant for Værnemagten begærede og fik udleveret nogle Trykkerimaskiner.

Kl. 19 indbragtes en dansk Kvinde fra Café "Tosca" til Station 1 sigtet for Fornærmelse af den tyske Fører.

Kl. 23,45 anmeldtes fra Ryesgade, at en tysk Soldat skulde have affyret 3 Skud. Eftersøgning forgæves.

Kl. 0,35 udsendtes 2 stærkt bevæbnede Grupper til Rosenvængets Allé, hvorfra der var meldt om kraftig Skydning. Senere meldtes, at Skydningen havde fundet Sted paa A. F. Kriegersvej. Grupperne meldte sig tilbage uden at have fundet noget usædvanligt.

Fra den 3. Marts til den 4. Marts.

Kl. 15,55 meddeler Statsadvokatens Afdeling, at det tyske Sikkerhedspoliti har anholdt P.b.2093 Guldberg Jensen fra Søpolitiet. Politibetjenten er i Sag med Overbetjent Jagd, Søpolitiet, der paa et tidligere Tidspunkt er blevet anholdt af det tyske Politi.

Kl. 18,00 indfandt et Par pistolbevæbnede Personer sig i Ejendomskontoret, Prinsessegade 51, hos Inspektøren, af hvem de forlangte Pengebeholdningen udleveret. Inspektøren lod sig imidlertid ikke true. Han rejste sig op og svingede med en Ildrager, hvilket bevirkede, at Røverne skyndsomt tog Flugten forfulgt af Inspektøren, der prøvede at indhente dem, men det lykkedes dog ikke.

Kl. 18,25 blev Station 1 af Feldgendarmeriet alarmeret til Beværtningen "Stafetten", Vestergade 24. Feldgendarmeriet ønskede, at det danske Politi skulde konstatere Bopæl paa en Person, der havde raabt "ud", da Gendarmerne havde indfundet sig i Beværtningen. Iøvrigt blev der ikke foretaget videre.

Kl. 20 meddeler Radiostationen, at 10 tyske Politimænd har skaffet sig

63

Adgang til Overbetjent Armfeldts Lejlighed, Lundeskovsvej 30, hvor de foretog en meget minutiøs Ransagning. Alt i Lejligheden saasom Bøger, Snavsetøj etc. blev endevendt og undersøgt. En af de tyske Politimænd meddelte over for Overbetjenten, at Ransagningen skyldtes, at der var tilgaaet det tyske Politi en anonym Meddelelse om, at han modarbejdede det tyske Rige.

Kl. 21,30 meddeler Radiostationen, at 7-8 Mand er trængt ind paa Navigationsskolen, hvor de ved et "hold up" over for Skolebetjenten tiltvang sig Udlevering af en Radiosender og -modtager.

Kl. 0,15 blev der af Sabotagevagterne ved Gothersgades Elektricitetsværk affyret nogle Skud, fordi man mente at have hørt en Puslen ved Siden af Værket. Politiet, som kom til Stede, konstaterede dog intet bemærkelsesværdigt.

Kl. 2,30 meddeler Station 5, at en C.B.-Brandmand angiveligt har truet forbipasserende med Pistol. Politiet, som rykkede ud, anholdt en C.B.-Brandmand i umiddelbar Nærhed af Stedet, men ved en senere foretagen Konfrontation viste det sig, at den anholdte C.B.-Brandmand ikke var Gerningsmanden.

I Døgnets Løb har der været meldt om "Fantasibomber" paa Laur. Knudsens Fabrik i Haraldsgade, Burmeister & Wains Værft i Strandgade og paa Refshaleøen samt i en Fabrik i Lille Strandstræde 14.

Fra den 4. Marts til den 5. Marts.

Kl. 18,50 meddelte Sabotagevagten paa Valby Maskinfabrik til Station 9, at man mente at have set en uvedkommende Person paa Kraftstationens Tag. En Hundefører med Hund og 2 Politimænd foretog Eftersøgning paa Stedet, men uden Resultat.

Kl. 20,37 blev Gernersgadevagten rekvireret til Biografteatret i Ryesgade, hvor 2 Schalburgfolk mentes at have truet nogle af Tilskuerne med Pistol. Det viste sig dog, at de blot havde stukket den ene Haand ind under Kappen, som om de tog efter Pistolen, men Vagten konstaterede, at de hverken var bevæbnede med Pistol eller Bajonet.

Kl. 20,52 blev Gernersgadevagten rekvireret til Isbaren, Store Kongensgade Nr. 63, hvor der var blevet affyret Skud med en Pistol. Det konstateredes, at det var tysk Kriminalpoliti, som havde foretaget Anholdelse af en Marinesoldat.

Kl. 21,19 meddelte St. 8, at der kort forinden var bleven kastet en bombelignende Genstand ind paa Trappegangen til Ejendommen Thyrasvej 8. Stationen havde været til Stede og konstateret, at det drejede sig om en uskadelig Attrap, der havde frembragt nogen Krudtflugt. Det menes, at der bor en krigsfrivillig i Stuen.

Kl. 22,25 meddelte Station 9, at Tyskerne foretog Visitation af Trafi-

64

kanter i Vigerslev Allé i Nærheden af Jernbanebroen, der fører over Vejen ved Retortvej.

Kl. 23,35 meddelte Station 7, at en Sabotagevagt fra Virksomheden, Ryesgade 19-21, Valdemar Jørgen Hansen, Ryesgade 90, 3., var blevet skudt ned lige uden for sin Bopæl. Han blev bragt til Rigshospitalet, hvor han umiddelbart efter afgik ved Døden. Opdagelsespolitiet kom hurtigt til Stede og førte nogle Vidner til Afhøring paa Station 7, og det oplystes, at den dræbte tidligere har været Marinevægter, og at der af 2 Personer, der undslap, var blevet affyret 3 Skud imod ham.

Kl. 0,03 blev Gernersgadevagten rekvireret til Cort Adellersgade, hvor der i en Klublejlighed i Nr. 10, 3. var opstaaet Slagsmaal mellem 2 Mandspersoner (danske), som besøgte 2 løsagtige Kvinder. Den ene af Mandspersonerne er tilknyttet den tyske Værnemagt. Den anden var saa medtaget efter Slagsmaalet, at han maatte bringes til Hospital. De andre 3 Personer blev ført til Station 2, hvor Statsadvokatens Afdeling behandlede Sagen.

I Døgnet Løb er der kun meldt om en Fantasibombe, nemlig i Hotel "Kong Frederik", Vester Voldgade 25-27.

Fra den 5. Marts til den 6. Marts.

Kl. 14,40 blev Politivagten i Gernersgade tilkaldt til Læderstræde i Anledning af, at der færdedes en beruset, civil S.S.-Mand. Den paagældende blev anholdt.

Kl. ca. 18,50 udbrød der Ildløs i Ejendommen, Kristiansgade Nr. 9, hvilken Ejendom den tyske Værnemagt benytter; der var anbragt en Brandbombe uden for en af Dørene, saaledes at der var gaaet Ild i Døren, der blev en Del forkullet; ved en anden Dør fandtes 3 Brandbomber, og et andet Sted ved Ejendommen laa 1 Brandbombe, men ingen af disse havde tilsyneladende været antændt. Sprængkommandoen kom til Stede og tog Brandbomberne med.

Kl. ca. 20,40 blev der skudt meget kraftigt fra Kasernen, Blegdamsvej. Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt, og det konstateredes, at det var de ved Kasernen posterede Vagter, der havde skudt efter mistænkelige Personer. Posterne mente efter Skydningen at have hørt en Mand skrige og set ham falde omkuld, men Eftersøgning foretaget af Politipersonale med Projektører forblev resultatløs.

Kl. 21,45 eksploderede en Knaldperle, der paa Raadhuspladsen havde været henlagt i Sporvejssporet ud for Richshuset; der skete ingen Skade. "Fluko" udbad sig gennem Centralkommandoen Meddelelse om, hvor Eksplosionen var sket, ligesom Major Weber, Wehrmachts-Ortskommandantur, ved Henvendelse til Politikommissærvagten udbad sig Oplysning om,

 65

hvad der var sket, med Tilføjelse om, at han allerede havde tilkaldt Gernersgadevagten.

Kl. ca. 23,15 blev en Bombe kastet gennem Vinduet til Marskandiserforretningen, Viborggade 74, tilhørende en Marinevægter Almind, hos hvem der tidligere har været forøvet Hærværk. Der var gaaet Ild i en Sæk med Klude, og ved Siden af denne laa 2 Stk. Glasampuller med noget Ledningstraad i. I Vindueskarmen fandtes Resten af Bomben. Der skete ingen Skade; Bomben blev undersøgt af Sprængkommandoen, og det viste sig at være en Termitbombe.

Fra den 6. Marts til den 7. Marts.

Kl. 21,25 skete der en Eksplosion paa Godsbanegaardens Terrain. Ved en nærmere Undersøgelse viste det sig, at Eksplosionen var sket i en tysk Jernbanevogn læsset med Motorer. Der skete Skade paa Jernbanevognen, men tilsyneladende ikke paa Motorene.

Kl. 22,14 meldte Station 8, at det tyske Sikkerhedspoliti havde skudt en Mand, der nu laa i Raadmandsgade 46; han blev af det tyske Politi ført til Lazarettet paa Nylandsvej. Hvem han er, vides ikke; han var blevet antruffet i Tagensvej 58 og var derfra løbet til Raadmandsgade 46.

Kl. 0,07 meddeles det fra Togkontoret paa Nørrebro Station, at Toggangen mod Vanløse var standset, fordi Føreren af et S-Tog kort forinden havde hørt et Par Eksplosioner, da Toget befandt sig i Nærheden af Godthaabsvej. Ved den af Politiet foranstaltede Undersøgelse fandtes intet mistænkeligt, og der var ikke sket nogen Skade.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Nørrebros Dampvaskeri, Hejrevej Nr. 5 - 2 Gange, Teknologisk Institut, S-Banen ved Godthaabsvej Station.

Fra den 7. Marts til den 8. Marts.

Kl. 19,00 meddelte Fru Kaptajn Wagn, Ved Klosteret 4, at der i Løbet af den sidste Time 3 Gange af en ubekendt Mand var blevet ringet paa hendes Entredør. Stationen sendte Personale til Stedet, men da var vedkommende forsvundet. Kaptajn Wagn er et fremtrædende Medlem af Foreningen "Det Frie Nord" og "Dansk Terrænsportforening".

Kl. 17,45 var der blevet ringet paa første Gang, og paa Fruens Forespørgsel om, hvem det var, blev der svaret, at det var dansk Luftværnsforening; men hun lukkede ikke op.

Kl. 18,30 blev der ringet igen, og paa Forespørgsel om, hvem det var, blev der ikke svaret. Endelig blev der ringet paany Kl. ca. 19,00. Kl. ca. 18,50 har en ung Mand, ca. 175 cm høj, iført sort imprægneret Frakke med Bælte, uden Hat, uden for Ejendommens Gadedør spurgt en Dame fra

66

Ejendommen, om Kaptajn Wagn boede der. Opdagelsespolitiet tilkaldt og behandler Sagen.

Kl. 2,25 hørtes Skud paa Raadhushuspladsen fra en Taxaroske. Straks efter hørtes Skud fra Vester Voldgade i Retning mod Langebro. Det kunde ikke oplyses, hvorfra eller af hvem der var skudt.

Fra den 8. Marts til den 9. Marts.

Direktør Harald Simonsen, Kristianiagade 21, har modtaget Truselsbrev, hvori anføres, at hans Ejendom vil blive sprængt i Luften Torsdag den 9. ds.

Kl. 20,00: Politivagten i Gernersgade er kaldt til Amagerbrogade 73, hvor 2 Frikorpsmænd havde trukket Bajonet i Restaurationerne "Syven" og "Ny White Star". De to Frikorpsmænd blev anholdt af Vagten.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Firma C. F. Petersen, Gl. Køge Landevej 65, Københavns Kul & Koks Kompagni, Kiosken, Jagtvej 79.

Fra den 9. Marts til den 10. Marts.

Kl. 11,23: Fru Hedvig Delbo, født Kjær, Sankelmarksgade Nr. 30, 2. Sal, blev Kl. ca. 11,15 fundet dræbt i Lejligheden, gennemboret af flere Skud. Der har tidligere, medens hun boede Faksegade 3, været skudt paa hende, og under Navnet Fru Damm var hun derfor flyttet til sin nuværende Bopæl.

Umiddelbart før hun blev fundet død, er der i Ejendommen hørt en Række Skud, og to Mandspersoner er set forlade Ejendommen i Løb.

Den ene af Mændene skildres som 30-35 Aar, ret høj, antagelig omkring 175 cm. Han var barhovedet og havde mørkt, tilbagestrøget Haar. Han var iført en sort, temmelig slidt Regnfrakke, hvor det lyse Stof flere Steder slog igennem den sorte Belægning. Han havde mørkebrune Bukser og sorte Sko.

Den anden Mand var noget yngre, men baade højere og kraftigere. Ogsaa han var barhovedet og havde mørkt, tilbagestrøget Haar. Han var i hvid Kittel, som var meget snavset, siger Drengene, men sandsynligvis har det drejet sig om en lys Heptonette. Om Livet havde han et brunt Bælte.

Kl. 13,35: *Falsk* Telefonmeddelelse til Julius Hansens Trikotagefabrik, Gartnerivej: "Det er Politiinspektør Mellerup, jeg har modtaget Besked om, at der er lagt Bomber i Deres Virksomhed, vil De omgaaende gaa i Beskyttelsesrum, saa skal jeg sende Personale."

67

Kl. ca. 22 har 2 Mandspersoner affyret Pistol i Café "Prøvestenen", Lille Istedgade 7. De kørte bort i en Droske, som eftersøges.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Hellesens Enke, Aldersrogade 6, Struers chemiske Laboratorium, Skindergade 38.

Fra den 10. Marts til den 11. Marts.

Kl. 17,05: 6 ukendte Mandspersoner trængte ved Arbejdstidens Ophør ind paa Fabrikken "Titan", Tagensvej, hvor de overrumplede Sabotagevagterne og fratog dem 4 Karabiner og 3 Tromlerevolvere, som de samlede i en Sæk, hvorefter de kørte bort i Motordroske K. 1019. De med tog tillige 4 Staalhelme, 12 Træstave og noget Lysmateriel. Føreren af Motordroske K. 1019 er afhørt, men kan kun meddele, at han har kørt Personerne til Godthaabsvej.

Kl. 19,20 indfandt en ukendt Mandsperson sig ved en Politimands Dør i Jenagade 1, St. tv., hvor han bad om et Stykke Mad. Dette blev nægtet, og i det samme trængte Mandspersonen ind i Entreen, hvor den paagældende pludselig og uventet stak en Pistol ind i Siden paa Politimanden; herunder kom Politimandens Hustru til Stede. Mandspersonen fortalte nu, at han hørte til "Frie Danske", og han skulde have Politimandens Tjenestepistol, som paagældende imidlertid ikke havde hos sig. Da Hustruen saa den faretruende Situation, som hendes Mand stod i, turde hun ikke undlade at udlevere Pistolen.

Kl. 20,55 blev Ekspeditricen i Kromanns Chokoladeforretning, Ndr. Frihavnsgade Nr. 84, holdt op af en ukendt Mandsperson, som krævede Forretningens Kasse udleveret. Da Ekspeditricen begyndte at skribe, forsvandt Mandspersonen.

Kl. 21,16 blev det meddelt Politistationen paa Fælledvej, at der var fundet en bombelignende Pakke paa Fortovet udfør Radioforretningen Blaagaardsgade 9. Der blev straks sendt Politi til Stedet, og da det ikke med Bestemthed kunde ses, om det var en Bombe eller ikke, blev Opdagelsespolitiet underrettet, og der foretoges Evakuering af de 2 nederste Etager i Ejendommen Blaagaardsgade 9.

Kl. 22,42 blev der af en ukendt Mandsperson ringet op i Telefonen til den over for Bomben beliggende engelske Kro i Blaagaardsgade 4 og meddelt, at saafremt der ikke var sket noget, vilde det ikke vare længe. Umiddelbart efter blev det konstateret, at Pakken indeholdt en Sten.

Kl. 22,20 indfandt en Mandsperson sig paa Fælledvejens Politistation og meddelte, at der kort forinden havde fundet et Revolveroverfald Sted i Porten til Ejendommen Nørrebrogade Nr. 48. Da Politiet faa Minutter efter indfandt sig paa Stedet, fandt man den 21-aarige Per Juul Martiny

68

liggende over sin Seng paa 1. Sal i samme Ejendom. Han forklarede, at han havde været nede ved en Brevkasse med et Brev, og da han paa Vejen herfra tilbage til sit Værelse passerede Ejendommens Port, var der 2 ukendte Mandspersoner, der stillede sig i Vejen for ham og spurgte, om det var Per Martiny; han svarede imidlertid ikke paa Forespørgslen og forsøgte at løbe op ad Trappen, men her blev han ramt i Ryggen af et Skud; han var dog ikke mere medtaget, end at han kunde fortsætte op ad Trappen, men inden han naaede at komme ind i Lejligheden, blev han paany ramt af et Skud. Paa Forespørgsel forklarede han, at han ikke var særlig politisk indstillet, men han var nationalt indstillet, og han var for Tiden sammen med mange andre Vagtmand i Studenterforeningen. Han kender iøvrigt ikke Motivet til Overfaldet.

Kl. 0,20 meldtes Skydning fra Kasernen paa Blegdamsvej; det var imidlertid ikke derfra, der blev skudt, og det blev ikke oplyst, hvorfra Skydningen var kommet.

Kl. 1,10 fandt en mindre Episode Sted i St. Kongensgade udfor Politistationen, hvor en noget beruset tysk Soldat truede 2 Politimænd, der havde Portvagt, med Pistol.

Vagten fra Gernersgade tilkaldt, og den anførte Soldat blev taget med af Feldgendarmeriet.

Kl. 6,41 meldtes om "Fantasibomber" hos Burmeister & Wain, Refshaleøen.

Fra den 11. Marts til den 12. Marts.

Kl. 19,30 visiterede 2 tyske Soldater Gæsterne i Restaurationen "Prins Jørgen", Slotsgade 26. Den ene Soldat havde mistet sin Bajonet. Politivagten, Gernersgade, medtog de 2 Soldater.

Kl. 21,25 meddelte Barbermester Schmidt, Aarhusgade 95, at hans 2 Butiksruder var knust ved Stenkast. Schmidt har mange Kunder blandt den tyske Værnemagt.

Kl. 23,40 meddeler Station 1, at Telefonledningen er skaaret over og Mikrotelefonen stjaalet i de offentlige Telefonautomater paa Axelortv og paa Vesterbrogade ud for Nr. 6.

Brandvæsenet har flere Gange i Aftenens og Nattens Løb været tilkaldt til Tømmerfirmaet Nicolajsen & Nielsen, Sydhavnsgade 28, hvor der har været paasat Ild 3 Steder. Ilden blev slukket. Sabotagevagterne har skudt ca. 40 Skud efter nogle mistænkelige Personer.

Mellem Kl. 22,40 og 22,50 har en tysk Soldat paa Vesterbrogade affyret 2 à 3 Pistolskud i Luften - tilsyneladende uden Grund. Politivagten i Gernersgade overtog Sagen.

En Vægter meddelte, at 2 Personer Kl. 23,40 paa Frue Plads forsøgte at opdirke Port A til Universitetet. Personerne undløb.

69

Fra den 12. Marts til den 13. Marts.

Kl. 11,38: Melding om "Fantasibombe" Stefansgade 1 hos Tillegaard, der mente at genkende den Kvindes Stemme, der telefonisk meldte om Bomben. Afdeling A.S. underrettet.

Kl. 18,56: Melding fra Inspektør Borgen, Det kgl. Teater. En ukendt Mandsperson havde telefonisk meddelt, at der var udlagt Bomber i Teatret, og Grunden var, at der blev spillet "det forbandede Jødestykke Porgy & Bess".

Kl. 19,20 telefonerede samme Person igen til Teatret og meddelte, at Bomberne vilde springe Kl. 19,30. Der sendtes 1 Gruppe til Afpatrullering af Gaderne udenom Teatret, iøvrigt blev intet foretaget, og der skete intet.

Fra den 13. Marts til den 14. Marts.

Kl. 19,12 fik Station 3 en Underhaandsmeddelelse om, at Kaffebaren, St. Kongensgade 69, i Aftenens Løb skulde sprænges i Luften af civile og uniformerede S.S.-Folk. Stedet holdt under Observation og Feldgendarmeriet underrettet. Intet skete.

Kl. 19,30 blev det meddelt, at Kl. ca. 18,15 indfandt en Mandsperson sig i "Sygekassen af 1872" Kontor, Østerbrogade 118, 1. Sal, hvor han røvede Pengekassens Indhold ca. 600 Kr. Han paalagde Kassereren ikke at foretage sig noget de første 5 Minutter, da han havde 3 Hjælpere staaende nedenfor, hvorefter han forsvandt.

Kl. ca. 20,10 blev forhenværende Politibetjent Ole Eistrup Kronby, Hovmestervej 28, 2., dræbt ved Revolverskud i sin Lejlighed anførte Sted. Efter det oplyste trængte 4-5 ukendte Personer ind i Lejlighedens Korridor, hvor de kom i Kamp med Kronby. Kampen foregik dels i Korridoren og dels i en Stue, og under Kampen affyrede en af Overfaldsmændene 3 à 4 Skud mod Kronby, der døde umiddelbart efter.

Kl. 20,50 anholdt Gernersgadevagten en beruset, tysk Feldwebel i Vesterport og bragte ham til Kastellet.

Kl. 1,40 blev to tyske Søfolk tilhørende Wehrmacht-Gefolge indbragt til Station 2, idet de var truffet i Kristiansgade trækkende med en Budcykel mrk. "Nationaltidende". De blev af Feldgendarmeriet bragt til Kastellet.

Der har i Døgnets Løb været meldt om Fantasibomber i Østrigsgades Skole, Beværtningen, Enghavevej 228, og Burmeister & Wain, Refshaleøen, samt Laur. Knudsen, Haraldsgade.

Fra den 14. Marts til den 15. Marts.

Kl. 13,28 meldtes det fra Station 4, at en Mandsperson var blevet skudt ned paa Gaden i Moldausgade; det viste sig at være en tysk Desertør, der var blevet paagrebet af tysk Kriminalpoliti.

70

Kl. 20,00: Episode med tysk Soldat, der lavede Uorden i Beværtning i Ny Adelgade; ordnet af Vagten i Gernersgade.

Medens Malermester Dufour, Aaboulevard 18, opholdt sig i Teatret, er der rettet flere telefoniske Henvendelser til hans Hjem, som Husassistenten har viderebragt til Malermesteren; desuden har en Mandsperson, der navngav sig Dalgaard, ringet paa og spurgt efter Malermesteren, men uden at blive indladt. Malermesteren, der arbejder for Tyskerne, følte sig truet ved disse Henvendelser og bad om Politiets Hjælp. Der blev udstillet Poster, men der skete intet.

Kl. ca. 22,00 har Jernbaneposterne hørt ret livlig Skydning fra Ingeniørkasernen; Posterne skønnede, at der holdtes Fest paa Kasernen.

Kl. 23,40 blev Alfred Frederik Hansen i Ambulancevogn bragt til Kommunehospitalet efter at være blevet overfaldet af en ubekendt Mandsperson paa Nørrevold; visiterende Læge udtalte, at Hansens Saar i Baghovedet skønnedes at stamme fra Slag med stumpt Instrument, formentlig Pistolkolbe. Gerningsmanden undslap.

Kl. 0,30 gjorde en Mandsperson, som i 2 Aar har tilhørt Waffen SS, Anmeldelse til Svendsgades Station om, at han følte sig truet; 2 Personer, der opholdt sig paa Gaden i Nærheden af hans Bopæl, havde sagt: "Der har vi ham". Der skete intet herudover.

En paa Politivagten i Gernersgade tjenstgørende dansk Overbetjent er i Nattens Løb 2 Gange blevet ringet op i Telefonen og truet paa Livet.

I Døgnets Løb meldtes om Fantasibomber følgende Steder: Bellahøjsskolen, Grubert & Sønner, Frankrigsgade 40, Fabrikken Diaf, Vibevej 27, Pension "Lucca", Nørre Allé, Burmeister & Wain, Refshaleøen. Alle Meldinger negligeredes, og der skete da heller intet.

Vagten paa D.S.B.s Centralværksteder har affyret ca. 12 Skud mod 2 mistænkelige Personer, der formentlig vilde stjæle Brædder. Eftersøgning negativ.

Fra den 15. Marts til den 16. Marts.

Kl. 12,05: Der er, formentlig af en afvist Betler, affyret et Pistolskud paa Hovedtrappen paa 3. Sal i Ejendommen Jernbane Allé Nr. 90. Skuddet gik ind i Muren. Opdagelsespolitiet paa Station 8 behandler Sagen.

Kl. 20,23: Det meddeles fra Station 7, at der er anholdt 4 unge Mennesker, der er truffet paa Østre Elektricitetsværks Grund. Sabotagevagterne havde skudt uden at saare nogen. Opdagelsespolitiet behandler Sagen.

Kl. 2,30: Det meddeles fra Station 7, at ca. 20 Mandspersoner er trængt ind paa Østre Gasværk, hvor de har frataget Sabotagevagterne 8 Karabiner og en Del Ammunition. 11 Sabotagevagter og 12 C.B.-Betjente blev efterladt bundet i Vagtlokalet. Nogle af Mandspersonerne var kommet til

71

Stede i Motordroske Nr. K. 1066, med hvilken de, ogsaa fjernede sig fra Stedet. Droskechaufføren blev ligeledes efterladt bundet i Vagtlokalet.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber hos Laurits Knudsen, Haraldsgade 53, Grubert & Sønner, Frankrigsgade 40, Ingeniørfirmaet P. M. Pedersen, St. Strandstræde 14, Læderfabrikken, Korsgade 66 o/G., Burmeister & Wain, Refshaleøen.

Intet foretaget.

Fra den 16. Marts til den 17. Marts.

Kl. 12,00 meddeler Udrykningstjenesten, at der er Strejke ved Burmeister & Wain, fordi Arbejderne ikke faar Besked om Bomber, der trues med i Dagens Løb. Arbejderne er gaaet hjem.

Frøken Martin, Beatevej 5, 4., har Kl. ca. 19 pr. Telefon meddelt, at nogle Personer opholdt sig uden for hendes Entredør. Da hun er Tolk for Tyskerne, føler hun sig truet. Ved Politiets Ankomst fandtes intet mistænkeligt. Politiet fører i Nat lejlighedsvis Tilsyn.

Kl. 21,30 blev der affyret 3-4 Skud paa Bogtrykkervej ud for Nr. 25. Fernando Heinrich Christensen, Guldstjernevej 8, har været Kæreste med den afdøde Redaktør Gausts Enke, Bogtrykkervej 25. Han blev i Aften afvist, og da han paa Gaden nedenfor traf sin Hustru, Edith Christensen, affyrede han nogle Skud uden at træffe nogen. Kriminalpolitiet beroligede ham og fik ham til at aflevere sin Pistol til Hustruen, som fulgte ham hjem. Christensen arbejder for den tyske Værnemagt.

"Nordisk Fiat", Sturlasgade 14. meldte Kl. 22,25, at mistænkelige Personer var set i Nærheden af Firmaet. Politiet afsøgte Terrænet uden at finde nogen.

Kl. 22,40 opstod Ildløs i et Osteskib i Kanalen over for Børsen. Ret stor Skade.

Fru Woldby, Lundingsgade 11, 4., meddelte Kl. 1 pr. Telefon, at der to Gange er blevet ringet paa hendes Dør af mistænkelige Personer, der ankom i Motorvogn. Eftersøgning forgæves.

Paa Forretningsvinduer, Godthaabsvej Nr. 207-209 og 231, har ukendte Gerningsmænd Kl. ca. 1 malet 1 m høje Hagekors.

Posterne ved Centralværkstederne, D.S.B., har Kl. 1 affyret 13 Skud efter 2-3 mistænkelige Personer. Eftersøgning forgæves.

Kl. 2 har Posten ved Transformatorstationen i Nyborggade affyret 1 Skud, da han mente at have hørt noget pusle.

Sabotagevagten, Valby Maskinfabrik, Gl. Køgevej, har skudt 1 Skud Kl. 3,15, da han mente at have set noget mistænkeligt.

Kl. 9,00 meddeler Station 7, at 8 tyske Soldater med Maskinpistoler har taget Opstilling ved "Fokina" paa Strandvejen, hvor de visiterer samtlige ind- og udgaaende Motorvogne.

72

Der er i Døgnets Løb indgaaet Meldinger om "Fantasibomber" følgende Steder: Maskinfabrikken, Blegdamsvej 28-32, Burmeister & Wain, Christianshavn, Nordhavnsværket, "Ingeniørhuset", Vester Farimagsgade, Forsikringsselskabet "Absalon", Raadhuspladsen, og Burmeister & Wain, Refshaleøen.

Fra den 17. Marts til den 18. Marts.

Kl. 10,30 meddeler Station 7, at tyske Soldater har taget Opstilling paa Lyngbyvej og Emdrupvej, hvor de visiterer alle Motorkøretøjer.

Kl. 20,35 meddeler Station 5, at Personalet er sendt til Westend Nr. 3, hvor et Skud er blevet affyret gennem Vinduet til et Værelse, der beboes af en Oberfeldwebel. Det menes, at Skuddet har været affyret fra et Tagkammer beliggende umiddelbart paa den anden Side af Gaden. Undersøges af Opdagelsespolitiet.

Kl. 24,00 blev Politivagten i Gernersgade alarmeret til "Valencia", hvor en civil S.S.-Hauptmann havde truet 2 danske med Pistol. Hauptmannen, der var noget beruset, blev kørt til Dagmarhus, medens Danskerne kom til Afhøring paa Station 5.

Der har været meldt om Fantasibomber paa Radiofabrikken, Gl. Kongevej 3, Firmaet I. Cantor, Nr. Voldgade 82, Statsradiofonien, og formentlig B. & W., Refshaleøen.

Fra den 18. Marts til den 19. Marts.

Kl. 10,23: Arbejderne paa Burmeister & Wain mødte i Dag paa Arbejde, men forlod det straks, da de hørte om Telefonbomber.

Kl. 16,30 har Station 3 rekvireret Vagten i Gernersgade til Nyhavn, hvor Posterne staar med 2 berusede S.S.-Mænd.

Kl. 17,08 meddeler Station 5, at Stationens Civilpatrouille Kl. 12,15 ved Gl. Kongevej Nr. 1 D blev holdt op af 3 dansktalende Civilpersoner, som angav at høre til tysk Sikkerhedspoliti, og som truede med Pistol. Afkrævet Legitimation nøjedes de med at vise et rødt Kort, som det var umuligt at aflæse, hvorefter de gik.

Kl. 20,35 meddelte Station 1, at en Taxachauffør i Stormgade var blevet truet med Pistol af 2 formentlig berusede dansktalende Personer i Anledning af Uoverensstemmelse angaaende Betalingen. Da Chaufføren greb Startsvinget for at værgе sig, flygtede de paagældende.

Kl. 2,20 meddelte Udrykningen, at der er sendt Personale til Ørstedsværket, hvor Sabotagevagterne havde skudt efter mistænkelige Personer.

Kl. 4,30 melder Centralværkstederne, at Posten paa Drejeskiven har affyret 11 Skud Kl. 2,20 efter 3-4 Mandpersoner, der kom løbende fra H. C. Ørstedsværket. Terrænet blev gennemført med negativt Resultat.

Der har været meldt om Fantasibomber i Boltefabrikken, Bragesgade Nr. 8, og Paladsteatret.

73

Fra den 19. Marts til den 20. Marts.

Kl. 12,25: Melding om Sabotagebombe i Ejendommen Holsteinsgade 11, der støder op til Rosenvængets Allé 32, hvor den tyske Marine har Tjenestested. Ingen Eksplosion. Sabotagebomben brændte ud. Resterne indbragt til Station 7.

Kl. 17,00: Politivagten i Gernersgade rekvireret til Café "Bayern", Kompagnistræde 21. En tysk Underofficer i Slagsmaal med sin danske Kæreste. Underofficeren havde givet Kæresten et Par Lussinger. Underofficeren og hans Kæreste forlod sammen Beværtningen. Politivagten i Gernersgade har ikke foretaget yderligere i Sagen.

Kl. 20,15: 2 berusede tyske Soldater indbragt til Politikasernen i Klerkegade, hvorfra de blev afhentet af Politivagten i Gernersgade.

Kl. 20,20: Politivagten i Gernersgade rekvireret til "National Scala", hvor en "Swingpjatte", der var Gæst i Etablissementet, havde kastet et Askebæger efter 2 tyske Soldater. Statsadvokaten for særlige Anliggendes Afdeling behandler Sagen.

Kl. 20,20 anonym Telefonopringning til Postvæsenets Oplysning med Melding om, at der er Bomber i Post- og Telegrafvæsenets Hovedstation, der har Facade mod Løvstræde, Købmagergade og Valkendorfs-gade. Der blev straks foretaget en grundig Eftersøgning i hele Komplekset ved Foranstaltning af Bevogtningslederen for Sabotagevagten sammesteds.

Kl. 20,36: Repræsentant Erik Waldsted, Frederikshavn 9. Juli 1916, I. E. Ohlsensgade [i. e. J. E. Ohlsensgade] 14, 3. th., anmeldte til 2 patrouillerende Politibetjente paa Købmagergade, at en civil, pistolbevæbnet Mandsperson havde truet ham til at forlade Boksrummet ved Indleveringen paa Købmagergades [i. e. Købmagergades] Postkontor, idet paagældende civile Mandsperson havde tilføjet, at Posthuset vilde ryge i Luften i Løbet af nogle Minutter.

Paagældende civile, pistolbevæbnede Mandsperson er identisk med Sabotagevagt ved Post- og Telegrafvæsenets Hovedstation, Postbud Carlo Edvin Willy Ejner Thomsen, København 24. Maj 1914, Stockholmsgade 55, Kld., der for saa vidt bekræfter Anmeldelsens Rigtighed, idet han dog benægter at have truet med sin Pistol, som han kun har "taget til". Anmelderen Waldsted havde forud 2 Gange nægtet at forlade Bygningen, uagtet han var blevet gjort bekendt med, at Bygningen muligvis vilde ryge i Luften.

Kl. 20,48 blev der kastet en Sten gennem en Forretningsrude i Ejendommen Aarhusgade 83. Forretningsindehaveren er ikke politisk interesseret.

Kl. 21,30 har Politivagten ved Statsbanernes Centralværksteder beskudt mistænkelige Personer, der forsvandt.

Kl. 22,00 er 3 Sabotagevagter hos A/S. Dana-Dis, Dragør, blevet afvæbnet og bundet af 8-10 Mænd. Sabotørerne medtog 3 gamle Tromlepistoler med tilhørende ganske faa Patroner.

74

Kl. 22,25 eksploderede en Knaldperle i Sporvognsskinnerne paa Vestre Boulevard ved Studiestræde.

Kl. 23,30: Politivagten i Gernersgade rekvireret til Kastрупvej 71, 3., hos Lauritsen, hvor en tysk Soldat angaves at have stukket en Mand ned. Meldingen viste sig at være urigtig, idet der kun var opstaaet Slagsmaal mellem nogle tyske Soldater og nogle Danskere. Bortset fra, at nogle Ruder er slaaet ud, er der ikke sket noget.

Kl. 6,40 og 6,50 anonyme Telefonmeldinger om "Fantasibomber" hos Burmeister & Wain, Skibsværftet, Refshaleøen.

Fra den 20. Marts til den 21. Marts.

Kl. 21,15: Melding fra Politivagten paa Statsbanernes Centralværksteder, at en af Posterne havde beskudt 2 mistænkelige Personer uden for Indhegningen. En Eftersøgning var resultatløs.

Kl. 22,00 hørtes nogle Skud i Nærheden af Centralværkstederne, men Stedet kunde ikke nøjagtig fastslaaes, og Posterne nægtede alle at have skudt.

Kl. 23 meddelte Station 9, at der Kl. ca. 22,30 var forøvet et Røveri af 3 pistolbevæbnede Mænd i Isenkramfirmaet Carl F. Petersen, Gl. Køge Landevej 65. Vagten var blevet overmandet, Telefonforbindelserne afbrudt og 3 Lastmotorvogne ført bort, efter at Nummerpladerne var overmalet. Opdagerne behandler Sagen.

Kl. 1,15 blev stud. polyt. John Johansen indbragt til Station 7, fordi han havde truet en ung Mand med at skyde. Han var ved Indbringelsen ikke i Besiddelse af noget Vaaben, men var noget beruset.

Kl. 1,15 blev 2 C.B.er, der havde Tjeneste paa Knippelsbro, "holdt op" og frataget Lædertøj og Stave.

Kl. 1,30 eksploderede en Bombe i Kaffebaren Fælledvej 10. Ejendommen led betydelig Skade, og der knustes mange Ruder i de omliggende Ejendomme. En Dame i Nr. 9 fik et Chok.

Kl. 1,50 blev der alarmeret til Station 7 fra Østre Elektricitetsværk i Anledning af, at der var vekslet ca. 12 Skud mellem en formentlig Sabotør, som opholdt sig i en Have ved Olufsvvej, og en af Vagtmændene. Der skete ingen Skade.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Raadhuset, Palladium Biografteatret, Danseskolen, Godthaabsvej 251, Burmeister & Wain, Refshaleøen (hvor Arbejderne forlod Virksomheden), samt Slagteriernes Central, Holmbladsgade 65.

Fra den 21. Marts til den 22. Marts.

Kl. 17,05 meddelte Station 2, at der Kl. 16,40 var sendt Personale til den konservative Folketingsmand, Landsretssagfører Hjerminde Kontor,

75

Nikolaj Plads 26, i Anledning af, at et Par mistænkelige Mandspersoner, der talte gebrokkent Dansk, havde spurgt efter Folketingsmanden, der blev nægtet hjemme. Opdagelsespolitiet, der blev underrettet, kom til Stedet og anholdt en af de nævnte Personer, der var bevæbnet med Pistol. Opdagelsespolitiet behandler Sagen.

Kl. 22,10 meddelte Station 7, at der fandt Skydning Sted paa A. F. Kriegersvej. Schalburgfolk mente sig beskudt fra Gaarden til en nærliggende Ejendom og gjorde derfor Brug af deres Skydevaaben. Gernersegadevagten blev tilkaldt og foretog Undersøgelse i Sagen.

Kl. 22,20 meddelte Udrykningstjenesten, at der var sendt Personale til "Always Radio", Teglgolmsgade, hvor Sabotagevagterne mente, at der var blevet skudt efter dem. Der blev ikke fundet mistænkelige Personer paa Stedet.

Kl. 3,15 meddelte Station 7, at der var afgivet et Skud mod en Schalburgvagtpost ved A. F. Kriegersvej. Eftersøgning forgæves.

Der har i det forløbne Døgn været meldt om "Fantasibomber" hos "Atlas", Bragesgade, i Slagteriernes Central, Holmbladsgade, og Burmeister & Wain, Refshaleøen.

Fra den 22. Marts til den 23. Marts.

Kl. ca. 20 har en civilklædt Mandsperson bevæbnet med Pistol paa Østerport Jernbanestation uddelt Brochurer med Overskriften "Gensynet med Berlin". Brochurerne, der ikke er forsynet med Oplysning om Trykstedet, er

formentlig fremstillet ved tysk Foranstaltning. Mandspersonen forsvandt, inden Jernbanepersonalet fik tilkaldt Politiet.

Kl. 21,30 kom paa Frederiksberggade nogle Schalburgfolk i Skænderi med nogle Personer, der havde fløjtet "Internationale". Parterne skiltes dog, uden at Politiet blev tilkaldt.

Kl. 22,15 har en tysk Militærperson, der opholdt sig i Restaurant Scandia, Vesterbrogade 2, taget sin Jakke af og nægtet igen at tage den paa. Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt.

Kl. 22,30 har nogle tyske Soldater ved Svanemøllens S-Banestation trukket Pistol. Politivagten, Gernersgade, og Station 7 blev tilkaldt, men forinden de kom til Stede, var Tyskerne forsvundet.

Kl. 23,15 er en civilklædt, tysk Marinekaptajn i Hovedvagtsgade blevet stukket ned af en tysk Marinesoldat. En Dame, der skal have overværet det hele, kørte med Ambulancen til Hospitalet, og 2 andre Vidner til Overfaldet blev indbragt paa Station 2.

Kl. 0,05 har en Mandsperson gennem Brevsprækken til Aldersrentenyder P. Chr. Petersens Lejlighed, Helsingborggade, meddelt, at der var lagt Bomber i Fabrikken overfor. Der maa her være tænkt paa Wessel & Vetts Fabrik. Der skete imidlertid intet.

76

Kl. 3,40 har Sabotagevagten paa Østre Gasværk affyret et Skud efter en mistænkelig Person, som nærmede sig Østlaagen.

Kl. 4,30 har en Mandsperson ved Hjørnet af Kampmannsgade og Vester Søgade, hvor Organisation Todt har til Huse, skudt efter den der udstillede Vagtpost.

Kl. 5,15 har 2 "Politibetjente" og en "C.B." forlangt at komme ind paa Maskinfabrikken Madsen og Beidil, Ryesgade 3. De meddelte, at de kom fra Fælledvejens Politistation. Da de blev nægtet Adgang, bortfjernede de sig i en Motorvogn, der var parkeret i Nærheden. Der havde ikke været udsendt Folk fra Station 6, saa det har sikkert været Sabotører. En efterfølgende Undersøgelse ved Politiet fra Station 6 forblev uden Resultat.

Kl. 9,18 meddelte Udrykningstjenesten, at Arbejderne hos Burmeister & Wain nu er gaaet i Arbejde, efter at de paany har valgt de Tillidsmænd, som de afskedigede forleden Dag. Det menes nu, at det skal komme til at gaa uden Gnidninger.

Der er i Døgnets. Løb meldt om "Fantasibomber" følgende Steder: Hertz Maskinfabrik, Jagtvej 57, Restaurant "Fokina", Strandvejen, Burmeister & Wain, Refshaleøen, samt 5 Gange til Slagteriernes Central, Holmbladsgade.

Fra den 23. Marts til den 24. Marts.

Kl. 19,42 virkede Alarmsystemet paa Østre Elektricitetsværk. Intet fundet ved Eftersøgning.

Kl. 20,37: En Brandbombe (1/2 m langt Jernrør med Termit) fundet i Skarnkasse, Willemoesgade 20. Der bor i Ejendommen en Mand, som Rygterne har sat i Forbindelse med den tyske Værnemagt.

Kl. 21,05: Opringning til G. E. Andersens Fabrik for Patrontasker, Pilestræde 57, 2. Der blev sagt: "Se saa at komme ud". Politiet og Virksomhedens Personale foretog Eftersøgning uden at finde noget. Arbejdet fortsattes.

Kl. 22,12: Ny Alarmering til Østre Elektricitetsværk. En Stige fundet op ad Bygning ind i Værket, men ingen mistænkelige Personer truffet.

Kl. 22,56: En ung Mand truer Gæsterne med Pistol i "Absalons Bar", Frederiksberggade 38. Han blev hentet af Politiet, men viste sig paa Stationen at høre til den tyske Værnemagt.

Kl. 22,50 blev Redaktør Sigurd Thomsen, Social-Demokraten, passet op af 2 unge Mænd udfør Social-Demokratens Bygning. De havde givet sig i Samtale med ham, og udfør Nørre Farimagsgade Nr. 3 trak den ene en Pistol og skød Redaktøren et Skud i Underlivet. Redaktør Thomsen slæbte sig et Stykke Vej hen imod Gyldenløvesgade, men styrtede. Han er meget alvorligt saaret, har lidt et stort Blodtab og har faaet Blodtransfusion.

77

Der er i Døgnet's Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: 5 Gange i Slagteriernes Central, Holmbladsgade 65, og Burmeister & Wain, Refshaleøen.

Fra den 24. Marts til den 25. Marts.

Kl. 10,36 meddelte den midlertidige Vagt hos Ole Bjørn Kraft, at tysk Sikkerhedspoliti søgte Indtrængen i Lejligheden. Ved udsendt Politi konstateredes Rigtigheden af, at det var tysk Sikkerhedspoliti. Ole Bjørn Kraft havde intet imod at lade sig afhøre af det tyske Politi, men det skulde ske i Overværelse af dansk Politi. Kl. 11,10 forlod det tyske Politi Lejligheden.

Kl. 17,15 blev Kontorist Poul Nord, Ved Stadsgraven 9, Stuen, i Lejligheden beskudt af to unge Mænd, der havde trængt sig ind. Et Skud ramte Poul Nord i Halsen. Han blev indlagt paa Sundby Hospital. Revolvermændene undløb.

Kl. 17,20 meddeltes fra Udrykningstjenesten, at Politivagten i Gernersgade var tilkaldt til Hovedbanegaarden, hvor den tyske Banegaardsvagt havde anholdt 2 danske Mandspersoner, der havde udtalt sig fornærmende om den tyske Værnemagt.

Kl. 17,25 blev en civil Mandsperson indbragt til Station 6, idet han havde truet en ubekendt Mandsperson paa Livet. Den anholdte opgav at være tysk Marinevægter Poul Stoltze. Afdeling A. S. underrettet.

Kl. 20,10 blev den ene af de to C.B.-Poster ved Søfartsmonumentet paa Langelinie, af 3 revolverbevæbnede Mænd "holdt op" og frataget sin Stav. Den anden C.B. havde ingen Stav paa sig.

Kl. 20,40 meddelte Berlingske Tidende, at flere unge Mandspersoner luskede mistænkeligt omkring Redaktionens Ejendom i Pilestræde. Ved udsendt Politipersonale fra Station 2 lykkedes det at anholde 4 unge Mænd, hvoraf den ene var i Besiddelse af en Militærpistol 1910. Sagen blev overgivet til Opdagerne.

Kl. 21,00 meddelte Station 9, at en Postassistent ud for Folkebankens Lokaler, Aalholmsvej Nr. 1, Kl. ca. 19,15 af en revolver bevæbnet Mand var blevet frarøvet en Kasse med 7000 Kr., da Assistenten vilde anbringe den i Bankens Natbox. Røveren forsvandt paa Cykel.

Kl. 21,35 meddelte Station 1, at en tysk Marinesoldat i Brolæggerstræde havde affyret sin Pistol i Luften. Marinesoldaten kunde ikke paavises.

Kl. 2,00 meddelte Station 1, at Posterne i Social-Demokratens Bygning i Farimagsgade af Bladets Folk havde faaet Underretning om, at Redaktør Sigurd Thomsen døde i Nat Kl. 1,00.

Kl. 7,15 meddelte Burmeister & Wain, Refshaleøen, at der var tele-

78

foneret om, at der var lagt Bomber i Virksomheden. Arbejderne gik i Arbejde efter normal Afsøgningstid.

Der er i Døgnet's Løb meldt om Fantasibomber i Slagteriernes Central, Holmbladsgade 65, og Maskinfabrikken, Jagtvej 157.

I Løbet af Morgenstunden er der forskellige Steder i den indre By opklaret Plakater fra "Frie Danske" med Billedrapportage fra det ødelagte Berlin og antitysk Propaganda. Plakaterne fjernedes.

Fra den 25. Marts til den 26. Marts.

Opdagelsespolitiet har Dags Morgen anholdt 2 Personer, som fra Telefonautomater telefonerer om Fantasibomber.

Kl. 10,35 maatte Udrykningstjenesten skride ind mod et mindre Opløb ved Hjørnet af Gyldenløvesgade og Nansensgade forårsaget ved en illegal Plakat paa Opslagstavlerne ved Fr. d. 5. Stiftelse. Plakaten blev fjernet af Politiet.

Kl. 21,05 har Station 1 efter Anmodning af Feldgendarmeriet anholdt en Kvinde i "Tosca", fordi hun sigtes for at have paaført et Par tyske Soldater Kønssygd.

Kl. 21,13 har Vagterne paa Østre Elektricitetsværk afgivet Skud mod nogle Personer, som fra Naboejendommens Gaard havde kastet nogle Murbrokker over Plankeværket til Værkets Gaardsplads. Politiet foretog Undersøgelse paa Stedet, men uden Resultat.

Kl. 21,34 havde en Gæst i Café "Prinsen", Vestergade 4, truet Tjeneren med Pistol. Gæsten undløb, inden Politiet kom til Stede.

Kl. 22,40 blev en beruset tysk Marinesoldat fundet paa Jernbanevolden udfor Café "Klædebo" i Kalkbrænderihavnsgade. Vagten i Gernersgade bragte Soldaten til Kastellet.

Kl. 0,13 opstod der paa Valby Station Skænderi mellem Slagter Niels Thuesen, Glostrup Hovedvej 65, og en ukendt Mandsperson, fordi sidstnævnte uden Grund beskyldte Togføreren paa et S-Tog for at køre daarligt. Under Skænderiet truede den ukendte med Pistol.

Kl. 2,50 blev der mod Statsbanernes Terræn ved Centralværkstederne affyret nogle Skud, som blev besvaret af Vagtposterne. En foretagen Undersøgelse gav intet Resultat.

I Døgnets Løb meldtes der om Fantasibomber følgende Steder: Slagteriernes Central, Holmbladsgade 65 (2 Gange), Maskinkompagniet, Blegdamsvej 28, og Skinkekogeriet "Hafnia", Ingerslevsgade 116.

Fra den 26. Marts til den 27. Marts.

Kl. ca. 17,58 trængte 6 revolverbevæbnede Mandspersoner ind i Filmsteateret "Palladium"s Operatørrum, hvor de holdt Operatøerne op,

79

hvorefter de bortfjernede sig med den tyske Film "Den store Skygge" samt "Ufa-Filmsrevyen", hvilke Films Teateret for Tiden opfører.

Kl. 1,15 meddeler Station 9, at Postassistenten, som d. 24. ds. anmeldte at være frarøvet en Kasette med 7.000,00 Kr., som han skulde aflevere i Folkebankens Natbox paa Aalholmsvej, nu har aflivet sig ved Gasindaanding.

Der er i Døgnets Løb meldt om "Fantasibomber" paa Hovedbanegaarden og hos "Burmeister & Wain".

Fra den 27. Marts til den 28. Marts.

Kl. 10,00 meddelte Station 1, at 2 Politibetjente af Frederiksberg Politi i Dag Kl. ca. 9,50, medens de laa og sov paa den enes Bopæl, Fiolstræde 28, St., Havehuset, er blevet holdt op af 8 pistolbevæbnede Mænd, der fratog dem

deres Tjenestepistoler, 2 Huer, 2 Jakker og 2 Kapper, som de bortfjernede sig med. 2 af Personerne havde ringet paa Dørklokken, og da den ene Politimands Søster, der ogsaa bor der, lukkede op, tiltvang de sig Adgang til Lejligheden. Opdagerne behandler Sagen.

Kl. 16,30 meddelte Station 7, at en tysk Vogn er ankommet til Hjørnet af Strandvejen og Strandboulevarden. 6-7 tyske Soldater er begyndt at kontrollere tyske Soldater og tyske Vogne. 4 Minutter efter kørte Vognen atter bort.

Kl. 17,50 meddelte Station 1, at Vagten i Gernersgade var tilkaldt til Stationen, da der dertil er indbragt 2 civile, berusede Schalburgmænd.

Kl. 20,18 meddelte Station 7, at to pistolbevæbnede Mænd Kl. ca. 17,30 ved en Garage paa Judithsvej holdt 2 Chauffører op og tvang dem til at udlevere en Lastvogn, som derefter blev kørt bort af 2 andre Mænd, der straks efter kom til. Chaufførerne blev holdt tilbage af Pistolmændene til Kl. ca. 19, da disse forlod Stedet, idet de sagde, at Chaufførerne kunde hente deres Vogn paa Hjørnet af Hellerupvej og Henningsens Allé. Den ene Chauffør gik til det anviste Sted, hvor Vognen holdt uden Lys.

2. Afdeling, der er til Stede paa Hellerup Politistation, behandler Sagen.

Kl. 20,50 meddelte Station 7, at der er givet Alarm fra Østre Elektricitetsværk. Stationen har sendt Personale. Kort efter meddeles, at en Vagtmand har hørt noget blive kastet mod det elektriske Hegn, og at han har afgivet et Skræmmeskud. Stationen og Personalet fra en Radiovogn, har undersøgt Pladsen om Værket, men intet mistænkeligt fundet.

Kl. 21,02. Udrykningstjenesten meddeler, at Gernersgade-Vagten af Kasernen i Klerkegade er blevet tilkaldt til Dr. Tværgade, hvor en tysk Dame skal have truet med Pistol. Senere meddeler Station 3, at det formentlig drejer sig om en beruset Kvinde, der nu af 3 Feldgendarmer er

80

blevet indbragt til Stationen, idet hun har forsøgt at tage en Pistol fra en af Gendarmerne.

Kl. 22,45 meddeler Udrykningstjenesten, at Station 3 har anmodet om Assistance til Frihavnsporten ved Aarhusgade, hvor en hollandsk Skibskaptajn, der udgav sig for Tysker, har forsøgt at faa en Kvinde med ind paa det afspærrede Omraade. Gernersgadevagten er tilkaldt.

Kl. 23,00 meddelte Station 7, at der er kastet en Sten gennem Ruden til Fotograf Herbsts Forretning, Østerbrogade 106. Ejeren menes at være Nazist.

Kl. 6,25 meddelte Station 7, at Portvagten paa Rigshospitalet har anmeldt, at en civil, tysktalende Mand er truffet inde paa Hospitalets Grund uden at kunne gøre Rede for, hvad han havde der at gøre. Gernersgadevagten blev tilkaldt og afhentede ham. Det var en tysk Sømand fra Handelsmarinen, der havde besøgt en Pige inde paa Hospitalet.

Der har i Døgnet Løb været meldt om "Fantasibomber" hos Burmeister & Wain, men Arbejdet der blev ikke nedlagt.

Fra den 28. Marts til den 29. Marts.

Kl. 11,40 meddelte Station 7, at tysk Politi er trængt ind hos Kunstmaler Skovgaard, Rosenvængets Hovedvej 27, og har foretaget Husundersøgelse. Herunder kom en Privatmand til Stede for at købe et Maleri. Paagældende blev taget med til "Dagmarhus", hvorfra han straks efter blev løsladt.

Kl. 11,45: Opdagelsespolitiet har i Morges anholdt den Bande, der gennem længere Tid har foretaget Telefonopringninger til Burmeister & Wain, Refshaleøen, om Udlægning af Bomber.

Kl. 13,47 meddeler Udrykningstjenesten: "Fantasibomber" hos Burmeister & Wain, Christianshavn. Arbejderne er gaaet hjem for i Dag.

Kl. 14,46 meddelte Station 7, at Fru Scholten, Slagelsegade 9,1., anmodede om Assistance Kl. 13,55, da der var 2 Mænd uden for hendes Dør. De opgav at høre til tysk Politi. Rigtigheden heraf blev konstateret, hvorefter det danske Politi trak sig tilbage.

Kl. 18,15 meddeler Station 2, at 3 C.B.-Betjente kort forinden var blevet afvæbnet under deres Tjeneste paa Slotsholmen. Noget senere indløb Meddelelse om, at C.B.-erne var fulgt efter 2 Mandspersoner, som havde holdt dem op, og da de naaede til Vimmelskafte, lykkedes det ved Hjælp af tilkaldt Politi fra Station 1 - at faa den ene af de paagældende Revolvermænd anholdt. Han førtes til Station 2, hvor Opdagelsespolitiet behandler Sagen.

Kl. 21,05 meddeler Station 6, at en Schalburgmand havde følt sig generet af 2 civile, danske Mandspersoner. Gernersgadevagten blev tilkaldt og bragte de paagældende Civilpersoner til Station 6.

81

Kl. 22,22 meddeler Sjøpolitiet, at der høres kraftig Maskingeværskydning i Retning mod Yderhavnen. Umiddelbart efter indløb Melding fra Dansk Industrisyndikat, at Vagterne der blev beskudt. En Udrykningsdeling blev straks dirigeret til Stedet, men en Afsøgning af Terrainet gav intet Resultat.

Kl. 22,38 meddelte Station 8, at en Mandsperson paa Ørnevej havde anmodet om Assistance, da han var blevet truet paa Livet gennem Telefonen. Anmeldelsen videregivet til Opdagelsespolitiet.

Kl. 4,10 meddelte Posterne paa Raadhuspladsen, at der hørtes Skydning i Retning mod Søerne. Det viste sig at være Vagtposterne ved "O.T.-Leitstelle" i Kampmannsgade, der havde affyret et Par Skud.

Kl. 8,20 meddelte Station 3, at der var sendt Personale til Sct. Pauls Kirkeplads Nr. 1, hvor nogle Personer søgte at skaffe sig Adgang til Kaptajn Pontoppidans Lejlighed. Det viste sig at være tysk Politi, der søgte efter Kaptajnens Hustru, Fru Else Knipschildt.

Fra den 29. Marts til den 30. Marts.

Redaktør Sigurd Thomsens Begravelse forløb i fuldkommen Ro og Orden.

"Social-Demokraten" har Kl. 0,20 anmeldt, at Bud Tage Ejler Aaris Nielsen, f. d. 23. August 1922 i København, er forsvundet paa Vej fra Berlingske Tidende, hvor han havde afleveret et Brev til Censuren, hvor han skulde afhente Fotografier.

I øvrigt intet af Betydning at bemærke.

Fra den 30. Marts til den 31. Marts.

Kl. 10,45: 2 uniformerede Politimænd henvendte sig Dags Morgen Kl. 8,10 paa Jagtvej til en Dame, der er ansat i en Institution, der i den senere Tid har haft en Del Leveringer til den tyske Værnemagt, og forespurte om forskellige Forhold vedrørende denne Virksomhed, bl. a. om, hvem der er Direktør. De paagældende Politimænd hører ikke til i Kredsen. Under Samtalen henvendte en civil Mand sig til de 2 Politimænd og spurgte, om det var dem, der havde Posten i Gaden, hvorefter de fjernede sig sammen med den civile Mand. Man kan ikke afvise den Mulighed, at det drejer sig om Misbrug af Polituniformer.

Kl. 14,12 var der i Prinsessegade et Sammenstød mellem en Del unge danske Nazister, hvoraf 4 var Schalburgfolk, og Skoleelever fra Christianshavns Gymnasium. 2 af Deltagerne kørt til Hospitalet.

Kl. 15,25 lavede 4-5 Frikorpsfolk, der p. t. er hjemme paa Orlov, en Del Uorden paa Raadhuspladsen, hvilket foraarsagede Opløb, som Politiet maatte splitte. Ved Politiets Ankomst var Frikorpsfolkene forsvundet.

82

Kl. 17,20 blev en Bombe fundet henlagt i Rendestenen udfor Ejendommen, Blaagaardsgade 38. Den var ikke antændt og blev uskadeliggjort.

Kl. 19,25 forsøgte tysk Sikkerhedspoliti at trænge ind hos Arkitekt Bredsdorff, Sortedamsdosseringen 89, 1. Da Indehaveren ikke lukkede op, trak Sikkerhedspolitiet sig dog tilbage, idet man udtalte, at man vilde komme igen Lørdag Eftermiddag.

Kl. 20,45 blev Gernersgadevagten tilkaldt til "Operacaféen", Kg. Nytorv, hvor en beruset tysk Soldat nægtede at betale for nyde Drikkevarer. Han blev transporteret til Kastellet.

Kl. 22,05 trængte 2-3 revolverbevæbnede Mandspersoner sig ind i Vagtleder Degenkolvs Lejlighed, Genuavej 9 B, Villaen, hvor Hustruen var alene hjemme. De undersøgte Lejligheden og gennemrodede Skuffer og Gemmer, hvorefter de forsvandt medtagende 3 Fotografier af Vagtlederen samt nogle tyske Propagandaskrifter, ligesom de overskar Telefonledningen. Han er Medlem af D. N. S. A. P. og Vagtleder paa Flyvepladsen.

Kl. 23,55 skete en Bombeeksplosion i Beværtningen "Egely", Elmegade 23, Kld., hvorved Beværtningen blev fuldstændig raseret. Mange Ruder knust i Nabolaget. Ingen Personer kommet til Skade. Indehaveren er efter det oplyste ikke politisk interesseret, men i Lejligheden umiddelbart over Beværtningen bor en Frikorpsmand, der netop er hjemme paa Orlov for Tiden.

Kl. 23,15 blev en C.B. Betjent, da han var paa Vej til sit Tjenestested paa Slotsholmen, paa Strøget udfor Valkendorfsgade "holdt op" af 3 revolverbevæbnede Personer, der frarøvede ham hans Gummistav, hvorefter de forsvandt.

Kl. ca. 2,30 og Kl. 2,40 eksploderede to Bomber i "Kino-Palæet", Gl. Kongevej, hvorved næsten Halvdelen af Bygningen blev ødelagt. Kørebanen paa Gl. Kongevej blev blokeret af nedstyrkede Murmasser, og Butiksruder og Vinduer i mange omliggende Ejendomme blev knust. Ingen Personer kom til Skade.

Der har i Døgnets Løb været meldt om Fantasibomber hos A/S "Vølund", Øresundsvej, og i "Stærekassen", Tordenskjoldsgade.

Fra den 31. Marts til den 1. April.

Kl. 14: Der er ved Overretssagfører Krenchels Entredør i Sct. Peders Stræde 27 fundet en Pakke paahæftet en gul Seddel med Paaskriften: "Springer om 1 Minut". Pakken indeholdt Avispapir.

Kl. 14,05: Paa Station 1's Omraade er en Person blevet "holdt op" af en pistolbevæbnet Mand og frarøvet 800 Kr. Røverens Medskyldige blev anholdt med de 800 Kr., og den pistolbevæbnede Mand er senere anholdt.

83

Kl. 20,35: Bombeeksplosion i S/S "Minna Cortz" af Hamburg (900 Tons), der ligger i Tørdok hos B. & W. paa Refshaleøen. Kun materiel Skade.

Kl. 0,05: Bombeeksplosion i "Hviids Vinstue" og "Grand Café", Kongens Nytorv 19. Ejendommens Vicevært blev haardt saaret. Betydelig materiel Skade.

Kl. 0,57: Bombeeksplosion i Platan Biografen, Vesterbrogade 152. Bomben var anbragt i Biografens Operatørrum, der ligger paa Frederiksbergs Grund. En Del Ruder knust paa Vesterbrogade.

Bud Tage Ejler Aaris Nielsen, Socialdemokraten, der d. 30. f. M. forsvandt, er anholdt af det tyske Politi.

Fra den 1. April til den 2. April.

225 Schalburg-Folk ankom Kl. ca. 12 til Hovedbanegaarden fra Ringsted. Under Marchen gennem Byen kom det til Spektakler i Bredgade og paa Østerbrogade. Paa Kgs. Nytorv anholdt Schalburg-Folk civile Personer, som de slæbte med sig gennem Bredgade. Civile Medløbere slog løs paa Folk paa Fortovet, bl. a. med Gummiknipler og Todenschlägere, og naar Politiet vilde tage Affære, truede Schalburgfolkene med Pistoler og Maskingeværer. 2 civile Personer er i Ambulance kørt til Kommunehospitalet.

Der blev ogsaa affyret Skud. En Politimand fik et Slag i Ansigtet. Trods Hjælp fra Gernersgadevagten lykkedes det ikke at identificere Gerningsmanden.

Udfor Kasernen paa Blegdamsvej blev en Politimand anholdt af Schalburgfolkene og først frigivet ved Mellekomst af Gernersgadevagten.

Under Tilbage-marchen ved 19,30-Tiden kom det i Gyldenløvesgade paany til Episoder. Politiets Vogne fik under Trusel om Skydning fra Schalburgkorpset Ordre til at holde sig tilbage. Da Politiet henholdt sig til den givne Ordre om at ledsage Korpset, blev Chaufførerne paa Vognene truet med Maskinpistoler. Da der blev affyret et Par Skud mod Politiet, fik Politiet af Første Politiinspektør Ordre til at standse, men maatte ikke trække sig tilbage, og først da det blev Genstand for kraftig Beskydning, gav Første Politiinspektør Ordre til at trække sig tilbage.

Den vagthavende Politikommissær og Gernersgadevagten blev tilkaldt, og derefter forløb Marchen og Afrejsen roligt. Udrykningsvognen punkterede i Dahlerupsgade, muligt som Følge af Skud.

Trods den stærke Skydning er der ikke indløbet Meldinger om saarede, hverken blandt Politiet eller civile

Politivagten, Centralværkstederne, meddeler Kl. 17,00: Der er fundet Løbesedler i S-Togene med Advarsel om at holde sig hjemme Lørdag

84

Aften. Særlig skal man holde sig væk fra Centrum. Anledningen angives at være, "at Sprængningernes Omfang ikke paa Forhaand kan beregnes". Som Fodnote er i Spejlskrift anført, at ovenstaaende Advarsel er en "Aprilsnar".

Kl. 22,00: Under Besøg hos Familie paa Sandbygaardsvej 26, har en Reservebetjent demonstreret sin Pistol, hvorunder Skuddet gik af og ramte Bogholder Schultz, Torbenfeldtsvej 33, i Hovedet. Han var død ved Ankomsten til Kommunehospitalet.

Kl. 22,10 blev en tysk Bil tilhørende Organisation Todt bombesprængt i Ny Østergade udfor Nr. 8. Ingen tilskadekomne, nogle Ruder i Nærheden knust.

Kl. 23,37 har Gernersgadevagten været paa Raadhuspladsen, hvor tyske Soldater skulde genere Publikum. Intet bemærket.

Kl. 23,54 meddeler Station 3, at der er sendt Personale til Ll. Triangel, hvor der paa et af Sporvejenes Arbejdsskure var anbragt 2 tyske Plakater, som bl. a. omtalte Strejker i Berlin, og som indeholdt en Opfordring til tyske Soldater om at nedlægge Vaabnene. Tyske Soldater kom til Stede og fjernede Plakaterne.

Kl. 23,55 anmelder en Mand paa Station 1, at der er skudt efter ham af ukendte Personer i Vestergade.

Kl. 0,35 melder en tysk Officer, at der af ukendte Personer er skudt 3 Skud efter ham paa Hjørnet af St. Kongensgade og Dronningens Tværgade.

Kl. 0,50 har Feldgendarmeriet til Station 1 indbragt en S.S. Mand, som paa Vesterbrogade har truet en Politibetjent, da denne i civil Paaklædning prøvede at beskytte en anden Mand. Afdeling A. S. behandler Sagen.

Der er i Døgnets Løb meldt om "Fantasibomber" i Palladium, Café Stadil og Hovedbanegaarden.

Fra den 2. April til den 3. April.

Flere Gange og flere Steder fandtes i Døgnets Løb opklæbet Mærkater 4 x 6 cm med antitysk Tekst; de blev fjernet ved Politiets Foranstaltning.

Kl. 20,11: Politivagten i Gernersgade alarmeret til Kompagnistræde 29, hvor to Obergefreitere havde trængt sig ind til en Kvinde, som de begge tidligere havde besøgt; da det oplystes, at den ene ved at true med Pistol havde søgt at opnaa Samleje, blev begge Soldater anholdt af Politivagten i Gernersgade.

Kl. 20,20: Tre tyske Soldater indlader sig i indbyrdes Slagsmaal i S-Toget; den ene blev af Togpersonalet tvunget ud af Toget og midler-

85

tidigt tilbageholdt i Trafikassistentens Klosk paa Perronen; herfra blev han afhentet af Politivagten i Gernersgade.

Kl. 0,02: Politivagten i Gernersgade alarmeret til Kongens Nytorv ved Østergade, hvor Unterscharführer Palle Jørgensen havde forulempet tilfældige forbipasserende og truet med at skyde Politiet, da dette tog Affære; han blev anholdt af Politivagten; en Kvinde, der ledsagede ham, blev anholdt og indbragt til St. 2, da hun nægtede at opgive Navn og Bopæl.

Der foretoges resultatløse Udrykninger til H. C. Ørstedsværket og til Firmaet Chr. Rahr i Sydhavnsgade 15 og til Shellhuset, hvor Sabotagevagterne mente at have bemærket mistænkelige Personer ved Plankeværket.

Der meldtes Kl. 21,15 om Telefonbomber i Paladsteatret. Meldingen negligeredes, bortset fra, at Wehrmachtkommandantur blev underrettet for Soldaterhjemmets Skyld.

Kl. 21,36: Station 1 melder om Telefonbomber i "Socialdemokraten"s Ejendom i Nørre Farimagsgade.

Fra den 3. April til den 4. April.

Kl. 14,20 blev Politivagten i Gernersgade rekvireret til Nyhavn, hvor 2 Schalburgfolk i civil Paaklædning havde trukket blank. Vagten medtog de 2 Schalburgfolk.

Kl. 18,15 blev en Musiker i B. T. Centralens Restaurant hentet af 4-5 ukendte Personer og ført bort i en Droske. Ca. 3 Kvarter efter kom han tilbage, men nægtede at udtale sig. Opdagelsespolitiet blev tilkaldt og behandler Sagen.

Kl. 22,27 meddelte Politikommissæren i 5. Kreds, at der var indgaaet Anmeldelse om, at to tyske Soldater paa Gaden foran Café "Trommesalen" skulde have truet flere civile Personer med deres Pistoler. Soldaterne fjernede sig og blev forgæves eftersøgt i Kvarteret af Vagten fra Gernersgade.

Fra den 4. April til den 5. April.

Kl. 21,45 anmeldtes fra Rigshospitalet, at Hospitalet blev beskudt. Et Gevær-Projektil var paa Fr. den 5.s Vej trængt ind paa en Sygestue i Afdeling H. I Sygeplejerskeboligen, samme Sted, hørte nogle Sygeplejersker Projektiler prelle af mod Muren, og 1 Projektil trængte gennem et Vindue ind i et Thekøkken, hvor det gik gennem Hovedtøjet (Kappen) paa en Sygeplejerske, som opholdt sig der. Ingen blev saaret.

Vagtposterne ved Bagsiden af den nærliggende Kaserne, Blegdamsvej 23, der p. t. beboes af "Schalburg-Korpset", forklarede, at de var blevet

86

beskudt fra Fælledparken. De havde besvaret Skydningen med Gevær og Maskinpistol.

Kl. ca. 22,45 kastedes af en ukendt Gerningsmand en Bombe (mulig en Haandgranat) ud for en frit liggende Cigar-Klosk paa Ellebjergvej ved Trekronergade. Nogle Vinduer blev knust i Klosken, ellers kun ringe Skade. Indehaveren skal ikke være politisk interesseret.

Kl. ca. 23,30 kom der en C.B. til sin Bopæl, Thorsgade 31, hvor han paa Trappegangen blev holdt op af 2 Personer, som med Pistol truede ham til at aflevere sin Politistav.

Kl. 23,40 blev en Kvinde og senere 2 Kvinder og 1 Mand paa Østerbrogade forulempet af en tysk Soldat. Da de paagældende gik mod Politistation 7, fulgte Soldaten efter. Uden for Politistationen slog han en tilfældigt forbigående Mand ned. Personale fra Politivagten i Gernersgade konstaterede, at Soldaten er: "S.S.-Rottenführer" Nielsen.

Kl. ca. 24,00 har 2 "Schalburg-Folk" affyret 3 à 4 Skud i Kvarteret St. Kongensgade-Hindegade. Afhentet af Politivagten i Gernersgade.

Kl. ca. 24,00 har Politivagten i Gernersgade fjernet en beruset civil Tysker fra Restaurant "Ambassadeur", hvor "Saga-Studiet" med Tilladelse havde arrangeret Filmsoptagelse.

Kl. 0,05 krævede en beruset civil Mand at blive lukket ind paa Politistation 1 under Foregivende af, at han var efterlyst af Politiet. Da det viste sig at være en "S.S.-Mand", blev han afhentet af Politivagten i Gernersgade.

Lidt før Kl. 0,30 hørtes over store Dele af København ca. 5 meget kraftige Detonationer. Det var Robaadehusene i Lystbaadehavnen, der blev bombesprængt. 30-40 m2 af Baadehusenes Tag (selve Promenaden) blev bortsprængt. Alle Baadene er ødelagt. Meget stor Skade. Ingen saarede.

Fra den 5. April til den 6. April.

Kl. 10,45 blev en Politimand, der med Hund gjorde Tjeneste ved Malmøfærgen, anholdt af Gestapo og overført til Kaffekompaniets Bygning i Frihavnen, hvor han blev afhørt. Han blev løsladt igen Kl. 14,00.

Kl. 12,40 foretog det tyske Sikkerhedspoliti en Undersøgelse i Søpolitiets Lokaler paa Grønlandske Handels Plads. Det skete i Forbindelse med en Undersøgelse af illegal Udrejse og Sabotage. 2 Politimænd blev overført til Dagmarhus.

Kl. 21,50 har en Schalburgmand affyret et Pistolskud paa Østergade udfør Nr. 15. Der skete ingen Skade. Han blev anholdt af det tyske Feldgendarmeri.

Kl. 23,00 indfandt 3 til 5 Mand sig hos Sekretæren for "UFA" Film i Webersgade, der blev holdt op og frataget Nøglerne til Filmsselskabets

87

Kontor, Nytorv 3, hvor Mændene senere indfandt sig, holdt en Brandvagt op, og satte Ild til Filmslageret i Kælderen og paa 3. Sal. Der skete stor Skade paa Filmene, men kun ringe Skade paa Bygningen.

Kl. 23,38 blev Politivagten i Gernersgade rekvireret til National-Scala, hvor en Frikorpsmand, der var meget beruset, hævdede, at han var blevet slaaget ned paa Gaden. Han blev anholdt og ført til Kastellet.

Kl. 23,50 blev Politivagten i Gernersgade rekvireret til Raadhuspladsen, hvor en civil Dansker beskyldte et civilklædt Medlem af den tyske Værnemagt for Tyveri af nogle Flasker. Danskeren blev anholdt.

Kl. 1,17 blev 2 Natvægtere i Vimmelskafte holdt op af en Mand, der fremviste tysk Ausweis. Manden forsvandt.

Kl. 3,00: Melding om en Telefonbombe i Cigarforretningen paa Hjørnet af Viborggade og Løgstørgade. Politiet blev sendt til Stedet. Der skete intet, og der blev intet fundet.

Kl. 3,20 meddelte Vagtkommandøren paa Ørsteds Værket, at Posterne blev beskudt fra 3 Sider. Posterne havde besvaret Ilden. Det udsendte Politi fandt intet mistænkeligt.

Fra den 6. April til den 7. April.

Kl. 10,00: Ifølge Meddelelse fra Statsadvokaten for særlige Anliggender har de tyske Myndigheder i "Dagmarhus" i Dag Kl. 8 anholdt Pb. 1900 Normand Dahl, f. d. 24. Marts 1915 i Argentina, boende Nordre Fasanvej 6, 3.

Kl. 10,50: Tyske Politisoldater har i Tiden fra Kl. 10 til Kl. 10,50 standset den kørende Færdsel paa Gl. Køgevej og i Vigerslev Allé og foretaget Visitation.

Kl. 14,28: Inspektør Christoffersen, Ejendomsselskabet "Aaland", har i ca. en Time været "holdt op" i sin Lejlighed, Aalandsgade 37, St., af 4 pistol- og Maskinpistolbevæbnede Mænd. De aftvang ham 4 Sæt Nøgler til Lejligheder i Ejendommen, der er beboet af Schalburgfolk. Disse Lejligheder blev derefter gennemsøgt.

Kl. 15,58: Et Medlem af "Frikorps Danmark" bor i en Lejlighed, Østerdalsgade 7,2., truet Husmoderen, Fru Petersen med Pistol i Anledning af en Uoverensstemmelse mellem denne og Husassistenten, der er Svigerinde til det paagældende Medlem af "Frikorps Danmark". Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt.

Kl. 16,01: Ifølge Oplysning fra Udrykningstjenesten er der blevet skudt paa tyske Soldater paa Hjørnet af Studiestræde og Larsbjørnsstræde. Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt, og overfor denne forklarede Soldaterne, at de havde været Genstand for et Pistolrøverforsøg af nogle ubekendte Personer. Da de havde nægtet at udlevere Vaabnene,

88

var der blevet skudt paa dem. Den ene var blevet saaret i venstre Fod og den anden i Hoften.

Kl. 21,22: To danske Vagtmænd (Wehrmachtsgefolge) har tilligemed 2 danske Kvinder yppet Klammeri i Café "Nytorv", Baggessensgade 24, Politivagten i Gernersgade tilkaldt.

Kl. 22,46: Ifølge Meddelelse fra Søpolitiet er Overbetjent Schreiber, Søpolitiet, Kl. 17 anholdt paa Bopælen af tyske Myndigheder og overført til Vestre Fængsel.

Kl. 23,35: Medlemmer af Schalburgkorpset har forsøgt at skaffe sig Adgang til Universitetets Institut for teoretisk Fysik paa Blegdamsvej ved med Maskinpistoler at gennemhulle en Dør omkring Laasen. Politivagten i Gernersgade blev tilkaldt. Overfor denne forklarede Schalburgfolkene, at der var blevet skudt mod Schalburgkasernen, og at de mente, Skuddene var kommet fra Instituttet.

Kl. 23,57: Ifølge Meddelelse fra Station 7 er to Politibetjente blevet generet af en Afdeling Schalburgfolk, medens de i tjenstligt Ærinde opholdt sig udenfor retsmedicinsk Institut.

Fra den 7. April til den 8. April.

Kl. 11,22: En Luftværnsgranat er eksploderet i Vævergade 4, 4., hvor ugift Invaliderentynder Ernst Oskar Schmidt blev dræbt.

Kl. 12,15: En Luftværnsgranat er faldet i Thyregodsvej 14, 4., Lejligheden raseret, ingen tilskadekomne.

I Anledning af at der fra tysk Side var klaget over, at 3 danske Politimænd havde undladt at foretage det nødvendige for at assistere tyske Soldater, som var blevet forulempet, var der fra tysk Side truet med Indførelse af spærretid.

Ved en nærmere Undersøgelse fra dansk-tysk Side viste det sig, at Klagerne var grundløse, hvorfor de paagældende Foranstaltninger blev opgivne.

Kl. 15,05: Gernersgadevagten sendt til Sølvtorvet, hvor en tysk Soldat paaviste 2 Personer, som skulde have skudt paa ham. De indbragtes til Statsadvokatens Afdeling.

Kl. 21,50: Til Station 6 er indbragt 3 Personer; den ene, en dansk Frivillig i den tyske Marine, var blevet truet af 2 civile danske, hvorfor han afskød Skræmmeskud.

Kl. 22,38: En ubekendt civil Mand har affyret 7 Skud i Sct. Pederstræde. 2 Vinduesruder knust.

Kl. 23,30: 2 Ruder knust i Restaurant Mayfair, Østergade 15, efter Sigende af Schalburgfolk.

Kl. 2,10: Vognmand Thyrring, Strandvej 277, har meddelt, at han har forfulgt en Lillebil med revolverbevæbnede Personer, som paa Geels

89

bakke havde truet ham med Pistol for at faa en Cigaret. Personale blev udsendt, men Vognen slap bort, medens der blev telefoneret.

Kl. 4,15: Brand paa Sølundvej 8, Villaen, som Følge af anbragte Fosforbomber. D. N. S. A. P. har Kontor der. Huset er nedbrændt. I Haven er fundet 2 tyske Uniformer.

En Lillebilchauffør var ved anførte Tidspunkt hyret af en ukendt Person til Sølundvej 8. Da han kom derud, kom 5 à 6 Personer bevæbnet med Pistol og Masker ud fra Villaen bærende paa Uniformer m. v. Personerne beordrede Chaufføren ud af Vognen, da de selv vilde køre den. Han adlød, og en af Personerne blev tilbage og bevogtede ham, medens de andre fjernede sig. Kort efter kom en af de andre tilbage og sagde, at Vognen var gaaet itu og holdt et nærmere betegnet Sted, og her hentede Chaufføren den.

Mellem den 5. Kl. 21 og den 6. Kl. 10 er forøvet Indbrud i "Dansk Ungdomssamvirkes Kontor", Skindergade 20, hvor der er stjaalet et Kartotek med 6000 Kort, 3 Skrivemaskiner m. v.

I Gaar er der paa en Mark ved Hedehusene fundet 5 Pakker med Skrivemaskiner m. v., formentlig identisk med de stjaalne.

Fra den 8. April til den 9. April.

Kl. 11,00 melder Station 8, at der paa Aalekistevej Nr. ? af ca. 4 Personer foretaget "hold up" i en Cigarforretning.

Kl. 11,00, er Tivolis Direktion pr. Telefon blevet opfordret til at opgive et Møde, der Tirsdag den 11. April agtes afholdt i Koncertsalen, da Tivoli i modsat Fald ikke vilde komme til at lukke op i Aar.

Kl. 12,30. mødte Standortkommandant, Oberstleutnant Mauff hos den fungerende Politidirektør og fremsatte en Beklagelse af de Krav, man i Gaar havde stillet i Anledning af Politiets Optræden.

Han havde faaet forkerte Oplysninger, som havde givet Anledning til det passerede.

Kl. 12,35 er en ueksploderet Luftværnsgranat blevet fundet i en Have ved Grækenlandsvej 145. Da Granaten ikke kunde fjernes, blev den Kl. 19,40 bragt til Sprængning, hvorved nogle Ruder i omliggende Ejendomme knustes. I øvrigt ingen Skader.

Kl. 12,35 faldt en Luftværnsgranat ned i Kongens Have og eksploderede i Nedslaget. En Mand, cand. mag. Børgvald Thaysen Johansen, Upsalagade 3, St., dræbtes, og en Kvinde, Husmoder Else Olesen, Willemoesgade 53, St. th., rantes i højre Ben. Indlagt i Kommunehospitalet.

Kl. 13,30 melder Robert Nielsen, Arbejdernes Fællesorganisation, at der er telefoneret til Formanden Chr. Petersen, at Mødet i Tivolis Koncertsal vilde blive bombet. Han tog ikke selv Meddelelsen højtideligt.

90

Kl. 15,15 blev Politivagten i Gernersgade tilkaldt til A. F. Drewsensvej 5, hvor "Schalburg-Folk" havde skudt ind i en Lejlighed.

Kl. 17,57 tilkaldtes Politivagten i Gernersgade til Isbaren, Frederiksberggade 20, hvor "S.S.-Mand" Erik Holmgreen, Feltpostnummer 48524, assisteret af Radiotekniker Jørgen Christian Simonsen, Strandvejen 322, vilde visitere en af Gæsterne, hvilket dog forhindredes ved Politiets Ankomst. Politivagten i Gernersgade medtog Holmgreen, medens Politiet fra St. 1 medtog Simonsen.

Kl. 19,15 tilkaldtes Politivagten i Gernersgade til Café Niclasson, Vandkunsten, hvor en beruset tysk Soldat kastede med Askebægre.

Kl. 22,15 traf en Vægter i Gaarden til Telefoncentralen "Vester", Dannebrogsgade 5-7, 2 Mænd, der truede ham med Geværer, som de angav at have stjålet i "Den kgl. Skydebane". Vægteren blev tvunget til at lukke Personerne ud paa Gaden.

Kl. 22,25 lød paa Hjørnet af Nørrevold og Frederiksborggade et Knald, og ca. 200 Stk. Tryksager kastedes ud fra en Ejendom. 4 unge Mennesker forsøgte at standse en ukendt Mandsperson, som kom ned ad Trappen i den paagældende Ejendom, men Personen truede med Pistol og undslap. Der udkastedes 2 Slags Skrifter: 1) "Kammerat, det gælder dit Arbejde, din Fortjeneste, din Fremtid", og 2) et Opraab til "Arbejdere" fra "Dansk Arbejderforening". Skrifternes Indhold er anti-Sabotage-Propaganda.

Kl. 22,50 tilkaldtes Politivagten i Gernersgade til Bellmannskældereren, Nicolaj Plads [i. e. Nikolaj Plads] 2, hvorfra en beruset civil Tysker, der havde lavet Værtshusuorden, blev bortvist.

Kl. 23,15 har en 56-aarig Droskevogetmand været udsat for et Røveriforsøg. 3 Mænd havde paa Sølvtorvet hyret Drosken til Mozartsvej 12 (eksisterer ikke). Paa Sdr. Boulevard udfør Nr. 106 beordrede de Drosken til at holde, truede Vognmanden med Pistol og sagde: "Kom saa med Skillingerne!" Vognmanden saa Lejlighed til at undløbe.

Kl. 23,40 blev Politivagten i Gernersgade rekvireret til Trianglen, hvor nogle Tyskere, der var Passagerer paa en Linie 1 Sporvogn, hverken vilde betale eller forlade Sporvognen.

Kl. 0,12 meldtes om Skydning i Rosenvængets Allé 32. Politivagten i Gernersgade fik oplyst af Vagten i Rosenvængets Allé 32, at der var hørt 2 Skud fra Rosenvængets Sideallé 8, hvor der var stort Selskab af Danskere og Tyskere, men ingen her kendte noget til de afgivne Skud.

Kl. 1,20 meldte en Vægter, at der i Kvarteret Købmagergade-Kronprinsensgade i adskillige Døraabninger stod nogle Personer 2 og 2 sammen. Ved Politiets Tilstedekomst var Personerne forsvundet.

Kl. 3,10 fandtes paa et Plankeværk i Møllegade Paamaling, der i Løbet af Natten blev fjernet.

Kl. 4,00 fandtes paa Nørrevold opklæbet nogle smaa Plakater med antitysk Indhold. Straks fjernet.

91

Kl. 9,16: 3 revolverbevæbnede Mænd har indfundet sig i Ejendommen, Nordre Fasanvej 234, 3., hvorfra de medtog en 17-aarig Dreng ved Navn Foged. De gik med Drengen til Mimersgade og kørte derfra i Droske. Kl. 9,35 kom Drengen atter hjem paa Bopælen. Han var taget med i Drosken til Hjørnet af Raadmandsgade og Tagensvej, hvor han blev sat af med Paalæg om intet at sige. Det er muligvis Tyskere, der har bortført ham, og det formenes at være en forkert Dreng, der er blevet medtaget. Opdagerne behandler Sagen.

Der er meldt om "Fantasibomber" i Metropolteatret.

Politiet har i Døgnet Løb modtaget 2 anonyme Telefonopringninger om, at der vilde ske noget meget alvorligt Natten mellem den 8. og 9. April, men der er intet sket.

Fra den 9. April til den 10. April.

Kl. 12,20 anmeldte Tømrer Axel Henriksen, Bogensegade 9, 1., at der afvigte Nat Kl. 2,15 og 3,00 blev ringet paa hans Telefon. Hustruen tog Telefonen, og en Mandsstemme meddelte: "Jeg er Sabotør! Hvis Henriksen ikke holder op med at arbejde for Tyskerne, bliver han skudt. Der er ingen Pardon!"

Anmelderen arbejder som Tømrer ved tyske Anlæg paa Fanø. Han har Paaskeorlov til den 11. April d. A.

Kl. 16,25 opstod der paa Amagertorv nogen Uorden foraarsaget ved, at 2 Frikorpsfolk havde taget et K.U.-Mærke fra 3 unge Mænd. Gernersegadevagten blev tilkaldt og anholdt de 2 Frikorpsfolk.

I Tiden fra Kl. 17,30 til ca. 22 har der omkring Raadhuspladsen været flere mindre Gnidninger mellem Frikorpsfolk og civile Borgere. Blandt andet havde en civil Schalburgmand med K.U.-Emblem uden Grund slaet en Mand i Jorden. Den paagældende blev anholdt af Gernersegadevagten, som i det hele ordnede de fleste af disse Forhold.

Kl. 19,40 forsøgte to unge Mennesker at nedfire Flagene (2 Stk.) ud for Palace Hotellet paa halv Stang. De blev begge anholdt og afgivet til Afdeling A.S.

Kl. 20,15 blev 2 Politibetjente i Frederiksberggade ud for Nr. 36 af 6-7 Frikorpsfolk truet med Pistol, da de meget ophidsede søgte at fremtvinge en Anholdelse af en civil Person, der ved at nedstirre dem havde provokeret dem. En af Frikorpsfolkene affyrede sin Pistol over Hovedet paa Betjentene. Gernersegadevagten blev tilkaldt og anholdt 4 af Frikorpsfolkene. Den civile Mand var i Mellemtiden undløbet.

Kl. 21,35 blev to C.B.er overfaldet af 2 tyske Marinesoldater ud for det tyske Rejsbureau i Østergade. Marinesoldaterne undløb.

Kl. 21,50 opstod der Ildløs i Kolonialforretningen, Hammelstrupvej 3.

92

Ilden blev hurtigt slukket. Det viste sig ved nærmere Undersøgelse, at en Bombe var eksploderet inde i Butikken. Ruden til Gaden og en stor Rude til Gaarden blev sprængt.

Fra den 10. April til den 11. April.

Kl. 18,16 meddelte en Sygeplejerske fra Rigshospitalet til Station 7, at hun havde hørt Skud og set Røgen efter det fra en Dækningsgrav i Fælledparken ved Hjørnet af Blegdamsvej og Frederik d. V. Vej [Frederik d. V's Vej]. Personalet fra Station 7 og Gernersegadevagten foretog Undersøgelse, men fandt intet mistænkeligt.

Kl. 18,40 blev Gernersegadevagten sendt til Istedgade ved Hovedbanegaarden i Anledning af, at en ung Mand havde raabt "Landsforrædder" efter en Schalburgmand, som derpaa havde givet sig til at slaa løs paa den unge Mand. Han saa Lejlighed til at undløbe, og Opløbet splittedes hurtigt.

Kl. 20,20 blev 2 Schalburgmænd i Vimmelskaftet generet af en civil Dansker, med hvem de kom i Skænderi, saa der samledes et mindre Opløb. Dette var dog splittet, inden Gernersegadevagten kom til Stede.

Kl. 22,35 blev der kastet en Haandgranat mod Kolonialforretningen, Ellebjergvej 30, hvorved Butiksruden og enkelte andre Ruder i Stueetagen knustes; i øvrigt ingen Skade.

Kl. 23,45 kom en ung Mand ved Navn Elkjær Madsen efter et Besøg i Café "Bali", Godthaabsvej, nede paa Gaden i Strid med 3 andre Caf g ster, af hvilke den ene trak en Pistol og affyrede et Skud op i Luften.

Kl. 23,45 opstod der Skænderi og Slagsmaal mellem 2 Schalburgmænd og nogle civile Danskere ved Rutebilstationen paa Engelsvej ved Amagerbrogade. En af Schalburgmændene affyrede Skræmmeskud.

Der var i Aftenens Løb 3 falske Brandalarmeringer: I Gothersgade, paa Amagerbrogade og i Overgaden oven Vandet.

Fra den 11. April til den 12. April.

Kl. 11,36 har der været Skydning paa en af Perronerne paa Hovedbanegaarden. Gestapofolk har formentlig skudt efter en Flygtning.

Kl. 15,36: Nogen Tumult paa Vesterbrogade ved Richshuset mellem tyske Soldater, Frikorpsfolk og Schalburgfolk.

Kl. 16,45: 3 højerestaaende Personer fra tysk Sikkerhedspoliti har indfundet sig hos Skibsreder Lauritzen, Hammerensgade 1. Den ene af disse, der var dansktalende, udtalte overfor det tilkaldte uniformerede Politi fra Station 3, at Polituniformen ikke var nogen Garanti for, at de hørte til Politiet, hvorfor han krævede Legitimationskort forevist; selv da de danske Politimænd havde forevist deres Legitimationskort, nægtede

93

vedkommende at legitimere sig. En anden af de tilstedeværende, der var tysktalende, legitimerede sig ved et Metalskilt af gult Metal, han var Kriminalsekretær i det tyske Sikkerhedspoliti. Personen, som talte perfekt Dansk, og som var meget hoven og overlegen overfor Politiet, fik man derimod ikke konstateret Identitet paa. Da de ikke vilde legitimere sig, blev Gernersgadevagten tilkaldt.

Kl. 23,03: Brandbombe kastet ind ad Vinduet til en Lejlighed Backersvej 93, hvor der bor en Frikorpsmand.

Den 10. April Kl. 24,00 anmeldte Fru Else Marie Christensen, 47 Aar, Rysensteensgade 14, 4. tv., at hun umiddelbart forinden har været Genstand for Røveri paa Trappegangen til sin Bopæl og ved denne Lejlighed frarøvet en Tegnebog indeholdende 3100 Kr. Hun er Indehaver af Café "Lille Triangel", Østerbrogade. Da hun i Aften i Droske tog til sin Bopæl fra nævnte Café, fandt hun Gadedøren uafloaset, hvad den ikke plejede at være, og Trappebelysningen var slukket. Da hun var i Færd med at laase sig ind ad sin Entredør, kom der to Mandspersoner ned ad Trappen fra 5. Sal og taltale hende med Ordene: "Goddag Fru Christensen", idet den ene samtidig rettede en Pistol mod hende og sagde: "Har De Penge". Hun svarede benægtende, hvorefter han trængte hende ind i Entreen, rev Tasken fra hende og tog Tegnebogen og forsvandt ned ad Trappen sammen med den anden Mandsperson.

Anmelderinden kender ikke de to Mandspersoner og beskriver dem saaledes:

1) ca. 25 Aar gI., ca. 185 cm høj, blegt, magert Ansigt, iført graameleret Vinteroverfrakke, blød, graa Filthat, der var trukket godt ned i Panden, brune Skindhandsker, talte kultiveret,

2) ca. 25 Aar gl., ca. 170 cm høj, iført lys Cotton Coat, blød Hat.

Fra den 12. April til den 13. April.

Kl. 13,13: 2 Personer er trængt ind i Fuldmægtig Lassens Lejlighed Valbygaardsvej 50, 2., under Foregivende af at skulle efterse Gasmaaleren. Lejligheden blev ransaget for Vaaben uden Resultat.

Kl. 15,30: Politibetjent 740 Sørensen - Stamnr. 6715 - er i civil Paaklædning sammen med 2 andre Mandspersoner blevet anholdt, formentlig af det tyske Sikkerhedspoliti, i "Hermans Kro", Vesterbrogade Nr. 49. De blev ført bort i Motorvogn K. 2699.

Kl. 18,42: Gernersgadevagten rekvireret til Sct. Annæ Plads ved Lille Strandstræde, hvor tyske Marinesoldater falbød Tobak.

Kl. 21,45: Der er sprunget en Bombe i en tysk Automobil, der holdt paa Parkeringspladsen foran Magasin du Nords Hovedindgang. Automobilen blev ødelagt. Der knustes en Rude i Handelsbankens Bygning.

Kl. 21,50: Der er fra Ejendommene Nørre Voldgade 17 og Vester-

94

brogade Nr. 2 udkastet "Bomber" indeholdende Propaganda mod Sabotagen.

Kl. 21,55: Politivagten i Gernersgade rekvireret til Ejendommen Ny Toldbodgade 41 i Anledning af, at Grosserer Oestermann havde nægtet at lukke op for 3 Personer, der forsøgte at trænge ind i hans Lejlighed under Foregivende af, at de tilhørte den tyske Værnemagt. Det viste sig, at det var 3 Medlemmer af det tyske Sikkerhedspoliti, der ønskede nogle Oplysninger af Hr Oestermann i hans Egenskab af Husvært for Ejendommen.

Kl. 21,56: Politivagten i Gernersgade er rekvireret til Wildersgade 60 i Anledning af, at 2 tyske Marinesoldater skulde have affyret deres Pistoler paa Gaden.

Kl. 22,30: Politivagten i Gernersgade rekvireret til Raadhuspladsen i Anledning af Gadeuorden ved Trafikmestervagten forårsaget af tyske Soldater og danske Kvinder.

Kl. 22,37: Politivagten i Gernersgade rekvireret til Restauration "Mayfair", Østergade Nr. 15, i Anledning af Slagsmaal mellem tyske Soldater og Danskere.

Kl. 0,31: Brandvæsenet rekvireret til Jernbaneterrainet ved Østerport Station, hvor en Jernbanevogn brænder. Det viste sig at være en tysk Godsvogn med Maskindele. Ilden menes paasat.

Fra den 13. April til den 14. April.

Kl. 14,17 meddelte Station 7, at Sabotagevagt Møller, der boede som logerende hos Pakhusformand Schou, Nordborggade 8, St., er fundet dræbt i sit Værelse. Han laa paa Gulvet i Nattøj og havde faaet et Pistolskud gennem Hovedet. Der var ingen Skydevaaben i Værelset. Den dræbte er Svend Erik Prætorius Møller, f. d. 3. Oktober 1922 i Haderslev. Han var Sabotagevagt hos Nordwerk. Ved den foretagne Undersøgelse er det oplyst, at der om Natten Kl. ca. 2,30 var blevet ringet paa Døren til Lejligheden, hvorefter der hørtes højroset Tale, men intet Skud. Det maa antages, at Møller er gaaet til Vinduet og derefter ramt af et Projektil, affyret gennem det aabentstaaende Vindue. Motivet til Handlingen er ukendt. Opdagelsespolitiet behandler Sagen.

Kl. 20,40 meddelte Station 1, at nogle Schalburgfolk klæbede smaa Sedler paa Butiksrunderne i Nygade. Stationen havde anholdt 2 af Opklæberne og tilkaldt Gernersgadevagten, men da de anholdte ikke tilhørte Schalburgkorpset, var civilklædte og kun 16-17 Aar gamle, afviste Feldgendarmerne Sagen. Derimod anholdt Gernersgadevagten 6 uniformerede Schalburgfolk, som under Politiets Anholdelse af de 2 Seddelopklæbere havde truet med at ville skyde Politimændene.

Kl. 21,58 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Station 9 i Anledning af, at 2 tyske Soldater havde stukket en Kniv eller Bajonet gennem Gummiet

95

paa en Cykle tilhørende Sabotagevagten hos "Always Radio", Teglhølmegade 3.

Gernersgadevagten og Afdeling A.S. foretog sammen en Eftersøgning for om muligt at finde de 2 Soldater, men Eftersøgningen var negativ.

Kl. 22,05 blev Gernersgadevagten af Station 2 tilkaldt til Østergade 10-12, hvor nogle Schalburgfolk havde samlet sig og truede med at ville skyde mod et Vindue, som ikke skulde være tilstrækkelig mørklagt. Senere meddelte Station 2 paa Forespørgsel, at Gernersgadevagten havde anholdt 2 af de mest aggressive Schalburgfolk.

Kl. 23,25 sendte Brandvæsenet et Slukningstog til Amagerbrogade 197. Fra Station 4 meddeltes lidt senere, at det var falsk Alarm, og at det var lykkedes at anholde 3 Personer, der havde foretaget Alarmeringen. Opdagerne behandler Sagen.

Kl. 23,40 meddelte Station 2, at der var blevet opklæbet antikommunistiske Plakater paa Østergade. Der deltog en halv Snes Mand, og Lederen havde over for Politiet legitimeret sig som Børge Nielsen, tilhørende det tyske Sikkerhedspoliti, men da Gernersgadevagten naaede frem, lykkedes det ikke at finde Børge Nielsen og hans Medhjælpere.

Kl. 0,15 meddelte Station 1, at nogle unge Mennesker, hvoraf en opgav at høre til det tyske Sikkerhedspoliti, havde klæbet Plakater paa Strøget. Det danske Politi fulgte efter Opklæberne til Dagmarhus. Her blev den Person, der havde opgivet at høre til det tyske Sikkerhedspoliti, anmodet om at forevise Legitimation, men dette blev nægtet.

Fra den 14. April til den 15. April.

Kl. 13,46 tilkaldtes Vagten i Gernersgade til "Tosca", Frederiksberggade 24, hvor nogle Schalburgfolk - efter at have truet en Politibetjent i Frederiksberggade med Pistol - var søgt ind. De var noget berusede og havde udgivet sig for hørende til det tyske Sikkerhedspoliti, hvilket var urigtigt. Deres Generalia blev konstateret.

Kl. 15,30 blev en Mandsperson i en Forretning i Brolæggerstræde Nr. 14 "holdt op" af en Person, der fratog ham 200 Kr.

Kl. 18,45 har tysk Sikkerhedspoliti ransaget hos Pastor Glahn, Søndermarksvej Nr. 9, og anholdt Sønnen Henrik.

Kl. 21,45 har tysk Sikkerhedspoliti ransaget i Lejligheden St. Kongensgade 119, Stuen, hos Kaptajn Würst.

Kl. 23,15 opstod der Slagsmaal mellem nogle tyske Soldater i "Holberghus", Ny Adelgade 8. Een af Soldaterne, der var beruset, blev anholdt og ført til Kastellet.

Kl. 23,40 hørtes der Pistolskud i Valkendorfs-gade ved Ungarnsk Vinhus. Gernersgadevagten tilkaldtes. Det konstateredes, at der var opstaaet Slagsmaal mellem civile Danskere, hvoraf en Del var i tysk Tjeneste.

96

3 af de implicerede blev bragt til Station 1 og 4 andre blev medtaget til Vagten i Gernersgade.

I Tiden mellem Kl. 17,30 og 19,15 har tysk Politi foretaget Standsning og Visitering af de kørende ved Svanemøllebroen og paa Lyngbyvej ved Viadukten.

Fra den 15. April til den 16. April.

Kl. 10,20: Tysk Sikkerhedspoliti har paa Fabrikken "Ovomaltine", Frederikssundsvej 378, anholdt en Kvinde.

Kl. 10,40: En Deling Schalburgfolk (30 Mand - heraf 5 med Maskinpistoler) ankommet fra Ringsted til Østerport Station og marcheret til Kasernen paa Blegdamsvej. Alt forløbet i Ro.

Kl. 11,15: I Anledning af et Frakketyveri paa Enghavevejs Skole i Gaar er Gernersgadevagten i Dag tilkaldt, da en ung Mand var set med Frakken paa. Det viste sig at være en 16-17-aarig tysk Desertør, som førtes til Kastellet.

Kl. ca. 11,30 har en tysk Strejfpatrulje paa Vesterbrogade anholdt en civil Dansker; da der dannedes Opløb begyndte 3 tyske Soldater at regulere Trafikken, hvorfor Gernersgadevagten tilkaldtes. I øvrigt skete intet.

Kl. 17,00: Tysk Kriminalpoliti visiterer i Rosenvængets Allé i en Barberforretning, hvor illegale Skrifter har ligget i Vinduet. En Malersvend, der fornærmede det tyske Politi, blev anholdt.

Kl. 18,40: En beruset tysk S.S.-Soldat har pr. Brandalarm alarmeret til Vesterbrogade 141. Gernersgadevagten tilkaldt.

Kl. 20,50 blev Gernersgadevagten kaldt til "Tyrolerkroen", Jagtvej 64, i Anledning af Optrin mellem Schalburgfolk og nogle civile Danskere.

Kl. 21,25: Gernersgadevagten tilkaldt i Anledning af Uorden med en tysk Marinevægter i Beværtningen, Møllegade 4.

Kl. 22,30 blev Gernersgadevagten kaldt til "Ingeniørkafeen", Kronprinsessegade, hvor 2 civile tyske Sømænd havde været udæskende og var kommet i Slagsmaal ude paa Gaden. Modparterne var forsvundet, og Sømændene kørtes til Gernersgade.

Kl. 23,20 blev Gernersgadevagten kaldt til Nørrebrogade ved Heimdalsgade, hvor en tysk Soldat gik og skød op i Luften.

Kl. ca. 23,15 opstod der uden for Restaurant "Hollænderbyen", Anders Henriksensgade, Uenighed mellem Chauffør Orla Raymond Christiansen, 32 Aar gl., ansat ved det tyske Sikkerhedspoliti, boende Tølløsevej Nr. 33, og Frisørmester Stefan Vilhelm Petersen, 35 Aar gl., boende Milanovej Nr. 1.

Christiansen var i Besiddelse af Pistol og affyrede et Par Skud.

Saa vel Christiansen som Petersen trak nu hen til Amagerbrogade-Amager Boulevard, hvor Christiansen igen affyrede nogle Skud.

97

Ordenspolitiet paa Stationen "Under Elmene" blev underrettet, og 5 Mand rykkede ud til Amagerbrogade-Amager Boulevard.

Christiansen affyrede Skud i Retning mod Politiet, der besvarede Skydningen i Retning mod Christiansen.

Under Episoden blev Frisørmester Petersen dræbt paa Stedet af et Skud i Maven, og Christiansen blev haardt saaret af et Skud i Maven og Skud i Benene.

Christiansen er indlagt paa Sundby Hospital.

En tilfældig forbipasserende Tjener Albert Frederik Hansen, 75 Aar gl., boende Leifsgade Nr. 1, blev lettere saaret ved Skud i Benene.

Ogsaa Hansen er indlagt paa Sundby Hospital.

Kl. 0,25 blev Gernersgadevagten kaldt til Istedgade-Colbjørnsensgade, hvor en O.T.-Mand skulde have truet med Pistol. Det viste sig dog, at han ikke var bevæbnet, men han var beruset og blev anholdt.

Kl. 1,08: Der er hørt Skydning ved Ørstedsværket. Intet sket.

Kl. 2,40 har ca. 8 unge Mennesker udgivet sig for tysk Politi og i Vimmelskafteet visiteret en forbipasserende. Der skete ellers intet.

Kl. 2,55: En Politipatrulje paa Raadhuspladsen har antastet 8 Mandspersoner. Da man gik sammen til "Dagmarhus", viste det sig at være 2 Medlemmer af den tyske Værnemagt samt nogle civile Danskere.

I Nattens Løb er der flere Steder opklæbet smaa Plakater med Opfordring til at blive borte fra tyske Films og lignende.

Fra den 16. April til den 17. April.

Kl. 17,25 blev 2 tyske Soldater i Stockholmsgade afvæbnet af 3 civile, pistolbevæbnede Mandspersoner, som derefter forsvandt ind i en Ejendom i Lundsgade. En større Styrke tysk Politi kom til Stede og foretog Ransagning i Karréen Stockholmsgade-Lundsgade og Upsalagade. Efter et Par Timers Forløb blev 3 Mandspersoner og en Kvinde med oprakte Hænder ført bort fra Lundsgade 5, og Afspærringen blev derpaa hævet.

Kl. 19,10 blev der paa Nørrebros Runddel anholdt 3 Mandspersoner for Beruselse og Gadeuorden. Da det viste sig, at de 2 af dem var ansat ved den tyske Værnemagt som Vagtmænd, blev de ved Gernersgadevagtens Mellemkomst afgivet til det tyske Politi.

Kl. 20,45 blev en ung Mand anholdt paa Østerbro efter at have kastet et Bundt Sedler med antitysk Indhold udfor Triangelteatret. Ogsaa udenfor andre Biografteatre er der i Aftenens Løb henkastet antitysk Propaganda.

Kl. 22,05 affyrede en Vagtmænd ved Understationen, Fælledvej 12, to Skræmmeskud i Anledning af, at han havde set 2 Mandspersoner forsøge at overklippe Pigtraadshegnet omkring Understationen.

Kl. 23,55 væltede den noget spirituspaavirkede Formand Lund, Havne-

98

væsenet, med sin Cykel paa Vej hjem til Refshaleøen. Han blev samlet op af 3 berusede tyske Marinesoldater, som førte ham til Portnerboligen ved B. & W., hvorfra Gernersgadevagten blev tilkaldt, hvorefter de gik ind paa Lynetten medbringende Lunds Cykel. Denne blev dog senere skaffet til Veje ved Gernersgadevagtens Foranstaltning.

Fra den 17. April til den 18. April.

Kl. 11,45 har Kriminalpolitiet anholdt 2 pistolbevæbnede Mænd i Ejendommen Slotsgade 29.

Kl. 17,15 er der paa Nørrebros Godsbanestation begaaet Røveri med Hensyn til 16 Tromler Benzin. En Jernbanefunktionær og en anden civil Person, som overraskede Røverne, blev holdt op. De røvede Tromler Benzin blev kørt bort paa Lastmotorvogn K. 37.778, der har været stjaalet, men nu er kommet til Stede.

Kl. 17,50 har en tysk Soldat begaaet Selvmord paa Toilettet til Café Kupéen, Jernbanegade 5. Politivagten i Gernersgade tilkaldt.

Kl. 19,50: Falsk Melding til Station 5 om, at en Kvinde i Absalonsgade 46, 2., var skudt.

Kl. 21,00: Politivagten i Gernersgade kaldt til Apollo-Bar i Vestergade, hvor en dansk Statsborger, der gør Tjeneste under den tyske Værnemagt, har affyret 3 Skud med sin Pistol og i øvrigt truet de andre Gæster. Han blev afvæbnet og ført til Kastellet.

Kl. 21,30: Politivagten i Gernersgade kaldt til Sundkrogsgade, hvor 3 berusede tyske Marinesoldater har forøvet Hærværk. Den ene Marinesoldat blev anholdt; de 2 andre undslap.

Kl. 23,25 har ca. 14 civile og uniformerede Medlemmer af Frikorps Danmark paa Raadhuspladsen optraadt meget provokerende over for andre Trafikanter.

Kl. 0,54: Politivagten i Gernersgade kaldt til Frederiksborgvej 234, hvorfra en Mand har anmeldt, at en tysk Soldat opholdt sig i hans Lejlighed sammen med hans Kone. Den tyske Soldat truede med at skyde enhver, der

forsøgte at komme ind i Lejligheden. Den tyske Soldat havde forladt Lejligheden, før Politivagten i Gernersgade kom til Stede.

Kl. 8,40 har en Person, der har navngivet sig som Uffe Birkedahl Hansen fra det tyske Sikkerhedspoliti, indfundet sig hos Familien Kjeldsen, Godsbanegade 31, 3., for at anholde Sønnen. Birkedahl Hansen truede saavel Faderen som Moderen med Pistol.

Fra den 18. April til den 19. April.

Kl 13,15 anholdt det tyske Sikkerhedspoliti to unge Mennesker i Anlægget ved Juliane Mariesvej. Tyskerne nægtede paa Forespørgsel at legitimere sig overfor en Gartner, der overværede Anholdelsen, og da han

99

var fulgt efter dem, havde de skudt efter ham. Hvem de anholdte er, vides ikke, og det vides ej heller, hvor de anholdte blev ført hen.

Kl. 17,17 trængte en tysk Soldat, der opholdt sig i Østerbros Svømmehal, sig ind i Damernes Omklædningsrum. Paagældende blev afhentet af Gernersgadevagten.

Kl. 20,47 forulempede Schalburgfolk i Frederiksberggade en Dansker, der tidligere har været tysk Soldat. To af Schalburgfolkene gik efter Danskeren ind i Café "Tosca". Da de var berusede, blev de af Gernersgadevagten bragt til Kastellet.

Kl. 21,05 opstod der i Café "Bayern", Kompagnistræde, indbyrdes Slagsmaal mellem tyske Soldater. Gernersgadevagten blev tilkaldt, men foretog sig intet, da Striden var bilagt, forinden Gernersgadevagten kom til Stede.

Kl. 21,15 opstod der Ildløs i en tysk Motorvogn ved Holmens Kanal, hvor den var parkeret. Det var en tom Benzindunk, der eksploderede; formentlig ikke Sabotage. Ringe Skade.

Kl. 21,40 eksploderede en Bombe paa Fortovet udfor Ejendommen Valby Langgade 10. Ingen Skade sket ved Eksplosionen.

Kl. 22,00 blev Sabotagevagterne hos "Phillip", Strandlodsvej 34, "holdt op" af 4 revolverbevæbnede Mænd, der fratog dem deres Pistoler, hvorefter de forsvandt.

Kl. 23,05 kom en Mandsperson paa Hjørnet af Fredensgade og Blegdamsvej i Klammeri med 4 ham ukendte Personer. Den ene trak en Pistol frem og skød efter ham, men uden at ramme, idet han kastede sig ned paa Fortovet, hvorefter de 4 Personer undløb.

Kl. 23,20 skete der flere Bombeeksplosioner i Skandinavisk Motor-Co., Lundtoftegade 106, og der udbrød Brand. Kl. ca. 0,45 var Ilden under Kontrol. Alle Virksomhedens Bygninger var da ødelagt, og bl. a. brændte alle tyske Motorvogne, der befandt sig i Bygningerne. Mange Ruder knust i de omliggende Ejendomme. Kun materiel Skade.

Kl. 23,40 nægtede to Vagtmænd fra "Sicherheitsdienst" at passere Raadhuspladsen, skønt Politiet opfordrede dem dertil. De blev af Gernersgadevagten ført til "Dagmarhus".

Kl. 24,00 vilde en Dansker (Wehrmachtgefølge), som p. t. er hjemme paa Orlov, i Café "Boheme", Ny Østergade, unddrage sig Betalingen af indkrævede Drikkevarer ved at undløbe. Han, der var beruset, blev af Gernersgadevagten bragt til Kastellet.

Kl. 24,00 var tyske Soldater i indbyrdes Slagsmaal ved S-Banestationen Nordhavn. To af Soldaterne bragt til Kastellet og to til Gernersgadevagten.

Kl. 8,30: Der er observeret en drivende Hornmine i Strandkanten udfor Kløvermarksvej. Tysk Militær tilkaldt til at uskadeliggøre den.

Der har i Døgnets Løb været meldt om Fantasibomber hos Burmeister & Wain, Strandgade.

100

Fra den 19. April til den 20. April.

Kl. ca. 12,40 indfandt 2 signaliserede Mandspersoner sig hos Radioforhandler Svend Emil Gundel i hans Forretning, Vesterbrogade 126, hvor han var alene med en 9-aarig Dreng. Drengen opholdt sig i Bagværelset, og den ene af Personerne lukkede Døren hertil. Da Drengen 2-3 Minutter efter aabnede Døren, fandt han Gundel liggende for Enden af Disken dræbt af et Skud i Nakken. De to Personer saa han forsvinde ud af Butiksdøren.

Kl. ca. 17,50 har 2 civilklædte Personer, der var kørende i Droske, under Trusel om Anvendelse af Pistoler bortført Barber August Sponholtz, Holsteinsgade 28, og Skomage [i. e. Skomager] Bryde, Holsteinsgade 10. Det er oplyst, at det er Schalburgfolk, som har foretaget Anholdelsen, og at de anholdte i Morgen vil blive overført til Dagmarhus, hvor de skal afhøres som Vidner i en illegal Sag.

Først paa Aftenen anholdt Posterne i Nyhavn 2 berusede Danskere, der tilhører Organisation Todt. De anholdte blev afgivet til Politivagten i Gernersegade.

Kl. ca. 23,05 er der af 6-8 i Lastbil kørende Mandspersoner forøvet et "hold op" overfor Tankpasseren ved Benzintanken, Aaboulevard 74. Røverne medførte paa Bilen en Del tomme Tromler, som de under Trusel med Pistol tvang Tankpasseren til at fylde, hvorefter de kørte bort.

Kl. ca. 23,55 eksploderede en formentlig hjemmelavet Bombe i Ejendommen Klerkegade 1. Ingen Skade af nogen Art. Motiv uoplyst.

Kl. 0,30: En Vagtkommandør i Vesterport meddelte, at en af Vagtmændene kort forinden var blevet antastet paa Raadhuspladsen af 3 som Reservebetjente uniformerede Personer, der affordrede ham Legitimation; da han fremviste denne, gav en af de uniformerede ham en Lussing og sagde: "Naa, er du saadan en Forræder!". Da Vagtmanden lidt senere befandt sig ud for Meldahlsgade, kørte en sort Bil op paa Siden af ham, og der blev fra Bilen affyret nogle Skud imod ham. Ingen ramte. Statsadvokatens Afdeling underrettet.

Ved Midnatstid meldte Fru Grosserer Vedel, Randersgade 11, at hun formodede, at der var kastet Bomber ind i hendes Have, hvilket tidligere er sket. Eftersøgningen var resultatløs.

Fra den 20. April til den 21. April.

Kl. ca. 16,15 forøvedes et Overfald mod en Schalburgmand, Gottlieb, paa Forperronen til en Linie 13-Sporvogn, omtrent ved Endestationen i Vanløse. Gottlieb havde været med Sporvognen fra Aaboulevarden, og 2-3 Personer, hvoriblandt en Mand ved Navn Hans Chr. Andersen, stod ligeledes paa Forperronen. Kort før Endestationen vilde Gottlieb stige af

101

Sporvognen, og Andersen og muligt en af de andre Personer slog ham da i Hovedet med Skæftet af en Pistol. Der blev ogsaa affyret et Par Skud, det ene ramte Gottlieb i Armen. Gerningsmændene forsøgte at undløbe, men Andersen blev anholdt.

Gottlieb anses ikke for alvorlig saaret.

Kl. 17,05 indfaldt sig 2 ukendte Personer i Rosengaarden 11, hvor Chr. Marius Rudolf Christiansen, f. d. 10. December 1893 i Thystrup, kld. "Hestetyven", opholdt sig. De to ukendte affyrede flere Skud mod Christiansen

og undløb derefter. Christiansen var død ved Ankomsten til Hospitalet. Han har været stærkt politisk interesseret uden at have Tilknytning til noget større Parti her i Landet.

Kl. 20,05 meldte Personalet i en af Radiovognene, at de foran paa Amager var blevet "holdt op" med Maskinpistoler af ca. 20 civile Mænd, der kom i en stor blaa Lastvogn, formentlig K. 10655. Den paagældende Lastmotorvogns Mandskab har kort forinden undersøgt et Rangertog paa Kalvebod Brygge, idet de holdt Togets Personale op. En iværksat Eftersøgning forblev resultatløs.

Kl. 21,40 meldte en Sekretær, boende Magnoliavej, fra Valby Jernbanestation, at han, da han kort i Forvejen var kommet hjem, havde bemærket en eller flere Personer, som tilsyneladende ventede paa ham uden for Ejendommen. Han gik derfor tilbage til Jernbanestationen, hvorfra han blev dirigeret til Station 9, som samtidig fik Ordre til at eskortere ham hjem og foretage en Eftersøgning i Kvarteret. Intet mistænkeligt ved Bopælen.

Kl. 23,33 blev Østre Gasværk telefonisk truet med Angreb i Nat. Gasværkets Bevogtning blev forstærket med 4 P.b.er. Der skete intet.

Kl. 23,56 og Kl. 0,40 blev Gernersgadevagten kaldt til Station 5, hvortil der var indbragt henholdsvis 2 civile, tysktalende Personer og 2 tyske Soldater, der i beruset Tilstand var indbragt fra Vesterbrogade, hvor de havde skudt med Pistol.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Gades Møbelmagasin, Rantzausgade 32, og Nørrebros Biografteater, Nørrebrogade 37.

Fra den 21. April til den 22. April.

Kl. ca. 15 indfandt 2 Mænd sig i Sportsmagasinet i Købmagergade 59, hvor de saa paa en Riffel til 300 Kr. En Time senere kom de igen og lagde Pengene paa Disken, men da Ejeren meddelte, at der skulde Tilladelse fra Politiet, tvang de ham med Pistoler til at udlevere Riflen, som de tog med sig. Pengene lod de ligge.

Kl. 21,10: Sammenstød paa Vesterbrogade mellem 3 civile Danskere og 2 Schalburgfolk, hvoraf den ene nikkede en Dansker en Skalle, og da

102

han værgede for sig, sparkede han ham i Skridtet. Politiet fik afkrævet Schalburgfolkene Navn og Feldpostnummer.

Kl. 22,50 forsøgte to à tre ukendte Personer at frarøve en 55-aarig, tysk Oberfeldwebel Adolf Herbertz hans Pistol, medens han opholdt sig paa Bagperronen til en Linie 4-Sporvogn ud for Kommunehospitalet. Der opstod et Haandgemæng, hvorunder en af de ukendte affyrede et Skud, der saarede Herbertz alvorligt. Han blev indlagt paa Kommunehospitalet. Konduktøren forsøgte at standse en af Gerningsmændene, men de undløb; dog mistede den ene af dem sin Pistol, som han tabte paa Gaden.

Kl. 23,33: Der har været nogen Uro uden for Station 1 i Anledning af Indbringelse af en Mand, som uddelte Plakater. Det blev paastaaet, at der fra Vognen, som bragte Personale til Stationen fra Kasernen i Klerkegade, var udkastet kommunistisk Propagandamateriale. Vognen blev undersøgt af Gernersgadevagten, men intet fundet.

Kl. 23,33: Nogen Uro paa Raadhuspladsen, hvor 2 S.S.-Mænd er i Klammeri med en Droskechauffør. Gernersgadevagten og Stationens Personale tilkaldt.

Kl. 23,40: Der er indløbet anonym Anmeldelse om, at Borgernes Hus i Rosenborggade vil blive sprængt i Luften i Nat. Stationen har sat Vagt ved Ejendommen.

Kl. 1,10: Der har været skudt mod Politivagten ved Centralværkstederne, som har skudt igen.

Kl. 1,30 blev en Droskechauffør overfaldet under Kørslen af en Passager, der med en Pistol slog ham i Baghovedet, formentlig i røverisk Hensigt. Det skete i Sundkrogsgade; Chaufføren forsvarede sig, og det lykkedes ham at faa fat i Pistolen, hvorimod Passageren undløb.

Kl. 5,15: En Sabotagevagt ved F. L. Smidths Maskinfabrik i Valby blev "holdt op" af 2 unge Mennesker, som forlangte hans Maskinpistol. Han smed sig paa Jorden og begyndte at skyde, hvorpaa de paagældende undløb.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Vanløse Biograf og Amager Bio.

Fra den 22. April til den 23. April.

Kl. 9,45 meddelte Hovedstationens 2. Afdeling pr. Fjernskriver, at der afvigte Nat forskellige Steder i Byen er opklæbet Plakater med Tekst om de dræbte: "Gundel og Rudolf Christiansen var tyske Stikkere". Plakaterne foranledigedes fjernede.

Kl. 11,45 meddelte Station 8, at en ældre Mand Kl. 10,55 havde indfundet sig i Antikvitetsforretningen, Lundtoftgade 118, og truet Indehaversken, en Dame paa 60-70 Aar, med en Pistol, hvorefter han tømte Pengekassen for 45 Kr. og tog alle de Lommeure, han kunde naa.

103

Gernersgadevagten blev Kl. 12,30 og Kl. 15,03 kaldt til henholdsvis Station 3 og Station 1, hvortil var indbragt henholdsvis 3 og 5 unge Mennesker, der var anholdt for Uddeling af Plakater. De unge Mennesker paastod, at de hørte til den tyske Værnemagt og nægtede at opgive deres Navne. Da Gernersgadevagten meddelte dem, at det var et dansk Anliggende, som Værnemagten ikke vilde have med at gøre, opgav de Navnene. 5 Personer, der var i tysk Tjeneste med tysk Ausweis, afhørtes ved Personale fra Dagmarhus.

Kl. 13,30 meddelte Station 1, at en Kriminalbetjent var blevet ringet op af en Person ved Navn Peter Petersen, der fortalte, at der paa Raadhuspladsen ved Konditoriet "København" stod en Mand med en Pistol. Da Kriminalbetjenten kom til Stedet, var Personen med Pistolen forsvundet.

Kl. 17,45 meddelte C.B.-Skolen, at Murersvend Tell. Franzen, der for Tiden er til C.B.-Uddannelse, i Dag Kl. 7,00 er anholdt af det tyske Sikkerhedspoliti.

Kl. 18,20 meddelte Rødovre Politi, at Carltorp Maskinfabrik, Roskildevej 371, er blevet sprængt i Luften. Det menes, at der har været 20 pistolbevæbnede Sabotører, som nu paa Cykler er paa Vej ad Rødovrevej og Jyllingevej. En svært bevæbnet Udrykningsdeling naaede Kl. 18,45 Maskinfabrikken, der var jævnet med Jorden, uden at træffe Sabotørerne.

Kl. 20,15 blev Gernersgadevagten kaldt til Station 6 i Anledning af, at der var indbragt en O.T.-Mand, der havde været i Slagsmaal med en Vicevært, som vilde vise ham ud fra en Ejendom, hvor han havde taget uberettiget Ophold sammen med en Kvinde. O.T.-Manden slog en af de tilkaldte Politimænd i Ansigtet. O.T.-Manden blev ført til Kastellet.

Kl. 20,30 blev Gernersgadevagten kaldt til Strøgekaféen, Gothersgade, i Anledning af Slagsmaal mellem en Tysker og en Dansker.

Kl. 23,42 indtraf der 5 Eksplosioner i H. O. Rasmussens Maskinfabrik, Stubmøllevej 35. Fabrikken blev fuldstændig jævnet med Jorden. Der kom ingen til Skade.

Kl. 0,50 er der indtruffet et Par Eksplosioner i Københavns Lampe- og Lysekronfabrik, Beatevej 28. Kraftig Ildløs, betydelig Skade.

Kl. 2,00 har Politivagten ved Station 3 anholdt 3 unge Mennesker, der medførte Klisterpotter og Plakater. Plakaterne var Propaganda for den frie Presse.

Kl. 2,50 blev Gernersgadevagten kaldt til Frederiksberg Politistation, hvortil var indbragt en beruset, tysk Marinesoldat, der havde indfundet sig i et privat Hjem og forlangt Øl.

Kl. 2,55 meddelte Station 1, at Posten ved Shell-Huset havde observeret 10 mistænkeligt udseende Personer, som luskede om i Nærheden. Kvarteret blev undersøgt af Politiet uden Resultat.

Kl. 3,20 meddelte Station 4, at en C.B. fra det tekniske Korps paa Backersvej var blevet standset af 2 Mænd, den ene med Pistol, som for-

104

langte hans Kappe. I Stedet for at udlevere Kappen gav han den ubevæbnede et Slag, saa han faldt om, og gav sig derpaa til at brydes med den anden, som havde stukket Pistolen i Lommen. Efter en kort Kamp stak den paagældende af.

Kl. 3,28 er der eksploderet 2 Bomber i et Trykkeri, Rosenørnsallé Nr. 42. Der er udbrudt Brand.

Der er i Døgnet Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Lohmanns Boghandel, Valby Langgade 22, og Bella Bio.

Fra den 23. April til den 24. April.

Kl. 11,30 blev der paa Københavns Lampe- og Lysekronefabrik, Beatevej 28, fundet 2 Kufferter med Aerolit. Fjernet af den tyske Sprængkommando.

Der er i Eftermiddagens Løb opklæbet Plakater med antitysk Tekst i 1. og 7. Kreds. Plakaterne foranledigedes fjernet.

I Tiden fra Kl. 21,40 til ca. 22,15 har i følgende Biografteatre i Byen: Bella-Bio, Colosseum, Scala-Bio, Toftegaards-Bio, Triangel-Teatret, Enghave-Bio og Casino-Bio indfundet sig 3 til 5 revolver bevæbnede Mænd i Operatørrummet og holdt Operatørerne op, afbrudt Filmen og vist et Lysbillede - en Karikatur af Hitler - og spillet en antitysk Propagandaplade. Det lykkedes een af Operatørerne i Bella-Bio at bemægtige sig Grammofonpladen.

Kl. 22,00 blev Sabotagevagten paa "Titan" forstærket, fordi man ventede Sabotage i Nat. Der blev Kl. 22,45 set nogle mistænkelige Personer, der luskede omkring ved "Titan". Eftersøgningen var resultatløs.

Kl. 23,10 meddelte Station 1, at 4 tyske Underofficerer er saaret bragt til Kommunehospitalet. De 2 er svært saaret, og de 2 er lettere saaret. De var kommet gaaende ad Vestre Boulevard, og idet de var ud for en Lægebil, K. 8285, der holdt ud for Nr. 33, eksploderede 2 til 4 Bomber, der var anbragt i Bilen. Den ene af de tyske Underofficerer skal have amputeret det højre Ben.

Kl. 23,35 er der sprunget en Bombe, der var anbragt i Motorvogn C. 1982, der stod parkeret ved Hovedbanegaarden. En forbipasserende dansk Dame blev saaret.

Kl. 0,35 meddelte Politivagten ved D. S. B., at Posten havde set 2 til 3 Personer luske omkring ved en af Kulsiloerne. Han raabte dem an og gav Varselskud, men Personerne forsvandt.

Kl. 0,50 blev Gernersgadevagten kaldt til Kasernen i Klerkegade, hvor nogle Danskere var blevet generet af 2 hollandske Søfolk, der var forhyret med tysk Skib. Sagen bilagt.

Kl. 1,40 blev Gernersgadevagten kaldt til Rosenvængets Allé 32, hvor der var blevet skudt kraftigt med Maskinpistoler. Det er blevet oplyst,

105

at der fra Schalburgkorpset paa A. F. Kriegersvej er affyret ca. 15 Skud, fordi der skulde have været skudt paa dem, formentlig fra Rosenvængets Allé Nr. 32, hvor den tyske Marine har Kontor.

Fra den 24. April til den 25. April.

Kl. 11,00 meddelte Statsadvokat Hoff, at Grænsen mod Sverige er spærret, og tillige at de tyske Myndigheder har forbudt alle Biografforestillinger i følgende Kommuner: København, Frederiksberg, Gentofte, Rødovre og Hvidovre.

Kl. 15,25 fandtes i en Papirkurv i II. Kl.s Ventosal paa Hovedbanegaarden noget Fyrværkeri, der blev fjernet.

Kl. 16,10 meldtes om et "hold up" i Fabrikken, Hannovergade 8. Der er formentlig taget 3 Pistoler.

Kl. 16,15 ankom 2 tyske Vogne til Café "Rosengaarden", Rosengaarden Nr. 11, hvorfra alle Gæsterne, ialt 20, medtoges efter at være blevet visiteret. Vært og Tjener blev ikke anholdt.

Kl. 16,33: Tyskerne har besat "Palladium" og foretager Visitation af Gæster i Restaurant "Giraffen" og Publikum i Palladiums Forhal. Der foretoges 20-30 Anholdelser. Kl. 17 forlod Tyskerne Stedet.

Kl. 16,40 foretog Tyskerne Razzia i Kaffebaren, Saxogade 66, hvorfra de medtog en Del anholdte. Aktionen samlede en Mængde nysgerrige, i hvilken Anledning de tyske Politisoldater gjorde Brug af Skydevaaben, hvorved et Avishus paa Hjørnet af Saxogade og Istedgade blev ramt. Avismanden saaredes i Benet. Dansk Politi maatte holde Publikum paa Afstand.

Kl. 16,45 foretog 10-12 uniformerede Tyskere Razzia i Café à Porta, Kongens Nytorv, spærrede Dørene og visiterede 70-80 Gæster, hvoraf de anholdt ca. 25. Der er ikke skudt i Lokalet, men affyret et Skræmmeskud udenfor.

Kl. 16,50 foretog ca. 20 tyske Politisoldater Razzia i Café "Royal", Ved Stranden, hvorfra 14-16 Personer anholdtes. Da de anholdte førtes ud til Vognene, affyrede Tyskerne Skræmmeskud. Dansk Politi maatte holde nysgerrige paa Afstand, da Tyskerne truede med at skyde, hvis Publikum ikke fjernede sig inden 10 Minutter. Kl. 17,17 hævedes Afspærringen.

Kl. 17,22 meldtes om Opløb foran "Dagmarhus". Folk saa paa, at de anholdte blev ført derind. Opløbet blev straks spredt af dansk Politi.

Kl. 18,00 foretog Tyskerne paany Razzia i Café "Royal", Ved Stranden, hvor der nu anholdtes 4 Personer.

Kl. 19,15 anmeldte en døvstum Mand, at han i Café "Sølvpilen", Vimmelskaftet 30, var blevet frarøvet 10 Kr.

106

Kl. 20,40 foretog Tyskerne Razzia i Restaurant "Soho", Købmagergade 19, hvorfra de medtog nogle Gæster.

Kl. 21,27 meddeltes fra Det kgl. Teater, at der i Aftenens Løb var indgaaet flere anonyme Forespørgsler om, naar Forestillingen sluttede. Efter Begæring fra Teatret afgaves 2 Grupper til Afsøgning af Teatret efter Lukketid. Intet mistænkeligt konstateret.

Kl. 21,40 tilkaldtes Politivagten i Gernersegade til Restaurant "Mayfair", Østergade 15, hvor tyske Soldater paa Fortovet var blevet beskudt fra en forbiikørende Droske.

Kl. 22,10 eksploderede en Bombe paa Dantes Plads ud for Nr. 33 i Lillebil K. 31.332. Den var hyret paa Amagertorv af 2 Mænd, som paa Dantes Plads bød Chaufføren at standse. Kort efter sprang Bomben. Passagererne undløb.

Kl. 23,28 meldtes, at en ukendt, civil Mand tidligere paa Aftenen indfandt sig i Café "Montmartre", St. Regnegade 19, hvor han afbrød Underholdningen og sagde: "Nu skal I alle synge "Internationale"!" Da Gæsterne ikke

efterkom dette, affyrede han med Pistol 2 Skud, hvoraf det ene saarede Børge Hansen, f. 16. Juni 1908 i København, Gernersgade 62, 4. tv., i Maven. Mandspersonen undløb.

Kl. ca. 24,00 anholdtes i Bremerholm en meget beruset Mand, der truede Folk med Pistol. Paa Stationen viste det sig at være: Overtropefører i Schalburgkorpset Robert Buch Nielsen fra Ringsted. Han havde en skarp Patron i Pistolens Kammer.

Kl. ca. 24,00 fandtes i Vesterbros Passage opklæbet Sedler med nazistisk Propaganda.

Kl. 1,05 skete 2 meget kraftige Bombeeksplosioner i Ejendommen Vestre Boulevard 27, hvor Palladium har et Filmslager. Der opstod en kraftig Brand, og Huset blev helt ødelagt. 2 Beboere kom alvorligt til Skade, medens 1 Beboer saarede lettere. 5 Brandmænd kom til Skade under Slukningsarbejdet. Mange Ruder knustes i det omliggende Kvarter.

Kl. 2,20 har Posterne ved D. S. B. Centralværksteder skudt efter mistænkelige Personer, der forsvandt.

Kl. 6,55 meldtes, at Sabotagevagterne i Skotøjsfabrikken "Røsted", Vesterbrogade 107 C, var blevet holdt op og frataget deres Pistoler.

Fra den 25. April til den 26. April.

Kl. 10,45 standser og undersøger tyske Soldater tyske Vogne paa Vesterbrogade ved Reventlowsgade.

Kl. 13,05 har en civilklædt Mand paa Raadhuspladsen forsøgt Revolverattentat mod en tysk Politisoldat, men dette blev forhindret af 2 civil-

107

klædte Tyskere, der bagfra kastede sig over den pistolbevæbnet Mand. Attentatmanden blev indbragt til Dagmarhus.

Kl. ca. 13,15 har en Person, der opgav at komme fra den tyske Værnemagt, indfundet sig i Ejendommen Vesterbrogade 75, der bestaar af Klublejligheder. Han foregav at skulle foretage Ransagning, men da een af Beboerne sagde, at han skulde skrubbe af, forlod han straks Ejendommen.

Kl. 17,25: Falsk Anmeldelse om Skydning i Restauration "Frascati".

Kl. ca. 18,00 har en Mand under Trusel om at skyde søgt at komme ind i en Systue, beliggende Vesterbrogade 34,3. Da Døren ikke blev lukket op, søgte han uden Resultat at sprænge den. Da Politiet kom til Stede, havde han bortfjernet sig. Systuen er beliggende i samme Opgang som "Savoy Hotel", hvor der umiddelbart efter Hændelsen ved Indgangen til Systuen blev meldt om Fantasibomber. Hotellet blev undersøgt af det til Systuen rekvirerede Politipersonale, men der blev intet fundet, og der skete intet.

I Tiden fra Kl. lidt før 24,00 til 1,00 er flere Personer blevet beskydt i Kvarteret omkring Østerbrogade. Saaledes er en Hollænder i Nordre Frihavsgade blevet antastet og generet af en ubekendt Mandsperson. Da Hollænderen gav Manden et Slag i Ansigtet med Knytnæve, trak denne 2 Pistoler op af Lommen og affyrede en Serie Skud mod Hollænderen, der flygtede uden at blive ramt. Hollænderen traf kort efter 2 Reservepolitibetjente, og, medens han anmeldte Forholdet til disse, kom en Mandsperson til Stede, der standsede op ca. 5 m fra Politimændene og raabte "Ha, Ha, - Dänische Polizei", hvorpaa han gik et Par Skridt tilbage og affyrede 2 Skud. Ingen blev ramt af Skuddene, men før Reservepolitibetjentene kunde reagere, var Manden flygtet. Efter hvad een i Nærheden gaaende Dame oplyste, er det sikkert den paagældende Attentatmand, som hun har set stige ind i en lav mørkerød Vogn, der holdt paa Hjørnet af Nordre Frihavsgade og A. L. Drewsensvej. Vognen kørte paa det Tidspunkt bort i Retning af Trianglen. En 3-4 Huse længere henne standsede den, og 2 Mand sprang ud og forsvandt ind i en Opgang paa højre Side af Nordre Frihavsgade, hvorefter Vognen paany med stærk Fart kørte bort mod Trianglen.

Endvidere er en Repræsentant, medens han var ved at laase sig ind i den Ejendom i I. E. Ohlsensgade [J. E. Ohlsensgade], hvor han er boende, med Revolver blevet truet af en Mandsperson, ligesom han blev visiteret. Da der intet af Interesse blev fundet paa ham, bortfjernede den revolverbevæbnede Mand sig imidlertid uden at foretage videre.

Desuden er en Tjener, da han kom ud fra Ejendommen Østerbrogade 79, blevet generet af en Mandsperson, der kom med forskellige Udtalelser, ligesom han trak en Pistol op af Lommen og sigtede paa Tjeneren. Manden bortfjernede sig nogle Skridt fra Tjeneren og affyrede mod

108

denne et Skud, der gik igennem Overfrakken og mellem Benene paa ham. Mandspersonen flygtede derefter. Det drejer sig utvivlsomt om den samme Person.

Endelig er en Reservepolitibetjent, tjenstgørende ved Kystbevogtningen i Taarbæk, blevet beskudt i Fælledparken. Han var paa Cykle paa Vej gennem Parken langs Idrætsparkens Fodboldbane, da han hørte noget pusle ved en nogle faa Meter fra Østre Allé værende Dækningsgrav. Da han gik efter Lyden, blev han i Nærheden af Indgangen til Dækningsgraven beskudt. Han trak sin Pistol og besvarede Ilden, men kunde ikke se, hvem der havde affyret Skuddet imod ham. Reservepolitibetjenten blev nu paany beskudt fra et Sted omkring Indgangen til Dækningsgraven, hvilket Skud han paany besvarede, hvorefter alt blev stille. En Eftersøgning saavel af Ordenspolitiet som af Opdagelsespolitiet efter de ovennævnte Revolvermænd forblev resultatløs.

Kl. 0,25: Der er sprunget 3 Bomber paa "Atlas" paa Frederiksbergs Grund.

Kl. 1,30 er der paa Østerbrogade fundet henkastet Løbesedler fra Hjemmefronten.

Kl. ca. 2,10 er der af flere Mandspersoner blevet skudt paa en Vagtmand paa Valby Maskinfabrik. Vagtmanden besvarede Skydningen med ialt 11 Skud fra sin Maskinpistol, hvorefter de paagældende Mandspersoner flygtede, og en Eftersøgning efter dem forblev resultatløs.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Isbaren, Frederiksberggade 30, samt i "Savoy-Hotel", Vesterbrogade 34.

Fra den 26. April til den 27. April.

Kl. 11,30 eksploderede der en Papirsbombe udfor "Stella Nova", Vesterbrogade 64. Ingen Skade. Bestyrerindens Mand sidder for Tiden i Horserødlejren. .

Kl. 12,25 blev der af det tyske Politi foretaget Visitation i Café à Porta", Kongens Nytorv 17.

Kl. 13,30 indløb Meddelelse om, at en Del "K. U."er pr. Brev var blevet opfordret til at give Møde i Dag ved Dagmarhus for at demonstrere i Anledning af, at det tyske Politi havde anholdt en Del "K. U."er. Raadhuspladsen blev holdt under Observation af civilt Politi, men der skete intet.

Kl. 15,25 blev en dansk Mandsperson anholdt paa Hellerup Jernbanestation, hvor han havde generet 3 uniformerede, tyske Politimænd.

Kl. 18,00 meldte Station 5, at der i Istedgade er udkastet en Del Løbesedler med antitysk Indhold. Ved denne Lejlighed blev en ung Pige anholdt for Gadeuorden. Da hun hævdede at høre til den tyske Værnemagt, blev hun ved Gernersgadevagtens Mellekomst afgivet til Dagmarhus.

109

Kl. 20,15 foretog tyske Politisoldater Razzia i følgende Restauranter: "Mayfair", Østergade 15, "Heidelberg", Studiestræde 31, "Windsor", Frederiksberggade 25, "Scala Bar", Jernbanegade, og "München", Nyropsgade. Efter

det hidtil oplyste blev ca. 50 Personer, som ikke kunde legitimere sig, taget med til Dagmarhus. Mellem de Anholdte fra "Heidelberg" var en Reservepolitibetjent, som dog hurtigt blev løsladt ved Indgriben fra dansk Side.

Kl. 24,00 blev Sabotagevagtleder Svend Erik Møller, 46 Aar, Bremensgade 23, dræbt under Ildkamp i en Passage tæt ved Maskinfabrikken "Ambi", Ryesgade 60, da han sammen med en Vagtmand fra nævnte Fabrik vilde undersøge Passagen, hvor mistænkelige Personer var set. Revolvermændene kørte bort paa Cykler.

Kl. 3,50 trængte 15-20 Sabotører ind paa "Danske Oliemøller og Sæbefabrikker", Lyngbyvej 11, og jagede det paa Fabrikkerne værende Personale ud paa Gaden, hvorefter der lød 3 kraftige Detonationer. Der skete stor Skade paa Fabrikernes Maskinhus, Kedelhus og Raffinaderi, lige som der sprængtes en Del Ruder i de omliggende Ejendomme. Ingen Mennesker kom til Skade.

Der er i Døgnets Løb forskellige Steder i Byen fundet Plakater saavel af antitysk som af antiallieret Indhold.

Kl. 7,00: En civilklædt Mand fratog Politiet en Plakat, der var ulovligt opklæbet. Manden blev anholdt, og Gernersgadevagten tilkaldtes, da han udtalte, at han var Schalburgmand. Kort efter kom 4 Maskinpistol og karabinbevæbnede, uniformerede Schalburgmænd til Stede paa Station 7 og krævede den civilklædte Schalburgmand løsladt, samtidig med at der fra Schalburgkasernen telefonisk blev forespurgt, naar han blev løsladt. Gernersgadevagten førte dem alle 5 til Kasernen i Gernersgade.

Kl. 8,00 Sabotagebrand i "Rudi-Trykkeriet", Klosterstræde 23, hvor Overretssagfører Krenchels og Schalburgkorpsets Pjecer bliver trykt.

Kl. 9,30: Der nedkastes Flyveblade fra Flyvemaskine. Ved Shellhuset skydes paa Folk, der samler Flyvebladene op. Gernersgadevagten tilkaldes.

Kl. 9,42: Medlemmer af Organisation Todt og tysk Sikkerhedspoliti truede Eleverne fra Akademisk Kursus i Nyropsgade med Pistoler i Anledning af, at de samlede Flyveblade op. Gernersgadevagten og Udrykningstjenesten tilkaldt.

Kl. 9,45: Ca. 25 tyske Politimænd foretager Razzia i Gutenberghus.

Fra den 27. April til den 28. April.

Kl. 10,26: Station 7 har anholdt en Mandsperson, der i Forgaars skal have forøvet "hold up".

Kl. 12,52: Tyske Politisoldater har taget Opstilling ved Ejendommen

110

Knabrostræde 24. De har paa Lastmotorvogn fjernet Papirer fra Ejendommen.

Kl. 18,45: 2 unge Mandspersoner har, under Foregivende af at de søgte en Læreplads, tiltvunget sig Adgang til Bogholder ved Burmeister & Wain, S. Aa. Hansens Bopæl, Pragstjernevej 15. Da den ene trak en Pistol, greb Bogholderens Hustru om den og raabte om Hjælp, hvorpaa de 2 Personer flygtede.

Kl. 23,45: Motorvogn A. 18548, der tilhører Organisation Todt, er ved Midnatstid med en Fart af ca. 80 km i Timen kørt op paa Fortovet ved Glyptoteket, hvor den tørnede mod Jernrækværket. Den forreste Nummerplade og Stykker af i Kølerhjælmen blev derved revet af Vognen, der med uformindsket Hastighed fortsatte ud mod Langebro.

Kl. 1,05: Et Stenkast igennem Ruden hos Fru Krumbak, Herman Triersplads 1, St.

Fra den 28. April til den 29. April.

Kl. 11,25 meddelte Udrykningstjenesten, at der var sprunget en Bombe i Metalfabriken, Renternestervej 57-59, hvor 10-12 Sabotører kommanderede Kontorpersonalet ud, hvorefter der blev anbragt 4 Bomber, der kort efter eksploderede. Fabriken blev ødelagt, 3 Personer kom til Skade, deraf 2 haardt.

Kl. 12,25 meddelte Radiotjenesten, at en Dame paa Gentofte Jernbanestation var blevet skudt i Haanden. En Mand, der var sammen med hende, blev bundet og anbragt i Automobil A. 18552, der tilhører Organisation Todt.

Kl. 13,19 meddelte Station 5, at tysk Politi havde besat Trykkeriet "Dyva", Vesterbrogade 62 D, 2.

Kl. 13,46 meddelte Station 3, at tysk Politi ransagede i et Trykkeri, Kronprinsessegade 10.

Kl. 14,36 meddelte Udrykningstjenesten, at Vagten i Gernersgade var blevet tilkaldt i Anledning af Anholdelse af en Frikorpsmand og 2 Medlemmer af det tyske Sikkerhedspoliti, der havde lavet Værtshusuorden i en Beværtning, Adelgade 25.

Kl. 16,51 blev Graver Ejnar Andreasen, født i Ballerup den 6. Maj 1914, boende Tullingsgade 3, 3., skudt paa Vesterbrogade udfør National-Scala. Paagældende, der var ledsaget af sin Hustru og 2 Børn, blev ramt af et Skud, der sandsynligvis blev affyret af tyske Politifolk, der var i Færd med at foretage en Anholdelse udfør "Lido-Kaffebaren", Vesterbrogade 6, og i den Anledning skød efter en flygtende Person. Skuddet var øjeblikkelig dræbende.

Kl. 17,35 meddelte Station 7, at Vagten i Gernersgade var tilkaldt til

111

Strandvej Nr. 1, hvor nogle tyske Soldater med Gevær m. m. havde nægtet at forlade en Sporvogn.

Kl. 18,32 meddelte Udrykningstjenesten, at der var sendt Assistance fra Gernersgadevagten til Station 6, i Anledning af at en civilklædt Schalburgmand havde forulempet en Droskechauffør. Betalingspørgsmaalet blev ordnet, og Vagten medtog Schalburgmanden.

Kl. 19,50 meddelte Udrykningstjenesten, at Gernersgadevagten var kaldt til Vesterbrogade ved Frihedsstøtten, hvor der havde været et mindre Sammenstød mellem en dansktalende Mand i tysk Tjeneste og 2 "D. S. U."er, der gik med deres Emblem i Knaphullet. Bag om Emblemet var anbragt en lille rød Klud, som paa Gernersgadevagtens Foranledning blev fjernet, hvorefter Sagen kunde betragtes som bilagt.

Kl. 21,53 indgik Meddelelse fra Kriminalpolitiet om, at der vilde ske Attentat paa Restauration "Mayfair", Østergade 15. Restaurationen blev straks lukket ved Politiets Foranstaltning. Der indtraf ikke nogen Eksplosion.

Kl. 22,14 blev der kastet en Bombe i Café "De tre Musketerer" paa Nicolaj Plads [i. e. Nikolaj Plads] af ukendte Gerningsmænd. Ingen kom til Skade, men nogen materiel Skade.

Kl. 23,17 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Rosenvængets Allé 32, hvor der fandt Skydning Sted. Det blev senere meddelt, at tyske Marinesoldater over for Gernersgadevagten havde forklaret, at de blev beskudt fra Holsteinsgade og havde besvaret Ilden. Der er ikke konstateret Skade ved Skydningen.

Kl. 23,22 meddelte Udrykningstjenesten, at Reservepolitibetjent 3267, Caspersen, Station 2, er blevet dræbt ved et Skud paa Højbro Plads. Han, der kom trækkende med sin Cykle, blev paa Højbro Plads udfør Læderstræde bagfra beskudt af en ukendt Person, der forsvandt i Mørket.

Kl. 23,25 meddelte Station 8, at en Bombe var eksploderet paa Hjørnet af Tagensvej og Raadmandsgade, hvor den var anbragt paa Fortovet udfør en Urtekramforretning. Sabotage, Forretningen ødelagt.

Kl. 23,32 meddelte Udrykningstjenesten, at der som Følge af Sabotage var udbrudt Ildløs i "Universal"-Trykkeriet, Rigensgade 21, i Baghuset, der var ramt af flere Bombeeksplosioner. En Del ældre Personer, der opholdt sig i et Hvilehjem i Ejendommens Forhus, blev lettere saaret. Hvilehjemmet maatte rømmes.

Kl. 1,10 meddelte Station 8, at en ved Maskinfabriken "Hero", Nordre Fasanvej 218, anbragt Tyverialarm, havde været i Funktion. Fabrikens Vagtmandskab havde ved Undersøgelsen ikke fundet mistænkelige Personer, men havde konstateret, at Telefonledningerne var overklippede. Da der paa Fabriken befandt sig flere kostbare Maskiner, der stod færdig til Aflevering i Dag, blev der anordnet særlig Politibevogtning.

Kl. 1,30 meddelte Udrykningstjenesten, at der paa Hjørnet af Gothers-

112

gade og Kgs. Nytorv af en ukendt Person var affyret Skud mod en Politipatrouille. Personen undkom i Mørket. Der blev paa Stedet fundet et Projektilhylster.

Kl. 2,50 meddelte Frederiksberg Politi, at 2 P.b.er Kl. ca. 0,15 paa Duevej udfor Nr. 107 var blevet holdt op af pistolbevæbnede Personer, da de vilde paatale et Lastautomobils Parkering nævnte Sted med slukkede Lygter. Lastmotorvognen, der tilhører Falcks Redningskorps, blev senere antruffet paa Hjørnet af Tagensvej og Raadmandsgade, og Chaufføren forklarede, at han var blevet holdt op af revolverbevæbnede Mænd.

Der blev i Nattens Løb givet Meddelelse om Fantasi-bombe hos Johansens Maskinfabrik, Elmegade 5, men der skete intet.

Fra den 29. April til den 30. April.

Kl. 11,45 blev der posteret tyske Vagtposter ved Bogtrykkeriet, Toftegaards Allé 12, hvis Indehaver er anholdt den 27. ds.

Kl. ca. 16,30 trængte 3 pistolbevæbnede Personer, formentlig tilhørende det tyske Politi, ind i Lejligheden Købmagergade 28,3., hos stud. jur. Knud Rasmussen, som blev visiteret, ligesom hans Lejlighed blev undersøgt. Intet mistænkeligt fundet, og Personerne forlod kort efter Lejligheden.

Kl. 16,45 truede en Schalburgmand uden for Tivoli sin Hustru og en ung Mand med Pistol - grundet paa Jalousi. Gernersgadevagten tilkaldt og medtog Schalburgmanden.

Kl. 19,36 saa forbipasserende 3 Personer medbringende Kufferter forlade Landmandsbanen, Holmens Kanal, gennem et Vindue. De paagældende Personer har formentlig opholdt sig i Bankens Lokaler fra Lukketid. En senere Undersøgelse har vist, at Bankens Vaabendepot er opbrudt, og samtlige Vaaben er fjernet. (Formentlig 5 Pistoler).

Kl. 21,00 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Raadhuspladsen, hvor en beruset tysk Marinesoldat gik og skød, hvilket bl. a. foraarsagede Opløb. Han blev anholdt af Gernersgadevagten.

Kl. ca. 22 forsøgte 2 Mandspersoner et "hold up" mod en Servitrice i Kaffebaren, Frederikssundsvej 164, idet de truede hende med en revolverlignende Genstand, formentlig en Hundepistol. Da hun sagde, at hun lige skulde tale med Indehaveren, forsvandt Personerne.

Kl. 0,27 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Børsbroen og Strandgade, hvor der blev skudt af tyske Soldater. Formentlig intet Resultat.

Kl. 1,00: Langebro afspærret og undersøgt af Personale fra Udrykningstjenesten, efter at det var meddelt af Brobetjenten, at der formentlig var lagt Bomber paa Broen. Intet fundet. Afspærringen hævet Kl. 1,35.

Kl. 1,45 hørtes Skydning paa Jagtvej udfor Ejendommen Nr. 9. En Æske Patroner blev fundet paa Stedet, ellers intet mistænkeligt.

113

Kl. 3,20 blev der rundt i Byen fundet opklæbet Mærkater - ca. 20 x 10 cm - med følgende Tekst: "1. Maj, Sovjet Danmark er vort Maal".

Kl. ca. 9,50 standsede og undersøgte tysk Politi og Feldgendarmeri Motorkøretøjer paa Hjørnet af Lygten og Tagensvej.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber følgende Steder: Politikasernen, Klerkegade, og Langebro.

Fra den 30. April til den 1. Maj.

Hans Majestæt Kongen har i Tiden mellem Kl. 15,30 og 16,10 aflagt Besøg paa Amalienborg. 200-300 Mennesker hilste ham paa Slotspladsen med Hurraraab. I øvrigt har Tilstrømningen i Dagens Løb til Amalienborg Plads været ringe.

Kl. 20,30 har tyske Militærpersoner i beruset Tilstand indladt sig i indbyrdes Slagsmaal i Tivoli. Gernersgadevagten afhentede dem.

En tysk Soldat har Kl. ca. 22 i Café Frydendal, Vesterbrogade 182, bemægtiget sig en Flaske Vin, idet han truede med Pistol. Gernersgadevagten indbragte ham til Kastellet.

Der er Kl. 22,30 detoneret 16-17 Bomber i Ørstedsparken, hvorved en Del Ruder blev knust i Ejendommene paa Nørrevold. Der blev fundet 2 Forsagere, som blev fjernet af Sprængkommandoen.

Der er flere Steder i Storkøbenhavn fundet Plakater, der meddeler, at "Frie Danske" agter at salutere Kronprinsparrets nye Arving, fordi det danske Militær er forhindret deri, og man har sikkert dermed Forklaringen paa Episoden.

Sabotagevagt paa Nordwerk, Ryesgade, Hans Henning Larsen (K. [i. e. f.?] 21. December 1914) blev Kl. ca. 24 dræbt i Sølvgade udfør Nr. 103 af to Mandspersoner, der efter Drabet flygtede ud mod Fredensbro.

3 pistolbevæbnede Mandspersoner har Kl. 23,30 med en Haandgranat sprængt Døren til Bolsterfabrikken, Ny Toldbodgade 13, hvorefter de afvæbnede en Vagtmand og fjernede sig med Virksomhedens Vaabenbeholdning, 4 Stk. Pistoler.

Der er Kl. 1,25 fra Centralværkstedet skudt mod mistænkelige Personer paa den grønne Skraaning. Eftersøgning uden Resultat.

Fra den 1. Maj til den 2. Maj.

Kl. 11,40: En Bombe med kommunistiske Løbesedler (angaaende 1. Maj) eksploderer paa Raadhuspladsen.

Kl. 11,45: En hjemmelavet Bombe med Løbesedler eksploderer ved Bremerholm 28.

Kl. 15,45 telefonisk Trusel til Privatbanken, at "Bokschefen" vil blive fjernet. Det oplystes, at Banken ingen speciel Bokschef har.

114

Kl. 15,45 truede en Mand med Pistol i Kaffebaren, Blaagaardsgade 35. Han blev anholdt paa Gaden, hvor han gik og svingede med Vaabnet. Han tilhørte det tyske Sikkerhedspoliti, som var ude at foretage Anholdelse.

Kl. 16,00: En tysk Officer har under Behandlingen paa en Barberstue, Kattesundet 1, faaet sin Pistol stjaalet.

Kl. 16,10: Buntmager Jensen, Øster Farimagsgade 31, truet med Pistol. Røvereren vilde have udleveret noget Pelsværk, men løb bort, da Buntmageren skreg om Hjælp.

Kl. ca. 17,00: Løbesedler nedkastet hos Illum.

Kl. 17,45: Bombe med illegale Skrifter eksploderet paa Trappen, Valby Langgade 70.

Kl. ca. 17,30: Løbesedler fundet i Tagrenden, Torvegade 26.

Kl. 18,42: 4 Mænd i Vestergade opklæbet Plakater angaaende Kampen mod Bolschevismen. Politi og Personale fra Wehrmachtskommandantur tilkaldt.

Kl. 19,15: En S.S.-Frivillig og en Chauffør i Slagsmaal paa Raadhuspladsen. S.S. Manden affyrede med sin Pistol et Skud i Luften, hvorefter Pistolen blev slaaet fra ham. Chaufføren slog Hovedet ved et Fald mod Stenbroen, men ellers ingen Skade. De paagældende afhørtes henholdsvis af Gernersgadevagten og Statsadvokatens Afdeling.

Kl. 20,18: Observationspost melder Geværskud i østlig Retning fra Øster Voldgade. Ingen senere Oplysning.

Kl. ca. 20,50: 4 unge Mænd har paa en Bar talt om, at der skulde skydes paa Politiet i Aften. De efterfulgtes til "Tosca", Frederiksberggade, hvor Kriminalpolitiet og Udrykningstjenesten foretog Eftersøgning. De 2 undslap, medens de 2 andre blev anholdt. De 2 anholdte havde ikke Vaaben paa sig. Den ene, en 16-aarig, som havde tysk Ausweis, blev overgivet til det tyske Feldgendarmeri, hvorfra han senere afleveredes hertil.

Kl. 21,00: Gernersgadevagten har paa Traverbanevej anholdt 3 berusede Schalburgfolk, der gik og skød.

Kl. 21,15: Gernersgadevagten kaldt til Musvaagevej, hvor 2 Gefreitere havde hørt engelsk Sang i Gaarden, hvor der fandtes nogle unge Mennesker, som den ene forfulgte truende med sin Pistol. De unge Mennesker undløb, og der blev ikke skudt.

Kl. 22,15: Gernersgadevagten har i Torvegade forgæves eftersøgt en beruset tysk Soldat, der formodedes ikke at kunne klare sig selv.

Fra den 2. Maj til den 3. Maj.

Kl. 10 meddelte Fru Betty Jensen, Wennerbergsgade 10, St., til Station 7, at en beruset tysk Soldat i Gaar Aftes Kl. ca. 23 var trængt ind

115

i hendes Lejlighed, hvor han havde lagt sig til at sove paa en Sofa. Han gik først Kl. ca. 8½ til Morgen og vendte tilbage kort efter med 2 Pilsnere. Hun fik ham til at gaa igen. Hun kender intet til ham. Vagten i Gernersgade har forgæves eftersøgt ham.

Kl. 18,30: Ob. 305 Jacobsen, Station 7, saaret ved Skud i højre Bryst under Forfølgelse i Station 7s Vogn ad Strandboulevarden ved Classensgade af en graa Motorvogn med antagelig falske Nummerplader. Det var en Mandsperson i C.B. Branduniform, der i den flygtende Vogn skød paa Politiet med Maskinpistol. Vognen forsvandt. Ob. Jacobsen indlagt paa Rigshospitalet. Ingen øjeblikkelig Livsfare.

Kl. 18,35: Kraftstationen paa Frihavns Omraade ved Sdr. Frihavsvej sprængt i Luften af Sabotører. Stor Skade paa Bygning og Maskiner. Sabotørerne, hvoraf den ene var iført tysk Officersuniform, kørte ind i Frihavnen i en graa Personmotorvogn og forlod Frihavnen i samme Vogn umiddelbart før Eksplosionerne.

Kl. 18,48: En graa Personmotorvogn uden Nummerplader - ganske sikkert identisk med den foran fra Strandboulevarden og Frihavnen omtalte - sprængt med Bomber, anbragt i Vognen af 4 Mandspersoner paa Bellahøjvej ved Dybendalsvej. En Politibetjent "holdt op" under Forbikørsel, indtil Gerningsmændene forsvandt fra Stedet.

Vognen identificeret som stjaalet paa Østerbro.

Kl. 22,25: To Schalburgfolk truer i Café "la Reine" nogle Gæster med Pistol. De blev fjernet fra Lokalet af Vagten i Gernersgade.

Fra den 3. Maj til den 4. Maj.

Kl 20,10: Tysk Politi har foretaget en Razzia i Café "Gilleleje", Nyhavn 10. Værten og ca. 30 Gæster blev anholdt.

Kl. 00,29 meddelte Station 7, at Stationen efter Anmodning af Vagten paa Østre Elektricitetsværk havde foretaget Eftersyn efter en uvedkommende Person, som var set i Nabogaarden. Alarmen havde virket, og Vagten havde affyret et Skud formentlig uden at ramme den paagældende Person. Den af Stationen foretagne Eftersøgning var negativ.

Fra den 4. Maj til den 5. Maj.

Kl. 10 melder Station 4, at Cigarhandler N. B. Hansen, Lyongade 9, St., kort forinden var blevet overfaldet i sin Cigarforretning samme Sted. 2 unge Mennesker havde indfundet sig i Forretningen, den ene trak pludselig en Pistol frem og truede den 80aarige Cigarhandler, der var alene i Forretningen, medens den anden trak en Politistav frem og slog Cigarhandleren i Hovedet. Cigarhandleren blev dog ikke mere medtaget, end han kunde raabe om Hjælp, hvorefter en 50aarig Søn kom til Stede.

116

Herunder tog Røverne Flugten til hver sin Side. I Mellemtiden kom en Reservebetjent fra Station 5 tilfældigvis forbi, og han optog Forfølgelsen af den ene Voldsmænd, som han indhentede og straks efter afleverede til det tilkaldte Politi fra Station 4.

Voldsmænden opgav paa Stationen sit Navn at være Elob Emil Johansen, født i København den 28 Juni 1921, boende Carlsgade 8, St. Det konstateredes senere, at den paagældende for Tiden er indkaldt til C.B.-Brandtjeneste under Nr. 32299.

Senere paa Dagen lykkedes det at anholde den anden Voldsmænd paa Bopælen. Han opgav sit Navn at være Ejner Dommer, født i Thybjerg den 15. Maj 1925, boende Sct. Annægade 35, 2. th. Han fandtes i Besiddelse af en Pistol - Model Walther - som han angav at have faaet udleveret af den tyske Værnemagt, idet han arbejder som Mekaniker paa Kastrup Flyveplads.

Kl. 13,35 melder Station 7, at der har været sendt Personale til Vejrøgade 6,4., hvor en Fru Bjarnhoff havde følt sig truet af 2 Personer, der angav at høre til det tyske Politi. De angav at ville tale med Fru Bjarnhoffs Søn, der ikke var til Stede.

Kl. 14,41: Udrykningstjenesten tilkaldt til Maskinfabrikken "Hero", Nordre Fasanvej 218, hvor 9 Sabotører havde indfundet sig og jaget ca. 20 Arbejdere ud af Fabriksbygningen, hvorefter der blev udlagt 2 Bomber, der straks efter eksploderede og anrettede betydelig Skade paa Bygningen og de omkringliggende Ejendomme, hvor der blandt andet blev knust en Mængde Ruder. Ingen Mennesker tilskadekommen.

Kl. 20,25 meldes fra Station 7, at 2 tyske Soldater kort forinden havde opholdt sig paa Lyngbyvej ved Haraldsgade, hvor de forsøgte at sælge Pistoler til forbipasserende Personer. En Reservebetjent, der havde observeret Soldaterne, hvoraf den ene var en Underofficer, mente at kunne genkende de paagældende. Gernersgadevagten kom til Stede og foretog Afsøgning af Kvarteret og den nærliggende Kaserne i Militærdepotet ved Lyngbyvej, men Afsøgningen gav intet Resultat.

Kl. 21,15 indgik til saavel Station 3 som Udrykningstjenesten Melding om, at der var hørt Skydning med Pistol paa Sct. Annæ Plads ved St. Strandstræde. Det viste sig at hidrøre fra en Episode, der var opstaaet mellem en civil S.D.-Mand og en civil Finne. Aarsagen var, at S.D.-Manden vilde sælge en Pistol. Da de begge opholdt sig ved

Sct. Annæ Plads, trak S.D.-Manden pludselig sin Pistol frem og skød paa nært Hold et Skud gennem Maven paa Finnen, der derefter blev kørt til Kommunehospitalet i en tilkaldt Ambulance. Under Skydningen kom 2 Politibetjente til Stede fra Nyhavn, men dette har formentlig ikke været belejligt for S.D.-Manden, der bevæbnet med 2 Pistoler søgte at holde de 2 Politimænd paa Afstand, hvorefter han fik Lejlighed til at undløbe.

Opdagelsespolitiet, der i Mellemtiden var blevet tilkaldt til Kommune-

117

hospitalet, rekvirerede kort efter Assistance fra Udrykningstjenesten, idet den omhandlede S.D.-Mand nu havde indfundet sig der, hvor han viste sig meget truende overfor Opdagerne. Da Udrykningstjenesten kom til Stede, var den paagældende paa samme Maade truende overfor dette Personale, hvorfor man saa sig nødsaget til at afvæbne ham. Det viste sig herunder, at han var i Besiddelse af tysk Ausweis lydende paa Navnet Børge Nielsen.

Kort Tid efter kom Gernersgadevagten samt nogle tyske Sikkerhedspolitimænd fra Dagmarhus til Stede. De paagældende Politimænd gav højlydt sine Mishagsytringer tilkende overfor den anholdte S.D.-Mand Børge Nielsen, hvorefter denne toges med som anholdt til Dagmarhus.

Umiddelbart efter Anholdelsen af S.D.-Manden kom der 3 Schalburgfolk til Stede, idet Børge Nielsen paa Vejen til Kommunehospitalet havde tilkaldt Assistance. De paagældende Schalburgfolk blev paa en meget bestemt Maade afvist af det tyske Sikkerhedspoliti.

Den saarede Finne, hvis fulde Navn er Oscar Aron Westmann, født i Finland den 9. September 1914, var formentlig udenfor øjeblikkelig Livsfare.

Kl. 21,08 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Tivoli, hvor et Medlem af Vaaben S.S. - Rudolf Fabel - var gaaet "amok" i "Eros Bar", idet han truede Værten, Gæsterne og det tilkaldte Politi med Pistol. En Mand havde afvæbnet den paagældende, inden Gernersgadevagten kom til Stede. S.S. Manden førtes til Kastellet.

Kl. 22,07: Gernersgadevagten tilkaldt til Harald Kiddesvej Kl. 19,50, hvor en S.S.Schütze Holger Henrik Hansen havde følt sig truet. Anledningen var, at han paa daværende Tidspunkt opholdt sig ved en Telefonautomat, hvor 2 Kriminalbetjente fra Frederiksberg havde søgt efter en 10 Øre i Lommen, og dette havde S.S. Manden optaget som en Trusel, idet han troede, at de paagældende Kriminalbetjente søgte efter Skydevaaben. Sagen ordnet paa Stedet.

Kl. 23,15: Gernersgadevagten tilkaldt til Station 2, hvor S.S.-Sturmmænd Ingolf Philip Jensen var indbragt for Beruselse. Indsat i Kastellet.

Kl. 23,35 tilkaldtes Gernersgadevagten til Raadhuspladsen, hvor der havde været Slagsmaal mellem civile Danskere og nogle civile "Frikorpsmænd". Da Vagten kom til Stede, var de kæmpende Parter forsvundet.

Kl. 23,50 hørtes 1 kraftig Eksplosion i Sydhavns kvarteret, og det viste sig at være Aage Sørensens Maskinfabrik, Stubbeløbsgade 35, der paany var blevet saboteret. Stor Skade paa Bygninger. Ingen Mennesker tilskadekommen.

Kl. 0,55 melder Station 1, at der Kl. 0,35 havde fundet et Røveri Sted i Løngangsstræde udfor Missionshotellet. Skræddermester Larsen, Aalborg, der for Tiden bor paa nævnte Hotel, blev "holdt op" af 2 Per-

118

soner, der formentlig var i Besiddelse af Pistol, og frarøvet sin Tegnebog med 600 Kr. Røverne havde udtalt, at de var fra "Gestapo". Opdagerne underrettet.

Kl. 5,10 melder en Overpolitibetjent paa Station 1, at 2 Politibetjente, der var civile og som i deres Fritid havde opholdt sig i Sct. Pederstræde. Kl. 0,40 havde observeret nogle unge Mennesker, som var noget højtrøstede. Pludselig saa de, at en af de unge Mennesker tog en Pistol frem og truede de andre til at fjerne sig.

Da Politibetjentene ikke havde Pistol med, gik de til deres nærliggende Logi for at blive bevæbnet, men da de kom tilbage, var de unge Mennesker forsvundet.

Der har i Døgnets Løb været Melding om "Fantasibomber" følgende Steder: Antiautomaten, Pilestræde 19, Café Absalon, Frederiksberggade 38.

Fra den 5. Maj til den 6. Maj.

Kl. 22,35 meddelte Udrykningstjenesten, at der Kl. ca. 22,15 var sprængt en Rude ved en mindre Sabotagebombe, der var anbragt uden for Cigarforretningen, Enghavevej 61. Forretningens Indehaver er kendt som Tilhænger af D. N. S. A. P. Der skete kun mindre Skade.

Kl. 5,15 meddelte St. 2, at der Kl. 4,25 var trængt Sabotører ind i Firma Bochs Herreekviperingsforretning, Østergade 26, hvor de efter at have overmandet Sabotagevagterne, røvede 3 Maskinpistoler og 3 alm. Pistoler.

Fra den 6. Maj til den 7. Maj.

Kl. 10,40: Sabotage mod Hærens Flyvertroppers Værksteder, Kløvermarksvej. Sammenstyrtning og Brand. Der har været udlagt 3 Sabotagebomber. Bygningerne totalt ødelagt.

Kl. 14,35: Sabotagevagten ved Telefonhuset, Nørregade og Larslejstræde, afvæbnet. Gerningsmændene undløb.

Kl. 19,50: Statsbanernes I. Distrikt meddelt pr. Telefon, at et Særtog, der medfører ca. 800 Personer og en Del Ammunition, skal afgaa fra Hillerød Kl. 21,00 over København. Geheime Staatspolizei har pr. Telefon meddelt Statsbanernes I. Distrikt, at man har anholdt en Mand, der har tilstaaet, at der er planlagt Sabotage mod dette Særtog. Samtlige Politimestre langs Ruten straks underrettet pr. Fjernskriver.

Kl. 20,30: Station 7 melder om stærk Skydning i Kvarteret omkring Rosenvængets Allé, A. F. Kriegersvej og ved Schalburgkasernen. Gernersgadevagten tilkaldt.

Kl. 23,34: Særtoget er ankommet til Glostrup Kl. 23,20. Den af Køben-

119

havns og Frederiksbergs Politi etablerede særlige Bevogtning derefter ophævet straks.

Kl. 23,40 melder Station 9 om Sammenstød mellem tyske Soldater og danske Civilpersoner paa Droskeholdepladsen paa Toftegaards Plads i Valby. Politivagten i Gernersgade tilkaldt. Efter en lang og omstændelig Undersøgelse er det fastslaaet, at det hele ingenting er.

Kl. 23,55 melder Station 7 om "lange Salver" fra Rosenvængets Allé 32.

Kl. 0,13: Sabotage mod A/S Hertz's Bogtrykkeri, Snorresgade 22. Sammenstyrtning og Brand. Bygningen totalt ødelagt. Ingen saarede eller dræbte. Ilden under Kontrol Kl. 0,30.

Kl. 0,46: Politivagten i Gernersgade melder, at Undersøgelsen ved Rosenvængets Allé 32 har givet til Resultat, at det er konstateret, at Marineposterne er beskudt fra et nærliggende Pensionat, hvorfor Marineposterne besvarede Ilden. Medens Undersøgelsen stod paa, blev der paany skudt i Kvarteret, men det var ikke muligt at stedfæste, af hvem og hvor der er skudt.

Fra den 7. Maj til den 8. Maj.

Kl. 20,30: Gernersgadevagten kaldt til Beværtningen, Møntergade 4, i Anledning af Slagsmaal mellem 3 tyske Soldater. Ingen Danskere impliceret.

Kl. 23,10: Gernersgadevagten kaldt til Strandvej i Anledning af angivet Slagsmaal mellem tyske Soldater og Danskere. De paagældende var forsvundet, da Gernersgadevagten kom til Stede.

Kl. 23,30 meldtes Skydning ved Ørstedsværket, Centralværkstederne og Vestre Fængsel.

Ved Ørstedsværket angav en Sabotagevagt, at en Mand havde forsøgt at klatre over Hegnet.

Ved Centralværkstederne undlod to Mænd (uden for Terrainet) at standse paa Politiposternes Tilraab, hvorfor der affyredes 2 Skud.

Eftersøgning med Hunde alle 3 Steder uden Resultat.

Kl. 3,35: Der angives fra en Bil at være skudt ind mod Ørstedsværket. Posterne skød efter Vognen, der kørte bort.

Kl. 6,16: Gernersgadevagten kaldt til Refshaleøen (Burmeister & Wain), hvor to tyske Soldater havde forlangt Plads ved Hovedindgangen.

Fra den 8. Maj til den 9. Maj.

Kl. 9,55 eksploderede en Bombe i Søværnets Prøveanstalt paa Holmen. Ved Eksplosionen blev en Mand dræbt og 5 saarede. Bomben var indleveret af Rigspolitiets tekniske Afdeling, idet Afdelingen ønskede Bom-

120

ben, som var hjemmelavet, nærmere undersøgt. Blandt de saarede, som alle blev kørt til Sundby Hospital, er 2 Kriminalbetjente, som havde bragt Bomben ud til Prøveanstalten.

Kl. 11,00 indfandt nogle Sabotører sig hos Burmeister & Wain, hvor de holdt Vagten op og anbragte en Bombe i Kompressorstationen, som derefter sprang i Luften.

Kl. 13,20: Det meddeles fra Universitetet, at Professor Carsten Høeg, Klassisk Filologi, Hassagers Collegium, er taget af det tyske Sikkerhedspoliti Kl. 7,30 den 7. Maj 1944.

Kl. 17,40: Falsk Anmeldelse om, at en Person skulde være blevet skudt i en Beværtning paa Hjørnet af Ægirsgade og Tagensvej.

Kl. 18,30 blev en Politimand, der patrouillerede paa Hjørnet af Gl. Kongevej og Vestre Farimagsgade, af en dansktalende Mandsperson, der legitimerede sig som Medlem af S. D., anmodet om at transportere 3 anholdte til Dagmarhus. Da Politimanden nægtede dette og tilkaldte Assistance fra Stationen, gik først de 3 anholdte deres Vej, hvorefter Mandspersonen, der i øvrigt havde haft Pistolen fremme uden dog at true med den, ogsaa forsvandt.

Kl. 22,05 lavede 3 Frikorpsmænd sammen med deres Damer en Del Uorden i et Hotel i Colbjørnsensgade. Gernersgadevagten bortviste Frikorpsmændene.

Kl. ca. 23,00 blev en Vagtpost paa Riffelsyndikatet i Frihavnen "holdt op" af 2 Personer, som efter det nu oplyste selv arbejder paa Fabrikken. De fratog Vagtposten en Maskinpistol, som de kastede over Indhegningen til en tredie Person, som opholdt sig uden for Indhegningen, hvorefter de alle 3 forsvandt. Sabotagevagterne eftersatte dem og affyrede herunder en Del Skud. Herved blev en Kvinde, der opholdt sig paa S-Banestationen Nordhavn, ramt i den ene Haand af en Kugle og lettere saaret. Da det formodedes, at en af de eftersatte Mandspersoner var løbet ind i Ejendommen Herninggade Nr. 2, blev tysk Politi tilkaldt, og Ejendommen blev afspærret og undersøgt. Tyskerne anholdt en Mand og transporterede ham bort. Kl. 2,25 var det tyske Politi færdig med Undersøgelserne og kørte bort uden at have foretaget flere Anholdelser.

Kl. 0,30 blev en beruset S.S.-Mand anholdt af Gernersgadevagten paa Langebro, hvor han havde vist de forbipasserende sin Pistol uden egentlig at true med den.

Kl. 6,45 indfandt 2 Personer sig paa Reichardts Chokoladefabrik, Nygaardsvej Nr. 47, hvor de tvang en Laborant, der arbejdede i Virksomheden, til at udlevere 2 af Sabotagevagternes Pistoler, hvorefter de forsvandt.

Det tyske Politi har uopfordret til Københavns Opdagelsespoliti afleveret Sagen og anholdte Niels Børge Jensen, der er sigtet for uagtsomt Manddrab paa Graver Andreasen fra Apostelkirken.

121

Fra den 9. Maj til den 10. Maj.

Døgnet forløb i Ro bortset fra en Episode med 3 tyske Soldater, der forulempede Folk i Tivoli, og bortset fra en Episode i Restaurant "Mayfair", hvor to uniformerede Schalburgfolk slog en Gæst til Jorden med deres Pistoler. Schalburgmændene undslap.

Fuldmægtig Zachariassen, "Det Danske Petroleums Aktieselskab", Sct. Annæ Plads, anholdt af tysk Sikkerhedspoliti.

Fra den 10. Maj til den 11. Maj.

Kl. 15,40: 2 pistolbevæbnede Mænd indfinder sig i Opdagelsespolitiets Lokaler i Stueetagen paa Politigaarden, hvor 2 Arrestanter er til Afhøring. De holder det afhørende Personale i Skak, medens de forsyner Arrestanterne med Vaaben. Alle 4 undviger derefter igennem et Vindue imod Hambroesgade. Arrestanternes Navne er: Ehrnhardt Ehrnberg Fraun, f. 23. December 1914 i København, og Freddy Evald Petersen, f. 29. August 1914 i Gentofte.

Kl. 19,56: Station 6 modtager en anonym Telefonmelding om, at Personalet kan forvente at blive "holdt op" efter Kl. 21.

Kl. 23,02: Politivagten i Gernersgade rekvireret til Ejendommen, Rosenvængets Allé 32, hvor der skydes kraftigt. Senere meldes, at Posterne ved Ejendommen har kastet 2 Haandgranater ind i den tilstødende Have, hvorfra de mente, de var blevet beskudt. Ingen Skade.

Kl. 0,20: Posterne paa Nørrebros Runddel faar Underretning om, at der er anbragt en Bombe ved et af Hellefyrene paa Runddelen. Afspærring foretages, men "Bomben" viser sig at være en tom Pilsnerflaske.

Der har været meldt om Fantasibombe paa Sukkerfabrikken i Langebrogade.

Fra den 11. Maj til den 12. Maj.

Kl. 20,15 fandt et "hold op" Sted paa Maskinfabrikken, Nørre Allé 3, som arbejder for Værnemagten. 3 pistolbevæbnede Mænd brød et Skab op og fjernede sig med en Pistol.

Kl. 21,45: Gernersgadevagten tilkaldt til Café "Poppedrengen" til Slagsmaal mellem tyske Soldater indbyrdes.

Kl. 22,40: St. 3 melder, at nogle Personer har banket paa hos Dyva & Jeppesens Bogtrykkeri, Sølvgade 10, hvor de angav at skulle hente nogle Radioprogrammer til "Fædrelandet". De blev afvist og forsvandt.

Kl. 23,00: Personale sendt til Telefoncentralen Nora, Baggesensgade, hvor der skulde være blevet skudt. Intet fundet.

Kl. 23,04 skete en Eksplosion i Stefansgade. En Bombe var lagt udfor Læderforretningen i Nr. 20, som indehaves af et Medlem af D. N. S. A. P. Butiksruden og Ruder i de omliggende Ejendomme knust.

 122

Kl. 0,10: Gernersgadevagten har ved Hotel Cosmopolite anholdt en tysk Officer, som havde generet en Dame.

Kl. 0,15, sprang en formentlig hjemmelavet Bombe paa Trappegangen Overgade o. Vandet 16. Ingen større Skade.

Kl. 1,10: En Student er ved Indgangen til Fælledparken blevet frarøvet Ur og Tegnebog af en pistolbevæbnet Mand.

Fra den 12. Maj til den 13. Maj.

Kl. 15,50 styrtede en tysk Flyvemaskine ned i Sortedamssøen ved Fredensbro. Under Nedstyrtningen væltede Maskinen nogle Træer ved Dosseringen. En tilfældig forbipasserende Mand, Grosserer Harris, 71 Aar gl., Sortedamsdosseringen 59 G, blev ramt af et omstyrtende Træ og var død ved Ankomsten til Hospitalet. Fru Carla Elmstedt, Studsgaardsgade 64, og en 10-aarig Pige blev ligeledes saaret ved Ulykken.

Kl. 16,25 blev Gernersgadevagten rekvireret til Rosenvængets Allé, hvor der blev skudt af nogle Marinevægtene.

Kl. 22,10 fik Station 8 telefonisk Meddelelse om, at nogle Personer var set passere ind gennem Indgangen til Laasefabrikken "Ruko" paa Ørnevej. Da Stationens Transportvogn ankom til Stedet, kom netop 4 unge Mennesker ud fra Fabrikken. De blev fuldstændig overrumplet og lod sig straks afvæbne af Politiet. De viste sig at være i Besiddelse af 6 Pistoler, af hvilke de 2 lige var blevet frataget Sabotagevagten inde i Fabrikken. De anholdte blev ført til Station 8. Det oplyses, at de 4 anholdte efter at være kommet ind paa Fabrikkens Omraade holdt den eneste tilstedeværende Sabotagevagt op, hvorefter de fratog ham hans Pistol, bandt ham og tvang ham til yderligere at udlevere en Pistol, der fandtes paa Fabrikken.

Kl. 22,50 meddelte Station 8, at der er blevet kastet Stinkbomber ind gennem Brevsprækken hos Vaskeriejer Andreassen, Teklavej 27, 1., og hos Malersvend Ejner Hansen, Stærevej 5. Motivet kendes ikke.

Kl. 23,25 meddeler Station 8, at der er blevet kastet et Par Bomber mod Ejendommen paa Hjørnet af Jyllingevej og Slotsherrensvej. Attentatet mod Ejendommen skyldes formentlig, at der i nævnte Ejendom bor 2 S.S.-Mænd. Disse kom dog ikke til Skade ved Eksplosionen. Derimod skete der en hel Del materiel Skade paa Ejendommen.

Kl. 23,30 meddeler Station 8, at Viceværten i Ejendommen, Frederikssundsvej 129, kort forinden i nævnte Ejendoms Opgang F har fundet en cylinderformet bombelignende Genstand. Der var tændt Ild i en Lunte, men det lykkedes Viceværten at faa slukket Ilden, hvorefter han tog Bomben med sig ind i sin Lejlighed, hvor han begyndte at skille den ad, men holdt dog op med dette Forehavende og underrettede i Stedet Politiet, der foranledigede Sprængeeksperten tilkaldt. Der er ikke oplyst noget om noget politisk Motiv.

 123

Kl. 1,00 meddelte Station 2, at der er sket en stor Bombeeksplosion i eller ved Illum paa Østergade. Der er sket betydelig materiel Skade, men ingen Mennesker led Overlast. Blandt andet er alle Ruder i samtlige Ejendomme paa en stor Strækning af Strøget og Pilestræde knust.

Kl. 3,20 meddelte Gernersgadevagten, at 3 unge Mennesker efter Anmeldelse af 2 Schalburgfolk var blevet anholdt og indbragt til Hellerup Politistation, fordi de efter Anmeldernes Udsagn paa Strandvejen havde sunget "My old Kentucky home". Efter at de anholdte var kørt til Hellerup Politistation, forlangte S.S. i Jernbanegade dem udleveret, men dette modsatte det danske Politi sig.

Kl. 8,10 fik Station 7 telefonisk Melding om, at Skydning fandt Sted i Willemoesgade. Da Stationens Transportvogn ankom til Stedet, oplystes det, at en Sabotagevagt, Roar Dalholm, der boede Willemoesgade 54, 1, kort forinden var blevet skudt af 3 pistolbevæbnede Personer inde i Gaarden til den nævnte Ejendom. Sabotagevagten blev i haardt saaret Tilstand ført til Hospitalet.

De 3 Gerningsmænd, der var paa Cykle, traf omtrent umiddelbart udenfor paa Gaden en Politibetjent, hvem de afvæbnede, hvorpaa de straks kørte. Station 7's Personale forsøgte at finde Gerningsmændene, men de undslap.

Fra den 15. Maj til den 16. Maj.

Kl. 16,13 skød Kriminalbetjent Uhrskov, Kolding, paa en Mand, som sigtes for Tyveri, og som var løbet fra ham paa Hovedbanegaarden for nogle Dage siden. Han blev truffet paa Gerbrandtsvej 12 og satte sig ved Anholdelsen saa voldsomt til Modværge, at Kriminalbetjenten maatte gribe til sin Pistol. Tyven blev ramt i det ene Ben.

Kl. 18,30 blev der af 4-5 Mandspersoner foretaget Forsøg paa Røveri af Købekort i Skattepalæet i Gyldenløvesgade. Personerne, der formentlig var bevæbnet, blev bange og forsvandt, da Raadhusbetjent Sødergren fortalte dem, at Købekortene blev bevogtede af 4 bevæbnede Betjente.

Der blev i Aften under et Møde i Blindesamfundets Lokaler, Bogensegade 8, uddelt kommunistisk Propaganda, trykt med Blindeskrift. Den Person, der uddelte Propagandaskrifterne kunde ikke signaliseres.

Kl. 3,45 opstod der en mindre Ildløs i en Garage, Jagtvej 109. Ilden blev hurtigt slukket, men ved Oprydningen fandtes der en Mængde mistænkelige Ting, bl. a. 2 tyske Militæruniformer, røgede Varer, Konserves m. m.

Fra den 16. Maj til den 17. Maj.

Kl. 16,14 meddelte Station 3, at Havnearbejderne i Frihavnen har nedlagt Arbejdet, fordi det tyske politi har anholdt Havnearbejdernes sam-

124

lede Bestyrelse samt beslaglagt Kassen og Kartoteket. Grunden skal være, at Havnearbejdernes Tillidsmand i Frihavnen i Lørdags blev afskediget, hvorefter han gik til det tyske Politi. Kl. 17,15 meddelte Søpolitiet, at Havnearbejderne i hele Havnen har nedlagt Arbejdet.

Kl. 16,17 blev en Ambulance sendt til "Citroën" i Sydhavnsgade, hvor Vagtlederen havde saaret en Vagtmand i Armen ved et Vaadeskud under Eftersyn af en Pistol.

Gernersgadevagten er i Døgnets Løb rekvireret til følgende Steder:

"Kl. 21,05 til Garderkasernen, hvor nogle der indkvarterede tyske Drengene havde kastet Sten ud paa Gaden til Gene for Trafikken. Drengene ignorerede det danske Politis Paatale.

Kl. 21,40 til Station 7, hvortil var indbragt en dansk S.S.-Mand og en civil dansk Mand, der havde gjort sig skyldig i Værtshusuorden. Gernersgadevagten anholdt S.S.-Manden, og Rapport bliver indgivet paa den anden Person.

Kl. 23,15 til Beværtningen, Strandvej 6 H, hvor S.S.-Rottenführer Robert Pedersen, der var beruset, havde truet Gæsterne med Pistol. Anholdt af Gernersgadevagten.

Kl. 22 blev der af en anonym Person telefoneret til Cirkus Schumann, at en Bombe, der var anbragt i Bygningen, vilde eksplodere i Løbet af en halv Time. Intet foretaget - intet sket.

Kl. 0,25: Sabotagevagten ved Transformatorstationen ved Østre Gasværk anmoder om Assistance, idet Vagten mente at have set 2 Personer krybe over Plankeværket. Terrænet afsøgt uden Resultat.

Kl. 9,15: Politivagten meddeler paa Anledning, at Arbejderne i Frihavnen atter har optaget Arbejdet paa normal Vis. 3 af Bestyrelsesmedlemmerne er løsladt, men Kassereren er stadig anholdt.

I den øvrige Havn har der overhovedet ikke været mærket Strejke.

Fra den 17. Maj til den 18. Maj.

Kl. 12,10 skaffede tysk Sikkerhedspoliti sig Adgang til Lejligheden, Højdedraget 11, 1. Sal th. hos Fru Thuesen. Hun har to Sønner, hvoraf den ene tidligere har været anholdt af tysk Politi. Det tyske Politi medtog fra Lejligheden 12 Smalfilms.

Kl. 22,05 blev Vagten i Gernersgade tilkaldt til "Trocadero", Jernbanegade 6. Medlemmer af Frikorpset og nogle Gæster i Klammeri.

Kl. 22,10 meddelte St. 7, at formentlig er Civilingeniør Knud Bech Vilgaard Sørensen, Vardegade 22, 1., Varmemester Kaj Herman Valdemar Petersen, Holstebrogade 9, St., og stud. med. Carl Erik Vilgaard Sørensen, Herninggade 9, 1., anholdt af de tyske Myndigheder.

Kl. 0,20 blev Vagten i Gernersgade tilkaldt til Aaboulevarden ved Blaagaardsgade i Anledning af Spektakler i en Linie 19 Sporvogn. En

125

S.S.-Mand og en civil Dansker impliceret. S.S.-Manden skød et Par Skud i Luften med sin Revolver. Han blev medtaget af Gernersgadevagten.

Kl. 6,35 blev i Sigurdsgade 9, St., Lejlighedens Indehaver - Carl Røder - anholdt af tysk Sikkerhedspoliti.

Kl. 9,45 indfandt tysk Sikkerhedspoliti sig hos Ingeniør Ludvigsen, Jydeholmen 29. Det konstateredes ved dansk Politi, at det var tysk Politi.

Der har været meddelt om Telefonbomber hos Firmaet Houlberg, Kødbyen, Kl. 7, 10,05, 13,05, 13,08, 13,15 og 13,22. Arbejderne har hidtil faaet et Gratiale, naar der har været meddelt om Telefonbomber, men denne Udbetaling ophørte i Gaar.

Fra den 18. Maj til den 19. Maj.

Kl. 15,27 blev Sabotagevagt Ernst Otto Møbius, f. i Tyskland d. 7. Juni 1915, dræbt ved Revolverskud paa Nørrebrogade ud for Fælledvej af tre muligt fire Cyklister, der forfulgte ham.

Under Skydningen kom Overbetjent A. Jørgensen, St. 1, der var paa Vej til Tjeneste, til Stede, og da han forsøgte at komme den overfaldne til Hjælp, blev han forsøgt afvæbnet, men da det ikke lykkedes, skød een af Gerningsmændene ham ned bagfra. Han blev ramt af et Projektil, der er gaaet gennem Maveregionen. Han blev straks opereret paa Rigshospitalet. Projektilet har berørt Leveren. Der kan intet sikkert siges om hans Tilstand.

Kl. 17,07 flygtede en civil Mandsperson fra tysk Sikkerhedspoliti ad Købmagergade. Vagten i Gernersgade blev tilkaldt.

Kl. 18,50 blev der fra Stedet omkring Carl Langesvej i Valby kastet med Sten mod Gedserekspressen. 1 Rude knustes - i øvrigt intet sket.

Kl. 20,18 blev Vagten i Gernersgade tilkaldt til Beværtningen "Postillionen" i Istedgade 38. Skænderi mellem en S.S.-Mand og en Kvinde.

Kl. 4,45 foretog tysk Politi Husundersøgelse hos en Dame, der bor Horserødvej 18. De eftersøgte en Mand, der skulde bo hos hende, men traf ham ikke.

Kl. 4,50 foretog tysk Politi Husundersøgelse Jagtvej 25, 2. Sal hos Hagelin. Der blev skudt ind gennem Entredøren. Hagelin sigtedes for at være i ulovlig Besiddelse af Skydevaaben.

Kl. 8,50 blev et Reservepostbud, der formentlig er Nationalsocialist, under Brevombæring skudt i Baggesensgade 19.

Fra den 19. Maj til den 20. Maj.

Kl. 10,25 blev en Baneformand, der ved Vigerslevbroen skulde udbetale Lønninger, af pistolbevæbnede Personer frarøvet 2000 Kr.

Kl. 12,12 anholdt Opdagerne i Lersøen den fra Politigaarden flygtede Fraun, der ved Anholdelsen blev skudt i Armen.

126

Kl. 12,56 meddeler Station 3, at en Reservebetjent Kl. 11,30 i Store Kongensgade efter Paavisning anholdt 2 Mand for "Sort-Børs-Handel". De rev sig løs fra ham og søgte Ly bag en tysk Soldat, der trak sin Pistol. En anden Politimand, der var kommet til, trak ligeledes sin Pistol og skød et Skræmmeskud, hvorpaa Soldaten og de anholdte løb. De to anholdte blev stoppet af 2 uniformerede tyske Politimænd, der bragte dem til Gernersgadevagten, hvorfra de blev afgivet til dansk Politi. Soldaten forsvandt.

Kl. 17,25 blev Gernersgadevagten kaldt til Vesterbrogade udfor Hotel "Nordland", hvor en S.S.-Mand havde anholdt en Mand, der var i Besiddelse af Vaaben.

Kl. 19,20, trængte 2 Personer, hvoraf den ene var bevæbnet med Pistol, ind i "Oliemøllernes Fagforening", Middelfartsgade 5, St., hvor de tvang de tilstedeværende til at udlevere 700 Kr.

Kl. 20,50. anmeldte en Telefonistinde paa Station 1, at hun i Raadhusstræde var blevet generet af en beruset tysk Marinesoldat, der løb efter hende med trukken Bajonet. Marinesoldaten blev forgæves eftersøgt.

Kl. 21,30: Efter Udenrigsministeriets Ordre overtog Politiet Bevogtningen af "Teknosan", Ryesgade 21.

Kl. 21,35 foretog tysk Politi paa Vesterbrogade udfor Nr. 2 B Anholdelse af 5, Personer, der blev indbragt til Dagmarhus. Aarsagen ukendt.

Kl. 23,18 udbrød der formentlig som Følge af Sabotage ved Larsens Plads, Pakhus 10, en større Brand. Der brændte et større Parti Tæpper m. v.

Kl. 23,30 trængte 3 bevæbnede Mænd ind paa "Larsens Metalværk", Carl Jacobsensvej 19 i Valby, hvor de frarøvede Sabotagevagten nogle Pistoler.

Kl. 23,30: To unge Mennesker havde lagt nogle Pakker fra sig paa en Bænk paa Kongens Nytorv ud for Hjørnet af Charlottenborg. Pakkerne syntes at indeholde Sprængstof, og Sprængkommandoen, der kom til Stede, konstaterede, at det var ladte tyske Luftværnsgranater, som Kommandoen medtog.

Der har været "Fantasibomber" hos Brdr. Houlberg Kl. 9,30. og Kl. 13,05.

Fra den 20. Maj til den 21. Maj.

I Beretningen for den 19. ds. omtaltes, at en S.S.-Mand havde anholdt en Mand, der var i Besiddelse af Vaaben. Ved nærmere Undersøgelse viste det sig, at S.S.-Manden var Sturmmand Hans Christoffersen, der havde erklæret, at Pistolen var hans. Han var i Forbindelse med en ung Mand, Mælkeassistent Viggo Rosengren Nielsen, født den 21. December

127

1927 i København, boende Saxogade 21, 4., der oplyste, at han havde faaet Pistolen af S.S.-Manden for at sælge den til den anholdte for en Pris af 200 Kr.

S.S.-Manden skulde derefter anholde paagældende, der skulde føres til Dagmarhus, hvor han skulde sigtes for illegal Vaabenbesiddelse. Den anholdte indrømmede.

Viggo Nielsen havde forklaret, at det var en Pistol, som han havde fundet, da han arbejdede paa Værløse Flyveplads. Sturmmannen Hans Christoffersen havde til Gernersgadevagten forklaret, at han tidligere havde anholdt 12 Personer paa samme Maade som i Dag for illegal Vaabenbesiddelse.

Kl. 11,25 blev Indehaveren af Skotøjsforretningen, Amagerbrogade 224, Svend Arne Larsen, født 21. Februar 1912 i København, dræbt ved Pistolskud i sin Forretning. Motiv ukendt.

Kl. 11,37 indfandt 4 pistolbevæbnede Mænd sig i Bjelke & Rasmussens Systue, Classensgade 71, 2.; de jog Personalet ud, overhældte Lokalerne med Benzin og stak Ild i noget Celluloid, som de kastede fra sig. Gerningsmændene undløb; i nævnte Systue fremstilles Uniformer for Værnemagten. Skaden mindre omfattende.

Kl. 16,10: Politivagten i Gernersgade kaldt til Købmagergade 37, hvor en spirituspaavirket Mand - uniformsklædt, men med almindelig Overfrakke yderst - var gaaet ind i en Cigarforretning, efter at han havde truet en civil Dansker med Pistol og visiteret ham. Gerningsmanden undløb.

Kl. 17,15 blev Slagtermester Valdemar Søndergaard skudt ned i sin Forretning, Gothersgade 45, af ukendt Mandsperson, der undløb. Slagtermesteren død ved Ankomst til Hospital. Motiv?

Kl. 20,45: Politivagten i Gernersgade af Krisepolitiet kaldt til Forhaabningsholms Allé 33 i Anledning af en Episode med tyske Marinesoldater, der var fundet i Besiddelse af saakaldte Krisevarer.

Kl. 23,25: Gernersgadevagten kaldt til Enghaveplads til en Episode med en beruset, tysk Soldat i en Sporvogn; ordnet paa Stedet.

Kl. 23,30: Gernersgadevagten tilkaldt til Slagsmaal mellem Tyskere og Danskere paa Hjørnet af Nybrogade og Frederiksholms Kanal, hvor der skulde have været brugt Skydevaaben. Ved Ankomsten var der Ro.

Kl. 0,25 sprængtes 2 eller flere Sabotagebomber, der var anbragt i Pelsvareforretningen, Sdr. Boulevard 67-69; større Skade paa Bygningen, herunder en Pille bortsprængt. Ruder knust i stort Tal, enkelte Personer lettere tilskadekommet.

Kl. 0,30, blev en Motorcykelpatrouille paa 2 Mand af Søpolitiet beskydt, medens den befandt sig ud for Nordhavsværftet; Patrouillen ikke saaret. Sagen endnu ikke oplyst.

I Nattens Løb foretog Udrykningstjenesten Udrykning til Østre Gas-

128

værk, til "Titan" og til Statsbanernes Centralværksteder, men i de nævnte Tilfælde var det enten blind Alarm eller ogsaa endte Eftersøgningen resultatløs.

Fra den 21. Maj til den 22. Maj.

Kl. 14,50: Gernersgadevagten tilkaldt til Schalburgkasernen, Blegdamsvej, idet Schalburgfolk har anholdt 2 civile Personer og slået dem derind. Gernersgadevagten vilde imidlertid ikke rykke ud hertil, og gennem Afdeling A.S. meddelte Vagtkommandøren, at det var 2 Schalburgfolk, der var anholdt.

Kl. 21,05 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Amagertorv, hvor 4 berusede, tyske Soldater generede Færdselen.

Kl. 21,30 blev Udrykningstjenesten og Station 7 tilkaldt til Hovgaardsgade 6, 2., hvor der kort forinden var hørt Skud. Da det danske Politi kom til Stede, var der posteret tysk Sikkerhedspoliti paa Trappen, hvortil der blev forment det danske Politi Adgang.

I Ejendommen bor Politibetjent Søderberg, og det konstateredes, at det var ham, der skulde anholdes, men han, der var hjemme, nægtede at lukke op.

Senere paa Natten blev det omliggende Kvarter afspærret en kort Tid, hvorefter Afspærringen igen blev ophævet. Søderberg, der skulde have mødt til Tjeneste i Dag Kl. 8, er udeblevet.

Tysk Politi oplyste næste Dag, at han var blevet dræbt ved Skud, da han havde sat sig til Modværge.

Kl. 22,12 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Café Royal, Ved Stranden, hvor en tysk Soldat (Obergefreiter) havde truet en Tjener med Pistol. Soldaten, der var noget beruset, blev medtaget og indsat i Kastellet.

Kl. 23,58 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Station 5, hvor en tysk Militærperson kort forinden - medens han opholdt sig paa Vesterbrogade ved Frihedsstøtten - havde tildelt en C.B.-Betjent et Slag i Ansigtet. Militærpersonen, der tilhører Waffen S.S., blev taget med af Vagten.

Kl. 24,00: En civil, beruset Tysker, tilsluttet den tyske Værnemagt, anholdt uden for Politigaarden, hvor han gik rundt med en Pistol og mente, det var en Restauration. Gernersgadevagten afhentede den paagældende.

Kl. 0,55 blev Udrykningstjenesten tilkaldt til Amerikavej Nr. 4, hvor Sabotagevagterne havde følt sig truet, idet der var affyret et Skud i Nærheden af Vagtstedet. Det viste sig at være en S.S.-Mand, der havde affyret et Skud i den Tro, at der var en Sabotør i Nærheden af Bevogtningsstedet.

Kl. 9,15: En Mandsperson meddelte Station 7, at han i Aftes Kl. ca. 22,00

129

havde set 2 tyske Militærpersoner paa Forbindelsesstien mellem Classensgade og Bergensgade kaste en Cykle Over Plankeværket til Døvtstummeinstituttet.

Fra den 22. Maj til den 23. Maj.

Kl. 11,55: Gernersgadevagten kaldt til Hotellet, Vesterbrogade 23, hvor et dansk Medlem af tysk Sikkerhedstjeneste havde truet med at begaa Selvmord, da han følte sig forfulgt, fordi han skulde have angivet en Sabotør.

Kl. 16,45: Ildpaasættelse forsøgt hos Weichert, Ourøgade 19. Sammenrullet Papir overhældt med en brandbar Vædske stukket ind ad Brevkassen. Familien, der paastaar sig politisk uinteresseret, slukkede selv Ilden.

Kl. 18,45 Sabotagebrand Ll. Strandstræde 14 o. G. i Radiofabrik. 1 eller 2 Bomber sprængt Hul i en Mur. Materiel Skade.

Under Branden blev der ringet anonymt, at der laa flere ueksploderede Bomber. Undersøgelse ved tysk Sprængningskommando. Ingen Bomber fundet.

Kl. 20,45 Ildløs paa den af tysk Værnemagt afspærrede Del af Langelinie, hvor der brændte nogle Mandkabsbarakker, formentlig ved Selvantændelse.

Kl. 23,28 meddelte Driftsingeniør Nielsen, "Politiken", at man har modtaget en anonym, telefonisk Advarsel mod at lade Bilerne køre i Nat, da der var Revolvermænd ude efter dem. Desuagtet kørte Vognene.

Kl. 23,30: En ung Dame i Ejendommen Sct. Annæ Plads 19 bemærkede en holdende Bil uden for Ejendommen. Hun maatte aabne Gadedøren for 2 Personer, hvoraf den ene var pistolbevæbnet, den anden bar Haandjern.

Station 3 foretog forgæves Eftersøgning og overgav Sagen til Opdagerne.

Kl. 0,35: Alarmering til Østre Gasværk, hvor Sabotagevagterne havde set en mistænkelig Mandsperson. Han blev beskydt, men undslap. Udrykningstjenesten foretog forgæves Eftersøgning.

Kl. 6,45: 6 revolverbevæbnede Mænd trængt ind i en Trikotagefabrik, Lindenovsgade 3, og lagde Bomber, som straks efter eksploderede. Stor materiel Skade. Gerningsmændene undløb.

Der har i Døgnet Løb været meldt om "Fantasibomber" i National Scala og hos Houlberg, Kødbyen (2 Gange).

Fra den 23. Maj til den 24. Maj.

Kl. 11,17 kørte en Motorvogn K 2601 bemannet med 4 Mand frem paa Raadhuspladsen og gjorde Holdt ved Kiosken nær ved Frederiksberg-

130

gade. En civilklædt Mandsperson sprang ud af Vognen og nedskød en Mand, der gik paa Fortovet i umiddelbar Nærhed af Vognen.

Gerningsmanden legitimerede sig som hørende til Sicherheitsdienst og tog den saarede med i Vognen til Dagmarhus.

Kl. 23,00 er en Sporvognskonduktør af en civil, beruset Person blevet truet med Pistol, medens Sporvognen holdt ved Østrigsgade.

Kl. 1,51 har Firmaet "Aulin", Frederiksborggade 34, været Genstand for Sabotage, idet en Bombe - anbragt enten i selve Forretningen eller i een til Forretningen tilstødende Gang - er eksploderet. Stor Skade - mange Vinduer knust ogsaa i de tilstødende Bygninger - ingen Brand og ingen kom til Skade.

Kl. 2,55 Sabotage mod Firmaet Julius Kopp, Amagertorv, 2 Bomber antagelig anbragt uden for Forretningen - sprængte. Stor Skade - mange Ruder knust ogsaa i de omliggende Ejendomme - ingen Brand og ingen kom til Skade.

Kl. 5,58 blev Firmaet "Adler Service"s Fabrikbygning, Sydhavnsgade 9, sprængt i Luften ved Spræng- og Brandbomber - anbragt i Fabrikken af ca. 20 Sabotører, der havde afvæbnet Fabrikens Sabotagevagter.

Kl. 8,15 meddelte Station 9, at der i Løbet af Natten er forøvet Sabotage mod Urtekræmmer Haunsøe, Hammelstrupvej 3, idet Ruderne i hans Forretning og i hans Udhængsskabe sprængtes. Der har tidligere været øvet Sabotage mod Forretningen.

Kl. 9,05: Melding fra Valby Gasværk om, at der Kl. 8 var stjaalet 3 Tromler Benzol og een af Gasværkets Lastvogne af 3 bevæbnede Mænd.

Der har i Døgnet Løb været meldt om Fantasibomber følgende Steder: Glassalen i Tivoli, Rulleforretningen, Sverrigsgade 3, Kld., Ingeniør Thorbrøggers Maskinværksted, Nørregade 43, og Boulevard Teatret, Sdr. Boulevard.

Fra den 24. Maj til den 25. Maj.

Kl. 18,40 indfandt 2 Personer sig i Høsterkøbsgade [i. e. Høsterkøbgade] 16, 2., og fortalte over for en derboende ung Mand, at de hørte til Gestapo. Da man forlangte Legitimation, trak den ene af Personerne en Pistol halvt op af Lommen, men da den unge Mand derefter smækkede Entredøren i, løb de hurtigt ned ad Trappen. Personale fra Station 8 foretog Undersøgelse i Ejendommen, men med negativt Resultat.

Kl. 21,12 blev Gernersgadevagten rekvireret til "Dyvekes Kro", Øresundsvej 55, hvor man havde nægtet at servere for en beruset Frikorpsmand. Han blev anholdt af Gernersgadevagten.

Kl. 23,18 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Restaurant "Granada", Hammerichsgade 4, hvor 4 S.S.-Folk ved Garderoben var kommet i Skænderi med nogle andre Gæster, og herunder havde en af S.S.-Folkene

131

affyret et Skud. En mandlig Gæst paastod, at Skuddet havde ramt ham i Nakken, og han blev derfor i Ambulance kørt til Kommunehospitalet.

Kl. 1,10 blev der øvet Sabotage mod Burmeister & Wains Maskinhal paa Christianshavn. 20 bevæbnede Sabotører havde tvunget Sabotagevagterne til at gaa i Beskyttelsesrum, og umiddelbart efter skete der 5 ret voldsomme Eksplosioner. Der opstod Brand i Hallen og i en gammel Skole, som ligger i Nærheden, men Kl. 3 1/4 havde Brandvæsenet Ilden under Kontrol. Ingen Mennesker kom noget til, men den materielle Skade er betydelig.

Kl. 8,17 meddelte Station 7: Det tyske Politi har Kl. 7,50 paa Nordisk Kollegium anholdt Student Olaf Elmer.

Der er meldt om "Fantasibomber" hos Houlberg i Kødbyen og 2 Gange hos "Messen", Købmagergade, og Gyldendal, Klareboderne.

Fra den 25. Maj til den 26. Maj.

Kl. 11,10 har det tyske Sikkerhedspoliti anholdt Repræsentant Hans Nordland, f. d. 6. Maj 1921 i Esbjerg, boende Østerbrogade 84, 3.

Kl. 21,33 blev Gernersgadevagten rekvireret til Kafé Casino, Nyhavn 7, hvor Tjenerne havde nægtet at servere for nogle Schalburgfolk, hvoraf i hvert Fald den ene var i Uniform. Serveringen var nægtet under Henvisning til den tyske Kommandants Forbud mod, at Medlemmer af den tyske Værnemagt besøger Nyhavns-Beværtningerne. Der opstod i den Anledning lidt Tumult, der blev bilagt ved Vagtens Tilstedekomst.

Kl. 22,00 modtog Station 3 Melding om, at der i Nat kunde ventes Sabotage mod Handelshuset Messen, Købmagergade. Intet sket i Nattens Løb.

Kl. 22,04 blev der telefonisk meddelt Station 1, at der var faldet Skud i Beværtningen "Den røde Pimpernel", Kattesundet. Gernersgadevagten og Personale fra Station 1 konstaterede ved deres Tilstedekomst, at en civil S.S.-Mand, der var noget beruset, havde taget sin Pistol frem, da man nægtede at servere for ham, men der var ikke faldet Skud. Han blev taget med af Gernersgadevagten.

Kl. 0,10 skete der en Eksplosion i et Glaslager, Overgaden n. Vandet 45-47, tilhørende Grosserer Røper Petersen. Ringe materiel Skade.

Der har i Døgnets Løb været meldt om "Fantasibomber" hos Gyldendals Bogforlag, Klareboderne.

Fra den 26. Maj til den 27. Maj.

Kl. 9,38: Undersøger Herman Lang, Søndervangs Allé 64, har været Genstand for et Rovmordsforsøg i Ejendommen Valhøjvej 3.

Kl. 20,50: 3 Personer, der udgav sig for Medlemmer af "Frihedsraa-

132

det", har indfundet sig hos Fabrikant Knud Hasse, Fuglefængervej 11, St., hvor de angav at skulle lede efter Vaaben. Fru Hassel, der lukkede op, raabte til sin Mand om at ringe til Politiet, hvorefter de 3 Personer forsvandt i Løb ned ad Trappen. Fabrikant Hassel har oplyst, at han tidligere har været Medlem af D. N. S. A. P.

Kl. 21,30: Tørvearbejder Jørgen Fincker, Frederiksværk, har meldt sig paa Station 8 og fortalt, at da han i Dag Kl. 17 paa Vej hjem fra Arbejde i Avderød Tørvemose sammen med 3 andre Tørvearbejdere passerede en lille Skov uden for Frederiksværk, blev de "holdt op" af nogle pistolbevæbnede Mænd, der var ved at læsse en Lastmotorvogn med Stangkrudt fra et derliggende Krudthus. Anmelderen blev som Gidsel tvunget til at køre med Lastbilen her til København, hvor han, der er fuldstændig fremmed i Byen, blev sat af.

Kl. 22,25: Politivagten i Gernersgade er kaldt til Café Bauer, Viborggade, hvor tyske Soldater dansede i Uniform.

Kl. 23,10 meldes, at Politivagten i Gernersgade er kaldt til Hjørnet af Nørrevoldgade og Gothersgade, hvor en civil, dansk Statsborger har fornærmet en tysk Officer ved at kalde denne for "So". Den civile danske Statsborger forsøgte at undvige, men blev indhentet og anholdt, efter at der var affyret nogle Skræmmeskud. Han blev indbragt til Politivagten i Gernersgade til nærmere Afhøring.

Kl. 23,40: Tysk Politi har foretaget Undersøgelse hos Læge Algreen Petersen, Søndermarks Allé 2.

Kl. 0,21 eksploderede en Sabotagebombe i Garageanlægget, Lyngby Hovedgade 96. 5 Lastmotorvogne, der tilhører Vognmand Petersen, delvis ødelagt. Ingen Personer tilskadekommet.

Kl. 0,50: Politivagten i Gernersgade er kaldt til Politikasernen i Klerkegade, idet en Schalburgmand med trukket Pistol gik frem og tilbage uden for Kasernen. Schalburgmanden forgæves eftersøgt.

Kl. 5,45: En Kvinde Kate Rosa Maja Thomsen, f. Frederiksberg 14. December 1928, der er anholdt af de tyske Vagtmænd paa Nordhavnsværftet, er afhentet af Station 7's Personale. Hun havde tilbragt Natten paa et Skib og var af en tysk Marinesoldat roet ind til det paagældende Omraade og sat af der. Afgivet til Sædelighedspolitiet.

Der har været meldt om "Fantasibombe" hos Super Service, Blegdamsvej 60.

Fra den 27. Maj til den 28. Maj.

Kl. 14,20 meddeler Statsadvokat Hoff, at der fra tysk Side er meddelt Tilladelse til, at Biografteatrene fra og med den 29. ds. paany kan begynde at spille.

Kl. 14,23 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Tivoli, hvor en beruset

133

Dansker i Selskab med to Tyskere gik rundt med en svær Pistol i Baglommen.

Kl. 16,50 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Hammerichsgade 4, Fotoforretningen, hvis Indehaver var blevet truet af en Slægtning, som var Schalburgmand.

Kl. 18,00 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Station 1, hvortil der var indbragt en tysk Soldat og en Dansker. De var blevet uenige paa en Sporvogn. Danskeren, der var beruset, blev indsat i Detentionslokalet.

Kl. 19,45 saa Sabotagevagten paa Maskinfabriken "Præcision", Emdrupvej 28, 3 mistænkelige Mandspersoner gaa over Ejendommens Gaard hen mod Fabrikens Lokaler. De bar hver en Taske i Haanden. Gennem en Rude skød Sabotagevagten efter dem, og de forsvandt straks.

Kl. 23,30 blev en Ambulance rekvireret til Nytorv, hvor en Marinefeldwebel sad i en Port med et blødende Saar i den ene Læg. Han forklarede, at da han sammen med to Kammerater gik udenfor paa Gaden, mærkede han pludselig et Stik i den ene Læg. Hvem der har saaret ham, ved hverken han eller Kammeraterne. Han blev kørt til Feldlazarettet.

Fra den 28. Maj til den 29. Maj.

Kl. 17,00: Politivagten i Gernersgade kaldt til Station 1 for at afhente en Vægter, der i stærkt beruset Tilstand havde forsøgt at tiltvinge sig Adgang til Tivoli. Afgivet til Kastellet.

Kl. 17,40: Nogle Brædder lagt over Jernbanesporene ved "Carlsbergbroen" i Valby. Formentlig grove Drengestreger.

Kl. 19,20: Kort forinden har Børstenbinder Martinius Anker Marinus Mortensen paa Raadhuspladsen fornærmet to tyske Soldater, som han kaldte "Tyske Svin". Anholdt til Statsadvokaten for særlige Anliggendes Afdeling.

Kl. 23,15: Motordroske K. 953 stoppet paa Østergade af ukendte Personer. Chaufføren "holdt op" og sat af. Drosken fundet den 29. Maj 1944 Kl. 02,00 i Helsingør.

Kl. 23,45: Politivagten i Gernersgade kaldt til Roshagevej 30, St., i Anledning af Husspektakler. SS-Rottenführer Robert Petersen, Feldpostnr. 37.826 E truet Hustruen paa Livet dels ved Kvælning dels ved Skydning. Anholdt og indsat i Kastellet.

Kl. 24,00: Melding om "værnemagtsgraa" Personmotorvogn med Generator, der rasler, ikke mørkelagte Forlygter samt "Spotlight", hvoraf der gøres hyppigt Brug, der paa mistænkelig Maade kører omkring i Kvarteret omkring Adelgade og Dronningens Tværgade. Vognen efterlyst og senere truffet paa Gasværksvej. Føreren opgav, at Vognen hører til den tyske Værnemagt. Føreren var civil, Der medfulgte yderligere en Dame paa Førersædet og en "tysk uniformeret" Mand, der ligeledes var pistol-

134

bevæbnet. Udover Forevisning af en saakaldt Kørebog, nægtede de paagældende Personer at legitimere sig. Den eftersøgte Personmotorvogn fra Adelgade havde Indregistreringsnummer A.8984. Den paa Gasværksvej trufne Personmotorvogn havde Indregistreringsnummer A. 19.204. Ingen af de to Numre er paa lovlige Maade i Brug. Det tyske Sikkerhedspoliti og politivagten i Gernersgade underrettet.

Kl. 02,40: Politivagten i Gernersgade kaldt til Missionshotellet "Hebron", Helgolandsgade 4. Anholdt blev SS-Sturmmann Jørgen Kofoed Valtung, S.S.-Ersatzkommando Danmark, Jernbanegade 7, der havde truet Portieren paa Hotellet, Karl Jensen Laursen, med Pistol, fordi man ikke vilde tillade, at han delte Værelse med en Kvinde, der selv havde lejet Værelse paa Hotellet. Da Valtung ikke havde Tilladelse til at bære Vaaben, blev han afvæbnet og indsat i Kastellet.

Fra den 29. Maj til den 30. Maj.

Kl. 15,43: politivagten i Gernersgade rekvireres til Nørrebrogade og Griffenfeldtsgade, hvor en tysk politimand i en Sporvogn har anholdt en dansk Mand, der sigtes for Fornærmelse mod den tyske Værnemagt. Statsadvokatens Afdeling behandler Sagen.

Kl. 17,23: Søpolitiet meddeler, at en tysk Flyvemaskine er gaaet ned paa Vandet Syd for det opfyldte Terræn udfor Islands Brygge. Det er formentlig en Nødlanding, men der er tilsyneladende ikke kommet nogen til Skade.

Kl. 21,36: Politivagten i Gernersgade rekvireres til Hjørnet af Amagerbrogade og Amager Boulevard, hvor en tysk Soldater truffet ifærd med at skrælle en Cykle. Statsadvokatens Afdeling behandler Sagen.

Kl. 4,55: Station 7 meddeler: En Repræsentant Knud Albrechtsen er blevet overfaldet paa Gaden udfor Ejendommen Strandboulevarden 114. Han havde hyret en Taxa paa Toftegaards Plads til Strandboulevarden 114, hvor han blev overfaldet af 2 Personer, der formentlig var fulgt efter ham i en Bil fra Toftegaards Plads. Han blev ilde tilredt, Næseroden brækket og øjnene omtrent lukkede efter Slaget. Intet Røveriforsøg. Formentlig politisk Motiv.

Fra den 30. Maj til den 31. Maj.

Kl. 13,57 truede en beruset dansk Mandsperson, der var forsynet med tysk Ausweis, ved Skattepalæet de forbipasserende med Pistol. Han blev anholdt af Gernersgadevagten.

Kl. ca. 21,40 eksploderede en lille hjemmelavet Bombe paa Trappegangen til Ejendommen Horsensgade 18. Der skete kun meget ringe Skade. Formentlig Drengestreger.

135

Kl. 22,45 blev en S.S.-Mand i Lavendelstræde anholdt af en Gestapo Mand under Brug af Pistol. S.S.-Manden havde formentlig kort forinden truet forbipasserende med Pistol.

Kl. 1,30 bankede nogle Personer paa Døren hos Jørgen Grandal, Bramslykkevej Nr. 4, St. tv. Da han ikke straks lukkede op, belyste de fra Gaardsiden hans Soveværelsevinduer med Lommelygter. Eftersøgningen resultatløs. Han oplyser, at der gaar Rygter i Kvarteret om, at han er Nazist, hvilket ikke skal passe.

Fra den 31. Maj til den 1. Juni.

Kl. 11,10: Station 1: Dagmarhus havde modtaget en Pakke til Overretssagfører Krenchel, St. Pederstræde 27, og videresendt den til hans Kontor. Da det formodedes at være en Bombe, blev den bragt ned i Gaarden. Sprængkommandoen tilkaldt og Beboerne evakueret. Det viste sig at være en dansk Haandgranat.

Kl. 15,32: Station 5: har haft en Opringning om, at nogle Børn har fortalt, at der havde været Sabotører i Enghavevej 65 og Stenderupgade 2 og 4. Ejendommen undersøgt, intet fundet, formentlig Fantasi af Børnene.

Kl. 16,40: Station 2: Gernersgadevagten til Niels Juels Statue; Skændsmaal mellem en tysk Soldat og en Dansker.

Kl. 22,20: Station 6: Gernersgadevagten til Beværtningen "Belvedere", Sjællandsgade 2, de medtog 4 tyske Militærpersoner; ingen civile anholdt.

Kl. 23,06: Station 3: Gernersgadevagten til "Øresund", Nyhavn 3, hvor 2 civile Schalburgfolk var blevet generet af andre Gæster og lod, som de vilde trække Pistol; de havde ingen.

Kl. 0,25: Station 3: Ved Esplanaden, Toldbodvej 9, er affyret nogle Skud. 2 tyske Marinesoldater anholdt til Kastellet.

Kl. 1,00: Udrykningen: Personale til "Neutrofon", Møntmestervej 17, hvor en Bombe var anbragt paa Muren til Fabrikken; et mindre Hul i Muren og en Del Ruder sprængt.

Kl. 6,58: Udrykningen: 30 Sabotører forklædt som Lærlinge og Svende er trængt ind paa Valby Maskinfabrik, Gl. Køgelandsvej 22, hvor de fratog Vagterne deres Vaaben og forsvandt. En Sabotagevagt saaret og en Sabotør menes saaret, da der var fundet Blodspor.

Kl. 7,15: Station 7: Personale sendt til Fru Ivan Thomsen, Classensgade 60, som meddelte, at der var nogle Tyskere, som forlangte at komme ind. Da dansk Politi kom til Stede, blev Tyskerne lukket ind; de foretog en kort Ransagning og gik uden at medtage noget.

Kl. 9,55: "Hold op" paa Valby Jernbanestation af 2 Personer, der bemægtigede sig Pengekassen.

136

Fra den 1. Juni til den 2. Juni.

Kl. 13,50 meldes, at tysk Sikkerhedspoliti har foretaget Ransagning paa Rigshospitalet efter Fru Dr. Fog, der ikke blev fundet.

Kl. 20,28 rekvireredes Politivagten i Gernersgade til Hjørnet af Frederiksberggade og Raadhuspladsen, hvor en beruset tysk Marinesoldat lavede Gadeuorden. Soldaten medtoges.

Kl. 20,52 kaldtes Politivagten i Gernersgade til "Frascati", Vesterbrogade 1, hvor en beruset tysk Mandsperson nægtede at forlade Restauranten, før der blev serveret for ham.

Kl. 21,55 foretog 1 civil og 2 uniformerede Schalburgfolk i Tivoli Visitation af 2 civile Personer. Alle blev af dansk Politi ført til Politivagten i Tivoli, hvor tyske Gendarmere tog Forklaring af de paagældende, som derefter løslodes.

Kl. 23,35 rekvireredes Politivagten i Gernersgade til Frederikssundsvej 92 D, 3., hvor en tysk Soldat gjorde Forsøg paa at trænge ind til en Kvinde, hvilket dennes Moder modsatte sig.

Fra den 2. Juni til den 3. Juni.

Kl. 10,45 meddelte Station 1, at en revolverbevæbnet Røver paa Trappegangen til Turesensgade 16, havde gjort Forsøg paa at røve Penge fra en ung Mand, der var ude for at udbetale Pengene. Den unge Mand løb ud paa Gaden, hvor Røveren skød efter ham uden at ramme. Derimod ramte han overfladisk en Mandsperson. En Politibetjent forsøgte at fange Røveren, men han forsvandt paa Cykle.

Kl. 12,05 har Udrykningen været tilkaldt til "Politiken", hvor det tyske Sikkerhedspoliti afhentede Regnskabschef Kaj Mogens.

Kl. 16,50 blev Produkthandler Rask Emil Preben Christian Severinsen skudt og dræbt i sin Forretning, Asylgade 16. Der har tidligere været forøvet Attentat mod Produkthandleren, da han boede i Tinggaarden.

Kl. 16,50 meddelte Station 8, at 4 civile tyske Politimænd havde indfundet sig paa Kathrinedalsskolen og forlangte at se Kartoteket over Eleverne, da de søgte en bestemt 16-aarig Elev. Skoleinspektøren, Fru Margrethe Petersen protesterede og nægtede Tilladelse dertil, men det tyske Politi gennemgik alligevel Kartoteket og forlod kort efter Skolen uden at medtage noget.

Kl. 20,36: Københavns Opdagelsespoliti melder: I Dag Kl. 18,23 har der i Ejendommen Jagtvej 157 D i Ejendomsselskabets Indbetalingskontor fundet et Røveri Sted, og der blev stjaalt 5-600 Kr. 3 Mænd indfandt sig pludselig i Kontoret, og den ene af dem gik straks ud til Entredøren, hvor han blev staaende. De 2 andre trak deres Pistoler frem og sagde: "Saa frem med Pengene," og de gennemrodede derefter Inspektørens

137

Skrivebord, hvor de fra en Pengekasse stjal 5-600 Kr., som den ene hældte op i en Mappe, som han havde med. De paalagde Anmelderen ikke at foretage sig noget i 10 Minutter, da der var Vagt udenfor, hvorefter de forsvandt.

I Dag Kl. ca. 18,45 er Fuldmægtig Svend Lyngkjær, 50 Aar, Tomsgaardsvej 81, 1. th., i sin Lejlighed af 2 revolverbevæbnede Mænd frarøvet 2600-2700 Kr., som laa i en uafloaset Skrivebordsskuffe. Anmelderen er Inspektør for Ejendomsselskabet "Møllerlodden", og han har i Dag til Aften modtaget Indbetaling af Husleje. Gerningsmændene ringede paa Døren, og da Anmelderen lukkede op, fik han 2 Revolvere stukket i Maven. "Vi vil have Deres Penge," havde den ene sagt, hvorefter Anmelderen havde givet dem pengene, som laa synlig i en aabentstaaende Skrivebordsskuffe. Det er formentlig de samme Gerningsmænd, der har forøvet begge Røverier, idet Anmelderne begge Steder fik Besked paa, at de ikke maatte telefonere til Politiet, før der var gaaet 10 Minutter, og ligeledes havde Gerningsmændene begge Steder sagt, at der var Vagt uden for.

Kl. 21,25 blev Gernersgadevagten kaldt til en Sporvogn ved Holmens Bro, hvor 3 berusede tyske Marinesoldater havde truet Passagererne med Pistoler. De to blev anholdt, den 3. undløb.

Kl. 22,40 meddelte Udrykningstjenesten, at Overretssagfører Krenchels Møde i Arbejderforeningen af 1860's Lokaler, Nørrevold 90, der begyndte Kl. 19,30, nu er slut. Der var mellem 150-200 Tilhørere, og alt forløb stille og roligt.

Kl. 0,25 meddelte Udrykningstjenesten, at der var blevet affyret et Par Skud ved Politiets Garage i Stoltenbergsgade. Det viste sig at være en Sabotagevagt fra "Vestre Værk", Bernstorffsgade, der havde affyret Skuddene, fordi han mente, at han havde hørt Skud.

Kl. 0,40 meddelte Station 1, at en Mand udfør "Favoritten" paa Vesterbrogade var blevet frastjaalet 8 Tikronesedler. 5-6 Personer blev anholdt. Politiet har affyret et Par Skræmmeskud, fordi nogle af de anholdte forsøgte at flygte.

Kl. 7,42 har flere Sabotører indfundet sig i Smith, Mygind & Hüttemeiers Maskinfabrik, der ligger mellem Nørrebrogade 66 og Guldbergsgade 27, og lagt mange Bomber. Station 6 sendte Transportvognen med Overbetjent Bervild til Stedet, men da de kom til Nørrebrogade 66, blev de holdt op med Maskinpistoler af 4 Sabotører. Sabotørerne kørte derefter omkring Hjørnet til Guldbergsgade, hvor de affyrede en Maskinpistolsalve mod Politiets Vogn. Det ene Forhjul punkterede, og Benzintanken blev gennemboret. Overbetjent Bervild og Politibetjentene skød derefter mod Sabotørerne, og det menes, at der er ramt et Par Stykker af dem.

Drosken, der kørte bort med de 4 Sabotører, er fundet i Nærheden, men kan formentlig ikke køre.

138

Der er sket stor Skade paa Fabrikken. Ca. 4 Bomber er eksploderet, og da man mener, at der ligger flere ueksploderede Bomber, har Brandvæsenet og Politiet trukket sig tilbage fra Fabrikken, og Politiet har foretaget Afspærring af Kvarteret.

Kl. 9,30: Sprængningskommandoen har nu demonteret de forskellige Bomber. Skaden blev skønsmæssigt opgjort til ca. 1/2 Million Kroner. Virksomheden har ikke haft Arbejde for de tyske Myndigheder.

Fra den 3. Juni til den 4. Juni.

Kl. 16,55: 4 danske Mandspersoner i Besiddelse af røde Ausweis har generet en Iskagemand i Turesensgade. De blev medtaget af Gernersgadevagten.

Kl. 18,50 har en civil, Mandsperson, der udgav sig for S.S.-Mand, truet 4 unge Mennesker med at skyde. Da Gernersgadevagten kom til Stede, var Manden forsvundet.

I Tiden mellem Kl. 14,00 og 16,45 er der i Bogtrykkeriet, Westend 28, foretaget "hold op", hvorved er stjaalet Maskiner og Maskindele til et Beløb af ca. 10.000 Kr. Effekterne blev bortfjernet i Lastmotorvogn.

Kl. 23,00: Gernersgadevagten rekvireret til Dansesalonen "Florida", Walkendorfs-gade [i. e. Valkendorfs-gade] 13, hvor en civil tysk Person var blevet overfaldet og frataget sin Pistol. Med Assistance fra dansk Politi foretog Gernersgadevagten Visitation af Folk udenfor Etablissementet, men uden at finde Pistolen.

Kl. 0,45: Gernersgadevagten tilkaldt til Stormgade, hvor en beruset tysk Soldat skød med Pistol.

Kl. 2,30: Sabotagevagterne paa "Titan", Tagensvej, havde skudt efter 2 Mandspersoner, der havde stukket Hovedet op over Plankeværket til Fabrikken.

Kl. 2,40: Skydning fra Organisation Todt, Upsalagade, hvor det menes, at der havde været nogle mistænkelige Personer.

Kl. 7,45: 2 Vagtmænd fra Papirfirmaet Barfod, Gyldenløvesgade 10, fraranet deres Pistoler af 3 unge Mennesker, der kom forbi Gitterporten og pludselig holdt Vagtmændene op.

Fra den 4. Juni til den 5. Juni.

Kl. 22,12 anholdt Politivagten i Gernersgade en ung Pige, som paa Gaden ved Helligaandskirken havde brugt Skældsord mod tyske Soldater.

Kl. 22,58: Gernersgadevagten til Café "Absalon", Frederiksberggade 38, hvor tre tyske Soldater var kommet i indbyrdes Slagsmaal; de var civilklædte. 2 af dem blev anholdt; den tredie var undløbet, før Politiet kom til Stede.

139

Kl. 0,05 er Sølvsmed Carstensen, Emdrupvej 169, 1., paa Hjørnet af Bispebjerg Parkallé og Kantorparken blevet holdt op af 3 til 4 unge Mennesker i 20-Aars Alderen, hvoraf den ene stak ham en Pistol for Brystet og visiterede ham, dog uden at fratage ham noget; da Folk nærmede sig, forsvandt Pistolmanden og hans Kammerater.

Kl. 3,30 har Sabotagevagten ved D. S. B. skudt efter den inspicerende Overbetjent, dog uden at ramme; Vagten kendte ikke Overbetjenten, og denne havde paa Grund af Blæsten ikke hørt, at Vagten raabte ham an. Tidligere samme Nat havde Vagterne skudt efter 2 mistænkelige Personer, der færdedes i Nærheden af Trælageret. De 2 Personer besvarede Skydningen og forsvandt derefter.

Kl. 6,20 opdagedes et Attentat mod Grosserer Danneman Nielsens Lejlighed i Valby Langgade 10, 1. En patronlignende Genstand var henlagt ved Yderdøren, som den havde tændt Ild i, men uden at anrette egentlig Skade, idet Ilden var gaaet ud af sig selv.

Fra den 5. Juni til den 6. Juni.

Kl. 21,50 holdt 5-6 unge Mennesker i 25 Aars Alderen Garderobedamen op i Østerport Station og stjal 10 Staalhelme tilhørende Statens civile Luftværn.

Kl. 23,39: Gernersgadevagten til Bernstorffsgade udfor Tivoli, hvor 2 Medlemmer af Frikorps Danmark gik og skød. Vagten medtog dem.

Kl. 2,10 virkede Alarmen ved Transformatorstationen paa Kastrupvej ved Øresundsvej. Vagten skød efter 2 Personer, der prøvede at klatre over Afspærringen. Ingen blev ramt. Politihundevagten tilkaldtes og afsøgte de omliggende Haver, men uden Resultat.

Kl. 7,55 er Journalist Georg, "Politiken", Jens Munksgade 6,5., anholdt og ført til "Schalburgkasernen", Blegdamsvej 23; senere blev en Dame og et lille Barn afhentet samme Sted og ligeledes kørt til Kasernen.

Fra den 6. Juni til den 7. Juni.

Kl. 13,00 meddeles, at der fra Tegholmen er affyret 3 Skud mod nogle Fiskere, der fangede Aal. Et Skud slog ned ved Siden af en Baad.

Kl. 14,20 meldes, at der 2 Gange er meldt om "Fantasibomber" hos Burmeister & Wain, Refshaleøen.

Kl. 20,09 ringede en Mandsperson til Politiets Oplysning og meddelte, at en Benzinvogn Nr. K 35.486, som han havde stjaalet, henstod ved Frederiksgaards Allé 1. Han meddelte, at Vognen havde været benyttet til en Sabotagehandling mod Fabrikken "Globus" i Glostrup.

Kl. 22,50: Gernersgadevagten har været kaldt til, National Scalas Bar i Anledning af en Kontrovers mellem 2 Vagtmænd fra Aalborg Lufthavn

140

og en Obersturmmann fra S.S. Ersatzkommando i Jernbanegade. De paagældende blev ført til Kastellet.

Kl. 23,23 meldes om Rudeknusning i Vaskeriet Guldborg, Guldborgsgade 84, hvor tidligere lignende Attentater har fundet Sted.

Kl. 23,42 melder Station 2, at nogle civile Personer i Dybensgade har affyret nogle Pistolskud. Øjenvidner meddeler, at de paagældende løb bort over Knippelsbro og Torvegade.

Station 4 meddeler lidt senere, at 3 Personer - den ene Medlem af Frikorps Danmark, Panzergrenadier - var blevet anholdt i Torvegade i spirituspaavirket Tilstand, Gernersegadevagten tilkaldt.

Kl. 2,05 melder Station 3, at den tyske Værnemagt har haft Øvelse med Afspærring af spanske Ryttere i Omraadet omkring Phoenix, Bredgade 37.

Kl. 8,30 meldes, at en Beboer i Gernersegade i Aftes ved 22 Tiden havde set en Droske standse og sætte en Mandsperson af udenfor Ejendommen Nr. 67. Samtidig kom Motorvogn K 2509 og standsede op ved Drosken og 2 Personer, der steg ud, tvang med Pistol Manden fra Drosken ind i deres Motorvogn og kørte bort med ham.

Fra den 7. Juni til den 8. Juni.

Kl. ca. 20 er der forøvet et "hold up" i Knud Holms Markisefabrik, Blegdamsvej 50. 2 maskinpistolbevæbnede Personer tiltvang sig Adgang. og bemægtigede sig Virksomhedens Vaaben - 2 Pistoler med Ammunition.

Kl. 23: En tysk Soldat kaster med Knive og truer med at skyde i "Det gamle Vesterbro", Dannebrogsgade 38. Gernersegadevagten tilkaldt.

Kl. ca. 0,30 er en Organisation Todt-Mand pludselig blevet beskudt af 2 Mandspersoner, medens han sad paa en Bænk i Kampmannsgade sammen med en Kvinde. Tysk Politi til Stede. Den saarede ført til Lazaret.

Kl. 1,40 er en beruset Organisation Todt-Mand anholdt, da han i Gothersgade overfaldt en Taxachauffør.

Kl. 5,05: Telefonisk Trusel mod Beboerne, Strandboulevarden 69, 2. Der er tidligere forsøgt Bombeattentat. Sønnen er Vagtmand paa Baadsmandsstrædes Kaserne.

Opdagelsespolitiet har i Gaar anholdt 3 Personer for Røverierne paa Jagtvej og Tomsgaardsvej, nemlig: den 26-aarige Robert Rasmussen, den 26-aarige Valdemar Jensen og den 21-aarige Helge Hansen.

Fra den 8. Juni til den 9. Juni.

Kl. 11,00: Melding om Fantasibomber hos Burmeister & Wain, Christianshavn.

141

Kl. 23,05 meldte Udrykningstjenesten, at en Legationsschütze og en S.S. Mand havde affyret Skud paa Vesterbrogade ud for "Vefa". De paagældende, der var kommet i indbyrdes Slagsmaal, blev anholdt af Gernersegadevagten.

Kl. 23,52 meldte Udrykningstjenesten, at der havde indfundet sig 15-20 Sabotører paa Petersen & Wraa's Maskinfabrik i Heimdalsgade. Sabotørerne havde anbragt flere Bomber i Virksomheden. 2 eller 3 Bomber eksploderede og forvoldte en Del Skade. Ingen dræbte eller tilskadekomne. Der er senere fundet 17 ueksploderede Bomber i Fabrikken. Sprængningskommandoen tilkaldt.

Fra den 9. Juni til den 10. Juni.

Kl. ca. 12,15 er der i St. Regnegade sprunget en Bombe, der var lagt under en tysk Lastbil. 2 tyske Personer blev saaret. Adskillige Ruder blev sprængt i det omliggende Kvarter.

Kl. 18,20 blev Gernersgadevagten kaldt til Møntmestervej ud for Nr. 14, hvor en Reservepolitibetjent havde antastet en Mandsperson, der havde truet forskellige Mennesker med Pistol. Den paagældende angav at høre til det tyske Sikkerhedspoliti.

Kl. 21,20 blev Gernersgadevagten kaldt til Café "Frem", Vingaardsstræde 9, i Anledning af at 3 S.S. Mænd truede med Pistoler. Da Politiet fra Station 2 kom til Stede og havde tilkaldt Gernersgadevagten, søgte S.S. Mændene at undløbe, men Politimændene trak deres Pistoler og tvang med disse S.S. Mændene til at forblive, til Gernersgadevagten kom. De 3 S.S. Mænd hævdede senere, at de var blevet generet af en Dame, der endvidere havde slaaet den ene i Ansigtet, og da de saaledes følte sig truet, trak de deres Pistoler. De 2 af S.S. Mændene havde i Pistolens Kammer Dum-Dum-Kugler, om hvis Tilstedeværelse den ene forklarede, at han havde fundet den, medens den anden ikke kunde give nogen Forklaring paa, hvorfra han havde Kuglen.

Kl. 22,10 maatte 4 Politimænd, der patrouillerede i Frederiksberggade ud for i Kattesundet, søge Dækning, da der fra Larslejstræde mod Frederiksberggade blev affyret en Del Skud. Da Skydningen var ophørt, gik Politimændene op ad Kattesundet mod Larsbjørnstræde, og pludselig kom en Mand løbende forbi dem, men den paagældende blev standset af Folk, der gik paa Strøget. Det viste sig at være Gestapo, der havde skudt efter ham, og han blev derefter anholdt og indbragt til Dagmarhus. Det skal være en Desertør, der er Tale om.

Kl. 2,38 blev Gernersgadevagten kaldt til Kasernen, Blegdamsvej, idet Vagterne herfra havde skudt. Vagterne hævdede overfor Gernersgadevagten, at der fra den nærliggende Byggeplads var blevet skudt af 3 Per-

142

soner, der imidlertid undløb. Skydningen herfra foraarsagede, at der blev afgivet Skud ved A. F. Kriegersvej.

Kl. 2,38 blev Gernersgadevagten endvidere kaldt til Station 5, hvortil Sædelighedspolitiet havde indbragt en Mand, som de havde antruffet hos en Kvinde i utugtigt øjemed. Han paastod at høre til Gestapo, men havde ingen Papirer paa sig. Han hævdede, de var blevet stjalet fra ham. Gernersgadevagten indbragte ham til Dagmarhus.

Kl. ca. 2,40 blev der knust Ruder i Restauranten, Aarhusgade 99. Restauratøren oplyste, at han ikke var direkte politisk interesseret, men at mange tyske Soldater besøgte hans Beværtning.

Kl. ca. 2,40 har 10-12 Sabotører holdt Sabotagevagten paa A/S "Vegamo", Nygaardsvej 49, op. Da Sabotørerne imidlertid hørte, at politiet allerede var tilkaldt, bortfjernede de sig. Senere hen paa Natten blev der af en af Vagtmændene paa "Vegamo" i Gaarden fundet nogle smaa Pakker, som menes at være efterladt af Sabotørerne. Sprængkommandoen blev tilkaldt.

Kl. 2,40 trængte et Antal Sabotører ind i A/S Wodskou's Fabrik, Valdemarsgade 16. Fabrikken fremstiller Dynamolygter og elektriske Lamper og hævder ikke at arbejde for tysk Regning. Sabotørerne anbragte flere Bomber, og ved Sprængningerne blev Bygningen fuldstændig ødelagt. Ingen Personer kom til Skade paa Fabrikken, men en Dame, der opholdt sig i Nærheden, fik et Chok.

Kl. 3,00 tilkaldte Vagten ved Transformatorstationen, Kastрупvej, politiassistance, da en af Vagtmændene mente at have hørt noget pusle ved Indhegningen. Vagtmanden affyrede Skud. Omgivelserne blev senere undersøgt af politiet, men uden Resultat.

Fra den 10. Juni til den 11. Juni.

Kl. ca. 8,30 har tysk Politi søgt Opdagelsesbetjent Elmøe (Krisepolitiet) paa Bopælen, Øster Farimagsgade 6, hvor man sprængte Døren. Opdagelsesbetjent Elmøe er formentlig forsvundet.

Kl. 14,13: 5-6 pistolbevæbnede Mænd har foretaget Forsøg paa Røveri af Vaaben fra Vagtmandskab paa Slotsholmen. En af Vagtmændene ramt i Ansigtet af et løst Skud og lettere saaret.

Kl. ca. 15,30 søgte nogle pistolbevæbnede Mænd at trænge ind i Lejligheden hos Overingeniør Hinné, Reventlowsgade 10. 2 Ruder var knust i Entredøren, og Mændene bortløbet, da politiet kom til Stede.

Kl. 16,10: Klammeri paa Blegdamsvej mellem civil Dansker og 2 civile Schalburgmænd. Gernersgadevagten og Statsadvokatens Afdeling tilkaldt.

Kl. 16,10: Pistolrøveri hos "Viking Rubber Co.", Kigkurren 6-8, hvor nogle pistolbevæbnede Mænd overrumplede Vagten og trængte ind. Der blev ikke prøvet Sabotage mod Virksomheden.

143

Kl. 22,50: Betalingspørgsmaal i Café "Kupéen", Jernbanegade 5. Det drejer sig om 2 Wehrmachtsangehörige. Gernersgadevagten ordner Sagen.

Kl. 23,30: En tysk Soldat har paa Raadhuspladsen affyret et Skud. Han var borte, da Politiet kom til Stede.

Samtidig har en civil Mand fra "Dagmarhus" ved Stoppestedet paa Raadhuspladsen afkrævet en ventende ung Mand Ausweis og truet ham med Pistol. Gernersgadevagten tog sig af "Dagmarhusmanden", Statsadvokatens Afdeling afhørte den unge Mand og 3 Vidner.

Kl. 24,00: En civil Tysker har hos en løsagtig Kvinde i Larsbjørnsstræde faaet stjaalet 80 Kr.

Kl. 0,57: En tysk Soldat har fra Holdepladsen, Strandvejen 79, forsøgt at fjerne en Motorvogn. Han fik den ud paa Gaden, hvor Gernersgadevagten fandt ham siddende bevidstløs - stærkt beruset - i Vognen.

KL. 2,40: Facaden bortsprængt paa Langeliniepavillonen (Yachtpavillonen) formentlig ved Sabotage. Begge Taarnene, hele Midterfløjen og den ene Sidefløj totalt ødelagt, saaledes at Pavillonen kun er tjenlig til Nedrivning.

Der er i Løbet af Døgnet meldt om Telefonbombe i Restaurant "Tosca", Frederiksberggade 24.

Fra den 11. Juni til den 12. Juni.

Kl. 11,45 foretog tysk Politi ved Viadukten paa Lyngbyvej Visitation af alle Lastbiler.

Kl. 14,25 blev det meddelt, at Posten udenfor Kasernen paa Blegdamsvej havde affyret et Skud langs Blegdamsvej i Retning mod Trianglen. Da Gernersgadevagten kom til Stede, nægtede Posten at have skudt og erklærede i Stedet for, at han selv var blevet beskudt fra en forbiørende Sporvogn.

Kl. 19,20 meldtes, at 2 spirituspaavirkede civilklædte Personer havde indfundet sig i Beværtningen "Bellevue" i Studiestræde. Da Tjeneren nægtede Servering, tog den ene en Pistol frem og udtalte: "Kan du give igen paa denne her?" Herpaa affyrede han et Skud op i Loftet. Da Politiet kort efter kom til Stede, var begge forsvundet.

Kl. 20,50: Gernersgadevagten rekvireret til "Czardas", Jernbanegade 4, hvor en civil Tysker (Direktøren for Nordwerk) truede med Pistol. Den paagældende fik af Vagten Lov til at gaa.

Kl. 21,15 meldtes det, at en beruset tysk Marinesoldat, der var i Selskab med nogle andre Marinesoldater og danske Kvinder, der ligeledes alle var berusede paa Raadhuspladsen ud for Palads Hotel havde trukket sin Pistol og affyret et Skud i Luften. Nogle tyske Befalingsmænd,

144

der i det samme kom forbi i en Sporvogn, fik Marinesoldaten afvæbnet og ført væk.

Kl. 22,10 meldtes det, at 4 Civilpersoner, der angav at være fra det tyske Sikkerhedspoliti, og hvoraf den ene ogsaa legitimerede sig som saadan, tilsyneladende uden nogen Motivering havde sprængt og ødelagt en aflaaaset

Dør inde i Restaurant "Gold Digger", Vestergade 12. Da Beværteren forlangte Erstatning, henviste en af de paagældende til sin Pistol.

Kl. 5,30 meddeltes, at 2 Politibetjente, der havde Post ved Kirkegaardsstien ved Kastelsvej, var blevet beskydt fra en Villa, Kristianiagade 5, da de var i Færd med at bringe Afspærringsmaterialet paa Plads i et Skur paa Kirkegaarden. Gernersgadevagten tilkaldt, men en Undersøgelse i Villaen viste sig at blive resultatløs.

Fra den 12. Juni til den 13. Juni.

Kl. 18,55: Gernersgadevagten kaldt til Bremerholm, Lille Kongensgade, hvor en beruset tysk Soldat blev anholdt.

Kl. 19,35: Gernersgadevagten kaldt til Restaurant "Tosca", hvor 2 berusede S.S.-Mænd blev anholdt.

Kl. 19,50: Gernersgadevagten tilkaldt til en beruset tysk Soldat paa Kongens Nytorv.

Kl. 20,15: En Mand, der havde opnoteret Kendingsnummeret paa en tysk Motorvogn, der efter Sigende havde været ved at paakøre en Dreng, blev paa tysk Forlangende anholdt og bragt til Station 2.

Kl. 20,42: Gernersgadevagten tilkaldt til Holmbladsgade 106, hvor nogle tyske Soldater skulde gaa og skyde med Pistol.

Kl. 21,10: Gernersgadevagten tilkaldt til Raadhuspladsen til en beruset tysk S.S.-Mand.

Kl. 7,25: Styrmanden og Maskinmesteren paa Ø. K.s "Manschuria" ved Islands Brygge holdt op og frataget deres Pistoler.

Der er i Døgnet meldt om Fantasibombe til Restaurant "Esplanaden", intet sket, intet foretaget.

Fra den 13. Juni til den 14. Juni.

Kl. 19,11 blev Gernersgadevagten tilkaldt til "Tosca", Frederiksberggade 25, i Anledning af Uorden i Caféen.

Kl. 20,08 meddelte Husejer Birmann, Gormsgade 8, 1., til Station 8, at der kort forinden var blevet affyret et Pistolskud i Lejligheden ovenover, saaledes at Projektilet var gaaet gennem Loftet til Birmanns Lejlighed uden dog at gøre nogen Skade. Det menes at være en Krigsfrivillig, der har skudt.

145

Kl. 23,23 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Hjørnet af Reventlowsgade og Istedgade, hvor nogle civile Personer havde truet forbigående med Pistol. 3 Personer anholdt af Gernersgadevagten.

Kl. 0,08 trængte 10-15 Sabotører ind i Petersen & Wraaes Maskinfabrik, Heimdalsgade 32, hvor de med Pistoler holdt Vagten op og derefter lagde Bomber forskellige Steder i Virksomheden. Der opstod en ubetydelig Brand, men Bombernes Sprængning havde forvoldt ret stor Skade. Ingen Mennesker kom til Skade. Virksomheden arbejder for den tyske Værnemagt.

Kl. 0,20 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Hjørnet af Viktoriagade og Vesterbrogade, hvor to civile Vagtmænd var blevet slaaet ned. De blev ført til Feldlazarettet. Tysk Politi kom til Stede.

Der er i Døgnet meldt om Telefonbomber til Nelholdts Maskinfabrik paa Ørnevej.

Fra den 14. Juni til den 15. Juni.

Kl. 18,21 besatte tysk Ordenspoliti Huskarreen ABC-Gade-Rosendalsgade-Willemoesgade og Østerbrogade. Der blev foretaget Husundersøgelse og Visitation af Personer, der befandt sig indenfor det afspærrede Omraade. Resultatet kendes ikke. Ingen Uorden.

Kl. 19,50 forsøgte en civil Person at holde en tysk Soldat op. Da Soldaten nægtede at udlevere sit Vaaben, skød den civile Person paa Soldaten, der ramtes i højre Side af Brystet, og Kuglen gik ud gennem Ryggen. Soldaten blev i Ambulance kørt til Militærlazarettet paa Nylandsvej. Gernersgadevagten og Statsadvokatens Afdeling til Stede.

Kl. 20,50 skete der et Attentatforsøg mod en tysk Marinevægter ved Navn Tage Hansen, Valby Langgade 270, 1. th., da han aabnede Entredøren til sin Lejlighed. Der var 5 Mand om Attentatforsøget. Alle undløb.

Kl. 21,01 blev en patrouillerende dansk Politibetjent truet med Pistol af en dansktalende Person i tysk Sikkerhedstjeneste. Det skete paa Gaden ud for Fælledvej Nr. 2, hvor den danske Politimand maatte skride ind mod nogle unge Mennesker, der lavede Gadeuorden. Sikkerhedspolitimanden nægtede herunder at forlade Stedet, forinden den danske Politimand havde legitimeret sig. Gernersgadevagten, der blev tilkaldt, tog den tyske Sikkerhedspolitimand med.

Kl. 22,50 blev det konstateret, at der holdt en Personmotorvogn med falske Nummerplader udfor Granhøj Nr. 19. Vognen var forsynet med Nummerplade K 27-988, hvilket Nummer ses at være indregistreret som tilhørende en Lastmotorvogn. Da der var observeret 10-15 mistænkelige Personer ved Vognen, blev der sendt 1 Deling til Stedet sammen med 2 Radiopatrouillevogne med Personale. De mistænkelige Personer var

146

imidlertid forsvundet. Vognen blev derefter transporteret til Politigaarden.

Kl. 23,15 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Café "Bayern", Kompagnistræde, hvor en Vagtmand fra "Shellhuset" var blevet udskældt for Førræder af 3 civile Personer, der var væk, da politiet kom til Stede.

Kl. 23,30 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Station 1, hvor der var anholdt en Person, der navngav sig som Knud Egon Richard Andersen, Unterscharführer ved "Frikorps Danmark", Feldpostnummer 34531 c. Han havde overfaldet 2 danske civile Personer. Gernersgadevagten tog ham med.

Kl. 1,45 overfaldt en Frikorpsmand paa Vesterbrogade udfor Smørrebrødsforretningen "Favoriten" en civil dansk Mand, som af Frikorpsmanden fik tildelt en "Skalle". Gernersgadevagten tog Frikorpsmanden med. Den civile Person kørtes til Station 1.

Kl. 8,03 melder Station 3, at der kort forinden var observeret en Personmotorvogn i Nyhavn. Vognen førte falske Nummerplader, idet Motorkontoret oplyser, at nævnte Nummerplader er deponeret der.

I Motorvognen befandt sig 5 Mandspersoner og 1 Kvinde. Mandspersonerne legitimerede sig som hørende til tysk Sikkerhedspoliti.

Der har i Døgnets Løb været meldt om "Fantasibomber" følgende Steder: Fiskehandler Verhein, Nørrebrogade 72. Beværtningen "Østerborg", Blegdamsvej ved Trianglen. Intet foretaget. Intet sket.

En ukendt Mandsperson meddelte telefonisk til Udrykningstjenesten, at nogle Personer, som han ikke vilde opgive nærmere om, havde planlagt Sabotage mod Det kgl. Teater. Ved Stations 2's Foranstaltning blev der ført udvendigt Tilsyn med Teateret, ligesom der førtes lejlighedsvis Tilsyn fra Udrykningstjenestens Radiopatrouillevogne. Der skete intet.

Fra den 15. Juni til den 16. Juni.

Kl. 14,35 blev Havnearbejder Alf Christensen, Saxogade 101, af 2 ukendte Mandspersoner truet med Pistol paa Gammel Kongevej ved Vesterport Station. De to Personer bad om en Cigaret hver, hvilket de fik, hvorpaa de

truede Alf Christensen, idet de sagde: "Saa kan De godt gaa." Personerne var forsvundet, forinden politiet kom til Stede.

Kl. 20,10 blev Gernersgadevagten kaldt til Østerbrogade, hvor Ekspedient Otto Strand Andersen, f. Randers 15. Februar 1920, Vesterbrogade 65, 4., paastaas at have spyttet paa Obergefreiter Willy Hübner, Feldpostnummer 14866 c. Danskeren blev indbragt til Station 3.

Kl. 21,25 blev der af 3 ukendte Mænd i civil Paaklædning i Frederiksberggade udkastet en Del Mærkater forsynet med et Billede, der forestiller et Lokomotiv, der foran er forsynet med Hammer og Segl. Paa

147

Sporet foran Lokomotivet sidder en lille Mand indenfor et lille Gitter og siger: "Jeg er saa neutral."

Kl. 21,43 blev Gernersgadevagten kaldt til Raadhuspladsen ved Vestergade i Anledning af, at S.S.-Obergefreiter Børge Larsen, S.S.-Panser Grenadier - Ersatzbattl. 11, Feldbach havde truet forskellige forbipasserende med sin Pistol. Kort forinden havde han gjort det samme i Frederiksberggade. Anholdt og indbragt til Kastellet.

Kl. 22,40 blev stud. med. Fritz Købbe, f. København 27. December 1911, Svanholmsvej 6 A, dræbt ved Pistolskud paa Hjørnet af Nørre Allé og Sct. Hans Torv ved Benzintanken. Paa Liget blev fundet Ausweis Nr. 92 - udstedt af en tysk Myndighed paa Dagmarhus, formentlig det tyske Sikkerhedspoliti. Afdødes Stillingsbetegnelse er anført som Kriminalangesteller; endvidere blev der paa Liget fundet Personalausweis og Waffenschein ogsaa lydende paa Navnet Købbe. Skydningen blev hørt af Ordenspolitiets Befalingsmænd paa Station 6, der har Kontor ud mod Sct. Hans Torv. 3 Overpolitibetjente løb straks ud paa Sct. Hans Torv og saa da afdøde Købbe ligge paa Fortovet paa Hjørnet af Nørre Allé og Sct. Hans Torv; de saa en ukendt Mandsperson beskyde afdøde Købbe, medens han laa ned paa Fortovet. Politimændene beskød straks Gerningsmanden med deres Pistoler, hvorefter den ukendte Gerningsmand kastede en Haandgranat eller lignende mod de danske Politimænd. Han flygtede straks paa Cykel ad Nørre Allé mod Tagensvej. Inden de danske Politimænd kunde naa at faa fat i en Cykel eller andet Befordringsmiddel for at optage Forfølgelsen, var den ukendte Gerningsmand forsvundet.

Kl. 23,45 er der i 9. Kreds i Valby konstateret Maskinpistolbevæbnede Patrouiller paa Cykel tilhørende herværende tyske Ordenspoliti. Hauptmann der Schutzpolizei Altendorff, Wachtbattl., Alsgades Skole, har pr. Telefon bekræftet, at det drejer sig om normal Patrouillering mod Forsøg paa Sabotagehandling, Vaabenrøverier med videre.

Kl. 0,45 er der paa Vesterbrogade udkastet en Del røde Løbesedler af Størrelse 12 x 18 cm, der reklamerer for Overretssagfører Krenchels Foredrag og Fremvisning af den forbudte Film "Kaos" i Dag Fredag den 16. Juni i Lokalerne, Rømersgade 22.

Fra den 16, Juni til den.17. Juni.

Kl. 10,15 meddeles, at der flere Steder i Byen er opklæbet Plakater forestillende en amerikansk og en engelsk Soldat med Tekst: "Frie Danske byder vore allierede Venner velkommen."

Kl. 16,31 blev en Sabotagevagt hos Firmaet Lysdal, Korsgade 16, der arbejder for den tyske Værnemagt, skudt i Armen, da nogle Personer forsøgte at fratage ham hans Pistol.

148

Kl. 19,13 skete en Bombeeksplosion i Radiofabrikken "Neutrofon", Møntmestervej 17. Efter at have sprængt Hul i Muren trængte 8-10 Personer ind i Fabrikslokalet, hvor de formentlig lagde Brandbomber, idet Fabrikken straks efter nogle Eksplosioner kom i Brand. Der havde forinden været Skudveksling med Fabrikkens 3 Sabotagevagter, hvoraf den ene blev ramt i Brystet. Fabrikken nedbrændte til Grunden, alle Maskiner ødelagt. En Mængde Ruder og Døre i Naboejendommene er ødelagt. Ca. 50 saarede af Glassplinter og lign., hvoraf ca. 20-25 blev

hospitalsbehandlet. Der blev anordnet Opsamlingssted for Kvarterets skadelidte paa Frederikssundsvejens Skole, Frederikssundsvej 79.

Kl. 19,30. væltede en Personmotorvogn K 2809, tilhørende det tyske Sikkerhedspoliti, paa Aaboulevard udfor Ewaldsgade, idet Føreren mistede Herredømmet over Vognen. Ingen af Vognens Passagerer kom alvorligt til Skade, og Motorvognen kunde fortsætte Kørselen ved egen Kraft.

Kl. 21,34 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Nytorv, hvor en Schalhurgmand truede med Pistol. Han var beruset og blev medtaget af Gernersgadevagten.

Kl. 22,00. sluttede det af Overretssagfører Krenchel Kl. 19,00. paabegyndte Anti-Sabotagemøde, der blev afholdt for Medlemmer af Fagforeninger i Festsalen, Rømersgade 22. Mødet forløb i Ro. Der skulde have været forevist den af Statens Filmscensur forbudte Film "Kaos", men den kunde ikke fremføres, idet der var fjernet nogle Sikringer til den elektriske Installation i Salen.

Kl. 0,05 blev en Mand indbragt til Station 8 sigtet for Gadeuorden. Han oplyste, at han var Tolk for Værnemagten. Gernersgadevagten tilkaldt.

Kl. 0,40. trængte 4 Mandspersoner ind paa Nordhavnsværftet, hvor de holdt en Sabotagevagt op, hvorefter de forsvandt medtagen de 4 Pistoler og 18 Patroner.

Fra den 17. Juni til den 18. Juni.

Kl. 14,50. har en Mandsperson kastet en Pakke, der senere viste sig at indeholde Glasstumper, mod Døren til Studenterforeningen; da Portneren bebrejdede den paagældende hans Adfærd, tog denne til Lommen Som efter en Pistol, hvorfor Portneren trak sig tilbage, og Mandspersonen forsvandt.

Kl. 17,10: Tre berusede unge Mænd (Danske, tilhørende Kaptajn Sommers Vagtkorps), truede i Tale paa Raadhuspladsen en Politibetjent med Pistol; Politimanden holdt dem tilbage, indtil Gernersgadevagten kunde tage sig af dem; de blev ført til Kastellet; det viste sig, at de ikke var i Besiddelse af Pistoler.

149

Kl. ca. 17,15 eksploderede en lille, aabenbart hjemmelavet Bombe under en Sporvogn, der befandt sig ved Hjørnet af Ny Østergade og Chr. d. 9's Gade; ingen Skade, ingen sigtede.

Kl. 20,25 rekvireredes Gernersgadevagten til Trianglen, hvor 5 tyske Soldater havde generet nogle Passagerer i en Linie 1. Soldaterne blev ført til Kastellet.

Kl. 21,00 blev Gernersgadevagten kaldt til Café "Bayern", hvor tyske Soldater var kommet i Skænderi med nogle Danskere. Soldaterne blev ført til Kastellet.

Kl. 21,20 eksploderede en Bombe i Firmaet "Foto og Tekst"s Lokaler, Pilestræde 37, 2. Virksomheden er raseret; Loftet beskadiget; mange Ruder knust. Firmaet arbejder ikke for den tyske Værnemagt, men Indehaveren har for 3 Aar siden været Medlem af D. N. S. A. P.

Kl. 23,45 indbragtes til Station 7 10 Tobaksarbejdere som under Hjemkørsel fra en Skovtur havde sunget en Sang paa Melodien "Internationale". Anmeldelse herom blev afgivet af 2 tyske Soldater. Statsadvokatens Afdeling behandler Sagen.

Kl. 0,15 blev Gernersgadevagten kaldt til Station 5, hvortil Laurits Carsten Jacobsen (tilhørende Kaptajn Sommers Vagtkorps) var blevet indbragt i beruset Tilstand; han førtes til Kastellet.

Kl. ca. 0,55 indfandt 2 Mandspersoner sig i Lægernes Hus, Domus medica, Amaliegade 5, tilsyneladende for at leje et Værelse. Pludselig trak den ene en Pistol frem, truede Portieren og sagde, at de skulde lægge en Bombe i Huset; de anbragte Bomben og tvang Portieren med ud paa Gaden; i Porten ventede 2 andre Personer, og paa

Gaden udenfor gik 4 Personer Vagt; Portieren bemærkede, at der befandt sig Gæster paa 3. Sal, men hertil svarede Gerningsmændene, at de kom jo nok ud. Da de gik, sagde den ene, at Portieren skulde sige, at "det var en Hilsen fra stud. med. Købbe". Kort efter, at Personerne var kommet bort, eksploderede Bomben. Eksplosionen medførte Brand, der var meget heftig. Hele Huset er nedbrændt, og Taget paa Amaliegade 3 er ligeledes brændt. Ingen er omkommet eller tilskadekommet.

Fra den 18. Juni til den 19. Juni.

Kl. 23,30. tilkaldtes Gernersgadevagten til Gl. Torv, hvor 2 Frikorpsfolk skal have forulempet de forbipasserende. Forgæves eftersøgt.

Kl. 06,18 meldtes, at tyske Poster ved Teglholmsbroen i Sydhavnen nægtede Personalet fra "Hovedstadens Kulimport" Adgang, naar det ikke havde Adgangskort. Da de tyske Poster kort efter blev afløst, viste det sig, at der forelaa en Misforstaaelse fra tysk Side.

Kl. ca. 15 har et Par unge Mennesker paa Trappen i Ejendommen

150

Badstuestræde 6 lagt en lille Røgbombe, der imidlertid ingen Skade forvoldte. En Dame forfulgte de paagældende Mandspersoner, der imidlertid paa Raadhuspladsen forsvandt fra hende.

Fra den 19. Juni til den 20. Juni.

Kl. 21,20 bemærkede 2 Reservebetjente fra Station 7, der havde Post paa Blegdamsvej, at 3 Motorvogne (2 graa Personvogne og 1 Lastmotorvogn med Presenningtag) kørte op foran Schalburgkasernen. Fra Vognene, der holdt med Bagenden mod Kasernen, rettedes derefter kraftig Skydning mod Kasernen, og ligeledes formodede Reservebetjentene, at der fra Vognene blev kastet med Haandgranater. Derefter kom Schalburgfolk løbende ud og optog Kampen med Vognenes Personel. De 3 Vogne forsvandt efter Beskydningen ad Blegdamsvej i Retning mod Sct. Hans Torv.

Da Udrykningstjenestens Personel kom til Stede, fandt der ret livlig Skydning Sted i Nærheden af Kasernen. Særlig kraftig var Skydningen fra Kasernen med Retning ad Blegdamsvej mod Trianglen. Der blev skudt saavel Enkeltskydning som Skydning i Byger med automatiske Vaaben. Politiet foretog Rydning af Blegdamsvej i dens hele Udstrækning og kort efter tillige af Øster Allé og Tagensvejs sydligste Ende. I ca. 2 Timer fortsatte Skydningen, dog i varierende Tempo. Politipersonalet fik, saa vidt det var gørligt, ryddet Folk væk fra alle de truede Omraader, herunder ogsaa fra Porte, Døraabninger og lignende Steder. Personalet fik Ordre til at afstaa fra Ildkamp med Medlemmer af Schalburgkorpset. I Stedet for at optage en eventuel saadan Kamp var Gernersgadevagten bleven rekvireret for sammen med det tyske Politi at foretage det videre fornødne.

Kl. 22,15 ankom 2 Vogne med tyske Politisoldater til Trianglen. Herfra gik de i spredt Fremrykning over Blegdamsvej-Øster Allé frem til Kasernen. Det tyske Politi oplyste, at der blev skudt til Stadighed mod Schalburgkasernen fra forskellige Vinduer paa Blegdamsvej, men saa vidt vides undlod det tyske Politi dog at foretage nogen egentlig Razzia i de Ejendomme, fra hvilke denne Skydning formodedes at hidrøre.

Kl. 0,30 afblæstes hele Aktionen fra tysk Side, og de danske Politiafspærringer kunde kort efter i alt væsentlig hæves. Det viste sig, at der under Skydningen var bleven dræbt 2 og haardt saaret 6 Trafikanter. Hertil kommer utvivlsomt et ikke ringe Antal lettere saaret; hvilket Tab, der eventuelt har været paa tysk Side, vides ikke.

Ingen af Politipersonalet blev ramt af Projektiler, ligesom det skal anføres, at der under hele Aktionen ikke blev affyret et eneste Skud af Personalet.

Skydningen havde desværre kaldt en hel Del nysgerrige frem, som

151

Politiet til Stadighed havde Besvær med at holde væk fra det truede Omraade.

Kl. ca. 22,30 begyndte Grupper af SS-Frivillige, bevæbnede med Maskinpistoler og Karabiner, at jage Folk væk. De optraadte meget provokerende overfor Publikum, og det konstateredes, at i det mindste enkelte af dem under Affyring af Pistol- eller Geværskud jog Folk ud af Porte eller Opgange, selv paa Strækningen ad Østerbrogade fra Trianglen mod Nord, hvilket Omraade ellers, efter hvad der var passeret, skulde ligge fuldstændigt udenfor det truede Distrikt.

Kl. 2,00 meddeltes, at der blev skudt kraftigt paa Enghavevej mellem Brandstationen og Godsbanegaardens Terrain. Kort efter meddeltes det, at der blev skudt paa Vagtposter ved Vestre Fængsel. Endelig hørtes Skydning fra Trekronergade. Personalet, som blev sendt til de omtalte Steder, kunde dog intet konstatere.

Kl. 2,05 meddeltes, at en hidtil uidentificeret Mand kort forinden var fundet dræbt af flere Skud gennem Hovedet og Ryggen udenfor Klubhuset paa Folevadsvej ved Søborg Mose.

Kl. 6,45 meldtes, at Studentergaarden paa Tagensvej var blevet besat af tysk Politi, der foretog Ransagninger. Der blev anholdt 11 Studenter. Politiet, som blev sendt til Stedet, sørgede for Afspærring af Tagensvej og de omliggende Gader.

Kl. 6,50 blev Politi fra Udrykningstjenesten sendt til Blegdamsvej ud for Schalburgkasernen, hvor en Del Mennesker var stimlet sammen. Schalburgfolkene havde udtalt, at sørgede det danske Politi ikke for hurtig Rydning, saa skulde de nok selv gøre det paa deres egen Maade.

Fra den 20. Juni til den 21. Juni.

Kl. 10,20 meldes, at Schalburgkorpset har posteret 2 Mand med Maskinpistoler og 10 Mand med Karabiner udenfor Kasernen paa Blegdamsvej. Vagtkommandøren har meddelt Politiet, at der vil blive skudt paa eventuelle Opløb.

Kl. 11,05 blev Politigaardens Central ringet op af en Mandsperson, som udtalte, at 3 Bomber vilde springe om 3 Minutter paa Hovedbanegaarden. Intet foretaget og intet sket.

Kl. 11,54 blev der af en forbigående Cyklist raabt "Landsforræder" til Vagtposten ud for Schalburgkasernen paa Blegdamsvej. Vagtposten skød efter Cyklisten, der imidlertid forsvandt uden at blive ramt; i Stedet saaredes Vognstyreren og 2 Passagerer paa en forbigående Linie 3 Sporvogn.

Da Politiposterne Kl. 0,40 vilde standse en civil Mand, der fra Trianglen nærmede sig Afspærringen paa Blegdamsvej foran Kasernen, løb

152

han indenfor Afspærringen og affyrede med Pistol 3 Skud mod Politiet, hvorefter han forsvandt - formentlig ind i Kasernen. Her nægtede man paa senere telefonisk Forespørgsel at kende noget til den civile Mand.

Fra den 21. Juni til den 22. Juni.

Kl. 11,10 meddelte Gernersgadevagten, at det derværende Feldgendarmeri efter Ordre fra deres overordnede ikke mere skal rykke ud til Kasernen paa Blegdamsvej i Tilfælde af Uroligheder. Derimod vil der fra Gernersgadevagten blive ringet til det tyske Politi paa Alsgades Skole, hvorfra Udrykning til Kasernen paa Blegdamsvej vil blive foretaget.

Kl. 15,42 blev Gernersgadevagten kaldt til Nørrebro Runddel, hvor en S.S.-Mand havde truet med Pistol.

Kl. 16,13 blev Gernersgadevagten kaldt til Hovedbanegaarden, hvor en Schalburgmand havde truet en C.B.-Mand med Pistol.

Kl. 17,50 blev der forøvet Sabotage paa Bohnstedt-Petersens Maskinfabrik, Sundkrogsgade, hvorved en stor Maskinhal blev fuldstændig ødelagt. Der indfandt sig ca. 10 Sabotører, som viste Arbejderne ud og lagde Bomber forskellige Steder. Der skal være lagt ca. 10 Bomber, men nogle af dem detonerede ikke. Det tyske Sikkerhedspoliti har fundet ca. 10 kg Aërolit. Der opstod ikke Ildløs, og ingen kom til Skade.

Kl. ca. 1,55 blev C.B.-Grundskolen i Rosenvængets Allé fuldstændig ødelagt ved et Bombeattentat. Man har hørt Ruder blive knust i Grundskolen, saa Bomberne er sikkert kastet ind igennem Vinduerne. Ingen kom til Skade.

Der har i Døgnets Løb været meldt om "Telefonbomber" i Vaskeriet "Gefion", Provstevej 5, og 2 Gange i "Buldog", Nørrebrogade 16.

Fra den 22. Juni til den 23. Juni.

Kl. 17,09 blev Gernersgadevagten rekvireret til Vesterbrogade udfor Tivoli i Anledning af, at en beruset Frikorpsmand havde truet Folk med Pistol.

Kl. 18 blev 5 C.B.-Brandmænd paa Charlottenborgbrandvagten holdt op af Sabotører og tvunget til at udlevere en Lastbil.

Kl. 18,35 blev der forøvet Sabotage mod Dansk Industri Syndikat i Frihavnen. Ca. 70 Sabotører ankom i 3 Lastvogne, overmandede Vagterne og viste Kontorpersonalet og Arbejderne ud, hvorefter de anbragte Bomber forskellige Steder i Virksomheden. Der lød ialt 5 kraftige Detonationer, hvorefter den store Maskinbygning kom i Brand. Ingen tilskadekomne, men stor materiel Skade. Sabotørerne forsvandt alle, medtagende en Del Vaaben og Ammunition. Det blev nødvendigt at lukke Nordhavnsstationen, da Folk søgte derind, hvorfra der var Udsigt til Skadestedet.

153

Der blev i Aftenens Løb af det tyske Politi anholdt flere Passagerer i S-Togene, fordi de havde givet deres Følelser Luft ved at klappe i Hænderne og raabe Hurra, naar Togene passerede forbi.

Kl. 21,26 blev Gernersgadevagten kaldt til Rosenvængets Sideallé, hvor en beruset Frikorpsmand stod og svingede med sin Pistol.

Kl. 22,10 blev Gernersgadevagten kaldt til Station 7 i Anledning af, at 10 danske S.S.-Soldater havde indfundet sig ved Stationen for at faa fat i en civil Mandsperson, der havde piftet efter dem ved Hjørnet af Odensegade og Østerbrogade. S.S.-Soldaternes Fører blev indladt paa Stationen, hvor han udpegede den skyldige, som viste sig at være en Reservepolitibetjent.

Kl. 22,45 blev Politiet kaldt til Hjørnet af Strandboulevarden og Lindenovsgade i Anledning af, at 2 unge Piger, som havde været i Selskab med tyske Soldater, blev forfulgt af en større Menneskemængde, der vilde give dem en Afstraffelse. Den ene af Pigerne forsvandt, men den anden blev fundet paa en Trappegang i Lindenovsgade og taget med til Politistationen.

Kl. 8,30 indfandt tysk Politi sig i Trykkeriet, Mikkell Bryggersgade [i. e. Mikkell Bryggers Gade] 2, for at afhente 3 Trykkerimaskiner. Indehaveren af Trykkeriet er anholdt af det tyske Politi.

Der har været meldt om "Telefonbomber" i Dampvaskeriet "Gefion", Provstevej 5, ligesom der har været truet med Modsabotage mod Det kgl. Teater.

Fra den 23. Juni til den 24. Juni.

Kl. 12,30 meddeltes, at Begravelsen paa Bispebjerg Kirkegaard af de 2 Schallburgfolk, del blev dræbt ved Attentatet paa Kasernen paa Blegdamsvej d. 19. ds., forløb roligt.

Kl. 12,57 meddeltes, at Gernersgadevagten var tilkaldt til Bispebjerg Kirkegaard, hvor 3 Schalburgfolk skal have været udfordrende paa en Sporvogn.

Kl. 13,32 meddeltes, at "Freddy", der i sin Tid undveg fra Politigaarden sammen med Fraun, er blevet anholdt paa Gammel Kongevej 87. Paagældende var ved Anholdelsen bevæbnet med en tidligere Politipistol.

Kl. 15,05 blev Gernersgadevagten kaldt til "Tosca", Frederiksberggade 24, hvor der var opstaaet Uroligheder i Anledning af, at den tidligere Direktør Kaltoft kort forinden var blevet fjernet ved Station 1's Foranstaltning.

Kl. 20,05 blev Brandvæsenet alarmeret til Nytorv 1. Der er Tale om falsk Alarm foraarsaget af en beruset Vagtmand fra "Kaptajn Sommers Korps". Gernersgadevagten kom til Stede og anholdt den berusede Vagtmand og en Person, der var i Følge med ham.

154

Kl. 23,30 blev Gernersgadevagten kaldt til "Livjægerkroen", Livjægergade 51, hvor en Schalburgmand truede med Pistol. Den paagældende, der nægtede at legitimere sig overfor Politiet, blev taget med af Vagten.

Kl. 23,35 meddeltes, at der Bag Glyptoteket var opsamlet en Del Raketstokke med vedhængende antityske Propagandasedler. Flere Raketter af denne Art skulde være blevet affyret. Der foretoges forgæves Eftersøgning af Gerningsmændene.

Kl. 0,32 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Kongens Nytorv, hvor 3 tyske Befalingsmænd havde taget Plads paa en Bænk, hvor de drak af Flasker, medens de affyrede flere Pistolskud i Luften.

Kl. 1,25 meddeltes, at Sabotagevagterne ved Always Radio i Sydhavnen var blevet beskydt. Der foretoges forgæves Eftersøgning.

Kl. 1,58 meddeltes, at der fandt Skydning Sted ved Østre Gasværk. Det oplystes, at Vagterne ved Gasværket mente at have set nogle Personer, der forsøgte at trænge ind fra Lægeforeningens Boliger, hvorefter Vagterne havde skudt mod de paagældende, der forsvandt. Der foretoges forgæves Eftersøgning.

Kl. 2,00 meddeltes, at Borgernes Hus, Rosenborggade 1, var sprængt i Luften. Der skete meget betydelig Skade paa Bygningen. Ingen saarede eller dræbte.

Kl. 3,04 meddeltes, at der var sket 2 voldsomme Eksplosioner paa Studentergaarden, Tagensvej. Der skete betydelig Skade paa Bygningen, og 4 Personer blev saaret, saaledes at de maatte bringes til Hospital.

Fra den 24. Juni til den 25. Juni.

Kl. 11,23 blev Vagterne ved "Burmeister & Wain", Christianshavn, "holdt op" af Sabotører, hvorefter disse havde anbragt 3 Bomber, hvoraf dog kun den ene sprang og ødelagde en Drejebænk. Der opstod en mindre Ildløs.

Kl. 17,30 er der sket en Eksplosion i Maskinfabriken "F.K.L.", Tagensvej 99. Der er sket stor Skade. Ingen tilskadekomne.

Kl. 20,45 er 4 ukendte civile Mandspersoner trængt ind i Grosserer Stilling-Andersens Lejlighed, Pilestræde 44, hvor de truede Husassistententen [i. e. Husassistenten] med en Pistol, hvorefter de ransagede Lejligheden og muligvis fandt et Gevær med tilhørende Ammunition og en Totenschläger, som de tog med sig. Endvidere overskar de Telefonledningerne.

Kl. 1,45 er der i Tivoli forøvet Sabotage mod Koncertsalen, Glassalen, Taverna og Automathallerne, hvorved disse Bygninger kom i Brand.

Kl. 2,15 optraadte nogle Frikorpsfolk som Politi ved Frihedsstøtten og jagede Folk bort. Gernersgadevagten tilkaldtes.

Kl. 3,10 kørte en Lastvogn med en Del Mennesker op foran Roforeningen "Kvik". Det viste sig at være tysk Politi.

155

Kl. 5,00 blev Fabrikken "Ambi", Ryesgade 60, angrebet af Maskinpistolbevæbnede Sabotører, ligesom der hørtes kraftig Detonation, tilsyneladende fra "Ambi".

I den Anledning blev en Overpolitibetjent sammen med 16 Politibetjente i en Udrykningsvogn sendt til Stedet. Da Vognen svingede fra Øster Søgade mod Fredens Bro, blev den beskudt med Maskinpistol, vist nok fra Hjørnet af Rørholmegade og Øster Søgade, men fortsatte ud over Broen, hvor den atter blev beskudt med Maskinpistoler af nogle Personer, der laa paa Græsskraaningerne langs Broen. Vognen blev ramt af flere Skud, og en Politibetjent blev saaret i Hagen.

Politipersonalet besvarede Ilden med Maskinpistoler og Karabiner fra Vognen, men det vides ikke, om nogen blev ramt. Vognen fortsatte ned ad Fredensgade, men maatte standse lidt før Ryesgade, da der her blev skudt kraftigt, dels af en tysk Patrulje, der var posteret paa Hjørnerne af Ryesgade og Fredensgade, dels fra Ryesgade, formentlig af Sabotører ved "Nordwerk"s Afdeling, Ryesgade Nr. 19-21.

Personalet løb i Dækning i Ejendommene i Fredensgade.

Da Skydningen ophørte, deltog Personalet i Rydning af Gaderne for nysgerrige og foretog Afspærring. Kl. 5,04 hørtes 2 Detonationer fra Ryesgade Nr. 19-21. En Udrykningsdeling blev straks sendt til Stedet.

Politibevogtningen i Fabriken var blevet "holdt op" af ca. 40-50 Sabotører og kraftigt beskudt med Pistoler og Maskinpistoler, men ingen af dem blev ramt.

Sabotørerne havde skaffet sig Adgang til Fabrikens Omraade ved at sprænge et Hul i Muren fra en Nabogaard.

Fra den 25. Juni til den 26. Juni.

Kl. 16,57 blev Gernersgadevagten kaldt til Frederiksberggade i Anledning af, at 2 berusede tyske Marinesoldater havde trukket deres Bajonetter.

Kl. 17,38 blev Gernersgadevagten kaldt til Café "Ildfluen", Vesterbrogade 31, hvor 2 Frikorpsfolk havde gjort sig skyldig i Værtshusuorden. De blev udvist af Beværtningen, efter at deres Identitet var faststlaaet.

Kl. 19,55 fandtes paa Muren i Ejendommen Gudenaavej 7 oplæbet en Plakat, i hvilken der blev fremsat Trusel om, at Ejendommen vilde blive sprængt i Luften, saafremt en nærmere angivet Dame ikke fraflyttede Ejendommen. Plakaten var underskrevet Schalburgkorpset S.S.

Kl. 22,44 modtog Station 1 Melding om, at der var lagt en Bombe i Restauration "Tosca", Frederiksberggade. "Bomben" blev fundet, men viste sig at være et gammelt Tørelement indpakket i Papir.

I Nattens Løb har stærke tyske Patrouiller foretaget Visitation af Folk

156

forskellige Steder paa Gaderne Nørrebrogade og Østerbrogade; ogsaa enkelte politibetjente i Uniform blev visiteret.

Der er i Døgnets Løb meldt om "Telefonbomber" i Nørrebro Remise, Botanisk Haves Drivhus og Hovedbanegaarden.

Fra den 26. Juni til den 27. Juni.

Efter at der den 25. ds. om Aftenen af de tyske Myndigheder med Virkning fra den følgende Dag for en Del af det storkøbenhavnske Byomraade blev dekretet Spærretid i Tiden fra Kl. 20 til Kl. 5 samt Forbud mod Sammenstimlen og Forsamlinger af enhver Art, er der af de 4 storkøbenhavnske Jurisdiktionschefer udstedt en fælles politibekendtgørelse indeholdende de fornødne Bestemmelser i Anledning af foranstaaende tyske Anordninger.

Kl. 11,45 blev der af det tyske Sikkerhedspoliti foretaget Razzia i Ejdommen Krystalgade 3.

Kl. 15,10 er der foretaget et "hold op" i Møbeltransportfirmaet "Danmark", Valdemarsgade 17. Røverne bortfjernede sig med en Del Klæde, der af Firmaet bliver benyttet ved Transport af Møbler.

Kl. 17,30 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Amager Strandvej ved Italiensvej, hvor tyske Soldater sammen med nogle Pigebørn udviste uanstændig Adfærd.

Kl. 20,10 er der af det tyske Sikkerhedspoliti foretaget Ransagning i Husene omkring Grundvigs Kirken.

I Tiden fra Kl. 20-24 har der paa Amager, Vesterbro, Nørrebro og Østerbro været samlet en Del Mennesker paa Gaden, ligesom Folk har taget Opstilling i Porte og Trappeopgange.

Paa Enghave Plads er der af Folk lavet Færdselsspærringer af de derværende Bænke, og paa Hjørnet af Istedgade-Dannebrogsgade og Istedgade-Saxogade har Folk bygget Færdselshindringer ved Hjælp af Skraldespande og andet. Paa Hjørnet af Saxogade er der opbrudt Brosten. Mange Steder i Byen er der af forsamlede Menneskemængder tilrettelagt Baal paa Kørebanen, ligesom Folk mange Steder har pebet i Fingrene og raabt Hurra. Paa Vesterbro og Nørrebro, hvor det var særlig galt, rykkede tysk Politi ud og skød efter Folk. Flere Steder er der skudt mod det tyske Politi fra Husene.

Paa Sct. Hans Torv er der fra en Personmotorvogn, der var forsynet med falske Nummerplader - K. 3951 - skudt efter en Brandinspektør. Der skete ingen Skade.

I Midgaardsgade er en Mand blevet dødeligt saaret af en Haandgranat.

Paa Hjørnet af Rosengade og Kronprinsessegade har en halv Sneg

157

unge Mennesker taget Opstilling og skudt mod 3 danske Politimænd. Den ene af disse affyrede et Skræmmeskud, men til Trods herfor skød de unge Mennesker paany mod Politimændene. Den Politimand, der havde affyret Skræmmeskuddet, tømte derefter sit Magasin mod de paagældende, der undløb, tilsyneladende uden at være blevet saarede.

Flere Politimænd er paa Vesterbro - særlig i Kvarteret omkring Enghave Plads, blevet afkrævet deres Patroner og evt. Reservemagasiner af tysk Politi. I et Par Tilfælde er endvidere Politiets Udryknings- eller Patrouillevogne blevet standset af det tyske Politi og Visitation foretaget. Et enkelt Sted er en Stationsvogn blevet beskudt af tyske Soldater.

Der er til Hospitalerne indbragt ialt 55 Personer, hvoraf 6 er døde, 26 indlagt og 23 ambulantly behandlede.

Politiet har anholdt ialt 44 Personer for Overtrædelse af Færdselsforbudet, hvorhos 5 Personer selv har meldt sig paa Politistationerne, da de ikke kunde naa hjem inden Spærretidens Indtræden.

Fra den 27. Juni Kl. 7 er der etableret 12 Timers Tjeneste for hele Politipersonalet.

Fra den 27. Juni til den 28. Juni.

Det andet Døgn med Spærretid forløb betydelig mere roligt end første Døgn. Der forefaldt dog Episoder af forskellig Art, der væsentligt koncentrerede sig om Vesterbro, særlig i Kvarteret omkring Saxogade-Istedgade.

Kl. 10,45 er der blevet skudt kraftigt paa Slotsholmen ved Christiansborg. Det viste sig at være tysk Politi, der havde skudt en Mandsperson, som søgte at unddrage sig Anholdelse.

Ved 12-Tiden blev for Resten af Dagen Arbejdet nedtaget paa Kastrup Flyveplads og paa en Del større Virksomheder blandt andet Burmeister & Wain, Laur. Knudsen, Nordhavnsværftet, Titan og Rugbrødsfabrikkerne.

Kl. 14,50 blev Fragtmand Kamp fra Stege "holdt op" af to pistolbevæbnede Mænd paa Hjørnet af Ingerslevgade og Dybbølgade og frataget Motorvogn (Lastbil) K. 37.599.

Kl. 19,35 var der samlet en Del Mennesker i Istedgade.

Da en tysk Soldat blev generet af Publikum blev Gernersgadevagten tilkaldt. Den blev mødt af Tilraab fra Publikum, og - uagtet Spærretiden ikke var indtraadt - affyrede de tyske Medlemmer af Vagten 2 Maskinpistolsalver mod publikum paa Hjørnet af Saxogade og Istedgade, hvorved en Mand blev dræbt og nogle Personer saaret.

Omkring ved Spærretidens Indtræden begyndte Folk forskellige Steder i Istedgade og Saxogade ved Hjælp af Brosten og Fortovsfliser at bygge Færdselshindringer tværs over Kørebanen, men det lykkedes en

158

Overbetjent som Leder af en Patrouille paa 8 Mand i saa godt som alle Tilfælde at faa Folk overtalt til at bære Materialet bort igen.

De indkomne Meldinger fra de øvrige politikredse viste i øvrigt, at der var betydelig færre Mennesker paa Gaderne efter Spærretiden end Aftenen forud, og at der ikke var Opræk til Uro.

Senere paa Aftenen blev der i forskellige Gader, særlig i Adelgade, Nansensgade og i en Del Gader paa Nørrebro tændt mindre Baal midt paa Kørebanen. Baalene var almindeligvis udbrændt ved Midnatstid.

Kl. 22,05 blev 2 Personer ramt af Skud af tysk Patrouille paa Hjørnet af Hedebygade og Tøndergade. Den ene af dem var død ved Ankomsten til Hospitalet.

Kl. 22,38 var der roligt i Istedgade, kun ganske faa Mennesker stod endnu paa Hjørner og i Dørnicher. Tyske Politsoldater bevæbnet med Karabiner afpatrouillerede Enghave Plads.

Af de indkomne Meldinger fremgaar det i øvrigt, at der var uniformerede og civile tyske Patrouiller i de forskellige Bydele, og at der i flere Tilfælde blev afgivet Skud, men vist nok væsentlig Skræmmeskud mod Personer i aabne Vinduer, og Personer som havde taget Opstilling i Portaabninger og Dørnicher. Ved Midnatstid var der roligt overalt i Byen - bortset fra, at der Kl. 2,15 paa Hjørnet af Griffenfeldtsgade-Rantzausgade blev fundet en farlig Færdselsspærring bestaaende af Riste til Lyskasser, Brædder med videre. Denne Spærring blev ved Station 6.s Foranstaltning straks fjernet.

Der er til Hospitalet indbragt ialt 13 Personer hvoraf 3 dræbte og 10 saarede.

Politiet har anholdt ialt 53 Personer for Overtrædelse af Færdselsforbudet.

Fra den 28. Juni til den 29. Juni.

Det tredje Døgn med Spærretid blev for Nattens Vedkommende uroligt, og bortset fra 1. og 2. Kreds havde Uroen bredt sig til hele Byen. Det begyndte som sædvanligt paa Vesterbro, hvor der forsøgte at skabe Færdselshindringer ved opbrækkede Brosten. Paa lignende Maade gik det i 4., 8. og 9. Kreds. Fra Kl. ca. 21 til langt ud paa Natten blev der i en stor Del af Byens Gader tændt en Mængde Baal, som næredes af forskelligt Affald fra Husene. De fleste af disse Baal slukkedes af sig selv, medens en Del blev slukket af det patrouillerende Politi. Brandvæsenet kunde kun overkomme at slukke de allerstørste. Bortset fra Nedbrænding af Tribunen paa Bellahøj skete der ingen større Skader paa Materiel, og der forefaldt ikke egentlig grove Spektakler fra Befolkningens Side. Af særlige Begivenheder skete følgende:

159

Kl. 13,30 opstod der ved "Arsenalet", Amager Boulevard 8, nogen Uro i Anledning, af, at man der nægtede Arbejderne Tilladelse til at forlade Arbejdspladsen, men efter et Kvarters Forløb fik Arbejderne Lov til at gaa, og der skete ikke noget alvorligt.

Kl. 16,45 blev en P. b., der var posteret ved Krydset V. Boulevard-Vesterbrogade, truet med Maskinpistoler fra 2 forbikørende Motorvogne. Anledningen var, at Politimanden forsøgte at standse Vognene, der kørte frem for rødt Lys. I Vognene befandt sig 4 tyskuniformerede Personer.

Kl. 19,40 bygges der Barrikader ved Hjørnet af Istedgade og Saxogade. De samme Demonstranter havde forsøgt at afspore en Sporvogn. politiet kom til Stede og forhindrede, at der opstod større Uorden.

Kl. 20,09 kastes der Sten mod 3 tyske Militærpersoner i Istedgade. Ingen tilskadekommet.

Kl. 20,30 har en som Nationalsocialist kendt Person - formentlig ganske uprovokeret - skudt med Pistol ud ad Vinduet.

Kl. 21,00 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Ole Nielsensvej ved Ryparken, hvor 2 Politimænd var blevet truet af 2 tyske Marinesoldater. Aarsagen var, at de danske Politimænd havde forsøgt at anholde 2 Kvinder, som ulovligt færdedes ude i Spærretiden sammen med Soldaterne.

Kl. 22,38 har nogle tyske Soldater peget med deres Pistoler mod en Patrouillevogn, da denne passerede Frederiksborggade-Krydset ved Farimagsgade. De tyske Soldater var tilsyneladende meget uligevægtige. Gernersgadevagten tilkaldt.

Kl. 22,40 meldes, at en formentlig tysk Personmotorvogn havde skudt paa Befolkningen, da den passerede Istedgade-Abel Cathrinesgade.

Kl. 22,45 har ca. 10 Gestapofolk henvendt sig til 2 patrouillerende Politibetjente paa Hjørnet af Vesterbrogade og Colbjørnsensgade. De afkrævede P.b.erne deres Ammunition, hvilket blev dem nægtet. Gernersgadevagten blev tilkaldt.

Kl. 22,53 kører en Personmotorvogn K. 3710 med formentlig tysk Besætning rundt med Maskingevær paamonteret Taget.

Kl. 23,08 er tysk Militær gaaet i Stilling i Elmegade, idet der skydes paa dem fra Baggensensgade og formentlig Slotsgade.

Kl. 23,20 gaar en Del civile Personer i Colbjørnsensgade, hvor de skyder langs ad Gaden og ind ad Porte og Vinduer.

Kl. 23,30 meldes, at der i Løbet af den sidste ca. halve Time er skudt 3 Personer i Kvarteret Istedgade-Saxogade. Den ene er ramt i Maven og menes dødeligt saaret. Skydningen er udført af civile Personer, der kører rundt i smaa Personmotorvogne.

Kl. 23,40 er en P.b., der var posteret ved Hjørnet af Absalonsgade og Istedgade, blevet beskudt fra en Lejlighed i Absalonsgade, hvorved han blev saaret i det ene Ben.

Kl. 0,35 affyrede Vagterne i Centralværkstederne 6 Skud mod 2 mis-

160

tænelige Personer, der færdedes paa det afspærrede Omraade. Personerne undløb.

Kl. 1,45 meldes, at der er kastet Sten mod Vinduerne til Radioforretningen, Frederiksborgvej 179. Formentlig politisk Hærværk.

Kl. 2,25 nedbrændte Tribunen paa Bellahøj Dyrskueplads totalt.

Der har i Døgnets Løb været meldt om "Telefonbomber" følgende Steder:

Fabrikken Norden, Valby.

Brødrene Dahl, Industribygningen.

Osram, Struensegade 15.

Levison jun., Købmagergade 50.

Bilholdepladsen, Dr. Tværgade 19.

Brødrene Jørgensens mekaniske Værksted, Nørrebrogade 52.

Ved samtlige københavnske Politistationer blev for Overtrædelse af Færdselsforbudet anholdt ialt 69 personer.

Til samtlige de storkøbenhavnske Hospitaler blev indbragt 24 saarede Personer. En Del af disse menes at være livsfarligt saarede.

[161]

II. Redaktør Søren Hansens Beretning om Begivenhederne i København i Dagene omkring den 1. Juli 1944. *)

De kommunale Institutioners Hjælp til Københavns Befolkning i Generalstrejke-Dagene.

I de skønne Midsommerdage omkring den 1. Juli oplevede vor Hovedstad Krigens Gru paa en anden Maade end hidtil. Dens Gader drak Blod, og Befolkningen afspærredes med Timers Varsel fra alle livsvigtige Tilførsler, alt medens Ambulancerne i en stadig Strøm maatte køre døde og saarede til Hospitalerne. Omkring 100 Familier mistede et af deres Medlemmer og mere end seks Gange saa mange blev saaret under de blodige Begivenheder. Vore Døde er begravet i Stilhed. Siden har vi bøjet Hovederne og sendt de smertede Hjem en Vemodstanke. Livet, der skal leves videre, læger efterhaanden Saarene, men Arrene bliver tilbage. Den efterfølgende Beretning vender kun indad mod de kommunale Funktioner i Dagene umiddelbart forinden og under den dramatiske Generalstrejke. Det var Uroen om Spærretidsordningen, som udløste Generalstrejken Fredag Morgen den 30. Juni. Aftenen i Forvejen var Sporvejsdriften blevet forstyrret ved, at nogle Vogne væltedes af Sporene, og det kørende Personale truedes. Angrebet paa Sporvejene føltes saa faretruende, at Sporvognsfolkene ikke turde køre Fredag Morgen uden en effektiv Politibeskyttelse paa de farligste Strækninger. Da Politiet ikke straks var indstillet paa at opfylde Kravet herom, kørte en Del Vogne ikke ud om Morgen, og de øvrige søgte efterhaanden tilbage til Remiserne. Kl. 7,30 var der ikke flere Sporvogne paa Gaderne. Umiddelbart herefter holdt Telefonbetjeningen op med at ekspedere Samtaler, og dermed var den spontane Generalstrejke i rivende Udvikling. Paa mindre end to Timer standsedes alt Arbejde. *Generalstrejken var total.*

Fredag Formiddag indkaldte Udenrigsministeriet Repræsentanter for

*) I Dage fra den 29. Juni til den 5. Juli (Generalstrejkedagene) blev Politiets Beretning ikke udsendt. I Stedet udsendtes paa Magistratens Foranledning til Orientering for Kommunalbestyrelsen m.fl. ovenstaaende af Redaktør Søren Hansen udarbejdede Redegørelse.

162

Hovedorganisationerne, Erhvervsorganisationerne og Overborgmesteren til Forhandling og Raadslagning om Situationen.

De hjemmeværende Medlemmer af den samlede Magistrat og de Medlemmer af Borgerrepræsentationen, der søgte Forbindelse med Raadhuset, holdt permanent Møde Fredag, Lørdag, Søndag og Mandag. Her refereredes Forhandlingerne i Udenrigsministeriet og Beslutninger vedrørende ekstraordinære Foranstaltninger blev truffet. I Møderne i Udenrigsministeriet deltog dels Overborgmesteren alene, dels Overborgmesteren og Borgmester H. P. Sørensen, og dels Overborgmesteren, Borgmester H. P. Sørensen og Borgerrepræsentationens Formand.

Følgende uofficielle Depecher giver et umiddelbart Billede af Begivenhedernes fortsatte Udvikling:

Fredag den 30. Juni:

I Formiddags Kl. 11,15 kom Overborgmester Viggo Christensen, Borgmester H. P. Sørensen og Borgerrepræsentationens Formand, Direktør Fløtkjær, tilbage fra Udenrigsministeriet og kunde meddele, at Dr. Best har givet Besked om, at Generalstrejken og Konflikten iøvrigt skal være afviklet i Løbet af i Dag; sker dette ikke, vil man fra tysk Side træffe de skarpeste Foranstaltninger; der nævnes som en af de nærliggende Muligheder, at man vil afskære Hovedstaden fra Forsyningerne udefra og samtidig standse Værkerne, idet saadanne Foranstaltninger var truffet i større Byer i andre besatte Lande.

Borgmester H. P. Sørensen kunde meddele, at Værkerne nu bliver besat af dansk Politi, og at Forsyningerne herfra vil blive opretholdt under Situationen, saaledes som denne ligger i Øjeblikket.

Der arbejdes paa at faa udsendt et Opraab til Hovedstadens Befolkning fra Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Kommunalbestyrelserne, Departementscheferne, Erhvervsorganisationerne og de politiske Partier.

Generalstrejken begyndte med, at Sporvognene indstillede Driften for at forhandle om politibeskyttelse. Der er i Aftes væltet 5 Sporvogne, men ingen Sporvognsfolk er dræbt eller saaret.

Kl. 13,30.

Der er opnaaet Tilsagn fra Sporvejsfolkene om Genoptagelse af Kørslen i Morgen tidlig. Der føres Forhandlinger med Telefonselskabets Personale om Aabningen af Telefontrafikken i Morgen.

Lørdag Formiddag.

Kl. 21-22 Fredag blev samtlige Gas-, Vand- og Elektricitetsværker besat af relativt stærke tyske Afdelinger, Ørstedsværket saaledes af 150 Mand. Paa dette Tidspunkt havde dansk Politi Vagt paa Værkerne. Be-

163

sættelsen skete uden Episoder. De tyske Befalingsmænd meddelte Politiet, at de havde Ordre til at standse alle Forsyninger fra Værkerne, og til Udførelse af denne Ordre medfulgte et Antal Teknikere. Afbrydelsen udførtes paa en saadan Maade, at Forbindelsen hurtigt kan etableres paany. I Dag har Tyskerne ventileret Muligheden af at sætte Ørstedsværket i Gang, saaledes at Dagmarhus og enkelte Fabrikker, som arbejder for Tyskerne, kan holdes i Gang. Der er dog saa store tekniske Vanskeligheder forbundet hermed, at man paa Forhaand er utilbøjelig til at tro, at denne Foranstaltning kan gennemføres.

I Gaar fandt en Række Forhandlinger Sted mellem Repræsentanter for Udenrigsministeriet, de samvirkende politiske Partier, Erhvervsorganisationer, De samvirkende Fagforbund, Arbejdsgiverforeningen, Industriraadet, København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner. Forhandlingerne drejede sig om Udformning af en Henvendelse til Befolkningen. Der opnaedes Enighed om en Udtalelse af følgende Indhold:

*"I Forstaaelse med Cheferne for Centraladministrationen og Repræsentanter for de samarbejdende politiske Partier ønsker vi undertegnede Repræsentanter for Hovedstadskommunerne samt danske Arbejds- og Erhvervsorganisationer at rette følgende Henvendelse til Befolkningen i Anledning af den Situation, som er opstaaet som Følge af, at Besættelsesmagten beklageligvis har ment at maatte iværksætte forskellige Foranstaltninger *).*

Arbejdsnedlæggelsen i København har bragt Hovedstadens Befolkning i en skæbnesvanger Situation. Konsekvenserne af en fortsat Strejkebevægelse er uoverskuelige. Tilførslen af Levnedsmidler og andre Livsfornödenheder til Hovedstaden svigter allerede og vil i Løbet af korteste Tid gaa helt i Staa. Faren for Indgreb med Virkninger af uoprettelig Karakter er overhængende. Genoprettelse af Byens normale Liv er en nødvendig Forudsætning for, at truende Ulykker skal kunne undgaas.

Alle og enhver opfordres derfor indtrængende til straks at genoptage deres daglige Gerning.

København, den 1. Juli 1944."

Da dette Udkast Fredag Kl. 19 blev forelagt Dr. Best af Direktør Svenningsen i Udenrigsministeriet, erklærede Dr. Best, at han ikke kunde godkende Formens, som efter hans Opfattelse havde en Brod mod Tyskerne. Han tilføjede, at de tyske Myndigheder havde besluttet at skaffe Ro og Orden i Byen ved egen Magt, og at dette vilde ske til Lørdag Formiddag. Det næste Skridt blev, at Tyskerne som nævnt besatte Værkerne.

Natten til Lørdag er der blevet dræbt 16 Mennesker og saaret 221 paa de københavnske Gader. I Løbet af Fredagen var der 40 Brande i Byen,

*) Fremhævet her [i. e. i den trykte text]

164

hvoraf de største var Branden paa "Buldog", Skræderiet, Korsgade 16 og paa Konfektionsfabrikken, Stengade 36-38. Ambulancerne havde 270 Udrykninger.

Kl. 9 Lørdag Morgen fandt et nyt Møde Sted i Udenrigsministeriet mellem de danske Myndigheder. Det besluttedes her at meddele Tyskerne, at saafremt der bliver aabnet for Vand, Gas og Elektricitet, er man villig til at udsende Henvendelsen om Genoptagelse af Arbejdet. Henvendelsen vil i saa Fald blive holdt i den allerede besluttede Form. Opraabet er allerede trykt og ligger klar til Udsendelse. De nye Forhandlinger med Dr. Best finder Sted først paa Eftermiddagen.

Der træffes i Øjeblikket (ved 11,30-Tiden) Forberedelse til at sætte Folkebespisningen i Gang; men paa Grund af Arbejdsnedlæggelsen lader dette sig kun gøre i stærkt begrænset Omfang. Man søger ogsaa at sikre Mælk til Spædbørn.

Hvad Tyskerne har foretaget sig i Retning af at afskære Byen fra Tilførsler udefra, er ikke helt klart, men det menes, at Hovedvejene i Morges er spærret for Tilførsler.

Lørdag Eftermiddag.

Dr. Best har som nævnt nægtet at acceptere Hovedstadskommunernes og Erhvervsorganisationernes Opfordring til Hovedstadsbefolkningen om at gaa i Arbejde. Udtrykket "beklageligvis" er uantageligt og, tilføjer Dr. Best, "Danskernes sædvanlige Forsøg paa at irritere." Tilførslerne af Vand, Strøm og Gas vil dog blive etableret, før Arbejdet skal genoptages, saaledes at Befolkningen kan faa Lejlighed til at vaske sig og lave Mad, inden den gaar i Arbejde.

Dr. Best kræver nu, at Formanden for De samvirkende Fagforbund Hr. Eiler Jensen og Departementschef Eivind Larsen fratræder deres Stillinger, men man vil ikke blande sig i, hvem der bliver deres Efterfølgere.

Dr. Best henstillede endvidere, at der ved Arbejdets Genoptagelse gives Adgang til Overarbejde, for at Arbejderne kan faa Lejlighed til at indvinde den tabte Arbejdsfortjeneste.

Udenrigsministeriet havde paany overfor Dr. Best nedlagt Protest mod Schalburgkorpsets og dets enkelte Medlemmers Optræden og forlangt Indskriden derimod, hvilket foranledigede, at Tyskerne i Dag havde nedlagt Forbud mod, at Schalburgkorpsets Medlemmer deltog i Patuljering eller overhovedet viste sig paa Gaderne i Uniform.

De danske Myndigheder er besluttet paa ikke at udsende Opraabet, med mindre Dr. Best frafalder Kravet om Eiler Jensens og Eivind Larsens Afgang. Beslutningen om dette Standpunkt bliver meddelt Dr. Best i et nyt Møde med Direktør Svenningsen senere i Eftermiddag.

165

Borgmester H. P. Sørensen venter, at der vil blive aabnet for Vand, Gas og elektrisk Strøm i Morgen Søndag.

Det kan endvidere oplyses, at der i Tiden mellem Kl. 8 og 15 i Dag er saaret 114 Mennesker og i hvert Fald dræbt en halv Snes. Særlig haardt er det gaaet til paa Amager, hvor baade Landtropper og Flyverne har beskydt Holmbladsgade.

Der vil sandsynligvis blive udstedt en tysk Proklamation, hvorefter Arbejdet kræves genoptaget Mandag Morgen.

Søndag.

Under Forhandlingerne i Gaar stillede Dr. Best Kravet om, at Formanden for De samvirkende Fagforbund, Hr. Eiler Jensen, og Departementschef Eivind Larsen skulde gaa, da deres Indstilling var tyskfjendtlig. Dette Krav medførte, at man fra dansk Side definitivt besluttede sig til ikke at udsende Opraabet til Befolkningen, dersom Kravet opretholdtes. Saaledes laa Situationen, forinden et nyt Møde med Dr. Best skulde finde Sted. I Mellemtiden indfandt sig i Udenrigsministeriet en Herre fra det tyske Gesandtskab og gav Udtryk for sin Forfærdelse over, at man vilde tvinge Eiler Jensen bort. Den paagældende Herre, som siges at være Lederen af den tyske Handelsdelegation, Dr. Walther, stillede i Udsigt, at Kravet kunde frafalde og Forsyningerne af Strøm, Gas og Vand genoprettes Søndag Aften. Betingelsen herfor maatte være, at man lod Udtrykket "beklageligvis" udgaa af Opraabet til Befolkningen, samt at Politiet i Fremtiden skrider mere energisk ind overfor Plyndringer; endvidere at der optages Forhandlinger om hurtigere Udrykning i visse Tilfælde. Spørgsmaalet om Indskriden ved Plyndringer havde Politiet allerede af egen Drift ordnet, og det erklærede sig villig til at optage de ønskede Forhandlinger. Dr. Best tiltraadte den af Dr. Walther foreslaede Ordning, ligesom der blev givet Tilsagn om, at der Kl. 17 vilde blive aabnet for elektrisk Strøm og Kl. ca. 21 for Vandet. Herefter besluttedes det at udsende Opraabet til Befolkningen.

Opraabet, som udsendes i Eftermiddag, har Ordlyden:

"I Forstaaelse med Cheferne for Centraladministrationen og Repræsentanter for de samarbejdende politiske Partier ønsker vi, undertegnede Repræsentanter for Hovedstadskommunerne samt danske Arbejds- og Erhvervsorganisationer at rette følgende Henvendelse til Befolkningen i Anledning af den Situation, som er en Følge af den sidste Tids Begivenheder.

Arbejdsnedlæggelsen i København har bragt Hovedstadens Befolkning i en skæbnesvanger Situation. Konsekvenserne af en fortsat Strejkebevægelse er uoverskuelige. Tilførslerne af Levnedsmidler og andre Livsformødenheder til Hovedstaden svigter allerede og vil i Løbet af korteste

166

Tid gaa helt i Staa. Faren for Indgreb med Virkninger af uoprettelig Karakter er overhængende. Genoprettelsen af Byens normale Liv er en nødvendig Forudsætning for, at truende Ulykker skal kunne undgaas.

Alle og enhver opfordres derfor indtrængende til straks at genoptage deres daglige Gerning."

Folkebespisningen er nu iværksat paa den Maade, at der i Dag udleveres (sælges) 45.000 Daaser Svinekødkonserves fra 22 Steder i Byen, hovedsagelig Skoler. Hospitalernes Forsyninger er sikret fuldt ud, og der er tilstrækkelig Mælk til Spædbørn.

Til de københavnske Hospitaler er der i det sidste Døgn (sluttet Kl. 24) indbragt 203 Personer, hvoraf 23 er eller var døde. De autentiske Tal for hele Perioden er 30. Juni: 221 (deraf 16 døde), 29. Juni: 53 (7 døde), 28. Juni: 16 (0 døde), 27. Juni: (3 døde), 26. Juni: 54 (7 døde).

Den 1. Juli blev der i Løbet af en Time indbragt 67 Personer til Sundby Hospital, hvoraf en stor Del var blevet saaret, da en Flyvemaskine aabnede Maskingeværild mod Holmbladsgade, samtidig med at der blev skudt fra Patruljerne.

Mandag Kl. 10.

Tidligt i Morges kørte Borgmester H. P. Sørensen i Sporvogn ud fra Valby Remise, men naaede ikke ret langt, før Ruderne blev knust. Ogsaa andre Steder blev Sporvognene stærkt forulempede i de tidlige Morgentimer. Københavns Politi meddeler, at der Kl. 7,45 er skudt paa en Sporvogn paa Hjørnet af Værnedamsvej og Gl. Kongevej. Angriberne opgives at være tyske Soldater, men Sporvejsdirektør Juel-Hansen kender intet til Episoden. Politiet opgiver ligeledes, at SS-Soldater Kl. 7,54 har skudt paa en Sporvogn i Valby, men Sporvejsdirektøren har heller ingen Orientering om dette Tilfælde. Kl. 8,27 blev Funktionærene og politiet angrebet ved Sundby Remise, hvor ca. 1000 Mennesker havde samlet sig. I dette Tilfælde blev der ligeledes skudt. Episoden bekræftes af Sporvejsdirektøren, men man ved ikke, om det er Danskere eller Tyskere, der har skudt.

Endnu kører enkelte Sporvogne, saaledes paa Linjerne 8, 2, 14 og 13, men om Kørslen opretholdes, er usikkert.

Tyskerne har til Morgen rekvireret en halv Snes vognladninger Kød, som stod uaflasset ude ved Kødbyen. Man frygter, at Tyskerne ogsaa vil rekvirere de tilbageværende Beholdninger af Flæsk i Køleanlæggene. Personalet paa Folkekøkkenerne er gaaet i Dag. Begrundelsen er, at man har været ude for Trusler.

Der er tilført Grønttorvet en halv Snes Vogne med Grøntsager, en i Forhold til det normale Forbrug ganske forsvindende Mængde.

Direktør Gjersing, Storkøbenhavns Kartoffelcentral, oplyser, at der

167

i Dag er fordelt et Parti nye Samsøkartofler (ca. 40.000 kg) til Byens Grønthandlere. Hospitalernes Forbrug af Kartofler er fuldt dækket til den 10. Juli.

Kl. 10,30 gav det tyske Militær Sporvejsledelsen Ordre til uopholdeligt at faa Sporvognskørselen genoptaget. Saafremt dette ikke sker, vil man arrestere Fagforeningsformanden, blev der tilføjet, samt Borgmester H. P. Sørensen og eventuelt andre ansvarlige.

Mandag Eftermiddag.

Sporvognene kører igen. Der er to Betjente paa Forperronen. Driften er omtrent normal.

Det lykkedes imidlertid ikke at faa Arbejdet i Gang Mandag Morgen. Dels kørte Sporvognene ikke, dels var de fleste Arbejdsgivere ikke forberedt derpaa. Mange var forblevet uden for Spærrezonen og næsten ingen Steder tændte man under Fyrene.

Dr. Best har meddelt Direktør Svenningsen, at det vilde være mest hensigtsmæssigt, om der blev udsendt en Radiomeddelelse. Henstillingen blev ikke modtaget med Venlighed, men efter nogen Overvejelse er fhv. Statsminister Buhl gaaet ind paa at tale under Forudsætning af, at der ogsaa tales fra anden politisk Side, og fra Arbejdernes, Arbejdsgivernes og Kommunalbestyrelsernes. Overborgmesteren, som ogsaa opfordredes til at deltage, stillede som Betingelse, at Talen ikke skulde censureres; det samme forlangte de øvrige Deltagere i Udsendelsen. Fra tysk Side akcepteredes de stillede Forudsætninger, hvortil ogsaa hørte den, at Strejfpatroljerne skulde indskrænkes udenfor Spærretiden, og at de tyske Tropper skulde trækkes tilbage, saasnart Byens Liv havde antaget normale Former. Da Forudsætningerne saaledes var tiltraadt, blev Radiotalerne holdt. Overborgmester Viggo Christensen talte paa Hovedstadens Vegne. Talen havde følgende Ordlyd:

"Vor gamle Hovedstad gennemlever i disse Dage skæbnetunge Timer.

Landets store Hovedstad kan ikke brødføde sig selv. Vi er henvist til at skulle have vore Levnedsmidler fra det øvrige Land.

Den totale Arbejdsstandsning, der er iværksat, har allerede bragt Sulten som Gæst i vor By. Fortsættes Situationen, vil der inden mange Dage herske den bitreste Nød og Elendighed hos dem, der bor i og har deres Gerning i Hovedstaden.

Det er derfor absolut nødvendigt, at Arbejdet genoptages overalt, og at Livet saa snart som muligt kommer i normal Gænge.

Enhver, der har Evne til logisk Tænkning og til at vurdere Magtfaktorers Forhold til hinanden, maa kunne indse, at en Fortsættelse af Arbejdsstandsningen ikke alene vil føre til Sult og Elendighed, men ogsaa til andre Ulykker og svære Byrder for Befolkningen.

168

I Overensstemmelse med det Opraab, der er udsendt fra Byens Erhvervsorganisationer, anmoder jeg derfor indtrængende alle Byens Borgere, Arbejdere og Arbejdsgivere, Erhvervsdrivende, Handlende om at genoptage Arbejde og Virksomhed snarest muligt og derved afværge den Nød og de Ulykker, der truer Hovedstaden.

I en vanskelig Stund for vor By er det enhver Borgers Pligt at yde sin Indsats til eget og fælles Bedste, og i det foreliggende Tilfælde er det en uafviselig Pligt at faa Arbejdet i Gang.

Derfor er det min indtrængende Opfordring til alle Byens Borgere, at de genoptager Arbejde og Virksomhed."

Tirsdag Kl. 12.

Den kommunale Forvaltning fungerer nu normalt igen, Sporvognene kører nogenlunde planmæssigt, og Værkerne er atter oppe paa fuld Kapacitet. Den allerede planlagte Fordeling af visse Varer bl. a. gennem Brugsforeningerne er blevet overflødig ved Genoptagelsen af Arbejdet.

Brugsforeningerne havde lovet at stille deres Organisation til Raadighed, dersom Strejken fortsatte i Dag.

Ved 11-Tiden henvendte Fællestillidsmanden hos "Burmeister & Wain" sig til Kommunen og spurgte, om man kunde levere Frokosten til Arbejderne. Kommunen kunde tilbyde at levere Middagsmad (Kødboller og Sødssuppe) med to Timers Varsel. Der blev imidlertid ikke Brug for Tilbudet, idet Virksomheden gav Arbejderne Lov til at gaa ud for at købe Mad. Arbejderne lovede at komme igen i Morgen tidlig. I Løbet af Dagen leverer Kommunen de for i Morgen nødvendige Forsyninger af Brød til B. & W.s Kantiner.

Under Konflikten har Tyskerne forlangt at faa udleveret Tegninger over Værkernes Forsyningsledninger. Da man imidlertid ikke raader over Kopier at de paagældende Tegninger, har Tyskerne bebudet at ville fotografere Originaltegningerne. Allerede i Formiddags har de været hos Vandforsyningen. Hensigten med Tegningerne frygtes at være et tysk Ønske om i givet Fald at kunne afbryde Forsyningerne til bestemte Kvarterer.

Den sidste Meddelelse er strengt fortrolig.

Detailberetninger om Kommunens Hjælp til Befolkningen.

Da Arbejdet først var genoptaget, udfoldede Livet sig tilsyneladende normalt igen, men der gik endnu et Par Dage, før Kanonen foran Raadhusporten, Maskingeværrederne i Muslingeskallens Udgravninger, Vagtmandskabet, "de spanske Ryttere", Maskingeværstillinger o. l. andre Steder i Byen blev trukket tilbage. Umiddelbart derefter er følgende Detailberetninger udarbejdet for de kommunale Institutioner, som berørtes særligt af Situationen eller fik forøgede Opgaver. Dette gælder

169

fortrinsvis Værkerne, Sporvejene, Forsyningen, Hospitalsvæsenet, Brandvæsenet og Ambulancetjenesten.

Sporvejene og Værkerne.

Torsdag Aften (den 29. Juni) stormedes Sporvognene i Istedgade. Konduktørerne blev truet, en enkelt med Brosten, desuden kørte en Bil op under en saadan Episode og affyrede 2 Salver mod Menneskemængden, hvorefter Bilen skyndsomst forsvandt ind mod Byen. Et Øjeblik senere kom 7 Ambulancer og samlede de saarede op. - Næste Morgen kørte nogle Sporvogne ud, medens andre blev i Remiserne. Det kørende Personale krævede absolut Sikkerhed mod Forulempning paa Vognene, desuden vilde man ikke gaa hjemmefra før Kl. 5 Morgen og være hjemme inden Spærretidens Begyndelse. Endvidere forlangte man Politipatrulje paa de mest udsatte Steder, f. Eks. i Istedgade. Det kørende Personale var noget utilfreds med Sikkerhedstjenesten og opskræmt over Befolkningens Holdning. Saaledes laa Situationen Fredag Morgen. De Vogne, der allerede var kørt ud, blev efterhaanden trukket tilbage, og Kl. 7,30 var der ingen Sporvogne paa Gaderne. S-Togstrafikken indstilledes helt Kl. 9. For *Elektricitetsforsyningens* Vedkommende saa det oprindeligt ikke saa truende ud. I yderste Nødsfald behøvede man faktisk kun Mandskab til Transformeringen af den Strøm, man kunde faa fra Kyndbyværket og N. E. S. A. Og dette Arbejde kunde et faatalligt Mandskab stort set klare.

Gasværkernes Beholdere var fyldte, og med det nedsatte Forbrug kunde man klare sig hermed et Par Dage. Det samme var Tilfældet med *Vandet*. Med nedsat Forbrug og Tryk kunde man godt strække Vandbeholdningen noget, navnlig da alle Virksomheder i Byen laa stille. Driftsholdene paa Værkerne lovede at fortsætte, medens Arbejdsholdene gik i Løbet af Fredagen. Sabotagevagten gik ligeledes, men som Erstatning herfor indsattes Politivagt. Fredag Aften mellem Kl. 20 og 22 blev Værkerne besat af tysk Militær. Til Valby Gasværk ankom 200 Soldater, til Ørstedsværket 150 og til Østre Gasværk ligeledes 150. Samtidig med at Tyskerne rykkede ind, trak det danske Politi sig tilbage. Den Kommanderende for de enkelte Afdelinger meddelte, at han havde Ordre fra den

Rigsbefuldmægtigede til at lukke for Forsyningen fra Værket. Paa Gasværkerne meddelte de tyske Teknikere, at der ikke skulde slukkes under Retorterne. Trykket blev nedsat til 30 mm, hvilket er det laveste Tryk, dersom man skal undgaa Dannelse af Knaldgas. Paa Frederiksberg Gasværk nægtede Sabotagevagten iøvrigt - at lukke op, hvorefter Tyskerne sprængte Porten og begyndte at skyde.

Søndag Aften blev der atter lukket op for Strøm, Gas og Vand. Efter at Tyskerne havde afbrudt Strømmen Fredag Aften, var Sporvejsfolkene afskaaret fra at køre ud Lørdag Morgen, hvad de ellers havde givet

170

Tilsagn om. De kunde saaledes tidligst begynde at køre Mandag Morgen, hvilket delvis ogsaa skete, men med de tilsvarende Kalamiteter som tidligere. Hen paa Formiddagen var Gaderne atter tomme for Sporvogne. Ved 11-Tiden blev Borgmester H. P. Sørensen ringet op af Major Schierholt, som indledede Samtalen med at sige: "Undskyld Hr. Borgmester, er det sandt, hvad man siger, at det er Dem og Sporvejsledelsen, som har givet Ordre til at standse Sporvognskørslen? Vi maa se at komme i Gang igen, ellers kan det blive nødvendigt at arrestere Dem, Fagforeningsformanden eller hvem, der kan have Ansvaret. Ved De iøvrigt, hvor Fagforeningsformanden er at træffe?" Det vidste Borgmesteren ikke, men han lovede at forhandle med Fagforeningen og Sporvejsledelsen ud fra den Forudsætning, at Driften maatte genoptages hurtigt. Majoren sluttede Samtalen med et: "Danke sehr, danke sehr, Hr. Bürgermeister". Hr. H. P. Sørensen gav herefter Ordre til Sporvejene om at gaa i Gang i Løbet af en Time med dansk politivagt paa Vognene. Hvis Ordren ikke blev efterfulgt, vilde dette kunne medføre de for Tjenestemænd kendte Konsekvenser. Denne Ordre udstedtes, efter at Borgmesteren havde forhandlet bl. a. med Fagforeningens Viceformand. (Formanden kom tilstede senere paa Eftermiddagen). Det viste sig, at Sporvognene kunde gennemføre Kørslen, uden at der skete Forulempninger. Allerede den næste Dag kunde Politiledsagelsen trækkes tilbage, og Livet gik atter nogenlunde normalt for Sporvejene. Inden vi forlader Sporvejene bør en lille Episode ved Valby Remise Mandag Morgen nævnes. Borgmesteren var taget derud tidligt om Morgenen for at medvirke til at faa Vognene i Drift. I Remisen holdt han en kort Tale til Sporvejsfolkene og lovede at staa paa Forperronen i den første Vogn, som kørte ud. Vognen startede, men kom ikke ret langt, før Ruderne blev knust. Personalet og Borgmesteren maatte hurtigst muligt søge tilbage til Remisen, hvor de blev modtaget med Hurraraab. Under Retræten blev der raabt "Skruebrækkere" efter dem.

Torvevæsenet, Begravelsesvæsenet m. m.:

Efter at Tyskerne om Lørdagen havde gjort Skridt til at afbryde Forbindelsen til og fra Byen, besluttede man at redde, hvad reddes kunde fra Kødbyen. Banepersonalet havde indstillet Arbejdet om Morgenen, Fredag, saa Vognene kunde ikke blive lossede. Der stod 29 Vogne med Kød, deraf 20 et godt Stykke Vej fra Aflæsningsstedet. Planen om at holde Kødets friskt ved at oversprøjte Presseningerne med Vand nu og da maatte opgives. I Kødbyens Kølehal hang ca. 1500 Svin, Okser og Kalve, som man mente kunde holde sig nogle Dage, uanset at Strømmen var afbrudt. Om Søndagen lagde Værnemagten Beslag paa 9 Kødvogne, hvis Indhold blev hængt ind i Slagtehusets Forkølerum. Kødbyens Arbejdere mødte Mandag Morgen, men bestemte sig for at gaa hjem igen.

171

Det lykkedes dog efter Henstilling fra Magistratsafdelingen at skaffe Folk til at flytte en Del af Kødets og Flæsket bort fra Kødbyen. Saaledes fik man 150 Svin ud til Folkekøkkenerne, en Del til Gl. Kloster o. s. v. I dette Arbejde havde man en værdifuld Støtte af Politiets Udrykningsvogne. Det lykkedes ogsaa at faa de ca. 20 tilbageværende Kødvogne tømte og Kødets bragt i Sikkerhed, en Del maatte kasseres.

Grønttorvet var om Mandagen kun besøgt af en Snes Vogne. Adskillige flere forsøgte at komme ind, uden at dette lykkedes, andre blev rekvireret undervejs. Først om Tirsdagen begyndte Tilførslerne igen at antage normale Former.

Begravelsesvæsenet var ogsaa holdt op at fungere. Om Mandagen holdt Raadmand Kolbjørn Møde med Folkene paa Vestre Kirkegaard. De lovede at gaa i Arbejde mod, at Kommunen forpligtede sig til at sikre deres Familie økonomisk, dersom de blev udsat for Overlast. En Forudsætning var det ogsaa, at der straks skaffedes dem Mad. Raadmanden sørgede for, at der blev sendt en stor Ost derud samt 100 Pakker Knækbrød og Marmelade, saa Folkene kunde spise sig mætte inden de begyndte Arbejdet.

Blandt de spredte Begivenheder Raadmand Kolbjørn beretter er følgende Episode fra *Soldenfeldts Stiftelse* paa Sortedamsdossingen [i.e. Sortedam Dossing] 85: Kl. 1,15 Lørdag Morgen søgte en Patrulje at trænge ind paa Stiftelsen, men da der ikke blev lukket op, sprængte man Porten med en Haandgranat. En Del af Beboerne blev vækkede eller rettere beordret ud, men da Patruljens Medlemmer opdagede, at der kun boede gamle Damer i Ejendommen, trak de sig tilbage efter at have skudt i Gaarden. I Stedet for kommanderede man Folk ud fra Ejendommene overfor i Ryesgade og tvang dem til at rydde Barrikader, de fleste kun iført Nattøj.

I *Kommunebibliotekerne*, Griffenfeldtsgade 11 og Vibevej 52, er der gaaet Skud gennem Ruderne.

Af *Skolerne* blev 16 brugt til Fordelingen af Fødevarer til Befolkningen og et Par tjente som Kaserne for Politi. I den Classenske Legatskole, Vester Voldgade, var saaledes indkvarteret 300 Betjente, som var kaldt ind fra Provinsen.

Folkebespisningsordningen:

I de Dage, Generalstrejken varede, blev der med faa Timers Mellemrum holdt Møder mellem de Magistratsmedlemmer og Borgerrepræsentanter, som var i Kontakt med Raadhuset. Under et af de første Møder, om Lørdagen (den 1. Juli) henstillede Overborgmesteren, at Nødberedskabet blev sat i Gang under Hensyn til, at Sulten allerede var trængt ind i mangfoldige Hjem. *Det var imidlertid ikke muligt at gennemføre en egentlig Folkebespisning, før Værkerne kom i Gang.* Man søgte Forbindelse med forskellige Fabrikker, men Lederne viste sig at være bort-

172

rejst. Folkekøkkenernes eget Personale strejkede. Det Beredskab, Folkekøkkenerne laa med til Brug for en eventuel Folkebespisning, var ca. 90.000 kg Svinekød i Daaser. Hver Daase indeholdt 850 Gram Kød, hvis Indkøbspris var 3 Kr. 96 øre. Man skønnede, at 100 Gram dagligt vilde være tilstrækkeligt til en Person, forudsat, at der fandtes Kartofler og Brød i Hjemmene. En Daase skulde saaledes kunne strække til 8 Madportioner. - Man enedes om at søge Hjælp til Uddelingen fra Danske Kvinders Beredskab. Landsforeningens Formand, der bor i Rungsted, kunde man ikke komme i Forbindelse med. Københavns-Kredsens Formand var paa Ferie. Økonoma Frk. A. Eriksen, Kommunehospitalet, som selv havde Hænderne fulde, kunde meddele, at Kredsformanden havde givet Kommandoen til Fru Carstensen, som imidlertid var rejst til Køge med Børnene efter at have givet Kommandoen videre til Frk. Kjer, Pension Sastrup. Frk. K. blev ringet op, men turde ikke gaa ud, fordi der blev skudt i Gaderne; iøvrigt havde hun heller ikke Nøglen til Kontoret, som var lukket. Det lykkedes imidlertid gennem Udrykningsholdets Leder at faa indkaldt 80 Medlemmer af D. K. B. til Konservesfordelingen den følgende Dag. De paagældende Damer udførte absolut et godt Stykke Arbejde. Selve Uddelingen foregik fra 16 Skoler og fra Folkekøkkenernes Afdelinger. Politiet regulerede Tilstrømningen ved Udleveringsstederne, hvor der snart samlede sig store Køer til Trods for, at Uddelingen ikke var bekendtgjort i Forvejen. Af det samlede Beredskab uddeltes 48.000 Daaser (de solgtes til en Pris af 4 Kr. pr. Daase). Man havde frygtet, Tyskerne vilde skabe visse Vanskeligheder, hvilket ogsaa skete nogle Steder. Mandag Morgen mødte igen en Del Mennesker og spurgte, om Udleveringen fortsattes, men man fandt det rigtigst at se Tiden an. Restbeholdningen - 42.000 Daaser - er endnu i Behold.

Vareforsyningen:

Mandag (den 3. Juli) forhandlede med Repræsentanter for Hovedstadens Brugsforening om en Varefordeling gennem Brugsforeningernes Organisation (Kolonialforretningerne). Man havde i første Omgang til Raadighed 100.000 kg Havregryn, 50.000 kg Hvedemel, 10.000 kg Byggryn, 10.000 kg Sukker, 2-300.000 kg Ost, 100.000 kg Smør, Knækbrød, Kartoffler og Kaffeestatning. Hvis det blev nødvendigt, skulde Varerne sælges i den følgende Tid (6-8 Dage). Baade Medlemmer af Brugsforeningerne og Ikke-Medlemmer skulde have Adgang til at købe. Hele Overskudet skulde gaa til et velgørende Formaal. Ordningen kom imidlertid ikke til at virke, da Arbejdet blev genoptaget den følgende Dag, og Butikkerne kunde aabnes overalt.

Fra Raadhuset blev Folkebespisningen og Varefordelingsordningen ledet af Borgmester Julius Hansen med Bistand af Raadmand Kolbjørn,

173

Borgerrepræsentant, Fru Edel Saunte, Direktør Gjersing (Kartoffelcentralen), Dyr læge Seidel m. fl.

Mælketilførslen:

Den 30. Juni var der stadig Forbindelse mellem Formanden for Storkøbenhavns Mejerier, Direktør Georg Pedersen, som holdt Borgmester Julius Hansen á jour. Endnu samme Aften kom et Mælketoget ind til Frederiksberg Station fra Roskilde. Mælken gik til de større Mejerier, som paatog sig Fordelingen.

Om Mælkesituationen i de følgende Dage giver Hr. Julius Hansen følgende detaljerede Redegørelse:

"Den 1. Juli kørtes Mælk til Hospitaler, Stiftelser og Børnehjem, men ikke til Butikkerne. Mejeriernes Detailvogne kørte heller ikke. Der solgtes imidlertid Mælk fra en Del af Mejerierne: Enigheden, Solbjerg, Trifolium, Aashøj og Lyshøj. Det rygtedes hurtigt i Byen, og der skabtes lange Køer af Købere, men ingen blev afvist. Samme Dag etableredes ved Mejeriernes Bistand Udlevering af Mælk til Familier med Spædbørn. Denne Mælk solgtes fra Bispebjerg Hospital, Kommunehospitalet, Sundby Hospital og Frederiksberg Hospital. Politiets Højttalervogne kørte rundt i Byen og kundgjorde dette. Paa nogle af Mejerierne solgtes ogsaa Mælk til Spædbørn.

Søndag den 2. Juli fortsattes Salget af Mælk fra Mejerierne. Ved et Møde paa et af Mejerierne Søndag Formiddag oplyste Solbjergs Direktør, at Værnemagten havde forlangt at faa Mælk og havde afgivet følgende Erklæring:

"Der deutsche Wehrmacht überlassen A/S Det danske Mælke-Kompagni die Milchtransport der mit Auto zu Kopenhagen ankommen, dagegen A/S Det danske Mælke-Kompagni täglich 500 Liter Süßmilch zu dem Wehrmacht liefern.

Die Milch wird von Wehrmacht auf dem Molkerei abgeholt. Ausserdem werden 200 Liter Süßmilch zum Lazarettsschiff Berlin, Langelinie, geliefert.

Die Milch wird bezahlt mit dem officiellen Preis bar.

Kopenhagen, den 2. Juli 1944.
sign. Zøger
Stabszahlmeister."

Ved Mælketransporten ad Landevejen anvendtes denne gebrokkne Erklæring, som bidrog til at aabne Spærringen for Vognene.

Søndag Eftermiddag blev saa mange Arbejdertillidsmænd, som det var muligt at faa Forbindelse med, indbudt til et Møde paa Raadhuset, hvor Repræsentanter fra Mejerierne var til Stede, og hvor jeg redegjorde for Situationen og henstillede indtrængende til Tillidsmændene at søge

174

Forbindelse med de ikke mødte Tillidsmænd og i Fællesskab at søge at formaa Arbejdere af de forskellige Kategorier til at møde Mandag Morgen for at udkøre Mælken. De mødte Tillidsmænd gjorde Rede for de Vanskeligheder, Kuskene havde haft de foregaaende Dage, hvor de havde været udsat for saarende Tilraab og for Risiko for Overlast. Tillidsmændene gav Løfte om at søge at formaa deres Kolleger til at møde paa Mejerierne Mandag Morgen for at behandle de indkomne Mælkemængder, men turde dog ikke give Løfte om, at Vognene kunde køre ud, med mindre Arbejdet optoges i Almindelighed i Byen; imidlertid vilde Mandagen forløbe med Mælkebehandlingen, saaledes at Udkørsel i større Stil først kunde forventes at finde Sted Tirsdag Morgen. Hospitalskørselen paatog man sig imidlertid at sikre saa vel som Kørsel af Mælk til Spædbørn til Salg fra de fire Hospitaler.

Søndag Aften telefoneredes fra Raadhuset til et betydeligt Antal Mejerier paa Sjælland og Vognmænd, og der blev truffet Aftale om Leverance af Mælk i saa stor Mængde som muligt.

Afdelingschef i Handelsministeriet Skat-Rørdam telefonerede til mig Søndag og gav Tilsagn om al nødvendig Bistand, hvis vi havde Brug for Ministeriets Hjælp for at faa Mælk og Madvarer frem. Afdelingschefen, der opholdt sig i Lyngby, mente at være i Stand til at skaffe en Del Mælk fra nordsjællandske Gaarde, i hvert Fald til smaa Børn. Han oplyste, at der fandtes en Del Kødkonserver tilhørende Baconudvalget, som det sikkert var muligt at faa overladt.

Mandag den 3. Juli, hvor Arbejdet var ventet optaget, var Arbejderne ogsaa mødt paa Mejerierne, men da Sporvognene ikke var kommet i Gang, og der stadig frygtedes Vanskeligheder for Vognene, vilde Kuskene ikke køre med Mælk til de almindelige Forbrugere. Arbejderne holdt Møde fra Kl. 10 1/2 og erklærede sig senere villige til at begynde Arbejdet igen, hvis Byens Liv havde taget mere normale Former. Direktør Georg Pedersen oplyste, at der nu ikke var meget Mælk tilbage, og i en Radioudsendelse Kl. 9 meddeltes det, at der kun fandtes Mælk til Hospitaler og Børnehjem. Transportspandene var imidlertid ikke kommet Leverandørerne i Hænde, saa ogsaa dette maatte ventes at udskyde større Leverancer endnu i nogen Tid. Ved Middagstid viste det sig imidlertid, at der kom en Del Mælk ind med Biler.

Om Eftermiddagen fik jeg telefonisk Opfordring fra De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, der holdt Møde paa Rigsdagen, til at søge Mælkevognene kørt ud Tirsdag Morgen, selvom det maatte forventes, at Mælkemængden var ringe. Jeg havde kort efter en Forhandling med en Repræsentant fra Mælkeriarbejdernes Fagforening, Vilh. Christensen, som paatog sig at sammenkalde saa mange som muligt af Tillidsmændene og Repræsentanter fra de forskellige Grupper af Arbejdere. Senere indløb Besked om, at Arbejderne vilde møde Tirsdag Mor-

175

gen. Umiddelbart derefter havde jeg et Møde med Formanden for de tre Detailhandlerforeninger, som jeg opfordrede til at medvirke til, at Mælkebutikkerne aabnedes Tirsdag Morgen.

Henvendelsen til Vilh. Christensen resulterede i, at der Mandag Aften blev optaget Fællesforhandlinger mellem Mælkeriarbejdernes Tillidsmænd paa den ene Side og Repræsentanter for Foreningen af Storkøbenhavns Mejerier paa den anden, som sluttede Mandag Kl. ca. 21 med det Resultat, at Tillidsmændene Tirsdag Morgen umiddelbart efter Spærretidens Ophør overfor Fagorganisationernes Medlemmer vilde gaa ind for Arbejdets Genoptagelse, og samme Aften udsendtes følgende gennem Pressens Radioavis ordinære Udsendelse Kl. 21,45:

Fra Mælkeriarbejdernes Tillidsmænd:

Paa Grund af en indtrængende Henstilling fra ledende Mænd fra faglige og politiske Institutioners Sider, vedtager Fællestillidsmændene for Trifolium, Enigheden, Solbjerg og Engrosmejerierne at genoptage Udkørselen af Mælk

Tirsdag Morgen den 4. Juli, saa at de københavnske Mejeriarbejdere derved gør deres Indsats for, at Byens Befolkning atter kan blive forsynet med Mælk, i Særdeleshed diegivende Mødre og Smaaabørn.

sign. Wilh. Christensen Fællestillidsmand Solbjerg	sign. Jens Larsen Fællestillidsmand Engrosmejerierne
sign. Harald Nielsen Trifolium	sign. Frederik Larsen Enigheden

Fra Foreningen af Storkøbenhavns Mejerier:

I Tilslutning til denne Erklæring oplyser Foreningen af Storkøbenhavns Mejerier, at de særlige Udleveringer af Mælk paa Mælkeforsyningerne og Hospitalerne ophæves, hvorfor Publikum fra og med Tirsdag Morgen henvises til deres sædvanlige Leverandører, der vil fordele det Kvantum Mælk, det under Hensyn til de stærkt begrænsede Tilførsler lader sig gøre at stille til Raadighed for Forhandlerne, bedst muligt og fortrinsvis til diegivende Mødre og Spædbørn.

sign. Georg Pedersen	sign. S. Abrahamsen
sign. S. Møller Sørensen	

og som Resultat af Borgmesterens Forhandlinger:

Fra Detailhandlerorganisationerne:

I Tilslutning til forannævnte Erklæringer henstiller Organisationerne for de storkøbenhavnske Mælkedetailhandlere, Københavns Mejeriforening, Københavns Detailmejerier, og Smør- og Margarinehandlerforeningen til sine Medlemmer i Morgen Tirsdag at aabne Butikkerne til

176

sædvanlig Tid og holde dem aabne hele Dagen ogsaa i Middagsstunden, saaledes at Leverandørmejeriernes kørende Materiel, der nu belastes til yderste Evne, kan blive ekspederet hurtigst muligt.

Schalburgfolk beslaglagde Mælk.

I Løbet af Mandagen havde nogle Schalburgfolk paa Lyngbyvejen standset Vognmand Peter Nielsen, Gentofte, som kom med 2.567 kg Mælk fra direkte Leverandører i Nordsjælland til Mejeriet *Granly*. Af dette Kvantum blev forlangt udleveret 10 Spande Mælk, ligesom det blev forlangt, at Restkvantummet skulde afleveres til det paa

Lyngbyvej beliggende Hellerup Mejeri. Den af Schalburgfolkene beslaglagte Mælk blev afregnet med almindelig Pris til Hellerup Mejeri, der senere afregnede det fulde Kvantum til Granly Mejeri.

De Mælkebiler, som Tyskerne havde givet fri Passage til Byen i Løbet af Søndagen og Mandagen, nægtedes Udkørselstilladelse Mandag Eftermiddag. Det lykkedes at faa Vognene igennem efter længere Ventetid, ved at der fra Foreningen af Storkøbenhavns Mejerier til hver enkelt af de paa Udfaldsvejene holdende Lastbiler med tomme Spande blev udstedt en saalydende Erklæring:

"Es wird hiermit bescheinigt, dass

Fuhrunternehmer

Chauffeur

mit dem Lastkraftwagen, Polizei Nr.

Milch und/oder Butter von

an die Molkerei

befordert. Es wird ausserdem bescheinigt, dass die betreffende Lieferungen zwecks Versorgung der kopenhagener Hospitalen und Zartkinderheim u. a. angewendet werden, weshalb der Lastkraftwagen laut vereinbahrungen zwischen der betreffenden deutschen und dänischen Behörden ist berechtigt die obengenannten Transporte vorzunehmen."

Da man først Mandag Aften havde Vished for, at Tillidsmændene Tirsdag Morgen vilde gaa ind for normal Udkørsel af saavel Engros som Detailvogne, blev der ikke lige levnet Tid til Opgørelse af de enkelte Virksomheders Beholdninger, og Udkørselen Tirsdag Morgen kunde derfor kun blive med højst forskellige Kvantiteter, som varierede fra 35 til ca. 50 pCt. af Forbruget før Arbejdsnedlæggelsen.

Saavel under som efter Arbejdsstandsningen blev imidlertid samtlige Hospitaler, Børnehjem, Klinikikker etc. fuldtud betjente.

Allerede om Onsdagen kunde Udleveringerne til Butikker og Detailvogne forøges noget, men da de tomme Spandes Tilbagesendelse var kommet ud af normal Rotation, var det endnu en Gang nødvendigt gennem Radioen at gøre Forbrugerne opmærksomme paa, at der vilde hen-

177

gaa et Par Dage, før Mælkeleverancerne kom ind i normal Gænge, og en normal Efterspørgsel kunde dækkes."

Hospitalsvæsenet:

For Hospitalsvæsenet kom Dagene til at forme sig som en meget realistisk Generalprøve paa, hvad man kan vente under Luftværnsforhold. Hospitalsvæsenet fulgte til de mindste Enkeltheder de udarbejdede Luftværnsplaner. Iøvrigt vilde man overhovedet næppe kunne have klaret alle de mange Opgaver, der væltede ind over Hospitalerne, uden ved Hjælp af den ved Luftværnsplanerne skabte Organisation. Trods de Mangler, der endnu er til Stede med Hensyn til at gøre Hospitalerne selvforsynende i teknisk Henseende, er der dog tilvejebragt mange Hjælpemidler med Henblik paa Katastrofesituationer, og fremfor alt vidste man overalt straks, hvorledes man skulde gribe Sagerne an til Løsning af de utallige Spørgsmaal, der dukkede op. *Patienterne*: I Løbet af Ugen fra Mandag den 26. Juni, da Spærretiden indførtes, til Mandag den 3. Juli, da der atter blev Ro, indbragtes til Hospitalerne i Storkøbenhavn samt til Retsmedicinsk Institut 697 Patienter, hvoraf 97 var dræbt eller døde senere.

Det var fortrinsvis Kommunehospitalet, Rigshospitalet, Sundby Hospital, Bispebjerg Hospital og Frederiksberg Hospital, der fik Patienter indbragt i større Antal. I det hele taget kunde Hospitalsvæsenet have ønsket en bedre

Fordeling af Patienterne. I en Katastrofesituation bør Patienterne fordeles til alle de Hospitaler, der er i Stand til at modtage kirurgiske Patienter. Københavns Amtssygehus fik saaledes kun ganske faa Patienter, og om Lørdagen indbragtes i Løbet af 1 Time 67 Patienter til Sundby Hospital, medens det nærliggende Sct. Elisabeths Hospital ingen fik. Spørgsmaalet om Fordeling af Patienterne paa flere Hospitaler tager i første Række Sigte paa at sikre alle de tilskadekomne den fornødne Behandling saa hurtigt som muligt. Derimod tænkes der mindre paa Sengepladserne, idet alle de større Hospitaler ved Udskrivning eller ved Opstilling af Ekstrasenge i Reglen omgaaende vil kunne fremskaffe et betydeligt Antal Sengepladser. Ogsaa ved denne Lejlighed havde man trods de mange Indlæggelser rigelig Plads paa Hospitalerne, fordi man straks ved Generalstrejkens Begyndelse udskrev praktisk talt alle de Patienter, som man alligevel vilde have udskrevet Løbet af de nærmeste Dage. Den 30. Juni og 1. Juli blev saaledes udskrevet ialt 1329 Patienter fra de modtagende Hospitaler, og samtidig overflyttedes fra Københavns Kommunes Hospitaler 38 Patienter til Nørre Hospital og De Gamles By.

Behandlingen af de ofte svært læderede Patienter forløb tilfredsstillende, ikke mindst i Betragtning af de Vanskeligheder, der forvoldtes ved de tekniske Forsyningers Svigten, og som bevirkede, at rent Vand

178

ikke kunde fremskaffes i saa store Mængder som til daglig, og at der ikke kunde røntgenfotograferes, hverken med de store Apparater eller med de transportable Apparater.

Blodtransfusionstjenesten blev straks etableret. Man indkaldte de Donorer, som i Forvejen var tilknyttet Hospitalerne, foretog straks Blodtapning og fyldte det Blod, som fremskaffedes, paa Flasker, der opbevarede i Køleskabe.

De tekniske Forsyninger: Afbrydelsen af de tekniske Forsyninger gav som allerede nævnt Anledning til mange Vanskeligheder for Hospitalerne. Blandt de Hospitaler, der ikke har eget Kedelanlæg, var Kommunehospitalet og Rudolph Berghs Hospital saa heldige fortsat at faa Damp fra Varmeværkerne, medens dette f. Eks. ikke var Tilfældet paa Blegdamshospitalet, hvor der blev etableret Nødkogning i Funktionærboligernes Vaskekedler.

Gas havde saa at sige alle Hospitalerne i hele Perioden, om end Trykket paa Gassen var betydelig svagere end normalt. Af Storkøbenhavns Hospitaler har kun Bispebjerg Hospital og Amtssygehuset i Gentofte eget *Elektricitetsanlæg*. Alle de øvrige Hospitaler maatte klare sig med deres meget nødtørftige Akkumulatorbatterier eller helt undvære Elektriciteten. Dette betød, at Belysningen svigtede, Elevatorerne gik i Staa, Røntgenapparater kunde ikke anvendes og ligeledes ej heller de elektriske Køkkenmaskiner og andre Maskiner. Kommunehospitalet kunde med sit Akkumulatorbatteri klare Belysningen paa Operationsstuerne og i Hospitalsoverledelsens Kommandostation, men maatte iøvrigt ty til Spritlamper, Stearinlys og anden Nødbelysning. Elevatorernes Standsning betød, at ikke blot de mange saarede og øvrige indbragte Patienter, men ogsaa mange tunge Varer m. m. - f. Eks. Iltflasker - maatte bæres op ad Trapperne, hvad der betød en stor Belastning for personalet.

Vandboring findes kun paa Rigshospitalet, Finsensinstitutet og paa Amtssygehuset, men ikke paa noget af Københavns Kommunes Hospitaler, som alle kun har en relativ mindre Beholder, der vel for nogle Dage kan forsyne Hospitalet med Drikkevand, men slet ikke kan levere noget som helst af de Vandmængder, der paa et Hospital benyttes til Rensning, Rengøring eller Udskylning af W. C.er Paa Kommunehospitalet pumpede man ved Hjælp af den Motorsprøjte, der er beregnet til Brandslukning, Vand fra Søerne ind i Badekarrene i Mandsbadet. Herfra hentede den til denne Opgave udpegede Del af Personalet Vand i Spande og bragte det, rundt paa Afdelingerne til Opvask m. m. samt til Udskylning een Gang om Dagen af W. C. Kummerne. Paa andre Hospitaler klarede man sig meget nødtørftigt ved Anvendelse af nogle Vandvogne, som med stor Imødekommenhed blev stillet til Raadighed af Stadsingeniørens Direktorat. Paa Sundby Hospital lod man Vandvognene køre til Stranden

179

efter Saltvand, der benyttedes baade til Udskylning af W. C'er og til Paafyldning af Kedlerne i Maskinhuset. For Bispebjerg Hospital, der foruden at have eget Kedelanlæg, besørger Vasken for Kommunens forskellige Hospitaler, kunde Manglen paa Vand let være blevet katastrofal. I det hele taget var Manglen paa Vand det, der i allerstærkeste Grad generede Hospitalerne. De mange hygiejniske og sanitære Foranstaltninger, der betragtedes som uomgængeligt nødvendige paa ethvert moderne Hospital, blev med eet Slag sat ud af Kraft. Man følte sig derfor paa dette Omraade nærmest sat tilbage til middelalderlig Hospitalsdrift og mindedes Pesthusene og de gamle Stiftelser, hvor Hygiejne ofte var et ukendt Begreb, og Smittespredning indenfor Hospitalerne derfor hyppigt forekom.

Vareforsyningerne: De forskellige Hospitaler var paa det Tidspunkt, da Generalstrejken indtraadte, meget forskelligt forsynet med Levnedsmidler og andre Varer, men uanset dette var der for alle Hospitalerne adskillige Varer, som savnedes. Der iværksattes derfor fra Hospitalsoverledelsens Kommandostation en centraliseret Forsyning af alle de Hospitaler, der ikke selv var i Stand til at skaffe sig det nødvendige. Saaledes skaffedes Brød, Smør, Is og mange andre af de daglige Forsyninger. Disse Varer transporteredes paa de Vogne, der var stillet til Raadighed for Hospitalsoverledelsen, medens det lykkedes f. Eks. Kartoffelleverandøren at komme rundt med egen Vogn, saaledes at han selv kunde holde Hospitalerne forsynet efter Anvisning fra Centralkontoret.

Da de store Mælkeforsyninger laa indenfor Afspærringen og havde egne Køleanlæg - tildels uafhængige af Strømtilførsel udefra - var Hospitalernes Forsyning med Mælk lige saa vel som Spædbørnenes sikret nogle Dage. Søndag Formiddag fik Hospitalsvæsenet Anmodning om at yde Assistance ved Uddelingen af Mælk til Hjem med Smaabørn. Det ordnedes derfor straks saaledes, at Familier med Børn under 4 Aar fra Søndag Kl. 12 kunde købe Mælk paa Kommunehospitalet, Sundby Hospital og Bispebjerg Hospital, hvilket bekendtgjordes rundt omkring i Gaderne ved Hjælp af Politiets Højttalervogne. Som Bevis for Berettigelse til Mælkekøb skulde medbringes Børnenes Daabsattester. Salget fortsatte om Mandagen fra Kl. 9, og paa disse 2 Dage blev der fra de 3 nævnte Hospitaler solgt ialt 28.000 l Mælk. Paa Kommunehospitalet paatog en af Overlægerne sig Tilsynet med Mælkesalget, der iøvrigt paa alle Hospitalerne forløb gnidningsløst paa Grund af Befolkningens Forstaaelse og udmærkede Holdning trods lang Ventetid.

Undertiden blev det nødvendigt overfor Folk, der i særlig Grad savnede Mad, at se bort fra de strenge Aldersbestemmelser, og paa samme Vis blev der ogsaa fra adskillige Hospitalskøkkener udleveret lidt Brød og Smør til Personer - ofte gamle -, der ikke havde faaet Mad i flere Dage.

180

Transportmateriel: Foruden de Vogne, Hospitalerne i Forvejen raadede over, var der af Hospitalsoverledelsen truffet Aftale med Solbjerg Mejeri om, at der derfra i Luftværnskatastrofer skulde stilles et Antal Lastvogne til Raadighed for Hospitalstjenesten - senere er en tilsvarende Aftale truffet med Mælkeriet Enigheden - . Der sendtes derfor Bud til Direktøren for Solbjerg med Forespørgsel, om man ogsaa i denne Situation vilde stille Vogne til Disposition, naar der blev draget Omsorg for, at disse blev tydeligt afmærket som kørende for Hospitalerne. Svaret var imødekommende, og der stillede omgaaende 5 Lastautomobiler, som i 4 Dage havde fuldt op at gøre med at køre Varer til Hospitalerne.

Fra Stadsingeniørens Direktorat stilledes foruden de nævnte Vandvogne nogle Personautomobiler til Disposition, ligesom paa Kommunehospitalet et Par af Reservelægerne beredvilligt stillede deres Vogne til Raadighed. Disse Vogne anvendtes til mindre Varetransporter, til Afhentning og Hjemkørsel af Bloddonorer, Hjemkørsel af lettere tilskadekomne efter endt Behandling o. s. v.

2 Motorcykler, som Hospitalsoverledelsen i Henhold til Luftværnsplanerne havde lejet 3 Dage før Generalstrejken, blev benyttet til Ordonnanstjeneste af forskellig Art, og de stod næppe stille i de Dage, Vanskelighederne stod paa.

Endelig har Hospitalstjenesten Aftale med Københavns Sporveje om, at alle Sporvejenes Omnibusser under Luftværnskatastrofer skal kunne benyttes af Hospitalerne til Evakuering eller Hjemkørsel af Patienter. 2 af disse

Vogne rekvireredes, den ene indrettet til liggende Patienter, den anden til siddende Patienter. Den sidste blev benyttet 2 Dage til Hjemkørsel af Patienter.

Alle de benyttede Køretøjer bar paaskrift om, at de kørte for Hospitalerne og var forsynet med Sanitetsmærket - den røde Firkant, der staar paa Spidsen - enten som Papskilt eller som Flag, og overalt blev Afmærkningen respekteret, saa Vognene ingen Vanskelighed havde med at passere hverken de danske Folkemængder eller de tyske Soldater. Dog blev der ikke givet Tilladelse til Passage af de særlige Spærrestillinger, der oprettedes i Byens Udkant. Saaledes blev der nægtet Tilladelse til Passage for en Vogn, der en af Dagene skulde transportere en Blok Is fra Kommunehospitalet ud til en meget daarlig Patient paa Skt. Lukasstiftelsen, der laa i Ilttelt. Men efter nogen Forhandling med Vagten, gik denne ind paa, at Isen ræktes over Spærrestillingen til de to Mand fra Skt. Lukasstiftelsen, der for alle Tilfældes Skyld var mødt frem.

Telefonerne: Medens de almindelige Telefoner som bekendt var afbrudt, saaledes at det ikke engang blev Hospitalernes Personale tilladt at telefonere til det Hospital, hvor de var ansat, raadede Hospitalstjenesten over det som Luftværnsforanstaltning etablerede Telefonsystem med

181

direkte Ledninger ikke blot til Politigaarden og Brandvæsenet, men ogsaa til samtlige Hospitaler i Storkøbenhavn paa nogle faa Undtagelser nær. Dette Telefonsystem var uberørt af den almindelige Telefonlukning, og dette muliggjorde, at man fra Hospitalsoverledelsens Kommandostation til Stadighed havde nøje Føling med alle Hospitalerne og kunde faa Oplysning om, hvilke Forsyninger, der savnedes, hvor mange Patienter, Hospitalerne kunde modtage, og hvormange, der allerede var indbragt etc. Kort sagt dette Telefonsystem muliggjorde Etableringen af en virkelig Centralledelse i disse vanskelige Dage, medens man uden dette havde været afskaaret fra at yde en væsentlig Del af den Assistance, som nu faktisk blev ydet.

Personalet: Paa Hospitalerne var der ingen, der strejkede. Alle arbejdede godt, og de, der ikke havde noget at udføre paa deres sædvanlige Arbejdsomraade, stillede sig til Disposition for anden Tjeneste.

Straks Fredag Formiddag blev alle ikke paabegyndte Ferier annulleret.

Lægerne gik godt i Spidsen m. H. t. ikke at spare sig selv. Trods det enerverende Arbejde, Varmen og de mange Vanskeligheder tog de fleste af dem Vagt langt ud over deres sædvanlige Vagtordning. Paa samme Vis gik det for Sygeplejerskerne. Det var naturligt Sygeplejerskerne paa Optagelsesafdelingerne, Operationsstuerne og paa de Kirurgiske Afdelinger, der havde den haardeste Belastning, men ogsaa Sygeplejerskerne paa de øvrige Afdelinger havde dog Vanskeligheder nok at klare. Læger og Sygeplejersker paa de medicinske Afdelinger forestod i stor Udstrækning Blodtapning, af de tilkaldte Donorer.

Ogsaa de øvrige Personalegrupper udførte et stort og dygtigt Arbejde, for manges Vedkommende ofte under farlige Forhold under Transport af Patienter eller af Varer til Hospitalerne. C.B.-Mandskabet, hvis Indsats til daglig eller under Luftværnsøvelser ofte har givet adskillige Lejlighed til letkøbte Bemærkninger, hævdede sig ved denne Lejlighed paa en saa dygtig Maade, at det aftvang Respekt til alle Sider. De tog Vanskelighederne uden at kny og trods den lange Tjeneste, der for manges Vedkommende blev Tale om, var Disciplinen god.

En hel Del af Personalet var afskaaret fra at tage til deres Hjem om Aftenen paa Grund af Spærringerne. Til disse blev der skaffet Sovepladser paa Hospitalerne, ligesom der for mange af Personalegrupperne blev sørget for Bispisning, da de ikke selv var i Stand til at skaffe sig Mad.

Mandag Formiddag, da Situationen tog sig yderst truende ud, anmodede man pr. Radio de frivillige kvindelige Hospitalshjælpere om at henvende sig paa de Hospitaler, hvortil de er knyttet, for at faa nærmere Instruktion. Det var hermed Hensigten, at Hospitalerne skulde lade

182

Hospitalshjælperne træde ind i Arbejdet til Aflastning af Sygeplejerskerne, der efterhaanden trængte til Hvile. Der blev imidlertid ikke Brug for Hjælpen i nævneværdig Grad, da Situationen afspændtes i Løbet af Dagen.

Centralkartoteket for Tilskadekomne: Hospitalsoverledelsens Centralkartotek for tilskadekomne kom ved denne Lejlighed beklageligvis ikke i Anvendelse. Uanset dette modtog man i Hospitalsoverledelsens Kommandostation gennem Politiet og Hospitalerne mange Forespørgsler fra paarørende. Disse Forespørgsler maatte man da udsende til samtlige Hospitaler over det direkte Telefonsystem, hvad der virkede tungt og alt andet end tilfredsstillende og i meget høj Grad belastede Telefonerne, der i Forvejen var stærkt optagne af andre Meldinger.

Døde: En særlig Vanskelighed opstod for Hospitalerne ved den Ophobning af døde, som foranledigedes af, at der ikke blev foretaget Begravelser i disse Dage. Samtidig var Kølemaskinerne i Hospitalernes Ligfryserum sat ud af Virksomhed, hvorfor det flere Steder viste sig nødvendigt at præparere Ligene ved Indsprøjtning med Formalin.

Hele Situationen, som den her er beskrevet, har - siger Hospitalsvæsenet - med stor Tydelighed vist, at ingen af de etablerede Luftværnsforanstaltninger er overflødige, men at de tværtimod bør udbygges bl. a. for yderligere at sikre de tekniske Forsyninger.

Brandvæsenet og Ambulancetjenesten:

Et vigtigt Afsnit for sig er Brandvæsenets og Ambulancetjenestens Virksomhed. Det statistiske Materiale om Udrykningerne de enkelte Dage suppleres paa en udmærket Maade af indgaaede Rapporter til Brandchefen. Vi har heri nogle af de bedste Øjenvidneskildringer af, hvorledes Befolkningen reagerede i disse Dage.

Straks efter Spærretidens Indførelse den 26. Juni opstod der Uroligheder, som medførte et forøget Krav til Brandvæsenets Personale og Materiel. Saaledes var der i *Døgnet den 26. Juni Kl. 0-24* ialt 115 Ambulanceudrykninger mod normalt 50-60 Udrykninger, og der transporteredes 43 saarede og 4 dræbte i Brandvæsenets Ambulancer. Ligeledes var der i samme Døgn 16 Brandudrykninger (mod normalt 5-6), heraf 5 Udrykninger til Baal paa Gaderne, særlig i Nørrebro-Kvarteret.

I *Døgnet 27. Juni Kl. 0-24* var der ialt 87 Ambulanceudrykninger og 13 Personer saaret af Skud transporteret til Hospital, medens 4 Personer dræbtes. I sammel Tidsrum var der 15 Brandudrykninger, heraf 8 Ud-

183

rykninger til Baal paa Gaderne paa Amager og i Nørrebro-Kvarteret. En Udrykning til Baal i Nansensgade Kl. 21,42 er særlig bemærkelsesværdig, idet Brandmandskabet her blev forhindret i Slukningsarbejdet paa Grund af Ildkamp i Gaden.

Den 28. Juni Kl. 0-24 var der ialt 82 Udrykninger med Brandvæsenets Ambulancer, og der transporteredes 16 saarede. I samme Døgn var der 29 Brandudrykninger, heraf 16 til Baal og andre mindre Ildpaasættelser samt 6 Udrykninger til falske Alarmeringer fra Brandalarmer.

Den 29. Juni Kl. 0-24 var der ialt 83 Ambulanceudrykninger, og der transporteredes 15 saarede. I samme Døgn var der 11 Brandudrykninger, heraf 8 til Baal paa Gaderne og 1 til Bellahøj, hvor den store Trætribune nedbrændte om Natten. Ilden var formentlig paasat.

Den 30. Juni Kl. 0-24 var der ialt 256 Ambulanceudrykninger, og der transporteredes 9 dræbte og ca. 150 saarede til Hospital. Sidstnævnte Tal er noget usikkert, idet der fra det indsatte C.B.-Mandskab til Ambulancetjenesten ikke i alle Tilfælde blev indgivet fuldstændig Rapport over foretagne Udrykninger.

I Døgnet var der 33 Brandudrykninger, heraf 4 falske Alarmeringer og 20 til Baal og andre Ildpaasættelser.

Blandt sidstnævnte maa anføres Brandene Nørrebrogade 16, "Buldog", Stengade 36-38 og Korsgade 16, der alle var af større Format. Herom senere.

Den 1. Juli Kl. 0-24 var der 245 Ambulanceudrykninger, og der transporteredes 13 dræbte og 140 saarede. Det sidste Tal maa tages med samme Forbehold som det for Døgnet den 30. Juni.

I samme Tidsrum var der 28 Brandudrykninger, heraf 3 falske Alarmeringer, 8 Baal eller Ildspasættelser. *Blandt de øvrige Udrykninger maa anføres 10 til Brændselsoplag, hvor der som Følge af Strømafbrydelsen Fredag Aften og den deraffølgende Hindring for at kunne lempe Brunkul o. l. med Kran opstod Selvantændelse.*

En af Brandvæsenets Tjenestemænd, Brandmester Jørgensen, blev om Morgenen. paa Vej hjem fra Tjeneste dræbt ved Skud.

I Døgnet den 2. Juli Kl. 0-24 var der 136 Ambulanceudrykninger, og der transporteredes 20 saarede og 3 dræbte.

I samme Tidsrum var der 16 Brandudrykninger, heraf 7 til Kulpladser (Selvantændelse i Brunkul m. v.), 4 til varmløbne elektriske Motorer, antagelig som Følge af, at den elektriske Strømforsyning blev oprettet om Aftenen, og 1 bestaaende af Udlaan af en gammel Haandkraftsprøjte til De Forenede Eddikebryggerier i Strandgade til Brug ved Oppumpning af Eddike, hvorved Eddike til en Værdi af flere Hundredetusinde

184

Kroner blev reddet. Endvidere udlaantes C.B.-Ambulancevogne til Transport af Mælk og Fødevarer for Socialministeriet og Københavns Folkekøkkener, ligesom der ved de paa Brandstationerne stationerede Vandvogne fra Stadsingeniørens Direktorat afhentedes Drikkevand af de nærmestboende. Endvidere afhentede nærboende Vand fra Brandstationernes Vandbeholdere, der anvendtes ved Øvelser.

Ved de af den tyske Værnemagt foretagne Afspærringer var al Trafik standset; dog lykkedes det i Løbet af Formiddagen at faa 9 Mand af Brandvæsenets Vagtstyrke, som boede udenfor Afspærringen og havde samlet sig paa Gentoftes Brandstation, bragt gennem Afspærringen, hvorefter de fordeltes paa Brandstationerne.

Ved en af de oprettede C.B.-Telefonvagter (Ingrid Jespersens Skole), blev en indkaldt C.B.-pligtig, der endnu var i civil Paaklædning, anholdt af 3 tyske Soldater, fordi han, efter hvad der oplyses, havde stukket Hovedet ud af Vinduet og raabt, at der var svensk Presse Kl. 19,30.

I Døgnet 3. Juli Kl. 0-24 var der 102 Ambulanceudrykninger; blandt disse forekom der dog kun Transport af 10 Personer saaret ved Skud og ingen dræbte. Af Brandudrykninger var der 13, heraf 9 til Kulpladser. Endvidere udlaantes 2 C.B.-Ambulancevogne til Transport af Fødevarer fra Folkekøkkenet i Møllegade til forskellige Aldersrenteboliger. Den fra den 30. Juni gældende Bestemmelse om, at Brandvæsen og Politi skulde have særlig Tilladelse til Udrykning i Spærretiden, bortfaldt Natten til den 4. Juli, saaledes at Brandvæsenet uhindret kunde arbejde paa de brændende Brændselsoplag, dog maatte Brandmandskabet, der arbejdede paa Hovedstadens Kulimport i Sydhavngade, inddrages den 4. Juli, da man gentagne Gange var udsat for Beskydning af tyske Vagtposter.

Iøvrigt nægtede Kranførerne paa en Del af Kulpladserne om Mandagen den 3. Juli at optage Arbejdet; en enkelt Kranfører var endda blevet truet paa Livet, om han gik i Arbejde (Hovedstadens Kulimport).

Først om Tirsdagen den 4. Juli, da alt Liv i Hovedstaden atter fik sit normale Præg, optoges Arbejdet paa Kulpladserne, og dermed aftog Brandene, saaledes at Brandvæsenet i Døgnet den 4.-5. Juli kun havde 2 Brande paa Kulpladser.

Folkestemningen og Storbrandene.

I en foreløbig Rapport for Vagtdøgnet 30. Juni-1. Juli giver Brandinspektør *Jalser* bl. a. følgende Skildring af en Udrykning til Dybbølsgade:

"Branden, der meldtes som Husild fra Kælder til Kvist, viste sig at være et Baal paa Gaden, antændt af ituslaaede Møbler. (N.B. Alle Anmodninger om Udrykning til ufarlige Baal blev afslaaet). Ved Ankomsten til Brandstedet pøb Folk ad Brandvæsenet og kom med Tilraab som

185

"Skruebrækkere" o. l. Det var haabløst at tænke paa Slukningsarbejde, hvorfor Køretøjerne beordredes hjem, hvad der udløste en voldsom Begejstring hos Folkemængden, der raabte Hurra. Folk løb fra Fortovet hen og slog mig paa Skulderen og raabte: "De er vel nok en Guttermand!" En Mand puttede en Cigar i Haanden paa mig og raabte: "Brandmanden skal have Tobak." Andre stoppede Æsker Cigaretter, Cerutter i Hænderne paa mig, en uundgaelig Tobakstildeling, der virker særligt overvældende paa en Ikke-Ryger."

- I Rapporten fra Fredag den 30. Juni fortæller Brandinspektør Jalsø videre,

at allerede ved Vagtens Overtagelse Kl. 8 var 2 Stationer uden Tender, idet der manglede Mandskab til disse Køretøjer. Man savnede ogsaa enkelte Medlemmer af Mandskabet paa andre Køretøjer. Endnu inden Kl. 8 kunde der ikke etableres Forbindelse med visse Telefoncentraler, hvad der for Brandvæsenet var ensbetydende med, at Anmeldelser pr. Telefon maatte ophøre. Folk fandt dog ret hurtigt ud af at henvende sig direkte paa Brandstationerne eller til Politi- og C.B.-Brandvagter, hvorfra Meldingerne gennem Distriktskommandoerne kunde ekspederes videre til Vagtcentralen. En Brand i nogle store Oplag af Brunkulsbriketter i Frihavnen blev anmeldt mundtligt paa Brandstationen i Østbanegade, og Sabotagen Kl. ca. 9 paa Aluminiumsfabrikken paa Englandsvej blev anmeldt fra en Hjelpebrandvagt ca. 3 Kvarter senere. En af Virksomhedens Bygninger var fuldstændig jævnet med Jorden og alt Træværk slaaet til Pindebrænde, hvori der var 3-4 mindre Antændelser, som Fabrikluftværnet holdt nede med Haandsprøjte og en mindre Motorsprøjte. Det er ganske givet, at disse Slukningsredskaber ved øjeblikkelig Indsats har forskaanet Virksomheden for stor Brandskade.

Kl. ca. 10 begyndte en voldsom Anvendelse af Ambulancerne - en Anvendelse, der vedvarede uformindsket lige til Midnat. Størstedelen af Udrykningerne gjaldt Tilskadekomne eller Dræbte ved Skydning i Gaderne samt Tilfælde af Chok, Overfald o. s. v., hvortil kom en lang Række Sygetransporter. Et Utal af Anmodninger om Hjælp maatte afvises eller udsættes, ligesom Hospitalernes Anmodning om Hjemkørsel af Patienter atter og atter maatte udsættes, da der ikke var tilstrækkeligt med bemandet Materiel. Ud over det normale Materiel bemandedes nogle af de gamle Ambulancer samt 3 Færdselsvogne, og paa Station C anvendtes Tenderholdet snart som Tenderhold snart som Ambulancehold. Mandskabet til disse Køretøjer sammensattes af C.B.-Mandskab fra Station H, yngre Brandinspektører og Ingeniører samt af C.B.-Ambulancemandskab, som hentedes hjemme.

Antallet af Ambulanceudrykninger paa Grund af Uroligheder var i dette Vagtdøgn størst omkring Istedgade, Blaagaardsgade-Kvarteret samt

186

Nørrebrogade fra Søerne til Runddelen. Barrikader i Gaderne opførtes i stigende Tal og vanskelig- eller umuliggjorde Ambulancernes Arbejde. I flere Tilfælde var det heller ikke muligt paa Grund af Skydning at yde Hjælp saa hurtigt, som det kunde ønskes.

Ved Middagstid rettedes Henvendelse fra Politiet til Brandvæsenet om Assistance ved Nedtagning af udenlandske Flag, hvad jeg afslog, dels fordi vi var stærkt belastet paa anden Maade, dels fordi jeg ikke turde risikere Overlast paa Materiellet paa Grund af dette Arbejdes særlige Karakter.

Kl. 15,17 rykkedes ud til Brand i "Buldog". Der havde lige efter Middag været Demonstration paa Nørrebrogade ved "Buldog", og Politiet var ankommet med en Udrykningsvogn for at sprede Mængden, der dannede en Klynge tværs over Gaden og nægtede at spredes, hvorefter Politiet kørte bort.

Efter Plyndring af Varehuset, hvorfra Varer kastedes i Grams paa Gaden, sattes Ild paa. Branden startede formentlig i Stueetagen, hvorfra den fortsatte til 1., 2. og 3. Sal inden Brandvæsenet ankom. Stations F's Køretøjer

kom først, langt senere kom Røgtenderen og vagthavende Inspektør, der forsøgte Tilkørsel gennem Blaagaardsgade m. fl. Gader, indtil det ad Kapelvej lykkedes at naa til Nørrebrogade, hvor jeg maatte gaa fra Kapelvej til Brandstedet. Nørrebrogade var totalt spærret af væltede Vogne m. m., hvorpaa der bl. a. var anbragt nogle hængte Dukker.

Paa Brandstedet manglede det ikke paa Opfordringer til at undlade Slukning, og der var endog Folk, der var ligeglade, om hele Kvarteret brændte af. Da jeg - fortæller Brandinspektøren - var forberedt paa, at Byen eventuelt vilde faa flere lignende Hærværksbrande, anstrengte jeg mig fra første Færd paa at anvende mindst muligt Materiel og gav Ordre til kun at udlægge Slinger efter Aftale med mig. Jeg var forberedt paa, at Flyveild og Straalevarme kunde give Antændelse andre Steder i Kvarteret, hvorfor jeg ved Hjælp af Redningsinspektør Ingemann-Petersen, nogle Undergrufførere, der meldte sig til frivillig Assistance, og Politibetjente sørgede for, at alle Vinduer blev lukkede, at Gardinerne blev taget ned, at der var Vand og Vagt i et stort Antal Lejligheder, ligesom der sattes Observationsposter paa Tagene. Mange af Beboerne i Kvarteret var med faa Ejendele flygtet fra deres Lejligheder, men blev beordret op for at deltage i ovennævnte Foranstaltninger. Det aabne Baal mod Nørrebrogade bekæmpedes med Vand fra Gaden, idet det var umuligt at gøre kraftigere Indsats ved Indtrængen. Dette gjordes derimod i Ejendommen Ravensborggade 4, der ikke var helt antændt ved Brandvæsenets Ankomst. Det lykkedes at hindre Udbredelse til denne Ejendom og Bagbygningen til Trods for, at disse Bygninger var i Forbindelse med

187

Forbygningen gennem Døre. Røgdykkerne maatte trænge ind fra Redningsstigerne, der dog straks efter skulde bruges andre Steder, hvorfor Tilbagevejen for Røgdykkerne maatte sikres ved Ophængning af Krybestiger med understaaende 9 m-Stige. En særlig hastig Udbredelse fik Ilden i Taget, hvor der efter Folks Udsagn skulde være et stort Lager af Amatørfilm. Under Branden styrtede en hel Etage ned paa een Gang, hvad der et Øjeblik skjulte hele Omraadet i Røg og Støv. Lederen af Stigeholdet fra St. F., Reservebrandmester Petersen blev ramt af to Stikflammer og maatte føres til Rudolph Berghs Hospital, hvor han indlagdes stærkt forbrændt paa Hænder og mindre i Ansigtet.

Kl. 17 meldtes Brand i Konfektionsfabrikken, Stengade 36-38 (Uniformer: Ejer Palsbøl). Det brændte i samtlige Etager og desuden var der et stort Baal paa Gaden udenfor Fabrikken. Ved Ankomsten hertil truede Publikum. Jeg forklarede da Folk, at der var Fare for, at Ilden kunde brede sig videre til Beboelsesejendomme. Det lykkedes at faa Stemningen vendt, og Brandvæsenet fik et Hurra. Folk hjalp til med at fjerne Barrikader, løftede Slinger fra Gaden ind paa Fortovet, saa varsomt som Slinger vist aldrig er behandlet. Desuden hjalp de Brandvæsenet med at slukke Baalet i Gaden.

Om Branden i *Baggaardsfabrikken Korsgade 16* skriver Brandinspektøren bl. a., at Branden var voldsom og Folkestemningen her som i Stengade, men ogsaa her lykkedes det at tale sig tilrette med Folk. De øverste Etager brændte væk af Huset, et Træskur i en fra alle Sider utilgængelig Baggaard brændte og gav gode Forplantningsmuligheder til nærliggende Lokaler. Denne Brand var langt den vanskeligste at bekæmpe og langt den farligste, bl. a. fordi Brandstedet ligger tæt ved og indkilet mellem mange Beboelsesejendomme, hvortil der kun over Trapper fører snævre Adgangsveje. Branden blev bekæmpet med B-Rør og Vandkanon, der gjorde fortrinlig Fyldest. Publikum ydede særdeles stor Hjælp i Naboejendommene. Paa et Tidspunkt var det umuligt at faa Folk til Hjælp, da tyske Vagtposter i Kvarteret skød livligt. Jeg maatte saa samle Folk paa Geled inde i Genboejendommens Trappegang. Derfra marcherede vi med mig som Fløjmand tværs over Gaden i Haab om, at der ikke blev skudt paa Brandvæsenet. Iøvrigt blev Slukningsarbejdet ikke vanskeliggjort af Skydning alene, men ogsaa ved Nedstyrtning af Maskiner.

Det paagældende Vagtdøgn havde ca. 40 Brandudrykninger og ca. 250 Ambulancekørsler foruden Transport af Levnedsmidler.

Møde med en Patrulje paa Værnedamsvej.

Lederen af en Udrykning til en raseret Forretning, Gammel Kongevej 43, fortæller i en anden Rapport om Mødet med en Patulje paa Værnedamsvej:

188

"Da vi kørte tilbage ad Værnedamsvej til Vesterbrogade, begyndte en tysk Kommando at aabne Ilden med Maskingeværer, Maskinpistoler og Karabiner (1 20 mm Kanon var paa Stedet); der blev skudt i alle Retninger. En tysk Officer gav Tegn, at vi skulde stoppe og raabte "zurück"; vi kunde imidlertid ikke komme tilbage, da vi havde Paahængssprøjte. Der var et grusomt Spektakel af Skud og Raab. Jeg stod ud paa Trinbrættet og raabte "Feurwehr - Feurwehr", for at vi ikke skulde blive Maal, men Officeren gav Tegn, at vi skulde tilbage. Da nogle tyske Soldater begyndte at nærme sig os krybende og med Vaabnet rettet i den Retning, vi holdt, raabte jeg til Mandskabet om at dække sig, og de trak sig ned i Bunden af Vognen, men pludselig brød Skyderiet ud i stort Omfang, og Kuglerne peb i Luften omkring os, Stumper af Husmuren fløj ned over Vognen. Jeg raabte "sid af og søg Dækning". Mandskabet løb til Opgangene paa begge Sider af Gaden (Nr. 1 og Nr. 2). Jeg blev selv siddende under Paahængssprøjten, til alt Mandskabet var i Dækning, hvorefter jeg for ind i Nr. 1. Da Skydningen ophørte, traadte jeg ud paa Gaden, men maatte skyndsomt trække mig tilbage, da der atter aabnedes Ild, jeg havde først prøvet at stikke en Arm frem, men den var helt gal. Da Skydningen atter ophørte, traadte jeg helt ud paa Gaden og raabte til den tyske Officer "Feurwehr weiterfahren", han raabte "Augenblick", hvorefter han sandsynligvis har givet Ordre til, at vi skulde passere, og raabte til mig "Weiterfahren", hvorefter vi skyndsomst forsvandt ad Vesterbrogade.

Det er mit Indtryk, at den tyske Officer gjorde, hvad han kunde for at skaane os, han holdt hele Tiden Øje med os, medens vi var ved Vognen, jeg var taknemmelig for hans Tilstedeværelse", slutter Brandmanden sin Beretning.

Fortegnelse over indbragte dræbte og saarede, som senere er afgaaet ved Døden, under Urolighederne den 26. Juni-3. Juli 1944.

Hospitalerne.

Kommunehospitalet:

Henriksen, Einar, Kedelpasser, Oehlenschlägersgade 73.

Olsen, Aksel Robert, Hauptsturmführer (udnævnt 23. Juni, død 26. Juni), Nykøbing

Bistrup, Niels Johan.

Olsen, Karen Margrethe, Solitudevej 9.

Ravnkilde, Carlo Frederik, Mælkeassistent, Smedetoften 9.

Ladegaard, Ove, Civilingeniør, Lyngbyvej 315 B.

Nielsen, Einar, Brødkusk, Oehlenschlägersgade 64.

Christiansen, Christian, Arbejdsmand, Absalonsgade 44, 2.

189

Scherning, Hans Peter, Chauffør, Teglgaardsvej 9.

Christemen, Grethe, Husassistent, P. Bangsvej 10.

Rasmussen, Karl August, Maskinarbejder, Saxogade 6.

Andersen, Thorvald, Tilskærer, Frederiksvej 10, 2.
 Rasmussen, Knud, Konditorlærling, Sundevedsgade 2, St.
 Marietto, Guido Armando, Matros, Absalonsgade 40 A.
 Olsen, Niels Martin, Hallinsgade 24, St.
 Larsen, Kai Arne, C.B.-Brandmand, Bispebjerg Parkallé 56.
 Østergaard, Christian, Formand, Eriksgade 18.
 Christensen, Robert, C.-B.-pligtig, Enghavevej 250, 2.
 Jensen, Asta, Nansensgade 42,

Sundby Hospital:

Steffensen, Peter Frederik, Prinsessegade 53.
 Hansen, Elly Anna Vilhelmine, Aldersrentenyder, Holmbladsgade 27, V, th.
 Nielsen, Vilhelm Ole Bolett, Arbejdsmand, Minorcavej 5.
 Jørgensen, Gustav Valdemar, Brandmester, Saltværksvej 153 ?, Kastrup.
 Hauger, Gotfred Nordal, Syvens Allé 8.
 Christensen, Axel, Glommensgade 21.
 Hansen, Charlie, Hveensvej 24.
 Asmild, Jørgen, Unterführer.
 Knudsen, Ernst, S. af Direktør, Amagerbrogade 3, 1.
 Nielsen, Arne, Havnearbejder, Nansensgade 69, St.
 Lauritsen, Gurli Tove, Prinsessegade 77.
 Hansen, Poul, Smed, Trojavej 4.
 Jacobsen, Jacob Jørgen, Havnearbejder, Østrigsgade 26.
 Olsen, Svend Peter, Sverrigsgade 4, 1.
 Christensen, Kai Ole, Elev paa Arbejdsskolen, Backersvej 107.
 Jensen, John Marinus Chr., Klejnsmed, Wildersgade 60, 4.

Bispebjerg Hospital:

Jensen, John Hartvig, Bud, Hothers Plads 25.
 Dahlerup, Martha Emilie Laursen, Køkkenpige, Nørrebrogade 151 A.
 Thomassen, Eric, Guldborgsgade 12, 2.
 Voigt-Hansen, Christian Ludvig, Esromgade 6 A, 1.

Munk, Niels, Expedient, Bagerstræde 5, 2.
 Christensen, Bruno Hans Villars, Arbejdsmand, Jyllingevej 6, 2.
 Salling, Arne, Typograf, Refsnæsgade 1.
 Brix-Petersen, Otto, Husumgade 5.
 Petersen, Jutta, Lundtoftegade 44.
 Olsen, Knud Viggo, Overassistent, Ndr. Fasanvej 37 A.

190

Madsen, Inger M., Marstalsgade 10.
 Sørensen, Axel Møller, Marstalsgade 8, 5.
 Rilche, Vilhelm, Tomsgaardsvej 83.

Rigshospitalet:

Dideriksen, Vagn, Sanger, Skydebanegade 4, 1.
 Nielsen, Gurli, Syerske, Dybbølsgade 51.
 Skov, Egon, Bryggeriarbejder, Vigerslevvej 142.
 Johansen, Hobart, Lærling, Vibekegade 19, St.
 Schulsted, Helge, Ejendomshandler, Danasplads 18, 4.
 Beck, Niels Peter, Arbejdsmand, Saxogade 82.
 Kylling, Ejnar, Bud, P. Skramsgade 19, 1.
 Petersen, Anna M. Jensine, Enke efter Cigarmager, Bangertsgade 7, 3.

Finseninstituttet:

Bokdal, Edith, g. m. Farveriarbejder, Studsgaardsgade 36.
 Nykilde, Hans Christian, Politibetjent, Middelfartsgade 4.

Københavns Amts Sygehus:

Augustesen, Kaj Egon, Arbejdsmand, Holtegade 36, Holte.
 Kalling, Helmuth, Børstenbinder, Haraldsgade 58.
 Christensen, Gurli Iris, Husassistent, Rudersdalsvej 28.
 Jensen, Jens Chr., Direktør, Rønnebærvej 43, Holte.
 Diderichsen, Kaj Chr., Herreekviperingshandler, Kongevej 44, Holte.

Rasmussen, Johannes, Arbejdsmand, Lyngbyvej 427, Gentofte.

Madsen, Georg, Lærling, Hovedvej 32, Glostrup.

Frederiksberg Hospital:

Svanberg, Ib, Grosserer, Smallegade 43, 1.

Wammen, Johna Danielle Jensen, D. a. Jernhandler, Mørk Hansens Vej 22, St.

Tillmann, Jørgen, Kontorassistent, Peter Bangsvej 242, 3.

Hjuler, Svend Aage, Arbejdsmand, Svanevej 24 C.

Jensen, Erik Fruerled, Lærling, Sydhavnsgade 25.

Nielsen, Vald. Egenfeldt, Kaptajn, Carl Plougsvej 8, 4.

Militærhospitalet:

Stemann, Claus Harald Louis, Medlem af Org. Todt, Nansensgade 16, 1.

Bissø, Svend Aage, Tjener, Tinggaarden 7, 4.

191

Diakonissestiftelsen:

Madsen, Georg, Lærling, Aavejen 32, Glostrup.

Elmer, Adolf Robert, Bud v. Postvæsenet, Birkegade 23.

Sct. Josephs Hospital:

Johanneson, Svend, Jagtvej 109 G.

Hammel Petersen, Jacob, Repræsentant, Admiralgade 21, 1.

Sct. Elisabeths Hospital:

Vind, Theodor Marius, Cigarmager, Herberget, Sundholm.

Fortegnelse over indbragte døde til Universitetets retsmedicinske Institut i Tiden fra 26. Juni-3. Juli 1944, alle dræbt ved Skudlæsion.

(For at undgaa Gentagelser er her kun medtaget Personer, som ikke i Forvejen er opført under Hospitalerne).

IM Nr. 379	Fru Anna Mary Dorthea Hald, Dannebrogsgade 46, f. 25. Oktober 1916 i Hvissinge, død 26. Juni.
------------	---

IM Nr. 380	Lars Henrik Haarsløv, pens. Overbetjent, Dannebrogsgade 41, f. 13. Marts 1862 i Haarsløv, død 26. Juni.
IM Nr. 388	Else Anna Jørgensen, Ekspeditrice, Wesselsgade 6, f. 28. Juli 1915, død 27. Juni.
IM Nr. 389	Carl Albert Møller, Maskinarbejder, Oehlenschlægersgade 53 B., f. 1. Oktober 1902 i Kbhvn., død 27. Juni.
IM Nr. 390	Alfred Pedersen, Bud, Sundevedsgade 16 A., f. 26. November 1913 i Kbhvn., død 27. Juni.
IM Nr. 391	Johannes Bidstrup Nielsen, Kunstmaler, Roskildevej 261, f. 17. Maj 1902 i Holsteinborg, død 27. Juni.
IM Nr. 394	Dagmar Mathilde Andersen, Frue, Vardegade 21, 62 Aar, f. ?, død 29. Juni.
IM Nr. 398	Jytte Sørensen, ugift, uden Erhverv, Biens Allé 4, f. 11. Oktober 1921, død 29. Juni.
IM Nr. 404	Skaanning, Ejnar, Arbejdsmand, tidl. Bager, Vævergade 10, St. tv., f. 21. April 1898 i Bøvling, død 30. Juni 1944.
IM Nr. 405	Wivian Rupert Hansen, Cyklemekaniker, Korsgade 19, f. 9. Oktober 1914, død 30. Juni 1944.
IM Nr. 406	Tryggve Kristian Madsen, Arbejdsmand, Ryesgade 56, f. 21. Januar 1927 i København, død 30. Juni 1944.
IM Nr. 407	Carl Ejvind Jensen, Køkkenkarl, Helgolandsgade 4, f. 23. Juli 1913, død 30. Juni 1944.

192

IM. Nr. 408	Johannes Ewald Kjeldsen, Laboratorieassistent, Fredericiagade 69, f. 22. September 1919 i Esbjerg, død 30. Juni 1944.
IM. Nr. 409	Andreas Reinhold Holm, Skotøjsarbejder, Farumgade 1, f. 7. August 1890 i Malmø, død 1. Juli 1944.
IM. Nr. 410	Poul Edmund Holmgodt Jensen, Tjener og Bud, Fælledvej 15 B, f. 13. November 1908 i Næstved, død 1. Juli 1944.
IM. Nr. 412	Jørgen Kjær Jensen, Handelslærling, Vardegade 8 St., f. 8. Januar 1928, død 1. Juli 1944.
IM. Nr. 413	Carl-Bernh. Hager Jørgensen, Malersvend, Glumsøvej 53, f. 19. Oktober 1921 i Glostrup, død 30. Juni 1944.
IM. Nr. 415	Peer Møller Sørensen, Lædervarearbejder, Marstalsgade 8, f. 4. Februar 1923 i Aarhus, død 1. Juli 1944.
IM. Nr. 417	Ernst Ludvig Westphal, Konditor, Karlstadsallé [i. e. Karlstads Allé] 1, Brh., f. 5. Maj 1870, død 1. Juli 1944.
IM. Nr. 418	Erik Woidemann, Bud, Ryesgade 122, f. 10. Juni 1928 i København, død 1. Juli 1944.
IM. Nr. 419	Anna Maria Olsson, g. m. Smed, Ryesgade 85, f. 18. Januar 1890 i Tyskland, død 1. Juli 1944.
IM. Nr. 420	Anna Katrine Dorthea Horn, Frue, Thorupsgade 15, f. 3. August 1885 i Hjarup, død 1. Juli 1944.

IM. Nr. 422	Ejnar Frederik Dardorff Nielsen, Brødkusk, Oehlenschlägersgade 64, f. 3. September 1910 i Kbhvn., død 1. Juli 1944.
IM. Nr. 423	Carl Vilh. Jensen, Kontorassistent, Sjællandsgade 14, f. 30. Maj 1906 i Fakse, død 2. Juli 1944.

Endvidere er indbragte:

IM. Nr. 400	Ingolf Larsen-Ledet, stud. polit., Oldensti 16, f. 27. December 1919 i København, begik Selvmord d. 29. Juni efter at være blevet anholdt af Gestapo.
IM. Nr. 411	Alfred Bøggild, Grosserer, Sundvej 1, Hellerup, f. 10. Juli 1875 i Ribe, død 1. Juli efter at være paakørt af Bil med tyske Soldater.

[193]

III. Politidirektørens Beretning om Forholdene i København i Tiden fra 5. Juli til den 17. September 1944.

Fra den 5. Juli til den 6. Juli.

Kl. 13,45 blev Gernersgadevagten kaldt til Kurlandsgade 6, Radioforretningen, hvor en civil S.S.-Mand truer med Pistol for at faa sin Radio repareret gratis.

Kl. ca. 15,15 blev Medlemmer af Kaptajn Sommers Vagtkorps set i Valby og paa Vesterbro i Motorvogn uden Nummerplader. I Valby er Byfogeden af 2 Medlemmer af Kaptajn Sommers Korps blevet truet med Vaaben til at undlade en Fogedforretning, som skulde foretages hos Erik Petersen, boende hos Klint, Beethovensvej 3, 2.

Kl. 19,10 meddeltes, at de tyske Myndigheder havde ændret Spærretiden fra Kl. 23-3 til Kl. 23-4. Alle tidligere udstedte Passertilladelser skal i den nærmeste Fremtid efterprøves.

Kl. 20,03 meldtes om "Telefonbomber", Vareforsyningen, Vognmagergade 2. Politieftersøgning paa Stedet efter eventuelle "hold up"-Mænd, resultatløs.

Kl. 21,00 meldte tysk Sikkerhedspoliti om Nedlæggelse af Kranse med fornærmelige Paaskrifter mod Dr. Best og den tyske Værnemagt paa Hjørnet af Tuborgvej og Frederiksborgevej, hvor en Civilperson (muligvis tilfældigt forbigående) for nogle Dage siden blev dræbt, ramt af Projektil fra en tysk Kanon.

Det viste sig, at det kun drejede sig om, at der blev lagt Buketter paa en Stensætning ved Fortovet, hvilket havde fundet Sted i flere Dage.

Der forefaldt ingen Uroligheder af nogen Art.

Kl. 23,27 blev Gernersgadevagten kaldt til Vesterbrogade 20, hvor en beruset tysk Soldat havde skudt paa dansk Politi.

Kl. ca. 24 nægtede de tyske Vagtposter ved Knippelsbro 3 Personer, der paa Hovedbanegaarden af Politiet var forsynet med Passertilladelser, Passage.

Ordnet ved Henvendelse til Standortkommandantur.

Kl. ca. 9,45 blev en Mand ved Navn Mackenzie Baptiste skudt i Porten til sin Bopæl, Wesselsgade 5. Død ved Ankomsten til Hospitalet. Han var formentlig politisk interesseret.

Fra den 6. Juli til den 7. Juli.

Kl. 9,50 blev Gernersgadevagten rekvireret til Istedgade 118, hvor nogle med Maskinpistol bevæbnede Medlemmer af Kaptajn Sommers Vagtkorps var ved at fjerne Møbler fra en Lejlighed.

Kl. 19,00 blev Gernersgadevagten rekvireret til Bredgade udfor Hotel "Phoenix", hvor en tysk Soldat havde forsøgt at trække en Dame ind i en Bil.

Kl. 20,05 blev Gernersgadevagten rekvireret til Nørrebro Runddel, hvor tyske Soldater sloges indbyrdes.

KL. 21,07 meldtes om Ildløs i en Tjærevogn paa Retortvej; tysk Militær antagelig fra Gasværket overtog Afspærringen, og dansk Politi holdt Publikum væk.

Fra den 7. Juli til den 8. Juli.

Bibliotekar Arne Hansen har ved 16-Tiden modtaget Telefontrusel, gaaende ud paa, at dersom han talte i Radioen som planlagt, vilde han blive skudt.

En beruset S.S.-Mand har ved 18,30-Tiden skudt efter Folk i Farvergade. 4 Sikkerhedspolitimænd kom til Stede, hvoraf den ene gjorde Brug af Skydevaaben overfor Publikum, hvorefter de fjernede sig med den oprindelige Urostifter.

Kl. 18,45: Slagsmaal mellem 2 S.S.-Folk og Publikum i Larsbjørnsstræde ved "Tosca". 3 tyskuniformerede Personer tog S.S.-Mændene med til Dagmarhus.

Kl. 20 har en dansktalende, spirituspaavirket S.D.-Mand ved at true med Pistol frataget Posten ved B. T.-Hjørnet hans Magasin til Pistolen. Personale fra Station 1 fandt vedkommende ved Løngangstræde, og da han truede Politimændene med sin Pistol, skød de og saarede ham alvorligt med 6 Skud.

Kl. 22 har en Schalburgmand blandet sig i Politiets Arbejde i Adelgade omkring Nr. 67, hvor der var Gadeuorden, og truet med Pistol. Da han var blevet afvæbnet og anbragt i Transportvognen, insisterede en Kvinde paa at følge med som Vidne. Kommet op i Vognen forsynede hun den anholdte med en lille Pistol, men inden han kunde faa den benyttet mod Vognens Besætning, blev ogsaa den frataget ham. Parret blev afhentet af Gernersgadevagten.

195

Fra den 8. Juli til den 9. Juli.

Kl. 11,57 foretog tysk Politi Ransagning i Oscar Davidsens Vinstue paa Aaboulevarden, og der blev herunder afgivet nogle Skud, som dog ikke forvoldte nogen Skade. Der blev anholdt en halv Snes Personer.

Kl. 15,26 blev der udenfor Fabrikken "Vølund", Øresundsvej 147, forøvet Sabotage mod 2 Jernbanevogne, belæsset med Dieselmotorer.

Kl. 20,35 opstod der paa Hjørnet af Raadhuspladsen og Farvergade Skænderi mellem 2 dansktalende S.S.-Mænd og nogle civile. Personer. Herunder affyrede en af S.S.-Mændene et Pistolskud op gennem en Markise. De undslap begge.

Kl. 20,58 blev Gernersgadevagten kaldt til Café "Bayern", Kompagnistræde 21, hvor en dansk Frivillig nægtede at betale sin Regning. Sagen blev ordnet paa Stedet.

Kl. 23,25 blev en beruset tysk Soldat indbragt til Station 1, hvorfra han blev afhentet af Gernersgadevagten.

Kl. 23,40 blev Gernersgadevagten kaldt til Strøget, hvor 4 Schalburgfolk, deraf 1 i Uniform, gik og forulempede Folk. De var forsvundet, inden Vagten kom til Stede.

Kl. 0,50 meldte Station 5, at en Lastvogn med tyske Soldater kørte rundt og undersøgte Passertilladelser.

Kl. 2,40 blev der afgivet flere Skud af Vagtposterne ved Schalburgkasernen paa Blegdamsvej. Grunden hertil ukendt.

Fra den 9. Juli til den 10. Juli.

Kl. 14,55 blev Statsbanernes Togkontor ringet op af en anonym Person, der meddelte, at der var udlagt 26 Bomber paa Hovedbanegaarden af Schalburgfolk. Bomberne vilde springe om 10 Minutter. Det skulde være som Hævn mod Københavns Politi. Statsadvokatens Afdeling underrettet. Intet sket.

Kl. 16,24 blev Gernersgadevagten kaldt til Café "Poppedrengen", Østergade 13, hvor 2 Medlemmer af det tyske Sikkerhedspoliti og et Medlem af Waffen S.S. - sidste noget paavirket af Spiritus - havde generet en civil Mand.

Kl. 19,30 blev til Station 1 indbragt en meget beruset Mand fra Tivoli. Det viste sig, at han hørte til den tyske Værnemagt. Hans Navn er Jens Christian Poulsen, og han blev afhentet af Gernersgadevagten og indsat i Kastellet.

Kl. 22,35: Gernersgadevagten kaldt til Ny Østergade, hvor nogle tyske Marinesoldater var kommet i Slagsmaal med en civil dansk Mand om en Kvinde. Danskeren blev indbragt til Station 2, sigtet for Beruselse og Gadeuorden.

196

Kl. 23,05 blev Gernersgadevagten rekvireret til Amagerbrogade, hvor en beruset tysk Marinesoldat skød med Pistol. Han blev bragt til Kastellet.

Fra den 10. Juli til den 11. Juli.

Kl. 19,10 modtog Politiet fra "Shellhuset" Melding om, at de tyske Myndigheder agtede at rømme Uttenthals Trykkeri, Krystalgade 3. Dansk Politi modtog Trykkeriet og afleverede det til Ejerens Repræsentant.

Kl. 22,25-22,50 meldtes, at 3 berusede tyske Marinesoldater lavede Gadeuorden i Skindergade, paa Hjørnet af Gothersgade og Borgergade og paa Kongens Nytorv. Alle 3 anholdt af Gernersgadevagten.

Kl. 22,40 indfandt 5 bevæbnede Mænd sig i Automobilfirmaet Harald Andersen & Martini, Vesterport, hvor Personalet blev holdt op og indespærret. Der blev stjaalet en sort Lasalle, 4-Dørs Aargang 1938, samt Prøvenummerplader K. 38.629 eller K. 38.650. De paagældende Mænd var forsynet med Pistoler og Maskinpistoler.

Kl. 23,55 rekvireredes Gernersgadevagten til Amagerbrogade ved Højdevej, hvor en tysk Soldat mente, der var blevet skudt efter ham fra en af Ejendommene. Da Sagen formentlig var opdigtet, blev Soldaten indbragt til Kastellet.

Kl. 3,40 rekvireredes Gernersgadevagten til Markmandsgade 1, hvor en tysk Politimand havde truet sin Hustru og Svigermoder med Pistol.

Fra den 11. Juli til den 12. Juli.

Kl. 12 og Kl. 17 blev der paa henholdsvis Nørrebrogade og Prags Boulevard henlagt Blomsterbuketter og Kranse paa de Steder, hvor danske Personer blev saarede eller dræbt under Urolighederne i Anledning af Generalstrejken.

Blomsterne blev fjernet og afleveret til Nørre og Sundby Hospital.

Kl. 19,05 blev Gernersgadevagten kaldt til Farvergade 17, hvor en dansk S.S.-Rottenführer, der var beruset, havde truet Folk med Pistol. Kørt til Kastellet.

Kl. 22,45 blev Gernersgadevagten kaldt til Sundbyvester Plads, hvor en beruset tysk Soldat blev fjernet fra en Sporvogn og ført til Kastellet. Samtidig blev Gernersgadevagten kaldt til Pladsen foran Christiansborg, hvor berusede tyske Soldater havde lavet Uorden i en Sporvogn. Konduktøren havde selv faaet Soldaterne til at forlade Sporvognen.

Fra den 12. Juli til den 13. Juli.

Kl. 16,02 indløb til Udrykningstjenesten Melding om, at det tyske Sikkerhedspoliti kort forinden var kommet kørende i 2 Motorvogne (den ene Nr. 35-552) til Istedgade ved Hj. af Absalonsgade. Paa dette Sted var der

197

tidligere paa Dagen udlagt Blomster, og der var i den Anledning samlet nogle Mennesker paa Stedet. Straks da det tyske Politi stod ud af Vognene, blev 3 af de tilstedeværende Personer, deriblandt en Politifuldmægtig, med Pistoler i Ryggen tvunget til at fjerne de henlagte Blomster fra Kørebanen til Rendestenen, hvor de igen blev tvunget til, at skaffe Papir for derefter at brænde Blomsterne. Resterne af Blomsterne, som ikke kunde brænde, blev de samme Personer tvunget til at fjerne totalt fra Stedet. Medens, dette foregik, tog nogle af de tyske Politimænd Front mod de forsamlede Mennesker, som de derefter beskød med Maskinpistol; herved saarede 4 Personer, der i tilkaldte Ambulancer kørtes til Hospitalet. Politidirektøren indfandt sig kort Tid efter hos Chefen for det tyske Ordenspoliti, General Heimbürger, der afstod fra at gribe ind i det foreliggende Tilfælde, idet han fuldtud overlod Ordenens Opretholdelse til dansk Politi. Ved senere Henvendelse til det tyske Sikkerhedspoliti afstod man ogsaa herfra at foretage sig videre i Aftenens Løb.

Der var paa lignende Maade henlagt Blomster paa enkelte andre Steder i Istedgade. Disse Blomster blev liggende til samme Aften Kl. 20,15, hvorefter nogle af de tilstedeværende civile Personer fjernede dem og henstillede til de øvrige forsamlede Folk fra Kvarteret, at de skulde forlade Gaden, hvilket blev efterfulgt, og der skete herefter ikke mere i Aftenens Løb paa dette Sted.

Kl. 18,45 og Kl. 19,50 indløb Melding om Henlæggelse af Blomster dels i Frederiksborggade og dels i Helgesensgade ved Blegdamsvej. Begge disse Steder blev Blomsterne straks fjernet ved Politiets Foranstaltning, og der skete intet. I Nansensgade var ligeledes henlagt Blomster, som fjernedes uden Politiets Indblanding.

Kl. 19,30 blev der skudt igennem Vinduet til Fru Jørgensen, Lyngbyvej Nr. 100, St. tv. Skuddet var tilsyneladende afgivet i Retning fra Ryparken eller den bagved liggende Ingeniørkaserne, der er belagt med tysk Militær. Fru Jørgensen føler sig ikke truet, og det har formentlig været et vildfarende Skud.

Kl. 21,30 blev den 18-aarige Schalburgmand Erik Szubezynski, boende Egevangen Nr. 2, dræbt ved et Vaadeskud fra et Jagtgevær, medens han opholdt sig paa sin Bopæl. Skuddet affyredes af en Ven ved Navn Verner Nielsen, 19 Aar gammel, boende Egevangen Nr. 1, 2. Det tyske Politi afhentede senere Verner Nielsen.

Kl. 23,35 blev Gernersgadevagten rekvireret til Toftegaards Allé, Hj. af Mølle Allé, hvor 3 tyske uniformerede Soldater var i Slagsmaal, og hvorunder der blev gjort Brug af Skydevaaben. Soldaterne blev medtaget af Vagten, medens 3 Cykler, der formentlig tilhører Soldaterne, blev transporteret til Station 9.

Kl. 4,35 meldes fra Station 6, at tyske Soldater kører rundt i Kredsen og visiterer Folk.

198

Kl. 9,00 meddelte Politikommissæren i 5. Kreds, at han i Dag Kl. 7,50 har ladet fjerne nogle Blomsterbuketter fra Istedgade ved Hjørnerne af Absalonsgade, Dannebrogsgade og Saxogade. Blomsterne blev kørt til V. Kirkegaard, hvor de blev henlagt paa Kriegergravene. Da Politikommissæren kort Tid efter passerede Saxogade, observerede han 3 Personer, der kom bærende paa hver sin Kranse. Ved Samtale med de paagældende lovede disse, at de vilde afholde sig fra yderligere Udlægning af Kranse og Blomster, hvorefter ogsaa disse Kranse - ved de paagældende Personers egen Foranstaltning - blev henlagt paa Kriegergravene paa V. Kirkegaard.

Senere er der indløbet Melding om Henlæggelse af mindre Blomsterbuketter i Istedgade ved Hjørnet af Absalonsgade og Skydebanegade, men ogsaa disse Buketter blev fjernet ved Politiets Foranstaltning uden Episoder.

Fra den 13. Juli til den 14. Juli.

Kl. 17,10 meddelte Hauptmann Altendorf, Alsgades Skole, at der paany var henlagt Blomster i Oehlenschlägersgade, og at der var samlet en Del Mennesker. Hauptmannen oplyste, at det tyske Politi ikke ønskede at skride ind.

Station 5 blev straks underrettet og foretog det videre fornødne.

Kl. 22,50 blev Gernersegadevagten rekvireret til Station 8, hvortil der var blevet indbragt en beruset Vagtmand, som angav at høre til det tyske Politi. Paagældende blev bragt til Kastellet.

Der blev meldt om "Telefonbomber" hos Brd. Dahl, Industribygningen.

Fra den 14. Juli til den 15. Juli.

Kl. 20,45 blev Gernersegadevagten kaldt til Hornbækgade 11, hvor en Vagtmand fra Kastrup Lufthavn, Bent Christensen sammen med 3 Kammerater var brudt ind i en Lejlighed, hvor de havde stjaalet 5 Flasker Vin og 17 Pilsnere.

Kl. 21,45 blev Gernersegadevagten kaldt til Restaurant "Eldorado", Sjællandsgade 3, hvor en S.D.-Mand truede med Pistol.

Kl. 22,45 blev Gernersegadevagten rekvireret til Langeliniebroen ved Indkørslen til Frihavnen, hvor nogle tyske Marinesoldater trods det danske Politis Forbud vilde medtage nogle Piger gennem den derværende Afspærring.

Kl. 0,50 blev der meldt om kraftig Skydning i Fælledparken bag Schalburgkasernen paa Blegdamsvej. Gernersegadevagten foranledigede det tyske Politi til Stedet.

199

Kl. 1,00 blev Gernersegadevagten kaldt til Hellerup Jernbanestation, hvor en S.S.-Mand havde anholdt 2 Bakkegæster.

Kl. 1,25 blev Gernersegadevagten rekvireret til Amagertorv, hvor en uniformeret tysk Soldat skulde gaa rundt og skyde. Eftersøgningen forblev resultatløs.

Kl. 3,10 blev der i Holmbladsgade udfor Nr. 103 fundet henlagt nogle Blomster samt et tændt Stearinlys. Stationen foranledigede det straks fjernet.

Kl. 5,15 meldtes der om kraftig Skydning med Maskinpistoler ved Luftmarinestationen, Refshalevej.

Der er i Døgnets Løb meldt om "Fantasibomber" i "Grand-Teatret", Mikkell Bryggersgade [i. e. Mikkell Bryggers Gade], samt i Skolen paa Hjørnet af Istedgade og Gasværksvej, hvor der samtidig er C.B.-Brandvagt.

Fra den 15. Juli til den 16. Juli.

Kl. 17,45: Gernersgadevagten afhentet 2 berusede, tyske Soldater paa Station 6: Vagtmand Viggo Kjeld Ehrenreich, sigtet for Tyveri, og Vagtmand Niels Jens Eriksen, sigtet for Beruselse og Vold mod Politiet.

Kl. 20,48: Gernersgadevagten afhenter i Markmandsgade ved Brandstationen 2 Personer i tysk Uniform (formentlig tilhørende Luftvaabenet), som har forulempet civile Danskere.

Kl. 21,05: Gernersgadevagten afhenter 2 berusede, civile Schalburgmænd, der i Café "Papegøjen", Nørrebrogade 209, har truet med Pistol.

Kl. 21,10: 2 civile Mænd har i Café "Czardas", Jernbanegade, truet Portieren med Pistol. De paagældende var gaaet, da Politiet kom til Stede. Forgæves Eftersøgning i Kvarteret.

Kl. 23,00: En beruset, civil S.D.-Mand har ved Indgangen til Tivoli truet med Pistol for at komme ind. Anholdt af den tyske Politivagt i Tivoli og bragt til Shellhuset.

Kl. 3,10: "Telefonbombe", Pilestræde 57.

Fra den 16. Juli til den 17. Juli.

Kl. 22,50: Gernersgadevagten rekvireret til Christianshavns Torv, hvor der i en Sporvogn var Uoverensstemmelse mellem 2 tyske Soldater og nogle Danskere.

Kl. 22,54: Gernersgadevagten rekvireret til Raadhuspladsen, hvor der var Slagsmaal mellem en nuværende og en tidligere S.S.-Mand.

Fra den 17. Juli til den 18. Juli.

Kl. 21,16: Melding om "Fantasibomber" i Bergthora Teatret, Islands Brygge.

200

Kl. 23,55 afhentede Gernersgadevagten en stærkt beruset Kvinde (dansk) i "Deutsches Eck" og bragte hende til Station 1, efter at hun først var blevet udpumpet paa Kommunehospitalet.

Kl. 1,12 brændte en Lastmotorvogn, tilhørende Kristeligt Dagblad, i Rosengaarden, hvor Chaufføren kort forinden blev "holdt op" af nogle pistolbevæbnede Mænd, der, stak Ild i Motorvognen.

Kl. 1,30 undersøgte civilt tysk Politi Kvindernes Bygning, Gl. Mønt.

Kl. 1,45 trængte en Mandsperson ind paa Valby Gasværks Omraade. Han blev beskudt og forsvandt derefter.

Kl. 2,12 tog tysk Politi Opstilling paa Hjørnet af Vesterbrogade og Dannebrogsgade, hvor Trafikken blev standset og visiteret.

Kl. 2,13 opdagede et Par Politibetjente, at der var anbragt 3-4 Baal i O. Møllers Bogtrykkeri, St. Kongensgade 31 i Baghuset. Ilden blev straks slukket af Brandvæsenet, men der skete væsentlig Skade paa Maskinerne.

Fra den 18. Juli til den 19. Juli.

Nogle unge Mennesker, af hvilke en var pistolbevæbnet og en var Kvinde, har Kl. ca. 10 fjernet 14000 Patroner, der var beregnet til Nedskydning af Kreaturer, fra den gamle Administrationsbygning, Halmtorvet 11.

2 S.D.-Mænd har Kl. ca. 19,30, ved at true med Pistol, forsøgt at anholde 2 danske Civilpersoner. Gernersgadevagten, der traf de implicerede udfor Dagmarhus, dimitterede de anholdte og førte S.D.-Mændene til Kastellet.

Kl. 8,58: Skræddermester I. R. Bock, Indehaver af Firmaet Bock & Co., Østergade 26, er under Ildkamp dræbt ved Skud af nogle Personer, der var trængt ind i Virksomheden, der arbejder med tyske Ordre.

Fantasibomber i Sadelmagerværkstedet, Rosenvængets Allé 6.

Fra den 19. Juli til den 20. Juli.

Kl. 14,45 blev Skotøjsarbejder Edvin Robert Andersen, f. 9. Juni 1912, Egilsgade 18, 1., fundet død i sin Lejlighed, dræbt af flere Pistolskud gennem Hovedet. Det drejer sig formentlig om et politisk Mord.

Kl. 22,45 blind Alarm fra Hegnet ved Østre Elektricitetsværk

Kl. 2,55 meldte Station 2 Skydning ved Stationen. Det viste sig at være fra Elektricitetsværket i Adelgade, hvor Posterne paa Taget havde troet at se noget mistænkeligt. Station 2 har anholdt 2 Personer i Nærheden af Stationen, da Portvagterne hævder, at der blev skudt paa dem.

Kl. 7,25 ca. 25 Schalburgfolk i sluttet Formation gennem V. Farimagsgade mod Banegaarden. De paagældende er rejst til Ringsted.

201

Fra den 20. Juli til den 21. Juli.

Kl. 14,00: Burmeister & Wain meddeler ved Ingeniør Knudsen, at Arbejderne har vedtaget ikke at reagere ved Meddelelse om Telefonbomber. Man ønsker overhovedet ikke Underretning, hvis Virksomheden bliver truet pr. Telefon.

Kl. 16,30 anholdt tysk Politi en Vikar ved Navn Hansen i "Det Schønbergske Forlag", Landemærket 3, 2.

Kl. 20,45 blev Vagtmand i Kaptajn Sommers Korps, Poul Henry Nielsen, f. i København den 20. April 1909, boende Frøslevvej 40, fundet bevidstløs i Gaarden til Dannebrogsgade 27. Det viste sig, at han havde været i Slagsmaal paa en Beværtning.

Kl. 22,20 fandt der et "hold up" Sted paa Valseværket, Palermovej, hvor 6 Mandspersoner fulgte efter en Arbejder ind i Portnervagten og truede Portneren til at sige, hvor Vaabenbeholdningen fandtes. De fjernede sig paa Cykel, medførende 3 gamle Tromlepistoler med Patroner.

Kl. 0,15 tilkaldtes Gernersgadevagten til Roskildevvej, hvor en af Frederiksbergs Radiovogne havde stoppet K. 3183, da Føreren var spirituspaavirket.

Føreren var Landsleder for D. N. S. A. P., Jes Asmussen, der er ansat ved det tyske Gesandtskab. Han blev ført til Kastellet.

Fra den 21. Juli til den 22. Juli.

Kl. 12,08 trængte 2 Mandspersoner sig ind paa Kirkekontoret, Naboløs Nr. 2, hvor de skød Kordegn Ejner Rudolf Asbo. Den ene af Morderne holdt et Par Mennesker i Skak, som Kordegnen var i Samtale med, medens den anden affyrede 3 Skud mod hans Hoved, begge uden at sige et Ord. Han var død paa Stedet.

Kl. 15,43 er der i 8. Kreds ved et "hold up" stjaalet en Lastmotorvogn 3 t Fordmodel 1939, Nr. W. L. 469031.

Kl. 20,00 blev Gernersgadevagten kaldt til Hambroesgade, hvor nogle tyske Soldater ikke betalte for Befordring med Sporvogn. De var lige kommet fra Tyskland og havde ingen danske Penge og mente, de havde fri Befordring.

Kl. 21,25 har 3 tyske Marinesoldater og en Marineofficer, medens de sejlede med Baadene i Tivolisøen, strøget Baadens Flag og kastet dem ned i Bunden af Baaden. Feldgendarmerne anholdt de paagældende.

Kl. 23,00 har Posterne 3 A og 3 B paa Centralværkstederne (Kulsiloen) observeret 2 Personer, der kom ind paa det afspærrede Omraade fra Nord. Da Personerne ikke standsede paa Tilraab, skød hver af Posterne et Varselskud. Der blev skudt yderligere 3 Skud mod de paagældende Personer, der derpaa løb bort samme Vej, de var kommet.

Kl. 23,25 er 2 Politimænd paa Vesterbrogade ved Værnedamsvej blevet

202

afvæbnet af ca. 8 yngre Mandspersoner, der omringede dem og truede med Pistol. Der blev derefter givet Ordre til Patrouillering med 3-Mands poster om Natten.

Kl. 0,55 er en Dobbeltpost blevet afvæbnet i Østergade af 6-7 Mandspersoner, der truede med Pistol.

Fra den 22. Juli til den 23. Juli.

Kl. 15,20 blev Gernersgadevagten kaldt til Station 5, hvor en beruset Vægter ved A/S Nordwerk, Avedøre, var indbragt for at have overfaldet en Tjener i Café "Blomsten", Istedgade 109, da Tjeneren nægtede at servere for ham. Vægterens Navn er: Niels Viggo Korfitzen, f. d. 12. Juni 1919 i Lidemark. Han blev kørt til Kastellet.

Kl. 18,50 blev Gernersgadevagten kaldt til Caféen i Griffenfeldtsgade 6, hvor Vallen Richardt Bengtsson, der tilhører Schalburgkorpset i Ringsted, havde truet en af Gæsterne med Pistol. Ført til Kastellet.

Kl. 19,10 blev Gernersgadevagten kaldt til Station 1, hvor Vagtmand ved Luftvaabnet, Karl Valbert Jørgensen var anholdt. Han havde i Isbaren, Frederiksberggade 30, i beruset Tilstand været uterlig og voldsom overfor det kvindelige Personale. Da han nægtede at legitimere sig over for det danske Politi, blev han ført til Station 1. Han blev ført til Kastellet.

Kl. 20,25 blev Gernersgadevagten rekvireret til Vognmandsmarkens Kaserne, hvor de hentede en efterlyst 15-aarig Pige, som opholdt sig hos en Underofficer. Hun blev af Gernersgadevagten ført til Station 7, hvor fra hun blev afhentet af Søborg Politi.

Kl. 23,35 blev Gernersgadevagten kaldt til "Deutsches Eck", hvor nogle tyske Soldater var blevet uenige. De førtes til Kastellet.

Kl. 0,02 blev Gernersgadevagten og 1 Deling fra Udrykningstjenesten sendt til Hovedpostkontoret i Tietgensgade. Der var alarmeret fra Censuren paa 3. Sal, hvis Vagtordning administreres af Tyskerne. Vagtposterne havde skudt gennem Døren, idet de paastod, der var skudt paa dem udefra. Udefra kunde ingen Skudmærker ses, hvorimod der fandtes 6-7 Skudmærker indvendig.

Kl. 0,27 blev Gernersgadevagten kaldt til Station 5, hvortil var indbragt en Vagtmand fra Luftvaabnet, Christian Frederik Henrik Larsen, Lindeallé [i. e. Linde Allé] 11, St., der var beruset. Han var blevet fundet sovende paa Hovedbanegaarden. Han blev ført til Kastellet.

Kl. 4,20 blev der kaldt en Ambulance til Hollesens Fabrikker, Frederiksholms Havnevej 14, som Kaptajn Sommers Korps bevogter. Vagtleder Nr. 528 hævdede, at Forholdet ikke kom dansk Politi ved, og vilde kun give den Oplysning, at Ambulancen var til en Mand, der var faldet ned ad Trappen. Rekvirenten af Ambulancen - en Bager - oplyste, at der

203

var blevet sagt, at det var en af Sabotagevagterne, der var stukket med Bajonet af en tysk Vagt. Den tilskadekomne er Gunnar Orla Tesmann, Sct. Pedersstræde 41, 3. Behandlet paa Kommunehospitalet for et Hul i Hovedet og kørt til Hjemmet.

Kl. 7,14 er Dr. Kock, Ll. Mølle, Christianshavns Vold, blevet truet pr. Telefon af en ukendt Mandsperson med en meget ubehagelig Stemme.

Kl. ca. 9,00 er der hos den for Tiden bortrejste Fru Ragnhild Hansen, Trepkasgade 1, 3., forøvet Hærværk mod Møbler, Billeder m. m., som er blevet gennemsnittet. Blodspor førte til Rigshospitalet, der har behandlet en Mand for Snitsaar i Haanden. Han er efter Behandlingen forsvundet, men har paa Hospitalet navngivet sig Carlo Christensen, Bopælen ukendt.

Fra den 23. Juli til den 24. Juli.

Kl. 20,20: Gernersgadevagten rekvireret til Svanemøllens Station, hvor tyske Soldater nægter at betale for deres Billetter.

Kl. 20,52: Opdagelsespolitiet rekvirerer Gernersgadevagten og Udrykningen (Radiovogne) til Restaurant "Tosca", Frederiksberggade, hvor Bandeføreren Karen Holm menes at befinde sig.

Kl. 21,30: Den Kvinde, som blev antaget for Karen Holm, fandtes ikke ved Eftersøgningen. Hun er formentlig sluppet ud ad en Bagdør.

Kl. 23,35: Gernersgadevagten kaldt til Frederiksberggade, hvor en beruset, tysk Marineofficer afkræver dansk Politi Ausweis. Han blev fundet i Nærheden og afleveret paa Orlogsværftet.

Fra den 24. Juli til den 25. Juli.

Kl. 18,01: Mindre Ildløs i D. N. S. A. P.'s Kontor, Vesterbrogade 79, 1. Der har ikke siden de sidste Uroligheder været en hel Rude eller Dør i Kontoret, og der var ingen Personer til Stede paa Kontoret, hvorfor man ikke kan afvise Muligheden for Hærværk.

Kl. 1,00 trængte 6 ukendte Mandspersoner ind paa Pindstofte's Maskinfabrik, Trekronergade 38, hvor de holdt Sabotagevagten op. De fratog Vagten en Karabin med 6 Skud, hvorefter de forlod Fabrikken.

Kl. 7,17 blev Marinevægter, Chauffør Axel Christian Keil, f. i København 14. Februar 1900, boende Raadmandsgade 89, 1., dræbt ved Pistolskud ved Universitetsbyen paa Nørre Fælle. Drabet blev begaaet af 2 unge Mennesker, der kom gaaende. Der blev først affyret et Skud mod Keil, der var paa Cykel, hvorefter han væltede, og da han laa paa Gaden, blev der igen affyret et Skud mod ham, hvorefter de unge Mennesker undløb. Der haves ikke Signalement paa dem.

204

Fra den 25. Juli til den 26. Juli.

Kl. 13,35: Tysk Sikkerhedspoliti foretager Razzia Nyhavn 42. Der skal være anholdt 3 Sabotører, en 4., der var til Stede, faldt død om, formentlig af Choket.

Kl. 15,48: En civil S.S.-Mand, der generede Færdslen i et Fodgængerfelt ved Købmagergades Posthus og vægrede at flytte sig eller legitimere sig, er af Gernersgadevagten anholdt og kørt til Kastellet.

Kl. 16,45: Telefonistinde ved den tyske Værnemagt, Grete Dahl, f. Kragh, er fundet dræbt ved et Skud Strandlodsvej 86, St. Hun er gift med en Frikorpsmand og skal være Medlem af D. N. S. A. P.

Kl. 16,46: Gernersgadevagten kaldt til Tegholmegade, hvor nogle berusede V.K.-Folk truer Folk.

Kl. 17,20: Skydning ved Shellhuset og paa Jarmers Plads. Det drejede sig om en Mand, der var løbet fra det tyske Sikkerhedspoliti i Shellhuset. Han blev ramt i Benet af et Skud. Fanget paa Jarmers Plads og ført tilbage til Shellhuset.

Kl. 17,45: Vagtkommandøren paa Allways Radio i Sydhavnen har været i Klammeri med Gæster i Havnecaféen. Han gik, men vendte tilbage i Uniform og med Karabin, hvormed han truede Folk. Han blev truffet af Station 9's Personale paa sit Kontor, men nægtede at udtale sig. Han opgav paa Forlangende sit Nummer, hvorpaa han rettede Karabinen mod Politimændene og sagde: "Kan I saa komme ud."

Gernersgadevagten blev tilkaldt, men erklærede, at man ikke havde Beføjelse til at fjerne ham, med mindre han var fra Besindelsen paa Grund af Beruselse. Han blev dog sat fra Tjeneste, og der blev ringet efter en Afløser.

Kl. 18,40: En Cyklist strejfede paa Østerbrogade nogle tyske Soldater, der stod ved Fortovskanten. Han blev straks anholdt af de paagældende og ført til Husarkasernen. Det er endnu uoplyst, hvorvidt paagældende er løsladt.

Kl. 20,20: En lille tysk Opel-Vogn, der stod paa Parkeringspladsen foran d'Angleterre, sprængt, formentlig ved Sabotage.

En halvfuld Mand, der stod paa Fortovet foran Hotellet, udtalte, at det var Tyskerne selv, der havde lavet Attentatet. Han blev anholdt af 2 tilstedeværende, tyske Officerer. Det er endnu uoplyst, hvorvidt paagældende er løsladt.

Kl. 21,45: Gernersgadevagten kaldt til Saxogade 66, hvor tyske Soldater stod og solgte Cigaretter. De paagældende forsvundet, da Gernersgadevagten kom til Stede.

Kl. 22,10: Skydning i Sverrigsgade ved Café "Tuborg". En Ingeniør Jacob Danielsen, der arbejder for den tyske Værnemagt, har skudt en Mand - en Chauffør Jørgen Nielsen, Dovregade 18 - i Laaret.

205

Ingeniøren er af forbipasserende blevet afvæbnet og gennembanket. Begge blev kørt til Sundby Hospital under Politiledsagelse. Ingeniøren er efter Konstatning af Identitet med Ledsagelse overført til Lazarettet paa Nyelandsvej.

Fra den 26. Juli til den 27. Juli.

Kl. 12,10 er der fundet en Sprængkapsel i en Lejlighed, Lille Strandstræde 18.

Kl. 16,00: Ild i en Lægevogn ved Opera-Caféen paa Kongens Nytorv formentlig foraarsaget ved Anbringelse af en Brandbombe paa Bilens Tag. I øvrigt intet passeret.

Fra den 27. Juli til den 28. Juli.

Kl. 15,00 blev en Lastmotorvogn, tilhørende K. T. A. S., standset og undersøgt paa Østerbrogade af tysk Sikkerhedspoliti.

Kl. 17,30 blandede en civilklædt Mandsperson sig i en Anholdelse, som blev foretaget af dansk Politi i Sværtegade. Da han ikke vilde passere Gaden og nægtede at opgive Navn og Bopæl, blev han indbragt til Politistation 2. Her foreviste han tysk Ausweis og blev løsladt.

Kl. 23,55 blev Gernersgadevagten rekvireret til "Birkedals Hotel", Helgolandsgade 19, hvor en beruset S.S.-Mand, Nr. 11076: Kurt Richardt Megera, opholdt sig. Han havde her været sammen med nogle civile tyske Mandspersoner samt nogle danske Kvinder, der havde lejet et Dobbeltværelse paa Hotellet. Da Gernersgadevagten ankom, var S.S.-Manden imidlertid gaaet i Seng, hvorefter Værten gav Tilladelse til, at han overnattede paa Hotellet.

Kl 4,05 anholdt tysk Politi Massøse Inge Gille, f. d. 12. Maj 1915 i København, paa Bopælen, Østerbrogade 120,4. Anholdelsesgrunden ukendt.

Kl. 7,25 blev tidligere Medlem af Sommers Vagtkorps, John Ove Manley Johansen, f. 27. Oktober 1920 i København, saaret ved et Pistolskud i Hoften i sit Logi i Pensionatet, Rosenørns Allé Nr. 18, 5. Sal. Gerningsmanden er Medlem af Sommers Vagtkorps, Johan Henrik Bruhn, f. 20. Juli 1917 i København, Frederiksberg Allé 34, St. Da han havde tysk Ausweis, blev han overgivet til Gernersgadevagten, der bragte ham til Kastellet.

Der har i Døgnet Løb været meldt om "Telefonbomber" i Emdrup Dampvaskeri, Emdrupvej 44, og i "Aladdin Teateret", Amagerbrogade 29.

Fra den 28. Juli til den 29. Juli.

Gaars Dato Kl. ca. 18 trængte 3 pistolbevæbnede Mænd ind i Gaarden til Tietgensgade 73, hvor de tvang en Malermester til at udlevere 2 tyske

206

Motorvogne. Fra en Vogn i Gaarden fjernede de Nummerplade A 5934, som de anbragte paa en af de tyske Vogne; de tvang Maleren til at køre med til Vigerslev Allé, hvor han blev efterladt.

Kl. 14,20: Station 7 har afhentet en tysk Marineunderofficer, der i Marstalsgade 19 paa Trappegangen i spirituspaavirket Tilstand følte forbipasserende Kvinder paa Benene; Gernersgadevagten afhentede ham.

Kl. 16,10 modtog Station 7 Meddelelse om, at tysk Sikkerhedspoliti paa Hjørnet af Strandboulevarden og Gefionsgade har anholdt en Mandsperson, som var i Færd med at opnotere Nummeret paa Gestapos Bil, der stod paa Gaden. - Det er meddelt Stationen, at Læge Tramsen, Lindenovsgade 15, Dags Morgen skal være anholdt paa sin Bopæl af tysk Politi, og at hans Lejlighed skal være gennemført.

Kl. 19,10 anholdtes ved Station 7 Sabotagevagt Knud Erik Olsen i Anledning af, at han i paavirket Tilstand havde truet forbipasserende paa Lyngbyvej med Pistol.

Kl. 23,05 har Gernersgadevagten i Tivoli afhentet 2 af Kaptajn Sommers Vagtmænd, der i noget beruset Tilstand havde lavet forskellige Uordener; de førtes til Kastellet.

Kl. 3,50: Station 5: Feldgendarmene har afhentet en beruset, tysk Montør, Arnold Krüger; han blev løsladt, straks efter at man var kommet ud paa Gaden.

I Nattens Løb er ved Stenkast en Rude knust i Isbaren, Torvegade 60; Motivet muligvis politisk.

Kl. 9,15: Søpolitiet: Besætningen paa tysk Marinefartøj Moshill, liggende ved Islands Brygge, har anholdt den 17-aarige Jørgen Sønderskov, fordi denne siden Mandag Aften har opholdt sig paa Kajen i Skibets umiddelbare Nærhed; om Natten sov han under en Presenning. Besætningen overgav Drengen til Politiet; han var eftersøgt som bortgaaet fra Frederikshøj.

Fra den 29. Juli til den 30. Juli.

Kl. 18,02: Gernersgadevagten tilkaldt til "Marmorcaféen", St. Kongensgade, hvor der var Slagsmaal mellem civile Tyskere indbyrdes. De paagældende bragt til Kastellet.

Kl. 18,58: Gernersgadevagten tilkaldt til Utterslevgade 29, hvor 4 civile pistolbevæbnede Schalburgfolk havde taget Ophold paa Gaden. En Chauffør havde følt sig truet og tilkaldt Politiet. De paagældende indbragt til Kastellet.

Kl. 19,20 trængte 3-4 pistolbevæbnede Mænd ind paa Stadsingeniørens Kontor i Ragnhildsgade, hvor en Chauffør samt 3-4, der opholdt sig paa Kontoret, blev "holdt op". De pistolbevæbnede Mænd laaste Personalet inde paa Kontoret efter at have ødelagt Telefonledningen og hængt en

207

Bombe paa Døren med Bemærkningen, at den vilde springe, hvis Døren blev aabnet. De fjernede derefter en Lastmotorvogn fra Pladsen. Kort efter ringede de til Station 8 og sagde, at man kunde køre hen og lukke de indespærrede ud. Bomben paa Døren var en Attrap af Papir. Samtidig meddelte de, at Vognen nu stod paa Halmtorvet, hvor den ganske rigtigt blev fundet; hvad den har været brugt til, vides ikke.

Kl. 21,42: Gernersgadevagten rekvireret til "Montmartre", St. Regnegade 19, i Anledning af et Klammeri om et Pigebarn mellem en civil Dansker og tysk Martnesoldat. Herunder affyrede Marinesoldaten et Skræmmeskud i Gulvet. Marinesoldaten blev medtaget; den civile Dansker var forsvundet, da Vagten kom.

Kl. 23,14: Station 1 og Gernersgadevagten kaldt til Hjørnet af Brolæggerstræde og Knabrostræde, hvor en dansk Mand i tysk Tjeneste udenfor Café "Kit-Kat" var blevet ramt af et Skud. Han hedder Peder Drost, f. København, 17. Juli 1912. Gerningsmanden, der er undløbet, havde været i Skænderi med en ukendt Mand i Beværtningen; efter at være kommet ud paa Gaden skal han have affyret 6 Skud. Den saarede var i Live, da han blev kørt til Feldlazarettet.

Kl. 23,45: Gernersgadevagten tilkaldt til Nikolaj Plads, hvor en beruset Schalburgmand var blevet overfaldet. Han blev fundet bevidstløs, hvorfor han blev kørt til K. H., der udtalte, at han ikke fejlede noget. Gerningsmændene var forsvundet ved Politiets Ankomst. Schalburgmanden blev kørt til Kastellet.

Kl. 2,50: Fra Schalburgkasernen, Blegdamsvej, er der affyret en Del Skud af Schalburgfolk, der mente at have set nogle mistænkelige Fyre luske rundt med Haandlygter i den afspærrede Del af Fælledparken.

Fra den 30. Juli til den 31. Juli.

Kl. 16,15 indbragte Gernersgadevagten 2 Drengene paa henholdsvis 14 og 15 Aar til Politistationen i Store Kongensgade, fordi de med en Luftbøsse havde skudt Ruder ud i Ejendommen, Sct. Annæ Plads Nr. 10, hvor der bor tyske Kvinder.

Kl. 23,55 afhentede Gernersgadevagten en tysk Vagtmand paa Station 8, hvortil han var indbragt for Husspektakler.

Der var i øvrigt fuldkommen Ro hele Døgnet.

Fra den 31. Juli til den 1. August.

Kl. 13,55 saarede en Sabotagevagt, Smørumvej 295, 2., ved et Vaadeskud sin Søster i Benet.

Kl. 17,12 holdt nogle Sabotører Bøssemageren op i Kompagnistræde 16 og røvede 11 Pistoler, der fra Rigspolitiet var indlagt til Reparation.

208

Bøssemageren gjorde opmærksom paa, at det var Politiets Vaaben. Hertil svarede en af Sabotørerne, at hvis det var rigtigt, vilde Pistolerne blive leveret tilbage igen, da man ingen Interesse havde i at "sabotere" Politiet.

Kl. 19,44 afleverede Gernersgadevagten paa Station 5 en Maskinarbejder sigtet for at have raabt "Svinehunde" efter 2 tyske Soldater.

Kl. 19,55 blev en tysk Politisoldat, Hauptwachtmeister Eugen Herb, skudt paa Hjørnet af Matthæusgade og Enghavevej. Drabet er formentlig forøvet af 3 Cyklistere.

Kl. 21,20 ringede 2 Personer paa Entredøren hos Kaptajn Fenger, Overgaden o. Vandet 106, og truede Hustruen, der lukkede op, med en Pistol, idet de sagde, at det var Vaaben, de var ude efter. Paa Hustruens Skrig kom Kaptajnen til, og Personerne undløb.

Kl. 22,20 hentede Gernersgadevagten 1 tysk Vagtmand Børge Osmann Kristensen, der var beruset, og indsatte ham i Kastellet.

Kl. 0,30 blev Station 3's Poster, der passerede Nordhavnsværftet, beskudt, hvorefter posten fik Ordre til ikke at passere forbi Værftet.

Kl. 1,00 afhentede Gernersgadevagten en civil tysk Soldat, der vilde forhindre Anholdelse af en Kvinde. Det viste sig, at Soldaten ikke havde Tilladelse til at gaa civil eller færdes ude paa dette Tidspunkt.

Kl. 2,00 anmeldte en Kvinde paa Station 2, at hun var blevet overfaldet af en tysk Soldat, som hun havde afvist.

Kl. 2,05: Gernersgadevagten afhentede paa Station 2 en beruset tysk Sømand og fik ham til Kastellet.

Kl. ca. 9,45 indfandt to Personer sig i Urmagerforretningen, Sct. Paulsgade 45, hvor de affyrede flere Skud mod Indehaveren. Han er indbragt til Hospitalet.

Fra den 1. August til den 2. August.

Kl. 10,25 meddelte II. Afdeling, at den i Beretningen for i Gaar omhandlede Urmagers Navn er: Niels Marinus Jørgensen, 25 Aar. 2 Personer indfandt sig i hans Forretning, Sct. Paulsgade 45, og angav overfor Ekspeditricen, at de vilde købe et Ur. Derunder kom Urmageren til Stede, og den ene Person skød straks paa ham. Han blev ramt af et Skud i Hovedet og et i Brystet. Han er nu død paa Hospitalet. De 2 Personer, og formentlig 2 andre, der stod udenfor Forretningen, undløb.

Urmageren har i lang Tid været Medlem af D. N. S. A. P., og der kom mange Medlemmer af Værnemagten i hans Forretning, der flere Gange er blevet udsat for Hærværk.

Kl. 14,00 eksploderede en Bombe i en Bil, K. 2952, tilhørende den tyske Værnemagt, der stod paa Raadhuspladsen ved Lurblæserne. Vognen blev ødelagt, og 2 Bude, der passerede Stedet, blev lettere saaret.

209

Kl. 15,08 blev Guldsmed Palle Skaanstrøm dræbt ved Skud i Ejendommen Kultorvet Nr. 13, 3. Sal. Det er oplyst, at 2 Mænd efter Drabet løb ned ad Trappen og ind i D. N. S. A. P.s Kontor paa 1. Sal, hvor de blev anholdt af Opdagelsespolitiet, der straks kom til Stede, men da de paaberaabte sig, at de hørte til den tyske Værnemagt, blev de overgivet til det tyske Sikkerhedspoliti og ført til Shellhuset, efter at deres Soldbuch var blevet afskrevet af Opdagerne.

Kl. 16,25 kom 2 pistolbevæbnede Mænd ind i Kaffebaren Istedgade 98, hvor de affyrede nogle Skud mod Indehaveren, Restauratør Einar Frederiksen, f. d. 22. December 1901 i København, der blev ramt af 2 Skud i Maven. Indlagt i Kommunehospitalet, hvor han er død. En tilfældig Gæst blev ramt i Benene. Gerningsmændene undslap paa Cykel ad Sønder Boulevard. Motivet formentlig politisk.

Kl. 2,08 meddeler Station 5, at en tysk Statsborger Kurt Emil August Gert, der er Montør paa Nordwerk, har tiltunget sig Adgang til en Lejlighed, Viktoriagade 25, 5., og med en Pistol jaget Indehaveren ned ad Trappen og tvunget dennes Kone til at klæde sig af og pleje Samleje med sig. Konen har tidligere tilstaaet Gerningsmanden Samleje.

Den tyske Statsborger blev anholdt af Gernersegadevagten og kørt til Kastellet.

Kl. 3,15 meddeler Gernersegadevagten, at en Maskinarbejder paa Nordwerk, Kaj Jens Valdemar Hansen, f. d. 11. Maj 1919 i København, er bragt til Station 8, idet han, der var beruset, havde generet de tyske Vagtposter.

Fra den 2. August til den 3. August.

Kl. 15,50: Ild i en Bil udfør Kronprinsessegade 6, tilhørende Dr. Jersild. Der var anbragt en Bombe i Bilen. Vognen blev helt ødelagt, og Ruderne i Ejendommen sprængt op til 4. Sal. En tilfældig forbigående lettere saaret af Glassplinter.

I øvrigt intet passeret i Dag.

Fra den 3. August til den 4. August.

Kl. 17,26 indfandt det tyske Sikkerhedspoliti sig i Café "Tosca", Frederiksberggade, hvor de, efter at Caféen var blevet lukket, foretog Visitation af Gæsterne.

Kl. 21,50 afhentede Gernersegadevagten 2 tyske Soldater paa Trianglen. De var begge meget berusede, og de havde tabt deres Bajonetter i en Sporvogn.

Kl. 22,30 blev Gernersegadevagten tilkaldt til Station 1, hvor en civil dansk Mand, der var i Besiddelse af tysk Soldbuch, havde truet 2 danske

210

Politimænd med en Dolk, da de paagældende foretog en Anholdelse paa Raadhuspladsen.

Kl. 22,25 trængte 4 pistolbevæbnede Mænd ind i en mindre Maskinfabrik tilhørende Knud Larsen, Nørre Allé 3, hvor de røvede en Skrivemaskine og rev Telefonledningen itu. Fabrikken arbejder for Industri Syndikatet.

Kl. 1,40 blev der paa Østerbro fundet Løbesedler med antitysk Tekst.

Fra den 4. August til den 5. August.

Kl. 17,15: Slagsmaal i Café "Højbanen" mellem 2 danske. Den ene stukket i Underlivet med en Dolk.

Kl. 20,05: Husspektakler i Ejendommen Adelgade 33. En Beboer Vagtmand - i Skænderi med andre Beboere, som han beskyldte for Uddeling af illegale Skrifter.

Kl. 21,15: 3 Civilpersoner paa Cykel har paa Lyngbyvej ved Haraldsgade angrebet 3 tyske Soldater. Den ene Soldat og en forbipasserende Dame saaredes ved Pistolskud, den ene Gerningsmand muligvis ramt i Armen. Gerningsmændene formentlig flygtet til Kvarteret Vibekevang ved Klædebo Parkallé, hvor der kort efter fra tysk Side blev foretaget Afspærring og Razzia samt foretaget en Del midlertidige Anholdelser. Afspærringen m. v. hævet Kl. ca. 23. Der var ingen Uroligheder i Anledning af Razziaen, og ingen af de anholdte blev taget med.

Kl. 21,20 har tysk Politi foretaget Afspærring i Istedgade ved Nr. 38, hvor de skød en Mand og tog ham med sig. Ca. 1/2 Time senere var der 2-300 Mennesker paa Stedet. Der blev lagt nogle faa Blomster. Udrykningstjenesten kom til Stede, men der forefaldt ingen Uroligheder. Kort efter er der i forskellige Beværtninger i Istedgadekvarteret foretaget Razzia fra tysk Side. Det tyske Politi har i Beværtningerne affyret nogle Skud og 2 Steder ramt en Gæst, muligvis uden at vedkommende selv har givet Anledning dertil. De kørte desuden rundt i Kvarteret i 3 smaa Vogne og skød flere Gange efter Folk paa Gaden; herved blev 2 Mænd og en Kvinde ramt, saaledes at ialt 5 Personer er saaret i 5. Kreds. Kl. ca. 23,50 er alt roligt i Istedgadekvarteret, og der er ikke forefaldet Uroligheder.

Kl. 23,30 trængte 2 Mænd ind hos Firmaet Andersen og Martini, Gl. Kongevej 4, og frarøvede Sabotagevagten hans Pistol. Der var formentlig ialt 7 Personer, der tog en tysk Lastbil og en Tromle Benzin. Vagtmanden blev først lukket ud Kl. 3,40, da en Politipatrouille hørte hans Raab.

Kl. 0,20 blev Gernersgadevagten kaldt til Nørrebrogade ved Meinungsgade, hvor en tysk Soldat var trængt ind til en Kvinde; han kaldte hende dog ved et forkert Navn og er formentlig gaaet fejl. En Radiovogn kom til Stede og holdt Manden tilbage, men da en tysk Cykelpatrouille kom

211

til Stede og blandede sig i det, forsvandt Gerningsmanden, der dog formentlig hører til Marinevagten paa Toldboden.

Kl. 6,30: Ca. 12 Personer har foretaget et "hold up" paa Tegholmen, hos Burmeister & Wain, Brandt og Ravntoft og Always Radio. Der blev røvet ialt 4 Pistoler. Gerningsmændene undslap.

Kl. 7,10: "Hold up" i Ejendommen Holmbladsgade 47, hvor der er flere mindre Virksomheder. Gerningsmændene fjernede sig uden at foretage videre, da de fik at vide, at Vagtpersonalet ikke havde Pistoler.

Fantasibombe: De danske Bomuldsspinderier, Skolegade.

Fra den 5. August til den 6. August.

Ved den af tysk Politi i Gaar Kl. 22,40 i Vibekevangen foretagne Husundersøgelse, hvor ca. 50 mandlige Beboere blev stillet op i Geled, blev ingen Anholdelser foretaget. Der blev af tysk Politi sprængt enkelte Døre, men da Husundersøgelsen var forbi, og Afspærringen var hævet, blev alle de opstillede frigivet.

Kl. 14,05 blev Gernersgadevagten rekvireret til Station 7, da en civil Mand, der angav at høre til den tyske Værnemagt, ikke vilde betale for Droskekørsel. Et tysk Medlem af Vagten skældte vedkommende ud, og han maatte betale 5 Kr. for Kørselen.

Kl. 16,27 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Station 5, hvor den afhentede et beruset Medlem af Luftvaabenets Vagtkorps, som havde gjort sig skyldig i Gadeuorden.

Kl. 17,59 meddelte Statsadvokatens Afdeling, at det fra tysk Side var blevet meddelt, at to af de tre Personer, der blev saaret i Istedgade den 4. ds., er afgaaet ved Døden. Personernes Generalia kunde ikke opgives.

Kl. 22,00 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Café "Alaska", Farvergade 17, hvor der var opstaaet Værtshusuorden mellem danske og tyske Gæster.

Kl. 22,07: Transportvognen fra Gernersgadevagten vælter under Udrykning paa Hjørnet af Nygade og Nytorv. Ingen tilskadekomne. Vognen stærkt molesteret.

Kl. 23,40 blev en C.B.-Undergruppeløber i Cort Adelersgade frataget sin Stav af en pistolbevæbnet Mand.

Der har været Melding om Telefonbomber hos Titan.

Fra den 6. August til den 7. August.

Kl. 11,06 under Flyvervarsel blev Søpolitiets Baad K. P. 3 under Patrouillering i Gasværkshavnen beskydt med eet Skud, der blev affyret fra et tysk Handelsskib, der ligger ved KB-Møllen ved Islands Brygge.

212

Kl. 19,17 blev Politivagten i Gernersgade rekvireret til Frederiksberggade udfor "Tosca", hvor en tysk Soldat havde truet en tysk Koffardimatros, der var civilklædt. Matrosen blev ført til Kastellet.

Kl. 20,19: Gernersgadevagten rekvireret til Restaurant "Den blaa Ged" i Farvergade, hvor 2 tyske Marinesoldater havde yppet Klammeri med de øvrige Gæster og herunder overfaldet en Buntmager. Den ene Marinesoldat var forsvundet, forinden Gernersgadevagten ankom; den tilbageblevne blev ført til Kastellet.

Kl. 0,04 rekvirerede en Kvinde gennem Station 7 Ambulance og Politi til Blegdamsvej 102, hvor en Mand var blevet slaaet ned af en civilklædt Schalburgmand, hvem han efter Schalburgmandens Udsagn havde fornærmet ved at kalde ham et tysk Svin eller lignende. Schalburgmanden, der skønnedes at være lettere beruset, blev ført bort af Gernersgadevagten.

Kl. 01,00: Fru Lerche fra Gyldenlakvej 4 melder til Station 4, at der kort forinden var blevet skudt ind gennem Vinduerne til hendes Lejlighed.

Kl. 01,15 affyrede en Mandsperson et Pistolskud ved Hjørnet af Istedgade-Gasværksvej; 2 Politiposter raabte ham an, men han reagerede ikke. Derefter skød Politiposterne efter Manden, men uden at ramme. To Øjenvidner til det passerede foranlediget bragt til Station 5. Pistolmanden skal have udtalt, at han "skulde ud og ordne en Stikker."

Kl. 01,55 indbragte 3 Sporvejsfunktionærer en Mandsperson til Sundby Hospital; paagældende var kort forinden blevet overfaldet og slaaet i Hovedet med en Jernstang. Formentlig politisk Motiv.

Fra den 7. August til den 8. August.

Medlemmer af Schalburgkorpset og D. N. S. A. P. - ialt ca. 300 Personer - holdt i Gaar Kl. 10,30 Møde i Odd Fellow-Palæet. Flere af Mødedeltagerne, der alle var civile, var bevæbnede og medbragte Maskingeværer, ligesom de opstillede Vagt i Gaarden til Palæet. Mødet sluttede Kl. 16,37. Der forefaldt ikke Episoder af nogen Art.

Kl. 15,15 trængte 3 Mandspersoner, hvoraf den ene var bevæbnet med Maskinpistol, og de 2 andre med almindelig Pistol, ind i Firmaet Andersen og Martinis Lokaler, Gammel Kongevej 4-6, hvor de tvang Personalet til at udlevere sig en Personmotorvogn - K. 5601, sort Buick. Derefter tvang de en af Firmaets Mekanikere til at køre sig til Holte i Motorvognen. Der satte de ham af efter at have givet ham Kr. 1,20 til Togbilletten til København.

Kl. 20,15 blev den tidligere Politibetjent Robert Sustmann Ment, der nu var ansat ved det tyske Politi, dræbt paa en Linie 16-Sporvogn ved

213

Hjørnet af Ravnsborggade og Nørrebrogade ved Pistolskud i Nakken. De nærmere Omstændigheder foreligger endnu ikke.

Da Vagterne paa Valby Maskinfabrik Kl. 22,50 saa nogle mistænkelige Personer kredse om Fabrikkens Grund, blev en Radiovogn sendt til Stedet. Intet mistænkeligt.

Kl. 23,35 henvendte en Mandsperson, Kaj Viktor Valdemar Jensen, Fredericiagade 77, sig i Kaffebaren, Vesterbros Torv 47, og fortalte, at han samme Dag Kl. 15,15 var blevet saaret i Haanden ved Pistolskud. Han blev i rekvireret Ambulance bragt til Hospitalet. Paagældende vil ikke udtale sig, og det menes, at han dækker over noget.

Kl. 1,30 blev Personalet sendt fra Station 8 til Rungsted Plads 4, Stuen, hvor en Mand var kommet hjem med et Skudskaar i den ene Arm. Da dansk Politi ankom, var det tyske Sikkerhedspoliti imidlertid allerede paa Stedet, hvorfor dansk Politi trak sig tilbage. Paagældende blev bragt til Feldlazarettet paa Nyelandsvej.

Station 8 melder, at der Kl. ca. 2,00 er kastet med Haandgranater i Bregnerødgade udfor Nr. 9. Flere Butiksruder er knust. Entredøren til Lejligheden i Bregnerødgade Nr. 9, 1. Sal tv., er gennemhullet. af Projektiler, og efter det oplyste er Lejlighedens Indehaver, Malersvend Kaj Hansen alvorligt saaret. Han er i saaret Tilstand gaaet ad Køkkentrappen op paa Loftet, hvilket Blodspor viser. Her er han blevet anholdt og er kørt til Lazarettet paa Nyelandsvej. Det er uden Tvivl tysk Sikkerhedspoliti, der har foretaget Razzia. Fornævnte Malersvend Hansens 2 Sønner paa 15 og 17 Aar blev medtaget som anholdte.

Kl. 3,30 foretog tysk Sikkerhedspoliti Ransagning hos Nielsen, Ryparken 18, 3. Det tyske Sikkerhedspoliti vilde afhente Lejlighedens Indehaver, som dog ikke blev truffet hjemme, ligesom de forgæves eftersøgte en Politibetjent, som skulde bo i Lejligheden. Fru Nielsen kendte imidlertid ikke noget til dette sidste Forhold.

Kl. 7,20 meddeltes, at en Person Thorkild Toftegaard Jørgensen, f. 21. Marts 1915 i Skibby, Kl. ca. 2 blev afhentet paa sin Bopæl, Rantzausgade 19,1., af 6-7 Personer i tyske Uniformer. Paa Gaden blev der affyret 2 Skud paa Jørgensen, hvorefter han blev anbragt over Køleren paa en paa Gaden holden de Motorvogn, der herefter kørte mod Frederiksberg. Paagældendes Hustru turde ikke meddele noget til Politiet, der først blev underrettet, efter at hun havde meddelt det passerede til en Bekendt.

Fra den 8. August til den 9. August.

Kl. 21,25: Gernersgadevagten til Stoppestedet ved Niels Juels Statue En civilklædt tysk Marineofficer og en tysk Marinesoldat i Uniform havde røget i en Sporvogns Hovedvogn. Konduktøren paatalte det, men

214

uden Virkning. Han standsede derefter Vogntoget ved Niels Juel, og Gernersgadevagten blev tilkaldt. Vagten medtog de to Militærpersoner.

Kl. 21,45 er til Station 7 indbragt en noget beruset Matrosenobergefreiter Christian Jensen (Dansker) Feldpostnummer 39.865, der under en Sporvognstur havde truet to danske Politimænd med Pistol. Afhentet af Gernersgadevagten.

Kl. 23,25: Gernersgadevagten til en Droske udfor "Wivex", hvor en beruset tysk Soldat havde generet et Selskab. Han vilde have Selskabet til at forlade Drosken, som han selv vilde benytte. Medtaget til Kastellet.

Kl. 0,25 har en tysk Motorvogn M 132???, der kom kørende ad St. Kongensgade mod Byen med slukkede Lygter, paakørt et Hellefyr ved Hjørnet af Toldbodvej. Portvagten ved Station 3 sprang frem for at standse Vognen, men

Føreren reagerede ikke. Da Portvagten mente at høre Skud fra Vognen, skød han selv to Skud mod denne. En anden politibetjent, der patrouillerede i Nærheden, skød ligeledes mod Vognen, men denne fortsatte.

Kl. 1,40: Station 8: Brand ved Lynnedslag i Ejendommen Teglstrupvej 2-4-6. Tagetagen og nærmest underliggende Etage brændt. Et hemmeligt Ammunitionslager eksploderet under Branden. Ingen tilskadekomne. Nogle faa Familier maa evakueres, men de kan alle skaffe sig Ophold hos Familie, hvortil politiet vil bringe dem.

Fra den 9. August til den 10. August.

Kl. 10,35: Søpolitiet meddeler, at S/S "Koldinghus" for Tiden bliver undersøgt af Gestapo. Skibet er ført til Toldboden, og Officererne er lukket inde i deres Kahytter.

Kl. 14,00: En tysk Soldat har med Revolver tiltvunget sig Adgang til Tivoli uden Betaling. Tivoli undersøgt af Gernersgadevagten, men uden Resultat. .

Kl. 19,45: Udrykning til Rantzausgade, hvor der var samlet flere Hundrede Mennesker. Der var henlagt Blomster paa et Sted, hvor en Mand var dræbt nogle Dage i Forvejen. Blomsterne blev fjernet og afleveret paa Set. Josephs Hospital. Senere samledes der paany Folk, og Udrykningen kom igen til Stede, men alt forløb fredeligt.

Kl. 22,58: Gernersgadevagten til Østmolen, hvor tyske Skildvagter havde skudt paa 2 civile Marinevægttere, som ikke standsede paa Tilraab. De blev saarede og kørt til Lazarettet.

Kl. 1,00: Station 8 meddeler, at 8 Mænd er trængt ind paa "Titan"s Grund og har beskudt Vagten med Maskinpistoler, dog uden at ramme, samt frataget Vagten en Karabin og en Pistol. Der blev paa Pladsen fundet en Damecykle, som muligvis har været benyttet af de paagældende.

Kl. 1,29: Gernersgadevagten til Dr. Tværgade ved Adelgade, hvor en

215

beruset Schalburgmand, Ib Andersen, f. d. 20. Februar 1919, sigtes for at have skrællet en Cykle. Ført til Kastellet.

Kl. 3,06: Station 1 meddeler, at Posten i Frederiksberggade havde standset en Mand med en Mappe under Armen, som viste sig at indeholde Løbet til en Maskinpistol samt nogle Magasiner. Pludselig dukkede en anden Mand op, stak dem en Pistol i Nakken og raabte "Løb", hvorefter han affyrede et Par Skud i Luften. De 2 Politimænd løb i Dækning, medens de 2 andre forsvandt i en Taxa.

Kl. 6,15: Station 7 meddeler, at Lærling Leif Jensen, f. i København 7. Juli 1925, boende Koldinggade 20, 1., er afhentet af det tyske Politi. Grunden menes at være, at han under en Sejlur paa Roskildefjord med en Kammerat havde hejst et Sovjetflag.

Fra den 10. August til den 11. August.

Kl. 11,40 kørte en dansk Cyklist i Krydset Frederiksborggade og Nørrevold ind i en tysk Cyklekolonne, der kørte frem mod rødt Lys. Flere Cyklister væltede og tildelte den danske Cyklist nogle Slag i Ansigtet.

Kl. 12,00 blev der i Rantzausgade lagt 4 Kranse paa det Sted, hvor en Mand blev dræbt. Kransene blev bragt op til Enken.

Kl. 14,45 anholdt tysk Politi stud. jur. Erik Mogens Kofoed i Arbejdsministeriet, Tordenskjoldsgade 3. Aarsag ukendt.

Kl. 19,55 blev der lagt 2 Kranse i Rantzausgade, der ligeledes blev bragt til Enken.

Kl. 22,15 skød en Marinevægter Paa Bjerget nogle Skud med Pistol. Han blev bragt til Kastellet af Gernersgadevagten.

Kl. 22,18 afhentede Gernersgadevagten en beruset, tysk Matros fra et Handelsskib.

Kl. 0,25: Vagtmanden i Garagekomplekset i "Vesterport" meddeler, at han er blevet "holdt op" af 6 Mænd og 1 Kvinde, der derefter stjal 3 Personmotorvogne i Garagerne, - K. 10864 tilhørende Tømrermester Kastrup Nielsen, K. 4943 og K. 6316 tilhørende Organisation Todt.

Kl. 0,35 opstod der, formentlig ved Sabotage, en mindre Ild i Brændselshandler Godtfred Rasmussens Kontor, Vibevej 6, der raseredes for Inventar og Kontormaterialer. Godtfred Rasmussens private Bolig en 2-Etages Villa for Enden af den brandlidte Bygning - var overmalet med Hagekors samt Ordet "Nazist".

Kl. 1,45: Cigarhandler Lauritz Henriksen, Rentemestervej 29, St., har faaet Butiksruden knust af 4 Mursten. Han er ikke politisk interesseret.

Kl. 5,30 fandtes kommunistisk Propaganda malet paa Facaden, Frederiksberggade Nr. 1

Der meldtes om Fantasi-bombe, Vesterbrogade 38.

216

Fra den 11. August til den 12. August.

Kl. 16,03 meldtes Drabsforsøg mod fhv. Redaktør ved Kristeligt Dagblad, Gunnar Helweg-Larsen, paa dennes Bopæl, Nørrevold 10, 1. To Personer indfandt sig og ringede paa Dørklokken. Opgav, at det var "Jensen", der vilde tale med Redaktøren. Denne satte Sikkerhedskæden paa Døren og aabnede. I det samme affyredes ca. 8 Skud gennem Døren, dog uden at ramme Redaktøren, der flygtede ad Køkkentrappen. Personerne undløb ad Hovedtrappen.

Kl. 23,15 meldtes det fra Station 2, at en tysk Soldat, der sad i Beværtningen "Den blaa Café", Gothersgade 39, ved et Bord sammen med 2 Danskere, pludselig havde rejst sig op, trukket sin Pistol og skudt paa den ene Dansker, Bogbinder Asger Ellebæk Petersen, f. i København d. 10. Oktober 1918, boende Nattergalevej 68, 2., der blev ramt i højre Laar. Kørt til Hospitalet. Den tyske Soldat forsvandt, men glemte sin Livrem og Pistoltaske i Beværtningen.

Kl. 23,20, meldtes fra Station 3, at der fra en lille Privatvogn, der kom kørende ad Adelgade, var blevet affyret Skud mod en Del Mennesker, der havde samlet sig uden for et Hus, hvor der var Husspektakler. Der foreligger ingen Oplysninger om Identiteten af den paagældende Vogn. Ingen blev ramt.

I Løbet af Aftenen blev Gernersgadevagten i 5 Tilfælde tilkaldt i Anledning af, at Schalburgfolk, S.S.er eller Vagtmænd forskellige Steder rundt om i Byen havde været berusede eller lavet Gadeuorden.

Kl. 0,40 meldtes det fra Station 7, at Vagten i Firmaet "Super Service", Blegdamsvej Nr. 60, har skudt et Skræmmeskud efter en Person, der ruskede i Firmaets Port, og som ikke vilde navngive sig. Personen forsvandt derefter.

Fra den 12. August til den 13. August.

Kl. 13,05 fandtes Marinevægter Svend Oluf Ulrik Petersen dræbt i en i "Esso-Service", Vester Farimagsgade 19, henstillet Personmotorvogn. Petersen var skudt i det ene øje. Liget var i Opløsning.

Kl. 15,00 indfandt 2 Personer sig i Postkontoret, Trommesalen 2, Værelse 119, og købte et Postkort hos en kvindelig Postassistent. Lidt efter tilbageleverede de Postkortet. Der var nu paa Postkortet skrevet: "Udlever Pengene eller De bliver skudt." Postassistenten raabte efter Hjælp, hvorefter Personerne forsvandt.

Kl. 17,42 anmeldte en Mand, at han følte sig truet af 2 Schalburgfolk, der trængte ind paa ham. For at trække Tiden ud inviterede Manden de 2 Folk paa en "Genstand" i Café "Det grønne Hjørne", Stefansgade 41. De 2 Personer forsvandt, da han saa Lejlighed til at ringe til Politiet.

217

Mejerist Niels Oluf Christiansen, f. i Gandløse den 12. April 1905, boende Aalekistevej 60, St., som var anholdt for Handel med et større Parti Cigaretpapir, blev, da han havde tyske Legitimationspapirer, af Gernersgadevagten bragt til Kastellet.

Kl. 20,35 observeredes paa Ole Nielsensvej Personmotorvogn K. 2767 med 3 civile maskinpistolbevæbnede Personer, som foretog Anholdelser. Det blev konstateret, at der var Tale om tysk Politi.

Kl. 22,35 blev en civil Mand i Admiralgade standset af 2 civile Mænd. Han mente at have set "Skyggen af en Pistol" og lod sig føre ind i en Port, hvor han blev visiteret. Da Politiet kom til Stede, forsvandt de 2 Personer.

Kl. 23,20 meldes, at der paa Hjørnet af Ryesgade og Irmingersgade er eksploderet en Brandbombe, uden at der skete nogen Skade. Bomben er muligvis anbragt af nogle store Drengene, som blev set løbe fra Stedet.

Kl. 23,30 tilkaldtes Gernersgadevagten til Raadhuspladsen, hvor der havde været Klammeri mellem en tysk Soldat og en civil Mand. Den tyske Soldat var forsvundet.

Kl. 0,25 affyredes 2 Skud udenfor Vestre Elektricitetsværk, hvorefter man saa nogle Personer løbe over til en Motorvogn, der holdt ved Centralpostbygningen. Motorvognen kørte derefter bort med slukkede Lygter. Denne Episode, hvorom der indløb flere forskellige Meldinger, gav Anledning til, at der udsendtes Politi baade til Elektricitetsværket og til Tivoli, som blev gennemløst.

Kl. 2,40 blev Gernersgadevagten rekvireret til Søndre Frihavnsvej, hvor en tysk Soldat var gaaet amok. Soldaten var borte, da Vagten ankom. Senere blev Soldaten - en Kaptajnløjtnant i Marinen - anholdt af Politiet og afleveret paa sit Skib.

Kl. ca. 5,00 blev 3 Politibetjente, der patrouillerede paa Amagerbrogade, frarøvet deres Pistoler af 3 civile Mænd, der truede med Pistoler.

Kl. ca. 7,00 er det telefonisk meddelt Politiet, at tyske Soldater fra Vognmandsmarkens Skole skyder efter Ænder i et nærliggende Anlæg.

Fra den 13. August til den 14. August.

Kl. 9,05 skete der en Eksplosion paa Sporvejsskinnerne under en Linie 16-Sporvogn paa Frederiksborgvej ved Bispebjerg Krematorium. Det drejede sig kun om en mindre Knaldladning, som var lagt i Sporet, og der skete ingen Skade.

Kl. 12,25 meddelte det tyske Sikkerhedspoliti, at der var opklæbet Plakater af tysk fjendtligt Indhold paa Frederikssundsvej paa Strækningen fra Brønshøj Torv til Husum.

Kl. 16,20 blev Erling Rasmussen, født 31. Maj 1924, der var flygtet fra

218

Vestre Fængsels danske Afdeling atter paagrebet i Ejendommen, Sønder Boulevard 166, hvor han havde søgt Tilflugt.

Kl. 22 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Ny Adelgade 8, hvor tyske Marinesoldater var kommet i indbyrdes Slagsmaal, hvorunder de brugte Bajonetterne. Nogle af Marinesoldaterne blev kørt til Kastellet.

Der blev Kl. 22,18 og 22,40 alarmeret fra Østre Elektricitetsværk. Første Gang havde Vagten hørt Skud fra Gaarden til Ejendommen Trianglen Nr. 2, og anden Gang havde Vagten set 2 Mandpersoner i Gaarden til

Østerbrogade 43. Personerne havde ikke reageret paa Vagtmandens Tilraab, hvorfor han satte Alarmen i Gang og affyrede Skud. Eftersøgning iværksat uden Resultat.

Kl. 23,15 blev en Mandsperson, Einer Bagger, Læderstræde 36, 4., paa Østergade slaet ned af 2 tyske Soldater, som derefter forsvandt. Den overfaldne blev bragt til Kommnehospitalet.

Kl. 23,21 meddelte Brændselsgrosserer Godtfred Rasmussen, Vibevej 6, at han pr. Telefon var blevet underrettet om, at hans Villa vilde blive sprængt i Luften. Da han for kort Tid siden har været udsat for Sabotage, blev det beordret, at Station 8's Patrouilleposter hyppigt skulde tilse Stedet, ligesom Radiovognen i Distriktet fik Ordre til at tilse nævnte Rasmussens Virksomhed.

Kl. 0,46 udbrød der Ild i en Brændebunke paa hans Oplagsplads. Ilden var formentlig paasat, idet man fandt en 15-Litersdunk, hvori der var en ubestemmelig Vædske. Denne Dunk var stillet ind i en Brændebunke. Ilden hurtigt slukket. Kun ubetydelig Skade.

Fra den 14. August til den 15. August.

Kl. 16,50 foretog tysk Sikkerhedspoliti en Ransagning i Ejendommen, Nytorv 5, hvorunder der faldt Skud. Grosserer Kaj Nielsen og Hustru blev anholdt, og en Del illegale Skrifter og Skrivemaskiner blev medtaget.

Kl. 22,52 blev 2 Schalburgmænd saaret paa Raadvadsvej af en ukendt Mandsperson, der undløb. De 2 Schalburgmænd er Rudolf Olsen, Ole Borchsvej 25, og Arne Christian Dreier Holm, Jægersborgade 25, St.

Kl. 0,49 blev der forøvet Sabotage i Skrædderfirmaet N. P. Christensen, Vesterbrogade 34, 3. En Del Symaskiner og tyske Uniformer blev ødelagt af Saltsyre.

Kl. 1,30 trængte en halv Snes tyske Politisoldater ind paa Gasværket i Vigerslev Allé, hvor en Mand blev anholdt og Ransagning foretaget.

Kl. 4,10 blev Overretssagfører O. L. B. Jensen, der har Kontor, Gl. Mønt 4, pr. Telefon truet med at faa Kontoret sprængt i Luften.

Kl. 5,50 blev der foretaget et "hold up" overfor en Nattevagt i Fabrikken, Linde Allé 6. Virksomheden blev undersøgt, men Sabotørerne for-

219

svandt uden at medtage noget, idet de udtalte, at de ikke kunde bruge nogen af Vognene.

Kl. 7,35 blev Portvagten paa Fabrikken "Atlas", Baldersgade 3, "holdt op" og frataget 2 Pistoler.

Kl. 8,08 meddeltes det, at Arbejderne hos Burmeister & Wain, Refshaleøen, havde forladt Arbejdet som Protest mod Skydningen af 11 danske Personer.

Kl. 8,40 indløb der Melding om, at ogsaa Arbejderne hos Burmeister & Wain, Overgade neden Vandet, havde nedlagt Arbejdet af samme Aarsag.

Fra den 15. August til den 16. August.

Arbejdet blev i Løbet af Morgenen og Formiddagen nedlagt i en Del større Virksomheder og i en Del af Havnen. I Løbet af Eftermiddagen udvidedes Arbejdsnedlæggelsen til de fleste Virksomheder, Restaurationer og Forlystelser samt en Del Butikker. Der var i Dagens Løb nogen Nervøsitæt hos Folk, men ingen Uroligheder. Først paa Eftermiddagen blev der opklæbet og uddelt Løbesedler fra "Danmarks Frihedsraad" om at støtte Proteststrejken, men at genoptage Arbejdet Onsdag Morgen.

I Løbet af Aftenen forefaldt enkelte Smaaepisoder i Forbindelse med Arbejdsnedlæggelsen, specielt i Istedgadekvarteret, hvor der var samlet mange Mennesker paa Gaden. Der forefaldt dog her ingen Begivenheder af særlig alvorlig Art. I øvrigt bemærkes:

Kl. 15: K.T.A.S. har faaet en Telefonopringning om at rømme Centralen paa Hjørnet af Vennemindevej og Nygaardsvej. Intet foretaget og intet sket.

Kl. 17,25: Sabotagevagterne paa Radiofabrikken, Amerikavej 4, er blevet "holdt op" og afvæbnet.

Kl. 17,45: Gernersgadevagten afhenter fra Station 4 en beruset Vagtkorpsmand, der havde gjort sig skyldig i Værtshusuorden.

Kl. 17,45: En af de Politimænd, der den 13. om Morgenen blev "holdt op" og fik røvet sin Pistol, har ved Sundby Remise genkendt den ene af Gerningsmændene, som han sammen med en Kollega anholdt. Paagældende satte sig til Modværge, hvorved han fik et overfladisk Skudskaar i Benet. Han var i Besiddelse af den ene af de røvede Politipistoler.

Kl. ca. 19,30 blev Sporvognslineerne ad Istedgade omlagt, da der var mange Mennesker paa Gaden, og der var forefaldet et Par Forsøg paa at standse Sporvogne ved at rive Kørestængerne ned.

Kl. ca. 20,00 skal der være afgivet et Skud mod en af Politiets Udrykningsvogne paa Vesterbrogade. Samtidigt har Politiet fjernet en mindre Færdselshindring bestaaende af Fliser og Skrammel fra Sporvejsskinnerne i Kingosgade.

Kl. ca. 20,05: Nogle Medlemmer af S.D. foretog Visitation af Damer

220

udfor "Tosca" i Frederiksberggade. Politi, der kom til Stede, blev truet med Maskinpistol, hvorfor Gernersgadevagten blev tilkaldt og medtog 2 af S.D.erne.

Kl. ca. 20,45: En tysk Cykelpatrouille mente sig beskudt paa Vesterbros Torv og afgav derfor nogle Skud i Luften. Ingen Skade.

Kl. ca. 20,45: Enkelte Skud i Frederiksberggade og paa Vesterbrogade udfor Tivoli. Nærmere Omstændigheder ukendte. Samtidig er Gernersgadevagten kaldt til Vægtergaarden, hvor 5 Personer angiveligt vilde trænge ind for at skyde en Mand.

Kl. 21,50: Urostifterne har aabnet Sporvejenes Strømfordelerskab ved Enghave Plads og har afbrudt Strømmen. Omgaaende ordnet.

Kl. ca. 23 er der kastet en Sten gennem Ruden, Hirsevej 16, St. th., hos Fru Nielsen, hvis Mand arbejder for den tyske Værnemagt.

Kl. 23,25: Politiet kaldt til Kasturpvej 167 i Anledning af Skud. Da Politiet kom til Stede, blevet Trappevindue knust, og paa Trappen fandt man en tysk Flyverløjtnant, der var saaret i Benet. Han blev straks kørt til Sundby Hospital. Løjtnanten var angivelig blevet beskudt af en civil Mandsperson, da han kom gaaende paa Gaden i Følge med et Par Damer.

Kl. ca. 0,10 er nogle Mandspersoner trængt ind i Lejligheden Holmbladsgade 94. Manden og Hustruen, der var Medlemmer af D.N.S.A.P., og hvis Søn var Frikorpsmand, blev beskudt. Manden død og Hustruen haardt saaret.

Kl. ca. 0,10: Mindre Baal paa Hjørnet af Frederikssundsvej og Provstevej.

Kl. ca. 0,35: Nattevagten paa Metalsmelteriet, Carl Jacobsensvej [Carl Jacobsens Vej] 19, "holdt op" af 2 Mandspersoner med Pistol. Da Nattevagten ingen Vaaben havde, forsvandt de.

Kl. ca. 4,15: Slotsholmsvagten og Udrykningstjenesten kaldt til Firmaet Bock, Østergade 26, hvor nogle Personer var trængt ind sammen med Rengøringspersonalet og havde frarøvet Vagten 3 Tromlepistoler.

Enkelte Rudeknusninger i Nattens Løb.

Der har været meldt om Fantasibomber i Lampeskærmefabrikken, Heinesgade 1.

Kl. 4,30.-5,30 blev Sporvognene ledsaget gennem Istedgade af bevæbnet Ordenspoliti.

Der har i øvrigt i Nattens Løb været roligt i Kredsene. Arbejdet er til Morgen genoptaget paa normal Vis.

Fra den 16. August til den 17. August.

Kl. 20,05 meddelte Politivagten i Tømmergravsgade, at der fra et tysk Skib, der laa ved Kølehusets Kaj udfor Islands Brygge, blev skudt til Maals efter Flasker i Havnebassinet. Det blev senere oplyst, at Be-

221

sætningen paa Skibet mente, at det var bombelignende Genstande, der flød i Havnebassinet, af hvilken Grund de beskød dem.

Kl. ca. 21,20 indfandt en Gruppe tysk Politi sig paa "Titan", hvor det udtaltes, at det var blevet meddelt det tyske Politi pr. Telefon, at der var udlagt Bomber i Virksomheden. Da Vagtlederen oplyste, at dette ikke var Tilfældet, trak det tyske Politi sig tilbage.

Kl. 21,36 blev Gernersgadevagten rekvireret til Café Runddelen, Nørrebros Runddel, hvor 3 tyske Soldater havde truet Værten, fordi de ikke kunde faa Øl, idet Værten havde udtalt, at han intet Øl havde. Overfor Gernersgadevagten oplyste Soldaterne, at det var en Misforstaaelse, idet de kun havde anmodet Værten om at se efter, om ikke der skulde være mere Øl. Da Soldaterne forlod Restaurationen, skal flere Gæster have raabt "ud" efter dem, af hvilken Grund Gernersgadevagten anholdt en Kvinde og medtog et Vidne, som begge blev afleveret til Statsadvokatens Afdeling.

Flyvervarsel fra Kl. 23,59 til 0,59.

Der har i Døgnets Løb været Meldinger om Telefonbomber i Palace Hotellets Køkken og Burmeister & Wain, Refshaleøen.

Fra den 17. August til den 18. August.

Kl. 12,56 meddelte Udrykningstjenesten, at der var sket en Række Eksplosioner paa Nikolaisen og Nielsens Plads i Sydhavnsgade; hvor der var Ild i 2 Jernbanevogne.

Kl. 15,20 meddelte Station 1, at tysk Sikkerhedspoliti foretog en Razzia i Skindergade 45-47. Der blev foretaget en Anholdelse.

Kl. 16,58 meddelte Udrykningstjenesten, at tysk Sikkerhedspoliti foretog en Razzia i Vandkunsten Nr. 13.

Kl. 16,59 blev Gernersgadevagten kaldt til Lille Strandstræde, hvor 2 Medlemmer af Værnemagten var blevet vist ud af en Sporvogn. Den ene Person var beruset.

Kl. 18,00 meddelte Udrykningstjenesten, at 8 Mandspersoner havde indfundet sig i Sportsmagasinet F. I. B., Amagertorv 11, hvor de holdt Personalet op og tilegnede sig Forretningens Ammunition, ialt ca. 20.000 Patroner.

Kl. 18,25 meddelte Udrykningstjenesten, at 4 Lastvogne med tysk civilt Sikkerhedspoliti var kørt op udfor Ejendommen Hjørnet af Ingerslevsgade og Enghavevej, hvor der blev holdt Razzia. Dansk Politi kom til Stede og spredte et Opløb, der var i Færd med at samle sig.

Kl. 22,23 meddelte Udrykningstjenesten, at der i Skotøjsfabrikken "Stjernen", Nørrebrogade 56, havde været Kamp mellem Sabotører og Sabotagevagter. Herunder var en Sabotagevagt blevet saaret i den ene

222

Arm og indbragt til Hospitalet. Det lykkedes ikke for Sabotørerne at udføre nogen Sabotagehandling.

Kl. 22,37 blev Gernersgadevagten tilkaldt til St. Kongensgade 59, hvor en tysk Soldat havde taget Ophold i Porten sammen med en Køkkenpige fra Dagmarhus. De paagældende, der nægtede at fjerne sig, blev medtaget af Gernersgadevagten.

Kl. 23,30 meddelte Station 4, at 4 C.B.er ved Vor Frelsers Kirke var blevet "holdt op" og frarøvet deres Bælter og Stave.

Kl. 1,30 gav Udrykningstjenesten Melding om Skydning fra Ørstedsværket. Der sendtes Assistance. Vagten havde besvaret Skud, der var afgivet mod Posterne paa Værket.

Kl. 3,07 meldte Udrykningstjenesten, at 3 pistolbevæbnede Mænd var trængt ind paa Burmeister & Wain, Wilders Plads, hvor de havde frataget Vagtmændene deres Pistoler, ligesom de havde tilegnet sig en Vagtliste over Vagtpersonalet.

Der har i Døgnet Løb været Melding om Telefonbomber i "Atlas", Baldersgade og Trafikmestervagten ved Svanemøllebroen.

Fra den 18. August til den 19. August.

Kl. 13,29 blev der mod et Medlem af Kaptajn Sommers Vagtkorps, Journalistlev Erik Jacobsen, f. den 3. December 1923 i København, boende Læssøesgade 4 B, 1., affyret et Skud, da han kom gaaende i Hollands Allé, hvor han efter det oplyste skulde træffe en Dame. Skuddet ramte ham i højre Arm, men efter at være behandlet paa Sundby Hospital blev han dimitteret.

Kl. 14,15 blev Udrykningstjenesten alarmeret til Folkeregisteret, Gyldenløvesgade 15, hvor 5 bevæbnede Personer var trængt ind og havde holdt Personalet op, hvorefter de røvede ca. 20.000 færdige Legitimationskort med tilhørende Stempler. Røverne, der havde fyldt Legitimationskortene og Stemplerne i nogle Sække, fjernede sig derefter, idet de truede Personalet med en Maskinpistol, hvorefter de kørte bort i en Bil (formentlig K. 28875) i Retning mod Dahlerupsgade. Under Røveriet var Bilen anbragt i Nyropsgade.

Kl. 15,47 blev Vagtleder paa Fabrikken "Dan", Bragesgade 10, Niels Peter Ingvald Andersen, f. den 29. Juni 1879 i Aalborg, boende Engtoftevej 2, beskudt af 2 Cyklister, som overhalede ham, da han kørte paa Cykel ad Hørsholmsgade. Han blev haardt saaret indlagt paa Rigshospitalet.

Kl. 17,16 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Tivoli i Anledning af, at en Marinevægter havde været nærgaaende overfor en Dreng. Vægteren blev som anholdt ført til Kastellet.

Kl. 17,43 blev det meddelt fra Station 4, at det tyske Politi har fore-

223

taget Ransagning i Markmannsgade [i. e. Markmandsgade] Nr. 1 og haft de omliggende Gader afspærret med Poster bevæbnet med Maskinpistoler og Karabiner. Der blev affyret enkelte Skud, men ingen saaret.

Kl. ca. 24,00 telefonerede Frøken Poulsen, Jagtvej 216, 2., til Station 7 og meddelte, at der var nogen i Færd med at sprænge en Entredør i Opgangen. Fra Stationen blev der sendt Personale til Stedet, men det var ikke muligt at komme ind paa Opgangen. Udefra kunde det imidlertid ses, at der paa Reposen paa 3. Sal stod en Mandsperson

bevæbnet med Maskinpistol. Umiddelbart efter kom 2 med Maskinpistol bevæbnede tyske Soldater til Stede og forlangte at se Politimændenes Ausweis. Gernersgadevagten blev rekvireret og konstaterede, at det var det tyske Sikkerhedspoliti, som havde været til Stede og foretaget en Razzia i en Lejlighed paa 3. Sal.

Kl. 4,15 meddelte Station 7, at Mælkearbejder Poul Jensen, Vejrøgade 14, 4., kort forinden var blevet afhentet af tysk Politi, der forinden havde foretaget Husundersøgelse.

Kl. 6,22 meddelte Station 8, at en Politibetjents Hustru har indfundet sig paa Stationen og meddelt, at hendes Mand, der forrettede Tjeneste paa Station 8, kort forinden var afhentet af det tyske Politi.

I Døgnet Løb blev der meldt om een Telefonbombe i Tandhjulsfabrikken, Raadmandsgade 68.

Fra den 19. August til den 20. August.

Kl. 10,12 blev Malermester Henrik Mosegaard Hansen, f. i Thyregod den 11. Januar 1910, skudt og dræbt i Gaarden til Herluf Trollesgade Nr. 20. Gerningsmændene, der var kørende i en lille Vogn - antagelig forsynet med C.B.U.-Plade - affyrede Skud gennem Vinduet til Værkstedet, hvor afdøde opholdt sig.

Kl. ca. 11,00 skød det tyske Politi paa Nørrebrogade udfor Nr. 169 paa en ung Mand Preben Johansen, der var Desertør fra S.S. Den paagældende saaredes og blev anholdt. Under Skydningen saaredes endvidere en tilfældig forbigående Kvinde, Fru Ebba Anna Jensen, Sorgenfrigade Nr. 8, St.

Kl. ca. 16,30 blev Frisørmester Carl Heinrich Schmidt, f. i København den 28. Februar 1891, og hans Hustru Frederikke Anna Rossini Henriette, f. i Tyskland 23. Oktober 1889 skudt og dræbt i deres Forretning, Aarhusgade 95, af 3 Personer, der straks fjernede sig i Bil ad Strandboulevarden mod Nord.

Kl. 21,55 blev der meldt om kraftig Skydning fra Shellhuset. Det viste sig, at Vagterne havde beskudt en civil Mand, der var kommet indenfor Afspærringen.

Kl. 02,50 blev det meddelt Station 8, at en Vognmand Christensen, Fre-

224

derikssundsvej Nr. 68, 1. th., umiddelbart forinden var blevet holdt op af 2 ham ubekendte Mandspersoner i Ejendommens Kælder. Han havde hørt Puslen fra Kælderen og mente, det eventuelt var Cykletyve. Da han kom derned fik han noget trykket ind i Ryggen og blev kommanderet til at strække Armene i Vejret. Begge Personer havde Tørklæde for Ansigtet, og de forsvandt efter at have givet ham Ordre til at stille sig med Ansigtet mod Muren. Ingen Skade sket.

Der er blevet meldt om Rudeknusninger i Taskeforretningen, Stefansgade 20, og i Æbleskiveforretningen, Torvegade 60. I begge Tilfælde utvivlsomt politisk Motiv.

Fra den 20. August til den 21. August.

Kl. 20,04 tilkaldtes Gernersgadevagten til Restaurant "Mayfair", Østergade 15, hvorfra en S.S.-Mand, der var lettere paavirket af Spiritus, blev fjernet.

Kl. 21,30 rekvireredes Gernersgadevagten til Haveforeningen "Højdevang", Englandsvej 202, hvor en "O.T."-Mand var indblandet i Slagsmaal. Paagældende blev bragt til Kastellet.

Kl. 22,34 tilkaldtes Udrykningstjenesten til Østre Gasværk, hvor man havde set nogle mistænkeligt udseende unge Mennesker, der dog var forsvundet, da Politiet kom til Stede.

Kl. 23,20 tilkaldtes Gernersgadevagten til Station 1, hvortil var indbragt Bud ved den tyske Værnemagt Jørgen Truelsen, Ryesgade 108 B, som havde affyret sin Pistol i Frederiksberggade. Det oplystes, at han var i Besiddelse af et Bevis, som giver ham Ret til at tilslutte sig den tyske Værnemagt, naar han bliver noget ældre. Ført til Kastellet, hvorfra han efter en Irettesættelse blev løsladt.

Fra den 21. August til den 22. August.

Kl. 10,40 besatte tysk Politi Studenterforeningen - antagelig for at foretage Razzia. Der blev øjensynligt ikke foretaget nogen Anholdelser.

Kl. 17,30 blev 2 Personer, der havde solgt Sæbe uden Mærker til Medlemmer af den tyske Værnemagt, anholdt af Krisepolitiet under Medvirken af Gernersgadevagten i Skolen i Bellmansgade.

KL. 21,10 blev en tysk Vagtmand indbragt til Station 1 sigtet for at have overfaldet en Kontrollør i Palads Teatret. Efter Afhøring af Gernersgadevagten fik han Lov til at gaa.

Kl. 23 blev der i Kvarteret omkring Trekronergade uddelt illegale Blade med antitysk Indhold.

Kl. 1,20 blev en Deling sendt til Nørre Søgade ud for Nr. 25, hvor en Mand blev fundet liggende dræbt af Knivstik paa Stien langs med Søen.

225

Den dræbtes Navn er Kaj Berg Kjørup, f. den 7. Januar 1926 i København, boende Vendersgade 27, 3. Politisk Motiv.

Kl. 6,45 foretog tysk Sikkerhedspoliti Husundersøgelse i Ejendommen, Hallingsgade 4, hos Fru Burgdorff.

Der har i Døgnets Løb været Melding om Telefonbomber paa C.B. Vagten, Enghavevej 182.

Fra den 22. August til den 23. August.

Kl. 11,45 forsøgte en civil Person, der angav at tilhøre S.D., at anholde en Person, der var i Besiddelse af illegale Blade. Der kom Politi til Stede fra Station 1. Da S.D.-Manden ikke vilde legitimere sig og yderligere blev støttet af nogle uniformerede Personer fra S.D., blev Gernersgadevagten tilkaldt. En af de uniformerede S.D.er var meget ophidset og tildelte en af Politimændene fra Station 1 flere Slag i Ansigtet. Under den opstaaende Tumult undslap den anholdte. S.D.-Folkene beskyldte derefter Politimændene fra Station 1 for at være Skyld i Personens Flugt.

Kl. 18,40 blev Gernersgadevagten kaldt til Strandlodsvej i Anledning af, at der der var kommet kørende en dansk Lastvogn med dansk Personale samt en tysk Underofficer, der alle var meget berusede.

Kl. 23,30 meddeltes, at der var blevet telefoneret til Sporvejenes Remise paa Enghavevej, at der var blevet lagt Bomber, som vilde springe om et Øjeblik. Politiet blev sendt til Stedet, fordi Arbejderne og Funktionærerne forlod Remisen og nægtede at gaa i Arbejde. Efter at Politiet var kommet til Stede, blev de paagældende straks beroligede og genoptog Arbejdet.

Kl. 23,50 blev der forøvet Hærværk mod Kaffebaren, Godthaabsvej 215, idet Forretningens 3 Vinduer blev knust ved Stenkast.

Kl. 1,48 meddeltes det, at Gernersgadevagten var blevet tilkaldt til Vægtergaarden, Studiestræde 53, hvor 2 tyske S.D.-Folk havde overfaldet en Assistent i Vagtselskabet.

Kl. 1,50 meddeltes det fra Station 5, at der Kl. 23,20 har fundet et "hold up" Sted i Firmaet Andersen & Martini's Værksteder, Gl. Kongevej 4. 4 pistolbevæbnede Mænd spærrede Vagten inde i en Garage og tilegnede sig to Personmotorvogne med Nr.ene X 231 og K 38629, som de kørte bort med.

Kl. 5,15 blev der udsendt følgende Fjernskrivermeddelelse til Stationerne: Der er flere Steder i 6. og 3. Kreds fundet ophængt Plakater med følgende Paaskrift:

Revolution

Kommunistisk Opposition - - 4. Internationale - - Proletarer i alle Lande forener jer.

226

Fra den 23. August til den 24. August.

Kl. 10,50 foretager det tyke Sikkerhedspoliti Razzia i Automatcaféen, Vesterbrogade 20.

Kl. 15,54 blev Indehaveren af Slagterforretningen, Dybbølsgade 56, Cavelius Charlos Fernando Olsen, f. den 20. Februar 1897 i København, skudt i Armen. Drabsforsøget blev foretaget af 2 civile Mænd, der kørte bort paa Cykel.

Kl. ca. 16,55 blev Indehaveren af Barberforretningen, Lembergsgade 5, Vilhelm Valdemar Hansen, f. den 7. September 1886 i Næstved, dræbt ved Pistolskud af 3 revolverbevæbnede Mænd, der trængte ind i hans Forretning, hvor hans 12-aarige Søn tillige var til Stede. Død ved Ankomsten til Hospitalet.

Kl. 22,00 modtog Station 7 Melding om, at 3 Mandspersoner gik i Willemoesgade uden for Nr. 56 og truede Folk med Pistol. Stationen sendte Personale til Stedet, men Eftersøgningen var resultatløs.

Kl. 22,35: Mindre Skænderi og Slagsmaal mellem 4 S.D.-Folk og 4 Danskere i Knabrostræde. S.D.-Folkene forsvandt, inden Politiet kom til Stede.

Kl. 24,00: Gernersgadevagten afhenter paa Station 6 en beruset Dansker, Herman Viggo Lykke, f. den 14. September 1902 i Egevad, der angav at tilhøre den tyske Værnemagt. Bragt til Kastellet.

Kl. 2,40 til 3,00 er der blevet skudt paa Terrainet omkring Statsbanernes Centralværksteder uden for det afspærrede Omraade. Undersøgelse ved Hjælp af Hunde foretaget, men uden Resultat.

Fra den 24. August til den 25. August.

Kl. 15,58: Udrykning til Tøjrensningsanstalten, Brønshøjholms Allé 45, i Anledning af en anonym Meddelelse om, at en Del C.B.-Uniformer, der var sendt til Rensning, vilde blive "afhentet". Der skete intet.

Kl. 22,40 meldte Gernersgadevagten, at den efter Anmeldelse fra en frivillig fra den tyske Marine havde visiteret Gæsterne i Restaurationerne "Kit-Kat", Knabrostræde 9, og "Bayern", Kompagnistræde, for Vaaben. Der fandtes intet mistænkeligt.

Kl. 3,40 eksploderede en Bombe, som var anbragt udenfor Vinduet til Lejligheden, Næstvedgade 31, St. th. Ingen tilskadekomne. En Del Ruder sprængtes. Formentlig politisk Motiv.

Kl. 7,40 meldtes, at tysk Politi var til Stede i Nørrebro's Dampvaskeri, Hejrevej 15, hvor Direktør Thorups Søn forgæves blev søgt.

Fra den 25. August til den 26. August.

Kl. 12,56 blev en dansk Statsborger anholdt af tysk Sikkerhedspoliti, sigtet for at have overfaldet en tysk Kvinde.

227

Kl. 14,35 kom en civil Mandsperson med Pistol i Haanden ind i Statens civile Luftværn, Sct. Annæ Plads 13, og spurgte efter en der ansat Assistent. Han blev afvæbnet af Kontorpersonalet og ved Gernersgadevagtens Mellemkomst afgivet til det tyske Politi, da han er ansat i "Wachtkorps der Luftwaffe".

Kl. 15,13 blev en Mand, der tilhører den tyske Værnemagt, sammen med flere andre indbragt til Station 6 sigtet for Gadeuorden.

Kl. 15,25 blev Vognmand Kjeldsholm i Puggaardsgade "holdt op" af 2 Cyklister, der forlangte Prøveskiltene paa Vognen udleveret. Efter at have skruet Nummerpladerne (A. 8849) af, forsvandt de mod Vestre Boulevard.

Kl. 16,50 foretog tysk Sikkerhedspoliti en Ransagning i Ejendommen, Grøndalsparkvej 4 B, og sprængte herunder en Entrédør.

Kl. 18,33 blev 2 Mandspersoner og en Kvinde anholdt ved Nyhavn 15, sigtet for at have truet Folk med Pistol. Senere meddelte Kommuneskolehospitalet, at en Mand var blevet indlagt paa Hospitalet fra Nyhavn med et Skudskaar i det ene Ben.

Kl. 21,30 blev Vagterne hos Entreprenørfirmaet Nicolaysen og Nielsen, Sydhavnsgade 28, "holdt op" af 20-25 pistolbevæbnede Mænd og fratog en Del Skydevaaben.

Kl. 22,21 blev Opdagelsesbetjentene Malkow og Nygaard, III. Afdeling, udførte Beværtningen "Kit-Kat" i Brolæggerstræde "holdt op" af 6 civilklædte, hvoraf de 5 viste sig at høre til den tyske Værnemagt og af Gernersgadevagten blev ført til Kastellet. Ingen Skade.

Kl. 0,25 blev en af Brandvæsenets Ambulancer, der var under Udrykning til Nordhavn Station, standset af nogle pistolbevæbnede Mænd, der tvang Brandmændene ud af Vognen og fratog dem deres Uniformskasketter, hvorefter de kørte bort med Ambulancen. Den blev senere fundet i Frederiksberg Allé.

Kl. 0,30 blev Sabotagevagterne i Fabrikken "Ambi", Ryesgade 60, "holdt op" af 3 pistolbevæbnede Mænd, som fratog dem 3 Pistoler.

Kl. 1,10 blev en Sabotagevagt, der var paa Vej til sit Arbejde, i Frederiksholms Havnevej, skudt i Benet af Sabotagevagter fra en anden Fabrik.

I Tiden fra Kl. 2-5 blev der mange Steder i Byen opklæbet Plakater med Opfordring til Generalstrejke den 28.-29, ds. Plakaterne var underskrevet af Danmarks kommunistiske Parti og tiltraadt og underskrevet af de samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg. Opklæberne var bevæbnede og flere Steder fulgt af en Motorvogn. I 5. Kreds blev der anholdt 7 Personer, hvoraf nogle legitimerede sig som tilhørende Schalburgkorpset, og som med Føje sigtes for at have opklæbet Plakater.

Der er i Døgnets Løb meldt om Telefonbomber i Børstefabrikken, Hannovergade 8, hos Glarmester Heidemann, I. E. Ohlsensgade [i. e. J. E. Ohlsensgade], og hos en Grønthandler i samme Ejendom.

228

Fra den 26. August til den 27. August.

Kl. 10,00 meldtes, at der Kl. ca. 8,40 blev skudt af civile Personer paa Amager Boulevard ved Amagerport. Det konstateredes, at det var tysk Politi, der havde foretaget en Anholdelse og afgivet flere Skud, hvoraf et gik gennem Ruden til en Grøntforretning og et gennem en Linie 5's Forperron. Ingen saarede.

Kl. 16,30 meldte Gernersgadevagten, at den kort forinden havde været kaldt til "Centralhotellet", Reventlowsgade 16, hvor en tysk Kriminalsekretær Joseph Weineirt, havde slaaet en Stuepige i Ansigtet, fordi hun ikke vilde laane ham et Strygejern. Kriminalsekretæren kørtes til Kastellet, hvorfra han senere blev løsladt.

Kl. 22,30 meldtes, at der fra "Schalburgkasernen" var afgivet ca. 10 Skud. Det oplystes, at det drejede sig om Skræmmeskud, affyret mod Personer, der fra Fælledparken var kommet Afspærringen for nær.

Kl. 23,50 meldte Gernersgadevagten, at en Husvagt ved Alexandrateatret var blevet slaaet i Ansigtet af en tysk Politisoldat, som tillige havde forulempet flere Personer paa sin Vej ad Vestergade til Raadhuspladsen. Den tyske Politisoldat blev anholdt.

Kl. 23,55 meldte Gernersgadevagten, at to tyske Søfolk var kommet i Strid med Kæresten til en Kvinde, som de besøgte i Købmagergade. Søfolkene førtes til Kastellet.

Kl. 1,50 meldtes, at der Kl. 1,20 var blevet kastet en Sten gennem Vinduet til Fru Elly Niensens Lejlighed, Ørnevej 28, Stuen, hvor 4 tyske Soldater opholdt sig. Stenen ramte den ene tyske Soldat.

Kl. 3,00 meldtes, at Posten ved C.B.-Vagten i Nørre Allé var blevet beskydt. Eftersøgninger efter Gerningsmanden forgæves.

Fra den 27. August til den 28. August.

Kl. 16,05 blev der paa Hjørnet af Lyshøj Allé og Thyregodsvej kastet en Bombe mod en af Statens Færdselspolitisk Vogne (K 5525), der var parkeret paa Stedet. Der skete kun ubetydelig Skade.

Kl. 23,40 blev Gernersgadevagten rekvireret til Frederiksberggade ved "Tosca" i Anledning af, at det var blevet meddelt, at tyske berusede Soldater overfaldt forbigående. Da Vagten kom til Stede, var de paagældende forsvundet, men de blev dog senere anholdt paa Kongens Nytorv og overført til Kastellet.

Kl. 23,40 indløb der til Station 4 Melding om, at en Person var fundet liggende i tilsyneladende beruset Tilstand paa Sorrentovej paa Fortovet ud for Nr. 10. Da Personalet fra Stationen kom til Stede viste det sig, at den paagældende var skudt. Han førtes til Sundby Hospital, men var død ved Ankomsten. Vedkommende dræbte er Kriminalobersekretær Walther Rohde, boende Florensvej Nr. 1, Stuen.

229

Kl. 8,25 melder Station 8, at en Person, der var paa Cykel, kort forinden er blevet nedskudt paa Hjørnet af Hyltebjerg Allé ved Damhussøen. Det viste sig at være Marinevægter Helge Kurt Petterson, f. den 5. Februar 1925 i København, boende Lucernevej 10. Han er bagfra blevet skudt af 2 Cyklister.

Kl. 8,45 meddelte Udrykningstjenesten, at en Schalburgmand Poul Jørgensen, f. den 21. Juli 1921 i København, boende Kasernen paa Blegdamsvej, er blevet skudt ned bagfra af 2 Cyklister, da han civil gik paa Fortovet ud for Blegdamsvej 52.

Fra den 28. August til den 29. August.

Kl. 11,20 øvede 2 pistolbevæbnede Personer "hold up" hos Firmaet Trap & Co., Toldbodvej 14. De fjernede sig med Firmaets Pengekasse, hvis Indhold i øvrigt var ringe.

Kl. 17,18 foretog tysk Politi Razzia i Kaffebaren, Blaagaardsgade 14.

Kl. 17,50 blev Tømrer Leo Kaspersen - 48 Aar - boende Saxogade 40 A, 5. tv., af ukendte Gerningsmænd skudt ned og dræbt i Snedkerværkstedet, Egilsgade 6, Kld.

Kl. 18,50 blev Henry Helmuth Petersen - 17 Aar - boende Wildersgade 67, 2. hos Forældrene, indlagt i Sundby Hospital efter Eksplosion i Lejligheden foranlediget ved kemiske Forsøg.

Sent paa Natten blev 5 Spejlglasruder i Isenkramforretningen, Aalekistevej 74, knust af ukendte Gerningsmænd.

I øvrigt er Døgnnet forløbet uden nogen Demonstrationer eller Uroligheder.

Fra den 29. August til den 30. August.

Kl. 11,00 blevet kvindeligt Bud fra d'Angleterre i Ny Østergade holdt op af 2 bevæbnede Mænd og frarøvet 12.000 Kr.

Kl. 12,00-12,02 gennemførtes overalt paa Gaderne en "2 Minutters Stilhed". Befolkningen gik derefter roligt hver til sit. I Istedgade blev der nedlagt Blomster paa Hjørnet af Saxogade. Blomsterne blev fjernet af Politiet og henlagt paa en Krigergrav paa Vestre Kirkegaard. Der opstod lidt Uro i Kvarteret, men Politiet var i Løbet af ganske kort Tid paany Herre over Situationen.

Kl. 12,30 blev Indehaveren af Ismejeriet, Dr. Tværgade 48, Mette Marie Jepsen, truet til at udlevere 700 Kr. Gerningsmændene benyttede Piber, som Indehaversken troede var Pistoler.

Kl. 16,30 anholdtes i Istedgadekvarteret en Person, som forsøgte at ophidse Befolkningen til Demonstrationer og til at gaa angrebsvis til Værks mod Politiet.

230

Kl. 18,55 fandtes en Pakke anbragt udfor Privatbankens Filial paa Enghave Plads. Der udspreddes det Rygte, at Pakken indeholdt en Bombe. Orden paa Stedet blev i Løbet af faa Minutter genoprettet.

Kl. 21,20 afsendtes 2 Udrykningsdelinger til Vridsløse Statsfængsel, hvor der var opstaaet Ildebrand i Smedien
Adskillige Steder i Byen er der i Løbet af Dagtimerne nedlagt Blomster, som Politiet straks har foranlediget fjernet.

Byens Kirkegaarde var til Stadighed under Tilsyn.

I Løbet af Aftentimerne indløb et ikke ringe Antal Meldinger om "Telefonbomber", især fra Vesterbrokvarteret.

Fra den 30. August til den 31. August.

Kl. ca. 14 trængte 2 unge Mænd med Pistol ind i "Tobaksbeskatningen" og forsøgte at fratage Vagterne deres Vaaben, hvilket dog mislykkedes. Forgæves eftersøgt.

Kl. ca. 18,15 har tysk Politi foretaget Razzia i "Mayfair", Østergade 15. Samtlige Gæster (ca. 10) anholdt, heriblandt angivelig en Politimand, som legitimerede sig ved Politiskilt. Den paagældende Politimand angives senere ved Henvendelse til Shellhuset at være blevet løsladt.

Kl. ca. 20,50 er en C.B.-Brandmand ved sin Bopæl i Ndr. Frihavnsgade blevet "afklædt" af to Revolvermænd, der bad om Ild og fulgte med ham ind i Opgangen.

Kl. ca. 21,45 foretog "Revolvermænd" "hold up" i Garagen, Gl. Kongevej 4-6, hvor de tog en Bil samt tømte en Benzintank. Vagtmanden blev lukket inde og slap først ud senere.

Fra den 31. August til den 1. September.

Kl. 22,28 blev Gernersgadevagten tilkaldt til Tivoli, hvor en S.D.-Mand ved Navn Svend Andersen, f. i Aakirkeby d. 6. Juni 1901, havde trukket sin Pistol ved et Skydetelt. Han, der var beruset, blev derefter ført til Kastellet.

Kl. ca. 3,30 blev der kastet en Bombe ind gennem Vinduet til en Marinevægters Lejlighed, Paa Bjerget 26. Samtlige Vinduer i Lejligheden blev knust. Et Sprængstykke fra Bomben gik igennem Vinduet til en Lejlighed ved Siden af, hvor der skete materiel Skade. Der har tidligere været Attentatforsøg hos den omhandlede Marinevægter.

Fra den 1. September til den 2. September.

Kl. 23,07 blev Gernersgadevagten af en tysk Soldat rekvireret til Hjørnet af St. Kongensgade og Kongens Nytorv, hvor Soldaten var kommet i Klammeri med nogle Danskere. Ingen Anholdelser.

231

Kl. 23,25 blev Gernersgadevagten af Station 1 rekvireret til Kultorvet, hvor nogle S.D.-Folk havde følt sig truet af Publikum, hvorfor den ene af dem havde affyret et Skud op i Luften. Da Gernersgadevagten kom til Stede, stod de 2 S.D.-Folk alene paa Torvet. De blev bragt til Shellhuset til videre Afhøring.

Kl. 23,30 blev 2 spirituspaavirkede Medlemmer af Kapajn Sommers Vagtkorps af Station 5 anholdt i "Fattys Kro", Trommesalen 5, hvor de sad og legede med deres Pistoler. Gernersgadevagten blev tilkaldt og medtog de paagældende.

Kl. 23,37 trængte 8 pistolbevæbnede Mænd ind i Børstefabriken, Hannovergade Nr. 8, hvor de afvæbnede 2 Sabotagevagter og derefter forsvandt med 2 Pistoler.

Kl. 24,00 blev Gernersgadevagten af Station 1 rekvireret til Nybrogade ved Hjørnet af Raadhusstræde, hvor 3 tyske Soldater, som mentes at være beruset, havde kastet en Cykel i Kanalen i Nærheden af Thorvaldsens Museum. Den ene af Soldaterne hævdede over for Gernersgadevagten, at Cyklen var hans, og at alle 3 Soldater havde forsøgt at køre paa den oppe fra Raadhuspladsen, og herunder var Baghjulet blevet ekset. Efter at Gernersgadevagten havde opnoteret Soldaternes Navne, fik de Lov til at gaa.

I Døgnets Løb blev der meldt een "Fantasibombe", Kirkevænget Nr. 12 (Privatbeboelse).

Fra den 2. September til den 3. September.

Kl. 13,30: Tysk Sikkerhedspoliti foretog Husundersøgelse i Ejendommen Bredgade 47. Det der beskæftigede Personale blev som anholdte ført bort i en tysk Motorvogn. 2 danske Politimænd blev midlertidigt tilbageholdt af tysk Politi, medens Aktionen stod paa

Kl. 14,30 trængte 2 bevæbnede Mandspersoner ind i Grosserer Bildsteins Kontor, Nyhavn 31 E, hvor de tvang Personalet til at udlevere en Skrivemaskine og en Duplikator.

Kl. 17,10 foretog tysk Politi Husundersøgelse i en Lejlighed, Haraldsgade 27, hvor Døren blev sprængt.

Kl. 17,47: "Fantasibombe" mod Kaffebaren Godthaabsvej 25. Intet foretaget, intet sket.

Kl. 18,35 og ca. 18,50 i henholdsvis Metropol-Teatret og i Palladium er der henkastet Flaske med ildelugtende Indhold (carbidagtig Lugt). Ingen anholdte, ingen Uroligheder. Forestillingen kun standset et Øjeblik.

Kl. 23,20 har Gernersgadevagten paa Station 1 afhentet en S.D.-Mand, Einer Christian Hansen alias Kurt Steffens, der som Anmelder var indbragt til Stationen, efter at to civile Danskere havde fornærmet ham paa

232

Gaden. Skønt han var Anmelder, vilde han ikke udtale sig til det danske Politi. Gernersgadevagten bragte ham til Shellhuset.

Kl. 23,20 meddelte en Mandsperson, der navngav sig som "Snehvide" telefonisk til Station 9, at Radioanlægget til Brandinspektør Rasmussens Vogn, der blev stjaalet for faa Dage siden, laa under en Dyne bag ved Carl Allers Etablissement paa Lyshøjgaardsvej. Meldingen viste sig at være rigtig, og Apparatet er nu indbragt til Station 9.

Kl. 0,40 foretog tysk Politi Undersøgelse i Ejendommen paa Hjørnet af Livjærggade og Næstvedgade.

Kl. 00,50 hørte Vagten ved Statsbanernes Centralværksteder mistænkelige Lyde og aabnede Ild. Eftersøgning resultatløs.

Fra den 3. September til den 4. September.

Kl. 13,20 blev 2 "Sortbørs-Mænd", af hvilke den ene tilhørte Kaptajn Sommers Vagtkorps, anholdt i Hammerichsgade.

Kl. 21,55 indfandt 2 Mandspersoner sig hos Martini & Andersen, Gammel Kongevej 4-6, hvor de, efter at have holdt en Vagtmand op, tilegnede sig en Akkumulator.

Kl. 22,53 blev en tysk Soldat skudt i det ene Ben af Vagtposten ved Schalburgkasernen paa Blegdamsvej, fordi han ikke havde reageret overfor Vagtens Tilraab.

Kl. 23,42 blev Gernersgadevagten rekvireret til Hjørnet af Frederiksholms Kanal og Nybrogade, hvor nogle berusede tyske Marinevægttere gik og skød med Pistol. De blev ført til Kastellet.

Kl. 0,06 blev Gernersgadevagten kaldt til Raadhuspladsen, hvor en Dansker, der arbejder for Værnemagten, var blevet overfaldet af en dansk S.S.-Mand.

Kl. 0,30 forsøgte 2 berusede tyske Officerer at trænge ind paa Hotel d'Angleterre. Hotellet var fuldt optaget, hvorfor Feldgendarmet blev tilkaldt for at ordne Affæren.

Kl. 0,58 meldte Vagten paa Elektricitetsværket i Gothersgade, at 2 tyske Marinesoldater, der kom kørende paa Cykel, havde affyret flere Pistolskud. En Eftersøgning forblev resultatløs.

Kl. 2,45 blev Gernersgadevagten af Station 7 rekvireret til Hjørnet af Østerbrogade og Strandboulevarden, hvor 4 tyske Befalingsmænd i spirituspaavirket Tilstand lavede Gadeuorden.

Fra den 4. September til den 5. September.

Kl. 10,05 indfandt 2 pistolbevæbnede Mænd sig paa Landsretssagfører Overlands Kontor. Landsretssagføreren sprang paa dem, og de undløb.

Kl. 16,45 blev Vagten paa Amalienborg tilkaldt til Amaliegade 15, hvor

233

5 civile Personer opholdt sig. Det var tysk Sikkerhedspoliti, som havde foretaget en Anholdelse.

Kl. 21,02: Gernersgadevagten til Hovedbanegaarden, hvor 2 Mænd fra Kaptajn Sommers Vagtkorps var i Skænderi med civile Danskere.

Kl. 21,20: Gernersgadevagten til Vestervoldgade [i. e. Vester Voldgade], hvor nogle berusede tyske Soldater lavede Gadeuorden.

Kl. 22,00 meldtes, at tysk Militær havde overtaget Jernbanebevogtningen fra et ubekendt Punkt sydpaa og til Glostrup. Derefter har D.S.B. trukket sit Bevogtningspersonale, som patrouillerer sammen med Politiet, tilbage paa den københavnske Strækning. Udrykningschefen har efter Aftale med D.S.B. bestemt, at Posterne inddrages for den kommende Nat.

Kl. 22,35: Gernersgadevagten til "Hübners Bar", Stenosgade, hvor en tysk Vagtmand havde været i Slagsmaal med en Kvinde, som undløb. Han blev indbragt til Gernersgade.

Kl. 22,45 meldtes, at 3 pistolbevæbnede Mænd havde trængt sig ind i C.B.-Brandvagten ved Kalkbrænderihavnens Sydkaj. De holdt 18 C.B.er op og fjernede sig med 15 Sæt Udrustningsgenstande og 10 Røgmasker.

Kl. 0,40: En Politibetjent, som var paa Jernbanebevogtning mellem Svanemøllen og Østerport, har meddelt, at der er affyret 2 Karabinskud over Hovedet paa ham udfør Østre Gasværk.

Kl. 6,15 meddeltes, at Nattevagten ved den kgl. Mønt havde set, at en Lastmotorvogn med 5-6 Mand i Løbet af Natten havde kørt paa Amager Boulevard. Han mente, at de havde puttet noget i Kloakerne, da han hørte Lemmene til disse smække.

Kl. 8,21 foretog 4 bevæbnede Mænd et "hold up" hos "Hellesens Enke", Aldersrogade 6, hvor de fratog Sabotagevagterne 3 Pistoler.

Fra den 5. September til den 6. September.

Kl. ca. 12,30 trængte 20 Sabotører ind i Fabrikken Ballin & Sønner, Bryggerivej 7, hvor de tilegnede sig 7 Tromlerevolvere og 3 grønne Armbind.

Kl. ca. 13,20 trængte 2 Personer, hvoraf den ene var bevæbnet med Pistol, ind i Skomagermester Rosbergs Forretning, Møntergade 14. Skomagermesteren satte sig til Modværge, hvorefter begge Personer søgte at flygte, hvilket imidlertid kun lykkedes for den med Pistol bevæbnede Mand. Den anden Person blev anholdt og indbragt til Politistationen.

Kl. 14,05 blev der skudt fra Shellhuset. Aarsagen dertil skal angiveligt være, at en Cyklist har raabt til Vagtposten, at han skulde skydes. Da Cyklisten ikke standsede paa Vagtens Tilraab derom, blev der skudt efter ham, uden at nogen dog blev ramt.

Kl. ca. 20,10 blev der ringet paa Entredøren hos Fabrikanterne Larsen,

234

Gammel Jernbanevej 1, og Grønbech, Gammel Jernbanevej 16. Da Døren blev aabnet, fik begge Fabrikanterne rettet en Pistol mod sig, men det lykkedes for dem begge at faa Døren lukket, hvorefter Personerne bortfjernede sig.

Kl. ca. 21,20 har 3 Personer holdt Vagterne ved Sporvognsremisen, Enghavevej 108, op. Efter at Personerne havde konstateret, at Vagtmændene ikke var bevæbnede, bortfjernede de sig uden at foretage videre.

Kl. ca. 22 blev der ringet paa Porten til Hellesens Enke & V. Ludvigsens Fabrikker, Aldersrogade. Portneren lukkede intetanende op, idet den Mand, der ringede paa, jævnligt har afløst som Telefonvagt om Natten paa Fabrikken. Idet Porten blev lukket op, traadte en anden ung Mand frem og holdt Portneren op med Pistol og beordrede ham ind i Portvagtlokalet. De 2 Sabotører bortfjernede sig derefter med en Kufferadio, en Æske med Lommeelementer og 2 Anodebatterier, ligesom de bortførte 2 Sabotagevagter, Mogens Ellis Larsen og Frants Emil Berggren. Da Fabrikken herefter var uden Sabotagevagter, blev der fra Politistationen sendt 2 Politibetjente til Vagt paa Fabrikken.

Kl. ca. 22,50 trængte nogle Personer ind i Maskinfabrikken Lassen & Asmussen, Strynøgade 7, hvor de fratog Vagten 2 Tromlepistoler.

Kl. 23 blev Gernersgadevagten kaldt til Raadhuspladsen, hvor en beruset tysk Marinesoldat var gaaet amok og herunder slog løs paa Folk. Han blev indbragt til Kastellet.

Kl. 3,15 blev Gernersgadevagten kaldt til Rosenvængets Allé og Kriegersvej, hvorfra der blev skudt. Vagten ved de derværende tyske Tjenestesteder mente at have set nogle mistænkelige Personer i Nærheden, hvorfor han havde affyret nogle Skud. Eftersøgningen forblev forgæves.

Fra den 6. September til den 7. September.

Kl. 10,25 indfandt 3 Mænd sig i Pindstoftes Maskinfabrik, Trekronegade 38, hvor Direktøren blev truet med Pistol til at udlevere Vaaben. Da saadanne ikke fandtes, forsvandt de 3 Mænd.

Kl. 13,30 har 4 Mænd, hvoraf 2 var maskinpistolbevæbnede, fra Automobilfirmaet Andersen & Martini, Gl. Kongevej 4, røvet en Personmotorvogn tilhørende Dr. Stier, Vesterport. 2 Arbejdere blev tvunget til at køre med, men blev senere frigivet med Sporvognspenge.

Kl. 14,30 blev Søpolitiafdelingen, Den kgl. grønlandske Handels Plads, Strandgade, holdt op af ca. 8 pistolbevæbnede Mænd, der sammen med en hel Del andre Mænd kom kørende i 2 C.B.-Ambulancevogne. Mændene fandt et eller andet Sted paa Pladsen en Del Rifler, som medtoges. Politiet paa Stedet blev afvæbnet, men Tjenestevaabnene blev tilbageleveret, da Mændene forlod Pladsen.

235

Kl. 21,30 hørte Posterne paa Østerbrogade ved Østerport 2 Skud. De antastede straks efter en Student, som meddelte, at han kort forinden var blevet holdt op af 2 ukendte, civile Mænd, som visiterede ham, men derefter lod ham gaa.

Kl. 22,00 blev en af de ved Den kgl. grønlandske Handels Plads anvendte C.B.-Ambulancevogne fundet henstillet paa Rymarksvej. 6 Mænd, der skal have benyttet Vognen, forsvandt.

Kl. 22,57 tilkaldtes Gernersgadevagten til Dagmarhus i følgende Anledning: En Droskechauffør blev under Kørsel fra Raadhuspladsen i Jernbanegade raabt an af Hans Stadler og Rudolf Schindler, tysk Kriminalpoliti, Shellhuset. Han standsede ikke, hvorefter de 2 Mænd skød efter Drosken. Derefter standsede Chaufføren. De 2 tyske Politimænd satte sig ind i Drosken, skønt Chaufføren forklarede dem, at han var bestilt. Chaufføren blev herefter slaaet. Dansk Politi kom til Stede, men blev truet med Pistol. Under dette kom den tyske Vagt foran "Dagmarhus" til Stede og medtog de 2 tyske Politifolk. Disse var blevet løsladt fra "Dagmarhus", inden Gernersgadevagten ankom.

Kl. 1,00 indfandt 5 pistolbevæbnede Mænd sig i Fabrikken, Jagtvej 155 A, hvor Personalet blev holdt op. En Del Skrivemaskiner og Duplikatorer blev fjernet.

Kl. 1,30 indfandt 10 Mænd sig, i Pindstoftes Maskinfabrik, Trekronegade 38, hvor 3 Sabotagevagter blev holdt op, hvorefter Fabrikken forgæves ransagedes efter Vaaben. Telefonledninger overklippede.

Kl. ca. 2,00 blev der skudt ved Ørstedsværket. Politiets Eftersøgning forgæves.

Kl. 5,45 meldes, at Untersturmführer Hartvig Larsen, f. 29. November 1908 i Assens, Feldpostnr. 5985 A, paa Missionshotellet, Løngangsstræde 27, har begaaet Selvmord ved med sin Pistol at skyde sig i venstre Side af Brystet.

Kl. 7,55 meldtes om "Telefonbomber" i "Aunsø's" Maskinfabrik, Frederiksholms Havnevej 14. Arbejderne har forladt Virksomheden. Politi sendt for at berolige Arbejderne.

Fra den 7. September til den 8. September.

Kl. ca. 14,30 har 7-8 Personer forsøgt at holde Vagten ved Tobaksbeskatningen, Frederiksholms Kanal op, men Forsøget mislykkedes. En af Politiet foretagen Eftersøgning medførte, at en af Personerne efter Paavisning blev anholdt paa Højbro Plads.

Kl. ca. 19,45 blev en Politibetjent fra Station 3 afvæbnet af en civil Schalburgmand, der ved Østerport Station holdt Folk op, fordi en Mandsperson havde spurgt ham, om han ikke var Dansker. Da der i det samme kom en Deling Schalburgfolk forbi, og disse indtog en truende

236

Holdning overfor Politimanden, saa denne sig nødsaget til at lade Schalburgmanden gaa.

Kl. ca. 20,30 blev 2 C.B.-Brandmænd fra Brandvagten paa Liselund Skole, medens de var i Færd med at køre en Ambulance ud af Garagen, Frederikssundsvej 165, holdt op af 4 revolverbevæbnede Personer. De 4 Personer skruede C.B.-Pladerne af Ambulancen, hvorefter de bortfjernede sig med disse.

Kl. 20,20 blev Gernersgadevagten kaldt til Amagerbrogade 166, hvor en Motorvogn, der tilhører O.T., havde paakørt en 12-aarig Pige. Chaufføren Kristian Rasmussen, der var beruset, blev af Vagten kørt til Tjenestestedet i Stockholmsgade. Der skete hverken personlig eller materiel Skade ved Paakørslen.

Kl. ca. 21,30 har 7-8 Mandspersoner holdt Vagtpersonalet op ved Kommunens Plads i Ravnholtsgade [i. e. Ragnhildsgade]. Personerne tilegnede sig i Lastvogne, med hvilke de kørte bort efter at have skiftet Nummerplader.

Kl. ca. 22,55 blev der skudt mod en Linie 2 Sporvogn, idet denne passerede ad Amagerbrogade for indadgaende. En Kugle gik gennem et af Vinduerne, men herudover skete der ingen Skade.

Kl. ca. 3,20 indfandt 2 pistolbevæbnede Mænd sig i Gaarden til Mælkeriet "Enigheden", Lygten 39, hvor de holdt en Chauffør og en Medhjælper op, hvorefter de bemægtigede sig en Lastvogn, der var forsynet med. C.B.-Hospitalsskilte.

Fra den 8. September til den 9. September.

Kl. 10,13 blev der af 7 ukendte Mandspersoner foretaget et "hold up" hos "Viking Rubber Comp.", Kigkurren 8. Udbyttet var en Tromlepistol.

Kl. 17,30 indfandt 3 Mandspersoner sig med en Lastbil ved Benzintanken paa Hjørnet af Gammel Køge Landevej og Ellebjergvej, hvor de tilegnede sig 150 l Benzin, der blev fyldt paa 6 Dunke.

Kl. 20,10 blev der af en ukendt Mandsperson affyret 2 Pistolskud mod Chauffør ved det tyske Gesandtskab Helge Holst Olsen paa dennes Bopæl, Lyshøj Allé 26, 3. Chauffør Olsen blev dog ikke ramt.

Kl. 20,17 blev Viggo Erhard Kieme, der tilhører det tyske Politi, af 2 ukendte Mandspersoner paa Hjørnet af Aaboulevarden og H. C. Ørstedsvej dræbt ved flere Pistolskud.

Kl. 20,32 bleven tysk Vagtmænd indbragt til Station 3 fra Nyhavn, sigtet for Beruselse og Gadeuorden. Han blev af Gernersgadevagten overført til Kastellet.

Kl. 21,40 blev en Ambulance rekvireret til Hotel d'Angleterre i Anledning af, at en derboende Regierungsrat Schöndienst var kommet hjem til Hotellet med et Skudskaar. Han var sammen med 3 civile tyske Officerer passeret gennem Frederiksberggade, hvor de blev standset af 3 à 4 Per-

237

soner, der udgav sig for tysk Politi og paa gebrokkent Tysk forlangte at se Ausweis. Da Officererne krævede at se de paagældendes Legitimation faldt der et Skud, der saarede Schöndienst, hvorefter de paagældende undløb.

Kl. 22,30 blev der ved et "hold up", udført af 6 Mandspersoner, røvet 5 Pistoler fra Vagten paa Hans Olsens Børstefabrik, Hannovergade 8.

Kl. 22,45 blev en Pressesekretær i Schalburgkorpset Carl Marius Robert Frederiksen anholdt paa Raadhuspladsen, sigtet for Gadeuorden efter at være blevet nægtet Adgang til Café "Czardas".

Kl. 22,50 blev Gernersgadevagten kaldt til Restaurant "Maxim", Dr. Tværgade 44, hvor 2 Personer, tilhørende Værnemagten havde affyret flere Pistolskud under en Strid med en anden Café-Gæst. De blev begge ført til Kastellet, medens Skibsværftarbejder Kai Jørgensen blev indbragt til Station 3. De var alle 3 berusede.

Kl. 23,15 blev Sabotagevagterne paa "Vølund", Øresundsvej 147, frataget 2 Pistoler af 3 ukendte Mandspersoner, som kørte bort i en Motorvogn.

Kl. 23,20 blev Gernersgadevagten rekvireret til "Trocadero", Jernbanegade 6, hvor en civilklædt tysk Soldat havde truet Personalet, fordi han havde mistet en Frakke. Han var noget beruset og blev ført til Kastellet.

Kl. 23,40 saa 2 Vægttere paa "Carlsberg" 4 Mandspersoner komme ud ad Porten Gl. Carlsbergvej 3 med Kufferter og Sække, som de bar hen i en i Nærheden holdende Bil. Vægtterne blev holdt i Skak af en af Personerne, der pegede paa dem med en Pistol. Det er endnu ikke konstateret, hvad der var i Kufferterne og Sækkene.

Kl. 3,25 meddelte Politivagten paa Centralværkstederne, at en af Posterne Kl. ca. 2,30 havde affyret et Par Skud efter en Mand, der var kommet indenfor det afspærrede Omraade, og som ikke standsede paa Tilraab. Eftersøgning gav intet Resultat.

Kl. 7,30 indfandt sig ved Burmeister & Wain i Strandgade 6 Mand i lukket Motorvogn. De holdt Vagten op og fjernede sig lidt senere med 22 Staalhjælme.

Fra den 9. September til den 10. September.

Kl. 17,30 er der foretaget Droskerøveri under følgende Omstændigheder: 2 Mandspersoner hyrede K 1472 paa Amagerbrogade ved Øresundsvej. I Glommensgade kom yderligere 2 Personer op i Vognen. De kørte alle til en Sidevej til Kongelundsvej, hvor Chaufføren med Pistol blev tvunget til at staa ud og overlade Vognen til Røverne, der kørte ad Taarnby til.

238

Kl. 20,40 meldte Station 9, at der i Valby Langgade er røvet 25.000 Kr. 2 Mand, ansat i Lyshøj Mejeri, var paa Vej til Banken med Beløbet, da de blev indkredset af 3 Cyklister, der med Pistol i Haanden tvang dem til at udlevere Pengene.

Kl. 21,15 har en Person, der var i Besiddelse af tysk Ausweis, truet med Pistol i "Ambassadeur". Pistolen var tom. Manden indsat i Kastellet af Gernersgadevagten.

Kl. 22,55: 4 unge Mandspersoner har ved Holmens Bro paa en Linie 6 Sporvogn overfaldet en tysk Soldat, der maatte føres til Lazarettet paa Nyelandsvej. En Ambulance blev benyttet til en Kvinde, der af de samme 4 Personer var væltet af Sporvognen. Voldsmændene undløb.

Kl. 22,30: 2 tyske Flyveunderofficerer har lavet Værtshusuorden i "Kupeen", Jernbanegade 5. Indsat i Kastellet af Gernersgadevagten.

Kl. 22,30 blev 2 tyske Soldater paa Ravelinen ved Acciseboden indkredset af 4 Mandspersoner. Den ene Soldat fik et Slag i Hovedet med en Totenschlæger, og der blev derefter affyret 5 Skud mod ham. Den anden Soldat flygtede og tilkaldte Hjælp fra Baadsmadsstrædes Kaserne. Den saarede er ramt af 1 Skud i Brystet og 1 i Laaret. Indlagt i Lazarettet. Gerningsmændene undløb.

Kl. 22,50 har ca. 10 pistolbevæbnede Mandspersoner været inde paa Persil Fabrikken paa Gl. Køge Landevej, hvor de fratog Vagterne deres Vaaben og røvede 2 Akkumulatorer og 1 Tønne Benzin. Forinden de fjernede sig, overskar de Telefonledningerne.

Kl. 1,30 trængte 8 pistolbevæbnede Mandspersoner ind paa Brandvagt 53 paa Øresundshospitalet, hvor de holdt C.B.-Personalet op og bemægtigede sig ca. 25 Hjælme og Bælter med Økser.

Fra den 10. September til den 11. September.

Kl. 21,00 henvendte 3 Mandspersoner sig ved Vagtaarnet paa Knippelsbro og forlangte at blive indladt, idet den ene af dem foreviste et Skilt - maaske Politiskilt. Brovagten nægtede at indlade dem, og da de saa, at den tilstedeværende Vagtmand havde Pistol i Haanden, trak de sig tilbage og forsvandt i Mørket.

Kl. 6,45 blev en Sabotagevagt hos Firmaet Borgquist & Co., P. Ipsens Allé 20, holdt op og frarøvet sin Tromlerevolver af 2 Mandspersoner, hvoraf den ene var iført C.B.-Uniform.

Kl. 8,12 blev Politiassistent Sillemann, der paa Cykel var paa Vej hjem fra Tjeneste, af to ukendte Mænd skudt ned, da han passerede Børsen. Død ved Ankomsten til Kommnehospitalet.

Der er i Døgnet meldt om "Fantasibombe" hos Figarofabrikken, Klædebo Parkallé.

239

Fra den 11. September til den 12. September.

Kl. ca. 11,10 blev Barbermester Sponholtz dræbt ved Revolverskud i sin Forretning, Holsteinsgade 28.

Kl. ca. 12 trængte 5 Personer ind paa Maskinfabrikken "Titan", Tagensvej 86, og røvede en Pistol.

Kl. ca. 14,45 foretog 5 Mænd et "hold up" i Skotøjsfabrikken, Larsbjørnsstræde 7, hvor de tog 4 Par Ridestøvler.

Kl. 16,25 anholdt 2 Civilpersoner udenfor Hovedbanegaarden ca. 3 Mand, som de tvang ind i en Personmotorvogn, som derpaa kørte bort.

Kl. 18,45 forsøgte 3 Mænd at tømme Benzintanken i Ingerslevsgade ved Dybbølsbroen. Gerningsmændene undslap, men Tankvognen toges i Forvaring af Politiet.

Kl. ca. 23,50 foretog 7 Personer et "hold up" i Gaarden, til "Daells Varehus", hvor de røvede Luftværnsmandskabets Udstyr.

Kl. ca. 01,00 trængte 5 Mænd ind i Gasmotorfabrikken "Vegamo", Nygaardsvej 49. Da der ikke fandtes Vaaben, forsvandt Gerningsmændene igen.

Fra den 12. September til den 13. September.

Ukendt Gerningsmand affyrer Kl. 10,15 Pistolskud mod tysk Untersturmführer, medens denne opholdt sig paa en Sporvogn ved Hjørnet af Vesterbrogade-Oehlenschlægersgade. Samtidigt blev to Danskere saaret; de bragtes til Hospital.

Kl. 11,10 blev Oberfeldwebel Georg Francke, Pp Nr. 43212 C frarøvet sin Pistol af tre civilklædte Personer paa Hjørnet af Niels Juelsgade og Holbergsgade. Gerningsmændene undslap.

Kl. 16,22 blev Bryggeriarbejder Hans Christian Hansen, Turesensgade 13 A, 1., overfaldet i sin Lejlighed af to revolverbevæbnede Mænd; det lykkedes Hansen at slaa Pistolen fra den ene af Mændene, hvorefter begge Røvere forsvandt. Hansen har paataget sig Kontraktarbejde i Tyskland, men er ikke tiltraadt.

Kl. 19,55 har ukendte Gerningsmænd affyret Pistolskud mod en tysk Obergefreiter paa Hjørnet af Vesterbrogade og Colbjørnsensgade; Obergefreiteren blev dræbt. Ved Skydningen saaredes en forbipasserende. Assistent, Kaj Heinrich Smith (f. Kbhvn. 9. December 1925), boende Englandsvej 8 B, 2. Sal, hos Forældrene, af et Skud i Maven. Bragt til Kommunehospitalet.

Kl. 20,30 trængte 8 bevæbnede Mænd ind paa Stadsingeniørens Plads ved Haraldsgade og holdt Vagterne op; de fjernede sig med 2 Vogne tilhørende Rydningstjenesten, en Lastmotorvogn K. 27.295 og en Personmotorvogn K 1921.

Kl. 20,55 trængte 5 unge Mænd ind i "Dansk Skotøjsindustri"; Heim-

240

dalsgade 14-16, hvor de holdt Vagten op og røvede 2 Tromlepistoler med 10 Patroner, Sabotagevagtens Legitimationskort og to grønne Armbind.

Kl. 21,30 indbragte Feldgendarmene en dansk Dame til Station 1, sigtet for at have raabt Svinehund efter en tysk Officer.

Kl. 23,15 trængte en halv Snes bevæbnede Personer ind paa C.B.-Stationen paa Enghaveplads; de røvede en Del Uniformseffekter, saasom Kapper, Hjelme, Gasmasker og Stave. De kom kørende til Stedet, dels i Drosker, dels paa Cykel.

Kl. 0,15 trængte 6 bevæbnede Mænd ind hos Firmaet Seifert, Ny Østergade 15, og tvang Vagten til at udlevere noget Luftværnsudstyr, der beroede i Kælderen, og som bestod af 9 Staalhjelme, 9 Gasmasker, nogle Bælter og 3 à 4 Økser. Det røvede bortførtes paa en Lastmotorvogn.

Kl. 0,40 trængte tre bevæbnede Mænd ind i Maskinfabrikken "Lindholm", Ørnevej 69, og tvang Sabotagevagten til at udlevere 2 Tromlerevolvere.

I Tiden mellem Kl. 23,15 og Kl. 0,50 er der forøvet Indbrud i Færdselsafdelingens Motorkontor og stjaalet nogle Nummerplader. Den vagthavende Sagkyndige blev kaldt ud til et Færdselsuheld paa Amager; det viste sig at være falsk Alarmering. Da han kom tilbage, havde Indbrudet fundet Sted.

Kl. 2,15 anmeldte Chauffør Sofus Vilhelm Andersen, Sdr. Boulevard 95, 1., at han Kl. 22,45 har været Genstand for et "hold up". Paa Holdepladsen Strandvej 49 A blev han hyret af to Mænd, der bad ham om at køre til Hovedbanegaarden med sin Bil K. 31327. Da de havde kørt et Stykke, blev han beordret til at standse, og endnu to Mænd steg ind i Bilen. Med Pistol blev han derefter tvunget ud af sin Vogn, som de fire Mænd derefter kørte bort med. Han blev truet til ikke at anmelde noget om det passerede før Kl. 1,15. Til dette Tidspunkt skulde han faa sin Vogn igen. Den vilde blive henstillet paa Hjørnet af Jagtvej og Tagensvej, hvilket viste sig at være rigtigt.

Kl. 3,30 trængte 15-20 bevæbnede Mænd ind i Gasmotorfabrikken "Vegamo", Nygaardsvej 49, hvor de holdt Vagten op og spærrede den inde, hvorefter Røverne arbejdede paa Fabrikken indtil Kl. ca. 6. De fjernede sig derefter med en Lastmotorvogn med tyske Nummerplader og medtog desuden et Sæt danske Nummerplader og et Jagtgevær. De opbrød alle Skabe og Skuffer i Lokalet og satte Ild paa de to tyske Motorvogne, som brændte op. Ellers ingen Skade paa Bygningen.

Fra den 13. September til den 14. September.

Kl. 13,27: Et "hold up" hos Grosserer Chr. Andersen, Kleinsgade 2. 3 pistolbevæbnede Mænd trængte ind og fjernede sig med en Del Vaaben.

241

Kl. 14,20: Gernersgadevagten til Enghavevej 17, hvor en Schalburgmand truede forbipasserende med sin Bajonet; en anden Schalburgmand slog ham ned. Begge til Kastellet.

Kl. 15,18: Gernersgadevagten til Café "Als", Vester Fælledvej 73, hvor 2 berusede tyske Politisoldater lavede Spektakler. De var gaaet, da Vagten kom, men deres Identitet blev konstateret paa Alsgades Skole.

Kl. 17,15: Efter Luftværnsøvelsen paa Grønlandske Handels Plads fik Selskabet telefonisk Meddelelse om, at man snart vilde komme og hente Luftværnsmateriellet. Intet sket.

Kl. 18,46: En stor Lastvogn bemanded med 6 C.B.er kørte ved 18-Tiden ind i Gaarden til Ejendommen, Frederiksholms Kanal 6. 2 C.B.er forlangte, at Portneren skulde udlevere Nøglen til Brandvæsenets C.B.-Depot. Portneren nægtede det, og C.B.erne truede med Pistol. De kom i Haandgemæng, hvorunder Portneren blev haardt saaret af 2 Skud i Maven og Laaret. De andre C.B.er dirkede Laasen til Depotet op og kørte bort efter at have læsset Vognen med C.B.-Udstyr.

Kl. 18,45: "Hold up" hos Firmaet Levison junr., Købmagergade 50, hvor der blev taget Hjelme og forskelligt Luftværnsudstyr.

Kl. 19,05: En Udrykningsdeling lige vendt hjem fra Vesterbrogade, hvor en civil Mand var blevet truet med Pistol af en S.S.-Mand, der blev afhentet af Gernersgadevagten.

Kl. 21,00: "Hold up" i Frederiksberggade 21, 4. 4 bevæbnede Mænd tvang Husvagten Ernst Aage Petersen til at udlevere 4 Staalhjelme og 4 Gasmasker, som de fjernede sig med.

Kl. 22,10: Falsk Alarm saavel af Politi som af Brandvæsenet til Cirkus Belli, Borups Plads. Lidt senere falsk Alarm af Brandvæsenet til Slotsherrensvej 21.

Kl. 22,40: Et "hold up" hos "Andersen og Martini", Gl. Kongevej 4 af 6-7 bevæbnede Mænd, som medtog 2 Personmotorvogne.

Kl. 23,55: 3 pistolbevæbnede Mænd har foretaget et "hold up" paa Fabrikken Magneto, Jagtvej 155. De forlangte at faa Sabotagevagternes Vaaben, men da disse ikke havde nogen, borttog de Fabrikkens Luftværnsudstyr - 4 Gasmasker, 8 Staalhjelme, 2 Træknipler og nogle Lommelygter.

Kl. 23 er 3 Politibetjente blevet afvæbnet i Søpolitiets Vagt i Sundby Havn af 7 ukendte Mænd, hvoraf 2 havde Maskinpistoler og Resten almindelige Pistoler.

Kl. 1,20: Under Udlukningen af Restauration "White Star", Amagerbrogade 84, skød en af Gæsterne et Skud fra Døren mod en anden Gæst, der sad ved et Bord i Lokalet. Denne blev ramt i Laaret.

Kl. 1,20: En Politibetjent, der var civil, er blevet "holdt op" ud for sin Bopæl af 2 unge Mennesker, der fratog ham Pistolen.

Kl. 3,40-4,40 er der af tysk Politi foretaget Ransagning et Antal Steder.

242

Kl. 5,38: Vagten paa Knippelsbro er blevet "holdt op". Der er røvet 4 Rifler med Bajonet og Lædertøj og Ammunition samt 3 automatiske Pistoler. Der kom 3 pistolbevæbnede Mænd fra hver Side og overraskede Vagten.

Fra den 14. September til den 15. September.

Kl. ca. 11,05 trængte 5-6 pistolbevæbnede Mænd ind i en Lagerkælder til Hambroesgade 4, hvor der opholdt sig 5-6 Personer. Personalet blev visiteret, hvorefter 2 af dem blev ført ind i et Baglokale og skudt, en tredje sprang ud ad et Vindue og blev saaret. Gerningsmændene undslap. Sagen behandles ikke af dansk Politi.

Kl. ca. 11,15: Eksplosion i en tysk Damper "Irene Oldenburg" ved Refshaleøen. Damperen, en Nybygning, der skulde have været afleveret i Dag, sænkedes.

Kl. ca. 12,25: "Hold up" i Kronprinsessegade 20, Fordelingskontoret for Rationeringsmærker. 4 pistolbevæbnede Mænd indfandt sig paa Kontoret og fjernede sig med 3 gamle Revolvere.

Kl. ca. 15,25: Pistolbevæbnede Personer trængte ind i Barberforretningen, Mozarts Plads 17, hvor de med 5-6 Skud dræbte Barbermesteren Børge Petersen. En af Gerningsmændene blev anholdt.

Kl. ca. 17,55: "Hold up" hos Firma Andersen og Martini, Gl. Kongevej 4. 5 pistolbevæbnede Mænd bemægtigede sig en 5 Personers Hudson Vogn - E. 1636. En Mekaniker Egon Elstrø, Sallingvej 19, blev taget med til Vanløse Station, hvor han blev sat af og fik 25 Øre til Sporvogn hjem.

Kl. ca. 19,20: "Hold up" i Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers Afdeling paa Artillerivej, hvor 4 pistolbevæbnede Mænd tvang Vagten til at udlevere 15 Staalhjælme og nogle Økser.

Kl. ca. 20,55 fandtes 2 Personer skudt paa Ørnevej ved Nr. 28. Det viste sig at være 2 Brødre, Anton Victor Nikolajsen, født 4. December 1895, Ørnevej 26, og Rudolf Alexander Nikolajsen, født 29. Maj 1887, Godthaabsvej 204, 3. Den første er død paa Bispebjerg Hospital, den anden indlagt med Skudskaar i højre Knæ og i Maven. Gerningsmanden er kendt.

Kl. ca. 21,15: "Hold up" i Havnevæsenets Vagtlokale paa Larsens Plads. Flere pistolbevæbnede Mænd indfandt sig i Vagtlokalet og tvang Vagtmandskabet til at udlevere 15 Staalhjælme. De forsvandt efter at have laaset Vagtmandskabet inde.

Kl. ca. 21,45: Rudeknusninger i Forretninger i Classensgade 47 og Strandboulevarden 13. Indehaveren af førstnævnte Forretning har tidligere været Medlem af D.N.S.A.P.

Kl. ca. 22,10 blev Jord- og Betonarbejder Knud Magnus Hansen, født 9. Marts 1915 i København, Adelgade 17 B, 1., skudt ned paa Hjørnet af

243

Borgergade og Dr. Tværgade. Han var ramt af flere Skud i Hovedet og død ved Ankomsten til Hospitalet. Gerningsmanden, en dansk Statsborger, der forretter Tjeneste i S.D., blev anholdt.

Kl. ca. 22,20: En Overbetjent fra Station 9 og flere civile Personer er i Kvarteret omkring Kjeldsgaardsvej blevet standset af en pistolbevæbnet Mand, der derefter forsvandt. Der skete ikke yderligere.

Kl. ca. 22,45: "Hold up" i Fabrikken Lyfa, Blankavej 34. 2 pistolbevæbnede Personer tilegnede sig Gasmasker og Staalhjælme.

Kl. ca. 22,50 blev en C.B.-Betjent "holdt op" paa Kongens Nytorv af 2 pistolbevæbnede Mænd, der tog hans Kappe, Hue og Livrem.

Kl. ca. 23,15: Rudeknusning, Præstelængen 11, 2., hos Kitner. Politisk Motiv.

Kl. ca. 23,40: Station 6 melder om kraftig Skydning paa Blegdamsvej ved Nr. 6. Ingen Skade. Det blev ikke konstateret, hvor Skydningen stammede fra.

Kl. ca. 23,45: "Hold up" paa C.B.-Understation i Rughavevej Skole. 3 pistolbevæbnede Mænd røvede 12 Staalhjælme.

Kl. ca. 23,48: Udrykningstjenesten til Svanemølle Remise, hvor nogle Mennesker var set klatre over Plankeværket til Remisen. Intet mistænkeligt fundet.

Kl. ca. 23,55: Gernersgadevagten tilkaldt til Nordhavn Station, hvor en beruset tysk Marinesoldat havde forsøgt at stjæle en Cykel. Han blev anholdt og ført til Kastellet.

Kl. ca. 0,45: Ildløs i Vaskeriet Gefion, Provstevej 5, hvor der skete stor Skade. Sabotage er ikke udelukket, idet Vaskeriet arbejder for Værnemagten og tidligere flere Gange har været udsat for Sabotage.

Kl. ca. 3,40 hørtes Skydning omkring Rodosvej. Intet observeret.

Desuden har der i Døgnets Løb været falsk Alarm til Politiken og Fantasibomber ved Strandvej 2.

Fra den 15. September til den 16. September.

Kl. 14,10 indfandt 10 pistolbevæbnede Mænd, kørende i en blaa Lastvogn, sig i Firma Bjarko, Jyllingevej 52, og holdt Lagerforvalter Ernst Kongsted op, hvorefter de fjernede sig med 10 tomme Syreballoner.

Kl. 17,50 meddeles om Tyveri af 2 Nummerplader fra Motorcykel K. 48111. Motorcyklen stod uden for Holsteinsgades Skole.

Kl. 18,15: "Hold up" i Direktoratet for Vareforsyningen, Christian d. IX's Gade 7, hvor der af 2 ca. 20-aarige Mænd under Trusel med Pistol blev røvet 4 Staalhjælme.

Kl. 19,25 meddeles fra Direktør Jonsen, Dansk Papirvarefabrik, Rantzausgade 62, at Fabrikkens Lastvogn K. 34944 var blevet tvunget til at køre til Humlebækgade, hvor der blev optaget Personer, og Chaufføren

244

blev nu frataget Førerbevis og anbragt bag i Vognen bag en nedrullet Presenning. Vognen blev kørt til Vennemindevej, hvor Chaufføren blev sat af med Besked om ikke at foretage sig noget den første 1 1/2 Time. Kl. 16,55 blev Fabrikkens Kontor ringet op, og der blev meddelt, at Vognen stod paa Æblevej, hvor den blev fundet uskadt. Førerbeviset laa i Vognen. Kl. 17,30 ankom den truede Chauffør til Fabrikken og meddelte det passerede.

Kl. 20,30 sendtes en Ambulance til Lille Kongensgade 16, hvor et tidligere Medlem af S.S. Kaj Sundby, f. d. 19. December 1912 i København, Fredericiagade 31, 2., havde skudt sig i Tindingen. Død ved Ankomsten til Hospitalet. Det oplystes, at han først havde forsøgt at skyde sin Hustru, der havde søgt Separation, men Pistolen kikkede.

Kl. 20,45: Gernersgadevagten tilkaldt til Store Kongensgade ved Dr. Tværgade. En tysk Sømand blev truffet beruset og blev medtaget af Gernersgadevagten.

Kl. 21,35: Gernersgadevagten tilkaldt til Station 5, hvor Vagtmand Helge Velande Mogensen var anholdt for at have forsøgt at forhindre en Anholdelse samt for Vold mod Politiet. Han stod til Afsoning af 5 Maaneders Fængsel og blev afgivet til Feldpolitiet og overført til Vestre Fængsel.

Kl. 21,50: Gernersgadevagten kaldt til Hotel Ansgar, Colbjørnsensgade 29, hvor 2 tyske Civilpersoner - ansat i Postcensuren - havde staaet og sammenlignet deres Pistoler. Pludselig gik et Skud af og ramte den ene Person i Brystet; han blev kørt til Lazarettet paa Nylandsvej, og Personen, der havde affyret Skuddet, blev bragt til Dagmarhus.

Kl. 21,55 var tysk Militær til Stede i Café Luna, Jagtvej 163. Der var blevet skudt og foretaget Anholdelser. Stationens Personale var blevet afvist. Senere meddeltes fra Gernersgadevagten, at tysk Politi havde foretaget Razzia efter Vaaben. Der menes ikke at være fundet noget, men 3-4 Personer var blevet anholdt. Grunden ukendt. Personernes Identitet ikke oplyst.

Kl. 22,30 meddeles fra Station 7, at en Politibetjent havde hørt en tysk Vagtpost paa Serridslevvej raabe "Holdt" til en Cyklist og samtidig skyde efter ham. Cyklisten fortsatte, og der blev igen skudt. Politibetjenten standsede op, men blev af Vagtposten beordret til at køre videre. Det vides ikke, om Cyklisten blev ramt.

Kl. 23,05: Gernersgadevagten tilkaldt til Station 8, hvor en Person med tysk Ausweis var indbragt for at have foranlediget Opløb.

Kl. 23,20: C.B.-Brandvagt paa Peter Vedels Gades Skole "holdt op" af 10 pistolbevæbnede Mænd, der tiltvang sig Adgang til Depotet, hvor de tog Udrustning til 10 Mand. De klædte sig om paa Stedet og tog deres civile Tøj med, da de gik.

Kl. 23,20 hørtes et Skud paa Nytorv, og en C.B. havde meddelt, at

245

han var blevet truet med Pistol. C.B.en kunde dog ikke genkende Personen, der havde truet ham, og Eftersøgningen gav intet Resultat.

Kl. 0,15: C.B.-pligtig 22873 Knudsen, Rantzausgade 50 B, 5., har anmeldt til Station 6, at der Kl. 23,15 indfandt sig 2 pistolbevæbnede Mænd paa hans Bopæl og tvang ham til at udlevere C.B.-Uniform, Staalhælm og Gasmasker. Han fik Paalæg om ikke at gøre Anmeldelse det første Kvarter.

Kl. 0,15: Melding om kraftig Skydning paa Raadhuspladsen. En Deling af Udrykningstjenesten blev afsendt og Gernersgadevagten tilkaldt. Gernersgadevagten oplyste senere, at da Vagten ankom, laa der mindst 6 saarede Personer paa Midterpartiet af Raadhuspladsen. Vagten blev modtaget af tyske S.S.-Soldater, der anmodede Vagten om at forsvinde, da dansk Politi intet havde at gøre der. Vagten oplyste saa, at det var den blandede tysk-danske Kommando, hvorefter de tyske Soldater meddelte, at 4 Taxavogne var kommet kørende fra Frederiksberggade mod Vesterbrogade, og da de passerede Raadhuspladsen, blev der skudt fra Vognene med Maskinpistoler i Retning mod Dagmarhus, og det var herunder, at de saarede var blevet ramt. Efter Oplysning fra Brandvæsenet blev samtlige saarede bragt til Lazarettet paa Nylandsvej efter Ordre fra tysk Militær, og Ambulancen blev ledsaget af bevæbnede Soldater. Der blev fundet 20-30 tomme Patronhylstre til Maskinpistoler paa Fortovet langs Kørebanen over Raadhuspladsen. De posthavende Politibetjente paa Raadhuspladsen har oplyst, at de saa en tysk Lastvogn komme kørende. I Nærheden af Kiosken sprang en Del bevæbnede tyske Soldater af Vognen, hvorefter de begyndte at skyde med Maskinpistoler, Politibetjentene har ikke set de af de tyske Soldater omtalte 4 Taxavogne. 2. Afdeling underrettet og undersøger Sagen og har senere oplyst, at der ialt er indbragt 15 saarede til Lazarettet paa Nylandsvej, hvor de 7 blev indlagt og 8 overført til andre Hospitaler. 2 blev indlagt paa Bispebjerg, 4 paa Kommunehospitalet og 2 dimitteret efter Behandlingen.

Kl. 1,25: Droskechauffør Sofus Bagerskov er med sin Droske K. 1204 i Husumgade "holdt op" af 6 Personer, der tvang ham til at tage Plads inde i Vognen, medens en af Personerne førte Vognen rundt i Byens Udkant for til sidst at sætte ham af paa Islevhusvej. Personerne kørte videre med Vognen, og der blev sagt til ham, at han kunde finde Vognen et Sted i Byen.

Kl. 3,50: Posterne ved Aunsøes Maskinfabrik, Frederiksholms Havnevej Nr. 14, menes at være blevet beskudt. Undersøgelse foretaget af Politiet med Hunde, men intet mistænkeligt fundet.

Kl. 7,50 meddeles, at der i Nat har været Rudeknusning i Viktualieforretningen, Teklavej 14. 4 Ruder knust. Forretningens Indehaver Anton Christensen har handlet en Del med Værnemagten.

Der er i Døgnets Løb meldt om Fantasibomber til Madsen & Asmussens Maskinfabrik, Strynggade 7, og til Palladium, Vesterbrogade.

246

Fra den 16. September til den 17. September.

Kl. 10,15 blev der ved Overfald røvet nogle faa Pistoler af ældre Model i Tandhjulsfabrikken "Stub", Raadmandsvej [i. e. Raadmandsgade] 68.

Kl. 11,10 har en ukendt pistolbevæbnet Mand truet Ekspeditricen i Platan Kiosken, Vester Fælledvej 2, til at udlevere sig Beholdningen af "Fædrelandet" og "Kritisk Ugerevy", som han derefter rev i Stykker.

Kl. 12,00 blev der af ukendte Personer henlagt Blomster paa det Sted paa Raadhuspladsen, hvor en Del Personer afvigte Nat blev saaret ved Skud. Blomsterne blev fjernet af Politiet og henlagt paa Vestre Kirkegaard.

Kl. 12,20 blev Viktualiehandler Meier, Torbenfeldtsvej 1, af ukendte Gerningsmænd skudt ned i sin Forretning.

Kl. 12,55 blev Lædervarehandler Kongsted Christensen, Stefansgade 22, af 2 ubekendte Mænd skudt ned i Grøntforretningen, Stefansgade 10, hvor han var Kunde.

I Tidsrummet Kl. 12-13 verserede der rundt i Byen stærke Rygter om total Arbejdsnedlæggelse indtil den 18. ds. Kl. 12. Motiveringen skulde være den samme som for Arbejdsnedlæggelsen i sønderjydske og jydske Byer. Dagbladenes tekniske Personale nedlagde Arbejdet Kl. 12. I Løbet af de nærmeste Timer lukkede en Del Restaurationer og ligeledes en Del Butikker. Nedlæggelsen af Arbejdet bredte sig i Løbet af Eftermiddagstimerne. Ved 18-Tiden oplystes det, at Teatre og Biografteatre ikke spiller før Mandag. Ved 19-Tiden var Lukning af Restaurationer total Kl. 19,30 meddelte Københavns Sporveje, at Driften nu blev indstillet indtil Mandag Kl. 12. Aarsagen var, at et stort Antal telefoniske Henvendelser til Remiser og Mandskabsstuer havde gjort Sporvejspersonalet utrygt. Det kom den følgende Time under Sporvejstrafikkens Afvikling til enkelte mindre Episoder paa Sporvognene, hvis Vognstyrere blev truet med det Henblik at faa dem til snarest at køre i Remiserne, men ingen Personskade indtraf. I Løbet af Aftenen indstillede Taxa-Droskerne og Lillebilerne kørselen, der først optages Mandag Kl. 12. Aarsagen var Trusler dels til Centralerne, dels direkte overfor Chaufførerne.

Kl. 16,00 er der fra Kommuneskolen i Dronningensgade røvet 8 Staalhjælme og 6 Gasmasker.

Kl. 16,55 er der fra Kommuneskolen i Prinsessegade røvet 6 Staalhjælme.

Kl. 17,00 eksploderede en mindre Sprængladning under Jernbanetoget fra Vanløse mod Frederikssund. Ingen Skade paa Spor eller Materiel.

Kl. 18,00 forsøgte ukendte Personer at standse Sporvognene i Istedgade. Politiet omgaaende Herre over Situationen. Sporvejslinierne blev forlagt fra Istedgade til Vesterbrogade.

Kl. 21,40 blev et Antal Staalhjælme røvet i Rydningstjenestens Vagt, Aarhusgade 88.

247

Kl. 23-7 var samtlige Sporvognsremiser under Bevogtning af Politi.

Kl. 0,30 blev Prokurist Pries Jensen, Charlottenlund, der sammen med sin Hustru paa Svanemøllestationen afventede et nordgaaende S-Tog, af en tysk Soldat afkrævet Legitimationskort under Trusel med Pistol. Hustruen havde glemt sit Legitimationskort, hvorfor hun blev holdt tilbage, medens Manden blev tvunget til at stige ind i Toget. Kl. 2,15 meddeltes, at Fru Pries Jensen var kommet til Stede. Hun skal angiveligt have været Genstand for Voldtægt forøvet af en tredie Person.

Kl. 5,30 blev Ruden knust i Cigarforretningen, Mellemtoften 4. Der blev muligt stjaalet 100 Kr. fra Kasseapparatet. Motivet ukendt.

Kl. 9,00 oplyste Statsbanernes Togkontor paa Forespørgsel, at Jernbanedriften - herunder S-Togene - hidtil har været gennemført normalt.

I Løbet af Eftermiddagen og Aftenen var der en Del Smaauroligheder i Vesterbrokvarteret, hvor ungdommelige Urostiftere forsøgte at tænde Baal og i øvrigt foranstalte Uro. Enkelte andre Steder i Byen ligeledes forsøgt, men Politiet var i alle Tilfælde omgaaende Herre over Situationen.

Der har enkelte Steder været nedlagt Blomster paa Gaderne, men disse er i alle Tilfælde straks blevet fjernet af Politiet og enten kørt til et Hospital eller en Kirkegaard.

Der har i Løbet af Døgnet været Melding om en Del Fantasibomber.

I Tiden fra den 16. September Kl. 15 og indtil den 18. September Kl. 15 er Ordenspolitiet i udvidet Beredskab.

Fra den 17. September til den 18. September.

I Løbet af Formiddagen blev der henlagt Blomster enkelte Steder i Byens Gader fortrinsvis paa Steder, hvor der den seneste Tid er saaret eller dræbt Personer. Samtlige Blomster blev straks opsamlet af Politiet og henlagt paa en Kirkegaard.

Kl. 12-13 var der nogen Sammenstimlen paa Raadhuspladsen. Der blev straks indsat en betydelig Politistyrke til Patrouillering paa Raadhuspladsen, Vesterbros Passage og Vesterbrogade. Ro og Orden blev opretholdt hele Dagen.

Kl. 17,30 blev der kastet illegale Blade ud fra Ejendommen Borgergade 87. Tysk Militær og Politi til Stede. Dansk Politi til Stede, da en Del Mennesker var samlet i Gaden.

I Løbet af Eftermiddagen konstateredes Opklæbning af Plakater med sovjetvenligt og tysk fjendtligt Indhold især i visse Kvarterer paa Vesterbro og Nørrebro.

Kl. 18,25 eksploderede en Taagebombe paa S/S "Erland", hvor Vagtmandskabet havde eksperimenteret med den.

248

Kl. 20,35 forsøgte Baal antændt paa Hjørnet af Saxogade og Matthæusgade. Ordenen straks genoprettet.

Kl. 21,55 afhentede Gernersgadevagten paa Søborg Politistation en anholdt med tysk Ausweis.

Kl. 23,15. afhentede Gernersgadevagten i Søborg 2 Mandpersoner, der havde forsøgt at trænge ind til en Jordemoder.

Kl. 0,55 afhentede Gernersgadevagten paa Station 3 den for Husspektakler anholdte Orla Sørensen, som paa Stationen havde oplyst, at han var Desertør fra "Frikorps Danmark".

KL. 2,10 knustes en Rude i Kolonialforretningen, Livjærggade 45. Formentlig politisk Motiv, idet den tidligere Indehaver af Forretningen var Medlem af D. N. S. A. P.

Kl. 23,47 begik en 55-aarig ugift Kvinde Selvmord paa Jernbanen ved Hellerup Jernbanestation, idet hun kastede sig foran S-Toget.

Der har i Døgnets Løb været Anmeldelse om Fantasibomber forskellige Steder.

[249]

IV. Redaktør Søren Hansens Beretninger om Tiden fra den 19. September 1944 til den 4. Maj 1945.

Efter at Politiet den 19. September 1944 var sat ud af Funktion, udsendtes gennem Overborgmesterens Sekretariat paa alle Hverdage en af Redaktør Søren Hansen redigeret Oversigt over Begivenheder i Forbindelse med den tyske Besættelse.

For at forebygge, at Tyskerne, hvis de fik Klarhed over denne Udsendelse, skulde betegne den som "illegal", og da Overborgmesteren ønskede at tage det fulde Ansvar i Tilfælde af en saadan eventuel Opdagelse, blev den daglige Beretning ledsaget af en saalydende Skrivelse:

Overborgmesteren i København.

O.B. 20²/45.

I Fortsættelse af tidligere Skrivelser fremsendes herved til Deres personlige Orientering en fortrolig Oversigt af Dags Dato, hvilken Oversigt paa Magistratens Foranledning er redigeret af Redaktør Søren Hansen.

Viggo Christensen
sign.

Absolut strengt fortroligt.

Til Orientering for Medlemmer af Kommunalbestyrelsen.

Tirsdag den 19. September Kl. 16,30.

Besættelsesmagten har i Løbet af Dagen opløst det danske Politi. Der blev blæst Luftalarm Kl. 11, og samtidig hermed gik tyske Politisoldater til Angreb paa Byens Politistationer. Paa Politigaarden gik det forholdsvis let med at trænge ind, men der maatte dog anvendes Haandgranater, og fra en Kanon, som var kørt op, affyredes 3 Skud. Man mener, 5. Kolonne har været i Virksomhed. De afvæbnede Betjente og overordnede Politifolk blev kørt bort i Lastbiler. Opsamlingsstedet var nogle store Vareskure i Frihavnen. Afvæbning foregik dog ikke uden Episoder.

250

Der ydedes Modstand paa Stationerne i Antonigade, Under Elmenes (her anvendte Tyskerne Haandgranater og beskadigede Stationens Facade) og i St. Kongensgade. - Da de danske Luftværnsmyndigheder var klar over, at ingen fremmede Flyvemaskiner var inde over Byen, blæste de af, og Folkene gik hjem, da de var klar over Politiets Skæbne. Paa den nye Politiskole ved Artillerivej kom det til et kraftigt Sammenstød i Form af en livlig Skudveksling.

Drevet tilbage fra Amalienborg Plads 3 Gange.

Til Amalienborg Slotsplads indløb en Melding om, at man snart kunde vente tysk Militær paa Pladsen. I Hast blev der lavet Spærringer, Skudstillinger og lette Barrikader. Hele tre Gange blev Angriberne drevet tilbage med et Tab, som anslaaes til at være hen ved en halv Snes Døde og 30-40 Saarede. Angrebet førtes fra Ny Toldbodgade og Havnekvarteret. I Forsvaret deltog ogsaa Civile, som Tyskerne mente at spore tilbage til Ejendommen Amaliegade 39. Der blev kastet Bomber ind i Ejendommen, som hurtigt stod i Brand. Branden bredte sig til

Naboejendommene, Amaliegade 37 og 41. Det tyske Militær nægtede det danske Brandvæsen og Ambulancerne Adgang til Brandstedet. - Det synes, som om der er givet Ordre til det tyske Militær om at trække sig tilbage fra Amalienborg. Politiet holdt Stand og bevogter stadig Slottet. Der blev affyret ca. 15.000 Skud paa og omkring Slotspladsen. Under Sammenstødet saaredes Palæforvalter, Kaptajn Schlichtkrull svært.

Blandt de kendte Politifolk, hvem det lykkedes at bringe sig i Sikkerhed under Razziaen er følgende: Formanden for Dansk Politiforbund (Ordenspolitiets Landsforbund), Hr. Schytt-Larsen, Formanden for Københavns Politiforening, Hr. Erik Lykkestrup, Politikommissær Groes-Petersen (Lederen af Stationen Under Elmene), den ledende Politadvokat Henry Kudsk samt Politikommissær Bjerring. Man skønner, at der her i København er taget 1/3 af Ordenspolitiets Folk - nogenlunde svarende til Vagtholdets Størrelse - samt 1/2 af Kriminalpolitiets Folk. I Provinsen er Politiet nogle Steder sendt hjem efter at være afvæbnet (bl. a. i Sønderborg). Paa Bornholm er der endnu ikke sket noget for Politiets Vedkommende.

Det meddeles, at Dr. jur. Popp-Madsen har tilbudt Justitsministeriet at lede et reorganiseret dansk Politi.

Først paa Eftermiddagen udbrød Generalstrejke i København. Ved 12-Tiden blev en Sporvogn paa Kongens Nytorv beskyttet med Maskingeværer, og 3 uniformerede Tjenestemænd arresteredes paa Raadhuspladsen. Personalet indstillede derfor Driften mellem Kl. 13 og 14. Sporvejsfunktionærernes Formand udtaler dog, at Funktionærerne er parat

251

til at køre i Morgen tidligt, dersom Forholdene tillader det. - S-Togene indstillede ogsaa Driften om Eftermiddagen, og efter Kl. 17 annulleredes Togafgang i Fjerntrafikken.

Belysningsvæsenet: Driften opretholdes, men alt Personale udenfor den egentlige Driftstjeneste har nedlagt Arbejdet. Værnemagten indfandt sig ved Middagstid paa H. C. Ørstedsværket og sikrede sig Driftsbestyrer Roos, men løslod ham kort efter. Paa andre Værker kom de og fjernede Politi og C.B.'erne. Sabotagevakterne nedlagde de fleste Steder Arbejdet, da de blev generet og stenet.

Vandforsyningen: Politi og C.B.'erne fjernedes ved Middagstid. Driften opretholdes, men paa Grund af det voldsomme Forbrug kunde der til Tider ikke tappes fra Husholdningshanerne.

Onsdag Formiddag den 20. September.

Det forlød i Morges, at en større Styrke af Politiet skulde være udskibet sent den foregaaende Aften. Hvorvidt dette virkelig er Tilfældet, er i Øjeblikket svært at konstatere paa Grundlag af danske Kilder. Saa meget staa dog fast, at der virkelig er ført internerede Politifolk ombord i et Skib, men paa ansvarlige Steder har man den Teori, at dette er sket af Sikkerhedshensyn, eller rettere af Frygt for Befrielsesforsøg. Skibet er gaaet ud paa Yderreden. Der er skudt ret kraftigt i Frihavnskvarteret i Nat, men der foreligger intet om Episoder, saa det er sandsynligt, at der kun har været Tale om Skræmmeskud.

De ledende Politifolk er bragt til Turisthotellet, hvor bl. a. Rigspolitichef Begtrup-Hansen, Vicepolitichef Arthur Dahl, Politiinspektør von Magius, samt vistnok Politidirektør Stamm opholder sig. Statsadvokat Hoff, Vicepolitiinspektør Dahl-Jensen og enkelte andre (f. Eks. Lederen af det flyvende Korps, Politikommissær Bjerring) var tilfældigvis ikke paa Politigaarden, da Tysketne omringede den, og de befinder sig derfor ikke i deres Varetægt. Af Opdagerkorpset er kun omkring en Trediedel anholdt, idet Resten enten havde haft Nattjeneste eller skulde have Eftermiddagstjeneste eller af andre Aarsager ikke befandt sig paa Politigaarden eller Stationerne. Indrykningen paa Politigaarden menes at være sket med civile "Fortropper", der simpelthen er bragt ind som "Kunder" med lovligt Ærinde. Paa Slaget Kl. 11 brød de gennem Dørene (de fleste Døre paa Politigaarden er ulaasede om Dagen), og stillede Mandskabet overfor skudklare Maskinpistoler. I Stueetagen naaede en Del af Opdagerne at springe ud gennem Vinduerne og forsvinde, skønt der blev skudt livligt efter dem. Baade Kvinder og Mænd blev dirigeret ned i Gaardene, hvor de maatte staa i tre Timer. Ved 14-Tiden blev det meddelt, at alle Polititjenestemænd over 60 Aar kunde faa Lov at tage hjem,

252

og senere fik ogsaa de 56-60-aarige Lov til at gaa. Alle var da afvæbnet. Resten af Styrkerne blev i "Præievogne" bragt bort fra Gaarden, de fleste til Frihavnen og andre til Alsgades Skole. Imidlertid er det nu konstateret, at enkelte af Politimændene er ført tilbage til Politigaarden, f. Eks. Formanden for Dansk Kriminalpolitiforening, Kriminalassistent Holton, medens bl. a. Spangtoft og Pangø fra Statsadvokatens Afdeling, befinder sig paa Shellhuset.

Indtil i Gaar Eftermiddags var paa Hospitalerne indbragt 26, hvoraf 4 er døde. I Morges noteredes yderligere indbragt 17, deraf 2 døde. Nettotallene var saaledes 6 døde og 37 saarede. I Dag ved Middagstid var Antallet af døde steget til 8, men af saarede henlaa paa dette Tidspunkt kun 19, idet de øvrige har kunnet udskrives efter ambulans Behandling.

De Døde: 1. Fuldmægtig i Finansministeriet *Lauritz Hvorslev*, Torbenfeldtsvej 31. - 31 Aar.

2. Toldelev *Jørgen Jacobsen*, Glamsbjerg Allé 23, Taarnby, f. 15. April 1928.

3. Laboratoriernedhjælper *Frantz Helmuth Neumann*, Kongevej 68, Taastrup, f. 18. April 1911 (gift).

4. Kemigraf *Bergmann Lundberg-Hansen*, Agertoften 10, f. 21. August 1902 (gift).

5. *Poul Magnus Nielsen*, Nørregaardsvej 153, Rødovre, f. 28. August 1910. Gift. (Dræbt ved Amalienborg).

6. Fhv. Arbejdsmand *Harald Arthur Eriksen*, Oehlschlæggersgade 28, f. 28. Oktober 1885 (dræbt ud for Laksegade 50).

7. Lagerekspedient *Mogens E. Bjørnsson*, Bredgade 69 A, f. 25. Maj 1920 (dræbt ud for Kunstindustrimuseet).

8. Stabsofficiant *Alfred Peder Larsen*, Strindbergsvej 52, f. 13. December 1886 (dræbt i Vinduet til Statens civile Luftværn, Sct. Annæ Plads).

Mellem de saarede fra Amalienborg Politibetjentene Olsen, Aaboulevarden, og Brandt, samt Larsen, Ejderstedgade 6. Endvidere Kaptajn *Schlichtkrull*, der er haardt saaret af Skud gennem Maven.

Efter det foreløbigt oplyste synes Situationen paa Amalienborg at have udviklet sig saaledes: Da Bevogtningsstyrkens Leder blev klar over, at der skete Angreb paa Politistationen i St. Kongensgade, fordelte han en "fremskudt Styrke" af sine henved 100 Politibetjente i alle Trappegangene i de tilstødende Gader. Fra Trappevinduerne kunde man derfor aabne Ild mod de første tyske Patrouiller, der forsøgte at forcere Slotspladsen. Tyskerne havde flere saarede og maatte trække sig tilbage. I Mellemtiden trak de danske Politifolk sig tilbage til Slotspladsen og gjorde sig klar til Kamp. Afspærringer med Pigtraad og spanske Ryttere var i Mellemtiden etableret, tildels ved Civiles og CB-Folks Hjælp. Kort efter ankom de tyske Forstærkninger, der bestod af ca. 100 Marinere,

253

som imidlertid blev standset ved Spærringerne og ikke formaaede at bryde disse. Det kom til en voldsom Ildkamp, der varede et Par Timer. Ud for Larsens Plads var de tyske Orlogsfartøjer blevet forhalet, saa de laa paa Højde med Slottet. Kanonerne ombord blev gjort skudklare, men kom ikke i Funktion. Kl. 14,30 blev Kampen indstillet, idet man da fra tysk Side meddelte, at hele Udviklingen paa Amalienborg var "en dybt beklagelig Misforstaaelse"; det havde selvfølgelig ikke været Hensigten, at Kongens Politivagt skulde afvæbnes. Tyskerne vilde straks trække sig tilbage og overlade det danske Politi at varetage Bevogtningen af Kongen.

Under Kampen blev paa dansk Side tre lettere og een (Kaptajn Schlichtkrull, Kongens Adjutant) alvorligt saaret. Paa tysk Side anslaaes Tabene til mindst en halv Snes Døde og 3-4 Gange saa mange Saarede. Civile deltog paa dansk Side med stor Energi, og i et Øldepot i Amaliegade blev indrettet "et Nødfort". Da almindelig Ammunition

var opbrugt, brugte man Bajere som "Haandgranater" med betydelig Virkning. Tyskerne holdt sig i stor Afstand, mens "Granaterne" susede ned gennem Gaden.

Under Besættelsen af den røde Bygning kom det til Episoder, hvis Enkeltheder endnu ikke er fuldt oplyst. Tyskerne dræbte Kontorfuldmægtig Hvorslev og saarede to Mænd - Sekretær Axel Andersen og en CB'er - alvorligt.

Studerforeningen skulde være rømmet til Kl. 12, saaledes som Tyskerne havde forlangt det, da de den foregaaende Dag rekvirerede Bygningen. Midt under Luftalarmen Kl. 11,30 ankom Tyskere til Foreningen, hvor en Del Studenter blev "antruffet" i Tilflugtsrummene. De blev alle taget i Forhør og maatte navnlig redegøre for, hvor de opholdt sig sidste Onsdag Nat (den magre Razzia's Nat). Først Kl. 19 blev de løsladt. Tyskerne gav som Grund for Tilbageholdelsen, at de derved regnede med at udelukke enhver Risiko for, at der skulde findes Bomber udlagt i Bygningen.

Onsdag Eftermiddag.

Togtrafikken: Al Toggang blev i Løbet af Eftermiddagen standset over hele Sjælland og vistnok tillige paa Fyn og det meste af Jylland. Dog kom Jyllandstoget igennem. Det ankom Kl. 22,30 - en Time forsinket. Ogsaa S-Togene i København var standsede. I Provinsen ligger adskillige Banegaarde og Stationer fuldstændig døde hen. Det gælder saaledes Fredericia og Aarhus. To Færger kom i Dag over Storebælt, men kun med Gods og lokale Rejsende.

Sporvognene: Sporvognstrafikken standsede i København i Løbet af

254

de tidlige Eftermiddagstimer. Den blev forsøgt genoptaget i Dag til Morgen, men mange Steder var der rejst Hindringer i Sporene, og Sporvejspersonalet blev mødt med Trusler. I Løbet af de tidligste Formiddagstimer blev det bekendt, at Strejken i København fortsatte, og videre Forsøg paa at genoptage Sporvejsdriften blev opgivet.

Det meddeles nu, at et tysk Skib med ca. 1700 Politimænd ombord har forladt København destineret til Hamburg, hvor de danske Politimænd antagelig interneres.

Paa Radioen udviklede Situationen sig i Gaar saaledes: Kl. 11,05 indfandt den tyske Radiocensor sig i Radioavisen og forelagde Redaktør Johs. Sørensen "Opraab til det danske Folk", underskrevet af General Pancke. Opraabet skulde omgaaende oplæses i en Serie Ekstraudsendelser. Johs. Sørensen nægtede at fungere som Speaker. Kort efter kom Redaktør Grunnet til. Ogsaa han nægtede at oplæse det tyske Opraab. Censor erklærede, at han vilde forelægge Spørgsmaalet for Dr. Lohmann og gik til dennes Kontor. - De to Pressemænd skyndte sig samtidig ud af Bygningen. Paa Vej ned ad Trappen passerede de en Stormafdeling sorte SS-Folk (med smaa Dannebrogsmærker paa de sorte Hjelme): De anførtes af SS-Standartenführer *Bjørn Sveinsson Bjørnsson*, en Søn af den islandske Minister. Hele Bygningen blev besat og alle Udgange skarpt bevogtet. Ingen af de danske Speakere med Undtagelse af Fru *Grethe Otto* befandt sig i Bygningen, men Tyskerne medbragte som Speakeremner *Leo Clauson-Kaas* og desuden *Harald Henriksen* (Rus-Henrik fra "Fædrelandet"). Sidstnævnte kom dog ikke i Funktion. - Tysk Politi har eftersøgt Redaktør Grunnet og foretaget Ransagning i hans Hjem. Radioavisens øvrige Medarbejdere er ogsaa forsvundet.

Tilføjelse: Det nøjagtige Antal paa deporterede Politifolk er 1680. Foreløbig anbringes de i Neuen Gamme [i. e. Neuengamme] ved Hamborg, men senere skal de overføres til Stutthof, - hvor i Forvejen Kommunisterne er, og hvortil de 197 fra Frøslevlejren ventes. Politimændene maa modtage en Pakke paa 5 kg, indeholdende Toiletsager o. l.

Grænsegendarmeriet er i Morges blevet afvæbnet. I hvert Fald *Lederne* er blevet anholdt.

Udsendelsen fortsættes
(foreløbig afsluttet Kl. 16.

Direktør Svenningsen fra Udenrigsministeriet har i Formiddag haft en Konference med Dr. Best, der i Aftes intetanende vendte tilbage fra Jylland. Dr. Best kunde kun oplyse, at han ikke havde været i Forbin-

255

delse med Berlin, og at han først maatte orientere sig. Departementscheferne, der var samlet til Møde, skiltes derefter og berammede et nyt Møde til i Aften.

Det har været meddelt i Radioen, at Politiet i Aarhus og Aalborg havde meldt sig til Tjeneste igen. Det kan i den Anledning oplyses, at Departementscheferne har vedtaget, at man ikke kan anerkende, at dansk Politi fortsat fungerer under de ændrede Forhold. Hvis nogen vil fortsætte, bliver det altsaa ikke som dansk Tjenestemand.

Udenrigsministeriet har nu fra tysk Side modtaget Meddelelse om, at de 1680 Politifolk er ført til Tyskland, som oplyst til Koncentrationslejren i Neuen Gamme [i. e. Neuengamme] i Nærheden af Hamborg. Man venter, at de herfra skal føres til Stutthofen-Lejren, hvor de danske Kommuniste sidder, og hvortil ogsaa de 197 fra Frøslevlejren overføres.

Fra *Provinsen* meddeles blandt andet følgende om Situationen i de enkelte Byer.

Silkeborg: - Standortkommandanturerne i flere jyske Byer opfordrer Borgmestrene til at standse Strejkerne. Borgmestrene svarer, at uden Politiets Hjælp kan de intet udrette i saa Henseende.

Roskilde: - Politistationen blev først besat i Gaar Kl. 19, efter at dansk Politi havde været borte i flere Timer. Politimesteren og enkelte andre tilstedeværende Politimænd afleverede selv Vaabnene. Ingen af dem er blevet anholdt. Der strejkes i Byen.

Odense: - Politiet er interneret. Vagtposten uden for Politistationen dræbtes under Angrebet. Telefonerne, som var lukket i Gaar, fungerer atter. Baade Statsbaner og Privatbaner strejker. Politiet i baade Faaborg og Assens er interneret. I de øvrige fynske Byer er de kun afvæbnet. Der arbejdes i Bogense, Assens, Faaborg og Marstal, medens der strejkes alle andre Steder undtagen paa Kabelfabrikken i Middelfart.

Helsingør: - Politiet gik selv, før Besættelsen fandt Sted, Politiskolen i Krogerup blev besat ved Middagstid, Helsingør Politistation først om Eftermiddagen. Der strejkes.

Holbæk: - Hele Politistyrken undtagen Politimesteren gik, før Tyskerne kom. Der er ført tyske Soldater fra Byen til København.

Nykøbing Falster: - Politistationen blev lukket og forsejlet, før Tyskerne kom. Besættelsen skete først Kl. 19. Tyskerne har givet Politimesteren Besked om, at han ikke maatte betragte sig som afsat fra sit Embede. I Stubbekøbing, Maribo, Rødby og Nakskov gik Politiet ogsaa, medens man i Nysted og Saksøbing besluttede at afvente Udviklingen.

Aarhus: - Aktionen mod Politiet indleddes Kl. 11 mod samtlige Kontorer og Bygninger. Politifolkene interneredes i Kasernen i Vestre

256

Allé. Den 24-Timers Strejke, som skulde have været afblæst Kl. 12, blev fortsat. Der er Uroligheder.

Hillerød: - Det sidste Tog, som indgik hertil fra København, var et Godstog, som kom i Aftes. Det medførte ikke Gods, men var fyldt med Flygtninge fra København. Tyskerne patrouillerede, men besatte ikke Stationen. Politimesteren og en Betjent sidder alene tilbage paa Stationen. De fleste Politifolk i Nordsjælland er trukket i Civil og forsvundet.

Aalborg: - Alle Politifolk er internerede. Ingen Strejke.

Esbjerg: - Politiet interneret. Ingen Strejke. Der er oprettet kommunal Luftbeskyttelsestjeneste med privat Mandskab.

Der er Telefonstrejke i det meste af Jylland, saa man er uden Forbindelse med flere jyske Byer. Det vides, at Tyskerne har taget Falcks Materiel i Varde. Fra Tønder meddeles, at Grænsegendarmeriet skal være interneret og anbragt i Frøslevlejren. Der strejkes i Kolding, medens der ikke er Strejke i Vejle og de sønderjyske Byer. I Silkeborg, hvor Strejken skulde være ophørt i Gaar, begynde den igen ved Middagstid.

Til Københavns Begravelsesvæsen er der i Dag anmeldt 16 tyske Soldater til Begravelse.

Ved Branden i Amaliegade 39 under Kampen ved Amalienborg forbød SS Standartenführer Bovensiepen personligt Kl. ca. 14,20 alt Slukningsarbejde. En halv Time senere meddelte en Major fra Befehlstabens der Ordnungspolizei, efter at Skydningen var standset, at Slukningsarbejdet kunde paabegynde. Forhuset og det halve Sidehus nedbrændte, og Branden bredte sig pletvis gennem Bindingsværksgavle til Nr. 37 og 41. Taget paa Nr. 37 er brændt.

Hovedstadens Forsyninger: Tilførslerne af Mælk gennemførtes i Gaar planmæssigt, medens Transportforholdene i Dag har virket forstyrrende. De handlende har dog været indstillet paa denne Situation og gennemførte i Gaar en Rationering, som kommer Familier med Børn til Gode. Grønttorvet og Fisketorvet havde i Dag ingen Tilførsler. Mandskabet var mødt. Til Kvægtorvet var i Tirsdags tilført 155 Kreaturer og 33 Kalve. Torvedagen er udskudt til Torsdag, hvor man vil søge at gennemføre Slagtningen i Dagens Løb. Kreaturkommissionærerne har lovet at opfordre deres Forbindelser paa Sjælland til at indsende saa mange Kreaturer, som det er muligt, de kommende Dage. Der ventes gennemført en Ordning, hvorefter Slagtere, baade en gros og detail i Jylland vil faa tildelt dobbelt Ration i den kommende Uge, regnet fra Lørdag. Man haaber paa, denne Maade at kunne faa større Forsyninger frem.

257

Hovedparten af det Oksekød, som København bruger, kommer fra Jylland for Tiden. Det er i Øjeblikket udelukkende Transportforholdene, der har bevirket de svigtende Forsyninger til København. Endvidere vil der antagelig blive truffet den Ordning, at Afsendere af Kød til det københavnske Marked ikke mere sender det paa egen Regning og Risiko, saaledes som det hidtil har været Tilfældet, men holdes skadesløs under en force majeure-Situation. Ogsaa denne Ordning venter man vil bringe mere Kød og Flæsk frem.

Allerede i Dag sporede man forskellige Virkninger af, at Byen er uden Politi, saaledes et Par Butiksplyndringer. Paa Gadehjørner paa Vesterbro og i den indre By kunde man overvære regulære Udbud fra Sortbørgrossererne i Tobaksvarer. Færdselsreglerne respekteres heller ikke saa nøje som tidligere. Man kan paa selve Strøget, hvor Cyklekørsel er forbudt, møde Folk, der frejdigt kører igennem.

Danske Nazister har allerede for nogle Uger siden indkaldt til et lukket Møde paa Søndag i Odd Fellowpalæet, hvor ledende Folk inden for Partiet vil drøfte Oprettelsen af et "*Rigsting*". Blandt Talerne er Hr. K. B. Martinsen.

Dr. jur. Popp-Madsen henvendte sig i Gaar til Departementschef Svenningsen og tilbød at overtage Politiledelsen, hvis man fra dansk Side vilde vise ham Tillid. Der blev ikke svaret paa dette Tilbud.

Det er meddelt Hr. Popp-Madsen, at man har taget hans Tilbud til Efterretning.

Saa vidt man i Dag kan overse Situationen, er der ikke i Nat foretaget nogle nævneværdige Razziaer. Blandt de senest anholdte er Formanden for Socialdemokratens Ekspeditionspersonales Klub. Han blev arresteret i Hostrups Have 46, efter at være blevet saaret ved Skud. Der har i Eftermiddags været Razzia i Prinsesse Charlottesgade paa Nørrebro, hvor et helt Ejendomskompleks blev omringet. Der affyredes Skud, men Razziaens Resultat kendes ikke.

Rygtet om en Aktion mod Fagforeningsfolkene kan dementeres. Meddelelsen om, at Kaptajn Schlichtkrull skulde være død, er heller ikke rigtig.

Der er tysk Kontrol i Færgelejerne i Nyborg og Korsør. Færgen Helsingborg-Helsingør sejler ikke mere. Kontrollen med alle ind- og udgaaende Skibe er stærkt skærpet.

Sluttet Kl. 19.

Torsdag den 21. September 1944.

Arbejdssituationen. Efter at Arbejdet i Morges var kommet normalt i Gang næsten overalt, opstod der i Formiddagens Løb Rygter om ny

258

Strejke. Hist og her paa Gaderne uddeltes Løbesedler eller opklæbedes Plakater, der opfordrede til Strejke. Dette foranledigede Klokkeren 13 Formanden for De Samvirkende Fagforbund, Eiler Jensen, til gennem Socialdemokraten at udsende Løbesedler med følgende Indhold: "Verserende Rygter og Opslag med Opfordringer til Strejke igen i Dag er falske. København 21. September 1944. De Samvirkende Fagforbund i Danmark. Eiler Jensen."

Blandt de Arbejdsomraadel, der syntes paavirket af Strejkeopfordringerne, var Havnen, Burmeister & Wain og alle Forretningsfolk i Istedgade. Vedrørende Burmeister & Wain kan tilføjes, at Arbejderne der vilde gaa hjem paa Grund af en tysk Bevogtning, som var etableret tidligt i Morges paa Refshaleøen. Den begrundedes fra tysk Side med, at en Strejkepatrouille i Nattens Løb havde opdaget, at Sabotagevagterne var gaaet og havde ladet Portene ulaasede efter sig. Tyskerne erklærede sig Villige til at trække sig tilbage, naar Bevogtningsspørgsmaalet var løst. Tyskerne har i Radioen advaret stærkt mod de Følger, Strejker vil faa.

Retsplejen: Under Ledelse af Rigsadvokaten har Anklagemyndighedens Repræsentanter i Dag holdt en Række Møder, paa hvilke man enedes om, at Grundlaget for Anklagemyndighedens Virksomhed er bortfaldet efter Politiets Ophævelse. Anklagemyndigheden har herefter stillet sig i Bero, indtil nærmere Afklaring foreligger. Domstolene (Landsret og Byret) har besluttet at standse Behandlingen af kriminelle Sager, hvori der ikke møder dansk Anklagemyndighed, medens Behandlingen af civile Sager foreløbig fortsættes. Under alle Omstændigheder vil Domstolene ikke fungere paa Basis af fremmed Myndighed.

Politiretterne i Morges løslod alle Anholdte, som skulde have været fremstillet til Fængsling i Sager om mindre politimæssige Forseelser. Der er allerede sporet en stærkt stigende Kriminalitet i København. Saaledes er der i Nat begaaet usædvanligt mange Cykletyverier.

Episoder. Den danske Radio meddelte i Aftes, at det tyske Politi havde ryddet Barrikader i Istedgade og en tilstødende Gade. Der blev ifølge samme Kilde anholdt 20 Mennesker, dræbt 1 og saaret 4. Den dræbte er Jord- og Betonarbejder Eli Sørensen, hvis Bopæl er ukendt. Han dræbtes paa Hjørnet af Saxogade og Istedgade; Nogen Tid senere var der paa dette Sted dannet et Kors af Brosten; garneret med afskaarne Blomster, og i Asfalten saas skrevet med Kridt: "Her dræbte de tyske Lystmordere Eli Sørensen."

I Aftenens Løb lige til Kl. ca. 21 forefaldt over det meste af Vesterbro og paa Frederiksberg samt enkelte Steder paa Nørrebro Episoder, hvor under der fra tysk Side affyredes Skud. Et enkelt Sted kastedes med Haandgranater, Særligt bevægede Oprin fandt Sted i Istedgade, Gas-

259

værksvej, Vesterbros Torv, Nørrebrogade, Rantzausgade og Krydset Falkonerallé-Godthaabsvej.

Hospitalerne havde i Tiden fra Kl. 0-24 i Gaar 15 Indlæggelser (1 Død). I Nat er der indbragt 2, deraf var den ene død ved Ankomsten (fra Istedgade). Ialt er der, siden Politiets Afvæbning begyndte, indbragt 51 Saarede til

Hospitalet, desuden er der her registreret 9 Dødsfald i Forbindelse med Episoderne. Det oplyses til Morgen, at Kaptajn Schlichtkrull's Tilstand er bedre.

Københavns Brandvæsen har i Vagtdøgnet den 20.-21. September haft 88 Ambulanceudrykninger, hvoraf 8 var til 10 Personer, der var saaret ved Skud. Ingen var døde ved Ambulancens Ankomst. I samme Tidsrum var der 30 Brandudrykninger, deraf var 13 falske Alarmeringer, 4 Baal paa Gade og 1 Bombeeksplosion.

Den vagthavende Brandinspektør oplyser i sin Indberetning, at Skibsmægler Bruhn, Amaliegade 39, havde meddelt, at en af Firmaets Folk savnedes. Der blev tilkaldt et Rydningshold fra C. B. U. Skolen paa Bernstorff Slot. Efter 6 Timers Arbejde fandt man et stærkt forkullet Lig af en Mand, hvis Hoved var knust. Det menes, at Manden har forsøgt at redde nogle Papirer fra den brændende Bygning og er blevet slaaget ihjel af sammenstyrtende Murmasser.

Kl. 20,02 alarmeredes till *Nyhavn 51*, hvor hele Ejendommen, bestaaende af Forhus og Sidebygning, var ødelagt af en Sprængbombe. Gasledningerne var sprængt, men det lykkedes at faa lukket for dem, uden at der skete nogen Antændelse. To Personer var blevet lettere kvæstet. Ingen omkom. Overfor Brandvæsenet erklærede Folk paa Stedet, at Tyskerne havde anbragt Bomben, hvilket senere paa Aftenen bekræftedes i Radioavisens Udsendelse, som gik ud paa, at Ejendommen var sprængt i Luften, fordi der herfra var skudt paa patrouillerende Tyskere. Husets Ejer, der bor alene i Ejendommen sammen med sin Hustru, nægtede bestemt, at der var skudt fra Ejendommen. I Mangel af Politi blev de nærmeste Ejendommers Husvagter sat til at foretage Afspærring.

Under en falsk Alarm Onsdag Middag lykkedes det Brandvæsenet at fange 4 Drengene fra *en Bande, der kaldte sig "Gruppe 19"*. De unge Mennesker var i Alderen fra 15 til 18 Aar. De havde deltaget i Alarmeringen og førtes til Hovedbrandstationen, hvor de senere er hentet af deres Forældre.

Ambulancechaufføren paa Station V fik under Udrykning et Skydevaaben fyret af lige ved sit ene Øre. Der skete iøvrigt ikke andet, end at Øret hovnede op og blev rødt.

De af Tyskerne forlangte videre *Meldinger til det tyske Ordenspoliti* om Udrykninger gaar meget trængt igennem. Man har Indtrykket af, at Modtagerne ikke er indstillet paa denne Opgave.

En stor Udrykning til *Luftmarinestationen* skyldtes en ubetydelig

260

Antændelse i Brunkulsbriketter, utvivlsomt Selvantændelse, men de stedlige Tyskere mente bestemt, at det var Ildspaesættelse. Man havde arresteret 2, som gik paa B. & W.s Plads. Den ene var Pladsforvalteren og den anden en Olding. Omsider lykkedes det at overbevise Tyskerne om, at Ilden skyldtes Selvantændelse. Arrestanterne er formentlig blevet løsladt, efter at Brandaarsagen var fastslaaet.

Sporvejene meddeler Kl. 5,25: Alle Vogne afgaar planmæssigt. Paa Frederikssundsvej forefalder en Episode, idet en Mand, som angiver sig at være fra Frihedsraadet, over for Personalet udtaler, at Strejken skal fortsættes, hvorefter Vognen vender tilbage til Remisen, men da den der faar Besked om, at det er urigtigt, at Strejken skal fortsætte, kører den ud paany.

I Istedgade var opført 3 Barrikader i Nat. Falck blev tilkaldt, men blev beskydt af Tyskerne og maatte trække sig tilbage. Vognene maatte derfor fra Begyndelsen føres uden om Istedgade, men Kl. 5,55 er Rydningen i Gang, og Kørselen foregik derefter gennem Istedgade.

Belysningsvæsenet meddeler Kl. 7,30, at paa Værkerne er det gaaet normalt, og alle var mødt. Belastningen paa Elektricitetsværkerne er kun lidt under det normale, hvilket tyder paa, at de fleste Virksomheder er gaaet i Gang.

Belysningsvæsenet har kun haft en enkelt Udrykning, i Nat, nemlig til Amalienborg Plads, hvor Politiet anmodede om at faa noget mere Lys paa Pladsen, og det blev ordnet.

Kl. 8,50 meddeler Belysningsdirektøren, at det er indberettet til ham, at nogle Butikker paa Nørrebrogade er blevet plyndret, samt endvidere at B. & W. ikke arbejder, hvilket Belysningsvæsenet har kunnet konstatere paa

Størrelsen af deres Elektricitetsforbrug. Grunden til at man ikke er kommet i Gang paa B. & W., siges dog at være, at der er Tyskere derude, og er saaledes af lokal Natur.

Kørselsafdelingen indberetter Kl. 10, at Værnemagten i Tirsdags paa Vesterfælledvej-Afdelingen har rekvireret og faaet udleveret 3 Vandvogne.

Mælketilførslerne: - De store Forsyningsmejerier sendte i Gaar deres Vogne ud til Leverandørmejerierne for at hente Mælken, desuden fik man lokale Vognmænd til at køre. I enkelte Byer, bl. a. Ringsted og Næstved, standsede det tyske Politi - vistnok Schalburgfolk - Mælkeforsendelserne. Bilerne fik Besked om at køre tilbage. Paa Trifolium vilde man i Aftes rekvirere Lastvogne. Til dette Formaal mødte 7 tyske Soldater ude paa Mejeriet, men ved en Opringning til Major Boje, Dagmarhus, blev der tilvejebragt Ordre paa, at Mælkeleverancerne skal respekteres. Ikke desto mindre vedvarer Vanskelighederne ude i Provinsen.

Politiet. Da Tyskerne besatte Ting- og Arresthuset paa Blegdamsvej, blev alle tilstedeværende i Bygningen med Pistoler truet til at samles

261

i Vestibulen paa 1. Sal. Ogsaa Dommerne i Nordre og Søndre Birk samt Stiftamtmand Haugen Johansen og deres Personaler maatte her tage Opstilling med oprakte Arme. Stiftamtmanden fremviste sin ministerielle Legitimation, der imidlertid blev slaaet ham ud af Haanden af en dansktalende Gestapomand, og det blev betydet Stiftamtmanden, at han maatte forblive under Anholdelse, indtil nærmere Meddelelse blev givet ham. Først ved 14-Tiden blev Dommerne Harald Petersen, Thal Jantzen og Stiftamtmanden løsladt. Alt Politipersonale blev bragt bort efter at være blevet afvæbnet.

Paa Politistationen i Valby kom det til en Episode under den tyske Indtrængen. Den forreste Tysker affyrede Skud mod, den vagthavende Politiassistent Højvang, som dræbtes, før han kunde rejse sig fra sin Stol. Liget blev siddende i Stolen i en Time. Derefter fik Kollegerne Lov at bære det bort, før de selv blev kørt til Langeliniemolen.

Der befinder sig nu 105 Medlemmer af det københavnske Opdagelsespoliti paa Politigaarden. En Del af dem har faaet Lov at telefonere til Familien. Hensigten med at holde dem indespærret paa Politigaarden kendes ikke. Mellem de Politimænd, som ikke er arresteret, er Politimesterforeningens Formand, Politimester Seidenfaden, som tilfældigvis ikke befandt sig paa Blegdamsvej. Heller ikke Dansk Politiforbunds Formand, Schytt Larsen, er arresteret. Han befandt sig midtvejs mellem Politigaarden og sit Kontor. Politiinspektør Mellerup og Formanden for Københavns Politiforening, Erik Lykkestrup, er heller ikke mellem Fangerne. Det synes fastslaaet, at Overrumplingen af Politigaarden blev foretaget først og fremmest af 60 bevæbnede Civile, som var kommet igennem Kontrolstedet ved Paaskud om legitime Ærinder, og som paa et bestemt Signal brød ind i Politiets Kontorer og holdt Personalet op.

Politimester Ove Jensen, Slagelse, har søgt Tilflugt hos Tyskerne. En illegal Gruppe havde ryddet hele Politistationen og delt dens Vaabenbeholdning ud til Civilpersoner, før Besættelsen skete.

Det er endnu usikkert, hvilke Arkiver Tyskerne har fundet paa Politigaarden, men det er dog bekendt, at adskillige vigtige Arkivalier for længst har været bragt i Sikkerhed udenfor Politigaarden specielt saadanne Akter, som kunne have politisk Betydning efter Krigen. Nogen Tid før den tyske Aktion er Stikkerarkivet blevet bragt i Sikkerhed, og de Personer, som ved, hvor det er gemt, befinder sig i Sverige.

Departementschefraadet holder fortsat Møde.

Undtagelsestilstand i Odense: - Det oplyses først paa Eftermiddagen, at der er erklæret Undtagelsestilstand og Spærretid i Odense. Alle offentlige Virksomheder, Gas-, Elektricitet- og Vandværker er besat af Tyskerne. Der er Forbud mod at forlade Byen, og de statslige og kommunale Tjenestemænd vil blive afæsket Loyalitetserklæringer under Tru-

262

sel om Deportation. Rygter om, at der skulde være lukket for Gas, Vand og Lys er ikke blevet bekræftede. Kl. 14 var der i hvert Fald ikke lukket for Vand og Elektricitet. Spærretiden gælder enten fra Kl. 18 til 6 eller fra Kl. 20 til 6; det er endnu uklart, hvad der er det rigtige.

Fredag den 22. September 1944.

Centraladministrationens Stilling. Dr. Best opholder sig i Øjeblikket i Berlin for at forhandle direkte med Udenrigsminister von Ribbentrop i den Hensigt at opnaa en Begrænsning af de yderligere planlagte Aktioner i Danmark. Det vides, at Departementscheferne har meddelt Dr. Best, at de med Opløsningen af det udøvende Organ betragter Grundlaget for Departementschefstyret for bortfaldet. Departementscheferne har holdt Møde til sent i Aftes, fortsatte tidligt i Morges og afbrød først ved Middagstid Forhandlingerne og berammede da nyt Møde til Kl. 16. Der er Føling mellem Departementscheferne, de politiske Partier og Erhvervsorganisationerne. Dr. Best ventes tilbage til København Mandag.

Deportationerne. Fra Nykøbing Falster meddeles, at en Snes store Fangevogne i Morges ved 8-Tiden er set køre igennem Byen med stærk Fart. Vognene var bevogtede. Man observerede bl. a. danske Politibetjente i Uniform som Fanger. Vognene kørte til Gedser. Det bekræftes, at Politistyrkerne fra Odense og Aalborg er ført til Frøslevlejren.

Universitetet. Forelæsningerne paa Københavns Universitet er indstillet indtil videre. Det samme gælder Forelæsningerne paa Rigshospitalet. Regensen og Kollegierne staar tomme. Studenterne har overalt forladt deres sædvanlige Samlingssteder. Under Besættelsen af Studenterforeningen forleden blev fire-fem Studenter anholdt af Tyskerne, der iblandt en ung kvindelig Student, der havde kastet en Lommebog fra sig gennem Vinduet, og en Søn af Orlogskaptajn Hammerich.

Beslaglæggelser. Hele Vesterport er nu beslaglagt, alle Firmaer rykker ud med Dags Varsel. Det konservative Folkeparti, der har mistet sine Kontorer i Nyropsgade, har erhvervet en Villa paa Frederiksberg.

Radioen: Dr. Lohman er for Tiden traadt i Baggrunden i Radiohuset, og Ledelsen af Radioens Anliggender er lagt i Hænderne paa SS-Standartenführer Bjørn Sveinsson Bjørnsson fra Germanische Leitstelle. Det oplyses nu, at den nye Speaker i Radioavisen hedder Leo Alexander Frederik Clauson-Kaas. Han er født 1897, er cand. phil. og Repræsentant, har været gift to Gange, først med en tysk Dame, senere med en engelsk Dame, er for Tiden fraskilt. Han er Søn af en Skibskaptajn og Fætter til Ritmester Clauson-Kaas's ældste Søn Leif, med hvem han er blevet forvekslet.

Politiet: Der er en fortsat Stigning i Kriminaliteten, og navnlig har Tobaksfirmaerne været stærkt udsat for natlige Indbrud. Saaledes kan

263

det eksempelvis anføres, at O. Juul-Nissens Efterf., Vestergade 13, tilhørende Firmaet Horwitz & Kattentid, har været hjemsogt af Tyve hver eneste Nat siden Politiets Opløsning. Man forsøgte i Gaar en Henvendelse til Politistationen paa Nytorv. Der var kun to tysktalende Politimænd paa Stationen, men efter et Kvarters Forløb fik Anmelderen Kontakt med en dansktalende Mand, som tog høfligt imod ham, men blankt erklærede, at der ikke kunde være Tale om at yde ham Hjælp. "Det har vi skam slet ikke Mandskab til," fik Anmelderen at vide. To andre autentiske Eksempler: En Dame i Sydhavnen vilde i Gaar paa Valby Politistation anmelde et Røveri, der var forøvet imod hende paa Toftegaardsvej. Hun blev afvist med en Bemærkning om, at man ikke kunde paatage sig at være Barne pige for Folk. - En telefonisk Anmeldelse om et Tyveri kunde ikke modtages paa Politistationen paa Nytorv, da der kun var een Mand tilstede, og han erklærede, at han ikke forstod Dansk. - En Cigarhandler paa Østerbro anmeldte til Rosenvængets Politistation, at der var sket Indbrud hos ham. Resultatet blev, at en Deling affyrede nogle Skud udenfor Forretningen. - En Mand, der paa Antonigade anmeldte Tyveri fra et Vinlager, henvistes til Dagmarhus, hvor Vagten afviste ham. Da han gik til Politigaarden, skød Vagten efter ham. Han

saaredes ikke. - Befolkningen synes at tage Lovens Haandhævelse i sin egen Haand. En Mand, som i Morges røvede et Radioapparat paa Gl. Kongevej, fik Prygl inde i Forretningen og blev derefter frigivet. Fra Glyptotekcaféen er der Natten mellem Tirsdag og Onsdag stjaalet forskellig original Spiritus, saaledes 300 Flasker Portvin, en Del Flasker Whisky, 400 Cigarer og flere Tusinde Cigaretter. Tyvene havde taget godt til sig af den originale Spiritus, inden de forsvandt. Restaurationslokalet bar tydelige Spor af Tyvenes Sold. Der var anrettet Hærværk.

I Gaar blev alle Politiadvokater, som befandt sig paa Politigaarden, da de blev anholdt, løsladt. Det samme gælder Politifuldmægtige, og en Del andre rent juridiske Embedsmænd. Sundhedspolitiet har ikke været omfattet af den tyske Aktion.

Det tyske Politi har ved flere Lejligheder i København og i Aalborg ryddet Kaffebarer eller fanget Deltagere i Opløb. De afhøres indgaaende, og de arbejdsløse iblandt dem holdes tilbage for at blive tvangsindlagt blandt Befæstningsarbejderne i Jylland. Fra en Kaffebar i Trommesalen blev en hel Flok unge Mænd i Gaar ført til Shellhuset. De gik med Hænderne foldet bag Nakken. En Schalburgmand skød henover deres Hoveder, naar det ikke gik hurtigt nok.

Luftværnet: Statens civile Luftværn, hvis fungerende Chef er Luftværnsinspektør E. Schrøder, betragter sig som ude af Funktion. Varslingstjenesten er ophævet, og der vil altsaa i Øjeblikket ikke kunne gives Flyvervarsel. Lederne forholder sig foreløbig afventende, idet man imødeser det endelig Udfald af Centraladministrationens Forhandlinger.

264

Ambulance og Brandvæsen: I Vagtdøgnet den 21.-22., der sluttede Kl. 8 i Morges, har Brandvæsenet haft 72 Ambulanceudrykninger, heraf 2. Udrykninger (Kl. 13,51) i Anledning af Beskydning fra en tysk Patrulje paa Gl. Kongevej ud for Trommesalen. Der var saaret 3 Mænd, de to alvorligt. Desuden er begaaet 3 Selvmord og 3 Forsøg paa Selvmord. I samme Tidsrum har der været 17 Brandudrykninger, hvoraf de 13 var falske og de øvrige 4 Brunkulsbrande. I Enghavekvarteret paagreb Vægteren en beruset Mand, som alene havde 5 falske Alarmeringer paa Samvittigheden. Manden fik en Dragt Prygl, og saa lod man ham gaa.

Om Forholdene i Provinsen kan gives følgende Oplysninger, som stammer fra Torsdag Eftermiddag:

Varde. - Folk mødte paa Arbejde i Dag, men da Elektricitetsværket og Gasforsyningen var afbrudt, forlod Arbejderne atter Arbejdspladserne. Der er Udgangsforbud i Mørklægningsstunden. Passagen til og fra Byen skal være delvis spærret.

Vejle: - Strejken ophævet. Ingen Episoder forekommet.

Haderslev: - Arbejdet blev genoptaget Torsdag Morgen. Ordenspolitiet er løsladt. - Nogle Betjente sidder civilt paa Stationen, men synes ikke at være i Funktion. Borgmester Thulstrup har ladet opslaa Plakater, hvorpaa der staar, at da Vestre Luftværnskommando har hjemsendt sit Personale, og Politimesteren er ude af Stand til at lede Luftværnstjenesten, kan der ikke forventes Sirenevarsel. Borgerne bør paa egen Konduite gaa i Beskyttelsesrum, naar fremmede Flyvere nærmer sig. I et andet Opslag fra Borgmesteren hedder det, at da Politiets Forhold er uafklarede, er det Borgernes Pligt selv at opretholde Ro og Orden. - Rutebilkørslen i Haderslev Amt maatte hen paa Eftermiddagen indstilles, da de tyske Militærmyndigheder ikke fandt den krigsvigtig, men der forhandles om Genoptagelse af Kørslen.

Fredericia: - De Rejsende maatte i Torsdags indkvarteres privat, da de ikke kunde komme videre med Togene. Ingen Uro i Byen.

Bornholm: - Det er nu konstateret, at Politiet har undgaaet Internering, idet de tyske Myndigheder her først kom i Funktion paa et saa sent Tidspunkt, at Efterretningerne fra København allerede har varskoet de bornholmske Politistyrker. Alle Politimænd har bragt sig i Sikkerhed. Der er ankommet 360 Hitler Jugend til øen.

Odense: Borgmesteren i Odense har meddelt, at Arbejdet er genoptaget i Odense, og at de tyske Forholdsregler derefter atter er ophævede. Strejken ophævedes efter Forhandling mellem Borgmesteren og Tyskerne.

Aalborg: Man kan fra Aalborg ikke opnaa Telefonforbindelse med de nordjydske Byer, bortset fra Samtaler til særlige Numre. Forsyningerne til Brønderslev, Hjørring og Frederikshavn er paa Grund af Strejke blevet afbrudt fra tysk Side. Man har afbrudt selve Elektricitets-Fødelinien. Dele

265

af Landomraadet er dermed ogsaa uden Strøm. Paa samme Maade er Vandforsyningen afbrudt.

Hillerød: Bevæbnede Folk har Tirsdag Eftermiddag paa Politistationen taget de tilbageværende Vaaben. De har i Arresten befriet Gartner David Skafte Møller, der sidder fængslet, sigtet for at have kvalt sin Søster, som vilde anmelde ham til SS, og desuden befriede de nogle unge Mennesker, der sad, sigtede for Revolverrøverier.

Slagelse: Politimester Ove Jensen, Slagelse, tilkaldte selv Tyskerne, idet Befolkningen ryddede Politistationen for alt. Inden Tyskerne kom, var alle Vaaben og al Udrustning fjernet fra Stationen. Politimesteren angav Politiasistent Thygesen som den ansvarlige for "Skandalen". Politiasistenten eftersøges nu meget energisk af Gestapo. Paa et senere Møde, som Politimesteren sammenkaldte til, oplyste den tyske Kommandant, at det kun er i København, Aarhus, Odense og Aalborg, at Politiet er sat ud af Funktion. Han begreb ikke, at Politiet respekterede en Udsendelse gennem Radioen - den kunde jo, sagde han, være falsk. Da Kommandanten fastholdt, at Radiomeddelelsen kunde være forkert, og da han lovede at udlevere Vaabnene igen, paatog Politiet sig indendørs Tjeneste, indtil man havde orienteret sig. Tyskerne hævdede derefter Besættelsen af Stationen og trak deres Vagter ind. Næste Dag meddelte Styrken Politimesteren, at man vilde forlade Tjenesten, da Meldingerne fra København var blevet bekræftede. Politimesteren kunde ikke give Tilladelse hertil. Man svarede, at man ikke havde bedt om denne Tilladelse. Man ønskede kun at meddele Tyskerne, at man betragtede sig som løst fra Løftet om at blive. Tyskerne besatte Kl. 11 atter Politistationen. Den indrettedes senere til Brandvagt, da den er kommunal Ejendom.

Lørdag Formiddag den 23. September 1944.

Departementschefernes Stilling er endnu ikke afklaret, men saa meget kan dog siges i Øjeblikket, at de sikkert ikke forlader deres Poster. Det principielle Synspunkt, at Grundlaget for selve Departementschefstyret er faldet bort, staar stadigt fast, da et saadant Styre forudsætter en dansk udøvende Myndighed ved sin Side for at sikre Anordninger og Beslutninger respekteret. Saavidt man kan skønne bærer Forhandlingerne mellem Departementscheferne i Retning af en Beslutning om, at de hver for sig skal søge at holde sammen paa Administrationen indenfor deres respektive Omraader. Det overvejes at protestere skarpt mod det tyske Indgreb og samtidig definitivt stille Krav om Frigørelse af Politiet.

Universitetet: I den sidste Udsendelse meddeltes, at Københavns Universitet indtil videre havde indstillet Forelæsningerne. Oplysningen herom stammede fra en Meddelelse, som Fredag Formiddag indgik til

266

Udenrigsministeriets Pressebureau, men det faktiske er, at Universitetets Ledelse i et Møde om Eftermiddagen har besluttet at fortsætte Forelæsningerne.

Politiet: Paa Politigaarden er der holdt ca. 100 Kriminalbetjente tilbage for at assistere det tyske Politi med rent praktiske Oplysninger. De kasereres om Natten i Klerkegade. Paa Politistationerne modtages Anmeldelser, men som Regel gives der samtidig Anmelderen den Oplysning, at man ikke i Øjeblikket kan tage sig af Sagen. Der er adskillige konkrete Eksempler herpaa. Kriminaliteten er i fortsat og hurtig Stigning. Natten til Fredag sprængte nogle Tyve Døren til Firmaet Holger Nielsen's Lokaler i Dahlerupsgade og stjal Sølvtoj for ca. 10.000 Kr. Der

blev gjort Anmeldelse til Politigaarden, hvor en dansk Stemme svarede, at man havde noteret Anmeldelsen, men at der iøvrigt ikke vilde ske mere.

Deportationerne: Om Fangetransporten, som Fredag Morgen observeredes gennem Nykøbing Falster, kan nu yderligere oplyses efter indgaaede Meddelelser til Ritzau's Bureau, at Biltransporten kørte direkte ombord i Færgerne efter Ankomsten til Gedser Havn. Hovedparten af Fangerne var danske Betjente. Man havde ikke Mulighed for at komme til at tale med dem. Det berettes, at Betjentene havde Hænderne lænket sammen enkeltvis, men de var ikke indbyrdes sammenlænkede.

Østre Landsret: Der føres Forhandlinger om forsøgsvis Behandling af de kriminelle Sager, som er paadømt i Underretterne og appelleret til Landsretten. Nogen endelig Beslutning er ikke truffet, og Meningerne om, hvorvidt man skal begynde at realisere den Ordning, er delte.

Brandvæsenet og Hospitalet: Natten til i Dag er der kun ført en enkelt saaret Mand ind til Hospitalet (Bispebjerg Hospital). Han havde faaet Skud i venstre Side af Brystet. Brandvæsenet har i Nat haft 7 falske Alarmer. - Det var Liget af Skibsmægler Kragh-Risted, der blev fundet i Ruinerne efter Branden i Amaliegade 39.

Provinsen:

Roskilde: Ifølge R. B. har man fra tysk Side lagt stærkt Pres paa Politimesteren for at faa ham til at indkalde Politikorpset til Tjeneste. Politimesteren har nægtet det, og tyske Politisoldater ventes derfor til Byen.

Holbæk: Holbæk Politistation holdes fortsat lukket. Borgmester Alfred Hansen blev forleden kaldt til den stedlige tyske Kommandant og blev anmodet om at lade Kommunen overtage nogle af Politiets Kommissioner. Borgmesteren nægtede dette og henviste til manglende Kvalifikationer.

267

Odense: Torsdag Aften, efter at der var erklæret Undtagelsestilstand, udsendtes et Opraab underskrevet af Borgmester Werner, Gruppeformændene og Formændene for de lokale Arbejds- og Erhvervsorganisationer. Opraabet indeholdt en indtrængende Opfordring til Arbejderne om at gaa i Arbejde, hvilket ogsaa skete Fredag Morgen. Kl. 8,15 Fredag Morgen blev Telefonspærringen hævet, og ved Middagstid blev der givet Meddelelse om, at Udgangsforbudet hævedes samme Dags Aften. Der er Ro i Byen.

Silkeborg: Politimester Nielsen blev Torsdag Aften indlagt paa Sygehuset med Nervesammenbrud. Ogsaa Politimester Hallund skal være indlagt paa Hospitalet af Nervesammenbrud.

Kolding: Der er oprettet et Vagtkorps, hvorom Byraadssekretæren giver følgende Meddelelse (Udenrigsministeriet): Korpset er oprettet paa Borgmesterens Initiativ og bestaar af Folk, der tidligere har været i Kommunens Tjeneste, og som han har Tillid til. De aflønnes med 3 Kr. i Timen indenfor Tjenestetiden. De er under Ledelse af De forenede Vagtselskaber og maa nærmest betragtes som en Udvidelse af disse. De tager sig af mindre Sager eksempelvis knuste Ruder, Bilsammenstød o. lign. De er forsynet med hvidt Armbind, og Arrangementet er iøvrigt godkendt af Værnemagten.

Vejle: Borgmester N. P. Jensen har i Gaar udsendt følgende Erklæring: "I Anledning af en Radiomeddelelse om, at der skulde være fundet Vaaben i Vor Frelzers Kirke, tilhørende Politiet, skal jeg oplyse, at det ikke drejer sig om et Fund, men at det var Vaaben, som opbevarede her for Politikasernen. De lokale Myndigheder har intet Kendskab haft til dette Forhold, idet Kasernen sorterer direkte under Politikommandoen i Aarhus." Ifølge en Meddelelse til Politiken er der holdt en Række Møder i Vejle paa Foranledning af Borgmesteren, bl. a. om Oprettelse af et frivilligt Luftværn paa kommunal Basis. De forskellige Poster skulde herefter igen besættes, og Lønningerne vil i første Omgang blive betalt af Kommunen. Borgmesteren udtalte, at han finder det uforsvarligt ikke at gøre noget, ikke mindst i Betragtning af den Iver, der hidtil er lagt for Dagen i denne Sag.

Hjørring: Paa tysk Foranledning lukkedes Natten til Torsdag for Vand, Gas og Elektricitet til Byen. Foranledningen var Strejke, som yderligere blev mødt med Undtagelsestilstand. Hele Fredagen hvilede alt Arbejde i Byen, men om Aftenen tilkaldte Kommandanten Borgmesteren og meddelte kort, at

Undtagelsestilstanden ophævedes med øjeblikkelig Virkning. I Dag til Morgen er Arbejdet genoptaget. Befolkningen har forholdt sig rolig.

Varde: Fredag Eftermiddag blev Afspærringerne hævet, og der aabne-

268

des atter for Vand, Gas og Elektricitet. Arbejdet er i Gang, og der er Ro i Byen.

Aalborg: Sort-Børs Handelen flourer stærkere end nogensinde. Fredag meddeltes, at Trafikken var nogenlunde normal. Rigstelefonen ekspederede kun Ekspressamtaler mellem Aalborg og København.

Mandag den 25. September 1944.

Paa Centraladministrationens Vegne afgav Udenrigsministeriet i Lørdags den bebudede protest over for det tyske Riges Befuldmægtigede i Anledning af Aktionen mod Politiet. Man krævede Politiet frigivet. Departementscheferne har iøvrigt besluttet forsøgsvis at fortsætte deres Arbejde inden for Grænserne af det praktisk mulige.

De 5 samvirkende politiske Partier tilstillede ligeledes i Lørdags den Befuldmægtigede en Protest af følgende Indhold:

"Undertegnede Repræsentanter for Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, Det radikale Venstre og Danmarks Retsforbund nedlægger over for den Rigsbefuldmægtigede den stærkeste Protest mod de skete Arrestationer og Deportationer af det danske Politi. Som Talsmand for den danske Befolkning giver vi Udtryk for den dybe Harme, som dette Magtovergreb har fremkaldt overalt i vort Land. Løsladelse og Hjemsendelse af alle de arresterede og de fra Hjemlandet deporterede Politifolk og Genoprettelse af det opløste danske Politi er en bydende Nødvendighed. De nu tilvebragte Forhold vil, om de fortsætter, føre Landet ud i en Tilstand af Lovløshed og Opløsning i alle Samfundsforhold. Ansvarer derfor vil falde helt og fuldt paa de Myndigheder, som har frataget Landet dets lovlige Ordensmagt.

V. Buhl. Ole Bjørn Kraft. Knud Kristensen.
A. M. Hansen. Oluf Pedersen."

Endvidere har De danske Fagorganisationer og Det kooperative Fællesforbund sendt Dr. Best følgende Protest:

"Undertegnede Organisationer - De samvirkende Fagforbund i Danmark, Socialdemokratisk forbund i Danmark og Det kooperative Fællesforbund i Danmark -, der repræsenterer den samlede danske Arbejderbevægelse, nedlægger deres alvorligste Protest mod Deportationen af danske Politifolk.

Den foretagne Tilfangetagelse og Deportation er af alle danske Arbejdere opfattet som et Overgreb, der ikke alene har bragt Sorg og Harme i Tusinder danske Hjem, men tillige har udelukket enhver Mulighed for danske Retstilstande.

269

Vi opfordrer derfor indtrængende til, at man drager Omsorg for, at de deporterede danske Politifolk hurtigst muligt hjemføres, og at samtlige Politifolk løslades."

(Underskrevet af samtlige Medlemmer af Forretningsudvalget.)

Kriminaliteten: Der indløber stadig Meddelelser fra hele Landet om stigende Kriminalitet. Befolkningen træffer lokale Foranstaltninger for at værgе sig mod Lovløsheden. Saaledes har en Handelsstandsforening i Vanløse taget Initiativet til Oprettelsen af en Patrouilletjeneste hver Nat. Tjenesten udføres frivilligt af 350 Næringsdrivende i Kvarteret, som tager nogle Timers Vagtjeneste efter Tur. - Paa Frederikssundsvej er en hel Serie Butiker blevet

plyndret for Varer forleden Nat. Tyvene ankom med en stor tre Tons Lastbil, som blev læsset fuld af Tyvekoster bl. a. fra Hovedstadens Brugsforenings Filial, og i en af Forretningerne skrev Tyvene med Maling tværs over Ruden: "Tyvene har været her". - Paa Politigaarden modtager de internerede Politimænd, der virker som "Vagthold", over 100 Anmeldelser om Dagen.

Fra Konditoriet "Bristol" paa Vesterbrogade er der stjaalet Varer for ca. 45.000 Kr. Det drejer sig bl. a. om Kakao og Kaffe.

Hovedstadens Forsyninger: Borgmester Julius Hansen oplyser, at Mælketilførslerne til København igen er normale. De Vanskeligheder, der har været ved at faa Køretilladelse fra Ringsted og Næstved, er afviklet. Paa Grund af de særlige Forhold kører Vognene ud fra de københavnske Mejerier en Time senere om Morgenen end normalt.

Den konstituerede Borgmester for Magistratens 1. Afdeling, Raadmand Ib Kolbjørn giver følgende Oversigt over Leverancerne til de københavnske Levnedsmiddeltorve:

Fisketorvet forsynes meget bedre, efter at Amtmanden for Bornholm har frigivet Udførslen af Sild. I Lørdags ankom til København 25-30.000 kg Sild, som efter Fiskeriministeriets Ordre skal passere Fisketorvet. I Lørdags ankom desuden pr. Baad et mindre Parti levende Torsk og Rødspætter samt isede Rødspætter. For første Gang under den politimæssige Undtagelsestilstand ankom desuden en Lastbil med levende Torsk. Alt tyder paa, at vi, som Tilfældet har været i den sidste Tid, maa indstille os paa relativt smaa Forsyninger af Fisk.

Grøntsager: Lørdagstorvet var stort. Det besøgte af ca. 1000 Vogne, navnlig var Tilførslerne af Pærer og Æbler - specielt Madæbler - rigelige. Af Kartoffler tilførtes Torvet ca. 900 Tønder, lidt mindre end normalt, hvilket skyldtes svigtende Tilførsler fra Jylland. Der var stor Rift om Porrer, Selleri og Kaal. Udenbys Leverandører har faaet Tilladelse til at indføre Varerne pr. Bil. Ved Hovedvejene foretages dog nu og da Kontrol.

270

Kød: Paa Kvægtorvet er der i de sidste tre Dage arbejdet over for at faa Varerne ekspederet. Tilførslerne har været begrænset. Der er ført en Del levende Kreaturer direkte til Slagtehuset. De samlede Slagtninger i Ugen den 18.-23. September ligger kun lidt under det normale. Efter Ønske fra Slagterforretningerne er Slagtehuset holdt aabent om Søndagen.

Flæskehallen: Tilførslerne er i god Gang. I Lørdags ankom 32 Vognladninger, hovedsagelig Svin, og i Gaar ankom yderligere 21 Vognladninger, væsentligt Okser og Kalve. Desuden var anmeldt de sædvanlige Leverancer af Svin fra Bornholm. Endelig har Slagteriernes Fælleskontor stillet betydelige leverancer af Svin i Udsigt i Dag.

Brandvæsen og Ambulance: Det har været en relativ stille Weekend. Brandvæsenet plages dog stadig af falske Alarmeringer. I nogle Tilfælde er det lykkedes at fange Gerningsmændene, Børn eller unge Mennesker. De er blevet ført til Brandstationen og har faaet en korporlig Afstraffelse. Hvor der har været Tale om, Børn, har man samtidig tilkaldt Faderen. I Vagtdøgnet, som sluttede i Morges Kl. 8, havde der været 65 Ambulance udrykninger og 6 Brandudrykninger. Ingen Skudsaaer eller lignende, og Brandene var ret ufarlige.

Provinsen:

Aarhus: Der blev anholdt 128 Politimænd, hvoraf 100 nu er ført til Frøslevlejren. Blandt de løsladte er Politimester Glente, Politikommissær P. N. Pedersen og Politimester Poul Jensen fra Hasle Herred.

Aalborg: Den engelske Radios Skildring af Skyderiet mod Toget med de 94 Betjente, der førtes til Aalborg fra Frøslev, siges at være overdrevet, kun en enkelt Mand blev saaret.

Kolding: Kriminaldommer Strøbeck har løsladt alle Arrestanter, for hvilke Fængslingsfristen var udløbet. Forinden forklarede han dem Situationen og lod dem afgive Æresord paa, at de ikke "vilde benytte sig af den ekstraordinære Situation til at falde Samfundet i Ryggen."

Skive: Borgmesteren oplyser, at Kommandanten her nægter Køretiladelse for Biler i næsten alle Tilfælde, ogsaa til Transport af Tørv, Sædekorn, Gødningsstoffer og Kreaturer.

Silkeborg: Der har været Sabotage mod Langaa Station Natten til Lørdag, og Lørdag Aften eksploderede en Bombe under en Lastvogn. Tyskerne anholdt derefter ca. 50 Mennesker rundt om paa Gaderne. De førtes til Silkeborg Seminarium, hvor de blev stillet op uden for Bygningen, 6 Soldater blev kommanderet ud og gjorde Ladegreb. De anholdte maatte staa til Kl. 2 Nat, før de fik Lov til at gaa. Lørdag Formiddag blev den tyske Vagt paa Politistationen inddraget.

271

Graasten: Situationen i Sønderjylland er afspændt siden Generalstrejkedagene. Grænsen er genaabnet, og Grænsegendarmeriets Tjeneste udføres af Toldbetjente. Ingen af de sønderjydske Byer har endnu set tysk Politi. Politimester Hartmann, Haderslev, og Frue er Arrestanter i Kolding.

Odense: 40 odenseanske Politimænd er interneret i Frøslevlejren. Blandt disse er Politimester Schaldemose Nielsen og Politikommissær Frost.

Holbæk: Den stedlige Standortkommandantur har nægtet at udstede Køretiladelse til almindelige Lastbiler, som bl. a. skulde køre med Bygningsmaterialer. Den tyske Motivering er, at saalænge Politiet ikke vil hjælpe til ved at gaa i Arbejde igen, vil man ikke udstede Køretiladelser.

Roskilde: Arresten i Roskilde er tømt for Fanger, 2 tyske Lastbiler kørte Natten til Lørdag op foran Arresthuset, og Arrestanterne læssedes paa Ladet. Hvor de er bragt hen, vides ikke.

Bornholm: Allerede i Onsdags meddelte Kommandanten, at det danske Politi paa Øen kunde træde i Funktion igen paa visse Betingelser, bl. a. maatte Betjentene aflevere deres vaaben, ligesom de skulde staa under tysk Kontrol. Dette blev afslaaet. Torsdag Eftermiddag meddelte Insel-Kommandanten, at det danske Politi kunde træde i Funktion igen uden Betingelser af nogen Art. Ogsaa dette blev afslaaet. Saa vidt vides, adskiller Bornholm sig fra det øvrige Land ved at staa direkte under Marinekommandanturen i Kiel.

Dansk Arbejdsgiverforening har sendt sine Medlemmer en Skrivelse, hvori der gøres opmærksom paa, hvad der kan ventes, hvis der igen udbryder Strejke. Der henvises til, at der er truet med Deportation af hele Arbejdsstyrker uden Persons Anseelse.

Belysningsvæsenet har fra i Dag overtaget Tænding og Slukning af Færdselsfyrene.

Den samlede Magistrat har i sit Møde i Dag behandlet de Spørgsmaal, som foreligger paa Grundlag af de to Forordninger fra Politigeneral Pancke. Man besluttede i Forbindelse med Frederiksberg og Gentofte Kommuner straks at gaa i Forhandling med Departementschef Svendsen. Sagen vil blive henlagt til Magistratens 1. Afdeling

Efter Beslutning af den samlede Magistrat har Overborgmesteren under Dags Dato tilskrevet Dr. Best saaledes:

"Med Harme har Københavns Magistrat erfaret, at den danske Politimyndighed er sat ud af Funktion, og at ca 1.700 Medlemmer af den danske Politistyrke er blevet deporteret til Tyskland.

272

Magistraten protesterer paa det alvorligste mod disse Overgreb, der vil hindre Udøvelsen af en Række kommunale Funktioner, og som efter vor Opfattelse i det Hele vil virke nedbrydende paa den Retssikkerhed, Ro og Orden, som Bystyret under skiftende Situationer stedse har bestræbt sig for at opretholde.

Magistraten udtaler derfor sin Forventning om, at den etablerede politimæssige Undtagelsestilstand snarest bringes til Ophør, saaledes at det danske Politi igen kan overtage dets normale Funktion som Beskytter af Borgernes Liv og Velfærd."

Overborgmesteren har Dags Dato tilskrevet Borgerrepræsentationen om foranstaaende Skrivelse.

Tirsdag den 26. September 1944.

Der er tilstillet Dr. Best endnu en lang Række Protestskrivelser, bl. a. fra Erhvervene, Biskopperne, Universitetet, Dommerne og Præstestanden.

Skrivelsen fra Erhvervene har følgende Ordlyd:

"Undertegnede Organisationer for dansk Erhvervsliv, Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Dampskibsrederiforening, Fællesrepræsentationen for Dansk Haandværk og Industri, Grosserer-Societetets Komite, De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, De samvirkende danske Husmandsforeninger, Industriraadet, De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Landbrugsraadet, Fællesrepræsentationen for de samvirkende danske Landboforeninger og de samvirkende danske Andelselskaber og Provinshandelskammeret ønsker herved overfor den Rigsbefuldmægtigede at udtale en Protest over for det alvorlige Overgreb mod dansk Styre, der er sket ved Ophævelsen af vort Politi og ved Arrestationen og Massedeportationen af danske Politimænd.

Den Aktion, der her er foretaget, vil skabe saadanne uholdbare Tilstande indenfor hele det danske Samfund, at alle Grene af dette bliver ødelæggende paavirket deraf, og dette gælder ikke mindst Erhvervslivet.

Paa danske Erhvervs Vegne skal vi derfor indtrængende anmode om, at det danske Politi genoprettes, og at de deporterede politimænd føres tilbage til Danmark, og at arresterede Politifolk løslades."

Protestskrivelsen fra Landets Biskopper var paa disses Vegne undertegnet af Biskop H. Fuglsang-Damgaard og lød saaledes:

273

"De sidste Dages alvorlige Begivenheder i vort Folk giver Kirken Anledning til at udtale sin Forfærdelse over den skæbnesvangre Ophævelse af Retssikkerheden, som er skabt ved Fjernelsen af det danske Politi, og udtrykker sin Harme og Smerte over den Skæbne, der har ramt Hundreder af Landsmænd, som er ført bort fra deres Fædreland.

Med den største Ængstelse maa vi efter dette imødese de uoverskuelige Konsekvenser af det skete og forvente, at Forbrydelser og Vold, vil brede sig uden Hemninger.

Kirken har overalt og til alle Tider den Opgave at støtte den sande Retsorden og at værne om og opelske Kærlighed til Sandhed og Ret, og den danske Folkekirke maa som Følge deraf i den nuværende Situation i særlig Grad føle sin Forpligtelse overfor denne Opgave. Selv i vor Afmagt overfor Overmagten føler vi det derfor som vor Pligt af al Evne at protestere mod det smertelige Overgreb mod vort Folks Retsbevidsthed og Selvstyre, som her har fundet Sted."

Universitetets Protestskrivelse har følgende Ordlyd:

"En dyb Harme har grebet det danske Folk over, det Angreb paa Retssikkerheden i vort Land, der skete ved Fængslingen af vort Politi og Deportationen af en stor Del af det d. 19. September. Følgerne heraf er uoverskuelige, men sikkert er det, at Lovløshed og Usikkerhed vil brede sig uhyggeligt i den Tid, der nu kommer.

Aandslivets Trivsel er ubrydeligt sammenknyttet med sikre Retsforhold, og Københavns Universitet uddanner gennem et af sine Fakulteter Størstedelen af dem, der i dette Land er sat til at haandhæve Retten. Derfor maa Universitetet slutte sig til den Protest, der hæver sig fra alle Sider, og indstændigt anmode Udenrigsministeriet om saa kraftigt som muligt at give Udtryk for denne overfor de tyske Myndigheder i Anledning af det Angreb paa de elementæreste Forudsætninger for et normalt Livs Trivsel, der har fundet Sted."

Præsidenterne for Højesteret, Vestre Landsret, Østre Landsret, Sø- og Handelsretten og Københavns Byret samt Formanden for Den danske Dommerforenings Bestyrelse har afgivet følgende Protest:

"Undertegnede Repræsentanter for de danske Domstole nedlægger overfor den Rigsbefuldægtigede den alvorligste Protest mod de Overgreb, der er foretaget overfor de danske Domstole, derved, at man ved de skete Foranstaltninger overfor det danske Politi har berøvet Domstolene den for deres Arbejde i en Række

274

Henseender nødvendige Forudsætning. Endvidere maa vi protestere mod den hensynsløse Fremgangsmaade, der i flere Tilfælde er anvendt ogsaa overfor Dommere i Funktion og deres Personale under Iværksættelsen af de nævnte Foranstaltninger.

Det er vor absolutte Overbevisning, at de nu tilvejebragte Forhold, om de fortsættes, vil medføre fuldstændig Retsløshed her i Landet, en Tilstand som Domstolene maa fralægge sig ethvert Ansvar for."

I Søndags oplæste Præsterne i praktisk talt alle Landets Kirker følgende Udtalelse:

"De sidste Dages alvorlige Begivenheder i vort Folk giver Kirken Anledning til at udtale sin Forfærdelse over den fuldstændige Ophævelse af Retssikkerheden, som er skabt ved Fjernelsen af dansk Politi, og udtrykke sin Harme og Smerte over den Skæbne, som har ramt Hundreder af Landsmænd, som med Vold er ført bort fra deres Fædreland.

I vor Afmagt overfor Vaabenmagten er det vor Pligt at fastholde, at Magt aldrig i sig selv er Ret og foreholde vore Fjender dette; og hver paa sin Plads maa vi, selv under de vanskeligste Forhold, søge at hævde Sandheden og Retten.

Som Kristne maa vi under disse Forhold minde hinanden om, at vor Herre og Mester ved sit Liv og ved sit Ord har lært os, at vi skal bære hverandres Byrder og staa hinanden bi med gensidig Hjælp og Beskyttelse.

Gud styrke og trøste alle de ramte.

Gud bevare vor Konge, vort Folk og vort Fædreland!"

Spørgsmaalet det kommunale Politi: - Forhandlingerne mellem Magistraten, Borgmestrene fra Frederiksberg og Gentofte samt Departementschef Svendsen i Justitsministeriet formede sig som en Drøftelse af de Muligheder, der foreligger for Etablering af kommunal Politi. Man skønnede, der kun er Mulighed for at oprette et Vagtværn, og var iøvrigt enige om at afvente Dr. Bests Hjemkomst fra Berlin. Paa det Grundlag der i Øjeblikket foreligger, skønnes der ikke at være Mulighed for Oprettelse af noget Kriminalpoliti.

Luftværnet: - Der har Tirsdag Formiddag været Møde i Indenrigsministeriet om Luftværnet. Der blev ikke truffet nogen endelig Beslutning, men Overborgmesteren mener, der er Muligheder for at faa CB-Mandskab til Tjeneste ved Luftværnet. Der skal holdes et Møde med Tyskerne bl. a. om Tilladelsen hertil. Det storkøbenhavnske Fællesudvalg samles igen paa Fredag. Man vil søge at faa Luftbeskyttelsen reetableret. Kommandoen, som hidtil har ligget hos Politiet, vil antagelig blive over-

275

ført til Magistraten, der saa kan lade sin Beføjelse gaa videre til en Mand, som man finder særlig egnet til Opgaven. Varslingen er atter bragt i Orden, den sker som hidtil gennem dansk Myndighed.

Universitetet: - Situationen paa Universitetet og de højere Lærestalter er i Øjeblikket den, at Forelæsning og Øvelse gennemføres efter Studieplanerne, men at Tilslutningen er ganske minimal, idet de fleste Studenter ikke møder. Mange Provsstudenter er rejst hjem, og det er fra Lærestalterne betydet dem, at Deltagelse i Undervisning for Tiden er fuldstændig frivillig, og at der senere vil blive givet al mulig Lettelse paa Grund af de ufrivillige Afbrydelser.

Flugt fra Statsfængslet: - Fra Statsfængslet i Vridsløse er der undveget 19 Fanger, hvoraf de 18 afsonede Straf for politiske Forbrydelser. Fangerne blev lukket ud af deres Celler af en Betjent, som flygtede sammen med dem.

4 Tog beskudt: - Mandag Eftermiddag ved 15,30-Tiden, da det ordinære Eksprestog fra København til Korsør befandt sig mellem Ringsted og Kværkeby, gik en Flyvemaskine i lav Højde ned over Jernbanelinien og bestrøg

Toget med Maskingeværer. Der blev samtidig rettet Angreb - muligvis fra den samme Maskine - mod to Godstog, der ligeledes befandt sig paa Strækningen til Korsør, det ene mellem Ringsted og Fjenneslev, det andet ved Gadstrup. Lokomotivføreren paa det ene Godstog, J. K. Olsen, Korsør, og en 15-aarig Passager, Frk. Malling Andersen, Datter af Overportør Malling Andersen, Vordingborg, blev dræbt. Godstogenes Lokomotiver blev helt ødelagt, hvorimod Eksprestoget kunde fortsætte Rejsen. - Ogsaa Persontoget fra Roskilde 15,37 mod Køge blev beskudt af en Flyvemaskine. Lokomotivet blev ødelagt; ingen kom til Skade. - Det fjerde Godstog blev ved 15-Tiden beskudt af en Flyvemaskine, da det paa Vej mod Frederiksværk passerede Grumstrup. Ingen kom til Skade, og den materielle Skade var ringe.

Razzia: - Tidligt Mandag Morgen blev der foretaget en stor Razzia i Komplekset Bellavej 9, Valby. Der blev fundet et stort Vaabenlager.

Fundet død paa Gaden: - Mandag Eftermiddag blev en Mand fundet livløs paa Nikolaj Plads. Han var død, da Ambulancen kom. Da der øjensynlig forelaa en politisk Forbrydelse, underrettede Ambulancefolkene Politigaarden. Den døde blev bragt bort i tysk Lazaretvogn.

Provinsen:

Ringsted: - I nogle lokale Blade fandtes den 23. September følgende Avertissement: "SS-A.-Bat. *Schalburg* bekendtgør: "I Forbindelse med at Bataillonon midlertidigt har overtaget Udøvelsen af Politimyndigheden i Ringsted, vil der fra og med den 23. September 1944 Kl. 20,00

276

blive udført Patrouilletjeneste i Byen. Patrouillerne, der føres af danske SS-Underofficerer, er udstyret med fuld Politimyndighed foruden deres øvrige militære Beføjelser" - sign. E. Paulsen, Bataillonskommandør og SS-Standortführer."

Silkeborg: - I Tiden fra den 12. til den 23. September er paa Kontoret i Silkeborg modtaget godt 100 *Beslaglæggelsesdekreter* vedrørende faste Ejendomme. Af de største Bygninger, som er beslaglagt i den senere Tid, kan nævnes: 3 Skoler i Randers, Odd-Fellowbygningen samt 2 Skoler i Odense, Hindsgavl Slot, Restaurant "Halle" i Esbjerg, K. F. U. M. i Odense, Fyens Forum, Odense, Studenterforeningen i København, CBU-Kaserne og en Skole i Herning, Navigationsskolen paa Fanø, Væveskolen i Askovhus, Sønderborg, Tinghuset i Bræstrup og en Række Skoler. Beslaglæggelsesdekreter i Forbindelse med Befæstningsarbejderne i Sønderjylland er endnu ikke fremkommet fra tysk Side.

Aabenraa: - *Bevogtet af tyske Soldater blev de 287 danske Politifolk fra Aarhus, Odense og Aalborg, der var ført til Frøslevlejren, Tirsdag Morgen til Fods ført fra Lejren gennem Padborg og over Grænsen, hvorfra de med Tog føres videre sydpaa.* Fra Lejren blev i Gaar frigivet de fire ældste Grænsegendarmer, og det menes, at de, der er over 50 Aar, vil blive frigivet.

Randers: - Byraadet holdt sent Søndag Eftermiddag et lukket Møde til Drøftelse af den politimæssige Situation efter Udstedelsen af de sidste Anordninger. Der var Enighed om at afvente eventuelle Direktiver fra Centraladministrationen. Forøvrigt var der ingen Stemning for at tilvejebringe Erstatning i Kommunen for det opløste Politi, heller ikke ved Vagtordninger paa kommunal Foranstaltning.

Københavns Brandvæsen meddeler Tirsdag Morgen, at der i det da forløbne Vagtdøgn kun var tre Brandudrykninger, af hvilke den ene var blind Alarm, den anden falsk Alarm og den tredje en Skorstensbrand. Der var 51 Ambulanceudrykninger, heraf 22 til almindelige Ulykkestilfælde, Resten i Anledning af Sygdom eller Fødsler. Dog indbragtes 1 Mand med Skudskaar i højre Arm. (Arkitekt Jensen, Lundegærdet 13).

Onsdag den 27. September 1944.

Efter at Politispektør Wolf, som meddelt i den danske Radio, er flygtet fra Turisthotellet, er de øvrige ledende Politimænd blevet overført til Vestre Fængsel, og Adgangen til Besøg er indskrænket stærkt. Blandt de overførte

til Fængslet er bl. a. Departementschef Ejvind Larsen, Rigspolichef Begtrup-Hansen, Vicepolitichef Arthur Dahl, Politiinspektør v. Magius, Opdagerchefen, Politiinspektør Ove Krenchel, Vice-

277

politiinspektør Glud og Politikommissærerne Andst og Odmar saml Politidirektør Stamm. Politiinspektør Krenchel er ret alvorligt syg og ventes overført til Kommunehospitalet. Ogsaa for de tilbageholdte paa Politigaarden er Forholdene gjort strengere. Individuelle Besøg paa Kontorerne er forbudt. Derimod er der daglig Fællesbesøg i Opdagelsespolitiets Parolsal, hvor 20-30 Personer faar Lov til at sidde i Samtale under Bevogtning af to dansktalende Politisoldater.

Protestskrivelse til Dr. Best. Danske Dagblades Fællesrepræsentation, der omfatter Københavns og Provinsens Bladudgivere, Redaktører og Journalister, har sendt Dr. Best følgende Protestskrivelse:

"Under de ved Landets Besættelse herskende Forhold er den danske Presse forhindret i offentligt at give Udtryk for de Følelser, hvormed den har erfaret Ophævelsen af det danske Politi og Arrestationen og Bortførelsen af op imod et Par Tusinde danske Politimænd, men den ønsker overfor den Rigsbefuldmægtigede at udtale den alvorligste Protest mod det skete Overgreb, der har vakt dyb Harme i danske Sind, og som stiller Landets Befolkning overfor en Tilstand af Lovløshed og Usikkerhed. Ophævelsen af Politiet kan faa uoverskuelige Følger for det danske Samfund, og Pressens Organisationer opfordrer derfor indtrængende til, at de arresterede og deporterede Politimænd frigives og hjemsendes, og at det ophævede danske Politi genindsættes i sine Funktioner og Rettigheder."

Fhv. Borgerrepræsentant Richard Jensen er blandt de undvegne fra Vridsløse Statsfængsel.

Dr. Best er vendt tilbage til København.

Byretten: Mandag Eftermiddag holdtes et Møde i Byretten, i hvilket deltog Fuldmægtige, Sekretærer, Skrivere og Kontorpersonalet. Det blev her fastslaaet, at der ikke kunde være Tale om at arbejde for andre Myndigheder end dem, der er baseret paa dansk Retspleje.

Beslaglæggelse: Udover de i Gaar nævnte Beslaglæggelser foreligger der nu officiel Bekræftelse paa Beslaglæggelsen af A/S Henkel & Co.'s Ejendom "Persilhuset", Dansk Boghandlerkommissions-Anstalt, 20 Værelser i Pension "Vestersøhus". Derimod er der endnu ingen officiel Bekræftelse fra tysk Side paa Beslaglæggelse af Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder, Vestre Boulevard.

Episoder: Tirsdag Formiddag blev en Mand skudt ned af Tyskerne ud for Hovedbanegaarden. Man ved ikke, hvem han er, da Tyskerne selv har transporteret ham bort. Natten til Tirsdag var der kraftig Skydning i Vanløse Kvarteret omkring Lindeallé. Arkitekt Carl Jensen, Lunde-

278

gærdet 13, blev alvorligt saaret i højre Arm, da han steg ud af en Taxa ved sit Hjem. En anden Mand blev skudt i Benet. - Tysk Politi har anholdt Fru Rosenørn, Frithiof Nansens Plads 2. Der blev spurgt efter hendes Søn, men da han ikke var til Stede, tog man Fru Rosenørn med. Der har været Razzia i Sygeplejerskerboligerne paa Blegdamsvej.

I Politiiuniforner. I Tirsdags blev flere Steder i København set Politipatruljevogne, som var bemanded med unge Mænd i danske Politiiuniforner.

Kommentarer til Situationen: I en ledende Artikel under Overskriften "En Uges Ro" skriver "Fædrelandet" Tirsdag den 26. September bl. a.:

".... Nægtes skal det ikke, at det udløste en befriende Følelse langt uden for danske National-Socialisters Kred, da Politiet blev frataget sin Myndighed".

Videre skrives om Tilstanden efter Ophævelsen af Politiet:

"Nu er der foreløbig forløbet en Uge, hvor Ro og Orden har præget det københavnske Bybillede. I samme Øjeblik den lammende Rædsel forsvandt ved Politikorpsets Opløsning, gik enhver Borger tryk og tillidsfuld til sin Dont, forvisset om at naa helskindet hjem efter sin Gerning."

Provinsen:

Holbæk: Mandag Aften indfandt det tyske Politi sig paa Teknisk Skole og arresterede efter Anvisning af en lokalt kendt Mand 10 unge Mennesker, hvoraf Flertallet er Lærlinge paa Holbæk Baadebyggeri. De unge Mennesker, som siden menes at være ført til København, sigtes for at have knust Ruder hos en Dame, der i længere Tid har været beskæftiget paa Kasernen i Holbæk.

Aarhus: Professor Werner ved Aarhus Universitet har maattet forlade sit Hjem og søge ubekendt Opholdssted. Forleden Aften, da han tilfældigvis ikke var hjemme, henvendte to revolverbevæbnede Mænd sig paa hans Bopæl og spurgte efter ham.

Frederikshavn: Der vil ikke blive oprettet noget kommunalt Politi, men paa de Omraader, hvor Kommunens Administration griber ind i Ordenens Opretholdelse, f. Eks. med Hensyn til Beværterforhold og Prisforhold, vil Lovene blive strengt haandhævede. *Man har meddelt de Handlende, at Kommunen vil lade Navnene paa de Næringsdrivende, der overtræder Prisloven, offentliggøre ved kommunal Foranstaltning.*

Sønderborg: Natten til Tirsdag eksploderede paa Jegerupstation [i. e. Jegerup Station] nordfor Vojens nogle Bomber under et holdende Tog. 4 Vogne knustes, andre væltede. Skinnerne blev revet i Stykker. Forbindelsen for den jydsk

279

Længdebane var derfor afbrudt det meste af Tirsdagen, og Posten til Sønderjylland maatte gaa over Faaborg-Mommark.

Københavns Brandvæsen melder Onsdag Morgen, at det sidste Vagtdøgn har været roligt. Der har været 68 Ambulanceudrykninger, men ingen i Anledning af Krigsbegivenheder. Af Brandudrykninger har der været 5, mest Brunkulsbrande og en enkelt falsk Alarm.

Statens civile Luftværn: Som bebudet ventes det, at Luftværnet i Løbet af ganske kort Tid kan overtage sine Funktioner paany. Ordningen er endnu ikke endelig udformet, men kommer sandsynligvis til at gaa ud paa, at Luftværnet i de enkelte Omraader underlægges Kommunerne, og Borgmestrene skal afløse Politimestrene som Luftværnschefer. Statens civile Luftværn forbliver uændret det civile Organ, under Ledelse af Luftværnsinspektør E. Schrøder. Hele Varslingstjenesten opretholdes i sin tidligere Form, men Meldetjenesten udvides betydeligt og faar et forøget CB-Mandskab stillet til Raadighed. I Stedet for CB-pligtige ventes oprettet en ny Tjenestegren, som skal tage sig af "Afspærringstjenesten".

Torsdag den 28. September 1944.

Razziaer: Natten til Onsdag indledte det tyske Politi en Serie omfattende Razziaer i København. De første Udrykninger skete i Morgentimerne mellem Kl. 3 og 5 og gjaldt nogle Karréer i Nansensgade, Guldbergsgade og Ryesgade. Der blev etableret solide Afspærringer, og saa godt som alle mandlige Beboere blev bragt til Shellhuset. I en enkelt Ejendom i Guldbergsgade tog man ikke alene Mændene, men ogsaa Kvinder og Børn. Kvinder og Børn blev senere løsladt, og det samme gjaldt de Mænd, der kunde dokumentere at være Arbejdere. Razziaerne fortsatte til ud paa Eftermiddagen. I Sct. Peders Stræde blev hele den ene Side af Gaden inddraget under Aktioneren, som iøvrigt ogsaa omfattede Karréer i Larsbjørnsstræde, Trondhjemsgade, Sct. Hansgade, Stenogade, Kvarteret omkring Nikolaj Plads m. fl.

Flere Hundrede Mennesker blev indbragt som anholdte til Shellhuset, hvor Trængselen var saa stærk, at mange anholdte maatte holdes i "Kø" paa Fortovene udenfor. Trappegangene var besat af anholdte, som stod opstillede med oprakte Arme og vendt med Ansigtet mod Muren.

Razziaerne omfattede endelig ogsaa en Del mindre Beværtninger samt Folkekøkkenet i Axelborg og i Suhmsgade. Alene fra Axelborg medtog man over 100 Gæster og fra Suhmsgade ca. 50.

Baggrunden for disse omfattende Aktioner er ikke helt klar, men

280

det oplyses, at det skulde dreje sig om en Indsats mod Sort-Børs Elementer, Vaneforbrydere og arbejdssky Personer.

Kl. 16,30 foretog en tysk Politikommando en Aktion paa *d'Angleterre*, som i et Par Timer holdtes omringet og afspærret. Herunder blev der affyret en Del Skræmmeskud, navnlig i Østergade. 4 Mænd blev ført med til Shellhuset, men 2 af dem blev hurtigt løsladt. Af de 2 tilbageholdte var den ene en Hotelgæst, som stod i Fremmedbogen som Meinert fra Odense. Aktionen menes foranlediget af, at en ung Mand pralende havde vist en Dame i Baren, at han var bevæbnet.

Episode paa Bispebjerg Hospital: Natten mellem den 25. og 26. blev paa Bispebjerg indlagt en Mand under Navnet Lymann Wight Jensen, hvis Bopæl var Lundegærdet 13, Vanløse. Han var saaret i højre Arm. Selv opgav han, at det *ikke var Tyskerne, som havde saaret ham*. Han er siden blevet afhentet af revolverbevæbnede Mænd, som kom i egen Bil. Chaufføren var i SS-Uniform, medens de øvrige var civile. De tvang sig Adgang til Pavillon 3, hvor Manden var indlagt, og førte ham bort.

Protestskrivelse: Dansk Seminarieforening har gennem Udenrigsministeriet tilstillet Dr. Best følgende Protestskrivelse:

"Vi er som alle Landets Borgere grebne af Forfærdelse og Harme over den Skæbne, der er overgaaet det danske Politi.

I den nuværende Situation, hvor Lovløshed og Vold kan brede sig i en uoverskuelig og for Samfundet tilintetgørende Grad, føler vi, at vi som Ungdomsopdragere har Pligt til at pege paa, at de Børn og Unge, der er betroet os, fremfor nogen vil komme til at lide under Forholdene, idet de selv er uden Beskyttelse mod forbryderiske Elementer, og desuden kan komme til varigt at lide Skade ved den Atmosfære af Uærlighed, Selvtægt, Raahed og Hadefuldhed, der kan blive Følgen af det skete.

For at hindre store og meningsløse Ulykker er det bydende nødvendigt, at det danske Politi, der alene har Erfaring og Træning nok til at værne vort Samfund mod anarkiske Tilstande, føres hjem og atter indsættes i sit Arbejde."

Overlæge Otto Mikkelsens Arrestation: Paa en Henvendelse fra Magistraten om Frigivelse af Overlæge, Dr. med. Otto Mikkelsen, som er arresteret af det tyske Politi, er der indgaaet følgende Svar til Udenrigsministeriet:

"Die Verhaftung des Oberarztes Dr. Mikkelsen erfolgte wegen Beteiligung an einer Sabotage-Organisation. Zu einer Entlassung sehe ich mich zur Zeit selbst unter Würdigung der im Schreiben vom 29. August geschilderten Verhältnisse bei der ärztlichen Versorgung nicht in der Lage."

281

Den fungerende Overlæge, Dr. med. E. Hart Hansen har Tilladelse til at besøge Overlæge Mikkelsen for at drøfte faglige Spørgsmaal.

Byretten: Der er truffet Aftale mellem Byretspræsident Rytter og Statsadvokat Trolle (Statsadvokaten for København) om Afslutning af de Straffesager, som er naaet frem til Byretten. I Gaar satte Dommer Willy

Andersen den saakaldte "Dommervagt" i Vestre Fængsel, hvor Statsadvokat Trolle var mødt paa Anklagemyndighedens Vegne, og hvor der blev taget Stilling til alle udløbende Fængslingsfrister. Da det stod klart, at Sagerne mod de paagældende Arrestanter ikke for Tiden lader sig gennemføre, blev de løsladt. Nogle faa Sager af særlig alvorlig Karakter stillede Anklageren i Udsigt at faa gennemført, og i disse Tilfælde gik Dommeren med til en Fristforlængelse.

Nordwerk: Den industrielle Virksomhed "Nordwerk" - tidligere General Motors - som har været drevet for tysk Regning, skal nu standses. Alle Maskiner afmonteres, og Personalet, ialt ca. 700 Mennesker, er sagt op fra førstkommende Lørdag. A/S Nordwerk vil herefter blive afmeldt til Aktieselskabsregistret.

Provinsen:

Fra Stiftamtmand Herschends Kontor i Silkeborg foreligger Indberetning om følgende Tildragelse i Vemb ved Dejbjerg:

"Om Aftenen den 25. September blev Sognepræst Pedersen, Vemb, samt Sogneraadsformanden og Sognefogden arresterede af Værnemagtens Afdeling i Stauning. De paagældende er løsladt igen Tirsdag Eftermiddag. Sagens Omstændigheder er følgende:

For nogen Tid siden styrtede en engelsk Flyvemaskine ned ved Dejbjerg øst for Ringkøbing. De tyske Afdelinger forlod Stedet efter at have foretaget en yderst lemfældig Oprydning. Ligrester blev fundet rundt om, og Begravelsen af de ukendelige Lig var saadan, at man fra dansk Side ikke kunde karakterisere den som sømmelig. Efter Aftale med General der Luftwaffe gik en CB-Kolonne under Ledelse af Kaptajn Kisbye igang med Oprydning paa Stedet, ligesom der foranstaltedes Begravelse af de forulykkede Flyvere. Det var imidlertid rygtedes paa Egnen, at Begravelse skulde finde Sted, og et Par Hundrede Mennesker deltog i Højtideligheden. Pastor Pedersen talte, og hverken Talen eller Højtideligheden iøvrigt var af udæskende Karakter. Ikke desto mindre blev den fulgte Fremgangsmaade taget ilde op af Værnemagten, og de omhandlede Arrestationer fandt Sted.

Efter Forestillinger overfor Abteilung Luftschutz, blev som sagt de tre Arrestanter løsladt."

282

Silkeborg: Byraadet forhandler fortsat om et Vagtkorps, en Slags Borgervæbning. De afsatte Betjente vil afgjort modsætte sig at arbejde i et saadant Korps.

Padborg: Søndag Aften eksploderede en Bombe under et Lokomotiv paa Padborg Station. Lokomotivet blev helt ødelagt. En Undersøgelse fra tysk Side førte ikke til nogen Opklaring.

Krusaa: Det er bekræftet Tirsdag Aften, at Grænsen atter er aaben for Trafik. Vagterne er forstærkede og svært bevæbnede.

Aarhus: Tirsdag Aften Kl. 22 fandt 3 voldsomme Eksplosioner Sted i en stor moderne Cylinderudboringsfabrik, Silkeborgvej 31, tilhørende Grosserer Carl Christensen. Hele den store Virksomheds 90 m lange Bygning brændte ned, saa kun Ydermurene staar tilbage. Der er bl. a. ødelagt 50 kostbare Maskiner. Skaden er anslaaet til ca. 1 Mill. Kr. Endvidere meddeles, at der sent Onsdag eksploderede 3 Bomber i Autoreservedelsfirmaet Nielsen, Laursen & Brandts Værkstedsaafdeling. En Del Maskiner og Bygningerne blev stærkt beskadiget. Ingen Mennesker kom til Skade.

Aabenraa: Ved Middagstid Onsdag er det danske Forsamlingshus "Søgaardhus" i Søgaard ved Klipleve totalt ødelagt ved en voldsom Eksplosion. Bygningen blev for kort Tid siden overtaget af Tyskerne. Ved Eksplosionen dræbtes 6 tyske Soldater og 14 blev saaret. Hele Befolkningen i Søgaard, ca. 25 Familier, blev straks efter hentede i Hjemmene af tyske Soldater og ført til en Have, hvor de holdtes internerede til hen paa Eftermiddagen. Man formoder, at Eksplosionen er sket ved et Uheld med Sprængstof inde i Bygningen.

Sønderborg: Da man Tirsdag Aften var ved at afslutte en Fest i Vedsted Forsamlingshus i Anledning af Kongens Fødselsdag, blev Bygningen pludselig omringet af tysk Militær. Mødets Taler, Idrætsinspektør Braae Hansen,

Haderslev, samt Forsamlingshusets Værtpar og et Par andre tilstedeværende blev ført bort. Ingen af Festens 2-300 Deltagere fik Lov til at forlade Lokalerne. Først Kl. 3 i Nat gav det tyske Politi Tilladelse til, at Kvinder og Børn kunde gaa hjem, men Mændene holdtes interneret indtil Kl. 9 i Morges. I Sognet ved man ikke, hvad der er Aarsagen til det tyske Politis Aktion. - Onsdag er den stedlige Sognepræst Pastor Qvistgaard blevet sat under Anholdelse. Saavel Berlingske Tidende som Jyllandspostens Korrespondent anfører om Affæren, at de voksne Mænd om Morgenen blev ført bort i Lastbiler til ubekendt Bestemmelsessted. Sagen undersøges af Kontoret i Silkeborg.

Randers: Tirsdag Aften eksploderede paa Banestrækningen mellem

283

Randers og Bjerregrav 7 Bomber og mellem Randers og Stevnstrup 2 Bomber. Alle Steder blev Skinnelegemet revet i Stykker.

Tirsdag Aften blev Glud & Marstrands Fabrikker besøgt af revolverbevæbnede Mænd, der fjernede en stor Mængde Luftværnsmateriel.

Samme Aften bortførtes ligeledes af bevæbnede Mænd fra Merryteatret Filmen "En Læges Fristelser".

Torsdag Morgen melder Togkontoret alt normalt for Toggangen for Øerne. Jyllandsrapporten var endnu ikke indløbet paa det Tidspunkt.

Københavns Brandvæsen: Udrykning til 3 mindre Brande og 58 Ambulanceudrykninger. Ingen Krigsbegivenheder.

Fredag den 29. September 1944.

I Morgen Lørdag holdes et Møde, hvori bl. a. deltager Overborgmesteren, Borgmestrene i Gentofte og Frederiksberg Kommuner samt Repræsentanter for Købstadforeningen. Paa Mødet drøftes Mulighederne for Oprettelse af kommunale Vagtkorps og Planer om Etablering af Luftværnstjenesten paa kommunal Basis.

Politiet: I en Udtalelse, som er fremsat af Dansk Kriminalpolitiforening og Københavns Politiforening, erklæres, at Medlemmer af Rigspolitiet under ingen Omstændigheder vil indgaa paa at udføre Polititjeneste, saalænge Arrestation og Deportation af Kolleger opretholdes. Da man imidlertid erkender, at Befolkningen ikke vedvarende kan være uden Beskyttelse af Liv og Ejendom, har man tilraadet Politiorganisationerne, at de kommunale Myndigheder gaar til Oprettelse af Vagtkorps, der kan paatage sig den elementære Vagtjeneste. Det forudsættes, at disse Korps ikke tillægges nogensomhelst politimæssig Beføjelse. Anholdelse af Lovovertrædere, der gribes paa fersk Gerning, kan ske paa Basis af Retsplejelovens § 771, der giver enhver Ret til at foretage Anholdelse i saadanne Tilfælde. Man tænker sig saadanne Anholdte overgivet direkte til det stedlige Arresthus, hvorfra de ved Anklagemyndighedens Foranstaltning bringes for Retten. En forudgaaende Efterforskning skal altsaa være udelukket, ligesom enhver anden politimæssig Behandling af Sagen. Vagtkorpsets Medlemmer kan som andre Borgere indkaldes som Vidne i Retten, men ikke have Funktioner paa det Offentliges Regning.

Bankrøveriet i Helsingø: Den lokale Presse mener at vide, at de 3 Deltagere i Bankrøveriet i Helsingø, som omtales i Dagspressen Fredag Morgen, var Marinevægtene. Det samme hævdede Svensk Radio Torsdag Aften.

284

Razziaer og Ransagning: Torsdag Formiddag blev en Del Lillebiler og Taxavogne standset paa Københavns Gader. Passagererne førtes til Shellhuset, hvor de maatte godtgøre deres Identitet, og Vognene blev i enkelte Tilfælde underkastet nøje Ransagning. - Paa Vesterports Stations Garderobes blev der ligeledes i Torsdags foretaget en effektiv Ransagning, øjensynlig for at finde eventuelle Vaaben. Kufferter blev sprættet op og Kasser

slaet i Stykker, men Ransagningen syntes ikke at have bragt noget illegalt for Dagens Lys. - En Sabotagevagt ved Nordwerk, Mogens Larsen, Sct. Paulsgade 51, er Natten til Fredag skudt gennem Hovedet. Han var død, da Ambulancen kom. Torsdag Eftermiddag kaldtes Ambulancen til Antonigades Politistation, hvor en Schalburgmand var blevet skudt i højre Laar. Nærmere Omstændigheder kendes ikke.

Sædelighedsforbrydelser: Søndag Eftermiddag lokkede den 19-aarige Kommiss Svend Aage Petersen, Nørregade 5 B, Lyngby, en lille 3-aarig Pige ind paa et Værksted paa Lundtoftevej, hvor han forøvede Forbrydelse mod Barnet. Faderen gik senere op paa Petersens Bopæl, som Barnet havde udpeget, og da Forbrydelsen blev vedgaaet, førtes Kommissen til Lyngbyvejens Politistation. Tyskerne lovede, at de nok skulde tage sig af Petersen og spørre ham inde de første 8 Aar. Efter Petersens eget Udsagn fik han Prygl af en Gummiknippel Søndag Eftermiddag og Mandag Morgen, hvorefter Tyskerne løslod ham med den Trusel, at han vilde blive skudt, hvis det gentoges. Hændelsen havde opskræmt Forældre i hele Kvarteret, og da de saa, at Petersen igen var fri, besluttede de selv at skride ind. En Del af dem holdt Møde og besluttede at faa ham uskadelliggjort. De satte sig i Forbindelse med Rigshospitalets Afdeling O, der gav Tilsagn om at tage ham i Forvaring, hvis man kom med en Lægeattest og med en Underskrift fra Petersen om, at han indvilligede heri. Lægeattesten blev udstedt Torsdag Formiddag, og Petersen underskrev villigt, hvorefter Barnets Fader sammen med en Nabo førte Petersen ind til Rigshospitalet, hvor man vil beholde ham, indtil der bliver ordnede Forhold, og Sagen kan tages op. Iøvrigt har det tyske Politi ladet oplæbe en Bekendtgørelse i hele Lyngby om, at der var paagrebet en Sædelighedsforbryder, og at saafremt lignende Forbrydelser fandt Sted, vilde Gerningsmanden blive skudt. Bekendtgørelsen er underskrevet af Stationsleder Jørgen Høyer.

Provinsen:

Fra Kontoret i *Silkeborg* meddeles i *Vedsted-affæren*, at Tyskerne har foretaget en Række Anholdelser, bl. a. er anholdt Seminarielærer Braae-Hansen, Haderslev, Sognepræst Axel Wriedth Qvistgaard, Vedsted, og Forsikringsinspektør i "Danmark" Hans Hansen. Den lokale Sogne-

285

raadsformand har givet følgende Beskrivelse af Episoden: Forsamlingshuset, hvor der var Fest og Foredrag i Anledning af Kongens Fødselsdag, blev kort før Kl. 23 omringet af tyske Politisoldater, der, efter først at have skudt med løst Krudt, begyndte at skyde med skarpt mod Bygningen, men dog uden at nogen blev ramt. Som Grund til denne Skydning angav Soldaterne, at der var blevet skudt paa dem fra Bygningen, antagelig af den Mand - en Sabotør - som de var ude efter. Soldaterne trængte derefter ind i Forsamlingshuset, og Deltagerne i Festen blev drevet ud i Gaarden, hvor de maatte staa med oprakte Hænder. Efter Visitationen fandt Soldaterne den Mand, de søgte. Han er ikke kendt paa Eggen, og yderligere Oplysninger kan ikke gives. Værten i Forsamlingshuset, Hr. Braae-Hansen, samt dennes Hustru og Søn blev anholdt. Desuden blev Forsikringsinspektør Hans Hansen, der er Ven med Pastor Qvistgaard, og som midlertidig boede hos ham, arresteret. Ifølge udtrykkelig Udtalelse fra Tyskerne, blev han kun taget som midlertidig Gidsel for Pastor Qvistgaard, som Tyskerne ikke traf i Forsamlingshuset. Senere blev Pastor Qvistgaard taget ved en Fest i Maugstrup, men uanset, at Tyskerne havde faaet fat i Pastor Qvistgaard, blev Forsikringsinspektør Hansen alligevel ført bort. Det menes, at Tyskerne beskylder de arresterede for at have taget Del i eller været vidende om den formodede Sabotørs Forehavende.

Aarhus: Sabotagen i Frichs Fabrikker synes at være større, end først antaget. Inde i Hallen, hvor Bomben sprang, staa 4 store Lokomotiver, formentlig bestemt for Tyskland. En sagkyndig Ingeniør anslaa, at der vil gaa et Par Maaneder, før Fabrikken igen arbejder normalt.

Aabenraa: Natten til Torsdag afsporedes ved Attentat i Nærheden af Hjordkær et tysk Tog med en halv Snes Vogne. Der var en Del Ammunition i Toget, men der skete ingen Eksplosion. Trafikken maatte klares Dagen igennem ved Udveksling af Passagerer. En Del Vogne ligger væltede og knust paa Sprængningsstedet.

Viborg: Det tyske Politi har anholdt en Søn af Forfatteren Grønval Fynbo, Vammen, og endvidere Sognepræsten i Hersom samt Præstegaardsforpagteren. Man eftersøger desuden Pastor Brinkkjær, Vammen.

Aalborg: I Onsdags hindrede 3 unge Cyklister en Bil i at passere dem. Den ene af dem, den 19-aarige Kontorist Erik Thomsen, Søn af Overportør Thomsen, Spolen 3, blev grebet af Tyskerne, som pryglede ham og derefter tog ham med til et tysk Tjenestested. Da han her var paa Vej ned ad en Trappe, blev han skudt bag fra. Han er siden død paa Hospitalet. Den tyske Kommandant har paa det dybeste beklaget Episoden og overfor Familien forklaret, at Skuddet var affyret af nogle berusede Wehrmachtsangehörige. En kort Meddelelse om Dødsfaldet er

286

godkendt for Aalborgbladene af den tyske Censor, som samtidig fortalte, at Thomsen, efter de Oplysninger han havde modtaget, havde skudt paa det tyske Automobil og derefter var blevet dræbt under en efterfølgende Ildkamp.

Hillerød: Det tyske Politi er for Tiden ude efter Arbejdere, der har været beskæftiget i Tyskland, men som har brudt Kontrakterne og er flygtet tilbage til Danmark. *Paa Socialkontoret i Helsingør har der været foretaget en Undersøgelse af Kartotekerne - trods Borgmester P. Christensens Protest - for at se, om der skulde findes flygtede Tysklandsarbejdere blandt de, der hævdede Understøttelse, ligesom Tyskerne vilde undersøge, om der blev udbetalt Understøttelse til de paarørende til Mænd, der er blevet arresteret for illegalt Arbejde.*

Hovedstadens Forsyninger: Tilførslerne til Fisketorvet har været jævnt gode. I Tirsdags kom saaledes 1000 Kasser Fisk pr. Bane og 200 pr. Bil, Onsdag 800 Kasser pr. Bane og Torsdag ca. 1000 Kasser. Disse Tilførsler er yderligere suppleret med ca. 1.400 Kasser Sild, der straks blev solgt til Detailhandlerne. Og i Onsdags kom en Kvase fra Bornholm med ca. 2.500 Kasser Sild, som ekspederedes over Torvet. Torvedirektøren oplyser, at en enkelt Grossist solgte ca. 150 Kasser Sild til Salterier til Trods for, at de mange tilstedeværende Detailhandlere var Aftagere. I Gaar Torsdag ankom der yderligere en Kvase fra Bornholm med 15-16 Tons Sild.

Gønttorvet [i. e. Grønttorvet]. Tilførslerne i Ugens første 4 Dage har været jævnt gode. Porrer er stærkt efterspurgt, medens andre grovere Grøntsager ikke er blevet udsolgt. Af Salat har der nærmest været for meget, og Tilførslerne af Gulerødder er stadig rigelige. Kartoffeltilførselen, der ligger paa 8-900 Tønder om Dagen, er lavere end normalt. Der har været pæn Tilførsel af Æbler og Pærer og rigeligt med Blomster.

Torve- og Slagtehallerne. Tilførslerne i denne Uge ligger 50 pCt. højere end i Ugen den 17. til 23. September. Tilførslerne maa herefter betegnes som normale.

Flæskhallen: Tilførslerne i Dagene Søndag til Onsdag vidner om, at man søger at erstatte Mankoen i Tilførslerne i den foregaaende Uge. Saaledes var Mandagens Tilførsler usædvanlige gode, og om Tirsdagen kom langt mere end normalt. Der er, som stillet i Udsigt, indsendt mange Svin. Desuden kommer Okse- og Kalvekød nu i normale Mængder. Arbejdet i de forskellige Grene af Torve- og Slagtehallerne forløber nu normalt, meddeler Torvedirektør Klug Andersen til Slut.

287

Lørdag den 30. September 1944.

Luftværnet: Centralkommandoen og Centraladministrationen for det storkøbenhavnske Luftværnsomraade har hidtil haft Politidirektør Stamm som Chef. Paa hans Vegne har Vicepolitinspektør Dahl-Jensen ledet Arbejdet. Der er nu truffet en Ordning, hvorefter Luftværnschefens Funktioner, indtil den endelige Beslutning udformes, henlægges til de enkelte Tjenestegrenschefer. Om Tilrettelæggelse og Ledelse af det administrative Arbejde vil Det tekniske Raad senere give en Indstilling. Tjenestegrenene er følgende: Brandtjenesten (Brandchef, Dr. Povl Vinding), Rydningstjenesten (Stadsingeniør Forchhammer), Hospitalstjenesten (Hospitaldirektør K. M. Nielsen), Teknisk Tjeneste, som omfatter Værkerne, Sporveje, Belysningsvæsen m. m. (Belysningsdirektør Børresen), Socialtjenesten (Socialdirektør N. P. Nielsen) og Sanitetstjenesten. Indtil videre skal hver Tjenestegren for sig

holde sit Apparat i Orden og træffe de nødvendige Beslutninger. Formentlig bliver Overborgmesteren Luftværnschef med Substitutionsret.

Arresteret: Sekretær David Amstrup i Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Ingeniør Svend Rasmussen, der, henholdsvis som Repræsentanter for Arbejdere og Arbejdsgivere, var paa Rejse i Jylland, er arresteret i Haderslev. Aarsagen ubekendt.

Løsladt: Landsretssagfører, Redaktør Svend Heltberg, Politiken, som har siddet arresteret i 7 Maaneder, er blevet løsladt fra Vestre Fængsel.

Protestskrivelser: Fra Danske Kvinders Natianalraad er indgaaet følgende Protestskrivelse til Dr. Werner Best:

"Danske Kvinder har med Sorg og Harme erfaret, at det danske Politi er sat ud af Funktion, og at en Del af Politistyrken er ført ud af Landet.

Det danske Politi nyder i sjælden Grad den danske Befolknings Tillid, og vi ser med den dybeste Bekymring vore Hjem og Børn prisgivet den Lovløshed og Uro, som vil blive Følgen af, at vor Politistyrke er ude af Stand til at virke.

Vi ser med stigende Uro, at der her i Landet overfor danske Medborgere anvendes Metoder, som er helt fremmede for dansk Aand og Skik og for danske Begreber om Lov og Ret.

Som Repræsentanter for 100.000 danske Kvinder protesterer vi mod de Handlinger, som er foretaget mod Politiet og henstiller indtrængende, at samtlige arresterede Politifolk løslades, og at de deporterede hjemføres."

Fra Statstjenestemændenes Centralorganisation I, Statstjenestemændenes Centralorganisation II og Danske Statsemedsmænds Samraad er indgaaet følgende Protestskrivelse:

288

"Undertegnede Centralorganisationer af danske Tjenestemænd nedlægger den alvorligste Protest mod den Arrestation og Deportation, der er blevet foretaget af et betydeligt Antal af vore Kolleger indenfor Politiet.

Som Tjenestemænd og danske Statsborgere føler vi den dybeste Sorg og Harme over det Overgreb, der derved er foretaget, og vi kræver paa det alvorligste, at de deporterede Tjenestemænd hjemføres, og at de foretagne Arrestationer af danske Polititjenestemænd straks ophæves."

Politiet: De ledende Politimænd, som siden Politiinspektør Wolf's Flugt har siddet i Vestre Fængsel, blev i Fredags overført til Ingeniørhuset. Blandt de deporterede Politimænd er ogsaa Forfatteren, cand. jur. Bruhn Rasmussen, der er Lærer ved Politiskolen og Redaktør af Politiets officielle Organ "Politiet". De Fængselsbetjente, der var tilbage paa Politigaarden, er nu kommet væk efter Forhandling med Tyskerne. De ønskede ikke at medvirke ved Behandlingen af Fanger fra tysk Side. En Overgang nærrede man Frygt for, at de skulde blive anholdt, men dette er altsaa ikke sket.

Dommermøde i Byretten: I et Dommermøde i Byretten har Byretspræsident Rytter givet Udtryk for sin Bekymring over den Udvikling, Selvtægten har taget. Byretspræsidenten ønskede i Stedet for publikums Medvirken til, at Lovovertrædere, der gribes paa fersk Gerning, indbringes til dansk Myndighed, f. Eks. ved Aflevering af dem til Arresthusene, hvorefter den lokale Dommer kan tage Stilling til Spørgsmaalet om Fængsling.

Razziaer: Det menes, at Tyskerne har til Hensigt at fortsætte Karrérazziaerne. I det sidste Par Dage er der ogsaa foretaget enkelte Villarazziaer, saaledes i Hellerup. Formaålet hævdes stadig at være Kampen mod asociale Elementer. Der menes at være ankommet ca. 1.000 Politisoldater hertil fra Litauen.

Skudt: Brandvæsenets Ambulancetjeneste oplyser, at det 18-aarige Bud Arne Nielsen, Mjøsensgade 2, 2., Fredag er blevet skudt paa Hjørnet af Amagerbrogade og Kurlandsgade. Han blev ramt i Brystet og er død.

Fredag Kl. 19,30 indfandt 3 revolverbevæbnede Mænd sig i Brandvæsenets CB-Depot i Frederiksholms Kanal. De tiltvang sig diverse Udrustningsgenstande (nogle Uniformer med Tilbehør).

Hentet Duplikeringspapir: Lagerpersonalet hos L. Levison jun. blev Fredag Eftermiddag holdt op og tvunget til at bære et større Oplag Duplikeringspapir ud i en Lastbil, som var kørt op i Gaarden.

Sabotage: Fredag Eftermiddag er der forøvet Sabotage mod Automo-

289

bilfirmaet Jørgensen & Jensens Værksted, Tingvej 41; der skete en kraftig Eksplosion, men om Skadens Omfang savnes nærmere Oplysninger.

Provinsen:

Aarhus: Aarhushallens Restaurant ramtes ved 2-Tiden Natten til Lørdag af en voldsom Eksplosion fra 3 Bomber. Eksplosionen var saa kraftig, at det med Restauranten sammenbyggede Næbohus styrtede sammen. 6 Mennesker dræbtes og 3 saaredes. Restauranten er fuldstændig ødelagt.

Maribo: Det meddeles fra Bandholm, at Lensgreve Knuth, Knuthenborg, som afsonede Fængselsstraf for Blodskam, er blevet sat paa fri Fod. Han maa dog ikke i de første Par Aar komme tilbage til Egnen.

Kalundborg: Byraadet har overladt til Zoneredningskorpset at organisere et Vagtværn paa 7 Mand. Værnet faar Station i Korpsets Bygning og kan kaldes herfra. Det vil ikke blive benyttet til at afpatrouillere Gaderne.

Esbjerg: Banelinien mellem Esbjerg og Varde blev Natten til Fredag afbrudt ved Eksplosioner baade Nord og Syd for Guldager Station. Skaden var dog ikke større, end at den senere paa Dagen kunde udbedres. Der er ogsaa forøvet Jernbanesabotage mellem Lunderskov og Kolding ved Ejstrup Station samt mellem Eltang og Kolding. Endvidere er Skinnerne sprængt 8 Steder mellem Kolding og Røde Kro.

Skanderborg: Der er forøvet Sabotage mod Jernbanen i Nærheden af Vrold. Umiddelbart forinden Eksplosionen passeredes Stedet af et Tog.

Aalborg: Torsdag Aften er en halv Snes Bomber eksploderet paa Godsbanegaardens Terrain. Der ødelagdes bl. a. 8 Cementblandemaskiner, som var beregnet til Eksport.

Viborg: Et Militærtog fra Viborg sydpaa var i Søndags udsat for et Bombeattentat. Ved Eksplosionen blev 7 Vogne ødelagt og Jernbaneskinneerne revet op paa en Strækning af en halv Snes Meter. En Soldat dræbtes og nogle saaredes.

Herning: Under Overflyvninger Natten til Fredag er Biler paa Herning Egnen blevet beskydt af allierede Maskiner. Et Menneske dræbtes og 7-8 blev saaret. Ogsaa fra Holstebro meldes om, at en Lastbil er blevet beskydt.

Studenterne rejser hjem. De fleste Provinsstudenter ved Universiteterne i København og Aarhus er i Slutningen af Ugen rejst hjem. Det skal være sket efter Opfordring fra de paagældende Studenterraad.

290

Mandag den 2. Oktober 1944.

Protestskrivelse til Dr. Best: "Københavns Kommunalforening", "Frederiksberg Kommunalforening for Kontorfunktionærer" samt "Foreningen af Embeds- og Bestillingsmænd under Gentofte Kommune" har tilstillet Dr. Best følgende Protestskrivelse:

"Undertegnede Organisationer af kommunale Tjenestemænd i Storkøbenhavn nedlægger den alvorligste Protest mod den Arrestation og Deportation, som har fundet Sted af et betydeligt Antal danske Polititjenestemænd.

Den foretagne Aktion mod Politiet føles som en Handling mod hele Folket og i Særdeleshed mod den danske Tjenestemandsstand, og den har blandt vore Medlemmer fremkaldt dyb Sorg og Harme.

Vi maa derfor kræve, at Polititjenestemændene genindsættes i deres Stillinger."

Episoder: Natten til Søndag kom det til nogle dramatiske Optrin i Nyhavn. Om Aftenen trængte 2 bevæbnede Mænd ind i Beværtningen "Nyhavn 41" og gav sig til at skyde i Lokalet. Porcelænsarbejder Lindegaard, Portugalsgade 6, blev ramt i Hovedet og døde paa Stedet. Desuden blev Maskinarbejder Frandsen, Hj. Bergstrømsvej 14, saaret i Laaret. Søndag Aften blev Montør Peter Damm, Gl. Kongevej 123, saaret i Armen ved Skud fra tyske Marinesoldater. Det skete paa Hjørnet af Løngangsstræde og Vester Voldgade. Den saarede indbragtes til Kommunehospitalet. Sent Lørdag Aften blev en Mand, som endnu ikke er identificeret, skudt ned bagfra udfør Frihedsstøtten. Han blev ramt i Ryggen og bragt i haardt saaret Tilstand til Kommunehospitalet. Omtrent samtidig blev en anden Mand skudt i Nakken i Nærheden af sit Hjem i Naboløs. Han blev meget haardt medtaget indlagt paa Kommunehospitalet.

Razziaer: I Løbet af Søndagen foretog det tyske Politi atter Razziaer paa nogle Kaffebarer. Der blev taget en Del yngre Mennesker med. Det ser ud til, at man har været ude for at eftersøge Folk med Vaaben samt Tysklandsarbejdere, der ikke er vendt tilbage til Tyskland efter endt Orlov.

Mødet om Vagtkorps og Luftværnstjenesten: Det tidligere bebudede Møde om Oprettelse af kommunale Vagtkorps og Etablering af Luftværnstjeneste paa kommunal Basis fandt Sted i Lørdags. Blandt Deltagerne var Overborgmesteren, Borgmestrene i Gentofte og Frederiksberg Kommuner samt Repræsentanter for Købstadsforeningen. Drøftelsen drejede sig hovedsagelig om Vagtkorps-Spørgsmaalet og var orienterende. Saasnt der bringes fuld Klarhed i Sagen, kan der ventes et Cirkulære fra Indenrigsministeriet.

291

Provinsen.

I Forbindelse med Overflyvningen af engelske Maskiner foreligger Meldinger om Beskydning af Tog og Biler. Persontoget fra Korsør Kl. 15,18 blev Søndag beskadiget ved Skud. Saaledes blev Lokomotivet ramt 3 Steder. Ingen Mennesker kom til Skade. Omtrent samtidig blev et Godstog beskudt ved Kisserup mellem Lejre og Hvalsø. Personvognen, hvori befandt sig ca. 40 Rejsende, blev ramt af flere Projektiler. Ingen kom til Skade. Om Lørdagen ved 19-Tiden blev en Personbil, der førtes af Vognmand Carl Jeppesen, Bogense, beskudt mellem Skovby og Hølse. En Passager, Søn af Barbermester Hansen, Bogense, blev dræbt, en anden Passager fik et Chok, og Vognmanden saarede. - I Lørdags styrtede en engelsk Maskine ned i Grib Skov. I den brændte Maskine fandtes Ligene af to Mand. - Toget fra Odense til Svendborg blev Søndag Eftermiddag, efter at det havde passeret Steenstrup Station mellem Ringe og Svendborg, indhentet af 6 allierede Jagere. Den ene dukkede ned og beskød Lokomotivet. Lokomotivføreren fik Toget standset og søgte Dækning. I Forvejen var Fyrbøderen sprunget af; han forstuede begge Hænder og blev ramt af 2 Kugler, den ene i Ryggen og den anden i Benet. Lokomotivføreren fik et Chok.

Esbjerg: Paa Fanø Færgen "Nordby" skete Natten til Lørdag en voldsom Eksplosion, som gjorde Færgen ubrugelig. Der var anbragt en Bombe under Dækket i Maskinrummet. Motorfundamentet sprængtes, og Motoren blev derved slaaet ud af sit Leje. Desuden skete en Del ovenbords Skade, og der opstod Brand.

Aarhus: Restaurant "Maritza" er i Lørdags blevet lukket paa tysk Foranledning. Restauranten skal have misligholdt et Paalæg om at reservere et bestemt Antal Pladser for Værnemagten.

Fredericia: Paa fornyet tysk Opfordring om Oprettelse af et kommunalt Vagtkorps har Borgmesteren svaret, at saalænge Byens ledende Politimænd holdes arresteret, kan man ikke etablere et saadant. I den sidste Henvendelse om Spørgsmaalet har den tyske Kommandant forlangt, at Sagen skal være i Orden senest Mandag. Det meddeles, at tyskvenlige Kredse har søgt at faa Kommandanten til at udnævne Overbetjent Christensen fra Børkop til

Politimester i Fredericia, men Kommandanten har afvist det. I Jylland foregaar en energisk Eftersøgning efter flygtede Politimænd.

Aalborg: Under en Jagt, som Smede fra Aalborg Skibsværft foranstaltede paa Sort Børs-Folk, trak en af de forfulgte en Pistol og skød paa Mængden. En 14-aarig Dreng, Toni Jensen fra Østerbro, ramtes og blev dræbt. Drabsmanden blev anholdt af det tyske Sikkerhedspoliti.

292

Sabotage: Natten til Søndag er der anrettet Sabotage mod et Godstog mellem Hvidding og Ribe. 4 Vogne, lastet med Jern, blev afsporet, og Skinnerne blev ødelagt i 50 m's Længde. Ingen Mennesker kom til Skade. - Natten til Søndag skete en Eksplosion i Varde-Nørrenebel [i. e. Nørre Nebel] Banens Remise i Varde. 2 Lokomotiver blev ødelagt. En ueksploderet Bombe mellem Taulov og Fredericia bevirkede, at al Toggang maatte aflyses fra Kl. 1 til 6 Natten mellem Lørdag og Søndag.

Ringsted: Under Forfølgelsen af en tidligere straffet Tyv saarede en Schalburg-Mand foruden Tyven en lille Pige, Datter af Skomager Carl Nielsen.

Tirsdag den 3. Oktober 1944.

Borgerrepræsentant, Købmand Johs. Nielsen (Gamma-Forretningen), kom Mandag Eftermiddag ud for en ubehagelig Oplevelse. Der hørtes Skydning udenfor Butikken paa Frithiof Nansens Plads, og Købmanden gik ud af en Sidedør for at se, hvad der foregik. I det samme kom en ung Mand hen mod Døren. Købmanden, som troede, at det var en Kunde, traadte tilbage og lod ham gaa ind. Et Øjeblik senere kom nogle tyske og en dansktalende Politisoldat løbende hen mod Johs. Nielsen, hvem de stak en Maskinpistol i Maven. Inde i Butikken blev Personalet, 3 Kommiser og Købmand Niensens Søn, holdt op. De blev spurgt om, hvor Manden, man forfulgte, var henne. Da Tyskerne ikke troede Forklaringen om, at man ikke havde set ham, blev der foretaget Undersøgelse overalt i Forretningen. Man gik meget haardt frem og hævdede stadigt, at Personalet og Købmanden maatte vide, hvor Manden opholdt sig. Der blev saa ringet efter en Udrykningsvogn fra Shell-Huset, og de 5 Mennesker blev ført herind, hvor de maatte staa med Ansigtet mod Væggen, indtil Forhøret kunde begynde. Da Købmanden og hans Personale kunde sandsynliggøre, at Manden maatte være gaaet bag Kommisernes Ryg ud ad en anden Dør, hvilket er den eneste Forklaring paa, at han uset er sluppet igennem Butikken, blev de løsladt tidligt paa Aftenen.

CB-Kartoteket hentet og tilbageleveret. Lørdag Eftermiddag hentede det tyske Politi Kartoteket over de ca. 20.000 københavnske CB-pligtige. Efter Henvendelse fra dansk Side blev Kartoteket dog Mandag Formiddag tilbageleveret Kontoret i Vester Farimagsgade.

Politimændene flyttet til ny Lejr. Udenrigsministeriet har faaet Meddelelse om, at 1480 danske Politifolk i Søndags ankom til Lejren Buchenwalde ved Weimar fra Lejren i Neuen Gamme. Desuden vil 197 civile Personer, der tidligere er ført sydpaa fra Frøslev, blive overført til Buchenwalde, ligesom de resterende danske Politifolk i Tyskland menes at skulle følge efter.

293

Løsladt. Frk. Hanne Scheel, der har siddet arresteret i Vestre Fængsel i 8 Maaneder, sigtet for illegal Virksomhed, er blevet løsladt. Frk. Scheel har ikke faaet nogen Dom. Desuden er løsladt fra Frøslev Fru Overretssagfører Holger Boeck, Aabenraa. Ogsaa Redaktør Gunnar Hansen, (Radioavisen), som blev fængslet for 14 Dage siden, er løsladt.

Episode paa Nordwerk. Natten mellem den 29. og 30. September trængte 30-40 Sabotører ind paa Nordwerk, hvor de efter Kamp fjernede, hvad de kunde finde af Vaaben. Der dræbtes en Sabotagevagt, og 2 Sabotører blev saaret.

Vaabenfund i Teater. Det tyske Politi har i Bellevue-Teatret fundet en Del Vaaben. Operatøren er anholdt, da man mistænker ham for at have Kendskab til Sagen.

Marinevægter saaret. En tysk Marinevægter blev Mandag Eftermiddag saaret i Java-Salonen, Frederiksberggade 25. Han blev skudt i det ene Ben og førtes til Baadsmandsstrædes Kaserne. Gerningsmanden undslap

Hentet Udrustning i Luftværnsdepotet. Mandag Eftermiddag var Statens civile Luftværns Depot i Tømmerup paa Amager ude for et Hold up. 2 Lastbiler fyldt med Udrustning blev kørt bort.

Deportationer. Tidlig Lørdag Morgen observeredes i Nykøbing Falster en større Biltransport, bestaaende af ca. 15 Vogne, deraf 4 Politi-Udrykningsvogne, medens Resten var overdækkede Lastbiler til Persontransport. Desuden fulgte med i Cortegen et Par aabne Personvogne med stærkt bevæbnede tyske Soldater. Vognene, der var sydgaaende, kørte meget hurtigt, og det var paa Grund af Mørket ikke muligt at se, hvem der var i dem. Senere meddeles, at Transporten kørte om Bord i den tyske Færge, som afsejlede fra Gedser ved 9-Tiden. Man mener, der har været 3-400 Personer med i Vognene.

Københavns Brandvæsen. I det sidste Vagtdøgn, som sluttede i Morges, har der været 49 Ambulanceudrykninger, hvoraf den ene var til det ovennævnte Tilfælde i Java-Salonen, ellers ingen af særlig Art. Der har i samme Døgn været 6 Brande, deraf 1 Tagbrand i Ejendommen, Nørre Voldgade 23. Det menes, at Branden var paasat for at slette Sporene efter et Pulterkammertyveri (der fandtes et større Oplag af Sengetøj fra et nedlagt Hotel).

Provinsen.

Haslev: Dommer Dam-Krogh har besluttet i et vist Omfang at ville fungere baade som Dommer og Anklager, og han har derfor aabnet Adgang for Publikum til at afgive kriminel Anmeldelse paa Dommerkontoret.

294

Aabenraa: Natten til Mandag afsporede et Tog mellem Tinglev og Padborg. En Bombeeksplosion bragte 10 Vogne i et Orlogstog [i. e. Orlovstog] til Afsporing, men ingen Mennesker kom til Skade.

Holstebro: Kommunen har oprettet et Vagtværn paa 65 Mand. Korpsets Medlemmer lønnes med 3 Kr. i Timen pr. Mand.

Aarhus: Repræsentant Alfred A. Møller, Skovvejen 50, blev ved Skud dræbt paa en Vinstue. Gerningsmanden, en Marinevægter, havde været ude sammen med Repræsentant Møller, og de var kommet i Skænderi. Marinevægteren blev anholdt af det tyske Politi.

Sønderborg: 2 allierede Jagermaskiner dykkede Søndag Eftermiddag ned over Allsund og beskød nogle Skibe i Havnen. Der skete ingen Skade bortset fra, at en Staalrejbænk paa Schumanns Værft blev ødelagt. Værftet arbejder for Tyskerne.

Bombeeksplosion. Paa Frichs Fabrikker i Aabyhøj eksploderede Mandag Aften paany 3 Bomber. 3 af de Lokomotiver, der er under Bygning til de tyske Rigsbaner, blev ødelagt. Der opstod ikke Brand, og Bygningen staar nogenlunde uskadt.

Natten til Tirsdag har der været en Bombeeksplosion i K. Rosendahls Trykkeri i Esbjerg. Der skete betydelig materiel Skade, men ingen kom til Skade.

Lufikamp. Over Ulbølle paa Sydfyn udkæmpedes Søndag Eftermiddag en Luftkamp mellem engelske og tyske Jagere. Den stedlige Brugsforening blev ramt af en Del Projektiler, men ingen kom til Skade.

Et Tog paa Mommark Station blev - ligeledes Søndag Eftermiddag - beskudt fra Luften. Desuden var der Angreb paa Havneterrænet i Sønderborg. Ingen blev saaret.

Frøslev. Fru Dr. Meyer, Datter af Professor, Dr. med. Bock, er i Mandags overført til Frøslevlejren. Hendes Mand opholder sig i Sverige.

Onsdag den 4. Oktober 1944.

En Undersøgelse af de Forlydender, der Tirsdag verserede om Beslaglæggelsen af Fagforenings-Kartoteker over arbejdsløse, viser, at saadanne Beslaglæggelser ikke har fundet Sted.

I Løbet af Morgentimerne om Tirsdagen gennemførte det tyske Politi en omfattende Razzia, der synes at have medført et meget stort Antal Anholdelser. Om Baggrunden for og Karakteren af disse Anholdelser har det ikke være muligt at skaffe nogen sikker Underretning.

I Tirsdags var der iøvrigt ogsaa Razzia i "Dronningegaarden" i Saneringskvarteret, hvor der blev foretaget Ransagning i en Del Lejligheder, men saavidt vides er ingen anholdte.

295

Razzia paa Hagemanns Kollegium. Mandag Eftermiddag foretog det tyske Politi en Razzia paa Hagemanns Kollegium i Kristianiagade. Seks civilklædte Personer efterspurgte en Mand ved Navn Erik Hvid (som ikke bor paa og ikke er kendt paa Kollegiet). Samtlige Beboere maatte passere forbi en maskeret Mand, der var bragt med, og som saa vidt man kunde se, var forsynet med Haandjern. Han kunde dog ikke udpege den Eftersøgte, og Mændene forlod derefter Kollegiet. Tirsdag Morgen KL. 4,30 blev der paany foretaget en kort Undersøgelse, denne Gang af uniformeret Politi, der skaffede sig Adgang ved at sprænge en Rude. De erklærede overfor en af Kollegiets Beboere, at man maatte gøre sig klar til at rykke ud med 10 Minutters Varsel, da der var Mulighed for, at Kollegiet skulde sprænges i Luften. De fjernede sig dog, uden at der yderligere skete noget. Samtlige Beboere af Kollegiet har nu forladt dette.

Jernbanesabotage. Fra Ribe meddeles, at der Natten til Søndag eksploderede en Bombe under Maskinen paa et dansk Godstog. En halv Snes Vogne blev afsporet, og nogle af dem væltede. Et tysk Tog skulde have passeret Stedet umiddelbart før det danske Tog, men et mindre Uheld bevirkede, at det danske Tog afsendtes først.

Tirsdag Aften forøvedes Sabotage mod en Togstamme, der holdt paa Aarhus Godsbanegaards Terræn. Toget bestod af 12 Vogne, der alle blev delvis ødelagt. Paa hver af de 12 Vogne stod to tyske Lastbiler paa Larvefødder. Der hørtes ikke mindre end en halv Snes kraftige Eksplosioner. Ingen Mennesker kom til Skade.

Vandtaarnet ved Bramminge Station blev Natten mellem Tirsdag og Onsdag sprængt i Luften.

Provinsen.

Varde: Byraadet har truffet Aftale med Falcks Redningskorps om, at Lovovertrædelser kan anmeldes hertil, og Prisudvalget har samtidig meddelt, at Navnene paa Overtrædere af Prisbestemmelserne vil blive offentliggjort i Dagbladene.

Als: Efter de allieredes Overflyvninger i de sidste Dage, har man fundet henved 500 Brandbomber paa Midtals samt 3 større Bomber og en Del Fosforbomber.

Aarhus: Onsdag Morgen opstod Brand i Vaskeriet, Silkeborgvej 236, Aabyhøj, tilhørende Købmand E. Sørensen. Branden skyldtes Sabotage. Vaskeriet har iøvrigt tidligere været ude for Sabotage. Denne Gang blev det totalt ødelagt.

Esbjerg: Natten til Tirsdag eksploderede en Bombe i Kutteren "Aquina", hvis Motor blev ødelagt.

Ringkøbing: En farlig Indbrudstyv blev forleden fanget, kastet i Hav-

296

nen, trukket op igen og derefter pryglet. 3 Venner af den paagældende Mand har nu overfaldet og mishandlet et Postbud, som havde været særlig aktiv under Afstraffelsen af Indbrudstyven. De 3 Herrer har desuden truet med, at alle Deltagere i Afstraffelsen af Indbrudstyven skulde faa samme Behandling som Postbudet.

Episode i Isbaren Thule: Tirsdag Aften udspillede et Skuddrama ud for Isbaren Thule, Vesterbrogade 101. 2 Mænd trængte her ind paa en tysk Soldat, mod hvem de affyrede et Skud; det ramte ham i Underlivet. Den saarede blev i en af Brandvæsenets Ambulancer bragt til Lazarettet paa Nylandsvej.

Kaptajn Sommers Vagtkorps: Blandt de mange, der i disse Dage har henvendt sig til Magistraten i den Tro, at man kan opnaa kommunal Autorisation for private Vægterkorps, var forleden en Forretningsfører - hvis Troværdighed er hævet over enhver Tvivl - som samtidig henlede Opmærksomheden paa en saalydende Annonce i Berlingske Tidende for 24. September: *VAGTTJENESTEN*. "Lad Deres Butik el. Lagerlokale samt Pengetransporter bevogte af vort nyoprettede Vagtkorps, der bestaar af absolut paal., raske Mænd. Fast Vagt hele Døgnet rundt stilles til Raadighed. Ring til OR. 3917." - Forretningsføreren gjorde gældende, hvad publikum næppe aner, at denne Annonce temmelig sikkert fører til en Bevogtning, udført af Kaptajn Sommers Folk.

Krogerup Politiskole ved Helsingør er rømmet af Tyskerne og derefter besat af 18 Schalburgfolk. Senere kommer 20 til.

Tilbage fra Frøslev: Fra Frøslevlejren er tilbagesendt 12 Internerede, blandt disse er Direktør Hans Møller, Badeanstalten København, Læge Kieler og Datter, Horsens; Lægens to Sønner er i Forvejen sendt til Tyskland.

Torsdag den 5. Oktober 1944.

Luftværnet. Det tekniske Raad under Det storkøbenhavnske Luftværnsudvalg har vedtaget følgende Indstilling til det storkøbenhavnske Luftværnsudvalg: Under Forudsætning af, at Overborgmesteren bliver Luftværnschef, substitueres Belysningsdirektør Børresen som Chef for den administrative Afdeling, medens Brandchef Vinding overtager den taktiske Overledelse. Til Formand for Det tekniske Raad valgtes Belysningsdirektør Børresen.

Vagtkorpset: Paa Den Danske Købstadsforenings Foranledning har der i København og Fredericia været afholdt Borgmestermøder om Foranstaltninger til Erstatning af Politiets Virksomheder.

297

Borgmestrene for Købstæderne øst for Storebælt, som mødtes i København, udtaler, at det principielt maa være Staten, der bør oprette de fornødne Vagtkorps. Saaledes som Forholdene imidlertid har udviklet sig i de sidste Dage, kan Borgmestrene tiltræde, at Købstæderne opretter kommunale Vagtkorps i det Omfang, som hver Købstad skønner fornødent, idet man forudsætter, at Staten afholder alle de dermed forbundne Udgifter. Med Hensyn til Overtagelse af Politiets civile Funktioner vil man anbefale, at disse i det væsentlige foretages af Amtmændene og Dommerne, og at der kun paalægges Borgmestrene en Del af de Forretninger, der udelukkende berører Købstæderne.

Borgmestrene for Købstæderne Vest for Storebælt udtaler fra Fredericia-Mødet deres Betænkeligheder ved Oprettelsen af kommunale Vagtværn, men tilsiger, hvis det paalægges dem, at paatage sig Opgaven med Etablering af kommunale Vagtkorps under Forudsætning af fuld Statsrefusion. Med Hensyn til Overtagelsen af Politiets civile Funktioner afgiver Borgmestrene den samme Indstilling som deres Kolleger øst for Storebælt.

De to Udtalelser er tilstillet Departementschef Svendsen i Justitsministeriet.

Alarmtilstanden Onsdag Aften. Aarsagen var en Del allierede Maskiner, der synes at have været paa Observationsflyvning. De forlod dog dansk Omraade med sydlig Kurs. Togkontoret meddeler, at et Godstog blev beskudt ved Borup Station. Toget rammes ikke, men derimod et Hus over for Stationen. Ingen kom til Skade.

Attentatmand forklædt som Postbud. Onsdag Formiddag ringede en Mand i Postbuduniform paa til Lejligheden Godthaabsvej 46, 4. Sal, hos Fru Giese, der bor sammen med sin voksne Datter. De to Kvinder kom samtidig til

Døren. Manden affyrede da en Række Skud imod dem. Moderen blev livsfarlig saaret og døde sent Onsdag Aften paa Militærhospitalet. Datteren fik forskellige lettere Saar. Om de to Kvinder oplyses, at de har Venner mellem tyske Politimænd.

Standningen i S-Banetrafikken. Paa Jernbanelinien mellem Lyngby og Gentofte opdagede man Onsdag Eftermiddag en Del Sprængstofkapsler stukket ned mellem Skinnerne. En tysk Sprængningskommando fra Kastrup blev tilkaldt. Den naaede frem efter 1 1/2 Times Forløb og samlede en halv Snes "Tidsblyanter" op. Togstandsningen varede fra Kl. 15,30 til Kl. 17,15. Det var dog kun Trafikken mellem Lyngby og Gentofte, som havde været indstillet, idet Trafikken mellem København og Gentofte og mellem Lyngby og Holte blev opretholdt.

298

Razziaer. De sidste Razziaer Onsdag Morgen er omtalt i Dagspressen. Nærmere Oplysninger foreligger ikke.

Provinsen:

Kolding: Fra den tyske Afdeling paa Kolding Arrest er 60 Mand ført sydpaa, antagelig med Frøslev eller Stettin som Bestemmelsessted. Blandt de overførte er Politimestrene Børge Hebo, Esbjerg, og Franz Hartmann, Haderslev.

Silkeborg: Fra Departementschef Herschends Kontor meddeles, at det tyske Sikkerhedspoliti har gennemført en Razzia mod Beboerne i Hersom, Bjerregrav, Klajtrup [i. e. Klejstrup] og Vammen, hvor 15 Personer er arresteret, angivelig sigtet for ulovlig Besiddelse af Vaaben. Blandt disse er Pastor Harald Sandbæk, Hersom, Forpagter Søren Kr. Simonsen, Hersom, Lærer Th. Deichmann-Poulsen, Bjerregrav, Lærer Kristian Eriksen, Heiring pr. Hobro, og Bogholder Vagn Fynbo, Vammen pr. Viborg. De øvrige er hovedsagelig Landmænd og Medhjælpere.

Frederikshavn: En Fiskerkutter har indbragt 4.500 kg dansk lurmærket Smør, bjerget i Farvandet ved Hals. Smørret, som var i Dritler, var ganske frisk og har antagelig kun ligget kort Tid i Vandet. Det menes, at stamme fra et forlist tysk Skib.

Hjørring: Kørselsforbudet mod Biler er kun delvis ophævet i Hjørring. Der praktiseres stadigt Forbud mod Kørsel med Træ, Tørv, Korn o. lign. Kommandanten har paa Forespørgsel fra Amtet oplyst, at han oprindeligt havde givet Tilladelsen i for vidt Omfang, og derfor var Tilbagekaldelse af de oprindelige Tilladelser givet. Der er nu rettet Henvendelse til de centrale tyske Tjenestesteder om en Ændring i denne Tilstand.

Københavns Brandvæsen har haft et normalt Vagtdøgn. Indtil Kl. 8 Torsdag Morgen havde der i de foregaaende 24 Timer været 65 Ambulanceudrykninger. Ingen i Anledning af Krigsbegivenheder. Desuden har der været 7 Brandudrykninger til Smaabrande.

Hospitalsledelsen har intet særligt at berette.

Fredag den 6. Oktober 1944.

For nogle Dage siden henvendte Gestapo sig til Københavns Folkeregister og forlangte at faa 420 Adresser konfereret af. Det drejede sig om tidligere straffede Personer eller Folk, der i sin Tid var efterlyst af dansk Politi. Gestapos Materiale stammede tilsyneladende fra det danske Politis "Protokol over mistænkelige Personer". - Stort set stemte de foreliggende Adresser med Opgivelserne til Folkeregisteret.

299

Falske Indsamlinger: I den senere Tid er det gentagne Gange hændt, at Firmaer og Private har faaet Opfordringer om at yde Bidrag til anonyme Indsamlinger, hvis Formaal siges at være Støtte til det danske Politi. Undersøgelser

har vist, at det drejer sig om rene Falsknerier. Ingen ansvarlige indenfor det opløste Politi vil vedkende sig Indsamlinger af denne Karakter. Det friskeste Eksempel forekom Onsdag Formiddag i et Firma paa Nørrebro, hvor to Damer indfandt sig med nogle hjemmelavede Lister, paa hvilke Firmaets Ledelse og Personale opfordredes til at tegne sig for "Bidrag til Hjælp for Politiet". Da man gik Damerne nærmere paa Klingen, indrømmede de, at det drejede sig om et fuldstændigt privat Initiativ. De efterlod Listerne og forlod skyndsomst Kontoret. Listerne viste tydeligt, at det ikke drejede sig om et tilfældigt Indfald, men om en omhyggelig forberedt Plan, og af alle Omstændigheder mener man at kunne slutte, at det har drejet sig om et oplagt Forsøg paa Plattenslageri.

Razzia: I Ejendommen Godthaabsvej 46, hvor Attentatet mod Fru Giese og Datter forleden fandt Sted, foretog det tyske Politi Torsdag Eftermiddagen Razzia. Hele Ejendomskomplekset, der omfatter tre Opgange, blev omringet, og samtlige Beboere - Mænd, Kvinder og Børn - blev drevet ned i Gaarden, hvor de blev opstillet med oprakte Arme. Alle Mænd blev beordret ud og bragtes paa Plads i to store Biler, som førte dem til Shellhuset. Det menes at have drejet sig om 40-50 Mænd. I det store Opløb, der overværede Sceneriet, foretog Tyskerne Anholdelse af 2-3 unge Mænd, hvis Opførsel havde forekommet dem fornærmelig, og som maatte dele Skæbne med de bortførte Mænd.

Sygeplejerske-Kartotek bortført: I den kommunale Centralarbejdsanvisnings Kontor for Sygeplejersker paa Raadhuspladsen trængte ukendte Mænd Torsdag Morgen Kl. 7 ind til Kartotekerne over alle Privatsygeplejersker. Disse Kartoteker blev fjernet, og det er foreløbig ikke muligt for Sygeplejerskaadet at foretage Anvisninger af Sygeplejersker til Hjemmepleje, løs Hospitalstjeneste eller anden midlertidig Sygeplejerskegerning.

Fjernet Tæpper fra Brandstation: To unge Mennesker foretog Torsdag Eftermiddag et "hold up" paa Brandstationen paa Christianshavn, Distriktskommando C. De fjernede sig med nogle Tæpper. Iøvrigt melder Brandvæsenet, at der har været 54 Ambulanceudrykninger og 6 Brandudrykninger i sidste Vagtdøgn; - intet særligt.

Episode paa Strandvejen: Ved 23-Tiden Torsdag lød 2-3 voldsomme Knald i Hellerup-Skovshoved-Retningen. Det anses foreløbig sandsynligt, at Eksplosionen her fandt Sted ude i Vandet. En Radiovogn med tysk Politi, der frygtede Sabotage, standsede og visiterede Trafikanter

300

paa Strandvejen. Et Par Cyklister standsede ikke paa Tilraab, hvorfor de blev beskydt. Den ene blev dræbt, medens Ledsageren blev ført til Politigaarden. Den tyske Patrouille hævdede, at ingen af dem var i Besiddelse af Legitimationskort.

Pressens Radioavis: Paa et Møde i Torsdags med Repræsentanter for Pressens Radioavis, bl. a. Redaktør Neerup, stillede den tyske Leder af Radioavisen, von Mühlen, Krav om 1) at Navnet Pressens Radioavis genoptages, 2) at Redaktørerne Holger Sørensen og Helmer Sørensen stilles til Raadighed for Avisen og 3) at Kontorets Damer genoptager deres Arbejde.

Det første Krav stillede de danske Mødedeltagere sig absolut afvisende overfor. Hvad angik de to Sørensen'er kunde man kun meddele, at man ikke kendte deres Opholdssted, og hvad endelig angik Damerne, saa nægtede disse under Hensyn til de eventuelle Konsekvenser at genoptage Arbejdet.

Grænsegendarmene deporteret: Torsdag Morgen blev 154 Grænsegendarmere og ca. 90 civile internerede fra Frøslevlejren ført sydpaa. Rygtet om de store Transporter naaede hurtigt ud over Sønderjylland og langs Vejene stod Folk opstillede for at vinke til de bortdragne. Det forlyder, at yderligere Overførsler vil finde Sted i de nærmeste Dage.

Togattentater: Eksplosionerne under Nordekspressen ved Bjerregrav Station har medført betydelig Skade paa Skinnelegemet. Al almindelig Toggang blev suspenderet efter Eksplosionerne Onsdag Aften, hvorimod en Række tyske Tog blev gennemført paa det ene Spor, som kunde gøres klar.

Ved 6-Tiden Torsdag Morgen skete der paa Jernbanelinien 5 km Syd for Hjørring en Bombeeksplosion, der rev fem Skinnelængder op paa en Dæmning. Herved opstod store Forsinkelser for Togtrafikken, og først ved 11-Tiden lykkedes det at faa Syd-Ekspressen ført igennem.

Beslaglæggelsen af Vesterport omfatter, efter hvad der nu meddeles officielt, 99 Forretningslokaler.

"Hold up" i Bispebjerg Bio: Ved den sidste Forestilling Tirsdag Aften i Bispebjerg Bio blev Operatøren udsat for et "hold up" af fire pistolbevæbnede Mænd, der fjernede sig med Spolerne til den tyske Film "Det begyndte i Grand Hotel".

Afleverede sin Pistol: En Overbetjent fra Antonigades Politistation har været hos det tyske Politi for at aflevere sin Revolver. Han fik en paa Tysk udstedt Kvittering og kunde frit forlade Bygningen.

Visitering: I den senere Tid er Biler om Natten blevet standset af

301

civilklædte Personer, som opgiver at være Medlemmer af det tyske Sikkerhedspoliti, og ønsker at se Legitimationskort samt foretage Visitation. Naar dette er overstaaet, faar Bilerne Lov at køre igen.

Provinsen.

Hjørring: De særlige Kørselsrestriktioner i Hjørring er nu blevet ophævet. Iøvrigt oplyses, at den Standorttælling i Hjørring er blevet udskiftet.

Aarhus: Den tidligere Kunstbygning paa Bispetofte var Torsdag Eftermiddag udsat for to Eksplosioner. Bygningen er for Tiden taget i Brug som tysk Marinedepot.

Aalborg: Mekaniker Ernst Laurids Mikkelsen, Sønderbro 25, blev Torsdag Formiddag skudt af en Cyklist, som flygtede i Taagen. Mekanikeren, som er død, har tidligere været udsat for et Attentatforsøg.

Esbjerg: Natten til Torsdag skete der Eksplosioner i 12 Lastbiler forskellige Steder i Byen. Bilerne tilhørte Vognmænd, som kører for Værnemagten.

Roskilde: To Banearbejdere blev forleden Nat beskudt fra Vridsløse Statsfængsel og maatte søge Dækning i Grøften. Her blev de senere fanget af Vogterne fra Fængslet, men fik straks Lov at gaa.

Rønne: Cheferne for de tyske Flaadeafdelinger, der jævnlig anker op ved Bornholm, faar hos den tyske Kommandant underskrevet Fuldmagter til at hæve saa store Beløb i Bankerne, at Marinesoldaterne hver kan faa 30 Kr. i Stedet for de foreskrevne 3 Kr. til Indkøb. Fra dansk Side er der gjort Forestillinger for Kommandanten, der har lovet at tage sig af Sagen, hvilket dog endnu ikke er sket.

Odense: Tyskerne har beslaglagt Sukkerkogeriet i Odense. Det forlyder i lokale Pressekrede, at der sker betydelige Beslaglæggelser af Levnedsmidler paa Fyn.

Herstedvester: Torsdag Morgen Kl. 4 nedbrændte Sognefogedens Gaard. For kort Tid siden brændte Broderens Gaard, som ligger i Nærheden, under ganske tilsvarende Omstændigheder og paa samme Tid af Døgnet. De er begge kendt paa Egnen for at have nationalsocialistiske Anskuelser.

Lørdag den 7. Oktober 1944.

Fredag Aften Kl. 21 foretog det tyske Politi en ny stor Razzia, denne Gang i Nyhavns-Kvarteret, som afspærredes med Militær, hvorefter Razziaen gennemførtes paa samtlige Værtshuse. Alle mandlige Gæster blev ført bort i "Præievogne". Det menes at dreje sig om ca. 200 Personer.

302

Samme Aften foretog det tyske Politi Visitering for Vaaben paa Gaderne, bl. a. blev Købmagergade spærret af ved 20-Tiden, og alle forbipasserende undersøgtes.

Af andre Episoder kan nævnes, at Slagtersvend Bruno Rasmussen, Halmtorvet 22, paa Raadhuspladsen blev stukket ned af en tysk Soldat. Han fik et Bajonetstik under Skulderbladet. Førtes til Kommunehospitalet. - I Kronprinsessegade blev Natten til Lørdag Grosserer K. Nielsen, hvis Adresse ikke er opgivet, skudt i Laaret, da han søgte Dækning i Opgangen til Nr. 59. Han bragtes i Brandvæsenets Ambulance til Kommunehospitalet, men kunde sendes hjem efter at være blevet forbundet. - Paa Restaurant "Golddigger" i Vestergade optraadte Fredag Aften ved 11-Tiden nogle Revolvermænd. Det tyske Politi kom til Stede, men om der blev foretaget Anholdelser, vides ikke. - Ved 8-Tiden i Morges søgte et Hold Sabotører at naa frem til en Fabrik paa Amerikavej. Der opstod kraftig Skudveksling, hvorunder en ganske ung Mand blev dræbt.

Anholdte: Lektor ved Landbohøjskolen, Handelsgartner Frode Sørensen, er Natten til Torsdag arresteret i sit Hjem. Det tyske Politi hævder at have fundet illegalt Benzinlager. - Grosserer P. M. Daell, Daells Varehus, er i Nat blevet arresteret af tysk Politi.

Jernbanesabotage: Togkontoret oplyser i Dag til Morgen, at der i Nat er foretaget et meget stort Antal Jernbanesabotager, navnlig i Sønderjylland. Rapporterne herom fylder ikke mindre end 5 Sider, een af de vigtigste Sabotagehændelser er utvivlsomt Sprængningen af et tysk Militærtog mellem Hjorkær og Rødebro. Toget var for nordgaaende. Maskinen - en tysk - og de 3 følgende Vogne blev afsporet, medens 12 væltede. Der meldes 5 dræbte og 40 saarede, heraf 25 haardtsaarede. Hjælpetog er afsendt fra flere Steder.

Paa *Aalborg Banegaard* skete Fredag Aften 3 Eksplosioner, den første Kl. 21,40 i et Sporskifte Nord for Stationen. Fjerritslev-Toget havde lige passeret Stedet, men der skete Ingen Skade. En halv Time senere sprang en Bombe Syd for Banegaarden, hvorved en halv Meter Skinne blev revet bort. Den tredje Eksplosion ramte et Sporskifte paa Stationen. Al Trafik blev indstillet, og Reparationsarbejder straks iværksat; Toggangen er nu til Morgen atter normal.

Torsdag Aften eksploderede en Bombe paa Jernbanen mellem *Randers og Hobro*, hvilket bevirkede, at Trafikken paa det paagældende Spor maatte indstilles hele Natten, og Persontoget fra Aalborg, der skal være i Randers Kl. 20,51, naaede først frem ved 10-Tiden Fredag.

Natten til Fredag skete en kraftig Eksplosion paa Banelinien mellem *Hjørring og Hæstrup*. Banelegemet blev ødelagt paa 3 Skinnelængder. Tidligt Fredag Morgen skete en ny Eksplosion mellem *Sønderskov og*

303

Sindal, hvor 2 Skinnelængder blev revet op. Eksplosionen har medført, at Statsbaneforbindelsen Frederikshavn-Aalborg er blevet afbrudt, saaledes at Vendsyssel paa andet Døgn blev uden Postforbindelse med København. Da en Sprængkommando var ved at afmontere 2 ueksploderede Bomber, sprang en af dem, hvorved et Medlem af Sprængkommandoen blev livsfarligt kvæstet.

Byretten: Ved et Dommermøde i Byretten er det besluttet at lade de kriminelle Afdelinger paa Domhuset genoptage Arbejdet. Det er Meningen, at Statsadvokat Trolle, bistaet af en Række Medhjælpere (hvilket vil sige Sagførere med særlig Beskikkelse) skal møde som Anklagere og tilrettelægge Sagernes Gennemførelse. Der bliver dog kun Tale om saadanne Sager, i hvilke der har været gennemført baade Efterforskning og Forundersøgelse paa almindelig Maade.

Løsladt: Adskillige af Beboerne paa Godthaabsvej 46-48 blev som tidligere meddelt arresteret efter Drabet paa Fru Giese. De er nu blevet løsladt.

I Fortsættelse af tidligere Opgivelse kan nu oplyses, at den arresterede Sekretær i Smedeforbundet, som sammen med en Repræsentant for Arbejdsgiverforeningen var paa Rejse i Sønderjylland, og som begge arresteredes i Haderslev, nu er løsladt efter 10 Dages Fangenskab. De første Dage opholdt de sig i Kasernen i Haderslev, men

blev senere overflyttet til et Skur uden Senge eller Madrasser. De var her sammen med 5 andre Fanger, da de blev frigivet.

Hovedstadens Forsyninger: Torvedirektøren oplyser, at Tilførslerne i denne Uge efter Omstændighederne har været tilfredsstillende, og at Arbejdet inden for Torvevæsenet er gaaet normalt.

Fisketorvet er fortsat tilført Sild fra Bornholm, ialt ca. 300.000 kg i denne Uge. Desuden er der tilført en Del levende Torsk og mange isede Rødspætter, som dog vanskeligt finder Afsætning. Paa *Grønttorvet* har der været rigeligt med alle Sorter af Varer. Priserne paa grovere Grønsager er svagt nedadgaaende. *Kvægtorvet* har haft normal Tilførsel og for *Kød- og Flæskehøllens* Vedkommende har Tilførslerne af Svin, Okse og Kalve været jævnt gode.

Provinsen.

Odense: Tidligt Fredag Morgen er der foretaget Razziaer i hele Byen og i Forstæderne. Det tyske Politi sikrede sig ca. 75 Personer. For nogle Dage siden blev der foretaget en Undersøgelse i Folkeregistret, hvor man søgte Adresser paa tidligere Tysklandsarbejdere.

304

Korsør: Bankdirektør Gustav Johansen er anholdt og ført til København. Bankdirektør Johansen har tidligere været arresteret en halv Snes Dage, sigtet for illegal Virksomhed. - Efter Samraad med Borgmesteren er der i Byen oprettet et privat Vagtkorps paa 8 Mand, som hver honoreres med 90 Kr. ugentlig. Vagttjenesten varer fra Kl. 18 til 6.

Odense: Den tyske Rutebaad "Emden", som for nogen Tid siden blev sænket i Havnen, færdiglastet med Landbrugsprodukter, blev efter at være repareret Fredag Aften sendt af Sted med en ny Last. I Kanalen ud for Stige eksploderede en Bombe. Skibet led betydelig Skade, men kunde dog flyde. Efter Eksplosionen blev der affyret flere Maskingeværssalver ud over Kanalen - saa vidt vides blev ingen saaret.

Aarhus: Schrøder og Rasmussens Automobilreparations- og Vulkaniseringsanstalt paa Vesterbros Torv er blevet ødelagt ved Sabotage. Revolverbevæbnede Mænd gik i Frokostpausen ind i Virksomheden og anbragte 3 store Sprængbomber, som eksploderede et Øjeblik senere. Der opstod en voldsom Brand, som bl. a. bredte sig til Statens Gummicentral, samt til Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers store Lagerbygning. Talrige Vogne og en Mængde Bildæk er ødelagt. De fleste af Dækkene i Statens Gummicentral blev dog reddet. Fællesforeningens Lagerbygning indeholdt Isenkramvarer. Under Branden saarede Tyskerne Tegner Jens Ravnholm, desuden skal en Brandmand være ramt i det ene Ben.

Næstved: Fredag ved 13-Tiden sprang en Bombe i Dansk Jernvareindustri's Hesteskofabrik ved Havnen. En af Fabrikens for Tiden uerstattede Maskiner blev helt ødelagt.

Holbæk: To unge Barneplejersker paa Børnehjemmet "Sølyst" ved Holbæk er blevet anholdt af Gestapo. De sigtes for illegal Virksomhed.

Episoden ved Vridsløse: Den tidligere Meddelelse om Beskydningen af to Jernbanefolk ud for Vridsløse Statsfængsel viser sig at være delvis fejlagtig. Det oplyses nu, at en Person var dukket op paa Statsfængslets Grund, og derfor blev han anraabt af Vagten. Han svarede ikke, men flygtede sammen med to andre Mænd, der var kommet til i Mellemtiden. En Vagtpatrouille deltog i Forfølgelsen, men de ukendte Mænd undslap. Der foreligger intet om paagrebne Jernbanearbejdere.

Mandag den 9. Oktober 1944.

Natten til Søndag blev den 64-aarige Gartner *Poul Brinck*, boende Gl. Køgelandevej, Vallensbæk, skudt. Han var Medlem af DNSAP og har tidligere været tjenstgørende i Waffen SS.

Skræder *Otto Vagn Hansen*, Ved Dammen 2 i Bagsværd, var Søndag

305

Aften ude for et Attentat i sit Hjem. En ung Mand ringede paa hos Skrædderen og blev budt ind. Før han forlod Entreen, aabnede han igen Døren, og tre andre Mænd kom til. De aabnede alle fire Ild mod Skrædder Hansen, som blev haardt saaret, bl. a. i Brystet og Maven. Gerningsmændene undslap.

Lørdag Morgen kom et Hold unge Mennesker iført Smededragt til Kongeporten i Prins Jørgens Gaard, hvor de holdt Slotsvagten op. De tvang Vagten til at udlevere Knipler, Skraaremme, Gaspistoler og Patroner, 2 Æsker Ammunition og en halv Snes Hjelme. Der er tidligere lavet "hold up" paa Slottet, og Vagterne mener, at det i begge Tilfælde drejer sig om Folk fra samme Organisation.

"Demokraten" sprængt i Luften. Ved 2,15-Tiden Natten til Mandag lød den hidtil kraftigste Bombeeksplosion i Aarhus. Fra Hovedbanegaardens Terræn var der kastet en Bombe ind gennem et af de store Vinduer til Demokratens Trykkeri. Accidenstrykkeriet blev fuldstændig ødelagt, det samme gælder Bladets Stereotypiafdeling, hvor en Mur væltede ind over Maskinerne. Tillige ødelagdes en Del af Bladets Sættemaskiner. Papirlageret blev ødelagt af Vand under Slukningen. Der vil gaa adskillige Maaneder, før Demokraten paany kan trykke sit eget Blad. Adskillige Mennesker fik Chok, men ingen kom til Skade, med Undtagelse af en Brandmand, der under Redningsarbejdet blev kvæstet under en sammenstyrtet Mur. 100 Mennesker deltog i Slukningsarbejdet.

Ogsaa en Bombe mod "Dannevirke". Natten til Mandag blev der kastet en Bombe ind i et Ekspeditionslokale paa "Dannevirke" i Haderslev. Ekspeditionens og Redaktionens Kontorer blev ødelagt. Den tekniske Afdeling er dog uskadt, saa Bladet kan udkomme som sædvanlig. Ingen Mennesker kom til Skade.

Læge dræbt i Aalborg. Læge Rikard Raetzel blev Lørdag Aften telefonisk kaldt til en Patient i Kvarteret ved Rosenlundsgade. Da Lægen var paa Hjørnet af Rosenlundsgade og Aagade, blev der fra Mørket affyret 3 Skud, der alle ramte ham i Hovedet og var øjeblikkeligt dræbende. Læge Raetzel var Chef for Nørrejydsk Division af Det danske Spejderkorps og Sagkyndig ved Luftværnets nordjydske Distrikt. Han blev 36 Aar gammel. Mordet skete iøvrigt paa nøjagtig samme Sted, hvor Mekaniker Mikkelsen blev skudt Torsdag Morgen.

Endnu et Drab i Aalborg. Lørdag Eftermiddag skete der et andet Drab i Aalborg. En Mand kom ind i "Den lille Butik" i Algade og affyrede et Skud mod Forretningens Førstemand, den 37-aarige Ekspedient Christian Andersen, Helgolandsgade 3. Ekspedient Andersen blev dræbt paa Stedet. Attentatet var utvivlsomt tiltænkt Forretningens Indehaver, den tidligere Formand for KU, Købmand Jens Beck, som for Tiden opholder

306

sig i København. Gerningsmanden forsvandt paa Cykel sammen med en Kammerat, der havde staaet Vagt ved Cyklen udenfor.

Jernbanesabotage. Fredag Aften eksploderede 2 Bomber paa Dobbeltsporet en Kilometer fra Randers Station. Paa Banestrækningen mellem Gredstedbro og Hvidding skete Lørdag Morgen 2 Bombeeksplosioner. Der var intet Tog paa Linien. - Togkontoret oplyser Mandag Morgen, at 2 Vogne, som stod læsset til den tyske Værnemagt, er beskadiget paa Aalborg Station. Toggang til og fra Aarhus var indstillet Kl. 17 til 17,50. Paa Varde Vestbanegaard sprængtes et Sporskifte i Luften Natten til Mandag. - Toggangen mellem Padborg og Faarehus var indstillet en Timestid Søndag Aften, fordi man havde hørt et Knald paa Linien, men ved Eftersøgningen fandt man intet mistænkeligt. - Ulykken ved Hobro medførte Spærring af Strækningen Hobro-Doense fra Kl. 19,45 til 1,22.

I Forbindelse med Attentaterne mod den østjydske Længdebane Natten til Lørdag har det tyske Politi anholdt 3 Jernbanemænd.

Provinsen.

Anholdelser: I Sønderjylland har det tyske Politi i de sidste Dage arresteret Overlæge Wollesen, Aabenraa kommunale Sygehus, og paa Sønderborgegnen Kredslæge Pedersen, Læge Gregers Jensen, Augustenborg, Pastor N. J. Madsen, Formanden for Sønderborg Idrætsforening, Lærer Karl Pedersen, Gaardejer Peter Hell, Forstanderinde for Als Husholdningsskole, Frk. Johanne Hassel. I Esbjerg er Bankdirektør Rudolph Hansen, Landmandsbanken, og en yngre Funktionær i Banken, Revisor Hansen, blevet anholdt, og i Holstebro er Købmand Collstrup og en Lærling anholdt.

Løgstør: Statsøvelsesskolen i Ranum er Lørdag Nat ødelagt ved en Eksplosion, kun Gavlene staar tilbage. Statsøvelsesskolen anvendtes som Seminarium, indtil det nye Seminarium for ca. 12 Aar siden blev taget i Brug. Skolen har i den senere Tid været anvendt til andet Formaal, men var blevet frigivet og anvendtes nu igen udelukkende som Skole. Ingen Mennesker kom til Skade ved Eksplosionen.

Aarhus: Lørdag Aften sprang en Bombe i J. P. Nørgaard-Kjeldsens Autoværksted. Skaden var ringe. I Torsdags eksploderede en Bombe i Skovgaard Jensens Ducolakereri i Aabyhøj. Ogsaa her var Skaden temmelig ringe.

Sønderborg: I Lørdags indfandt det tyske Politi sig hos Politimester Sundorph og hos Politifuldmægtig Dueholm. Man traf ingen hjemme.

Sovjetflaget over Statens Museum for Kunst. Søndag Middag saas det røde Sovjetflag vajende over Statens Museum for Kunst. Brandvæsenets

307

Stigevogn maalte tilkaldes for at fjerne Flaget. Flagsnoren var nemlig skaaret Over. Senere paa Dagen hentede det tyske Sikkerhedspoliti Flaget paa Brandstationen.

Tirsdag den 10. Oktober 1944.

Udenrigsministeriets Pressebureau oplyser, at der ikke foreligger noget Grundlag for de verserende Rygter om Nedskæring af de danske Levnedsmiddelrationer.

Attentat. Mandag Aften blev Malermester Børge Jensen, Frederikssundsvej 74, Maaløv, skudt ned af en civil Person ud for Panoptikonbygningen paa Vesterbrogade. Malermesteren var ramt i Maven og i Laaret. Hans Tilstand er meget alvorlig.

Sabotage. Som meddelt i Morgenbladene har der paany fundet Sabotage Sted hos Automobilfirmaet Jørgensen & Jensen, Tingvej 21. Denne Gang ødelagdes 2 store tyske Lastbiler, som blev slæbt ud af Garagerne og sprængt i Luften.

Anholdelse. Læge O. E. Bøggild, Godthaabsvej 32 B, er i Fredags blevet anholdt af det tyske Politi.

Episode i Holte. I Lørdags trængte et Hold Sabotører frem til en Villa paa Vejlesøvej i Holte. Villaen tilhører eller i hvert Fald benyttes af Kaptajn Sommer. Der opstod en voldsom Skydning, og Øjenvidner beretter, at Angriberne fjernede nogle Pakker fra Bygningen. Det saa ud til at være Kartotekskasser.

Politikontoret i Søndre Birk. Politimester Reinstrup i Sdr. Birk gjorde i Mandags nogle presserende Sager færdig. Politimesteren oplyser, at Politikontoret nu vil blive lukket. Amtet overtager den Del af Politimesterforretningerne, som er civilretlig betonet.

Røveri paa S-Banestation. Mandag Aften ved 22-Tiden kom 2 yngre Mænd ind paa S-Stationen i Valby Langgade og spurgte Billetsælgeren, om der ikke var indleveret en Mappe, som var glemt i Toget. Billetsælgeren undersøgte, om der var indbragt fundne Sager. Da han lidt senere vendte sig om mod de 2 unge Mænd for, at give Besked, stod hver af dem med en Pistol i Haanden og forlangte Kassen udleveret. Den indeholdt 400 Kr., som de tog og forsvandt.

Sabotage mod Derby Skibsværft i Aarhus. Fra Aarhus meldes om endnu en Eksplosion. Den fandt Sted Søndag Aften paa Derby Skibsværftet ved Gasværkskajen i Sydhavnen. Skaden var betydelig, idet Bomberne havde været anbragt ved Maskinerne i Værkstederne.

308

Jernbanesabotage. Togkontoret oplyser Tirsdag Morgen, at der om Natten var sket følgende Smaasabotager: Kl. 17,50 en Sprængning mellem Varde og Varde Vest; der er udvekslet 2 Skinner; Trafiken genoptaget Kl. 20,30. Kl. 18,05 en Sprængning mellem Varde og Sig; der er udvekslet 1 Skinne, Trafiken genoptaget Kl. 20,40. Kl. 4,30 er Sporet mellem Lyngs og Ydby sprængt 4 Steder; der skal udveksles 4 Skinner, Toggangen er indstillet. Endvidere har Toggangen paa Grund af formodet Sabotage været indstillet saaledes: Stevnstrup-Bjerregrav i Tiden Kl. 24,00-1,30. Skanderborg-Hovedgaard i Tiden Kl. 4,30-6,02.

Provinsen.

Haderslev: Kolonnechef i Statens civile Luftværn, Kaptajn Muxoll, blev Mandag Eftermiddag tilsagt til Møde hos de tyske Myndigheder. Han vendte ikke tilbage, og om Aftenen fik man Besked om, at han var arresteret.

Varde: Mellem Oksbøl og Oksby anlægges Tyskerne for Tiden en Jernbanelinie, der udelukkende er beregnet for tyske Transporter. Der har været ført Forhandlinger med Bestyrelsen for Varde-Nørre-Nebel-Banen om Overtagelse af Driften paa den nye Banestrækning. Dette er dog ikke blevet akcepteret fra dansk Side, idet Baneledelsen henviser til, at Tyskerne selv driver Banelinien Nørre-Nebel-Nymindegab, som ogsaa er anlagt af Værnemagten.

Esbjerg: 2 unge Damer, hvoraf den ene er Datter af en lokal Læge, blev Lørdag Aften antastet af 2 tyske Marinesoldater. De 2 unge Piger satte sig kraftigt til Modværge, hvorpaa Marinerne trak deres Pistoler og skød efter dem. De maatte indlægges paa Sygehuset, men der forlyder intet om, hvorvidt de er blevet ramt af Skud, eller om Indlæggelsen alene skyldes Chokvirkningen.

Ribe: Paa den vestlige Del af Befæstningsarbejdet langs Kongeaaen beskæftiges et betydeligt Antal danske Arbejdere. Arbejderne transporteres til og fra Pladserne i Lastbiler.

Ribe Automobillagers Værksted er blevet ødelagt ved Bombeeksplosioner og Brand. Ødelæggelsen var total. Værkstedsbygningen tilhørte Kærtmagerne Thomsen og Kobitjek, men var for Tiden udlejet til Direktør H. P. Dahl, hvis Værksted og Kontor blev ødelagt i Fjor. Sabotagevagten blev holdt op af 4 bevæbnede Mænd og bundet.

Københavns Brandvæsen havde i Vagtdøgnet, som sluttede Kl. 8 Tirsdag Morgen, 48 Ambulanceudrykninger, hvoraf den ene til Vesterbrogade efter den ovennævnte Malermester Børge Jensen, ellers ingen af særlig Art. Desuden 5 Brandudrykninger, hvoraf 1 foranlediget ved falsk Alarm. Manden, der havde alarmeret, blev ført til Vestre Fængsel, en Praksis, der er aftalt med Statsadvokaten.

309

Onsdag den 11. Oktober 1944.

I Nat ved 2,30-Tiden blev Restaurant "Fokina", der ligger ved Svanemøllebroen skraat over for Ingeniørkasernen, sprængt i Luften. Ingen kom til Skade, da man i Forvejen havde advaret Personer i Nærheden. Hele Restaurationsbygningen er totalt ødelagt.

Tidligere paa Natten eksploderede en Bombe i *Grosserer E. J. Bomhoffs Villa*, Harsdorffsvej 9, Frederiksberg. En Broder til Grosserer Bomhoff blev dræbt. I Forbindelse med denne Eksplosion kan yderligere oplyses, at Fru Bomhoff for nogen Tid siden blev arresteret, og ved denne Lejlighed forekom der Skudveksling ved Villaen. Ved Eksplosionen i Nat blev Ruderne knust i en Del omliggende Bygninger.

Razzia i Lufthavnen. I en af Det danske Luftfartsselskabs store Biler fandtes Tirsdag Formiddag en Pakke, der indeholdt adskillige Eksemplarer af "De frie Danske". - Fundet blev gjort af en Mand, der har Tilknytning til det tyske Politi, og dette blev tilkaldt. Der blev foretaget en omfattende Razzia i Lufthavnen. Føreren af Bilen, Chauffør Mortensen, hævdede at være ganske ukendt med, hvordan Bladpakken var kommet ind i Bilen, og hvad Formaålet med den var. Han blev arresteret. Der blev yderligere arresteret 2 Personer fra Luftfartsselskabet og en tredje Mand fra D. D. P. A. De er alle senere løsladt, da Sagen forsaavidt er opklaret, som man har konstateret, at det drejer sig om Forsøg paa illegal Forsendelse til Bornholm. Afsenderen undslap.

Pakkerne til de internerede Politimænd. Røde Kors' Udsending til de internerede danske Politimænd i Lejren ved Buchenwalde, Kaptajn Stensbæk, meddeler, at Politihustruernes Pakker til de internerede nu er naaet frem og fordelt efter Bestemmelsen.

Ransagning hos Orlogskaptajn. Det tyske Politi har foretaget en Ransagning hos Orlogskaptajn Valentiner. Orlogskaptajnen var ikke hjemme, og Fruen nægtede at lukke op, hvorefter Døren blev sprængt. Huset blev nøje gennemført.

12 Politimænd anholdt. I et Hus i Gl. Virum har det tyske Politi anholdt 12 Mand af det opløste danske Politi. Varmemesteren i en nærliggende Ejendom er udstyret med tysk Legitimation.

Arrestation. Danmarksministeren i single sculler, Henry Kjærsgaard, er blevet saaret under en Ildkamp paa Kastelsvej. Han deltog i et Møde med nogle Kammerater i en Lejlighed i Nærheden af Borgerrepræsentant Johs. Niensens Forretning "Gamma". Kjærsgaard maatte efter at være blevet saaret blive tilbage, medens Kammeraterne kunde tage Flugten. Han blev bragt til Lazarettet paa Nylandsvej i haardt saaret Tilstand. En af de flygtende, en ung Mand ved Navn Gad, skal senere være

310

paagrebet. Episoden menes at staa i Forbindelse med en tidligere Razzia, som gav Anledning til tysk Indskriden over for Johs. Nielsen og hans Personale, idet Tyskerne troede, at en Flygtning havde søgt Tilflugt i Butikken.

Saaret paa Strøget. En ung Dame, Frk. Gerda Vikjær, Brigadevej 20, blev Tirsdag Eftermiddag saaret i venstre Ben af et Skud, som affyredes af en tysk Marinesoldat. Episoden fandt Sted paa Frederiksberggade. Frk. Vikjær var ganske sagesløs.

Pensionatsværtinde saaret. Pensionatsværtinde Fru Søndergaard, Sallingvej 70, St., er i Tirsdags blevet skudt i Laaret af en Logerende. De nærmere Enkeltheder kendes ikke.

TT.s Korrespondent rejst. Efter Ordre fra TT rejser Telegrambureauets Korrespondent i Danmark, Redaktør Hermansson, i Dag tilbage til Stockholm. Den direkte Forbindelse mellem Ritzaus Bureau og TT vil formentlig hermed blive afskaaret.

Mislykket Attentatforsøg. Folketingsmand, Højesteretssagfører Henning Hasle var Lørdag Eftermiddag ved 18-Tiden Genstand for et Revolverattentat i Nærheden af sit Hjem i Rosenvænget. En enlig Mand steg ud af en Lillebil og affyrede et Skud mod ham. Hasle flygtede og naaede uskadt sin Gadedør.

Kartoteket over Sygeplejerskerne. Paa Centralarbejdsanvisningskontorets Afdeling for Anvisning af Sygeplejersker fjernes for kort Tid siden Kartoteket, hvilket har givet Anledning til Ængstelse i Læge- og Sygeplejerskekredse. Nogen Ængstelse i denne Forbindelse behøver man dog ikke at nære. Det vides, at Kartoteket ikke er fjernet af fremmede Myndigheder eller Korps, som arbejder sammen med disse.

Sabotage og Hold up. Tirsdag Aften eksploderede en Bombe i en nybygget tysk Lastbil hos Firmaet "Scaniadam" paa Lyøvej. Bilen blev totalt ødelagt.

Sent Tirsdag Aften blev der foretaget et hold up i D. S. B.s Beredskabslager paa Godsbanegaarden. Der fjernes 50 Staalhjelme.

Brandvæsenet. I det forløbne Vagtdøgn har Brandvæsenet haft 63 Ambulanceudrykninger og 8 Brandudrykninger, heraf 1 foranlediget ved falsk Alarm. En af Brandene, Hørdumsgade 1, var paasat ved, at der var tændt Ild paa noget Svovl anbragt i Trappeopgangen. Branden blev hurtig slukket. Brandfolkene maatte sprænge en Dør til 2. Sal, hvor ingen var hjemme. Tysk Politi kom til Stede.

311

Provinsen.

Aarhus: Under Sabotage forleden paa de 10-12 tyske Lastbiler, som stod paa Jernbanevogne, var der en Overgang Fare for, at et Ammunitionstog skulde springe i Luften. Fra Højttalere blev Beboerne i Kvarteret omkring Godsbanen opfordret til at forlade deres Boliger. Hele Aftenen sprang der Bomber paa Baneterrainet. Der forvoldtes kun Skade paa tysk Ejendom.

Tirsdag Aften eksploderede en Bombe i et tysk Vagttaarn af Træ. Mange Ruder knustes i den nærliggende Ejendom "Kildegaarden" og i Ejendomskomplekset "Strandparken". Ingen Mennesker kom til Skade.

Senere paa Aftenen fandt endnu en Eksplosion Sted; denne Gang var det i Havnen, hvor Sabotagen var rettet mod det tyske Skib "Scharnhorn", forøvrigt det samme Skib, hvori der den 4. Juli indladedes Granater fra Lægter, og hvorved den store Katastrofe indtraf. Skibet blev i Aftes læk og maatte slæbes ud af Havnen for at sættes paa Grund.

Randers: Gestapo har Natten til Tirsdag foretaget en Razzia i Byen, hvorved ca. 200 Personer er blevet arresteret og ført til Markedsgades Skole. Mange af dem er senere frigivet.

Mandag Aften eksploderede iøvrigt 4 Bomber i den overbyggede Gaard til Markedsgades Skole, som for Tiden benyttes af det tyske Militær. Tyske Soldater foretog en Eftersøgning i de nærmeste Gader, og der faldt en Del Skud. Handelslærling Aksel Jensen blev ramt i Skulderen.

Natten til Søndag eksploderede 6 Bomber i Entreprenør Carlsens Lagerbygning paa Hobrovej. Alt Inventar blev ødelagt, og desuden ødelagdes nogle Biler.

Thisted: Det tyske Militær har skærpet Bevogtningen paa Stationen, hvor Vagtposter patrouillerer mellem de oprangerede Tog.

Kolding: Den endnu ikke beslaglagte Del af Kolding Arrest kræves rømmet og afgivet til Gestapo senest Torsdag Aften.

Varde: Overlæge Bech, Varde Sygehus, er Mandag arresteret af Gestapo og antagelig ført til Kolding. Aarsagen til Arrestationen er ukendt.

Aalborg: Mandag Aften udbrød Brand i en stor Barak paa Skovbakken i Aalborg. Baalet kunde ses milevidt uden for Byens Grænser. Barakken tilhørte Tyskerne. Hvorledes Ilden er opstaaet, vides ikke.

Vamdrup: De tyske Myndigheder har truet med at tvangsudskrive Mandskab til at gaa Vagt langs Banelinien paa hele Strækningen Fredericia-Padborg.

312

Torsdag den 12. Oktober 1944.

Justitsministeriet udsender i Dag et Cirkulære om Vagtværnsordning. Ministeriet anmoder heri Kommunerne om at oprette Vagtværn.

Kontrol med Biltrafiken. Tirsdag Aften blev der etableret tysk Kontrol med Biltrafiken paa Gl. Køge Landevej. 2 Gartnerbiler, hvis Fører manglede tysk Køretiladelse, blev bragt med til Glostrup.

Razzia og Anholdelse. Det tyske Politi har foretaget en Razzia hos Reklamefirmaet Sylvester Hvid. En Mand af Kontorpersonalet blev anholdt og en anden forgæves eftersøgt.

Om Arrestationen af Læge K. O. Bøggild, Frederiksberg, oplyses, at han pr. Brev var tilsagt til Møde paa Shellhuset som Vidne. Fra denne Afhøring vendte Lægen ikke tilbage.

Direktør Albert Jacobsen, Foreningsbiografen, Sorrentovej 42, der blev anholdt i Forbindelse med Forevisning af illegale Films, er blevet løsladt, medens ingen af de øvrige implicerede er sat paa fri Fod.

Ingen Jernbanesabotage. Der foreligger til Morgen ingen Meddelelse til Togkontoret om Jernbanesabotage i det sidste Døgn.

Ritzaus Bureau og TT. Om Forholdet mellem Ritzaus Bureau og TT efter Redaktør Hermanssons Afrejse oplyses, at denne ikke betyder en total Afbrydelse, men kun at TT tilbagekalder den særlige Korrespondent, der i det sidste Aarstid ved Siden af RB har betjent TT, dog har man af særlige Grunde for et Par Dage siden fra tysk Side nedlagt Forbud mod, at der af RB sendes Stof til TT, hvorimod RB stadig indenfor Censurrammerne kan modtage TT-Stof.

Røveri. Prokurist Prieme, Daells Varehus, er paa sin Bopæl blevet holdt op af bevæbnede Mænd, som tvang ham til at udlevere sin kontante Beholdning af Penge, ca. 4.000 Kr. Efter at Røverne havde forladt Villaen - det var efter Mørkets Frembrud - affyrede Prokurist Prieme gennem et Vindue nogle Skud, men i Stedet for at ramme Røverne ramte han en tilfældig Cyklist, Mejeriejer Jacobsen, Falkonerallé [i. e. Falkoner Allé] 79. Hr. Jacobsen, der i Forvejen lider af Mavesaar, er ret stærkt medtaget. Prokuristen satte sig derefter i Forbindelse med Politigaarden og bad om at komme til at tale med en dansk Opdager, hvad han ogsaa fik Lov til. Opdageren sad i et Værelse med to Senge og en Madras paa Gulvet. Her sov han om Natten sammen med 2 Tyskere, der skulde passe paa ham. Prokuristen fik Lov til at gaa efter at have afgivet Forklaring. Man har intet Spor af Røverne.

Deporteret. Farvehandler Poul Christensen, Firmaet "Fasanen", Nordre Fasanvej 175, er bragt direkte til Tyskland uden først at have passeret Vestre Fængsel eller Frøslevlejren.

313

Provinsen.

Aalborg: Onsdag Eftermiddag skete det 6. Drab i Aalborg i Løbet af 14 Dage. Disponent H. Meister kom ud fra sin Bopæl i Nørre Sundby og blev i det samme beskudt af en Mand, som stod i Nærheden af Gadedøren. Meister fik et Skud i Maven, men han besvarede straks Ilden. Den unge Mand, der havde skudt først, faldt om, og Vidner beretter, at Meister gik hen over ham og tilføjede ham 2 Skud i Hovedet, saa han døde paa Stedet. Falck og Zonens Redningskorps blev tilkaldt. Meister, der stadig var ved Bevidsthed, bad om at blive ført til Kamelikaner-Kliniken (den tyske Afdeling), hvortil han blev bragt under Ledsagelse af sin Hustru. Manden, der skød paa Meister, og som dræbtes, er identificeret som den 20-aarige stud. jur. Thorkild Nielsen, Vejle.

Kolding: Ved Havnen kom det Tirsdag Aften til et Sammenstød mellem nogle Danskere og et Par tyske Soldater, som vilde forulempe 2 unge Piger, der intet vilde have med dem at gøre. Man tog Skydevaabnet fra den ene Soldat og bankede ham. Den anden løb bort.

Silkeborg: Entreprenør Pauli Bloch, Ewaldsvej, Silkeborg, har udlovet en Dusør paa 3.000 Kr. til den, der kan skaffe afgørende Oplysninger om et Røveri hos ham, hvorved der Natten til Søndag blev stjaalet 24.200 Kr.

Haderslev: Juniorchefen i Firmaet A. Hundewadt, der blev bombesprængt forleden, er blevet anholdt af det tyske Politi.

Randers: Værnemagten har taget K.F.U.M.-Bygningen i Besiddelse. Formanden fik Besked om, at man straks ønskede at overtage Bygningen, og at intet maatte fjernes derfra undtagen Pensionærernes Ejendele. Man fik dog Udsættelse med Flytningen til den næste Morgen. Værnemagten har endvidere beslagnet Hotel "West-end", der skal anvendes til Bolig for en Afdeling tyske Kvinder, samt Fabersvejens Skole og Skolekøkken.

Ribe: Tirsdag Aften ved 24-Tiden blev 3 unge Mennesker paagrebet af det tyske Politi paa Banelinien Syd for Ribe, medens de var i Færd med at udlægge Sprængstof, umiddelbart før et tysk Tog skulde passere. Den ene af dem undslap paa en af Tyskernes Cykler, medens de 2 andre maatte bære den anseelige Sprængladning ind til Ribe. De unge Mennesker er, saavidt det endnu har kunnet skaffes oplyst, Katedralskoleelever. Den ene hedder H. P. Jensen og er Søn af Gaardejer Jensen, Lebæk pr. Toftlund. Navnet paa den anden kendes ikke.

Onsdag Morgen er yderligere anholdt 9 Arbejdere i Ribe hovedsageligt fra Ribe Jernstøberi. Blandt de anholdte er tidligere socialdemokratisk Byraadsmedlem Thomas Broe.

314

Fredag den 13. Oktober 1944.

Professor *Knud Fabricius*, der er Regensprovst, blev i Torsdags hentet paa Regensen af det tyske Politi. Det drejede sig om en Afhøring, og Professoren vendte, efter at denne var foretaget, tilbage til sit Hjem. - Hos Højesteretssagfører Leif Gamborg har det tyske Politi foretaget en Husundersøgelse; der blev ikke fundet noget.

Cyklebud dræbt i Glostrup. Cyklebud Erik Johan Eigil Petersen, Sindshvilevej 19 A, ansat i Budcentralen "Largo", Westend, blev Torsdag Aften skudt i Glostrup. Han er set løbe ud af en lille Opelvogn, men blev indhentet af 2 Mænd fra Bilen og skudt. Bilen forsvandt i stærk Fart.

Vaabenfund paa "Krystalisværket". Det tyske Politi foretog i Mandags en Razzia paa "Krystalisværket", Finsensvej, hvor man paa et Loft over Hestestalden fandt 4 Kasser med Vaaben og Ammunition. Værkets Forvalter blev arresteret, og der er i samme Forbindelse foretaget yderligere et Par Anholdelser.

Overbetjent dræbt. Torsdag Aften blev en Mand fundet dræbt paa Hjørnet af Fredericiagade og St. Kongensgade. Han var dræbt ved en Række Skud. I den dræbtes Lomme fandtes et Skilt, hvorpaa stod "Kriminalpolitiet Nr. 2707". Manden er identificeret som Overbetjent Leander.

Togattentater. Togkontoret meddeler, at der Torsdag Aften sprang en mindre Bombe paa Lokomotivet foran en Togstamme mellem Aarhus og Hasselager. Der opstod kun mindre Skade, og Toget kunde fortsætte. Banen Varde-Tarm har været afbrudt et Par Timer Natten til Fredag paa Grund af formodet Sabotage.

Provinsen.

Silkeborg: Standortkommandanturen har krævet opgivet Navne og Adresser paa det kommunale Vagtværns Medlemmer. Oplysninger vil ikke blive givet.

Hjørring: Standortkommandanten har beordret private Vagtkorps opløst. I Stedet for skal - som ogsaa paabudt i Justitsministeriets Cirkulære - oprettes et kommunalt Vagtværn. Fra tysk Side er tilkendegivet, at det kommunale Korps ikke bestaar af flere Personer, end der var i Politistyrken i 1940.

Haderslev: Borgmesteren i Haderslev har givet følgende Indberetning om Anholdelse af CBU-Chefen, Kaptajn Muxoll: Mandag Eftermiddag meddelte Souschef Jacobsen fra CBU Borgmesteren, at den tyske Kaserne havde anmodet Kaptajn Muxoll, der var paa Tjenesterejse til Tinglev, om en Samtale angaaende et Garagespørgsmaal. Da dette Spørgsmaal

315

var klaret under en Forhandling for ca. 14 Dage siden under Borgmesterens Medvirken, henstillede Borgmesteren til Souschefen at henvise Kasernen til at sætte sig direkte i Forbindelse med ham. Ved 18-Tiden ringede Souschefen imidlertid igen til Borgmesteren og meddelte, at Kasernen paany havde ringet Kl. ca. 17,30, og at Kaptajn Muxoll under denne Samtale var kommet til Stede og derefter selv havde talt med Kasernen. Her fik han den Besked, at det kun drejede sig om en kort Samtale, ca. 10 Minutter. Muxoll lod sig derefter køre til Kasernen

paa en Motorcykle, men et Kvarters Tid senere vendte Chaufføren tilbage, idet han paa Kasernen havde faaet Besked om at køre hjem, da Kaptajnen ikke foreløbig kom tilbage.

Kort efter meddelte den tyske Major Borgmesteren, at ikke Værnemagten, men derimod det tyske Sikkerhedspoliti havde tilbageholdt Kaptajnen, og at Værnemagten ikke kendte noget til Grunden hertil. Borgmesteren henviste til det mærkværdige i, at Værnemagsorganer havde bedt om Samtalen, men fik herpaa det Svar, at Værnemagten skulde bistaa Politiet, - ligesom dette skulde bistaa Værnemagten, og at den brugte Fremgangsmaade var valgt for at undgaa større Opsigt. Senere paa Aftenen meddelte saa Chefen for Sikkerhedspolitiet, at Kaptajn Muxoll var anholdt, sigtet for Deltagelse i illegal Virksomhed.

Aalborg: Den unge Mand, som dræbtes i Onsdags efter Attentatet paa Disponent Henry Meister, er alligevel ikke identificeret. Han havde et Legitimationskort lydende paa Navnet stud. jur. Thorkild Nielsen, Strandparken 20, Aarhus, men det har vist sig, at Kortet er falsk. Ganske vist var en stud. jur. af dette Navn hjemmehørende i Vejle, og da det stod paa Kortet, at Thorkild Nielsen var født i Vejle, blev en Bankmand i denne By underrettet om, at hans Søn var dræbt i Aalborg. En Undersøgelse viste, at Sønnen lever i bedste Velgaaende i København.

Onsdag Eftermiddag *sprang en ung Mand af Toget*, som var standset op for Indkørselssignalet til Banegaarden. Han forsvandt paa Kommunehospitalets Grund. Den flygtede havde været Fange i Toget, og det menes at dreje sig om en Sabotør, der var taget med som Gidsel.

Frederikshavn: Formanden for Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikshavn, Byraadsmedlem Laurits Jensen, blev, da han var paa Vej hjem fra Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres i København, anholdt i Korsør. Man har siden ikke hørt fra ham, Men det menes, han sidder i tysk Arrest i Kolding.

Vejle: Sognepræst ved St. Johannes Kirke Haldor Hald er anholdt af det tyske Politi, umiddelbart forinden han skulde foretage en Vielse i Kirken.

I *Grindsted* er der de sidste Dage anholdt 12 af Byens kendte Borgere, blandt disse Realskolebestyrer Høirup.

316

Odense: Forleden opdagedes, at der var anbragt en Bombe om Bord paa Damperen "Røsnæs", som netop skulde sejle med Last til Tyskland. Bomben laa udvendig paa Forskibet. Falcks Redningskorps blev tilkaldt, men trak sig tilbage, da man opdagede, hvad det drejede sig om. Damperen ligger paa et Sted, hvor der ikke er Fare for andre Skibe. For Tiden findes ingen Sprængningskommando paa Fyen. "Røsnæs" har iøvrigt tidligere været udsat for Bombeattentat, medens den laa i Odense Havn.

Randers: Medens de anholdte under Razziaen Mandag Aften har faaet Lov til at gaa, er Amtets Kontorfuldmægtig Larsen ikke vendt tilbage.

Død i Theresienstadt: Landsretssagfører A. M. Metz, Odense, der var interneret i Theresienstadt, er efter Meddelelse til Justitsministeriet død den 13. Marts. Landsretssagføreren blev 40 Aar.

Skib forlist: Damperen "Mette", tilhørende Rederiet Schou, København, er forlist ved Sjællands Odde. Besætningen blev reddet.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 57 Ambulanceudrykninger og 6 Brandudrykninger. Ingen særlig ud over de i Pressen omtalte.

Lørdag den 14. Oktober 1944.

Voldtægtsforbrydelser. Rundspørge til samtlige Hospitaler og 50 praktiserende Læger. I Anledning af de verserende Forlydender om Voldtægtsforbrydelser har Borgmester Julius Hansen rettet Henvendelse til Hospitalsdirektoratet og Stadslægens Kontor for derigennem at faa bekræftet eller afkræftet disse Forlydender. Hospitalsdirektoratet har undersøgt Spørgsmaalet paa samtlige kommunale Hospitaler, og det viser sig, at der i

den senere Tid overhovedet ikke har været Indlæggelser eller Henvendelser paa Grund af Voldtægtsforbrydelse. Stadslægens Kontor har spurgt de forskellige ikke-kommunale Hospitaler i København og faaet oplyst, at der heller ikke her har fundet Indlæggelser Sted. Endvidere har Statslægens Kontor foretaget et Rundspørge til ca. 50 praktiserende Læger, hovedsagelig Læger med stor Praksis samt Natlægeinstitutionen. Gennem dette Rundspørge er de forskellige Bydele dækket. De paagældende Læger har heller ikke modtaget Henvendelser udover følgende Tilfælde: Paa Østerbro var der et Tilfælde i Juli og et nyt Tilfælde Natten mellem den 9. og 10. September (Retsmedicinsk Institut). I Ordrup har der været eet Tilfælde efter den 19. September. Mandspersonen var civil og bevæbnet med Revolver. Forsøget blev dog ikke fuldbyrdet. Endvidere har der været et Tilfælde for 3 Uger siden, hvor en Sygeplejerske og en Servitrice om Natten var Genstand for

317

Voldtægtsforsøg, da de gik hjem fra deres Arbejde. Heller ikke i disse Tilfælde blev Forsøget fuldbyrdet.

Udover disse Tilfælde har man ikke kunnet faa oplyst noget konkret. Det maa naturligvis erindres, at der findes langt flere praktiserende Læger i København end de, der omfattes af Rundspørget, og det er heller ikke sikkert, at der sker Henvendelse til Læger eller Hospitaler, men, slutter Borgmester Julius Hansen, hvis Omfanget af Forbrydelserne virkelig havde været saa stor, som Rygterne angiver, maatte dette antagelig have givet sig Udslag i Henvendelse til Lægerne eller Hospitalerne. Da Lægerne i stort Omfang konfererer indbyrdes, maa det ogsaa antages, at nogle af de udspurgte havde vidst Besked, ogsaa om Tilfælde inden for Kollegernes Praksis.

Hovedstadens Forsyninger: Tilførslerne til Grønttorvet, Kvægtorvet, Kød- og Flæskehallen har i den nu forløbne Uge været normale. Torvedirektør Klug Andersen meddeler, at Fisketorvet har været tilført ca. 625.000 kg Sild mod ca. 300.000 kg i den foregaaende Uge.

Den af Magistraten udstedte Bekendtgørelse af 7. ds. angaaende "Overholdelse af Handels- og Prisbestemmelser paa Stadens Torve" er blevet godt modtaget. Grosserer Carl Gottrup, Fisketorvet, der var den direkte Anledning til Bekendtgørelsen, har mistet sin Mellemgrossisttilladelse. Da han stadig modtager Sild og iøvrigt heller ikke overholder Torvereglerne, vil han blive bortvist fra Fisketorvet. Iøvrigt har man Eksempler paa, at Bekendtgørelsen virker udmærket efter sin Hensigt.

Damperen "Hilma" torpederet. Damperen "Hilma", tilhørende Rhederiet J. Lauritzen, er Torsdag Aften paa Vej fra Danzig til Danmark med Kul torpederet af 2 russiske Undervandsbaade. Damperen havde en Besætning paa 23 Mand, hvoraf 19 i stærkt forkommen Tilstand blev indbragt af Fiskerbaade til Christiansø. De øvrige 4 Mand savnes.

Husundersøgelse. Der er foretaget Husundersøgelse i en Lejlighed, Strandboulevarden 18, hvor Oberstløjtnant O. Permin bor. Døren til Lejligheden blev sprængt, og Undersøgelsen har været meget grundig. Oberstløjtnanten var ikke hjemme.

Røverier mislykket. Ingeniør Poul Petersen, Frederikssund, var Fredag Aften ude for et Røveriforsøg i København. 2 unge Mennesker forsøgte at røve hans Tegnebog, men da han raabte om Hjælp, stak den ene Røver af, medens Ingeniøren holdt den anden fast. Røveren blev siden bragt til Vestre Fængsel.

Den myrdede Overbetjent. Overbetjenten, som Torsdag Aften blev fundet dræbt paa Hjørnet af Fredericiagade og St. Kongensgade, hed *Oderwald Lander*. Han var hjemmehørende i Aarhus og har fra Tid til anden været omtalt i den illegale Presse.

318

Hentet Duplikator. Forleden kom nogle revolverbevæbnede Mænd ind paa Gentoftes Raadhus og gik ned i Skrivestuen, hvor de hentede Raadhusets bedste Duplikator.

Provinsen.

Tønder: I den senere Tid er der tilstillet en Række kendte Borgere anonyme Truselsbreve, hvori der stod "Det tyske Gestapo vil fængsle Dem. Flygt." Blandt Modtagerne af disse Breve er Dommer Stemann, Sognepræst Hans Magle, Købmand C. E. Jensen og Bankdirektørerne M. Hansen, Johan H. Andersen og J. Paulsen. Desuden er andre ved anonyme Telefonopringninger opfordret til at flygte, da de ellers vilde blive anholdt af Gestapo.

Horsens: Det indberettes, at en Officer fra den tyske Værnemagt har aflagt Besøg paa Købmand Im. Løvschals Oplagsplads ved Havnen, hvor Købmanden har Benzindepot for Det Danske Petroleums Aktieselskab. Officeren spurgte Løvschal, hvilken af de store Benzinbeholdere, der var Benzin i, og Købmanden svarede, at der for Tiden var ca. 1000 Liter Benzin i en af Beholderne. Da han derefter spurgte, hvad der var Grunden til Besøget, svarede Officeren, at han skulde være klar over, hvor han skulde lægge Sprængladningen, naar Tidspunktet var inde.

Det oplyses, at en saadan Sprængning vil medføre, at en stor Del af de Bygninger, der findes paa Havnen vil blive ødelagt.

Frøslev: En Fangetransport paa 40 Mennesker ankom Onsdag Aften hertil fra København. Det meddeles fra Aabenraa, at Spadsereturen fra Padborg til Frøslev foregik i Mørke, og at Fangerne var lænkede. Det hævdes videre, at der til hvert Militærtog, som kører Nord paa, hentes 10 Fanger i Lejren. De anbringes i Togets forreste Godsvogn, hver udstyret med et Tæppe og et Sigtebrød.

Aarhus: Fredag Aften blev der paa Ingerslev Boulevard forøvet et Revolverattentat mod Lederen af Universalfabrikkerne, Ingeniør Olaf Schmidt. 2 Mænd cyklede op paa Siden af ham, affyrede 5 Revolverskud, hvorefter de forsvandt. Ingeniøren blev kun ramt i højre Arm og kunde efter at være forbundet paa Amtssygehuset sendes hjem. Der har i den senere Tid været Sabotage mod Ingeniør Schmidts Virksomheder i Aarhus.

Fredag Aften trængte 4 Mænd med Maskinpistoler ind i *Aarhus Maskinfabrik* ved Sydhavnen. De 150 Arbejdere blev tvunget i Beskyttelsesrum, og der udlagdes Bomber under Montagekranen og en Gravemaskine, som var færdig til Levering. Begge Dele ødelagdes totalt, medens Bygningen og de øvrige Maskiner ikke tog nogen nævneværdig Skade.

319

Aalborg: Fhv. Barbermester Henry Løvsted, Forchhammersvej 16, der for et Par Aar siden traadte i tysk Tjeneste, blev Torsdag Eftermiddag, da han cyklede hjem med nogle Varer, indhentet af 2 Cyklister, hvoraf den ene affyrede et Skud mod ham. Skuddet ramte i Brystet. Barbermesteren forsøgte at skyde efter sine Angribere, men Revolveren klikkede. Paa Hospitalet viste det sig, at han var ramt i Lungen. Skudsåret menes ikke at være livsfarligt.

Torsdag Middag opstod der Brand i et Halmlager paa Aalborg Kvægtorv. De ca. 80 Tons Halm, som brændte, udviklede en saa voldsom Varme, at Eternittaget over Gaarden sprængtes. Det lykkedes dog at begrænse Ilden til selve Halmlageret, der tilhørte Værnemagten.

Hobro: Alle Skoler i Byen er inddraget, og al Skolegang er foreløbig ophørt. Man haaber dog inden ret længe at faa genoptaget Mellem- og Realskoleundervisningen.

Københavns Brandvæsen maatte Fredag Aften rykke ud til Fodgængertunnellen paa Raadhuspladsen, hvor der var antændt noget Svovl, som udviklede en voldsom og generende Røg. Brandvæsenet maatte suge Tunnellen og "Den underjordiske" ren for Svovlrøg.

Mandag den 16. Oktober 1944.

Natten til Søndag blev Konsulent, cand. polit. Aage V. Strøm Tejsens Villa, Jægersborg Allé 184, sprængt i Luften. En ung Mand, som forsøgte at flygte i Pyjamas, blev dræbt efter en Skudveksling, og umiddelbart herefter var det, at Villaen sprængtes i Luften. Gentoftede Brandvæsen blev tilkaldt, men blev af Tyskerne kun anvist den Opgave at passe paa, at Ilden ikke bredte sig til Naboejendommene. Det tyske Politi gjorde iøvrigt opmærksom

paa, at der muligvis var Sprængstof i Huset. Ejeren og hans Familie har ikke beboet Villaen i nogen Tid og menes at være i Sverige.

Attentat mod Redaktør Gilbert. Fra de tyske Censorer paa Hotel "Kongen af Danmark" og "Skandinavisk Telegram Bureau" (STB) foreligger Oplysninger om, at Lederen af Bureauet, Redaktør Gilbert Lørdag Formiddag blev skudt ned paa sit Kontor, Sortedamsdossingen 29. En Dame var kommet op paa Redaktionen med en Buket Blomster til Hr. Gilbert. Pludselig satte hun en Revolver i Siden paa en af Kontordamerne og gjorde Tegn til 3 Mænd, som stod udenfor om at komme ind. Sammen trængte disse herefter frem til Redaktør Gilberts Kontor og affyrede deres Revolvere mod ham. Hr. Gilbert blev ramt af 8 Skud, deraf 3 i Ansigtet, 1 i Leveren og et Par i Laaret. Der synes at være ret god Mulighed for, at Hr. Gilbert overlever Attentatet. Søndag Aften meddeltes, at han efter Omstændighederne havde det godt.

320

Episode paa Gl. Kongevej. Det tyske Politi anholdt Lørdag Eftermiddag Redaktør Povel Schrøder i sit Hjem, Gl. Kongevej 95. Anholdelsen skete efter en Skudveksling, hvorunder Schrøder menes at være blevet saaret. Brandvæsenets Ambulance, som var kommet til, blev af tyske Soldater beordret til at køre hjem, men rekvireredes kort efter igen, da en tilfældig forbigående Cyklist, Arbejdsmand Peter Orla Andersen, var blevet ramt af en Kugle. Arbejdsmanden blev indlagt paa Frederigsberg [i. e. Frederiksberg] Hospital.

Fundet saaret i Rosenvænget. Søndag Aften fandtes ud for Politistationen i Rosenvængets Allé en Mand liggende med Skudskaar. Han havde faaet en Kugle i Siden, og Kuglen var gaaet ud gennem Ryggen. Den saarede, som bragtes til Rigshospitalet, menes at hedde Edvard Wandel, født den 4. Juni 1911, og boende Hellebækgade 39.

Telefonbomber. Fredag Aften fik Sporvejene telefonisk Besked om, at der var lagt Bomber ved Højbanen paa Nørrebro. Trafikken paa S-Banen mellem Fuglebakken og Lyngbyvej blev indstillet, og for Sporvejslinierne 11, 19 og 21 blev der foretaget Omlægning af Driften.

Lørdag Aften ved 22,30-Tiden modtog *Berlingske Tidende* en Telefonbesked om, at der i Bygningen var udlagt Bomber, som vilde springe i Løbet af 20 Minutter. Personalet bragte sig i Sikkerhed, men da der ikke skete noget i Løbet af en Times Tid, blev Arbejdet fortsat.

Brand i "Deutsches Eck". Lørdag Aften blev Brandvæsenet kaldt til Restaurant "Deutsches Eck", Paladsteatrets Bygning. Der var udbrudt Brand oppe under Taget, formentlig foraarsaget ved en Kortslutning. Branden blev hurtigt slukket, og Skaden var ringe.

Læge arresteret. Det oplyses, at Læge Helge Tramsen, Lindenovsgade 15, sidder i Vestre Fængsel. Læge Tramsen deltog i sin Tid efter Anmodning fra Retsmedicinsk Institut i Lægeekspeditionen til Katyn-Gravene.

Kvittering for Duplikatoren. Gentofte Raadhus har modtaget en "Kvittering" for den bortførte Duplikator. Kvitteringen, som var underskrevet "De frie Danske", indeholdt tillige Løfte om, at Duplikatoren vilde blive tilbageleveret i uskadt Stand efter Krigen.

Provinsen.

Haderslev: I Torsdags er der foretaget en Del Anholdelser af Jernbanepersonalet paa Strækningen Padborg-Fredericia. Blandt de anholdte er Stationspasser P. Eriksen, Hammelev (paa Haderslev-Vojens Banen). Der skal være fundet en Del Sprængstoffer i hans Besiddelse.

321

Roskilde: 2 revolverbevæbnede Mænd har tvunget en af Byens motorsagkyndige, fhv. Proprietær Meyn, til at udlevere sin Bil.

Herning: En Lastbil tilhørende Vognmand Børge Hansen, Kibæk, blev Natten til Lørdag slæbt uden for Byen og sprængt i Luften.

Færgeoverfarten. Togkontoret oplyser Mandag Morgen, at Gedser-Warnemünde-Overfarten, Store Bælts-Overfarten og Ruten Kalundborg-Samsø er indstillet, indtil Farvandene er rensset for Miner.

Københavns Brandvæsen havde i Vagtdøgnet, som sluttede Mandag Morgen, 45 Ambulanceudrykninger og 8 Udrykninger til Smaabrande.

Tirsdag den 17. Oktober 1944.

Centrum for Episoden paa Gl. Kongevej var Ejendommen Nr. 89 og ikke som tidligere meddelt Nr. 95. Der blev under ret dramatiske Omstændigheder foretaget 5-6 Anholdelser. Fra tysk Side hævdes, at Lægen, *Professor Mogens Fog*, er blandt de anholdte. Navnene paa de øvrige, hvoraf en enkelt er haardt saaret, vides ikke med Bestemthed. Den saarede er imidlertid ikke Redaktør Povel Schrøder, hvis Navn ved en Misforstaaelse er knyttet til Begivenheden. Misforstaaelsen er opstaaet ved, at Hr. Schrøder har Bopæl i Naboejendommen, som ogsaa var spærret af.

- Som meddelt fra de tyske Myndigheder til Dagspressen er den dræbte i Jægersborg Allé 184 Villaens Ejer, Konsulent, cand. polit. Aage Strøm Tejsen. Hr. Strøm Tejsen maa saaledes være identisk med den Mand, Naboerne saa flygte i Pyjamas, og som blev skudt under Flugten.

- Direktør *Warming*, Gentofte Amtssygehus, har tilstillet Statsadvokat Roepstorff en Rapport i Anledning af de mange Forlydender om *Sædelighedsforbrydelser*. Der er ikke i Perioden fra 19. September til 14. Oktober foretaget Indlæggelser af Kvinder, som har været Genstand for Voldtægtsforbrydelse. Direktøren har endvidere rettet Forespørgsel til en Række Læger i Gentofte Kommune, men heller ikke disse har haft Tilfælde af den nævnte Art.

Ingen Folketælling. Indenrigsministeriet har meddelt Københavns Magistrat, at man intet har at erindre imod Beslutningen om i Aar at undlade at foretage kommunalt Mandtal. Det vides, at Frederiksberg og Gentofte heller ikke vil foretage Folketælling i Aar.

Færgetrafiken. Togkontoret oplyser til Formiddag, at Færgetrafiken atter er genoptaget.

322

Deportationen. Socialdirektoratet har modtaget ca. 300 Henvendelser fra paarørende af de til Tyskland overførte "asociale Individuer". Ekspeditionssekretær Arnskov i Socialdirektoratet behandler Sagerne.

Fundet død. I et Buskads i Upperslev Mose fandtes i Morges Liget af en Mand, som var dræbt af flere Skud i Hovedet. Der fandtes ingen Papirer paa den afdøde, som indbragtes til Retsmedicinsk Institut.

Frederiksberg Vagtværn. Efter den første Nats Tjeneste oplyser Vagtchefen i Dag til Morgen bl. a.: Taxachauffør Henning Nilsson, Røddingvej, indberettede Kl. 2, at han paa Hjørnet af Nylandsvej og Nordre Fasanvej var blevet holdt op af 2 revolverbevæbnede Mænd, som tvang ham til at aflevere Bilen A 278. Intet Signalement. - En af Vagtværnets Patruljer opdagede senere paa Natten, at Ruden til Schous Sæbeudsalg, Falkoner Allé 3, var slaaet ind. Tilsyneladende var der ikke fjernet noget fra Butiken. Ruden blev dækket til, Indehaveren underrettet, og der blev sat Vagt paa Stedet.

Endvidere har Vagtværnet haft Udrykninger i Anledning af Husuorden, og iøvrigt er der sket Henvendelse i flere Tilfælde fra det københavnske Omraade.

Gentofte Vagtværn. I Nat blev Vagtværnet tilkaldt i Anledning af Indbrud i Urmagerforretningen, Raadhusvej 8, hvor der var slaaet Hul i Ruden, og de udstillede Varer fjernet.

Brandvæsenet. I de 3 Hovedstadskommuner har Brandvæsenet ikke noget særligt at meddele om det forløbne Vagtdøgn.

Anholdelser. I den forløbne Uge er der foretaget et stort Antal Anholdelser i Sønderjylland, formentlig rettet mod en Vaaabenorganisation. I *Aabenraa-Sønderborg Amt* er der foruden paa Sygehuset i Aabenraa fundet Vaaben hos Gaardejer Peter Heisel, Hjordkær Sogn, og hos Gaardejer Klindt i Ugge Sogn. Blandt de anholdte er Læge Aage Jensen, Bolderslev, Jernbaneekspedienterne Claudius Christian Kjær og Helmuth Schultz, Hjordkær, Forsamlingshusvært Johs. Hansen Petersen, og som sigtet for Jernbanesabotage er udover de tidligere nævnte anholdt Banearbejder Hans Fr. Carstensen, Tinglev. Endvidere er Liniemesterassistent Alexander Egon Møller, Augustenborg, eftersøgt af det tyske Sikkerhedspoliti. Da man ikke fandt ham paa hans Bopæl, tog Politiet i Stedet for 2 Personer, som opholdt sig her, men de blev senere løsladt. Fra *Tønder Amt* indberettes, at Vognmand Hans Peter Therkelsen, Bylderup Bov, er anholdt. Endvidere Gaardejer Niels Godthardsen, Lund, og 3 Landbrugsmedhjælpere. I Tinglev Kommune er anholdt Mekaniker Aage Christensen, Arbejdsmand Jens Vedel, Arbejdsmand Hans Lock, Hjælpearbejder Hans Mølvang Larsen, Banearbejder Andreas Tästesen, Fru Aage Chri-

323

stensen, Forretningsfører Karl Nielsen og Fotograf Leo Simonsen. I Brede Kommune Postbud Johannes Jørgensen, Tømrersvend Laue Bill, Regnskabskonsulent Magnus Thomsen og Blikkenslagersvend Hans Petersen. I *Tønder Købstad* Vognmand L. Lauridsen, Sønderport, Seminarieelev Poul Tage Jensen, hjemmehørende i Rødekro, og Trafikassistent O. V. Nielsen.

I *Ribe* er efter Indberetning fra Borgmesterkontoret i sidste Uge arresteret Lærer Torben Brandt, Maskinarbejder Kaj Lykke Sørensen og dennes finskfødte Hustru Elli Margareta. Former Hans Nielsen Lund Olsen, Maskinarbejder Thomas Christian Broe, Smed Christian Bruno Koop, Mekaniker Victor S. Antonsen, Former Hans Christian A. Antonsen, Maskinarbejder Henry N. Storgaard, Støberiarbejder Kristian Frede Pedersen, Støberiarbejder Jens Frederik Hansen, Støberiarbejder Eiler Johannes Eis, Arbejdsmand Hans Peter Søren Jensen og Støberiarbejder Jens Peter Petersen, samt to Elever paa Ribe Katedralskole, Hans Peter Jensen og Holger Matinus Schmidt.

Under Razziaen i *Grindsted* - tidligere omtalt - arresteredes foruden Skolebestyrer M. Høirup, Grindsted Realskole, Snedkermester Johs. Eskildsen, Grindsted, Snedkermester Chr. Eskildsen, Grindsted, Gaardejer Poul Gammelvind, Sønderby, Gaardejer Mogens Sørensen, Sønderby, Tjenestekarl Boysen Madsen, Sønderby, cand. pharm. Palle Hansen, Grindsted, Ingeniør A. Andreasen, Grindsted, Læge B. Næsted, Grindsted, Kontorist E. Nordentoft Nielsen, Grindsted, og Maskinmester Hansen, Grindstedværket.

Provinsen.

Aarhus: Mandag Eftermiddag eksploderede 2 Bomber i en Bygning i Nærheden af Sejlsportspavillonen i Lystbaadehavnen. Der anrettedes store Ødelæggelser paa de omliggende Træhuse, og 5 Personer blev saaret, hvoraf dog kun 2 maatte indlægges paa Hospitalet. Bomberne var anbragt i en tysk Pejlestation, som blev ødelagt. De omliggende Huse er tyske Barakker, og desuden findes en Kanonstilling, som ligeledes blev beskadiget. De saarede tilhører Værnemagtsafdelingen.

- Der er forsøgt Revolverattentat mod tidligere Blomsterhandler *C. E. Herforth*, Jægergaardsgade 16. Til Trods for, at Skudet affyredes paa nær Afstand, blev Blomsterhandler Herforth ikke saaret.

Aalborg: Der blev Søndag Eftermiddag nedskudt 2 allierede Flyvemaskiner, den første i Nærheden af Landsbyen Laarstrup. Maskinen eksploderede i Luften, men havde forinden Eksplosionen udløst sin Bombelast: Ingen af Bomberne eksploderede. Hele Besætningen, 6-8 Mand, menes at være omkommet. Det meste af Landsbyen er evakueret, da man frygter, at Bomberne skal eksplodere. Den næste Flyvemaskine

324

blev skudt ned over Aalborg. Den blev ramt, idet den passerede ind over Limfjorden, men fortsatte brændende til Nørre Halne, hvor den styrtede til Jorden. Fire Mand blev dræbt, medens 3 andre ikke er fundet.

Esbjerg: For nogle Dage siden kom en tysk Soldat og en Dansker i Slagsmaal paa Gaden. Tyskeren affyrede nogle Skud, som imidlertid ramte 3 unge Piger længere nede i Gaden, nemlig Frk. Edith Siemens Andersen, Frk. Inga Hørreby Knudsen og Frk. Gudrun Ballesgaard Petersen, Vejen. Den førstnævnte og den sidste maatte indlægges paa Hospitalet.

Middelfart: Byraadsmedlem, Læge Møller Nielsen, der blev arresteret under Razziaen efter fynske Terrænsportsfolk, er blevet løsladt.

Haderslev: Fru Dr. Misfeldt, gift med Læge Kjeld Brøchner Misfeldt, er blevet anholdt af det tyske Politi.

Ribe: I forrige Uge blev der foretaget en Razzia mod Spare- og Laanekassens Friboliger paa Domkirkepladsen. Bygningerne beboes udelukkende af ældre Damer. Den tyske Patrouille sprængte Døren. Feldgendarmeriet har siden indrømmet, at Patrouillen havde handlet overilet, og man er villig til at erstatte Skaden.

Odense: Mandag Aften blev Købmand Rosendahl, Kronprinsensgade 38, skudt ned uden for sin Butik af en Mand, som forsvandt i Mørket. Det meddeles, at Købmand Rosendahl var kendt for sine national-socialistiske Sympatier, og at han efter den 19. September havde gjort Tjeneste paa Odense Politistation.

Roskilde: En Personbil, tilhørende Direktør Ernst Grundahl Hansen, Cyklefablliken "Globus", er blevet sprængt i Luften i Herstedøster By.

Brabrand: Sent Mandag Aften sprængtes et Sporskifte paa Brabrand Station.

Frederiksværk: Rekreationshjemmet "Arresødal" er i Søndags overtaget af Tyskerne. - Af andre Beslaglæggelser kan nævnes 16 Villaer ved Vejby Strand mellem Raageleje og Tisvildeleje. Det er blevet oplyst, at der skal bygges Kanonstillinger, og at de af Villaerne, der ligger i Skudlinierne, skal rives ned. Det drejer sig baade om Træhuse og Stenhuse.

- Lørdag Aften opstod Brand i 2 Vognlæs Maskiner og 6 Vognlæs Træplader, som stod paa Oplagspladsen ved Vejby Station. Branden indledtes med svære Eksplosioner.

"Liselund" beslaglagt. Antvorskov Højskoles Vinterskole har maattet aflyse, da "Liselund" er blevet beslaglagt.

325

Indkvarteringslister. 25.000 Evakuerings-Indkvarteringskort for København er i det tyske Politis Besiddelse, da de ligger paa Politigaarden. Man har endnu ikke faaet Kortene udleveret.

Onsdag den 18. Oktober 1944.

Flere Mennesker dræbt i Istedgade. Da en Linie 16-Sporvogn ved 9-Tiden Tirsdag Morgen havde passeret Stoppestedet paa Enghave Plads og naaet et Stykke ned i Istedgade, sprang to Mand op paa Hovedvognen og skød paa en tysk Soldat, som sad inde i Vognen. Soldaten fik sin Revolver frem og begyndte at skyde igen. Under Skydningen rammes Sporvognskonduktør Aksel Damgaard Nielsen, Peter Fabersgade 41. De faa Passagerer, der var paa Sporvognen, forsvandt skyndsomst. Den tyske Soldat havde faaet en Kugle gennem Hovedet og døde kort efter Episoden. Sporvognskonduktør Nielsen, der er født 1917, er haardt medtaget. Skudet har ramt ham i Lungen, og han var endnu til Formiddag for svag til, at Kuglen kunde fjernes.

Om Aftenen mellem Kl. 20 og 20,30 foretog Gestapo en Razzia i Istedgade, formentlig i Forbindelse med Drabet. Da Tyskerne befandt sig paa Hjørnet af Istedgade og Saxogade, faldt et Skud, fra hvilket Hold staar ikke klart. Det medførte, at Tyskerne gav sig til at skyde og ramte herunder en Del Mennesker paa Fortovet. Paa Stedet dræbtes pens. Lagerekspedient Lemminger, Sporemagervej 12, Arbejdsmand G. Sørensen, Sundevedsgade 14, Kunstmalers

Niels Olsen, Nybrogade 24, og en endnu ikke identificeret Mand. En anden haardt saaret Mand ved Navn Johansen, Lyngbyvej 327, er siden død paa Kommunehospitalet. Ligeledes indbragtes - til Militærhospitalet - i haardt saaret Tilstand Arbejdsmand Robert Andreasen, Absalonsgade 28.

Kriminalbetjent skudt. Tirsdag Eftermiddag blev Kriminalbetjent P. Brask, Frankrigsgade 31, dræbt af Revolverskud i sit Hjem. Han bragtes til Lazarettet paa Nylandsvej.

Arresterede. I Forbindelse med Episoden paa Gl. Kongevej er der foretaget en Række Anholdelser over hele Byen. Blandt de arresterede er - foruden Professor Mogens Fog - Direktør Mikkelsen, "Scandia", Redaktør Børge Outze, Redaktør Kaj Holbech, Inspektør Palm-Petersen, "Brasilko", Skuespiller Hans Henrik Krause, Ebbe Wedell Wedellsborg, Inger Boesgaard og Michael von Treschow.

Sabotage mod Ford Motor Co. I Tirsdags forøvede en halv Snes bevæbnede Mænd Sabotage mod Ford Motor Co. i Sydhavnen. En Hurtigbaad blev slæbt ud af Bygningen og sprængt i Luften. Desuden blev samtlige Modeller til denne Baadtype ødelagt, alle Tegninger samlet og

326

brændt paa et Baal i Gaarden, og desuden anbragtes Bomber i et Par tyske Lastbiler. Medens alt dette foregik, var Arbejderne jaget væk fra Fabriken. Sabotørerne kørte bort i en af Fabrikens Lastvogne, belæsset med Autogummi og Benzin.

Beslaglagte Færger. Den tyske Værnemagt har beslaglagt 3 Statsbanefærger, "Christian den IX", "Freja" samt en lille gammel ensporet Færge "Aarøhoved". Statsbanerne har nu kun 3 Færger tilbage og er ude for store tekniske Vanskeligheder, da Færgerne skal sejle 2 og 2. Fra tysk Side er der stillet i Udsigt at afgive et Ledsagerskib. Tilbudet overvejes.

Frederiksberg Vagtværn. Vagtværnet blev Onsdag Formiddag kaldt ud til Landvaskeriet paa Jyllingevej i Husum, hvortil en Vægter og et privat Vagtkorps havde indbragt 8 Indbrudstyve. De menes at blive udleveret til en dansk Arrestafdeling.

Københavns Brandvæsen havde sidste Vagtdøgn 59 Ambulanceudrykninger og 5 Brandudrykninger.

Frederiksberg Brandvæsen melder alt roligt, og det samme gør *Gentofte Brandvæsen* og *Vagtværn*.

Provinsen.

Odense: Tirsdag Eftermiddag rettedes et Bombeattentat mod Damperen "Absalon", hjemmehørende i København. Damperen laa fortøjet i Odense Havn. Den var faa Dage i Forvejen ankommet med en Ladning Cement til Beldringe Flyveplads. Ved Eksplosionen blev Forskibet delvis ødelagt og sank i Løbet af et Øjeblik.

Nykøbing Falster: I den lokale Presse er optaget følgende Bekendtgørelse: Konsultationen i danske Sager hos de tyske Kommandanter i Byerne Sakskøbing (Berritsgaard), Maribo, Nysted og Nykøbing F. er nu daglig kun fra Kl. 16-17. Ansøgere skal forebringe deres Anliggender i tysk Sprog eller medtage Tolk.

Udstedelse af Forlængelse af Jagttegn og Tilladelse til at bære Jagtvaaben besørgeres hos det tyske Politi i Ringsted, og der skal interesserede fra Lolland-Falster henvende sig. Underskrevet, Berritsgaard, den 16. Oktober 1944. Standortbereichsältester. Heiss, Hptm.

Kalundborg: Under en privat Ringriderforenings Fest paa "Postgaarden" kom det Søndag Aften til et Intermezzo mellem 2 tyske Feldwebler og Deltagere i Festen. Forklaringerne om, hvorledes Episoden er opstaaet og har udviklet sig, er ikke overensstemmende. Festen blev indstillet, og Gæsterne fik Besked om at forlade Bygningen. De 2 Tyskere stillede sig op udenfor for eventuelt at genkende dem, der havde deltaget i Slags-

327

maalet. Der blev imidlertid under Uroen rettet et Angreb paa de to Feldwebler, den ene fik et Skud i Brystet, den anden et i Maven, og en dansk Dame blev ramt i begge Ben. Som Følge af denne Begivenhed har Standorttæster, Korvetkaptajn Brökelmann, beordret, at alle offentlige og lukkede Møder, Sammenkomster og Fester er forbudt, med mindre hans Tilladelse er indhentet, al Udskænkning af Spiritus i offentlige Lokaler efter Kl. 21 er forbudt, Sammenstimlen af mere end 3 Personer efter Mørkets Frembrud er forbudt, og mandlige Personer under 25 Aar maa ikke færdes paa Gaderne efter Kl. 21. Undtagne er Folk, der skal færdes til og fra deres Arbejde. Alle Personer over 25 Aar, som er paa Gaden mellem Kl. 24 og 5, udsætter sig for Anholdelse.

Kolding: Byraadet udstedte den 27. September total Spiritusforbud for Byens Restauranter. En Ugestid senere blev Forbudet dog lempet, idet der blev givet Tilladelse til Udskænkning af Øl og lettere Vine indtil Kl. 20, medens Forbudet mod Udskænkning af koncentreret Spiritus opretholdes.

I Gaar afgav Borgmesterkontoret i Fortsættelse heraf følgende Meddelelse: I Henhold til Anordning fra Værnemagtskommandoen i Kolding bestemmes med øjeblikkelig Virkning, at samtlige Hoteller og Restauranter med Undtagelse af "Astoria" skal holdes aabne hver Dag til Kl. 22 for Benyttelse af den tyske Værnemagt, og at der daglig mellem Kl. 19 og 22 skal serveres Øl og Spirituosa for Personer tilhørende Værnemagten, herunder civile, der er forsynet med Ausweis.

Denne Bekendtgørelse skulde have været indrykket som Annonce i Bladene, men blev trukket tilbage, og Meddelelsen blev givet paa anden Maade.

Holstebro: I Nærheden af Landsbyen Idum eksploderede Tirsdag Eftermiddag en Luftmine. Et par Gaarde blev beskadiget, og en Del Mennesker saaret af Glassplinter. Detonationen var saa kraftig, at der kun findes faa Ruder tilbage i Sognet.

Nørresundby: Nogle Arbejdsskure og Garager paa Entreprenør Nygaard Pedersens Lagerplads i Lindholm er nedbrændt. Desuden er Lagerbygningen hos Auto-Ophugger Berg, Nørresundby, ødelagt ved Brand. Der var opmagasineret 250 Bildæk samt nogle Reservedele. Branden menes i dette Tilfælde at være paasat.

Aalborg: Luftværnslederen i Nørre Halne ved Aalborg, Lærer Worm, er arresteret af Værnemagten, sigtet for at have huset en Flyver fra en forleden nedstyrtet engelsk Maskine og ikke straks afgivet Melding herom.

Middelfart: Natten til Søndag skete der Eksplosion i en Del tyske Lastbiler i Kauslunde. 4-6 biler menes at være ødelagt. En Del Ruder

328

knustes i omliggende Beboelsesejendomme, og der menes ved samme Lejlighed at være dræbt eller saaret 3 tyske Soldater.

Paany Telefonbombe mod Berlingske Tidende. Tirsdag Aften modtog Berlingske Tidende atter Telefonbesked om en Bombe, der vilde springe i Løbet af et Kvarter. Hele Personalet blev bragt i Sikkerhed. Der skete imidlertid intet.

Torsdag den 19. Oktober 1944.

Onsdag Aften ved 21,30-Tiden, da Nørrebros Terrænssportsforening holdt Møde i et Lokale paa Efterslægtsselskabets Skole, Hyrdevangen 62, blev der kastet en Haandgranat ind gennem et Vindue. Ved Eksplosionen dræbtes en ung Mand, 2 blev saaret, den ene alvorligt. De nærmere Omstændigheder er følgende: Fra Rektors Bolig hørte man Lyden af en Ambulance ved Skolen, og Rektor gik derfor ned for at konstatere, hvad der var paa Færde. Da han ankom, kørte Ambulancen netop bort; han søgte at standse den for at faa Rede paa, hvad der var sket, men den kørte videre. Rektor gik saa ned til Skolebetjenten, men der blev ikke lukket op, hvorfor han besluttede nærmere at overveje Situationen og gik tilbage til sin Bolig. En halv Snes Minutter efter at Ambulancen var kørt, indfandt sig 2 Mand fra Kaptajn Sommers Korps og spurgte, hvad der var foregaaet, hvortil Rektor kun kunde svare, at han ikke vidste andet, end at der havde været en Ambulanceudrykning. Nogen Tid

senere kom det tyske Politi til Stede for at udspørge Rektor. Skolebetjenten har efter Episoden forklaret Rektor, at en ung Mand fra Terrænsportsforeningen, som havde laant et Lokale til en teknisk Studiekreds, kom styrtende ned til ham og fortalte, at der var kastet en Haandgranat ind i Lokalet, og at der maatte tilkaldes en Ambulance. Ambulancen kom hurtigt til Stede og kørte de 2 saarede henholdsvis til Bispebjerg Hospital og Rigshospitalet.

Villaen Strandvejen 184 sprængt i Luften. Ved 21,30-Tiden Onsdag blev Villaen Strandvejen 184 omringet af tysk Politi. En Mand fra Villaen søgte at flygte, men blev skudt og bragt tilbage til Villaen. Senere forlod det tyske Politi Villaen med 4 Mænd og 1 Kvinde. Den ene Mand blev ført bort paa en Baare og var tilsyneladende meget haardt saaret eller dræbt. Efter Midnat kom et nyt Hold tysk Politi tilbage til Villaen, hvor Indehaverens Hustru og 2 Børn var blevet tilbage. Fruen og Børnene blev evakueret til en Naboejendom, hvortil der ogsaa blev bragt noget Børne- og Sengetøj. Kl. 1 blev Villaen sprængt i Luften, men i Forvejen havde Naboerne faaet Besked om, at de ikke maatte tilkalde Hjælp. Ved 2-Tiden modtog Gentofte Brandvæsen en anonym Opringning om, at Villaen Strandvejen 184 brændte. Manden vilde ikke navngive sig og

329

heller ikke give yderligere Oplysninger. Da Brandvæsenet kom til Stede, var Ilden paa sit højeste, og intet stod til at redde. Der blev ikke nedlagt Forbud mod Slukningsarbejdet, saaledes som Tilfældet havde været forleden i Jægersborg Allé 184.

Tidspunktet for Eksplosionen konstateredes ved, at Brandvæsenets Telegrafledning, Sporvognsledninger og elektriske Ledninger blev afbrudt Kl. 1,05. Villaen tilhører Prokurist *Erik E. Nyegaard*, A/S Telefon Fabrik Automatic, Amaliegade 7. Prokurist Nyegaard, som menes at være blandt de anholdte, er Svigersøn af Selskabets Stifter, afdøde Direktør Richter. Det var et meget kostbart Hjem med swimming pool og yderst værdifuldt Indbo.

Statsadvokat Hoff anholdt. Efter Aftale kom Statsadvokat Hoff i Mandags til et Møde hos det tyske Politi. Det er senere meddelt, at han er blevet anholdt.

Dræbt. Onsdag Aften blev en Mand skudt af tyske Politisoldater ud for Ejendommen Søpassagen 4, som ligger mellem Ryesgade og Dosseringen. Manden var dødeligt saaret og menes at være Lagerarbejder Viktor Petersen, Dosseringen 49 C. Brandvæsenets Ambulance, som var tilkaldt, blev beordret til at køre til Klerkegades Kaserne, men undervejs dirigerede Tyskerne Ambulancen til Adelgade, hvor en død Mand blev samlet op fra Gaden. De kørtes begge til Resmedicinsk Institut. Den døde fra Adelgade er endnu ikke identificeret.

Bilulykke i Pilealléen [i. e. Pile Allé]. Onsdag Aften tørnede en Bil, som kom i stærk Fart, mod et andet Køretøj paa Hjørnet af Pileallé og Vesterbrogade. Det menes, at Bilen var forfulgt af det tyske Politi. En Passager blev dræbt paa Stedet, en anden haardt saaret og en tredie lettere saaret. Udover at de alle forsvandt fra Ulykkesstedet, savnes nærmere Oplysninger.

Død. Redaktør Kaj Holbech, der blev haardt saaret ved Episoden paa Gl. Kongevej i Lørdags, afgik allerede samme Dag ved Døden. Det vides, at Redaktør Børge Outze ikke er saaret.

Sabotage, mod Lokomotivpark. I Nat Kl. 1 optraadte Sabotører paa Godsbanegaardens Maskindepot (Lokomotivremisen). 15 Lokomotiver blev ført ned i Gravene under de saakaldte Skydebroer og under Drejeskiven. Dette har foranlediget, at yderligere 25 Maskiner i Remisen ikke kan komme ud. En Del Godstog har derfor ikke kunnet afsendes.

Rettelse. Overlederen af Socialtjenesten i Storkøbenhavn, Socialdirektør N. P. Nielsen, gør efter Forespørgsel hos Evakueringssektionen opmærksom paa, at de den 17. Oktober, omtalte 25.000 Evakuerings-Indkvarteringskort ikke beror i Politigaarden, men hos Evakueringssektionen, der nu har til Huse Bernstorffsgade 17.

330

Tysk Soldat dræbt. Onsdag Eftermiddag blev der hos Frederiksberg Brandvæsen rekvireret 2 Ambulancer til Maskinfabriken "Jeko", Industrigaarden, Finsensvej 84, hvor en tysk Soldat var blevet skudt og var død paa

Stedet. En anden tysk Soldat var blevet sparket i Underlivet. Det ser ud til at være et indre Opgør, som har fundet Sted.

Frederiksberg Politistation. I Onsdags indfandt Løjtnant Konschack fra det tyske Ordenspoliti sig paa Frederiksberg Politistation for at bese Stationens Lokaler. Løjtnantens Udtalelse tydede paa, at Tyskerne har i Sinde at benytte Politistationens Lokaler.

De 8 Indbrudstyre. Som omtalt i Gaar paagreb nogle private Vagtfolk i Jyllingevej-Kvarteret 8 Indbrudstyre, som man spærrede inde paa Husum Landvaskeri. Tyvene er senere afleveret til den danske Afdeling paa Vestre Fængsel.

Provinsen.

Aalborg: Overlærer, Sogneraadsformand Ovesen Nygaard i Hals er den 13. Oktober blevet arresteret af det tyske Politi. Man mener, det er, fordi han har nægtet at efterkomme en Anmodning fra Værnemagten om at udlevere Skolen i Hals uden formel Rekvision. Der er fra Amtet forgæves gjort Forsøg paa at faa ham frigivet eller i det mindste at faa Grunden til Arrestationen oplyst.

Randers: Onsdag Formiddag blev der forøvet Revolverattentat mod Kantinebestyrer Landry Nielsen, der er ansat hos Værnemagten. Han er død.

Korsør: Foruden de i Gaar nævnte 3 Færger er yderligere beslaglagt *Færgen "Hejmdal"*.

Paa *Korsør Gasværk* skete i Onsdags en Eksplosion. Skaden var ringe, og der sker ikke noget Afbræk i Produktionen. Hvorvidt det drejede sig om Sabotage eller et teknisk Uheld er ikke helt klart.

Næstved: Tirsdag Aften blev der foretaget nogle Razziaer i Konditorier. Hos Konditor Søren Andersen blev 20 Gæster og Indehaveren ført bort, hos Konditor Louens blev alle Gæster undersøgt og 5 taget med til den tyske Kaserne. En Del af de anholdte blev sat paa fri Fod i Gaar.

Schalburgkorpset forlangte i Tirsdags at faa stillet Byens nye Vandrehjem til Raadighed. Dette blev nægtet, hvorefter man beslaglagde Hjemmet. Værten har faaet Besked om at flytte senest Tirsdag Morgen, hvor efter 30 Schalburgfolk under Ledelse af Løjtnant Søggaard fra Ringsted tager Hjemmet i Besiddelse. Disse Folk skal, efter hvad der er meddelt Næstveds Borgmester, udelukkende anvendes til Løsning af politimæssige Opgaver.

331

Roskilde: Onsdag Eftermiddag indfandt 2 revolverbevæbnede Mænd sig paa Luftværnskottoret og fjernede Mandskabslisterne over samtlige CB'ere og andet Mandskab, som er tilknyttet Luftværnet. I Forvejen var Kartoteket fjernet. Det drejer sig om Indkaldelsesordrer for ca. 800 Mand, som skulde møde til Instruktion i Henhold til Nyordningen af Civilbeskyttelsen.

Rønne: Det tyske Sikkerhedspoliti omringede i Onsdags Bornholms Socialdemokrat for at faa fat i Redaktionssekretær Hjuler. Han var forsvundet. - I Byen er arresteret 2 Gymnasieelever: Niels Rosbach og Knud Harild for Udbredelse af illegale Blade.

Fredag den 20. Oktober 1944.

Torsdag Aften blev 3 Mennesker saaret ved Skud. Paa Gl. Jernbanevej ved Toftegaards Allé ramtes Repræsentant Andersen, boende Hedebygade 17, af Skud i Brystet. Han blev indlagt paa Feldlazarettet paa Nyelandsvej. Skotøjsarbejder Horst Hansen, Damhusdalen 82, blev indbragt til Bispebjerg Hospital med Skudskaar i højre Side. Han var blevet beskudt ud for Ejendommen Engdraget 66. Endelig blev det 16-aarige Bud Andersen, Sdr. Boulevard 128, 2. Sal, skudt i venstre Laar og indlagt paa Kommunehospitalet. Episoden fandt Sted paa Enghave Plads.

Ved 1-Tiden Natten til Fredag forøvedes Attentat mod *A/S Gosch Fabrikker* paa Islands Brygge. Der var udlagt Sprængbomber i Kedel- og Maskinhuset. Ved Eksplosionen blev et Fyr ødelagt, og Virksomheden menes foreløbig at være lammet.

Torsdag Aften trængte en Del Sabotører ind til *Bendixen & Lindhards Eftf.s* Automobil- og Motorværksted, Nygaardsvej 42. Personalet og Vagtmandskabet blev holdt op, og der anbragtes Brandbomber i den ca. 60 m lange Værkstedshal, som blev fuldstændig raseret af Ilden. Det gik ud over en Mængde Motorcykler og Lastbiler. Brandvæsenet mødte med 3 Slukningstog.

Togkontoret oplyser til Morgen, at der i Aftes er hørt en kraftig Eksplosion Nord for Holte Station. Eksplosionen menes at have fundet Sted uden for Jernbanens Terræn. Der har været Telefonbomber paa Hovedbanegaarden, men man tog intet Hensyn til dem. Mellem Kl. 22 og 23 skete en Række Smaaeksplosioner under 2 Tog ved Glostrup Station. Der skete dog ingen nævneværdig Skade.

Razzia paa Vinstue. Det tyske Politi foretog Torsdag Eftermiddag en Razzia paa Paghs Vinstue, Hammerichsgade. Man eftersøgte en bestemt Person, som dog ikke var til Stede.

332

Razzia paa Thorvaldsens Museum. For nogen Tid siden anholdt det tyske Sikkerhedspoliti en Gymnasieelev paa Schneekloths Skole. I samme Forbindelse blev der under en Klasses Besøg paa Thorvaldsens Museum anstillet Eftersøgning paa en Lærer og Elev fra denne Skole. Sammen med Klassen var der kommet en ældre meget snavset "Elev" ind. Han tiltrak sig ret hurtigt Kustodens Opmærksomhed, hvorpaa man bad ham legitimere sig. Han opgav at tilhøre det tyske Politi og viste et Ausweis med Fotografi attesterende, at han var "Kriminal-Angestellter". Umiddelbart herefter kom 4 Mænd, heraf 2 tysktalende, gennem Indgangsdøren, som de stængte. 2 af dem blev posteret som Vagt ved Indgangsdøren. Eleverne kommanderedes over i Korridoren ved Slotssiden, hvor de blev stillet op i eet Geled. De 2 Personer, man søgte, var øjensynlig ikke til Stede og efter en iøvrigt overfladisk Undersøgelse af Museet trak de 5 Medlemmer af Sikkerhedspolitiet sig tilbage.

Brandvæsenet og Vagtværnet. Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 64 Ambulanceudrykninger. Ud over de allerede nævnte ingen særlige. - En invalid 18-aarig Kvinde blev Torsdag Aften paagrebet paa Nytorv efter at have alarmeret Brandvæsenet. Det var falsk Alarm, og hun blev taget med paa Brandstationen; men da hun ikke vilde hjem til sin Mor og gjorde et noget forvirret Indtryk, blev hun indlagt paa den psykiatriske Afdeling paa Bispebjerg Hospital.

Frederiksberg Vagtværn blev Torsdag Aften tilkaldt af Slotsgartner Møller i Anledning af Skyderi i Frederiksberg Have. Da Vagten kom, var der ingen Mennesker, men man fandt Projektiler. For første Gang foretog Værnet i Nat Gadepatrouiller. Der observeredes intet særligt. Fra *Frederiksberg Brandvæsen* er intet at berette. Det samme er Tilfældet med *Gentofte Brandvæsen og Vagtværn*.

Telefonbombe for 3. Gang. Berlinske Tidende modtog i Aftes for 3. Gang Telefonbesked om, at der var udlagt en Bombe i Huset. Det skete Kl. 22,15 paa samme Tid som de forrige Aftener. Personalet gik ud paa Gaden. Da der intet skete, blev Arbejdet genoptaget 5 Kvarter senere.

Arrestationer. I den forløbne Uge har det tyske Sikkerhedspoliti foretaget følgende Arrestationer i *Vejle*: Vognmand Christian Jensen, Civilingeniør Alfred Rasmussen Friis, Pastor Haldor Hall og Frk. Asta Nielsen samt enkelte andre, som dog senere er løsladt. - I *Fredericia* er anholdt Læge Viggo Gram, Skibskok Johs. Berg Madsen, Fru Kirsten Marie Klink Dahlgaard, gift med Fabrikant Peder Finn Dahlgaard, som er forsvundet. Efter indgaaet Meddelelse til Centraladministrationen er der desuden i *Sønderjylland* foretaget følgende nye Arrestationer: Ekspedient ved D.S.B. Henry Viggo Kristensen, Hjorkær, (mistænkt for

333

Transport af Sprængstof), Frk. Inga Andersen, Datter af Førstelærer A. J. Andersen, Røllum, Kordegn Alfred Andersen, Aabenraa, Slagter og Handelsmand Hans Petersen, Bredebro, Sognepræst Jul. Holm og Ekspedient Jens Bundgaard, Bajstrup pr. Tinglev, Isenkræmmer Holger Petersen og Bankassistent Erik Svendsen, Tønder.

Provinsen.

Vejle: Det tyske Sikkerhedspoliti arresterede for nogen Tid siden Landmand Frantz Wichtor Nielsen, der boede hos sin Fader, Sogneraadformand Nielsen, Ullerup pr. Fredericia. Aarsagen var, at Nielsen jun. havde flere Kasser Sprængstof skjult forskellige Steder paa Ejendommen.

Skanderborg: Fra Borgmesterkontoret foreligger følgende Indberetning: Efter en foreliggende Rapport om, at Vægterkorpssets Patruljer en Nat var blevet underkastet Undersøgelse af en tysk Militærpatrulje og afkrævet Legitimationskort, henvendte Borgmesteren sig til Standorttæsteste og besværede sig over denne Fremgangsmaade, idet det var meddelt Borgmesteren, at de hvide Armbind, som Patruljerne bar, var et af Værnemagten godkendt Kendetegn. Majoren meddelte, at der kunde intet ændres i Bestemmelserne om disse natlige Undersøgelser, som finder Sted med større eller mindre Mellemrum, idet alle uden Undtagelse, ogsaa de tyske Militærpersoner og -befordringer er pligtige at underkaste sig en saadan Undersøgelse.

Aabenraa: Paa Sygehuset i Aabenraa foretog det tyske Politi i Onsdags en Anholdelse. Den anholdte, Portør Fenger, saa imidlertid sit Snit til at forsvinde gennem et Vindue. Det tyske Politi tog en anden Mand ved Navn Nørregaard med, og han er ikke siden vendt tilbage.

Aalborg: Den 31-aarige Børge William Christensen, Lindholm, blev Onsdag Aften dræbt, da han nærmede sig et Sted, hvor der foregik en Kamp. De nærmere Omstændigheder kendes ikke.

Under en *Lufikamp* Onsdag Eftermiddag over det sydøstlige Vendsyssel blev en 22-aarig Landbrugsmedhjælper Otto Mortensen, Søn af Gaardejer Laurids Mortensen, Søraa, ramt af et Projektil. Der menes ikke at være Fare for hans Liv.

Lørdag den 21. Oktober 1944.

Fredag Eftermiddag blev en ung Mand, som ikke er identificeret, skudt af det tyske Politi. Politiet søgte ham i Café "Odin" paa Trianglen, og da han vilde søge at undslippe, blev der skudt efter ham. Han blev dræbt, og Liget førtes til Shellhuset.

334

Sent Fredag Aften blev Forvalter *Bunch-Christensen*, De Gamles By, anholdt af Gestapo. Der blev foretaget Husundersøgelse paa hans Bolig i De Gamles By, men ikke foretaget flere Anholdelser her. Bunch-Christensens Søn, der var stud. theol., blev skudt i Sommer. Fredag Aften blev desuden anholdt Bunch-Christensens Svoger, Universitetsfuldmægtig *Waage*.

I Torsdags blev Sekretær *Viggo Molin Nielsen*, Socialdemokratisk Forbund, anholdt i sit Hjem. Og den følgende Morgen blev Sekretær, Folketingsmand *Oluf Carlsson*, eftersøgt i sit Hjem, men var ikke til Stede.

2 Arbejdere saaret. Fredag Aften blev 2 tilfældigt forbipasserende Arbejdere saaret ud for Ejendommen Vesterfarimagsgade [i. e. Vester Farimagsgade] 3 B. Det tyske Politi havde foretaget en Anholdelse i Ejendommen, men ude paa Gaden løb Fangen, som var belagt med Haandlænke, fra Politiet, og der blev skudt efter ham. Herunder rantes Arbejdsmand *Kaj Hansen*, Thorsgade 1, og Arbejdsmand *Peter Larsen*, Vestergaardsvej 19. De blev begge ramt i Benene. Der forlyder intet om, hvorvidt den flygtede blev skudt eller fanget. Ambulancen indbragte de saarede til Kommunehospitalet.

Signalbomber. Fredag Aften ved 19-Tiden lød et eksplosionslignende Knald, da en Linie 2 passerede Glyptoteket. Der skete ingen Skade, og man mener, at det drejer sig om en af de saakaldte Signalbomber. En lignende Eksplosion hørtes forleden paa Raadhuspladsen, og fra andre Steder er indrapporteret lignende Tilfælde.

Københavns Brandvæsen havde i det forløbne Vagtdøgn 57 Ambulanceudrykninger, ingen særlige udover de i det foregaaende omtalte.

Frederiksberg Vagtværn melder: Taxachauffør Chr. Marius Poulsen, Tøndergade 22, har iaftes været ude for et hold-up. Det var nogle Passagerer i Vognen, som havde gjort Forsøget, men det mislykkedes imidlertid, da Chaufføren var udrustet med en Knippel. Forfølgelse blev opgivet, da Passagererne skød.

Frederiksberg Brandvæsen melder: Intet særligt udover et Tilfælde af Svovlbrand paa en Trappegang, Peter Bangsvej 71.

Gentofte Brandvæsen og Vagtværn: Intet særligt at berette.

Ejendom sprængt i Luften i Randers. Natten til Lørdag blev en 2-etages Ejendom paa Hjørnet af Brødregade og Dytmersken, Randers, sprængt i Luften. I Stueetagen havde *Restauratør, Fru I. C. Christensen*, Forretning, paa 1. Sal var en Billardsalon og paa 2. Sal boede Fru Christensen med sine 2 Døtre, den 40-aarige Valborg og den 28-aarige Elly

335

Christensen. Da Sprængningen fandt Sted, var Fru Christensen paa Besøg hos en Svigerdatter, men de 2 Søstre og en 8-aarig Niece opholdt sig i Lejligheden. Ved Eksplosionen blev de begravet under Ruinerne, og flere Mennesker i den tilstødende Ejendom i Dytmersken saaredes. Under Rydningsarbejdet hørtes Raab om Hjælp fra Ruinerne, og lidt efter naaede man frem til de 3 begravede. Det viste sig, at den ene Ende af Gulvet var kommet til at danne en Slags Halvtag over de 3 Mennesker, hvorved de var sluppet fra Ulykken med nogle ganske faa Skrammer.

En af Naboerne, Arkitekt Hjersing, fortæller, at han ved 2-Tiden hørte en Bil standse uden for Ejendommen, og lidt efter hørte han Lyden af splintret Glas, og et Øjeblik senere kørte Bilen bort, og Eksplosionen skete.

- Endnu før man var færdig med Rydningsarbejdet, hørtes endnu 2 Eksplosioner. Det var *K. O. Kastrups kemiske Fabrik* i Gaarden til Ejendommen Raadhusstræde 2, som blev ødelagt, men ingen Mennesker kom til Skade.

200 Fanger deporteret. Fra Aabenraa indberettes, at der Fredag Morgen er ført ca. 200 Fanger fra Frøslev videre sydpaa i Biler. Deportationen omfattede hverken Politifolk, Grænsegendarmer eller "asociale Elementer".

Arresterede. Arkitekt Riis-Olsen, der er Medlem af den nedsatte Kommission til Behandling af Sager i Forbindelse med Værnemagtens Erstatninger og Lejekontrakter, er blevet aresteret [i. e. arresteret] af Gestapo. - I *Varde* arresteredes i Fredags 11 Mennesker, blandt disse Stationsforstanderen. Foranledningen var, at en ung Mand ved Navn Boyesen om Natten var blevet skudt paa Gaden. - Dommerfuldmægtig E. Bondo-Svane, Aabenraa, er ligeledes blevet arresteret.

Provinsen.

Aarhus: Fredag Aften blev det meddelt Personalet ved Havnens Ophalingsbedding, at der var anbragt Bomber. En Sprængkommando blev tilkaldt, og denne fandt 2 tidsindstillede Bomber i Maskinhuset. 2 unge Mennesker i Nærheden blev anholdt.

Randers: For nogle Dage siden anholdtes Telefonmontør Niels Jensen, Umiddelbart derefter foretog det tyske Politi en Undersøgelse af hans Villa, men uden Resultat. Forleden kom Politiet igen og begyndte at bryde en Kældermur ned. Her fandtes et Vaabenlager. Det menes, at Montør Jensen har tilstaaet Vaabenlagerets Tilstedeværelse.

Iøvrigt oplyses, at der af de arresterede ved Razziaen i Markedsgades Skole endnu er tilbageholdt 17 Mennesker. De befinder sig i Aarhus.

336

Nysted: En ung Cyklist ved Navn Roger Petersen blev Natten til Fredag anraabt af en tysk Patrouille. Da han ikke standsede, men i Stedet for indlod sig i Diskussion med Tyskerne, blev der skudt paa ham. Han rantes i Brystet og Armen, men Saarene er ikke livsfarlige.

Hold up. Fredag Aften fjernede nogle Revolvermænd Pengekassen paa *Bernstorffsvejens S-Bane-Station*. Der var kun et Par Hundrede Kroner i Kassen.

- Inspektøren i *Fasan-Bio*, Ndr. Fasanvej 175, blev Fredag Aften holdt op af 3 revolverbevæbnede Mænd, som tvang ham til at aflevere Dagens Indtægt ca. 1.000 Kr., som var pakket sammen til Aflevering i Bankens Døgnbox. Røveriet blev anmeldt til Frederiksberg Vagtværn, som intet kunde foretage sig.

Mandag den 23. Oktober 1944.

Lørdag Eftermiddag foretog et Hold af Kaptajn Sommers Vagtmandskab (sorte Uniformer) en Razzia hos Firmaet Felix Lucas, Studiestræde 31. Under ret dramatiske Omstændigheder anholdtes den ca. 30-aarige Kontorist Jørn Thomsen, der havde Revolver paa sig. Hele Kontorpersonalet blev visiteret.

Saarede og dræbte. Lørdag Morgen afhentede Ambulancen en yngre Mand, Carl Henriksen paa Peder Lykkes Vej. Han var ramt af et Skud i Hovedet, og ved Ankomsten til Sundby Hospital var han død. Carl Henriksen havde tysk Legitimation paa sig.

Den tidligere Indehaver af Jess-Bar i Havnegade var Fredag Morgen ude for et Attentat, da han forlod Rysensteens Badeanstalt. Han flygtede ind paa Sukkerfabrikkernes Omraade og menes kun at være lettere saaret. Hans Navn er Jess Petersen.

Lørdag Formiddag hentede Ambulancen en døende Mand paa Politigaarden. Han blev ført til Nyelandsvejs Lazaret med Skudsaar i Hoved og Bryst.

Lørdag Aften blev Textilarbejder Vagn Jørgensen, Christiansvej 2, Charlottenlund, skudt i begge Ben paa Hjørnet af Christiansvej og Jægersborg Allé.

Søndag Aften blev Montør Gotfredsen, Bergthorasgade 24, skudt i Hovedet af en ukendt Mand. Ved Ankomsten til Sundby Hospital var han død.

Anholdte: Arkitekt Peter Arnold Johansen, Gentofte Kommunes Bygningsinspektorat, blev Fredag Eftermiddag ved 17- Tiden af det tyske Politi anholdt i sit Hjem. Ligeledes meddeles, at Politiinspektør Møllerup

337

blevet anholdt. Fra *Helsingør* er indberettet følgende Arrestationer: Gartnermedhjælper Peter Marker, Malersvend Evald Klarskov Jørgensen, Bødkersvend Arne Christian Heintz, Reservepostbud Aage Walther Christiansen, Tømrersvend Harald Anton Hansen, Slagtersvend Poul Bernhard Olsen, Mekaniker Svend Aage Hansen, Slagtersvend Christian Haagen Hansen, Maskinarbejder Svend Anker Emil Magnussen og Mekaniker Aage Hansen. I *Lunderskov* er arresteret Portør N. C. F. Linc og Carl V. Olesen, Dollerup pr. Lunderskov. Desuden er et Antal Personer blevet eftersøgt, men det menes, de er forsvundet. I *Tønder* har det tyske Politi tidligere arresteret Ekstraarbejder Aksel J. Koch. I *Aarhus* blev der Natten til Lørdag foretaget en omfattende Razzia. Gestapo anholdt 26 Personer, deriblandt en Del Mennesker, som tidligere ved dansk Ret er idømt mindre Straffe for illegal Virksomhed. Blandt disse er Bogtrykker Olsen, Graven, Trykkeribestyrer Th. Christensen, Thruus Bogtrykkeri, og Boghandler Svend A. Lauen. - I *Grib Skov* skal være anholdt 4 Personer, som øvede sig i Skydning med Maskinpistol.

Jernbanesabotage. Lørdag Eftermiddag skete nogle Eksplosioner under et Transporttog ved Aarhus Godsbanegaard. 4-5 Vogne, som var lastet med Biler, blev ødelagt. I samme Anledning anholdt Tyskerne 18 tilfældige Personer, som opholdt sig i Kvarteret og førte dem til Afhøring i Kommandanturen.

Vagtværnet og Brandvæsenet. Frederiksberg Brandvæsen og Vagtværn og Gentofte Brandvæsen har intet særligt at berette fra det sidste Døgn.

Københavns Brandvæsen har haft 44 Ambulanceudrykninger, deraf den ene for at hente Smed Eigil Sommermark, Frankrigsgade 56. Han havde faaet et Skudskaar i venstre Øre.

Beslaglæggelse. Tyskerne har i København beslaglagt det store Esso Benzintankanlæg paa Hjørnet af Ægirsgade og Mimersgade.

Provinsen.

Ringsted: Borgmesteren oplyser, at Schalburgkorpset 10. Oktober har forladt Tinghuset. Dette vil herefter formentlig helt blive benyttet af det tyske Politi, der hidtil har anvendt en Del af 1. Salen. En tysk Politimajor har Kommandoen over en mindre tysk Styrke, hans Tjenestoomraade formenes at være hele Sjælland. Samtidig indrykkedes i de stedlige Blade en Bekendtgørelse, hvori det hed, at SS-A-Btl. Schalburg fra 10. Oktober 1944 Kl. 18,00 er ophørt med den hidtil varetagne Ordens- og øvrige Polititjeneste i Ringsted By, og at nævnte Tjeneste derefter

338

overlades Borgmesteren i Ringsted. Det tilføjes, at der dog i Aftentimerne vil blive udsendt militære Patrouiller, der træder til ved evt. Lejligheder, hvor Personer fra Bataillon er indblandet.

Randers: Natten til Søndag blev Hotel "Randers" evakueret. Det var meddelt anonymt, at der vilde ske et Bombeattentat i Løbet af Natten, og ved Midnatstid brød de tyske Gæster op, og umiddelbart herefter søgte de danske Gæster ligeledes bort. Der skete imidlertid intet. - Per Smeds Hotel og Café "Hadsund", begge i Burchesgade, maatte ligeledes evakueres, da der var meddelt de kvindelige Indhavere, at begge Restaurationer skulde sprænges i Luften. Heller ikke i disse Tilfælde skete der noget.

Silkeborg: Stiftamtmand Herschend har overfor Dr. Casper anført, at Kontoret i Silkeborg stadig har Henvendelser foranlediget af, at den tyske Værnemagt (formentlig Kommandanturen i Kolding) fremdeles kræver, at Sogneraadsmændene skal lade grave Dækningsgrave langs Landevejene. Dr. Casper bekræftede sit tidligere Tilsagn om, at disse Krav ikke vil blive gennemført, og han tilføjede, at han har talt med Oberst Meier om Sagen, og at denne overfor Casper har udtalt, at Kravet ikke vil blive gennemført, og at der er gaaet Meddelelse til Divisionen herom. Dr. Casper vil tage Sagen op paany.

Kolding: Fredag Aften var Biografen i Kolding udsat for "Telefonbombe". Man spillede Filmen "Alle gaar rundt og forelsker sig". Biografen blev undersøgt, men der fandtes intet Sprængstof.

Kaas: Kaas' Autoværksted er blevet ødelagt ved Bombeeksplosion. Skaden anslaaes til ca. 10.000 Kr.

Hadsund: Natten til Lørdag eksploderede en Sprængbombe i Vinduet til Frisørmester Andersens Salon i Storegade. Ingen Mennesker kom til Skade. Den foregaaende Dag raseredes Renseri "Roxy" ved Brand.

Frøslev: Trafikassistent O. V. Nielsen, Tønder, er blevet løsladt fra Frøslevlejren.

Tønder: I Anledning af de tidligere omtalte Truselsbreve har Borgmesteren kaldt Ejeren af "Landwirtschaftliches Haus", Fru Hostrup, til Borgmesterkontoret og foreholdt hende, at i hvert Fald to af Telefonopringningerne stammede fra hendes Hus. Da disse Opringninger var af tilsvarende Art som Brevene, gjorde Borgmesteren opmærksom paa, at Kommunen i givet Fald kunde se sig nødsaget til at lukke Beværtningerne paa et tidligere Tidspunkt.

Hillerød: Overbetjent Sigvardsen, Helsingørsgade, har forladt Byen efter at have modtaget en Krans. Han er kendt som Nationalsocialist.

339

Hals: En nyankommet tysk Officer til den lille By Hals i Hjørring Amt udpegede en ny "Borgmester". Sagen er nu ordnet gennem den tyske Konsul i Aalborg, og der er givet Løfte om, at Sagen ikke skal gentage sig. Obersten beklagede meget det skete.

Tirsdag den 24. Oktober 1944.

Mandag Aften blev *Arbejdsmand Ejnar Christensen*, Nansensgade 43, raabt an af nogle uniformerede Mænd paa Hjørnet af Meldahlsvej og Gl. Kongevej. Da Christensen ikke standsede, blev han beskudt. En Kugle ramte ham i Halsen, og han blev i haardt saaret Tilstand bragt til Lazarettet paa Nylandsvej. Man mener, han er død af sine Saar, idet Brandvæsenet 1 1/2 Time senere fik Anmodning om at køre en død Mand væk fra Lazarettet, hvilket man dog afslog.

Mandag Aften blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til en Bagerforretning over for Frimurerlogen paa Blegdamsvej, hvor en *Schalburgmand ved Navn Gunnar Frederiksen* var blevet dræbt ved et Skud igennem Hovedet.

2 Medlemmer af det saakaldte *Hilfspolizei* havde Søndag Aften parkeret deres Bil paa Toftegaards Plads; da de noget senere vendte tilbage efter at have foretaget Undersøgelse i en Ejendom, eksploderede en Bombe i Vognen, og de 2 Mænd blev lettere saaret.

Tidligt i Morges foretog det tyske Politi en *Razzia i Fuglegaardsvænget 52*, hvor 4-5 Mand menes anholdt. Under Episoden sprang *Sporvejsfunktionær Aage Strecker* ud ad Vinduet. Der blev aabnet Ild imod ham, og han gennemhulledes af 10-12 Kugler. Da han i Ambulancen kørtes til Lazarettet, var han endnu ikke død, men hans Tilstand haabløs.

Paa Restaurant "*Vingarden*" i Vingaardsstræde sad en Gæst Søndag Aften og legede med sin Revolver. Der tilkaldtes Politi for at fjerne Manden. De 2 Politimænd, som kom til Stede, affyrede nogle Skræmmeskud i Lokalet og ramte herunder en Gæst, som menes at være *Paul Mils*, Værnedamsvej 18. Senere var der noget Skyderi uden for Restauranten.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 64 Ambulanceudrykninger, herunder de i det foregaaende nævnte.

Gentofte Vagtværn blev igaar ved 14-Tiden rekvireret til det halvfærdige Bunkersanlæg paa Lyngbyvejen udfor Boldklubben 1903's Baner. Nede i en Bunkers laa en ung Mand bagbundet. Det viste sig at være Svend Aage Jensen, ansat i Budcentralen Centrum. Han forklarede, at to Revolvermænd havde holdt ham op inde i Byen, sagt til ham, at han var Stikker og derfor skulde føres bort.

340

Vagtværnet er iøvrigt senere blevet ringet op af Dansk Efterretningsbureau i Gothersgade, som fortalte, at det var et Nummer, den unge Mand havde lavet sammen med sin Broder for at tilsløre en Lovovertrædelse.

Fjernet Uniformsbenklæder. Mandag Morgen trængte en halv Snes revolverbevæbnede Mand [i. e. Mænd] ind i *Frits Neuberts Fabrik* for Arbejdstøj, Finsensvej 6 D. De tog et større Parti tyske Uniformsbenklæder, som kørtes bort paa en Lastbil.

"Kranse" til Skuespillere. Radioen maatte i Mandags aflyse en Prøve paa "Det ender med Bryllup", fordi Sceneinstruktør Svend Methling og Skuespiller Elith Pio havde faaet tilsendt Kranse med Paaskriften "Det ender med B".

Laaset inde i sin Lejlighed. Frederiksberg Vagtkorps maatte i Morges hjælpe Indehaversken af "Casino Bar" i Helgolandsgade ud af en ligesaa ubehagelig som pinlig Situation. Fruen, der bor Rahbeks Allé 2 A, kom hjem fra Baren ved 2-Tiden i Nat og medbragte 2 Gæster, hvoraf den ene efter hendes egen Forklaring talte "gebrokkent". De drak en Flaske Vin sammen. Da der var gaaet en Times Tid, trak Gæsterne pludselig hver en Revolver frem og gennede Fruen ind i Soveværelset og beordrede hende til at foretage en Omklædningsscene, som hun modstræbende gennemførte, dog uden at Gæsterne gik til Yderligheder. I Fortsættelse heraf gennemrodede de hele Huset og gik saa med Fruens Haandtaske, som bl. a. indeholdt 80 Kr. De laasede Døren udefra og tog Nøglen med. Klokken var da ca. 3. Fruen forsøgte saa at tilkalde Hjælp fra Altanen, men ingen af de forbipasserende tog Notits af hendes Raab, først ved 7-Tiden tog en Mand Affære og tilkaldte Vagtværnet. Det lykkedes at tilvejebringe en Nøgle til Lejligheden, da en af Fruens tidligere Venner havde en Reservenøgle hertil.

Arrestationer. Fra Slagelse meddeles, at Sognepræst Arne Christoffersen, Marvede-Hyllinge, torsdag Eftermiddag blev anholdt af det tyske Politi mistænkt for at have et Vaabenlager i Præstegaarden. Præstegaarden og begge Sognets Kirker blev undersøgt af en halv Snes Mand, uden at man fandt Vaaben. Pastor Christoffersen er en kendt Mand inden for det nationale Ungdomsarbejde. Han blev taget med til København. - I Sønderjylland er der yderligere foretaget en Del Arrestationer. Fra Rødekro meddeles saaledes, at følgende er blevet anholdt Natten mellem den 17. og 18. Oktober: Arbejder Svend Aage Petersen, Bagermester Hans Vagn Hansen, Arbejder Frederik Christiansen, Arbejder Frands Eskelund, Lærling Martin Jessen, Elektriker Oscar Larsen, Kontorist Chr. Adolphsen, Medhjælper Holger Lei, Kontorist Niels

341

Christian Andersen. - I Esbjerg er der foretaget en Række Anholdelser af Formere og Maskinarbejdere paa Hoffmans Maskinfabrik samt paa Maskinfabriken Christola. De nærmere Enkeltheder savnes iøvrigt. Endvidere er anholdt Gaardejer Karl Jespersen fra Veldbæk ved Esbjerg. Aarsagen menes at være, at han har fortalt Indholdet af en engelsk Radioudsendelse videre til tyske Soldater eller ladet dem selv lytte til Udsendelserne. - I Vejle anholdtes for nogle Dage siden Konstruktør Steffensen. Efter Forlydende mistænkes han for at have skjult Vaaben. Der blev i samme Forbindelse foretaget et Par Anholdelser, men de paagældende blev straks løsladt. - I Randers er Mekaniker ved Telefoncentralen Marius Christian Mariager arresteret. - Under en Razzia i Viborg arresteredes forleden en Mand fra Skovfogedskolen, Asmind Kloster.

Provinsen.

Esbjerg: Den lokale Korrespondent til Dagbladet "Fædrelandet", fhv. Bogtrykker Kaj Olsen, blev Mandag Formiddag skudt ned af et Par unge Mænd, da han spadserede sammen med sin Hustru paa Gaden. Han blev dræbt paa Stedet, og Hustruen fik et Strejfskud.

Motorkontoret i Esbjerg blev for nogle Dage siden anmodet om at udlevere Fortegnelsen over Biler med Køretilladelse, hvilket Kontor bestyrer Bjørn Hard nægtede. Han blev umiddelbart derefter anholdt, og hele Kartoteket førtes bort.

Vejle: Søndag Nat eksploderede 2 Bomber i Sydjysk Rafinoil. I Forvejen var Direktør Christensen og hans Familie advaret af 2 revolverbevæbnede Mænd. Under Branden paa Virksomheden væltede en Mur mellem Raffinaderiet og Kedelanlægget, hvorved dette blev ødelagt. Virksomheden tilhører Formanden for Handelsforeningen af 1897 i Vejle, Købmand Victor Jensen. Skaden anslaaes dog kun til ca. 10.000 Kr.

Viborg: Søndag Aften nedbrændte en Garage tilhørende Vognmand Peter Hansen. Sammen med Garagen brændte 2 Rutebiler. Man antager, det drejer sig om Sabotage.

Onsdag den 25. Oktober 1944.

Mandag Eftermiddag indfandt det tyske Politi sig paa *Vanløse Skoles Kontor* og meddelte den tilstedeværende Viceskoleinspektør, at man vilde undersøge Skolebygningen. Oppe paa Skoleloftet fandt man det Beredskabslager, som Skolen i Lighed med andre Kommuneskoler skulde have, men foruden ogsaa 50 Senge og Madrasser. Politiet meddelte, at det netop var disse "illegale" Senge og Madrasser, man søgte. Det var,

342

fortalte man, en Mand ved Navn Krogh, som laa skudt inde i Shellhuset, er havde opgivet dette Lager. Skolebetjent *Dinesen*, der var tilkaldt, kunde kun oplyse, at han havde faaet disse Senge og Madrasser sammen med andre Ting, men havde ingen Følgeseddel paa Partiet, hvad han havde for de øvrige Varer. Det tyske Politi tog ham med og gav Viceskoleinspektøren Besked om at blive paa Skolen, indtil de kom tilbage for at hente "det illegale Lager". Dette skete senere paa Eftermiddagen. Skolebetjent *Dinesen* har man ikke siden set noget til.

Direktør dræbt. Tirsdag Eftermiddag kom 2 Mænd ind paa De forenede Pakkasefabrikkers Kontor, Vesterbrogade 93-95, og bad om at komme til at tale med *Direktør O. Malling Olsen*. Da Direktøren kom til Stede, trak de Revolveren og affyrede flere Skud mod ham. Han blev dræbt paa Stedet.

Fundet død. I Morges blev en Mand fundet dræbt paa Hjørnet af Øresundsvej og Strandlodsvej. Han var skudt i Hovedet. Til Brandvæsenets Ambulance er den dræbte opgivet at være *Restauratør E. Madsen*, Wibrandtsvej 55.

Skudt paa Kongens Nytorv. Tirsdag Aften afhentede Brandvæsenets Ambulance paa Kongens Nytorv Slagter Werner Petersen, Peter Sabroes Gade 19. Han var blevet saaret i Maven og førtes til Kommunehospitalet.

I Sverige. Redaktør Sigvald Kristensen, Social-Demokraten, er, efter hvad svensk Radio opgiver, ankommet til Sverige. For nogen Tid siden blev hans Bolig omringet af en halv Snes Politisoldater, men han var ikke hjemme og har siden ikke opholdt sig i sit Hjem.

Anholdelser: Fra Viborg meddeles, at der i Mandags blev foretaget følgende Anholdelser i Byen: Inkassator ved Viborg Stiftstidende Per Sorvad, Typograf Andersen, Viborg Stiftstidende (Formand for K.U.), Bogtrykker Bak Larsen og Typograf Jens Andersen. Paa det radikale Viborg Venstreblad var der stor Razzia, men Redaktør Otto Rasmussen var borte. Det samme var Tilfældet med den unge Journalist Eric Danielsen fra Viborg Stifts Folkeblad. Ved 14-Tiden var Anholdelserne oppe paa 40, deriblandt Læge Soetmann, Arkitekt Aksel Petersen (tidligere eftersøgt flere Gange), Kommunisten Marius Thøgersen og flere andre af dennes Kammerater, Købmand Bundgaard og Købmand Quorstrup, Sekretær ved Hedeselskabet, Skodshøj (hvis Hustru, f. Oppenheim, er i Sverige), en ung Studine og Kontorist ved Hedeselskabet Frk. Kjeldsen. Læge Fru Jacobsen blev anholdt, men hurtigt frigivet.

"Illegalt" Lazaret? Forvalter Bunch-Christensens Anholdelse menes at have Tilknytning til en Sag af tilsvarende Karakter som den omtalte fra Vanløse Skole. Tyskerne hævder, at Effekterne (Senge, Madrasser

343

etc.) er tænkt anvendt til Etablering af et Lazaret for saarede, som udfører illegalt Arbejde.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 62 Ambulanceudrykninger.

Frederiksberg Vagtværn havde en ret travl Nat. Der var adskillige Udrykninger i Anledning af Tyveri, Indbrudsforsøg, Værtshusuorden o. lign.

Frederiksberg Brandvæsen intet at berette. Det samme er Tilfældet for *Gentofte Brandvæsen og Vagtværn*.

Provinsen.

Odense: Natten til Tirsdag eksploderede 2 Bomber i Nærheden af Firmaet Mægaards Pakhus i Odense Havn. En tredie Bombe eksploderede i det nye Havnebassin tæt ved Næsbyhoved Skov. Kajen blev beskadiget paa en

længere Strækning, og en Del af den skred ud i Vandet. Bomberne menes denne Gang at være tiltænkt nogle tyske Baade, som ankom Mandag Aften, men lagde til længere inde i Havnen, og som iøvrigt sejlede igen, inden Eksplosionen fandt Sted.

Varde: Paa Banegaarden eksploderede Søndag Aften 3 Bomber, som afbrød Sporene mod Nord og mod Grindsted samt et Skiftespor til Nørre Nebel. Skaderne var ikke større, end at de kunde udbedres i Løbet af den følgende Dag.

Ribe: Natten til Mandag blev *Jernbanens Vandbeholder* sprængt i Luften.

- Stiftamtmanden opgiver, at Gestapo har besøgt *Bagermester Karkow*, Ribe, for at eftersøge hans Søn, der ikke var hjemme. Bagermesteren havde faaet Besked om, at dersom Sønnen ikke var fundet i Løbet af 8 Dage, vilde han selv blive ført bort, og hans Ejendom sprængt i Luften.

Aalborg: Den 22-aarige studerende ved Ranum Statsseminarium, Frk. Ulla Larsen, Datter af Enkefru Larsen, Louisegade, Aalborg, blev Tirsdag Eftermiddag dræbt ved Vaadeskudsulykke. Sammen med nogle Kammerater gik Frk. Ulla Larsen hjem og fulgte den sædvanlige Vej langs Sportspladsen, hvor nogle Soldater holdt Øvelser. Hun blev da pludselig ramt i Baghovedet af en Kugle, som gik ind i højre Side og ud over venstre øje. Hun døde kort efter Indlæggelsen.

Næstved: I Juni blev der foretaget 5 Arrestationer. Det drejede sig om Bankdirektør Dragheim, Gasværksarbejder Dan Nielsen og 2 Brødre Christoffersen samt Købmand Østergaard. De er nu løsladt med Undtagelse af Købmand Østergaard.

344

Rønne: Søndag Nat foretog det tyske Sikkerhedspoliti sammen med en Del tyske Soldater Razzia mod Rønne Bio, hvor Direktøren netop holdt en privat Fødselsdagsfest i Foyeren. Man forlangte at se Gæsternes Legitimationskort, og de, der ikke havde Kortet paa sig, blev noteret op. Politiet tog Direktørens Søn, Poul Bjelke Hansen, med sig. Den unge Mand var nogle Dage i Forvejen vendt tilbage til Rønne.

Torsdag den 26. Oktober 1944.

Krav om 9.000 danske Arbejdere. Arbejdsministeriet har fra Dr. Best modtaget Krav om, at der bliver stillet 9.000 danske Arbejdere til Raadighed for Befæstningsarbejdet [i. e. Befæstningsarbejdet] i Jylland. Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening var i Gaar til Forhandling om Spørgsmaalet i Arbejdsministeriet. De to Hovedorganisationer tilkendegav herunder, at de ikke kan medvirke til Opfyldelse af dette Krav. Spørgsmaalet blev ogsaa drøftet blandt Politikerne, som havde den samme Opfattelse. Dr. Best har forlangt Svar i Dag Torsdag, og Tyskerne skal have meddelt, at saafremt Kravet ikke bliver opfyldt, vil man træffe meget vidtgaaende og yderst alvorlige Foranstaltninger.

Oberleutnant dræbt. I Onsdags hentede Brandvæsenets Ambulance fra det afspærrede Omraade paa Christianshavns Vold den tyske Oberleutnant Dr. Blücher, der var dræbt ved Skud gennem Hjertet. Den dræbte gik eller sad sammen med en Dame, da et Par unge Mennesker affyrede flere Skud. Han naaede selv at faa affyret et Par Skud, af hvilke det ene gik gennem et Vindue i en nærliggende Ejendom.

Røveri. Sent Onsdag Eftermiddag anmeldte Bestyrerinde Alfi Laursen, Klokkerhøjen 2, til Københavns Vagtværn, at der var begaaet Røveri i Schous Sæbeudsalg, Nansensgade 65, som hun bestyrer. Der var kommet 4 unge Mænd ind i Forretningen, alle bevæbnede med Pistoler. Den ene bankede først paa Døren og sagde paa Tysk, at det var det tyske Sikkerhedspoliti, og da Bestyrerinde Laursen lukkede op, trængte yderligere 5 pistolbevæbnede Mænd ind. Alfi Laursen blev beordret ind i Baglokalet, hvorefter de unge Mænd tog ca. 100 Kr., som hun var ved at tælle op, 60-70 Par Silkestrømper og Anmelderindens Armbaandsur.

Hold up i Telefonhuset. Onsdag Aften trængte 3 revolverbevæbnede Mænd ind til Opsynsmanden paa Telefonhuset, Larslejstræde 13. Hos Opsynsmand Olaf Thomsen forlangte de paagældende at faa udleveret

Nøglerne til Telefonhusets Vaabenskab. Opsynsmanden sprang imidlertid ud ad Vinduet, og de 3 Mænd maatte trække sig tilbage uden Nøglerne. Ved Faldet blev Opsynsmand Thomsen alvorligt kvæstet i Hovedet og maatte indlægges paa Kommunehospitalet.

345

Piccolo saaret. Onsdag Aften blev Piccolo Palle Sternberg, Kirsteinsgade 5, 1. Sal, saaret i Benet af et Skud fra en tysk Patrouille. Episoden indtraf uden for Piccoloens Hjem.

Flygtet. En ung Mand fra Randers, Kaj Mathiessen blev i sidste Uge anholdt af det tyske Politi. I Fredags førtes han til København af 2 Gestapofolk, og under Transporten var han lænket til den ene af dem. Under Turen fra Københavns Banegaard til Shellhuset bad han om Tilladelse til at gaa ind i en Forretning i Vester Farimagsgade for at købe en Barbermaskine. Da han kom ind i Forretningen, slog han hurtigt den tyske Politimand i Gulvet, smøgede Lænken af sig og forsvandt ud ad Døren. Der blev skudt efter ham, men han undslap. Det var ved Skydningen efter Mathiessen, at de to Arbejds mænd som tidligere meddelt ud for Vester Farimagsgade 3 blev skudt i Benene.

Fjernet Kartoteksmateriale. Tirsdag Eftermiddag fjernede nogle revolverbevæbnede Mænd et Kartotek fra Varedirektoratet. Kartoteksmaterialet benyttedes ved Ekspropriation af Dæk til Erstatning for udslidte Bildæk.

Anholdelser. Kommunelærerinde ved "Sønderjyllandsskolen" paa Frederiksberg, Fru Elna la Cour Halved, er blevet anholdt af Gestapo. Der blev samtidig foretaget en Husundersøgelse, som ikke gav noget Resultat. Hendes Mand, fhv. Reservebetjent la Cour Halved opholder sig i Sverige. - Fra Aarhus er indberettet følgende Anholdelser: Carl Nygaard Hoffmann, Silkeborgvej 309, Jens Wilhelm Jørgensen, Silkeborgvej 204, Knud Edvard Fritz Jensen, Hjortensgade 16, Carl Christian Philipsen, Vestergade 49, Anne Marie Fuhlendorf, Høegh Guldbergsgade 51, Hovard Gaston Michaelsen, Niels Juelsgade 45, og Chresten Tjagvad Nielsen, Fyensgade. De to sidstnævnte er atter løsladt.

Tegner paa Holmen forsvundet. Tegner Erik Forum Nielsens Kæreste henvendte sig ved 23,30-Tiden i Aftes til Københavns Vagtværn og meddelte, at hendes Forlovede, der er Tegner paa Holmen, derude var blevet ramt af 2 Skud. Hun havde forgæves eftersøgt ham paa alle Københavns Hospitaler.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 45 Ambulanceudrykninger, bl. a. til de tidligere omtalte Tilfælde.

Frederiksberg Vagtværn har i sidste Døgn haft en halv Snes Udrykninger, men kun i to Tilfælde er der foretaget Tilbageholdelse.

Gentofte Vagtværn oplyser, at der har været Indbrud i den gamle Kriminalpolitistation paa Bernstorffsvej. Politistationen ligger for Tiden ubenyttet, efter at Tyskerne har forladt den.

346

Provinsen.

Aalborg: Paa Skibsværftets Omraade eksploderede Tirsdag Aften en Bombe, som var anbragt i et Kedelanlæg, der netop var færdigbygget og skulde transporteres til Aarhus. Kedelanlægget blev totalt ødelagt.

Nørresundby: Sent Tirsdag Aften opstod Brand i Garagerne ved Fragtbilstationen. Branden bredte sig hurtigt til Wulff & Lorentzens Vulkaniseringsanstalt. Baade Garagerne og Vulkaniseringsanstalten nedbrændte fuldstændigt. Man mener, der har været anbragt en "Brandmaskine".

- Samtidig med Branden ved Fragtbilstationen eksploderede 3 Bomber i Entreprenør A. C. L. Nielsens Vejmaterialefabrik i Nørresundby. Værkstedbygningen og Kontorbygningen blev raseret.

Thisted: Et lokalt Voldtægtsdrama er nu opklaret. Gerningsmanden er en russisk Soldat, der blev paagrebet i Nærheden af Aalborg og, efter hvad Kommandanten oplyser, har tilstaaet sig skyldig i Forbrydelsen.

Herning: Mandag Aften eksploderede en Bombe, anbragt under en Lastbil tilhørende Vognmand Jens Peter Jensen, Dalgasgade 8. Vognen blev ødelagt, og en Mand, som opholdt sig i Nærheden, saaredes af Glassplinter.

Aktivitet i Shellhuset. Det meddeles til Formiddag, at der i Morgentimerne er udfoldet en livlig Aktivitet fra Shellhuset. Der skal være foretaget en Razzia samt rekvireret en Del Cykler. - Brandvæsenets CB-Mandskab har forladt Posterne, da det følte sig truet.

Fredag den 27. Oktober 1944.

Overfor Dr. Best's Krav om Udskrivning af 9.000 Arbejdere til Befæstningsarbejdet i Jylland blev der Torsdag Aften officielt tilkendegivet, at Arbejdsløshedskasserne ikke kan medvirke til Anvisning af denne Arbejdsstyrke. - Det er sandsynligt, at Organisation Todt vil forsøge at hverve Arbejderne ad frivillig Vej. I politiske Kredse er Opfattelsen i Dag til Morgen den, at der ikke kan ventes nogen øjeblikkelig Reaktion fra tysk Side.

Politiets Benzinbeholdninger. Dagen efter, at svensk Radio havde meddelt, at politiets Benzinbeholdning ca. 1 Million Liter var beslaglagt og ført til Tyskland, hvilket iøvrigt ikke er rigtigt, fik Københavns Brandvæsen Besøg af en tysk uniformeret Herre og en civil dansktalende Mand, som man mener hedder Weber. De forlangte at faa aabnet Inspektør Brask-Thomsens Skrivebordsskuffe uden dog at nævne noget om Hensigten. Skuffen blev efter nogen Forhandling aabnet, men til-

347

syneladende fandtes intet af Interesse. I Torsdags kom der 3 Mand fra de tyske Myndigheder og henvendte sig til Brandinspektør Amnitzbøll, til hvem de fortalte, at man havde modtaget en anonym Skrivelse, hvori der fortæltes, at Hr. Brask-Thomsen var i Besiddelse af en Fortegnelse over Politiets Benzindepoter, som tilsammen omfatter ca. 400.000 Liter. Da denne Fortegnelse var Brandvæsenets Ejendom og Hr. Amnitzbøll stilledes over for stærke Trusler, blev Fortegnelsen udleveret. Tyskerne sagde dog, at Brandvæsenet godt kunde forsyne sig af Beholdningen. Man vilde kun sikre sig, at Sabotører o. lign. ikke fjerner Benzinen.

"Illegalt" Lager beslaglagt. Tyskerne har i De Gamles By beslaglagt et saakaldt illegalt Lager bestaaende af ca. 50 Senge med Tilbehør. Effekterne var lagt ind den 11. Oktober. Beslaglæggelsen er sket i Forbindelse med Forvalter Bunch Christensens Arrestation. Som tidligere meddelt hævder man fra tysk Side, at et Lazaret for saarede i illegalt Arbejde har været under Etablering, og man mener, at Lageret fra De Gamles By skulde bruges hertil.

Razziaen efter "Forbrydere". Som ganske kort berørt i Udsendelsen i Gaar blev der foretaget en ny Razzia, som ifølge Morgenbladene i Dag omfattede "Forbrydere". Der har været Razzia paa Nørrebro, i Adelgade-Borgergade-Kvarteret og paa Christianshavn.

Taget 17 tomme Tønder. Direktør René Larsen, De Danske Oliemøller og Sæbefabrikker, meddelte i Torsdags Københavns Kommunes Vagtværn, at 6 pistolbevæbnede Mænd om Morgenen var trængt ind paa Fabrikken. De kørte bort med 17 tomme Tønder, der hver kan tage 200 Liter, og som, efter hvad der blev opgivet, skulde bruges til Opbevaring af Benzin.

Fjernet Personalekartotek. Revolverbevæbnede Mænd hentede Torsdag Eftermiddag Varedirektoratets Personalekartotek.

Razzia. Natten til i Dag blev der foretaget Razzia i Ejendommen Scharlingsvej 13, hvor det tyske Politi søgte en ung Mand, der skulde bo i Lejligheden paa 3. Sal. Der blev ikke lukket op, hvorefter Døren sprængtes. Ingen blev truffet hjemme.

Anholdelser. Ingeniør Rosbæk og Assistent Marcussen, Københavns Telefon-Aktieselskab, er blevet anholdt.

Undersøgelse af Kioskbreve. Det tyske Politi hentede for nogle Dage siden alle de Breve og Pakker, som var indleveret i Telefonkiosken paa Sølvtorvet. Materialet er nu leveret tilbage, men samtlige Breve har været undersøgt.

348

LB-Mandskabet. Som meddelt i Gaar følte Brandvæsenets CB-Mandskab, eller som det nu kaldes LB, sig truet og forlod Tjenesten. Efter hvad Brandchef Vinding oplyser i Dag til Morgen, er de nu vendt tilbage igen.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 74 Ambulanceudrykninger, deraf en til Shellhuset, hvor en Mand ved Navn Andersen, boende Holmestien 13, var skudt i Maven.

Københavns Vagtværn har intet at berette udover, hvad der fremgaar af Dagspressen.

Frederiksberg Brandvæsen og Vagtværn har ikke haft noget særligt. Paa Brandstationen forlod 13 af Natholdets 20 CB-Mænd deres Post ved Midnatstid, medens 7 blev tilbage. Afløsningsholdet Fredag Morgen kom og optog sine Funktioner.

Gentofte Brandvæsen og Vagtværn. Intet at berette.

Jernbanesabotage. Natten til Torsdag mellem Kl. 1,05 og 3,25 er der sket Sprængninger paa Strækningen Aarhus-Hasselager, paa det højre Spor 4 Sprængninger og paa venstre Spor en Sprængning. Det tyske Jernbanepersonale har fjernet 9 ueksploderede Bomber.

Mellem Kl. 22 og 24 Onsdag var Toggangen indstillet mellem Tønder og Visby samt Tønder og Jejsing, formodentlig paa Grund af Sabotage.

Ifølge Meddelelse fra Togkontoret fandt der Torsdag Kl. 23,05 en Sprængning Sted mellem Skanderborg og Hylke. Skinnerne ubeskadiget, men en stor Del Ballast er sprængt væk. Strækningen befares som enkeltsporet.

Kl. 23,10 fandt der Sprængninger Sted paa samme Plads som Døgnet før mellem Aarhus og Hasselager. Der var to Sprængninger i hvert Spor. Trafikken kunde genoptages paa det ene Spor Kl. 5,50.

Paa Grund af formodet Sabotage var Toggangen indstillet fra Kl. 23,05 til ca. 1 Time efter Midnat paa Strækningerne Hasselager-Herning, Herning-Stilling, Stilling-Skanderborg.

Beslaglæggelse. Københavns Magistrat har faaet Meddelelse om, at Ejendommen Frederiksgade 5 er blevet beslaglagt af den tyske Værnemagt.

Provinsen.

Nakskov: Et Hold Sabotører trængte i Onsdags ind paa Nakskov Skibsværft efter i Forvejen at have skaaret Telefonledningerne over. Sabotagevagterne blev tvunget ind i Vagtløkalet, hvor de blev holdt op, medens andre Sabotører anbragte Bomber i en stor Nybygning, der var ved at blive gjort sejlklar. Skibets Hovedmaskineri blev ødelagt.

349

Aarhus: Torsdag Eftermiddag eksploderede 2 Bomber paa Havnevæsenets Bedding i Sydhavnen. Maskinhuset styrtede sammen, men ingen Mennesker kom til Skade.

Lemvig: Paa Entreprenørfirmaet Jørgen Brandts Kontor i Bøvlingebjerg røvede 2 revolverbevæbnede Mænd Torsdag Eftermiddag 60-70.000 Kr. Røverne ankom i en Hyrebil fra Holstebro og kørte tilbage, uden at Vognmanden anede noget om, at han havde kørt for et Par Røvere.

Lørdag den 28. Oktober 1944.

Episode paa Vesterbrogade. Fredag Aften blev den tyske Marineingeniør K. Glocker skudt paa Hjørnet af Vesterbrogade og Bernstorffsgade. Han døde umiddelbart efter. Samtidig fik en endnu ikke identificeret Dansker et Skud i Underlivet og blev i haardt medtaget Tilstand via Shellhuset ført til Lazarettet paa Nylandsvej. Ved samme Lejlighed fik en ung Dame Frk. Petersen, Nattergalevej 9, et Strejfskud og maatte føres til Kommunehospitalet.

Selv mord. Da det tyske Politi i Fredags under Eftersøgning af Klædetyve kørte paa Øragervej i Hvidovre, blev en ung Mand Mogens Hansen, Øragervej 11, nervøs og affyrede nogle Revolverskud mod Tyskerne, som besvarede Ilden og saarede den unge Mand, der flygtede ned i Kælderen, hvor han skød sig en Kugle gennem Hovedet.

Det parterede Kvindelig. Resterne af det parterede Kvindelig er nu fundet. Fredag Aften fandt nogle Vagtmænd Ben og Arme samt Bryst i Vandet ved Rysensteens Badeanstalt. Den parterede Kvinde menes at være Frk. Inger Juel, Bellmannsgade.

Røveri. Der foreligger i hvert Fald 2 Tilfælde, hvor revolverbevæbnede Røvere er trængt ind i Lejligheder under Foregivende af at være tysk Sikkerhedspoliti. Det ene Tilfælde indtraf Torsdag Aften i Gentofte, hvor der sent om Aftenen blev ringet paa hos Rentier Otto Andersen, Carl Baggers Allé 23. Den Logerende, cand. jur. Kai Borsing, Indenrigsministeriet, spurgte, hvem der ringede paa. Der blev da svaret: "Det er det tyske Sikkerhedspoliti Gestapo, luk straks op". 4 revolverbevæbnede Mænd trængte saa ind og meddelte, at man i Dagmarhus havde modtaget et Brev, hvori der stod, at der blev opbevaret Vaaben i Ejendommen. De 4 Herrer startede med at kropsvisitere Hr. Borsing. Det eneste, der interesserede dem, og som de tog, var Indholdet af hans Tegnebog. De anmodede saa om at komme til at tale med Rentier Andersen, som var gaaet i Seng; Over for Rentieren gentog de paany Forklaringen om det formodede Vaabenoplag. De forlangte udleveret Nøglerne til Skrivebordet,

350

hvad de ogsaa fik. Efter at have taget, hvad der var i Huset af Sølvtoj og Penge samt en Del Dækketøj, forsvandt de.

Den følgende Aften fik en ældre velhavende Enke i Frederiksborggade Besøg af to unge Mænd, der truede med Revolvere, idet de sagde, at de kom fra Shellhuset og var ude efter en Mand, der skulde bo hos hende. De gennemsøgte Huset og tvang den gamle Dame til at lukke sit Pengeskab op, hvorefter de stjal alle hendes Smykker, Guldetuier til flere Tusinde Kroner o. s. v., hvorimod de lod Sølvtoj og rede Penge ligge. Endvidere medtog de den gamle Dames Nøgler. Da de forsvandt, sagde de, at hun kunde henvende sig paa Shellhuset, men hun vilde sikkert ikke faa noget ud af det, da hun jo havde hamstret.

Razzia. Fredag Eftermiddag blev der foretaget en Razzia i Dannebrogsgade. Gaden blev spærret af, medens Opgangene gennemsøgte. Razziaens Hensigt kendes ikke.

Hold up. 4 Mænd, 2 med Revolvere og 2 med Maskinpistol, trængte Fredag Aften ind i Radioforretningen Istedgade 29, som iøvrigt tidligere har været ude for Ødelæggelse. Personalet blev gennet ind i Bagbutikken. Der fjernedes nogle Radioapparater. Vagtværnet blev underrettet og fik anholdt 2 af Gerningsmændene, medens de øvrige menes at være kørt bort i Automobil.

Saaret ved Shellhuset. Om den unge Mand Andersen, Holmestien 13, som Fredag Formiddag saarede ved Shellhuset, kan nu yderligere oplyses, at han søgte en Samtale med det tyske Politi i Haab om at faa sin anholdte Fader frigivet. Da han naaede hen til Afspærringen foran Shellhuset, var der Sammenstimlen, hvilket efter Opslag paa nogle Skilte er forbudt. Vagten affyrede nogle Skud, hvoraf 1 ramte Andersen i Maven. Han blev indlagt paa Kommunehospitalet.

Nye Arrestationer. Fra Vejle meddeles, at det tyske Sikkerhedspoliti har arresteret Planteskolebestyrer Palle Lund og dennes Hustru Inger Margrethe Lund, Konduktør Villy Skovgaard Steffensen, Skovvang, samt Gaardbestyrer Henning Friis-Hansen og Gartner Emanuel Iversen. De to sidstnævnte skal være sigtet for Opbevaring af Ammunition.

Tidlig Fredag Morgen blev der foretaget en Række Arrestationer paa *Sønderborgegnen*. Blandt de arresterede er en Del af Hovedbestyrelsen for Sønderborg Amts Idrætsforeninger, Lærer Bennedsen, Augustenborg, Postassistent Larsen, Augustenborg, Bestyrer Krogh, Egen Forsamlingshus, Gaardejer H. H. Witzke, Solbjerggaard, Gaardejer Jørgen, Mathiesen fra Ertebjerg, Mejerist Houberg, Tandslet, Løjtnant Dyre, Sønderborg. Endvidere var man ude efter Kaptajn Schack, Sønderborg, og Gaardejer Jørgen Gudemoos, Hundsløv, der imidlertid ikke var hjemme. Man har

351

Indtryk af, at denne Aktion er en Udløber af den Razzia, der blev foretaget her paa Egnen for en Maanedstid siden, i hvilken bl. a. Pastor Madsen, Sønderborg, Læge Gregers Jensen, Augustenborg, og Formanden for Sønderborg Amts Idrætsforeninger, Lærer Carl Petesen [i. e. Petersen], Hoholt, blev arresteret og ført til Frøslev.

Mystisk Husundersøgelse. Fredag Aften blev der ringet til en Nabo af Ingeniør A. Waltenstrøm, Pindehavevej [Pennehavevej] 3, Rungsted, og meddelt, at der sad en ung Kvinde kneblet og bundet i Ingeniørens Ejendom. Vagtværnet blev alarmeret og fandt Husassistenten Grethe Rasmussen bundet og ved Siden af hende laa en bevidstløs Hund. Frk. Rasmussen fortalte, at der ved 11-Tiden var kommet 3 Mænd, hvoraf den ene havde Maskinpistol. Da Hunden forsøgte at bide dem, blev den slaaet i Hovedet med Pistolen. De 3 Mænd spurgte efter Waltenstrøms Vaaben, men da den unge Dame ikke kendte noget hertil, gennemsøgte de Huset tilsyneladende uden Resultat, saa gik de igen efter at have bundet Frk. Rasmussen. Waltenstrøm er ansat paa Dagmarhus.

Gentofte Vagtværn, som iøvrigt havde 8 Udrykninger sidste Døgn, blev Fredag Aften kaldt til Snerlevej 46, hvor Alarmsystemet var sat ud af Funktion og 9 Ruder slaaet ud. Huset tilhører en Mand ved Navn F. Køhler, der er i tysk Militærtjeneste, og hvis Kone for Tiden er i tysk Arbejdstjeneste. Der var ingen Mennesker, og Ruderne er tildækket.

Frederiksberg Vagtværn har intet at meddele.

Københavns Vagtværn intet udover det allerede omtalte.

Københavns Brandvæsen har haft 66 Ambulanceudrykninger, ingen særlige udover de ovenfor anførte.

Provinsen.

Helsingør: Oberst H. E. Christensen, Lundegade 17, ringede Torsdag Aften til det kommunale Vagtværn og meddelte at have Besøg af nogle Mænd, som angav at være fra det tyske Politi. Han bad Vagtværnet søge konstateret, om dette var rigtigt. Vagtværnet kom og konstaterede, at de paagældende tilhørte det tyske Politi, hvorefter Værnet trak sig tilbage. Der blev intet foretaget i Forbindelse med Husundersøgelsen. Iøvrigt har Tyskerne anholdt Arbejdsmand Ejnar Poulsen, Steenwinkelsvej 6. Han var ansat paa Gummifabrikken "Tretorn".

Aarhus: I Værkstedsbygningen Østergade 23 eksploderede Natten til Lørdag 6 Bomber. 3 revolverbevæbnede Mænd havde i Forvejen tvunget Arbejderne bort. Foruden Bygningen ødelagdes en halv Snes Biler. Skaden er anslaaet til ca. 100.000 Kr. Værkstedet, hvor der udføres Reparationer af Automobiles, tilhørte Hr. Richard Sørensen, Aarhus.

352

Odense: Torsdag Aften blev der ringet til Odense Teater, at der var udlagt Bomber i Bygningen. Der blev ikke fundet noget, men Fredag Formiddag foretog Brandkorpset en ny Undersøgelse af hele Teatret og fandt i Orkestergraven en ueksploderet Luftværnsgranat, hvortil der var fastgjort nogle Ledninger. En sagkyndig erklærer, at Granaten kunde bringes til Eksplosion, hvis der blev slaaet paa den. Den aflyste Forestilling var arrangeret af Foreningen "Norden".

Røver fanget paa Belysningsvæsenets Kontor. For nogle Dage siden var Belysningsvæsenet ude for et hold up, hvorunder et Par revolverbevæbnede Mænd tilegnede sig ca. 200 Brændselsrationeringsmærker. I Dag lidt før Kl.

11 indfandt 4 Mænd sig igen paa Belysningsvæsenets Kontor for paany at røve Brændselsrationeringsmærker. En ganske ung Assistent sprang ind paa den ene af Røverne, kværkede ham og drejede Armen rundt paa ham, da han forsøgte at gøre Brug af en Revolver. De 3 andre Røvere flygtede, medens den fangne blev holdt fast. Han havde et halvt Hundrede Brændselsrationeringsmærker paa sig og et Legitimationskort, som han selv fortalte var falskt. Røveren blev afleveret til Københavns Vagtværn. Nærmere Undersøgelse foretages.

Mandag den 30. Oktober 1944.

Lørdag Aften blev der rekvireret 3 Ambulancer fra Brandvæsenet til Istedgade-Kvarteret, hvor 3 Mennesker var blevet saaret under en tysk Razzia. Bud Gyldenkrone Matzen, Vesterbrogade 81, var ramt af 2 Kugler i Maven og havde flere Skudskaar i Benene. Kedelpasser Oskar Petersen, Straussgade 80, var ramt i Underlivet, og Arbejdsmand Kannof, hvis Bopæl ikke kendes, var saaret i Brystet. De 2 sidstnævnte førtes til Lazarettet paa Nylandsvej, men overførtes senere til Kommunehospitalet. De 3 Mennesker var alle blevet saaret paa Gaden.

Tysk Officer saaret. En tysk Oberleutnant blev Lørdag Formiddag saaret, da han kom gaaende uden for Rudolph Berghs Hospital. Han rammes i Laaret og blev bragt til Lazarettet paa Nylandsvej.

Visitationer i Sporvognene. Det tyske Politi foretog Søndag Kl. 14 til Kl. 17,30 Visitationer paa Sporvognene paa følgende Steder: Frederikssundsvej, Borups Allé, Jagtvejen, Rantzausgade, Tagensvej, Nørrebros Remise, Griffenfeldtsgade, Langebro, Markmandsgade, Artillerivej, Englandsvej, Christianshavns Torv og Istedgade. Visitationerne foregik enten paa den Maade, at Passagererne blev beordret ud af Vognene, hvorefter disse kørte videre, eller ogsaa visiteredes Passagererne inde i Vognene. Det var navnlig Mændene, man undersøgte, mens man gik mere lemfældigt frem overfor Damerne, idet man nøjedes med at undersøge deres Tasker. Enkelte Mænd blev holdt tilbage, af hvilke Grunde vides ikke.

353

Visitation paa Hovedbanegaarden. Kl. 19,15-19,45 Søndag Aften lukkedes Hovedbanegaarden for udgaaende Passanter, idet ingen maatte forlade Banegaarden, før de var undersøgt, derimod spærrede man ikke Adgangen til Banegaarden udefra. Disse Undersøgelser synes at være af samme almindelige Karakter som Sporvognsvisiteringerne.

Skudt ned under Jazzkoncert. I Restaurationen "Ølandshus"s Selskabslokaler paa Amagerbrogade blev tre unge Mennesker ved 23-Tiden Lørdag Aften skudt ned under en Jazzkoncert. Falcks Redningskorps hentede den 18-aarige Otto Svend August Rasmussen, Nørresøgade 13, der var dræbt af flere Skud og den 18-aarige Frank Herkild, Peter Hjortsvej 14, der ligeledes var dræbt. Begge førtes til Retsmedicinsk Institut. Endvidere blev Laurids Hansen, Stubmølle Allé 66, ført til Sundby Hospital med et Skudskaar i det ene Ben. De nærmere Omstændigheder ved Begivenheden er uklare.

Røveren fra Belysningsvæsenet flygtet. Det i Lørdags omtalte Røveriforsøg over for Belysningsvæsenets Udleveringskontor for Brændselsrationeringsmærker udviklede sig videre paa følgende Maade: Samtidig med at Vagtværnet blev tilkaldt for at afhente den fangede Røver, havde en tilfældig Tilskuer alarmeret det tyske Politi. Men Vagtværnet kom først og tog Manden med ind til Hovedstationen. Lidt senere kom 2 uniformerede Tyskere og forlangte at se den anholdtes Legitimationskort og ønskede desuden opgivet Navnet paa den Vagtleder, som havde foretaget Anholdelsen. Da dette var efterkommet, trak det tyske Politi sig tilbage. Under den fangnes Transport til Vestre Fængsel lykkedes det ham at slippe bort, da man passerede Halmtorvet. Han fik Døren til Bilen lukket op og forsvandt i Retning af Hovedbanegaarden. Siden har ingen set noget til ham.

Tysk Henvendelse til Vagtværnet. Lørdag Eftermiddag ringede Fru Else Brolykke, Frederikssundsvej 23, til KKV og fortalte, at hun og hendes Bror var blevet overfaldet af to Røvere, som var forsvundet med en Kuffert, indeholdende Cigaretter. Det lykkedes senere Vagtværn et at finde den ene af Røverne paa Gasværksvej; han havde tidligere haft en Revolver, men hævdede nu, at han havde mistet den. Umiddelbart efter at Manden var bragt til Hovedstationen ringede det tyske Sikkerhedspoliti fra Politigaarden og meddelte Overvagtmesteren, at man havde faaet Vidende om, "at Vagtværnet havde taget en Mand, der havde forsøgt Røveri i en Cigarforretning,

Gasværksvej 13", de ønskede at tale med den Anholdte, og anmodede om, at han blev holdt tilbage, til de kom. Manden var imidlertid straks blevet kørt til Vestre Fængsel. Fra det tyske Politi indfandt der sig to temmelig daarligt klædte Personer, hvoraf den yngste var Dansk, mens den lidt ældre var tysktalende. De

354

interesserede sig navnlig for at faa konstateret, om den Anholdte havde haft Vaaben paa sig.

Trusel over for Vagtværnet. Lørdag Eftermiddag henvendte en ung Mand sig paa Vagtværnets Hovedstation og spurgte, om man havde anholdt Fætteren, Frisør Helge Keil, Slagelsegade 16. Vagtværnet svarede, at den paagældende var anholdt for Tyveri og Overfald, men senere ført til Vestre Fængsel. Forespørgeren erklærede herefter, at han kom fra Shellhuset og ikke vilde finde sig i, at man arresterede Fætteren, der var udstyret med Pistol og tysk Legitimation. Vagtværnet henviste Manden til Udenrigsministeriet, hvortil han erklærede, at de danske Myndigheder var nogle Svin, som han ikke vilde tale med. Efter endnu nogle temmelig stærke Bemærkninger fjernede han sig efter at have vist det vagthavende Personale en Revolver.

Fundet saaret. Lørdag Aften ved 23-Tiden blev en saaret Mand fundet uden for Nationaltidendes Bygning, Ved Stranden 18. Han var ramt af et Strejfskud i Tindingen og kunde ikke give nogen Forklaring paa det skete. Falck blev tilkaldt, og den saarede kørtes paa Hospitalet.

Jalousidrama? Søndag Aften kaldtes Ambulancen til Koldinggade 12, hvor man fandt en Fru Carina Nielsen saaret ved Skud i Arme og Ben. En tilstedeværende tysktalende Mand havde faaet et Strejfskud i Maven. Senere paa Aftenen fandtes ved Serridslevvej bag Husarkasernen Vagtmand Theodor Nielsen, Mimersgade 10, liggende dræbt ved Skud gennem Hovedet. Hr. Nielsen er skilt fra ovennævnte Fru Nielsen. De nærmere Omstændigheder er ganske uklare; man mener, at Nielsen har skudt sig selv, men der er nogen Mystik om Skydevaabenet, som man ikke synes at have fundet.

Selv mord. Kaptajn Adolf Duhn, Amager Boulevard 128 A, har i Lørdags berøvet sig Livet ved Gas. Han blev fundet død i sin Lejlighed.

Ført til Frøslev. Det Danske Luftfartsselskabs Stationsleder i Kastrup Viggo Bache har siddet fængslet siden den 19. September, fordi intet Mandskab var til Stede ved den ordinære Berlinmaskines Ankomst den paagældende Dag. Alle havde forladt Arbejdet paa Grund af Politiaktionen. Han er nu overført til Frøslevlejren.

Revisor, Løjtnant Erik Knuthsen, der er Medlem af Repræsentantskabet for Løjtnant- og Kornetforeningen, og Assurandør Preben Petersen, Søn af den fhv. Departementschef i Statsministeriet, er ligeledes ført til Frøslev.

Ekspllosion i Radioforretningen. Efter Ekspllosionen i Forretningen Stjerne-Radio, Istedgade 31 - omtalt i Morgenbladene - fandt Brandvæsenet i Ruinerne Resterne af en eksploderet tysk Granat.

355

"Holdt op" i 2 Biografer. Søndag Aften ved 19-Tiden blev Kasserersken ved Windsor Biograf paa Peter Bangsvej "holdt op" og frastjaalet ca. 200 Kr., og Kl. 20,25 blev Kassereren ved Fasanbiografen, Nordre Fasanvej, holdt op. Udbyttet var der 1.000 Kr. For kort Tid siden blev Biografens Inspektør holdt op, da han var paa Vej til Bankens Døgnbox med Penge.

Ligfund. I 10-Meter-Bassin, Frihavnen, blev i Søndags fundet Liget af en ca. 35-aarig Mand. Han er endnu ikke identificeret.

Jernbanesabotage. Lørdag Aften eksploderede nogle Bomber i et Par Sporskifter paa Rangerterrænet paa Skanderborg Station. Sporskifterne blev sprængt i Stumper og Stykker. Al Rangering maatte om Natten foregaa under meget vanskelige Forhold ved Haandskiftning. Hovedsporene blev ikke berørt af Sprængningen, men da Rangeringen var saa vanskelig, blev der alligevel foraarsaget store Forsinkelser i Trafiken. Sprængningerne var

meget voldsomme, og i flere af Haverne og paa Gaderne i Sølyst-Kvarteret har man fundet store Stykker Jernbaneskiner og andre Sprængstykker.

Lørdag Aften eksploderede ligeledes et Par Bomber ud for Lokomotivremisen paa Baneterrænet i Aarhus. Nogle Sporskifter blev ødelagt, men i Løbet af et Par Timer lykkedes det at faa Skaden udbedret.

Søndag Eftermiddag blev et dansk Tog beskudt ved Østerild i Thisted Amt. Maskinen og nogle af de første Vogne blev gennemhullet, men der kom ingen Mennesker til Skade.

Togkontoret oplyser Mandag Morgen, at der har været en Eksplosion i en tysk Maskine, som stod i Maskindepotet i Aarhus. Paa Guldager Station har der været 2 Sprængninger i Indgangssporskifterne og endvidere et Par Sprængninger i Ballasten mellem Varde og Varde Vest.

Provinsen.

Kalundborg: Undtagelsestilstanden, som indførtes den 16. Oktober, er nu hævet. I Meddelelsen herom fra den tyske Værnemagt hedder det: Alle Rygter henholdsvis Meddelelserne i den engelske Radio om, at de saarede tyske Feldwebler skulde have afgivet Varselskud, er urigtige. Ved Undersøgelse af Feldweblernes Skydevaaben har det vist sig, at der ikke har været afgivet noget Skud med dem. Det er blevet fastslaaet, at ca. 5-10 mandlige Personer har været vidende om det planlagte morderiske Overfald. Det fremgaar heraf, at en Del af Befolkningen ikke staar paa Rettens Side, men føler sig solidarisk med dem, der er ansvarlige for Overfaldet. For Fremtiden vil de tyske Myndigheder rette sig efter disse Forhold.

Odense: Der har været Telefonbomber mod Teknisk Skole og mod Paladsteatret. Ingen af Stederne fandtes noget mistænkeligt.

356

Helsingør: Det tyske Sikkerhedspoliti har arresteret 2 Medlemmer af Helsingør Byraad. De paagældende, Anker Hansen og Rich. Larsen, er valgt af det uafhængige Arbejderpartis Liste.

Hundested: Fredag Morgen fandt der et Bombeattentat Sted paa Pensionatet "Skansegaard", som for Tiden er taget i Brug af Værnemagten. Attentatet mislykkedes, men det gav Anledning til en omfattende Razzia. En Tjenestekarl, Peter Petersen, Dyssekildegaard, fik et Skud i Maven.

Aarhus: Den i Radioen omtalte Brand i Lufttørringsvaskeriet, Enebærvej, menes at være paasat. Vaskeriet arbejder næsten udelukkende for den tyske Marine, og Ilden havde beskadiget et stort Lager af Marinens Drejls- og Undertøj.

Tirsdag den 31. Oktober 1944.

Gaderazziaerne. Gaderazziaerne er i de sidste Døgn fortsat. Mandag Aften var der saaledes Razzia ved B.T.s Hjørne ned til Kattesundet og paa Vesterbrogade mellem Stenosgade og Sct. Jørgens Allé. Begge Steder blev der trukket Skyttekæder tværs over Gaden og under Raabet "Alle zurück" rykkede de frem mod hinanden. Der fangedes ca. 100 Fodgængere, som i Passagen ved Vesterbros Teater blev undersøgt for Vaaben, ligesom de maatte vise Identitetskortet frem. Ved Undersøgelsen af Kortene sammenlignede Tyskerne med Lister paa adskillige maskinskrevne Ark, antagelig over efterlyste Personer. Det var iøvrigt vanskeligt at slippe ud efter Visitationen, da Soldaterne ikke kunde kende Forskel paa undersøgte og ikke-undersøgte. Under Aktionen var Sporvognstrafikken standset. Undersøgelsen efter Vaaben var meget omhyggelig, idet alle Lommer blev tømt. Der blev holdt en Del Mennesker tilbage; hvad der er sket med dem, vides ikke. Iøvrigt blev der foretaget Sporvognsrazzia i Store Kongensgade ved 23-Tiden.

Episode paa Bar. Mandag Aften opstod et større Slagsmaal paa "Rio" Bar, Frederikssundsvej 22. Slagter Christensen, Lundtoftegade 20, blev herunder skudt gennem Halsen. Københavns Vagtværn blev tilkaldt, men ved Ankomsten havde Deltagerne i Slagsmaalet trukket sig tilbage. I Mellemtiden var der fundet en Revolver med 9

skarpe Skud i Magasinet. Den blev afleveret til Vestre Fængsel, men umiddelbart herefter krævede Tyskerne den udleveret. De nærmere Enkeltheder vedrørende Oprinet er iøvrigt ret uklare.

Hold up paa Teknisk Skole. Paa Teknisk Skole, Hartmannsvej 24, Hellerup, indfandt Mandag Aften sig nogle revolverbevæbnede Mænd. De tog en Skrivemaskine, men da de var ved at trække sig tilbage, mødte de den intetanende Ingeniør Knud Gunnar Tisted Kjær, Svej-

357

gaardsvvej 6. Revolvermændene, som var maskerede, blev øjensynlig nervøse og affyrede et Skud mod Ingeniøren, som blev lettere saaret i venstre Overarm.

Voldshandlinger. Søndag Aften blev Pølsemand V. G. Sørensen, som har Stade paa Hjørnet af Tuborgvej og Strandvejen, holdt op af 2 unge Mænd, til hvem han maatte aflevere sine Penge, ca. 60 Kr.

Mandag Formiddag røvede nogle ligeledes revolverbevæbnede Mænd ca. 1200 Kr. fra Kassen i Restaurant "Olgasborg", hvis Indehaver er Restauratør J. C. Hansen.

Mandag Aften blev en midaldrende Herre holdt op af 3 Mandspersoner ud for Vodroffsvej 17. De forlangte hans Tegnebog udleveret, men den overfaldne satte sig til Modværge og forsvarede sig med sit Nøgleknippe. Det lykkedes ham at slippe bort fra Røverne.

Mandag Aften blev Bogholderske Ella Lohmann overfaldet paa Trappegangen til sin Lejlighed, Gl. Kongevej 103. Hun fik et kraftigt Slag i Hovedet med en Knippel, men kunde dog raabe om Hjælp, og Voldsmanden forsvandt saa omgaaende. Fruen maatte indlægges paa Frederiksberg Hospital.

Ekspllosionen i "Stjerne Radio". I Tilslutning til Ekspllosionen i "Stjerne Radio", Istedgade 31, gives nu yderligere følgende Oplysninger fra Vagtværnet: Fredag Middag kaldtes KKV til Istedgade, hvor man traf en ophidset Menneskemængde ansamlet. I en Opgang til Gasværksvej 15 paatraf man to Personer, som legitimerede sig med tysk Ausweis. Af Hensyn til deres Sikkerhed tog man dem med i Udrykningsvognen. Ved Bortkørslen med de to Mænd var Folk meget ophidsede og forsøgte at vælte Udrykningsvognen.

De to Mænd havde i Forvejen været inde i Stjerneradio og forespurgt, hvad Butikens Vinduesudstilling forestillede. Radioforhandler Nielsen havde sagt, at den ikke forestillede noget bestemt, men de havde derefter ødelagt Udstillingen. - Ekspllosionen skete næste Aften.

Endnu et "hold up". Mandag Aften blev Antikvarboghandler Christian Hansen holdt op af nogle bevæbnede Mænd. Det skete i hans Forretning H. C. Ørstedes Vej 40. Røverne tog ca. 200 Kr., som udgjorde Kassebeholdningen.

Ekspllosion. Sent i Lørdags Aftes fandt 2 Ekspllosioner Sted paa Sortedamsdosseringen [i. e. Sortedam Dossering]. Der observeredes to tyske Biler paa Stedet, men øvrige Oplysninger savnes.

Ligfundet i Frihavnen. Som tidligere omtalt er der i 10-Meter-Bassinet i Frihavnen fundet en død Mand paa ca. 35 Aar. Det oplyses nu, at han havde et tysk Ausweis paa sig.

358

Skinnesprængning. Togkontoret oplyser, at der Natten til i Dag manglede ca. 1/2 m Skinne paa Banelinien mellem Vordingborg og Klarskov. Der har formentlig fundet en Sprængning Sted. Skaden blev udbedret, og den har ikke givet Anledning til nogen Ulykke.

Natten mellem den 30. og 31. Oktober er der sket 8 Sprængninger i Sporskiftet paa Fylke Station ved Horsens. Det bliver nødvendigt at udveksle 3 Sporskifter. - Paa Grund af formodet Sabotage har Trafikken været indstillet paa Strækningen Brabrand-Mundelstrup, men er atter genoptaget.

Arrestationer. Paa *Tønder Seminarium* har det tyske Politi den 26. Oktober arresteret følgende Seminarieelever: Chr. Lund, Carstengsgade 15, Helge Møller Christensen, Leosallé 50, Poul Larsen, Nørregade 30 A, Anton Andresen, Horupsgade 1, Hans Krüger Sandal, Carstengsgade 5, samt Postassistent Richard Christensen, Horupsgade 21. En Maskinpistol med tilhørende Ammunition menes samtidig at være fundet paa Seminariets Loft og noget Sprængstof i Seminariets Tørvebeholdning.

I *Aabenraa-Sønderborg Amt* er arresteret: Arbejdsmand Chr. Kramer, Vesterbæk, Bov Sogn, Husmand Peter Hell, Lambjerg, Hørup Sogn, og Gaardejer Jørgen Larsen, Almstrup, Uge Sogn. Hos sidstnævnte blev der foretaget en indgaaende Husundersøgelse, der angaves at gælde Vaaben; der blev dog intet fundet.

Fra *Agerskov Kommune* i Haderslev Amt indberettes, at følgende er blevet arresteret: Lærerne Paul Sminge og Hans P. G. Flintholm Hansen ved Rangstrup Skole, samt Formand Svend Thorkild Hansen. De sidder, saavidt det er Sogneraadet bekendt, i Aabenraa.

I *Helsingør* er yderligere arresteret Oberst Holger Emil Christensen og Distriktsingeniør ved Vandbygningsvæsenet Aage Lund Hvalhof. Desuden skal der være anholdt 2 Reservebetjente paa Strødam ved Hillerød, og i *Esbønderup* Købmand Richard Emanuel Andersen, dennes Lærling samt cand. jur. Johan Fr. Gotschalck. Købmanden og Lærlingen blev dog løsladt i Lørdags.

Under en illegal Vaabentransport blev Sæbefabrikant Hansen, Sønderstrup ved Tølløse, arresteret af Tyskerne, der nu eftersøger Fabrikantens Svoger, en Mand ved Navn Dilling.

Ved en *Razzia* i *Taastrup* forleden blev han eftersøgt, men ikke fundet.

I Nordsjælland blev der navnlig i Dagene fra den 6. til den 10. Oktober foretaget mange Arrestationer. Blandt de arresterede i *Rungsted* og *Hørsholm* er fra denne Periode: Malersvend Ejner August Hansen, Sdr. Strandvej 14, Fisker Børge Jensen, Rungstedvej 27, Peter Igel, Rungstedvej 4, Tjener Gunnar Igel, Rungstedvej 4, Chauffør Helge Juhl

359

Jensen, Rungstedvej 6, Malerlærling Asger Juhl Jensen, Rungstedvej 6, Vægter Sofus Andersen, Hørsholmvej 57, Cigarhandler Svend Erik Kjeldsen, Olgasvej 5, Kontorassistent Poul Rønne, Vallerødgade 7, Grosserer P. M. Daell, Kokkedal, Murer Børge Christiansen, Hørsholmvej 10, Fotograf Max Larsen, Bolbrovej 40 A, Ole Larsen, Rungstedvej 25, Arkitekt March-Nielsen, Bolbrovej 4, Preben Bendsen, Gl. Vallerødvej 40 (løsladt igen), Kommis Jens Oluf Jensen, Rungstedvej 6, Købmandskarl Holger Bochart Johansen, Rungstedvej 6.

I *Holbæk* arresteredes Søndag Aften: Ingeniør Egidiussen, der er ansat paa A/S Hotaco.

Provinsen.

Holbæk: Søndag Aften omringede det tyske Sikkerhedspoliti Ejendommen Taastrup Nr. 29 ved Holbæk, som beboes af 3 Familier. Der opstod ifølge Indberetning til Udenrigsministeriet Ildkamp mellem en af Beboerne, den 25-aarige Støberiarbejder, Hans Chr. Mortensen og Tyskerne. Herunder ramtes Mortensen af et Skud i Overkæben. Han løb ind til sin Nabo, Arbejdsmand Laurids Jacobsen, men Tyskerne forfulgte ham, og han blev ramt af flere Projektiler. Han havde dog Kræfter til at slæbe sig tilbage til sin egen Lejlighed, hvor han døde ved Siden af Vuggen med sit 8 Maaneder gamle Barn. Hans Hustru overværede Begivenheden. Laurids Jacobsen blev under Kampen tilføjet et Slag med en Geværkolbe i Hovedet, men blev kun lettere saaret. Det tyske Politi førte Liget af Hans Chr. Mortensen med sig.

Slagelse: I Slotsbjergby, et Stykke udenfor Slagelse, fandt der Lørdag Aften ved 20-Tiden et Røveri Sted, idet to ukendte Mænd trængte ind hos Brugsforeningsuddeler Larsen og med Revolver i Haand tvang ham til at udlevere 1300 Kr. Uddeleren havde lige spist til Aften og sad alene i Stuen sammen med sin Hustru, da det ringede paa Hoveddøren til Privatlejligheden. Udenfor i Mørket stod to Mænd med hævede Revolvere. Den ene af dem krævede Penge, medens den anden under hele Episoden forholdt sig tavs. Da Larsen ikke omgaaende reagerede, udviste de begge en yderst truende Holdning, og Larsen maatte udlevere sin Tegnebog, der indeholdt 1300 Kr. og

nogle Checks. Røverne tog de 1300 Kr. og forsvandt. Slagelse Vagtværn blev straks alarmeret og foretog en indgaaende Eftersøgning, men uden Resultat.

Man sporede dem til et Hotel i Byen, men da de foreviste deres Legitimation, viste det sig, at de tilhørte Waffen SS, hvorfor man intet yderligere foretog sig.

Slagelse Vagtværn har telefonisk overfor Udenrigsministeriets Pressebureau erklæret Rigtigheden af ovenstaaende.

360

Aarhus: Søndag Aften skød en tysk Marinevægter ind blandt en Flok unge Mennesker, som mentes at have irriteret ham. En Smedesvend Børge Christensen, Vejlbj, blev saaret.

- I den senere Tid er der gentagne Gange blevet skudt paa det nye LB-Mandskab, naar de mødte til Tjeneste paa Kommandocentralen. Man har ingen Formodning om, hvorfra Skudene stammer. Der har endvidere fundet Tyveri Sted af Udrustning til LB-erne. Enkelte af dem har herefter nægtet at give Møde ved Flyvervarsling.

- Stiensens Autoværksted, Kirkegaardsvej 10, er blevet ødelagt ved 3 Bombeeksplosioner.

Brønderslev: Et Medlem af Værnemagten er blevet skudt ved de lokale Husvildeboliger. Han havde faaet et Mellemværende med Støberiarbejder Leon Christensen. Christensen havde forfulgt Soldaten med et Jagtgevær, og paa nært Hold ramte han Soldaten med 2 Skud. Soldaten blev ramt i Brystet og døde paa Stedet. Arbejdsmanden er forsvundet.

Haderslev: Oberstløjtnant Hj. Elmgreen, Hertug Hansgade, Haderslev, Chef for 3. Bataillon, er Fredag blevet anholdt af Tyskerne. Elmgreen havde ikke boet hjemme i den senere Tid, men var den paagældende Dag taget hjem, antagelig for at se til Lejligheden. Han var Chef for den Styrke, der forsvarede Sønderbro i Haderslev den 9. April 1940.

[360]

Onsdag den 1. November 1944.

Luftangrebet paa Aarhus. Tirsdag Formiddag Kl. 11,41 rettede en Snes engelske Maskiner et Bombeangreb paa Aarhus Universitetsby. Af Maskinerne var dog kun 6-8 bombeførende. Der dræbtes herunder ifølge Opgivelse fra den tyske Presseofficer ca. 110 Tyskere, hvoraf 90 er identificerede. Antallet af saarede kendes ikke, men har efter Ambulanceudrykningerne at dømme været stort. Tyskerne var netop forsamlede til Spisning, da Angrebet fandt Sted.

De dræbte Danskere er efter den foreløbige Opgivelse følgende: Tømrersvend Christian Jeremias Laursen, Falstersgade 7, Ewald Aabenhus, Adresse ukendt, Fru Installatør Paaske Petersen, Murer Anton Marius Andersen, Samsøgade 21, Tømrer Svend Jeppesen, Lundbyesgade, Kontorist Kalle Sørensen, Balagervej 70, Viby, Repræsentant Poul Helmer Jensen, Solsortvej 6. Desuden er der dræbt to uidentificerede Kvinder.

Der opgives endvidere at være 15 haardtsaarede Danske og et lignende Antal lettere saarede. En Del har kunnet føres til deres Hjem.

Fra *Udenrigsministeriet* foreligger i Dag følgende samlede Oversigt over Begivenhederne:

Kl. 11,41 blev der varslet Alarmitilstand, og knap to Minutter efter hørtes voldsom Motorlarm. Endnu inden Folk havde gjort sig klart, at det drejede sig om allierede Maskiner, lød de første Detonationer. Der

361

udspillede sig i den vestlige og nordlige Bydel ret panikagtige Scener, medens Mødrene fik deres Børn ind fra Legepladser og Gaarde.

Det opgives, at ca. en Snes Maskiner deltog i Angrebet, men det menes, at kun 6-8 har været bombeførende. Angrebet fandt Sted i tre Bølger, og der opgives ialt at være kastet 24 Bomber, deraf flere - maaske alle - 500 Pounds. Disse Bomber fordelte sig saaledes: I Universitetets Hovedbygning 6 Bomber (plus én Forsager), i Kollegium Nr. 1 og 2 en Bombe hvert Sted, i Kollegium Nr. 4, to Bomber, i Kollegium Nr. 5 en Bombe. I Langelandsgades Kaserne fem Bomber og to Forsagere, i en Villa paa C. F. Richsvej Nr. 5 en Bombe og i Villakvarteret Palludan Müllersvej-Chr. Wintersvej en Bombe. Endelig faldt to Forsagere i Universitetsparken.

Universitetets *Hovedbygning* er endnu under Opførelse, og der befandt sig en Del Arbejdere og tre Arkitekter i Bygningen, deriblandt Universitetets Arkitekt, C. F. Møller. Arkitekten og en Del Arbejdere befandt sig i Kantinen, da de første Bomber faldt og sprængte Aulaen. De løb mod Beskyttelsesrummet, og nogle af dem var naaet derned, da den næste Fuldræffer kom; denne ramte lige ved eller i Beskyttelsesrummet. To Arbejdere, der sad sammen med Arkitekten, blev dræbt. Selv kom Arkitekten i Klemme under nogle Bjælker. Han var imidlertid ved Bevidsthed og kunde gøre sig bemærket, da den første Hjælp kom. Da man fik ham befriet, viste det sig, at han bl. a. havde faaet det ene Ben brækket. Han var imidlertid ualmindelig koldblodig, og gav nøgternt Redningsmandskabet sine Ordre og Besked om, hvor andre laa begravet. De to andre Arkitekter, Carl Windelef og Max Boye Rasmussen blev saaret. Den sidste har dog atter kunnet udskrives. Der arbejdede mange Arbejdere paa Universitetet i disse Dage, men man ved ikke, hvor mange der var til Stede under Angrebet. Ambulancer kørte de saarede og dræbte over til det kun 100 Meter borte liggende Ortopædiske Hospital. Efter ca. 1 1/2 Times Arbejde maatte man regne med ikke at kunne finde flere i Live, hvorfor Arbejdet blev afbrudt, da der var Fare for, at en Del af Forsagerne var tidsindstillede; efter at disse var demonteret, blev Arbejdet fortsat. Under Demonteringen maatte et større Omraade evakueres, og Socialtjenesten oprettede Luftværnskvarter paa Skovvangsskolen, medens Hospitalets Patienter maatte forblive i Beskyttelsesrummene.

Kollegierne Nr. 4 og 5 var Hovedkvarter for Gestapo i Jylland. Disse Bygninger blev fuldstændig ødelagt. Det opgives, at Chefen for Gestapo i Jylland, Schwitzgibel, er dræbt, ligesom hans Næstkommanderende skal være omkommet. Det meddeles, at Bombardementet fandt Sted kort efter, at samtlige danske Fanger var ført til deres Fængsler for at spise, saaledes at der ikke skulde befinde sig danske Fanger i de sammenstyrtede Kollegier.

362

Ogsaa Kollegierne Nr. 1 og 2 blev stærkt ødelagt.

Langelandsgades Kaserne benyttedes af den tyske Værnemagt. Hele Kasernen er ødelagt, værst er det gaaet ud over Officersfløjen og et Depot mod Gaarden. Man regner med, at der ikke var mange Mennesker i denne Kaserne, da Bombardementet fandt Sted.

Der faldt en Bombe i en lille Villa C. F. Richsvej 5, tilhørende Elektriker Paaske Petersen. Han selv laa paa Kommunehospitalet, og hans lille Søn var i Skole, saa Fru Petersen var alene gaaet ned i Beskyttelsesrummet. Huset fik en Fuldræffer, og Fru Petersen blev dræbt under Ruinerne. En anden Bombe faldt i Villakvarteret tæt ved, hvor der anrettedes stor Ravage, men ingen Mennesker synes dræbt ved dette Bombe nedslag.

En af de engelske Maskiner blev ramt af Antiluftskytset og kom ned i Aarhusbugten. Besætningens Skæbne er ukendt.

Samtlige andre Bygninger i Universitetsparken og de omliggende Kvarterer led større eller mindre Skader, hovedsagelig blev Tage og Vinduer ødelagt.

Angrebet paa Jernbaner. Der blev ligeledes i Gaar rettet Angreb paa Jernbaner, hvorom Togkontoret giver følgende Oplysninger: Det personførende Tog, Afgang fra Silkeborg Kl. 10,55, blev beskudt af Flyvere lige uden for Hampen Station. Dræbt blev Gaardejer Martin Lauridsen, Givskov (el. Givskud) pr. Give og Medhjælper Harry Sørensen, Søndergade 30, Silkeborg. Lokomotivføreren, S. A. Knudsen, Brande, blev haardt saaret og afgik ved Døden umiddelbart efter Indlæggelsen paa Brande Sygehus. 7 Personer blev saaret, heraf Rejsebud Børge

Hansen, Ejstrupholm, saa alvorligt, at han maatte have det ene Ben amputeret. Han har det Tirsdag Aften efter Omstændighederne godt. Ogsaa en Fyrbøder, Niels Borch, Randers, blev saaret.

Et Godstog blev beskudt af Flyvere ved Ankomsten til Engesvang Station. Der kom ingen til Skade og skete kun ringe materiel Skade paa Toget. Telegraf- og Telefontraade beskadigedes.

En enlig kørende Maskine blev beskudt af Flyvere uden for Brande Station. Der kom ingen til Skade, og den materielle Skade er ringe.

En tom Tankvogn blev beskudt af Flyvere paa Bording Station. Der kom ingen til Skade.

Fra *anden Kilde* erfarer Udenrigsministeriets Pressebureau, at Flyverne beskød et Tipvognstog i Wright, Thomsen og Kiers Brunkulsleje ved Nørre Visum. Man formoder, at Englænderne troede, at Lejerne var Befæstningsanlæg. Den 21-aarige ugifte Bremser Carl Jensen, Tirstrup ved Æbeltoft, blev dræbt paa Stedet, Lokomotivets Fører, Harald Jensen, København, saaredes lettere. Der faldt flere Brandbomber ved Bevling og Skarrild, især ved Chr. Bækgaards Ejendom, men Bomberne

363

eksploderede ikke. Under Angrebet ved Brande-Hampen gennemhullede en Serie Kugler et Vaskehus ved Brunkulsarbejder Jepsens Ejendom paa Herningvej. To Kvinder opholdt sig i Vaskehuset, men saaredes ikke, den ene fik et Chok. Maskinerne aabnedes ifølge denne Kilde ogsaa Ild mod Brande Station, hvor et Par Rangermaskiner blev beskadiget, men ingen Mennesker kom til Skade. Da Falck's Ambulancer paa Vej til Ulykkesstedet ved Hampen passerede Paarup Bakke, mødte de flere allierede Flyvemaskiner, der fløj lavt hen over Jorden, men de beskød ikke Ambulancerne, der begge var forsynede med røde Kors.

Anholdt. Priorinden for Assumptionsklostret paa Bernstorffsvej er blevet anholdt af Gestapo. - Endvidere er Korpsinspektør ved Statens civile Luftværn, Kaptajn Krieger, Helsingør, Tirsdag Aften blevet anholdt i sit Hjem og ført til København.

Dræbt. Tirsdag Aften ved 17-Tiden ringede 4 Mænd paa hos Fru Bjerredal, Fiolstræde 13. Da Fruen lukkede op, skød de, og hun dræbtes paa Stedet. Fru Bjerredal har været ansat paa Dagmarhus.

Attentat. Der forøvedes Tirsdag Aften Attentat mod en Sønderjyde, Dekorator Møller, Bjarnesvej 84 i Vanløse. Der blev ringet paa hos ham, og hans unge Søn lukkede op. I det samme trængte 5. Mand ind og skød paa Dekorator Møller, som var kommet tilstede i Entréen. Han blev ramt i Maven og Laaret. I alvorlig medtaget Tilstand blev han ført til Bispebjerg Hospital.

Forsøg paa Bortførelse. Søndag Aften, ved 23,30-Tiden hørtes Skrig fra en Kvinde ud for Ejendommen Torvegade 50. Hun var sammen med sin Søster og nogle unge Mennesker kommet gaaende inde fra Byen, da 2 uniformerede Mænd pludselig greb hende og slæbte af med hende. Skrigene blev hørt af 2 Vagtværnsfolk fra et Privatværn. De gav med deres Fløjte Signal til de øvrige Vagtværnsfolk i Kvarteret, men i det samme kom en civilklædt revolverbevæbnet Mand til og holdt de to Vagtmændsfolk op, gennede dem ind i Gaarden til "Ved Volden" og gav dem samtidig Besked om at forholde sig i Ro. Efterhaanden var de øvrige Vagtværnsfolk og en Del af Kvarterets Beboere kommet til, og de fulgte paa Afstand Bortførelsesforsøget. Den unge Pige blev slæbt med ned ad Prinsessegade i Retning mod Baadsmannsstræde. Et godt Stykke paa den anden Side af Kirken slap de uniformerede Mænd imidlertid den unge Dame, formentlig fordi der var kommet en stor og højst interesseret Menneskemængde til. I Mellemtiden var der ringet til Københavns kommunale Vagtværn, som under de foreliggende Omstændigheder dog ikke kunde gribe ind. Endvidere havde man ringet til det tyske Politi. Der kom ogsaa en lille Personbil paa Rekognoscering, men da var de uniformerede Mænd borte, og Bilen forsvandt igen. De to unge

364

Damer, den forulempede og hendes Søster, blev fulgt hjem af Folk fra det lokale Vagtværn.

Stjaalet Pengekasse med 7.000 Kr. Tirsdag Aften ved Lukketid dukkede 3 revolverbevæbnede Mænd op i Møbelforretningen Sundevedsgade 21. Indehaveren og hans Ekspeditrice blev holdt op. Mændene forsvandt med Pengekassen, som indeholdt ca. 7.000 Kr.

Saaret under "hold-up". Ved Middagstid Tirsdag indfandt der sig nogle revolverbevæbnede Mænd i Valby Maskinfabrik. To af dem henvendte sig til Vagtmanden i Taarnet, V. Gregersen, Bredahlsvej 15, og truede med at smide en Bombe op i Taarnet, dersom han ikke kom ned. Han kom herefter ned og blev tvunget til at vise Vej til det Sted, hvor Vaabnene opbevaredes, men da de befandt sig midt i en lang Gang, vendte Gregersen sig pludselig mod den ene Mand og greb hans Vaaben. Den paagældende raabte: "Jeg overgiver mig". Hans Kammerat vendte sig imidlertid øjeblikkelig mod Gregersen og skød ham i Benene. Sabotørerne forlod herefter Fabrikkens Omraade. Vagtmanden blev indlagt paa Rigshospitalet.

Gaderazziaerne. Tirsdag Aften var der paany Razzia paa Hovedbanegaarden og i Kvarteret deromkring.

Togattentater. Tirsdag Aften blev der ifølge Meddelelse fra Togkontoret foretaget en Sprængning mod et tysk Enhedstog mellem Stilling og Skanderborg. Tenderen blev afsporet med bageste Trock. Der er nu Venstresporskørsel mellem Skanderborg og Stilling. - Natten til idag er 3 Sporskifter sprængt og en Indkørselsmast beskadiget paa Løsning Station. - Paa Alling Station sprængtes 2 Sporskifter, og desuden konstateres en Sprængning paa Hovedsporlinien. Toggangen maatte indstilles, men ventes at blive genoptaget idag til Formiddag. Paa følgende Strækninger har Toggangen været indstillet som Følge af formodet Sabotage: Daugaard-Vejle, og paa Fyn Holmestrup-Odense og Holmestrup-Tommerup.

Brandvæsenets Ambulance maatte Natten til Onsdag Kl. 0,45 hente en tysk Soldat, som paa Fælledvejens Politistation havde skudt sig i venstre Fod. Ogsaa i Shellhuset hentede man en Mand (en SS-Mand), som havde skudt sig i venstre Ben. Begge de saarede blev indlagt paa Nylandsvej Lazaret.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 68 Ambulanceudrykninger.

Frederiksberg Brandvæsen og Vagtværn: Intet at berette.

Gentofte Brandvæsen og Vagtværn: Intet at berette.

Københavns Vagtværn heller ikke noget særligt i Nattens Løb.

365

Provinsen.

Tarm: Tirsdag Aften nedbrændte Tarm Stole- og Møbelfabriks store Trælager, hovedsagelig bestaaende af Krydsfiner. Mange af de færdige Møbler blev ogsaa ødelagt. Branden menes at være paasat.

Aarhus: Om den, tidligere omtalte Sabotage mod Automobilværkstedet Kirkegaardsvej 10 gives nu følgende yderligere Oplysninger: 6 Sabotører ankom til Værkstedet, de 4 gik ind, medens de 2 holdt Vagt uden for. Arbejderne blev holdt op, og fik først Lov til at forlade Bygningen, da de fire Mand havde anbragt Bomberne. Da Arbejderne saa, at Sabotørerne anbragte en Bombe et saadant Sted, at en Beboelsesejendom i Baggaarden ikke kunde undgaa at blive ødelagt ved Eksplosionen, gjorde de Mændene opmærksom paa dette, hvorefter Bomben blev anbragt et andet Sted i Virksomheden. I Baggaarden løb en Del Børn og legede; ogsaa disse blev fjernede, inden Arbejderne og Sabotørerne forlod Værkstedet. Ved Eksplosionerne blev Værkstedet fuldstændig raseret, og der udbrød Brand. Der ødelagdes nogle Biler; Skaden anslaaes ialt til mellem 50.000 og 100.000 Kr.

Torsdag den 2. November 1944.

Antallet af dræbte Danskere ved *Luftangrebet paa Aarhus* er nu opgjort til 17, desuden er der paa Kommunehospitalet indlagt 25 saarede. Af de dræbte er yderligere identificeret: Ellen Hansen, Møllevvej 39 (eller Møllevangsvej 34); Elly Jensen, Silkeborgvej 19, Murer Anders Kristian Jørgensen, Peder Skramsgade 42, Murer

Harald Jørgensen, Stadionallé 9, Knud K. Olesen, Arbejdsmand Søren Marius Sørensen, Guldbergsgade 141, Else Johanne Johansen, Klostergade 70, Elektriker Evald Severin Sørensen, Borupsgade 18.

Det er godtgjort, at Gestapocheffen for Jylland, Schwitzgibel, er dræbt, idet man Onsdag Formiddag har fremdraget hans Lig blandt Ruinerne. Ogsaa hans Næstkommanderende, Rothenburg, er dræbt. Fra tysk Side bevares Tavshed med Hensyn til Antallet af dræbte, ligesom der intet foreligger oplyst om dræbte Danskere i Kollegium 4 og 5. Dels har der her opholdt sig en Del Danskere i tysk Tjeneste, dels formenes der ogsaa at have været nogle danske Fanger.

Episode paa Linie 19. Da en Linie 19-Sporvogn Kl. 11,25 Onsdag Formiddag passerede Nr. 8 B i Rantzausgade, lød en Række Skud inde i Bivognen. En Mand styrtede ud fra Forperronen og faldt med Hovedet ind mod Fortovet. Vognstyrelsen og en Konduktør saa ham svinge med en Revolver, som imidlertid senere er forsvundet. Manden var ramt af flere Skud i Maven, men kunde dog opgive Adressen: Shellhuset. Han

366

blev saa i Brandvæsenets Ambulance kørt til Lazarettet paa Nylandsvej. Manden er den tidligere *Politibetjent Rudolf Petersen*, en nær Ven af den tidligere dræbte Sillemann.

Der synes at være en Del Mystik omkring Episoden. Saaledes har det tyske Sikkerhedspoliti efterlyst Liget af en Mand, som skulde være dræbt under Skudvekslingen ved samme Lejlighed, hvilket man dog ikke fra dansk Side kender noget til. Brandvæsenet mødte med to Ambulancer, da Meldingen lød paa, at der var flere saarede, men da Ambulancerne kom frem, var kun den haardtsaarede Rudolf Petersen paa Stedet. Det tyske Sikkerhedspoliti hævder imidlertid, at der virkelig er skudt en Mand i Forbindelse med Attentatet.

Gaderazziaerne fortsætter. Atter Onsdag Aften blev der foretaget Gaderazziaer, bl. a. ved Svanemøllen, paa Frederiksberg og ved Enghave Plads. Saavidt man har kunnet faa oplyst, drejer det sig om Visitationer af tilsvarende Art som tidligere.

Ukendt Politimand dræbt. Brandvæsenets Ambulance hentede Onsdag Aften Kl. 22,52 en ukendt Politimand, som var dræbt ved Skud i Brystet. Udrykningen var til Gudenaavej 35, og Liget blev bragt til Lazarettet paa Nylandsvej. De nærmere Enkeltheder savnes.

Revolverrøveri paa Kafe? Københavns Vagtværn blev Onsdag Aften Kl. 22,30 alarmeret til Kafe "Bauer" i Viborggade, hvor et Revolverrøveri skulde være under Udvikling. Da Vagtværnets Udrykningshold kom til Kafeen, var denne besat af "Sommerfolk". Vagtværnet trak sig straks tilbage.

Vagtværnet raabt an ved Dagmarhus. Da en af Vagtværnets Patrouiller sent Onsdag Aften gik forbi Dagmarhus langs den uafspærrede Del paa Vestre Boulevard, blev der raabt inde fra Afspærringen: "Det er Vagtværnet. Forsvind øjeblikkelig, eller Vi skyder." Raabet kom fra en Gruppe Mennesker, som stod inde blandt de parkerede Biler bag Afspærringen. I Fremtiden lægger Vagtværnets patrouiller Ruten om ad Vestervoldgade [i. e. Vester Voldgade], saaledes at de ikke kommer i Nærheden af Dagmarhus.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Døgn 53 Ambulanceudrykninger.

Frederiksberg Vagtværn rykkede Onsdag Aften ud til et større Slagsmaal paa Restaurant "Du Prop", Fuglevangsvej 14, hvor der blev foretaget et Par Anholdelser.

Frederiksberg Brandvæsen, Gentofte Brandvæsen og Gentofte Vagtværn har intet særligt at berette.

367

Priorinden løsladt. Den anholdte Priorinde for Assumptionsklostret paa Bernstorffsvej er atter blevet løsladt.

Togkontoret har i Dag til Morgen intet særligt at berette.

Arrestationer. Natten til Onsdag arresterede det tyske Politi 3 Medlemmer af *Vordingborg* Borgerværn, Købmand Hans Petersen, Barber Friman Nielsen og Bogbinder Breuning. - I *Haderslev* blev Overbetjent J. Munk, Jels, Mandag Middag anholdt af det tyske Feldgendarmmeri. Tyskerne tog Overbetjentens Tjenestevogn med. Muligvis skyldes Anholdelsen, at han efter Politiets Opløsning skal have benyttet sit Automobil til forskellige Køreture. I *Haderslev* Amt er endvidere anholdt Hans Ejnar Ludvigsen, Skodborg. Han menes at have overtraadt et Paabud om ikke at komme paa de af hans Marker, der er inddraget i de tyske Arbejder. - Mandag og Tirsdag har Tyskerne foretaget Razziaer i Varde. Der er atter arresteret nogle af Byens Borgere, men de nærmere Oplysninger mangler endnu.

*125.000 Kr. røvet under Transport fra Banken til Raadhusets Hovedkasse.
De to Raadhusbetjente med Pengene førtes ud til Utterslev
Mose, hvor Røveriet afsluttedes.*

Under dramatiske Omstændigheder blev der i Formiddags ved 10,15 Tiden røvet 125.000 Kr., som var under Transport fra Privatbankens Raadhus-Afdeling til Københavns Kommunes Hovedkasse. Pengetransporten udførtes af to Raadhusbetjente, som giver følgende Fremstilling af Røveriet.

- Da vi var ud for Industribygningen og passerede forbi en Bil, som holdt stille med aabne Døre, blev der stukket en Revolver i Siden paa os. "Vil De staa ind i Bilen," blev der sagt. Da vi vægrede os ved at efterkomme Ordren, blev der tilføjet: "Ja, det er sgu Alvor." Vi blev saa tvunget ind i Bilen, hvor der foruden Chaufføren var to Mand, de aktive ved Røveriet. Den ene af disse førte Ordet, og naar han henvendte sig til den anden, skete det i et fremmed Sprog, vistnok Engelsk. Bilen kørte forbi Hovedbanegaarden ned gennem Vesterbros Sidegader og endte ved en Bro ude i Utterslev Mose. Pengetasken var i Mellemtiden blevet stukket ned i en Sæk. Forinden Røverne kvitterede os, spurgte de, om vi havde 10-Ører. Vi havde tre 10-Ører paa os, og dem maatte vi ogsaa aflevere. Til Gengæld stak de os 10 Kroner med den Bemærkning: "Saa, nu kan d'Herrer køre hjem igen."

Noget nøjagtigt Signalement af Røverne har Raadhusbetjentene ikke kunnet give, ligesom de heller ikke kan give nærmere Oplysninger om Vognen, da de ved Hjemsendelsen fra Utterslev Mose blev kommanderet til at se lige ud og ikke vende sig om paa den første Strækning.

368

Fredag den 3. November 1944.

Direktør J. Havemann dræbt. Torsdag Aften er Direktør J. Havemann, Indehaveren af Havemanns Magasin paa Vesterbrogade, blevet skudt i sin Villa, Nyvej 9. Frederiksberg Vagtværn, som blev tilkaldt en Timestid efter at Drabet havde fundet Sted, oplyser, at der er anvendt 11 mm Kugler, som formentlig maa hidrøre fra en Maskinpistol. Familien har over for Vagtværnet opgivet, at man var samlet i Vinterhaven, da en Rude blev slaet ind. Grosserer Havemann rejste sig for at foretage nærmere Undersøgelse og rullede Mørklægningsgardinet op. I det samme blev han ramt af et Skud i Hjertet og faldt død om. Direktør Havemann var 74 Aar.

Tysk Politi hos Direktør F. E. Jensen. KL. 2,45 i Nat blev Frederiksberg Vagtværn ringet op af Direktør F. E. Jensen fra dennes Embedsbolig ved Statsradiofonien. Der var ringet gentagne Gange paa Døren og sagt, at det var det tyske Politi. Da der senere blev stukket et tysk Politi-Legitimationskort ind gennem Brevsprækken, og Direktøren var klar over, at han virkelig stod over for det tyske Politi, lukkede han op. I Mellemtiden var Vagtværnet kommet til Stede, men blev afvist ved Indgangsdøren med en Bemærkning om, at "den Affære skal vi nok selv ordne". Til Morgen oplyses, at Henvendelsen ikke gjaldt Direktør F. E. Jensen, men dennes Søn, som ikke var til Stede. Det tyske Politi truede en Overgang med at anholde Direktør F. E. Jensen selv, men nøjedes dog med at gennemse Lejligheden. Familien vidste ikke noget om Sønnens Opholdssted.

Revolveroverfald paa Enghavevej 152. Som omtalt i Morgenbladene blev Ejendomsinspektør Larsen og Familie Torsdag Aften overfaldet af revolverbevæbnede Mænd i deres Lejlighed, Enghavevej 152. Københavns Vagtværn blev tilkaldt og opgiver udover, hvad der staar i Bladene, at en af de revolverbevæbnede Mænd efterlod sin Hat (brun) og Brillen. Han beskrives som ca. 175 cm høj, mørkt Haar, og iført mørk Regnfrakke. Umiddelbart efter at Vagtværnet var kommet til Stede, ankom ogsaa Sommerfolk, hvorefter Lederen af Vagtværnets Udrykningshold samlede sit Mandskab og kørte tilbage til Hovedstationen efter at have gennemgået Gaarden.

Paa Udkig efter tidligere Politimænd. Torsdag Eftermiddag er Overbetjent Munkholm anholdt paa Hovedbanegaarden. Det oplyses i denne Forbindelse, at der skal være Folk paa Hovedbanegaarden, som holder Udkig efter forhenværende Politimænd og eftersøgte Personer.

Arresteret. Direktør i Københavns Ejendoms-Forvaltning D. G. Diemer er Fredag den 27. Oktober blevet anholdt i sit Hjem i Skodsborg. Han

369

menes nu at være overført til Vestre Fængsel. - Desuden er tidligere Kontorist i Luftværnet, Undergruppchef Mikkelsen, Fælledvejens Brandstation, blevet arresteret. Han sigtes for at have været i Forbindelse med en Del allerede anholdte Personer, som siges at have raadet over et hemmeligt Vaabenlager. Hermed menes, at Sigtelsen fra tysk Side gaar ud paa Besiddelse af Vaabenlager.

Revision af Adressekort. I sidste Uge tilstillede det tyske Politi Folkeregistreret 200 Personadresser, som man ønskede kontrolleret. Undersøgelsen viste, at de paagældende alle var tidligere straffede og nogle af dem efterlyst af vort eget Politi. Siden har der kun været Forespørgsel paa ganske enkelte Personer, som ogsaa er tidligere straffede. I Lørdags stilledes man imidlertid over for en ny Situation, idet en Gestapo-Mand henvendte sig til Kontorchef Kjeld Johansen og forlangte selv at faa Adgang til Registret, hvad man pure nægtede ham med det Resultat, at Manden truede. Først vilde Gestapo-Manden ikke sige, hvilket Navn han søgte, men gik senere med til at opgive det til Kontorchefen. Det viste sig, at den paagældende slet ikke var registreret her. Meddelelse om Episoden er tilstillet Indenrigsministeriet.

Fundet dræbt. Torsdag Aften blev der fundet en arbejdsklædt Mand dræbt paa Jernbanestien Nord for Klampenborg. Han var dræbt ved 4-5 Skud i Brystet, havde ingen Papirer paa sig og er endnu ikke identificeret.

Luftangrebet paa Aarhus Universitetsby. Blandt de saarede Danske ved Luftangrebet er ogsaa Kjeld Helweg Larsen, der har været ansat ved "Fædrelandet".

Det oplyses, at der stadig arbejdes med Udgravningsarbejde i Ruinerne af Kollegierne 4 og 5, hvor man i Løbet af Onsdagen skal have fremdraget Ligene af 15 Danskere. Luftangrebet har krævet sit 18. Offer blandt Aarhusianerne, idet Tømrer Hilmer Michael Ancher, Gertrud Rasks Vej 1, er død af sine Kvæstelser. De øvrige saarede med Undtagelse af en enkelt befinder sig efter Omstændighederne godt.

Jernbanesabotage. Om hvad der er sket paa det danske Jernbanenet Natten til i Dag giver Togkontoret følgende Oplysninger:

Kl. 22,45, Aarhus Ø-Station: Sporskifterne 3 T 13 og 17 er sprængt, 8 Skinner skal udveksles. Kl. 22,30, Aarhus H-Station østlige Plads: Hjerdestykkerne i Sporskifterne 634, 635, 636 A og B og 668 sprængt. Forbindelserne Aarhus H-Aarhus Ø/Aarhus Havn spærret. Der indlægges midlertidige Sporskifter. Trafiken Aarhus H til Aarhus Sydhavn ventes genoptaget Kl. 9. For Eftersyn af Sporene har Trafiken til og fra Aarhus Rangerbanegaard været indstillet til Kl. 0,30 og Trafiken til og fra Aarhus H mod Nord til Kl. 2,20 og mod Syd til Kl. 3,05. Baade Aar-

370

hus Ø og Aarhus H-Stationer blev forud underrettet om, at der var anbragt Bomber paa Jernbanens Omraade, Aarhus Ø-Station af en bevæbnet civil Mandsperson, Aarhus H-Station ved en anonym Opringning fra Byen.

Endvidere er paa Troldhede-Kolding-Vejen Jernbane sket Sprængning mellem Stakroge og Sandet. Privatbanen venter Trafiken genoptaget Kl. ca. 7.

Røvet Tøjet paa den overfaldne. Skibsbygger Ratlef, boende Sct. Paulsgade 53, blev ved 1,30-Tiden i Nat overfaldet i Klerkegade, slaaet i Ansigtet og delvis frarøvet det Tøj, han havde paa. Den overfaldne Skibsbygger blev kørt til Kommunehospital.

Københavns Vagtværn har anholdt en Person ved Navn Erling Andersen, der paa Spiserrestauranten "Osborne" er blevet genkendt som Deltager i et hold up mod Kommunalarbejder Viggo Jensen, Frederiksberg Bredegade. Kommunalarbejderen blev ved denne Lejlighed frarøvet 250 Kr.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 50 Ambulanceudrykninger.

Provinsen.

Haderslev: Amtslæge Lauritzen er blevet anholdt af Gestapo og ført til Kolding.

Aalborg: Onsdag Aften skete der Eksplosioner i Kedelsmedien paa Aalborg Værft. Der var anbragt Bomber i 3 Kedler, og Eksplosionerne var saa voldsomme, at de tykke Jernplader blev fuldstændig flænget. Der anrettedes ogsaa betydelig Skade paa selve Kedelsmedien, men ingen Mennesker kom til Skade. De 3 Kedler skulde, efter hvad der opgives, afleveres til et andet dansk Værft.

Aarhus: Torsdag Formiddag blev Arbejderne paa Frederiksberg Autohandel, Jærgaardsgade 101, holdt op af 3 revolverbevæbnede Mænd. Der blev udlagt 4 Bomber, hvoraf de 3 eksploderede og anrettede Skade paa nogle Biler. Den fjerde eksploderede ikke.

- Torsdag Aften eksploderede en *Krudtbombe paa Loftet* i Ejendommen, Volden 18, hvor der bor 3 Familier. Fru Rudolf Nielsen havde i Forvejen hørt to Mænd gaa oppe paa Loftet og set dem skyndsomst forsvinde. Hun opdagede i det samme Bomben med den rygende Lunte og naaede lige at faa advaret Husets øvrige Beboere, saa de kom væk inden Eksplosion skete. Der anrettedes betydelig materiel Skade. Man mener, der er Tale om en privat Hævnmagt.

Esbjerg: De 80-90 Arbejdere paa Esbjerg Tovværksfabrik blev Onsdag Aften holdt op af 2 maskerede Mænd, der var bevæbnet med Maskin-

371

pistoler. Arbejderne blev dirigeret ned i Beskyttelsesrummet, hvorefter den ene af Mændene anbragte en Bombe i Virksomhedens Transformatorstation, som sprang i Luften.

Aarsagen til Sabotagen var formentlig, at Tyskerne længe havde insisteret paa at faa ført en Ledning til Højspændingsnettet netop gennem denne Transformator. Herimod var der protesteret fra Fabrikens Side, da man frygtede Sabotage.

Silkeborg: Tirsdag Aften blev de tyske Telefonledninger overskaaret ved Stadion Allé. Der kom omgaaende stærkt tysk Mandskab til Stede, og der foretoges gennemgribende Razziaer i Kvarteret. Alle Fodgængere blev kropsvisiteret, og Biler blev standset og gennemsoget.

Horsens: Onsdag Aften skete en Eksplosion, som hørtes over hele Byen. Det har dog ikke været muligt at finde Eksplosionsstedet. Man mener, at Bomben er sprunget et Sted paa den store aabne Plads mellem Emil Møllers Gade og Horsens Banegaard. En Del Ruder knustes, og en Del Sprængstykker er gaaet ind i Husene, men ingen Mennesker er kommet til Skade.

Grindsted: Det tyske Sikkerhedspoliti har arresteret en yngre Gaardejer, dennes Tjenestekarl samt den 60-aarige Overlærer Sørensen, Grindsted. Gaardejeren og Karlen havde hjulpet en tysk Desertør til at faa civile Klæder, og Overlæreren, der kan Tysk, skal have fungeret som Tolk.

- Under den første Razzia for 3 Uger siden blev ogsaa anholdt Fru Ingeniør Lundsgaard, Grindstedværket. Fruen er for nogle Dage siden blevet løsladt.

Endnu en Eksplosion i Aarhus. Torsdag Kl. 13 skete endnu en Bombeeksplosion i Aarhus. Den indtraf i Bülow & Co.'s Værksteder paa Trøjborgvej. I Forvejen havde Sabotørerne raadet Kvarterets Beboere til at lukke Vinduerne op for ikke at faa Ruderne knust.

Anholdelsen af Kaptajn Krieger. Kaptajn Krieger, der forleden blev indsat i tysk Fængsel Syd for Helsingør, har forespurgt det tyske Politi, hvad der var Aarsagen til Anholdelsen. Der er svaret, at dette først kan oplyses om nogle Dage. Man mener dog, at der ikke er Tale om alvorlige Beskyldninger.

Lørdag den 4. November 1944.

Razzia paa Raadhuspladsen. Fredag Eftermiddag Kl. 16 startede det tyske Politi en omfattende Razzia paa Raadhuspladsen. Alle Gader blev spærret i Udmundingen til Raadhuspladsen, og al Sporvognstrafik stand

372

set. Alle, der var paa Pladsen, ogsaa Arbejderne i Bunkersudgravningerne, blev drevet sammen ved Pipers Hjørne ved Jernbanegade, og her samledes snart en betydelig Mængde Mennesker. Hver enkelt blev visiteret og maatte forevise Legitimationskort. Saa vidt vides blev ingen tilbageholdt, og det lader til, at der ikke er fundet noget mistænkeligt. Razziaen foraarsagede betydelige Forstyrrelser i Trafikken, da det var lige ved Begyndelsen af Myldretiden. Paa alle Linier holdt lange Rækker af Sporvogne, saaledes ad Nørrevold [i. e. Nørre Vold] helt op forbi Nørreport. Trafikken begyndte at komme igang igen efter en halv Times Forløb, men der gik et Par Timer, inden Sporvognstrafikken var nogenlunde normal, og saa sent som ved 18-Tiden var Sporvognene mere overfyldt end sædvanlig.

Ogsaa andre Steder i Byen var der Razziaer, saaledes paa Østergade ved Ny Østergade, ved Holmens Kanal, paa Hjørnet Skindergade-Klosterstræde, paa Toftegaardsplads [i. e. Toftegårds Plads] og i Lyrskovgade.

Nye Arrestationer. Der foreligger nu en officiel Indberetning om, at det tyske Politi den 21. Oktober har foretaget følgende Arrestationer i *Aarhus*: Maskinarbejder Kaj Aage Andersen, Niels Hartvig Sehested Bach, Arbejdsmand Egon Christensen, Arbejdsmand Evald Vorbæk Due, Smed Carlo Emanuel Hansen, Hjælpearbejder Willy Hjarsbæk, Arbejdsmand Harry Fogsgaard Holm, Arbejdsmand Kaare Jensen, Arbejdsmand Martin Kristian Jørgensen, Arbejder Eduard Karow, Arbejder Knud Erik Karlsen, Arbejder Christian Rasmussen og Havnearbejder Harry Edvard Sørensen.

Det indberettes videre, at tre Personer er løsladt: Gartnerne Willy Justesen og Amdi Worm samt Stentrykker Olsen. - I *Masnedsund* Lørdag den 28. Oktober anholdtes Arbejdsmand Carlo Christensen, Gl. Jernbanestation, og Arbejdsmand Alfred Frederik van der Wehle, Overnatningsbygningen.

Fra *Skelskør* meldes, at Inspektøren paa Gigtsanatoriet er anholdt af Gestapo, efter at der Natten til Onsdag havde været Husundersøgelse hos ham.

Fra Sogneraadsformanden i Førslev er indberettet, at Gestapo Natten til Tirsdag har foretaget Husundersøgelse paa Børnehjemmet *Holsteinsminde* og derefter anholdt Forstander Hjerminde og samtlige 5 Lærere; Aarsagen menes at være at de har haft Kendskab til Vaabenlagre.

I *Varde* er Politikontorist Grønhøj arresteret Natten til den 1. November. Fra *Vejle* er indberettet, at det tyske Sikkerhedspoliti i Ugens Løb har arresteret 11 Personer i Kommunen. Man kender endnu ikke deres Navne. - I Sorø har Gestapo Natten til Onsdag anholdt Realskolelærer Leth. Aarsagen til Anholdelsen er ikke bekendt, men staaer muligvis i Forbindelse med, at Lærer Leth er et fremtrædende Medlem af Terrænsportsforeningen. - En Indberetning fra *Aabenraa-Sønderborg Amt* med-

373

del, at Hans Ejnar Noysen, boende i København, er blevet arresteret unde [i. e. under] et Besøg i Løjt Sogn. Endvidere har det tyske Sikkerhedspoliti eftersøgt Forpagter Claus Christensen, Lavensby, og Formand for Ungdomsforeningen Gaardejer Mathias Matthiassen, Lunden. Begge var dog forsvunden.

Løsladt. Læge A. Gullestrup, Give i Vejle Amt, Planteskolebestyrer Palle Lund, Vejle, Vognmand Christian Jensen, Vejle, og Direktør Sommerfeldt, "Philips Radio", København, er blevet løsladt.

Røveriet paa Rodekontoret. Om det i Morgenbladene omtalte Røveri paa Rodekontoret, Parkstykket 5, kan yderligere oplyses, at Kontoret i Forvejen havde faaet Mistanke om, at et eller andet var i Gære, og det var derfor, man havde tilkaldt de 4-5 Mand fra Vagtværnet. Røveriet udviklede sig nogenlunde som beskrevet i den officielle Fællesmeddelelse til Bladene. Den anholdte Røver er overgivet til Statsadvokaten.

Pastor Sandbæk saaret. Der vil formentlig i Løbet af i Dag blive udsendt en Liste gennem Røde Kors over de Danskere, der er blevet dræbt eller saaret i *Aarhus Universitets* Kollegie 4 og 5. Det vides, at Pastor Sandbæk er haardt saaret, endvidere oplyses, at to Kvinder fra Hammel, en Moder og Datter, er mellem de dræbte. Man har Fredag fremdraget yderligere tre Omkomne i Kollegiernes Ruiner, saaledes at det samlede Antal Dræbte her nu opgaar til 18. Herunder er formentlig ikke blot Danske i tysk Tjeneste, men ogsaa nogle Fanger, idet disse formentlig ikke, som først antaget, var ført bort i Frokostpavsen, men vistnok opholdt sig i Kældrene. Det oplyses Fredag Aften, at de tre saarede Arkitekter har det daarligt. Arkitekt Windeleff er stadig bevidstløs, det samme gælder Arkitekt Boye Rasmussen, og begges Tilstand er alvorlig. Universitetsarkitekt Møller har to Gange Fredag faaet Blodtransfusion, men man nærer Tvivl om, at han kan overleve Ulykken. Tømrer Jeppesens Tilstand betegnes som haabløs.

Persontrafikken paa de tyske Rigsbaner. Nordschleswigsche Zeitung skriver Fredag, at den tyske Rigsbanedirektion i Hamburg har bekendtgjort, at der fra den 5. November og indtil videre ikke kan finde Persontrafik Sted paa Jernbanerne inden for Rigsbanedirektionens Omraade, herunder altsaa ogsaa Slesvig-Holsten. Orlovstog er dog undtagne.

Sprængning af Jernbanespor. Togkontoret oplyste til Morgen, at to Sporskifter paa Pjedsted Station Nord for Fredericia blev sprængt Fredag Aften. Samtidig fandt Sprængninger Sted paa begge Spor mellem Pjedsted og Fredericia. Nogle Skinner maatte udskiftes, og Trafikken indstilles hele Natten.

374

Stort Tyveri under Opklaring. Den 27. Oktober blev ved et Indbrud i Fabriken Ginge stjaalet store Mængder af Raasæbe. Paa Grundlag af et anonymt Brev til Fabrikken er det formentlig nu lykkedes at naa frem til Tyvekosterne. I Gladsaxe har man anholdt Vognmanden, som kørte for Tyvene; han hedder Svend Aage Sigfred Larsen og bor Mosevej 30. Over for Vagtværnet paastaar han imidlertid, at han havde ladet sig hyre i Beruselse, men i hans Garage har man siden fundet et Oplag af Raasæbe i Tønder og andre Varer, som stammede fra Tyveriet paa Ginge. Vognmanden blev arresteret i Vagtværnets Kælder, men brød siden ud. I Aftes blev der i samme Sag foretaget en anden Anholdelse. Det drejer sig om en tidligere straffet Arbejdsmand.

Han har nægtet sig skyldig, men er blevet indsat i Arresten paa Blegdamsvej.

Vagtværnet i København, Gentofte og Frederiksberg har intet særligt at berette fra Nattens Løb.

Det samme er Tilfældet for *Brandvæsenets* Vedkommende i de tre Kommuner. Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 48 Ambulanceudrykninger. Ingen skudt eller saaret.

Provinsen.

Aarhus: En beruset tysk Underofficer skød Torsdag Aften paa Spadserende paa Storetorv. Cigarhandler Mortensen, Klostertorvet 3, og Kobbersmed Sørensen, Silkeborgvej 34, blev haardt saaret. Det menes, at de er stødt sammen med Soldaten i Mørket.

Slagelse: Borgmesteren i Slagelse har telefonisk meddelt Udenrigsministeriet, at der i Byen er oprettet en Patrulje af Schalburgkorpset paa ca. 35 Mand. Patruljen giver sig kun af med at kontrollere Automobilkørslen, navnlig om Køretilladelserne er i Orden. Patruljen optræder hovedsageligt paa Landevejene uden for Byen, men har i enkelte Tilfælde optraadt i Købstaden.

Svendborg: Torsdag Aften blev der kastet en Haandgranat eller anden Sprængladning ind hos Ingeniør S. F. Andersen, Troense. Dagligstuen blev fuldstændig ødelagt, men ingen Mennesker kom til Skade, da Familien netop var gaaet til Ro i Soveværelset paa 1. Sal.

Mandag den 6. November 1944.

Pengerøveri fra Kommunen. I Fredags blev der foruden Røveriet fra Rodekontoret, Parkstykket 5, begaaet et Røveri, hvorved der blev stjaalet ca. 5.000 Kr. fra Stadsingeniørens Direktorat. Tre Mand fra Kommunen ankom i Taxabil til Stadsingeniørens Direktorats 8. Vejdistrikt,

375

Møntmestervej 6, med Lønninger. De blev alle tre holdt op sammen med Taxachaufføren og frarøvet de medbragte Penge. Røveriet blev udført af tre revolverbevæbnede Mænd.

Fundet skudt. Natten til Søndag blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Langdraget 1 ved Grøndals Parkvej, hvor. to Mennesker, en Mand og en Kvinde, var fundet skudt i Hovedet. Manden var død, hvorimod Kvinden endnu levede, da Ambulancen kom til Stede. Ingen af dem er blevet identificeret.

Saaret i Saxogade. Lørdag Aften blev Vognmand Hansen, Ellebækgade 49, skudt ud for Saxogade 66. Han blev ramt i Munden, Halsen og det højre Ben. I stærkt medtaget Tilstand blev han bragt til Kommunehospitalet.

Sabotage. Lørdag Eftermiddag skete der en Eksplosion i Johnson Larsens kemiske Fabrikker "National", Frederik d. VII's Gade 26. Den største Del af Virksomheden blev ødelagt af Brand. Aarsagen til Eksplosionen er endnu ikke konstateret, men det menes, at det drejer sig om Sabotage.

Saaret i Slotsgade. Sent Lørdag Aften blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Ejendommen, Slotsgade 9[.] En Mand fra Baggesensgade 28 med Efternavnet Jensen var blevet skudt i venstre Side. Han blev kørt til Rigshospitalet.

Episode paa Vagtværnets Hovedstation. Ved 11,30-Tiden Søndag Aften traf nogle Folk fra Københavns Vagtværn paa Hjørnet af Rantzausgade og Struenseegade en Familie i Slagsmaal. Familien, som var for hjemadgaaende, bestod af Havnearbejder Axel Willy Halle, Struenseegade 37, Hustru og 16-aarige Søn. De havde indbyrdes beskyldt hinanden for at være Stikkere og Tyve og havde ogsaa henvist til den tyske Værnemagt og Shellhuset. Familien blev taget med ind paa Vagtværnets Hovedstation, men da det hele havde Karakter af et privat Opgør, afviste Vagtværnet Sagen. For at hindre videre Slagsmaal, blev de implicerede løsladt enkeltvis; Manden gik først, dernæst Sønnen og sidst Konen. 5 Minutter efter at den sidste var blevet sendt afsted, kom et Hold paa ca. 12 tyske Politisoldater, som efter at have sat et Maskingevær i Stilling i Farvergade forlangte at faa Adgang til Stationen, da de ellers vilde sprænge Porten. Porten blev straks lukket op, og tre Politisoldater kom ind i Kommandorummet sammen med Manden, der havde alarmeret det tyske Politi. Det viste sig, at Tyskerne havde faaet den Opfattelse, at Vagtværnet var i Færd med at løslade nogle Sabotører. Det hele havde udviklet sig saa hurtigt, at der ikke havde været Tid til Henvendelse til Magistraten eller Udenrigsministeriet, men Overvagtimesteren maatte

376

handle efter Konduite. Han forklarede Tyskerne, at det hele drejede sig om Familiestridigheder, som man havde afvist herfra. Tyskerne blev ogsaa hurtigt klar over, at der forelaa en Misforstaaelse, og trak sig tilbage sammen med Anmelderen.

Brand i "Faste Batteri". Søndag Eftermiddag udbrød der Ild i en 10 x 30 m stor Træbarak paa "Faste Batteri" ved Artillerivej paa Amager. Barakken benyttes af Værnemagten og var fyldt med Fourage og forskelligt Inventar. Da Ilden var paa sit højeste, eksploderede en Staalbeholder. Ingen Mennesker kom til Skade.

Københavns Brandvæsen havde i Vagtdøgnet, der sluttede Søndag Morgen, 70 Ambulanceudrykninger og i det følgende Vagtdøgn 55.

Gentofte Vagtværn har Søndag Eftermiddag anholdt en Mand ved Navn Finn Prehn, Vesterbrogade 109, og en Dame med ukendt Adresse, Marian Lund, der gik og rodede i Ruinerne af den sprængte og afbrændte Ejendom, Strandvejen 184, og opgav, at de havde faaet Tilladelse hertil af Kriminalrat Kopf. Det tyske Politi blev underrettet og afhentede de 2 Personer. Der oplystes intet om, hvorvidt de 2 Personer skulde have faaet en saadan Tilladelse.

Vagtværnet har iøvrigt i det sidste Døgn haft ualmindeligt travlt. Der er forekommet flere Indbrud og Tyverier af Penge og Smykker, og desuden har der været en Del Slagsmaal.

Højesteretssagfører holdt op. Til Frederiksberg Vagtværn anmeldte Højesteretssagfører H. C. Fischer Møller Lørdag Eftermiddag, at han Kl. 11,30 var blevet holdt op af 3 Mand paa Vagtelvej og frarøvet sit Legitimationskort og Penge. Den ene af Røverne havde Revolver.

Fundet død. Ejeren af Boghandelen, Frederiksberg Allé 13, er blevet fundet død i sin Forretning. Der er afgivet Rapport til Statsadvokaten.

Drabet paa Revisor Nissen. I Morgenbladene i Gaar omtaltes Drabet paa Revisor Nissen, Broholms Allé 38. Ud over Meddelelsen i Bladene kan oplyses, at den paagældende nærede tyske Sympatier.

Razzia paa Klampenborg Station. I Gaar Kl. 14,20 rykkede ca. 150 Politisoldater ind paa Klampenborg Station, som blev besat. Toggangen fortsattes normalt, men alle Rejsende blev visiteret. Kl. 15,04 forlod Politisoldaterne igen Stationen, uden at der var blevet foretaget nogen Anholdelse.

Arrestationer. I *Nykøbing Falster* foretog Gestapo i Fredags en Razzia, hvorunder blandt andre anholdtes Prokurist A. Wilhelmsen, Nykøbing Dampmølle, og Møllens Maskinmester Harry Jensen. Desuden blev an-

377

holdt en Del unge Mennesker, men man ved endnu ikke, hvem de paagældende er. Et Forlydende om, at Biskoppen var hentet, dementeres, men Biskoppens Gartner er blevet anholdt. I *Aalborg* er i det sidste Par Døgn anholdt Typograf Carl Johan Hansen, Aalborg Stiftstidende, Lagerforvalter Jens Sig. Nielsen, Smidthsvej 9, Lindholm, Cigarhandler Høy-Christensen, Lindholmsvej, Lindholm, Thomas Lauritz Nielsen, Elisabethsvej 1, Hasseris, Ove Nielsen, Eriksvej 6, Nørre Sundby, Anders Sørensen, Vestergade 47, Nørre Sundby, Christian Peter Christiansen, Søndergade 15, Skive.

Endnu en højtstaaende Gestapomand omkommet. Fra Aarhus meddeles yderligere, at foruden Gestapochefen og hans Næstkommanderende Rothenburg er ogsaa en højtstaaende Gestapo-Embedsmand ved Navn Werner omkommet. Den i Aarhus velkendte Gestapomand, Sønderjyden Johannsen var derimod forud for Angrebet forflyttet til Flensborg. Endelig dræbtes en højtstaaende Gestapo-Embedsmand, der netop var ankommet fra Frankrig for at afløse Schwitzgibel.

Jernbanesabotage. Søndag Kl. 19 skete en Sprængning under et tysk Transporttog mellem Kibæk og Trolldhede. En Aksel knækkede under Maskinen, og et Skinnestykke blev revet op. Trafikken kunde dog genoptages Kl. 23,55. - Trafikken mellem Ribe og Brøns var indstillet mellem Kl. 17,50-20,12 paa Grund af formodet Sabotage, og ligeledes mellem Ry og Skanderborg mellem Kl. 23,10 og 0,30.

Søndag Formiddag fandt en Sprængning Sted mellem Skanderborg og Stilling. Eksplosionen skete under venstre Spor, men ogsaa højre Spor blev beskadiget. 2 Skinner maatte udskiftes.

Lørdag Eftermiddag opdagedes to mistænkelige Mænd paa Banelinien ved Rislev paa Næstved-Ringsted Banen. Man fandt under en Viadukt to Pakker i Avispapir, hvorfra der stak Lunter ud. Næstved Brandvæsen og CBU blev underrettet, ligesom et Tog, der lige skulde til at passere, blev holdt tilbage. Det viste sig, at der var gravet Huller under to Bærepiller i Viadukten. Værnemagten kom til og fjernede Bomberne, der var tidsindstillet med et Urværk.

Fundet Sprængstof. Fredag Morgen blev Vagtværnet i Fredericia kaldt til Ejendommen Nørrevoldgade 26 - over for Købestævnet -, hvor Beboerne i Baggaarden havde fundet nogle mystiske Kasser. De 6 af Kasserne var tomme, hvorimod de 2 var fyldt med engelske Haandbomber, fyldte Magasiner til Maskinpistoler samt Sprængblyanter. Det antages, at Kasserne er bragt ind i Gaarden i Løbet af Natten og her omlæsset. Der er hørt Støj, men de paagældende Personer menes at være blevet forstyrret. Der er i Løbet af Natten hørt Skud i Nærheden af Banegaarden, og man sætter disse Skud i Forbindelse med Fundet. Tysk Militær har afhentet Kasserne.

378

Esbjergdamper forlist. Damperen "Phønix", som er paa 1800 Tons, forliste Lørdag Eftermiddag ud for Hurup Havn. Damperen, der var lastet med Salpeter fra Norge, var gaaet paa en Mine. Det lykkedes at redde Besætningen og sætte Damperen paa Grund ved tredie Revle.

Ført til Tyskland. Forfatteren Thomas Olesen-Løkken's Søn, Murer Kjeld Olesen, er ført fra Frøslev til Tyskland. Endvidere er Elektriker Poul Phringskov, Rørdal, overført til Tyskland. Han flygtede i sin Tid fra Frøslev, men blev atter paagrebet i Aarhus.

Løsladt. Kæmneren i Aars, Aage Christiansen, der er Kredsfører for "F. D. F.", er efter nogle Maaneders Ophold i Frøslev blevet løsladt.

Provinsen.

Aarhus: Presseofficeren, Töter, i Aarhus er rejst og blevet erstattet med Sonderführer Brammer, der tidligere har været beskæftiget i Censuren paa Hotel Kongen af Danmark.

- Lørdag Aften blev en ung Mand, Børge Richs, Aaboulevarden 39, ramt af et Skud, som blev affyret af en beruset Person ud for Restaurant "Centrum". Børge Richs blev saaret i det ene Ben.

Silkeborg: Den 21-aarige stud. theol. Kaj Andersen, Søn af Telefonmontør Andersen, Viborggade, blev Lørdag Aften dræbt af et Skud fra den tyske Vagtpost paa Toldboden. Det opgives, at han skal have forsøgt at fratage Vagtposten en Pistol.

Horsens: Den nyoprettede Trævarefabrik "Ebon" paa Sønderbro, hvis Indehaver er Andreas Eriksen fra Aarhus, blev Fredag Aften ødelagt ved Brand. Ilden menes paasat, da der, kort før Branden opstod, hørtes en mindre Eksplosion.

Odense: Gestapo foretog Lørdag Aften Razzia i Restauranterne Alcazar og Autocafeen i samme Ejendom. Ca. 200 Gæster blev visiteret, en Del holdt tilbage, men de fleste heraf igen løsladt.

Hillerød: En revolverbevæbnet Røver holdt Lørdag Aften Postmesteren op paa Græsted Postkontor. Udbytte, 2.315 Kr.

Tirsdag den 7. November 1944.

Dræbte. Mandag Aften ved 21,30-Tiden opstod Skudveksling paa Hjørnet af Vestergade og Larsbjørnsstræde. Herunder blev Assistent Stig Johnson, Havnegade 1, og cand. pharm. Damgaard, Classensgade 57, dræbt. Fra tysk Side hævder man, at de var Sabotører.

I Aftenens Løb var der iøvrigt Skyderi paa Frederiksberggade ud for Restaurant "Tosca", i Havnegade, i Store Kongensgade i Nærheden af

379

Amalienborg og paa Fælledvej. Paa Fælledvej blev der fortaget Razzia i Kafé "Den røde Maske". Endvidere var der Razzia i "Gold Digger" og i "Fattys Kro", Trommesalen.

Fundet dræbte. Paa Enghavevej ud for Nr. 60 fandtes Mandag Aften to Gestapomænd, der var dræbt ved Skud. De nærmere Enkeltheder kendes ikke.

Kørt ind i en Kolonne tyske Soldater. Ved 19-Tiden Mandag kørte en Taxavogn ind i en Kolonne tyske Soldater ud for Seruminstittet. Kolonnen var ikke afmærket ved Lys. Ved Paakørslen blev en Underofficer dødeligt kvæstet og to Soldater haardt saaret. De saarede blev bragt ind paa Seruminstittets Skadestue, hvor de straks kom under Behandling. Passagererne var en Herre og en Dame. Damen talte skiftevis Dansk og Tysk. Bilen væltede og brændte. De nærmere Enkeltheder savnes, da Vognens Passagerer forsvandt.

Medlem af D.N.S.A.P.'s Tremandsraad forsvundet. Inspektør Holger Johansen, Hovedbanegaardens Restaurant, er forsvundet. Der knytter sig den særlige Interesse til Hr. Holger Johansens Person, at han er Medlem af det Tremands-Raad, der efter Fritz Clausens Tilbagetræden leder D.N.S.A.P. Hr. Holger Johansen forlod Restauranten Søndag ved 24-Tiden for at tage til sit Hjem, men hertil er han ikke kommet og mødte heller ikke paa sit Arbejde i Gaar. Under disse Omstændigheder er hans Forsvinden blevet anmeldt til det tyske Politi. Først antog man, at han var bortført. Men det er siden konstateret, at han Søndag Aften har taget Afsked med flere Personer, og at han mod Sædvane har efterladt sine Nøgler i Restauranten. Efter alt at dømme er der Tale om en frivillig Forsvinden.

Drabet ved Grøndals Parkvej. Som omtalt i Gaar er der ved Langdraget 17 (i Nærheden af Grøndals Parkvej) fundet en Mand og en Kvinde skudt. Manden var død, og Kvinden dødeligt saaret, da Ambulancen kom frem. Siden er de skudte blevet identificeret som Redaktør Arthur Otto Bendixen og Hustru. Redaktør Bendixen har været Korrespondent til engelske Blade. Hans sidste Stilling er ikke kendt.

Razzia paa Kommunekontoret i Hvidovre. Det tyske Politi foretog Mandag Formiddag en Razzia paa Kommunekontoret i Hvidovre. Politiet holdt Kontoret besat hele Dagen. De medbragte en Liste med Navne og Adresser paa en Del af Kontorets Personale, og 17 af disse blev taget med, da man ud paa Aftenen forlod Kontoret, ligesom man fjernede noget Materiale fra Socialkontoret og Folkeregisteret. Hvorvidt nogen af de anholdte senere paa Aftenen er blevet frigivet, har ikke sikkert kunnet konstateres.

380

Færgeforbindelsen. Togkontoret oplyste i Dag til Morgen, at Færgeforbindelsen mellem Helsingør og Helsingborg indtil videre er standset paa tysk Foranledning.

Episode paa Vestebrogade. Ved Midnatstid blev *Københavns Vagtværn* kaldt til Vesterbrogade 54, hvor en af Beboerne ved Navn Nissen havde meddelt, at nogen forsøgte at sprænge Døren. Ved Ankomsten viste det sig at være det tyske Politi, som var i Virksomhed. Vagtværnets Folk gik atter ind i Vognen, men da de vilde køre, kom der nogle Mænd farende fra andre Biler. En raabte "Halt", en anden "Heraus", samtidig med at der blev affyret Skud. Da Tyskerne opdagede, at det var Vagtværnets Folk, fik de imidlertid Lov at køre.

Portier skudt. *Brandvæsenets Ambulance* hentede i Morges ved 6,45-Tiden en Portier Mogensen, som var blevet skudt i Ejendommen, Viktoriagade 4. Hans Bopæl er Nørrebrogade 39, 3. Han blev bragt til Kommunehospitalet med Skudskaar, men menes at være uden for alvorlig Fare.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 70 Ambulanceudrykninger.

Frederiksberg Brandvæsen og Vagtværn intet at berette.

Gentofte Brandvæsen heller intet at berette.

Gentofte Vagtværn har ligesom det foregaaende Døgn haft forskellige Udrykninger i Anledning af Tyverier og Smaaindbrud.

Ført til Frøslev. Den kendte Motorkører Holger Sønderup er overført fra Vestre Fængsel til Frøslevlejren.

Dræbt ved Skud gennem Døren. I Lørdags blev der ringet paa hos Vagtmand Carl Nielsen, Thorsbro Vandværk. Da Carl Nielsen lukkede op, saa han en Revolver blive stukket frem. Han smækkede hurtigt Døren til, men i det

samme blev der skudt igennem Døren, og han dræbtes paa Stedet. Det var Gestapo, som eftersøgte en Logerende ved Navn Kaj Rasmussen, hvilket viste sig, da de senere trængte ind i Lejligheden. Kaj Rasmussen var ikke hjemme, men Tyskerne medtog to Skrivemaskiner, der stod paa hans Værelse.

Angrebet paa Universitetsbyen i Aarhus. Der savnes stadig Underretning om den Skæbne, der er overgaaet danske Arresteranter i Kollegie 4 og 5. Der menes at have været 16 danske Arresteranter, og af disse menes 4 dræbt. Det opgives saaledes, at en Fru Philips fra København og Pastor Sandbæk skal være blandt de omkomne. Blandt de Danskere, der havde Arbejde i Kollegie 4 og 5, nævnes som Omkomne: Jenny

381

Ritaelse Jensen, Jutta Christensen, Chauffør Hans Friis Jensen, Fru Ellen Rigmor Andersen og hendes Datter, Ellen Margrethe Andersen, samt Arthur Randa. Endelig oplyses det, at Journalist Kjeld Helweg Larsen, "Fædrelandet", der fik begge Ben revet af og forskellige Kvæstelser i Hovedet, er død paa det tyske Feldlazaret.

Kartoteksrøveriet paa Folkeregistret i Aalborg. Om det i Morgenbladene omtalte Røveri af 200.000 Kartotekskort i Folkeregistret i Aalborg kan yderligere oplyses, at Byraadet Mandag Morgen skulde have haft et lukket Møde, hvori man skulde tage Stilling til en Henvendelse fra de tyske Myndigheder om Adgang til at faa visse Oplysninger i Folkeregistret.

De Mænd, som bortførte Kartoteket, lovede Kontorets Leder, at Kartoteket skulde blive leveret uskadt tilbage efter Krigen. Ogsaa Fotokopier af Kartoteket, der opbevares i en Box, blev fjernet. Det kan yderligere oplyses, at ingen af Byraadets Medlemmer ud over Borgmester Jørgensen havde Anelse om, hvad der skulde forhandles paa det lukkede Møde.

Mineeksplosion. Natten til Søndag er et Skib gaaet under i Farvandet mellem Skjoldnæs og Mommark, antagelig efter en Mineeksplosion, idet Skibet brækkede midt over. 9 Tyskere af Besætningen er stærkt forkomne indkommet til Havnen paa Ærø i en Pram. Skibet menes at have haft 100 Mand ombord. Den øvrige Besætnings Skæbne kendes endnu ikke.

I Fortsættelse af Meddelelsen i Gaar om Eksplosionsulykken, der ramte Damperen "Phønix" af Esbjerg, kan nu yderligere oplyses, at Damperen ikke direkte er stødt paa en Mine, men en Eksplosion i Nærheden var saa voldsom, at "Phønix" sprang læk og maatte sættes paa Grund. Der er nu paa Stranden mellem Dokkedal og Knarmou drevet en hel Del halve Svine- og Oksekroppe og Smørkasser i Land, og Fiskerne fortæller, at der i Havet udenfor driver store Mængder af Oksekroppe. Man regner derfor med, at et Skib er blevet minespængt ved den Eksplosion, som ogsaa skadede "Phønix", men nærmere Oplysninger savnes.

Provinsen.

Roskilde: En revolverbevæbnet, maskeret Mand tømte Søndag Aften Pengekassen paa Lille Værløse Station. Udbyttet var ca. 1.000 Kr.

- Lørdag Aften eksploderede to Bomber i Osted Savværk mellem Roskilde og Ringsted. Der opstod en Del materiel Skade, og i et nærliggende Gartneri knustes over 2.000 Ruder.

Næstved: Natten til Fredag blev Bagermester Henry Olsen, der kom gaende paa Gaden sammen med sin Hustru, antastet af to Mænd, der

382

forlangte at se deres Legitimationskort, idet de angav at tilhøre det tyske Sikkerhedspoliti. Bagermesteren havde Kortet i sin Pung, men da han tog den frem, blev den hugget af Røverne, som herefter forsvandt. Der var ca. 150 Kr. i Pungen. Kort efter blev Bagermester Gudmund Andersen, der ligeledes var paa Vej hjem sammen med sin Hustru, antastet af de to samme Personer. Fru Andersen fik dog Lejlighed til at kaste sin Mands Pung ind i en Villahave, saaledes at Røverne i dette Tilfælde ikke fik noget økonomisk Udbytte. - Paa Grundlag af de to

Bagermestres Signalement fandt Vagtværnet Fredag Aften Røverne. Vagtværnet maatte dog trække sig tilbage, da det blev truet med Revolvere. Men senere paa Aftenen kom Vagtværnsfolk atter ud for de to Mænd, som da fremviste et Ausweis fra det tyske Sikkerhedspoliti. De anmodede samtidig Vagtmændene og de mange Mennesker, som hurtigt havde samlet sig, om straks at forsvinde; da dette ikke skete i det Tempo, man ønskede, trak de Revolverne og affyrede flere Skræmmeskud.

- Krydsfinerfabrikken har været ude for et Forsøg paa Sabotage, men Sabotørerne blev overraskede og nøjedes med at smide en Aerolit-Bombe fra sig i en stor Spaansilo. Denne blev ødelagt, men Skaden var ikke større end at Virksomheden kan fortsætte uden Indskrænkning i Driften.

Rudkøbing: Ørstedes-Pavillonen er blevet overtaget af den tyske Værnemagt. Restauratricen Fru Christensen fik Besked om at flytte i Løbet af 8 Dage.

Kerteminde: En Godsvogn lastet med Træbarakker, som havde tilhørt det danske Militær, men nu skulde føres bort, er brændt paa Banegaarden.

Aarhus: To revolverbevæbnede Mænd trængte Mandag Eftermiddag ind i Helge Engkvists Maskinfabrik, Vejlbj ved Aarhus, og anbragte efter at have tvunget Arbejderne til at forlade Virksomheden 6 Bomber, der ved deres Eksplosion ødelagde samtlige Maskiner.

Silkeborg: Mandag Aften blev der begaaet et Mord i Resenbro, ca. 7 km øst for Silkeborg. En Bil kørte op foran et Hus, hvori den 46-aarige Svend Meulengracht Larsen boede til Leje i et Værelse. Mændene i Bilen kaldte paa ham, og da han kom ud paa Trappen, dræbte de ham ved et Skud gennem Nakken. Larsen var kendt for sin Forbindelse med det tyske Politi.

Randers: Politibetjent Gunnar Petersen, Pontoppidansgade 7, Randers, er Natten til Torsdag blevet skudt under mystiske Omstændigheder. Petersen har i nogen Tid været "under Jorden" og har været eftersøgt af Gestapo. Familien siger, det er Selvmord, og Zoneredningskorpset siger, det er et Vaadeskud, medens andre mener, at han er blevet skudt ned under Forsøg paa Modstand, da han skulde anholdes.

383

Herning: Natten til Mandag eksploderede en Bombe i Ejendommen Bredgade 41. Eksplosionen fandt Sted mellem Konditoriet "Trianon", der tilhører Konditor Th. Sørensen, og Brdr. Mortensens Slagterbutik. Der skete Skade paa begge Butiker, og Ruderne i Ejendommen og Nabobygningerne sprængtes.

Onsdag den 8. November 1944.

Brandvæsenets Ambulance blev i Aftes kaldt til *Enghavevej 58*, hvor der den foregaaende Aften var fundet to Gestapomænd dræbt. Meldingen lød paa, at flere Danske var dræbt eller saaret ved Skud fra Gestapofolk.

Da Ambulanceudrykningen naaede frem, kunde man ikke køre helt hen til Stedet, idet dette var afspærret af tyske Politisoldater. Saa vidt Ambulancefolkene kunde se i Lyset fra Ambulancernes Projektører, laa ca. seks Mænd dræbt paa Fortovet inden for det afspærrede Omraade. Det blev imidlertid ikke tilladt Ambulancefolkene at hente disse Mennesker, idet Politisoldaterne erklærede, at en Mordkommission fra Politigaarden først skulde foretage Undersøgelser.

Saa vidt det er oplyst ved Udsagn fra Beboere eller andre Vidner er der sket det, at Gestapo har afspærret et lille Omraade ved den nævnte Ejendom, og de Mandspersoner, der tilfældigt befandt sig her, blev kommanderet enten med Ryggen op mod Muren eller paa Maven ned paa Fortovet, idet de fik trykket Maskinpistoler imod sig. Derefter er de Paagældende formentlig skudt. Trafikanter, der kom til og opdagede, hvad der var paa Færde, forsøgte at undløbe, men der blev skudt efter dem, og adskillige ramtes. Disse Dræbte og Saarede fik man Tilladelse til at føre bort i Ambulance, medens de ca. seks dræbte inden for Afspærringen førtes bort af Tyskerne.

De danske Ambulancer førte to Dræbte, der var ramt af Skud i Hovedet, til Retsmedicinsk Institut. De havde ingen Papirer paa sig. To saarede, Helman Jensen, Gasværksvej 10 A og A. Olsen, Haderslevgade 31, førtes til Kommunehospitalet.

Ud for *Istedgade 84* ved Restaurant "Tunesia" blev Mekaniker Møgelvang, Valdemarsgade 2 St., og Bankbud Andersen, Revalsgade 1 A, ligeledes i Aftes dræbt ved Skud, som affyredes fra den anden Side af Gaden.

Ved *Vesterbrogade 63* ud for Biografen "Carlton" saaredes P. Nielsen, Valdemarsgade 31, i Brystet, og C. Svendsen, Estlandsgade 4, som ramtes i Ryggen. Den ene af de Saarede har forklaret, at der blev skudt ned ad Gaden, hvorfor han søgte Dækning i en Aabning. Paa Vej til Dækstillingen kom han ind i Lyset fra en Butiksrude. Ruden var slaaet ind, og der var sat Projektørlys paa inde fra. Da han stod i Lyset, rakte han Armene i Vejret, men alligevel blev han beskudt fra en Automobil, som kørte forbi.

384

I Dannebrogsgade ud for Nr. 4 blev i Aftes fundet en ikke identificeret Mand, som var dræbt. Han var skudt i Nakken og Brystet.

Mange Jernbanesabotager i Jylland. Den foreløbige Melding fra Togkontoret i Morges gaar ud paa, at der er begaaet en lang Række Sabotagehandlinger mod Jernbaner i Jylland. Man regner med 14 Tilfælde i det sidste Vagtdøgn. Det nævnes saaledes, at Kommandostationen i Bramminge og to Kommandostationer i Esbjerg skal være sprængt i Luften, endvidere er nogle Sporskifter i Fredericia sprængt.

Voldsmænd afstraffet paa Stedet. Københavns Vagtværn blev i Aftes alarmeret fra Baggesensgade 25, hvor en Dreng paa Gaden var blevet overfaldet af en beruset Voldsmænd. Da Vagtværnet kom til Stede, var en stor Menneskemængde i fuld Gang med at afstraffe Voldsmænd. Vagtværnet befriede Manden og satte ham ind i Vognen, medens Lederen af Udrykningsholdet foretog Afhøring af Drengen i en tilstødende Butik. Menneskemængden omkring Bilen begyndte efterhaanden at indtage en truende Holdning. Pludselig trak Manden en Revolver frem. og skød op gennem Bilens Loft. Derefter gik han ud af Vognen og ind paa Forsædet til Chaufføren, hvem han truede til at køre. Det lykkedes imidlertid for Chaufføren inden Starten at tage Revolveren fra Manden. Da Menneskemængden saa denne Episode, trak de Manden ud af Vognen for endnu en Gang at afstraffe ham. Lederen af Udrykningsholdet kom nu til Stede og gav Byvagterne Ordre til at benytte Stavene. Det lykkedes da ogsaa at faa den anholdte fri af Menneskemængden. Under Kørslen til Vagtværnets Hovedstation fortalte den anholdte, at han var Medlem af Vaaben SS, men han vilde ikke opgive sit Navn eller vise noget Legitimationskort. Vagtværnet tilbød, da det efterhaanden stod klart, at Manden havde Forbindelse med den tyske Værnemagt, at lade ham gaa, hvilket han dog afslog. Udenrigsministeriet blev underrettet, og Manden blev senere hentet af Gestapo. - Det er fra anden Side oplyst, at den anholdte i de sidste Dage har forbrudt sig over for flere Smaapiger. Han er Dansker.

Sabotørerne kørte med Kanonerne. En Lastbil fra Dansk Industri-Syndikat i Frihavnen blev i Gaar Formiddags standset af en halv Snes Sabotører. Det skete ved Flaskekroen paa Kjøgevej. Paa Vognen var 6 tyve-Millimeters Kanoner, som skulde ud til Mosede Batteri. Sabotørerne har aabenbart været helt inde i Hensigten med Transporten, for de spurgte, om "Skyde-Søren" (en Mand, der skulde indskyde Kanonerne) var med. Svaret var benægtende, men det oplystes, at han kom snart efter. Sabotørerne lod Bilen holde paa Vejen og satte sig roligt til at vente, mens de stadig holdt Mandskabet under Bevogtning. 45 Minutter efter kom "Skyde-Søren" sammen med to tyske Officerer. Ogsaa denne Bil blev holdt op, Tyskerne maatte forlade Vognen, hvorpaa Sabotørerne

385

kørte bort med begge Bilerne og Kanonerne. Det er ikke ganske klart oplyst, om "Skyde-Søren" blev taget med.

Rekonvalescenthjem beslaglagt. Marineintendantur Dienststelle har udstedt Dekret om Beslaglæggelse af Københavns Kommunes Rekonvalescenthjem ved Frederiksværk (Skjoldborg).

Stor tysk Nybygning ødelagt. Paa Odense Staalskibsværft er en stor tysk Nybygning til "Hansa" blevet ødelagt Natten til Tirsdag. Ved 2-Tiden trængte en Snes bevæbnede Sabotører ind paa Værftets Omraade og anbragte 2 store Bomber i Skibet, der laa ved Monterings-Kajen og var omtrent færdig til Aflevering. Bomberne var anbragt

baade midtskibs og i Agterstavnen. Ved Eksplosionerne blev Skibet totalt raseret og sank i Løbet af ganske kort Tid. Skibet var paa 5000 Tons, og dets Værdi efter Anskaffelsessummen var 2 Mill. Kr.

Arresterede. I Aalborg har Gestapo anholdt Jørgen Evald Bramskov Jensen, Danmarksgade 13, Nikolaj Christian Øhlholm, Maren Turisgade 1, og Sylvest Kornerup-Petersen, Gandrup. - I *Sønderborg* er yderligere arresteret Maskinbygger Georg H. Larsen (f. 1920), Frisørsvend Peter Christensen (f. 1921) og Arbejder Jørgen Hansen Elnef (f. 1913).

Færgetrafiken. Tirsdag Aften blev Færgetrafiken Helsingør-Helsingborg genoptaget.

Københavns Brandvæsen havde det sidste Vagtdøgn 57 Ambulanceudrykninger, deraf en Del til Enghavevej, Istedgade og Vesterbrogade i Anledning af de i det foregaaende omtalte Episoder.

Frederiksberg Brandvæsen og Vagtværn: Intet særligt at berette.

Gentofte Vagtværn meddeler, at der i Nat er forøvet Hærværk i Skovriderkroen, Møbelbetræk er skaaret i Stykker, Inventar ødelagt etc.

Provinsen.

Aarhus: Blandt de omkomne ved Bombardementet af Universitetet er en ung Haderslev-Pige, Frk. Elly Weiss, der tilhørte en nazistisk Organisation. Hun var indtil fornylig beskæftiget i Berlin.

Paa Østergades Hotel (den tyske Ortskommandantur) holdtes Søndag Eftermiddag en Sørgehøjtidelighed over Flyverangrebets tyske Ofre.

Aalborg: Som tidligere meddelt blev foruden Kartotekskortene i Folkeregistret ogsaa Fotokopier af Registerkortene ført bort. Dette er gaaet til paa den Maade, at to revolverbevæbnede Mænd holdt Kommunaldirektøren op og krævede udleveret Nøgler til Boxen med Mikrofotografierne. Der maatte tilkaldes en Funktionær med Nøglerne, men det

386

skete ganske ubemærket i Telefonen. Den ene af Mændene krævede. saa en Assistent med til Landmandsbanken for at aabne Boxen. Uden for Administrationsbygningen ventede den tredie Revolvermand. Turen gik nu til Landmandsbanken, hvor Assistenten fra Kommunekontoret bad om at faa Boxen aabnet. Dette formede sig derfor som en almindelig Ekspeditionssag, og i Løbet af et Øjeblik havde de to Revolvermænd faaet udleveret Mikrofilmene, der findes paa Ruller og ikke fylder ret meget. De forsvandt straks med Byttet, og Assistenten gik tilbage til Kontoret, hvor Kommunaldirektøren havde været holdt op af den ene af Revolvermændene, indtil han var sikker paa, at Bortførelsen var afsluttet.

Varde: Som tidligere meddelt er en Del af Byens Borgere blevet arresteret, efter at der, som det hed, var forøvet Attentat mod en 16-aarig Dreng i tysk Tjeneste. De arresterede er dog alle kommet paa fri Fod igen. Det viser sig nu, at Drengen selv har forøvet "Attentatet", idet han har skudt sig i Hovedet med et Jagtgevær. Han havde meldt sig frivilligt til Tjeneste paa Østfronten. Han blev dog ikke værre medtaget ved "Selvmordsforsøget", end at han nu af Tyskerne er blevet afsendt til militær Uddannelse.

Torsdag den 9. November 1944.

Københavns Vagtværn blev i Aftes kaldt til Trianglen, hvor nogle civile tysktalende Mænd gik og skød med Revolver. Vagtværnets Folk slog Revolveren fra den ene, som var beruset, og tog ham med hen til Udrykningsvognen, men da der i det samme kom uniformerede Tyskere til Stede paa Pladsen, kørte Vagtværnet straks bort med den anholdte uden at tage sig af de øvrige Revolvermænd. Den anholdte blev straks overført til Vestre Fængsel, hvad man gav det tyske Kriminalpoliti Meddelelse om, da der herfra senere blev stillet Krav om Udlevering af Manden. Vagtværnet blev senere paa Aftenen ringet op og meddelt, at Skydningen fortsattes paa

Triangeln, og at der skulde være nogle saarede. Der blev ligeledes anmeldt, at nogle Folk var frataget deres Ejendele og Legitimationskort, men da Vagtværnet vidste, at der var tysk Politi derude, foretog man sig intet.

I Aftenens og Nattens Løb var der atter Skyderi paa Vesterbro, men Ambulancerne har ikke haft Udrykninger i den Anledning, saa man er afskaaret fra at faa nøjagtige Oplysninger om, hvad der virkelig er passeret. Ligeledes meldes om Skyderi paa *Nytorv-Gammeltorv*, men heller ikke hertil har der været Ambulanceudrykninger.

To Dræbte identificerede. De to Mænd blandt de Dræbte paa Enghavevej, som førtes bort af danske Ambulancer, var Brødre. Den ene, C. T. Christensen, var hjemmehørende i Roskilde, men var paa Besøg

387

hos sin Broder, Svend Aage Christensen, Palnatokesgade 2. Den ud for Dannebrogsgade Nr. 3 dræbte Mand er identificeret som Kontrollør Hansen, Vesterbrogade 69.

Anholdelse paa Statistisk Kontor. Det tyske Politi indfandt sig Tirsdag paa Statistisk Kontor i Hans Nansens Gaard og anholdt Fru L. Silvio Fugl, desuden medtog man en Kontormedhjælper og en Assistent, som dog senere paa Dagen blev frigivet, medens de tyske Politifolk erklærede, at der var Grundlag for at tilbageholde Fru Fugl.

Frue saaret paa Vesterbros Torv. I Ejendommen Gasværksvej 5 blev der ved 14-Tiden Onsdag foretaget en Razzia, hvorunder Tyskerne skal have fundet en Del Hjelme etc. Fire Personer blev arresteret, mens een undslap. En Tysker forfulgte Flygtningen og affyrede nogle Skud. Et af disse ramte en Fru Ester Severinsen, Vigerslevvej 287 A, da hun vilde stige op i en Linie 16 paa Vesterbros Torv. Hun blev saaret i højre Laar og førtes til Kommunehospitalet.

Kørt ud i Fælledparken og plyndret. Da Per Steenberg Petersen, Tranevænget 10, ved Midnatstid var paa Vej hjem og befandt sig ud for den gamle Politistation paa Hellerupvej, anraabte han en Bil i den Tro, at det var en Hyrevogn. Bilen standsede ganske rigtigt, men ud steg en Mand med en Revolver og beordrede Hr. Steenberg Petersen til at stige ind. I Forvejen var der to Personer inde i Vognen. Selskabet talte gebrokkent. Bilen kørte herefter ind i Fælledparken, hvor Steenberg Petersen blev taget ud og ført hen til et Træ i Nærheden af en lille Sø. Man spurgte ham, om han ønskede at blive fundet i Søen den næste Morgen, skudt gennem Hovedet. De tre Revolvermænd plyndrede ham herefter for Overfrakke, Jakke, Ur, Penge (ca. 25 Kr.), og hvad han iøvrigt havde paa sig af Værdigenstande. Senere paa Natten gjorde Hr. Steenberg Petersen Anmeldelse til Gentofte Vagtværn.

Røvet 4.000 Kr. i Bank. Onsdag Eftermiddag foretog fire Mænd, udstyret med Maskinpistoler, et Røveri i Folkebankens Aalholm-Afdeling, Valby Langgade 221. Det lykkedes Bankbestyrer Garny at kaste en Skræmmepistol mod en af de store Spejlglasruder, som knustes. Herved samledes der Opløb udenfor, der gjorde Røverne nervøse; de opgav en Undersøgelse af Boxene og indskrænkede sig til at forsvinde med Kassen, der indeholdt ca. 4.000 Kr. De gik op i en mørk Bil, som holdt ved Fortovskanten, og kørte bort.

Hentet Sabotage-Vagts Revolver. I Aftes ringede to Mand paa hos Svend Bech, Ordrup Jagtvej 26 D. Hustruen lukkede op. Over for hende forlangte Mændene at faa udleveret Svend Bechs Revolver (Sv. B. er Sabotagevagt i Always Radio). Fruen udleverede Revolveren, men an-

388

meldte straks Episoden til Gentofte Vagtværn. Det lykkedes ogsaa Vagtværnets Folk at spore den ene af Mændene op, men da han truede med sin egen Revolver, kunde man intet udrette.

Bibliotekets Skrivemaskine fjernet. For nogle Dage siden kom en revolverbevæbnet Mand med Maske ind paa Kommunebiblioteket Vangedevej 33, hvor han holdt de to tilstedeværende Damer op og gik med Skrivemaskinen. Inden han gik, fik Damerne Besked om ikke at anmelde Sagen før efter to Dages Forløb, da de ellers vilde blive skudt. Derfor har Damerne først nu givet Meddelelse om Maskinens Fjernelse.

I *Gentofte* er der i Nat begaaet 5 Indbrud, deraf 3 i Guldsmedeforretninger og 2 hos Buntmagere.

Frederiksberg Vagtværn har i Nat anholdt 5 Tyve, som tidligere har begaaet Indhrud, 3 af dem har bestjaalet en Frimærkehandel paa Roarsvej.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Døgn 63 Ambulanceudrykninger.

Af Skudepisoderer hos Brandvæsenet kun registreret det ovenfor omtalte Tilfælde paa Vesterbros Torv.

Luftangrebet paa Universitetsbyen i Aarhus. Fra tysk Side bekræftes, at Pastor Sandbæk skal være dræbt under Luftangrebet paa Universitetsbyen. Ligeledes er dræbt en Broder til Kommunisten Thøgersen. Det hævdes ligeledes fra tysk Side, at det ikke har været muligt at finde Legemsdele i Ruinerne, hvormed man kunde identificere de paagældende.

De tre Arkitekter er i god Bedring og vil formentlig kunne udskrives i Løbet af kort Tid, Arkitekt C. F. Møller i Løbet af et Par Uger. Den tidligere Meddelelse om, at C. F. Møller var haardt medtaget, viser sig heldigvis at bero paa en for pessimistisk Bedømmelse.

To Ministrygere sænket. Et Hold Sabotører har sænket to Ministrygere paa Svendborg Skibsværft. Den første Eksplosion fandt Sted Onsdag Aften ved 18-Tiden, den anden ved Midnat. Det ene af Fartøjerne var en Nybygning, medens det andet Skib er blevet sænket engang tidligere og netop nu var blevet færdigrepareret paa Værftet.

Jernbanesabotage. Togkontoret meddeler, at der Natten mellem Onsdag og Torsdag er foretaget Sprængning af Hjertestykket i Indgangssporskiftet paa Fredericia Station. Paa Aarhus-Hesselager-Linien er begge Spor blevet sprængt et bestemt Sted. Bramminge Stations Kommandopost er blevet totalt ødelagt ved Bombeeksplosion, hvorunder en tysk Soldat blev dræbt og en anden saaret. Paa *Esbjerg Station* er Post

389

I og II fuldstændig ødelagt. Der er sket ialt 14 Sprængninger af Sporskifter og i Spor. Desuden er Nordre Vandtaarn væltet, og Kedelhuset ved Søndre Vandtaarn ligeledes væltet, saaledes at Vandtagning i Esbjerg er umulig. Da Vandtaarnet i Bramminge tidligere er ødelagt, kan Maskinerne heller ikke tage Vand her. Toggangen fra Esbjerg er som Følge af disse Sabotagehandlinger delvis lammet.

Torsdag Morgen meddeler Togkontoret fra 2. Distrikt: Aarhus Ø-Lystrup, paa Grund af formodet Sabotage har Toggangen været indstillet fra Kl. 22,15. Eftersyn foretoges ved Daggry.

Varde Station, Kl. 22,15, Post 1 og 2 fuldstændig ødelagt ved Bombeeksplosion. Ingen Mennesker tilskadekommet.

Aarhus H-Brabrand, Kl. 0,15 blev begge Spor sprængt mellem Kilometerstenene 113,6-113,9, 4 Sprængninger i nordgaaende Spor og 5 Sprængninger i sydgaende Spor. 9 Skinner af 30 m-Type skal udveksles. Trafiken ventes genoptaget i Løbet af Formiddagen.

Skern Station. Under den vagthavende Remisearbejders Ophold i Vaskerummet er Kl. 0,45 en Hs-Maskine (Rangerlokomotiv) og en K (gammelt Eksprestogslokomotiv) af uvedkommende kørt i Drejeskivegruben.

Hinnerup-Søften. Kl. ca. 5,00 er der konstateret Sprængninger. Toggangen er indstillet.

Telefon-Bombe. Berlingske Tidende blev Onsdag Aften ringet op af en Mand, som erklærede, at der var anbragt 5 Bomber i Bygningen, og at de vilde eksplodere i Løbet af 2 Timer. Personalet gik i Beskyttelse, medens der blev foretaget en grundig Undersøgelse. Da intet mistænkeligt blev fundet, genoptoges Arbejdet.

Provinsen.

Aarhus: Den 55-aarige Købmand Harald Hagen Jespersen, Ny Munkegade 34, er blevet dræbt ved et Skud gennem Nakken. For indtil et halvt Aar siden havde han en Fotohandel i Kattesundet i Horsens. Han var kendt for

sin Forbindelse med det tyske Politi. Forretningen i Horsens havde han solgt, fordi hans Ruder flere Gange var blevet knust.

- En ung Mand kastede Tirsdag Eftermiddag nogle Sprængkapsler mod en tysk Bil paa Banegaardspladsen. Han blev opdaget af Banegaardsvagten, som begyndte at skyde efter Manden midt gennem Trafiken. Der forlyder dog intet om, at nogen er blevet saaret. Den unge Mand blev paagrebet af Tyskerne og ført bort.

- Onsdag Aften skete en Eksplosion i et mindre Blik-Pakhus i Nordhavn. Skaden var dog kun ringe. Samme Aften eksploderede en Bombe i et andet Pakhus i Nordhavnen, Et Par Kraner blev sat ud af Funktion og en Maalerinstallation ødelagt.

390

Aalborg: Efter sikkert Forlydende skal Kommunaldirektør Thomsen, Aalborg, Onsdag Morgen være blevet anholdt af det tyske Sikkerhedspoliti.

Herning: Natten til Onsdag eksploderede 3-4 Bomber i W. Johansens Maskinfabrik i Smedegade. Drejebænke og en Motor blev fuldstændig ødelagt. Værkstedbygningen raseredes iøvrigt fuldstændigt ved Brand.

Haderslev: I Arbejdsfeltet Nord for Haderslev angreb et Hold Sabotører Søndag Aften de tyske Vagtposter ved Gravkoen. Der udveksledes Skud, og en tysk Soldat blev dræbt, medens 3 andre saaredes. Saa vidt vides, blev ingen Sabotører saaret. Det menes, at Gravkoen, paa hvilken der blev anbragt Bomber, som eksploderede, vil være repareret i Løbet af nogle Dage.

Odense: Lidt før Midnat Onsdag Aften trængte 5-6 Sabotører ind paa Skandinavisk Motor-Compagni, overmandede Sabotagevagterne og tiltvang sig udleveret Nøglen til en Garage, hvori der stod en stor tysk Dieselmotorlastvogn. Der blev anbragt Bomber i Vognen, som ved Eksplosionen fuldstændig ødelagdes.

Næstved: Da et Godstog ved 20,30-Tiden Onsdag Aften var paa Vej fra Havneterrainet til Banegaarden, blev det ud for Brotorvet standset af tre maskerede Mænd, der svingede med en Lygte. Personalet blev tvunget til at koble Lokomotivet fra, og medens den ene Revolvermand holdt Personalet i Skak, anbragte de to andre flere Bomber i en Godsvogn, hvorefter alle tre fjernede sig. Et Øjeblik efter lød en kraftig Eksplosion, hvorved Vognen blev totalt ødelagt. Adskillige Ruder i Omegnen blev knust. Vognen var lastet med Maskindele fra A/S Dansk Jernvare-Industri til Firmaet Johannesen & Lund, Godsbanegaarden.

Fredag den 10. November 1944.

Razzia i Nyhavn. Det tyske Politi foretog Onsdag Aften en større Razzia i Nyhavn. Det Omraade, der indbefattedes af Razziaen, blev oplyst af store elektriske Projektører, derpaa afsøgte Politifolkene alle Beværtningerne. Man undersøgte først og fremmest, om Gæsterne var i Besiddelse af Vaaben. Folk, der ikke var i Besiddelse af Legitimationskort eller Folk, der var subsistensløse, samt et Par Sømænd, der bar Vaaben, ialt en Snes Personer, blev kørt bort.

Mordforsøg? Torsdag Eftermiddag ringedes der paa Døren til en Lejlighed i Østrigsgade 10, hvor en ung Mand, Bud Sofus Nielsen, Gullandsgade 33, lukkede op. Udenfor stod en Mand, der skød paa ham og ramte i venstre Laar. Den saarede Sofus Nielsen blev kørt til Sundby

391

Hospital, hvor iøvrigt nogle Sommerfolk senere har været for at afhøre ham.

Trusel mod Vagtværnet. En Udrykningsvogn fra Københavns Vagtværn blev Torsdag Aften overhalet af en Bil med Sommerfolk i Vestervoldgade-Stormgade-Krydset. Sommerfolkene bebrejdede Vagtværnet, at deres Bil ikke

var særligt afmærket, saafremt dette ikke skete, vilde man fremtidig kunne risikere, at der blev skudt efter Vognene uden Varsel. Vagtværnets Folk ønskede en Henvendelse gennem kompetente Myndigheder. Senere paa Aftenen indfandt de samme Sommerfolk sig paa Hovedstationen og gav samme Besked.

En Bølge af Jernbanesabotage. I de sidste Døgn er der foretaget en Række Sabotagehandling mod jydsk Jernbaner og navnlig mod den østjydske Længdebane. - Mellem Aarhus og Brabrand skete der paa et bestemt Sted Sprængning i begge Spor, Trafiken kunde dog genoptages ved 13-Tiden om Torsdagen, men ved Dagry sprængtes begge Spor igen mellem Søften og Hinnerup. Her skal 3 Kurveskinner og 10 30-m Skinner udskiftes. Fra Aarhus sydpaa indtraf atter Torsdag Formiddag en Del Sprængninger mellem Aarhus og Hesselager, saaledes at alle Forbindelser blev afbrudt. Paa Odderbanen skete en Sprængning ved Maarslet, hvorved Trafiken blev afbrudt for en kortere Periode. Endelig skete Natten til Torsdag ud over de allerede meddelte Sabotager et Uheld paa Linien mellem Sæby og Frederikshavn ved Understed, hvor et Godstog med tyske Vogne afsporede, fordi der manglede en Skinne. Lokomotivet og de tre forreste Vogne væltede. Den materielle Skade er stor, men ingen Mennesker kom til Skade. Linien er blokeret indtil videre.

Torsdag Eftermiddag indtraf 6 Sprængninger paa Strækningen Hinnerup-Hadsten. Og der er senere hørt nye Detonationer. Paa Hasselager-Hørning Linien hørtes Torsdag Aften flere Sprængninger. Paa Aalborg Station sprængtes Hjertestykkerne i de to Indgangsspor skifter fra Nord, hvorfor Trafiken til og fra Nord er indstillet. Paa Linien Herning-Stilling-Skanderborg er hørt et stort Antal Sprængninger. Det samme er Tilfældet paa Vester Hassing-Langholt Strækningen.

Fredag Morgen giver Togkontoret følgende Oversigt over Sabotagehandlingerne:

Aarhus-Frederikshavn: Paa Strækningerne Aarhus-Brabrand og Søften-Hinnerup er nu venstre Spor farbart. Strækningen Hinnerup-Hadsten: Venstre Spor farbart ved langsom Rangering, Trafiken indstillet til Kl. 3,35 paa Grund af formodet Sabotage. Ellidshøj-Svendstrup: Kl. 23,35 en Sprængning, en Skinne skal udveksles. Svendstrup-Skalborg: en Sprængning Kl. 23,35 i venstre Spor; der kan rangeres forsigtigt over Sprængningsstedet. Aalborg Station: venstre Spor mod Nørre Sundby far-

392

bart fra Kl. 3,30, højre ikke farbart. Tystrup-Brønderslev: Kl. 2,00 fire Sprængninger, fire Skinner skal udveksles. Hastrup Station: Kl. 3,00 Sprængninger, Skadens Omfang endnu ikke kendt. Frederikshavn Station: Kl. 1,25 fem Sprængninger umiddelbart syd for Stationens Indkørselssignal, Skadens Omfang endnu ikke kendt.

Aarhus-Fredericia: Hasselager-Hørning: Skadens Omfang: Tre Sprængninger i nordgaaende Spor. Tre Skinner skal udveksles. Hørning-Stilling: Begge Spor sprængt to Steder. Fire Skinner skal udveksles. Nordgaaende Spor ventes farbart Kl. 7 ved langsom Fart. Stilling-Skanderborg: Begge Spor farbare. Skanderborg Station: Paa Grund af Telefonbombe var der Trafikstandsning Kl. 23,10-0,40.

Herefter er der paa den jydsk Østbane Fredericia-Aarhus formentlig et Spor farbart fra Kl. 7,00.

Alken-Skanderborg: Trafiken indstillet Kl. 22,40-0,45 paa Grund af formodet Sabotage.

Aarhus-Lystrup (Grenaabanen): Trafiken endnu ikke genoptaget. Reparationen afbrudt Kl. 4,30, da en endnu ueksploderet Bombe blev fundet.

Nørager-Elested: Kl. 24 fandtes syv ueksploderede Bomber. Trafiken endnu ikke genoptaget.

Skals-Møldrup: Kl. 6,44 fundet en ueksploderet Bombe ved Nørdam. Trafiken endnu ikke genoptaget.

Episoden i Bagerforretningen. Om det i Morgenbladene omtalte Attentat i en Bageriforretning paa Gl. Kongevej kan yderligere oplyses, at den saarede Ekspeditrice, Inge Mortensen, blev ledsaget af sin Kæreste, en tysk Soldat, i Ambulancen. Der er Mulighed for, at der ligger personlige Motiver bag Attentatet.

Frederiksberg Vagtværn meddeler, at der ved et Indbrud hos Holger Sørensen & Co., Thielesvej, er bortfjernet to Skrivemaskiner.

Frederiksberg og Gentofte Brandvæsen og *Gentofte Vagtværn* har intet at meddele.

Provinsen.

Odense: Onsdag Aften blev den 44-aarige Provisor Ulrik Dircks, Svane-Apoteket, skudt ned uden for sit Hjem, Fruens Bøge. Han blev ramt bagfra af flere Skud og dræbtes paa Stedet. Den afdøde Provisor efterlader sig Hustru og en ung Datter. Han deltog ikke i det politiske Liv og var iøvrigt almindelig afholdt i Byen.

Torsdag Nat ved 1-Tiden indtraf 6-7 kraftige Bombeeksplosioner i Vestergade og Kongensgade. I Vestergade blev praktisk talt alle Butiks- og Beboelsesrunder knust. En af Bomberne var eksploderet ved Fyns Venstreblads Bygning paa Hjørnet af Vestergade og Mageløs. Der skete

393

en Del Skade paa Redaktionen og i Bygningens øvrige Afdelinger. I Kongensgade eksploderede en Bombe ved Fyns Beklædningsmagasin i Nr. 57, ved Radiomagasin "Radiofon" Nr. 37, og desuden beskadiges Skandinavisk Bogforlag, som har Kontor lige overfor Nr. 37. I Lyskassen til Duzaine-Hansens Korsetmagasin eksploderede ligeledes en Bombe, og Forretningen blev fuldstændig ødelagt, ligesom der skete Skade paa Forretningerne overfor. Ved Svaneapoteket var der ligeledes anbragt en Bombe i Lyskassen, og der anrettedes store Ødelæggelser paa Apoteket. Lageret i Kælderen blev ødelagt, og desuden beskadigedes Instrumenter og Medikamenter i Ekspeditionslokalet. Ved Ulsteds Herreekviperingsforretning paa Hjørnet af Staalstræde eksploderede ligeledes en Bombe i Lyskassen. Ogsaa her anrettedes stor Skade paa Lageret. Saa vidt man har kunnet faa konstateret, er ingen Mennesker kommet til Skade.

Torsdag Aften blev Mekaniker Thuesens Værksted i Kværndrup ødelagt, idet der kastedes en lille Bombe og nogle Haandgranater derind. Mekanikeren, der var bevæbnet, skød efter de Fremmede. Senere paa Aftenen beordrede en halv Snes revolverbevæbnede Mænd, utvivlsomt de samme, Beboerne i *Ringes* Hovedgade til at gaa i Beskyttelsesrummene. I Fortsættelse heraf blev Sabotagevagten i Bilfirmaet V. Fehr & Co.s Filial overmandet. Der blev lagt 3 Bomber i Værkstedet og Garagen. Ved Eksplosionen gik Bygningen op i Luer, og fire store tyske Biler, som var indleveret til Reparation, blev ødelagt.

Murersvend Svend Petersen, Klostervej 16, Odense, er død efter to Skudskaar. Han blev den 9. September ramt af Skudene ud for sin Bopæl. Det menes at dreje sig om Vaadeskud, affyret af en tysk Soldat, der stod paa Vagt ved Jernbanegades Skole.

Svendborg: Natten til i Gaar hjemstøget den indre Bydel i Svendborg af Bombeeksplosioner, som i hvert Fald har krævet eet Menneskeliv. Eksplosionerne fandt Sted i Svendborg Skotøjsmagasin, i "Vinhuset" og hos Manufakturhandler Eghoff i Møllergade. Skotøjsforretningen kom i Brand, og hele Ejendommen gik op i Luer. Herunder omkom en af Beboerne, den 80-aarige Fru Hansen. Desuden savnes endnu en Person.

Torsdag Aften forøvedes et Dobbeltmord paa Hjørnet af Nordre Havnevej og Nyvej (Svendborg). Den 33-aarige Sadelmager Einar Peteresen fra Lunde og den 30-aarige Slagtermester Harald Maust fra Skaarup var sammen med en Dame paa Vej til den østlige Bydel, da de af ukendte Gerningsmænd blev skudt ned og dræbt paa Stedet.

Kolding: Der ventes i Løbet af nogle faa Dage yderligere Indkvartering, og i den Anledning har Tyskerne forlangt at faa Kolding højere Almenskoles store nye Bygning udleveret. Beslaglæggelsen af denne Skole betegnes som en Katastrofe for Skolevæsenet. I Forvejen disponerer

394

Tyskerne over 4 af Byens 5 Skolebygninger samt over Teknisk Skole. Det vil herefter blive umuligt - selvom man tager en Række større Dagligstuer i Brug - at gennemføre Undervisningen for Folkeskolen, Mellemskolen og Teknisk Skole.

Randers: Onsdag Aften tilegnede nogle revolverbevæbnede Mænd sig Politiets 3 Udrykningsvogne. Lidt efter at Vognene var fjernet, modtog Falck-Stationen Meddelelse om, at et voldsomt Slagsmaal var i Gang, hvorfor man rykkede ud. Da Udrykningsvognen naaede til Krydset ved Nørre Boulevard-Mariagervej, hvor Slagsmaalet foregik, rykkede Falck-Mændene frem for at splitte de ti deltagende Mænd. Men pludselig hørte Slagsmaalet op, og alle Deltagerne trak som paa Kommando Revolverne frem og holdt Falck-Mændene op. De satte sig i Besiddelse af Udrykningsvognen og opfordrede Falck-Mændene til at forsvinde. Revolvermændene har erklæret, at Vognene senere vilde blive leveret tilbage.

Lørdag den 11. November 1944.

Vaabenrazzia i Møbelopbevaringsmagasin. Natten til den 9. November blev Vægteren, der tilser Møbeltransportfirmaet "Danmark"s Ejendom, Valdemarsgade 17, sammen med to Vægtere, der tilser Havemanns Magasiner paa Vesterbrogade, holdt op af en Snes revolverbevæbnede Mænd, som senere viste sig at tilhøre Kaptajn Sommers Vagtkorps. Vægterne blev ført ned i Kælderen, hvorefter alle Døre til Hovedbygningen blev brudt op og alle de opbevarede Partier af Varer gennemført, saaledes blev alle Kasser brækket op. Der synes kun at være fjernet et Radioapparat. Vagtværnet, hvortil der er indgivet Anmeldelse, mener, det har drejet sig om en Vaabenrazzia, og at man maa være forberedt paa lignende Undersøgelser i andre Opbevaringsmagasiner.

Vagtværnet kørte Røverne ned. Fredag Aften blev Københavns Vagtværn kaldt til Strømpeforretningen Kronprinsessegade 2, hvor et Par revolverbevæbnede Mænd forsøgte at trænge ind i Forretningen, men da Vagtværnet ankom, var Røverne forsvundet. Imidlertid kunde en Herre, som netop var nede for at tømme sin Skraldespand, meddele, at en Person var styrtet forbi ham op ad Køkkentrappen. Oppe paa 5. Sal traf man ganske rigtig en Mand, som spurgte Vagtværnets Folk, hvad de skulde her. Da de fortalte, at de tilhørte Vagtværnet, bad Manden dem skyndsomst forsvinde, da han ellers vilde skyde. Han pegede paa Vagtmandskabet med sin Pistol, saa Ordren var ikke til at misforstaa. Røveren fulgte efter Vagtværnets Folk ned ad Trappen, og da han naaede ud ad Gadedøren, satte han i fuldt Løb op ad Købmagergade til Klareboderne. Vagtmandskabet raabte til Chaufføren i Udrykningsvognen, at han skulde køre efter Manden. Under Flugten affyrede Røveren to Skud, hvoraf det ene ramte Vognen i højre Side, han løb derefter over i ven-

395

stre Side af Gaden, hvor det lykkedes Chaufføren at ramme ham med Forskærmen. Endnu før man fik Manden samlet op fra Fortovet, kom en tysk Patrulje og spurgte Chaufføren, om det var ham, der havde beskudt Manden. Da Tyskerne havde faaet Sagens Sammenhæng, fik Vagtværnet Lov til at køre Røveren til Kommunehospitalet. Paa Hospitalet blev Mandens Klæder undersøgt og hans Papirer taget i Forvaring. Senere kom Schalburgkorpset til Stede og præsenterede sig som det danske Politi. Efter nogen Forhandling blev der dog Enighed om, at Manden tilhørte Vagtværnet, men Vagtværnet maatte give Løfte om, at der blev stillet Vagt ved Røveren, saa længe han befandt sig paa Hospitalet, hvilket ogsaa sker. Røveren er Montør Emil Lange Nielsen, Blaagaardsgade 4 D.

Ambulancebil sprængt i Luften. I Aftes ved 21-Tiden kom 3 Mænd ind paa Zonens Redningskorps Station, Bernstorffsvej 154, og bad om at faa en Ambulance. Der var kun en Vogn tilbage, og den skulde netop rykke ud. Der blev sagt, at den vilde være tilbage om en halv Times Tid, og de 3 Mænd vilde saa afvente Tilbagekomsten. Da Ambulancen kom tilbage, beordrede de den kørt 200 Meter ned ad Svalevej. De lagde saa 3 Bomber under Vognen og sprængte den i Luften. Man staar ganske uforstaaende over for Episoden.

Mislykket hold op paa Klampenborg Station. Kl. 22,15 Fredag Aften blev en Mappede stukket ind gennem Billethullet paa Klampenborg Station, og den vagthavende Trafikassistent Arnbo fik Besked om at lægge Stationens Pengebeholdning i Mappen, og at det skulde ske hurtigt. Manden udenfor stak samtidig en Revolver frem mod Trafikassistenten, der imidlertid sprang til Side og derved kom uden for Skudvidde. Trafikassistenten ringede til Vagtværnet og satte samtidig Højttaleren i Gang. Røveren blev aabenbart bange og forsvandt uden at faa Mappen med. Da Vagtværnet et ankom til Stationen, saa man en Bil køre bort i stærk Fart. Man formoder, at det er den af Røveren benyttede.

Plyndret. Harald Pallesen Hansen, der er ansat i Livsforsikringsaktieselskabet "Hafnia", og som bor Ærenprisvej 1, blev i Aftes holdt op paa Hjørnet Lyngbyvej-Dalsvinget. Han blev frarøvet 240 Kr. og hvad han iøvrigt havde paa sig af Værdigenstande.

To Biler fundet. Paa Ordrup Jagtvej ud for Ejendommen Nr. 42 D er der fundet en Personbil A 16999. - Endvidere er der paa Hjørnet af Svanemøllevej og Callisensvej fundet en Bil, som muligvis er den forsvundne Vogn fra Arbejdsministeriet.

Frederiksberg Vagtværn blev Fredag Aften kaldt til Lorry, hvor en Mand havde truet med at skyde Inspektøren, fordi han ikke kunde faa anvist en Plads. Manden blev anholdt, men det viste sig, at han ikke havde noget Skydevaaben paa sig.

396

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 70 Ambulanceudrykninger, ingen i Anledning af særlige Begivenheder.

Razzia i Ny Østergade. Fredag Formiddag foretog tysk Politi med fire Biler en Razzia hos Tandlæge Balling Nielsen, Ny Østergade 9. Razziaen foregik under stærk Skydning, og der menes at være en Del Arresterede fra Tandlægens Lejlighed. Ingen danske Ambulancer var i Virksomhed.

Tysk Vagt ved Købmagergades Telegrafstation. Telegrafstationen i Købmagergade blev før 19. September bevogtet af dansk Politi, derefter er Vagten overtaget af Telegrafvæsenets egne Folk. Nu har Tyskerne krævet at deltage i Bevogtningen, hvilket man har sat sig imod fra dansk Side, og Forhandlinger i Sagen foregaar. Tyskerne har imidlertid allerede udsat Vagtposter, hvilket Fredag gav Anledning til Rygter om en Undersøgelse paa Postkontoret, - dette er imidlertid ikke inde under Vagtordningen.

Fra Vestre Fængsel til Frøslev. I de sidste 8 Dage er ca. 60 Personer overført fra Vestre Fængsel til Frøslev. Blandt de overførte nævnes: Læge Svend Bostrup-Thomsen og hans Broder, der ogsaa er Læge, og som har siddet i Vestre Fængsel over et Aar. Endvidere Tandtekniker Leo Kæraa, Aarhus, Undervisningsassistent Aksel Foght, Aarhus, Aage Toft, Aalborg, Søstrene Aase og Else Ulrich, Frederik Castenskjold, Tage Fynboe, Børge Juel-Christensen. og Johannes Loft.

Jernbanesabotagen. Den østjydske Længdebane fik praktisk talt hele Driften retableret i Løbet af Fredagen, dog skete der en Standsning syd for Aarhus om Aftenen. Man havde Formodning om, at der var udført Sabotage, men ved Midnatstid kunde Trafiken genoptages, da man ikke havde fundet noget mistænkeligt. Syd for Aalborg blev Trafiken ogsaa afbrudt Natten til Lørdag. Iøvrigt foreligger følgende detaillerede Beretning fra Togkontoret:

Aarhus nordpaa: Aarhus-Brabrand kan befares begge Spor. Søften-Hinnerup: venstre Spor blev først farbart Kl. 17,50. Hinnerup-Hadsten: venstre Spor blev farbart Kl. 19,25 Ellishøj-Svendstrup: Strækningen blev atter farbar fra Kl. 11,10, men Kl. 3,10 Natten til Lørdag fandt nye Sprængninger Sted. Skadens Omfang endnu ikke bekendt. Strækningen Svendstrup-Skalborg kom i Gang paa begge Spor Kl. 16,00, ligesom Strækningen Aalborg-Nr. Sundby var normal tidligt paa Eftermiddagen. Tylstrup-Brønderslev var farbar allerede fra Kl. 8,30. Derimod skulde paa Hestrup Station 1 Sporskifte og 3 Skinner udskiftes, Stedet blev farbart Kl. 15,10. Paa Strækningen Frederikshavn-Kvissel var der Sprængninger paa 12 Steder. 2 Spor blev udskiftet, hvorefter Trafiken

397

med Forsigtighed kunde genoptages Kl. 11,45, men endnu 12 Skinner maa udveksles.

Aarhus sydpaa: Aarhus-Fredericia. Kl. 15,40 Fredag skete der Sprængninger paa Strækningen Skanderborg-Stilling, hvor nogle Sveller beskadigedes, Trafiken kunde derefter genoptages Kl. 17,55. Kl. 20,40 blev Trafiken Aarhus-Hasselager indstillet paa Grund af formodet Sabotage Linien undersøgt, intet sket, Trafiken genoptaget Kl. 23,56.

Fredericia-Syd: Fredericia Station, Indgangssporskiftet Syd blev sprængt Kl. 9,50 Fredag, kunde igen befares Kl. 13,50. Fredericia-Taulov, Kl. 10,30 sprængtes begge Spor. Trafiken kunde genoptages paa begge Spor Kl. 15,55.

Grenaabanen. Aarhus-Lystrup: Trafik genoptaget Kl. 16,00 Fredag.

Silkeborg-Resenbro: Kl. 10,03 skete der 4 Sprængninger; der blev udvekslet 6 Skinner, og Trafiken blev genoptaget Kl. 16,00.

Provinsen.

Aalborg: Natten til Lørdag er Byen blevet hærget af en Række voldsomme Eksplosioner, som fandt Sted i Forretningskvarteret omkring Nytorv og Bispensgade. Fællesforeningens Bygning i Bispensgade, som først ramtes, styrtede i Grus. Den næste Eksplosion skete i Kælderen i Jens Bangs Stenhus, hvor Duus' Vinstue har Lokaler. Den tredje Eksplosion skete hos Boghandler Knud Engsig, hvor bl. a. et Lager af Kontormaskiner blev begravet under Ruinerne. Den fjerde Eksplosion indtraf atter i Jens Bangs Stenhus, hvorved en Karnap blev slynget ud paa Nytorv. Ved et Under blev Redningsmandskabet, som allerede arbejdede paa Pladsen, ikke saaret alvorligt, men kun tilføjet lettere Kvæstelser. Den femte Bombe sprang i Bispensgade hos Konfektionshandler Pii og hos Konfektionshandler Kaj Johannesen. Voksmannequiner og Hattestativer blev slynget ud paa Gaden. I en Sidegade i Nærheden fandt man Taxachauffør Peter Larsen, Slotsgade 33, dræbt under en Vindueskarm, som var slynget bort fra Eksplosionsstedet. Restauratør Mouritzens Privatlejlighed, der ligger over for Fællesforeningens Bygning i Bispensgade, blev fuldstændig ødelagt. Selv var Restauratøren ikke hjemme og reddede derved Livet. Den sjette Bombe eksploderede i Schiødt & Mouritzens Magasin, desuden eksploderede endnu en Bombe i Harald Brandts Isenkramhandel. Hele Bispensgade er i Dag til Morgen fyldt med Glasskaar og Murbrokker fra Eksplosionerne. Der er ikke en hel Rude i Gaden, ligesom talrige Ruder i de tilstødende Kvarterer ogsaa er knust. Under Eksplosionerne blev Guldsmed Nielsen i Bispensgade saaret alvorligt i Hovedet, men ellers er ingen blevet haardt saaret.

Aalborg: Ud over Kommunaldirektør Thomsen, der anholdtes i Onsdags, er ogsaa en Sekretær i Kommunal tjenesten, Kolster, blevet tilbage-

398

holdt; de var begge tilsagt til en Afhøring, efter hvilken de blev indsat i Kong Hansgades Arrest

- Gestapo har i Stationsbyen, Arden, i Tirsdags foretaget 5 Anholdelser. Blandt de anholdte, som er ført til Aalborg, er en Kvinde.

Aabenraa: Fra Aabenraa-Sønderborg Amt indberettes, at den d. 27. Oktober arresterede Proprietær H. Witzke, Solbjerggaard, blev løsladt den 2. November, og at den d. 7. Oktober anholdte Ekspedient ved D. S. B., Helmuth Schultz, er løsladt den 27. Oktober. Det indberettes yderligere, at der den 4. November har været Razzia i Tandslet Kommune, hvorunder Købmand Helmut Henningsen, Gaardejer Esben Mathiesen, begge fra Tandslet, og Landbrugsmedhjælper Peter Hansen, Tandsgaard, blev eftersøgt. De paagældende var dog alle fraværende, da Eftersøgningen fandt Sted.

Esbjerg: Den 26-aarige Ejvind Madsen, Nørregade 11, blev Fredag Aften dræbt i Porten til sit Hjem. Man mener, han er blevet forfulgt og indhentet i Porten, hvor der affyredes flere Skud mod ham. Han døde paa Hospitalet.

Odense: Meldingerne fra Odense tyder paa, at Hovedformaalet med Bombningerne i Odense Natten til Fredag var en Ødelæggelse af Fyns Tidendes Bladhus paa Fisketorvet. Kort før Eksplosionerne begyndte, medens man var ved at trykke "Fyns Tidende", samtidig med at man satte "Svendborg Avis", der stadig udkommer her, ankom en Bil med en Del bevæbnede Personer, der overmandede Vagterne og tvang hele Personalet bort fra Bygningen. Det meddeles, at man ved Oprydningen fandt en ueksploderet Bombe i Kælderen, stor nok til at hele Ejendom men, hvor der i Tagetagen sov 10 unge Piger, vilde være blevet sprængt. Andre Forlydender gaar ud paa, at Aktionen mod Bladet blev standset ved en tysk Officers Mellekomst.

Svendborg: Det menes i Svendborg, at de to dræbte Mænd var Medlemmer af DNSAP og arbejdede for det tyske Politi. Nedskydningen af de to Mænd fandt Sted ca. 3-4 Timer før de omtalte Bombeeksplosioner indtraf. Endnu Fredag Aften var man ikke kommet til Klarhed over, hvorvidt Postassistent Fru Aagaard, der, savnes efter Bombeeksplosionerne, er omkommet. Der regnes dog med, at hun ligger begravet under Ruinerne. Derimod er de to savnede Husassistenter dukket op uskadt. Skaderne ved Eksplosionerne menes at komme op over 1 Million Kroner.

Mandag den 13. November 1944.

Natten til Mandag indtraf fire Bombeeksplosioner paa Hovedgaden i *Vejle* (Torvegade og Nørregade). Eksplosionerne indtraf i London

399

Herremagasin, Engelsk Beklædningsmagasin, Magasin du Nord og Firmaet Toustrup, i hvis Lokaler der ogsaa udbrød Brand. Skaden er meget stor, ikke alene i de fire Forretninger, men ogsaa i tilstødende Ejendomme. Der synes dog ikke at være kommet Mennesker til Skade.

Sprængning af Strandvejsvilla. Villaen Taarbæk Strandvej 40, som det tyske Politi i Lørdags Middags sprængte i Luften, tilhørte Fru Mathilde Heckscher, som for Tiden opholder sig i Sverige. Det tyske Politi anholdt for 14 Dage siden nogle unge Mennesker, som havde boet i Villaen. Det er disse unge Menneskers Færden i Ejendommen, man ønskede at efterfølge med Repressalier af den Art, som bragtes i Anvendelse. Beboerne i de omliggende Ejendomme og Villaer fik Ordre til at lukke Døre og Vinduer op, da en Eksplosion skulde finde Sted. Bombens Virkning var imidlertid saa kraftig, at 3 Naboejendomme beskadigedes stærkt ved Rystelsen, der paa sine Steder delvis ødelagde Etageadskillelserne. Desuden sprængtes en Række Vinduer i Kvarteret trods alle Forsigtighedsregler.

Skovridergaard sprængt i Luften. "Valborupgaard" ved Hvalsø (Skovridergaarden) blev i Lørdags ødelagt ved Sprængning og Brand, som blev foretaget af Schalburgfolk og tyske Politisoldater. Skovrider Krarup, der boede paa Ejendommen, er for nogen Tid siden forsvundet, men hans Søster og 3 unge Forstkandidater, som opholdt sig i Bygningen, blev taget med. Efter at der var foretaget en Undersøgelse, gav man Folkene en Frist til at komme ud, og paa det fastsatte Tidspunkt blev Bygningen sprængt og sat i Brand. Roskilde Brandvæsen, der var blevet alarmeret, standsedes undervejs og fik Maskinpistoler stukket i Maven og Ordre til at køre tilbage. Skovridergaarden blev ødelagt til Grunden. Om der blev fundet noget under Razziaen, vides ikke, men der har tidligere været Razzia her, uden at man havde fundet noget. Ejendommens Ødelæggelse menes imidlertid under en eller anden Form at blive sat i Forbindelse med Vaabentransporter.

Mand og Hustru myrdet. Søndag Kl. 9,45 ringede en lille 3-aarig Pige paa hos Ekspeditionschef Samuelson, Webersgade 11,3 (København) og fortalte, at hendes Far laa paa Gulvet og sov, og at Moderen ikke var tilstede. Den lille Piges Forældre, Grosserer Axel Nielsen og Hustru, boede paa 5. Sal. Hr. Samuelson fulgte med Barnet op i Lejligheden og fandt Manden liggende død paa Gulvet, dræbt ved Skud. Under noget gammelt Tøj fandt man Hustruen, som ligeledes var dræbt ved Skud og desuden tilføjet en Mængde Snitsaar paa Hals og Arme. Ved Ligene fandtes to tomme Patronhylstre Kal. 7,65, men ingen Skydevaaben. Der syntes ikke at være fjernet Penge eller Papirer. Vagtværnet sørgede for, at de Dræbte blev kørt til Retsmedicinsk Institut.

400

Sabotage paa Fiat-Fabrikerne. Ved 7,15-Tiden Mandag eksploderede en Bombe i A/S Nordisk Fiat Fabriker, Sturlasgade 14, København. En Del tyske Vogne blev molesteret, og der opstod Brand i en Udbygning. Desuden indtraf flere Smaaeksplosioner. Hovedvirksomheden blev imidlertid ikke nævneværdigt berørt af Eksplosionen og Branden. Sabotørerne havde i Forvejen advaret de Børn, der var paa Vej til Skole.

Sabotage i Sydhavnen. Lørdag Eftermiddag blev der forøvet et Bombeattentat mod Smedeværkstedet, Sydhavnsvej 1, som blev fuldstændig raseret. Der var i Forvejen advaret, saa ingen kom til Skade.

Barak nedbrændt. Søndag Eftermiddag blev Brandvæsenet kaldt til Værnemagtens Barakker paa Artillerivej, hvor der formentlig ved Eksplosion var udbrudt Brand i en af Barakkerne, som iøvrigt tidligere er benyttet af det danske Militær, og hvor der opbevaredes Skydeskiver. Der nedbrændte 150 m Barakbygning.

Razzia under Luftalarmen. Under Luftalarmen Lørdag Aften blev der foretaget Razzia flere Steder i København, navnlig paa Vesterbro.

Branden i Alfred Bergs Væverier. Om den i Dagspressen omtalte Brand mellem 3. og 4. November Klausdalsbrovej 44-52 i Buddinge oplyses, at den antændtes af 5 Sabotører, som trængte ind i Fabriken, forsynet med tre Dunke Benzol. Bygningen selv tog ringe Skade, men der ødelagdes en Del Garn; Skaden anslaaes til 100.000 Kr. Det er ikke rigtigt, naar det i Bladene har været nævnt, at der var Vagtmandskab til Stede om Natten, man har anset det unødvendigt at have Sabotagevagter, da Virksomheden aldrig har arbejdet for Tyskerne. Der har ganske vist verseret et urigtigt Rygte om, at der fremstilledes Faldskærme.

Frederiksberg Politistation beslaglagt. Politistationen Howitzvej 30 blev Søndag Morgen beslaglagt af Tyskerne, der flyttede ca. 25 SS-Folk ind i Bygningen.

Vagtværnet under Observation. Hele Søndag Aften har to tyske uniformerede Soldater staaet uden for Københavns kommunale Vagtværns Udkørselsport ved Hovedstationen, aabenbart for at kontrollere Vagtværnets Virksomhed.

SS-Mand saaret sig selv. En SS-Mand, Erik Christensen, blev i Gaar i Ambulance ført fra Jernbanegade 5 til Lazarettet paa Nylandsvej. Han var ramt i Haanden af et Skud, som han var kommet til at tilføje sig selv.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Døgn 51 Ambulanceudrykninger.

401

Frederiksberg Vagtværn meddeler til Morgen, at Direktør Joh. G. Havemann, Frydendalsvej 17 (Søn af nysafdøde Direktør Havemann) telefonisk har været udsat for Pengeafpresningsforsøg.

Gentofte Vagtværn, Gentofte Brandvæsen og Frederiksberg Brandvæsen: intet særligt at berette.

Jernbanesabotage. Lørdag og Søndag har Jernbanesabotagen i Jylland været betydelig mindre end de to foregaaende Døgn. - Paa Linien Randers-Stevnsstrup tæt ved Randers blev Lørdag Aften kastet to Bomber fra en Viadukt. Trafiken kunde dog genoptages 45 Minutter senere. Statsbanernes Vandforsyningsanlæg ved Skanderborg Sø er blevet ødelagt ved to Eksplosioner. Søndag Morgen fandt der en Sprængning Sted mellem Varde og Sig, hvorefter et Par Skinner maatte udskiftes. Samtidig sprængtes paa Sig Station 4 Skinnekrydsninger i Stationens Nordende. Trafiken kunde derfor først genoptages sent Søndag Eftermiddag. Søndag Aften skete der alvorlige Sprængninger mellem Hobro og Doense. Der hørtes ikke mindre end 11 Sprængninger, og et tilsvarende Antal Skinner af 30-m Typen maatte udskiftes. Trafikken kunde først genoptages Mandag Morgen Kl. 9. Søndag Aften skete der 6 Sprængninger paa Linien Støvring-Ellishøj. Trafiken ventes genoptaget Mandag Formiddag. Mellem Laurbjerg og Langaa indtraf en Sprængning i det nordgaaende Spor Kl. 5,45 Mandag Morgen. Paa Strækningen Taulov-Eltang indtraf en Sprængning Søndag Aften Kl. 23,35. Der skete Ødelæggelser i det sydgaende Spor, ligesom Hjertestykket i Sporskiftet paa Taulov Station ogsaa ødelagdes. Paa Varde Station er en Vandkran sprængt.

Provinsen.

Aarhus: Under Flyvervarslingen Lørdag Aften blev Frands Mizaka, Eskildsgade 29, København, skudt ned af en tysk Vagtpost paa Kystvejen. Han kom i Personbil og standsede ikke paa Vagtens Signaler. Vagtposten affyrede sin Maskinpistol. Mizaka blev skudt gennem Hovedet og dræbt paa Stedet.

Randers: Fabrikant Marius Møller, Bastrup Allé, er fundet død paa Frederiksplads i Randers. De nærmere Omstændigheder kendes ikke.

Esbjerg: Den dræbte Ejvind Madsen, Nørregade 11, oplyses at være kendt for sin Forbindelse med det tyske Politi. - Det tyske Politi har iøvrigt foretaget flere Anholdelser i Esbjerg.

Tønder: Den 48-aarige Fru Klejnsmedemester Gertrud Schuldt, Tønder, blev Natten til Søndag dræbt paa Landevejen mellem Aabenraa og Tønder. Sammen med sin Mand var hun paa Vej hjem i en tysk Vogn, da Bilen i et Sving ved Bøgvad skred det glatte Føre og væltede i Grøften. Fru Schuldt dræbtes paa Stedet, hendes Mand fik en Hjernerystelse.

402

Svendborg: Falcks Redningskorps i Svendborg fandt endelig Søndag Aften efter flere Døgns Arbejde i Ruinerne Liget af Fru Postassistent Thyra Aagaard.

Tirsdag den 14. November 1944.

Natten til i Dag er Esbjerg blevet udsat for Bombeeksplosioner af lignende voldsom Karakter som Aalborg, Aarhus, Odense, Svendborg og Vejle. Attentatet, som ogsaa denne Gang var rettet imod Strøgkvarteret, koncentreredes om 3 store Bombeeksplosioner. Der er bebudet en nærmere Omtale i Dagspressen.

Ødelæggelsen af "Valborup" Skovridergaard. I Tilslutning til, hvad der i Gaar blev meddelt om Ødelæggelsen af Valborup Skovridergaard, som tilhører Københavns Kommune, kan oplyses, at foruden Hovedbygningen, som er opført i 80-erne, blev ogsaa en af Udbygningerne ødelagt. Foruden Frøken Krarup arresterede det tyske Politi 3 Førstelever, Brændegaard, Rasmussen og Sletzer. Desværre har det ikke været muligt at faa oplyst de fulde Navne.

Sprængningen af Villaen paa Teglgårdsvej. Villaen paa Teglgårdsvej, som det tyske Politi sprængte i Luften Mandag Kl. 17, ejedes af Enkefru Ella Andersen, som indtil for nogen Tid siden havde boet her sammen med sine 3 studerende Sønner. Det tyske Sikkerhedspoliti ankom i en af det danske Politis Udrykningsvogne. Brandfolkene, som var alarmeret efter den første Eksplosion, blev holdt tilbage med Maskinpistoler og fik Besked om, at der vilde komme endnu en Eksplosion. Da denne havde fundet Sted, kørte de tyske Politifolk bort. Ved Eksplosionen sprængtes en Del Ruder i de omliggende Ejendomme.

Sabotage mod Scania-Vabis. Ved 23-Tiden Mandag blev Portneren hos A/S Scania-Vabis, Lyøvej 20, holdt op af en halv Snes revolverbevæbnede Mænd. De trængte ind i Fabrikken og overhældte nogle Modelreoler med Benzol og stak Ild paa dem. Der blev ikke udlagt Sprængstof. Branden blev tildels slukket ved Hjælp af Sprinkleranlægget.

Sabotage paa Lumbyevej. Mandag ved 20-Tiden blev Automobil-Værkstedbygningen, Lumbyevej 27, ødelagt ved en Bombeeksplosion. Hele Bygningen styrtede sammen, ingen Mennesker kom til Skade. Sabotagen var rettet mod nogle Vogne, som var under Reparation.

Sabotagen paa Fiat-Fabrikerne. Om Bombeattentatet paa Nordisk Fiat-Fabrikerne paa Islands Brygge foreligger der følgende nærmere Enkeltheder. Kl. 7,15 trængte otte revolverbevæbnede Mænd sig ind paa Fabriksomraadet og tvang Vagterne og Arbejderne til at samle alle de

403

Værnemagtsbiler, de havde til Reparation, ude paa Gaardspladsen, saaledes at de kom til at staa i en Rundkreds med Kølerne mod hverandre. Efter at Vognene var kørt frem i den opgivne Stilling, anbragte de en tidsindstillet Bombe og en Dunk Benzin i Midten, hvorefter de paabød Arbejderne at trække sig tilbage i Retning mod

Kigkurren. Seks Minutter efter fandt Eksplosionen Sted, hvorved 7 Biler, deriblandt to Røde Kors Ambulancer, molesteredes komplet. Samtidig antændtes et Træskur, og alle Ruderne saavel i Værkstedbygningerne som i Administrationsbygningen knustes. Ingen Mennesker kom til Skade.

Drabene i den forløbne Uge. Fra Retsmedicinsk Institut har Udenrigsministeriet modtaget følgende Oplysninger om Drabene i sidste Uge: 1) Den ukendte Mand, der 2. November fandtes død ved Klampenborg Station, er identificeret, som Otto Olsen, kaldet Teglers, f. 26. August 1888, boende Stolpegaarden, Gentofte. Han var samme Dags Formiddag afhentet paa Stolpegaarden af to revolverbevæbnede Mænd, der tvang Forvalteren til at udlevere ham. Han menes at have haft Forbindelse med det tyske Politi. 2) Ogsaa 3. November fandtes en Mand liggende dræbt ved Klampenborg Station. Han er identificeret som ugift Maskinarbejder Hans Edvard Koch, f. 16. Juni 1924, boende Slotsgade 4. 3) I Rude Skov fandtes 3. November Liget af en Mand, der antagelig hedder Hans Gertsen, f. 23. Marts 1922. 4) Det er oplyst, at af de seks Mænd, der afhentede Redaktør Bendixen og Hustru, var de to tysktalende og de fire dansktalende. 5) Den i Dannebrogsgade den 8. November dræbte Mand hed ikke som opgivet Hansen, men var ugift Kontrollør Alfred Vestergaard Sørensen, Vesterbrogade 69 A. 6) Det menes, at den den 6. November nedskudte cand. pharm. Damgaard, da han blev skudt, fulgtes med to tyske Soldater.

Jernbanesabotage. Vandtaarnet paa Randers Station eksploderede Mandag Aften. Pumpeværket blev ødelagt, saaledes at Lokomotiverne ikke foreløbig kan forsynes med Vand i Randers. Desuden meldes om en mindre Sprængning paa Banelinien mellem Viborg og Rindsholm.

Tysk Soldat skudt. Hørsholm Vagtværn blev Mandag Eftermiddag kaldt til Amsterdam-Kroen ved Hørsholm, hvor en tysk Soldat var blevet skudt. Gerningsmændene havde tvunget en dansk Mekaniker, sammen med hvem Tyskerne var kommet i Bil, til at starte Bilen, hvorefter de kørte bort i den.

Razziaer. I Lørdags blev der foretaget Razzia i Ejendommen, Gl. Kongevej 23-25, ligesom der i Smallegade gennemførtes en Razzia efter Vaaben. Blandt de anholdte skal være Politibetjent Elmvang, Søn af Politiasistent Elmvang.

404

Episode i Allégade: Mandag Aften opstod der Skyderi i Allégade i Nærheden af "Lorry". En ung Mand fik Skudskaar i Benet, dog ikke alvorligere, end at han straks efter at være forbundet paa Hospitalet kunde føres til sit Hjem. De nærmere Enkeltheder savnes.

Københavns Brandvæsen havde 51 Ambulanceudrykninger i sidste Vagtdøgn.

Frederiksberg Brandvæsen og Gentofte Vagtværn har intet særligt at berette.

Provinsen.

Aarhus: Om Ingeniør Olaf Schmidt, der som meddelt i Dagspressen blev dræbt i Aarhus Mandag, oplyses det, at han menes at have været Leder af Schalburgbevægelsen i Aarhus. Der har for nogle Uger siden været forsøgt Attentat mod ham, men han slap da med et Skud i Armen. Schmidt var Indehaver af Universal-Fabrikerne, der gentagne Gange har været udsat for Sabotage.

Esbjerg: Læge Poul Carstensen blev Mandag ved 23-Tiden kaldt til en Patient. Da han i Garagen vilde starte sin Vogn, blev han beskudt og segnede døende om.

Redaktør L. V. Jensen, der redigerer det konservative Blad "Esbjergbladet" i Esbjerg, blev Mandag Aften lidt før Kl. 19 skudt ned af en Revolvermand i Gadedøren til den Ejendom, hvor han bor, Kongensgade 3. Han blev meget alvorligt saaret, med et Skud gennem Tindingen, ført til Kommunehospitalet. Skuddet var gaaet igennem Hjernen og havde ramt en Pulsaaer. Der blev foretaget Trepanering, og han fik flere Blodtransfusioner.

Kolding: Motor-Galeasen "Almee", hvis korresponderende Reder er Fru Skibsmægler Svane, er i Lørdags forlist i Farvandet ud for Stevns. Besætningen blev reddet.

Sæby: Redningsbaaden bjergede i Søndags, 4 Mand fra Besætningen paa et minesprængt tysk Fartøj. De øvrige 6 af den 10 Mand store Besætning omkom.

Middelfart: 3 af Lodsvæsenets Patruljebaade, der benyttedes til at kontrollere Trafiken gennem Lillebæltsbroen, er blevet delvis ødelagt ved Bombeeksplosioner.

Nykøbing Sj.: Det tyske Politi har anholdt 8 unge Mennesker, deriblandt en Medarbejder paa Holbæk Amts Venstreblads Kontor. Blandt de arresterede er Kommis Harry Zachariassen, som er et fremtrædende Medlem af Terrænsportforeningen, samt en Kontorist paa Politikontoret. De anholdte er ført til København.

405

Roskilde: Natten til Søndag har Roskilde Halmvarefabrik paa Kamstrupstien været udsat for Sabotage. Der skete 4 Eksplosioner i Fabrikens Lokaler, men mærkeligt nok gik det ikke særlig haardt ud over Maskinerne. Virksomheden ventes at kunne komme i Gang i Løbet af kort Tid.

Vejle: Der foreligger nu detaillerede Oplysninger til Udenrigsministeriet om det store Strøgattentat, som i særlig Grad ramte Hovedgaderne Torvegade og Nørregade. De fire voldsomme Eksplosioner fandt Sted kort efter Kl 2. Man hørte Mure styrte sammen, Glasskaar fra Tusinder af store og smaa Ruder klirrede mod Asfalten, og saa voldsomme var Bombernes Virkninger, at flere Huse blev forskubbet i deres Grundvold. Det gjaldt saaledes Magasin du Nord, hvor den første Bombe eksploderede. Forretningen, der ejes af Købmand C. C. Lind, blev fuldstændig raseret. Murene blev slaaet ind, de svære Staalbjælker, som bærer Konstruktionen, bøjedes og hele Inventaret slyngedes hulter til bulter. I Vinduerne var udstillet mange kostbare Varer, saaledes Pelse, idet Forretningen netop havde arrangeret sin Juleudstilling med de sidste gamle, uerstattelige Varer.

Den næste Bombe eksploderede ved Engelsk Beklædningsmagasin. Den var blevet anbragt lige ved Indgangsdøren, og skønt Gulvet her er betonstøbt, er der slaaet et meget stort Hul, ligesom der er presset Stykker ud af Loftet. Ogsaa i denne Forretning er Inventaret slaaet til Pindebrænde. Lageret af Metervarer og færdige Klædninger er blevet haardt beskadiget, og Ejeren, Købmand Holst Jensen, anslaaer Skaden til op imod 60.000 Kr.

Tilsyneladende kraftigst er dog Toustrups Herreekviperingsforretning i Torvegade blevet ramt. Her opstod der samtidig Brand, idet noget Træværk blev antændt, og snart stod Bygningen i lys Lue. Forretningens Inventar er blæst bort, og ogsaa i Lejligheden paa 1. Sal er der sket store Skader, saaledes blev et Pensionat haardt medtaget. De logerende arbejdede Natten igennem med at bjerge Ejendele og redde, hvad reddes kunde. En Mur styrtede ved Eksplosionen ind i Pensionatsejeren, Ole Ravns Soveværelse. En tung Chiffoniere ramte Fru Ravn, som blev forslaaet, men hun fik ikke Tid til at tænke paa Smerterne, for uden for Vinduerne flammede Ildskæret op. Overlæge Just Poulsens Lejlighed paa 1. Sal i Ejendommen blev for Størsteparten Flammernes Bytte. Overlægen har gennem Aarene skabt sig en yderst sjælden og omfattende Samling af Antikviteter i Sølv, Messing og Porcellæn, samt 300 kostbare Malerier og Stik, som blev totalt ødelagt.

Den sidste Bombe eksploderede i Londons Herremagasin. Her ødelagdes Facaden fuldstændigt, og ligesom i de andre Forretninger knustes Inventaret, og Varelageret blev haardt beskadiget. Ialt andrager Skaden ca. 60.000 Kr. paa denne Forretning. I saa godt som samtlige Ejendomme

406

paa Strøget er Ruderne knust og Vinduernes Udstillingsgenstande slaaet i Stykker. Den samlede Skade vil gaa op i Millioner. Eksplosionerne kostede heldigvis ingen Mennesker Livet, men to Damer, Fru Tandtekniker Bang og Fru Fotograf Nissen, der begge ved de første Eksplosioner var staaet op og gaaet til Vinduerne for at se, hvad der var paa Færde, fik alvorlige Læsioner i Ansigtet. Fru Tandtekniker Bang har paa St. Maria Hospital faaet fjernet det højre øje, og ligeledes for Fru Nissens Vedkommende er det gaaet haardt ud over øjenpartiet.

Onsdag den 15. November 1944.

Folkeregistret i Gentofte ødelagt. Gentofte Kommunes Folkeregister er Natten til i Dag blevet ødelagt. Kl. 22,45 blev Raadhusets faste Vagt holdt op af 3-4 revolverbevæbnede Mænd, netop som han skulde begynde sin Runde, gennem Raadhuset. De revolverbevæbnede Mænd førte ham ned i Varmemesterens Lejlighed i Parterreetagen, hvor ogsaa Varmemesteren og hans Hustru blev holdt op. Medens en af Mændene blev tilbage for at passe paa de tre fangne, gik de øvrige Revolvermænd op i Folkeregistret. Formentlig er der kommet flere til. Først Kl. 2,25 forlod Holdet igen Raadhuset. Der blev da fundet en Del Papirer brændende ude i Raadhusgaarden og inde i Folkeregistrets Lokaler laa en Del Kort revet i Smaastykker, medens andre var oversmurt med Blæk. Saavel Navnekort som Adressekort er ødelagt, men Skattedirektør Axel Jørgensen mener dog, der ikke vil opstaa nogen Kalamiteter ved Uddelingen af Rationeringsmærker.

Strejke i Esbjerg. I Morges er der udbrudt en 24-Timers Demonstrations-Strejke i Esbjerg. Anledningen er Mordet paa Læge Carstensen og Attentatet mod Redaktør L. V. Jensen, "Esbjergbladet", samt de indtrufne Eksplosioner. De samvirkende Fagforbund har til Morgen haft en Telefonsamtale med Esbjerg og bekræfter, at Strejken, som er udbrudt spontant, af Deltagerne kun er tænkt udstrakt til 24 Timer. Strejken opstod, efter at der var uddelt Løbesedler, hvis Oprindelse er ganske uklar.

Hold-up hos N.E.S.A. Paa N.E.S.A.s Trafikmestervagt i Hellerup skete i Nat ved 1-Tiden et hold-up. 2 revolverbevæbnede Mænd tvang Trafikmesterassistent Aage Nielsen og hans Medhjælper til at gaa tilbage til Kontoret og udlevere Pengeposerne, som indeholdt en Del af Sporvognenes Indtægter fra det sidste Vagtskifte, 4.540 Kr. Der menes at have været 6 Mand om Røveriet, idet der blev set 4 paa Vagt ved Bygningen og nede i Gaden. Røverne kørte bort i Bil.

Røveri i Gentofte. Tirsdag Kl. 17,30 blev der ringet paa hos Muremester J. H. Johannesen, Henning Bojesens Vej 14 i Gentofte. Fru Jo-

407

hannesen havde Selskab. De tilstedeværende Gæster var Murer Seier Hansen, dennes Hustru og tre Børn. Desuden var tilstede Fru Ida Hansen som Husmedhjælp. Da man lukkede op, trængte 6 revolverbevæbnede og maskerede Mænd ind i Entreen. Føreren for Banden raabte til Fruen og Gæsterne, som var kommet ud i Entréen: "Ryggen til, Hænderne op og ind i Stuen. Der sker ikke noget, det er Pengene, det gælder." Fru Johannesen fik nu stukket en Revolver i Ryggen, idet Røveren sagde: "Frem med Pengene, men lad det gaa lidt hurtigt." Fru Johannesen hentede 2.000 Kr. frem fra et Klædeskab og gav dem til Anføreren. "De har flere, frem med dem. De har 3 Minutter, og hvis Pengene ikke kommer, vil De blive gjort kold." Denne Trusel blev gentaget nogle Gange, hvorefter Fru Johannesen yderligere hentede 2.000 Kr. Røveren huggede nu Fruens Visittaske, som indeholdt nogle løse Penge, og raabte saa, idet han smed den tømte Taske hen ad Bordet: "Nu er det Smykkerne." Fru Johannesen afleverede 2 Smykkeskrin, som bl. a. indeholdt 4 meget kostbare Ringe med Brillanter, Guldarmaand og 2 Guldure. Da Røverne trak sig tilbage, sagde de: "Vi kommer fra De Frie Danske, saa De ved, hvad det gælder." Endvidere truede de med at skyde gennem Vinduerne, hvis der blev gjort Forsøg paa at tilkalde Hjælp. Muremester Johannesen er for Tiden paa Rejse i Jylland.

Skyderi ved Hellerup Takstgrænse. Ved Middagstid Tirsdag var der en Del Skyderi paa Karolinevej [i. e. Carolinevej] ved Hellerup Takstgrænse. Det er endnu uklart, hvad det var, der skete. En Version gaar ud paa, at Gestapo var i Færd med at anholde nogle unge Mænd, der pludselig blev undsat af Kammerater, hvorved det lykkedes nogle af de Folk, som Gestapo vilde have fat i, at flygte sammen med Kammeraterne. Herunder blev en tysk Militær- eller Politimand saaret i det ene Ben. En anden gaar ud paa, at en tysk Underofficer i Følge med to tyske Soldater blev beskudt af tre Mænd, som det lykkedes at flygte, hvorved den ene tabte en Mappe, indeholdende Revolveren, hvormed han havde skudt, samt en blød Hat. Nærmere Oplysninger savnes foreløbig.

Hold-up i Metalarbejdernes Centralafdeling. Frederiksberg Vagtværn blev den 10. November ved 18-Tiden kaldt til Metalarbejdernes Centralafdeling, Gl. Kongevej 6, hvor der meldtes om et Røveri under Udvikling. Da Vagtværnet kom til Stede, var Røverne netop forsvundet ad en Bagdør. Kasserer Christian Aagaard har over for Vagtværnet givet følgende Forklaring: "Kl. 18,05 foregik der Udbetaling ved Kassen, og der var samlet en Del Mennesker i Lokalet. Pludselig hører jeg Raabet: "Hænderne op, nu er det Pengene, det gælder," og ser nu 4-5

bevæbnede Mænd i Lokalet blandt Publikum. En af disse sprang over Skranken og tømte de aabne Kasser. Under dette skød en af Revolvermændene et Skud i Loftet, formentlig for at antyde, at det var alvorligt ment. Mens

408

dette foregik, havde Frk. Betty Mortensen, Telefondame ved Forbundet, fundet Lejlighed til fra en Telefon uden for Huset at tilkalde Vagtværnet. Yderligere havde man, mens Røveriet foregik, formaaet at faa spærret Hovedudgangen fra Bygningen, og man mente at have spærret Røverne inde i denne. Det viste sig dog senere, at Røverne havde forladt Bygningen gennem en Bagdør og derefter havde fjernet sig i to Automobiler."

Ogsaa en Jagthytte sprængt i Luften. Ved Aktionen mod Valborup Skovridergaard er samtidig en Jagthytte, tilhørende Lensgreve Holstein-Ledreborg, blevet sprængt i Luften af det tyske Sikkerhedspoliti. Efter Eksplosionen fandt man Rester og Stumper af Faldskærme hængende i Træerne inden for et stort Omraade. Foruden de tidligere anholdte er ogsaa Savværksbestyrer Poul Christiansen, Hvalsø, blevet arresteret.

Episode ved Billethullet. Tirsdag Kl. 17,15 henvendte et Medlem af Frikorps Danmark sig i Det ny Teaters Billetsalg og bad om en i Forvejen paa Navnet Jarvig, Horskildevej 26, telefonisk bestilt Billet. Da Billetdamen efter hans Opfattelse ikke skyndte sig tilstrækkeligt, blev hun truet med Revolver. Han fik saa hurtigt Billetten og forsvandt.

Københavns Brandvæsen har i det forløbne Vagtdøgn haft 57 Ambulanceudrykninger.

Jernbanesabotage. Paa Fredericia Station er der indtruffet mindre Sprængninger paa to lejede tyske Lokomotiver. Paa Strækningen Viborg-Bækkelund er i Nat sket flere Sprængninger. Iøvrigt har Jernbanesabotagen haft et ret ringe Omfang i det sidste Døgn.

Eksplosion ved Orlogsværftet? Tirsdag Kl. ca. 19,15 hørtes en voldsom Eksplosion, der lokaliseredes til Orlogsværftets Omraade. Værftets Ledelse benægter ikke, at der er sket en Eksplosion derude, men vil ikke udtale sig nærmere. Allerede Kl. 18,45 havde der fundet en lignende Eksplosion Sted, som ikke har kunnet lokaliseres. Maaske har det i begge Tilfælde drejet sig om Mineeksplosioner.

Forsøg paa Brandstiftelse. Paa Niels Andersensvej 43 blev der Tirsdag Eftermiddag kastet en Flaske med Brandvædske mod en Prokurist Raudes Villa. Der opstod en mindre Brand, som dog hurtigt slukkedes.

Provinsen.

Bramminge: Den systematiske Ødelæggelse af Provinsbyernes Strøgforretninger fortsattes Natten til Tirsdag, hvor udover Esbjerg - som omtalt - ogsaa Bramminge ramtes af Eksplosioner, der lagde to Ejendomme og tre Forretninger i Ruiner. Eksplosionerne fandt Sted ved 5-Tiden Tirsdag Morgen, da den første Bombe eksploderede ud for

409

Herreekviperingsforretningen, Beiter-Lauridsens Forretning paa Trianglen. Forretningen blev fuldstændig ødelagt, og Lejligheden over den, der beboes af Cigarhandler Falkenløve-Schmidt, blev raseret. Ægteparret slyngedes ud af Sengene, men kom intet til. Den næste Eksplosion indtraf i Ejendommen, Nørregade 1, der ligger skraat over for det første Eksplosionssted. Her blev Skomager Bodof Hansens Butik og Barbermester Marius Hansens Barbersalon fuldstændig ødelagt, ligesom der skete stor Skade i Beboelseslejlighederne ovenover. Samtlige Ruder i Nørregade og Storegade er knust, og flere Mure har slaaet Revner. Ingen Mennesker kom til Skade.

Esbjerg: Læge Carstensen døde Natten til Tirsdag. Han var Medlem af Esbjerg Byraad, indvalgt af Socialdemokratiet. Læge Carstensen havde en stor Praksis og var alle Vegne en velset og meget populær Læge. Han blev kun 40 Aar gammel og efterlader sig Hustru og fire Børn.

Redaktør Jensen er blevet ramt af Projektiler fra en 11 mm Revolver. Han levede endnu Tirsdag Eftermiddag, men hans Tilstand betegnes som haabløs.

Statsadvokat Kirk, som tilfældigt opholdt sig i Esbjerg, er straks gaaet i Gang med Undersøgelser.

Nykøbing Falster: I Mandags blev der foretaget nye Anholdelser, bl. andre er F.D.F.-Fører Harald Naver, Kommuneassistent Albert Krøger, Gymnasiast Mogens Kongstad, Fru Læge Poul Madsen og Farmaceut Henning Scheel blevet anholdt. Desuden menes en Snese Personer at være "gaaet under Jorden".

Nykøbing Sj.: De i Søndags arresterede er Kommiss Zachariassen, Kontorist Bertelsen, Kontorist Carl Valter Petersen, Gartnermedhjælper David Jørgensen, Gartnermedhjælper Valter Nielsen, endvidere var der tre unge Mænd, vistnok fra Roskilde, paa Besøg hos Zachariassen, nemlig Boghandlermedhjælper Erik Christiansen, Jørgen Lund og Leif Villumsen.

Holbæk: Havebrugskonsulent Henrik Nielsen, der er ansat under Østifternes Haveselskab, er anholdt af det tyske Sikkerhedspoliti. Han var Terrænsportsmand.

Slagelse: Den ca. 40-aarige Glarmester Svend Andersen, Absalonsgade 20, blev i Aftes skudt ned i Trappeopgangen til sin Lejlighed af ukendte Personer. Han blev indlagt paa Centralsygehuset med Skud i Nakken, Lungen og Knæet. Hans Tilstand betegnes som haabløs. Han var kendt for sine tyske Sympatier.

Vordingborg: Ved Midnat Natten mellem Mandag og Tirsdag blev Fiskekontrollens Fartøj, der laa i Vordingborg Havn, sprængt ved en Bombeeksplosion og sank. Samtidig blev der kastet en Bombe ind i

410

Fiskeeksportør Klinges Fiskehus paa Havnen. Ved Eksplosionen blev Røgeovnen ødelagt.

Odense: Lørdag Aften blev en ca. 35-aarig Arbejdsmand Rienen, Brohuset, Tarup, skudt ned og dræbt ved Husmandsskolen. Rienen, der var beskæftiget ved Entreprenørarbejderne i Lunde, var spirituspaavirket og blev skudt ned af en Dansker, som følte sig krænkede.

Hørsholm: Om den i Gaar omtalte Episode, hvorved en tysk Underofficer dræbtes, kan nu yderligere gives følgende detaljerede Oplysninger: Underofficeren var i Følge med en Mekaniker og saa vidt vides endnu to Mænd. Uden for Kroen holdt deres store Diesel-Lastbil, som havde været til Reparation, og som nu var paa Prøvetur. Da Underofficeren og hans Selskab sad paa Kroen, traadte pludselig nogle Sabotører ind i Kroen, hvor de kommanderede Tyskeren og hans Ledsagere til at række Hænderne op. Tyskeren nægtede dette og vilde trække sin Revolver. Han blev imidlertid skudt paa Stedet med en Maskinpistol. Sabotørerne tog derefter Mekanikeren, der havde Nøglen til Lastbilen med sig, og efter at de havde kastet deres Cykler op paa Ladet, forsvandt de med Vognen. Tysk Politi kom til Stede og tog alle Kroens Gæster med sig, det vides ikke, hvorvidt nogen af dem senere er blevet løsladt.

Torsdag den 16. November 1944.

Generalstrejken i Esbjerg. Fra Esbjerg Afdeling af Danmarks Frihedsraad udgik Tirsdag Morgen Opfordring til en 24-Timers Strejke som Protest mod de to Mord og Eksplosionerne i Kongensgade. Opfordringen blev fulgt. Først nedlagdes Arbejdet i Havnen, og derefter bredte Strejken sig hurtigt til Byens øvrige Virksomheder, og Kl. 10 var den total. Der blev dog gjort en Undtagelse for alle livsvigtige Virksomheder, derunder Banerne, heller ikke Telefoncentralens Personale gik i Strejke, men derimod indstillede Postvæsenet og Statstelegrafens Arbejdet. Strejken paa Statstelegrafens bevirkede, at Tyskerne Torsdag Morgen besatte baade Telegrafstationen og Telefonstationen. Efter hvad man har kunnet faa konstateret ved Telefonopringninger til Varde i Formiddag, er Arbejdet nu i fuld Gang.

Folketingsmand Ole Bjørn Kraft saaret. Onsdag Formiddag rettedes en tysk Politi-Razzia mod det konservative Folkepartis Hovedkontor, Ceresvej 17. Folketingsmand Poul Sørensen og Sekretærene Poul Nielsen og Svend

Jørgensen blev anholdt. Folketingsmand Ole Bjørn Kraft var netop ved at gaa ud ad Døren, da det tyske Politi ankom. Han vendte om for paany at gaa ind i Bygningen, men i det samme blev der skudt efter ham, og han rantes i Benet. Tyskerne fremførte senere deres Und-

411

skyldning over for ham, de havde skudt, fordi de troede, han vilde flygte. Folketingsmanden fik efter 20 Minutters Forløb Tilladelse til at forlade Bygningen og førtes saa til Diakonissestiftelsen. Det viste sig, at han kun havde faaet et Strejfskud, og han kunde Senere føres hjem. Fra Razziaen medbragte Tyskerne et stort Materiale, formentlig af Partiets ganske almindelige Arkivmateriale. Efter hvad der meddeles fra kompetent tysk Side retter denne Aktion sig ikke imod det konservative Folkeparti eller mod Partiets Centralkontor; det drejer sig kun om de tre anholdte personlig, idet det tyske Politi, efter hvad der meddeles, i anden Forbindelse var opmærksomme paa deres Navne og ønskede at sikre sig dem.

Sabotage paa "Hansa"-Skibe. Onsdag Formiddag fandt der en Eksplosion Sted paa det næsten færdigbyggede danske Hansaskib "Asnæs" hos Burmeister & Wain. Der udbrød Brand ombord, og da der var sprængt Hul i Forstavnen under Vandlinien, sank Skibet delvis. Denne Nybygning laa tæt op ad den danske Hansa-Nybygning Nr. 679, og saa vidt vides rev den samme Eksplosion Hul i Forstavnen af dette Skib, saaledes at den forreste Del af Skibet staar paa Bunden.

Sprængningen af de to Skibe foranledigede Onsdag Aften det tyske Politi til at etablere en Vagttjeneste paa Værftet. Der opstod herved Uro i Arbejderstaben og Fare for en almindelig Strejke. I Morges forlod det tyske Politi imidlertid Omraadet, og Arbejdet blev paabegyndt som sædvanligt. Ved 8-Tiden kom pludselig en større Deling tysk Politi og begyndte en Kropsvisitering af hver enkelt Arbejder. Situationen er temmelig spændt.

Episode ved "Golddigger". Paa Hjørnet af Vestergade og Larsbjørnsstræde skete Onsdag Aften en Eksplosion. Der var vistnok kastet en Haandgranat efter en Hund. En Del Ruder blev knust, og en Tjener fra "Golddigger" saaret af Glassplinter. Han blev kørt paa Hospitalet, men Ambulancen fik ikke Tilladelse til at hente en anden Mand, der var saaret ved samme Lejlighed. En halv Time senere - det var ved 20,30-Tiden kaldtes Ambulancen til Politigaarden for at hente en Mand, Urmager Peter Chr. Andersen, Kleinsgade 2, der var saaret i begge Ben, og som efter Forbinding paa Hospitalet kunde køres hjem. Muligvis er denne Mand den saarede, som man fra det tyske Politis Side først har villet afhøre om, hvad der var sket.

Kl. 23,20 blev Brandvæsenets Ambulance paany kaldt til "Golddigger", idet Værten anmodede den om at hente Liget af en Mand, der netop var blevet skudt. Ved Ankomsten blev Ambulancens Folk imidlertid ligesom sidst standset af Sommerfolk, der tvang dem tilbage, idet det hævdedes, at Liget ikke kunde fjernes, før Folk fra Shellhuset havde foretaget Undersøgelse. Nærmere foreligger ikke.

412

Kl. 0,41 fik Ambulancen Tilladelse til at køre den dræbte bort. Det var Repræsentant Jørgen Hansen, Stærevej 7, 4. Sal.

Skyderi Onsdag Aften. Ved 19-Tiden lød der en Del Skud i Brohusgade paa Nørrebro. Det forlød, at en Tyv var blevet overrasket af det tyske Politi, der skød efter ham, da han forsøgte at cykle bort. Han blev vistnok ramt, men kom paany paa Cyklen og flygtede.

Ved 21-Tiden lød en Del Skud ved Halmtorvet. Hvad der er sket, er uklart, men det siges, at en Smedemester Hansen og hans Hustru skal være blevet alvorligt saaret. Hverken Falck eller Brandvæsenets Ambulance har imidlertid været tilkaldt, saa Oplysningen kræver nærmere Undersøgelse.

Ved 23,50-Tiden var der Skyderi paa Kongens Nytorv. Aarsag og Virkning ukendt.

Brand paa Amager. Skæret af en Brand paa Amager kunde i de tidlige Aftentimer ses over København. Der var opstaaet Brand i en stor Træbarak i den saakaldte "Ballon-Park" ved Artillerivej inden for Værnemagtens afspærrede Omraade.

Ekspllosioner paa Orlogsværftets Omraade. En Eksplosion hørtes ved 15,20-Tiden over det meste af København. Det oplyses, at den stammer fra Orlogsværftets Omraade, og at den, saavel som de to Eksplosioner Tirsdag Aften, skal have ramt Skibe, der ligger til Reparation hos "Howaltwerke". Oplysningerne er mangelfulde.

Onsdag Morgen eksploderede en Bombe i et Skib, som ligger til Reparation paa *Nordhavsværftet*. Det er det tidligere S/S Douro, der ejedes af DFDS, men som efter et Forlis i Østersøen var erhvervet af et tysk Rederi.

Rygter om Sagfører-Razzia. En stor Del københavnske Sagførere modtog Onsdag Middag telefonisk Advarsler om, at der forestod Razziaer i Sagførerkontorerne. Det gav Anledning til megen Uro og til, at en Række Kontorer lukkede tidligere end sædvanligt. Der skete saa vidt vides intet som helst i den Retning, Rygterne talte om.

Razziaer. Under en Razzia, som det tyske Politi har foretaget i forskellige *Socialkontorer*, efter Forlydende for om muligt at finde en Central for Udstedelse af falske Legitimationskort, er Assistent Werner Rendsmark fra Socialkontoret i Wildersgade blevet arresteret. Fra Kontoret i Rosenvænget blev Assistent Gunner Jensen taget med. Ved Besøget i Wildersgademkontoret undersøgte Tyskerne ogsaa en ung Kontordames Skuffer. Hun var ikke til Stede, mens Undersøgelsen stod paa, men i hendes Skuffe laa nogle Eksemplarer af illegale Blade. Tyskerne fandt hendes Legitimationskort og gav Besked om, at den unge Dame kunde hente det i Shellhuset.

413

Sommerfolk foretog Onsdag Aften "Inspektion" paa Amagerbrogade ved Holmbladsgade. Alle Trafikanter blev undersøgt.

Skudt gennem Hovedet. I Morges blev Ambulancen tilkaldt til Ejendommen, Frederiksborgvej 180. En forbigående Cyklist, Chauffør Svend Aage Christiansen, Emdrupvej 177, var blevet skudt gennem Hovedet.

Mystik paa Bülowvej. Onsdag Aften tilkaldte Kapelmester Martellius Lundqvist Frederiksberg Brandvæsen, til hvem han meddelte, at der laa en død Mand uden for Bülowvej 37. Da Ambulancen kom til Stede, var der intet, men der holdt en Personbil med Sommerfolk, som fortalte, at de havde skudt efter en Cyklist med et stjaalet Smyrnatæppe paa Bagagebæreren. De havde imidlertid ikke ramt ham, hævdede de.

Taget Sabotagevagtens Revolver. Sabotagevagten ved "Torotor" Radiofabrik i Ordrup blev Onsdag holdt op af to civile Mænd, hvoraf den ene var bevæbnet med Maskinpistol. De tog Sabotagevagtens Revolver og forlod derefter Fabriken. Der var tysk Vagt inde i Fabriken. Fabriken blev i sin Tid flyttet fra Frederiksberg til Ordrup efter at være ødelagt ved en Eksplosion.

København, Frederiksberg og Gentofte Vagtværn har intet særligt at berette, udover nogle Tyverier og andre Smaaepisoder, som omtales i Dagspressen.

Jernbanesabotage. Onsdag Aften skete 4 Sprængninger paa Banestrækningen Langaa-Ulstrup. Endvidere rapporteres Sprængninger paa Sporet mellem Fredericia og Taulov samt paa Strækningen Fredericia-Middelfart.

Razzia paa Meteorologisk Institut. Onsdag Formiddag blev der foretaget en Razzia paa Meteorologisk Institut i Søkortarkivets og Vejrtenestens Lokaler. Hos en Korttegner Lyng skal der være fundet illegale Blade, og han blev taget med.

Vestgrønlands Administration. (RB fra TT) Peter Freuchen afrejste Tirsdag med Flyvemaskine til London. Han har ifølge "Stockholms Tidningen" faaet til Opgave at lede Administrationen af Vestgrønland. I hans Selskab befandt sig Kaptajn Einar Mikkelsen, der skal være Freuchens Medarbejder paa Grønland.

Arresterede. I *Esbjerg* har det tyske Politi arresteret Kommiss Poul Rahbek Hansen, Stormgade 26, Kystbetjent Einar Nørgaard Rasmussen, Jyllandsgade 36, og Slagtersvend Leo Sørensen Uhd, Nørregade 33.

414

I Aalborg arresteredes for nogle Dage siden 27 saakaldte "asociale" Personer. De sidder i Arresten, hvor der i Forvejen er 35 andre arresterede.

Fra *Bornholm* meddeles, at fhv. Forstander Gamborg-Nielsen, Bornholms Højskole, er arresteret.

Provinsen.

Aarhus: Den 23-aarige Laurits Kjeldsmark, som er ansat paa Derby Svejseri- og Maskinfabrik, blev saaret i Onsdags, da han passerede Landgangsbroen til et tysk Skib, hvor han skulde hente noget Værktøj. Vagtposten kom til at røre ved Aftrækkeren paa sit Gevær, saa det gik af. Den unge Mand blev ramt i Maven, hans Tilstand er alvorlig. Samtlige 4-500 Arbejdere paa Virksomheden nedlagde Onsdag Arbejdet.

- En tysk Patrulje skød Tirsdag ved 23-Tiden paa den 29-aarige Metalarbejder P. V. Nielsen, Istedgade 8, Aarhus, ud for Ejendommen Fiskergade 102, fordi Nielsen ikke hurtigt nok var standset paa Tilraab om at gøre Holdt. Han ligger haardt saaret paa Kommunehospitalet med tre Skud i Underlivet.

- Blandt de dræbte i Kollegierne i Aarhus var ogsaa to Randersboere, Restauratør J. Jensen, Torvebaren, og K. Petersen, Søn af fhv. Kommuneassistent Petersen. Begge var kendt som tyskvenlige.

Aalborg: Eksporten fra Aalborg af Svin og Kreaturer møder store Hindringer. I de sidste tre Uger har der paa Aalborg Kvægtorv været opstaldet ca. 300 Svin, der forlængst skulde være afsendt til Norge, men ikke har kunnet faa Skibslejlighed. Endvidere har der i en halv Snes Dage staaet ca. 200 store Kreaturer paa Kvægtorvet. De skulde have været eksporteret sydpaa pr. Bane, men det har der heller ikke været Mulighed for. Paa Kvægtorvet Tirsdag blev der opkøbt ca. 100 store Kreaturer til Eksport, ogsaa disse maa vente. Det har ogsaa været vanskeligt at faa Kreaturer til København. En københavnsk Opkøber har saaledes i 8 Dage haft ca. 60 Kalve staaende paa Kvægtorvet uden Mulighed for at faa dem afsendt pr. Skib eller Bane.

- Ud over de to tidligere nævnte, er nu ogsaa Sekretær Aaskjær fra Kommunekontoret afhentet af tysk Politi. Det var ham, som blev tvunget til at gaa med over i Landmandsbanken for at hente Fotokopierne af Registeret. Ingen af de tre paagældende er, saa vidt vides, frigivet endnu.

Vejle: Paa Martin Kjærs Reparationsværksted er fem tyske Biler blevet ødelagt ved Sabotage, som udførtes af 12-15 unge Mænd med Maskinpistoler.

Silkeborg: Folkeregistret blev Onsdag Aften hentet af 7 revolverbevæbnede Mænd.

415

Fredericia: Onsdag Eftermiddag blev Lokomotivet foran et Tog ved Hauløkke beskydt fra 2 allierede Flyvemaskiner. Lokomotivføreren, N. C. Rasmus Jepsen, København, og Fyrbøder H. C. Christiansen, Padborg, blev ramt henholdsvis i Haandleddet og Laaret. Lidt senere blev Lokomotivet foran et Tog Nord for Fredericia beskydt. Fyrbøderen, Ekstrahaandværker A. O. Christiansen, Fredericia, blev dødeligt saaret. Begge Lokomotiver blev gjort ubrugbare, men menes hurtigt at kunne repareres.

Fredag den 17. November 1944.

Undtagelsestilstand i Esbjerg. Torsdag Morgen blev Arbejdet i Esbjerg genoptaget efter 24 Timers Protest-Strejke, men Kl. 11 om Formiddagen erklæredes der Undtagelsestilstand i Byen. Der etableredes Spærretid fra Kl. 19 til Kl. 7. Ansamlinger paa mere end 5 Personer medfører, at der skydes uden Varsel. Alle Udfaldsveje fra Byen afspærredes, og der udstedtes Telefonforbud, ogsaa gældende for Rigstelefonen. Samtidig blev der paa tysk

Foranstaltning lukket for Vand, Gas og Elektricitet. Derved umuliggjordes Gennemførelsen af normalt Arbejde i Byen. Det menes i Byen, at Lukningen vil vare ca. 4 Dage.

Borgmesteren, Højer-Nielsen, og Kommunaldirektøren samt Viceborgmesteren og ti af Arbejdernes Ledere, herunder Robert Larsen, blev arresteret. Borgmesteren og Kommunaldirektøren er senere blevet løsladt.

Fuldmægtig Lundsteen fra Stiftamtmand Herschends Silkeborgkontor er Torsdag Eftermiddag ankommet til Esbjerg og har optaget Forhandlinger dels med det tyske Sikkerhedspoliti, dels med Værnemagten. Det synes uklart, hvilken af de tyske Myndigheder, der har iværksat Foranstaltningerne.

Standsningen af Elektricitetsforsyningen i Esbjerg har medført en almindelig Standsning af Elektricitetsforsyningen og dermed af en Række Arbejder og Virksomheder i Vestjylland, der forsynes fra eller over Esbjerg. Saaledes meddeles fra Herning, at Elektricitet ikke alene mangler i Byen, men ogsaa i Oplandet, hvad der bl. a. betyder Vanskeligheder for Mejerierne og for de paa denne Egn særligt hyppigt forekommende elektriske Malkemaskiner. Herning laaner i Nat lidt Strøm fra Aabenraa, der imidlertid ikke kan paatage sig nogen Leverance i Dagtimerne.

Fra Varde meddeles Torsdag Aften, at Standsningen af Dampcentralen i Esbjerg har medført, at store Dele af Vestjylland Torsdag Aften ligger i Mørke. Da der er Forbud mod at de smaa Værker bruger Olie, vil fra Fredag Morgen hverken Haandværk, Industri eller Butikker eller Biografer faa Strøm, mens private Hjem skal ned paa et Forbrug, der svarer til 1 Kilowattime pr. Maaned. Man faar Torsdag Aften lidt Strøm

416

fra Aabenraa. Allerede Torsdag standsede Varde Staalværk, hvor man havde 10 Tons Staal i Arbejde.

Det tilføjes sent Torsdag Aften, at der til Varde er kommet Meddelelse fra Esbjerg, at Dampcentralen vil komme igang Fredag Morgen Kl. 6 og maa køre til Kl. 20 til Forsyning af Omraader *uden for* Esbjerg, samt livsvigtige Virksomheder i Esbjerg. Der vil gaa fem Døgn, før andre kan faa Elektricitet.

Fredag Formiddag ved 10-Tiden oplystes fra Forbindelser i Varde, at der hersker Ro i Byen, men iøvrigt savnes nærmere Enkeltheder.

Ro hos Burmeister & Wain. Efter at det tyske Politi havde foretaget den i Gaar omtalte Undersøgelse, trak det sig tilbage. Da Tyskerne saaledes var borte fra Værftets Omraade, bortset fra, at man havde sat Vagt ved to tyske Baade, gik Arbejderne, paany i Gang, og siden Frokosttid Torsdag har der været Ro paa Arbejdspladsen.

Myrdet i Restaurant "Skandia". Torsdag Eftermiddag blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Restaurant Skandia paa Raadhuspladsen, hvor en af Gæsterne, Lokomotivfører L. Petersen, Frederik V's Vej [i. e. Frederik den 3.s Vej?] 10, Fredericia, var skudt af ukendte Mænd. Petersen var velkendt af Restaurantens Personale; han var revolverbevæbnet og bar Legitimation, der viste, at han bl. a. var tilknyttet Organisation Todt. Liget førtes til Retsmedicinsk Institut.

Gerda Ploug-Sarp frygtes bortført. Man frygter, at Tegnersken Fru Gerda Ploug-Sarp og hendes Mand, Kunstmaler Otto Sarp, Rygaardsallé [i. e. Rygaards Allé] 65 i Hellerup, tidlig i Morges er blevet afhentet af bevæbnede, civile Personer. Nogle Gadefejere siger, at der kørte en Vogn op paa Vejen, og at de bevæbnede Personer steg ud af denne, hvorefter de ryddede Vejen. Arbejderne samt en Avismand maatte søge Dækning i en nærliggende Have. De fortæller videre, at fem eller seks Personer blev ført ud af Villaen og kørt bort i Bilen. Blandt disse var en Kvinde, der skreg flere Gange. En Dame i en Nabovilla oplyser, at hun ved 6-Tiden har hørt en Kvinde skrigende fra Ejendommen Nr. 65. Den paagældende siger videre, at der var flere bevæbnede Mænd, som trængte ind i Villaen, der siden har været som uddød.

Hjemmet plyndret. Gentoftte Vagtværn har modtaget Anmeldelse om, at Driftsleder Rasmussens Hjem, Jægersborgallé [i. e. Jægersborg Allé] 63, Torsdag Eftermiddag er blevet udplyndret. Hos Naboen, Prokurist Frøkjær Jensen, Jægersborgallé [Jægersborg Allé] 65, blev der om Aftenen stjaalet 365 Kr. paa 1. Sal, medens Familien spiste i Stuen. Tyven blev set, men flygtede.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 63 Ambulanceudrykninger, deraf kun en enkelt i Anledning af Skud, nemlig til Restaurant "Skandia", som omtalt i det foregaaende.

417

Frederiksberg Brandvæsen, Københavns og Frederiksbergs Vagtværn har intet særligt at meddele fra Nattens Løb. I Gaar anholdt Københavns Vagtværn en af Røverne, som havde foretaget "hold-up'et" paa Lyngby Station og stjaalet 115 Kr. Den paagældende er Gartner Edvard Emandus Nielsen, Lyngby. Sammen med en Kammerat, Ib Jepsen, som holdt til i Beværtningen "Kap Horn" i Nyhavn, havde han iøvrigt, efter hvad han selv opgiver, planlagt et "hold-up" paa Nørrebro Station i Aftes.

Razziaer. Torsdag Eftermiddag blev der foretaget Razzia i Istedgade, bl. a. i "Den lille Café". Enkelte anholdte blev ført bort. Senere paa Aftenen var der Razzia i Brolæggerstræde, ligesom der har været Razzia paa Gl. Kongevej ved den gule Kaffebar.

Stinkbomber. Torsdag Aften blev der atter kastet Stinkbomber i Den underjordiske paa Raadhuspladsen.

Svineslagteri bombet. Natten til i Gaar er der for første Gang sket alvorlige Bombeekspllosioner paa et Svineslagteri. Det drejer sig om Vejle og Omegns Svineslagteri, hvor 5-6 Bomber eksploderede paa Lofterne over Svinestaldene, Kreaturslagteriet og Pølsemageriet. Ved Ekspllosionerne blev ca. 70.000 kg Okse- og Svinekød samt Syltekonserves ødelagt, hvorimod der ikke skete Skade paa Maskiner. Den materielle Skade paa Bygningerne omfatter overvejende Tagkonstruktionen. Efter Ekspllosionerne opstod der Brand paa Loftet over Svinestaldene, men det lykkedes at slukke den, inden den fik større Udbredelse. Slagteriet er i Stand til at fortsætte Driften som hidtil.

Trafikafllysningen fra og til Esbjerg. Togkontoret oplyste sent Torsdag Aften, at den Aflysning af Trafikken paa Tjæreborg-Esbjerg-Guldager, der udsendtes gennem Ritzau, blev hævet igen Kl. 24, dog saaledes at Rejsende kun kan passere Esbjerg eller rejse til og fra Esbjerg i Tiden Kl. 7 til 18.

Jernbanesabotage? Togkontoret har faaet Underretning om, at der Natten til i Dag er sket noget omkring Viborg, men endnu Kl. 11 til Formiddag kunde Kontoret ikke give nærmere Oplysninger.

Provinsen.

Aalborg: Det tyske Politi har Torsdag foretaget en, Undersøgelse paa Aalborg Amtstidende. Journalist Ole Berg blev arresteret, og Politiet eftersøgte en Medarbejder, Journalist Ejgenbroth, der dog lige var gaaet ud og ikke vendte tilbage. Der blev afholdt Forhør, men ingen kendte noget til hans Forhold. Undersøgelsen stod paa i fire Timer, og Bladet udkom stærkt forsinket.

418

Aarhus: Torsdag Formiddag er Arbejdsmand Arne Harald Preben Nielsen, Dybkjærvej 5, blevet dræbt, da han cyklede gennem Høegh Guldbergsgade i Aarhus. En Vagtpost raabte ham an, men da han ikke standsede hurtigt nok, blev der affyret et Skud efter ham. Kuglen ramte ham i Brystet og var dræbende. Han var ugift.

- I Nat skal der have fundet en større Sabotage Sted ved Havnen, men nærmere Oplysninger forelaa endnu ikke i Dag til Morgen.

Esbjerg: Redaktør L. V. Jensen, "Esbjergbladet", er Torsdag Morgen afgaaet ved Døden. Redaktøren døde uden at være kommet til Bevidsthed efter Attentatet. Han blev 60 Aar.

Ribe: Tre Arbejdere, der var beskæftigede ved Fæstningsarbejde, vovede sig i Onsdags ind i et Minefelt for at hente nogle Materialer. En Mine eksploderede, hvorved alle tre saaredes. Villy Kjestrup, Ribe, blev haardt saaret og døde faa Timer senere, de to andre fik kun lettere Saar.

Viborg: Natten til Torsdag skete en Bombeeksplosion i Byens Hovedgade, Sct. Matthiasgade. Bomben var anbragt i Nr. 62, tilhørende Arkitekt Jens Madsen. Ejendommen er bygget med en Kolonnade med Butikker paa begge Sider, og da Kolonnaden kun er aaben i den ene Ende, var Virkningen meget voldsom. Alle Butikkerne blev raseret, de store Ruder knustes fuldstændigt, og mange Varer blev ødelagt. Ødelæggelserne ramte et Udsalg fra Handelsfirmaet Hansa, Frimærkehandler Frode Andersens og Viktualiehandler Baands Butikker, som laa paa venstre Side af Kolonnaden, og paa den modsatte Side Skotøjshandler Alf Kyhls store Skotøjsmagasin, en Strømpeopmaskningsforretning, en Damefrisørsalon samt et Konditori. Selve Bygningen tog ingen større Skade, og der udbrød ikke Brand.

Kalundborg: I den lokale Dagspresse fandtes i Torsdags under Overskriften "En alvorlig Henstilling til Kalundborgs Ungdom" følgende Artikel: "Af Borgmester P. Hansen er vi blevet anmodet om at rette en alvorlig Henstilling til Ungdommen i Kalundborg om at holde inde med de Rudeknuserier og andre Uroligheder, der i de sidste Dage har fundet Sted her i Byen. Fra Værnemagtens Side er det blevet betydet, at Undtagelsestilstanden vil blive genindført, dersom ikke rolige Forhold omgaaende genoprettes. Endvidere gøres Byens Befolkning opmærksom paa, at dersom der har været Optøjer, Sammenstimlen o. l., og man bliver anraabt af tyske Patuljer og ikke standser, vil der straks blive skudt." (Kalundborg Folkeblad).

Helsingø: Ti revolverbevæbnede Mænd tappede Onsdag Eftermiddag Benzintanken ved Hvam-Jensens Forretning for ca. 600 Liter. Ved Ford-Depotet i Frederikssund tiltvang de sig 95 Liter. De lovede at sende en

419

Kvittering til Ejerens Bevisførelse over for Forsikringsselskab og Varedirektorat.

Nykøbing F.: Torsdag Morgen passerede en Fangetransport sydpaa gennem Byen. Saavidt man kunde se, bestod den af fire store Udrykningsvogne og en mindre Ledsagebil. Senere passerede Transporten Gedser, hvor man opgiver, at den omfattede 6-7 Udrykningsvogne. Der blev gjort Ophold i Gedser, hvorfra Transporten formentlig er blevet videreført med Færgen. Storstrømsbroen var Onsdag spærret for al Trafik undtagen Togtrafik.

Rønne: Onsdag Aften eksploderede en Bombe i Vestre Skole, som for Tiden er beslaglagt af Tyskerne. Der skete en Del Ravage i Klasseværelserne, men ingen Mennesker kom til Skade.

Pandrup: Stationens Pakhus er styrtet sammen efter nogle kraftige Bombeeksplosioner.

Helsingø: Maskinhandler C. Crone-Nielsen er blevet arresteret. Det er den 12. af Byens Borgere, der er taget af Tyskerne i Løbet af kort Tid.

Lørdag den 18. November 1944.

Undtagelsestilstanden i Esbjerg. I Gaar forløb alt roligt i Esbjerg, Butikkerne var aabne, og der arbejdedes normalt i de Virksomheder, der ikke var forhindrede af Lukningen af Vand, Gas og Elektricitet. Blandt de arresterede nævnes Viceborgmester, Landsretssagfører Krebs, der synes arresteret, fordi han efter tysk Formening havde forholdt sig passiv over for Strejkebevægelsen, Raadmand Jørgen Christensen (Arbejds mændene), og Fagforeningslederne Peter Jensen (Murerne), Robert Larsen (Handels- og Kontormedhjælperne samt tillige Fællesorganisationen), Ejnar Schlein (Bogbinderne), Søren Nielsen (Rebslagerne), Hans Petersen (Skibstømmerne) og Theodor Petersen (Fiskerne). Arrestationen af Formænd for de lokale Fagforeninger skal skyldes, at man fra tysk Side mener, at Strejken maa være lokalt dirigeret. Sent i Aftes blev der meddelt fra Ribe, at Landsretssagfører Krebs skal være frigivet, samt at Kommandanten i et Møde med Byraadet ved Middagstid skal have stillet i Udsigt, at saafremt Natten gaar roligt, vil der i Løbet af Lørdagen blive aabnet for Vand, Gas og Lys. Fra anden Side meddeles Fredag Aften, at alle arresterede skulde være sat paa fri Fod.

L.B.-Kontorets Kartotek ødelagt. Da Rengøringskonerne i Morges indfandt sig paa L.B.-Kontoret i Vester Farimagsgade 37, laa hele Kartoteket forkullet paa Gulvet. Det ulmede endnu i Bunken, og Brandvæsenet blev

tilkaldt for at slukke. Ødelæggelsen af dette Kartotek betyder, at man er uden Navne og Adresser paa tidligere indkaldt, nu hjemsendt C.B.-

420

Mandskab, ligesom man ogsaa har mistet Fortegnelsen over de, som skulde indkaldes. Rekonstruktion af Materialet vil være ret besværligt, og i hvert Fald tage nogen Tid.

Fabrik sprængt af Tyskerne. Fredag Middag har det tyske Politi sprængt Sønderstrup Sæbefabrik ved Tølløse i Luften med tre Bomber. Tyskerne forlod Stedet straks efter Sprængningen, og en større Arbejderstyrke var om Eftermiddagen i Gang med at foretage Oprydning og eventuelt redde Rester af Beboernes Indbo, men alt syntes ødelagt under Murbrokkerne. Virksomhedens Ejer, Fabrikant Hansen, blev for ca. 3 Uger siden arresteret af det tyske Politi. Sigtelsen imod ham skal dreje sig om Oplagring af Vaaben.

Arresterede. Fru Gerda Ploug-Sarp og hendes Mand opholder sig i den tyske Afdeling af Vestre Fængsel. Aarsagen til Arrestationen kendes ikke.

Fredag Formiddag anholdt Gestapo statsautoriseret Translatør, Grosserer Søren Bording, Aurevang 8 i Hellerup.

Varebil sprængt i Luften. En Varebil fra Fabriken "Torotor" i Ordrup blev Fredag Middag standset af to revolverbevæbnede Mænd paa Bernstorffsvej. Chaufføren og en Medhjælper blev tvunget til at køre ned ad Henningsens Allé og holde ud for Nr. 51, hvor Direktør Heiber bor. Her blev de beordret til at forlade Vognen, og medens den ene af Revolvermændene holdt dem i Skak et Stykke borte, lagde den anden en Bombe under Vognen, som saa sprængtes i Luften. Radiodele og Sprængstykker fra Vognen blev fundet oppe i Træerne. Der gik en Del Ruder i Nærheden, men ingen Mennesker kom til Skade.

Nyt "hold-up". Indehaveren af Karen Volfs Bagerier, Margrethevej 3, Direktør Harriet R. Jensen, blev Fredag Aften "holdt op" paa sit Kontor og frarøvet ca. 600 Kr.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 79 Ambulanceudrykninger. Ingen i Anledning af Skudepisoder udover den i Morgenbladene omtalte ved Svanemøllevej.

Københavns Vagtværn har intet særligt at berette udover, at man i Gaar anholdt Mekaniker Jørgen Østergaard, Ndr., Fasanvej 43. Han havde forsøgt et "hold-up" paa Hjørnet af Istedgade og Saxogade, men var af Menneskemængden blevet presset ind i en Forretning, hvor Vagtværnet tog ham. Da Vagtværnet vilde køre bort med ham, kom det tyske Sikkerhedspoliti og forlangte ham kørt til Svendsgades Station, hvilket man efterkom.

Frederiksberg Brandvæsen og Vagtværn: Intet særligt at berette.

421

Razzia hos Havnedirektør Laub. I Nat indfandt det tyske Politi sig i Havnedirektør Laubs Villa, Henningsens Allé 19. Man eftersøgte en bestemt Person, som ikke var der. Razziaen gav iøvrigt ikke Anledning til nogen Anholdelse. En Søn af Havnedirektøren sidder i tysk Arrest.

Hentet et større Oplag af Geværer. Fredag Eftermiddag kørte en Lastbil med tre Murere op foran Hærens Geværfabrik paa Amager og meddelte Vagten, at de skulde ind for at reparere en nærmere angivet Barakbygning. Det var imidlertid ikke Murerarbejde, de var ude paa, men et Kup, som dækkedes paa en endnu ikke helt opklaret Maade. "Murerne" kørte bort med et meget stort Antal Skydevaaben.

Provinsen.

Esbjerg: Over Ribe meddeles i Dag til Morgen, at der fortsat er Ro i Esbjerg, men at det nu kniber med Brød og Kød. - Togkontoret oplyser fra Esbjerg, at der stadig ikke er Lys, Vand og Gas. Man regner med den samme Toggang som i Gaar.

Aalborg: Natten til Fredag skete en kraftig Eksplosion i det Smith'ske Jernstøberi. To Lokomotiver, der var under Reparation, blev stærkt beskadiget.

- Ruderne til D.S.U.'s Lokaler paa Gammeltorv blev samme Nat knust. Da man frygtede, der var udlagt Bomber, blev Ejendommen evakueret. En Undersøgelse af Lokalerne viste imidlertid, at der ikke var udlagt Bomber. Ruderne var knust med Sten.

Aarhus: Om de i Dagspressen omtalte Drab i Aarhus kan yderligere oplyses, at Fru Rungager var kendt for sin Forbindelse med det tyske Politi. Drabet paa Blomsterhandler Yde menes at være Rovmord, da hans Forretning synes at være gennemrodet.

- Torsdag Aften kom to unge Mænd ind til Bagemester Kaj Guløv Petersen, Læssøegade 29. De angav at tilhøre det tyske Politi og skulde foretage en Husundersøgelse. Bagemesteren, der er kendt for sin Forbindelse med Tyskerne, blev opfordret til at udlevere sin Revolver. Da han havde efterkommet Ordren, gjorde den ene af de to Mænd Ladegreb og skød Bagemesteren i Skridtet.

Viborg: Der foreligger nu Opklaring af de Sprængninger, som tidlig Fredag Morgen er hørt i Nærheden af Viborg. En Drejeskive er sprængt i Luften, og 10 Lokomotiver blev derved spærret inde. Om Aftenen ved 22-Tiden lykkedes det dog at faa Maskinerne ud. Alle Hovedspor var paa dette Tidspunkt farbare og Togtrafiken paany normal.

Vejle: Fredag Eftermiddag forøvedes en ualmindelig dristig Sabotage mod det store tyske Garageanlæg i den tidligere Støberihal, Paa Dæmnin-

422

gen 11. Fra Grand Hotel blev der ringet efter en Vogn fra en Lillebilstation. Vognen hyredes af fire Mænd, som gav Chaufføren Ordre til at køre ned ad Dæmningen forbi Garagerne. Ved Sønderbrogade fik Chaufføren Ordre til at vende og køre langsomt tilbage ad Dæmningen, og ud for Garageanlægget standsede man. Medens Chaufføren blev holdt op af en Mand, gik de øvrige tre Mand roligt ind i Garagerne, hvor de anbragte 3 Bomber. Hvordan, det har kunnet lade sig gøre, er uforstaaeligt, da der plejer at være mange tyske Soldater i Garageanlægget, ligesom der som Regel er Vagt udenfor. Efter at Mændene var kommet tilbage til Vognen, kørte den til Raadhustorvet, hvor Mændene steg ud; de betalte med 30 Kr. og en Cigar. Straks efter lød de tre Eksplosioner. Et Stykke af Garagemuren blæstes ud, og vistnok 7-8 Personvogne blev ødelagt. Hvad der iøvrigt er sket inden for Murene, lader sig næppe oplyse; det siges, at nogle tyske Soldater er blevet haardt saarede. To danske Tømrere, der var ved at reparere Taget, fik Saar af Glassplinter.

Skraat over for Garagen ligger Haandværkerforeningen og Højskolehjemmet, der begge benyttes som Kaserne. Lige over for Garagen ligger Hotel Caleb, der er rekvireret som Bolig for tyske Officerer. Her som mange andre Steder i Gaden blev Ruderne knust.

Grenaa: Kartoffeltørreriet Jekar i Grenaa nedbrændte Natten til Fredag, kun Kraftanlægget blev reddet. Tørreriet skulde netop Fredag have været i Gang efter flere Maaneders Stilstand. Man regner med, at Branden er paasat.

Horsens: Natvægteren paa Amtsarbejdsanvisningskontoret blev Natten til Fredag holdt op af 7 revolverbevæbnede Mænd, der fjernede ialt 10.000 Kartotekskort, nogle Skrivemaskiner m. v.

Hasle: Værnemagten har beslaglagt Hasle Skole (ved Aarhus). Undervisningen har maattet indstilles efter Beslaglæggelsen.

Vordingborg: For nogen Tid siden arresteredes 5 Personer. Efter Indberetning fra Borgmesteren er de nu alle blevet løsladt.

Mandag den 20. Nouember 1944.

Fagforeningslederne i Esbjerg frigivet. Søndag Formiddag blev de arresterede Fagforeningsledere i Esbjerg frigivet; desuden sattes Viceborgmesteren, Landsretssagfører Krebs, paa fri Fod. Natten til Søndag blev de offentlige Værker igen sat i normal Drift, og Byen begyndte atter at vende tilbage til sit normale Liv.

Allerede i Fredags henvendte De samvirkende Fagforbund sig mundtligt og Lørdag Morgen skriftligt til Udenrigsministeriet og anmodede dette om at gøre Forestillinger hos Tyskerne i Anledning af Arrestationerne blandt Fagforeningsmedlemmerne i Esbjerg.

423

Skovfogedhus sprængt i Luften. Et Skovfogedhus ved Gyrstinge blev Fredag sprængt i Luften af det tyske Politi. Ejeren, Skovfoged Dirksen, blev arresteret samtidig med Fabrikant Hansen, Sønderstrup, for ca. 3 Uger siden.

Skaden paa den af det tyske Politi bombesprængte Sønderstrup Sæbefabrik er nu skønsmæssigt opgjort til 1 Mill. Kr.

Tre Drab i denne Week-end. I Lørdags trængte 2 revolverbevæbnede Mænd ind i V. Hansens Barberforretning, Kingosgade 17. De affyrede flere Skud mod en Kunde, som var under Behandling. Han dræbtes øjeblikkelig, og Gerningsmændene forsvandt. Den Dræbte er identificeret som den 27-aarige C. Bruhn, Frederiksberg Allé 34. Han havde en skarpladt Revolver paa sig og var Medlem af Schalburgkorpsen.

Lørdag Formiddag blev Frugthandler O. Christensen, Pindosvej 20, skudt. Der blev ringet paa, og han lukkede selv op. Der blev saa affyret en Snes Skud mod ham med Maskinpistol. Frugthandleren, der havde en Del tyske Papirer paa sig, døde straks efter Indlæggelsen paa Sundby Hospital.

Lørdag Aften blev en ung Mand, Paul Hansen, skudt ned i Rio Bar, Lavendelstræde 15. Han døde øjeblikkelig. Der er blevet fundet tyske Papirer paa ham.

Redaktør Gilbert død. Lederen af Skandinavisk Telegrambureau, Redaktør Gilbert, som for en Maanedstid siden var Genstand for et Attentat, er afgaaet ved Døden.

Tre Røverier i Gentoft. I den forløbne Week-end er der foretaget 3 Røverier i Gentoft. Det første blev forøvet mod Reservepostbud Erik Johannes Pedersen, som blev holdt op af en revolverbevæbnet Mand og frarøvet 521 Kr. Tjeneren paa Ordrup Kro blev Lørdag Aften holdt op af 2 revolverbevæbnede Mænd, de stjal 292 Kr. Endelig har Vagtværnet faaet anmeldt et Røveri, som Ib Gerhardt Reffling, Aurehøjvej 1, havde været ude for. Lørdag Aften stod han sammen med sin Kæreste og ventede paa Sporvogn ved Hellerup Takstgrænse, da en Taxa, som viste fri, i det samme kørte op mod Fortovet. Sammen med Kæresten blev han tvunget ind i Bilen og derefter kørt ud til Skovshoved Havn; hvor han frarøvedes sine Penge, ca. 900 Kr., 3 Checks paa tilsammen 575 Kr., sit Checkhefte, hvis Blade han forinden maatte udfylde, Tobak, Rationeringsmærker og Fyldepen. Derimod blev Kæresten ikke udplyndret. Da de blev sat af, fik de Besked om, at dersom de gjorde Anmeldelse inden nogle Dage, vilde de blive knaldet ned. Vognen var K 1207, som viste sig at tilhøre Vognmand Aage Nielsen, Istedgade 37, fra hvem den var stjalet.

Røverbande anholdt. Frederiksberg Vagtværn anholdt i Søndags 2 Brødre, Søren og Ib Charles Steffensen, samt en deserteret Mand fra

424

Sommers Vagtkorps ved Navn Ib Christensen. De 2 sidstnævnte havde specialiseret sig i at holde Sortbørs-Folk op. Ib Charles Steffensen havde tillige været med i Røveriet paa Lyngby Station, hvor han havde benyttet sig af en Legetøjspistol. Ib Christensen havde et Par Gange klaret sig fri af Anholdelse ved at vise et falsk Legitimationskort, som lød paa, at han tilhørte det tyske Sikkerhedspoliti.

Arresteret. Lørdag Aften blev Trafikassistent Kelbjørn og hans Familie anholdt i Hjemmet, Buddingevej 69. Razziaen var stort lagt an, 50 Tyskere kom i Bil til Rækkehuset og besatte Omgivelserne *).

Musiker dræbt. Musikeren John Wulff er Søndag Morgen ifølge Pressekilde blevet skudt i sit Hjem, Nyvej 1. Frederiksberg Vagtværn kender intet hertil.

Saboteret for tredje Gang. Et Snedkerværksted paa Engelsvej, tilhørende Snedkermester Andersen, var Lørdag Morgen Genstand for Sabotage. Det var tredje Gang, der var sat Ild paa Værkstedet, som nu blev delvis ødelagt.

Schalburgmand saaret. Søndag Aften ved 23-Tiden blev Typograf Erik Høeg, Lyngbyvej 163 A, udsat for et Attentat i Frederiksberggade. 3 Mand forsøgte at frarøve Erik Høeg, der er Medlem af Schalburg-Korpset, hans Revolver, hvilket ikke lykkedes. Under Attentatet fik Schalburgmanden Skudskaar i venstre Laar og Fod.

Bilsabotage og Telefonbombe. Natten til Søndag brændte en Personbil ud for en Garage i Nærheden af Falckstationen ved Tietgensgade

Geo Andersens Skotøjsforretning paa Strøget maatte Lørdag Eftermiddag evakueres paa Grund af Telefonbomber.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 44 Ambulanceudrykninger.

Provinsen.

Aarhus: 2 Jernbanevogne med Solarolie og 2 med Kul blev Lørdag Aften sprængt i Luften, medens Togstammen befandt sig under Frederiksbro, som iøvrigt en Overgang var stærkt truet af den voldsomme Brand. Branden bevirkede, at Trafiken paa 2 Havnespor og Odderbanen maatte standses. Odderbanen blev dog atter gjort klar Søndag Eftermiddag.

Randers: Muremester Søndergaards Cementstøberi i Randers blev Natten til Søndag saa godt som ødelagt ved en Bombeeksplosion. Sabotørerne har imidlertid aabenbart ment, at Arbejdet ikke var tilstrække-

*) Denne Meddelelse viste sig senere at være urigtig (S. H.)

425

ligt grundigt udført, idet en Del revolverbevæbnede Mænd Søndag Eftermiddag Kl. ca. 17,45 afspærrede Ruinerne og foretog yderligere Sprængninger, hvorved Resterne blev ødelagt.

- Fredag Aften kom 2 revolverbevæbnede, maskerede Mænd ind i Forlystelsesetablissementet "Maxim". De beordrede Kontrollørerne til at sørge for, at Bygningen blev evakueret, da der var udlagt Bomber. Baade "Maxim" og de omliggende Bygninger blev evakueret, men der skete intet.

Aalborg: Dampere "Frederikshavn" er Søndag Eftermiddag minesprængt ud for Hals. Ingen Mennesker kom til Skade.

Viborg: Kommunens Folkeregister blev Fredag Aften fjernet af revolverbevæbnede Mænd. Man holdt en Portner op og tvang ham til at lukke Mændene ind.

Horsens: Samtidig med, at Kartotekskortene blev fjernet fra Amtsarbejdsanvisningskontoret, forsvandt ogsaa en Rejseskrivemaskine. Lørdag Morgen modtog Kontoret et Brev med 400 Kr. "som Betaling for Maskinen".

Silkeborg: Fredag Aften eksploderede en Bombe i Bagermester E. Dethlefsens Ejendom, Guldbergsgade 31 i Alderslyst. En Husassistent blev forskaret af Glassplinter; men ellers kom ingen til Skade.

- En ung Mand har ved Retten faaet 30 Dages Fængsel for "Telefonbombe".

Tønder: Byens største Varehus, Brdr. Tygesens Manufakturforretning, Storegade, nedbrændte Natten til Søndag. Forretningens to Indehavere og deres 84-aarige Moder blev reddet ud af den brændende Bygning. Den gamle Dame havde faaet et chok.

Frøslev: Fredag Aften skal 21 Gendarmere være løsladt fra Frøslev-Lejren, og desuden er der i Løbet af Lørdagen løsladt en Del. De frigivne Gendarmere meddeler, at Lejrens Kommandant ved Afrejsen udtalte, at ogsaa de øvrige

der internerede danske Gendarmere vilde blive frigivet. I Frøslev-Lejren har der hidtil befundet sig ca. 150 Gendarmere, medens et lignende Antal er ført til Tyskland.

Ringkøbing: Fredag ved Midnatstid eksploderede en Bombe foran Viktualiehandlerske Fløtkjærs Forretning i Bredgade. Butiksruden og Skodden foran denne knustes.

Hillerød: Det tyske Sikkerhedspoliti har paa Centralsygehuset spurgt efter Politimester Lassen samt efter Fru Overbetjent Lund, Fredensborg. Ingen af dem var indlagt paa Sygehuset.

Helsingør: En større Kommando, ca. 500 Mand, har i sidste Uge gennemført Gribsskov for Vaaben. Maarum Skole har i Nat været brugt til

426

Indkvartering af disse Styrker. Tyskerne kom ogsaa ind paa "Egelund", i hvilken Anledning Amtmanden blev tilkaldt. Over for Amtmanden oplyste Tyskerne imidlertid, at det var en Fejltagelse, at "Egelund" var draget ind under Undersøgelserne. Alle Folk i Skoven blev visiteret.

- I Kikhavn Nord for Hundested har den tyske Marine rekvireret en Del Sommerhuse med tilhørende Grundarealer. En Del af Sommerhusene maa flyttes eller rives ned under Hensyn til den Brug, der skal gøres af Arealerne. Desuden har den tyske Marine rekvireret nogle Markarealer tilhørende "Hesbjerggaard" ved Firhøj sydøst for Gilleleje.

Gilleleje: Gestapo har arresteret Arbejdsmand Christian Marius Hansen, Esbønderup, Apotekerkarl Thorkild Rich. Hansen, Esrum, Kommuneassistent Julius Peter Kaj Christiansen, Købmand, Sogneraadsmlem og Evakueringschef Arne Emil Eltang, Brugsforeningsuddeler Thorvald Barker Poulsen, Skomagermester, Tjenestegrenscheff i Luftværnet Ditlev Peter Idorn og Reservepostbud Christian Carl Christensen, alle af Gilleleje.

Holbæk: Fredag Aften trængte en halv Snes revolverbevæbnede Mænd ind paa Autogaarden i Smedelundsgade, Holbæk, og tvang Funktionærene til at udlevere en Personbil, der tilhørte Medlemmer af det opløste Kriminalpoliti i Holbæk.

- Saavidt man har forstaaet de tyske Forordninger, var Afleveringspligten for glatløbende Jagtgeværer sat til den 30. November. Ikke destomindre indberettes det fra Skibby i Hornsherred, at Gestapo, bevæbnet med Pistoler, har foretaget en Razzia i Kommunen med Krav om at faa udleveret de Jagtvaaben, som Beboerne der maatte være i Besiddelse af.

Tirsdag den 21. November 1944.

Vaabenfund. Under en Reparation i Kælderen til Banken i Svendborg, som ligger lige op ad det bombesprængte Vingaarden, fandt Arbejderne i et Kælderlokale, som benyttedes af Kriminalpolitiet, en halv Snes Revolvere med Ammunition og et Par Bomber med løs Tændsats. Efter at Værnemagten havde faaet Kendskab til Fundet, arresteredes Overbetjent i Kriminalpolitiet, Byraadsmedlem Fischer, og maaske nogle flere Personer. Ogsaa Overbetjent i Ordenspolitiet Bentsen er blevet arresteret, dog vistnok ikke i denne Forbindelse.

Razziaer i Gentofte. Vagtværnet meddeler, at der Natten til Tirsdag er foretaget forskellige Razziaer af Gestapo, bl. a. hos Formanden for Hellerup-Maglegaard Grundejerforening, Direktør Torp-Pedersen, hvor man eftersøgte Sønnen, der imidlertid ikke var hjemme.

Saaret. Brandvæsenets Ambulance blev Mandag Aften kaldt til Elmelundsvej 20, hvor en Restauratør Christensen fra Brønshøj Tivoli var

427

blevet skudt i venstre Arm af nogle Personer, der aabenbart vilde forsøge at røve hans Penge fra ham.

Brandvæsenets Ambulance har endvidere paa Gasværksvej 2 afhentet en Kontorist Olsen, der, da han stod af Sporvognen, var blevet ramt af en Kugle i venstre Skulder. Nærmere Omstændigheder kendes ikke.

En tysk Underofficer, Willy Franz, faldt Mandag Aften ud for Nygaardsvej 49. I Faldet gik hans Revolver af og saarede ham i højre Fod. Brandvæsenets Ambulance bragte den saarede Underofficer til Nylandsvejs Lazaret.

Røveri i Gentofte. Mandag Aften ved 22,30-Tiden kom 3 pistolbevæbnede Mænd ind paa Vognmand Scotvins Kontor, Ordrup Jagtvej 60. Efter at have klippet Telefonledningerne over satte de sig til at vente paa Vognmandens 3 Vogne, der var ude paa Tur. Efterhaanden som Vognene kom hjem, blev Chaufførerne holdt op og udplyndret. Kl. 22,30 forsvandt Røverne igen.

Der er iøvrigt i det sidste Døgn anmeldt forskellige Tyverier, bl. a. af Vasketøj, som har været hængt til Tørring paa Tørreløftet.

Drabet paa Frugthandler Mogens Pind. Som omtalt i Dagspressen er Frugthandler Mogens Pind blevet skudt i sin Forretning paa Strandvej 112.

Den dræbte Musiker. Det menes, at den dræbte Musiker Wulff, Nyvej 2, er indbragt til Shellhuset. Der er hertil indsendt Ansøgning fra de parørende om Ligets Udlevering, hvilket er blevet nægtet.

Frederiksberg Vagtværn fik i Morges Underretning om, at Butiksruden til Georg Jensens Udsalg, Gl. Kongevej 96, var knust, og en Del Varer stjaalet. Man satte Vagt og underrettede Indehaveren.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 63 Ambulanceudrykninger.

Københavns Vagtværn, Frederiksberg Brandvæsen og Togkontoret har iøvrigt intet særligt at berette.

Løsladt. Lærerinde Fru la Cour Halved, Sønderjyllandsskolen, er i Lørdags blevet løsladt.

Provinsen.

Esbjerg: Kredslæge Brandt blev sent Fredag Aften kaldt til en Patient i et af Byens Yderkvarterer. Han ønskede at faa Besked om, hvem Patienten var, og hvad han fejlede. Stemmen i Telefonen svarede da, at han blot skulde komme. Kredslægen efterkom derefter ikke Anmodningen,

428

men underrettede Falck og Vagtværnet, som foretog en Undersøgelse, der dog ikke resulterede i noget.

Aarhus: Det menes, at Drabet paa Blomsterhandler Yde skyldes, at han har nægtet at levere Blomster til Ingeniør Schmidts Begravelse. Flere andre aarhusianske Blomsterhandlere og Gartnere har iøvrigt ligeledes nægtet at levere Blomster til Udsmykning af Kirken ved Begravelsen.

Aalborg: Damperen "Frederikshavn", der, som forleden omtalt, rammes af en Mineeksplosion, har ved egen Hjælp kunnet sejle ind til Aalborg. Damperen holdtes flydende paa Pumperne. En Dykkerundersøgelse har iøvrigt vist, at Skaden ikke er større, end at Damperen relativt hurtigt vil kunne gøres sejklar.

- Søndag Aften fjernede en revolverbevæbnet Mand en Filmsrulle til "Drømmesøen" i Paladsteatrets Operationsrum. Teatret maatte i Stedet for spille en fransk Film ved Aftenforestillingen.

Randers: Det kommunale Vagtværn har i de sidste Par Nætter været udsat for Beskydning, naar det ved Havnen er kommet inden for Projektørernes Lysomraade. Ligeledes er flere Medlemmer af de private Vagtkorps paa deres Patrulje blevet standset af revolverbevæbnede Mænd, der paa gebrokkent Dansk bad dem forsvinde, da de intet havde at gøre paa Gaderne ved Nattetid.

- Politistationen er blevet rekvireret af tysk Politi.

Haderslev: I de sidste Dage har Tyskerne i adskillige Tilfælde rekvireret Lastbiler paa Gaderne og sendt Vognene paa Langture, saaledes til Kolding. Der telefoneres ogsaa fra Missionshotellet, hvor SS befinder sig, til Vognmænd i Byen med Ordre til Kørsel. Hvis Vognmændene ikke efterkommer Ordren, faar de Besked om at melde sig paa Kasernen.

Neksø: Søndag Aften fandt en Bombeeksplosion Sted i Brogade. Man fandt paa Stedet en ung Mand fuldstændig lemlæstet, og desuden splintrede Rester af en Cykel. Det var ikke muligt at identificere den unge Mand. Man mener, han har villet kaste en Bombe mod Axel Byders Forretning, der ofte tidligere har været udsat for Sabotage, men at Bomben er eksploderet i Hænderne paa ham.

- Lørdag Aften fjernedes Filmsrullen til den tyske Film "Wir machen Musik". Ved samme Lejlighed forsvandt fra Biografens Operatørrum et Par Ruller af en svensk Film.

Rønne: Søndag Aften kastedes en Bombe ind gennem Vinduet til Fru Petra Reese, Borgergade 12. Fruen, der er beskæftiget hos den tyske Værnemagt, havde netop samtidig Besøg af en tysk Soldat, der kastede Bomben ud paa Gaden, hvor den eksploderede. Der knustes en Del

429

Ruder. Det tyske Sikkerhedspoliti foretog Mandag Morgen en Razzia, hvorunder 12 unge Mennesker blev arresteret.

Faaborg: Natten til Lørdag blev en Transformator ved et tysk Militæranlæg i Horne Vænge ødelagt. Vagten blev herefter forstærket. - Søndag Eftermiddag opholdt Husmand Rasmus Peter Petersen sig paa sin egen Mark tæt ved det tyske Anlæg, og han havde sine to Drengene med sig. Pludselig blev de raabt an af en Vagtpost. Drengene blev forskrækkede og begyndte at løbe, og nu skød Militærvagten flere Skud efter dem. Den ældste Dreng, som var 13 Aar, blev ramt i Hovedet og døde øjeblikkelig. Den anden fik et lettere Strejfsaar.

Hillerød: Det tyske Sikkerhedspoliti foretog Natten til Mandag en Razzia, hvorunder der blev arresteret flere Mennesker, alle Arbejdere.

Helsingør: Danmarksmesteren i Diskoskast, Overbetjent Emil Thers, Helsingør, tidl. Roskilde, er afgaaet ved Døden den 8. Oktober i Buchenwalde. Der er intet oplyst om Dødsarsagen.

Onsdag den 22. November 1944.

2 Hurtigbaade ødelagt. Tirsdag Formiddag rykkede nogle Sabotører ind paa Ford Motors Værksteder i Sydhavnen og holdt Personalet op. De medbragte ikke Bomber, men betjente sig denne Gang af Værkstedernes Autogensvejseapparater. 2 Hurtigbaade, som netop skulde afleveres, blev gennemhullet flere Steder. En Ladning løse Dele blev læsset paa en Lastbil og kørt bort. Under Besøget blev der netop ringet fra de tyske Myndigheder og spurgt, om de to Hurtigbaade var klar til Besigtigelse. Sabotørerne foranledigede, at der blev svaret: "Baadene er fuldt færdige, og D'Hrr. kan komme straks." Sabotørerne afventede derefter de tyske Inspektørers Ankomst. Lidt senere kom to tyske Officerer, som ogsaa blev holdt op. Sabotørerne tog herefter den tyske Bil, som Officererne var kommet i, og kørte bort.

Myrdet. Tirsdag Eftermiddag kørte en Bil ud til et Mosedrag i Nærheden af Ørnegaarden. Nogle Mænd førte en Fange med sig længere ind paa Marken, hvor de skød Manden og derefter løb tilbage og kørte bort. Den dræbte, som førtes til Retsmedicinsk Institut, identificeredes efter Legitimationskortet som Skibsfører Alfred Frederik Dixen, Kastrup Vænge 18 i Taarnby. Motivet har i hvert Fald ikke været Røveri, for den afdøde havde mange Penge paa sig, men var ikke blevet udplyndret. 3 af Kuglerne var gaaet tværs igennem Tegnebogen.

Premier-Is-Fabriken ødelagt. I Nat anbragte en halv Snes Mand en stor Bombe i Premier-Is-Fabriken i Glostrup. Der fandt kun en Eksplo-

430

sion Sted, men den var meget voldsom; det meste af Fabriksbygningen styrtede sammen, og der udbrød Brand.

Der har gaaet Rygter om, at Fabriken skulde arbejde for tyske Interesser o. s. v., men formentlig har man taget Fejl, fordi der i Kølehusene opbevaredes et Statslager paa 70 t frosset Kød.

Ung Mand skudt paa Frederiksberg. Tirsdag Aften opdagede forbipasserende, at en ung Mand blev slæbt ind i Gaarden til Bülowvej 30 og skudt, hvorefter Gerningsmændene forsvandt. Brandvæsenets Ambulance kørte den dræbte til Frederiksberg Hospital, hvor han identificeredes som den 24-aarige Maskinist Ole Ravn Hansen.

Episode paa Frederiksberggade. En tysk Overvagtimester blev Tirsdag Eftermiddag ved 17-Tiden revet omkuld ud for Frederiksberggade 23. Mændene affyrede flere Skud mod ham, og han ramtes i Siden. En ikke identificeret Dame fik et Strejfskud i Hovedet. De blev begge ført til Kommunehospitalet.

Hentet Lastbildæk hos "Adler". Tirsdag Morgen indfandt revolverbevæbnede Mænd sig hos Adler i Sydhavnen og fjernede fra en Lastbil, der stod klar til Aflevering efter Reparation, syv store Lastbildæk. Det tyske Politi kom straks efter til Stede og førte Vagtholdet til Politigaarden, hvorfra det saa vidt vides endnu ikke er blevet løsladt.

Pengerøveri. I Tirsdags er der foretaget et "hold-up" i Vangede og Omegns Bank, Vangedevej 22 C. En Bil kørte op foran Banken, og tre maskerede Mænd, hvoraf den ene havde Maskinpistol, de to andre almindelige Revolvere, trængte ind i Banken, medens en fjerde og Chaufføren blev tilbage for at holde Vagt ved Vognen. De røvede 4.500 Kr. Hele Episoden varede kun to Minutter.

- Et 19-aarigt Bud fra Folkebankens Afdeling paa Frederikssundsvej blev Tirsdag Middag "holdt op" af nogle Mænd, der kom i en Bil. Han blev tvunget til at udlevere en Pengetaske med 30.000 Kr.

Hundehandleren bestjaalet. Den i Dagspressen saa meget omtalte Hundehandler Børge Nielsen er i Nat blevet bestjaalet af revolverbevæbnede Mænd, der bortførte for ca. 3.000 Kr. gammel Vin, 6 Pakker Stof og 6 Kasser Cigarer. Han har udlovet en Dusør paa 2.000 Kr.

Fundet død i Herlev. Tirsdag Eftermiddag fandtes paa Stationsvej 36 i Herlev en Mand dræbt paa Trappegangen. Tysk Politi var til Stede og oplyste, at Manden var en "Dänischer Bandit". Han havde fire Revolvere paa sig og identificeredes som Arbejdsmand Emil Jensen, Eiderstedsgade 20.

Episode i Blaagaardsgade. Tirsdag Eftermiddag opstod et Skænderi i Radioforhandler Hildebrandts Forretning, Blaagaardsgade 9, hvorunder

431

Forhandleren gav en Kunde nogle Slag i Ansigtet. Forbipasserende reagerede heroverfor ved at knuse Ruden til Radioforretningen. Sommers Vagtkorps kom derefter til Stede, og de patruljerede i nogen Tid i Blaagaardsgade med Maskinpistoler i Skudstilling.

Fjernet Duplikatorpapir. Otte bevæbnede Sabotører tvang i Tirsdags Personalet i Papirfirmaet, Thorvaldsensvej 3 (Christensen & Søn) til at udlevere for godt 1.000 Kr. Duplikatorpapir.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 56 Ambulanceudrykninger. Fra Frederiksberg Brandvæsen og Vagtværn samt Københavns Vagtværn er der intet at berette ud over, hvad der er omtalt i det foregaaende.

Beslaglæggelse. Den tyske Værnemagt har beslaglagt Ejendommen Frederiksgade 11. Dekretet herom er af 11. November.

Jernbanesabotage. Togkontoret meddeler i Dag til Morgen, at der Kl. 23,24 fandt en Sprængning Sted ved Taulov Station. To Skinner à 45 Meter og et Hjertestykke maatte udveksles. Trafiken ad nord- og sydgaaende Spor blev genoptaget henholdsvis Kl. 3,50 og 4,40.

Overlæge A. Rischel ved Avnstrup Sanatorium er rejst bort paa Vinterferie. Samtidig er Sanatoriets Fuldmægtig "gaaet under Jorden".

Provinsen.

Esbjerg: Redaktionssekretær Carl Nielsen, der var blevet udset til Leder af "Esbjergbladet" efter Mordet paa Redaktør L. V. Jensen, blev Mandag Aften anholdt af det tyske Politi. Nielsen var ude til et Møde og havde ikke opgivet, hvor han gik hen. Han vendte ikke tilbage, og Kl. halvto om Natten trængte Gestapo ind til hans Hustru, som blev anholdt. En Søn og en Svigersøn, der bor andre Steder i Byen, er ligeledes anholdt. Endvidere er Skræddermester Arne Laursens Hustru og Indehaveren af "Tropheuset", Højrup-Jessen, blevet anholdt omtrent paa samme Tid. Redaktionssekretær Carl Nielsen og hans Familie er Tirsdag Morgen overført til Kolding.

- Lidt før Kl. 12 Tirsdag blev der af en ukendt Mandsperson affyret flere Revolverskud mod Knud Nørager, København, da han befandt sig i en Port i Englandsgade 14, Esbjerg. Han blev ramt af flere Skud i Underlivet. Nørager menes at have haft tyske Forbindelser, og muligvis drejer det sig om et indre tysk Opgør.

Padborg: Tirsdag Formiddag blev Jernbanestationen omringet af tysk Sikkerhedspoliti, som efter en kort Undersøgelse arresterede Overassi-

432

stent Andersen, Godsbanegaarden, Assistent H. M. K. Nielsen, og tre Medhjælpere, Gottlieb Hansen, Horsens, N. M. Nielsen, Tønder, og Vilhelmsen, samt Ekstraarbejder Clausen, alle tjenestegørende paa Padborg Station. De blev ført bort paa en Lastvogn, antagelig til Frøslevlejren.

Ved 14-Tiden om Eftermiddagen vendte Gestapo tilbage med Overassistent Andersen, samt med en Medhjælper Andersen, der har siddet i Frøslev siden September. Der blev foretaget en Undersøgelse af nogle Standvogne.

Holstebro: Natten til Tirsdag blev der begaaet Indbrud i Købmand Fjeldsteds Forretning paa Store Torv i Holstebro. Der blev stjaalet for ca. 15.000 Kr. Ure og Beklædningsgenstande. Tyveriet opdagedes allerede ved 1-Tiden, og senere paa Natten lykkedes det det kommunale Vagtkorps at finde Tyvene paa Jernbanestationen. Det var to menige tyske Soldater, og Størstedelen af de stjaalne Genstande var i Behold.

Tirsdag Morgen fandtes en ueksploderet Bombe eller Haandgranat paa Forretningens Trappe. En behjertet Mand bar den ned i en Have, hvorfra den senere blev fjernet af Værnemagten.

Hobro: Natten til i Dag er Folkeregistrets Materiale blevet fjernet.

Silkeborg: Postmesteren modtog Mandag Aften et Postkort med Meddelelse om, at Posthuset vilde blive sprængt tidligt Tirsdag Morgen. Borgerværnet holdt Vagt paa Stedet, men intet skete.

Bornholm: Værnemagten har overtaget Hammerens Signalstation.

- Den unge Mand, som Søndag Aften blev dræbt af en Bombe paa Gaden i Neksø, var den 25-aarige Fisker Svend Hansen, Balka.

Hillerød: Der er i Nat foretaget en Razzia, som synes at have haft en ret voldsom og omfattende Karakter. Det berettes, at det tyske Politi flere Steder sprængte Døre og Vinduer. Nærmere Oplysninger mangler endnu, men bl. a. er en Søn af Amtsstuefuldmægtig Dige blevet arresteret.

Ringsted: Borgmesteren indberetter, at det tyske Politi den 16. November har arresteret Motorsagkyndig, Civilingeniør, Oberstløjtnant E. Christensen og Isenkræmmer Marius Petersen. Aarsagen til Arrestationerne er ikke kendt.

Torsdag den 23. November 1944.

Ødelæggelse paa København og Frederiksberg Folkeregistre. 1 Morges er der med kort Tids Mellemrum anrettet Ødelæggelse paa Folkeregistret i København (Hans Nansens Gaard) og paa Frederiksberg (Howitzvej 5-7). Desuden er Hvidovre Kommunes Folkeregister blevet totalt ødelagt Onsdag Aften.

433

Kl. godt 5 kom en Styrke paa 40-50 Mand til Hans Nansens Gaard, hvor de holdt Byvagterne op og førte dem ned i Beskyttelsesrummet. Styrken gav sig herefter til at slæbe Kartotekskortene paa 1. Sal ud paa Gulvet, hvor de efterhaanden dannede meterhøje Dynger, men det var dog kun Rationeringsafdelingens Materiale, der efter den paafølgende Ildspaesættelse blev helt ødelagt. Ilden i Navne- og Gaderegistret blev meget hurtigt slukket, saa dette Materiale vil efter nogen Tids Forløb kunne rekonstrueres. En Del af Skaden bestaar i, at Kortene er blevet gjort defekte af Petroleum, som Sabotørerne straks overhældte Dyngerne med, og desuden er der sket en Del Beskadigelse under selve Slukningen. Efter hvad *Kontorchef Kjeld Johansen* oplyser, vil den forestaaende Udlevering af Rationeringskort formentlig kunne foregaa nogenlunde planmæssig, dog vil det sikkert ikke være muligt at sende Brevkort ud til alle, men man maa i saa Fald klare sig paa anden Maade.

Forud for Sabotagen paa Folkeregistret gik en Alarmering til Brandvæsenet om Bomber paa Nørrebro Teater. Hvorvidt denne Alarmering har haft nogen Forbindelse med Episoden paa Hans Nansens Gaard, forsaavidt som den kunde tjene til at vildlede Brandvæsenet, er svært at afgøre. Der er dog den Realitet i Alarmeringen til Nørrebro Teater, at der uden for Bygningen blev fundet 3 Brandbomber. De blev fjernet uden at gøre nogen Skade.

Paa *Howitzvej* indfandt Sabotørerne sig Kl. ca. 5. Der menes at have været ca. 40 Mand i Holdet, hvoraf en Del var bevæbnede. Sabotørerne holdt Vægteren op og samlede Folkeregistrets Kartoteksmateriale sammen paa Gulvet, overhældte det med Benzin og stak Ild paa Bunken. Da Brandvæsenet ankom, havde Ilden endnu ikke rigtig fat i de stive Kort, men brændte derimod ret livligt i Møblerne. Det lykkedes hurtigt at faa Ilden slukket, men alligevel var Skaden ret stor. En Del af Kortene var brændt op, andre forkullede, og en stor Mængde ødelagt af Benzin og Vand. Forinden Anfaldet paa Folkeregistret var Brandvæsenet alarmeret til 5. Juni Plads og til Sønderjyllands Allé. I begge Tilfælde drejer det sig om falske Alarmeringer, men de fandt Sted saa tidligt, at Brandvæsenet naaede tilbage, før de blev kaldt til Folkeregistret. - *Kommunaldirektør Gerner Andersen* oplyser til Morgen, at Ødelæggelsen *ikke* vil komme til at influere paa Udleveringen af Rationeringskort.

- Onsdag Aften kom en Snes Sabotører ind paa Folkeregistret i *Hvidovre*. De bragte alle Kartoteker ned i Gaarden; satte Ild paa dem og forsvandt først, da Ilden havde saa godt fat, at man kunde se, det hele vilde blive totalt ødelagt.

Tikøb Folkeregister bortført. Tikøb Folkeregister er blevet bortført af 7-8 revolverbevæbnede Mænd, som først hentede Registrets Leder, Assistent Jessen, paa dennes Bopæl. Assistenten blev tvunget til at hjælpe

434

Mændene ind paa Kontoret og laase Skufferne op. Samtlige Navnekort blev fjernet.

Døde i Tyskland. Til Udenrigsministeriet foreligger Meddelelse om, at følgende danske Politimænd er afgaaet ved Døden i Lejren ved Buchenwalde:

Lauritz Ferslev, Overbyes Alle 18, København, f. 20. Maj 1900,

Helge Brixager, Nakskovvej 82, København, f. 17. August 1918,

Evald Skov Mortensen, Gyldenlakvej 23, København, f. 28. Maj 1917,

Emil Thers, St. Magleby, f. 12. April 1910,

Otto Nielsen, Odense, f. 25. December 1900,

Jens Peter Switzer, f. 12. December 1891,

Palle Cramer, f. 8. Marts 1894,

Peter Petersen, f. 22. Februar 1892,

Henry Stockholm, f. 31. Marts 1913.

I Neuengamme er følgende civile internerede afgaaet ved Døden:

Svend Aage Andersen, Klerkegade 2, Kbh., f. 28. Juni 1903,

Jens Peter Jensen, Lollandsgade 55, Aarhus, f. 13. Februar 1903,

Karl Gustav Nielsen,

Carl Axel Wilh. Andersen,

Carl Jacobsen,

Axel Scheibye, Vesterbrogade 85, Kbh., f. 27. Juli 1886.

Tændstikfabrik ødelagt. For nogen Tid siden rettedes et Attentat mod Gosch's Tændstikfabrik. Natten til i Dag er der paany rettet et Attentat mod Tændstikfabrikationen, denne Gang mod Hellerup glødefri Tændstikfabrik, Heimdalsgade 37. Der var udlagt tre Bomber i Fabriken, og de er, saavidt man kan skønne, eksploderet samtidig. Virksomheden er blevet fuldstændig ødelagt. 2 Personer kom til Skade, hvoraf den ene, Vægter Svend Aage Petersen, Dyssegaardsvej 30, fik Ryg og Ben meget slemt kvæstet ved en Mursammenstyrtning. Maskinist A. Jørgensen, der bor paa Fabriken, blev saaret af Glassplinter, der efter det opgivne trængte gennem hans Dyne.

Drabet paa Slagtermester Carl Frandsen. Som omtalt i Morgenbladene er Slagtermester Carl Frandsen, Ulrikkenborgallé [i. e. Ulrikkenborg Allé] 29, Lyngby, blevet skudt i Kælderen til sin Butik.

Film bortført. Onsdag Aften blev Filmen "Sen Kærlighed", der er optaget af UFA, fjernet fra Strand-Teatret i Hellerup Klubs Bygning. Gerningsmændene lovede at sende Spolerne tilbage.

435

Rettelse. Meddelelsen forleden om Arrestation af Overassistent Jens P. Kelbjørn var forkert, det samme gælder de Oplysninger, som blev bragt i Forbindelse hermed. Meddelelsen stammede ikke fra Kommunen eller kommunale Institutioner.

- Fra Svendborg oplyses, at Meddelelsen om Arrestation af Overbetjent Fischer efter et Vaabenfund i en Kælder heller ikke er rigtig. Der har kun været Forespørgsel efter ham. Fischer deltog i Byraadsmødet Mandag Aften. Heller ikke Overbetjent Bendtsen er blevet arresteret.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 57 Ambulanceudrykninger, ingen særlige ud over den, som fandt Sted i Anledning af Eksplosionen i Heimdalsgade.

Taxachauffør plyndret. Taxachauffør Jens Verner Hansen blev Onsdag Aften ved 24-Tiden hyret af to unge Mennesker paa Hjørnet af Hellerupvej og Strandvej. Da Vognen naaede frem til Hjørnet af Sehestedsvej og Egersvej, blev Chaufføren tvunget til at standse. Med Revolvere tvang de to Mænd ham til at udlevere sin kontante Beholdning, ca. 240 Kr. Den ene af Røverne slog ham tilmed oven i Hovedet med Revolverskæftet. Chaufføren maatte senere paa Hospitalet for at blive forbundet.

Provinsen.

Aalborg: Fra Aalborg Stiftamt indberettes til Udenrigsministeriet, at de tidligere omtalte 27 "asociale Personer", der for nogen Tid siden blev arresteret, ifølge Meddelelse fra Røde Kors' Repræsentant, Konsul Sigurd Møller, er overført til Frøslev Lejren, hvortil yderligere 18 andre Arrestanter ligeledes er transporteret.

Aarhus: Et Træskur i Sydhavnen, hvor der stod en elektrisk Omformer, er sprængt i Luften. Ligeledes er Kaffebaren "Lido" i Fredensgade blevet ødelagt ved Bombeeksplosion.

- To unge Mennesker trængte Onsdag Middag ind til den 40-aarige Arbejdsmand Adrian Roest, Aabyhøj v. Aarhus. Han blev beskudt, mens han arbejdede i sin Have, og fik to Kugler gennem Hovedet. Lægerne mener ikke at kunne redde hans Liv. Han har været Marinevægter.

Esbjerg: Den samlede Skade ved Bombeeksplosionerne i Kongensgade er skønsmæssigt opgjort til 3/4 Mill. Kr.

Randers: Ved Midnatstid Natten til Onsdag forsøgte bevæbnede Mænd at skaffe sig Adgang til Fabrikant Bjerregaard & Co.s store Autoværksted. Vagtholdet blev alarmeret, og der opstod Ildkamp mellem de indtrængende Mænd og Vagtholdet. Sabotørerne maatte trække sig tilbage.

436

De efterlod et Automobil, som formentlig har været "laant", da dets Nummerplade var sat løst paa.

Hjørring: Muremester V. Vangsted er i Tirsdags død, 54 Aar. Det oplyses, at han har begaaet Selvmord efter at være blevet arresteret af det tyske Politi.

Ribe: Overlæge Erik Larsen, Ribe Aandssvageanstalt, er død i Hamborg, 54 Aar gammel. Han blev for et Aars Tid siden taget af Gestapo sammen med sin Hustru. Han sad nogen Tid i Vestre Fængsel og overførtes derfra til Frøslev Lejren. For ca. tre Maaneder siden førtes han til Tyskland, hvor hans Hustru og Søn fortsat menes at være. Dødsarsagen var Hjerteslag.

Hillerød: Mandag Aften fandt Gestapo under en Undersøgelse hos Konsul Lütken tre Maskingeværer. Gestapo medtog Konsulens 20-aarige Søn. Denne Opdagelse menes at være Aarsag til, at der Natten til Onsdag mellem Kl. 24. og Kl. 5 blev foretaget en omfattende Razzia efter Vaaben i Hillerød. Herunder blev en Snes Personer arresteret. Følgende Navne opgives: Amtsfuldægtig Bianco Boeck, Købmand Jørgen Lindeskov, Kommunebogholder, Løjtnant Hedegaard Jensen, Automobilhandler Lars Larsen, en Søn af Amtsstuefuldmægtig Dige. Blandt de anholdte er vistnok ogsaa Arbejdere fra Nordsteens Fabriker og nogle Gymnasieelever. Enkelte er vistnok senere løsladt. Der var ogsaa Husundersøgelse hos Bodil Ipsen og hendes Mand, Redaktør Black, der blev intet fundet.

Rønne: Mandag har det tyske Sikkerhedspoliti anholdt mindst 5 unge Mennesker, dels i deres Hjem, dels paa deres Arbejdsplads og dels paa Statsskolen. Det drejer sig om den 15-aarige Finn Ahlstrand, Søn af Dyrslæge A., Rønne, 2 Sønner af Manufakturhandler Blem Bidstrup, hvoraf den ældste er 20 Aar og den yngste gaar i Gymnasiet, samt en Lærling hos nævnte Manufakturhandler, Søren Nielsen, Søn af en Kunstmaler i København, samt en Søn af Restauratør Kofoed Hansen, der var kommet ud af Skolen for kort Tid siden.

Togkontoret: Ingen Meddelelser af Betydning fra det sidste Døgn.

Fredag den 24. November 1944.

Pengetransport paa 195.500 Kr. til B. & W. røvet. I Morges er en Pengetransport paa 195.500 Kr. blevet røvet undervejs fra Burmeister & Wains Hovedkontor i Strandgade til Refshaleøen. I Prinsessegade kørte en lille graa Bil op foran Vognen med Pengene. 4 stærktbevæbnede Mænd holdt Transportbilens Folk op og flyttede alle Pengeposerne over i deres egen Bil, hvorefter denne skyndsomst forsvandt. Pengene skulde have været anvendt til Lønudbetalingen i Dag.

437

Mislykket "hold-up". Københavns Vagtværn blev Torsdag Aften Kl. 23,25 kaldt til Bellahøj-Restauranten, hvor to revolverbevæbnede Mænd havde holdt Restauratør Jacobsen og to Tjenere op, da de var paa Vej fra Restauranten til Jacobsens Bopæl med Dagens Indtægter. Restauratøren og Tjenerne var dog i Stand til at trække sig tilbage til Restauranten med Pengene i Behold. Der blev affyret nogle Skud, men om det var Skræmmeskud, eller man havde sigtet paa de tre Mænd, kunde ikke konstateres. Da Vagtværnet kom til Stede, var Røverne forsvundet, og de havde heller ikke efterladt sig noget Spor.

Røvet 11.000 Kr. i Gentofte. Gentofte Vagtværn meddeler, at Ingeniør Leif Fæster, Firmaet Bay & Winding, er blevet frarøvet 11.000 Kr., som han netop havde hentet i Handelsbankens Afdeling paa Hjørnet af Kildegaardsvej og Bernstorffsvej. Han var kørt derhen i en Lastbil, men da han kom ud fra Banken, stod to revolverbevæbnede Mænd ved Bilen. De beordrede ham ind og kørte bort. Turen endte paa Høeghsmindevej; her fik Ingeniør Fæster Besked om at stige ud og fortsætte, indtil han længere oppe i Gaden mødte en Mand, som skulde give ham den sidste Ordre. Ingeniøren gik og tog Pengemappen med, men naaede ikke ret langt, før Røverne opdagede, at han var gaaet med Pengene. Han blev derfor straks kaldt tilbage og maatte aflevere Mappen med Pengene.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 58 Ambulanceudrykninger, men ingen af særlig Interesse.

Frederiksberg Vagtværn og Brandvæsen samt *Togkontoret* har heller intet at berette.

Hentet 20 Skrivemaskiner i Postgirobygningen. Tirsdag Eftermiddag hentede en Snes bevæbnede Mænd 20 Skrivemaskiner, en Duplikator, Papir og 30 Staalhjelme i Postgirobygningen, Vestervoldgade. Sagerne blev læsset ind i en Postbil og kørt bort.

Oplysninger om Dræbte. Manden, som blev dræbt i "Golddigger" den 15. Oktober, var Politibetjent Charles Werner Schaufuss, Stærevej 7. Lokomotivfører Petersen, som blev dræbt paa "Skandia" den 16. November, opgives at have haft Beskæftigelse som Montør. Hans fulde Navn var Andreas Lauritz Petersen, og hans Bopæl Parkvej 3, Snekkersten. Endelig kan oplyses, at Dekorator Frederik Møller, som den 31. Oktober blev beskudt af 5 ukendte Mænd, senere er afgaaet ved Døden.

En Afhøring paa Shellhuset. En Dame, som er ansat paa et af de københavnske Socialkontorer, blev for nogen Tid siden tilsagt til at møde paa Shellhuset. Hun mødte efter Tilsigelsen og fik at vide, at der var klaget over hende for ikke at have optraadt ens over for alle. Skulde

438

der komme flere Klager, blev der sagt, kunde der ventes Fængselsstraf eller endog strengere Straf. En af de to Mænd, som foretog Afhøringen, sagde, at "fordi en Kvinde faar et Barn med en Tysker og bor hos en Tysker, behøver man ikke at behandle hende daarligere". Den unge Dame, der er Assistent paa det paagældende Socialkontor, blev herved klar over, hvad man sigtede til og forklarede Tyskerne, at vedkommende Dame var blevet stødt over et Forslag om at tage Ophold paa Mødrehjælpens Hjem, indtil hun skulde føde sit Barn, hvilket hun muligvis kunde have opfattet som en Kritik af sit Logis. Forøvrigt vidste Assistenten paa dette Tidspunkt ikke, at det var en Tysker, Klageren boede hos, hvilket iøvrigt heller ikke vilde have ændret de faldne Udtalelser.

Der blev saa spurgt om Assistentens politiske Indstilling, hvortil hun svarede, at hun ikke havde nogen. Dette Svar var ikke tilfredsstillende, og der blev saa stillet en Del direkte Spørgsmaal:

Hvordan stiller De Dem til Bolschevismen?	
Ønsker De Bolschevisme i Danmark?	Absolut Nej.
Hvordan stiller De Dem til Nazismen?	Ligegyldigt.

Hvilket Parti stemmer De paa, naar De stemmer?	Jeg har engang for mange Aar siden stemt socialdemokratisk.
Hvad mener De om Krigen?	Jeg hader Krigen og ønsker den forbi snarest muligt.
Hvad mener De om Besættelsen?	Den synes jeg ikke om; jeg ønsker, Danmark skal være et frit Land.
De er fra Esbjerg-Eggen?	Nej, det er jeg ikke.
De er da født i Ølgod?	Ja, jeg er født der, men jeg var 2 Maaneder, da jeg flyttede derfra.
Hvorlænge har De været paa Socialkontoret?	10 Aar.
Har De meget at bestille?	Ikke for Tiden.; der er jo ikke mange arbejdsløse for Tiden, idet en stor Del arbejder for Tyskerne.
Deres Arbejde bestaar i at tale med Folk, der søger Hjælp?	Ja.

Rapporten sluttede med, at Assistenten erklærede sig indforstaaet med, at saafremt der kom Klager senere, kunde hun vente, at der skete

439

noget værre. Den dansktalende Tysker fulgte Assistenten ud og forklarede hende, at de var nødt til at undersøge Forholdene, naar der kom Klager. Han haabede ikke, der skulde ske mere i denne Sag.

Provinsen.

Aarhus: Ved 16-Tiden Fredag ringede tre Mænd paa Døren til den 64-aarige Ingeniør Sven Spelling, der bor Ny Munkegade 96 i Aarhus. Da han lukkede op, affyredes tre Skud mod ham, der dræbte ham paa Stedet. Morderne var væk, inden hans Hustru kom til. Det menes, at de er kørt bort i Bil. Ingeniør Spelling opholdt sig i sin Tid i Rusland. Efter i nogen Tid at have drevet Forretning ved en Automatkafé i Aarhus levede han nu roligt som Rentier og ejede en Del Ejendomme.

- Den i Gaar omtalte Arbejder, Adrian Roest, Aarhus, der blev skudt ned i sin Have, er afgaaet ved Døden.

Aalborg: De tre af Kommunens Embedsmænd, som arresteredes i Forbindelse med Bortførelsen af Folkeregistrets Kartotek og Fotokopierne, er blevet løsladt.

Odense: Ved Tunnellen i Grønlandsgade blev der i Gaar fundet to Bomber. De blev demonteret af en tysk Sprængkommando.

Lørdag den 25. November 1944.

Direktør Due-Petersen, som har været Leder af Nordwerk, der nu er under Afvikling, blev i Gaar dræbt. Samtidig blev en tysk Ingeniør Dill haardt saaret, og Chauffør Jens Juel Rasmussen, Ingerslevgade 2, som kørte for de to Herrer fik Skudskaar i Ryggen. Direktør Due-Petersen, som nu var Leder af Industrivirksomheden Jeko i Ryesgade, kom sammen med den nævnte Ingeniør og sin 12-aarige Søn kørende fra Ingeniørens Bopæl i Hundige mod København. Bilen blev da overhalet af en anden Bil, der pludselig kørte ind foran den og gennemhullede den med Kugler. Due-Petersens Bil væltede en Lysmast og kørte tværs ind over Fortovet. Tililende Folk fandt Due-Petersen, der selv havde ført Vognen, dræbt af flere Skud; medens Chaufføren, Jens Juel Rasmussen, havde faaet Skud i Ryggen, og Ingeniør Dill var haardt saaret af Kugler i Hovedet og Kroppen. Drengen havde faaet et Chok.

For ca. et halvt Aar siden blev Direktør Due-Petersens Broder dræbt, da han kom cyklende paa Falkonerallé [i. e. Falkoner Allé]

Rejsepræst dræbt. Fredag Aften Kl. 19,55 blev, der ringet paa Døren hos Rejsepræst E. H. Johannesen, Korsagerallé [i. e. Korsager Allé]. Præsten aabnede selv Døren, udenfor stod to Revolvermænd, som affyrede nogle Skud imod ham. Han blev ramt af to Skud i Hovedet og to i Maven og blev dræbt

440

paa Stedet. E. H. Johannesen, der kun blev 26 Aar gammel, var Sekretær i Israels-Missionen og kendt for et ret frit Sprog i sine Prædikener.

Røvet ca. 10.000 fra Sporvejene. Da Sporvejenes Pengebil i Formiddags (Kl. 9,30-9,50) var paa Vej fra Enghavevej til Gothersgade med ca. 10.000 Kr., blev den ved Ingerslevgade holdt op af nogle sværtbevæbnede Mænd, som tvang Chaufføren og to ledsagende Mænd til at køre ud til Hvidovrevej. Røverne satte saa Pengebilen ud af Kørestand og forsvandt med Pengene, ca. 10.000 Kr. De tre Mænd, som foretog Pengetransporten for Sporvejene, var stærkt chokeret af Begivenheden og ikke i Stand til straks at give eksakte Oplysninger om Røveriets Forløb.

Razzia paa Islands Brygge. Gestapo foretog Fredag Morgen Razzia i fire Ejendomme paa Islands Brygge. Beboernes Legitimationskort blev afkontrolleret med Navnene paa Dørpladerne.

Lærling dræbt. Fredag Aften hentede Brandvæsenets Ambulance en ung Mand, som var skudt ud for Ringstedgade 8. Han var død paa Stedet af to Skud i Hovedet. Af en Forsømmelsesseddel fra Teknisk Selskabs Skoler fremgik, at hans Navn var Frank Nielsen. Beboerne opgiver at have set en Vogn med uniformerede Personer paa Stedet, da Skudene faldt, men da Ambulancefolkene kom derud, var der endnu nogle revolverbevæbnede civile Mænd paa Stedet. De anmodede - truende med Revolverne - Ambulancefolkene om at slukke Lyset paa Udrykningsvognen. Beboerne mener, at Frank Nielsen var sammen med en anden Person og er blevet skudt under Forsøg paa Flugt, medens den anden Mand skal være blevet anholdt.

Vagtværnene. Frederiksberg Vagtværn har i Nat anholdt to Personer, som var efterlyst for Tyveri, Gentoft Vagtværn har kun haft enkelte Udrykninger, hovedsagelig i Anledning af Beruselse. Københavns Vagtværn har intet at berette til Morgen.

Jernbanesabotage. Togkontoret meddeler, at der Fredag Aften er sket en Sprængning i Indgangssporskiftet paa Fredericia Rangerbanegaard samt en Sprængning i det nordgaaende Hovedspor. Ved Midnatstid er der sket Sabotage paa Strækningen Pjedsted-Fredericia. Begge Spor er beskadiget, men Linien ventes dog at være klar for normal Trafik i Løbet af Lørdag Formiddag.

Da et S-Tog Kl. 19,40 var ud for Valby Station, blev der affyret et Skud mod Toget. Kuglen gik gennem et Vindue og dannede et cirkelrundt Hul. Ingen af Passagererne blev dog ramt. Man mener, Skudet er affyret oppe fra Banevolden.

441

Løsladelser. Kommandør C. V. Evers er for et Par Dage siden blevet løsladt efter i nogen Tid at have været i Frøslev. Ligeledes er Vicepolitinspektør Glud og Politikommissær Odmar sat paa fri Fod.

Politimester Simoni død i Fangenskab. Politimester Simoni, Varde, er død i et Fængsel i Tyskland. Politimesteren blev 57 Aar.

Anholdelser. Fra Haderslev meddeles, at Biblioteksassistent Frk. Obel er blevet anholdt. Gestapo havde fundet en Del illegale Blade paa hendes Værelse, og da Frøkenen ikke kunde give tilfredsstillende Oplysninger, blev hun anholdt.

Læge J. E. Møller, Storegade 24, Haderslev, er ligeledes blevet anholdt. En anden Haderslev-Læge Erik Ruhwald, eftersøgtes uden Held. En Datter af Amtstuefuldmægtig Jensen er blevet arresteret, hun var Medhjælper hos Boghandler Carl Nielsen, hvis anden Medhjælper, Ove Nielsen, efter at have været eftersøgt i Haderslev er blevet anholdt i Fredericia. Endelig er en 20-aarig Assistent Jørgen Bøg, Lindevej, Haderslev, ansat i Folkeregisteret, blevet arresteret. - Fra *Aalborg* foreligger Meddelelse om Arrestation af Postmester Fabricius, Nørre-Sundby, Lærer Nielsen Branden, Pandrup, og Reservelæge Frk. E. Sørensen, Aalborg Kommunehospital. - Fra *Fredericia* indberettes, at Ingeniør Aage William Albert Jensen, stedlig Leder af Entreprenørfirmaet Bay & Vinding, for ca. 14 Dage siden er ført til Kolding. Senere er oplyst, at Ingeniøren er ført videre til Frøslev. Aarsagen til Arrestationen angives at være Uoverensstemmelse vedrørende Anvendelsen af et Parti Benzin til et Værnemagtsarbejde paa Vestkysten; der menes ikke at foreligge hverken politiske Motiver eller Bedrageri i Sagen.

Provinsen.

Lemvig: Læge A. C. V. Rasch, Strande ved Lemvig, er Natten til i Gaar blevet dræbt i sin Bil paa Vej til et Sygebesøg i Thyborøn. Da Lægen ikke var vendt tilbage til den ventede Tid, blev man urolig og søgte efter ham. Han fandtes da død i sin Bil uden for Thyborøn ved en Spærring af Vejen. Det menes, at han ikke er standset paa Tilraab fra Vagtposten, som derefter har givet Ild. Læge Rasch, der var en ældre Mand, har praktiseret i Strande i hened en Snes Aar. Tidligere havde han været Læge i Sønder Omme mellem Brande og Grindsted.

Frøslev: Der er yderligere løsladt 24 Grænsegendarmere fra Frøslev Lejren, saaledes at der nu ialt er frigivet 48. De løsladte Gendarmere er fra forskellige Grænsedistrikter, ingen dog fra Tønder og Omegn.

Aarhus: Luftbeskyttelsens Kontorer har i Torsdags været udsat for Ødelæggelse. Kartotekskortene over hele L.B.-Mandskabet i Aarhus var

442

samlet sammen i en Dynge og antændt. Ilden havde imidlertid kun ulmet, saa Ødelæggelsen blev ret begrænset.

- Natten til Onsdag skete der paa Hou Savværk nogle Eksplosioner, men Skaden blev ikke særlig stor.

Hjørring: I denne Uge er der foretaget adskillige Razziaer i Byen og i de omliggende Landsbyer. Adskillige danske Statsborgere er herunder blevet ført bort. I Hjørring blev saaledes bl. a. den 37-aarige Direktør for Biscuitfabriken Oxford, Svend Nielsen, den 55-aarige Murermester V. Vangsted og Indehaveren af De Danske Spritfabrikers Oplag i Hjørring, Købmand Chr. Jespersen, fjernet og ført til en Lejr ved Frederikshavn.

De to førstnævnte blev taget allerede Torsdag den 16. November, og den følgende Søndag fik de paagældendes Hustruer Besked om at komme til Frederikshavn medbringende Beklædningsgenstande til deres Mænd. De to Fruer kørte i Bil fra Hjørring til Frederikshavn, hvor de blev ført ind til deres Mænd, men nogen Tid efter blev der givet Chaufføren Ordre til at køre tilbage til Hjørring, idet de to Damer ikke skulde med tilbage, og siden har de været holdt fangne sammen med deres Mænd.

Tirsdag Aften blev det til Borgmesterkontoret i Hjørring som tidligere oplyst meddelt, at Murermester V. Vangsted pludselig var afgaaet ved Døden under Opholdet i Frederikshavn.

Foruden de nævnte er adskillige unge Mennesker i Byen blevet tilbageholdt i længere eller kortere Tid, idet man fra tysk Side ønskede Oplysninger om en ung Falckmand, Jørgen Færch, Søn af Brandinspektør Færch, Hjørring. Midt om Natten blev Dørene til Brandinspektørens Villa paa Vestbanegade i Hjørring sprængt, og en Del Gestapofolk trængte sammen med Militær ind i Villaen. To unge Mennesker, der havde Logi i Villaen, blev ført bort og maatte sammenlænkede sidde i et Vagtlokale i Byen fra Kl. 2 om Natten til Kl. 9 næste Dags Formiddag, i hvilket Tidsrum de blev underkastet Forhør flere Gange, for at der kunde fremskaffes Oplysninger om Jørgen Færchs Opholdssted, idet han Aftenen før Indbrudet i Villaen havde gjort sig usynlig. Der hersker stor Nervøsitet i Byen, idet der er bebudet yderligere Razziaer. Ogsaa i Sindal er der foretaget en Række Anholdelser.

Odense: Der har i den senere Tid været adskillige Tilfælde af Telefonbomber. Det er gaaet ud over Teknisk Skole, et Biografteater, Eksportslagteriet, det store Isværk ved Havnen og andre store Bygninger.

Roskilde: Torsdag Eftermiddag indfandt 10 Revolvermænd sig paa Trægaarden i Roskilde, hvor CBU har Garager og Tankanlæg. Vagterne blev holdt op, og Røverne tappede ialt ca. 4-5000 Liter Benzin. De havde selv medbragt en Del Tromler og en Tankvogn, som blev fyldt.

443

Arbejdet stod paa fra Kl. 17,30 til Kl.20. Der er endnu noget Benzin tilbage i Tankene.

- Roskilde Rutebilstation anmeldte forleden til Vagtværnet, at man paa Stationen havde fundet to Kasser med Maskinpistoler. Værnemagten afhentede Kasserne.

Beslaglæggelse. De tyske Myndigheder har beslaglagt 3 af Det forenede Dampskibsselskabs dieseldrevne Rutebaade. En af de beslaglagte Baade er "Aalborghus".

Mandag den 27. November 1944.

Skibsbeslaglæggelserne. Ud over de i Lørdags omtalte tre Skibsbeslaglæggelser - det drejer sig om "Hans Broge", "Aalborghus" og "Kronprins Olav" - oplyser Udenrigsministeriets Pressebureau, at yderligere "Skipper Clement" og "M. G. Melchior" er blevet beslaglagt Lørdag Formiddag. Den sidstnævnte havde tidligere været beslaglagt og var netop blevet rensat og istandsat for et større Beløb. Kort efter Beslaglæggelsen kom der tysk sagkyndigt Mandskab om Bord, og Skibene blev sejlet ud af Havneløbet. Ogsaa Bornholmerbaaden "Frem" er blevet beslaglagt.

Sabotørerne viser Ekstrafilm. Da Instruktør Svend Methling Lørdag Aften havde endt sit Indledningsforedrag til den religiøse Film "Guds mærkelige Veje", som skulde vises i Odd Fellow Palæet, kom en halv Snes unge Mænd, hvoraf en Del var bevæbnede, ind og holdt Inspektør Friis op. I de følgende 40 Minutter viste Sabotørerne en Smalfilm fra Amerikanernes Indtog i Paris; mens Filmen kørte, blev der holdt Vagt ved Udgangen, og da Forevisningen var endt, fik Publikum at vide, at Filmen "Guds mærkelige Veje" nu kunde forevises. Det meddeles, at Invasionsfilmen blev fulgt med stor Interesse, og at der forekom Meningstilkendegivelse. De unge Mænd forsvandt hurtigt i Biler, som holdt og ventede i Bredgade ud for Odd Fellow-Palæet og kun faa Meter fra de tyske Vagtposter foran Hotel Phønix. Inspektøren anmeldte straks Episoden til Københavns Vagtværn.

Prisudvalgets Overinspektør følte sig truet. Søndag lidt før Kl. 23 anmeldte Overinspektør Axel Clemmensen i Københavns kommunale Prisudvalg til Vagtværnet, at han følte sig alvorligt truet som Embedsmand og bad om Vagtværnets Assistance. Overinspektøren sad i Restaurant "Panoptikon" ved Hovedbanegaarden, hvor en Gæst, Bartender Ingolf Otto, Henrik Ibsensvej 54, netop havde henvendt sig til ham og sagt: "Saa var det lige den Cigaret". Samtidig havde Bartenderen vist ham Tjenerskiltet, som var indsyet i Overfrakken, hvorpaa der stod

444

"Deutsches Eck". Videre havde Bartenderen fremsat nogle forblommede Trusler og Udtalelser om en Sag, som nok skulde blive ordnet. Vagtværnet tog Bartenderen med paa Stationen, men efter endt Afhøring lod man ham atter gaa. Kl. 0,05 ringede det tyske Feldgendarmeri og spurgte efter Overinspektør Axel Clemmensens Adresse, men Overvagtimesteren henviste det til Københavns Prisudvalg. En halv Time senere ringede Bartender Otto og forlangte en Undskyldning, fordi han var taget med paa Vartov. Han gjorde dog paa dette Tidspunkt et stærkt beruset Indtryk.

Episode ved Lundtofte Flyveplads. Lørdag Aften trængte en halv Snes unge bevæbnede Mænd ind i et Vagtlokale ved Lundtofte Flyveplads, hvor der opholdt sig et tilsvarende Antal Vagter, Danskere i tyske Uniformer. Vagten blev angrebet med Haandgranater og Maskinpistoler. To af dem blev dræbt, en haardt saaret og en anden let

saaret. I Falcks Ambulancer kørtes de til Gentofte Amtssygehus. Saavidt vides havde Angriberne ingen saarede eller dræbte. Aktionen menes ikke at have haft noget militært Formaal, men udelukkende at have taget Sigte paa et Møde af Sommerfolk.

To Attentater. Søndag Aften blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Værnedamsvej 10, hvor Godsejer, Grosserer Valentin Eff, en Søn af Konsul Eff, Kolding, var blevet skudt i Opgangen til sin Lejlighed. Han havde faaet et Strejfskud i Nakken og lidt noget Blodtab, da Ambulancen kom. Undervejs til Hospitalet fortalte Grosserer Eff Ambulancefolkene, at han netop Dagen i Forvejen var blevet løsladt efter 7 Ugers Ophold i tysk Arrest. For et Par Aar siden har han iøvrigt haft en mindre Kontrovers med Tyskerne, men Sagen endte uden at der blev foretaget videre Aktion mod ham.

Lørdag Aften rykkede Brandvæsenets Ambulance ud til Hjørnet af Ny Østergade og St. Regnegade, hvor en ukendt Mand var blevet skudt i Nakken. Han blev i haardt saaret Tilstand kørt til Militærhospitalet. De nærmere Omstændigheder kendes ikke.

Endelig var der Lørdag Aften Skyderi ved "Deutsches Eck" i Paladsteatrets Bygning. Det forlyder, at en Mand er blevet dræbt eller saaret og baaret ind i Restauranten, men nogen Bekræftelse herpaa foreligger ikke.

Bil-Razzia ved Svanemøllen. Lørdag Aften forekom en kraftig Skydning ved Sporvognssløjfen ved Svanemøllen, hvor Sommer-Folk holdt Bil-Razzia. En Linie 18-Vogn, som drejede ind i Sløjfen, blev ramt af et Par Skud, men ingen Mennesker kom til Skade. De Biler, der ikke standsede, blev beskudt, men der meldes ikke om saarede eller dræbte.

445

Tysk Vagt ved Ford og ved Frichs. For et Par Dage siden har Tyskerne etableret Militærvagt ved Fords Fabriker i Sydhavnen. Ligeledes er der sat tysk Vagt - ca. 50 Mand - paa Frichs Fabrik i Aarhus. Vagten vil blive der, indtil et Antal Lokomotiver, som er under Bygning, bliver færdige.

Københavns Brandvæsen havde i det forløbne Døgn 54 Udrykninger, den ene i Anledning af Skud-Episoden Værnedamsvej 10, som omtalt i det foregaaende.

Gentofte Vagtværn har intet at meddele, udover at der i Nat har været Indbrud hos Landsretssagfører Jacob Salomon, Sofievej 32, Hellerup.

Frederiksberg og Gentofte Brandvæsener har intet særligt at meddele til Morgen.

Jernbanesabotage. Lørdag Aften skete der en Sprængning i et Sporskifte paa Fredericia Banegaard. Toggangen blev dog paany normal et Par Timer senere. Iøvrigt er der ikke forekommet noget yderligere indtil Mandag Morgen.

Frigivelse. Direktør Hugo Bjerre, Voss Fabriker i Fredericia, er blevet løsladt fra Frøslev-Lejren.

Provinsen.

Søndag Aften blev der blæst Luftalarm i en Del nordjydske Byer og Forvarsel i andre Egne af Jylland og paa Øerne. De allierede Maskiner kredsede over Skagen og var ude over Kattegat. Rutetrafiken Aarhus-Kalundborg er foreløbig indstillet.

Aalborg: Natten til Søndag blev to Forpostbaade, sam laa i Havnen, bombesprængt. De ligger nu delvis under Vand, kun Skorstenene rager op.

- Fredag Aften foretog det tyske Sikkerhedspoliti Razzia i 4 Aalborg-Restauranter, nemlig Kraghs Vinstue, Promendekaféen, Alpha, og Neger-Restauratøren Thomsons Virksomhed. Gæsterne blev sammen med Personalet medtaget til Afhøring, men blev senere alle løsladt med Undtagelse af Thomson. Dennes Restaurant hører til dem, hvor der er Adgangsforbud for tyske Soldater.

Aarhus: Fredag Aften blev en Mand ved Navn Gunnar Bro saaret ved Skud. En Vægter fra Vagtværnet saa to Mand løbe bort, og da han selv løb efter dem, blev han standset af en tredje Revolvermand, der meddelte, at en Mand var blevet beskudt, men "det var den forkerte". Vagtmanden saa ligeledes en Mand standse ved Koncertpalæet og derefter straks køre bort.

446

Haderslev: Gestapo har eftersøgt Kaptajnløjtnant H. H. Q. Bay paa dennes Bopæl paa Hejsager Strand. Kaptajnløjtnanten var ikke hjemme, og til hans Hustru blev der sagt, at man søgte hendes Mand i et militært Anliggende.

Odense: Vagtværnet blev Fredag Aften kaldt til Søndre Boulevard, men da Udrykningsvognen naaede til Bestemmelsesstedet, var det tyske Politi der. Det tyske Politi affyrede et Skud, som ramte en af Vagtmændene, den kendte Idrætsmand Sigurd Fisker, i det ene Ben. Han maatte indlægges paa Amtssygehuset. De nærmere Omstændigheder kendes ikke.

Roskilde: Natten til i Dag brændte en Godsvogn paa Stationen. Den var læsset med Barakdele til Bremen, og Ilden menes paasat.

- De tre unge Mænd fra Roskilde, som for nogle Dage siden blev anholdt under et Besøg i Nykøbing Sj., er nu atter løsladt.

Holbæk: Nogle revolverbevæbnede Mænd trængte Fredag Aften ind paa DDPA's Tankstation i Holbæk, bemægtigede sig en af Firmaets Tankvogne og tvang Forvalteren til at aabne for Aftapningsmekanismen, hvorefter de fyldte 4.000 Liter Benzin paa Tankvognen, som de kørte bort med. Lørdag Morgen kom der telefonisk Besked om, at Tankvognen kunde afhentes i Nærheden af Lindenberg Kro.

I Torsdags ved 18-Tiden indfandt sig ca. 30 Medlemmer af det tyske Politi paa *Stenhus Kostskole*, hvor Kosteleverne, Skolens Rektor, dens Økonomiinspektør og en tilstedeværende Adjunkt blev samlet i Festsalen. Fra tysk Side ønskedes udleveret tre Elever i 16-17 Aars Alderen. Fra Skolens Side oplystes, at de paagældende Elever allerede var forsvundet. Det tyske Politi forlod derefter uden yderligere Forlangender Skolen.

Tirsdag den 28. November 1944.

200 danske Politimænd fra Tyskland til Frøslev. Padborg Jernbanestation blev i Mandags adviseret om, at der i de nærmeste Dage med Tog fra Tyskland vil ankomme ca. 200 danske Politimænd til Stationen. Umiddelbart efter Ankomsten skal de hjemsendte køres direkte til den danske Undersøgellesstation i Padborg, hvor 6-7 Læger, bistaet af et passende Antal Sygeplejersker, vil foretage Undersøgelse af Personer og Garderobe. 10 Samariter fra Padborg Kolonnen skal assistere. Tidspunktet for Politimændenes Hjemsendelse fra Tyskland er endnu ikke bestemt opgivet, men der er fra tysk Side givet Tilsagn om at underrette Stationen 12 Timer i Forvejen. Det er første Gang, Undersøgellesstationen tages i Brug. Amtslæge Lausten Thomsen oplyser, at flere af

447

Betjentene er syge. Efter endt Undersøgelse vil Politimændene foreløbig blive bragt til Frøslev.

Episode i Puggaardsgade. Mellem 10 og 20 revolverbevæbnede Mænd skaffede sig Mandag Formiddag Adgang til nogle Lokaler i Dansk Folkeforsikrings Ejendom i Puggaardsgade, som tidligere har været benyttet af det danske Politi. De fjernede en Del Kontorrekvisitter, Skrivemaskiner m. v., som blev bragt ned i en ventende Bil. Under Besøget blev det tyske Politi tilkaldt. Bilen og de fleste af Revolvermændene slap bort, men Sommerfolk og nogle civilklædte, dansktalende Personer foretog en Afspærring af Gaden, og fra Folkeforsikringens Bygning blev 5-6 Personer ført bort. Personalet i Bygningen blev ført ned i Gaarden og visiteret, en enkelt, som ikke var i

Besiddelse af sit Legitimationskort, blev ligeledes medtaget til Shellhuset. Der blev skudt en Del Skud, men saa vidt vides, er ingen dræbt eller saaret. Fra en nærliggende Skole blev Børnene fulgt hjem af Lærerne.

Omtrent samtidig med Episoden i Dansk Folkeforsikrings Ejendom blev Personalet paa Luftværnets Husvagtkontor i Puggaardsgade holdt op af nogle unge, revolverbevæbnede Mænd, som fjernede to Rejseskrivemaskiner. Det menes, at de unge Mænd, som hentede Maskinerne, blev taget af Tyskerne eller Sommerkorpsets Folk.

Sporvognskonduktør og Passager saaret. Mandag Aften mellem Kl. 18 og 19 vilde nogle Sommerfolk anholde en ung Mand, Erling Sørensen, som opholdt sig i en Lejlighed i Borgmester Christiansensgade. Den unge Mand søgte at flygte, men blev saaret i Siden ved Skud fra Sommerfolkernes Maskinpistoler. Under Skydningen blev Konduktør Knudsen, Friisenborg Alle 61, der stod i en forbiikørende Sporvogn, ramt i venstre Arm, og en Passager i Sporvognen, Harry Vingaa, blev ramt i venstre Laar, idet han steg af Sporvognen. Baade Sørensen og de to andre Saarede førtes til Hospitalet. Sporvognens Vognstyrer fik et Chok. Episoden havde til Følge, at Sporvejspersonalet nægtede at køre paa den paagældende Strækning, hvor der stadig stod Sommerfolk, og først efter at den vagthavende Trafikinspektør var kommet til Stede, og efter en Times Sporvognsstandsning, genoptoges Kørselen.

Razzia paa Strøget. Ved 22-Tiden i Gaar foretog det tyske Sikkerhedspoliti en Razzia paa Strøget ud for Helligaandskirken. Vidner beretter, at der kørte to Biler med Arrestanter herfra til Shellhuset.

Beslaglæggelse. Til Direktoratet for Stadens faste Ejendomme er indberettet, at den tyske Værnemagt har beslaglagt Resten af Persil-Huset samt Resten af Vesterport.

Saaret paa Valby Langgade. Ved 6-Tiden i Morges blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Valby Langgade 185, hvor man afhentede Fru Rein-

448

hardtzen, boende Valborg Allé 17, 4. Fruen var blevet skudt i Underlivet. Nærmere Oplysninger savnes.

Sabotørerne inviterede paa Øl. Da en af Brandvæsenets Vogne kørte bort med nogle tomme Benzintromler fra Gl. Vartovvej, blev den i Gaar holdt op af nogle revolverbevæbnede Mænd. Foruden Chaufføren var der endnu en Mand i Vognen. Han inviterede Sabotørerne paa Øl i et nærliggende Værtshus, medens Chaufføren fik Ordre til at køre videre. Han blev senere sat af med Besked om at vente, indtil Vognen kom tilbage. Kort Tid efterkom en af Sabotørerne tilbage med Vognen uden Tromler.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 58 Ambulanceudrykninger. *Gentofte Vagtværn* fik ved 2-Tiden i Nat Anmeldelse om, at der var kastet en Brosten gennem Butiksrudden til Guldmedemester Antvorskovs Forretning ved Gentoftegade 68. Der var samtidig stjaalet en Del af de udstillede Varer. *Frederiksberg Vagtværn* har intet at berette ud over et "hold-up" i Hjemmebageriet, Gl. Kongevej 87. Udbyttet blev kun 10-15 Kr., idet Ekspeditricen saa sit Snit til at stikke et større Beløb til Side. Togkontoret har intet at meddele.

Sabotage paa Orlogsværftet. Fredag Aften ved 19-Tiden, fandt en voldsom Eksplosion Sted paa Orlogsværftet. En Bombe var blevet anbragt under et Par Kedler, som netop var færdige til Aflevering til Eksport. Begge Kedler blev totalt ødelagt, og en Del Materiel i Nærheden blev knust. Ingen Mennesker kom til Skade.

Taaregas i Palladium. Palladium havde Mandag Eftermiddag Premiere paa Heinrich George Filmen "Forsvareren har Ordet". Midt under Forestillingen blev der kastet Taaregasbomber paa Tilskuerpladserne, saa Publikum maatte forlade Biografen.

Arrestationer. Under en Razzia i Ballerup Fredag Aften blev 3 Seminarister og 9 andre unge Mennesker arresteret. De fleste af dem var C.B.-Pligtige. En af Seminaristerne blev, efter hvad der meddeles, taget, fordi man ikke kunde finde en anden ung Mand, som iøvrigt blev anholdt paa Hovedbanegaarden Lørdag Formiddag. - Fredag Eftermiddag blev Kontorchef Magnus Poulsen, F. D. F.s Kontor, Frederiksborggade 5, hentet af det tyske Politi. - Fra *Haderslev* indberettes, at Gestapo Lørdag Morgen anholdt følgende: Lederen af Falcks Station og

samtidig Leder af det kommunale Vagtkorps A. Skourup, Lektor Anders Diemer, Katedralskolen, Ingeniør H. E. Ohlsen, Elmevej, ansat ved Elektrofirmaet Egholm, Bogholder i Isenkramfirmaet Daniel Bruhn, H. Frederiksen, Fælleslykkevej 10, Assistent Nissen, Sønderj. Kreditforening, Mekaniker Henrik Lauesen, Kommiss Anders Rude.
- Provst A. Flens-

449

mark, Præstegade (Sognepræst ved Domkirken), og Bogtrykker Schultz jun., Storegade, blev eftersøgt, men ikke fundet.

Løsladelse. I Lørdags blev 12 civile Fanger løsladt fra Frøslev-Lejren, blandt disse var Restauratør Hammer, Frilandsmuseet. Redaktør H. Bernsen, Tønder, blev Mandag Aften løsladt fra Frøslev.

Provinsen.

Aarhus: Gunnar Bro, der som omtalt i Gaar blev saaret i Skulderen af et Skud ud for Koncertpalæet, oplyses nu at være Schalburgmand.

- Den norske Damper "Kong Bjørn" er krigsforlist i Kattegat paa Vej fra Norge til Aarhus for at laste Smør til Tyskland.

- Ingeniør Olaf Schmidts Begravelse i Aarhus fandt Sted i Overværelse af et meget beskedent Følge. Kisten blev baaret ud af tre Gestapomænd og tre Landstormsfolk. Ved Graven blev der holdt Tale af Købmand Aksel Davidsen, Mejlgade 50. Han udtalte, at "Schmidt var en god dansk Mand, der ikke havde gjort det, han blev beskyldt for", og at hans Død vilde blive Tusindfold hævnnet.

- "Aarhus Amtstidende" havde atter Mandag Formiddag Besøg af Gestapo. Ved 10-Tiden mødte tre Politifolk op og krævede at faa Pressefotografernes Billedarkiv og Film at se. Dette skete, og Politiet fjernede sig med Sagerne. De kunde ikke give nogen Oplysning om Grunden til Beslaglæggelsen, men oplyste dog, at Fotografierne sandsynligvis vilde blive returneret i Løbet af et Par Dage.

Aalborg: Ved et Indbrud i Aalborg Roklubs Lokaler er Bestyrelsesværelset blevet gennemrodet. Foreningens Medlemskartotek er bortfjernet. I sidste Uge blev fire Medlemmer af Klubben anholdt af det tyske Sikkerhedspoliti.

Horsens: Foruden Folkeregistret, som blev ødelagt for et Par Dage siden, er nu ogsaa Mandtalslisterne blevet ødelagt. De blev brændt i Skattekontorets Gaard.

Fanø: Natten til Søndag har der i Nordby Havn været planlagt nogle Bombeeksplosioner. Der var bl. a. anbragt Bomber ombord paa en Lægtter i Havnen, i et Tipvognslokomotiv og i en Kran. Da Bomberne blev opdaget, afspærredes Havneterrænet, mens Bomberne blev demonterede, saa der skete ikke Skade af nogen Art.

Fredericia: Lørdag Aften var der tysk Razzia paa Fredericia Banegaard. Der blev anholdt en halv Snes Personer, som førtes bort, hvorhen vides ikke, ligesom det ikke vides, om nogle af dem senere er blevet løsladt. Midt under Razziaen eksploderede en Bombe i et Sporskifte for Enden af 2. Perron, altsaa midt paa Banegaarden. Ingen Mennesker kom

450

til Skade, og Razziaen blev straks fortsat. Der har ligeledes for nogle Dage siden været Razzia paa Hotel Victoria, saa vidt vides skete der ingen Anholdelser paa Hotellet.

Elektricitets-Restriktioner. Hele det sydøstjydske Samleskinne-Omraade fra Aarhus til Grænsen vil nu følge Eksemplet fra Fyn og udstede Forbud mod, at der anvendes Lys paa Kontorer og i Butikker i Mørklægningstiden.

Der holdes Møde om Sagen i Fredericia paa Onsdag, men der er ingen Tvivl om, at man vil vedtage denne drastiske Lukkebestemmelse.

3.000 tyske Arbejdere til Jylland. Der ventes ca. 3.000 tyske Arbejdere til Syddjylland i Tiden mellem den 1. og 22. December. Heraf skal ca. 1.000 anbringes i Kolding, 1.500 i Haderslev og Resten omkring Rejsby. Fra tysk Side mener man, at dette vil være ensbetydende med, at al Skolegang i Haderslev maa indstilles i det nævnte Tidsrum. I Kolding drøftes Mulighederne for at undgaa Beslaglæggelse til den omhandlede Indkvartering af Latinskolen og Købmandsskolen, af hvilke sidstnævnte netop havde undgaaet Indkvartering af tyske Soldater.

Efter Nytaar ventes Indkvartering af et lignende Antal tyske Arbejdere i Omraadet Vest for Vejle og Syd for Esbjerg.

Kalundborg: Folkeregistret er Mandag Aften blevet fjernet.

Holbæk: Folkeregistret fjernet af revolverbevæbnede Mænd.

Roskilde: Roskilde Højskole er blevet besigtiget af det tyske med Henblik paa en eventuel Overtagelse.

Onsdag den 29. November 1944.

Deling af Pengetransporter. Som omtalt i Morgenbladene blev der Tirsdag Formiddag røvet en kommunal Pengetransport paa 50.000 Kr. til Sundby Hospital. Det kan i denne Forbindelse oplyses, at Københavns Kommune allerede i Forvejen havde foretaget en Deling af Pengetransporter, normalt vilde der have været 100.000 Kr. i Transporten til Sundby Hospital. Der foretages nu en yderligere Deling af Pengetransporterne, saaledes at Maksimumsbeløbet fremtidig bliver 25.000. Kr. Ogsaa Banker og Sparekasser gennemfører en tilsvarende Deling i Transporterne mellem Hovedsædet og Filialerne.

Razziaer Tirsdag Eftermiddag og Aften. Der blev i Løbet af Tirsdag Eftermiddag og Aften gennemført nogle store Razziaer i København, og i Tilslutning hertil opstod en Del Skydning. Det er ifølge Sagens Natur meget svært at faa konstateret, hvad der egentlig er foregaaet, og hvilke Anholdelser, der er sket. Ved 17-Tiden blev der foretaget en af de efter-

451

haanden. saa velkendte Gaderazziaer paa Strækningen fra Raadhuspladsen til Mikkelplyngergade [i. e. Mikkelplyngers Gade], hvor alle Passanter blev visiteret. Ogsaa paa den korte Strækning mellem Kongens Nytorv og Svaneapoteket er der foretaget en tilsvarende Razzia. I Kvarteret omkring Ford-Fabrikkerne, ved Varedirektoratet i Vognmagergade og paa Christianshavn ved Knippelsbro har der været Skydning. Der meldes ogsaa om to Restaurationsrazziaer i "Granada".

Rolig Nat. Brandvæsenet og Vagtværnet i København, paa Frederiksberg og i Gentofte har haft en usædvanlig rolig Nat. Københavns Brandvæsen havde i det fulde Vagtdøgn 61 Ambulanceudrykninger, medens de øvrige Institutioner intet har at meddele fra Natten og Morgentimerne.

Togkontoret meddeler, at Toggangen Silkeborg-Svejbæk var indstillet Tirsdag fra Kl. 18,10-19,30 og Silkeborg-Resenbro fra Kl. 18,10-22,20 paa Grund af formodet Sabotage.

Razziaen i Hambroesgade [i. e. Hambrosgade]. Under Razziaen i Ejendommen Hambroesgade [i. e. Hambrosgade] 6, hvor Husvagtregistret har til Huse, anholdt Tyskerne i Mandags 6 af de unge Mennesker, som deltog i Bortførelsen af Skrivemaskiner og lign. Det opgives, at Tyskerne mente, der var 14 Deltagere i Aktionerne. Paa Kontoret mangler to Rejseskrivemaskiner, men til Gengæld er der i Forvirringen efterladt tre andre Maskiner og en Regnemaskine, som formentlig var hentet andetsteds. En Del Politiformer, Lædertøj, Staalhelme og Gasmasker blev medtaget af Tyskerne.

Myrdet i Hvidovre. Ved 8,15-Tiden Onsdag Formiddag blev en Mand skudt ned af en forbigående Cyklist. Det skete paa Hvidovrevej ud for Ejendommen Nr. 100. Manden døde paa Stedet. Det er oplyst, at hans Navn var Burmeister Rask, men om Bopæl eller Erhverv ved man intet.

Død i Stockholm. Tegneren og Portrætmaleren Otto Neumann er i Tirsdags død i Stockholm. Han havde ved flere Lejligheder tegnet og malet Medlemmer af det danske Kongehus, og var dansk Statsborger.

Anholdelse. Et endnu ubekræftet Forlydende gaar ud paa, at Redaktør Peter de Hemmer Gudme, tidligere Nationaltidende, Tirsdag Morgen skal være anholdt i en Lejlighed paa Østerbro.

Provinsen.

Nakskov: Mandag Aften kom en Mand ombord paa Rederiet Dannebrog's Damper "Lilleborg", der laa i Havnen og ventede paa Sukkerlast. Den havde allerede faaet ca. 2.300. Tons ombord, bestemt til Norge. Manden spurgte efter en af Besætningen, og mens Vagtmanden gik forud, benyttede den fremmede Lejligheden til at kaste et Brandrør el. lign. ned

452

gennem en Luftventil til Lastrum Nr. 2, hvor der laa 800 Tons Sukker. Der opstod Ild i Sukkeret, men Nakskov Brandvæsen fik slukket med Skum, inden der skete større Skade.

Haderslev: Man staar ifølge Indberetninger til Udenrigsministeriets Pressebureau ret uforstaaende over for de mange lokale Arrestationer. - Mangelen paa Læger er ved at blive følelig i Byen. Den militære Overlæge Harry Hansen, en ivrig Terrænsportsmand, forsvandt for nogle Maaneder siden. Fornylig blev Amtslæge Lauritzen, der ogsaa havde privat Praksis, arresteret. Forleden blev Læge Møller arresteret samtidig med, at Læge Ruhwald forsvandt.

Læge Ruhwald havde megen Forbindelse med Røde Kors Samariterkolonne, hvor den anholdte Stationsleder Skourup var Formand, mens den anholdte Ingeniør Ohlsen var Medlem af Bestyrelsen. Skourups Arrestation er meget overraskende. Falck havde Forbindelse med talrige baade danske og tyske Vognmænd, og Falck-Stationen i Haderslev har foretaget en hel Serie Ambulanceture til Hamborg, Emden, Wien, Kiel og andre tyske Byer, dels for at hente løsladte, syge Nordmænd hjem, dels for at hente andre Passagerer, og Skourup har selv kørt nogle af disse Ture.

Den anholdte Assistent Nissen og den forsvundne Bogtrykker Schultz var gode Venner og begge ivrige Idrætsfolk. Den anholdte Købmand Hundevadt jun. var ivrigt Medlem af Røde Kors Samariterkolonne, hans Arrestation menes at staa i Forbindelse med Anholdelsen af to unge Mennesker, der havde Ophold hos den forsvundne Overlæge Hansens Hustru, de havde sagt, de var ansat hos Hundevadt, hvilket ikke var Tilfældet. Anholdelsen af Lektor Diemer er ganske uforstaaelig. Han havde i sin Tid som Korrespondent til Stockholm-Blade lagt meget Vægt paa Faren fra Rusland, og det var ufatteligt, at han skulde have forset sig paa illegalt, sabotagemæssigt eller andet Omraade.

Vejle: En kendt Mand i Brande Sogn, Gaardejer Jens Madsen Vium Krogh, Arvadgaard, er Mandag Aften blevet dræbt ved et Skud. Der er flere mærkelige Omstændigheder ved Sagen, der endnu ikke er opklaret. Jens Madsen var paa Cykle paa Vej hjem fra et Møde i Brande sammen med Sognefoged Martin Sørensen. Da de befandt sig i en Plantage ved Thyregodvej, lød der et Skud, og Madsen styrtede af Cyklen, ramt i Hjertet. Liget førtes til Brande Sygehus. Den lokale Kommandant tilkaldte Sikkerhedspolitiet, og gennem Sogneraadsformanden har Sikkerhedspolitiet nedlagt Forbud mod, at Sagen omtales i Bladene, og end ikke Dødsannoncen maa fremkomme.

Odense: Ophavsmanden til den sidste Tids mange Telefonbomber paa Odense tekniske Skole, der har virket meget forstyrrende paa Undervis-

453

ningen, er blevet afsløret, efter at der var udsat en Dusør for hans Paagribelse. Det er en 16-aarig Tømrerlærling, der nu er sat fast, formentlig har han haft medskyldige.

Torsdag den 30. November 1944.

Skydeøvelse i Gaderne. Esbjergbladene indeholdt i Gaar en Advarsel til Befolkningen med Opfordring til at holde sig indendørs samme Dags Aften fra Kl. 22 til 5 Morgen, da Værnemagten skulde afholde Skarpskydningsøvelser. Det tilføjedes, at der ogsaa kan forekomme Skydning i Gaderne, saa det kunde være forbundet med Livsfare at færdes ude i det nævnte Tidsrum.

Deporteret til Tyskland. Fra Frøslev-Lejren overførtes i Gaar 119 Fanger til Tyskland, formentlig til Konzentrationslejren i Neuengamme.

Ødelæggelse af Folkeregistret i Gladsaxe. Da et kommunalt Udvalg i Aftes holdt Møde i Raadhuset i Gladsaxe, trængte nogle revolverbevæbnede Mænd ind i Lokalet. De tilstedeværende blev tvunget til at staa med Ansigtet ind mod Væggen, medens Revolvermændene fjernede Folkeregistret og satte Ild paa det udenfor. Skaden blev imidlertid ikke særlig stor, da Ilden kunde slukkes med en Haandsprøjte, før den endnu havde taget rigtig fat.

Arrestationer. Gestapo hentede Natten til i Gaar 22 Borgere i Helsingør. Det drejer sig om Haandværkssvende og Forretningsfolk. Af Stationsbyens 1500 Indbyggere er der nu ialt arresteret 35. Blandt de arresterede er Lederen af Zoneredningskorpset i Helsingør, Lauritz Olsen, der for Tiden er syg og skulde have været indlagt paa Hospitalet for Mavesaar.

Fra *Esbjerg* meddeles, at Fru Brandenburg Jensen, der tidligere var ansat paa Esbjerg Politistation, er blevet anholdt af det tyske Sikkerhedspoliti. Hendes Mand, der var ansat i et Automobilfirma, er forsvundet.

En Datter af Redaktør Carl Nielsen er Mandag blevet anholdt af det tyske Sikkerhedspoliti. I Forvejen var som tidligere meddelt Redaktør Nielsen, hans Hustru, Søn og Svigersøn arresteret. Det tyske Politi beslaglagde i hans Kontor tre Skrivemaskiner, og hævder, at Skriftprøver fra disse har vist, at en Række illegale Blade var skrevet paa Nielsens Maskiner. De hævder endvidere, at Nielsen har aflagt Tilstaaelse om at have deltaget i "illegalt" Arbejde i stor Udstrækning.

Fra *Sønderborg* meddeles, at det tyske Politi i Onsdags har arresteret følgende: Murer P. Olsen, det tidligere kommunistiske Byraadsmedlem Høj, Slagteriarbejder Charley Jensen, Banearbejder Jørgen Sahl, Vester Sottrup, Banearbejder Bahrt og Remisearbejder Varming og Stations-

454

arbejder V. J. Christensen. - I *Rønne* er arresteret Journalist Børge Kure, "Bornholms Socialdemokrat".

Løsladelser. Formanden for Middelfart Terrænsportsforening, Læge Møller Nielsen, blev for nogen Tid siden frigivet fra Frøslev-Lejren, nu er desuden Kassereren, Postbud Aage Petersen, frigivet, medens to andre Bestyrelsesmedlemmer, Fabriksarbejder Jørgen Hansen og Disponent N. V. Bennike stadig er arresterede. Repræsentant Gustav Hansen, Middelfart, der har siddet i tysk Arrest siden i Sommer, sigtet for Handel med tysk Valuta, er løsladt.

120 danske Politimænd tilbage. Til Padborg ankom i Gaar sydfra 120 danske Politimænd. Det menes at være en Del af den Gruppe, hvis Frigivelse har været bebudet.

Alarmtilstand Onsdag Aften. Ved 19-Tiden blæstes i København Alarmtilstand, hvilket skyldtes, at en enkelt fremmed Maskine var observeret over Amager.

Razzia. I Aftes foretog Gestapo en Razzia mod et Garageanlæg paa *Solbjergvej 5*. Saavidt man kan skønne, søgtes der efter Vaaben. Der blev ikke foretaget nogen Anholdelse i Forbindelse med Razziaen.

Mandag Eftermiddag indfandt det tyske Politi sig paa *Foreningen "Hejmdal"s* Kontor, hvor man anholdt en Kontorist Poul Bang Jensen og et tilfældigt Medlem. Gestapo har søgt Foreningens Formand, der er Sekretær i Justitsministeriet, men han var ikke til Stede.

I Nat blev Gentoftte Vagtværn kaldt til *Høeghsmindeparken 2*, hvor man mente, der var Indbrud. Vagtværnets Folk blev ved Ankomsten vist tilbage af det tyske Sikkerhedspoliti. Senere konstaterede man, at Døren til en af Lejlighederne, hvis Indehaver er Adjunkt Tvermoes, var sprængt. Lejligheden har ikke været beboet i den senere Tid. Skrivebordet og de øvrige Gemmer var gennemrodet, men iøvrigt var der ikke foretaget noget.

Røverne skiftede Vogn. Sent i Aftes kørte Taxavogn K 1515 ind paa Holdepladsen, Bernstorffsvej-Kildegaardsvvej, hvor i Forvejen K 202 holdt. 5 revolverbevæbnede Mænd steg ud af den ankomne Vogn, plyndrede Chaufføren paa K 202 for de Penge, han havde paa sig, tog desuden hans Frakke og Hat og kørte bort med Vognen, medens K 1515 blev tilbage. Den stjaalne Vogn er i Morges fundet paa Ørnevej.

Kugle gennem Vinduet. Hos Etatsraadinde Betzy Davidsen, Beeringsvej 5 paa Frederiksberg, gik forleden en Kugle gennem Spisestuevinduet. Ingen kom til Skade. Projektilet viste sig at være 7-8 mm.

455

Roligt Vagtdøgn: Brandvæsenet og Vagtværnet i København og paa Frederiksberg har intet særligt at berette fra Natten. I det sidste Vagtdøgn havde Københavns Brandvæsen kun 41 Ambulanceudrykninger. Heller ikke Togkontoret har noget at meddele til Morgen.

Provinsen.

Aarhus: Borgmester Stecher Christensen og den Chauffør, som kørte for ham, blev Onsdag Morgen holdt op af 3 revolverbevæbnede Mænd, der tvang dem til at staa ud og aflevere Bilen.

- August J. Petersen, Flygelvej 5, blev i Morges skudt ned paa Vej til sit Arbejde. Han ramtes i Hovedet med 8 Skud fra en Maskinpistol og døde paa Stedet. Den afdøde, der er en kendt Mand i Sportskredse, efterlader sig Hustru og en voksen Datter.

Aalborg: Natten til Onsdag blev 3 store Arbejdsskure, tilhørende Entreprenør Burmeister, ødelagt ved Bombeeksplosioner. For nogle Dage siden var der Eksplosion paa det samme Firmas Oplagsplads, og Onsdag Morgen fandt Arbejderne opsat Skilte, hvorpaa det meddeltes, at nye Eksplosioner vilde finde Sted.

Silkeborg: En Transformatorstation ved Aandssvageanstalten "Sølund" blev Onsdag Morgen sprængt i Luften, hvilket medførte, at Strømmen til Skanderborg blev afbrudt. Senere fandt yderligere to Eksplosioner Sted. Der blev hurtigt truffet Foranstaltninger til at faa Strøm tilført fra Odder i Stedet for. "Sølund" har i lang Tid været benyttet af tysk Militær.

Viborg: Fra Arbejdsanvisningskontoret er Natten til Onsdag fjernet samtlige ca. 13.000 Kartotekskort. Desuden er medtaget alle Skrivelser, men ingen har interesseret sig for den tilstedeværende Beholdning af kontante Penge.

Snogbæk: Overgendarm Christensen er afgaaet ved døden i Tyskland, 47 Aar gammel.

Aarhus: Den 35-aarige Flemming S. Frank, som i Tirsdags blev saaret ved 5-6 Skud, men ikke livsfarligt, hævdes at være Medlem af D.N.S.A.P. og menes at have Forbindelse med Værnemagten.

Nakskov: Overmontør Liljengren er blevet myrdet. Han var, efter hvad der oplyses, en af de førende Nazister i Byen.

Fredag den 1. December 1944.

Razziaer. I Gaar ved 14-Tiden indfandt en Deling tysk Politi sig sammen med Schalburg-Folk og Sommer-Folk i *Holmens Kanal* ved

456

Overformynderiet, hvor Gaden blev spærret af. En halv Snes Personer maatte i længere Tid staa med Hænderne i Vejret ved Holmens Kirke, og der blev foretaget Visitationer. Der menes at være sket en enkelt Anholdelse, men man er uden nærmere Oplysninger. Heller ikke et Rygte om, at en Mand er blevet saaret eller dræbt i Forbindelse med Razziaen, er bekræftet.

Torsdag Aften foretog Gestapo en Razzia paa *Hovedbanegaarden*. Man foretog Eftersyn af Legitimationskort, ligesom de Rejsendes Bagage blev undersøgt for Vaaben. Der fandt ingen Anholdelser Sted.

Sabotage i Nielsen & Winthers Fabrikskompleks. I Morges ved 6-7 Tiden hørtes to voldsomme Eksplosioner. Det viser sig, at de stammede fra Sabotage paa det gamle Nielsen & Winthers Fabrikskompleks paa Blegdamsvej, hvor forskellige Industrivirksomheder, der delvis arbejder for tysk Regning, har til Huse.

Alarmitilstanden Torsdag Aften. Statens civile Luftværn oplyser, at Aarsagen til Alarmitilstanden de to Gange Torsdag Aften var Overflyvninger af allierede Maskiner, som kom enkeltvis eller i smaa Grupper. Maskinerne er observerede bl. a. syd for København og omkring Holbæk.

Mystisk Overfald paa Frederiksberg. I Morges ved 8-Tiden blev Frederiksberg Vagtværn og Brandvæsenet alarmeret til "Skyskraberejendommen", Godthaabs Have 14, hvor en Mand havde trængt sig ind i en Lejlighed paa 7. Sal under Foregivende af at skulle aflæse Gasmaaleren. Da han kom ind, slog han Lejlighedens Indehaverske, Frk. Poula Smidt, oven i Hovedet med et stort Stykke Fyrretræ, hvorefter han forsvandt. Frk. Smidt, der var ret haardt medtaget, dog ikke livsfarligt, blev bragt paa Frederiksberg Hospital. Hun er født i 1902 i Tyskland, er Boghandlermedhjælper, og endvidere kan oplyses, at der i Lejligheden fandtes en Del tyske Papirer, og at hun var yderst velforsynet med Penge.

Fundet dræbt. Brandvæsenets Ambulance blev i Nat Kl. 0,29 kaldt til Sverrigsgade 20, hvor man udenfor paa Gaden havde fundet 2 Mennesker skudt i Hovedet, en Mand og en Kvinde. Kvinden viste sig at være Eleonora Nielsen, Tornebuskegade 3, 2. Sal. Hun var død, medens Manden, Arbejdsmand Otto Larsen, Haveforening [i. e. Haveforeningen] Sundbyvester, Have Nr. 1, endnu ikke var død. De nærmere Omstændigheder kendes ikke. Ingen havde overværet Episoden eller hørt Skuddene.

Auto-Gummi-Kartoteket væk. Resterne af Auto-Gummi-Kartoteket og de dertil knyttede Akter blev i Gaar Formiddags fjernet fra Varedirektoratet af nogle revolverbevæbnede Mænd. Der er herefter ikke Materiale til at foretage Ekspropriation af Lastvogndæk eller Tildeling af Personvogndæk til Lægevogne o. lign. Dagen i Forvejen var Resterne af Personalekartoteket blevet hentet.

457

2.500 Sæt Rationeringskort fjernet. Da man paa Hovedbanegaarden i Gaar Formiddags var i Færd med at læsse Pakker med Rationeringskort paa en Jernbanevogn, indfandt sig et Hold revolverbevæbnede Mænd, som forsvandt med 2500 Sæt Rationeringskort.

Uroligheder ved Odd-Fellow Palæet. Torsdag Aften blev Vagtværnet kaldt til Odd-Fellow Palæet, hvor DNSAP havde arrangeret kunstnerisk Underholdning. Der var enten solgt eller udleveret Billetter til dobbelt saa mange, som der var Plads til, hvorfor det kom til Tumulter og Slagsmaal. Vagtværnt [i. e. Vagtværnet] opholdt sig der en Time med en større Styrke, før Roen var genoprettet. Forøvrigt optraadte kun en Del af de Kunstnere, man havde reklameret med.

Sat Ild paa en Uniformssystue. En halv Snes Sabotører rykkede Torsdag Aften ind paa Nordisk Fjerfabriks Bygning paa Strandboulevarden, hvor Firmaet Bjelke L. Rasmussen har lejet et Lokale til Systue. For Tiden var en Del tyske Uniformer under Arbejde her. Det var dem, Sabotørerne var ude for at ødelægge. Der blev sat Ild i en Del Tøj, men Skaden menes ikke at være blevet særlig stor. Der har forøvrigt tidligere været Sabotage mod denne Virksomhed, som da led betydelig større Skade.

Gentofte Vagtværn har faaet anmeldt, at 20 unge revolverbevæbnede Mænd forleden Aften indfandt sig paa Gentofte Skole og tiltvang sig udleveret en Rullemadras (Gymnastikredskab).

Rettelse. Meddelelsen fra Padborg om, at der skulde være ankommet Politifolk sydfra, er ikke rigtig. Der er endnu ikke ankommet nogen af de ventede Politimænd.

Togkontoret og Københavns Vagtværn har intet at berette fra Natten.

Provinsen.

Aalborg: Torsdag Aften blev Forstander P. Stegmann, Aalborg tekniske Skole, dræbt uden for sin Gadedør. Han var paa Vej hjem fra Skolen, og da han naaede sin Bopæl, Vesterbro 1, traadte en Person frem og affyrede et Skud imod ham. Han ramtes i Hovedet og var dræbt paa Stedet. Forstander Stegmann blev 54 Aar gammel. Af Uddannelse var han Arkitekt. Han havde været Forstander for Aalborg tekniske Skole siden 1937.

Forstander Stegmanns Hustru fik et Nervechok ved Meddelelsen om Mandens Død.

- Richard Svendsens Trikotagefabrik paa Sønderbro blev i Nat ved 3-Tiden ødelagt af en Bombeeksplosion. Skaden er i Dag til Morgen

458

løseligt anslaaet til 1/2 Mill. Kr. To Mennesker kom til Skade ved Eksplosionen.

Randers: Det tyske Politi anholdt tidligt Onsdag Morgen 28 Personer i Randers, og Torsdag er yderligere 6 anholdt. Blandt de arresterede er: stud. jur. Poul Berthelsen, Landsretssagfører Holger Andersen, Møbelhandler Laursen, Fotohandler Enevoldsen, Gartner Qvist og Hustru, Arbejdsmand Milwertz og Søn, Sølvvarearbejder Carl Petersen og flere Arbejdere paa Dronningborg Maskinfabrik. Der udspillede flere dramatiske Scener i Forbindeise med Anholdelserne. En Person lykkedes det saaledes at flygte ved at springe fra Altan til Altan i Ejendommen, hvor han boede. Flere andre flygtede kun iført Undertøj. En enkelt forsøgte at komme med Morgentoget fra Randers Banegaard kun iført Pyjamas med en Overfrakke over, men han blev paagrebet.

Kolding: Der er hertil ankommet 1100 tyske Arbejdere. I den Anledning er Hovedbygningen til den kommunale Gaard "Brændkjærgaard", Kolding Købmandsskole, Missionshuset "Bethel" og Almenskolens Nordfløj blevet beslaglagt.

Vejle: Der er foretaget en Opgørelse over Skaderne ved Bombeeksplosionerne paa Strøget, Schweitzers Bogtrykkeri og de fire øvrige Eksplosioner. Ialt 200 Huse er blevet beskadiget, deraf 65 ved den første og 135 ved de andre Eksplosioner. Skaden er opgjort til 2,4 Mill. Kr.

Nakskov: En tysk Statsborger, Skibsbygger Schneider, Ahornsvej 14, blev i Torsdags beskudt af en forbipasserende Cyklist. Han ramtes i Munden, men Tilstanden menes ikke at være alvorlig.

Lørdag den 2. December 1944.

Redaktør Peter de Hemmer Gudme død. For nogle Dage siden blev Redaktør, cand. theol. Peter de Hemmer Gudme, som sidst har været udenrigspolitisk Medarbejder ved Nationaltidende, anholdt i en Lejlighed paa Østerbro. Han er nu død efter et Flugtforsøg fra Shellhuset. Det menes, at han er sprunget ud ad et Vindue, og saa vidt vides skyldes Døden de Kvæstelser, han herved har paadraget sig. Redaktør Gudme var en meget produktiv Forfatter og Oversætter, han har saaledes oversat en Del af Douglas Reed, bl. andet "Galskabens Kavalkade"; af hans sidste Bøger kan nævnes: "Danmarks Skæbne under Europas Nyordning", "Finlands Folk i Kamp", "Nær-Orienten og Stormagtskrigen". Under Vinterkrigen var han udsendt Korrespondent til Finland, hvis Frihedskrig han iøvrigt deltog i i 1918, ligesom han Aaret efter ogsaa var med i Estlands Frihedskrig. Han var Broder til tidl. Redaktionssekretær Steen Gudme, som nu opholder sig i England.

459

SS-Mand dræbt. Fredag Eftermiddag blev en dansk SS-Mand skudt og dræbt paa Hjørnet af Nørrebrogade og Thorsgade. Sammen med tre andre kom han ud fra en Beværtning, da pludselig en af de to forreste Mænd i Selskabet trak sin Revolver og affyrede den mod ham. Gerningsmanden flygtede.

15.000 Kr. røvet fra Gentofte Kommune. To Raadhusbetjente fra Gentofte Kommune blev i Fredags frarøvet 14.990 Kr., som de havde hentet i Landmandsbankens Filial i Hellerup til Aflevering paa Raadhuset. De kom civilklædte cyklende paa Maglemosevej i en Afstand fra hinanden paa 25-30 m, da en benzindreven Ford V 8 (A 7724) standsede dem. Der var 2 revolverbevæbnede Mænd i Vognen, og hver tog sig af en Raadhusbetjent, som blev tvunget ind i Bilen og kørt ud paa Gyldenlundsvej i Charlottenlund, hvor de blev frarøvet Pengene. Røverne var dog saa generøse at lade Raadhusbetjentene beholde deres private Penge, som beløb sig til nogle Hundede Kroner, da de lige havde faaet Gage. Inden Røverne kørte bort, fik Raadhusbetjentene Besked om, at de vilde blive skudt, saafremt der skete Anmeldelse i Løbet af det første Kvarter.

Endnu et Pengerøveri i Gentofte. Da Typograf Alfred Magnussen, Vangedevej 200, ved Midnatstid var paa Vej hjem, blev han paa Hjørnet af Dyssegaardsvej og Vangedevej standset af en Bil. 4 revolverbevæbnede Mænd tvang ham ind i Vognen og kørte ham til Vangede Station, hvor de frarøvede ham 1130 Kr. samt et Armbaandsur. Ogsaa han fik Besked om, at han vilde blive skudt, hvis han straks gjorde Anmeldelse.

Sabotage paa Orlogsværftet. Fredag Aften skete paany en Eksplosion paa Orlogsværftet. Der sprang en Bombe i Forskibet af et stort Motorskib, som var lastet med Kedler, vistnok de samme Kedler, som for nogle Dage siden blev delvis ødelagt og nu skulde sendes bort for at repareres.

Skyderi paa Vesterbro. Fredag Aften forekom en Del Skudveksling paa Vesterbrogade i Nærheden af Vester Fælledvej. De deltagende i Episoden trak sig ned gennem Gaden til Kvarteret omkring Værnedamsvej, hvor det hele efterhaanden opløstes. Nærmere Enkeltheder savnes.

Ude ved *Lundtofte Flyveplads* hørtes ligeledes i Aftes et kraftigt Skyderi. Der er ogsaa hørt Ambulancer og Signaler fra andre Udrykningsvogne, men ingen danske Ambulancer har været tilkaldt.

Sabotage. Ved Middagstid i Gaar blev der forøvet Sabotage mod "Dansk Industri-Renseri", Thorsgade 121. Nogle bevæbnede Mænd var trængt ind i Virksomheden og havde anbragt Bomber i den lave toetages Bygning. Bomberne eksploderede straks, og der opstod Brand i de mange brændbare Vædsker. Det lykkedes dog Brandvæsenet at hindre

460

Ilden i at brede sig til Forhuset. Ejendommen er imidlertid saa stærkt ødelagt, at Virksomheden ikke vil kunne komme i Gang i hvert Fald inden for de første Maaneder. Der kom tysk Politi til Stede i et stort Antal Udrykningsvogne, og Gaden blev Ryddet. - Virksomheden rensede tyske Uniformer og var iøvrigt, efter hvad der oplyses, flere Gange advaret.

Attentat mod Jordemoder. Fredag Eftermiddag blev Jordemoder Fru Poulsen, Frederikssundsvej 92, beskudt paa sin Bopæl. Hun ramtes i højre Haand og fik et Strejfskud i Halsen. Den saarede blev ført til Bispebjerg Hospital.

Hentet Duplikator. Nogle bevæbnede unge Mænd hentede i Gaar Morges Forsikringselskabet "Danmark"s største Duplikator.

Anholdt under Razzia. Blandt de anholdte under Razziaen ved Overformynderiet er blandt andre Journalist Erik Sabroe, en Søn af Redaktør Poul Sabroe (Den Gyldenblonde). Han kom tilfældigt forbi, men ventes iøvrigt snart løsladt.

Taskerøveri. Fru Albrechtsen, Ejvindsvej 52 i Gentofte, blev i Aftes frarøvet sin Taske paa Vejen hjem.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 66 Ambulanceudrykninger.

Provinsen.

Aarhus: I Nat ved 1-Tiden indtraf en kraftig Eksplosion i Restaurant "Mølles Kro" i Komplekset ved Aarhus Teater. Kroen blev fuldstændig raseret og Facaden revet bort. I Teaterbygningen, Telegrafbygningen og Aarhus Stifttidende blev en Mængde Ruder knust. Aarhus Byvagt saa kort før Eksplosionen nogle Mænd, hvoraf en i lys Cottoncoat, løbe bort fra Stedet.

Ved 2,30-Tiden fandt en ny Eksplosion Sted, denne Gang i Aarhus Haandværkerforenings Restaurant, hvor en Bombe var anbragt i Selskabslokalerne ud mod Borggade. Kort før Eksplosionen standsede en Bil udenfor, og en Mand i lys Cottoncoat advarede Beboerne i Haandværkerforeningens Stiftelse, der ligger lige ved Siden af Selskabslokalerne. Store Dele af Haandværkerforeningens Facade mod Borggade styrtede sammen, og Selskabslokalerne og et stort Restaurationslokale blev ødelagt.

Da Redningsfolkene kom til, hørte de nogen stønne i Ruinerne og fandt en ca. 30-aarig Buffetist, Frøken Krog, liggende dræbt under en stor Cementblok. To Tjenere, som hun havde været sammen med, slap med henholdsvis Hjernerystelse og Chok.

461

Aalborg: Ved Eksplosionen i Richard Svendsens Trikotagefabrik paa Sønderbro skete Skade for 1/2 Mill. Kr. Fabriken blev fuldstændig raseret gennem alle Etager. Portneren og hans Hustru, som boede i Kælderlejligheden, var blevet advaret, men kom ikke hurtigt nok ud, da Portneren forinden vilde tilkalde Falck pr. Telefon. Ægteparret blev begravet i Ruinerne. Manden kunde dog selv slippe ud, medens Hustruen maatte graves frem af Murbrokkerne. Hun havde faaet et dobbelt Benbrud.

Skanderborg: Fem Automobiler, som var indsat til Reparation i Suryaninoffs Værksted, er blevet sprængt i Luften. Ingen Mennesker kom til Skade.

Hobro: Nogle revolverbevæbnede Mænd tvang i Gaar et Kontor paa Hobro Politistation til at udlevere Registret over de Motorkøretøjer, som for Tiden er i Gang, samt over Ejerne af opklodsede Biler. Desuden fjernede de Fortegnelserne over alle, som har Benzin- og Generatortræ-Tildeling.

Silkeborg: Malermester Larsen, Drewsensvej, blev i Gaar skudt, men ikke alvorligt saaret. Han har tidligere haft Arbejde for Værnemagten.

Slagelse: En Patrulje paa tre Mand af Vagtværnet i Sæby ved Høng forsvandt Torsdag Aften under en Patruljetur. Da der var stærk Overflyvning over Egnen samme Aften, formodede man, at Patruljen var taget af Schalburgfolk fra Slagelse, som var ude for at eftersøge eventuelle Faldskærmsfolk eller Gods kastet ned fra Flyvemaskiner.

Fredag Formiddag oplystes det da ogsaa, at Folkene var blevet arresteret af 50 Schalburgfolk og ført til Kasernen i Slagelse, vistnok fordi kun en af dem kunde legitimere sig. De skal i løbet af Fredagen være frigivet.

Haslev: Der er indberettet, at Gestapo i forrige Uge har foretaget en Undersøgelse af de ledige Reservelægeboliger til Sygehuset. Oversygeplejerske Frk. Dalsgaard er blevet arresteret og formentlig ført til Køge.

Død i Tyskland. Lektor Aage Rosenkjær, Tønder, er ifølge Meddelelse til Familien død i Tyskland. Lektor Rosenkjær har virket i Tønder siden Genforeningen og var en af Byens fremtrædende Personligheder.

Løsladelser fra Frøslev. Blandt de fra Frøslev løsladte Grænsegendarmer er Vagtmester Petersen, Rudbøl, samt Overgendarmerne N. Rasmussen, Rudbøl, og Jacobsen, Nørremølle.

Frigivet er endvidere Husmand Marius Schrøder, Sejerslev, der interneredes 18. Juli, og Cyklehandler Niels Schmidt, Sejerslev, der interneredes 30. Juli.

462

Almindelige Løsladelser. For nogle Dage siden blev Forstander Hjermind fra Holsteinsminde samt Lærerne Nielsen, Østergaard, Søndergaard, Bech, Pettersen og Hansen arresteret af det tyske Politi. Forstanderen og Lærerstabten er nu frigivet og atter vendt tilbage til deres Hjem. Samtidig meddeles dog, at Gartneren paa Holsteinsminde er blevet taget af Gestapo. Hans Navn er Wessel.

Fhv. Stabsofficiant W. Munch-Jensen, der er ansat paa Luftværnskontoret i Haderslev, og som arresteredes for et Par Maaneder siden, er blevet løsladt.

Mandag den 4. December 1944.

Gidselsystemet i ny Anvendelse. Det ser ud til, at Gidselsystemet vil blive taget i Anvendelse paa en herhjemme hidtil ukendt Maade. Nogle drastiske Foranstaltninger, som Lørdag Aften blev truffet i Aarhus, tyder i hvert Fald i denne Retning. En Række kendte Restauranter var blevet ringet op og havde faaet Meddelelse om, at der var udlagt Bomber. Det drejede sig først om "Royal", "Scala", "Palæ" og "Casino", senere blev ogsaa Restaurant "Nordlys" ringet op og anmodet om at lade Gæsterne og Personalet forlade Lokalerne. Indehaverne af de paagældende Restauranter turde ikke andet end adlyde, da man ikke vidste, om Etablissementerne kunde komme ud for samme Skæbne som Haandværkerforeningen den foregaaende Aften.

Umiddelbart herefter arresterede det tyske Sikkerhedspoliti 10 af Byens kendte Borgere, som blev anbragt paa Hotel "Royal" og "Casino". De blev placeret paa de forskellige Etager og først frigivet Søndag Formiddag. De paagældende var: Fru Borgmester Stecher Christensen (Borgmesteren var ikke selv hjemme). Viceborgmester, Landsretssagfører I. C. Sørensen, den finske Konsul, Direktør I. P. Østergaard, den svenske Konsul, Direktør Niels Barnow, Direktør I. P. Jacobsen, Civilingeniør Willumsen (Udenrigsministeriets Kommitterede), Direktør Hjalmar Nielsens 20-aarige Søn (da Direktøren var bortrejst), Redaktør Louis Schmidt, Aarhuus Stiftstidende, den kendte Restauratør Lauritz Hansen og Overtjener Sieger, Hotel "Royal".

Sommerhus sprængt i Luften. Lørdag ved 23-Tiden blevet Sommerhus, Elleborgsvej [?, uidentificeret, ifølge Vejviseren synes det ikke at være Ellegaardsvvej] 8 i Gentoft Kommune, tilhørende Hr. Carlo Nielsen, sprængt i Luften. Man havde om Formiddagen set det tyske Politi ved Huset, som iøvrigt ikke for Tiden beboedes af Ejeren. Da Brandvæsenet efter Eksplosionen kom til Stede, brændte det lidt i Ruinerne. Huset var iøvrigt sprængt i Stumper og Stykker. De nærmere Omstændigheder ved Sprængningen og Motiverne kendes endnu ikke.

463

Røverne oversaa ca. 30.000 Kr. i Søndags ved 17,45-Tiden blev en Taxa K 1211 ved Klampenborg Væddeløbsbane taget af fire revolverbevæbnede Mænd. Røverne kørte bort med Vognen, hvori der kort Tid i Forvejen var anbragt ca. 35.000 Kr., fordelt i en Kuffert og forskellige Pakker. I Nat blev Vognen fundet i Ægirsgade ud for Nr. 59. Kufferten var brudt op og dens kontante Indhold stjålet, men der var endnu tilbage ca. 30.000 Kr. i Pakkerne, som Røverne øjensynlig ikke havde ofret nogen Opmærksomhed. Pengene og de øvrige Effekter blev i Morges af Københavns Vagtværn udleveret til Forstander Rosendahl, Klampenborg Væddeløbsbane, som de tilhørte.

"Illegalt" Materiale beslaglagt paa Det kgl. Bibliotek. For nogen Tid siden blev Bibliotekar Fabritius, Det kgl. Bibliotek, anholdt. Det meddedes nu, at han er blevet kørt til Biblioteksbygningen, hvor han under Trusler maatte vise Tyskerne alt "illegalt" Materiale, saavel Bøger som Blade samt den saakaldte Informations-Tjeneste, som Biblioteket havde fra første Dag. Biblioteket havde ifølge Afleveringspligten modtaget mange "illegale" Blade og Bøger. Tyskerne tog alt med sig.

Det kgl. Teaters Vaaben hentet. Tidlig Lørdag Morgen tiltvang 15 bevæbnede Mænd sig Adgang til Det kgl. Teaters Administrationsbygning, Holmens Kanal 3. Holdet gik lige til Teatrets Vaabenkammer, hvor

Vagtmandskabet netop efter endt Nattjeneste havde taget Uniformerne af og lagt Vaabnene tilside. Mændene tog alle disse Vaaben, et Sæt Karabiner og alle Revolvere.

Sabotagen mod "Standard Electric". Forinden Sabotagen paa "Standard Electric" fandt Sted, havde Sabotørerne frataget alle Mælkekuske og Mælkeassistenter i Kvarteret deres blaa Bluser, Kasketter og Tasker og udstyret sig med Mælkeflasker i Kasser, og saaledes forklædt passerede de Portvagten. De medbragte 3 Smørdritler, som var fyldt med Sprængstoffer, og som placeredes forskellige Steder i Virksomheden. Kun to af Dritlerne eksploderede, den tredje henstod endnu ueksploderet, da Sprængkommandoen blev tilkaldt.

Jernbanesabotage. Togkontoret meddeler, at der Søndag Aften fandt en Sprængning Sted mellem Løgstrup og Skalts [i. e. Skals], senere en anden Eksplosion mellem Viborg og Løgstrup. Paa de to Steder blev der fundet 8 ueksploderede Bomber. Den regelmæssige Drift mellem Viborg-Aalestrup er afløst, indtil Reparationen har fundet Sted.

Frigivet. Den unge Journalist Sabroe, Søn af Redaktør Poul Sabroe, er blevet frigivet. Han blev som tidligere meddelt anholdt ved Razziaen ud for Overformynderiet.

464

Razzia. Der blev i Lørdags foretaget en Razzia i Læge C. Ahlgreen-Petersens Villa, Søndermarksvej 2. Lægen var ikke hjemme. Ligeledes blev der i Lørdags foretaget en Razzia i Istedgade.

Københavns Brandvæsen har i det sidste Døgn haft 48 Ambulanceudrykninger, heraf kun en enkelt i Anledning af en alvorlig Episode (Revolverrøveriet paa Frederikssundsvej).

Provinsen.

Aarhus: Dansk Socialdemokratisk Ungdoms Barak paa Randersvej 55 i Aarhus styrtede Lørdag Aften sammen efter en Bombeeksplosion. Da Eksplosionen skete, blev en Forbipasserende, Ingvar Olsen, Aldersrovej 48, kvæstet i Hovedet og paa det ene Ben.

Søndag Aften brændte Ungdomshjemmet ned, og man mener, at der er Tale om Ildspaesættelse. Bygningen skulde Søndag have været overtaget af Tyskerne.

- Nogle Bomber eksploderede Lørdag ved Middagstid i *Carl E. Thumands elektromekaniske Fabrik*, Graven 18-20, Aarhus. Ved Eksplosionen udbrød Brand, og der opstod omfattende Skade.

Aalborg: En af Aalborgs største Entreprenører, Heinrich Thomsen, er blevet arresteret af det tyske Sikkerhedspoliti. Arrestationen siges at staa i Forbindelse med, at hans Bil er blevet anvendt til Transport af Sprængstoffer. Thomsen har tidligere været arresteret med samme Begrundelse, nemlig da Bankassistent Vangsted blev skudt i Rold Skov. Endvidere er i Aalborg arresteret Civilingeniør Aksel Larsen og hans Søn, Politifuldmægtig Poul Sørensen, samt en Række unge Mennesker i Byen og Oplandet.

Aalborg: For nogle Aftener siden fandt en kraftig Skudveksling Sted paa Havnepladsen mellem en Snes Sabotører paa den ene Side, Værnemagten og tysk Politi paa den anden. Sabotørerne forsøgte at trænge ombord paa en Damper, som var lastet med Landbrugsvarer til Tyskland. Der blev aabnet Ild mod Sabotørerne, bl. a. fra en tysk Forpostbaad, som skød med let Artilleri. Paa dette Tidspunkt var Sabotørerne kommet ombord, og de søgte, saavidt man har kunnet faa oplyst, at sænke Damperen, men maatte trække sig tilbage. Der var imidlertid kommet tysk Forstærkning til Havnepladsen, og der udspandt sig en halv Snes Minutters Kamp, hvorunder Sabotørerne dækkede sig bag en Del Gods. Efter at have fyret løs paa Tyskerne trak de sig tilbage til Aalborg Slotspark, hvor de forsvandt i Mørket. Antallet af Dræbte og Saarede kendes ikke.

- Fredag Aften blev Repræsentant S. W. Sørensen, Suensonsgade 6, skudt i venstre Skulder, da han vilde orientere sig om noget Skyderi nede i Gaden. Saaret var ikke livsfarligt.

465

Odense: En foreløbig Opgørelse over Bombeskaderne paa Forretningsejendomme, private Bygninger og Fabriker viser, at Skaderne løber op paa 8-9 Mill. Kr, Beløbet fordeler sig nogenlunde lige paa Løsøre og fast Ejendom.

Sorø: Fredag Aften eksploderede en Bombe i Sorø Amts Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforenings Omlædningsbygning i Sydskov. Hele den vestre Del af Huset blev ødelagt.

Køge: Bondestandens Sparekasse blev Fredag Aften frarøvet ca. 7.000 Kr. af to Revolvermænd, som tvang en Kontormedhjælper til at gaa ind og hente Pengene, medens Røverne ventede udenfor.

Roskilde: En Naboejendom til "Roskilde adelige Jomfrukloster" blev Fredag Aften omringet af Gestapo. Ejendommens Indehaver, Oberstløjtnant Løkkegaard, var tilfældigt ikke hjemme, men da hans Søn hørte Folk ude i Haven, gik han ned for at spørge, hvad de bestilte. Der blev saa skudt efter ham, og han søgte Tilflugt hos Politimester Aage Sørensen, hvorfra han ringede hjem, men da en Fremmed tog Telefonen, lagde han Røret paa. Det tyske Politi sporede imidlertid, hvorfra Samtalen var ført, og kort efter indfandt de sig i Politimesterboligen. Knud Løkkegaard var allerede gaaet, men alle de Mennesker, der befandt sig hos Politimesteren, blev belagt med Haandjern og afhørt. Der skete ingen Anholdelser.

Tirsdag den 5. December 1944.

Natlige Episoder omkring Paladshotellet. Ved Midnatstid udspillede nogle Episoder i Kvarteret omkring Paladshotellet. Københavns Vagtværn blev indirekte berørt af Begivenhederne paa en højst ubehagelig Maade, idet der fra et tysk Udrykningshold blev rejst nogle meget stærke Beskyldninger mod Vagtværnsfolkene i Almindelighed, disse Beskyldninger blev tilmed ledsaget af nogle stærke Trusler. Kort fortalt udviklede Begivenhederne sig saaledes, at Vagtværnet Kl. 23,50 blev ringet op af Portieren for Paladshotellet. Ved Ankomsten fik Vagtmesteren Underretning om, at det tyske Politi havde været der. Vagtværnets Folk forlod derfor Hotellet, men gik ad en Kældergang, som fører ud til Mikkalbryggersgade [i. e. Mikkal Bryggers Gade] 8. Da man naaede frem til Udgangen i Mikkalbryggersgade [i. e. Mikkal Bryggers Gade], kom Chaufføren til udefra, holdt op af 2 Personer, der præsenterede sig som det tyske Sikkerhedspoliti. I Mellemtiden var der sket det, at de to Mænd havde henvendt sig til Chaufføren ved Vognen og forlangt at se hans Pas fra Vagtværnet, idet de samtidig fortalte, at en SS-Mand var blevet skudt ned af to Mænd i Vagtværnsuniform. Chaufføren blev saa ført hen til Kælderhalsen, hvor de øvrige Mænd fra Vagtværnet netop

466

kom frem. Vagtværnsfolkene blev nu regulært skældt ud og betegnet som: "Røde Hunde", "Sabotører" og "Budbringere". Ordføreren, som opgav, at hans Navn var From, sagde, at han stod i direkte Forbindelse med den Øverstbefalende her i Landet, og at man i givet Fald skulde sørge for, at Vagtværnsfolkene alle som en blev sat fast.

Udrykningsholdet kørte herefter hjem, og da der en halv Snes Minutter senere blev givet Melding om Skyderi i Paladshotellet, blev der ikke foretaget noget, da Vagtmesteren var klar over, at det drejede sig om de samme Personer, som han havde været udsat for i Mikkalbryggersgade [i. e. Mikkal Bryggers Gade]. Lidt senere kom Hr. From sammen med en anden ind paa Vagtstuen i Vartov og beordrede, truende med sin Revolver, at Vagtværnet øjeblikkelig skulde udlevere den "Røde", som var søgt herind. Der opholdt sig ikke nogen Uvedkommende i Vagtværnets Lokaler. Men da dette blev meddelt Hr. From, sparkede han Døren op til Inspektørens Kontor og kom samtidig med nogle Trusler mod Vagtværnets Eksistens. "Det tyske Politi er," - sagde han - "klar over, hvad det er for en Samling Røde Idioter og Sabotører, som findes herinde. Det tyske Politi havde allerede to af Vagtværnets Folk indespærrede." Efter Hr. Froms Udsagn skulde de have skudt en SS-Mand ned, men nu var det ogsaa Slut. Han skulde "Fanden gale mig" gaa lige til Pancke. To Gange havde man advaret Vagtværnet, men tredje Gang vilde der blive handlet. Efter en halv Snes Minutters Forløb forlod Hr. From og hans Ledsager Vartov.

Forud for Besøget paa Vartov var der gaaet endnu en Episode. Vagtværnets Patrulje omkring Vartov var standset op i Porten for at tale med Vagten om Skyderiet i Nærheden, og da Patruljen et Øjeblik efter gik videre mod Vestervoldgade [i. e. Vester Voldgade], blev de af et Hold Tyskere og en civilklædt Person raabt an og beordret til at række Hænderne i Vejret. Foruden den civilklædte var der 7-8 Tyskere i lysegrøn Uniform, alle bevæbnede. Da den civilklædte opdagede, at Patruljen hørte til Vagtværnet, spurgte han paa Dansk, om de havde set en Mand komme løbende ned ad Gaden. Det havde de ikke. Herpaa blev der svaret: "Nej, selvfølgelig har I ikke set noget. I hører til det kommunale og har jeres Ausweis i Orden, men I hører til det rødeste røde og er meget værre end det danske Politi, men vent bare!" Disse Udtalelser blev fremsat paa Dansk, og flere Gange gentaget paa Tysk. Efter Samtalen med Vagtværnsfolkene styrede den civile Person hen mod Porten til Vartov. Man maa formode, at han har været identisk med den Hr. From, der et Øjeblik senere kom ind paa Vagtstuen for at "advare" og true Værnet.

Udenrigsministeriet vil utvivlsomt i Dag blive orienteret om Sagen, saa der kan ske Henvendelse paa rette Sted.

Klar til at føre ca. 200 Politimænd hjem. Der foreligger nu positive Oplysninger vedrørende Hjemsendelsen af nogle af de danske Politi-

467

mænd fra Buchenwalde. Tirsdag Morgen tidligt afgaar fra København en Konvoj, bestaaende af fire af Statsbanernes store røde Rutebiler med Paahængsvogne. Med hver af de fire Biler følger to Chauffører. Turen frem og tilbage ventes at ville tage ca. 4-5 Døgn. Antallet af Politifolk, som føres til Danmark i disse Vogne, ligger ved ca. 200. Foruden Rutebilerne sendes tre Ambulancer afsted. Politimændene skal føres til Frøslev.

Skyderi flere Steder i Byen. Det var i Nat temmelig uroligt i den indre By, hvor der meldes om Skydning, bl. a. foran Shellhuset, paa Gammel Torv [i. e. Gammeltorv], i Nyhavn, paa Christianshavn, og, som nævnt i det foregaaende, i Kvarteret omkring Paladshotellet. Paa Jarmers Plads hentede Brandvæsenets Ambulance Værkfører Wollesen, Steenwinkelvej 3. Han havde faaet et Slag i Hovedet med en Geværkolbe. Iøvrigt er Brandvæsenets Ambulance ikke blevet benyttet, hvorfor det heller ikke er muligt at fremskaffe nærmere konkrete Oplysninger om Episoderne.

Røveri i Gentoft. Fabrikant E. Kirchheiner, Cottagevej 9 i Gentoft, blev Søndag Kl. 21 holdt op paa Strandvejen ud for Hellerup Klub af 2 revolverbevæbnede Mænd, som tvang ham til at stige ind i en Taxa, hvor der i Forvejen befandt sig 2 bevæbnede Mænd. Han blev frataget sin Tegnebog, som indeholdt 80 Kr., samt sit Ur, hvorefter han blev truet til ikke at indgive Anmeldelse, og Vagtværnet er derfor først nu blevet underrettet om det passerede. Iøvrigt er der i den senere Tid forekommet flere Røverier, hvor Folk ikke har indgivet Anmeldelse, fordi de er blevet truet, i nogle Tilfælde paa. Livet.

Brand i Hærens Vaabenarsenal. Københavns Brandvæsen havde i det sidste Døgn 65 Ambulanceudrykninger; endvidere var der stor Udrykning til Hærens Vaabenarsenal, hvor det brændte i et Omklædningsrum. Branden blev dog hurtigt slukket, og der foreligger intet om, at man regner med Sabotage. - I Morges Kl. 8,30 opstod der Brand i Mulvads Bakelitefabrik, Blegdamsvej 38. Der menes dog kun at have været Ild i nogle Sække el. lign.

Gidslerne i Aarhus. Da der har været nogen Uklarhed med Hensyn til Meddelelsen i Gaar om den nye Anvendelse af Gidselsystemet, er det nødvendigt at præcisere, at Alarmeringen til de paagældende Hoteller var "Telefonbomber". I Meddelelsen stod ikke nøjagtigt angivet "Telefonbomber", men Karakteren af Alarmeringen fremgik af Indholdet eller skulde fremgaa deraf. Det var, da Tyskerne straks efter fik at vide, at Bygningerne skulde evakueres paa Grund af telefoniske Meddelelser om Bombeudlægning, at de installerede de ti Borgere paa de to i Gaar omtalte Hoteller.

468

Provinsen.

Aarhus: En Vulkaniseringsanstalt paa Randersvej 80, tilhørende Hr. Rosenlund Hansen, blev Mandag Aften ødelagt ved Sabotage. Der skete nogen Skade paa de omliggende Ejendomme, hvis Beboere i Forvejen var advaret. Imidlertid blev den Tidsfrist, der var angivet, overskredet, hvilket havde til Følge, at Maskinarbejder Donald Jensen og Havnearbejder Chr. Nielsen, Randersvej 80, samt C. E. Christensen, Kystvej 5, blev saaret paa Vej til Vulkaniseringsanstalten. Medens de to førstnævnte slap med overfladiske Skrammer, blev Christensen alvorligt saaret. I Virksomheden ødelagdes Materialer til ca. 20.000 Cykledæk, 800 færdige Dæk, 2 nye Biler og samtlige Maskiner.

Randers: Ved Anholdelserne i Onsdags blev 28 Personer taget med. Det er hovedsagelig unge Mennesker, og en Del af de anholdte menes at have tilhørt en Studiekreds, hvis Medlemsliste det tyske Politi aabenbart er kommet i Besidelse [i. e. Besiddelse] af. I Torsdags anholdtes 7 ganske unge Mennesker, deriblandt en Elev fra Statsskolens 3. G. Ved Anholdelserne i Byen gik man meget energisk frem. Hvor Gadedørene var laasede, og det var de fleste Steder, blev de slaadet ind. Det samme gælder Entrédørene i de Lejligheder; hvor der ikke straks blev lukket op. Hovedparten af de anholdte er ført til Aarhus, men enkelte, deriblandt Landsretssagfører Holger Andersen, er dog stadig i Randers. Hans Familie kan ikke tænke sig anden Aarsag til Anholdelsen, end at han er blevet angivet som mistænkelig af en Mand i tysk Tjeneste, som tidligere har været gift med Landsretssagførerens første Kontordame, hvis Skilsmissegang han har ført.

Silkeborg: Det meddeles, at den i Lørdags omtalte Malermester Larsen, som for nogle Dage siden blev udsat for et Attentatforsøg af to ukendte Mænd, havde Forbindelse med det tyske Politi.

Haderslev: Militæroverlæge Harry Hansen og Hustru er blevet anholdt, vistnok i en nordjysk By. Harry Hansen, der ogsaa havde privat Praksis i Haderslev, forsvandt for fem Maaneder siden, Hustruen for et Par Maaneder siden. De sidder i Kolding, hvor Børnene for et Par Dage siden har faaet Lov til at besøge Moderen.

Læge J. Møller, Storegade, der blev anholdt af Gestapo den 23. November og ført til Kolding, blev Torsdag løsladt og har genoptaget sin Praksis. Den ca. 35-aarige Læge J. Roued blev Torsdag anholdt af Gestapo. Læge Roued, der nedsatte sig i Haderslev i Begyndelsen af Aaret, var den eneste derværende Specialist i Øre-, Næse- og Hals sygdomme.

- Torsdag og Fredag ankom de ca. 1500 tyske Arbejdere fra Sydslesvig og Holsten. Tilstedeværelsen af de mange udenlandske Arbejdere har ikke i de hidtil forløbne 2-3 Dage ført til Episoder af nogen Art, og man har Indtryk af, at de staar under ret streng Disciplin. Foruden

469

Skolerne i Haderslev er ogsaa adskillige Landsbyskoler i Omegnen blevet beslaglagt.

Odense: Mandag Aften ødelagdes Odense Konserverfabrik paa Middelfartvej og Eckhoffs Konserverfabrik i Buchwaldsgade. I Odense Konserverfabrik indfandt der sig 10-15 bevæbnede Mænd, som holdt Personalet op og anbragte 10 Bomber. Straks efter at Personalet var kommet i Beskyttelsesrum, indtraf 8-9 Eksplosioner, hvoraf de fem var meget kraftige. Bomberne synes delvis at have været anbragt direkte i Maskinerne, og baade disse og den solide Fabriksbygning led meget stor Skade, hvis Omfang man iøvrigt endnu ikke kan overse, da Omraadet er afspærret. I Eckhoffs Konserverfabrik anbragte 5 bevæbnede Mænd to svære Bomber, og ved Eksplosionerne styrtede hele Midterpartiet af Fabriksbygningen sammen.

Umiddelbart efter den sidste Eksplosion indfandt fem bevæbnede Mænd sig i den nærliggende Fyens Konserverfabrik i Kottesgade, hvor 6 Funktionærer blev holdt op. De forsvandt imidlertid, da en af Funktionærerne nægtede at parere Ordre.

Kalundborg: Søndag Aften er Viskinge-Aunsø Kommunes Folkeregister med 2-3.000 Kort blevet fjernet.

Onsdag den 6. December 1944.

2 Villaer sprængt i Luften. I Nat ved 1,30-Tiden er to Villaer sprængt i Luften. De blev begge totalt ødelagte. Det drejer sig om Villaen Klosterisvej 8 ved Lunde Hussøen. Den ejes af Ingeniør L. A. Duus Hansen, men havde staaet ubeboet i længere Tid. Ved Eksplosionen blev en Del Ruder i Kvarteret knust. Den anden Villa, som blev ødelagt ved Sprængning, var Ejendommen Lupinvej 17. Den ejes af Læge Erik Meyer, men beboes for Tiden kun af en ung Lægestuderende, som reddede sig ved at springe ud ad et Vindue. Villaen - en stor 3 Etages Bygning - blev fuldstændig lagt i Ruiner, og Resterne af Indboet laa spredt ud over Vejen. Ogsaa her knustes en Del Vinduer i Nabobygningerne.

Eksplosion paa Nørrebrogade. I Nat Kl. 2,15 skete en Eksplosion i Fru Darvilles Konfektoreforretning, Nørrebrogade 18 A. Murene blev trykket ind, og alle Lokaler i Stuen blev ødelagt. Der anrettedes ligeledes betydelig Skade paa Førstesalen, hvor Restaurant "Miko" har til Huse. Da man frygtede, der var udlagt flere Bomber, blev Ejendommen evakueret, og Rydningskommandoen tilkaldt, men der fandtes ikke flere Bomber. Fru Darvilles Mand, der er Jøde, opholder sig i Sverige.

Assistent Thoerkildsen og Familie ført bort. Ved 23-Tiden blev der ringet til Vagtværnet i Gentofte og meddelt, at Ejendommen Almindingen 8

470

i Vangede var blevet ryddet og efterladt med aabne Døre. Man mener, det er Indehaveren selv, Assistent Thoerkildsen, der har ringet og givet denne Besked. Da Vagtværnet kom derud, stod Huset tomt, Verandadøren var sprængt, og Døren mellem Entreen og Soveværelset gennemhullet af enkelte Skud, ligesom der sad Skud i Dørkarmen. Huset var gennemrodet, og alt tydede paa, at en grundig Undersøgelse havde fundet Sted. Udenfor stod 8 Cykler, hvilket kunde tyde paa, at der har været Gæster i Huset, og at de er blevet taget med sammen med Husets Beboere. Hr. Thoerkildsen er Assistent ved K.T.A.S. og tidligere konservativt Kommunalbestyrelsesmedlem.

Anholdelse. Overretssagfører C. Staffeldt er sent i Aftes blevet arresteret af det tyske Politi. Overretssagføreren blev taget med fra sit Hjem [Hjem], Stiggaardsvej 5 i Hellerup.

Razzia mod Lægevilla. Ved Midnatstid blev Læge Toussiengs Villa, Jægersborg Allé 90, omringet af det tyske Politi. Gentofte Vagtværn blev alarmeret, men maatte trække sig tilbage. Senere har Vagtværnet faaet oplyst, at Læge Toussiengs Søn og dennes Ven blev taget med.

Stjaalet Narcotica paa Apoteket i Borups Allé. Ved 21,30-Tiden Tirsdag Aften trængte 4 revolverbevæbnede Mænd ind paa Apoteket i Borups Allé, hvor de tvang den vagthavende Assistent til at vise, hvor Apoteket opbevarede sine Beholdninger af Narcotica. De fjernede alle disse og endvidere 5-600 Kr. fra Pengekassen. De paagældende Mængder Narcotica er nok til at dræbe mange Mennesker.

Razziaer. Tirsdag mellem Kl. 16 og 17 foretog tyske Politisoldater og Sommerfolk en Razzia paa Strandvejen Nr. 27. Det kom herunder til Skudveksling, hvorunder to Sommerfolk menes at være blevet dræbt. Brandvæsenets Ambulance, som var tilkaldt, blev afvist. Man ved ikke, om der er foretaget Anholdelser i Forbindelse med Razziaen, ligesom de øvrige Omstændigheder heller ikke kendes.

Skudt under Flugtforsøg. Tirsdag Aften hentede Brandvæsenets Ambulance i Shellhuset Mekaniker A. Nielsen, Dyssegaardsvej 33. Han var blevet skudt i ryggen, formentlig under Flugtforsøg, og førtes til Lazarettet paa Nylandsvej.

Anholdelse. I Gaar blev der foretaget en Razzia paa Damehotellet i Kvindelig Læseforening. Det menes at have drejet sig om et bestemt Værelse paa 3. Sal. En Mand og en Kvinde blev taget med.

To Banevogne sprængt. Paa Buddinge Stationsterræn blev to Banevogne i Aftes sprængt i Luften. Den ene var en tysk Tankvogn med Tjære, og den anden var ladet med andre Raastoffer til Kemikalieproduk-

471

tion. Der var i Forvejen givet Advarsel til den nærliggende Buddinge Kro, som blev evakueret. Ingen kom til Skade, men en Del Ruder sprængtes.

Ført til Frøslev. Skuespilleren Ebbe Rodes Broder, Teatermaleren Gregers Rode, er ført til Frøslevlejren. Han sigtes for Uddeling af illegale Blade. Hans Hustru er løsladt fra Vestre Fængsel.

Tysk Soldat dræbt i Nørregade. Tirsdag Formiddag blev en tysk Soldat dræbt ved Skud i Nørregade ud for Nr. 20. Saa vidt vides, var det en forbigående Cyklist, som affyrede Skudet.

Folkeregistrets Kartotek i Lyngby ført bort. I Tirsdags ved 17,45-Tiden kom en halv Snes revolverbevæbnede Mænd ind paa Lyngby Raadhus, hvor de holdt Personalet op. I Løbet af en Timestid blev Folkeregistrets Kartoteker ført ned paa en Lastbil og kørt bort.

Razzia paa Amager Boulevard. I Formiddags foretog det tyske Politi en Razzia paa Amager Boulevard. Saa vidt man kunde skønne, drejede det sig kun om Kontrol af Legitimationskort.

Den tyske Aktion mod Telefonbomberne i Aarhus. Der foreligger nu en Del Detaljer vedrørende den tyske Aktion i Anledning af Bombe-Varslingen i Aarhus Natten til Søndag (Telefonbomberne mod Hotellerne). De anholdte førtes til Hotellerne i Biler og blev under Opholdet bevogtet af tyske Soldater med Maskinpistoler. Det paastaas, at Tyskerne gik frem efter en Liste, indeholdende ca. 100 Navne. Hos Folketingsmand O. Kier blev der ringet paa en halv Time, men der blev ikke lukket op. Tyskerne synes overalt at have optraadt med Ro. Hotel Royals boende danske Gæster mærkede ogsaa Episoden, idet de ikke fik Lov til at forlade Hotellet før om Formiddagen, hvilket medførte Vanskeligheder for, dem, der skulde have været med Morgentog, saaledes Violinisten E. Telmanyi.

Om Anholdelsen af Konsul Barnow berettes, at han, da han selv lukkede op, forlangte at se Tyskernes Legitimation. De viste ham den, men Konsulen forklarede, at han ikke havde gjort noget, lukkede Døren og gik i Seng igen. Senere brød Tyskerne saa ind gennem et Kældervindue og gik ind i Soveværelset, hvor de pegede med Maskinpistoler paa Konsulen og spurgte, om han saa vilde følge med. Det gjorde han. Iøvrigt optraadte de paagældende Tyskere ganske roligt og var ikke udfordrende i Tonen.

Arresterede. Det tyske Politi foretog i Tirsdags en Razzia i Birkerød Præstegaard. Sognepræsten, Pastor Svend Melbye, blev taget med til Shellhuset.

472

Fra *Tønder* meddeles, at Børnehavelærerinde Frk. Marie Balslev, der er Datter af Pastor emer. L. C. Balslev i Erikshaab, Højrup paa Fyn, er blevet anholdt.

Provinsen.

Aarhus: Direktør Axel Gottlieb, Det danske Gødningskompagni, blev i Gaar Eftermiddags ramt af et Skud i Laaret, da han var paa Vej hjem. Skudet, der menes at være et Vaadeskud, blev affyret af en beruset Person.

Frederikshavn: Byraadet har udstedt Forbud mod Udskænkning, og Nydelse af Spiritus paa Hoteller og Restauranter i Byen efter Kl. 16. Foranledningen er nogle Værtshusuroligheder.

Nørre-Sundby [i. e. Nørresundby]: Natten til Tirsdag blev Tømremester J. Chr. Andersens Maskinsnedkeri beskadiget ved Brand, som menes at være paasat.

Esbjerg: Gestapo foretog i Gaar Eftermiddags en Razzia paa Paladshotellet. En af Gæsterne, en Mand ved Navn Finnerup, boende Odinsvej 20 i Aabyhøj, lukkede ikke op, da Gestapo bankede paa. Laasen blev derfor skudt i Stykker. Hr. Finnerup blev ramt af et Skud i hver Haand og tre Skud i Maven. Han var ved fuld Bevidsthed ved Indlæggelsen paa Sygehuset. Selv staar han ganske uforstaaende over for Begivenheden, og mener, der maa være sket en Fejltagelse.

Odense: Skaden paa Eckhoffs Konservesfabrik er saa stor, at der vil gaa lang Tid, inden Virksomheden kan komme i Gang igen, hvis det overhovedet lykkes at skaffe Maskiner til Erstatning for de ødelagte. Bygningerne er

sunket fuldstændig sammen, og Taget ligger helt nede paa Jorden. Paa Odense Konserverfabrik var der udlagt 9 Bomber, hvoraf de 7 eksploderede. Kun en mindre Del af Virksomheden kan reableres. Skaden løber i dette Tilfælde op i flere Hundrede Tusinde Kroner.

- Mandag Aften eksploderede en Bombe i Regnfrakkefabrikken, Nørrebro 8. Der kunde dog allerede i Gaar arbejdes i Virksomheden, da Skaden ikke har været særlig stor.

- Sabotagevagterne paa *De forenede Automobilfabrikker* opdagede Søndag Aften, at nogle unge Mennesker stod og biksede med en Brandbombe i Nærheden. De unge Mennesker forsvandt, og Bomben blev uskadeliggjort.

Roskilde: Folkeregistrets Kartoteker (Hovedregister- og Navneregisterkortene) er Natten til Tirsdag blevet fjernet.

Helsingør: Folkeregistret er i Mandags ved 21-Tiden blevet røvet og tilintetgjort af 7-8 revolverbevæbnede Mænd, som optraadte med Halvmasker for Ansigtet. Materialet blev kørt bort, og senere paa Aftenen fandt man det brændende et Sted inde i Hellebækskoven.

473

Svendborg: Folkeregistret blev Tirsdag Aften fjernet af 4 revolverbevæbnede Mænd, medens en Snes Revolvermænd holdt Vagt udenfor.

Torsdag den 7. December 1944.

Tre Ejendomme sprængt i Luften. Onsdag Eftermiddag blev med en halv Times Mellemrum tre Ejendomme i Gentofte Kommune sprængt i Luften, utvivlsomt af det tyske Politi. Kl. 14,55 sprængtes Villaen *Mantziusvej 11*, tilhørende Snedker Brünnich, som er ansat i N.E.S.A. Snedker Brünnich var om Morgenens blevet taget af det tyske Politi, og det hævdes, at der skulde være fundet Vaaben i Ejendommen. Beboerne i Naboejendommene blev kommanderet ned i Kælderen, før Sprængningen skete. Virkningen af Eksplosionen var ogsaa meget stor paa Naboejendommene, hvoraf navnlig den ene blev stærkt beskadiget.

Kl. 15,30 blevet *ubeboet Sommerhus paa Drachmannsvej* ved Siden af Villaen Nr. 7 sprængt i Luften. Det vides ikke bestemt, hvem Sommerhuset tilhørte.

Assistent Thoerkildsens Hus, Almindingen 8, blev sprængt i Luften Kl. 16. Ligesom de øvrige Ejendomme blev Bygningen totalt ødelagt.

Anholdelser. Som omtalt i Gaar blev der Natten til Onsdag foretaget Razzia mod Læge Toussiengs Villa, Jægersborg Allé 90. Oplysningen til Vagtværn et om, at Læge Toussiengs Søn og dennes Ven blev anholdt, var ikke korrekt. Læge Toussieng blev selv anholdt, og desuden anholdtes hans Søn.

I Gaar anholdtes desuden Chefen for Marinestaben, Kontreadmiral Carl Hammerich og dennes Datter, Bente Hammerich, som er Studerende. Admiral Hammerich er Formand for Norgesfondens, som forestaar Indsamlingen til nødstedte Nordmænd.

Razziaer. Det tyske Politi foretog Onsdag Eftermiddag en Razzia paa Nørrebrogade-Fælledvej Krydset. Senere paa Eftermiddagen var der en tysk Udrykning til Trianglen, uden at der dog tilsyneladende skete noget. Og i Aften Kl. 22,10 kom 15 Politisoldater ind i Etablissementet "Prater", Stengade, hvor de foretog en meget grundig Undersøgelse efter Vaaben. Gæsterne blev visiteret, ligesom Garderoberne gennemsgøtes. Der blev ikke fundet noget og heller ikke foretaget Anholdelser.

Angreb paa tyske Garager. Natten til Tirsdag foretog et Hold Sabotører Angreb paa nogle tyske Garager paa Islands Brygge. Der blev kastet Haandgranater, og en livlig Skudveksling fandt Sted op og ned ad Thorshavnsgade. Det menes, at en tysk Soldat i et Udsigtstaarn ud for Thorshavnsgade 16 er blevet dræbt. Der rekvireredes iøvrigt flere tyske Ambulancer, men man kender intet til de nærmere Omstændigheder.

474

Oplysninger om den senere Tids dræbte. Fra Udenrigsministeriets Pressebureau foreligger nogle Oplysninger om Drabene i Tiden fra den 19. til 28. November. Den i Frisørsalonen i Kingosgade 17 dræbte Mand var Handelsmedhjælper Johan Henrik Bruun. Den Dræbte i Herlev var Lagerarbejder Ernst Jensen. Om Slagtermester Carl Frandsen, som blev skudt i sin Forretning i Lyngby, oplyses nu, at han havde været ude for et Overfald af to civilklædte Personer, som havde indfundet sig der og forlangt at tale med Afdøde, idet de angav, at det gjaldt en større Ordre. Det er ikke blevet bekræftet, om han var Medlem af DNSAP, som tidligere formodet. - Den i Rio Bar Dræbte var Poul Emil Hansen. Han var Mekaniker. Den 24. November blev fundet en Mand død i Ringstedgade, det var Lærling Frank Kronback Nielsen, Hvidovre (Helenas Alle 28). Endvidere er den ukendte Mand, som blev fundet skudt i Ny Østergade, identificeret som Repræsentant Heinz Jörgele Jessen, boende Esthersvej 22. Den Dræbte, som blev fundet ud for Bülowvej 30, var Ole Rauff Hansen og ikke som opgivet Ole Ravn Hansen. Han boede Steenwinkelvej 4. Den 27-aarige Disponent, som den 23. November blev fundet dræbt paa Terrænet foran Skovriderkroen, hed ikke som opgivet Larsen, men Knud Skou, boende La Coursvej 4.

To Lærere anholdt. I Gaar er Førstelærer Halved, Høje Taastrup, og Lærer Christiansen, Taastrup Realskole, blevet anholdt. Endvidere er Gymnasiast Poul Frederiksen, Søn af Bogholder Frederiksen, Knudsvej 5 i Roskilde, blevet anholdt i sit Hjem af to tysktalende og en dansktalende Gestapomand.

"Hold-up" i Gentofte. Henning Frøsig, Duntzfeldts Allé 1, blev Tirsdag Aften holdt op ud for sit Hjem, da han kom tilbage fra det nærliggende Strandteater. Han blev tvunget ind i en Taxavogn og kørt ud til Nordkrog, hvor han plyndredes for Penge, Overfrakke, Handsker og lign. Røverne var saa large at give ham 25 Øre til en Sporvogn hjem, men iøvrigt truede de ham, dersom han straks indgav Anmeldelse. Da han paa Hjemvejen naaede til Strandparksvej i Hellerup, saa han igen Bilen, som denne Gang var bemanded med 4 Mand, der netop var i Færd med at foretage de indledende Forberedelser til en ny Udplyndring.

Frederiksberg Vagtværn modtog i Aftes og i Løbet af Natten 14 Tyverianmeldelser, som man i Dag lader gaa videre til Statsadvokaten, da Vagtværnet ikke kan foretage sig noget yderligere i de paagældende Sager.

Københavns Brandvæsen havde 62 Ambulanceudrykninger i sidste Vagtdøgn. - Fra *Togkontoret* er intet at indberette.

475

Provinsen.

Aarhus: Krydderimøllen paa Christiansbjerg er blevet totalt ødelagt ved en Sabotage-Brand. Virksomhedens Indehaver, Fabrikant M. Frank, blev for kort Tid siden udsat for et Revolverattentat, hvorved han saaredes af flere Skud.

- Landsretssagfører Chr. Krag blev anholdt i Onsdags, men straks efter frigivet. Desuden eftersøgte det tyske Politi Kontorchef i "Nye Danske" Trolle Schultz, men han var ikke hjemme. Landsretssagfører Krag's Kompagnon, Landsretssagfører Otto Jespersen, er blevet arresteret, og desuden Journalist ved Aarhus Stiftstidende Georg Andreassen. Endelig er der foretaget endnu nogle Anholdelser, hovedsagelig af yngre Mennesker, som menes at have haft Tilknytning til det illegale Blad "Budstikkeren". Der er blevet fundet en Duplikator i Raadhusets Kælder.

Aalborg: Dyr læge Jacobsen, Romdrup, blev for nylig indlagt paa Aalborg Amtssygehus, lidende af en farlig Difteritis. For nogle Dage siden indfandt Repræsentanter for Gestapo sig paa Sygehuset for at afhøre ham. Han laa da med 40 Gr. Feber, og da Politimændene hørte, at han var meget smittefarlig, udsatte de Afhøringen, Der blev stillet Krav om, at der skulde holdes Vagt over ham, overfor hvilket Overlæge Schiøtz erklærede, at det ikke var en Opgave, der kunde paahvile Sygehuset.

Søndag Aften bortførte Sabotører Dyrslægen. Falck blev kaldt til mindre Cykleuheld paa Ny Kærvej. Der blev sendt en Mand med Ambulance til Stedet. Ved Ankomsten blev han holdt op af to Revolvermænd, der bandt ham for øjnene og beordrede ham ind i Vognen. Derefter kørte de til Amtssygehuset, hvor nogle andre revolverbevæbnede Mænd havde holdt Personalet op. Dyrslægen blev baaret ud i Ambulancen og kørt bort. Ambulancechaufføren blev senere givet fri i Støvring med Tilladelse til at køre hjem. Hvor Ambulancen havde været henne, havde han ingen Anelse om.

- *Teknisk Skole* blev Tirsdag Eftermiddag gennemløst af tyske Politisoldater, da det hævdedes, at der var skudt ned paa Gaden fra Skolebygningen. Eleverne blev holdt tilbage til Kl. 22,30. Saavidt vides blev intet fundet.

- *I Vaabenaffæren* er der foretaget 16 Anholdelser. Det tyske Politi overraskede paa Klarup-Egnen en større Vaabentransport, der blev foretaget med Entreprenør Heinrich Thomsens Biler. Hovedmanden siges at være en ung Politifuldmægtig Poul Larsen, Søn af Civilingeniør Larsen, sidstnævnte er derimod ikke (som fejlagtigt meddelt tidligere) blevet arresteret. Entreprenør Heinrich Thomsen og to andre Mænd er senere paany løsladt. De øvrige i Sagen anholdte menes at være unge Mænd fra Klarup-Egnen.

476

- Tirsdag Aften blev der paa Boulevarden i Aalborg saaret en Arbejder ved Navn Færgemann. Der forekom en Del Skyderi paa Boulevarden, men saavidt vides, blev ingen andre ramt. Skudsaaet var ganske ufarligt.

Horsens: Natten til Onsdag trængte 6 revolverbevæbnede Mænd ind paa Arbejdsanvisningskontoret og fjernede de Kartotekskort, som ikke blev taget med ved Besøget for ca. 3 Uger siden. Der fjernedes ca. 20.000 Kort- over Medlemmer af samtlige Arbejdsløshedskasser i Horsens, Silkeborg og de to Byers Opland.

- Tirsdag Aften opstod Sabotagebrand, og samtidig Eksplosion paa Ørnstrup Savværk ca. 5 km uden for Byen. Alle Raavarer, Færdigvarer og Maskiner blev ødelagt. Savværket var fornylig overtaget af den tidligere Indehaver af Trævarefabrikken "Ebon" i Horsens, som for omtrent en Maaned siden ogsaa blev ødelagt af Sabotage. Fabrikken finansieredes af Hou Savværk.

Silkeborg: Kartoteket over de opklodsede Biler i Silkeborg Politikreds blev Tirsdag Aften fjernet.

Odense: Tirsdag Aften trængte en halv Snes Personer, bevæbnede med Revolvere og Maskinpistoler, ind i Vaabenhandler Harald Nyborgs Forretning i Vestergade. Fra Lageret fjernede de 3 Kasser, som blev læsset paa en Lastbil og kørt bort. De tre Kasser indeholdt 42 Rifler.

- *Aalykke-Skolen* i Odense er Onsdag blevet beslaglagt.

Sorø: Folkeregistret for Sorø, ialt ca. 10.000 Kort, blev Tirsdag Aften bortført.

Roskilde: Onsdag Aften eksploderede en mindre Bombe i et tysk transportabelt, pneumatisk Bor, der paamonteret en Paahængsvogn stod paa Roskilde Jernbanestation. Vognen blev helt ødelagt, mens der, bortset fra Rudeknusning, ikke skete Skade paa Perronen.

Fredag den 8. December 1944.

Dødsfald i Buchenwalde. Af den senere Tids Dødsfald i Buchenwalde er følgende fire nu officielle, efter at de paagældende Politimænds Paarørende er blevet underrettet:

Arne Pedersen, f. 10. November 1916 i Hvorslev (Infektionssygdom),

Harry Schnell, f. 17. December 1908 i Sverige (Difteritis),

Carl Gylche, f. 11. August 1890 i Halmstad (Infektionssygdom),

Henry Stockholm, f. 31. Marts 1913 i Aarhus (Oedema epiglottis).

Uro omkring Daells Varehus. I Gaar lukkede Daells Varehus en halv Time tidligere end ellers, da der havde været Vanskeligheder med

477

Varmeanlægget. Den tidlige Lukning gav Anledning til Rygter om, at Bygningen Kl.17 skulde sprænges i Luften som Repressalier i Anledning af Drabet paa en tysk Soldat et Par Dage i Forvejen uden for Varehuset. Gaden tømtes hurtigt for Mennesker, og Sporvognene kørte igennem uden at standse ved Stoppestederne ud for Telefonhuset. Da det efterhaanden viste sig, at Rygterne savnede ethvert Grundlag, begyndte Livet atter at udfolde sig normalt i Gaden.

Razziaer. Det tyske Politi standsede i Gaar Lægevogne adskillige Steder i Byen og foretog Undersøgelser, men saavidt vides er der ikke fundet noget eller foretaget Anholdelser i Forbindelse med disse Razziaer. Ved 17-Tiden blev der foretaget en omfattende Razzia ved *Vibenshus Runddel*, al Trafik blev standset, men efter en Snes Minutters Forløb trak det visiterende tyske Politi sig tilbage. Der blev affyret nogle Skud, men der foreligger ikke noget om Anholdelser. Saavidt vides blev heller ingen saaret.

Om Eftermiddagen var der Razzia paa *Socialkontoret i Lyngby*, men i Betragtning af, at to Duplikatorer ved samme Lejlighed forsvandt, staar man noget usikker over for Karakteren af denne Episode.

Fundet død paa Prags Boulevard. Paa Prags Boulevard helt ude ved Stranden hentede Ambulancen i Morges ved 6-Tiden en ukendt Mand, som var ramt af flere Skud gennem Hovedet og Kroppen. Han blev kørt til Sundby Hospital, men var allerede død ved Ankomsten. Den Afdøde havde ingen Papirer paa sig, saa det har endnu ikke været muligt at identificere ham.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 57 Ambulanceudrykninger.

Vagtværnsfolkene blev holdt op. Ingeniør Høegh Rasmussen, Dybendalsvej 49, tilkaldte i Aftes Vagtværnet, fordi der var Indbrud i hans Maskinværksted, Bogholderallé [Bogholder Allé] 76 i Vanløse. Da Vagtværnets Folk ankom, viste Hr. Høegh Rasmussen dem fra Kontoret over til Maskinværkstedet, men saasart de tog i Døren, kom 3 revolverbevæbnede Mænd farende og tvang dem til at stille sig med Ansigtet mod Væggen. Ogsaa Chaufføren blev hentet ind og stillet op mod Væggen. I Mellemtiden var der kommet yderligere 3 revolverbevæbnede Mænd til. De skyndte sig at lægge forskellige Effekter i en Sæk og trak sig derefter tilbage med Ordre til Vagtværnets Folk om ikke at røre sig det første Kvarter, da de ellers vilde blive skudt. Det viste sig, at alle Skabene i Kontoret var brudt op, Pengekassen tømt og nogle Cykler i Cykleskuret skrækket.

478

Nyt Møde med Hr. From. Ved 3-Tiden i Nat blev der banket kraftigt paa Døren til Boghandler Søllings Forretning, H. C. Ørstedesvej 42. Der blev arbejdet i Forretningen, dette til Forklaring af, at Boghandler Sølling var her paa det sene Tidspunkt. I det tyske Politis Navn forlangte man udenfor, at der blev lukket op. Boghandleren ringede til Frederiksberg Vagtværn, som hurtigt kom til Stede. Udenfor blev Vagtværnets Folk modtaget af to Herrer fra det tyske Politi, hvoraf den ene senere præsenterede sig som Hr. From, formodentlig den samme Hr. From, som forleden truede Københavns Vagtværn. Politimanden From modtog Vagtkorpsets Folk med Spørgsmaalet, om de kom fra Københavns Sabotørkorps. Paa Svaret "Hvadbehager" blev Spørgsmaalet gentaget med kraftigt Eftertryk. De to tyske Politimænd, der i øvrigt begge var dansktalende, gik nu igen hen til Døren og raabte: "Det er Vagtværnet", hvorefter der blev lukket op. Vagtværnet trak sig saa tilbage. Paa Forespørgsel hos Boghandler Sølling oplyses i Dag, at de to "Gæster" angav, at de eftersøgte en flygtende Person. Da de havde konstateret, at han ikke var i Forretningen, trak de sig tilbage.

Anmeldelser til Statsadvokaten. Frederiksberg Vagtværn har til Statsadvokaten indsendt Anmeldelse om "hold-up-Røveriet" hos Forvalter Bendix Sjøqvist, Dannevirkegade 5. Endvidere Anmeldelse af Tyveri fra Muremester Ejnar Kornerup, Blankavej 10.

Røverne flygtede. Torsdag Eftermiddag blev der foretaget Forsøg paa "hold-up" i en Urmagerforretning Aaboulevard 15. Røverne flygtede imidlertid, da Damen i Forretningen skreg. De fik intet Udbytte.

Røverne opgav at være fra Shellhuset. Til Frederiksberg Vagtværn blev Torsdag Eftermiddag anmeldt, at tre Personer havde henvendt sig paa Afdelingschef Wulff-Jørgensens Bopæl, Oscar Ellingersvej 13, hvor de over for de tilstedeværende, to unge Damer, opgav at komme fra Shellhuset, idet de skulde eftersøge en "illegal" Person. De trak nogle Fotografier op af Lommen og begyndte at gennemse Huset, mens de to Damer blev ført ovenpaa. Da de efter tre Kvarters Forløb havde fjernet sig, viste det sig, at der var stjalet en Del Sølvtoj og Smykker fra forskellige Gemmer i Stueetagen.

"Taxa-Røverne" i Gentofte. Der forekom i Aftes ved 23-Tiden et nyt Tilfælde af Røveri i Gentofte, udført fra en stjalet Taxavogn. Det gik denne Gang ud over Assistent Willy Georg Andersen, Hellerupvej 25. Røveriet blev denne Gang afgjort paa Stedet. Det kontante Udbytte, 2 Kr. 25 Øre, var ikke tilstrækkeligt, for den unge Mand maatte ligesom andre Ofre aflevere Overfrakke, Handsker, Fyldepen, og hvad han iøvrigt havde paa sig af Ting, som repræsenterede en Værdi.

479

Provinsen.

Skanderborg: I Morges ved 4,30-Tiden blev Skanderborg Amts Bogtrykkeri, Adelgade 102, ramt af en voldsom Eksplosion, der fuldstændig ødelagde Butikslokalene i Stueetagen, ligesom der skete Skade paa hele Trykkeriets Bygning; dog tog Maskinerne ingen Skade, da de fandtes i en Bagbygning. Der opstod ikke Brand, og ingen Mennesker kom til Skade, men store Mængder af Ruder i Kvarteret sprængtes.

Et Minut efter den første Eksplosion lød en ny sprængning, denne Gang hos Boghandler Pøhlgaard, Adelgade 126. Her blev Forretningen totalt ødelagt. Der kom ingen til Skade.

Man regner med, at der ikke er en eneste hel Rude paa Hovedgaden i over Halvdelen af dens Længde.

Randers: Attentat mod Restaurant. Ved Midnatstid blev Etablissementet Nørreris ødelagt ved en Bombeeksplosion. Fire Køkkenpiger, der bor i Kælderen, hørte ved Midnat Støj i Restauranten, og da de undersøgte Sagen, traf de nogle maskerede Mænd, der gav dem Ordre til at komme væk, da Huset vilde springe i Luften 20 Minutter efter. Huset bebos yderligere af Etablissementets Direktør, T. Johannesen, men han var ikke hjemme. Ved Eksplosionen ødelagdes Restauranten, Borgkælderen; endvidere selve Nørreris Restaurant i Stuen, hvor ogsaa en Festsal ødelagdes; paa 1. Sal ødelagdes nogle Selskabslokaler og Direktørens Lejlighed.

Der sprang store Mængder af Ruder i de omliggende Huse, saaledes i Randers Socialdemokrats Bygning og Randers Teater, der er sammenbygget med Nørreris-Komplekset, men der skete ikke yderligere Skade paa Teatret.

Aarhus: Torsdag Aften er to Fagforeningsledere i Aarhus blevet dræbt, nemlig Formanden for Malernes Fagforening, Albert Andersen, og Forretningsfører for de kooperative Malere, Albertus Rasmussen. De kom begge gaaende paa Fuglsangsvej i den nordlige Bydel, hvor de bor. Sammen med dem var Fagforeningskassereren og Rasmussens Hustru. De saa godt, at der et Sted paa Vejen holdt en Bil med slukkede Lygter op ad en Hæk, men tænkte ikke herover. Da Rasmussen og Andersen var ud for Bilen, lød der en Række Skud, og de styrtede begge om. Efter at de var faldet, blev man ved at skyde paa dem. Fru Rasmussen og Kassereren, der gik lidt bag efter de andre, blev derimod ikke beskudt. Gerningsmændene forsvandt med Bilen.

- Der foreligger nu yderligere Meddelelse om den i Gaar omtalte *Razzia paa Raadhuset i Aarhus*. Onsdag Morgen blev Raadhuset stormet af Gestapo, Raadhusbetjentene blev holdt op, og Gestapo forlangte Nøglerne udleveret til samtlige Rum i Bygningen. Man paastod at have afsløret en "illegal" Virksomhed i Raadhusforvalter Herluf Hadings Lej-

480

lighed i Komplekset. Der fandtes her en Duplikator. Raadhusforvalteren, hans Hustru og Børn var ikke hjemme. Lejligheden hævdes at have rummet "illegale" Kræfter siden Raadhusets Opførelse, og det siges, at der bl. a. har fundet Møder Sted. En Raadhusbetjent er blevet arresteret, og endvidere forsøgte Gestapo at arrestere Formanden for Røde Kors, Guldsmed Børge Rasmussen, og den tidligere Formand, Ingeniør Kjær, Ceres Bryggeriet, men ingen af dem fandtes.

Frederikshavn: Strandby-Kutteren "Grethe" FH 14, tilhørende Skipper Oscar Christensen, minesprængtes i Onsdags. Besætningen, 3 Mand, blev reddet af en anden Fiskekutter.

Esbjerg: Kaptajn Seehusen, som tidligere har været Chef for Luftværnskontoret, og som anholdtes for et halvt Aar siden, er blevet løsladt.

Fredericia: Teknisk Skole samt en Ejendom med 22 Lejligheder paa Egumvej er blevet beslaglagt og skal være rømmet inden den 15. December.

Ringkøbing: Skomagervend Sigfred Pedersen, Videbæk, er blevet skudt af en tysk Vagtpost, antagelig, fordi han ikke har reageret paa Raabet om at standse.

Aabenraa: Værten i Forsamlingshuset i Hjordkær, Johannes Hansen Petersen, er løsladt som "haftungsfähig" og indlagt paa Sygehuset i Aabenraa. Endvidere er løsladt en Datter af Lærer Andersen, Røllum, Ensted Sogn, der for godt en Maaned siden blev arresteret i Middelfart. Af anholdte fra Aabenraa er frigivet Konstruktør Jørgen Viereck, der den 8. November blev anholdt paa Amtsvejvæsenets Kontor, mens den samtidig anholdte Fætter, Christian Viereck, er sendt til Frøslev. Frigivet er desuden, Hotelforpagter Lyhne Petersen og Bademester Jacobsen, efter at disse i længere Tid har siddet i Frøslevlejren.

- I den senere Tid har det tyske Politi foretaget følgende *Arrestationer:* Kontorist Peter Asmus Petersen, boende i Sottrup Sogn, samt Trafikassistent Henry M. P. Nielsen, Medhjælper Joh. Gottlieb Hansen, Trafikelev Niels M. Nielsen, Trafikelev Gustav O. Wilhelmson og Ekstraarbejder Herman Clausen, alle boende i Bov Sogn.

- Den af det danske Kriminalpoliti tidligere benyttede Ejendom, som ligger i Nærheden af Politigaarden, er blevet beslaglagt.

- Under en Ambulancetransport fra Aarhus til Frøslev saa en Sabotør i Søndags sit Snit til at flygte, da Ambulancen havde faaet Motorskade i Aabenraa. Han blev forfulgt, men det lykkedes ham at undslippe.

481

Sønderborg: Lederen af det kommunale Vagtværn Fedder-Jensen, som tillige er Leder af Falcks Station, er blevet anholdt af det tyske Politi.

Odense: I Gaar ved Middagstid kørte en Bil op foran Hovedindgangen til Odense Eksportslagteri. Nogle Mænd steg ud og løb ind paa Slagteriet, hvor de anbragte nogle Bomber, medens Portneren blev holdt op af to andre. 5 Bomber eksploderede, hvorved ca. 150.000 kg Kød- og Flæskekonserves blev ødelagt. Sabotagen var, saavidt man kan skønne, udelukkende rettet mod Lageret. Virksomheden kan arbejde videre uden nogen Indskrænkning i Produktionen.

Lørdag den 9. December 1944.

Ca. 200 af Raadhusets Ruder knust. Luftværnsinspektør Schrøders Tjenestebil, der var parkeret paa Pladsen mellem Raadhuset og Brandstationen, blev i Aftes sprængt i Luften. Der knustes ca. 200 Ruder i Raadhuset, og desuden gik det stærkt ud over Ruderne i Brandstationens Facade mod Raadhuset.

I Aftes sprængtes endvidere en Lægebil i Luften paa Nikolai Plads [i. e. Nikolaj Plads], hvorved en Mængde Ruder blev knust i Forretningsejendommen "Den hvide Flip" og i Facaden paa den samme Side af Nikolai Plads [i. e. Nikolaj Plads]. Bilen tilhørte Overlæge Paul Reiter. Desuden blev Læge Paul Søbyes Vogn sprængt paa

Hjørnet af Gl. Kongevej og Vodroffsvej, Dr. Vogelius' Vogn ud for Rigshospitalet og Læge Otto Nyeborgs Vogn ud for Fødeklubben paa Juliane Mariesvej.

Skudt efter en Byvagt. Da to af Vagtværnets Folk i Nat patruljerede i Istedgade, blev de grovt forulempet af 3 berusede Personer, hvoraf den ene, Arbejdsmand Axel Jacobsen, Banegaardsvej 17, 1. Sal, Glostrup, erklærede: "I skulde skydes allesammen." Han understregede Virkningen af sin Bemærkning med at trække en Revolver frem. Byvagten svarede: "Ja, skyd bare, hvis De tør." Manden affyrede i det samme et Skud, som var rettet imod Byvagtens Ben, men ramte ikke. Arbejdsmanden er Sabotagevagt og har Tilladelse fra Værnemagten til at bære Vaaben. Han blev arresteret.

Husene skulde alligevel ikke sprænges i Luften. I Gaar Formiddags lidt før Kl. 11 blev der givet telefonisk Meddelelse om, at en ny Villa paa Lille Fredensvej (Nr. 5), skulde sprænges i Luften, og ligeledes skulde Ejendommen Lindegaardsvej 52 sprænges. Tidspunktet var opgivet til Kl. 11, men blev senere, ligeledes ved telefonisk Besked, udskudt til Kl. 12. Beboerne i Kvarteret traf omhyggelige Forberedelser for at undgaa at faa deres Ruder knust. Kl. 11,45 kom en lille graa, benzin-

482

dreven Vogn kørende med 4 civile Personer. Vognen holdt sig i Kvarteret og affyrede flere Skud ned gennem Vejene, formentlig var det dog kun med løs Ammunition, der blev skudt. En Snes Minutter senere kørte Vognen bort. Herefter kom en Udrykning fra Værnemagten, bestaaende af 4 Mand, og lidt efter igen yderligere 2 Mand fra det tyske Politi. Efter hvad de selv forklarede, skyldtes deres Ankomst, at Gestapo havde faaet Meddelelse om, hvad der var i Gære, og da der ikke fra de tyske Politimyndigheders Side forelaa nogen Beslutning om Sprængning af de paagældende Huse, havde man underrettet Værnemagten. Det blev herved opklaret, at der forelaa en Mystifikation.

To Mand dræbt i Nørregade. Ud for Ejendommen Nr. 35 i Nørregade, i Nærheden af det Sted, hvor en tysk Soldat i Tirsdags blev dræbt, blev der i Aftes skudt to Mænd. Det var Arbejdsmand Børge Nielsen, Hallgreensgade 7, og Gravør Svend Orla Jacobsen, Dosseringen 26 B. De var begge ramt med flere Skud gennem Hovedet og dræbt paa Stedet.

To tyske Soldater saaret. En tysk Soldat, som menes at være Depotmester, blev i Gaar Eftermiddags saaret i Alléen i Kastrop. - En anden tysk Soldat fik et Skud i Hovedet ud for Ejendommen Godthaabsvej 49. Da Ambulancen kom, stod han omgivet af 5-6 tyske Soldater. De danske Myndigheder ved ikke noget om, hvad der iøvrigt er passeret.

Fundet dræbt paa Sct. Knudsvej. I Aftes fandt man paa Sct. Knudsvej 35 Liget af en Mand, paa hvis Ryg der med en Sikkerhedsnaal var heftet en Seddel med følgende Paaskrift: "Han har arbejdet for Tyskerne, hans Navn er Heinrich Christiansen." Senere har man faaet konstateret; at den Dræbte var Søfyrerbøder og hjemmehørende i Frederikshavn.

Postrøverier. En Postbil blev i Aftes overfaldet paa Hjørnet af Sallingvej og Godthaabsvej, hvor to revolverbevæbnede Mænd sprang op paa Trinbrættet og tvang Chaufføren til at køre hen til et nærmere angivet ensomt Sted. Da Bilen kom hertil, ventede endnu et Par Mand. Vognen tømtes for 5 Værdipostsække, 3 Værdipostpakker og 44 anbefalede Breve. I den senere Tid har Postvæsenet været ude for lignende Tilfælde.

Nyt Apotekrøveri. To revolverbevæbnede Mænd tilegnede sig Torsdag Aften hele Scopolaminbeholdningen paa Kultortvets Apotek, og desuden stjal de ca. 40 Kr. i rede Penge.

Rekvireret en Lastbil. En Lastbil tilhørende Malermester O. Bjørn, Øregaardsalle 12, Gentofte, blev i Gaar rekvireret af to revolverbevæbnede Mænd, da den var paa Vej til Industrigaarden, Finsensvej 50. De

483

paagældende sagde, at Vognen senere vilde blive leveret tilbage, men endnu er dette ikke sket.

Provinsen.

Randers: Som omtalt i Gaar skete der Natten til Fredag en Bombeeksplosion i Komplekset Nørreris. Skaden paa dette Ejendomskompleks er anslaaet til ca. 400.000 Kr. Sprængningen blev foretaget af fem Mand, som kom til Stedet i Bil.

Viborg: Natten til Fredag er Byens Forretningskvarter blevet stærkt beskadiget ved 2 Bombeeksplosioner. Den første Bombe eksploderede i en Kaffebar ved Hjultorvet, den anden i Manufakturhandler Willy Kristiansens Forretning i Mathiasgade. Ved denne Eksplosion blev alle Ruder i 19 Forretninger knust, og desuden flere Butiker raseret. Paa Strækningen fra Postkontoret til Preislers Hotel blev alle Vinduer slaaet ud. Ejeren af Kaffebaren er fornylig vendt tilbage fra lang Tids Ophold i Vestre Fængsel.

Silkeborg: Ved 3-Tiden Natten til Fredag eksploderede med korte Mellemlum to Bomber paa Byens Hovedgade, Vestergade. Den ene Bombe var anbragt i en Fællesindgang til Caféen "National" og en Kiosk. Store Dele af Loftet i Ejendommen styrtede ned, og Facaden blev ligeledes stærkt beskadiget. Den anden Bombe eksploderede ud for Manufakturhandler Søndergaards Forretning. Den materielle Skade paa Forretningen var ikke særlig stor, men ved Eksplosionen knustes Størstedelen af Ruderne paa Vestergade. Skodderne var ikke tilstrækkelige til at beskytte Ruderne. Mange af dem laa splintret inde bag Skodderne. Ogsaa en Del af Vinduerne i Raadhusgade sprængtes. Kort forinden Eksplosionerne har man set en Bil køre gennem Vestergade og holde foran de to Forretninger.

Skanderborg: Som omtalt i Gaar skete der ved 4,30-Tiden om Natten to Eksplosioner. Ogsaa her har man set en Personbil køre gennem Hovedgaden og gøre Holdt ud for de bombede Steder. Ødelæggelsen af Ruder er meget stor, og desuden er adskillige Juleudstillinger blevet ødelagt

Aalborg: Det forsvundne Folkeregister fra Aalborg, Randers og flere Byer skal være fundet i det gamle Slagtehus i Brædstrupgade i Randers. Den paagældende Bygning ejes af Randers Kommune og benyttes som Lagerrum for Stadsingeniøren.

Aarhus: Det tyske Politi har Fredag Eftermiddag sprængt Lærer Grønborgs Villa, Rosenevej 8 i Riis Skov. Lærer Grønborg opholder sig i Sverige.

484

Esbjerg: Repræsentant Jens Finnerup, der forleden blev saaret af Gestapo paa Paladshotellet, er død. Alt tyder paa, at det var ved en Fejltagelse, han blev skudt.

Mandag den 11. December 1944.

Dræbte og saarede. En endnu ikke identificeret midaldrende Mand blev Lørdag Aften dræbt ved Skud paa Nørrebrogade ud for Ejendommen Nr. 70. Om Formiddagen blevet Medlem af Schalburgkorpset, Frode Weisgaard, fundet dræbt ved et Skud gennem Hovedet i Elmegade. Lørdag Eftermiddag blev en Dreng, Leif Mikkelsen, Donausgade 7, 1. Sal, ramt i Halsen af Skud fra en tysk Bil. I Ejendommen Fredericiagade 47 vilde en SS-Mand Christiansen Lørdag Eftermiddag demonstrere en Pistol for Lejlighedens Indehaver, hvis Efternavn er Jensen. Under Demonstrationen gik et Par Skud af, og Hr. Jensen blev ramt i begge Ben. - Lørdag Aften blev Frk. Meiborg, Holsteinsgade 9, 1., saaret ved et Strejfskud i venstre Ben.

Støjsender paa Amager ødelagt. I Søndags ved 9-Tiden hørtes en Række Eksplosioner ude paa Amager. Man troede først, det drejede sig om Øvelser, men det er siden konstateret, at en Støjsender er blevet ødelagt. Det meddeles, at 4 Biler, hver med 6 Mand, kørte ind paa det afspærrede Omraade, hvor Vagtposterne blev overrumplet. Kort efter Eksplosionerne kom det tyske Politi og afspærrede Kvarteret omkring Postvæsenets Garager, samtidig med, at der blev foretaget Visitationer. Broerne blev en Overgang spærret, og Sommerfolk visiterede alle Trafikanter paa Amager.

Politimænd ankommet til Frøslev. Det frigivne Hold danske Politimænd passerede Natten til Mandag Padborg paa Vej fra Buchenwalde til Frøslev. Politimændene kørte direkte til Frøslev, hvor Karantæneundersøgelsen skal finde Sted. Enkelte Politimænd blev dog i Ambulance ført til Sønderborg Hospital.

Razziaer. Søndag Eftermiddag var der en større Razzia paa Vesterbrogade og senere ved Koncertpalæet. Det vides ikke, om der nogen af Stederne er foretaget Anholdelser.

Ved Midnatstid Natten til Søndag trængte 5 bevæbnede Mænd ind i en Smugkro i Dr. Tværgade og holdt saavel Vært som Gæster op. To af de bevæbnede Mænd var i Uniformer, som dog ikke var regulære tyske Uniformer. Det hævdes, at Vært og Gæster maatte aflevere deres Penge - ca. 900 Kr., - hvorefter Mændene forsvandt.

Fundet Vaabenlager. Det tyske Politi skal i Onsdags have fundet 800 Rekylgeværer paa Fabriksomraadet, Rabeshave paa Christianshavn.

485

Partiet menes at stamme fra de 1200 Geværer, som for kort Tid siden fjernedes fra Vaabenarsenalet.

Arresteret. Søløjtnant Poul Erik Hildahl blev den 2. December anholdt i Korsør. Ved Anholdelsen eller muligvis under Flugtforsøg blev Løjtnanten haardt saaret. Ved Ankomsten til København blev han indlagt paa Frederiksberg Hospital, hvorfra han menes senere at være blevet overført til Nyelandsvejs Lazaret.

- *Tilføjelse:* Det meddeles nu, at Søløjtnant Hildahl er død af sine Saar. Han efterlader sig Hustru og 2 Børn.

Jernbanesabotage. Natten til Mandag skete to Sprængninger under et Tog ved Indkørslen til Gredstedbro Station. To Personvogne blev totalt afsporede, og Bunden i den ene sprængt i Stykker, medens der i den anden kun knustes et Par Ruder. Ingen Mennesker kom til Skade. Paa Strækningen Vojens-Jegerup er der i Nat sket 4 Sprængninger, den ene under et Godstog, hvorved en Godsvogn blev afsporet med et Hjulsæt. Søndag Morgen eksploderede 5 Bomber i en Banevogn med Træ til Barakker. Vognen stod paa Havnesporet i Aarhus. Det blev nødvendigt at evakuere Banegaarden. Der er ligeledes indgaaet Melding til Togkontoret om en Sprængning paa Daugaard Station samt om to Sprængninger mellem Sommersted og Farris.

Brandvæsen og Vagtværn. Københavns Brandvæsen havde i Døgnet, som sluttede Søndag Morgen, 84 Ambulanceudrykninger og i det følgende Døgn 47.

Københavns Vagtværn, Frederiksberg Vagtværn, Frederiksberg Brandvæsen og Gentofte Brandvæsen har intet særligt at berette fra den forløbne Nat.

Provinsen.

Aalborg: Ekviperingshandler Fritz Borup i Algade blev Søndag Aften skudt ned ved Restaurant Ritz. I haardsaaret Tilstand blev han ført til Kommunehospitalet, men netop da Ambulancen kørte ind paa Hospitalets Grund, blev den holdt op af nogle revolverbevæbnede Mænd. De fjernede sig med Baaren og gav Ambulancefolkene Besked om, at de ikke maatte følge efter; Revolvermændene tilføjede, at der paa anden Maade vilde blive draget Omsorg for, at dette heller ikke skete. Natten til Mandag blev Falck ved en anonym Telefonopringning kaldt til Stengade 1, hvor man fandt Ekviperingshandleren ligge død paa Baaren, ramt af flere Skud. Det menes, at Borup har haft tyske Forbindelser.

Aarhus: - Der er foretaget Razzia mod Trykkeriet Fredensbjerg, Brohusgade 41. Man hævder her at have fundet en ny illegal Central. Der

486

blev kørt en Del Materiale bort, men saavidt vides er der ingen Arrestationer foretaget i Forbindelse hermed.

Aalborg: - "Aalborg Stiftstidende" bragte i Lørdags følgende Meddelelse fra den stedlige tyske Kommandant: "Aarsagen til mange Færdselsuheld maa føres tilbage paa uforskriftsmæssig Belysning af danske Hestekøretøjer, Trækvogne, Biler og Cykler, der kører paa Byens Gader og Landevejene med ikke afblændet Lys. Jeg retter derfor en sidste Opfordring til alle Ejere af Køretøjer (Hestekøretøjer, Trækvogne), Chauffører og Cyklister om at gennemføre Mørkelægningen af Lyset efter de gældende Forskrifter. Der er tilladt en Lysspalte af højst 8 cm Længde og 1 cm Bredde. Alle Køretøjer maa være forsynet med et rødt Reflekslys (Katteøje). Den, som handler mod de gældende Forskrifter, udsætter sig for Straf og eventuel Konfiskation af Køretøjet."

Frederikshavn: Lørdag Eftermiddag skete to Eksplosioner i Havnen, og senere, netop som, Arbejderne havde forladt Værftet og Flydedokken, eksploderede en Bombe i en fransk Damper, som stod i Tørdok. Eksplosionen skete ved Kedlen. Om Aftenen indtraf endnu en Eksplosion i Havnen, hvorved Strømmen til Værftet blev afbrudt.

Randers: Det er indberettet, at Sognefoged, Sogneraadformand Søren Simonsen, Vinterslev pr. Hadsten, den 2. December er blevet taget i meget skarpt Forhør af et dansk-tysk Politihold. Det blev oplyst for ham, at der for nogen Tid siden var blevet nedkastet Vaaben fra en Flyvemaskine. Sognefogeden opfordredes til enten at udlevere Vaabnene eller at angive, hvor de var at finde. Da han ikke kendte noget til Sagen, blev der foretaget en Ransagning af Lejligheden, ligesom han blev underkastet et nyt, skarpt Forhør af 3-4 dansktalende Mænd. Sognefogeden maatte herunder opgive Navnene paa Medlemmerne af det kommunale Vagtværn, som herefter blev tilkaldt og forhørt, samtidig med, at deres Hjem blev undersøgt. Ogsaa 4 andre Mænd blev bragt til Forhør. Hen paa Aftenen, efter at det var tilkendegivet over for de afhørte, at de vilde blive ført til Aarhus og senere til en tysk Koncentrationslejr, indbragtes endnu en Mand, der havde været i Voldum. Han blev taget i et langvarigt Forhør, og da dette var forbi, sagde Tyskerne, at de havde faaet visse Oplysninger, hvorfor de vilde frafalde Anholdelserne. Inden Politiet tog bort, blev der sagt til Sognefogeden, at hvis han kom i Besiddelse af Oplysninger og ikke omgaaende lod dem gaa videre til det tyske Politi, vilde hans Hus blive sprængt i Luften.

Vejle: Der er rettet Henvendelse til Legetøjsforretningerne i Byen om at sælge et større Parti Legetøj til Brug for tyske Børn. Da de Handlende opgav kun at maatte sælge for indtil 200 Kr., blev der kun foretaget enkelte Indkøb for dette Beløb i hver Forretning. - For nogle Dage

487

siden henvendte et Par tyske Underofficerer sig i Jernbaneetatens Brugsforening for at købe et Parti Indpakkingsposer. Det blev oplyst over for de to Tyskere, at der var Mangel paa Poser, og at Kunderne selv medbragte disse. Tyskerne gik saa selvom bag Disken og tog de ønskede Poser, som de betalte og forsvandt med. De kom i en Lastbil Y 4776.

Hillerød: Bilen, som blev anvendt ved Røveriet paa Hillerød Station Fredag Aften, har hidtil været benyttet af Schalburg-Korpset i Køge.

Tirsdag den 12 December 1944.

Danske Statsborgere døde i Tyskland. Gennem Udenrigsministeriet foreligger følgende supplerende Lister over danske Statsborgere, der i den senere Tid er afgaaet ved Døden i Tyskland:

Birger Mouritzen, f. 18. Juni 1921 i København (Mave- og Tarmkatarr),

Jørgen Kelstrup, f. 25. Januar 1913 i Kolding (Bronchopneumonie),

Egon Lykke-Nielsen, f. 8. Juni 1916 i København (Lungebetændelse),

Poul Erik Astrup, f. 1. April 1917 i Odense (Dysenteri),

Roar Ploug, f. 28. Maj 1905 i Sakskøbing (Dysenteri),

Martin Koch, f. 2. April 1888 i Vester Hasting (Dysenteri),

Svend Trøst Larsen, f. 20. Juli 1913 i Roskilde (Sepsis),
 Niels Peter Jensen, f. 24. November 1895 i Ebeltoft (dobbels. Lungebetændelse),
 Sven Davidsen, f. 30. Maj 1920 i Stenved (Dysenteri),
 Christian Fries, f. 12. Januar 1916 i Kollund (Dysenteri),
 Aage Rosenkjær, f. 24. December 1890 i Vejle (Dysenteri),
 Holger Biehl, f. 6. August 1914 i Graasten (Dysenteri),
 Carl Hansen, f. 25. Oktober 1884 i Troense (Dysenteri),
 Holger Preben Larsen, f. 15. Juni 1918 i København,
 Romeo Frederiksen, f. 18. August 1911 i København (Gastroenteritis).

Alle de ovennævnte er døde i Neuengamme. Der foreligger endvidere Oplysning om, at følgende Gendarmere fornylig er afgaaet ved Døden i Tyskland: Anton Rasmussen, Carstengade, Tønder; J. J. Mathiasen, Bov; O. L. Svendsen, Dyrhus; A. S. Roos, Kollund, og Jens Peter Gram, Foldingbro. Endelig er der til Familien kommet Meddelelse om, at Overassistent Viggo Hansen, Aarhus, er død, 43 Aar gammel, han havde været ansat paa Stadsingeniørens Kontor i Aarhus.

"Hold-up" paa "Utterslevgaard". Mandag Formiddag trængte to revolverbevæbnede Mænd ind paa Kontoret i Aldersrentekomplekset "Utterslevgaard", hvor der netop var Udbetaling. Røverne skød op i Loftet for derved at understrege Virkningen af deres Trusel om Udlevering af

488

Pengene. Det kontante Udbytte af Røveriet blev ca. 4.000 Kr. Den tilstedeværende Raadhusbetjent fulgte efter Røverne, da de trak sig tilbage, men maatte opgive Forfølgelsen, da de begyndte at skyde efter ham. Man har imidlertid et godt Signalement af begge Røvere.

Jernbanesabotage. I Nat sprang en Bombe under et Godstog paa Hovedlinien gennem Ryeskov ved Borup. 11 Vogne blev afsporet, og Trafiken i begge Retninger spærret. Ingen Mennesker kom dog til Skade. Togkontoret oplyser i denne Forbindelse, at et andet Tog skulde være afgaaet, men blev saa forsinket, at man afsendte det normale danske Godstog først. Ved Eksplosionen afsporedes 11 Godsvogne og en Personvogn. Det sydlige Spor blev gjort ryddeligt ved 7-8-Tiden, saaledes at den nødtørftigste Persontrafik vil kunne gennemføres. Det nordlige Spor ventes ikke ryddet før tidligst en Gang i Morgen, da Vognene ligger væltet og stærkt indfiltret i hverandre, ligesom der er Skade paa Banelegemet. Den nødvendige Godstrafik ledes over Næstved- eller Holbækbanerne.

Fra *Jylland* meddeles, at der Mandag Kl. 22 skete en Sprængning paa Linien Vejle N.-Skibby; Omfanget af Skaden er endnu ukendt.

Kl. 1,18 fandt der en Eksplosion Sted under et Godstog paa Linien Hovslund-Over Jersdal; herved afsporedes, 4 tomme tyske Vogne med alle Hjul, og indtil videre udveksles Passagerer og Brevpost paa Stedet.

Chefredaktør Svend Aage Lund hentet af Gestapo. I Morges ved 7-Tiden blev Chefredaktør Svend Aage Lund, Berlingske Tidende, afhentet i sit Hjem af 2 Gestapo-Folk, iøvrigt de samme, som tidligere har hentet Chefredaktøren. Han fik Besked om at medtage en Kuffert med Tøj, hvilket ikke tyder paa, at han alene blev hentet til en Afhøring. Man staar ret uforstaaende over for Begivenheden, men gisner dog om, at den sættes i Forbindelse med, at Medarbejder ved Berlingske Tidende, Redaktør Helge Knudsen, har afslaaet et Tilbud om at blive Leder af "Skandinavisk Telegrambureau" efter Hr. Gilberts Død.

Beskudt med en Haglbøsse. I Morges blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Hjørnet af Jarmers Plads og Vester Voldgade, hvor 3 Kvinder var blevet skudt i Benene, tilsyneladende med en Haglbøsse. De paagældende er Frk. Holmberg, Gothersgade 145,5., Frk. A. Severin, Havnegade 53, og Frk. A. Keuer, Oehlenschlägersgade 42, og

desuden var en tysk Mandsperson blevet saaret. De blev kørt til Kommunehospitalet. Brandvæsenets Ambulancetjeneste kan ikke opgive nærmere Enkeltheder om det passerede.

Brandvæsen og Vagtværn. Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 62 Ambulanceudrykninger.

Fra Brandvæsenet [i. e. Brandvæsenet] i Gentofte og paa Frederiksberg er der intet at

489

berette fra Natten. Det samme er Tilfældet for Vagtværnene i de tre Kommuner.

Mordet i Nørregade. Københavns Sporveje meddeler, at den ene af de to Mænd, som den 8. December blev skudt i Nørregade, er løst ansat Remisearbejder ved Svanemølle Remise, Børge Nielsen. Han var født i 1917 og blev ansat ved Sporvejene i 1938. Han betegnes som en flink, paa lidelig og hurtig Arbejder. Remisearbejder Nielsen havde Fridag den paagældende Dag.

Tysker saaret. Torsdag Aften ved 17-Tiden blev en Tysker ramt af Skud i Kolonialforretningen, Dronningensgade 48. Man ved iøvrigt ikke andet om Episoden, end at Skudene blev affyret ude fra Gaden.

Provinsen.

Randers: I Gaar Formiddags blev Randers Diskontobank besat af tysk Politi og Gaden udenfor spærret indtil Kl. 16. Kunderne i Banken fik ikke Lov til at gaa, men maatte staa med oprakte Hænder i flere Timer. Ved 14-Tiden blev 7 af Bankens Personale kørt bort i Lastbil, men efter ca. tre Timers Førløb blev de atter frigivet, medens Gestapo anholdt Bogholder Simonsen, en Mand paa ca. 60 Aar.

Der har endvidere været Eftersøgning i Administrationsbygningen, hvor Ekspeditionssekretær Rønne blev anholdt. Endvidere anholdtes paa Fællesforeningen to Mænd, den ene Søn af Borgmester Sørensen.

Under Razziaen i Diskontobanken samlede der sig en Mængde Mennesker for begge Ender af den afspærrede Gade, men hver Gang, der blev for mange, affyrede Gestapomændene deres Revolvere i Fortovet, saa Kuglerne rikochetterede op mellem Publikum. Ingen kom til Skade.

Løgstør: Lørdag Aften kom det til en Del Uroligheder i Gaderne, idet nogle Arbejdere, som kom i Lastbiler fra en Arbejdsplads i Nærheden, optraadte meget udæskende og kom i Klammeri med den Folkemængde, der snart samledes omkring dem. Det lykkedes Arbejderne at faa startet den ene af Lastbilerne paany, og i denne for de op og ned ad Gaderne for at splitte Menneskemængden. Dernæst kørte Bilen til Aggersund og afhentede en halv Snes bevæbnede Soldater. Mens Bilen var væk, blev de resterende Arbejdere gennempryget af Folkemængden, men da Soldaterne kom til Stede og affyrede flere Salver paa langs ad Gaden, blev der hurtigt Ro. En ung Mand, Ege Andersen, kom ikke hurtigt nok væk, og blev taget med til Aggersund. Der kom ingen til Skade. Søndag Eftermiddag blev en af Byens Vagtmænd, Aage Clemmensen, beordret til Møde hos Værnemagten i Aggersund. Han var endnu Søndag Aften ikke vendt tilbage.

490

Haderslev: De 15-1600 tyske Arbejdere, som for Tiden opholder sig paa Egnen, faar hver 10 Kr. 45 Øre om Dagen samt fri Station. Mange af dem bruger deres Penge til Indkøb af supplerende Levnedsmidler.

Padborg: Det meddeles, at den ene af de fire Rutebiler, som bragte Politimænd hjem fra Tyskland, straks returnerede for at hente et Hold Gendarmer i Neuengamme.

Odense: Fredag Morgen foretog det tyske Politi en Razzia paa Falck Stationen paa Klostervej og i en Ejendom overfor, hvor nogle Medlemmer af Korpset bor. Falckfolkene paa Stationen forsøgte at flygte over en Mur, men mødtes paa den anden Side af bevæbnede Politimænd. De undslap derefter i en Udrykningsvogn. Ogsaa Flertallet

af Mændene i den over for Stationen liggende Ejendom forsvandt. Man mener, at Aktionen kan føres tilbage til de tidligere omtalte Anholdelser af tre Falck-Folk.

Varde: Ifølge uofficiel Meddelelse er Læge Knud Nordentoft den 1. December afgaaet ved Døden og begravet i Husum. Han blev 48 Aar og efterlader sig Hustru og tre Børn. - Som tidligere meddelt er Politimester Simoni ogsaa død i tysk Fangenskab.

Horsens: Lørdag Nat eksploderede en mindre Bombe i Horsens Honningdepot, der ejes af Fabrikant Jens Nielsen. Skaden var meget ringe. Søndag Aften eksploderede to Bomber i Ejendommen, Sundvad 18 C, der indehaves af Slagtermester Dam og bebos af Manufakturist Balleby, Maskinmester Anthonsen og Lærer Andersen. De to Bomber lavede et Hul i Trappen og blæste Ruderne i Opgangen ud, men derudover skete ingen Skade.

Roskilde: Det meddeles, at henved 100 tyske Politisoldater i Søndags foretog en Gennemøgning af De danske Spritfabriker i Roskilde. Tilsyneladende havde man intet Resultat. Eftersøgningen menes at staa i Forbindelse med, at den danske Hær i sin Tid havde Vaabendepot paa Fabriken.

Hillerød: I Gaar Formiddags foretog Gestapo paany en Razzia i Byen og anholdt derunder 6-7 Mænd. Blandt de anholdte er Inspektør Larsen, Frederiksborg Arbejdsanstalt.

Næstved: Der har været Razziaer paa "Herlufsholm" og paa Gymnasiet i Haslev, men ingen af Stederne blev der foretaget Anholdelser.

Haderslev: Værnemagten sendte i Fredags en halv Snes Soldater til fhv. Skovløber Boysens Bopæl i Rurup ved Toftlund, og fandt her en Desertør, en Feldwebel, der var Kæreste med Boysens Datter. Han stammer fra Bedsted og har antagelig meldt sig frivilligt. Boysen og Desertøren blev begge taget med.

491

Onsdag den 13. December 1944.

Tyskerne overtaget Sabotage-Bevogtningen paa Værfterne. I Gaar ved 12-Tiden rykkede tyske Politisoldater og en Del civile ind paa Skibsværfterne for at overtage Sabotage-Bevogtningen. Det drejer sig om Burmeister & Wain og Nordhavnsværftet i København, i Provinsen Svendborg Skibsværft, Helsingør Værft, Nakskov Skibsværft, Frederikshavn Skibsværft og Aalborg Værft. Derimod har man ingen Underretning fra Odense Staalskibsværft. Hos Burmeister & Wain deltager ca. 300 Mand i Bevogtningstjenesten, og paa Nordhavnsværftet ca. 50. Udskiftningen af de danske Sabotagevagter skete uden Episoder, ligesom der heller ikke fandt nogen egentlig Arbejdsnedlæggelse Sted. I Arbejdsgiverforeningen oplyser man i Dag til Morgen, at Arbejdet er i Gang overalt, og at der ikke er noget Tegn paa Opræk til øjeblikkelige Vanskeligheder. - Der foreligger nogle Detailler fra Provinsen. Fælles for alle Indberetninger er, at man ikke mener, Arbejderne vil protestere mod den tyske Besættelse ved at nedlægge Arbejdet, hvilket altsaa heller ikke er sket. I Aalborg blev Værftet besat af ca. 100 Tyskere. Nakskov Værft blev besat af ca. 50 Tyskere, som installeredes i Maskinsnedkeriet, men det er Meningen, der skal bygges Barakker til dem paa Værftets Grund; Træet er allerede ankommet. Her blev Arbejdet ganske vist nedlagt, men vistnok kun for at Arbejderne kunde drøfte Situationen paa et Møde. Det blev vedtaget at gaa i Arbejde straks Onsdag Morgen. Fra Helsingør meddeles, at de danske Sabotagevagter blev afvæbnet, forinden Tyskerne overtog Vagten. Arbejderne paa Værftet og Eftermiddagsholdet blev meget grundigt visiteret. Patruljerne paa Gaderne er blevet forstærket og bevæbnet med Maskingeværer og Maskinpistoler, hvad man ikke tidligere har været Vidne til i Helsingør. I København er alle Burmeister & Wains Afdelinger besat, og det samme gælder Nordhavnsværftet. Paa Refshaleøen var der svagt Opræk til Arbejdsnedlæggelse, men det blev ikke til noget.

Chefredaktør Svend Aage Lund løsladt. Det viste sig, at Anholdelsen af Chefredaktør Svend Aage Lund, Berlingske Tidende, beroede paa en Misforstaaelse, hvorfor Chefredaktøren efter et kortvarigt Forhør igen blev løsladt. Aarsagen til, at man hentede Chefredaktør Lund, var, at Berlingske Tidende havde bragt et Billede, hvor man saa Shellhuset i Baggrunden, men da Billedet var godkendt af Censuren, kunde der ikke rettes nogen Bebrejdelse mod Bladets Redaktion. Tyskerne pointerede, at Afhentningen udelukkende skyldtes dette Billede.

Kvinde saaret. Tirsdag Aften bleven ukendt Kvinde ramt af et Skud i Reventlowsgade ud for Hovedbanegaarden. Hun blev baaret op paa Centralhotellet. Ingen dansk Ambulance var blevet tilkaldt.

492

SS-Mand anholdt. Københavns Vagtværn anholdt Tirsdag Formiddag en SS-Mand, Stig Lindvig, paa Hotel Rio, Lavendelstræde 15, sigtet for Tyveri af Linned og Sokker. Lindvig gik frivilligt med til Vartov, idet han afslog en anden SS-Mands Tilbud om, at hente Hjælp i Jernhanegade. Den anholdte blev senere afleveret til det tyske Politi. Naar han udleveredes til det tyske Politi, skyldes dette naturligvis udelukkende, at Manden er i tysk Tjeneste. *Vagtværnet udleverer ingen Dansk til de tyske Myndigheder.*

Arresteret. I Mandags er ifølge Meddelelse fra Hospitalsvæsenet, Forvalter G. A. Solem, Rekonvalescenthjemmene, sammen med sin Hustru blevet arresteret af det tyske Politi. De nærmere Omstændigheder kendes endnu ikke.

Sprængstoffund. Fredag Aften blev der i Gaarden til Tordenskjoldsgade 25 fundet noget Sprængstof, som afleveredes til det tyske Politi. Samme Aften foretog Gestapo en Razzia i Ejendommen, hvorunder der fandt noget Skyderi Sted. Man mener, at stud. jur. Arne Molkjær er blevet dræbt og en Kammerat saaret.

Razzia. Ved 22-Tiden Tirsdag Aften blev Vagtværnet kaldt til Dalføret 9, hvorfra det blev meddelt, at der gentagne Gange blev raabt om Hjælp. Da Vagtværnet kom til Stede, traf man tysk Politi i Gaarden, der meddelte, at de vilde tale med en Mand i Ejendommen angaaende Vaaben. Vagtværnet trak sig derpaa tilbage, og det vides ikke, hvad der iøvrigt er passeret.

Lastvognen afleveret til Vagtværnet. Tirsdag Aften kørte en Lastvogn op foran Vagtværnets St. 10, hvor Chaufføren afleverede Tændingsnøglen med Bemærkningen: "Det er fra Frihedsraadet," hvorefter han forsvandt. Vognen tilhører Oliekompagniet "Rhenania", Nørregade 15.

Røvet 6.000 Kr. En Chauffør fra "American Tobacco" blev Tirsdag Eftermiddag af 3 Revolvermænd tvunget bort fra sin Varevogn. Bilen er senere fundet i Fælledparken. Der var da stjålet ca. 6.000 Kr. fra den, men det øvrige Indhold af Cigaretter og Tobak var i Behold.

Jernbanesabotage. Paa Aarhus H skete ifølge Meddelelse fra Togkontoret i Aftes ved 22-Tiden Sprængning i en tysk Barak. Barakken blev tildels ødelagt, men uden at noget Menneske kom til Skade. Mellem *Bolderslev* og *Tinglev* skete Kl. 1,05 en Sprængning under et tysk Transporttog. Venstre Cylinder paa det tyske Lokomotiv bev [i. e. blev] ødelagt, men ingen Mennesker kom til Skade, og Toget kunde rangere over Sprængningsstedet. 2 Skinner skal udveksles, men Trafikken ventes genoptaget Kl. 9,00.

493

Døde i Tyskland. Politibetjent Helge Sigurd Nielsen fra Kolding er død i Tyskland, 29 Aar gammel. Han kom til Kolding fra Aalborg. Desuden er en anden Koldingbetjent, Poul Rupert Rosendahl Rasmussen, tidligere Aarhus, ligeledes død i Tyskland.

Brandvæsen og Vagtværn. Københavns Brandvæsen havde i det forløbne Vagtdøgn 65 Ambulanceudrykninger, men ingen i Anledning af Skudepisoder eller lignende.

Brandvæsenet og Vagtværnet i Gentofte og paa Frederiksberg har intet særligt at berette fra Natten.

Provinsen.

Arresterede. Sognepræst i Hadsten, Pastor Juhl-Rasmussen, og Formanden for Menighedsraadet i Hadsten, Gaardejer Frederik Petersen, Højskolegaarden, er Natten til Tirsdag arresteret af Gestapo.

I Esbjerg er Stationsleder Havemose paa Falck-Stationen blevet anholdt. Han er tillige Chef for det kommunale Vagtværn.

Aarhus: Entreprenør Ole Dyhr blev i Gaar Middags skudt ned, da han sammen med sin 8-aarige Søn kom gaaende ud for Sabroes Fabriker. Tre unge Mænd kørte paa Cykle op ved Siden af Entreprenøren. Den ene trak en Revolver og affyrede tre Skud mod ham, som bl. a. ramte ham i Halsen. Paa Kommunehospitalet betegner man hans Tilstand som haabløs. En Kugle er gaaet gennem Rygmarven og har lammet ham. Da den unge Mand havde affyret sin Revolver, forsøgte han sammen med sine to Kammerater at forsvinde. De kørte hver sin Vej, og blev skarpt forfulgt under kraftig Skudveksling. Jagten fortsatte gennem Sønderallé [Sønder Allé] til Amaliegade, hvor Skytten forsvandt ind i en Ejendom, hvorfra der er Gennemgang til Søndergade. Da han kom ud her, blev han standset af en tysk Vagtpost, men affyrede et Skud og undslap. - Ole Dyhr er tidligere Inspektør i National-Scala og Søn af den tidl. Indehaver af Beyers Hotel i Aalborg. Han har haft Forretningsforbindelser med Værnemagten.

- Den 20-aarige Frk. Maren Margrethe Bertram, Klostergade 70, blev i Aftes skudt ned fra et Baghold. Hun havde faaet en Kugle gennem Nakken, og den var gaaet igennem, til Kæben. Hendes Tilstand er alvorlig. Paa Hospitalet mumlede hun noget om, at nogle af hendes Bekendte havde lokket hende i Baghold og derefter skudt hende.

Aalborg: Natten til Tirsdag indtraf en Række voldsomme Eksplosioner i den lille Landsby Haverslev ved Hobro, hvor Mejeriejer Fjeldsøs Mejeri og Købmand Kjemtrups Generatorbrændefabrik blev sprængt i Luften og fuldstændig ødelagt. De Folk, der opholdt sig i Bygningerne, blev beordret ud, og kort efter lød fire Eksplosioner. I Mejeriet blev den

494

ene Gavl sprængt, og Maskineriet samt Mejeriejerens Lejlighed blev ødelagt. I Generatorfabrikken styrtede Murene sammen, og der gik Ild i Generatorbrændet. Man mener, at ca. 25 Mand deltog i Attentatet. De var maskerede, og kort før Eksplosionerne foretog de Afspærringer af Omraadet.

Grenaa: Aarhus Sten- og Gruskompagnis Stenværk paa Gjerrild Nordstrand var Natten mellem Mandag og Tirsdag udsat for en Række voldsomme Eksplosioner. Der har været anbragt en halv Snes Bomber rundt omkring i Virksomheden, der har lidt saa stor Overlast, at den maa ligge stille foreløbig. Da Dagen brød frem, saa man overalt paa Værket Spor af Ødelæggelser. Murbrokker, Tagpap og Bjælker flød overalt. Akkumulatorstationen, der er indrettet i en særskilt Bygning, var sprængt, og Bygningen væltet. Tre Lokomotiver var sprængt, og Smede- og Maskinværkstedet havde taget en Del Skade. To Gravemaskiner var ligeledes ødelagt. Det Transportbaand, der fører Stenmaterialerne til Stationen, var meget beskadiget, og en Tunnel, som Baandet passerer igennem, var sunket sammen.

Vejle: Sent Mandag Aften skete en kraftig Eksplosion paa Vejle-Vandelbanen i Svendsgade i Vejle. Ca. en Alen af Skinnelegemet sprængtes bort. Toget med Arbejdere til en stor Arbejdsplads i Vandel kunde ikke starte Tirsdag Morgen, og først ud paa Eftermiddagen var Skaden udbedret.

Torsdag den 14. December 1944.

25 syge hjem fra Neuengamme. Tirsdag Morgen afgik 3 Biler fra Aabenraa til Interneringslejren i Neuengamme, hvorfra der skal hjemføres ca. 25 syge Personer. Ligesom de øvrige hjemsendte Politifolk vil de formentlig efter overstaaet Sygdom blive interneret i Frøslev-Lejren. Paa Rejsen fra Buchenwalde til Frøslev-Lejren døde den 47-aarige frederiksbergske Politimand Woer-Christensen efter en Operation, der maatte foretages undervejs. De hjemkomne er i Frøslev-Lejren blevet undersøgt af danske Embedslæger.

Det meddeles iøvrigt nu officielt, at Gendarm Jens Albrecht Pedersen, f. 22. Maj 1913, er død i Neuengamme den 29. November af Lungetuberkulose. Endvidere kan oplyses, at Bryderen, Overbetjent Bernhard Wosylus, Aalborg, er død i Buchenwalde den 20. November, 38 Aar gammel.

Ro paa Værfterne. Ogsaa Odense Staalskibsværft er blevet besat. Besættelsesstyrken bestaar af et halvt Hundrede fransk-tyske Politioldater, som skal indkvarteres paa Værftets Omraade. Hovedkasserer Otto Wolf oplyser iøvrigt i Dag til Morgen, at der hersker Ro paa Værfterne. Efter

495

hvad der yderligere oplyses fra anden Side skal Ankomsten af det tyske Mandskab ikke have givet Anledning til Reaktion. Arbejderne bliver ikke visiterede ved Ankomsten, men det tyske Bevogtningsmandskab har dog forbeholdt sig Ret til stikprøvevis Visitation. Lastbiler og lign. vil blive undersøgt ved Ankomsten til Omraadet.

Jernbanesabotage. Ved 17,30-Tiden i Gaar Eftermiddags skete paa Strækningen Skanderborg-Stilling en Sprængning under et Værnemagtstog. Der skete dog ingen Skade, og Trafikken kunde genoptages 3 Timer senere. Paa Fredericia Station indtraf i Aftes flere Sprængninger i forskellige Spor; desuden indtraf en Eksplosion under et personførende Tog under Udkørsel fra Fredericia Station mod Pjedsted, hvilket medførte, at Toggangen blev indstillet.

Paa Aarhus H eksploderede en privat tom Tankvogn paa Havnesporet. Der skete dog ingen Skade paa Sporet. - Rydningen af Hovedlinien Roskilde-Ringsted ved Borup tilendebagtes ved 23-Tiden i Aftes. Godstrafikken blev herefter genoptaget paa begge Spor. - Paa Taulov Station fjernedes i Nat 3 ueksploderede Bomber.

Københavnske Politimænd til Frøslev. Af de paa Politigaarden internerede Politimænd er i Onsdags ført ca. 30 til Frøslev-Lejren. Blandt de overførte er et større Antal fra Statsadvokatens Afdeling for særlige Anliggender.

Arresterede. Afdøde Ingeniør Falcks 15-aarige Søn, Birger Falck, blev Onsdag Morgen, Dagen efter Faderens Begravelse, afhentet i Hjemmet af to Mænd, som menes at være fra det tyske Politi. I Gaar blev iøvrigt en anden ung Mand, Erik Hall Kolbe, Søn af Fuldmægtig E. Hall Kolbe, Ordrupvej 16, afhentet af Gestapo. Desuden er to af Telefonselskabets Ingeniører, Paul Draminsky, Fabritius Allé 8, og Poul L. Thonning, Tranegaardsvej 36, blevet arresteret, medens en tredie Ingeniør ved Telefonselskabet er forsvundet. Ogsaa Værten i Restauranten i Rosengaarden, hvor en Stikker under Navnet "Hestetyven" i sin Tid blev skudt, er arresteret sammen med sin Kone og Søn. Fra Vejle meddeles, at Lederen af Kommandocentralen, Kaptajn Geertsen, Tirsdag Aften er blevet anholdt af det tyske Politi. Og i *Helsingø* er der Natten til Onsdag paany foretaget en Række Anholdelser. Det drejer sig denne Gang om 9 Personer, deriblandt 3 Sønner af Vognmand Th. Sørensen. De mange Arrestationer sættes i Forbindelse med tysk Formodning om Vaabentransporter.

Vagerdamperen "Absalon" minesprængt. Onsdag Eftermiddag er Fyrvæsenets Vagerdamper "Absalon" minesprængt ved Mosegrunden i Kattegat, midtvejs mellem Sejro og Hjelm. Skibet, der havde 20 Mands Besætning og førtes af Kaptajn Krogsbæk, var paa Vej til Korsør. I Løbet

496

af et Kvarter gik Skibet ned, 19 Mand af Besætningen reddede sig, medens 1. Maskinmester Olsen, der var 55 Aar og hjemmehørende i København, gik ned med Skibet. De overlevende blev taget op af en tysk Ministryger, som satte Kurs mod Kalundborg. Her gik den paa Grund ved Gisseløre Fyr og kom først ind til Kalundborg sent paa Aftenen. Ved Ankomsten maatte tre Mand, Overmatros Schou, Hovmester Schack og Fyrbøder Damgaard, alle af København, indlægges paa Sygehus med alvorlige Benbrud, 4 andre var kommet, lettere til Skade, og Resten havde faaet mere eller mindre alvorlige Knubs.

Gaderazziaer. Det tyske Politi foretog i Gaar en Række Gaderazziaer, i Formiddagstimerne paa Østergade, Højbro og Amagertorv, hvor Folk blev afkrævet Legitimationskort og visiteret for Vaaben. I St. Kongensgade blev Folk beordret ud af Sporvognene for at blive undersøgt, medens Sporvognene kørte videre. Om Eftermiddagen var der Razzia paa Vesterbros Torv, og om Aftenen paa Enghavevej. Paa Rodosvej, hvor der ved 20-Tiden var en Del Skyderi, fik en Dame et Chok og maatte føres paa Hospitalet.

Dræbt og kørt bort. Ved Middagstid i Gaar blev en Mand skudt paa Hjørnet af Ndr. Frihavnsgade og Hobrogade. Han blev dræbt fra en Opel-Vogn, bemannet med civile Personer, som tog den Dræbte op og kørte bort.

Anholdt af Vagtværnet. Københavns Vagtværn anholdt i Gaar Eftermiddags en Kontorist Svend Richard Mollerup, Odensegade 28. Han blev anholdt i Ejendommen, Valkendorfs-gade 16 for Uterlighed overfor en mindreaarig Dreng. Da han havde Papirer paa sig fra Organisation Todt, blev han afleveret til det tyske Politi.

Tysk Bevogtningstjeneste. Vægtfabrikken paa Stubmøllevej blev Tirsdag Aften besat af et Hold tyske Politisoldater. Det drejer sig efter det oplyste om en Bevogtningstjeneste af tilsvarende Art, som er indført paa Skibsværfterne.

Razzia paa det forkerte Sted. Natten til Tirsdag blev der ringet paa hos Fru Karen Lund, som bebor en 8 VæreIsers Lejlighed, Gl. Kongevej 86 B. Halvdelen af Værelserne er udlejet til 4 unge Mennesker. Fruen turde imidlertid ikke lukke op, selvom der blev sagt, at det var Hjælpepolitiet, og at hun skulde aabne. Døren blev saa sprængt, og ind traadte 3 dansktalende Mænd, som alle var iklædt sort Uniform og bevæbnet med Maskinpistoler. De eftersøgte 2 Personer, som imidlertid ikke boede i Lejligheden og aldrig havde boet der. Ikke desto mindre blev der foretaget en Husundersøgelse, og imens maatte de 4 Logerende staa med Hænderne i Vejret. Da man intet fandt, forlod de 3 Mænd Lejlig-

497

heden, iøvrigt med følgende Bemærkning: "Hvis De ikke lukker op næste Gang, skal De komme til at bære Lig ned herfra."

Mange Tyverier i Gentofte. I den senere Tid er der forekommet ualmindelig mange Tyverier i Gentofte Kommune. I det sidste Døgn har Vagtværnet saaledes alene modtaget en Snes skriftlige Tyverianmeldelser. Ogsaa Røverierne flourer. I Gaar fik Vagtværnet bl. andet Meddelelse om, at en Dame var blevet frarøvet sin Haandtaske med ca. 75 Kr. Røverne var i dette Tilfælde 3 unge Mennesker, som kom cyklende med Halvmasker for Ansigtet.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 62 Ambulanceudrykninger. Vagtværnene i København og paa Frederiksberg har intet at berette fra Natten.

Provinsen.

Odense: I Morges hørtes et mægtigt Drøn over Byen. Det viste sig, at stamme fra en Eksplosion i *Odinstaarnet*. Taarnet er brækket sammen i 2. Sals Højde og styrtet ned over de omliggende Marker. Eksplosionen var saa kraftig, at Huse omkring Banegaardsterrænet rystede. Taarnet var 175 m højt og Europas næsthøjeste.

- I Ejendommen, *Nyborgvej 93*, som ejes af Slagter Petersen, er af det tyske Politi fundet et større Vaabenlager. For et Aarstid siden udlejede Slagter Petersen et Par Kælderrum til en ung Mand, som sagde, han skulde bruge dem til Møbelopbevaring. En Undersøgelse, som det tyske Politi foretog sammen med nogle danske Nazister, viste, at der var store Mængder Vaaben og Ammunition i Kælderen. Ingen kender den unge Mand, som har lejet Kælderen.

Randers: Aktionen mod Randers Diskonto- og Laanebank har haft en meget alvorlig Karakter. Banken var aaben Onsdag, men tyske Vagter var opretholdt, og den grundige Undersøgelse af alle Bankens Lokalteter og Rum fortsættes. Det er nu en Kendsgerning, at der er arresteret tre af Bankens Personale, Fuldmægtig Falking og Bankassistenterne Rabbe og Hagerup-Petersen. Det vides, at en af disse mistænkes for Sabotage og en for Opbevaring af Vaaben: Et Forlydende siger, at der er fundet Vaaben i Banken, men kun i forholdsvis ringe Mængde, saaledes at man ikke forventer Repressalier mod Banken eller Bankbygningen. Det kan oplyses, at Bankfuldmægtig Pein er død i Forbindelse med Aktionen. Han blev syg i sit Hjem, da han Tirsdag Aften fik Meddelelse om, at han eftersøgte af tysk Politi. Han led af et Hjerteonde og døde en Time senere.

Alarmlstanden i Aftes. Der blev i Aftes varslet Alarmltilstand over Jylland, Nordsjælland og København, hvilket skyldtes Overflyvning af "svage Kampfformationer".

498

Fredag den 15. December 1944.

89 Mennesker ført fra Vestre Fængsel til Tyskland. I Gaar blev 89 danske Statsborgere ført fra Vestre Fængsel til Tyskland, deraf 11 Kvinder. Transporten foregik i 4 Politibiler, som ledsagedes af en lille Vogn til Gedser, hvorfra Fangerne ved Middagstid afrejste med Færgen.

Død i tyske Interneringslejre. I Tiden fra den 19. til den 29. November er følgende danske Politimænd afgaaet ved Døden i *Buchenwalde*:

Johannes Abel, f. 22. August 1895 (Overbetjent i Københavns Politi).

Hans Andersen, f. 23. September 1892 (do.).

Oluf Emborg, f. 15. November 1902 (Politifuldmægling paa Frederiksberg).

Aage Eskesen, f. 13. Marts 1897 (Overbetjent i Københavns Politi).

Mogens Andreas Frost, f. 9. November 1901 (Politikommisær i Odense).

Johannes Hansen, f. 13. Januar 1922.

Valdemar Henriksen, f. 5. Maj 1895 (Overbetjent i Københavns Politi).

Viggo Høier, f. 14. September 1897 (do.).

Heinrich Hormann, f. 27. November 1918.

Leo Jochumsen, f. 27. Maj 1914.

Hardi Jørgensen, f. 22. April 1905 (Københavns Politi).

Christian Mortensen, f. 27. Maj 1892 (Overbetjent paa Frederiksberg).

Svend Schaldemose Nielsen, f. 16. Maj 1900 (cst. Politimester i Odense).

Leo Kristian Theissen, f. 15. Maj 1916.

Ernst Therslund, f. 15. April 1894 (Overbetjent i Københavns Politi).

I *Neuengamme* er Alfred Nielsen, f. 4 September 1894, og Klaus Rønholdt, f. 10. April 1923, ligeledes døde.

Gestapo lukket Mønstringskontoret. I Morges fandtes det tyske Segl paa Døren til Mønstringskontoret paa Hjørnet af Borgergade-Dr. Tværgade. Det vides, at Mønstringsbestyrer Kastrup Olsens Hustru er blevet anholdt i Hjemmet, Overgaden o/ Vandet 106. Derimod vides der i dette Øjeblik intet nærmere om Mønstringsbestyrer Kastrup Olsens Skæbne, ligesom man heller intet ved om, hvorfor Kontoret er blevet lukket. Hr. Kastrup Olsen er Suppleant paa den konservative Liste til Borgerrepræsentationen og skulde rykke ind i Rigsdagen ved Nybesættelsen i Anledning af Redaktør Steins Død.

Tysk Soldat skudt. I Gaar blev en tysk Soldat skudt ud for Vognmandsmarken 39. Værnemagtens Ambulance kørte ham til Militærkvarteret i Vognmandsmarkens Skole, men det menes, han var død ved Ankomsten hertil. Gadens Beboere holdt sig saavidt muligt inden Døre hele Dagen i Gaar.

Løsladelser. Den 15-aarige Birger Falck, Søn af afdøde Motorsagkyndig, Ingeniør Erik Falck, er paany blevet løsladt. Desuden er følgende

499

Politifolk løsladt: Politikommissær Lange, Kriminalassistent Ekhardt, Overbetjent Flindt Larsen og Politibetjent von Bruun.

Lærling saaret. I Smallegade ud for Ejendommen Nr. 42 indtraf i Gaar en Episode, hvorunder en Lærling fra den Kgl. Porcelænsfabrik Aage Hermann Valentiner Schmidt, Rødegrund 40, 5. Sal, blev saaret. En revolverbevæbnet Mand affyrede 3 Skud efter en flygtende ung Mand, men ramte i Stedet for Lærlingen, som segnede om paa Fortovet. Revolvermanden og den forfulgte forsvandt hver i sin Retning. Den saarede Lærling, der blev bragt til Frederiksberg Hospital, havde lidt et stort Blodtab, da et Projektil havde punkteret en af de store Aarer i Laaret.

Drabet paa Engelsvej. Den i Dagspressen omtalte Fru Petersen, der er fundet dræbt i en Vaskekælder paa Engelsvej, menes at have haft Forbindelse med det tyske Politi. Hun opgives at være Datter af Slagtermester Corneliussen, Torvegade, der for nogen Tid siden blev skudt, og ogsaa hendes Moder menes at være omkommet ved et Attentat.

Sabotagebrand. Torsdag Aften opstod der Sabotagebrand paa Svanemøllevej 66, hvor Træbygningsfirmaet Nicolaysen & Nielsen har Kontorer og Tegnestuer. Der var anbragt 7 Baal. Paa Trappen var der saaledes tændt Baal i Firmaets Papirer, men Ilden blev opdaget saa hurtigt, at der ikke skete nogen nævneværdig Skade. Firmaet beskæftiger ca. 1000 Mand og har store Arbejder for tysk Regning, For nogen Tid siden blev Hr. Nicolaysens Bil iøvrigt sprængt i Luften uden for Paladshotellet.

Jernbanevogne med Halm brændt. Paa Frederiksberg Godsbanegaard brændte i Dag 4 Vogne med Halm..

Smugkroværten paa Taget. Københavns Vagtværn blev lidt over Midnat kaldt til Ejendommen, Baggesensgade 28 A. Meldingen lød paa, at 7 revolverbevæbnede Personer havde besat Ejendommen. Det viste sig, at Døren til 2. Sal, hvor en Smugkrovært ved Navn Elvin Andersen boede, var sprængt. Lejligheden var tom og bar Spor af, at Kamp havde fundet Sted. Et Øjeblik senere kom Værten til Stede og forklarede, at han sammen med en Dame havde maattet flygte op paa Taget, hvor de havde skjult sig. Selv mente han, at Grunden til Episoden var, at han et Par Dage i Forvejen havde anmeldt to Mænd til det tyske Politi.

Husundersøgelse. Gentoftte Vagtværn blev i Nat rekvireret til Mantziusvej 1, der bebos af Fuldmægtig Preben Leschly. Da Vagtværnets Folk kom til Stede, blev de mødt af en halv Snes Mænd, hvoraf 5-6 var revolverbevæbnede. De legitimerede sig alle som tilhørende det tyske

500

Politi. I det samme blev en stor Kuffert baaret ned til en af de holdende Vogne.

Brandvæsen og Vagtværn. Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 59 Ambulanceudrykninger. Gentoftte Brandvæsen, Frederiksberg Vagtværn og Togkontoret har intet at berette.

Arresterede. Formanden for Sogneraadsforeningen for Sydsjælland, Sogneraadsformand og Sognefoged Gert Jørgensen, er i Gaar Morges blevet anholdt og ført til København. Meddelelsen herom er indgaaet fra *Næstved*. - Fra *Helsing* meddeles, at de Personer, som den 28. November blev arresteret i Helsing-Valby Kommune, var: Kontorist Erik Willi Larsen (f. 1917), Landpostbud Svend Orla Rasmussen (f. 1921), Vognmand og Zoneleder Jens Laurits Christian Olsen (f. 1894), Kommunebogholder Henry Ejnar Nielsen (f. 1922), Malermester Kamp Alfred Larsen (f. 1897), Slagtersvend Ernst Ingemann Olsen (f. 1907), Elektriker Aage Nielsen (f. 1914), Tømrersvend Villy Nielsen (f. 1918), Chauffør Jens Jørgensen (f. 1901), og Blikkenslagermester Niels Jørgen Einer Mortensen (f. 1899).

Fra *Aarhus* indberettes, at Arbejdsmand Jens Chr. Andersen, Gudumholm, er arresteret af Gestapo. Arrestationen siges at staa i Forbindelse med Tyskernes Aktion i Nordjylland for at finde Vaaben, der formenes nedkastet fra Flyvemaskiner. Formentlig i samme Forbindelse har Tyskerne arresteret Cyklehandler Chr. M. Pedersen, Romdrup, samt Skovfoged R. A. H. Ortmann, Smedemester Aage Chr. Mortensen og Forvalter Oluf Grandjean,

alle af Klarup. - Iøvrigt har Røde Kors meddelt, at det skal dreje sig om Arrestationer af ialt 18 Personer, mistænkt for at have Forbindelse med de Vaaben, der formenes nedkastet over nordjyske Egne.

Jernbanesabotage. Torsdag Aften indtraf en Eksplosion i en Godsvogn paa Aarhus H, læsset med en Betonblandemaskine. Maskinen blev ødelagt, medens Vognen og Sporet ikke tog nogen Skade. Videre meldes om en Sprængning paa Taulov Station, og desuden har Trafikken været indstillet paa Strækningen Holmstrup-Odense paa Grund af formodet Sabotage.

Provinsen.

Aarhus: Entreprenør Ole Dyhr, som forleden blev saaret ved et Attentat, er død paa Kommunehospitalet.

- I Aftes trængte 5 revolverbevæbnede Mænd ind paa Bosch-Depotet i Fjordsgade 12, hvis Indehaver er Civilingeniør P. Warming. Arbejderne blev drevet ud, og kort efter eksploderede en Bombe i det elektriskmekaniske Værksted, hvor der ogsaa findes en Diesel-Prøvestation. Hele Ejendommen blev raseret, men ingen Mennesker kom til Skade.

501

Silkeborg: I Gaar Morges skete en Eksplosion paa Hovedgaden i Kellerup. Vinduerne i en Del Butikker og Privatlejligheder blev knust.

Haderslev: I Onsdags foretog det tyske Politi en Razzia mod Andreas Erichsens Manufakturforretning, hvor man ønskede at anholde den 18-aarige Kommiss Erik Schlosser. Den unge Mand løb op paa 1. Sal og sprang fra et Halvtag ned i Gaarden. En af Politimændene løb om i Gaarden og beskød den flygtende, som saaredes med to Skud. Han blev herefter baaret ind i Bilen, som saa kørte bort, formentlig til Kolding. Den unge Mands ældre Broder befinder sig i en Lejr i Tyskland.

Holbæk: Det er indberettet, at Parcellist Chr. Rasmussen, Ellinge Kohave, der formodes at være i tysk Tjeneste, i Lørdags blev skudt i Maven, hvorved Tarmen perforeredes. Den saarede skal have to Sønner ved Østfronten, og hans Hustru har i den senere Tid samlet ind til den tyske Vinterhjælp.

Slagelse: De 7 revolverbevæbnede Røvere, som i Gaar Formiddags stjal 30.000 Kr. fra Landmandsbankens Afdeling i Tølløse, kørte bort i en rødbrun Vogn med graa Kaleche, K. 27292.

Hillerød: Man frygter, at der er opstaaet Vanskeligheder ved Driften af Ejendommen "Strødam". Overgartner Brøndsel og hans to Medhjælpere, Gartnerne Ladefoged og Thoning Andersen skal være arresteret af Gestapo. Desuden savnes 7 af Gaardens Elever, og hverken Godsejer Jarl eller hans Hustru er hjemme.

Lørdag den 16. December 1944.

Man har nu faaet konstateret, at det tyske Politi Torsdag Eftermiddag indfandt sig i *Mønstrings- og Forhøringskontoret*, Dr. Tværgade 30. Man regner med, at Personalet er blevet arresteret sammen med Kontorets Leder, Mønstringsbestyrer Kastrup Olsen. Lukningen af Kontoret vil medføre en Del praktiske Vanskeligheder. - Som meddelt blev Fru Kastrup Olsen anholdt Fredag Morgen. Hverken hun eller hendes Mand havde boet hjemme, og Fruen kom for at tilse Lejligheden. Da hun kom hjem, var der Husundersøgelse i Gang og Vagt uden for Døren. Fru Kastrup Olsen ringede derfor paa hos Genboen og kom ind her, men blev saa lidt senere afhentet. Da hun og hendes Mand ikke boede samme Sted uden for Hjemmet, har hun ikke vidst noget om, hvad der var foregaaet inde paa Kontoret.

Supplerende Oplysninger om de Dræbte. Fra Retsmedicinsk Institut foreligger nogle supplerende Oplysninger til Udenrigsministeriet om de Dræbte i Tiden fra den 29. November til den 12. December. - Under en Episode i Istedgade den 17. November blev Arbejdsmand Robert An-

502

dreasen, Absalonsgade 38, ramt i Ryggen af en Kugle. Han døde den 28. November paa Kommunehospital. Den i Dagspressen omtalte Tjener Harry Edvin Nielsen, som blev fundet i Frihavnens 10-Meter Bassin den 6. December, var blevet arresteret af Tyskerne under en Razzia den 28. Oktober i Kafé "Røde Maske" paa Fælledvej. Han menes at være død den 28. Oktober. Manden, som blev fundet dræbt den 9. December uden for Fotoforretningen, Nørrebrogade 70, er identificeret som Fotograf Henry Juul Juulsdorf, Finsensvej 10 C. Endelig er den unge Mand, som blev fundet dræbt paa Prags Boulevard for nogle Dage siden, identificeret som Lagerekspedient Jacob Hieronimus Schack Grauber, født 1921.

Bagermester dræbt i Morges. Tidlig i Morges blev Bagermester Kristian Larsen dræbt ved Skud ud for sin Gadedør, Hvidovregade 7. De dræbende Skud blev affyret af en ukendt Mand, som forsvandt. Liget er ført til Retsmedicinsk Institut.

Husundersøgelsen hos Fuldmægtig Leschly. Om Husundersøgelsen hos Fuldmægtig Leschly i Villaen, Mantziusvej 1, kan yderligere oplyses, at Hovedøren blev sprængt, da der ikke blev lukket hurtigt nok op. Fuldmægtigen var ikke hjemme, og de tyske Politifolk nøjedes med at foretage en ret overfladisk Undersøgelse og holdt ikke Forhør eller foretog Anholdelser. Der er heller intet fjernet fra Villaen, saa den Kuffert, man har set en af Politifolkene forlade Villaen med, har saaledes været medbragt.

Løsladt fra Politigaarden. Uden nærmere Motivering blev Politikommissær Lange, Overbetjentene Spliid, Gørslev og Rostoff Andersen samt Kriminalassistent Reuter i Gaar løsladt fra Politigaarden.

Jernbanesabotage. Paa Strækningen Vejle-Daugaard skete i Aftes Sprængninger i begge Spor, saa en Del Skinner maa udveksles. I Morges kunde Kørslen dog genoptages paa det højre Spor. I Aftes forekom ligeledes en Sprængning i et Sporskifte paa Løsning Station. Paa Strækningen Hovslund-Rødebro skete i Nat en Eksplosion under et Tog, hvorved 4 Mandskabsvogne, to Fællesklassevogne samt 2 lukkede Godsvogne væltede. En Fællesklassevogn kørte op i en Fiskevogn. Lokomotivpersonalet og en tysk Soldat paadrog sig nogle lettere Snitsaar. Fra Padborg og Fredericia afsendtes Hjælpetog til Ulykkesstedet, hvortil ogsaa ankom en Kørekran. Rejsende og Gods maa udveksles paa Stedet, og Strækningen bliver næppe farbar før hen under Aften.

Brandvæsen og Vagtværn. Brandvæsenet og Vagtværnet i København, paa Frederiksberg og i Gentofte har intet at meddele fra Natten. Københavns Brandvæsen har haft 64 Ambulanceudrykninger i det forløbne Døgn og 17 Brandudrykninger, dog alle til Smaabrænde.

503

Skyderi i den indre By. Sent i Gaar Eftermiddags forekom noget Skyderi i den indre By, i Raadhuskvarteret. Der var ogsaa nogle Ambulanceudrykninger, men det var ikke danske Ambulancer, der blev anvendt, saa man har ikke ad denne Vej kunnet faa konstateret Karakteren af de udspillede Episoder.

Provinsen.

Aarhus: Den i Dagbladene omtalte stud. jur. Johs. Jørgensen, der blev dræbt, da han forlod Eksamen, siges at have haft Forbindelse med det tyske Politi. Hans Broder deltager som Frivillig paa tysk Side.

Aalborg: Fredag Morgen eksploderede en mindre Bombe under en Lastbil med danske Arbejdere. Bomben var anbragt under Bilens ene Baghjul. Arbejdsmand Lars Jensen, Absalonsgade, fik nogle lettere Kvæstelser.

Haderslev: Den i Gaar omtalte Erik Schlosser er død paa Feltlazarettet i Vojens. Haderslev flagede i den Anledning paa halv Stang i Gaar, og Episoden har yderligere skærpet Situationen i Byen. Den afdøde unge Ekspedient menes ikke at have begaaet noget illegalt, men blot at have forsøgt paa at flygte af Frygt for at komme til at lide samme Skæbne som Broderen, der blev anholdt for over et Aar siden, og som nu befinder sig i tysk Koncentrationslejr.

Aabenraa: Automobilhandler Kock er død i Tyskland, 56 Aar gammel. Han efterlader sig flere Børn.

Odense: Da det tyske Skib, Damperen "Lindenau" i Gaar Formiddags sejlede ud gennem Odense Kanal med en Ladning Flæsk, blev der inde fra Land affyret nogle Skud mod det, og medens Besætningen var optaget af Skyderiet, løb Skibet paa en Mine, som muligvis er udlagt af Sabotører. Det lykkedes dog at faa Skibet sat paa Grund, men det kunde ikke fortsætte.

Kerteminde: Natten til i Gaar blev der foretaget Sabotage mod Fiskebiler og Fiskerbaade i Havnen. 4 Kvaser, tilhørende Fiskeeksportør Rasmus Jørgensen, blev sprængt i Luften, efter at Besætningerne i Forvejen var purret ud. Kvaserne var paa 20-60 Tons. Endvidere ødelagdes 2 Fiskebiler, ligeledes tilhørende Eksportør Rasmus Jørgensen, samt en tredje Fiskebil, hvis Ejer var Fiskeeksportør Johannes Abbenæs. Den anrettede Skade anslaaes til 3-400.000 Kr.

Helsingør: Tidligt Fredag Morgen blev Helsingør Brandvæsen kaldt til Kronborg, hvor det brændte i Hestestalden ved Kornetskolen. Ganske vist var der ingen Ild at se, men en kvælende Røg slog Mandskabet i Møde. Hestene var ført ud, før Brandvæsenet kom til Stede. Det blæste

504

kraftigt, men til alt Held var Vinden østlig og bar bort fra Slottet. I Løbet af et Par Timer var Ilden slukket, og Bygningen, der er forholdsvis ny og forsynet med Betonloft, led derfor ikke større Skade. Branden i Stalden, der benyttedes af Tyskerne, skyldes en Kakkelovn.

Mandag den 18. December 1944.

Enken efter den for et Par Maaneder siden dræbte tyske Politimand *Sustmann-Ment* blev i Lørdags fundet skudt paa Hjørnet af Stefansgade og Husumgade. Der er ingen Vidner, og de øvrige Omstændigheder kendes heller ikke.

Søndag Aften ved 23-Tiden blev den 20-aarige Blikkenslager *Jens Emil Bech Olsen*, Strandvej 262 A, skudt uden for Charlottenlund Palmehave. Det var nogle unge Mennesker, der affyrede Skudet, og i deres Selskab var en ung Artist, Lillian Erna Rostoch, som blev fanget og senere overgivet til Vagtværnet, medens de øvrige flygtede. Blikkenslager Olsen er senere død paa Amtssygehuset. Det menes ikke at være noget politisk Motiv, der ligger til Grund for Mordet.

Død i Tyskland. Forlagsboghandler Elkan Frederik Willam Bierberg er afgaaet ved Døden den 3. December.

Episode paa Hovedbanegaarden. Søndag ved 23,30-Tiden opstod Uro paa Hovedbanegaarden ved Nedgangen til S-Toget. En Schalburg-Mand var kommet i Skænderi med Publikum, som han truede med Revolver. Vagtværnet og nogle Jernbanefolk greb ind og trak bort med Manden, som ellers sandsynligvis vilde være blevet slaaget fordærvet af den ophidsede Menneskemængde. Schalburgmanden blev overgivet til det tyske Politi, som lod ham gaa efter at have frataget ham Revolverpatronerne.

Sabotage. Søndag Kl. 22,15 skete tre kraftige Eksplosioner i Svejse-Elektrode-Fabriken "Esab", Trekronegade 92. Eksplosionerne kunde høres over hele Byen. Ved Sprængningen blev Tørreanlægene og Presserne fuldstændig ødelagt. Virksomheden havde Arbejde for tysk Regning.

Hentet Planer og Tegninger paa Kastrup Kommunekontor. To revolverbevæbnede Mænd tiltvang sig i Lørdags udleveret Planer og Tegninger over forskellige Fabriksanlæg i og ved Kastrup By. Planerne laa paa Kommuneingeniørens og Bygningsinspektørens Kontorer i Kommunens Administrationsbygning. Forinden de to Mænd tog afsted i en Bil, de havde haft holdende i Nærheden, sagde de til Kommuneingeniøren, at Planerne vilde blive leveret tilbage i Løbet af 5 Dage.

Tilbage fra Neuengamme. I Gaar: kom 5 Gendarmere og 3 civile internerede tilbage til Danmark fra Neuengamme. Gendarmene var:

505

Svend Erik Dons, f. 21. April 1918 i Aarhus,

Ove Bengt Hansen, f. 3. August 1917 i København,

Erich Siegfried von Haven-Theilade, f. 25. Maj 1917 i Haslev.

Bror Niels Jørgen Nielsen, f. 17. Januar 1918 i Gentofte,

Kristen Nielsen, f. 14. Marts 1894 i Langeskov.

De civile var:

Axel Rambøll Jørgensen, f. 23. Oktober 1882,

Eigil Bahnzon Jensen, f. 2. September 1914,

Carl Erik Glud, f. 17. Juni 1920 i København.

Alarmlstanden Lørdag Nat. Natten til Lørdag blev der blæst Alarmlilstand eller Flyvervarsel over store Dele af Landet. Saavidt man kan skønne er der foretaget Mineudlægninger i Kattegat og Øresund. Søfartskontoret oplyser, at forskellige Sejløb er spærret.

LB-Vagt holdt op. LB-Brandvagten i Ejendommen Peter Vedelsgade paa Amager blev Fredag Aften holdt op. Der blev taget nogle Uniformer, Tæpper og Lygter samt LB-ernes Tjenestebeviser.

Ekspllosion i Kingosgade 17. Søndag Aften skete der Ekspllosion i en Skrædderforretning og en Barbersalon i Ejendommen, Kingosgade 17. Forretningerne blev raseret, og der knustes nogle Ruder i Kvarteret, men iøvrigt var Skaden relativt ringe.

Jernbanesabotage. Togkontoret oplyser, at Strækningen Hovslund-Rødebro, hvor der Natten til Lørdag eksploderede en Bombe under et tysk Militærtog, atter blev gjort farbar Lørdag Aften.

Natten til Søndag skete der Sprængning under et Godstog paa Strækningen Lunderskov-Vamdrup. Tenderen blev afsporet med et Hjulsæt, de forreste 8 Vogne væltede, og de efterfølgende 8 afsporede. Der blev afsendt Hjælpetog fra Fredericia og Flensborg, ligesom en Kørekran blev rekvireret Søndag Eftermiddag. Rejsende og Gods maatte udveksles paa Stedet, men Søndag ved 21-Tiden var Strækningen atter farbar.

Mellem Varde og Sig eksploderede Søndag Morgen en Bombe paa Banelinien, og i Nærheden blev fundet en ueksploderet Bombe.

Fra Fredericia meddeles, at der for nogle Aftener siden eksploderede 4-5 Bomber ved Banegaarden. Bomberne sprang skiftevis langt ude og paa den anden Side af Remisen og inde i Nærheden af Banegaarden. Der er ikke modtaget tilsvarende Meddelelse fra Togkontoret. Det meddeles videre, at Ekstraarbejderne ved en Deputation hos den fungerende Forstander har søgt at faa ændret Arbejdsforholdene, idet der for Tiden skydes meget paa Banegaardens Omraade, og Arbejderne er bange for at blive beskudt, saasnart de under Arbejdet kommer udenfor Projektørernes Omraade.

506

Provinsen.

Aalborg: Fredag Aften trængte to berusede Soldater ind paa Amtssygehuset. De knuste en Del Ruder, skød omkring sig og forsøgte desuden at bortføre en Sygeplejeelev. Byvagten, som i Mellemtiden var tilkaldt, rekvirerede Feltgendarmet, men inden dette kom til Stede, var Soldaterne forsvundet.

- Sent Fredag Aften kom 3 sværtbevæbnede Mænd, forsynet med Halvmasker, ind paa Biebergs Baadebyggeri. De gennemsøgte en Del Papirer paa Baadebyggeriets Kontor, men forsvandt uden at tage noget med sig.

Aarhus: Politibetjent Poul R. Rasmussen, Silkeborgvej, er, ifølge Meddelelse til Familien, død i Tyskland, 26 Aar gammel.

Silkeborg: Lørdag Morgen forsøgte nogle revolverbevæbnede Mænd at forcere Adgangen til Koopmanns Svineslagteri. De blev beskydt af tyske Vagtposter, men aabnede ogsaa selv Ild, før de forsvandt. En tysk Vagtpost blev saaret i Skulderen.

Aabenraa: Overmontør Jens Nørregaard har faaet Meddelelse om, at hans 22-aarige Søn Egon Nørregaard, er blevet dræbt under Flugtforsøg fra Kolding Arrest.

Odense: Det tyske Politi rømmede i Lørdags den gamle Politistation paa Odense Raadhus. Samtidig medtog Tyskerne en stor Mængde Papirer, som var opbevaret her fra Tiden før 19. September.

Tirsdag den 19. December 1944.

Ø.K.s Ejendom sprængt i Luften. I Morges Kl. 6,55 er Det Østasiatiske Kompagnis Hovedbygning, Holbergsgade 2, blevet sprængt i Luften. Straks efter opstod Brand i Ruinerne, og alt, hvad der kunde brænde, blev ødelagt af Ilden, deriblandt ogsaa Kompagniets livsvigtige Arkiv. Forud for Sprængningen er der gaaet følgende Episoder, som et Udrykningshold fra Københavns Vagtværn har været Vidne til: - Kl. 6,19 blev Vagtværnets Station i Hinegade kaldt til Holmens Kanal Nr. 9 (Livsforsikringsselskabet "Hafnia"s Ejendom). Meldingen lød paa, at Ejendommens Vagt var blevet holdt op. Vagtmændene delte sig ved Ankomsten til Bygningen i to Hold, som hver ad sine Veje naaede frem til Porten i Tordenskjoldsgade, hvor de blev holdt op af to Mænd med Halvmasker og Maskinpistoler. Til Stede var desuden "Hafnia"s Vagt, der ligeledes var blevet holdt op. Sammen blev de ført over i en Port i Ø. K.s Ejendom og stillet op med Ansigtet mod Muren. Her var desuden Rengøringskoner og Kompagniets private Vagtmandskab. De blev holdt op af 5-6 Mænd med Halvmasker og Maskinpistoler, som alle var civile, men talte gebrokkent Dansk. En af Vagtværnets Folk kan desuden oplyse, at han har hørt

507

et Replikskifte paa Tysk. Den kraftigste og største af Vagtværnets Mænd blev kommanderet til at bære to Kufferter, fyldt med Bomber, fra Porten op paa 2. Sal, hvor de blev anbragt i to forskellige Kontorer. Naar Byvagten kunde afgøre, at Indholdet var Bomber, skyldes det, at han saa Lunterne stikke frem. Han blev, efter at Kufferterne var anbragt, atter ført ned i Porten og anbragt med Ansigtet mod Muren. I Mellemtiden fik Rengøringskonerne og Kompagniets Portnere Lov til at bringe nogle personlige Ejendele ned, men det var ogsaa alt, hvad der blev taget med bort fra den kostbare Bygning. Efter Øjenvidnernes Skøn opholdt der sig 25-30 civile maskerede Personer i Bygningen, og de var ligeledes udstyret med Maskinpistoler, men hvad de foretog sig, havde man ikke Mulighed for at iagttage. Der gik endnu et Kvarter, efter at Kufferterne var bragt op paa 2. Sal, før der skete noget, men saa fik de fangne i Porten Besked om, at de skulde skynde sig ned til Nyhavn og blive der. Undervejs maatte de ikke vende sig om, og hvis det skete, vilde de blive skudt, da de dækkedes af Folk med Maskinpistoler. Vagtmesteren fra Byværnet kunde dog som den eneste blive tilbage for at advare eventuelle forbipasserende, ligesom han ogsaa fik Lejlighed til at advare Folk i en nærliggende Butik. Selv havde Sprængningsholdet foretaget en Afspærring nede ved Nyhavn, saa Folk ikke kunde komme op forbi Ø.K. ad denne Vej. Et Øjeblik efter, at Folkene fra Porten var kommet i Sikkerhed nede ved Nyhavn, kom Eksplosionen, et drønende Brag, som tydede paa, at Bomberne var indstillet til at sprænge samtidig. Ved Eksplosionen, som fik store Dele af den solide Bygning til at styrte sammen, sprængtes samtidig en Mængde store Ruder i Nabobygningerne "Hafnia", Hotel "Kongen af Danmark", Nationalbanken og Landmandsbanken, desuden blev nogle Mennesker lettere saaret af Glassplinter. Man mener, der har været udlagt to Hold Bomber.

Straks efter Eksplosionen udbrød der heftig Ild i Ruinerne. Brandvæsenet, som blev tilkaldt, kunde ikke redde Værdierne fra at gaa op i Luer. Varmeudviklingen var saa kraftig, at der en Overgang opstod Ild i Genbobygningen, Hotel "Kongen af Danmark", men det lykkedes Brandvæsenet at slukke Antændelsen og

forebygge nye. Sprængningsholdets Folk forlod Stedet enkeltvis eller i Smaagrupper og forsvandt i forskellige Retninger endnu før Eksplosionen fandt Sted. Der menes ikke at være dræbt nogen ved Eksplosionen, hvis Motiver man i dette Øjeblik intet ved om. Skaden løber op i adskillige Millioner Kroner, men kan forøvrigt slet ikke gøres op i Penge, da det er nationale Værdier, der er blevet ødelagt ved de maskerede Herrers Gerninger.

Luftalarmen i Aftes. I Aftes blev der blæst Luftalarm i store Dele af Landet. Der meldes om Indflyvninger over Jylland fra Nordvest. De fremmede Maskiner forlod dansk Omraade langs Øresundskysten fra

508

Helsingør til Amager. Under den anden Luftalarm fløj Maskiner - formentlig de samme - tilbage i modsat Retning. Der foreligger ingen Meddelelser om Bombenedkastninger eller Mineudlægning paa dansk Omraade.

Sabotage. I Gaar Formiddags blev der forøvet Sabotage mod et Maskinværksted, Hollænderdybet 3-5. Værkstedet blev delvis ødelagt, og der knustes nogle Ruder i Kvarteret. Den 79-aarige Enkefru Kjær, Sundparken 11, 1. Sal, som netop passerede paa Vej til de Gamles Julefest i Hollænderbyen, fik et Chok ved Lyden af Eksplosionen. Fru Kjær var død ved Ankomsten til Sundby Hospital.

Mandag Aften blev Forretningen *Fiskehuset "Lækkerbisen"*, *Vesterbrogade 165*, bombesprængt. Man mener, Eksplosionen er foranstaltet af Sabotører.

Tysk Soldat dræbt. I Gaar ved 16-Tiden blev en tysk Soldat dræbt paa Strandvejen ud for Zionskirken. Han forsøgte at afvæbne to Sabotører, men efter at den ene var afvæbnet, skød den anden Soldaten ned, hvorefter de begge flygtede.

Mange Røverier. Der har i de sidste Dage været usædvanlig mange Røverier over hele Byen. Et af de største fra i Gaar var et "hold-up" i "Kvindeligt Arbejderforbund", Nørre Allé 17 A, hvor to revolverbevæbnede Mænd hentede 10.000 Kr. (Københavns Afdeling 6).

"Laant" en Ambulance. Mandag Aften blev en Ambulance fra Adelgade kaldt til Palægade 6. Da Ambulancen kom hertil, blev den af 2 revolverbevæbnede Mænd tvunget til at køre til Aldersrogade. Her blev en tredie Mand taget op, og samtidig blev Mandskabet tvunget ud af Bilen, medens de tre Mænd kørte videre med den. Vognen er senere fundet uskadt paa Lyngbyvej.

Razzia i Peder Skrams Gade. I Gaar foretog det tyske Politi Undersøgelser hos et Firma i Peder Skramsgade 17, 2. Sal. Det menes, at der er foretaget nogle Anholdelser i samme Forbindelse. En Dame, der bebor Lejligheden ved Siden af Firmaet, blev taget med. Kl. ca. 18,30 indfandt det tyske Politi sig paany. Ved dette Besøg antraf de tyske Politifolk Journalist Willy Andersen, Ritzaus Bureau, der bebor et Værelse, udlejet af det paagældende Firma. Ogsaa han blev anholdt. De nærmere Omstændigheder kendes ikke.

Færgetrafikken. Togkontoret meddeler i Dag til Morgen, at Færgetrafikken Helsingør-Helsingborg og København-Malmø foreløbig er indstillet.

509

Provinsen.

Horsens: Godset Palsgaard i Bjerre Herred er Søndag blevet beslaglagt af Tyskerne, der foreløbig har taget selve Slottet, den store Gildeshal samt Elektricitetsværket i Besiddelse. Godset ejes af Godsejerinde Fru Schou, der er gift med Overretssagfører Falbe-Hansen, København. Paa Godset findes en af Fru Schous Svigersøn, Ingeniør E. O. Andersen, drevet Virksomhed, der er overflyttet fra Hamburg.

Grenaa: Ved 4 Sabotageeksplosioner er nogle Maskiner, tilhørende Entreprenør C. Carlsen, Randers, blevet ødelagt i Grenaa Havn. Ved samme Lejlighed blev Grenaa-Hundested Færgefart's Kontorbygning ogsaa ødelagt. Bygningen blev benyttet af Entreprenør Carlsen.

Haderslev: Kriminalassistent J. E. N. Lindholm, Toftlund, er blevet anholdt af Gestapo. Lindholm har været bortrejst fra Byen et Par Dage efter Ophævelsen af Politiet. Han opgives i alt Fald tidligere at have været Nationalsocialist.

- En ung Dekorator i "Magasin du Nord", John Christensen, er blevet anholdt paa Gaden af en civilklædt Dansker i tysk Tjeneste. Der blev sat en Revolver i Siden paa ham. John Christensen er hjemmehørende i Svendborg, men har i nogen Tid haft Beskæftigelse i Haderslev.

Faaborg: Natten til Mandag skete der Eksplosioner i to store Støbejernspramme, der var trukket op paa Beddingen. Ved Sprængningen anrettedes ogsaa Skade paa et Par Fiskekuttere. Prammene skulde nu pr. Bane have været transporteret bort.

Næstved: "Dansk Skovindustri Krydsfinerfabrik" har for 4. Gang været ude for Sabotage, og Skaden opgives denne Gang at være større end tidligere.

Helsingør: En Portør fra Jernbanestationen er paa Vej til Girokontoret af to Revolvermænd frarøvet ca. 10.000 Kr.

Onsdag den 20. December 1944.

Som omtalt i Morgenbladene er en Mand i Gaar blevet dræbt ud for Bernstorffsvej 162. Der foreligger herom følgende supplerende Oplysninger fra Gentofte Vagtværn: I en Garage ved Ejendommen paa Bernstorffsvej blev to Mænd, som vistnok var i Færd med at fjerne en Bil, overrasket af to andre, som menes at have tilhørt det tyske Politi. Da Vagtværnet senere kom til Stede - tilkaldt af en Nabo - laa den ene af de to førstnævnte saaret paa Jorden, medens den anden blev holdt op af de to sidstankomne. Lidt senere kom det tyske Politi med to Udrykningsvogne, bemanded med tilsammen en Snes Sommerfolk. Den saarede blev nu

510

skudt tre Gange gennem Hovedet, medens den anden førtes bort. Til Vagtværnet sagde Sommerfolkene, at de ikke skulde interessere sig for Sagen, da det drejede sig om et Par Røvere. Den Dræbte blev kørt til Gentofte Amtssygehus. Der fandtes ingen Identifikationspapirer paa ham, og det eneste Spor, der maaske kan lede til Identifikation, er en Vielsesring, som bærer Indgraveringen "Ester".

Endnu en Støjsender ødelagt. Søndag Formiddag kørte en Personbil og en Lastbil op foran en Støjsenderbygning paa Islevbrovej. Vagtmandskabet blev holdt op, og der blev udlagt Bomber i Bygningen. Et Øjeblik efter, at Sabotørerne var kørt bort, sprang Bygningen i Luften. - Det var ogsaa en Søndag Formiddag, Støjsenderen paa Amager blev sendt i Luften.

Luftalarmerne. Luftalarmerne over København i Aftes skyldtes, at nogle Grupper fremmede Maskiner var inde over Kattegat og Køge Bugt, formentlig for at lægge Miner ud.

Drabet ved Charlottenlund Palmehave opklaret. Søndag Aften blev som tidligere omtalt den unge Blikkenslager Jens Emil Olsen dræbt ud for Charlottenlund Palmehave. Det meddeles nu, at en ung Mand har henvendt sig til Tyskerne paa Politigaarden og fortalt, at det var ham, der havde skudt Blikkenslageren, men at det skete i Nødværge. Attentatmanden var i Besiddelse af tysk Waffenschein og er underkastet tysk Retsfølgning.

Dræbt paa Strandvejen. Grosserer Holger Viktor Petersen, Strandvej 136 A, er Onsdag Morgen blevet skudt ud for Strandvej 211. Han døde paa Stedet, og man har intet Spor af Revolvermændene.

Razzia paa Nørrevold. Natten til Tirsdag foretog det tyske Politi en Razzia i en Ejendom Nørrevold 7. Alt tyder paa, at Eftersøgningen gjaldt Skolebetjent L. Christiansen (Frk. Zahles Skole). Skolebetjenten, der er Formand for Socialdemokratisk Forening i 3. Kreds (Raadhuskredsen), menes imidlertid at være forsvundet sammen med sin Familie, før det tyske Politi kom.

Arresterede. Gestapo har i forrige Uge arresteret Apoteker, mag. scient. N. Chr. Larsen Møller, Randers. Den arresterede er Medlem af Dansk Samling, men iøvrigt vides intet om Aarsagen. Desuden har Værnemagten afhentet Pastor S. G. Jul-Rasmussen, Galten, Frugtavlser Fr. Pedersen, Hadsten, Medhjælper Anders Huulgaard, Galten, og Frk. Anna Meldgaard, Østergade 67, Hadsten. Yderligere meddeles, at Gaardejer Rs. Peter Rasmussen, Kirial pr. Grenaa, forleden blev afhentet paa sin Ejendom af tysk Politi. I Sønderborg er i den senere Tid foretaget

511

yderligere følgende Arrestationer: Bødker Jacob Edvard Høj (f. 1896), Slagteriarbejder Charly Jensen (f. 1902), Murersvend Peter Ohlsen (f. 1880), Sadelmagersvend Knud Christian Mikkelsen (f. 1880), Banearbejder Max Bahrt (f. 1922) og Arbejder Anton Warming (f. 1909).

I *Haderslev* arresterede Gestapo Mandag Aften den ca. 20-aarige Ernst Nielsen, Søn af Trikotagehandler Aksel Nielsen, og den ca. 20-aarige Richard Heisselberg, Gaasekærs-gade. Begge de paagældende studerer i København, men var for Tiden hjemme paa Besøg.

Brandvæsen og Vagtværn. Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 61 Ambulanceudrykninger. Brandvæsenet paa Frederiksberg og i Gentofte samt de tre Vagtværn har intet særligt at berette fra Natten.

Provinsen.

Aarhus: Tirsdag Aften blev der ringet paa Døren til Amdsraadsmedlem, Konsulent C. P. Lauridsens Gaard i Vejlbj. Da Fru Lauridsen lukkede op, blev hun beskydt, og ramtes i den ene Side af Hovedet. Revolvermanden forsvandt. Fru Lauridsen blev forbundet paa Hospitalet, men kunde senere føres til sit Hjem. Nærmere Omstændigheder kendes ikke.

Viborg: Natten til Tirsdag eksploderede en Bombe i et endnu kun halvt opført Beskyttelsesrum foran Urmager Svend Israelsens Forretning. Ved Eksplosionen væltede Beskyttelsesrummets Mur ud paa Fortovet, desuden blev Forretningen ødelagt, men ingen Mennesker kom til Skade.

Kolding: Tirsdag Aften eksploderede en Bombe i en Bil uden for A/S Th. Knudsens Bilforretning i Dalbygade. Bilen blev ødelagt, og der knustes mange Ruder i Nabolaget.

Hillerød: For et Par Uger siden blev ved en Razzia i Hillerød arresteret en Snes Mennesker, der blev indsat i Vestre Fængsel. Derfra blev de onsdag sammen med andre danske Fanger sendt til en Koncentrationslejr ved Hamborg.

Bornholm: Efter hvad Inselkommandanten har meddelt, vil der i nær Fremtid komme 15 tyske uniformerede Gendarmer til øen. De vil blive stillet under den derværende Gestapochefs Ledelse. Samtidig har Kommandanten meddelt, at der tillige vil blive stationeret 2 Baade af det tyske Søpoliti ved Bornholm.

- Den for kort Tid siden arresterede Journalist Kure fra "Bornholms Socialdemokrat" er blevet overført til Vestre Fængsel.

Skibby: Seks maskinpistolbevæbnede Røvere fjernede Tirsdag Morgen Kl. 3 nogle Tromler Benzin fra Garagen hos Rutebilejer Alex Jensen,

512

Skibby. De forsøgte ogsaa at trænge ind i Jensens Lejlighed, men forsvandt, da Rutebilejeren skød paa dem med sit Jagtgevær.

Ingen Jernbanesabotage. Togkontoret har i det sidste Døgn ikke modtaget nye Meldinger om Jernbanesabotage.

Torsdag den 21. December 1944.

I Forbindelse med det tyske Sikkerhedspolitis Sprængning af Villaen Chr. Winthers Vej 4, tilhørende den tidl. Gesandt i Ægypten, Minister Arnstedt, kan oplyses, at der den foregaaende Aften var Razzia i Ejendommen. Herunder blev Indehaveren af den ene Lejlighed i Villaen, Civilingeniør Hostrup-Schultz, arresteret. Gesandten beboede ikke selv Villaen for Tiden, hvilket der dog ikke var noget usædvanligt i, eftersom han normalt paa denne Tid af Aaret har Bopæl andetsteds. Villaen blev totalt ødelagt, og det lykkedes kun at bjerge relativt lidt af det kostbare Indbo.

Ildkamp mellem tysk Politi og Danske. Ambulancen hentede i Gaar ved Middagstid en tysk Civilperson, som var blevet saaret i venstre Ben. Det var sket ud for Ejendommen, Amagerbrogade 139. Kort efter blev Ambulancen kaldt til Hveensvej 1, hvor en ukendt Mand var dræbt ved Skud. I Forvejen var en dansk Bil blevet forfulgt ud ad Amagerbrogade af en tysk Bil. Ved Hveensvej gjorde den danske Bil Holdt og begyndte at beskyde den tyske Bil. Under Ildkampen blev en Tysker saaret og en Dansker dræbt. De øvrige Danske flygtede ind i forskellige Ejendomme i Nærheden. Tyskerne rekvirerede Forstærkninger og omringede Komplekset, men de nærmere fortsatte Begivenheder kendes ikke.

Sabotage. I Morges blev Autoværkstedet "Bena", Gl. Køge Landevej 75, sprængt i Luften og ødelagt af Sabotører. Værkstedet bestod af en Træbygning og har iøvrigt tidligere været ude for Sabotage.

Onsdag Aften blev Maskinværkstedet "Rixen", Holmbladsgade 87, ødelagt ved Bombeeksplosion. Der opstod ikke Brand, men Ødelæggelsen var alligevel stor, og mange Ruder i Kvarteret blev knust.

En Eksplosion ved 21-Tiden i Aftes i Nærheden af Emdrupvej-Lyngbyvej Krydset menes at stamme fra Sabotage i en Bil. Der blev ikke rekvireret nogen dansk Udrykning til Stedet.

I Morges ved 7,45-Tiden skaffede en Snes revolverbevæbnede Mænd sig Adgang til Maskinfabrikken "Asra", som drives af Hr. Bohnstedt-Petersens Medarbejder, Driftsleder Erling. Vagterne blev holdt op, og Arbejderne her og i nogle nærliggende Virksomheder sendt bort. To Bomber anbragtes i Maskinfabrikken, hvis Værkstedshal blev ganske ødelagt.

513

Mand dræbt i Bogholder Allé 76. I Morges blev Brandvæsenets Ambulance kaldt ud til Bogholder Allé 76. De tilstedeværende fortalte Ambulancefolkene, at en Mand laa dræbt inde i Ejendommen, men at de ikke skulde gaa derind, da der var udlagt Sprængstof. Da det hævdedes bestemt, at Manden var død, kørte Ambulancen tilbage. Ved 10-Tiden blev der ringet fra det tyske Politi og forlangt en Vogn til at køre den Døde bort. Samtidig opgav man, at Sprængstoffet var fjernet. Der blev saa sendt en Rustvogn ud efter den Afdøde, som kørtes til Nørre Hospital, og derfra senere til Retsmedicinsk Institut. Det er siden blevet opklaret, at den Dræbte var en ca. 20-aarig Sabotagevagt, Høgh-Rasmussen. Nogle Sabotører havde udlagt en Sprængbombe i Ejendommen, men Høgh-Rasmussen rev Lunten af og blev saa skudt. Senere kom Folk fra Sommers Vagtkorps til Stede og tog Affære.

Ti Byvagter holdt fanget. Vagtværnet fik sent i Aftes Meddelelse om, at Kommunens Vagtmand ved Brandvæsenets Byggeplads paa Hjørnet af Vigerslev Allé og Hansstedvej var forsvundet. Der blev saa sendt 4 Mand fra Vagtværnet derud, dels for at se efter den forsvundne Vagtmand og dels for at holde Opsyn med Byggepladsen. Senere blev der sendt fire Mand ud til Afløsning, men da det første Hold ikke vendte tilbage til Mønstringen Kl. 2 om Natten, sendte Vagtværnet yderligere 2 Ordonnanser ud for at eftersøge de forsvundne. Lidt senere blev der ringet til Vagtværnet, at man ikke skulde sende flere Folk ud de to første Timer. Mere blev der ikke sagt. Da Sagen endelig opklaredes, viste det sig, at nogle bevæbnede Mænd havde været paa Stedet, formentlig for at søge efter Benzin, som man troede var opbevaret der, hvilket dog ikke var Tilfældet. Efterhaanden som Byvagterne kom til, blev de holdt op og ført bort, for at Mændene kunde arbejde uforstyrret paa Pladsen. Der skete iøvrigt ikke Byvagterne noget.

Dræbt i Absalonsgade. I Aftes fandtes en Mand liggende død helt inde i den anden Baggaard til Absalonsgade 36. Han var skudt, formentlig ramt ude paa Gaden, men har saa slæbt sig ind i Gaarden eller er blevet slæbt derind. Der fandtes ingen Papirer, som muliggjorde en Identifikation.

Overfaldet af Revolvermand i sit Hjem. I Aftes blev der ringet paa hos Grosserer Permin i Gentofte. Hr. Permin lukkede selv op, da han ventede sin Søn hjem paa dette Tidspunkt. Udenfor stod imidlertid en skummelt udseende Mand, som rodede i Jakkelommen. Grosserer Permin vilde smække Døren i, men i det samme stak den Fremmede Foden imellem. Det lykkedes imidlertid at faa Manden skubbet ned ad Trappen, men i Mellemtiden havde han faaet en Revolver frem og skød efter Hr. Permin, dog uden at ramme. Kuglen gik mod Muren inde bagved i Entreen,

514

men sprang tilbage og ramte Fru Permin, der blev rettere saaret og maatte bringes til Hospitalet. Revolvermanden forsvandt.

Den Dræbte var Schalburgmand. Den 44-aarige Grosserer Holger Viktor Petersen, som i Gaar Morges blev skudt ud for Strandvej 211, var Schalburgmand og havde tidligere optraadt i Uniform. Han har haft en Grøntforretning i Ejendommen Strandvej 136 A, men da Ruderne ved flere Lejligheder blev knust, solgte han Forretningen.

Hentet Duplikatorer i Varedirektoratet. I Tirsdags hentede nogle bevæbnede Mænd 3 Duplikatorer i Varedirektoratet, og i Gaar hentedes et Kartotek for Tildelinger af Benzin og Schwelkoks.

"Hold up" i Billetkontorer. Nogle københavnske Biografer som for Tiden spiller tyske Films, var Lørdag Aften ude for, at Revolvermænd i Billetkontorerne tiltvang sig udleveret Konvolutterne med Navne og Adresser paa de Folk, som havde bestilt Billetter til Filmene. I de fleste Tilfælde blev Konvolutterne udleveret.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 76 Ambulanceudrykninger. - Fra Togkontoret er der intet at berette i Dag til Morgen.

Provinsen.

Aalborg: Onsdag Aften trængte 3 bevæbnede Mænd ind til Redaktør P. C. Jacobsen, "Aalborg Amtstidende". Redaktøren sad og talte sammen med Bladets Forretningsfører, Ewald Carlsen, som tidligere har været ansat ved "Horsens Folkeblad". Forretningsfører Carlsen blev dræbt ved Skud, hvorefter Revolvermændene forsvandt. I Byen anser man det for sandsynligt, at det dræbende Skud var tiltænkt Redaktør Jacobsen, som for nylig var kommet hjem fra et Sygehusophold.

Aarhus: Købmand Alfred Jørgensen, Montanagade 58, blev Onsdag Aften, da han var paa Vej hjem fra sin Forretning, overfaldet og fratøvet 400 Kr. i Kontanter. Han blev derefter tvunget med tilbage til Forretningen, hvorfra han maatte udlevere Tobaksrationen. Før Røverne tog Afsked med ham, sagde de, at saafremt Røveriet blev anmeldt inden Kl. 22 samme Aften, vilde Købmanden være en død Mand næste Dag.

- Onsdag Morgen er *Smedemester C.F. Gardinos* blevet myrdet i sit Hjem af to Mænd, som ankom i en lille graa Bil. Smedemester Gardinos havde forskellige Tillidshverv, var bl. a. Sekretær i "Aarhus Smedelaug" og indtog en fremtrædende Plads inden for N.I.O.G.T.

- En ældre Mand blev Onsdag Formiddag, da han kom ud fra Posthuset paa Frederiksbjerg, ramt af Revolverkugler, som affyredes fra en lille graa Bil, som kom kørende gennem Frederiks Allé. Den Saarede førtes til Kommunehospital, men er endnu ikke identificeret.

515

- Da den 47-aarige Journalist ved "Aarhus Amtstidende" *Morten Sørensen* ved 9-Tiden Onsdag Formiddag gik over Frederiksbjerg Torv, kørte en lille graa Bil op paa Siden af ham. Gennem et Vindue i Bilen blev der fra en

Maskinpistol affyret en Salve mod Journalisten, der rantes af to Skud i Halsen og dræbtes paa Stedet. - Den forleden dræbte stud. jur. Johs. Jørgensen, der mentes at have været meget tyskvenlig, har i sin Tid været løs Medarbejder ved samme Blad, og det siges, at han og Morten Sørensen stod i skarpt Modsætningsforhold til hinanden. Fra anden Side oplyses, at den graa Bil var ledsaget af en Motorcykel, hvis Fører for Passageren i Bilen udpegede Journalisten mellem Trafikanterne paa Gaden. Afdøde havde været ansat ved Aarhus Amtstidende i 25 Aar og havde adskillige Tillidshverv.

Silkeborg: Kriminalbetjent Poul Nørregaard er død i Tyskland, ca. 35 Aar gammel. For 4 Aar siden blev Nørregaard forflyttet fra København til Silkeborg.

Esbjerg: Ved Gjesingbro paakørte en OT-Lastvogn Tirsdag Eftermiddag en Deling tyske Soldater. Ti af Soldaterne blev kørt ned og seks maatte føres paa Hospitalet, ret alvorligt kvæstede. I den Uro, der opstod som Følge af Paakørslen, løsnede flere af Soldaterne Skud, hvorved tre Soldater rantes.

Sønderborg: Overgendarm Th. E. Jessen er den 1. December død i Tyskland. Han var født i 1898 og havde været i Gendarmeriets Tjeneste siden 1919.

Odense: Pastor Ejler Johannes Poulsen, Kingokirken, er Natten til Onsdag blevet anholdt af det tyske Politi.

- Politibetjent Arne Harald Petersen er den 15. November død i Tyskland, 48 Aar gammel.

- Odense største og nyeste Kommuneskole, Korsløkkeskolen, er blevet beslaglagt.

Holbæk: Cand. pharm. Tørring, "Elefantapoteket", er arresteret af Gestapo.

Frederikssund: Nogle pistolbevæbnede Mænd tømte Natten til Onsdag Benzintanken ved Skoven Brugsforening for 300 Liter.

Gilleleje: Tre Fiskere og Konditor Erik Friis er arresteret, sigtet for at have hjulpet Konditorens Broder illegalt til Sverige.

Fredag den 22. December 1944.

I Gaar, 3 Dage før Jul, blev 130-140 danske Fanger ført fra Frøslev-Lejren sydpaa.

516

Sabotage mod Uniforms-Skrædderi paa Nørregade. I Gaar Eftermiddags trængte fire Mænd med Maskinpistoler ind paa Fa. Scheuer & Mørchs Systuer, Nørregade 7, hvor der tidligere er syet Politi-Uniformer, men i de tre sidste Maaneder fremstillet Sommer- og Schalburg-Uniformer. Virksomheden beskæftiger ca. 70 Damer, som beordres til at forsvinde; de fik dog Lejlighed til at medtage deres personlige Ejendele. Mændene slæbte en Del Stoffer ud paa Gulvet og overhældte det med Benzin, hvorefter de stak Ild paa Værkstedet og forsvandt. Det var meget vanskeligt for Brandvæsenet at arbejde paa Stedet, da Benzinantændelsen nu og da gav Anledning til Smaaeksplosioner. Brandfolkenes Bestræbelser maatte derfor hovedsagelig indskrænkes til at hindre Ilden i at brede sig til Nabolokalerne. Firmaets Systue blev aldeles ødelagt.

Atter Sabotage i Maskinfabriken "Rixen". I Morges var Maskinfabriken "Rixen", Holmbladsgade 87, udsat for en ny Sabotage, hvorved Resten af Virksomheden blev ødelagt. Firmaet, der er Underleverandør af Varer til Tyskland, beskæftigede indtil i Gaar 60 Mand.

Luftalarmerne i Aftes. De tre Luftalarmer i Aftes var foranlediget af Overflyvninger i stor Stil. Der var Indflyvning af Grupper paa op til 70-80 Maskiner, og til visse Tidspunkter menes der at have været flere Hundrede Maskiner over Landet. Det fremgik ikke af Rapporterne ude fra Landet, hvilke Ruter Maskinerne havde, og der synes ikke at have været Tale om regelret Overflyvning paa Vej til og fra Tyskland, men man antager, at navnlig Farvandet mellem Jylland og Sverige har været Maalet. Bornholm havde Forvarsel paa et vist

Tidspunkt. Der er ikke fra noget Sted meldt noget om Skader, Nedstyrtninger eller lignende. Det svenske Luftværn paa Kysten over for Helsingør traadte i Aktion.

Drab. I Gaar Midags ved 12-Tiden blev en ukendt Mand dræbt ud for Ejendommen Frederikssundsvej 282. Der kom straks Sommerfolk til Stede og slæbte den Dræbte ind i en Port. Senere bragte de ham selv bort. Ingen danske Myndigheder blev tilkaldt i Anledning af Episoden.

Torsdag Aften blev en ukendt Mand skudt ud for Kapelvej 15. I dette Tilfælde blev der rekvireret en dansk Ambulance til at køre den Dræbte til Retsmedicinsk Institut.

Sabotage mod Maskinfabriken "Magneto". I Aftes indtraf to kraftige Eksplosioner paa Maskinfabriken "Magneto", Jagtvej 157, men hverken Brandvæsenet eller Redningskorpset blev tilkaldt.

Episoden i Bogholder Allé 76. I Ejendommen Bogholder Allé 76, hvor en ung Sabotagevagt, Høgh-Rasmussen i Gaar blev dræbt, findes en Maskinfabrik, og det var den, Sabotageforsøget blev rettet imod. Fabrikens Indehaver er den dræbte unge Mands Fader, Ingeniør Høgh-Rasmussen.

517

Vagtposterne satte sig iøvrigt til Modværge, og det kom herunder til Ildkamp. Sabotørerne flygtede i en Bil.

Overlæge hentet af Gestapo. I Gaar ved Middagstid indfandt Gestapo sig paa Overlæge, Dr. med. Tage Christiansens Bopæl, Bernstorffsvej 108. Det berettes, at Overlægen blev taget med af det tyske Politi.

Episode ved Vesterport. I Aftes ved 23,30-Tiden blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Vesterport, hvor en Mand ved Navn E. Jacobsen, Vesterbrogade 122, var blevet skudt i højre Laar. Han blev ført til Lazarettet paa Nyelandsvej.

Brandvæsen og Vagtværn. Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 82 Ambulanceudrykninger. - Vagtværnene og Brandvæsenet paa Frederiksberg og i Gentofte har intet særligt at berette fra Natten.

Mystik paa Buddinge Station. I Aftes blev det sidste Tog paa Slangerupbanen standset i Nærheden af Buddinge Station af to Mand, som meddelte, at der var lagt Bomber i to Tankvogne paa Stationspladsen. I Nat ved 3-Tiden blev Stationsforstanderen vækket af to revolverbevæbnede Mænd, som sagde, at Stationen vilde blive sprængt i Luften. Dette skete dog ikke. En tysk Sprængningskommando har rangeret de to Tankvogne bort. Ved en telefonisk Forespørgsel i Formiddags meddeltes paa Stationen, at der ikke er sket noget.

Provinsen.

Aalborg: I forrige Uge er der yderligere arresteret 26 Mennesker i Aalborg Amt. Blandt de arresterede er Trikotagehandler Carl Alfred Christensen, Hadsund, (amerikansk Statsborger), Sagførerfuldmægtig, cand. jur. Jørgen Erik Svenstrup Petersen, Hadsund, stud. pharm. Helge Richard Ott, Hadsund, og Handelsmedhjælper Agner Hæsum Svendsen, Arden. I samme Uge er der transporteret 19 Personer fra den derværende Arrest til Frøslev-Lejren. En derværende Repræsentant fra Røde Kors har faaet Lov til Juleaften at besøge samtlige arresterede, der befinder sig i tysk Fængsel i Aalborg. Han maa medbringe en Pakke til hver enkelt indeholdende Madvarer, Tobak og Konfekt.

Horsens: Natten til i Gaar anrettedes ved to Bombeeksplosioner store Ødelæggelser paa Søndergade. Kort før Eksplosionerne skete, kørte en lille gul Bil ind i Byen sydfra, og straks efter den havde forladt Byen, hørtes Eksplosionerne. Den ene Bombe var anbragt paa Trappen til Schous Sæbehus, der blev meget medtaget, og forskellige Forretninger, der har til Huse i samme Ejendom, fik alle Ruderne knust. Husets eneste Beboer, Ejendommens Indehaverske, Frk. Marie Nielsen, fik et Chok. Den anden Bombe var placeret i Gangen til Ejendommen, Søndergade 27

518

mellem Bagermester Zeuners Forretning og Johanne Andersens Sygeplejeforretning. Begge Forretninger er totalt ødelagt. I Sygeplejeforretningen udbrød en Brand, som det dog lykkedes at faa slukket i Løbet af en Times Tid. Et Betonloft hindrede Flammerne i at brede sig. Ved Eksplosionerne knustes i Hundredevis af Ruder paa Strøget, bl. a. i Raadhuset, Jørgensens Hotel, Horsens Bank og Handelsbanken. Ingen Mennesker kom til Skade. - Det nøjagtige Tidspunkt for Eksplosionerne var Kl. 2,30.

Vejle: Torsdag Morgen Kl. 4,15 indtraf en meget kraftig Eksplosion i Ejendommen, Fredericiagade 3. Bomben menes at have været anbragt i Vejle Møbelfabriks Lokaler i Ejendommen, hvor der tillige er Købmandsforretning, Fiskeforretning og fire Beboelseslejligheder. Købmandsforretningens Lager af Julevarer brændte eller blev ødelagt paa anden Maade, ligesom Beboelseslejlighederne blev fuldkommen raseret. Lejlighederne beboedes af Kolonialhandler, Enkefru Uldall-Jensen, Fiskehandler Andersen, Snedkermester S. E. Nielsen og Overpostassistent Jensen. De tre førstnævnte fik reddet en Del af deres Indbo, men Overpostassistenten mistede alt. Af selve Fabriksbygningen, der var paa to Etager, er intetsomhelst tilbage, og det kan næppe betale sig at reparere Sidebygningen og Forhuset, der er haardt medtaget baade af Eksplosionen og af Ilden. Den samlede Skade andrager mellem 150.000 og 200.000 Kroner. Ejendommen ejes af Repræsentant Sofus Jensen, Stampesvej 5. Snedkeriet, der beskæftigede 7 Mand, var forpagtet af Snedkermester F. E. Nielsen. Benzinstationen, Fredericiagade 1, blev ligeledes beskadiget ved Eksplosionen. Desuden er et Par Garager bag ved Tankstationen beskadiget, og et stort Antal Ruder i Omegnen er knust.

Horsens: To maskerede, revolverbevæbnede Mænd trængte Torsdag Morgen Kl. 9,30 ind paa Stadsingeniørens Kontor og tiltvang sig udleveret Planerne over "Bygholm Parkhotel" og den nye Statsskole, som begge er beslaglagt af Tyskerne.

Nykøbing Mors: Sent Onsdag Aften fik Vognmand Poul Jensen, Erslev paa Mors, Besøg af 6 revolverbevæbnede, maskerede Mænd. Beboerne blev ført hen i et nærliggende Hus, hvor de blev holdt under Bevogtning. Mændene anbragte derefter Bomber i Vognmændene Poul Jensens og Axel Jensens Garager, og lidt efter hørtes tre kraftige Eksplosioner, hvorved to Lastbiler blev delvis ødelagt. Den ene af Garagerne blev helt ødelagt, og Poul Jensens Hus blev stærkt beskadiget, og en Del Ruder i de omliggende Ejendomme knustes.

Kolding: Onsdag Aften blev to store Kølevogne, tilhørende Vognmand P. C. Terling, ødelagt ved Bombeeksplosion i Garagerne.

Tønder: Kontorelev Kaj Pedersen, Rends, som arresteredes den 27. November, er blevet løsladt den 14. December.

519

Odense: Foruden de i Gaar omtalte Beslaglæggelser meddeles, at yderligere Overgades Skole samt Snapindgaarden er beslaglagt. Desuden skal Fyns Forum holdes i Beredskab. Odense kommunale Skolevæsen raader herefter kun over fire Skoler, og to af disse er endda delvis taget i Brug som Husvildebarakker. Undervisningsforholdene vil efter Nytaar blive yderst vanskelige.

Svendborg: Under Filmsforestillingen i Svendborg Bio Onsdag Aften trængte tre revolverbevæbnede Mænd ind i Operatørrummet. De fjernede to Spoler med en Del af den tyske Film, der spillede, men lovede senere at levere Spolerne tilbage. Dernæst satte de en Grammofon i Gang og rullede en engelsk Krigsfilm. Nogle tyske Soldater, der overværede Forestillingen, forsøgte uden Resultat at forfølge Revolvermændene.

Roskilde: Tirsdag Aften efter den dobbelte Luftalarm tog en Deling Schalburg- og Gestapomænd afsted fra Roskilde mod Lindenborgkanten, hvor de var paa Eftersøgningsarbejde hele Natten samt om Onsdagen. Der blev foretaget en Del Husundersøgelser paa Egnen, men intet fundet.

Lørdag den 23. December 1944.

I Anledning af Julen er 50 Politimænd og 40 civile internerede blevet løsladt fra Frøslev-Lejren. Fra det tyske Fængsel i Odense er løsladt 4 Fanger, fra Kolding 5, Esbjerg 1 og fra Vestre Fængsels tyske Afdeling 75.

Karen Aabyes Villa sprængt i Luften. Forfatterinden Karen Aabyes Villa, "Kisum Bakke", Højgaard Allé i Bagsværd, blev i Gaar Middags sprængt i Luften, utvivlsomt af det tyske Politi. Karen Aabye var ikke hjemme.

Fundet dræbt. I Torsdags blev en Mand fundet dræbt ud for Vejlesøvej 8 i Holte. Mandens Legitimationskort løb paa Arbejdsmand Hans R. Christensen Lind, Møllegade 5, København, 24 Aar gammel.

Til Retsmedicinsk Institut er indbragt Liget af en Politibetjent. Han havde sit Politiskilt paa sig, men de nærmere Enkeltheder kendes ikke.

Efterspil fra mislykket Sabotageforsøg. Den i Morgenbladene i Dag omtalte Leo Jerrick, som Fredag Eftermiddag blev saaret ved Skud i Bogholder Allé, var Marinevægter og tilknyttet Vagten i Høgh-Rasmussens Maskinfabrik, Bogholder Allé 76, hvor et Sabotageforsøg forleden mislykkedes, og hvor en Søn af Indehaveren blev skudt, da han skar Lunterne til Bomberne over.

Sabotagen paa Wegame. Ud over Morgenbladenes Meddelelse om Sabotage paa Fabrikken Wegame kan oplyses, at en tysk Vogn blev øde-

520

lagt ved Eksplosion, og at en tysk Sprængningskommando fandt en ueksploderet Bombe i en anden Vogn.

Razzia i Morges. Mellem Kl. 8 og 9 foretog det tyske Politi en Razzia paa Vesterbrogade mellem Platanvej og Kingosgade. Det var dog væsentligst Cyklisterne, man interesserede sig for, og de blev alle standsede for at vise Legitimationskort. Saavidt vides blev ingen anholdt.

3-4 Politibetjente arresterede. Et Hold fra Sommerkorpset overraskede under en Razzia i Onsdags 3-4 Politibetjente, der alle blev anholdt. Korpset eftersøgte en Mand, der sigtedes for i en Embedsstilling at have udstedt falske Papirer.

Sommermand saaret sig selv. I Nat blev der ringet til Brandvæsenet fra en Sommermand, Kaj Østerberg, der har været Kantinechef i Hobro, men som for Tiden bor i Badstuestræde. Det var herfra, han ringede, og han bad Ambulancen komme i Anledning af en Abort. Brandfolkene svarede efter deres Instruks, at de ikke maatte rykke ud i et saadant Tilfælde, med mindre der fulgte en Læge med. Hr. Østerberg truede Brandvæsenet ret kraftigt og sagde bl. a., "at han nok skulde faa ordnet den Rede". Det lykkedes ved Brandvæsenets Medvirken at faa rekvireret Lægevagten og en Ambulance. Sommermanden og en Kammerat insisterede paa selv at bære Baaren ned fra 2. Sal. Ved en uforsigtig Manøvre greb Haandtaget fat i Østerbergs Revolver, som gik af og ramte ham i Skridtet, saa Ambulancen maatte tage ham med paa Hospitalet.

Omtalt som "Situationsbisse". Gentofte Vagtværn modtog i Gaar Anmeldelse om en Episode, som fandt Sted den 16. December om Formiddagen hos Grosserer Hammerbak, Almindingen 60 i Søborg. Fire revolverbevæbnede Mænd var kommet ind paa hans Kontor og havde holdt det tilstedeværende Personale op og gennemsøgt Skrivebordene. Revolvermændene sagde, at de kom fra *Holger Danske*, og at Hr. Hammerbak var en "Situationsbisse", der udnyttede fattige Folk. Da Revolvermændene øjensynlig udelukkende ønskede at tale med Hr. Hammerbak, og denne ikke var til Stede, trak de sig tilbage, iøvrigt uden at medtage noget.

Forfulgt paa Sporvogn. I Gaar blev Lærer Jæger, der bor paa Frederiksberg, men som er ansat ved Rødovre Skolevæsen, truet paa Raadhuspladsen af to revolverbevæbnede Mænd. Han slap imidlertid fra dem op paa en Sporvogn, men de fulgte efter og fortsatte med at true ham under Kørslen ud ad Gl. Kongevej, og ved Allégadekrydset sagde de til ham, at han maatte staa ud ved Hospitalsvej, det næste Stoppested, ellers vilde han blive skudt. Han stod ud og flygtede, uden at der dog blev skudt efter ham, ind paa den nærliggende Brandstation ved Howitz-

521

vej, hvor han kom i Sikkerhed. Lærer Jæger var ret stærkt medtaget af Skrækken og maatte køres hjem i Ambulance. Han mener, at de to Mænd har været Røvere, da der ikke kan være Tale om politisk Motiv af den ene eller den anden Art.

Byvagt frarøvet sin Mundering. Natten til Fredag blev en Mand fra Københavns Vagtværn holdt op af to Revolvermænd paa Hjørnet af Slotsgade og Blaagaardsgade. De fratog ham Hue, Kappe og Stav, men hvad der laa i Kappens Lommer, afleveredes, deriblandt ogsaa nogle Penge. Det har saaledes kun været Munderingen, Revolvermændene var interesseret i.

"Hold-up" i Varedirektoratet. I Varedirektoratets Afdeling i Møntergade 2 fjernede nogle Revolvermænd i Torsdags de til Skattevæsenet udarbejdede Lister over Personalets Indtægter.

Episode paa Østerport Station. Kl. 16,37 i Gaar faldt et Skud paa Østerport Station. En Mand paa Vej ind i Ventesalen blev beskudt af en anden, der opholdt sig i Hallen. Han blev ikke ramt, og i Forvirringen forsvandt begge.

Skibsundersøgelse. Da Det Forenedes Fragtbaade forleden skulde afgaa til Oslo, blev de efter at have forladt Kajen kaldt tilbage. Det tyske Politi gik om Bord og foretog en nøje Undersøgelse; paa hvert af Skibene blev der foretaget 2-3 Anholdelser.

Drabet paa Kapelvej. Som omtalt i Gaar blev en ung Mand dræbt paa Kapelvej ud for Nr. 78. Det var et Bud, Egon Mortensen, Jægersborggade 3, 3. Sal. Han kom kørende paa en trehjulet Cykle med en Dreng paa Ladet. Drengen har iøvrigt ikke kunnet give anden Oplysning end Budets Navn og Bopæl.

Film fjernet. Ved 22,30-Tiden blev den tyske Film "De tre gode Venner" fjernet fra "Windsor Bio" af 3-4 revolverbevæbnede Mænd. De indfandt sig umiddelbart efter den sidste Forestilling.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 76 Ambulanceudrykninger. Fra Vagtværnene foreligger intet særligt, heller ikke Togkontoret har noget at berette.

Provinsen.

Reservebetjent, tidl. Glarmester Helge Petersen (f. 8. Februar 1918), som sidst gjorde Tjeneste i Stubbekøbing, er død i Tyskland. Dødsarsagen angives at have været Bughindebetændelse. Endvidere er Politibetjent P. R. Rasmussen, Randers, Søn af Tilskærer Rasmussen og Hustru, Rønne, død i Tyskland. Endelig har Slagter Martinus Petersen og

522

Hustru, Grindsted (Vejle Amt), faaet Meddelelse om, at deres Søn, Politibetjent Egil Krogh Petersen (født 21. November 1920), er død i Tyskland den 8. December.

Aarhus: Fredag Morgen eksploderede en Bombe ved Flydekranen i Nærheden af "Derby" Maskinfabrik og Isværket. Kranen blev en Del beskadiget, men ellers skete intet.

Kolding: Torsdag Aften sprang to Bomber i en Fiskebil, tilhørende Vognmand Jens Knudsen, Esbjerg. Senere paa Aftenen eksploderede ogsaa to Bomber i en Fiskebil, hvis Ejer var Vognmand P. C. Terling, Kolding. Begge Vogne blev totalt ødelagt.

Vejle: Torsdag Aften indtraf 4 Eksplosioner i Vejle-Vandel-Grindstedbanens Remiser i Vejle. Der var anbragt Bomber paa Banens eneste tre Damplokomotiver, og 2 Cylindre paa den ene Maskine og en Cylinder paa hver af de to andre blev ødelagt. Remisens Glasruder blev knust, og Banens to Motorvogne blev beskadiget. Der udbrød Brand i et Skab med Mandskabets Tøj. Ingen Mennesker kom til Skade. Al Banens Trækraft er sat ud af Spillet, saa man maa laane et Lokomotiv fra Statsbanerne.

Haderslev: I København anholdt det tyske Politi i Gaar to Sønner af Sognepræst Aaholm i Vojens, Trykker Jørgen Aaholm, 25 Aar, og Elev Poul Aaholm, 22 Aar. Endvidere er i København arresteret Elev i Haderslev Katedralskole, Anker Gram, Søn af Folketingsmand Jørgen Gram. Sønnen forsvandt for et Par Uger siden fra Haderslev efter at have været eftersøgt. Endelig er en ung Mand, G. Egeskjold, Søn af Seminarielærer Egeskjold, Haderslev, blevet arresteret.

Middelfart: En revolverbevæbnet Mand henvendte sig Tirsdag Aften til nogle forbigående Gymnasieelever fra Fredericia Gymnasium og spurgte efter Sygekassekasserer Skræppenborg Nielsen. Kassereren blev advaret og undslap gennem et Vindue. Han var blandt de arresterede i Dagene omkring den 29. August i Fjor.

Hillerød: En Personbil og en Tankbil kørte Torsdag ved 15-Tiden op til DDDPA's Tank ved Godsbanegaarden i Hillerød, og mens en halv Snes revolverbevæbnede Mænd holdt Vagt, blev der pumpet 4000 Liter Benzin fra Tanken over i Tankvognen, hvorefter begge Biler forsvandt.

Onsdag den 27. December 1944.

I Juledagene har det været ret stille i Byen, uden Ubehageligheder af samme voldsomme Karakter som i Dagene forinden. Der foreligger saaledes ingen Meddelelser om Razziaer, Sprængninger eller Arresta-

523

tioner. Alligevel formørkedes Helligdagene af enkelte Mord og et særlig uhyggeligt Overfald.

Juleaftens Dag blev Vagtværnet kaldt til Kafé "*International*", *Toldbodvej 40*, hvor man fandt en Kvinde - det viste sig senere at være Indehaversken, Fru Anna Marie Christensen, *Herninggade 10* - liggende paa Gulvet med flere dybe Hug i Hovedet. Overfaldet havde fundet Sted i Baglokalet, hvor der laa en større Blodpøl. Derfra var Fruen slæbt ud bag Skænken i Restauranten, hvorfra der igen var Spor til en Kurvestol midt i Lokalet, hvor den Overfaldne laa, da Byvagten kom til Stede. Der var knust en Rude til Kaféen, og herigennem var Voldsmændene kommet ind i Lokalet. Vidner forklarer, at de, efter at have hørt Lyden af splintret Glas, senere saa 3 tyske Marinesoldater komme løbende bort fra Ejendommen. De to løb mod Havnen, den tredje mod Bredgade. Derefter har ingen forladt Kaféen. Den Overfaldne blev bragt til Militærhospitalet. Det viste sig, at hendes Taske var gennemrodet, men iøvrigt vides endnu ikke, om der er stjaalet noget, eller hvad der eventuelt er stjaalet. Fru Christensen, der var meget haardt medtaget, er atter kommet til Bevidsthed og vil sandsynligvis kunne afgive Forklaring. Nogle Minutter efter at Vagtværnet var kommet til Stede, ankom Sommers Vagtkorps, hvorefter Vagtværnets Folk trak sig tilbage.

2. Juledags Aften blev en ca. *20-aarig Mand* fundet dræbt af Revolver skud paa Trianglen. Han blev bragt til Rigshospitalet, men det var ikke muligt at fastslaa hans Identitet, da han ingen Legitimationspapirer havde paa sig.

Samme Eftermiddag blev en ung Mand, Helge Sødning, *Enghavevej 245* (menes at være Schalburgmand), skudt paa Hjørnet af *Enghavevej* og *P. Sabroes Gade*. Sødning kom gaaende med civil Frakke over Uniformen, da en ung Mand kom op paa Siden af ham og skød ham gennem Hovedet. Han blev bragt til Lazarettet paa *Nyelandsvej*, men var død ved Ankomsten. Endnu før den unge Mand, som havde affyret det dræbende Skud, var kommet bort, kom et Hold Sommerfolk til Stede. Den unge Mand sprang ind i en nærliggende Ejendom, og der blev skudt fra begge Sider. Det endte med, at Sommerfolkene trak sig bort, og den unge Mand forsvandt.

Arbejdsmand Erik Hansen, *Augustavej 91*, *Herlev*, blev Natten til 2. Juledag saaret i højre Skulder ud for *Grundtvigs Hus*, antagelig fordi han undlod at standse efter Tilraab. Den saarede Arbejdsmand blev indlagt paa *Feltlazarettet* paa *Nyelandsvej*.

1. Juledags Aften blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til "*Rossini*"s Selskabslokaler i *Valby*, hvor Musiker *Gunnar Rasmussen*, *Guldbergsgade 41*, *St.*, var blevet ramt i Ryggen af et Skud. Der var opstaaet Uro

524

i Lokalerne, hvorfor en Gæst havde tilkaldt Tyskerne. Straks efter Ankomsten affyrede Tyskerne et Par Skud, og et af disse Skud ramte Musiker Rasmussen.

Sabotage paa Statsbanernes Centralværksted. 2. Juledags Aften opstod der paa Statsbanernes Centralværksted Ild i en stor Personvogn med Jerngitter for Vinduerne, som var indrettet til Fangetransport. Vognens Karosseri blev ødelagt af Ilden, som menes opstaaet ved Sabotage.

Københavns Brandvæsen havde i Vagtdøgnet, som udløb Kl. 8 i Morges, 69 Ambulanceudrykninger. Fra Gentofte og Frederiksberg er der intet at berette.

Mislykket "hold-up"-Forsøg paa Fagforeningskontor. Til Frederiksberg Vagtværn er indgaaet Anmeldelse om, at der den 21. December KL. 18,10 har fundet et "hold-up" Sted paa Støberi-, Special- og Maskinarbejderforbundets Kontor, Pileallé [i. e. Pile Allé] 27 (Formand Viggo Larsen). To revolverbevæbnede Mænd indfandt sig ved Forbundets Kasse og forlangte denne udleveret under Trusel med Revolvere. Kassererassistent Ejnar Sørensen, som troede, der var Tale om en Spøg, bad de to Mænd "skrubbe af". I det samme affyrede den ene af dem et Skud. Ejnar Sørensen dukkede hurtigt ned bag Skranken og trykkede paa Alarmklokken. Røverne blev herved saa forskrækket, at de flygtede. Det er oplyst, at Manden, som skød, var ca. 162 cm høj, havde mørkt Haar og var maskeret. De havde begge viklet Tørklæder for Underansigtet. Kassererassistenten mener at være i Stand til at genkende Manden, som skød.

Mælkeassistent holdt op. Da Mælkeassistent Børge Nielsen forleden kom ud fra Kaffebaren, Ellegaardsvej 88 i Gentofte, hvor han netop havde afleveret Varer, blev han holdt op af et Par Mænd, som sagde: "Hit med Skillingerne". Han maatte udlevere Tasken, som indeholdt ca. 800 Kr. samt en Del Regnskaber.

Provinsen.

Kolding: Torsdag Aften skete tre Bombeeksplosioner, som foraarsagede Skader til henvend 2 Mill. Kr. Den første Eksplosion indtraf i Andelssvineslagteriets Pølsekøgeri paa Havnen, den næste i Fællesforeningens store Nybygning i Klosterstræde, hvor Manufakturafdelingen og Kontorerne har tilhuse. Den store Bygning var hurtigt ompspændt af Flamme. Under Branden knækkede en af Brandvæsenets Stiger, og Underassistent Schmidt, Dalbygade, styrtede ned fra 6 m Højde, men saaredes dog ikke mere, end at han selv kunde gaa hjem. Kort forinden Bombeeksplosionen var Brandvæsenet blevet underrettet om, hvad der

525

vilde ske. Det var Nattevagten paa F. D. B., som alarmerede Brandvæsenet. Han var blevet holdt op af tre revolverbevæbnede Mænd, som tvang ham til at lukke sig ind i Bygningen, hvor de anbragte Bomberne. Saa snart de havde fjernet sig, slog Nattevagten Alarm. I Løbet af Natten nedbrændte den 3-Etages Bygning til Grunden, men endnu inden Brandvæsenet var naaet særlig langt frem med Slukningsarbejdet, hørtes den tredie Eksplosion. Den skete ud for "Engelsk Beklædningsmagasin", hvis Indehaver er Købmand Holger Kellstrup. Magasinet blev fuldstændig raseret, og desuden knustes adskillige Ruder i Forretningerne i Østergade og i de tilstødende Gader. Skaden vilde være blevet endnu større, hvis ikke adskillige Forretninger i den sidste Tid havde faaet sat Skodder for Vinduerne.

Horsens: Om Eksplosionerne i Horsens Søndergade Natten til Torsdag kan yderligere oplyses, at der opstod Glasskade paa ca. 100.000 Kr. Man havde bemærket en lille gul Bil køre ind i Byen, kort før Eksplosionen hørtes, og kort efter Eksplosionen paany forlade Byen i Retning af Vejle. Umiddelbart efter Eksplosionerne kom ca. 50 SS-Officerer til Stede fra "Jørgensens Hotel" med Pistoler i Hænderne og forlangte, at Brandvæsenet skulde indstille Slukningsarbejdet. Brandvæsenet har over for den tyske Kommandant i Horsens nedlagt Protest.

Aarhus: Juleaftens Dag arresterede det tyske Politi Pastor Ry, Riisskov, Læge Kirketerp, Marselisborg Hospital, og Journalist Remmer Hansen jun.s Frue. Hendes Mand var ikke til Stede, hvorfor hun blev taget i Stedet for; hun blev dog løsladt Dagen efter.

Odense: Da Publikum 1. Juledag om Aftenen forlod Fyns Forum efter et Boksestævne, kom det til Skudveksling uden for Bygningen. Ved denne Lejlighed saaredes den i Dagspressen omtalte Grosserer Larsen, der hævdes tidligere at have været Medlem af Frikorps Danmark.

Holbæk: Fra "Grandteatret" fjernedes efter Forestillingen 2. Juledag "Münchhausen-Filmen" og fra "Kinoteatret" "Drømmesøen".

Torsdag den 28. December 1944.

Lørdag Aften indtraf en mystisk Episode paa Raadhusannekset "Bernstorffshus". En Mand havde henvendt sig ved Porten og spurgt efter "Portner Jensen", men faaet den Besked, at der ikke var nogen her af det Navn. "Saa er det nok henne i Nr. 19," blev der svaret, hvorefter Manden forsvandt. Lidt senere blev en Rude i Porten til "Bernstorffshus" slaaet ind, og gennem den ituslaaede Rude blev der stukket en Revolver ind, og Vagten fik Besked om at lukke op. Da dette var sket, kom 3-4 maskerede, revolverbevæbnede Mænd ind og gennede Vagten tilbage i et

526

lille Vagtlokale, forlangte og fik udleveret Nøglerne til Huset. Fem Minutter senere kom Mændene tilbage, og idet de meddelte, at "nu er den Sag ordnet", forsvandt de. Raadhusforvalteren, som straks blev tilkaldt, foretog sammen med Raadhusbetjentene en hurtig Gennemgang af Lokalerne, først og fremmest for at konstatere, om der var udlagt Bomber. Da man ikke fandt noget mistænkeligt, blev der ikke foretaget noget yderligere før den næste Dag, da Direktør N. P. Nielsen blev tilkaldt, og en ny Undersøgelse foretaget, ligeledes uden noget Resultat. Man afventede saa den første Arbejdsdag efter Helligdagene. Det blev da med Sikkerhed konstateret, at ingen af de ansatte paa Kontorerne savnede noget i deres Skuffer eller paa Bordene, ligesom det ogsaa konstateredes, at alle Kontormaskiner var til Stede. Man har herefter opgivet at finde ud af den dybere Hensigt med dette dramatiske Besøg.

Overfaldet i Kafé "International". Den overfaldne Indehaverske af Kafé "International", Toldbodvej 40, Fru Anna Marie Christensen, var endnu i Gaar for svag til, at Lægerne kunde tillade, at Fruen blev afhørt. Det eneste, hun hidtil har kunnet fortælle paa Hospitalet, er, at hun har Erindring om, at hun var i Færd med at tælle nogle Penge, da Overfaldet skete, men hvad der siden er foregaaet, ved hun ikke. Den overfaldne Dame er ca. 70 Aar og har faaet 4-5 Kraniebrud, et af disse saa alvorligt, at Hjernen er blottet. Fru Christensen er under Behandling af Overlæge Busch.

Lærling dræbt. Ambulancen blev i Morges tilkaldt fra Valby Maskinfabrik i Anledning af, at en Lærling, Ole Nielsen, Hollænderdybet 36, udenfor paa Gaden var blevet skudt af nogle civile. Lærlingen var ramt i Hoved og Bryst og død, da Ambulancen ankom. Begivenheden fandt Sted lidt før Kl. 7.

Razziaer. Et Hold Sommerfolk foretog i Nat en Razzia paa Ceresvej. En af Beboerne tilkaldte Vagtværnet, da der var Skyderi i Kvarteret, men Vagtværnet kunde i dette som i lignende Tilfælde ikke foretage sig noget. Det menes, at man har eftersøgt en Desertør fra et af de frivillige Korps.

Det tyske Politi standsede i Gaar enkelte Sygetransporter paa Gaden og foretog Undersøgelser af Ambulancerne. En bestemt Sygevoan blev tilmed undersøgt hele to Gange paa Vejen til Hospitalet.

I Lørdags foretog nogle Sommerfolk en Razzia paa Købmagergade omkring "Messen", hvor de forfulgte to unge Mennesker, som formentlig har været eftersøgt for illegalt Arbejde. Efter en hidsig Jagt blev de to unge Mennesker fanget og ført bort som anholdte. Øjenvidner beretter, at de fangne blev behandlet meget haardhændet.

527

Saaret sig selv. I Ejendommen Ryegade 40 hentede Brandvæsenets Ambulance i Gaar en 15-aarig Schalhurgmand, Carl Emil Nielsen, Blegdamsvej 25. Han havde skudt sig selv i Laaret, formentlig ved et Vaadeskud.

I et lignende Tilfælde havde en anden ung Mand, vistnok et Medlem af "Hipo" (det tyske Hjælpepoliti), skudt sig i Foden. En "Hipo"-mand ringede til Brandvæsenet fra Restaurant "Kit-Kat", men da Ambulancen kom til Stede, var den Saarede allerede borte.

Portner paa "Torotor" saaret. Portner Jens Peter Davidsen paa Fabriken "Torotor" i Ordrup blev i Gaar saaret ved et Skud i Armen. Episoden, hvis nærmere Enkeltheder iøvrigt ikke kendes, fandt Sted ved 7-Tiden om Morgen. Der har iøvrigt tidligere været Sabotage mod "Torotor", som arbejder for tysk Regning. For kort Tid siden blev saaledes en Lastbil med Varer herfra sprængt i Luften.

Anmeldelser til Vagtværnet. Frederiksberg Vagtværn har i den senere Tid modtaget mange Tyverianmeldelser, blandt de sidste fra Sekretær Agnete Wienholtz, Godthaab Tapet- og Farvehandel, Købmand Harald Hansen, Modehandler Frida Nansen, Vinhandelen "Osborne", Fru E. Bähr, Slagter Robert Crafford og Det konservative Folkeparti. I det sidste Tilfælde (Ceresvej 17) er Kontorets Tobaksbeholdning fjernet, og samtidig er der stjaalet et Radioapparat. Vagtværnet har tillige modtaget en Røverianmeldelse fra Buntmagernes Fagforening. Der er tilstillet Statsadvokaten Rapport om de nævnte Anmeldelser.

Holdt op. Et Bud, Bent Alfred Christensen, Baggegaardsvej 24, har anmeldt til Frederiksberg Vagtværn, at han er blevet holdt op af to revolverbevæbnede Mænd paa Holger Danskes Vej og frarøvet de Penge, han havde paa sig. Budet anslaa Røvernes Alder til ca. 25 Aar. De var begge iført lange Støvler, den ene Skihue og den anden Kasket.

Anholdt. Ingeniør Vesterager Petersen, Helsingør, er blevet afhentet af det tyske Politi.

Provinsen.

Aarhus: Fhv. Skolebestyrer Einar Kirkegaard, Viby, er død den 4. December, 61 Aar gammel. Skolebestyrer Kirkegaard, der er død i tysk Fangenskab, var fra 1920-1934 Leder af "Kirkegaards Realskole" i Aarhus, og gennem en Aarrække redigerede han Bladet "Den danske Realskole".

- I Tyskland er Kriminalassistent Hans Chr. Spangaa død, 33 Aar gammel. Han begyndte i 1936 som Politibetjent i Lemvig og forflyttedes herfra 2 Aar senere til Aarhus, hvor han gjorde Tjeneste som Kriminalbetjent og sidst tillige som Instruktør ved C.B.-Uddannelsen.

528

Aalborg: En ung Mand, Christian Iver Johansen, Fiskersøn fra Asaa, er blevet skudt af en tysk Patrulje, da han ikke standsede paa Ordren herom. Han blev tilmed bange og gav sig til at løbe. Skudene ramte ham i Brystet, og han døde paa Stedet.

- Natten til 2. Juledag eksploderede nogle Bomber i et Garageanlæg, som tilhørte Hønseriejer Sigurd Petersen, Bukhøj pr. Østrup. I og ved Garagerne stod en Lastbil og 3 Personbiler, alle i god Kørestand. De blev ødelagt ved Eksplosionerne, og desuden knustes en Del Ruder i Hønseriejerens Lejlighed.

Hjørring: En lille 6-aarig Dreng, Søn af Husbestyrerinde Vita Poulsen i Aalborg, løb 2. Juledag ind i et afspærret Omraade ved Blokhuis, hvor han sammen med Moderen var paa Besøg. Der skete en Eksplosion, og Drengen blev haardt medtaget, men kunde alligevel slæbe sig tilbage. Han blev indlagt paa Kommunehospital i Aalborg.

Odense: Da Værftsarbejderne - et Par Hundrede Mennesker - i Gaar Morges var paa Vej til Odense Staalskibsværft, blev de ud for Hedviglundsskoven beskydt. Skibsværftsarbejder H. P. Olsen, Skibhusvej 435, blev ramt i Hovedet og døde siden paa Sygehuset. Der er ikke tilvejebragt Klarhed over, hvem der affyrede Skudene mod Arbejderne.

Helsingør: Kroejer Thomsen, Snekkersten Kro, er død i en tysk Interneringslejr den 4. December. Fru Thomsen modtog Meddelelsen herom lige før Jul.

Fredag den 29. December 1944.

Efter særlig Tilladelse har Dansk Røde Kors til Danskere, der hensidder i de tyske Fængsler i Aalborg, Aarhus, Esbjerg, Kolding, Odense samt i Vestre Fængsel i København udleveret en Pakke indeholdende Smør, Ost, Pølse, Æbler, Karameller og Cigaretter. Til hver af de internerede i Frøslevlejren har Dansk Røde Kors sendt en Pakke med Æbler, Karameller og Cigaretter.

Dødsfald i Tyskland. I Tyskland er den 29. November Kaptajn i Artilleriet Carl Aage Ingvarsen, Aarhus, afgaaet ved Døden, 45 Aar gammel. Desuden er Kriminalbetjent Hans Chr. Spangaa, Aarhus, død den 19. December, og Overgendarm Carl P. Grøn, Krusaa, død den 2. December.

Arresterede. Præstegaardsforvalter Laurits Peder Høj-Christensen, Galten ved Randers, er arresteret den 20. December. I Haderslev Studenterne Ernst Nielsen og Richardt Meyer-Heisselberg anholdt kørt [i. e. kort] før Jul. Fra Odense meddeles, at Redningsinspektør Marius Jensen, Kontorchef Aage Andersen, Stationsleder Hansen fra Falck-Stationen i Kerte-

529

minde og Stationsleder Ljungdahl, Rudkøbing, er blevet løsladt kort før Jul. Ogsaa Lektor A. Diemer, Haderslev, er blevet løsladt.

Dræbt. Paa Østergade ud for Illum dræbtes i Lørdags to Mænd, medens en Kvinde saaredes. Det oplyses nu, at de dræbte var den 20-aarige stud. polyt. Otto Raarup samt Gunnar Bruun Jensen, begge fra Odense. Den saarede Kvinde var en Søster til Raarup.

Razzia i "Enghave-Bio". I Aftes blev Billetkontoret i "Enghave-Bio" ringet op fra Politigaarden og underrettet om, at Sabotører vilde forsøge at trænge ind i Biografen. Kort efter - Kl. ca. 20,30 - omringede det tyske Politi Biografen og Café "Engholmen" samt Frederiksholms Selskabslokaler, der ligger lige ved Siden af Biografen. Der hørtes en livlig Skydning, og herunder blev Mælkeassistent Erik Sørensen, Toftegaardsallé [i. e. Toftegaards Allé] 24, saaret af Skud i Hovedet og i højre Ben, da han kom ud fra Café "Engholmen". Han førtes til Lazarettet paa Nylandsvej.

Luftalarmen. Aarsagen til Luftalarmen i Nat var Indflyvning af et større Antal Maskiner. De kom nordfra ned over Kattegat og drejede af mod Vest.

Falsk Bekendtgørelse udsendt. I Gaar Eftermiddags udsendte Ministeriernes Pressesekretariat gennem Ritzaus Bureau følgende fortrolige Meddelelse til Bladene: - Statens Annonce- og Reklamebureau er blevet gjort opmærksom paa, at nogle jyske Blade i et Brev, poststemplet Aarhus, har faaet tilsendt et Annoncemanuskript om en Aftale mellem Danmarks Nationalbank, Handels-, Finans- og Indenrigsministeriet paa den ene Side og de kompetente tyske Myndigheder paa den anden om Arbejdsforhold.

Statens Annonce- og Reklamebureau, som foregives at have udsendt Manuskriptet, og Indenrigsministeriet, som forgives at have undertegnet det, saavel som de øvrige i Manuskriptet nævnte Ministerier kender intet til nogen saadan Annonce, og Bladene advares derfor mod at benytte Manuskriptet.

Bekendtgørelsen, som iøvrigt allerede er blevet trykt i adskillige jyske Blade, havde følgende Ordlyd:

"Vedrørende Arbejder for tysk Regning i Danmark!

Paa Foranledning af Danmarks Nationalbank er der mellem Repræsentanter for Finansministeriet, Handelsministeriet, Arbejdsministeriet og Indenrigsministeriet paa den ene Side og de kompetente tyske Myndigheder i Danmark paa den anden Side sluttet Overenskomst om visse Nyordninger vedrørende Arbejder for

tysk Regning i Danmark. Formaålet er Forenkling af Administrationen og Simplificering af Arbejdernes Udførelse. Det er herefter bestemt: 1) Alle danske Arbejds- og Løn-

530

aftaler gælder ogsaa for Arbejder for tyske Myndigheder, dog saaledes at Tillæg for Arbejder af særlig Karakter kan ydes. Alle Særaftaler annulleres med øjeblikkelig Virkning. 2) Alle Henvendelser om Arbejde skal ske gennem den paagældende Fagforening eller Erhvervsorganisation (f. Eks. Arbejdsgiverforeningen). Personer eller Virksomheder, staaende uden for Organisationen, skal foretage Henvendelse til nærmeste tyske Arbejdsanvisningskontor. 3) Virksomheder, som efter den 9. April 1940 væsentlig har ændret Produktionen eller Arbejdsydelse for tysk Regning, er ikke berettiget til at fortsætte dermed, men Dispensationer kan gives ved omgaaende Ansøgning, der i Landdistrikterne stiles til Amtmanden, i Købstæderne til Borgmesteren. Saadanne Virksomheder skal dog overholde de gængse Arbejdsbetingelser. 4) Virksomheder, oprettet efter den 9. April 1940, med det særlige Formaal at udføre Arbejder eller Leverancer for Besættelsesmagten eller Organisation Todt, er ligeledes ikke berettiget til at fortsætte hermed, men kan i visse Tilfælde opnaa Dispensation ved Henvendelse til ovennævnte Myndigheder. Hensigten med Paragrafferne 3 og 4 er i videst muligt Omfang at fordele Arbejder for tysk Regning mellem bestaaende Virksomheder i respektive Brancher. 5) For Kørsel for tysk Regning er bestemt, at denne fortrinsvis skal udføres af organiserede Transportvirksomheder (Vognmænd, Bilejere o. l.) til de af de paagældende Organisationer fastsatte Tariffer, resp. Maksimalpriser. Tillæg kan ydes for Arbejder af særlig Karakter. For Kørsel paa offentlig Vej skal den almindelige danske Lovgivning overholdes. Ikke-organiserede Personer eller Firmaer, som hidtil har kørt for tysk Regning, vil kunne forvente Dispensation for Kørsel i hidtidigt Omfang ved omgaaende Indsendelse af Ansøgninger til Amtmand eller Borgmester. 6) Disse Bestemmelser træder i Kraft med øjeblikkelig Virkning. Fortjenester i Strid med ovenstaaende vil - uden Hensyn til hafte Omkostninger - ikke kunne forventes udbetalt. Bestemmelserne er af midlertidig Karakter. Planer for en endelig Ordning er under Udarbejdelse og vil snarest, senest den 10. Januar 1945, blive offentliggjort af saavel danske som tyske Myndigheder.

Indenrigsministeriet, den 27. December 1944."

Provinsen.

Odense: Den i Gaar omtalte Episode, hvorunder en Arbejder paa Staalskibsværftet blev dræbt, har givet Anledning til, at Arbejdet indstilledes paa Værftet. Forhandlinger mellem Værnemagten, Borgmester Werner, Fagforeningens Bestyrelse og Værftets Direktion er resulteret i, at Arbejdet fremtidig skal begynde Kl. 9 i Stedet for som hidtil Kl. 7,45. Arbejdet paa Værftet blev herefter genoptaget.

Esbjerg: Kontorist Niels Jensen Bødker spurgte for nogle Dage siden i Agerbæk en tysk Soldat om hans Alder. Soldaten svarede, at han var

531

17 Aar, hvorefter Bødker ønskede ham Glædelig Jul. Soldaten skød derefter Kontorist Bødker, som rantes i Underlivet og senere er død paa et Hospital i Esbjerg. Fra anden Side oplyses dog, at Skudet blev affyret, fordi Bødker misforstod Soldatens Ordre om at passere Gaden.

Randers: Den ca. 30-aarige Guldberg Christensen, København, er under et Familiebesøg i Randers forsvundet sammen med den 25-aarige Tjener Ahlmann Petersen, Randers. Det er nu oplyst, at der har været Husundersøgelse i Ahlmann Petersens Hjem, og man anser det for sandsynligt, at de to Mænd er blevet arresteret.

Horsens: Under en Gaderazzia 2. Juledag blev 3 unge Mennesker, der var bevæbnede, taget med til Officerskvarteret paa Jørgensens Hotel. Det saa ud, som om Politisoldaterne vidste, paa hvilke Personer de skulde slaa ned.

Skanderborg: Ikke mindre end 50 Ejendomme er blevet beskadiget ved Bombeeksplosionerne. Skaden anslaaes til ca. 135.000 Kr. paa Bygningerne alene.

Nørre-Sundby [i. e. Nørresundby]: Vagtmandskabet paa Elektricitetsværket er blevet holdt op. Det menes, Revolvermændene var ude efter Vaaben, men Vagtmandskabet var ikke bevæbnet.

Lørdag den 30. December 1944.

I Morges lidt før Kl. 7 blev Valdemar Niensens Metalvarefabrik, Hjørnet af Thorasvej og Peder Ibsensvej paa Nørrebro, sprængt i Luften af Sabotører. Der lød 3 Eksplosioner, og den ca. 600 Kvadratmeter store Værkstedbygning blev fuldstændig ødelagt, og der udbrød. Ild enkelte Steder i Ruinerne, men Ilden blev ret hurtigt slukket af Brandvæsenet. Ingen Mennesker kom til Skade. (Fabrikken maa ikke forveksles med Valdemar Niensens Metalvarefabrik i Valby).

Overlæge arresteret. Overlæge Ove Nielsen, Østbanegade 19, blev Torsdag Aften afhentet af det tyske Politi og ført til Politigaarden. Forinden havde der været Razzia paa Nyeborg og Gleerups Klinik paa Tranegaardsvej i Hellerup, hvor Overlægen indlægger Patienter.

Saaret. I Aftes blev Formanden for Menighedsraadet i Hvidovre, Lærer Birktoft, Hvidovregade 5, skudt gennem Hovedet ved Hvidovre Kirke. Han blev i haardt medtaget Tilstand bragt til Militærhospitalet.

Brand i D.N.S.A.P.s Mødelokale. I Nat ved 2-Tiden blev Frederiksberg Brandvæsen kaldt til Smallegade 41, hvor D.N.S.A.P.s Mødelokale paa 1. Sal stod i Brand. Der var hældt Benzin ud paa Træværket, saa Ilden tog godt fat. Lokalet blev fuldstændig raseret.

532

Razzia i Bygningsdirektoratet. Gestapo foretog i Onsdags en Razzia i Bygningsdirektoratet. Der blev anstillet forskellige Undersøgelser i Kontoret, og en af Funktionærerne, Ingeniør Villy Bang, Ved Klosteret 2, blev anholdt.

Episoden i Blaagaardsgade. Som omtalt i Morgenbladene blev to Mænd, Svend Nielsen og Børge Sørensen, i Aftes saaret under Skyderi paa Hjørnet af Blaagaardsgade og Baggesensgade. Begge er under Episoden blevet fratøvet deres Penge.

Meddelelsen om Drabet af *Smedemester Henning Klee*, der dræbtes paa Kronprinsensvej, kan suppleres med, at Smedemesteren var i Besiddelse af Revolver og havde Tilladelse til at bære Vaaben.

Politiet overført til Krigsfangelejr. De tidligere i Buchenwald internerede danske Polititjenestemænd er blevet overført til en egentlig Krigsfangelejr, Mühlberg, der ligger mellem Dresden og Torgau.

Løsladelserne før Jul. Fra de tyske Myndigheder har Udenrigsministeriet modtaget en Fortegnelse over de danske Statsborgere, som før Jul er løsladt fra tyske Fængsler her i Landet. Fra *Vestre Fængsel* i København er løsladt følgende: - Peter Katholm, f. 31. December 1910. Viggo Thorslund-Jensen, 16. September 1928. Knud Henning Svendsen, 26. Oktober 1928. Oskar W. Haufort-Nielsen, 25. Februar 1918. Walter Vag. Nielsen, 5. September 1922. Karl Walter Petersen, 9. Juni 1925. Mogens Kongstad-Petersen, 5. November 1926. Georg Helge Naver, 4. Maj 1925. Henning Scheel, 15. Oktober 1921. Ole Olsen, 18. December 1889. Ejner Larsen, 9. September 1909. Henry Charles Reeve, 11. September 1895. Knud Ernst Johansen, 28. September 1918. Ole Peter Børge Hansen, 17. August 1921. Bruno Alfred Nielsen, 23. Marts 1919. Bernhardt Ch. Andersen, 1. Oktober 1896. Grete di Belsito (f. Blomsterberg), 10. November 1902, Erik Harald S. Eilers-Schacke, 16. November 1909. Svend, Anders Sørensen, 15. Februar 1922. Flemming Dyrsted, 14. April 1928. Finn Bendtsen, 17. Februar 1922. Hans Edvard Henriksen, 21. Juni 1921. Aksel Henriksen, 2. August 1921. Aage Skadhauge-Risager, 29. December 1915. Esben Ljunggreen-Rasmussen, 15. Marts 1928. Evy Laura Holmquist (f. Eberlein), 2. Oktober 1898. Julius Axel Nielsen, 20. Marts 1909. Marie Sofie Larsen, 2. September 1911. Henning Elmstrup, 15. Februar 1925. Helge Eskild Kristensen, 27. August 1922. Skov Peder Oluf Jørgensen, 10. Januar 1914. Svend Aage Madsen, 3. Maj 1913. Erik Helms Jensen, 22. Oktober 1923. Edmund Rasmussen, 12. Februar 1910. Halfdan Hansen, 13.

April 1914. Frederik C. O. Nortung, 11. Maj 1880. Eigel Olsen, 11. Juli 1909. Erik Madsen, 17. Juni 1915. Povl Christian Jørgensen, 7. November 1917. Jørgen Schjøtt, 4. Juni 1918. Karl Verner Gynther, 5. November 1924. Oda Petersen, 11. December 1921. Karl Godtfried Jensen, 29. Oktober 1911. Tonny Leif Johansen, 11. August 1926. Svend Christensen, 9. December 1902. Carl

533

Helmuth Frederiksen, 21. Februar 1920. Svend Lanner-Jensen, 2. Marts 1926. Arnild Kampmann, 13. September 1923. Frede Juul Jensen, 24. December 1919. Svend Aage Jensen-Lygaa, 22. Januar 1912. Jørgen Richard Rassow-Jens, 14. Februar 1921. Lauritz Jens Olsen, 8. Marts 1894. Lindhard Birger Rasmussen, 12. August 1920. Erhard Hartvig Larsen, 22. April 1919. Wladislaw Lúciak, 30. December 1920. Arne Nielsen, 21. Juni 1905. Vigi Gurli Helagaun, 20. September 1923. Erik Møller-Jensen, 21. Maj 1924. Grete Pantmann, 5. Februar 1915. Vera E. S. Andersen, 3. April 1907. Flindt Herbert Helagaun, 13. November 1919. Kai Emil Ch. Sachmann, 25. August 1909. Erna Johanne Nielsen, 2. Februar 1897. Georg Karl Ch. J. Gradert, 25. November 1888. Børge Grøndal, 7. Januar 1919. Thorvald Daalsgaard-Nielsen, 4. Oktober 1896. Oluf Harald Rasmussen, 29. November 1919. Karl Henry Ludvigsen, 24. Februar 1915. Jørgen Olsen Thorberg, 25. Februar 1900. Anders Feldberg, 17. Marts 1904. Enok Engel, 18. Maj 1913. Robert Hansen, 18. Marts 1894. Doussine Elkiær, 28. Juli 1904. Niels Andersen, 25. September 1913. Karl Børge Hansteen Lynborg, 6. November 1918. Holger Hansen, 24. December 1919. Søren R. J. Bording, 24. Juni 1907. Christian Frederik Witten, 4. August 1906.

Fra den tyske Arrest i *Odense* er løsladt:

Hans Ove Andersen, 16. Maj 1909. Holger Hansen, 18. Marts 1903. Otto F. Bech Ljungdahl; 6. December 1899. Marius Jensen, 4. December 1895.

Fra *Kolding*:

Gunnar Midtgaard, 25. September 1909. Hans Andreas Skourup, 25. August 1906. Henry Erland Olsen, 25. Juni 1908. Hans Frederiksen, 8. Januar 1901.

Fra *Esbjerg*:

Eigil Havemose-Petersen, f. 11. Maj 1902.

Fra *Frøslev*:

Erik Vilhelm Andersen, 10. Februar 1900. Christian Astrup, 25. Marts 1910. Viggo H. I. Bache, 8. September 1904. Jens P. Clemmensen, 27. April 1894. Poul W. Coster, 25. November 1915. Egon Dannemand-Jørgensen, 3. Marts 1910. Mogens E. H. Daurup, 15. Februar 1920. Ove Eriksen, 24. Marts 1913. Westy R. Ejlund, 8. Januar 1908. Carl K. Eriksen, 30. August 1909. Frits V. L. Gyldenlykke, 13. April 1913. Haldor Hald-Kristensen, 29. November 1907. Ove B. Hansen, 18. April 1899. Mogens H. Hansen, 7. Marts 1922. Hilda Hansen, 9. Januar 1903. Karsten Honoré, 16. Juni 1928. Poul Jensen, 23. April 1901. Hans M. Jensen, 13. Oktober 1904. Knud E. Jørgensen, 28. December 1926. Hans E. J. Kokborg, 9. November 1915. Adalbert Kristensen, 2. Maj 1909. Allan R. W. Larsen, 3. November 1901. Ulla Madsen, 2. April 1913. Eli Magnussen, 29. Juli 1901. Leif Melton, 11. September 1908. Svend A. Nielsen, 15. April 1904. Peter K. J. Nielsen, 23. December 1919. Svend A. L. Nielsen, 17. Januar 1912. Svend A. Nielsen, 9.

534

Marts 1928. Agnete Nørlyng, 11. Marts 1911. Gregers Nørlyng, 26. Maj 1908. Gert Olsen, 25. Februar 1921. Hans E. Olsen, 27. April 1928. Jørgen Rambøl-Andersen, 2. November 1920. Oskar J. S. Rasmussen, 18. April 1901. Michael Rosengreen-Larsen, 22. Januar 1923. Orla Schuldt, 8. Maj 1915. Martin Thuesen, 3. April 1909. Thyra Vindekilde, 15. Marts 1917. Anders Vinten-Johansen, 17. Marts 1909. Karl Georg Fuhrmann, 30. Maj 1899. Ester Hansen, 2. November 1915. Helge Joachim Pedersen, 7. Januar 1921. Henrik Børge Nielsen, 1.

December 1910. Bent Bondo Gravensen, 5. August 1919. Elise Pindborg-Beckwith (f. Dræby), 12. November 1911. Hans Christian Madsen, 31. December 1914. Poul Henning Gillesberg, 19. Juni 1926.

Endvidere løslodes følgende internerede Polititjenestemænd fra *Frøslevlejren*:

Frederik Abildrose, f. 8. Maj 1894. Hans Andersen, 1. September 1891. Laurits C. Andersen, 17. Oktober 1890. Edward Bendtzen, 12. Juni 1910. Karl Breaa, 21. November 1909. Sigesmund Bruhn, 19. Juli 1914. Emil Chrst. Carlsen, 10. September 1892. Paul Christiansen, 26. November 1897. Peter Due, 15. Marts 1912. Hans Mikkelsen Færk, 6. Marts 1897. Orla Chr. Vard. Girbo, 30. September 1917. Karl Grabow Grander, 14. April 1896. Krist. Joh. Hansen, 10. Oktober 1910. Aage Haxel, 19. April 1899. Svend Hermannsen, 4. September 1907. Holger Hjardemaal, 20. September 1891. Paul Holm, 13. Juni 1907. Jens Ernst Jällinghof, 5. August 1900. Hans Peter Jelsgaard, 11. Marts 1893. Laurits Jensen, 6. Februar 1897. Gerhard Jensen, 1. November 1908. Werner Klein, 20. April 1902. Johannes Kolsbjerg, 13. Januar 1896. Magnus Kreiborg, 13. April 1898. Svend Aage Kreiborg, 26. Januar 1913. Verner Kring, 15. April 1912. Jan Egon Gilb. Karlsen, 2. Februar 1914. Carl Larsen, 17. Juli 1907. Poul Helmuth Otto Larsen, 25. Juli 1907. Svend Aage Larsen, 14. December 1918. Ernst Lund, 31. Marts 1909. Oluf Peder Madsen, 22. Juni 1903. Albert Mathias Mathiesen, 23. December 1892. Aage Mikkelsen, 5. April 1901. Karl August Mortensen, 10. April 1893. Thorvald Johannes Nederstrøm, 10. Juni 1893. Alfred Olesen, 8. December 1915. Charles Petersen, 28. April 1903. Frantz Alfred Petersen, 23. Maj 1891. Julius Petersen, 2. Marts 1893. Lars Ove Rasmussen, 19. Oktober 1921. Kaj Rath, 4. August 1918. Frederik Andreas Simonsen, 6. Juli 1890. Peter Simonsen, 30. December 1889. Viggo Soltoft, 12. April 1895. Alfred Svensson, 5. December 1897. Viktor Søndberg, 5. Marts 1894. Bruno Vogesser Sørensen, 8. August 1908. Martin Jørgen Clausen, 5. Februar 1891. Gustav Bent Pürschel, 8. Juni 1911. Erik Hennings, 22. Oktober 1915. Gustav Kongerslev, 28. Januar 1917. Martin Emil Andersen.

Provinsen:

Horsens: Meddelelsen om, at et Antal SS-Officerer skulde have hindret Brandvæsenet i at gaa i Arbejde efter Bombeeksplosionerne, var ikke

535

rigtig. Efter de foreliggende Oplysninger er der ikke fra nogen Side gjort Forsøg paa at hindre Brandvæsenets Slukningsarbejde.

Viborg: Medens Medlemmer af Maskinarbejdernes Fagforening og Tømrernes Fagforening Torsdag Aften holdt Juletræsfest i Viborghallen, blev der Kl. 22,30 givet telefonisk Meddelelse om, at en Bombe vilde eksplodere i Løbet af en halv Snes Minutter. De tilstedeværende ca. 1.000 Mennesker forlod straks Lokalerne. Ved 1-Tiden, altsaa 2 1/2 Time senere, sprang en Bombe, som var anbragt i en Havesal. Der skete dog ikke nogen nævneværdig Skade paa Bygningen ud over, at Vinduerne blev knust. Ingen Mennesker kom til Skade.

Struer: Torsdag Aften skete 5 Eksplosioner paa Struer Svineslagteris Pølsefabrik og Konserverfabrik. Der anrettedes stor Skade paa Maskinanlægget. Vinduer og Døre sprængtes, og en Del af Loftet styrtede ned. I Pølsefabriket laa 3.000 kg Kød, som blev delvis ødelagt. Det er iøvrigt usikkert, om Virksomheden kan komme i Gang foreløbig.

Esbjerg: 2. Juledags Formiddag iværksattes en kraftig Skydning med skarpe Projektiler ind over Esbjerg By. Flere Projektiler faldt ned paa Gaderne og eksploderede, 3 Mennesker blev lettere saaret. Det var Formanden for Esbjerg Fiskeriforening Jens Simon Christensen, en 8-aarig Dreng, Søn af Arbejdsmand Christensen, Nørregade 14, og Fiskeskipper Hans Lauridsen, Strandby Kirkevej 56. De Saarede blev bragt til Sygehuset og forbundet, hvorefter de to kunde føres til deres Hjem, medens Lauridsen maatte indlægges, da han havde faaet en Projektilstump i Ryggen.

- Da Teglværksbestyrer Andreas Villemoes den 22. December om Aftenen var paa Vej over til Teglværket for at fyre i Ovnen, blev han holdt op af tre revolverbevæbnede Mænd. Da han troede, at han var ude for et Overfald, forsøgte han at flygte, og der affyredes adskillige Skud efter ham. Han ramtes i Skulderen og blev derefter anholdt

af de tre Mænd, der viste sig at tilhøre det tyske Sikkerhedspoliti. Villemoes førtes til et tysk Lazaret, hvor han blev forbundet. Dagen efter blev han løsladt, da det viste sig, at der forelaa en Fejltagelse.

Odense: Da den 30-aarige Skuespiller *Bent von Müllen* sammen med nogle Kammerater Fredag ved 22-Tiden forlod Odense Teater, blev de standset af tre Mænd, der bad om at se deres Legitimationskort. De fik disse og spurgte yderligere, om det var von Müllen, de havde for sig. Da dette bekræftedes, skød de ham gennem Hovedet, hvorved han dræbtes paa Stedet.

Hillerød: Natten til Fredag har der været en omfattende Razzia i Hillerød, hvorunder ca. 20 Personer menes arresteret, bl. a. to Tjenere fra Hotel København. Den ene skal dog senere være blevet løsladt paany.

536

Helsingø: Da der i den senere Tid er foretaget talrige Arrestationer paa Helsingøegnen, rettede en Deputation fra Helsingø-Valby Sogneraad for nogle Dage siden Henvendelse til de tyske Myndigheder i København og oplyste, at der paa Grund af de talrige arresterede - det drejer sig om ca. 40 - var Mangel paa Arbejdskraft i Kommunen. Deputationen henstillede, at der fandt en snarlig Afhøring af de arresterede Sted.

København: I Formiddags KL. 10,35 blev Brandvæsenet kaldt til Svanemøllevej 92, en Villa, hvor der er Systue i Kælderen. Der var udlagt en Bombe i Kælderen, og ved Eksplosionen var store Dele af Villaaen blevet ødelagt, men Bygningen styrtede ikke sammen, og saa vidt vides kom heller ingen Mennesker til Skade.

- *Ingeniør og Frue saaret.* Ved 9-Tiden i Formiddags rekvireredes Brandvæsenets Ambulance til Rasmus Rask Vej 10 (Valby). Meldingen lød paa, at "Sabotører skyder en af Beboerne". Ved Ankomsten viste det sig, at Ingeniør Paul W. Meyer, som boede paa 1. Sal, var blevet saaret af Skud, og at hans Frue ligeledes var saaret. Ingeniøren blev bragt til Lazarettet paa Nylandsvej, medens Fru Meyer blev kørt til Kommunehospitalet. Om Motivet vides i dette Øjeblik intet, ligesom der heller ikke kan oplyses noget om, hvorvidt det virkelig er Sabotører, der har foretaget Attentatet.

[536]

Tirsdag den 2. Januar 1945.

Radiofabrikken "Torotor" sprængt i Luften. I Morges Kl. 7 blev Radiofabrikken "Torotor" paa Kollegievej i Gentofte sprængt i Luften. Det skete under yderst dramatiske Omstændigheder. Hele Egnen omkring det gamle Sct. Andreas Kollegium, hvor Fabrikken havde til Huse, var besat af Sabotører. Episoden kom til at koste 2 Menneskeliv, idet Chauffør i Gentofte Brandvæsen Evald Hansen, Ellegaardsvænge 16, blev skudt under Udrykningen, og desuden omkom en tysk Vagtpost, som var stationeret i et Taarn paa Bygningen.

Paa rent militær Vis havde Sabotørerne spærret Adgangen til Fabriksbygningen ved at afspærre de vigtigste Tilførselsveje i Omegnen. Paa Hjørnet af Ordrupvej og Ordruphøjvej var der saaledes etableret en Maskingeværrede. Besættelsen medførte ogsaa, at Vagtværnet hindredes i at rykke ud. Gentofte Brandvæsen blev alarmeret nogle Minutter over Kl. 7, og sendte straks et Udrykningshold afsted med Officersvognen i Spidsen. Det var mørkt paa dette Tidspunkt, og man har formodentlig ikke udefra kunnet se, at denne Personvogn tilhørte Brandvæsenet. Ud for Christianshvidevej blev Vognen beskudt, og Chaufføren faldt sammen over Rattet, ramt af en Serie Skud. Han var død, før man naede frem til Hospitalet. Sabotørerne trak sig ret hurtigt tilbage, saa vidt man kan

537

skønne, uden at nogen af dem blev saaret eller anholdt. De tyske Politisoldater kom ganske vist hurtigt tilstede, og der var en Del Skyderi i Kvarteret, men som sagt mener man ikke, at Sabotørstyrken har haft Tab. Fabrikken, der tidligere har været ude for Sabotage, blev denne Gang fuldstændig ødelagt.

Maskinfabrikken "Præcision" ødelagt. I Morges Kl. 7,15 er Maskinfabrikken "Præcision", Emdrupvej 28, sprængt i Luften. Fabrikken fremstillede Drejebænke. Der var udlagt to Bomber, hvoraf den ene eksploderede.

Farlige Forbrydere anholdt. De danske Myndigheder er for Tiden ved at rulle en meget farlig Forbryderbande op. Det drejer sig om Forbrydere, der under Foregivende af, at de kom fra Shellhuset, trængte ind i private Lejligheder og sagde, at de skulde eftersøge illegalt Materiale. I Stedet for raserede de Hjemmene og forsvandt. Den samme Bandes Medlemmer har kapret Taxavogne, taget Passagerer op og udplyndret dem. Som det vil vides, forekom der en Overgang Tilfælde af denne Art praktisk talt hver Nat. To af de anholdte, Støberiarbejder Egil Henning Boris Sørensen, Lyngstrupvej 33, 2. th., og Chauffør Anton Pedersen, Gravervænget 7, St., har tilstaaet Plyndringer i Prokurist Pabsts Villa og hos Afdelingschef Wulff Jørgensen. Desuden 4 Tilfælde af Udplyndringer fra "laante" Taxavogne. Der er foretaget en tredje Anholdelse. Det drejer sig om Arbejdsmand Jens Henrik Pedersen, Magistervej 58, 1. tv. Han nægter sig dog skyldig, mener genkendt af tilstedeværende Damer i de to udplyndrede Hjem. Der arbejdes videre med Sagen og forestaar nye Anholdelser, ligesom man i denne Forbindelse efterspører et Lager af Tyvekoster m. m.

Taaregasbomber i Nørrebro Teater. Under Forestillingen i Nørrebro Teater Søndag Eftermiddag blev der fra Balkonen kastet nogle Taaregasbomber ud over Publikum. Folk flygtede ud, og Jerntæppet gik ned. En halv Times Tid senere kunde Forestillingen genoptages efter en Udluftningsproces.

Ret roligt i Nytaarsdagene. Nytaarsaften og Nytaarsdag var der ret roligt i Byen. Nytaarsaften forekom ganske vist en Del Skyderi i Istedgadekvarteret, og der hørtes Udrykningssignaler fra Ambulancer, men Brandvæsenets Ambulance havde ingen Udrykninger hertil, og der er heller ikke indbragt saarede eller døde til Kommunehospitalet. Af andre Begivenheder kan nævnes, at en ung Mand blev skudt i en Trappeopgang. Han var blevet raabt an af en tysk Vagtmænd, men i Stedet for at efterkomme Ordren om at standse flygtede han ind i Trappeopgangen. Vagtværn et beretter ogsaa, at der paa Nørrebro er blevet skudt mod en

538

Sporvogn, paa en af hvis Perroner der stod to Byvagter. De mener dog ikke, det var dem, der blev skudt efter. Skudene gik ned under Sporvognen.

Røverne forsvandt. Den 29. December blev Frederiksberg Vagtværn alarmeret til Hjørnet af Frederiksberg Bredegade og Allégade, hvor to revolverbevæbnede Mænd optraadte. De var ude for at røve Penge, men var forsvundet, da Vagtværnet kom.

Provinsen.

Kerteminde: Natten til den 30. December skete der store Ødelæggelser paa Langgade, hvor to store Bomber eksploderede med faa Minutters Mellemrum. Den første Eksplosion fandt Sted ud for Ove Bisgaards Manufakturforretning. Bomben har her været anbragt lige uden for Butiksdøren, der i Stumper og Stykker blev slynget helt ind i Forretningen, hvor Glasmontre, Reoler og Diske og en Del Varer blev ødelagt, ligesom selve Indgangen og de fire store Butiksruder samt alle Ruder i Privatlejligheden paa første Sal blev knust. Den anden Bombe var anbragt foran Butiksdøren hos Boghandler A. Olsen, der bor Langgade 26, lige over for Manufakturforretningen. Denne Bombe har antagelig været af noget større Kaliber, idet Ødelæggelsen her var total, og Bomben sprængte et stort Hul i Gulvet ned til Kælderen. Eksplosionen var saa voldsom, at Forretningens Facade fuldstændig sprængtes, ligesom alt, hvad der fandtes i Butikken af Varer og Inventar, ødelagdes, og en Del deraf slyngedes langt ud paa Gaden. Ogsaa det bag Forretningen liggende Bogbinderværksted blev fuldstændig, ødelagt ved den kraftige Eksplosion, og i Boghandlerens Privatlejlighed paa 1. Sal skete der ligeledes meget stor Skade. Ogsaa i Jens Nielsens Cigarforretning i samme Ejendom skete der store Ødelæggelser, ligesom samtlige Ruder fra Kælder til Kvist sprængtes. De to kraftige Eksplosioner bevirkede, at Butiksruder og Ruder i Privatlejligheder i de nærliggende Ejendomme knustes, og Lufttrykket var flere Steder saa kraftigt, at Gadedøre og Vinduer sprang op, medens Laase og Hasper blev revet af. Særlig slemt gik det ud over Urmager og Guldsmed H. P. Jacobsen, Margrethe Hvidtfeldt, Urmager A. Olsen, Dora Jensen, Købmand Edvard Jørgensen, Slagtermester Herluf Andersen, Cyklehandler Alfred Jensen og Købmand Gunnar Hedekærs Forretninger, der alle ligger paa samme Side som den ødelagte Boghandel. Men ogsaa i de nærliggende Gader, Trollegade og

Brunstræde, gik en Del Ruder i Løbet. Efter Eksplosionerne flød hele Hovedgaden med Glasskaar og Dele af Inventar fra de ødelagte Forretninger. Falck og Vagtværn et traadte straks i Virksomhed med Oprydning og Afspærring. Efter et løseligt Skøn andrager Skaden omkring 100.000 Kr.

539

Faaborg: Natten til den 30. December eksploderede en kraftig Bombe i et gammelt Maskinværksted, der er indrettet i en særlig Bygning paa Faaborg Jernstøberi og Maskinfabrik. Ved Eksplosionen styrtede Værkstedetsbygningen sammen, og en Mængde Ruder knustes i Omegnen. Ingen Mennesker kom til Skade, men alle Maskiner i Værkstedet blev ødelagt, medens de øvrige Afdelinger paa Jernstøberiet forblev uskadt.

Aarhus: Den 29-aarige Arbejdsmand Niels Egon Becher Christensen, Kirchsplads 7, blev Nytaarsaften skudt ned og dræbt af to Cyklister. Det opgives, at han havde nazistiske Sympatier.

Nykøbing M.: Natten til den 30. December trængte 4 maskerede Mænd ind til Sygekassekasserer A. Poulsen i Tødsø, og tvang ham med Vaaben i Haand til at udlevere Sygekassens kontante Midler. Udbyttet blev ca. 500 Kr. Man har ikke noget ordentligt Signalement af Røverne.

Holstebro: Om Morgenen den 30. December eksploderede to Bomber i en Garage, som tilhører Vognmand Niels Pedersen i Hvam Mejeriby. I Garagen stod tre Lastbiler, hvoraf den ene blev helt ødelagt og de to andre stærkt beskadiget. Eksplosionen var saa kraftig, at Garagens Vægge røg langt bort. Der knustes en Del Ruder i Naboejendommene, men ellers skete ingen Skade.

København: Den 29. December har Indenrigsministeriet faaet Meddelelse om, at den tyske Marine gennem Udenrigsministeriet har anmodet om at faa Københavns Havnevæsens Administrationsbygning paa Toldboden stillet til Disposition mod til Gengæld at afgive til Havnevæsenet de Lokaler, som den tyske Marine for Tiden benytter i Ejendommen Kvæsthusgade 6, som ejes af Grosserer P. Schram. Københavns Havnevæsen har protesteret mod at afgive Administrationsbygningen.

Onsdag den 3. Januar 1945.

Ved 20-Tiden i Aftes blev der ringet paa hos Lagerforvalter Møller, Radiofabrikken "Always", og 4-5 revolverbevæbnede Mænd, som udgav sig for at være Bude fra Radiofabrikken, trængte ind og skød Forvalteren. Han blev saa haardt saaret af Skudene, at han døde paa Vej fra sit Hjem, Maglekildevej 7, til Frederiksberg Hospital.

Dødsfald. Direktør Egil Bahnson Jensens Familie i København har faaet Meddelelse om, at Direktøren den 29. December er død. Han blev arresteret af Tyskerne i Begyndelsen af Maaneden og flyttedes siden fra Vestre Fængsel via Horsørød og Frøslev til Koncentrationslejren i Neuengamme. Herfra blev han den 17. December i syg Tilstand ført tilbage til Frøslev, hvorfra han igen overførtes til Hospitalet i Aabenraa,

540

hvor han nu er død, efter at der yderligere var stødt en Lungebetændelse til.

Sabotagen i St. Kongensgade 108. Som omtalt i Dagspressen fandt i Søndags en Eksplosion Sted i Ejendommen St. Kongensgade 108, hvor en Virksomhed fabrikerede Startbatterier for tysk Regning. Indehaveren er ikke, som mange har faaet Opfattelsen af, Fabrikant Henry Christensen, som fremstiller Vandkander, Spejle og lign., men en anden Lejer i Ejendommen, Fabrikant Madsen, som etablerede sig her for et Aarstid siden.

Overlæge Ove Nielsens Anholdelse. Som forleden meddelt er Overlæge Ove Nielsen blevet anholdt af det tyske Politi, men den ved samme Lejlighed omtalte Razzia fandt ikke Sted mod Nyeborg og Glerups Klinik paa Tranegaardsvej, men paa Klinikens Afdeling i Bredgade. Paa denne Klinik blev Sygeplejeelev Frk. Soya anholdt.

Sabotørernes Biografforestillinger. En Snes københavnske Biografer fik ved den sidste Forestilling 2. Juledag Besøg af Sabotører. De holdt Taler og foreviste en Tegnefilm; "Anders And i den tyske Rustningsindustri". Eksempelvis i Grøndals Bio formede Episoden sig saaledes: Pludselig under Fremføringen af Filmen "Lev Livet let" blev der blændet af, og en Mandsstemme gav Publikum Ordre til at forholde sig rolig. Derefter spillede "Home, sweet Home" og "Kong Christian". Under den sidste Melodi rejste Folk sig. Fra Højttalerne lød derefter en Mandsstemme, der advarede Folk mod at snakke for meget, idet han blandt andet henviste til, at mange fædre og Brødre maatte tilbringe denne Jul i Fangeleje, fordi der var blevet snakket for meget. Saa forevistes Tegnefilmen, der gav Anledning til Meningstilkendegivelser. Endelig sluttedes af med "Der er et yndigt Land".

Gestapobesøg hos Vagtværn. I Aftes indfandt 2 Mand fra Gestapo sig paa Gentofte Vagtværn og gennemgik Listen over de Medlemmer af Vagtværnet, som havde Vagt paa det paagældende Tidspunkt. Der blev ikke givet Oplysninger om Formaalet, men Gestapomændene gjorde heller ingen Optegnelser.

I Morges foretog det tyske Sikkerhedspoliti en Razzia i Blidahpark 6, hvor man eftersøgte en ung Mand, der imidlertid ikke var hjemme.

Københavns Brandvæsen havde i det forløbne Vagtdøgn 68 Ambulanceudrykninger. Ingen i Anledning af Skudepisoder eller lign.

Provinsen.

Horsens: De Fanger, som efter Domme ved den tyske Krigsret er sendt til Afsoning i Statsfængslet i Horsens - 15 Mand - blev Fredag

541

Eftermiddag befriet ved et meget dristigt Kup, som udførtes af revolverbevæbnede Mænd, der kørte op foran Statsfængslet i en CB-Sanitetsbil. Fangerne var paa en halv Times Gaardtur og gik samlet i et Gaardaflukke. Pludselig sprang en Gruppe Mænd frem paa Murkronen, som indhegner Fængselsgaarden. Med Maskinpistoler holdt de de vagthavende Fængselsbetjente i Skak, medens en Rebstige blev stukket ned i Gaarden. Ad denne forsvandt de 15 Fanger over Muren og derfra videre gennem Jerntraadshegnene, der i Forvejen var klippet igennem af Befrierte. CB-Sanitetsvognen tog de 15 Fanger og de øvrige Mænd op, hvorefter Vognen forsvandt i stor Fart. Der blev ikke vekslet Skud, men en Fængselsbetjent fik den ene Arm brækket under Haandgemæng i Fængselsgaarden, da han vilde forsøge at holde Fangerne tilbage. Antallet af Deltagere i Kuppet kendes ikke, men udover de Mænd, der arbejdede paa Muren, maa man regne med, at et større Antal har været impliceret som Vagtposter i Omegnen. Statsfængslet slog straks "den store Alarm", og alt, hvad man raader over af Mandskab og Hjælpemidler, blev sat ind i Eftersøgningen.

Randers: En ung Mand blev Natten til 2. Juledag skudt af en tysk Vagtpost i en Have bag Fabrikken "Danar" ved Hobrovej. Fabrikken benyttes for Tiden af Tyskerne til Indkvartering. Folk saa Manden blive baaret bort, og en tysk Soldat oplyste, at det var en ung dansk Mand, men ingen er siden anmeldt som døde nogetsteds eller begravet i Randers. Haveejerne i Kvarteret har underskrevet en Erklæring om, at det er paa egen Risiko, de færdes i deres Haver mellem Kl. 17 og Kl. 6.

- Natten til Fredag er Vognmand M. Jensens Garage nedbrændt, og 3 Lastbiler samtidig ødelagt. Vognmanden kørte for Værnemagten.

Aarhus: Natten til Lørdag eksploderede 3 Bomber i K. Turms Lædervarefabrik, Bruunsgade 46-48. Fabrikken styrtede sammen, og der opstod Ild i Ruinerne.

- Paa Entreprenør Aarslevs Oplagsplads i Riisskov opstod Torsdag Aften paany en voldsom Brand, hvorved nogle Træbygninger med Materialer blev ødelagt og et Par Tønder Benzin eksploderede. Derimod reddedes en Træbygning med 14 Biler, tilhørende Firmaet Bülow og Co.

- I Aftes ved 22-Tiden eksploderede en Del Bomber paa Muremester Siegler Petersens Oplagsplads i Viby. Et Træskur og en Del raat Træ brændte.

Hjørring: Nytaarsdag om Aftenen blev der paa Banegaarden affyret Revolverskud mod den 24-aarige Gunnar Højmark Petersen, Hjørring. Han blev ramt i Brystet og styrtede om. En tysk Soldat, der var til Stede, og som vilde gribe ind, blev ramt af et Skud i Tindingen og dræbt paa Stedet. Det lykkedes Revolvermanden at forsvinde i Forvirringen.

542

Den saarede Højmark Petersen, som endnu levede, bad om at blive ført til det tyske Lazaret.

Thisted: Nytaarsaften eksploderede en Bombe uden for Boghandler Hjalmar Lyngbæks Ejendom i Hurup. Samtidig blev der fundet en Bombe uden for Konditor Rikardt Krabbes Forretning. Nogle unge Mennesker bar Bomben uden for Byen, hvor de gravede den ned, uden at den eksploderede. Ved Eksplosionen uden for Boghandler Lyngbæks Ejendom knustes en Mængde Ruder i Kvarteret.

Aggersund: Juleaftens Dag blev en Fiskekutter ved en Fejltagelse beskydt af en tysk Vagtpost, og Fisker Poul Rasmussen Schmidt blev ramt. Han er senere død.

Aalborg: Røde Kors i Aalborg har faaet Meddelelse om, at Politibetjent Svend Anton Sørensen, Nørre Sundby [i. e. Nørresundby], er død i Tyskland.

- Paa Gaderne i Aalborg er der i de sidste Dage fundet Haandbomber. Søndag Morgen fandt saaledes en 12-Aars Dreng en Bombe ved Ansgar Kirke. Da nogle forbipasserende advarede Drengen, kastede han Bomben fra sig. Den eksploderede, men lykkeligvis kom ingen Mennesker til Skade. Nytaarsmorgen maatte Louisegade afspærres, da man havde fundet en Haandbombe her. I dette Tilfælde blev Bomben fjernet af en Sprængningskommando.

Hobro: Gestapo anholdt i Slutningen af sidste Uge en Lærling hos Isenkræmmer Dahl og en Svend hos Bagermester Luccassen. Ved samme Lejlighed blev 8 Personer eftersøgt, men de var forsvundet.

Haderslev: Læge Ruud og Købmand A. Hundewadt jun., som nogen Tid har siddet i det tyske Fængsel i Kolding, er blevet løsladt.

Aabenraa: Natten til Søndag blev 7 Sporskifter paa Padborg Station sprængt ved Bombeattentat. Stationen blev ringet op, og Personalet fik Besked om at fjerne sig, da der var udlagt Bomber. Kort efter sprang Sporskifterne i Luften. Da Opringningen til Stationen, efter hvad der senere blev oplyst, var sket fra en Jernbanetelefon, arresterede det tyske Politi den fungerende Stationsforstander Høgsbro Petersen og hele det øvrige tjenestegørende Mandskab, ialt, der i aaben Lastbil blev ført til Aabenraa. Fra Flensborg ankom et Hjælpetog med et større Antal Arbejdere, der begyndte en Udbedring af Skaden. Senere er yderligere tre Jernbanemænd blevet anholdt, medens 16 af de arresterede er frigivet. De tre førstnævnte var Stationsarbejder Herluf Christensen, Otto Emil Hansen og Hjælpearbejder Hans Jørgen Hansen. De paagældende havde ikke haft Vagt paa Stationen, da Sabotagen fandt Sted. Den ikke frigivne af de først arresterede er Hjælpearbejder Th. Møhl.

543

Tønder: En Lejebil fra Haderslev blev Nytaarsdag ved 19-Tiden beskydt af en fremmed Flyver, da Vognen befandt sig paa Hovedlandevejen. Chaufføren, Hakon Asmussen, Haderslev, var ene i Vognen. Han blev saaret i Arme og Ben. og fik desuden nogle Strejfskud i Ryggen.

Varde: Mandag Formiddag fandt en Sprængning Sted under et tysk Militærtog paa Strækningen Varde-Sig. Ingen Mennesker kom til Skade, men fem 4-akslede Personvogne blev afsporet, og der udsendtes Hjælpetog fra Esbjerg. Ved 23-Tiden samme Aften var Skaden saaledes udbedret, at Trafikken kunde genoptages.

Holbæk: Nytaarsaften foretog en større Styrke Sabotører Attentat mod et tysk Anlæg ved Vipperød. En Snes Mand spærrede begge Ender af Vejen ved Anlægget, og hjemvendende Nytaarsgæster, der færdedes ad denne Vej, blev anholdt og anbragt under Bevogtning i et Kælderrum i en Bygning i Nærheden, hvor de sad en Timestid, før de fik Lov til at gaa. Derefter gik Mændene ind paa Stationens pigtraadsafspærrede Omraade, hvor de

formentlig har holdt Personalet i Beboelseshuset i Skak ved Vagtposter uden for Døre og Vinduer; i hvert Fald hørtes kun et enkelt Skud. Derpaa anbragte Mændene tre Bomber. Den ene raserede Garage og Lagerhuset, de andre to sprængte et Maskinhus med elektriske Maskiner m. v. fuldstændigt. En svær Betonmur, som netop i de sidste Dage var bygget uden om dette Hus' ene Ende, styrtede sammen ud mod Vejen. En mindre Brand opstod, men den blev hurtigt slukket af Falck. Senere indfandt tysk Militær sig og foretog nogle Husundersøgelser i Vipperød, samt anholdt et Par af Stationsbyens Beboere, der førtes til Afhøring, saa vidt vides uden noget Resultat.

Næstved: I de sidste Dage af December Maaned har det tyske Politi anholdt følgende 15 Personer paa Præstøegnen: Overskovfoged Sloth, Melteskov, Landmand Harald Madsen, Broskov, og Landmand Sigurd Madsen, alle af Baarse Sogn; Skovfoged Hansen, Hollænderskoven, Præstø; Godsejer Fugmann, Bredeshave, Fodermester Frederiksen, smst., Radioforhandler Alfr. Petersen, Tappernøje, og Bagersvend Karl Alb. Nielsen, smst., alle af Snesere Sogn; Kontorassistent G. Jørgensen, Faksinge Sanatorium; Forvalter Staunstrup, Præstø; Forvalter Knud Jørgensen, Liliendal, Gartner Alfred Nielsen, Tolstrup, Tømrersvend Leo Jensen og Maskinarbejder Ove Henriksen af Kalvehave Sogn, samt Forvalter Mønsted, Jungshovedgaarden.

Af disse er Skovfoged Hansen, Hollænderskoven, igen løsladt, medens de øvrige i Automobile er ført til København.

København: En Del af de internerede fra Politigaarden, hvoraf de fleste iøvrigt var indlagt paa Hospitaler, er blevet løsladt. De løsladte opgives at være: Kriminalassistent Anders Christensen (Afd. D), Kriminalassistent Erlandsen (St. 8), Overbetjentene Bergh-Christensen, Bo-

544

gaard og Pardorf (Flyverne), Overbetjent Ankerstjerne (Afd. D), Kriminalassistent Holton (Bedrageriafd.), Kriminalbetjentene Milland og Louis Larsen (Flyverne), Kriminalbetjent Tønder og Gytje (4. Afd.), Kriminalbetjent Juul-Petersen (Bedrageriafd.), Kriminalbetjent Oluf Jensen (Vagten), Kriminalbetjent Carlsen og Opdagelsesbetjent Bang (Registraturen).

Af de i sin Tid paa Politigaarden tilbageholdte 106 Mænd er der nu ca. 55 tilbage.

Torsdag den 4 Januar 1945.

To Villaer sprængt i Luften. Kl. ca. 2,30 i Nat blev Villaen *Højsagervej 10* i Valby sprængt i Luften. Efter hvad der opgives af det tyske Politi, der dog synes at være optraadt civilt. Et ungt Ægtepar, Cigarhandler Ejnar Weische og Bertha Weische, der bor i Naboejendommen Nr. 8, blev forskaaret af Glassplinter og maatte køres til Hospitalet, hvorfra de dog kunde udskrives efter at være blevet forbundet. Ifølge Kraks Vejviser beboedes den sprængte Villa af Snedker J. C. Willerslev og Mekaniker Har. Jeppson.

En halv Time senere ankom det tyske Politi og nogle Civile til Villaen *C. F. Richsvej 20*, hvis Ejer, Overingeniør Kristian Bak ved Københavns Elektricitetsværker, for ca. 3 Maaneder siden blev arresteret af Tyskerne og ført til Frøslev. Overingeniørens Frue er ligeledes arresteret. Villaen beboedes af Overingeniørens Moder og hans to Børn, desuden var der to unge Piger til Stede. Beboerne fik Besked om at være ude i Løbet af 3 Minutter. De naaede lige netop at komme inden for Døren hos Naboen, da Bygningen sprang i Luften. Nabovillaerne blev noget molesteret, saaledes faldt hele Gavlsiden sammen i Nr. 25, der tilhører Cigarfabrikant C. Hansen, men ingen Mennesker kom til Skade.

Lastbiler bombesprængt paa Halmlorvet. I Morges ved 4-Tiden hørtes nogle voldsomme Eksplosioner paa Vesterbro. Det var 5-6 Lastbiler, som var parkeret paa Halmtorvet, der blev bombet. Bilerne blev fuldstændig ødelagt, og et Par forbi passerende Kvinder blev ramt af Glassplinter og maatte forbindes paa Hospitalet.

"Hold-up" paa Rationeringskontor. I Formiddags kom 8 Mand, bevæbnet med Maskinpistoler, ind i Gymnastiksalen ved Hollændervejens Skole, hvor der for Tiden er Efterudlevering af Rationeringskort. De talte

ca. 300 Sæt Rationeringskort op og tog desuden et Antal Købekort, afleverede en i Forvejen udskrevet Kvittering for Kortene og forsvandt igen. Det menes ikke, at Kortene har været beregnet for Den sorte Børs.

7 unge Mennesker anholdt. Det tyske Politi trængte i Gaar Eftermiddags ved 17-Tiden ind i en Lejlighed paa Frimestervej 15, hvor fire

545

tilstedeværende unge Mænd og tre Kvinder blev anholdt. Blandt de anholdte er en Søn af Borgmester H. P. Sørensen, den 23-aarige Søren Sørensen, som er ansat i Socialdirektoratet under Magistratens 3. Afdeling.

Endnu nogle Anholdelser. Et Hold Sommerfolk foretog i Gaar ved Middagstid Razzia i en Lejlighed paa Hjørnet af Korsgade og Blaagaardsgade. De sprængte Døren til en Lejlighed paa 3. Sal, hvor der befandt sig 4 Mænd og en Kvinde. En af Mændene søgte at redde sig ved at springe ud ad Vinduet. De øvrige blev ført til Shellhuset. Senere fjernede Sommerfolk en Del Materiel fra Lejligheden, som efter hvad der oplyses, havde været beboet af de Paagældende i nogle Maaneder. Lejligheden var tidligere beboet af nogle Jøder, der forlængst er flygtet til Sverige.

Manden, der havde forsøgt Flugt ved at springe ud, blev ført bort i en tysk Ambulance; det vides ikke, om han var blevet dræbt.

Razzia hos Revisor Helge Andersen. Gestapo og Sommerfolk indfandt sig i Nat hos statsaut. Revisor Helge Andersen, Centralanstalten for Revision, og foretog en meget indgaaende Ransagning af hans Bolig, Gammelhaveallé [i. e. Gamlehave Allé] 5. Der blev imidlertid ikke fundet noget, og de tyske Politifolk trak sig tilbage uden at foretage noget yderligere.

Truet Vagtværnet. Sent i Aftes kom et støjende Selskab ned gennem Farvergade. De patruljerende Vagtværnsfolk bad dem være rolige, men som Svar paa denne Opfordring blev der affyret et Skud. Vagtværnsfolkene trak sig tilbage til Vartov, men der blev dog holdt øje med Selskabet, som fortsatte til Restauranten "Kit-Kat" og herfra senere til Bahns Hotel i Badstuestræde. Det tyske Politi blev underrettet, da Vagtværnet var afskaaret fra at foretage sig yderligere i dette Tilfælde.

Maskinfabrik ødelagt. I Morges ved 7-Tiden blev der af Sabotører udlagt Bomber i G. Johanssens Maskinfabrik, Elmegade 5. Fabrikken, der for Tiden arbejdede for tysk Regning, bestod af en ca. 50 m lang Træbygning. Det var Sabotørerne selv, der alarmerede Brandvæsenet, formentlig fordi de samtidig vilde advare, da der laa mere Sprængstof i Bygningen. Maskinfabrikken nedbrændte, og Branden var ret farlig, men det lykkedes i Løbet af en Timestid Brandvæsenet at faa fuldkommen Herredømmme over Situationen.

Udplyndringer. En Medarbejder ved "Nationaltidende", Redaktør Mogens Nyholm, blev paa Vejen hjem sent Tirsdag Aften holdt op i Overgaden oven Vandet. En daarligt klædt Person stak en Revolver i Siden paa ham og sagde: "Kom saa." I første Øjeblik frygtede Hr. Nyholm for, at han skulde føres bort, men følte sig dog straks noget beroliget, da

546

endnu en Mand dukkede op og viste ham en Jernstang. Han blev da klar over, at det "kun" drejede sig om et gement Røveri, hvilket ogsaa viste sig at slaa til, for han maatte aflevere Overfrakke, Jakke samt Tegnebogen med ca. 220 Kr. Resten af Hjemturen kom han til at tilbagelægge i Skjorteærmer.

I Aftes blev en LB-Pligtig, *Christian Christensen*, holdt op af to Revolvermænd i Skoven mellem Taarbæk og Fortunen paa Vej fra LB-Vagten i Taarbæk til sit Hjem. Han blev frarøvet Kappe, Hue og Vaabenfrakke, samt Bælte og Legitimationspapirer.

Gentofte Vagtværn har i den senere Tid modtaget ualmindelig mange Anmeldelser om Indbrud og Tyveri. Alene i Gaar indgik 15 Anmeldelser om Tyveri af Sølvtøj, Beklædningsgenstande og lign. I flere Tilfælde drejede det sig tilmed om Tyverier til ret store Beløb.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 80 Ambulanceudrykninger.

Jernbanesabotage. Ved 23-Tiden i Aftes skete der Sprængning i en Tankvogn paa Herning Station. Tankvognen havde et Indhold af 14.000 kg Petroleum til Værnemagten. Vognen blev ødelagt, og Halvdelen af Indholdet spildtes. Paa Strækningen Struer-Herning er Toggangen indstillet paa Grund af tre Sprængninger. Ligeledes er Toggangen indstillet paa Strækningen Skjern-Hobro, da der skete en Sprængning paa Linien Kl. 1,30. Mellem Skanderborg og Allen skete samtidig 5 Sprængninger, mellem Horsens og Hatting 2 Sprængninger, og i Morges yderligere en Sprængning Syd for Horsens. Paa begge Linier er Toggangen indstillet.

Sabotagen paa "Torotor". Efter Sabotagen paa "Torotor" meddeles, at Fabrikken bl. a. beskæftigede sig med Fremstilling af Dele til V.1-Vaaben.

Provinsen.

Horsens: Der foreligger nu nye Enkeltheder om Bortførelsen af de 15 Fanger fra Statsfængslet. Da Sanitetsvognen kørte op ved Fængslets Østside, var den fulgt af en Ligbil, hvori der menes at have været civilt Tøj til de 15 Fanger. Sanitetslastvognen er Tirsdag Aften fundet i en Tørvelade ved Tyrsted, en halv Snes Kilometer Syd for Horsens. Den havde kørt 189 Kilometer, og det eneste, der var efterladt, var en Sæk med tre Fangekasketter.

Den eneste af de 16 Sabotører, der afsonede deres Straf i Horsens, som ikke kom bort, var Christmas Møllers Skipper; han laa syg. Fængselsinspektør Borgschmidt Hansen var ikke hjemme, da Befrielsen skete. Han sammenkaldte straks efter sin Hjemkomst Pressen og gav Orientering om, hvad der var sket. De fire Betjente, der kontrollerede de 15

547

Sabotører under Gaardturen, havde ikke andet at gøre end at række Armene i Vejret, da de blev truet med Maskinpistoler. Imidlertid kom en Reservebetjent til Stede og vilde tilkalde Hjælp med sin Fløjte. Da Trusler ikke hjalp, var der en af Sabotørerne, der imidlertid var blevet forsynet med Vaaben af Hjælperne, som med et Slag med et Revolverskæfte brækkede hans Arm. Hele Befrielsesaktionen varede kun tre Minutter. Straks efter Aktionen blev der etableret dobbelt Vagt, der var stærkt bevæbnet.

Randers: Det tyske Politi nedbrændte i Gaar Morges et Sommerhus ved Hobro Vesterfjord, tilhørende Telefonmontør Krogh Andersen; der blev sagt, at man havde fundet Sprængstoffer i Huset.

Hjørring: I Lendum skete Natten til Onsdag nogle Bombeeksplosioner, hvorved en halv Snes Personer kom til Skade. Eksplosionerne fandt Sted i et Garageanlæg, som tilhørte Tømrer Th. Sørensen. Ved den anden Eksplosion fik Chauffør Niels Jørgensen en Del Glassplinter i Ansigtet og Tømrer Hans Jensen Armen revet op. Der kom nu en Del nysgerrige til, og lidt senere eksploderede endnu to Bomber, hvorved en Del Mennesker saaredes. Ialt maatte en halv Snes under Lægebehandling, tre er tilmed ret alvorligt saaret.

Grenaa: To revolverbevæbnede Mænd trængte Tirsdag Aften ind til Murer Albert Busk, Grønland 15. De var maskerede og beordrede de tilstedeværende ud af Huset, der skulde sprænges i Luften. For at understrege Virkningen af denne Ordre affyrede de nogle Skræmmeskud. Kort efter blev Huset sprængt i Luften. De to maskerede Herrer kørte bort i en Bil, hvor der i Forvejen sad to andre med Halvmaske paa. I den med Albert Busks Hus sammenbyggede Naboejendom væltede Brandmuren ind i en Stue, hvor der tilfældigvis ikke opholdt sig Mennesker. Albert Busk er Kasserer i sin Fagforening.

Haderslev: Amtstuefuldmægtig Jensen er blevet anholdt den 28. December.

Fredag den 5. Januar 1945.

Maskinhallen og Kedelrummet paa *Tuborgs Fabrikker* er i Nat Kl. 3,33 sprængt i Luften. Skaden er saa omfattende, at Fabrikkens tekniske Ledelse anser det for tvivlsomt, om Virksomheden kan komme i Gang før Krigen er forbi. Om Enkelthederne har Chefen for Gentofte Brandvæsen, Carl Larsen, og Tuborgs Brygmester, Civilingeniør Steenberg, givet os følgende Oplysninger: - Telegrafledningen til Gentofte Brandvæsen (Luftledningen) blev afbrudt Kl. 3,33, saa Eksplosionen maa være sket i samme Øjeblik. Lidt forinden var ankommet et halvt Hundrede civilklædte, dansktalende Mænd, hvoraf en Del var maskerede, til Tuborg.

548:

De tvang Fabrikernes faste Vagtmandskab til at bære Kufferter, som hver vejede ca. 75 kg, ind i Maskinhallen og ned i Kedelrummet. Efter at have anvist, hvor Kufferterne skulde staa, fik Vagtmandskabet og de tilstedeværende Maskin- og Kedelfolk Besked om at bringe sig i Sikkerhed. Et Øjeblik senere kom Eksplosionen. Sprængladningerne har aabenbart været indstillet til at eksplodere samtidig, for der hørtes kun et enkelt Brag. Gentofte Brandvæsen, som først alarmeredes fra Tuborgs Vagtaarn, var paa Pladsen 8-10 Minutter efter Eksplosionen. Paa dette Tidspunkt var Gerningsmændene allerede forsvundet. Der opstod Ild enkelte Steder i Ruinerne, saaledes var en Oliebeholdning blevet antændt, og der gik et Par Timer med at faa den slukket, men Branden var iøvrigt ikke af farlig Karakter. Foruden Brandvæsenet kom det tyske Politi til Stede og foretog Afspærringer og senere en tysk Sprængningskommando, som gennemførte en foreløbig Undersøgelse. I Kvarteret sprængtes en Del Vinduer, og Brygmesterens Bolig paa Tuborgs Omraade, Strandvej 52, blev en Del molesteret.

Virksomheden beskæftigede ca. 1000 mandlige og 380 kvindelige Arbejdere, som altsaa indtil videre formentlig vil blive arbejdsløse. Der bliver dog foreløbig en Del Arbejde med Oprydningen. Skadens Omfang anslaaer Brygmester Steenberg skønsmæssigt til ca. 1 Mill. Kr., men dette Skøn er dog med alt Forbehold, da Skadens Omfang endnu ikke kan overses ganske. Den første Tid vil der endnu kunne tappes en Del Øl, nemlig den færdigbryggede Mængde. Strømmen kan tilføres fra NESAs, som maa overtage Fabrikernes Strømforsyning indtil videre, da Tuborgs eget Elektricitetsværk er sat ud af Drift ved Ødelæggelsen. - Man har et svagt Haab om, at den ene af Kedlerne vil kunne sættes i Stand og derved muliggøre Driften af en Turbine, men det vil først vise sig efter Oprydningen.

I Formiddags Kl. godt 8,30 blev der fundet en ueksploderet Kuffert, hvorfor den tyske Sprængningskommando øjeblikkelig tilkaldtes. Trafikken paa Strandvejen blev spærret, og Fabriksomraadet evakueret. Kl. 9,55 havde den tyske Sprængningskommndto afsluttet Arbejdet uden at finde flere Kufferter. Den fundne Kuffert blev sat paa en Cyklebagebærer og kørt bort samtidig med, at Trafikken paa Strandvejen atter blev givet fri.

Fabrik for Flyvemaskinedele ødelagt. I Morges Kl. 7 blev en Virksomhed ved Navn "Jensen-Industri", Hillerødgade 30, fuldstændig ødelagt ved 3 Bombeeksplosioner. Der var forinden ankommet ca. 25 bevæbnede Mænd, som paa sædvanlig Maade udlagde Bomberne efter at have advaret og beordret de tilstedeværende i Sikkerhed. Paa Fabrikken, der iøvrigt ejedes af Hr. Bohnstedt Petersen, hvis Hovedvirksomhed i Frihavnen kort før Jul blev totalt ødelagt, fremstilledes Plader til Flyvemaskindele.

549

Saaret af tyske Soldater. Til Kommunehospitalet indbragtes ved Midnatstid 2 Mænd, som havde været i Konflikt med tyske Soldater paa Østerbrogade i Nærheden af Den Frie Udstillings Bygning. Den ene var alvorligt kvæstet i Hovedet. Lidt senere indbragtes til Rigshospitalet en Mand ved Navn Porsing, Skjoldsgade 11. Han havde været i Konflikt med tyske Marinesoldater og var blevet sparket i Hovedet. De nærmere Omstændigheder ved Overfaldet kendes ikke.

Razzia. I Nat foretog tysk Politi en Razzia i Ejendommen Enighedsvej 2 ved Charlottenlund Station. Gadedøren blev sprængt, og 4 bevæbnede tyske Politifolk skaffede sig Adgang til Bogtrykker Th. Priors Lejlighed paa 4. Sal. Saa vidt oplyses var ingen hjemme.

Jernbanesabotage. Paa Fredericia Banegaardsomraade skete i Aftes 10 Sprængninger, hvilket medførte, at al Trafik blev indstillet. Senere paa Aftenen kunde Forbindelsen med Fyn dog genoptages, og i Morges kunde der

tillige tages Tog ind fra Øst og Syd, og senere paa Dagen ventede man at faa Forbindelsen nordpaa reetableret. I Aftes forekom desuden to Sprængninger paa Strækningen Fredericia-Taulov, og paa Strækningen Pjedsted-Fredericia indtraf 3 Sprængninger, paa Strækningen Horsens-Hatting 1 Sprængning, Struer-Skjern i Nat 2 Sprængninger, Strækningen Hanbjerg-Vinderup ligeledes 2 Sprængninger i Nat. Desuden sprang sent i Aftes en Bombe i en Godsvogn, som stod paa Trustrup Station, læsset med et Tipvognslokomotiv. Lokomotivet blev ødelagt, medens Godsvognen ikke beskadigedes nævneværdigt.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 64 Ambulanceudrykninger.

Vaabenrazzia. I Aftes ved 18-Tiden foretog det tyske Politi Visitationer for Vaaben paa Højbro Plads.

Provinsen.

Aalborg: Torsdag Eftermiddag blev Syssellederen for DNSAP i Aalborg Amt, Ejnar Laursen, dræbt ved Skud, da han sammen med sin Hustru og en Gæst, Malermester S. G. Andersen, Oue pr. Hadsten, stod uden for sit Hjem i Skipper Clements Gade. Malermesteren blev saaret i Skulderen. - Der blev lagt Blomster paa det Sted, hvor Syssellederen var dræbt, og opstillet Vagter. Da en ung Mand, Elektriker Ejner Meyer Christensen, Prinsensgade, senere paa Eftermiddagen nærmede sig Stedet, blev han skudt og døde paa Stedet.

Aarhus: Repræsentant Søren Leth, Kongensvej i Viby, blev Onsdag Aften beskudt paa en Billardsalon paa Clemens Torv. Han blev ramt i Maven og førtes haardt saaret til Hospitalet.

550

Horsens: Den 27-aarige Træindustriarbejder Børge Jensen blev Torsdag Morgen paa Vej til sit Arbejde raabt an af nogle tyske Vagtposter, og da han ikke standsede, blev han skudt. Han ramtes i Panden og døde paa Stedet. Den unge Arbejder efterlader sig Hustru og 2 Børn.

Randers: Landsretssagfører Mosbech og Ekspeditionssekretær Rønne, Kommunekontoret, er løsladt efter at have siddet i tysk Arrest en Maaned.

Slagelse: Falck blev i Gaar kaldt ud til "Villadsens Minde" ved Næsby Strand for at redde en tysk Flyver, som med Faldskærm hang fast i Trætoppene. Han var bevidstløs efter at være slæbt et langt Stykke gennem Vandet og ind over Land, men før man naaede København med Ambulancetransporten, var han dog kommet til sig selv.

Køge: Torsdag Morgen skete to Eksplosioner i Ørum-Hansens Maskinfabrik, Vordingborgvej. Sabotørerne havde paa Forhaand advaret Arbejderne og ligeledes adviseret Fabrikanten og hans Familie. Der blev givet god Tid, saa bl. a. en Bogholderimaskine kunde bringes i Sikkerhed, før Bomberne eksploderede. Maskinhallen blev delvis ødelagt, hvorimod Smede- og Maskinværkstedet ikke tog større Skade. Ingen Mennesker kom til Skade, bortset fra, at Husassistenten hos Fabrikant Ørum-Hansen fik nogle lettere Snitsaar af Glassplinter.

Lørdag den 6. Januar 1945.

Krigsforlis. Paa Refsnæs hørtes tidligt Fredag Morgen en usædvanlig kraftig Eksplosion ude fra Havet. Da det endnu var mørkt, kunde man ikke afgøre, hvad der var sket, men saa snart det blev lyst, observeredes nogle Sømil ude i Kattegat Vraget af et stort Skib. Der blev af de tyske Myndigheder rekvireret Ambulancetog og Ambulancer fra flere sjællandske Byer. I Løbet af Dagen indbragtes nogle saarede og døde, desuden drev Lig i Land paa Refsnæs Kyst. Fiskerne kunde ved Hjemkomsten fra deres Fangstture berette om, at der flød en Mængde Lig ude på Vandet, saa man kan vente, at der i de kommende Dage vil drive mange Lig ind paa Kysten ved Refsnæs.

Begivenheden og navnlig det store Opbrud af Ambulancer til Kalundborg gav i Gaar Anledning til Rygter om, at et kombineret Troppetransport- og Ammunitionsskib var sprængt i Luften i Kalundborg Havn, men dette var altsaa ikke rigtigt.

Husundersøgelse hos Borgmester H. P. Sørensen. Som forleden meddelt er Borgmester H. P. Sørensens Søn, den 23-aarige Søren Sørensen sammen med nogle andre unge Mennesker blevet anholdt. Torsdag Formiddag, paa et Tidspunkt, da ingen var hjemme, blev der foretaget Husundersøgelse hos Borgmesteren. Fire Gestapomænd havde lukket sig ind

551

i Lejligheden, formentlig ved Hjælp af Søren Sørensens Nøgler, og var i fuld Gang med Husundersøgelsen, da Fru H. P. Sørensen, som havde været paa Visit hos Naboen, kom hjem. Sønnens Værelse blev ret grundigt gennemført, medens den øvrige Del af Huset undersøgtes mere overfladisk. Gestapomændene tog ikke noget med af Betydning, og man har heller ikke siden sporet nogen Reaktion efter Besøget.

Stjålet Rationeringskort i Hvidovre. Fredag Aften trængte 3 revolverbevæbnede Mænd ind paa Kommunekontoret i Hvidovre, hvor de tiltvang sig udleveret ca. 400 Sæt Rationeringskort.

Saarede. I Aftes ved 21,45-Tiden blev der skudt fra Omegnen af Vestre Fængsel. En Kugle slog ned paa en Linie 10-Sporvogn og strejfede en af Passagererne i venstre Ben. Den saarede er Typograf Jørgensen, Kjeldsgaardsvej 21. Han blev bragt til Kommunehospitalet.

Under Skudveksling paa Hjørnet af Enghavevej og Matthæusgade blev en tilfældig forbipasserende, Sekretær K. H. Hansen, Rørholmegade 7 B, saaret i højre Hofte. Episoden fandt Sted om Eftermiddagen.

Sabotage. Resterne af den Bohnstedt-Petersenske Virksomhed, "Jensen-Industri" i Hillerødgade, blev sent i Aftes ødelagt ved en ny Sabotage. Nogle Maskiner var ikke blevet gjort ubrugelige ved Sabotagen om Morgenen, men det skete uigenkaldeligt om Aftenen. Da man frygtede, at der endnu laa ueksploderede Bomber paa Stedet, blev Sporvejslinierne 11 og 19, der ellers passerer Fabrikken, Resten af Aftenen dirigeret ad en anden Rute.

Lastbilen blev tilbageleveret. Forleden kørte en Lastbil op foran en af det københavnske Vagtværns Stationer. Chaufføren afleverede Vognen og Tændingsnøglen til Portvagten og forsvandt. Vognen var om Formiddagen røvet paa Godsbanegaarden, men med den Besked til Chaufføren, at den vilde blive leveret tilbage i Løbet af kort Tid. Vognen tilhørte Dansk Andels-Æg-Eksport, Vermlandsgade 73.

Attentatet paa Ingeniør Paul Meyer. Om Ingeniør Paul Meyer, som den 3. Januar blev saaret ved et Attentat i sit Hjem paa Rasmus Rasks Vej, kan nu oplyses, at han arbejdede for tysk Regning.

To Mennesker dræbt. I Aftes ved 19-Tiden trængte 4 revolverbevæbnede Mænd ind i en Vinstue paa Bülowvej Nr. 50, hvor de skød en Mand og en Kvinde. Manden blev dræbt paa Stedet, medens Kvinden, Fru Bjørn Petersen, Lunagervej 17, døde en halv Time senere paa Frederiksberg Hospital. Man er endnu ikke helt klar over den dræbte Mands Identitet.

Vagtværnet blev vist bort. Da en Patrulje fra Frederiksberg Vagtværn i Nat passerede Alléenbergs Garagerne ved Frederiksberg Allé, opdagede.

552

de, at en Snes Mand var i Færd med at lukke sig ind i Garagerne. Da Vagtmændene lyste paa Stedet, viste det sig, at det var Folk fra det tyske Hjelpepoliti (Hipo). Vagtværnsfolkene fik Besked om at fjerne sig straks. Senere observerede man, at en Del af Hjelpepolitiet kørte bort i Retning mod Byen.

Jernbanesabotage. Trafikken over Fredericia Banegaard blev i Gaar genoptaget i alle Retninger. Lidt over Middag skete der nye Sprængninger paa Strækningen Fredericia-Pjedsted, men Kl. 17 kunde Strækningen atter passeres. Ogsaa paa de øvrige bombesprængte Strækninger i Jylland blev Trafikforholdene bragt i Orden i Gaar.

Provinsen.

Kolding: Onsdag Aften blev Vagtværnets Udrykningsvogn sprængt i Luften uden for Vagtlokalet paa Raadhuset. Senere eksploderede en Bombe i Herreekviperingsforretningen "Carlton". Hele Forretningen blev ødelagt, men ingen Mennesker kom til Skade.

Skagen: Fredag Eftermiddag krigsforliste Kutteren "Esperance", S. 65, tilhørende Skipper Jens Jørgen Møller. Mandskabet roede over til en anden Kutter og kom iøvrigt ikke noget til.

Aalborg: "Rebildhus" er igen blevet lukket. Denne Gang er samtlige Lokaler i Bygningen blevet beslaglagt.

Grenaa: Natten til Onsdag foretog Gestapo en omfattende Razzia, først i Havnen og senere i Byen. Der anholdtes nogle unge Mennesker, desuden eftersørgtes forgæves Direktør Henrik Rosenvinge, Prokurist Carlo Munk, Bogholder Abildtrup fra Grenaa Dampvæveri, Trafikassistent William Rosenvinge, Lærer Kaj Thorup og Lederen af Kommandocentralen. CB-Politiets Sanitetsvogn og en mindre Patruljevogn blev beslaglagt, da Tyskerne mente, de var brugt til hemmelige Transporter af Vaaben, leveret fra engelske Flyvemaskiner. Lederen af Kommandocentralen og Politimester Andersen samt de unge LB'er var i skarpt Forhør. Onsdag Eftermiddag afsluttedes Undersøgelserne.

Roskilde: De Paarørende til den 31-aarige Politifuldmægtig Thorkild Petersen, der tidligere gjorde Tjeneste i Søndre Birk, har faaet Meddelelse om, at Thorkild Petersen er død den 23. December.

Mandag den 8. Januar 1945.

Razzia under Luftalarmen. I Kvarteret omkring Jagtvejen, den tilstødende Strækning af Strandvejen og Strandboulevarden blev der under den sidste Luftalarm Lørdag Aften foretaget en større Razzia. Da Alar-

553

men blæste af, traadte en Mængde uniformerede Mænd ud fra Gadedørene i Urbansgade. Kort efter affyredes Skud fra Pistoler og Maskingeværer. Under Skydningen flygtede alle Trafikanter omkring det store Gadekryds. En Mand ved Navn Nørregaard, Brammingegade 5, fik et Skudskaar i højre Laar; han kunde dog bringe sig i Sikkerhed i Øresundsgade, hvorfra han blev hentet i en Ambulance.

Sporvognsepisoder. Søndag Aften Kl. 20 blev en Passager i en Linie 11 Bivogn i Rantzausgade hidsig som Følge af nogle kaade unge Menneskers Optræden. Han trak en Revolver, viste Vaabenlegitimationen og affyrede et Skud gennem Vognen uden dog at skade nogen. Revolvermanden begyndte nu at forlange Legitimationskort forevist af forskellige Passagerer, men gik senere ned paa Gaden - Sporvognen var i Mellemtiden standset - og fyrede en ny Serie Skud af, et af Skuddene ramte en Haandbøjle i Sporvognen. Der kom en Udrykning fra Værnemagten til Stede, og da Manden nu vilde undløbe, blev der skudt tre Skud efter ham. Han opgav derefter sin Flugt og lod sig arrestere. Episoden medførte en halv Times Sporvognsstandsning.

Søndag Eftermiddag opstod der Slagsmaal i en Sporvogn paa Hjørnet af Amagerbrogade og Holmbladsgade. Vagtværnet blev tilkaldt og anholdt en af de to Urostiftere, medens den anden forsvandt. Den anholdte var Ove Harry Elleboe, Bergthorasgade 22, 1. Sal. Han var i Besiddelse af et Ausweis til Flyvepladsen ved Værløse.

Slotsarkitekten afhentet. Slotsarkitekt Thorvald Jørgensen er i Nat blevet afhentet af det tyske Politi. Slotsarkitekten, som nu er 77 Aar gammel, havde netop afsluttet et Hospitalsophold. Man formoder, der foreligger en Fejltagelse.

Attentatet paa Bülow'svej. Den Mand, der som omtalt i Lørdags er blevet dræbt ved et Attentat i Restauranten Bülow'svej 50 B, er identificeret som Politibetjent Malmros, der var tilknyttet det tyske Politi. Den Kvinde, han var sammen med, Fru Engla Petersen, som ligeledes dræbtes, var gift med Politibetjent Bjørn Petersen, der nu sidder i Frøslevlejren, hvortil han er ført fra Buchenwalde.

Skydning ved Restaurant "Tosca". Lørdag Aften Kl. ca. 22,30 stødte en Vagtværnspatrulje ud for Hectors Forretning paa tre store Dreng, som var indviklet i et Slagsmaal. Da de fik Ordre til at passere Gaden, gjorde de

Ophævelser, og en af dem viste et tysk Rejsepas, idet han hævdede at være knyttet til Værnemagten. Under den fortsatte Diskussion løb en af Drengene hen til Restaurant "Tosca" og hentede nogle tyske Soldater, som gav sig til at skyde ned ad Gaden. Skuddene tilkaldte Feldgendarmeriet, til hvem Lederen af Vagtværnets Patrulje forklarede Sagen. Feldgendarmeriet havde intet at bemærke til Vagtværnets Optræden.

554

Hentet Skrivemaskiner og Duplikatorer. Ved Midnatstid Natten til Lørdag blev en Taxachauffør holdt op af to Revolvermænd paa Jagtvejen. Han fik Ordre til at køre til "Standard Electric" paa Hjørnet af Sigurdsgade og Raadmandsgade. Her havde ca. 16 Mænd hentet 6-7 Skrivemaskiner, Duplikatorer og Duplikatorpapir, som blev læsset i Taxavognen. Chaufføren fik nu Ordre til at køre til Jagtvejen, hvor han blev sat af, og Vognen kørte videre. Taxavognen er senere kommet til Stede.

Røveri. Fredag Aften blev Sekretær Frk. Elga Elisabeth Nielsen, boende Melchiors Plads 4, paa Vej fra Triangelteatret til Ndr. Frihavsgade frarøvet en Haandtaske, indeholdende 527 Kr., hvoraf hun om Eftermiddagen havde faaet de fleste udbetalt paa et Sagførerkontor. Røveren - en Mand i tysk Marineuniform - forsvandt ned ad Odensegade.

Sendt en SS-Mand efter Kuffert. Den ca. 70-aarige Grosserer Brøndum, Carl Johans Gade 43, tilkaldte i Gaar Vagtværnet for at faa klaret, hvorledes han skulde forholde sig over for en SS-Mand og en Civil, som forlangte at komme ind i hans Lejlighed. Vagtværnet kom hurtigt til Stede, og det viste sig da, at de to Herrer ønskede udleveret en Kuffert, som en Frk. Gunvor Christensen havde staaende i Lejligheden, som Pant for 20 Kr. Ved Vagtværnets Mellekomst blev Affæren ordnet saaledes, at SS-Manden fik overladt Kufferten og forsvandt.

Vagtværn og Brandvæsen. Vagtværnet og Brandvæsenet i de tre Hovedstadskommuner har haft en usædvanlig stille Nat. Der er ikke forekommet Begivenheder af særlig Art, og Københavns Brandvæsen har kun haft 37 almindelige Udrykninger i det forløbne Vagtdøgn, som sluttede Kl. 8 i Morges.

Beskydning af Toget i Aarup. Statsbanernes Distriktschef for 2. Distrikt oplyser paa Forespørgsel fra Udenrigsministeriets Pressebureau, at Stationspersonalet har fortalt, at Beskydningen af Toget i Aarup, hvorved der omkom saa mange Passagerer, skal staa i Forbindelse med, at der har fundet en stor Luftkamp Sted umiddelbart i Nærheden af Ulykkesstedet. En officiel Rapport vil fremkomme i Dagens Løb.

Jernbanesabotage. Lørdag Aften fandt en Sprængning Sted ved Hedensted Station. I Gaar skete der Eksplosion under et Særtog med Arbejdere paa Vej fra Oksbøl til Esbjerg. To Personvogne blev afsporet, men ingen Mennesker kom til Skade. Endelig forekom i Aftes Sprængning i en Stabel Skinner paa Fredericia gamle Station.

555

Provinsen.

Randers: En Søn af Handelsskoleforstander Nielsen og en anden ung Mand er blevet idømt livsvarigt Fængsel for illegal Virksomhed. Straks efter Dommen blev de overført til tysk Fængsel, men de er nu flyttet til Koncentrationslejren Sachsenhausen.

- En Gymnasiast Simes Nielsen, Søn af afd. Dyrlæge Nielsen, blev lige før Jul anholdt paa Randers Statsskole. Han er siden sendt til Frøslev.

- Nogle tyske Soldater, som gjorde Vagtjeneste ved Depoter ved Havnen, har i de sidste Dage paa deres Vej til og fra Kasernen holdt Civile op for at faa Cigaretter. Forleden blev et Medlem af Vagtværnet ogsaa holdt op. Han gjorde Anmeldelse til den stedlige Kommandantur, som lovede at tage sig af Sagen.

Aalborg: Kartoffeltørreriet paa Østerbro er blevet ødelagt ved Bombeeksplosion og Brand. Den 4-Etages Ejendom blev fuldstændig ødelagt.

Fredericia: Der er i den senere Tid om Natten knust Ruder hos tyskvenlige Forretningsfolk.

- En Del Udstillingsvinduer i "Fredericiagaarden" og i den tilstødende "Riddergaard" er blevet ødelagt ved Skudsalver fra en forbi kørende Bil. Kuglerne var gaaet gennem Forretningslokalerne ind i Væggene. Der er blevet talt 39 Kugler. Ved denne nye Form for Strøgattentat er der tillige ødelagt en Del Varer i de forskellige Forretninger.

Odense: Et Sommerhus i Kratholm, tilhørende Adjunkt Niels Foged, som for Tiden ikke befinder sig i Odense, er i Aftes blevet ødelagt ved Bombeeksplosion og Brand.

- Bud Jens Peter Christensen, Dampfarveriet Klaregade 12, er i Fredags blevet skudt i Forretningen. Gestapo havde anholdt ham og givet ham Haandjern paa, men da han slog voldsomt om sig, skød Gestapofolkene paa ham. Han blev saaret og førtes bort i en af Falcks Ambulancer. Redningskorpset maa ikke oplyse, hvor han er ført hen, og hans videre Skæbne er ukendt. Bud Christensen er ca. 30 Aar, gift og har 2 Børn. Gestapo vilde samtidig anholde et andet Bud i samme Forretning, men han var flygtet.

Horsens: Der har Natten til Fredag været udkæmpet en voldsom Ildkamp langs Banelinien umiddelbart Syd for Horsens. Sabotører forsøgte ved Midnatstid at anbringe Bomber ved Jernbanelinien mellem Hatting og Horsens. Sabotørerne blev imidlertid overrasket af henved 100 tyske Soldater og trak sig tilbage til Hesteskoven, der ligger mellem Banelinien og Bygholm Landevej. Ildkampen strakte sig over 4-5 Timer.

Roskilde: To tyske Gendarmere fra den lokale Station indfandt sig i Fredags paa Motorkontoret og forlangte at faa en Fortegnelse over, hvem

556

der har benzindrevne Biler i Politikredsen. Dette nægtede de to Damer paa Kontoret. De blev saa afkrævet Legitimation, og deres Navne skrevet op, hvorefter de to Mænd selv gik i Gang med at finde de ønskede Oplysninger i Kontorets Arkiv. Tyskerne har en Gang tidligere krævet Oplysning om benzindrevne Biler, men blev afvist, efter at man havde rettet en Forespørgsel til Justitsministeriet.

Om Aftenen blev der begaaet Indbrud i Motorkontoret. Indbrudet blev dog først opdaget Lørdag Morgen. Ukendte Mænd har fjernet Motorregistret, Kartoteket over Motorkøretøjer og over Motorførere.

Ringe: Lørdag Aften blev en Flyvemaskine skudt ned ved Ringe paa Nordfyn. En Jagermaskine styrtede ned ved 5-Tiden Søndag i Nærheden af *Rødekro* i Sønderjylland.

Næstved: Kaptajnløjtnant Hansen-Møller, der var en kendt Rytter og Indehaver af flere Championater inden for Ridesporten, er faldet i Grækenland. Han deltog i Krigen paa allieret Side som Flyverobservatør. Før Krigen var Kaptajnløjtnanten tjenstgørende ved Randers og sidst Næstved Rytterregimenter.

Tirsdag den 9. Januar 1945.

Som meddelt i Morgenbladene er Bestyreren af "*Denka-Radio*"s Filial paa Toftegaardsalle 8, Hr. Anker H. Knudsen, Haydnsvej 1, i Gaar ved 16-Tiden blevet dræbt i sin Forretning. To Mænd kom ind i Forretningen og affyrede de dræbende Skud, hvorefter de forsvandt.

I Morges Kl. 5,15 blev Forretningen ødelagt ved Bombeeksplosion. I den øvrige Del af Ejendommen, en 4-Etages Bygning, skete en Del Ravage, ligesom der i det omliggende Kvarter sprængtes 30-40 store Butiksruder og flere Hundrede almindelige Ruder. Brandvæsenet blev ikke tilkaldt, da der ikke opstod Ild og ingen Mennesker saaredes nævneværdigt. Heller ikke Vagtværnet kan give nogle fyldestgørende Oplysninger om Episoden ud over, hvilken Skade der er sket. Man maa derfor afvente en nærmere Afklaring, før yderligere Oplysninger kan bringes.

Bortført fra Retten i Nordre Birk. Lørdag Eftermiddag fandt en Bortførelse Sted fra Retslokalet i Nordre Birk. Om Episoden foreligger følgende Enkeltheder: Dommer Thal-Jantzen havde sat Retten med Fuldmægtig Sinding fra

Statsadvokaturen som Anklager og Landsretssagfører N. C. A. Nielsen som beskikket Forsvarer. Mødet begyndte Kl. 14, og der var tilsagt nogle Vidner til Sagen, der behandledes for lukkede Døre. To unge Mennesker, Thorsen og Hermansen, var anklaget for Røveri af nogle CB-Kapper. En ung Mand stak Hovedet ind i Retssalen og blev af Arrestbetjenten gjort opmærksom paa, at Sagen behandledes

557

for lukkede Døre. Umiddelbart efter trængte imidlertid to unge Mennesker ind fra Gangen ude fra Arresten og to andre ad den almindelige Indgang til Retssalen. De var bevæbnet med Maskinpistoler. De tilstedeværende blev holdt op, og Fængselsbetjenten blev undersøgt for Vaaben. Arrestanterne blev skubbet ned mod Udgangen, og straks efter forsvandt alle ud i en ventende Bil. Det hele varede kun Sekunder. Retten havde Indtryk af, at det var "pæne unge Mennesker", og den, der sidst forlod Salen, sagde "Undskyld og Farvel".

Rettelse: I Fredags bragte vi Meddelelse om en tysk Husundersøgelse hos Bogtrykker Th. Prior, Enighedsvvej 2. Det viser sig, at det var hos Bogtrykkerens Nabo, Kommunalærer Bøcker-Petersen, at Undersøgelsen fandt Sted. Kommunalæreren var ikke hjemme.

Arresteret. Natten til Søndag ringede det tyske Politi paa i en Lejlighed Maglekildevej 13 og spurgte efter den Logerende, Løjtnant Larsen, der gør Tjeneste som Vagtværnsmand. Han blev senere fundet af det tyske Politi og ført til Paavisning i Lejligheden. Paa Loftet fandt man hans Tjenestevaaben. Løjtnant Larsen blev ført bort.

Bil sprængt i Luften. I Morges blev en Bil med Lægeskilt sprængt i Luften paa Sjælør Boulevard.

Jernbanesabotage. Togkontoret meddeler, at der i Morges skete en Sprængning paa Strækningen Blaaehøj-Drantum, men Trafikken ventes genoptaget i Løbet af Formiddagen. Togkontoret oplyser forøvrigt ogsaa, at Trafikken over Storstrømsbroen har været indstillet i Nat, da en drivende Mine er observeret i Nærheden af Broen.

Hentet Rationeringskort. I Gaar Eftermiddags indfandt to yngre revolverbevæbnede Mænd sig paa Kredskontoret i Hørsholm og krævede de resterende Benzin- og Generatorbrænde-Kort udleveret, hvorefter de forsvandt.

Om Formiddagen kørte en Taxavogn op foran *Farum Kommunekontor*, og Passagererne, 5-6 maskinpistolbevæbnede Mænd, gik ind paa Kontoret. De skar Telefonledningerne over og tiltvang sig udleveret Folkeregistret med 2000 Navne, de endnu ikke afhentede Rationeringskort samt nogle LB-Uniformer.

Ført til Frøslev. Det er indberettet, at Dommerfuldmægtig Erik Bondo Svane, Søn af fhv. Viceskoledirektør Svane, Kredslæge L. Lauritzen, Haderslev, og Arbejdsmand Hans Lassen, Aabenraa, der alle har siddet i den tyske Afdeling af Arresten i Aabenraa, den 30. December er overført til Interneringslejren i Frøslev.

Vagtposter langs den jyske Længdebane. Der er nu sat Vagtposter langs hele den jyske Længdebane med 50 m Mellemrum.

558

Provinsen.

Horsens: Gestapo foretog i Lørdags en Snes Anholdelser i Byen, men nogle af de anholdte blev dog løsladt efter Afhøring og Ransagning i deres Hjem. Gestapo syntes i særlig Grad at interessere sig for Fængselsbetjentene. Medens Razziaen stod paa - det var i Morgen- og Formiddagstimerne - blev alle Udkørselsveje bevogtet. Der er opgivet følgende Navne paa anholdte: Stationsleder A. Petersen, Zoneredningskorpset, Fængselsbetjent Bruno Larsen, Adelgade, Grønhandlerske Fru Signe Christensen, Fugholm (senere frigivet), Ekspedient Henriksen, Vimmelskafte (ansat hos Holmboe & Søn), Barber Thomsen og Hustru, Aaboulevarden (senere frigivet), Fængselsbetjent Oksbøl, Grønnegade, Fængselsbetjent Lars B. Møller, Fabriksvej 56 (opgives at have været borte, da Gestapo kom), Entreprenør Hans Nielsen, Nordlystvej, Fru Anker-Kjær, Aaboulevarden (senere frigivet),

Sparekasseassistent Evald Henry Petersen, Adelgade, Kusk Verner Rasmussen, Aaboulevarden 94, Bagersvend Jørgen Petersen, Jessensgade 4, samt fhv. Politibetjent, nu Zoneassistent Hans Henrik Wægter Petersen.

Odense: Lørdag Aften blev der sat Ild paa en Lejlighed, som indtil Dagen i Forvejen havde været beboet af Disponent Adsersen og Hustru, Tøjrensningsanstalten "Perawin". Det var et af denne Forretnings Bude, J. P. Christensen, der i Fredags blev skudt af Gestapo, da han satte sig til Modværge ved Anholdelsen. Episoden omtaltes i Meddelelserne i Gaar.

Kolding: Sognepræst Vindel og Hustru, Starup Præstegaard, har faaet Meddelelse om, at deres Søn, den 24-aarige Toldmedhjælper Knud Henrik Vindel, er død den 6. December.

Fredericia: Natten til Lørdag kørte en Opelvogn op foran "Fredericia Avis" og affyrede en Maskinpistolsalve mod den store Glasrude i Bygningen. Der var ingen Mennesker paa Bladet, da Attentatet fandt Sted.

Nykøbing Sj.: Tyskerne har i Fredags arresteret Læge Schwartz-Nielsen, Snertinge, Biografdirektør Carl Veilsgaard, Nykøbing Sj., og Smedesvend Kurt Simonsen, ligeledes Nykøbing Sj. Man ved intet om Aarsagerne til Arrestationerne.

Roskilde: En Søn af Murerarbejdsmand Jens Nielsen, Borgerdiget 39, blev Søndag Aften ramt af et Skud, da han gik i Absalonsgade. Kuglen gik gennem begge Kinder, saa den unge Mand har ikke kunnet fortælle noget yderligere om Episoden.

Hillerød: Hos Isenkræmmere i Frederikssund forlangte nogle bevæbnede Mænd i Lørdags udleveret Ladningerne af Sprængstof. Det var ikke store Beholdninger, Isenkræmmerne laa inde med. Materialet samledes

559

sammen paa en Lastbil, som man havde taget hos Købmand Axel B. Lange. Revolvermændene kørte herefter ud af Byen.

Kalundborg: Meddelelsen i Søndags i udenlandsk Radio om, at der i Forbindelse med Skibskatastrofen ved Røsnæs skulde være sket meget store Ødelæggelser i Kalundborg, er ikke rigtig. Som det ogsaa fremgik af vore Meddelelser om Begivenheden, er der ikke sket nogen Skade i Kalundborg, hverken i Havnen eller i Byen.

Onsdag den 10. Januar 1945.

Kulsituationen. I Løbet af December har Krigsbegivenhedernes Udvikling medført en alvorlig Forværring af Kulsituationen. Københavns Belysningsvæsen har saa godt som intet af Betydning modtaget og slet ingen Gaskul fra Westfalen. Hovedparten af de øvreschlesiske Kul egner sig absolut ikke til Fremstilling af Gas.

Under de dansk-tyske Handelsforhandlinger, som foregaar for Tiden, har de tyske Myndigheder imidlertid lovet, at der skal indtræde en Bedring i Tilførslerne i Løbet af Januar, og der skal allerede være 50.000 Tons klar til Københavns Belysningsvæsen, men desværre er det øvreschlesiske Kul, som næppe egner sig til Gasfremstilling. Den normale Tilførsel har tidligere været ca. 150.000 Tons pr. Maaned, saa en Tilførsel paa 50.000 Tons forslaaer ikke ret meget. Under Forhandlingerne har Tyskerne iøvrigt stillet i Udsigt at kunne levere Kul fra Westfalen til Februar.

I Forbindelse med de svigtende Kultilførsler kan det oplyses, at de københavnske Gasværker nu har udleveret de Koks, man har til Disposition for almindeligt Salg til forbrugere. Restbeholdningen og den daglige Produktion maa - paa Grund af de tilførte Gaskuls daarlige Kvalitet - forbeholdes selve Gasproduktionen til Underfyring af Ovnene. Herefter har man kun Smuld og Nøddekoks til Videresalg blandt private Forbrugere. Beholdningerne heraf vil blive forbeholdt Aldersrentenydere, De kommunale Udsalgssteder og smaa Brændselshandlere. Kvantiteterne af disse Varer er relativt smaa, og de maa siges ikke at være velegnede til Fyring i almindelige Kakkellovne, specielt ikke Smuldet.

Ovenstaaende Meddelelse maa af forskellige Grunde behandles med en ganske særlig Diskretion, og ingen af de givne Oplysninger maa omtales i Dagspressen, heller ikke Standsningen af Kokssalget.

Vice-Bygningsinspektør forsvundet. Siden i Onsdags har Vice-Bygningsinspektør under Gentofte Kommune, Arkitekt H. Mendahl, Ledreborgs Allé 16, været forsvundet. Hans Familie har forespurgt hos Tyskerne, om han skulde være anholdt, men har overalt faaet den Besked, at der ikke er anholdt nogen af det Navn.

560

I Onsdags blev *Arkitekt R. J. Wehage*, der ogsaa er tilknyttet Gentofte Kommune, anholdt i sit Hjem, Hans Jensens Vej 44. Anholdelsen foregik under ret dramatiske Forhold. Der blev ringet paa, og da Arkitekten lukkede op, fik han stukket en Maskinpistol i Maven og erklæredes for anholdt. Hans Hustru har nu faaet Besked om, at det tyske Politi har afsluttet Sagen mod ham, og at han vil blive ført til Tyskland.

Dødsfald. Civilingeniør Poul Seidenfaden er ifølge Underretning til Familien død den 23. December. Ingeniør Seidenfaden blev kun 29 Aar gammel.

Sabotage. I Aftes fandt en Eksplosion Sted i en lukket belgisk Godsvogn, som stod paa Godsbaneterrænet, lastet med Flyvemaskinedele til Tyskland. Vognen blev knust, og Indholdet spredtes over Pladsen. Eksplosionen fandt Sted ved 20-Tiden.

Ved 21,30-Tiden i Aftes opstod en mindre Sabotagebrand i Træskæreriet "Lygten" i Sigurdsgade. Der var hældt en brændbar Vædske ud over en Stabel Træ, men det lykkedes hurtigt Brandvæsenet at faa Ilden slukket. Det tyske Politi, som ogsaa kom til Stede, fandt en mystisk Pakke, som tilsyneladende indeholdt Sprængstof. Pakken blev fjernet af en Sprængningskommando.

Københavns Brandvæsen havde i det sidste Vagtdøgn 70 Ambulanceudrykninger. Iøvrigt kan tilføjes, at Natten har været usædvanlig stille. Der foreligger hverken Meddelelser om krigslignende Begivenheder eller om Røveri af nogen Art. Heller ikke Togkontoret har modtaget Meldinger om særlige Begivenheder.

Provinsen.

Roskilde: Den 25-aarige Arbejdsmand Egon Toftegaard Nielsen, der i Søndags blev indlagt paa Hospitalet efter at være blevet saaret, og som om Aftenen blev dræbt i Sygeværrelset, havde, efter hvad der oplyses, tyske Interesser.

Skive: Der er foretaget en Række Razziaer, hvorunder bl. a. Lærer Nørlem-Andersen, Fuldmægtig Andreas Hansen, Kommunekontoret, Vognmand Malmstrøm og et Par unge Mennesker er anholdt. Den anholdte Lærer var fremtrædende Medlem af Terrænsportsforeningen.

Torsdag den 11. Januar 1945.

Slotsarkitekt Thorvald Jørgensen blev i Gaar løsladt og vendte i Aftes tilbage til sit Hjem. I Betragtning af sit svage Helbred har Slotsarkitekten det relativt godt.

561

Vicebygningsinspektørens Forsvinden. Om Vicebygningsinspektør H. Mendahls Forsvinden kan gives følgende supplerende Oplysninger: Da Arkitekt R. J. Wehage, der som nævnt ogsaa er ansat under Gentofte Kommune, ikke indfandt sig paa Kontoret om Morgenens Onsdag den 3. Januar, ringede Hr. Mendahl til hans Hjem. Fruen, med hvem han kom til at tale, gjorde et stærkt oprevet Indtryk og sagde, at hun ikke kunde udtale sig nærmere. Vicebygningsinspektøren tog saa ud til Arkitekt Wehages Bopæl, Hans Jensens Vej 44. Paa dette Tidspunkt opholdt det fremmede Politi sig endnu i Hjemmet. Fru Wehage har meddelt, at ogsaa Mendahl blev taget med.

En Henvendelse fra Fru Mendahl til Tyskerne har ikke skaffet Klarhed i Sagen, idet de tyske Myndigheder har meddelt Fruen, at man ikke har anholdt nogen af det Navn.

Arresteret. Lægekandidat Preben E. Hess-Thaysen, Kanslergade 5, er Onsdag Morgen blevet arresteret af det tyske Politi under Vagttjenesten paa Rudolph Berghs Hospital.

Endvidere er *Tobaksfabrikant B. Nobel* Onsdag Formiddag blevet hentet af det tyske Politi paa Fabrikken. Prinsessegade 62. Endelig er *Repræsentant Trærup Andersen*, Politiken, blevet arresteret Tirsdag Morgen.

Husundersøgelse. Det tyske Politi skaffede sig i Morges Adgang til Ingeniør Carl Wegeners Lejlighed, Ordrupvej 35 F, og foretog en grundig Husundersøgelse. Ingeniør Wegener og Familie har været bortrejst i nogen Tid og var saaledes ikke hjemme.

Razzia i Ejendomme paa Amagerfælledvej. Natten til Tirsdag foretog 14 Gestapo- og Sommerfolk en Razzia i Ejendommen, Amagerfælledvej 30, hvor de sprængte Døren til en Lejlighed i Stuen hos Familien Krengemose. Lejligheden blev gennemført, hvorpaa man undersøgte en Række andre Lejligheder i Opgangen, saaledes fik man paa 4. Sal Adgang til Departementschef Diges Lejlighed. Ogsaa denne blev gennemført. Det menes, at man har søgt efter en Person ved Navn Berthelsen. Razziaen blev fortsat igen Natten til i Gaar. Denne Gang drejede det sig om Ejendommene Nr. 27-35.

Sabotage mod Systue. I Tirsdags ved 17-Tiden blev der forøvet Sabotage mod en Systue i Griffenfeldtsgade 27. En Mand i Postbuduniform ringede paa og sagde, at han havde en Pakke til en af Syerskerne. Da Døren blev lukket op, trak han en Revolver frem og holdt de Tilstedeværende op, samtidig med at han gav Ordre til Mørklægning. En Del bevæbnede Mænd kom nu til, afmonterede Symaskinerne og tog nogle af de vigtigste Dele af Maskinerne med ned i en Bil. Da Sabotørerne var ved at gaa, fandt de et Lager af Stof til tyske Uniformer, som de be-

562

sluttede sig til at tage med. Et Par Mænd blev sendt ned paa Gaden for at holde en Lastbil op, medens de øvrige bar Stoffet ned i Trappegangen. Kort efter kørte de bort med Stoffet i en tilfældig Lastbil.

"Hold-up" paa Apotek. I Aftes ved 21,30-Tiden blev Ekspedienten paa Apoteket Gl. Kongevej 82 holdt op af to bevæbnede Mænd, som forlangte at faa udleveret Forbindsstoffer, men da der ikke fandtes noget paa Apoteket, gik de igen.

Isenkramlager ødelagt. I Nat Kl. 3,45 udbrød en voldsom Brand i Hans Schourups Isenkramlager, Rosenvængets Allé 20. 3. og 4. Etage samt Loftet blev fuldstændig raseret. Brandvæsenet fik først hen paa Morgenstunden Herredømme over Ilden, som menes at være paasat.

Razzia. Onsdag Morgen foretog det tyske Politi en Undersøgelse hos Viceskoledirektør Th. Nystad, Drosselvej 7. Efter nogen Undersøgelse forlod Politiet Lejligheden uden at medtage noget, ligesom der heller ikke fandt Arrestationer Sted.

Københavns Brandvæsen havde i sidste Vagtdøgn 77 almindelige Ambulanceudrykninger.

Rettelse. Provinsmeddelelsen om, at der skal være sat Vagtposter langs hele den jyske Længdebane med 50 m Mellemrum, er ikke rigtig. Statsbanernes 2. Distrikt i Aarhus meddeler, at der Tid efter anden paa forskellige Strækninger udsættes tyske Vagtposter med korte Mellemrum, som nogen Tid efter atter inddrages, men det har hidtil kun drejet sig om midlertidig Anbringelse paa korte Strækninger, og iøvrigt ikke alene paa den østjyske Længdebane.

Den senere Tids dræbte. Om de Drab, der har fundet Sted i Tiden fra den 13. December til 1. Januar, er der gennem Udenrigsministeriets Pressebureau tilvejebragt følgende supplerende Oplysninger: 1) Den ukendte Mand, som blev fundet skudt i Rigersgade den 16. December, er identificeret som fhv. Bogbinder Thorvald Aage Falck Nielsen, Fredericiagade 82, født d. 6. April 1901. 2) Den ukendte Mand, der blev skudt af Sommerfolk i en Garage paa Bernstorffsvej Dagen efter, er identificeret som Bud Carlo P. Christensen, Fuglegaardsvænget 62, født

d. 20. September 1916. 3) Manden, der blev fundet dræbt i Absalonsgade den 20. December, er identificeret som Politibetjent Johan Pedersen, Folkvarsvej 29, født d. 25. December 1916. 4) Savskærer Henning Steen Aage Hansen, Hillerød, som blev opgivet pludselig død i Vanløse, var fundet skudt i Bogholder Allé ud for Nr. 70. 5) Som tidligere meddelt er en Mand fundet dræbt paa Vejlesøvej i Holte. Navnet, der blev opgivet i Henhold til et paa den Afdøde fundet Legitimationskort, var falskt. Den

563

dræbte er identificeret som Politibetjent Gunnar Alsvold, Prinsensgade 4 A, født d. 19. Juni 1920. 6) Den 22. December omtalte Dagspressen Fundet af et Lig paa Geels Bakke. De i Meddelelsen givne Oplysninger var ikke rigtige. Den dræbte var Befragter Leif Einar Bindsbøl Schiønnemann, Toftholms Allé 12, født d. 13. Maj. 1924. 7) Den 29. December omtalte Dagspressen Fundet af en død Mand i Jernbane Allé. Navnet blev opgivet som Kaj Holm. Den paagældende, var imidlertid Handelslærling Leif Holm, og han blev skudt af to Personer, som indfandt sig i den Forretning, hvor han var ansat. 8) Den 29. December nævnte Dagspressen, at Lærling Ove Nielsen var blevet fundet dræbt paa Gl. Køge Landevej. Den paagældende var Maskinlærling Poul Ole Nielsen, Hollænderdybet 36. Han blev skudt paa Gl. Køge Landevej, vistnok af to Mænd, som, kørte forbi i Bil. Den afdøde skal indtil kort forinden have været Medlem af DNSAP. 9) Den 28. December blev en da ukendt Mand fundet skudt paa Trianglen. Han er senere identificeret som Chauffør Edmund Emil Christoffersen, Ryesgade 114 A. 10) Den 19. December indbragtes til Retsmedicinsk Institut Liget af en ca. 35-aarig Mand, som var fundet skudt i Bryghusgade. Om ham foreligger ikke yderligere Oplysninger.

Provinsen.

Aarhus: Møbelfabrikant Asmussen, Hellevad, har faaet Meddelelse om, at hans Søn, Møbelsnedker Jens Peter Asmussen, er død i Tyskland den 27. December.

Aalborg: I det tyske Fængsel viedes i Gaar Eftermiddags Lærerinde Frk. Poulsen, Vejlggaard, til Johannes Poulsen, Vejlggaard, som for Tiden er Arrestant hos Tyskerne. Ogsaa Frk. Poulsen har en Overgang været fængslet. Som Forlovere fungerede Lederen af Røde Kors i Aalborg, Konsul Sigurd Müller og hans Sekretær.

Fredericia: Cand. mag. K. S. Rasmussen, Gefionsvej, er død i Tyskland den 2. December, 36 Aar gammel. Han var Søn af Overlærer Bent Rasmussen, Tranebjerg.

Kolding: Det tyske Politi har i Mandags arresteret Læge Einar Rossen og Bankassistent Chr. Hovborg, Nationalbankens Kolding-Filial.

Odense: En Elev paa Teknisk Skole, Frederik Nymann, Guldbergvej 31, er Tirsdag Aften blevet ramt i Laaret af, et Skud, da han passerede Paaskestræde.

Roskilde: Den 57-aarige Fiskerimedhjælper Johannes Nielsen Frandsen blev sent Tirsdag Aften saaret af et Revolverskud i venstre Ben. Han stod uden for sin Bopæl, Hersegade 21, da Attentatet fandt Sted.

- Onsdag Aften blev den 36-aarige Frede Palmkvist-Hansen dræbt ved Skud uden for sit Hjem, Helligkorsvej 17 E. Der hørtes en Serie

564

Skud, og Manden blev fundet død med 2-3 Skud gennem Hovedet. Han havde Arbejde ved Politigaarden i København.

Stege: I Tirsdags blev der foretaget Ransagning paa "Møns Dagblad". Der var en halv Snes bevæbnede tyske Politisoldater om Undersøgelsen, som ogsaa omfattede Redaktørens og Forretningsførerens Lejligheder. Man søgte efter en Pistol og illegale Skrifter, men ingen af Delene fandtes. Paa Hotel "Skandinavien" i Stege arresteredes samme Dag Kok Zieger Jørgensen, som var i Besiddelse af et illegalt Skrift.

Fredag den 12. Januar 1945.

Ført sydpaa. Der er tidlig i Morges ifølge Meddelelse fra sønderjydske Bladredaktioner til Udenrigsministeriet ført et større Antal danske Fanger sydpaa fra Frøslev.

Kontrolbesøg paa Telefoncentralerne. Københavns Telefonselskab og de øvrige Telefoncentraler har modtaget Meddelelse om, at der, for at forhindre Aflytning af den tyske Telefontrafik, ved Hjælp af tyske Fagfolk vil blive indført Kontrol med de danske Telefon- og Telegrafcentraler. Foreløbig [i. e. Foreløbig] vil enkelte tyske Teknikere aflægge uanmeldte Kontrolbesøg paa Centralerne, og der er fra tysk Side rettet Anmodning om, at Kontrolpersonalet faar Adgang til alle Anlæg. De tyske Kontrollører er i Besiddelse af Legitimation, der skal forevises, inden de faar Adgang til Centralerne.

Skibssabotage. I Nat blev Brandvæsenet alarmeret til Søndre Toldbod, hvor der var Ild i en Kreaturdamper "Ann Helen Clausen", Kolding. Der var anbragt enkelte Brandbomber, men kun sket Antændelse et Par Steder i Skibet, i Mandskabs-Lukafet og i Maskinrummet, hvor det brændte i noget olievædet Tvist. En af Brandbomberne havde Mandskabet selv kastet over Bord. Det lykkedes ret hurtigt at faa Ilden slukket, og Skaden var relativt ringe.

"Gæsteoptræden" i "Rialto". Onsdag Aften trængte ca. 40 maskerede Mænd, bevæbnede med Geværer, ind i "Rialto"-Teatret, hvor man lige havde begyndt 2. Forestilling af Hornbæk-Revyen. Mændene standsede Forestillingen og bad Skuespillerne forlade Scenen. De præsenterede sig nu som "Danske Frihedskæmpere", og der annonceredes en Film fra Bombardementerne paa London 1940, samtidig med, at Publikum blev bedt om ikke at fløjte med paa Melodierne eller komme med for kraftigt Bifald, da Opmærksomheden ellers kunde blive henledt paa Teatret udefra. Der vistest en realistisk Film fra Bombardementerne paa London i 1940, saa fulgte en Pladegengivelse af en Tale af den danske Konge. Denne Tale paahørte Teatergæsterne staaende. Til Slut holdt Anføreren en Tale

565

til Publikum, hvori der advaredes mod at snakke for meget, da dette kan bringe mange Mænds Liv i Fare. De maskerede Mænd forlod herefter Teatret, og lidt efter kunde den afbrudte Forestilling fortsættes.

Episoder. Ambulancen hentede i Aftes i Vimmelskaftet Tjener André, Aadalsvej 17. Han havde været i Konflikt med nogle tyske Soldater og var blevet saaret af Bajonetter. Saarene var dog ikke alvorligere, end at Hr. André efter at være forbundet paa Kommunehospitalet kunde tage hjem.

I Gaar først paa Eftermiddagen foretog det tyske Politi en Razzia i Assurandør Lunds Kontorer paa Amagervej 9. En Inkassator blev arresteret, og senere paa Dagen var der Ransagning i hans Hjem paa Amager.

Ved 17-Tiden i Aftes blev der foretaget Visitationer omkring Knippelsbro, al Trafik blev standset, ogsaa Sporvognene.

Ved 16-Tiden i Gaar Eftermiddags hentede Ambulancen en ukendt Mand, som var blevet saaret i Brystet paa en Restaurant i Ejendommen Ryesgade 40. Manden, der havde skudt, var i Uniform med SD-Mærke paa Brystet. Han fortalte selv, at han havde skudt, og underrettede det tyske Politi om Begivenheden. Den saarede blev ført til Kommunehospitalet.

Vagtværnet fik i Onsdags en anonym Meddelelse om, at der stod en Lastbil til Afhentning paa en nærmere angivet Gade ude paa Amager. Det viste sig at være en af "Medicinalco"s Varevogne".

Sabotagen paa Maskinsnedkeriet. I Tilslutning til Morgenbladens Meddelelse om Sabotagen paa Maskinsnedkerværkstedet, Skøjtevej i Kastrup, kan oplyses, at den paagældende Virksomhed fremstillede Ammunitionskasser.

Provinsen.

Aarhus: I Nat blev "Vennelyst Teater" sprængt i Luften. Bombemændene ankom i et Par Biler, og Gaden blev spærret paa begge Sider af Teatret med Pigtraadsspærringer. Det tilstedeværende Personale blev samlet sammen og spærret inde i et lille Værelse, mens Bomberne blev anbragt. Direktøren og hans Hustru var ikke hjemme, men opholdt sig i et Selskab paa den anden Side af Gaden, da Sprængningerne skete. Ved disse blev Teatersalen fuldstændig ødelagt, og kun selve Facadebygningen staar tilbage, ligesom Direktørens Lejlighed menes reddet. Skaden anslaaes til ca. en halv. Million Kroner.

Løgstør: Natten til Torsdag er Folkeregistrets Kartoteksmateriale blevet fjernet fra Kommunekontoret.

566

Silkeborg: I Aftes blev en tysk Tandlæge i Uniform skudt ned. Det skete Kl. ca. 17.

Vejle: Ved 21-Tiden i Aftes skete en Sprængning i et af Hovedsporene paa Banegaarden. Der blev desuden fundet 5 ueksploderede Bomber. Efter at et Sporkryds var udskiftet kunde Trafikken genoptages. Trafikstandsningen havde da varet 1 1/2 Time.

Ribe: Ved Retten i Ribe er Gaardejer Valdemar Brogaard, Øster Vedsted, i Gaar dømt til at betale en Bøde paa 2.000 Kr. for ulovligt Salg af 3 Svin. Sønnen, som havde medvirket ved Handelen, fik en Bøde paa 500 Kr. En Husmand, som havde solgt en So, blev idømt en Bøde paa 300 Kr.

Sønderborg: I Gaar Eftermiddags blev 25 af de internerede Gendarmer løsladt fra Frøslev-Lejren. Røde Kors var de løsladte behjælpelige med Befordring, og flere af Omegnens Landmænd stillede Kaner til Raadighed.

Odense: I Gaar Eftermiddags blev den 20-aarige Per Kraiberg Petersen, som stammer fra Svendborg, dræbt ved Skud.

- I Aftes eksploderede en Bombe under en Kølevogn, som stod uden for Fyns Kølehus. Der var netop læsset 5-6 Tons Flæsk paa Vognen, da Eksplosionen fandt Sted.

Lørdag den 13. Januar 1945.

I Onsdags fandt det tyske Politi Vaaben i en Tepavillon paa Bernstorff Slots Domæne, ikke langt fra "Bernstorffhøj", hvor Prins Axel bor, men *uden for Omraadet*, som hører til "Bernstorffhøj". Den følgende Dag blev Slotsgartner F. A. Hansen, dennes 17-aarige Datter, 15-aarige Søn og en ung Pige fra en nærliggende Ejendom anholdt af det tyske Politi, men senere paa Dagen frigivet med Undtagelse af Slotsgartneren, som stadig er holdt tilbage.

I en Samtale med de tyske Myndigheder i Shellhuset har Prins Axel Torsdag Formiddag præciseret og ved Hjælp af Generalstabskort dokumenteret, at den omtalte Tepavillon ikke ligger paa "Bernstorffhøj"s Omraade. Da en Uklarhed paa dette Punkt saaledes er hævet, og da Hs. kgl. Højhed ikke har haft noget som helst Kendskab til Pavillonens Udnyttelse, maa Sagen være fuldt klarlagt for Prinsens Vedkommende.

Sabotage paa Østerport Godsbanegaard. I Aftes ved 22,30-Tiden blev 2 tomme Godsvogne sprængt i Luften paa Østerport Godsbanegaard. Det anses for sandsynligt, at Sabotagen har været rettet mod nogle Vogne, der stod belæsset paa et Spor i Nærheden. Ved Eksplosionen knustes en Del Ruder ved Nedgangstrapperne til Perronen, i Læskurene paa selve Perronen og i nogle Ejendomme i Østbanegade.

567

"Hold-up". Paa Vej til Handelsbanken blev to Mænd fra Maskinfabrikken "Eha", Frederiksholms Havnevej 14, i Gaar Eftermiddags holdt op af et Par unge Mænd paa Enghavevej. Røverne tvang de to Mænd med Pengene ind paa en Trappeopgang, hvor Røveriet foregik.

I Aftes blev *Fabrikant Gustav E. Thidemann Canning*, Hvidørevej 56, paa Vej hjem holdt op af to bevæbnede Mænd, som paastod, at de skulde undersøge ham for Vaaben. De tog hans Tegnebog og fulgte ham til Hjemmet, hvor de holdt Fruen og en Søn op, medens de gennemsøgte Huset. Tilsyneladende tog de ikke noget med sig, men afleverede tilmed den tømte Tegnebog.

Episode. Paa Hjørnet af Raadhuspladsen og Frederiksberggade blev en tysk Soldat Kl. ca. 17,40 i Aftes skudt ned af en Gestapomand. Soldaten ramtes i Maven og blev kørt til Nyelandsvej.

Razziaer. I Aftes var der Razzia i Restaurant "Tosca" i Frederiksberggade. Der blev anholdt nogle Personer, som førtes bort.

I Nat foretog det tyske Politi sammen med Sommerfolk en Razzia i Ejendommen Jægersborg Allé 48 A hos Frk. E. Madsen. Der blev ikke fundet noget, og det tyske Politi trak sig tilbage sammen med Sommerfolkene uden at foretage sig yderligere.

Jernbanesabotage. Kl. ca. 1,40 i Nat fandt en kraftig Sprængning Sted paa Jernbanelinien mellem Viborg og Bækkelund. Der skal udskiftes nogle Skinner, men Trafikken menes at kunne genoptages ved Middagstid i Dag.

Provinsen.

Silkeborg: De lokale Blade indeholdt i Gaar følgende Meddelelse fra SS und Polizeigebietführer Jütland-Nord: "Den 11. Januar 1945 blev en tysk Værnemagtslæge i Silkeborg skudt af Snigmordere. Til Genoprettelse af Ro og Orden og Sikkerhed anordner jeg følgende: 1. I Tiden fra Kl. 17,30-8,00 er det forbudt den danske Befolkning at færdes paa de offentlige Gader, Veje og Pladser. Ved Overtrædelse af Forbudet gøres der Brug af Skydevaaben. 2. Undtaget er Læger, Jordemødre og det til Oprettelse af den offentlige Forsyning og Færdsel nødvendige Personale, naar det er i Besiddelse af en særlig Tilladelse (Ausweis), der omgaaende skal indhentes paa Ortskommandanturen. 3. I Tiden Kl. 17,30-8,00 maa Gadedørene ikke være aflaaede. Ved Overtrædelse af Forbudet udsætter de paagældende sig for svære Straffe."

- Det tyske Politi har hos Borgmesteren forlangt og faaet udleveret Adresserne paa samtlige Medlemmer af Byvagten. Hele Vagtværnet er derefter blevet arresteret, men fra tysk Side har man tilkendegivet, at

568

Arrestationerne ikke staar i Forbindelse med Drabet paa Værnemagtslægen. Der er alene Tale om en generel Undersøgelse af Silkeborg Vagtværns Forhold.

Aalborg: I forrige Uge er der arresteret 21 Personer, der tilhører de saakaldte "asociale Elementer".

Vejle: Pastor Haldor Hald, Vejle, er blevet løsladt efter at have siddet arresteret nogen Tid.

Kolding: Natten til Fredag blev der paa Godsbanegaarden stukket Ild i en Godsvogn, der indeholdt Faareskindspelse, Uniformer og Træskostøvler. Baade Vognen og Indholdet blev ødelagt.

Tønder: Det lokale Feldgendarmeri eftersøgte forleden Luftværnssouschef Løjtnant Erik Marquardsen baade paa Luftværnsskontoret og i hans Hjem.

Frøslev: Der foreligger nu autoritativ Bekræftelse paa, at nye Deportationer af danske Statsborgere har fundet Sted Fredag Morgen fra Frøslev-Lejren til Tyskland. Der er ført 236 Personer af Sted, saa vidt vides er det hovedsagelig samlede Grupper af anholdte fra Jylland.

Odense: Beboerne i Ejendommen Adamsgade 42 fik Natten til Fredag af det tyske Politi Ordre til at forlade Ejendommen, da denne skulde sprænges i Luften. Man havde i Forvejen eftersøgt Ejeren. Ved Eksplosionen blev ikke blot Nr. 42 ødelagt, men ogsaa to Naboejendomme beskadigedes meget stærkt. Samme Nat anholdtes i Ejendommen, Hans Rasmussens Vej 21, Repræsentant Larsen og dennes Hustru, der er Damefrisørinde. De sigtedes begge for illegal Virksomhed. Desuden anholdtes en ung Mand i samme Ejendom. Kl. ca. 3 kom det tyske Politi tilbage og meddelte, at Hr. og Fru Larsens Lejlighed skulde tilintetgøres. Alle Beboere i Ejendommen

blev evakuerede, men paa Forespørgsel fik de at vide, at deres Ejendele ikke var i Fare. Lidt før Kl. 4 lød eksplosionen, hvorved Repræsentant Larsens Lejlighed blev totalt ødelagt, 5 andre Lejligheder i Komplekset saa godt som ødelagt, et Ismejeri og en Bagerbutik beskadiget. - Tidligere paa Natten var der hørt talrige Skudvekslinger i den nordlige Del af Byen. Man formoder, der har været Kamp mellem det tyske Politi og illegale Personer.

Næstved: I den senere Tid er der ifølge Indberetninger til Udenrigsministeriet arresteret 18 Mennesker i Sydsjælland. Blandt de arresterede er Gaardejer Poul Tissot Nielsen, Faksinge, Medhjælper Axel Kvist Sørensen, Faksinge Sanatorium, samt Amtsvejmand Karl Petersen, Tubæk, Skibinge Sogn, som alle skal være sigtet for formodet Deltagelse i Vaabenindsmugling fra Sverige.

569

Mandag den 15. Januar 1945.

Fra Vestre Fængsel til Tyskland. Natten til Lørdag er der sendt en større Transport af Fanger fra København (Vestre Fængsel) til Tyskland. Gennem Nykøbing F. passerede 11 Lastbiler og 4 andre Biler, der, saa vidt man kunde skønne, indeholdt Bevogtningsmandskab. Vognene kørte straks om Bord i Færgen ved Gedser, og blev om Formiddagen ført over. De første Vogne observeredes ved 2,30-Tiden om Natten, og de sidste kørte gennem i Nykøbing F. Kl. 7,45. Man antager, at Deportationen har været af stort Omfang, da der mellem de 11 Vogne var flere store Busser. - Som meddelt i Lørdags blev der Fredag Morgen ført 236 Fanger fra Frøslev sydpaa, hovedsageligt samlede Grupper af anholdte fra Jylland. Saa vidt man kan skønne, følges ved Deportationer i Almindelighed det Princip at udpege Fangerne gruppevis uden Hensyn til, hvor stor eller lille Tilknytningen har været til det, de paagældende er blevet interneret for.

Luftalarmen Søndag Aften. Luftalarmen i Aftes skyldes, saa vidt man har kunnet konstatere, Mineudlægninger. Indflyvningen fandt Sted over Thisted-Løgstør og Tilbageflyvningen vistnok samme Vej. Der er ikke indberettet noget om Bombenedkastninger eller Beskydninger.

Vagtmester anholdt. I Nat indfandt det tyske Politi sig paa Vagtværnets Station, Hindegade 2, og anholdt Vagtmester Leif Knudsen. I Forvejen havde det tyske Politi været i Vagtmesterens Hjem og anholdt hans Frue. De blev begge ført bort.

Skudt. Ud for Lemvig-Müller & Muncks Lagerplads i Vasbygade hentede Ambulancen Søndag Aften en ukendt Mand, der var skudt i Ryggen. Han levede endnu ved Indlæggelsen paa Kommunehospitalet.

Truet med at skyde Vagtmesteren. Natten til Søndag stødte en Patrulje af Vagtværnet ved Hjørnet af Prinsensgade og Adelgade paa en Mand, som gik og truede de forbipasserende med en Pistol. Patruljen rekvirerede Forstærkning fra den nærmeste Station, men Manden holdt hele Udrykningen op og truede med at skyde Vagtmesteren, hvis ikke Holdet forsvandt, inden han havde talt til 3. Byvagterne løb derfor tilbage til deres Vogn, startede den og kørte Manden ned. Han tog ikke selv nogen nævneværdig Skade, hvorimod en ledsagende Dame, som han greb fat i, fik nogle lette Kvæstelser. Efter Paakørslen var Manden forhandlingsvenlig, og legitimerede sig som Ernst Richard Andersen, Rolstedsvej 21, Medlem af Sommerkorpset.

Taget 600 Liter Benzin. Et Hold Sabotører trængte Fredag Eftermiddag ind paa Lemvig-Müller & Muncks Lagerplads i Vasbygade og forlangte udleveret et Benzindepot, som skulde være skjult der. De havde

570

selv Lastbiler og tomme Tromler med. Blandt Personalet, udvalgte en bestemt Mand, som blev tvunget til at pumpe Benzinen op af Tanken i Jorden. Efter halvanden Times Forløb havde han faaet 600 Liter over i Tromlerne, hvorefter Sabotørerne kørte bort. Det menes, at den Mand, der blev tvunget til at pumpe, var Medlem af DNSAP.

Ambulance holdt op. I Søndags blev en af Brandvæsenets Ambulancer holdt op paa Frederikssundsvej. Ambulancen blev fyldt med Kapper og lign., og Chaufføren blev beordret til at køre til Nørrebro Runddel, hvor han sattes af, medens de ledsagende bevæbnede Mænd kørte videre. Brandvæsenet har senere faaet Ambulancen tilbage.

Paagrebet Tyve. Fredag Aften anholdt Vagtværnet 3 unge Mennesker i Borgergade, da de kom slæbende med nogle Dyner. De havde Skræmmepistoler paa sig. I Hjemmet fandt man en Mængde Tyvekoster; hovedsagelig Overtøj og Pelse. De unge Mennesker blev ført til Vestre Fængsel, men de er efterlyst af Værnemagten, da de er rømmet fra Frikorps Danmark.

Beskudt. Lørdag Aften blev en Oberleutnant Herbst skudt i Skulderen paa Restaurant "Granada" i Hammerichsgade. Han blev ført til Nylandsvej.

- Fredag Aften blev Vognmand H. V. Jensen, St. Kongensgade 74, livsfarlig saaret, da han kørte i sin Bil gennem Herfølge paa Vej hjem fra Falster, hvor han havde afsluttet en Bilhandel. Han blev kørt til Køge Sygehus. Det menes, at Bilen er blevet raabt an, men ikke er standset.

Skræmmeskud under Luftalarmen. Under Luftalarmen Lørdag Aften blev der affyret Skræmmeskud i Frederiksberggade og Vesterbros Passage for at faa Folk til at gaa i Beskyttelsesrummene.

Sabotage. Lørdag Middag opstod Brand i Ejendommen, Classensgade 71, tilhørende Nordisk Fjerfabrik. Lokalet, hvori Ilden opstod, var udelejet til Siemens, og der fandtes her Kemikalier og elektriske Artikler. Branden var paasat.

- Maskinfabrikken "Præcision" paa Emdrupvej blev paany Lørdag Morgen udsat for Sabotage, hvorved Resten af Virksomheden ødelagdes.

- Hos Firmaet Helweg Mikkelsen, hvor der Fredag Aften varen større Brand, fremstilledes bl. a. Maaleinstrumenter for tysk Regning.

Arresteret. Det tyske Politi anholdt i Onsdags en Søn af Fyrdirektør Paul Sinding.

Jernbanesabotage. Paa Aarhus Hovedbanegaard skete Lørdag Aften Eksplosioner i tre Jernbanevogne med Værnemagts gods. - Paa Lun-

571

derskov Station forekom Lørdag Aften to Sprængninger i Sporskifter, og paa Viborg Station skete Natten til Søndag Sprængning i Drejeskiven. Det vil tage en halv Snes Dage at reparere Drejeskiven.

Provinsen.

Aalborg: I Skipper Clements Gade, hvor Sysselleder Laursen for kort Tid siden blev fundet dræbt, fandt man Lørdag Morgen Dyrnlæge Axel Richardt Møller, Brønderslev, liggende dræbt i sin Bil, ramt af 7-8 Skud i Hovedet. Den afdøde Dyrnlæge havde i flere Perioder været Borgmester i Brønderslev, valgt af de Konservative. Paa Landevejen ved Bouet i Nærheden af Nørre Sundby fandt man ligeledes om Morgen Dyrnlæge Møllers Assistent, Dyrnlæge Vagn Ole Larsen, dræbt af flere Skud gennem Hovedet. Ved Middagstid om Lørdagen blev Automobilhandler A. C. Andersen Buchardt, Reberbanegade 16, dræbt paa Holbergs Plads i Aalborg. En Mand paa Cykel affyrede et Skud mod ham, og han dræbtes paa Stedet. Hr. Buchardt var en Overgang Ejer af et Kartoffeltørreri, som for en Ugestid siden var Genstand for Sabotage.

- A/S Adolph Holsts Fabriksbygninger i Korsgade blev Natten til Lørdag ødelagt ved Bombeeksplosioner. Alle Murene styrtede sammen, og samtidigt faldt de tunge Maskiner ned gennem Etagerne. Endvidere opstod der Ild i nogle meget store Papirlagre. Virksomheden, der beskæftigede 150 Mand og ikke arbejdede for fremmed Regning, menes ikke at komme i Gang igen før efter Krigen. Skaden anslaaes løseligt til ca. 1 Mill. Kr.

- Forleden brændte et tysk Halmlager i Ø.K.-Cementfabrikken i Nørre Sundby [i. e. Nørresundby]. I Forbindelse hermed indvikledes Sabotagevagten i Skyderi, hvorunder en ung Mand blev ramt i Benet. Han førtes til Amtssygehuset, men blev senere fjernet ved et "hold-up". Den i Dagspressen omtalte Person, der blev fundet dræbt mellem Cementrørene paa Pladsen, er antagelig blevet skudt under samme Episode.

Aarhus: Købmand Søren Rasmussen Skaade, Fredericiagade 21, blev i Søndags dræbt af 2 Skud i Hovedet. Drabet fandt Sted paa Restaurant "Friheden" i Marselisborg Skov, og de dræbende Skud affyredes af to ukendte Mænd. Det menes, at Købmanden har haft tyske Forbindelser.

- Fredag Aften eksploderede en Bombe i Kælderen under "Jysk Handels- og Landbrugsbank". Den paagældende Del af Kælderen benyttes af Værnemagten.

Struer: Tidligt Søndag Morgen er Bang & Olufsens fabrikker blevet ødelagt. Hovedbygningen styrtede helt sammen, og Varelager og Maskiner ødelagdes fuldstændigt. Ved Eksplosionerne blev 25 Ejendomme i Nærheden stærkt beskadiget, ligesom Vand-, Lys- og Fjernvarmeforsyningen fra Fabrikken til de omliggende Huse blev afbrudt. Ingen Men-

572

nesker kom til Skade. Omkring 300 Arbejdere og Funktionærer var beskæftiget paa Fabrikken, der ikke menes at komme i Gang igen før efter Krigen. Skaden anslaaes til 3-4 Mill. Kroner. Et Par Timer før Eksplosionerne blev Fabrikens tre Nattevægttere holdt op af revolverbevæbnede Mænd. Nogle Minutter før Eksplosionerne blev de dog løsladt for at kunne advare Beboerne i Nabolaget. - Paa Fabrikkerne fremstilledes Radiomodtagere, Radiodele, Grammofonværker og Kinomaskiner.

Esbjerg: Det tyske Politi har anholdt Togfører Bjerregaard, Finsensgade 11, Togbetjent H. H. Petersen, ligeledes Finsensgade 11, Portør Hilbert Pedersen, Valdemarsgade 10, Togbetjent Bjerregaard og dennes Hustru, Skjoldsgade 79, samt Formanden for Esbjerg Bokse- og Brydeklub, Arbejdsmand Martin Hjuler. Desuden har Indremissionær H. Munck, Esbjerg, været i et langvarigt Forhør. Foranledningen menes at være den, at Missionær Munck ved lokale Møder skal have bedt for de Fangne og for dem, der af Omstændighederne er henvist til at leve under Jorden.

Odense: I Lørdags dukkede et Par allierede Flyvemaskiner ned over Odense Staalskibsværft og affyrede nogle Maskingeværssalver. Der blev dog ingen Mennesker saaret, og Skaden var ubetydelig.

- Torsdag Aften trængte nogle bevæbnede Mænd ind hos Vognmand, tidl. Karruselejer Einar Hansen, som siden Slutningen af September har været knyttet til Odense Politistation. Hr. Einar Hansen og Familien fik 5 Minutter til at forsvinde i, og derefter sprængtes Huset i Luften. Huset laa paa Demantsvej i Nærheden af Dalum Papirfabrik. En Timestid senere fik Chauffør Casparsen, Munkersvej 5, en Frist paa 3 Minutter til at forsvinde fra sit Hus, som saa blev sprængt i Luften. Chaufføren har tidligere gjort Tjeneste som frivillig ved Østfronten.

Holbæk: Frk. Aase Nielsen, Allerup, blev Lørdag Aften dræbt ved Skud.

Tirsdag den 16. Januar 1945.

Fra tysk militær Side meddeles, at Spærretiden i Silkeborg er ophævet i Dag til Morgen Kl. 7. Der har i den Tid, Spærretiden har varet, ikke været Episoder af nogen Art i Byen. Vagtværnet, der arresteredes i Fredags, er atter løsladt.

Fundet Ammunition. Paa Byggepladsen til det nye Frederiksberg Raadhus er der fundet et Oplag af Ammunition.

Attentater. Der er i det sidste Døgn forekommet 4 Attentater eller Drab i København. - I Aftes blev en Syerske P. Hansen, Lundtoftegade 111, 4. Sal, skudt ned i sin Lejlighed. da en ukendt Mand ringede paa Døren;

573

da Syersken lukkede op, affyrede han en Salve mod hende. Hun ramtes i Hovedet og Underlivet. Ambulancen førte hende til Bispebjerg Hospital. - Sent i Aftes blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Hjørnet af Elbagade og Maltagade, hvor en ukendt Mand var skudt i Hovedet. Ambulancen kørte ham til Sundby Hospital, men de nærmere Enkeltheder kendes ikke. - Ved 21-Tiden i Aftes blev Portier Finn Mollerup, Colbjørnsensgade 16, skudt i Skulderen under et Ophold i "Den kvikke Kanin", Lavendelstræde 15. Han førtes til Kommunehospitalet, men blev senere efter egen Anmodning overflyttet til Lazarettet paa Nylandsvej. - I Nat er en tysk Soldat ved Navn Hartmann blevet skudt i Hovedet og i stærkt medtaget Tilstand kørt til Kommunehospitalet, hvorfra han senere er overført til Lazarettet paa Nylandsvej. Episoden fandt Sted i Ejendommen, Dr. Tværgade 54 paa 5. Sal.

Paa Hjørnet af Vesterbrogade og Viktoriagade blev Kusk V. Nielsen, Ny Carlsbergvej 88 A, sent i Aftes slaet i Ansigtet med et Revolverskæfte, da han fremkom med nogle Ytringer i Anledning af noget Skyderi, som lige havde fundet Sted. Han blev ført til Kommunehospitalet og forbundet, men kunde straks tage til sit Hjem.

Anholdt. For nogle Dage siden er Brandmand Erik Valin, Frederiksberg Brandvæsen, blevet anholdt af det tyske Politi.

Razzia. Frederiksberg Vagtværn blev i Nat kaldt til Villaen paa Hjørnet af Ternevej og Mariendalsvej. Det viste sig, at det tyske Politi holdt Razzia her, hvorfor Vagtværnet trak sig tilbage.

- For nogle Dage siden fik Frederiksberg Vagtværn Melding om Indbrud hos Trafikassistent Frk. J. F. Krarup, Solvej 2, St. Vagtværnet konstaterede, at der antagelig var foretaget en Ransagning af det tyske Politi, idet Lejligheden var endevendt. Tilsyneladende var der ikke fjernet noget fra Lejligheden.

Sabotage. Lørdag Eftermiddag trængte et Hold Sabotører ind paa Skrædderiet, Classensgade 71, hvor der syes Uniformer. Der anbragtes Brandbomber, men ikke alle antændtes, og Branden blev derfor ikke særlig omfattende. Det paagældende Skræderi har tidligere været Genstand for Sabotage.

Provinsen.

Vejle: Natten til Mandag blev Nattevagten i Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers store Bygning paa Borgvold holdt op af 4 revolverbevæbnede Mænd, da han vilde lukke sig ind i Bygningen. De gav ham Ordre til at lukke op og trængte ind i Bygningen, hvor de anbragte 8 Sække med Sprængstof. De fire af Sækkene blev lagt i Elevatoren og Resten i Oliekælderen. Efter at Revolvermændene havde udført deres

574

Forehavende, lod de Nattevagten gaa. Denne ringede straks til Forretningsfører Fr. Svenningsen, F. D. B., der sammen med et Par Mand begav sig ind i Fællesforeningens Bygning. I Mellemtiden lød en Eksplosion, som hørtes over store Dele af Vejle. Det var en Bombe, som havde været anbragt ved Benzinstationen paa Dæmningen, og som øjensynligt skulde have antændt Sprængledningen, der førte over til F. D. B. Ved denne Eksplosion kom Vagtværnet til Stede. De Mænd, som efterhaanden var kommet til, gik ind i F. D. B.s Bygning og klippede Sækkene fra hinanden, hvorefter de bar dem ud i Gaarden. Ved Eksplosionen blev paa Benzinstationen nogle Ruder knust, men ellers skete ingen Skade.

Rødding: Mandag Aften blev der sat Ild paa nogle Lastbiler, som stod paa Mekaniker Schmidts Værksted. Der var antændt et Baal af Træuld, overhældt med Benzin.

Horsens: Lørdag Aften kom den 27-aarige Blikkenslager Henry E. Frederiksen, Fælledvej 66, paa Etablissementet "Nørrelyst" i Klammeri med tre Personer. Skænderiet fortsatte udenfor efter Lukketid og endte med, at Frederiksen blev stukket i Brystet med en Bajonet. Han døde inden Ankomsten til Hospitalet, og Drabsmanden forsvandt i Mørket. Sagen er overgivet til det tyske Feldgendarmeri.

Randers: I et Godstog, som var undervejs fra Randers til Grenaa, bl. a. med en halv Snes Vogne med Hør til Grenaa Hørskæfteri, opstod der af en eller anden dunkel Aarsag Ild i en af Vognene. Togpersonalet fik Vognen koblet fra og kørt ind til Grenaa, hvor Ilden slukkedes.

Næstved: Torsdag Aften kom tre revolverbevæbnede Mænd ind paa en af Afdelingerne paa Oringe. De holdt den vagthavende Sygeplejerske op med Revolvere, og medens dette foregik, var en af Patienterne, Tjener Haagensen fra Bornholm, i fuld Gang med at forberede sin Flugt sammen med Revolvermændene. Sygeplejersken fik Ordre til ikke at røre paa sig, før 10 Minutter efter at Mændene og Haagensen var forsvundet. Haagensen var indlagt til Observation, fordi han i Rønne havde skudt en Kvinde.

Onsdag den 17. Januar 1945.

I Morges Kl. 6,35 blev Portvagten i "Dansk Aluminiums-Industri", Engelsvej 32, holdt op af Sabotører, som udlagde 3 Bomber i Fabrikshallen for Overfladebehandling af færdige Aluminiumsvarer. Bygningen, der er ca. 600 m², blev delvis ødelagt, og desuden blev en Mur ind til De forenede Konserverfabriker stærkt beskadiget.

Flyvervarslingen. Flyvervarslingen ved Midnat skyldtes Indflyvning af allierede Maskiner, der gik ind over Læsø og Anholdt; hvorfra de

575

drejede sydpaa over Kattegat, hvor de kredsede nogen Tid, inden de atter forlod dansk Omraade med vestlig Kurs. Der er ikke indgaaet Meldinger om Bombenedkastning eller om Virksomhed fra Antiluftskyts.

Anlægsgartner dræbt. I Aftes ved 21,30-Tiden blev en Mand fundet døende paa Tuborgvej ud for Nr. 134. Da Ambulancen kom til Stede, rykkede nogle uniformerede Korpsfolk frem og sagde, at de havde den paagældendes Papirer. Den saarede blev opgivet at være Anlægsgartner Lindhardt, Emdrupvej 158. Han var ramt af 20-30 Kugler og døde kort efter i Ambulancen.

Arresteret. Læge Borghild Andersen, Vesterbrogade 89, er Tirsdag Morgen blevet hentet i sit Hjem af det tyske Politi.

Løsladt. Overlæge Ove Nielsen, som for ca. 3 Uger siden blev arresteret af det tyske Politi, og som siden har siddet paa Politigaarden, er blevet løsladt.

Hentet Tegninger hos "Siemens". I Gaar Formiddags rykkede en halv Snes Sabotører ind hos "Siemens", Blegdamsvej 124. De tog en Del Tegninger, Beskrivelser o.lign. vedrørende tyske Arbejder. Ud over at Personalet blev holdt op, skete der intet.

Ransgning paa Amagertorv. En Patrulje fra Vagtværnet opdagede i Nat ved 2-Tiden, at 5-6 Personer interesserede sig ret stærkt for Gitterdøren til Nr. 15. Da Vagtværnet henvendte sig til de paagældende, legitimerede en af dem sig som tilhørende Gestapo og gav Vagtværnsfolkene Ordre til at gaa videre, hvad de ogsaa gjorde, men lidt senere hørtes et Brag. Det var Gitterdøren, der blev sprængt. Senere paa Natten kom Vagtværnsfolkene tilbage for at undersøge, hvad der var sket. Saa vidt man kunde skønne, havde der været Razzia i Stuckenbergs Boghandel. Man mener, at de fremmede har lukket sig ind i Forretningen ved Hjælp af Nøgler, da man havde set, at de havde et stort Nøgleknippe med sig.

Episode paa Amager. Taxachauffør Tage Meyer, Wagnersvej 6, blev i Nat hyret til en Tur paa Amager. Da Vognen K 1515 var i en Sidegade til Holmbladsgade, blev Chaufføren holdt op, og Passagererne kørte selv videre. Taxachaufføren ringede til Vagtværnet, der rykkede ud til Kvarteret, hvor man ikke saa noget til K 1515, men derimod fandt en herreløs Taxavogn K 1334, men da Lederen af Vagtværnsholdet vilde undersøge Vognen, fik han af en Hipomand Besked om at køre tilbage, da der vilde blive "knaldet", hvis man fortsatte med at køre rundt i Kvarteret. Vagtværnet trak sig saa tilbage.

Død i Tyskland. Gennem Dansk Røde Kors er der givet Meddelelse om, at Blikkenslager Einer Lundvang, født 1916, er død i Neuengamme

576

den 6. December. Dødsårsagen angives at være Hjertesvækkelse. En ung Kontorist i Kriminalpolitiet i Svendborg, Arne Kjeld Jørgensen, Søn af Arbejdsmand Ejnar Jørgensen, Dronningholmsvej 21, Svendborg, er død i Tyskland den 26. December. Han blev anholdt den 16. Juni og nogen Tid senere ført til Tyskland.

Razzia paa Vinstue. Et Hold Sommerfolk foretog i Gaar Eftermiddags Razzia paa Vinstuen "Bernikow" i Kristen Bernikowsgade. Der blev taget en halv snes Gæster med, og blandt disse Pressefotograf Kielstrup, Berlingske Tidende.

Telefonbombe. Der blev i Aftes ringet til Berlingske Tidende, at der vilde ske en Eksplosion. Arbejdet blev afbrudt Kl. ca. 22,30, men kunde genoptages en Time senere, da der ikke var sket noget.

Provinsen.

Aalborg: I den forløbne Uge er der ført 28 danske Fanger fra den tyske Arrest i Aalborg til Frøslev. Blandt de overførte er Barbermester Sørensen og Hustru, Algade, begge paa ca. 60 Aar. Deres Søn, Ole Sørensen, er eftersøgt som sigtet for Drabet paa Herreekviperingshandler Frits Borup. Forældrene menes at være taget i hans Sted.

- Sysselleder Ejnar Laursen blev i Onsdags begravet fra Als Kirke i Østjylland under Udfoldelse af stor Højtidelighed. Kirken var fyldt af Repræsentanter for DNSAP og den tyske Værnemagt, det tyske Politi o. s. v. Ved Baaren stod Schalburgfolk Æresvagt, og der blev saluteret over Graven. I en Uge efter Drabet stod Schalburgfolk Æresvagt paa det Sted i Skipper Clementsgade, hvor Laursen blev dræbt, og der var henlagt store Kranse paa Gaden.

Aarhus: Den 36-aarige Tømrer Leo Hoffmann vendte i Gaar hjem efter at have haft Arbejde i Udlandet nogen Tid. Hans Hustru havde ikke ventet ham hjem før til Marts og havde, da Manden kom tilbage, Besøg af en tysk Soldat. Da Ægtemanden traadte ind i Stuen, affyrede Soldaten to Skud mod ham, hvoraf det ene ramte i Lungen. Herefter forsvandt Soldaten.

Hustruen, der truede med at begaa Selvmord, da det gik op for hende, hvad der var sket, blev taget i Forvaring af Vagtværnet. Hun forklarede, at hun kun havde kendt den paagældende Soldat et Par Timer. Tømrer Hoffmann er siden død paa Hospitalet.

- Fredag Aften blev et transportabelt Anlæg, som tilhører Tyskerne, sprængt i Luften i Aarhus Nordhavn.

Grenaa: Mandag Aften trængte nogle bevæbnede Folk ind paa Gaardejer Petersens Gaard i Bredstrup, hvor der var opstaldet 10 Heste, til-

577

hørende udenbys Vognmænd. De bevæbnede Gæster ødelagde Seletøjet til de ti Heste, hvorefter de forsvandt.

Skive: Paa Herregaarden Spøttrup er der i en af Kældrene fundet Vaaben og Ammunition. Det tyske Politi har ligeledes i Ejendommen "Vulkan" i Skive fundet et Oplag af Vaaben og Ammunition.

Thisted: Det tyske Politi har foretaget en Række Anholdelser i Hurup i Anledning af Bombeeksplosionen Nytaarsnat. Blandt de deltagende i Razziaen var en dansk Statsborger ved Navn Møbius. Det hævdes, at der hos en af de arresterede er fundet Sprængstoffer, tilhørende Værnemagten.

Esbjerg: Dommerkontoret og Dommerens private Lejlighed i Havnegade er beslaglagt og skal rømmes i Løbet af en Maaned. Dommerkontoret flyttes til Politiets tomme Lokaler paa Raadhuset.

Frederikssund: En ukendt Dame, ca. 25 Aar, blev Mandag Aften skudt i Østergade af to unge Mennesker. Den ukendte Dame er ikke død, men hendes Tilstand meget farlig.

Næstved: Ingeniørkaptajn Vald. Keller, der er Motorsagkyndig i Vordingborg, er arresteret af det tyske Politi.

Holbæk: Efter Nedskydningen af den 17-aarige Aase Nielsen har det tyske Politi anholdt hendes tidligere Kæreste, Kontorist Willy Jeppesen og dennes nuværende Kæreste, Damefrisørinde Ruth Hansen.

Espergærde: En Postsæk, bl. a. med 3.200 Kr., er røvet paa Stationen.

Torsdag den 18. Januar 1945.

Ildkamp paa Amtssygehusets Grund. Gentofte Amtssygehus har fra i Aftes til i Morges Kl. 6 været besat af Sommerfolk, og paa Sygehusets Grund er der i Nattens Løb foregaaet Ildkamp mellem Folk tilhørende den illegale Bevægelse og Medlemmer af Sommerkorpset. Der menes at være dræbt 2 Sommerfolk og 1 Mand paa den modsatte Side. Nogen officiel Bekræftelse paa Antallet af dræbte foreligger dog ikke endnu, men Opgivelsen stammer fra ret sikker Kilde. Kampen skal bl. a. have fundet Sted i Tunnelen, som fører til Operationsstuen.

Enkelthederne i den Udvikling, som førte til Episoden, opgives fra flere samstemmende Kilder at være følgende: En Bil med Lægeskilt kom i Aftes kørende med stærk Fart ud ad Søborg Hovedgade. Da den naaede frem til Hjørnet af Vangedevej, blev den beskudt kraftigt af Hipo- eller Gestapomænd. Vognen blev ramt af flere Kugler, og 3 af dens Ringe punkterede. Passagererne, som menes at have været 3-4 Mænd, flygtede og forsvandt i Mørket. En af de flygtende var saaret.

578

Forfølgerne rekvirerede nu Falck til at slæbe Vognen ind paa Politigaarden. Netop som man var klar til at køre bort med den havarede Bil, kom en meget altereret Kvinde løbende og fortalte, at en saaret Mand var bragt ind i en nærliggende Ejendom, hvorfra Ambulancen netop havde kørt ham til Amtssygehuset. Denne Oplysning foranledigede, at Hipo- og Gestapofolkene slog Alarm til Razzia paa Amtssygehuset. Siden indtraf en anden Begivenhed i samme Forbindelse. Der rekvireredes en Ambulance til Baunegaardsplads i Nærheden af Amtssygehuset. Da Ambulancen kom frem, blev Mandskabet holdt op og ført over i en Taxa, medens de bevæbnede Mænd kørte videre med Ambulancen. Denne forcerede Amtssygehuset, hvor en saaret Mand blev taget med, formodentlig den saarede fra Bilen, som herved bragtes i Sikkerhed. Da Gentofte Vagtværn ved 2-Tiden om Natten paa Foranledning af en Moder, hvis Søn gør LB-Tjeneste paa Sygehuset, og som var blevet ængstelig, fordi Sønnen ikke kom hjem, ringede til Sygehuset, blev der ikke svaret. Vagtværnet sendte saa en Vogn derop for at undersøge, hvad der eventuelt kunde være i Vejen. Ved Hovedporten blev Vagtværnet standset af 4 Sommerfolk med Maskinpistoler og straks tvunget til at køre tilbage. Om Begivenhederne inde paa Hospitalets Grund vides endnu til Formiddag ikke stort mere end det i Indledningen nævnte. Hospitalsdirektøren er syg, og Forvalteren er gaaet til Ro efter Nattens dramatiske Begivenheder. Besættelsen blev som nævnt først hævet ved 6-Tiden i Morges.

Pengene tilbage fra en Røver. I November var Rodekontoret ved Parkstykket udsat for et Røveri, hvorved nogle bevæbnede Mænd tiltvang sig udleveret den tilstedeværende Kassebeholdning. En af Deltagerne i Røveriet har aabenbart faaet Samvittighedsnag siden, for forleden Dag afleverede han sin Part af Udbyttet 2.138 Kr., til en Vagtmester i Vagtværnet.

Sabotage. I Morges Kl. 7,03 blev Frederiksberg Brandvæsen alarmeret fra et Alarmskab til Hjørnet af Ørstedesvej [i. e. H. C. Ørstedesvej] og Rosenørns Allé. Det viste sig, at en lille Værkstedbygning, tilhørende Mouritz Andersens Radioforretning, var ødelagt ved Bombeekspllosion. Der fremstilledes Radiorør, og man mener, at Eksplosionen skyldes Sabotage.

Straks efter Brandvæsenets Ankomst mødte 2 tyske Udrykningsbiler, hvorefter Brandvæsenet trak sig tilbage, idet det var konstateret, at der ikke var udbrudt Brand. - Værkstedbygningen laa inde i Gaarden.

Episoder. Ambulancen blev i Nat kaldt til Hotel "Astoria" i Anledning af, at en Mand skulde være skudt paa Gaden. Da Ambulancen kom, var den saarede eller dræbte imidlertid bragt bort i en anden Bil.

- Paa Hjørnet af Vestergade og Kattesundet blev Kleinsmed Stefan

579

Leinik, Ny Østergade 11, i Aftes saaret ved flere Skud i Laar og Lægge, da han standsede op for at overvære et Slagsmaal. Kleinsmeden er tyskfødt, men har dansk Indfødsret. Han førtes til Nylandsvej, men overførtes senere til Kommunehospitalet.

- I Nattens Løb er der udfoldet en livlig Aktivitet fra det tyske Politi, og det er kommet til Episoder adskillige Steder i Byen, navnlig i den indre By, men Resultatet af disse Episoder og Razziaer er ikke registreret hos nogen dansk Myndighed. Hverken Brandvæsen eller Redningskorps har været tilkaldt, ligesom andre Hjælpekilder heller ikke har kunnet give Oplysninger.

Provinsen.

Aarhus: En 16-aarig Dreng blev forleden alvorlig saaret ved, at en hjemmelavet Bombe, han sad og eksperimenterede med, eksploderede mellem Hænderne paa ham. Den unge Mand fik bl. a. den ene Haand revet helt af.

Grenaa: En Lastbil, som tilhørte en Vognmand fra Aarhus, blev forleden sprængt i Luften i "Autocentralen" i Aagade. Ved Eksplosionen sprængtes en Del Ruder.

Vejle: Tirsdag Aften skete en Eksplosion i Briketfabrikken ved Vejle Nordbanegaard. Fabrikens Lokaler benyttes for Tiden af Værnemagten som Oplagsrum. Skaden ved Eksplosionen var ikke særlig stor.

- Tirsdag Aften trængte nogle maskerede og bevæbnede Mænd ind paa Mekaniker Schlemmings Autoværksted og tiltvang sig udleveret en Personvogn, tilhørende Værnemagten. Vognen var indsat til Reparation, men endnu ikke færdigrepareret, da Revolvermændene forlangte den udleveret. Mekanikeren blev truet til at gøre Reparationen færdig.

Fredericia: De lokale Blade indeholdt i Gaar følgende Meddelelse fra den tyske Værnemagt: "Paa Grund af de stadig gentagne Sprængninger paa Banegaardsomraadet er Gangstien fra Banegaarden til Prangervej spærret for al Færdsel - uden Undtagelse - Dag og Nat."

Aabenraa: Den i Morgenbladene omtalte Standsning af Sønderjyllands Højspændingsværk Onsdag Formiddag skyldtes, at et tysk Fartøj ved den usædvanlig lave Vandstand kom til at standse Værkets Køl vandstilførsel.

Fredag den 19. Januar 1945.

En halv Snes revolverbevæbnede Mænd trængte lidt før Midnat ind paa Apolloteatret. Paa dette Tidspunkt var der kun to Bartendere og to af Teatrets Damer i Bygningen. De blev jaget ud paa Gaden med

580

Besked om at fjerne sig fra Stedet hurtigst muligt, da Bygningen skulde sprænges i Luften. To Byvagter blev paa deres Patrulje standset i Nærheden af Teatret af fire civilklædte Mænd med Maskinpistoler og fik Ordre til at gaa hver til sin Side og holde Folk borte, da Teatret vilde blive sprængt i Luften om et Øjeblik. De vægrede sig først ved at efterkomme Ordren, fordi de følte sig noget desorienteret ved hele Situationen, men da der blev sagt til dem, at de vilde blive skudt, hvis ikke de straks adlød, blev Ordren fulgt. To Minutter senere - et Par Minutter over Midnat - hørtes den første Eksplosion, og straks efter fulgte den anden, som var endnu kraftigere. I Løbet af forbausende kort Tid stod hele Bygningen i Flamme, saa man maa formode, at der har været udlagt Brandbomber eller er anvendt brændbare Vædske. Efter Eksplosionerne blev Folk holdt borte med Trusel om Skydning. Brandvæsenet var tre Kvarter senere fuldkommen Herre over Ilden, der en Overgang var meget farlig for Nabobygningerne. Tivolis Kontor blev en Del beskadiget baade af Ild og Vand, og en Del af Arkivet blev ødelagt.

- Teatrets Bygning blev fuldstændig ødelagt, tilbage er kun Facaden og Ruindyngerne. Det er ikke muligt endnu med nogen Sikkerhed at opgøre Skadens Størrelse, men det skønnes, at den andrager ca. 700.000 Kr.

Razzia paa Sct. Lucas-Stiftelsen. Natten til i Gaar var der Razzia paa Sct. Lucas-Stiftelsen paa Bernstorffsvej. Formentlig stod denne Razzia i Forbindelse med den samtidige Episode paa Gentoft Amtssygehus. Ved 3-Tiden hørtes Skydning ude paa Bernstorffsvej, og kort efter trængte nogle Sommerfolk og tyske Soldater i grønne Uniformer ind i Hospitalet og forlangte udleveret en Mand, som tidligere paa Natten skulde være indlagt med Skudskaar. Det blev meddelt, at der ganske rigtigt var indlagt en Mand, men han var senere død af sine Saar. De fremmede forlangte da Liget udleveret, og dette skete. Samtidig tog de den visiterende Læge med, og han er saa vidt vides ikke siden frigivet. Sommerfolkene og Soldaterne blev staaende et Stykke Tid nede i Porten, fordi de - efter hvad de selv sagde - frygtede et Angreb, men da alt syntes at være roligt i Nabolaget, forsvandt de. Det er sandsynligt, at den afdøde var identisk med Manden, som befriedes fra Amtssygehuset tidligere paa Natten. Den Omstændighed, at Ambulancen, som benyttedes, senere fandtes uden for Sct. Lucas-Stiftelsen, kunde i hvert Fald tyde herpaa. Torsdag Formiddag var der atter Razzia paa Sct. Lucas-Stiftelsen, hvor denne Gang et halvt Hundrede Gestapo- og Sommerfolk spærrede Tilgangen til Hospitalet og foretog en meget grundig Eftersøgning.

Sabotagen paa Grundtvigsvej. Om den i Morgenbladene omtalte Sabotage paa Ingeniør Emmeches Fabrik paa Grundtvigsvej kan yderligere oplyses, at Ildkampen mellem Sabotørerne og den svært bevæbnede Sabotagevagt begyndte en halv Time før Eksplosionen. Fabrikken, som

581

tidligere har været Genstand for Sabotage, var meget omhyggeligt bevogtet. Kampen foregik over store Dele af Kvarteret, hen ad Grundtvigsvej, ud paa Bülowvej og videre ad Danasvej til Ørstedvej [i. e. H. C. Ørstedvej]. Da Tyskernes Forstærkning ankom, afbrød Sabotørerne den elektriske Strøm til Gadebelysningen, saa de kraftige Lamper foran Fabrikken slukkedes. Kampen fortsatte efter Eksplosionen, og det menes, at ogsaa en 20 mm Kanon har været i Virksomhed. Selvom der utvivlsomt baade har været døde og saarede, blev ingen danske Ambulancer anvendt, og enhver dansk Myndighedsperson, som søgte frem til Stedet, blev afvist ved Spærringerne. Sabotørerne havde i Forvejen varskoet en Del af Beboerne og anmodet dem om at aabne Vinduerne, da der vilde komme et Brag. Denne Del af Advarslen foregik ved, at nogle Sabotører raabte fra Gaden ind til Villaerne og Ejendommene.

Skudt efter Vagtværnsfolk. I Nat fik Vagtværnets Hovedstation Melding om, at en Vagtværnspatrulje var blevet beskudt i Sundevedsgade, men da Udrykningsholdet kom til Stede, var Gerningsmændene forsvundet. Ved 4-Tiden gentog Episoden sig i Lille Istedgade. Vagtværnet rykkede da ud med 4 Vogne, og det lykkedes at anholde 3 bevæbnede Mænd i Kvarteret. De anholdte svarede til det opgivne Signalement og blev derfor taget med til Hovedstationen. Det viste sig, at de anholdte havde tyske Papirer paa sig, hvorfor de straks afleveredes til de tyske Myndigheder.

Mordet paa Direktør H. C. Hansen. Man staar fuldkommen uforstaaende over for Mordet paa Direktør H. C. Hansen, "Baltica". Han havde ingen politiske Interesser og levede yderst stilfærdigt, interesserede sig kun for sit Arbejde og sin Familie. Dir. H. C. Hansens Afdeling inden for "Baltica" var Brandforsikring og Tyveriforsikring.

Hentet Benzin paa F. D. B. Fire bevæbnede Mænd holdt Torsdag Middag Portneren op i Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers Bygning i Njalsgade. De hentede herefter ca. 400 Liter Benzin, som stod i Dunke, bl. a. nede i Syrekælder. En Del af Benzinen tilhørte Statens civile Luftværn.

Sabotage. Tidligt Torsdag Morgen blev Vaskeriet "Guldborg", Guldbergsgade 84, fuldstændig ødelagt ved Sabotage. Vaskeriejeren, Hr. Møllerup, blev taget paa Sengen af nogle bevæbnede Mænd. I Vaskeriet, som havde en Del Uniformer til Rensning, blev noget af Tøjet overhældt med Saltsyre, før Bygningen blev bombet.

Razzia. I Aftes var der Razzia i Ejendommen, Rantzausgade 62-64, og der blev taget forskelligt med derfra

Død i Tyskland. Freskomaler og Dekorator Tage Voersaa-Nielsen, der bor i New Orleans, hvor hans Hustru og to Børn opholder sig, men

582

som lige før Krigen var kommet hjem paa Besøg, er ifølge Meddelelse gennem Røde Kors til de Paarørende død i Neuengamme den 12. December af Dysenteri. Han blev arresteret i Odense den 9. Maj i Fjor.

Provinsen.

Odense: Natten til Torsdag hørtes kraftige Eksplosioner ude fra den store Arbejdsplads ved Lunde. Der menes at være anrettet en betydelig Sabotage paa Ingeniør-Materiel.

Frederikssund: Den i Onsdags omtalte unge Dame, som blev saaret ved flere Skud paa Gaden, er efter Operationen af Gestapo forlangt overført til Nylandsvejs Lazaret, da hun tilhørte det tyske Politi.

Rungsted: Ved 17-Tiden i Onsdags blev en Mand, som er Tolk hos Gestapo, beskudt ud for Restaurant "Jomsborg" i Nærheden af Stationen. Tre ukendte Mænd fyrede løs paa ham ind mellem tilfældigt forbigående. Han menes at være ramt i Benet og Underlivet og førtes i en Ambulance til den tyske Afdeling paa Skodsborg. Ved samme Lejlighed saaredes Fru Ilse Nielsen, som tilfældigt opholdt sig i Nærheden. Hun gik og grusede uden for "Jomsborg", der tilhører hendes Moder. Fru Nielsen blev alvorligt saaret i Underlivet, og hendes Tilstand menes at være kritisk.

Holte: Sent Onsdag Eftermiddag foretog det tyske Politi Razzia paa et Trykkeri i Holte, som hævdes at trykke illegale Blade, bl. a. "Dansk Presse". Der blev foretaget Beslaglæggelse af Blade, og Bogtrykkeren samt en Lærling blev taget med.

Vejle: Maskinmester Erik Rask, Løsning, som for en halv Snes Dage siden blev saaret i højre Arm, er død paa Horsens Kommunehospital. Han saaredes i sin Tid paa den Maade, at en Kugle fra et Varselskud, som var rettet mod Jorden, sprang op og ramte ham i Armen. Maskinmesteren kom ud for Episoden ved at overhøre et Tilraab.

Horsens: Driftsleder A. Petersen fra Zoneredningskorpset og hans Søn, Politibetjent Petersen, som blev afhentet af Gestapo under den sidste Razzia i Horsens, er løsladt og vendt tilbage til deres Hjem.

- I Aftes skete der Sprængninger i begge Jernbanespor paa Strækningen Horsens-Hatting. Trafikken ventedes dog genoptaget sent om Aftenen eller Fredag Morgen.

Lørdag den 20. Januar 1945.

I Gaar Morges kørte en Lastbil op foran Skolen for Haandvaaben. De tyske Vagtposter blev holdt op, og Folkene paa Lastbilen læssede alle de Vaaben paa Vognen, denne kunde tage, men da der var flere tilbage,

583

standsedes en forbigående Lastvogn fra Burmeister & Wain. Da ogsaa denne Vogn var blevet læsset med en Del Vaaben, kørte begge Vogne bort. - Skolen ligger paa Amager.

Arresterede. Folketingsmand Jørgen Gram blev Fredag Middag anholdt i sit Hjem i Gabøl og ført til Aabenraa. Folketingsmanden blev dog løsladt hen paa Aftenen. Læge Svend Damkilde, Odense, er Natten til Fredag blevet anholdt af det tyske Politi. Aarsagen til Arrestationen kendes ikke. Paa Børsen arresterede det tyske Politi i Gaar Veksellerer Heckscher-Sørensen. Fra Aalborg meddeles, at der Natten til i Gaar blev foretaget en Del Anholdelser. En af de eftersøgte, der er Søn af Blomsterhandler Frederiksen, Bispensgade, forsøgte at flygte, men blev saaret og bragt til det tyske Feltlazaret.

Skudt i sin Lejlighed. Den i Morgenbladene omtalte C. Frederiksen, der Fredag Eftermiddag blev skudt i sin Lejlighed, Herluf Trollesgade 24, er identisk med Robert Frederiksen, der i sin Tid var Meddeler til Bladet "Kamptegnet". Ved sin Død var han i Besiddelse af Legitimationspapirer fra det tyske Politi.

Røveri. I Aftes trængte 6 revolverbevæbnede Mænd ind i Fabriksarbejdernes Forbunds Kontor, Bjelkes Allé 32, hvor de tog Beholdningen af kontante Penge og Kontingentmærker.

- I Aftes trængte endvidere 3 bevæbnede Mænd ind i Grosserer H. S. Lunaus Forretning, Tordenskjoldsgade 14, og tvang Grosserereren til at udlevere sin Tegnebog, som indeholdt 4.400 Kr.

Saaret. I Aftes foretog Sommerfolk en Razzia paa Grækenlandsvej, hvor de beskød en Stueejlighed i Nr. 20, hvorved den 15-aarige Børge Christoffersen, som bor Aalandsgade 37 St., blev ramt i højre Laar.

Razzia. I Villaen Parkovsvej 43, Gentofte, foretog det tyske Politi i Gaar en indgaaende Ransagning. Villaen, der tilhører Civilingeniør J. Chr. Islef, har i nogen Tid staaet ubeboet.

Afhentet til Hospitalsindlæggelse. Nogle civile, dansktalende Herrer fra det tyske Politi henvendte sig sent i Aftes paa Grosserer A. Madsens Bopæl, Aurehøjvej 1, og forlangte, at Husassistenten, Frk. Else Hansen, skulde følge med. Der blev sagt, at hun havde paaført 10 tyske Soldater venerisk Sygdom og skulde indlægges paa et Hospital.

Brandbombe gennem Brevkassen. Brandvæsenet blev i Aftes kaldt til J. Tvedes Skræderforretning, Aaboulevarden 11. Der var stukket en Brandbombe ind gennem Brevkassen, men Ilden kunde hurtigt slukkes.

Jernbanetabotage [i. e. Jernbanesabotage]. Sent i Aftes skete der Sprængning i begge Jernbanespor mellem Hatting og Løsning ved Horsens. I det ene Spor kunde

584

Trafiken genoptages i Morges (sydgaaende Retning), og det andet Spor menes at kunne bringes i Orden i Løbet af Formiddagen i Dag. Tidlig i Morges skete Sprængning i begge Spor mellem Horsens og Hatting. Der skal udveksles 4 Skinner.

Folkeregister fjernet. I Gaar Eftermiddags blev Folkeregistret i Taastrup fjernet og kørt bort i en Bil.

Hold up paa Palladium. En bevæbnet Røver tiltvang sig i Gaar Eftermiddags Adgang til Kasseekspeditionen paa "Palladium"s Atelier i Hellerup. Røveren, fik udleveret Kontantbeholdningen paa ca. 3.000 Kr.

Dødsfald i Tyskland. Læge Knud Nordentoft, Varde, er ifølge Meddelelse til Familien død i Tyskland. Læge Nordentoft, der blev 48 Aar, blev anholdt omtrent samtidig med Politimester Simoni, Varde, som ligeledes for nogen Tid siden er død i Tyskland, hvilket tidligere er meddelt - Mekaniker Evald Hansen, Lavgade 2, Haderslev, er død den 11. December i Tyskland.

Provinsen.

Aalborg: To bevæbnede Mænd tvang Tirsdag Aften Dommerfuldmægtig Helge Stoustrup til at udlevere Motorregistret samt et Par Protokoller.

Aarhus: Hovedfyret for Indsejlingen til Aarhus Havn blev i Aftes sprængt i Luften. Det laa i Nærheden af Skovvej.

Odense: Da den 20-aarige Bent Kaa Olsen i Gaar kom ud fra Ejendommen Bredstedgade 14, hvor han havde været oppe for at besøge sine Svigerforældre, blev han af tre-fire revolverbevæbnede Mænd trængt ind i Opgangen igen. De affyrede nogle Skud mod ham, og da Falcks Ambulance kom til Stede, var han afgaaet ved Døden. Den dræbte menes at have haft tyske Forbindelser.

Middelfart: Paa Middelfart Autocentral, der tilhører Direktør Steffen Petersen, blev der forleden Nat fjernet 22 store Autodæk, hovedsageligt fra tyske Biler, som var til Reparation paa Værkstedet

Nykøbing S.: Onsdag Aften blev Smedemester Svend Clausen ramt i Nakken af et Skud, da han misforstod et Tilraab fra en tysk Vagtpost om at standse. Smedemesteren blev kørt til Amtssygehuset og er nu udenfor Fare, skønt han havde lidt et stort Blodtab. Begivenheden har foranlediget følgende Henvendelse fra Byraadet til Byens Borgere, underskrevet af Borgmesteren: "Da der i den sidste Tid er forefaldet beklagelige Episoder, som har

medført alvorlig Fare for Beboernes Liv, henstiller jeg paa Byraadets Vegne, at alle Byens Borgere, navnlig ogsaa Ungdommen, afholder sig fra enhver Provokation til Uroligheder. Situa-

585

tionen er saa alvorlig for vor By, at denne Henstilling absolut maa følges. Paa Foranledning af den tyske Kommandant skal jeg henstille, at alle, der maatte blive raabt an, straks standser, da der ellers vil blive skudt"

Rønne: Onsdag Aften forsvandt en Duplikator fra Kommunekontoret og to saa godt som nye Skrivemaskiner fra Fiskeeksportør Espersens Bygning i Sydhavnen.

Mandag den 22. Januar 1945.

I Morges ved 7,30-Tiden trængte 3 bevæbnede Mænd ind i et Værelse paa Bahns Hotel i Badstuestræde, hvor de affyrede en Serie Skud mod Fotograf Svend Poulsen, Strandgade 6, medens han laa i Sengen. Den saarede Fotograf førtes til Kommunehospitalet. Det menes ikke, han kan overleve Attentatet.

Ud for Restaurant Columbus paa Aaboulevarden blev en ukendt ung Mand i Aftes dræbt ved Skud. Den dræbte blev bragt til Frederiksberg Hospital, men nærmere Enkeltheder vedrørende Drabet kendes ikke.

Ved 19,30-Tiden i Aftes hentede Ambulancen en ukendt Mand og Kvinde, som begge var blevet haardt saaret af Skud. Episoden fandt Sted ud for de Classenske Boliger paa Godthaabsvej. Efter eget Ønske blev begge de saarede ført til Feltlazarettet paa Nylandsvej.

Episode i Fodgængertunnelen. Sent Lørdag Aften anholdt Vagtværnet i Fodgængertunnelen en civilklædt Schalburgmand ved Navn Louis Hansen, der havde affyret en Del Skud i Tunnellen. Sammen med Kammeraten Viggo Poul Bjerking, der ligeledes havde opholdt sig i Tunnellen, blev han afleveret til den tyske Overfaldskommando. Ved samme Lejlighed fandt Vagtværnet i Tunnellen en meget forslaaet Mand ved Navn Egon Godtfred Møller, der førtes til Kommunehospitalet. Den Overfaldne har intet nærmere oplyst.

Skyderi paa Melchiors Plads. Ved 9-Tiden i Morges opstod et voldsomt Skyderi paa Melchiors Plads ved Nordre Frihavnsgade. En Del Mennesker blev kørt paa Hospitalet, men Episoden er endnu ikke oplyst.

Skudt i et Bogtrykkeri. I Morges blev Bogholder Viggo Børge Petersen, Gl. Kongevej 91, beskudt i et Bogtrykkeri, Teglgaaardsstræde 13. Han ramtes i Bryst og Mave og blev saaledes meget haardt medtaget, men levede endnu ved Indlæggelsen.

Københavns Brandvæsen har i det sidste Døgn haft 56 almindelige Ambulanceudrykninger og slet ingen Brandudrykninger.

"Telefonbombe" mod Vagtværnet. I Nat ringede en Mand, som efter Stemmeføringen at dømme var beruset, til Gentofte Vagtvarn paa Villa

586

"Adelaide" og fortalte, at Vagtværnsfolkene var nogle "Skruebrække-Mikler", men nu skulde de passe paa, for om et Øjeblik røg Villaen i Luften. Opringningen blev ikke taget særlig højtideligt, og der skete heller ikke noget.

Jernbanesabotage. Paa Strækningen mellem Silkeborg og Funder skete i Gaar nogle Sprængninger. Henvend en halv Snes Skinner maa udveksles.

Razziaer. Lørdag Eftermiddag foretog det tyske Politi Razziaer i Ristorante Italiano og paa Nørrebrogade Nr. 8 og 10.

Fundet dræbt. Lørdag Aften blev en Mand fundet ved Sundby Remise. Han var saaret af et Skud igennem Hovedet og blev ført til Sundby Hospital.

Telefonbomber mod Restauranter. I Aftes havde Restauranterne National Scala og Olympia Telefonbomber. Olympia lukkede ved 21-Tiden og aabnede ikke senere.

Illegal Filmsforevisning. Lørdag Aften trængte 30-40 bevæbnede Mænd ind i Alléteatret i Jægersborg Allé, hvor de foreviste en Film. En af Mændene holdt en stærk nationalbetonet Tale i Forbindelse med Filmsforevisningen. Efter en Snes Minutters Forløb forsvandt Mændene igen, hvorefter Teatrets Program kunde gennemføres.

Arresterede. I Slutningen af forrige Uge menes der at være arresteret mere end en Snes Personer i Aalborg, blandt disse Pastor Henrik Christensen og Overpakkemester Nybæk-Christensen. Fra Tønder indberettes, at Ekstraarbejder ved Statsbanerne Andreas Tæstensen, Tinglev, og Telegrafarbejder Jacob Lorentzen er arresteret og ført til Aabenraa. I Hillerød er arresteret Skatteinspektør Aksel Silberg og dennes Medarbejder i Folkeregisteret Jørgen Seifert. - Det tyske Politi eftersøgte i Onsdags Politifuldmægtig Mikkel Lund, Toftlund, og henvendte sig blandt andet paa Moderens Gaard "Lundsgaard" i Hammelev Sogn. Politifuldmægtigen var imidlertid borte. Gaarden blev gennemført, da man hævdede, at der var skjult Vaaben. Eftersøgningen var uden Resultat. - Fra Haderslev meddeles, at Typograferne Christian Hjort, Herbert Steffen og Jep Jespersen Paulsen, som alle er ansat paa Dagbladet "Dannevirke", er arresterede. To andre Typografer fra Bladet eftersørgtes forgæves.

Fra Frøslev til Tyskland. Fra Haderslev meddeles, at Oberstløjtnant Elmgren, Kaptajn Muxoll samt Overlæge i Hæren Harry Hansen, alle hjemmehørende i Haderslev, er ført fra Frøslev til tysk Koncentrationslejr.

Død i Tyskland. Den 48-aarige Papirarbejder Christian Eriksen Byth, Silkeborg, er den 28. November død i Tyskland. Endvidere den 45-aarige

587

Murer Sofus Madsen, Øster Havnegade 8, Aalborg, (i Begyndelsen af December), den 51-aarige Overgendarm fra Grænsegendarmeriet (19. December) og endelig Overgendarmerne Christian Asmussen, Bov, C. C. Skov, Rønshoved, J. V. Christensen, Skelde, H. P. Gimm, Nørremølle, og Gendarm E. T. Kjærulf, Frøslev.

Provinsen.

Aalborg: Natten til Lørdag forekom der kraftig Skydning i Byen. Ved Østeraas blev en tysk Marinesoldat dræbt.

Aarhus: Det forleden omtalte Drab paa Leo Hoffmann viser sig nu at have en anden Forklaring. Hustruen har over for Vagtværnet tilstaaet, at hun sad sammen med en gammel Ven fra Vejby, da Manden uventet kom hjem. Vennen blev smidt ud, og Manden gav Hustruen nogle Lussinger. Hustruen tog herefter en Revolver og affyrede med den nogle Skud mod Manden. Hun tilstod, at Historien om, at hun var sammen med en tysk Soldat, som hun havde truffet et Par Timer i Forvejen, var urigtig.

- Fredag Aften fjernede en halv Snes bevæbnede Mænd flere Ruller af den tyske Film "Drømmesøen" fra "Bio" i Aabyhøj. Filmen skulde have haft Premiere den følgende Dag.

Svendborg: Nogle bevæbnede Mænd trængte Fredag Aften ind paa Stadsingeniørens Tegnestue paa Raadhuset. Kontoret blev gennemført, men saa vidt vides tog Mændene ingenting med sig.

Thisted: Den for nogen Tid siden arresterede Apoteker Kierulff er ført til Frøslev.

København. Om Episoden paa Melchiors Plads kan nu - Kl. 11,30 - oplyses, at to dræbte Mænd er ført bort fra Kampstedet. Den ene menes at være en civil Sommermand. Han var forsynet med tyske Papirer. Den anden dræbte har man derimod ingen Oplysninger om. En forbipasserende, Fru Nielsen, Nordre Frihavsgade 100 A Stuen, fik et Skudskaar i Laaret og maatte bringes til Rigshospitalet. Fruen kom tilfældigt ind i Skudlinien. Skudvekslingen fandt Sted mellem civile, og man ved ikke noget om Anledningen til Episoden.

Den paa første Side *) omtalte Bogholder Viggo Børge Petersen, der i Morges blev saaret i Teglgaardsstræde, opgives at have haft nazistiske Interesser.

Tirsdag den 23. Januar 1945.

De to dræbte ved den i Gaar omtalte Episode i Nordre Frihavnsgade ved Melchiors Plads var den konstituerede Chef for Schalburgkorpset,

*) Her Side 586.

588

Premierløjtnant T. I. P. O. Madsen og den ca. 37-aarige Købmand Kaj Kragh-Nielsen, som ogsaa indtog en ledende Stilling i Schalburgkorpset.

Damper opbragt ved Fejltagelse. Svensk Radio bragte Søndag Aften Meddelelse om, at en tysk Patruljebaad havde opbragt en dansk Damper kun nogle Hundrede Meter ud for Helsingborg. Det har senere vist sig, at den paagældende Damper var "Trondhjem", tilhørende D. F. D. S. Damperen var paa Vej til Göteborg og havde fulgt den sædvanlige Kurs. Patruljebaaden tog imidlertid "Trondhjem" med ind paa Helsingør Red, men i Gaar Morges fik Kaptajnen Lov til at sejle igen. Føreren paa den tyske Patruljebaad troede, Damperen illegalt vilde gaa ind til Helsingborg, og det var derfor, han opbragte den.

Sabotagen paa Hans Just's Magasiner. Medens Sabotagen i forrige Uge paa Hans Just's Magasiner i Aarhusgade var rettet mod 4. og 5. Sal, var det i Gaar 3. Sal, som blev ødelagt. Her har Firmaet "Elektro-Mekano" Værksteder, hvor der fremstilles Senderrør. Bygningens Hjørner var bevogtet af tyske Soldater, og Magasinernes eget Vagtpersonale opholdt sig i Kælderen. Nogle faa Minutter før Eksplosionerne skete, havde Vagterne været en Tur omkring i Bygningen, men uden at opdage noget usædvanligt. Man antager, Sabotørerne er kravlet over et Plankeværk til Viborggade og forsvundet ad samme Vej. Efter Eksplosionerne hørtes nogen Skydning, men ingen menes at være ramt.

Hentet Legitimationskort. Mandag Formiddag hentede en halv Snes bevæbnede Mænd ca. 200 Legitimationskort og en Del Stempelmateriale i Københavns Folkeregister.

Fiskekutter opbragt. I Onsdags blev Fiskekutteren 1127 "Tove" af København opbragt af det tyske Politi ude i Sundet. Der var 5 Flygtninge ombord.

Garagebrand. Et Garageanlæg i Slotsgade 3 brændte i Aftes. Foruden Garagen brændte ti oplodsede Biler.

Bølge af Jernbanesabotage. Der er i de sidste Dage gaaet en Bølge af Jernbanesabotage over Jylland, og der er som Følge heraf opstaaet en Del Trafikforstyrrelser. - Paa Vejle H-Station blokeredes begge Hovedspor Lørdag Eftermiddag paa Grund af Sprængninger. Paa Varde Station blev Vandforsyningen Lørdag Aften afbrudt paa Grund af en Sprængning i Vandtaarnet. Sent Lørdag Aften indtraf to Sprængninger i Dobbeltsporet paa Strækningen Hatting-Løsning. Trafikken kunde dog genoptages Søndag Morgen. Natten til Søndag forekom to Sprængninger paa Strækningen Silkeborg-Funder og Søndag Morgen fire Sprængninger under et Tog mellem Hampen og Ejstrupholm. Tenderen blev afsporet,

589

men ingen Mennesker kom til Skade. Endelig beretter Togkontoret om tre Sprængninger Søndag Formiddag paa Strækningen Silkeborg-Funder, hvor der paany Mandag Morgen skete en Sprængning. I Forbindelse med det sidste Attentat afsporede to Personvogne og en Pakvogn. Vognene kom til at staa saaledes, at de tillige spærrede for Strækningen Silkeborg-Lysbro paa Kjellerupbanen, som her løber parallelt med Funderbanen. Paa Sprængningsstedet indtraf om Eftermiddagen endnu en Eksplosion, hvorved den 31-aarige cand. pharm. Svend T. Krejgergaard-Møller blev dræbt. Den dræbte, der var Søn af Apoteker Møller, Ørneapoteket, Silkeborg, havde sammen med andre nysgerrige stillet sig op for at se paa Rydningsarbejdet.

Brand i Damper. Brandvæsenet blev i Morges alarmeret til Damperen "Margrethe" ved Kvæsthusbroen. Der var udbrudt Ild i Kullasten. Det lykkedes dog ret hurtigt at bekæmpe Ilden. Skaden menes ikke at være særlig stor. Der foreligger formentlig ikke Sabotage.

Sabotagevagt overfaldet. Sabotagevagt i Værløselejren Ole Hansen, boende Onsgaards Tværvej 6, blev sent i Aftes overfaldet, da han var i Nærheden af sit Hjem. Han blev ret stærkt medtaget og maatte bringes til Amtssygehuset.

"Auto-Industri" ødelagt. Automobilforhandler N. Rasmussens Virksomhed "Auto-Industri", Vesterbrogade 91, blev Lørdag Aften ødelagt ved to voldsomme Bombeeksplosioner.

Forsøget mislykkedes. En halv Snes unge Mennesker gjorde Lørdag Aften et mislykket Forsøg paa at tage LB.-Uniformer fra Statens civile Luftværns Depot i Tømmerup paa Amager.

Provinsen.

Horsens: Søndag Aften eksploderede Bomber i følgende fire Virksomheder: Horsens Kølerfabrik, tilhørende Fabrikant A. F. Nielsen, Sønderbrogade 41, Aktieselskabet Borchardt Nielsens Fabrik for Automobildele, Løvenørnsgade, Motor- og Maskinfabriken Filip Jensens Eftf. i Berlinsgade og Møller og Jochumsens Maskinfabrik, Allégade. Der opstod betydelig Skade paa Maskiner og Bygninger.

Esbjerg: Byraadsmedlem, Arbejdsmand Christian Sørensen, der tilhører Uafhængigt Arbejderparti, er blevet arresteret af det tyske Politi.

Skive: Arbejdsmand Albert Fritz Nielsen, født den 1. Januar 1920 i Aarhus, er den 22. December død i Neuengamme. Han efterlader sig Hustru og to Børn.

Aalborg: Blandt den senere Tids anholdte er Postkontrolør Tholander og Frue, den 21-aarige Birgit Aase Nepper, Helgolandsgade, og en Gym-

590

nasieelev, der i sin Tid var Medlem af den saakaldte "Churchill-Klub". Den unge Mand forsøgte at flygte ved at springe ud af et Vindue paa 2. Sal, da det tyske Politi kom. Han brækkede begge Ben og blev indlagt paa tysk Hospital. Det menes, at Anholdelserne staar i Forbindelse med Sigtelse for illegal Bladvirksomhed.

Haderslev: Idrætsinspektør, Seminarielærer F. Braae-Hansen, som har siddet arresteret et halvt Aars Tid, er løsladt fra Frøslev-Lejren.

Assens: Haarby Fjerkræslageri, en to-etages Bygning, er blevet ødelagt ved Bombeeksplosioner.

Birkerød: Lørdag Aften fjernede fem bevæbnede Mænd ca. 7.000 Kartotekskort fra Folkeregistret.

Hillerød: Det forleden fjernede Materiale fra Værløse Folkeregister er fundet i en Skov mellem Værløse og Ballerup, forkullet eller revet i Smaastykker.

Nykøbing S.: Muremester Robert Larsen og to unge Mennesker, Karsten Gundersen, Søn af Skomagermester Gundersen, og Poul Barfoed, Søn af Vejformand Barfoed, er blevet anholdt af det tyske Politi.

Onsdag den 24. Januar 1945.

Familie-Journalens Bygninger sprængt i Luften. Carl Allers Etablissement (Familie-Journalen) er i Aftes Kl. 23,35 sprængt i Luften. Hele Virksomheden er totalt ødelagt af Brand- og Sprængbomber. En Snes Mennesker i Naboejendommene blev lettere saaret af Glasskaar, Vagtmester Ernst Tommy Lillieqvist, Nørre Alle 11, 3. Sal, blev skudt og døde paa Stedet, desuden fik to Brødre Erik og Ernst Hansen Skudskaar, medens Byvagt Holger Lindby Petersen, Brøndkærs Vej 3, 2. Sal t. v., blev haardt saaret ved at faa et Radiatorstykke ned over sig.

Glasskaden i Bydelen er den hidtil største. Der er knust Ruder paa Vigerslev Allé, Toftegaards Allé, Toftegaards Plads, Gl. Jernbanevej og Valby Langgade helt ned til Pileallé. Lufttrykket fra Eksplosionerne var saa voldsomt, at Tagene paa flere Ejendomme i Nærheden af Allers Etablissement blev revet op. Alt disponibelt Materiel fra de københavnske Brandstationer og Hovedbrandstationen blev sat ind paa at bekæmpe Ilden, men der var intet at gøre, den store Virksomhed blev totalt ødelagt. Skaden menes at være den hidtil største af sin Art her hjemme. I de moderne Bygninger fandtes i Øjeblikket uerstattelige Maskiner til Værdi af adskillige Millioner Kroner.

Efter de Oplysninger, det har været muligt at fremskaffe i Morges, har Hovedbegivenhederne udviklet sig paa følgende Maade: - En Maskinsætter hos Carl Aller fortæller, at 4-5 maskerede, civile Mænd i

591

Aftes trængte ind i Maskinsætteriet og tvang Arbejderne til at gaa over paa Trappen i Hovedbygningen. I de første 1 1/2 Time observerede man herfra, at der blev baaret en Mængde Kufferter ind i de forskellige Bygninger. Kl. ca. 23,30 beordredes Folkene til at forlade Virksomheden, da den vilde blive "blæst op" i Løbet af et Par Minutter. De løb alle ud ad Vejen, og 2-3 Minutter senere lød 3 Eksplosioner. Umiddelbart efter fandt man Byvagt Petersen liggende stønnende paa Jorden, ramt af en Jerndel. - Fra anden Side oplyses, at der har været en Snes Mænd i Virksomheden, alle bevæbnet med Maskinpistoler. Magasinet paa disse Pistoler sad ud til venstre, naar Pistolerne holdtes i Skudstilling. Paa mindre end eet Minut efter Detonationen kom Folk i sorte Uniformer til Stede. De gav alle i Nærheden Besked om at forsvinde, men da det øjensynligt ikke gik hurtigt nok, begyndte de at skyde. Det var under en saadan Episode, de to nævnte Brødre Erik og Ernst Hansen blev saarede - Erik Hansen i Næse og Arm, Ernst Hansen i den ene Arm. Selv har Ernst Hansen fortalt, at han sammen med Broderen havde staaet uden for Ejendommen Toftegaards Allé 45 og talt med nogle unge Mennesker, da der pludselig blev Uro i begge Ender af Gaden. De unge Mennesker løb derfor op ad Trappen til Afsatsen ved 3. Sal. Herfra saa de nogle Mænd i sorte Uniformer standse op paa den modsatte Side af Gaden og aabne Ild mod Ejendommen. Samtidig trængte nogle andre, ligeledes i sorte Uniformer, ind i Huset og begyndte at skyde op gennem Trappeskakten. De to saarede Brødre blev i en Taxa ført til Kommunehospitalet. Man mener ikke, der var flere saarede i Ejendommen.

Noget før Eksplosionen var Vagtværnet blevet ringet op af en Dame i Nabolaget, som meddelte, at hendes Mand, der var nede med Hunden, ikke var vendt tilbage, og at Naboen, som var blevet sendt ud for at søge efter ham, ligeledes var forsvundet. Vagtværnet sendte derfor 3 Mand af Sted fra Valby-Stationen, blandt disse Vagtmester Lillieqvist. I Nærheden af Familie-Journalen opdagede de, hvad der var paa Færde, hvorfor Vagtmesteren vilde skynde sig til en Telefon for at give Meddelelse om det, der var under Forberedelse. I det samme blev han beskydt, og et Øjeblik efter lød Eksplosionerne. Paa Hospitalet, hvortil den haardt saarede Vagtmester hurtigst muligt blev bragt, viste det sig, at Kuglen var gaaet ind i venstre Hofte, havde perforeret Tarmene og Blæren og var gaaet ud gennem højre Hofte. Byvagt Petersen menes at have faaet Brud paa Rygsøjlen. - Paa Kommunehospitalet behandlede iøvrigt følgende for *Snitsaar*: Viggo Knudsen, Lyshøjgaardsvej 21, 2. Sal, Inga Nørthen, Kjeldsgaardsvej 6, 3. Sal, Ruth Nørthen, Kjeldsgaardsvej 6, 3. Sal, Svend Arnesen, Kjeldsgaardsvej 6, Stuen, Hjalmar Petersen, Kjeldsgaardsvej 8, Stuen, Gurli Petersen, Kjeldsgaardsvej 8, Stuen, Esther Haxholm, Kjeldsgaardsvej 8, 1. Sal, Ole Haxholm, Kjeldsgaardsvej 8, 1. Sal, Axel Bjerg, Hulgaardsvej 104, 2. Sal.

592

Bombe paa Benzintanken. I Morges opdagede en forbigående, at der var hængt en Bombe paa Benzintanken ud for C. F. Richs Vej 103. Frederiksberg Brandvæsen sørgede for, at Kvarteret blev afspærret, og tilkaldte en Sprængkommando.

D.N.S.A.P.-Lokale raseret. Der opstod sent i Aftes Sabotagebrand i D.N.S.A.P.s Lokale paa 1. Sal i Ejendommen Smallegade 41. Lokalet blev fuldstændig raseret, men Brandvæsenet kunde slukke Ilden ved Hjælp af en Haandsprøjte.

Tolv Mand af Skibsbesætning arresteret. Lørdag Eftermiddag arresterede det tyske Politi tolv Mand af Besætningen paa Det Danske Kulkompagnis Dampers "Skandia". Skibets Fører, Kaptajn C. C. Stengade, 1. Styrmand E. Malby Hansen og Maskinmester Florin er blandt de arresterede.

Dræbte. Tirsdag Aften hyrede to Mænd en Taxa paa Værnedamsvej og bestilte Tur til Rødovre. Da Vognen var i Jernbane Allé, hørte Chaufføren et Skud inde fra Passagersædet. Han standsede Vognen, men fik i det samme stukket en Revolver i Siden og blev tvunget til at køre videre. Paa Hjørnet af Doktorhaven og Annexgaardsvej fik Chaufføren Besked om at standse, og den ene af Mændene kastede den anden, som var livløs, ud af Vognen og tvang saa Chaufføren til at køre tilbage til Værnedamsvej. Her betalte han 60 Kr. for Kørslen og Rengøring af Vognen, hvorefter han forsvandt. - Liget af den dræbte blev senere fundet af Beboerne paa Annexgaardsvej. Alle Papirer var fjernet, saa den afdøde kunde ikke identificeres.

En Marinevægter Aksel Nielsen, Vedelavej 5, blev ved 17,30-Tiden i Aftes skudt og dræbt paa Hjørnet af Auroravej og Roskildevej. Den dræbte førtes til Nylandsvejs Lazaret.

Hipo-Bil gennem Butiksrude. En af Hjelpepolitiets, de saakaldte Hipo-Folks Biler kørte i Nat gennem en Butiksrude og endte inde i Columbia-Imports Forretning, Frederikssundsvej 135. Ingen blev saarede, men Loftet og den ene Gavl truede med at styrte ned over Bilen.

Supplerende Oplysninger om dræbte. Om nogle af de sidste Drab indtil den 15. Januar foreligger nu supplerende Oplysninger. - Kommunalærer Søren Birktoft, som, blev hentet i sit Hjem af ukendte Personer og skudt ned uden for Hvidovre Præstegaard, er død efter en Operation den 29. December. Den ukendte Mand, som den 19. December blev fundet dræbt i Bryghusgade, er identificeret som Arkitekt John Orla Hansson, Norsvej 4. En ukendt Mand, som blev fundet skudt i Vasbygade, er identificeret som Frands Thorvald Hansen, Thorskov. Den paagældende blev iøvrigt genkendt hurtigt efter Drabet. Han var kendt

593

Nazist. Repræsentant Svann Lykke Frederiksen, Vesterbrogade 94, som blev skudt ned ud for Lido Bar, da han vilde hjælpe en Kvinde, der blev pryglet af en Mand, er død af sine Saar den 14. Januar.

Provinsen.

Aarhus: Bibliotekar ved Aarhus Kommunebibliotek Erik Kristian Schötler Nielsen er den 19. December død i Neuengamme.

Slagelse: Natten til Tirsdag er der forøvet et Bombeattentat mod Maskinfabrikken "Slagelse", Slotsgade 29, som indehaves af Fabrikant C. A. Hansen. Kl. 23,20 eksploderede to Bomber i den to-etages Maskinhal. Virkningen var meget voldsom, og Ydermurene blev bogstavelig talt pustet bort, mens Taget faldt ned over alle Maskinerne. Fabrikken, der fremstiller Presser, Stansemaskiner o. l., beskæftigede 50 Arbejdere. Ogsaa en Del af Kontoret er ødelagt ved Eksplosionen, men der opstod ikke Brand, og ingen Mennesker kom til Skade.

Roskilde: Fabrikant Poul Møllers Maskinfabrik i Borup blev Natten til Tirsdag delvis ødelagt ved Bombeeksplosioner. Ved 24-Tiden trængte tre sværtbevæbnede Mænd ind i Fabrikken, hvor de holdt de to Sabotagevagter op og afvæbnede dem. Der blev anbragt tre Bomber, og ved Eksplosionerne forvoldtes alvorlig Skade paa den ældre Del af Fabrikkens Bygninger. Murene og Taget har taget Skade, ligesom Maskinerne er ødelagt, derimod er Maskinerne ikke ødelagt i den nyere Del af Fabrikken. Der sprængtes en Del Ruder bl. a. i Fabrikantens Privatbolig og i et Tog, der holdt paa Stationen. Der kom ingen Mennesker til Skade. Fabrikken beskæftigede 40 Arbejdere.

Ringsted: To unge Mænd traadte Tirsdag Eftermiddag ind i Banken for Ringsted og Omegns Filial i Gørslev. De tvang med Revolvere Personalet til at udlevere 20.000 Kr., hvorefter de forsvandt. I Efteraaret blev der samme Sted røvet 5-6.000 Kr., og man mener, at det er de samme Personer, der har været paa Spil denne Gang.

København: Tirsdag Eftermiddag blev Blomsterhandler, Fru G. Tingsted, Griffenfeldtsgade 54, anholdt af Gestapo. En Times Tid senere, det var ved 16-Tiden, blev 2 Mænd anholdt af Tyskerne i Blaagaardsgade ved Korsgade, medens en 3. flygtede i Bil.

Torsdag den 25. Januar 1945.

De planlagte og indtil Onsdag forhandlede *Brændselsrestriktioner vil blive yderligere skærpede*, idet Forudsætningerne for den oprindelige Plan har ændret sig. Forværringen i Situationen er opstaaet ved, at de

594

Beredskabslagre, man har, maa forventes at blive reduceret yderligere ved visse Leverancer.

Jernbanesabotage. Onsdag Eftermiddag skete en Eksplosion under et tysk Militærtog paa Strækningen Odense-Holmstrup. Ingen kom til Skade, og der skete heller ingen Afsporing af Vogne. Trafikken i det venstre Spor blev klar en Timestid senere, medens det højre Spor først kunde befærdes sent i Aftes.

- I Nat fandt en Sprængning Sted paa den fynske Hovedlinie mellem Kauslunde og Nørre Aaby. Trafikken kan først genoptages i Dag til Morgen. I Mellemtiden kan Trafikken over Fyn ikke gennemføres.

Sabotage. Onsdag Aften blev en Benzintank ved Sundby Remise sprængt i Luften. - Desuden blev anrettet Sabotage paa K. Larsens Maskinfabrik, Nørre Allé 3. Der opstod stor Skade ved Eksplosionen, ogsaa de omliggende Ejendomme led nogen Skade. En forbipasserende Dame fik et Chok og maatte køres til Hospitalet.

Stjaalet 100 Autodæk paa Toldboden. Ved Middagstid i Gaar tiltvang to Lastbiler med bevæbnede Mænd sig Adgang til Toldboden. De tvang Arbejderne til at læsse ca. 100 Autodæk op paa Bilerne, som derefter kørte bort.

Razziaer. Teknisk Skole paa Frederiksberg fik i Gaar Formiddags Besøg af Gestapo. Eleverne maatte i en Timestid staa med Hænderne i Vejret. Saa vidt vides blev der intet fundet og heller ingen Arrestationer foretaget.

- I Aftes trængte et Hold Sommerfolk ind paa Restaurant "Mayfair" og foretog Razzia blandt Restaurantens Gæster.

- Frederiksberg Vagtværn blev ved 2-Tiden i Nat kaldt til Dr. Priemesvej 2, hvor nogle Personer var i Færd med at sprænge Døren til Urtekræmmer C. B. Larsens Lejlighed. Da Vagtværnet kom til Stede, holdt der udenfor en Vogn, tilhørende det tyske Sikkerhedspoliti, og Vagtværnet fik Besked om at trække sig tilbage. De paagældende, som sprængte Døren, var 2 tyske Politisoldater og 3 Sommerfolk. De opgav at søge en Spillebule, men da de havde forvissat sig om, at den ikke fandtes i Lejligheden, trak de sig tilbage.

Skipper arresteret: Skipper Hinze, M/S Merkurpaket af Rønne, blev Mandag, kort efter at han med Skibet havde forladt Københavns Havn, standset af en tysk Patruljebaad og tvunget tilbage til Havnen. Her blev Skipperen anholdt og ført til Vestre Fængsel.

Provinsen.

Hjørring: Overlæge P. Kofoed, Hjørring Centralsygehus, blev Onsdag Formiddag arresteret af Gestapo, sigtet for illegal Virksomhed. Samtidig

595

blev Boghandler Erik Nielsen, Strandgade, anholdt. Overlægens Arrestation var ret dramatisk. Midt paa Formiddagen indfandt der sig paa Sygehuset en dansktalende Mand, der ønskede at tale med Overlægen i Anledning af et Sygdomstilfælde. Overlægen var optaget, hvorfor man bad Manden, der opgav Navn og Adresse, om at vente. Han sagde imidlertid, at han daarligt kunde taale Hospitalslugten, hvorfor han vilde komme igen senere. Straks efter kom han tilbage, denne Gang ledsaget af 5-6 maskinpistolbevæbnede Mænd, der trængte ind i Lægeværelset, hvor samtlige Læger blev holdt op og visiteret. Overlægen blev derefter arresteret.

Aarhus: En Transformatorstation paa Hjørnet af Langelandsgade og Ringgade blev Tirsdag Aften sprængt i Luften.

Odense: En Kølevogn med Flæsk, tilhørende A. Mortensen, Esbjerg, standsedes paa Middelfartvej. Der anbragtes en Bombe under Bilen, hvis Forparti ødelagdes ved Eksplosionen. Det skete Onsdag Middag.

Brønderslev: Tirsdag Aften skete en voldsom Eksplosion paa "Pedershaab Maskinfabrik". En ny kostbar Maskine, som anvendtes ved Fremstilling af Motorsneplove, blev fuldstændig ødelagt. Tidligere paa Aftenen havde der været forsøgt Sabotage, og der var ved denne Lejlighed skudt efter Virksomhedens Portner. Natholdet var af denne Grund ikke gaaet paa Arbejde. Der var saaledes ingen Arbejdere paa Fabrikken, da Eksplosionen skete. Virksomheden fremstillede roterende Snepløve.

Fredag den 26. Januar 1945.

Beslaglæggelse. Den tyske Værnemagt har beslaglagt Københavns Havnevæsens Administrationsbygning, Ndr. Toldbod 7. Det er Marinen, Enhed Skagerak, der overtager Bygningen. Havnevæsenet er flyttet til Ejendommen Lundsgade 9, der tidligere er benyttet af Organisation Todt, men som har staaet tom siden den 1. September.

"Hold up". Paa Københavns Kommunes Kørselsafdelings Hovedkontor, Jagtvej 227, er der i Formiddags foretaget et "hold up". Røvernes Udbytte var 3-4.000 Kr.

Episoder. I Aftes ved 21-Tiden forekom Skyderi paa Hjørnet af Struenseegade og Skyttegade, hvorunder en ukendt Kvinde fik et Skud gennem Hovedet. Den saarede blev bragt til Militærhospitalet. Desuden blev Snedkermester Petersen, Humlebækgade 29, ramt i Hovedet og Ben, og Lagerarbejder Pilpert, Willemoesgade 39, blev ligeledes ramt i Hovedet. Nogle unge Mennesker, der kom fra Gymnastik i Hans Tavsensgades Skole, og som var paa Vej over Skolegaarden, blev kommanderet "Hænderne op", men da dette formodentlig ikke er gaaet hurtigt nok,

596

blev der skudt, og to af de unge Mænd saaredes, medens andre undgik at blive ramt ved at kaste sig ned paa Jorden samtidig med, at der aabnedes Ild. De to saarede blev i Brandvæsenets Ambulance kørt til Lazarettet paa Nylandsvej. Det har iøvrigt ikke været muligt at skaffe nogen Klarhed over, hvad der laa til Grund for Skyderiet i Kvarteret.

- I Aftes blev der to Steder i Byen skudt paa *Vagtværnspatruljer*. Paa Hjørnet af Nørrebrogade og Kapelvej blev en Udrykningsvogn beskudt, og Vagtværnsfolkene maatte søge Dækning ved Husmuren. Lidt senere opstod der livligt Skyderi i Kvarteret. Skudvekslingen foregik mellem civile, og Vagtværnet blev ikke klar over, hvad der laa til Grund for Episoden. Da der senere blev Ro, kørte Vagtværnsfolkene bort, uden at nogen af dem var blevet saaret. Det andet Tilfælde af Skydning paa Vagtværnets Folk skete ud for "Dronningegaarden" i Dronningens Tværgade. Her affyrede en civilklædt Mand et Par Skud mod to Byvagter paa det modsatte Fortov. Kuglerne gik ind i Muren lige ved Siden af Byvagterne, som straks søgte Dækning i en Kælderhals. Revolvermanden, der efter et Replikskifte med to andre Civilpersoner i Nærheden var fuldstændig klar over, at det var Byvagter, han skød efter, forsvandt sammen med de to paagældende Civilpersoner hurtigt i Retning af Gothersgade.

- Ud for Ejendommen Vesterbrogade 2 C blev to Mænd i Gaar Eftermiddags beskudt og sank blødende om paa Fortovet. Den ene, som havde faaet et alvorligt Skudskaar i Maven, førtes til Kommnehospitalet. Hans Identifikationspapirer lød paa Navnet Møllgaard-Andersen, Savoy-Hotellet. Den anden saarede blev i en tysk Ambulance ført til Nylandsvej, og hans Identitet er ikke oplyst.

- Ved Middagstid i Gaar trængte en ukendt Mand ind i Røgerikælderens, Gl. Jernbanevej 16, Valby, og affyrede her nogle Revolverskud mod Husejer Gravengaard. Han blev ramt i Hovedet og i Ryggen. Ved Ankomsten til Hospitalet var Husejeren afgaaet ved Døden.

- I Gaar Eftermiddags, det var ved 15,30-Tiden, opstod Skudveksling mellem to Mænd ud for Ejendommen Enghavevej 108. De ramte ikke hinanden, men derimod fik den 10-aarige Dreng Bent Aagaard, Enghavevej 162, 1. Sal, et Strejfskud i venstre Side.

- Frederiksberg Brandvæsen blev i Aftes kaldt til Mariendalsvel [i. e. Mariendalsvej] 35, hvor et Medlem af det tyske Politi var blevet saaret ved Skud. Den paagældende kørtes til Lazarettet paa Nylandsvej.

Anholdelser. Kontorist ved Stadens Hovedkasse Emil A. Hover er i Nat blevet anholdt i sit Hjem.

- Direktør Arne C. Poulsen, "Sesam-Laase-Service", Koldinggade 14, blev i Gaar Eftermiddags arresteret. Senere paa Dagen hentede det tyske

597

Politi en Personbil, som tilhørte Dir. Poulsens Familie. Vognen stod i Garageanlægget "Esso", Middelfartgade 15.

- Fra Hillerød indberettes, at Assistent Jørgen Kjeldsgaard-Pedersen og Assistent Robert Henry Pedersen, der begge var beskæftiget med Ligningsarbejde, er blevet arresteret. Herefter fulgte Arrestation af samtlige Embedsmænd i Ligningskommissionen og Folkeregistret. Af Hillerød Kommunes 24 Tjenestemænd er nu 5 anholdt og 2 sygemeldt. Af de fraværende er 4 Afdelingschefer. Folkeregistret er blevet lukket, og Ligningskommissionen mangler kvalificeret Arbejdskraft. Byraadet har i samme Anledning rettet Henvendelse til Indenrigsministeriet.

Telefonbomber mod "Bladkompagniet" og "Tuborg". Bladkompagniets Administrationsbygning, Østerbrogade 7 C, blev i Gaar Formiddags evakueret paa Foranledning af en Meddelelse om, at der var udlagt Bomber. Der blev tilkaldt en Sprængkommando, og Ejendommen afspærredes, og desuden spærrede tyske Soldater og Sommerfolk en stor Strækning af Østerbrogade. Undersøgelsen i Bladkompagniets Bygning gav imidlertid ikke noget Resultat.

- I Morges Kl. 5,30 blev der ringet til Tuborg, at der var lagt Bomber i Flaskehallen. De tilstedeværende Arbejdere gik i Beskyttelsesrum, men da der ikke skete noget, blev Arbejdet genoptaget Kl. 7,30.

Husundersøgelse. I Nat foretog Gestapo Husundersøgelse hos Civilingeniør Sv. Nordby Knudsen, Onsgaardsvej 27. Vagtværnet, som blev tilkaldt af Civilingeniøren, blev holdt tilbage. Der skete ingen Anholdelser, og der blev heller ikke fjernet noget fra Hjemmet.

Razzia. Natten til Torsdag har nogle Mænd, som erklærede, at de tilhørte det tyske Politi, gennemført Carlsberg-Laboratoriet.

Fjernet Legitimationskort. I Gaar Formiddags trængte 4 revolverbevæbnede Mænd ind paa Frederiksberg Folkeregister, hvor der forøvrigt forleden blev røvet nogle Legitimationskort. Denne Gang blev Personalet i Ekspeditionskontoret holdt op, og de bevæbnede Mænd tog 130 Kort, Stempler, Farvepuder og et Apparat til at fastgøre Billeder med. Personalet mener at kunne fastslaa, at det ikke var de samme Revolvermænd som sidst.

Jernbanesabotage. Sent i Aftes skete 3 Sprængninger i Sporskifter paa Aarhus Rangerbanegaard. Trafikken paa Hovedbanegaarden og Rangerbanegaarden blev indstillet og er først kommet i Gang i Dag til Morgen. I Morges fandt en Sprængning Sted paa Linien mellem Marslev og Odense. Sprængningen skete i begge Spor samtidig med, at et Jernbanetog passerede Stedet. Der afsporede en Vogn, men ingen Mennesker kom til Skade.

598

Provinsen.

Aalborg: Ved Midnatstid Natten til i Gaar blev der kastet 3 Bomber ind i nogle tyske Barakker ved Kjellerupsgades Skole. Der skete ikke nogen nævneværdig Skade, men i Nabolaget knustes en Del Ruder.

- Sent i Aftes udbrød Brand i DNSAP's Arbejdsfronts Kontor i Algade. Ekviperingshandler Borups Forretning, som ligger ved Siden af, blev ogsaa beskadiget en Del.

- Onsdag Aften opstod der Brand hos Tømrermester Mogensen, Kastedvej. Der blev fundet en halv Snes tilrettelagte Baal i Værkstedet. Brandvæsenet rykkede ud og foretog Slukning, men fik et Par Slangere gennemhullet af Skud.

Vejle: Politiassistent Peter Kristensen Bjuring er død i Tyskland den 6. Januar.

Hørsholm. Fru Ilse K. Nielsen, som for en Ugestid siden blev saaret af en vildfarende Kugle, da der blev forøvet Attentat mod den lokale Tolk for Gestapo, er død paa Sygehuset. Tolken er iøvrigt ogsaa død siden. Fru Ilse K. Nielsen var gift med Mekaniker Chr. Gammeltoft Nielsen, Rungsted, og blev kun 36 Aar gammel.

Lørdag den 27. Januar 1945.

Ved 22-Tiden i Aftes blevet stort Antal Tankanlæg beskadiget ved Sabotage, bl. a. Anlægene Lyngbyvej 36, Lyngbyvej 412, Randersgade 7, Strandvejen 42, Vester Farimagsgade, Hj. af Strandparkvej og Strandvej, Parkeringspladsen ved Duntzfeldts Allé, Lyngby Hovedgade 84, Slotholmsvej i Rødovre, Ndr. Fasanvej, Ahlmanns Allé, Hj. af Kalkbrænderivej og Skanderborggade og Anlægget over for Vandværket paa Gl. Kongevej. Her blev Sporvognstrafikken en Overgang afbrudt af Tyskerne, som bevogtede Tankstationen, efter at Eksplosionerne havde fundet Sted. I Forbindelse med Eksplosionerne blev der knust en Mængde Ruder i Ejendommene over for eller ved Siden af de respektive Tankanlæg.

Blodig Episode. Kl. 15,30 i Gaar udspillede en blodig Episode ved Hjørnet af Nygade og Nytorv, hvorunder Strøget af Hipo-Folk blev afspærret fra Nytorv til Vimmelskaftet. Nogle Hipo-Folk i Bil forfulgte en anden Bil med 4 Personer. Den forfulgte Bil standsede pludselig op, Passagererne sprang ud og forsøgte to og to at flygte hver til sin Side. Hipo-Folkene skød efter dem og ramte den ene, Maskinarbejder Hadahl, Vigerslevvej 233. Den saarede sank sammen paa Gaden, hvorefter en Hipo-Mand gik hen og dræbte ham med flere Skud mod Tindingen. Den dræbte blev straks visiteret og senere kørt bort i en tilkaldt Ambulance. To af de flygtende Sabotører vendte sig og affyrede nogle Skud mod

599

Hipo-Folkene, af hvilke en eller to menes at være blevet dræbt. Den fjerde af de flygtende blev saaret og anholdt. Under Skudvekslingen saarede tillige Frk. Else Christiansen, Sct. Annægade 30, og to tyske Marinesoldater, som var kommet til. Brandvæsenets Ambulance kunde først efter 20 Minutters Forløb køre den saarede af de flygtende til Nylandsvej Lazaret, hvorfra han senere bragtes til Shellhuset. Da Hipo-Folkene var kørt bort, kom det tyske Politi og tvang to Gadefejere til at dække Blodpølene og fjerne nogle Blomsterbuketter fra det Sted, hvor Hipo-Folkene havde skudt den ene af de flygtende.

Urigtige Forlydender om Attentat. Der gik i Gaar Forlydender om, at Handelsminister Halfdan Hendriksen skulde være skudt. Der nævntes ligeledes andre kendte Navne. Disse Forlydender var lykkeligvis ikke rigtige.

Annonceforbud mod "Berlingske". En bestemt Annonce *) i Berlingske Morgenavis har foranlediget Annonceforbud mod Bladet til og med den 2. Februar. Kun Dødsannoncer og Overordentlige Bekendtgørelser maa bringes i Morgenudgaven.

Arresterede. Landsretssagfører N. C. A. Nielsen og dennes Fuldmægtig, cand. jur. Ole Henning Nielsen, blev i Onsdags anholdt ved en Razzia paa Landsretssagførerens Kontor, Raadhuspladsen 16.

- I Nat foretog det tyske Politi en Razzia i Ejendommen, Hyldegaardsvej 49, hvor Værktøjsmager Svend Aage Christiansen blev arresteret.

Dødsfald. Damen, som forleden blev saaret under Skudvekslingen i Struenseegade, Fru Gudrun Moltzen, er Fredag Morgen afgaaet ved Døden. - Reklamekonsulent Otto Malling er den 20. December død i Tyskland, 41 Aar gammel.

Saaret. En Mand ved Navn Balslev, hjemmehørende i Stege paa Møn, blev i Gaar Formiddags saaret af et Skud, da han gik ind gennem Gadedøren til Enghaveplads 21. Det vides ikke, hvorfra Skudet kom. Den saarede blev indlagt paa Kommunehospitalet.

Den dræbte Husejer. Det oplyses, at den Torsdag dræbte Husejer Gravngaard havde tyske Forbindelser.

Hærværk hos Nimb. Efter Lukketid Fredag Aften er der forøvet Hærværk i Selskabslokalerne hos Nimb (Wivex). Der var skaaret lange Flænger i de polstrede Møbler og bagefter sat Ild paa. Det lykkedes dog hurtigt Brandvæsenet at faa Ilden slukket.

Anholdelser og Razzia. Vagtværnet blev Natten til Fredag kaldt ud til Østrigsgade 16, hvor Døren var brudt op til en Lejlighed paa 2. Sal,

*) cfr. Side 602.

600

i hvilken der menes at have været Razzia. Nogle Dage i Forvejen var Beboerne, der først var flyttet ind for kort Tid siden, blevet arresteret af tysk Politi.

Trusel mod Cigarhandler. Indehaveren af Cigarforretningen "Trio", Islevhusvej 5, blev Torsdag Eftermiddag i sin Forretning truet med en Revolver. Vagtværnet blev tilkaldt og fangede kort efter Manden, der var gaet hen til Husum Station. Han havde et Ausweis fra de tyske Myndigheder, lydende paa Navnet Cornelius Krassinicoff.

Atter hentet Benzin hos F. D. B. Torsdag Middag trængte 5 bevæbnede Mænd, som havde en Lastbil holdende udenfor, ned i Syrekælderens hos F. D. B. i Njalsgade, hvor de tog en Tromle med Benzin samt 650 Flasker Rensebenzin (Purozin). Rensebenzinen tilhørte Sanitetsvæsenet. Benzintromlen kunde Revolvermændene ikke faa med, da de forrige Gang hentede Benzin hos F. D. B. Ved denne Lejlighed stod en Jernbanevogn oprangeret foran Nedgangen til Syrekælderens.

Jernbanesabotage. Paa Nyborg Station skete Fredag Aften Sprængning foran et Sporskifte, og paa Strækningen Marslev-Odense i Nat to Sprængninger i begge Spor. Paa Kauslunde-Middelfart-Strækningen skete ligeledes i Nat en Sprængning i venstre Spor. Endvidere meddeler Togkontoret, at der i Gaar skete Eksplosion under et Tog mellem Nyborg og Hjalby [i. e. Hjulby]. En Truck afspreedes, men ingen kom til Skade. Endelig er der fundet en ueksploderet Bombe mellem Helenstrup og Tommerup.

Provinsen.

Aalborg: I Ugen 14.-21. Januar er der paa Aalborgegnen arresteret ca. 40 Mennesker. Blandt disse er ogsaa Skovrider Foldsach fra Dronninglund Storskov.

Aarhus: I Gaar Morges blev en Del Officerer, som gør Tjeneste i Luftværnet, anholdt. Det drejer sig om Kaptajn Rasmussen, Kaptajn Karl Forsen, Løjtnant Skodsborg Nielsen, Løjtnant Raahouge-Nielsen og endnu en Befalingsmand ved Navn Lorentzen. Endvidere er der anholdt et Antal Militærpersoner, der ikke var knyttet til Luftværnet.

Aabenraa: I Tyskland er den 48-aarige Overgendarm Henry P. Petersen død den 23. December, og ligeledes er den 50-aarige Grænsevagtmester Peter Christiansen, Rens, afgaaet ved Døden.

Svendborg: Natten til Fredag blev den vagthavende paa Løveapoteket af fire bevæbnede Mænd tvunget til at udlevere ca. 4.000 Hovedpinetabletter af de Arter, der skal Recept til, og endvidere 200 ccm Morfinopløsning samt nogle Morfinsprøjter. Andet blev der ikke rekvireret.

601

Odense: Det tyske Politi har anholdt Journalist R. P. Petersen, som, indtil han i Fjor fratraadte, havde været Medarbejder ved "Fyns Socialdemokrat" i 25 Aar.

Holbæk: Vallekilde-Hørve Kommunes Folkeregister blev fjernet i Torsdags. Siden har man fundet de forkullede Rester af Registret, som er blevet hrændt paa den udtørrede Lammefjord.

Mandag den 29. Januar 1945.

Jernbanesabotage. I den forløbne Week-end er der forekommet adskillige Tilfælde af Jernbanesabotage, selvom Snefaldet i Forvejen havde lammet Trafikken. Lørdag Formiddag opstod Eksplosioner under et Lokomotiv paa Strækningen Odense-Holmstrup. Lokomotivet fik et Hjul afsporet, men ellers skete ingen nævneværdig Skade. Lidt senere sprængtes et Stykke Skinne bort i Sporet ved Siden af. Lørdag Aften skete Sprængning mellem Odense og Marslev og mellem Fredericia og Middelfart (2 Sprængninger i Sporskifter). Paa selve Middelfart Station sprang to Krydsninger. Paa de fynske Privatbaner har der været langvarige Standsninger, ligeledes paa Grund af Sprængninger, saaledes paa Strækningerne Middelfart-Brænderup, Brænderup-Bogense og Odense-Svendborg.

- Søndag Middag indtraf Sprængninger i begge Hovedspor i den vestlige Ende af Middelfart Station. Trafikken kom først i Gang ved 8-Tiden i Morges. Søndag Aften blev Trafikken indstillet mellem Odense og Holmstrup paa Grund af nye Sprængninger i begge Spor. Senere paa Aftenen skete Sprængninger i begge Spor mellem Odense og Marslev. Trafikken i det højre Spor kunde dog genoptages i Nat. Paa Strækningen Kauslunde-Nørre Aaby indtraf ligeledes Søndag Aften Sprængninger i begge Spor.

Dræbt. I Søndags blev Fru Stella Jensen fundet dræbt i sin Lejlighed, Danmarksgade 2 A. Hun havde faaet flere Skud i Hovedet og havde tilsyneladende været død i nogen Tid. For nogle Dage siden omkom hendes Mand paa samme Maade. De menes at have haft Forbindelse med det tyske Politi.

Falske Alarmeringer. Søndag Aften var Københavns Brandvæsen ude for 2 falske Alarmeringer, den ene til Bladkompagniet, den anden til Saga Bio. I det sidste Tilfælde gik Meldingen ud paa, at Bygningen var styrtet sammen og mange Mennesker dræbt.

Sabotage. I Gaar ved 21-Tiden eksploderede 2 Bomber i M. P. Pedersens Radiofabrik i en lille Villa paa Hjørnet af Platanvej og Vesterbrogade. Eksplosionerne skete i Tagetagen, og der opstod Brand, men

602

denne kunde dog ret hurtigt slukkes. Medens Brandskaden saaledes ikke var særlig stor, skete der en Del Ødelæggelse ved Eksplosionen.

Telefonbomber mod "Mønten". Lørdag Aften blev Trafikken paa en Del af Amager Boulevard spærret. Foranledningen menes at have været Telefonbomber mod Den kgl. Mønt. Sommerfolk foretog Visitation af Sporvognspassagererne, men tilsyneladende uden at finde noget. Aktionen varede i ca. 3 Kvarter.

Fundet død. Søndag Formiddag blev Ambulancen kaldt til Viksøvej [i. e. Veksøvej] 126, hvor Svend Viegebrandt var fundet død.

Livsfarlig saaret. I Lørdags blev en yngre Mand, Kaj Jensen, Olfert Fischersgade [i. e. Olfert Fischers Gade] 53, skudt i Baghovedet paa Hjørnet af Gl. Kongevej og Meldahlsgade. I livsfarlig saaret Tilstand blev han bragt til Lazarettet paa Nyelandsvej. Det menes, at Kaj Jensen havde tyske Forbindelser.

Razzia paa Hovedbanegaarden. Søndag ved 18-Tiden foretog det tyske Politi en Razzia paa Hovedbanegaarden. Alle blev undersøgt for Vaaben, derimod forlangte det tyske Politi ikke forevist Legitimationskort.

Tysk Officer dræbt. Under en Episode paa Mariendalsvej Torsdag Aften er en tysk Officer blevet dræbt ud for Nr. 35. Han blev bragt til Lazarettet paa Nyelandsvej.

Atter fjernet Autodæk. I Torsdags har bevæbnede Mænd hentet Resten af "Continental"s Bildæklager i Vestindisk Pakhus ved Toldboden. Udbyttet var denne Gang 80-90 Dæk. Man mener iøvrigt ikke, det er de samme Revolvermænd som første Gang, derimod var Lastbilen vistnok den samme.

Bomberne blev uskadeliggjort. Søndag Aften maatte Trafikken paa Sporvejslinierne 11 og 19 lægges om, fordi der var udlagt Bomber i en Maskinfabrik paa Hjørnet af Glentevej og Fasanvej. Bomberne blev uskadeliggjort af en tysk Sprængkommando.

Annonceforbudet mod "Berlingske Tidende". Det menes at være en lille Fødselsdagsartikel om Redaktør Ebbe Munck, der har givet Anledning til Annonceforbudet mod Berlingske Tidende.

Provinsen.

Aarhus: Under Razziaen Fredag Morgen blev ca. 25 Mennesker arresteret. Blandt andre anholdtes ved Vestre Luftværn Ingeniør Kremer og Løjtnant Heiberg-Christensen, som dog senere blev løsladt begge, Assistent, Løjtnant Schou, Ny jysk Købstad-Kreditforening, og en Del yngre Mennesker, sigtet for kommunistisk Virksomhed: Raadhusbetjent Stecher Christensen, Poul Erik Knudsen, Gunner Poulsen, Frank Sørensen og

603

Gunner Jensen, alle boende i Samsøgade, samt Elektrikerlærling Houlberg Christensen, Søndre Ringgade.

- Købmand S. F. Frank, der for nogen Tid siden blev beskydt af to ukendte Mænd ud for sit Hjem paa Randersvej, blev Fredag Eftermiddag paany saaret af Skud. To unge Mænd i C.B.-Uniform kom ind i det Værelse, hvor Købmand Frank laa, en 7-Sengs Stue paa Kommunehospital, og medens den ene af de unge Mænd blev staaende i Døren, gik den anden hen til Franks Seng og affyrede et Par Skud mod ham, hvorefter de begge forsvandt. Købmanden blev denne Gang alvorligt saaret.

Odense: Den 27-aarige Svend Aage Petersen, Overstræde 5, blev Fredag Aften saaret af to Skud i Brystet og et i højre Arm. Saarene menes dog ikke at være livsfarlige. Hr. Petersen har været SS-Frivillig paa Østfronten.

- Natten til Lørdag opstod der atter Brand paa Maskinfabrikken "Vulcan". Kontoret blev fuldkommen raseret. Sidste Gang var det Fabrikens Modellager, der blev ødelagt.

Roskilde: Det tyske Politi foretog Razzia i Byen i Lørdags. Paa "Roskilde Dagblad" søgtes Journalisterne Torben Wolff og Jørgen Arboe Rasmussen, men de var ikke til Stede. Jørgen Arboe Rasmussen blev ogsaa søgt i sit Hjem, hvor han ganske rigtig opholdt sig, men det lykkedes ham at undslippe over Hustagene.

Slagelse: Smedesvend Frithjof Lilliengren, der var i Arbejde hos Smedemester Andersen, Duerup, blev Fredag Aften skudt ned. Han ramtes i begge Arme, Ryggen og Hovedet. Der var tre Mand om Attentatet. Smedesvenden skulde om nogle Dage være rejst til København for at blive Marinevægter.

Rønne: For anden Gang er der forøvet Attentat mod Bogbinder Christian Diderichsen, der er Tolk for Gestapo. Denne Gang ledsagede han 3-4 tyske Politisoldater paa en Razzia i Damgade, da et Par ukendte Mænd aabnede Ild mod ham. Han skød igen, dog uden at ramme, hvormod han selv blev ramt. Paa Sygehuset, hvortil hans Ledsagere bragte ham, viste det sig, at han havde faaet et Skud i den ene Lunge.

- Lørdag Morgen foretog det tyske Politi en Razzia paa Bornholm og anholdt herunder nogle Politifolk. Blandt de anholdte er Politimester d'Auchamp, Kriminalpolitiets Medlemmer og flere Medlemmer af Ordens- og Kystpolitiet. Telefoncentralen i Rønne var besat, mens Razziaen stod paa.

Torsdag den 30. Januar 1945.

Lørdag Morgen er Forlagsboghandler Bjørn Erichsen blevet arresteret af det tyske Politi. Hr. Bjørn Erichsen sigtes for *illegal Virksomhed*.

604:

Razzia hos Luftværnets Ledere. I Lørdags henvendte nogle civilklædte Tyskere sig paa Luftværnets Kontor, Sct. Annæ Plads, og anmodede om en Samtale med Luftværnsinspektør Schrøder og Kontorchef B. Aarøe, men da ingen af disse var til Stede, forlangte Tyskerne, at Afdelingsleder Schultz skulde følge med til Shellhuset. Under Afhøringen her maatte han nøje redegøre for Luftværnets Forhold. Man lagde fra tysk Side ikke Skjul paa, at

Aarsagen til, at man ønskede Forbindelse med Luftværnsinspektør Schrøder og Kontorchef Aarøe, var den, at man havde faaet Underretning om, at der skulde være Vaaben paa Luftværnsskolen paa Bernstorff Slot.

I Løbet af Dagen foretog det tyske Politi en Razzia paa Slottet, hvor Luftværnsinspektør Schrøder har Privatbolig. Ogsaa denne Lejlighed blev nøje gennemløst. Samtidig hermed blev der foretaget en Ransagning i Kontorchef Aarøes Villa i Skodsborg. Luftværnsinspektør Schrøder henvendte sig i Gaar i Shellhuset, hvor man meddelte ham, at der ikke var fundet noget som helst af mistænkelig Art ved de foretagne Undersøgelser, og at Skolen kunde fortsætte uændret. Iøvrigt er ogsaa Luftværnets Læge, Dr. Toftemark, der blev anholdt i Fredags uden for sit Hjem, blevet løsladt.

Arresterede. Det meddeles fra Odense, at Baron Erik Juel-Brockdorff, Hindemae, er blevet arresteret af det tyske Politi. I Esbjerg er Kommunalærer Hansen, Falckredder Freddy Jespersen og Maskinsætter Evald Sørensen, "Socialdemokraten", arresteret af ukendt Aarsag. Endvidere kan oplyses, at Lokomotivfører Ole Gregersen, Roskilde, er blevet anholdt Lørdag Formiddag.

Jernbanesabotage. Paa de saboterede fynske Jernbanestrækninger kunde der i Gaar Formiddags atter aabnes for Trafikken, men i Aftes skete der paany Sprængninger mellem Middelfart og Lillebæltsbroen, og mellem Hjulby og Ullerslev skete Sprængning under et Tog. En Personvogn afsporede med et Hjulsæt, og en Godsvogn væltede, hvorved begge Spor spærredes, men der kom ingen til Skade. Trafikken paa de to sidst saboterede Strækninger ventes genoptaget i Dag til Formiddag. Paa Strækningen Aalborg-Skalborg indtraf i Nat Sprængning under et tysk Militærtransporttog. Heller ikke her kom nogen til Skade, og Toget kunde fortsætte. Paa Randers Station skete i Nat en halv Snes Sprængninger i Sydenden af Stationen, hvor Sprængladningerne blev anbragt af ca. 25 bevæbnede Mænd, der holdt Personalet i Skak. Trafikken sydpaa er indstillet. Paa Strækningen Nr. Sundby-Aalborg indtraf i Nat en Sprængning i det højre Spor, men Skaden vil kunne udbedres i Løbet af Formiddagen.

Fjernet Staalhjelme. Lørdag Morgen blev 30 Staalhjelme fjernet fra

605

Magasin du Nord's Ejendom i Vingaardsstræde. Portneren blev holdt op af en halv Snes Mand.

Razziaer. Københavns Vagtværn blev ved 4-Tiden i Nat kaldt til Bispeparken 3, hvor der mentes at være Indbrud i Kælderen. Da Vagtværnets Folk kom til Stede, blev de holdt op af det tyske Politi, som foretog en Undersøgelse i Kælderen.

Vagtværnet paa Frederiksberg var ved Midnatstid ude for et lignende Tilfælde. Der blev meddelt, at et Indbrud var under Udvikling i Ejendommen, Vodroffsvej 24. I Nærheden af Ejendommen blev de tilkaldte Byvagter standset af det tyske Politi og sendt hjem. Hvad der iøvrigt foregik i Ejendommen, fik de intet at vide om.

Stille Vagtdøgn. Brandvæsenet i de 3 Hovedstadskommuner har haft en usædvanlig stille Nat. Der har forøvrigt i hele Døgnnet kun været nogle enkelte Smaabrænde og almindelige Ambulanceudrykninger, saaledes ingen i Anledning af Skudepisoder eller lignende.

Provinsen.

Aalborg: Ambulancen blev Lørdag Morgen af det tyske Sikkerhedspoliti kaldt til Løkkegade 2, hvor man paa 3. Sal skulde hente 3 Mænd, som var saaret af Skud. Det viste sig, at den ene allerede var død, og at de to andre var meget stærkt medtaget. De blev alle ført til Kamilianerklinikken. Lidt senere fik Ambulancetjenesten Besked om at hente endnu en dræbt Mand i samme Ejendom. Det meddeles, at de tre først afhentede var tyske Medlemmer af Sikkerhedspolitiet, medens den sidste var af dansk Nationalitet, men iøvrigt kender man intet til de nærmere Omstændigheder.

Aarhus: Mandag Aften blev en tjenstgørende LB'er ved Navn Holck paa Hjemvejen afkrævet Legitimation. Da han ikke reagerede paa Opfordringen, men cyklede videre, blev der skudt efter ham, og han saaredes af et enkelt Skud.

Kjellerup: Planteskoleejer Jacob Duelund, Kjellerup Mark, blev Søndag Aften beskudt af en Indbrudstyv. Et Skud ramte Duelund i Brystet og beskadigede den ene Lungespids.

Herning: Vaskeriet "Neptun", Fynsgade, er blevet fuldstændig ødelagt ved en Brand Natten til Mandag. Vaskeriet var for et lille Aarstid siden ude for en større Brandskade. Denne Gang var Ødelæggelsen total, kun Murene staar tilbage.

Odense: Lørdag Aften blev der fra en Telefonbox i Ringe meddelt den lokale Stationsforstander, at man ikke skulde sende noget Tog afsted, da det løb Faren for at blive sprængt i Luften. Paa Foranledning af

606

Trafikkontoret i Odense indstillede de sydfynske Jernbaner herefter Trafikken, og en paafølgende Undersøgelse viste, at Banelegemet var sprængt ved Lammehave mellem Ringe og Pederstrup. Skaden blev udbedret i Løbet af Søndagen.

Svendborg: Natten til Søndag hørte Træarbejder Johs. Haulrich, Vester Skjerninge, at der blev kaldt paa ham ude fra Vejen. Da han aabnede Døren paa Klem for at undersøge, hvem der kaldte, affyredes et Skud mod ham. Skudet gik ind i Ryggen og ud gennem den ene Arm. Den saarede blev ført til Svendborg Sygehus.

- Vagtkorpset ved en Transformatorstation paa Faaborgvej blev Mandag Aften omringet af en halv Snes bevæbnede Mænd, som tog Korpsets Vaaben.

Rønne: De tyske Myndigheder har beslaglagt Toldboden i Nexø. Toldvæsenet skal rykke ud inden den 10. Februar. Desuden er Kommandantboligen i Rønne beslaglagt.

- De fleste af de anholdte Politifolk er blevet løsladt Lørdag Aften.

Onsdag den 31. Januar 1945.

I Aftes blev den 24-aarige Assistent Georg Jensen, Østerbrogade 34, skudt ned paa Ellemosevej ud for Nr. 72. Han var ramt i Lungen, og en Kugle var gaaet ind i venstre Side lige over Hjertet, medens en tredie Kugle havde ramt hans Kongemærke og var prellet af. Den dødeligt saarede Assistent blev indlagt paa Amtssygehuset i Gentofte. Det menes, at han samarbejdede med det tyske Politi.

Saaret under Røveriforsøg. Frisørmester Christian Wilhelm Wunder, Bianco Lunos Allé 2, blev i Aftes udsat for et Røveriforsøg ud for Smallegade 35. De nærmere Omstændigheder kendes iøvrigt ikke, men Frisørmesteren er blevet indlagt paa Frederiksberg Hospital med Skudskaar i det ene Laar.

Sabotage. Ved 18-Tiden i Aftes hørtes to Eksplosioner ude fra Svanemøllekvarteret. En Kulkran i Kalkbrænderihavnen, tilhørende Firmaet Tuxen & Hagemann, blev sprængt i Luften.

- Om Morgenen antændte et Hold Sabotører Brand i Konerding og Nielsens Symaskinelager, Raadhusstræde 3. De hældte i Forvejen Petroleum ud over Lokalet, og Ilden fik derved fra Begyndelsen temmelig stor Udbredelse. Sabotørerne, der ankom i Lastbil, traf undervejs to af Vagtværnets Folk ved en Telefonautomat paa Hjørnet af Frederiksborggade og Farimagsgade. For en Sikkerheds Skyld blev Byvagterne taget med og maatte overvære Brandstiftelsen, men fik dog Lov til bagefter at alarmere Brandvæsenet.

607

Endnu en Brandstiftelse. Gentofte Brandvæsen blev i Nat kaldt til Villaen Snertingevej 46, som tilhører den tyske Fabrikant Franz Køhler. Det brændte paa 1. Sal, hvor der stod opmagasineret en Del Møbler, og Tagkonstruktionen blev stærkt beskadiget, før det lykkedes at faa Ilden slukket.

Jernbanesabotage. Ved 23-Tiden i Aftes blev der foretaget 6 Sprængninger paa Strækningen Aalborg-Skalborg, og ved Midnatstid forekom Sprængning i et Sporskifte i den nordlige Ende af Aalborg Banegaard. Trafikken kunde dog genoptages en Timestid senere. Fra Randers Station meddeles, at Trafikken mod Syd blev genoptaget paa begge Spor i Gaar Eftermiddags. Trafikken mod Øst blev ligeledes genoptaget om Eftermiddagen, medens Trafikken mod Nord først ventes genoptaget i Dag.

Provinsen.

Aalborg: Natten til Fredag opstod Ild i DNSAP's Arbejdsfronts Kontor i Algade. Skaden var ret betydelig.

- I den lille Skov Leere blev i Gaar fundet Liget af en ung Mand, delvis indsvøbt i en Presenning. Benene var bundet sammen, og der havde været anbragt en Sprængladning ved Ansigtet. Den afdøde var ganske ukendelig.

- Sent Mandag Aften blev der forøvet Sabotage mod et mekanisk Værksted i den gamle Bryggeribygning paa Østergade i Nørre Sundby [i. e. Nørresundby]. En Del Værkstedsmaskiner og to Tipvognslokomotiver blev ødelagt. Beboerne var i Forvejen blevet advaret.

Hjørring: Til den arresterede Overlæge Koføeds Frue har det tyske Politi oplyst, at Overlægen havde erkendt at have distribueret Eksemplarer af "Frit Danmark" og indsamlet et mindre Beløb til Bladet. De danske Myndigheder har over for den tyske Konsul i Aalborg gjort opmærksom paa, at det nu er anden Gang, Hjørring Centralsygehus paa Grund af Forholdene her i Landet staar uden nogen Overkirurg, og at Amtet i Betragtning af den Lægemangel, der er i Danmark, herved er bragt i en ganske overordentlig vanskelig Situation. En Henvendelse i tilsvarende Retning er tilstillet Indenrigsministeriet.

Sæby: Det er officielt indberettet, at Tyskerne den 24. Januar har arresteret følgende: Slagteridirektør Johannes Hans Nielsen Skensved, Fru Anna Margrethe Magdalene Skensved, Bankdirektør Jens Rasmus Felsen, Skipper Karl Rasmus Grenius Rasmussen, Skipper Jens Christian Jensen, Tandtekniker Niels Karl Mortensen Fabricius, Skibsbygmester Karl Jacob Ditlev Pedersen, Skibstømmer Hermann Pedersen, Toldassistent Knud Erik Nielsen, Arrestforvarer Martin Anton Mørck, Gartner Ratzje Rudolf Wilhelm Wittdorff og Skipper Ove Jæger Christensen. Om Aarsagerne

608

til Arrestationerne er intet oplyst, heller intet om, hvortil de paagældende er ført.

Aalborg: Den tidligere omtalte Episode i Løkkegade foreligger nu nærmere belyst. Tre Mand fra det tyske Sikkerhedspoliti trængte ind i en Lejlighed paa 3. Sal i Løkkegade 2, medens to Mand blev nede paa Gaden. Aktionen gik ud paa at anholde en ung Mand, hvis Navn man ikke kender. Da de tre Mænd kom ind i Soveværelset, fyrede den unge Mand løs paa dem med en Maskinpistol, han havde taget med i Sengen. De blev alle tre ramt, den ene døde paa Stedet, medens de to andre saaredes haardt. Den unge Mand flygtede op paa et Loftsværelse, hvor han laasede sig inde. De to Politifolk nede fra Gaden løb imidlertid efter ham og affyrede gennem den lukkede Dør en Salve Skud, hvoraf 5-6 ramte ham. Den unge Mand var død, da Døren til Værelset blev brudt op.

Randers: Det tyske Politi har i Mørke Sogn arresteret Kæmner Niels Gundersen og Kontorassistent Anders Nold Jensen.

- I Forbindelse med den store Jernbanesabotage paa Randers Station fandt en Ildkamp Sted i Nærheden af Baneterrænet mellem Sabotører og tyske Politisoldater, som kom til Stede paa Ski. Lokale Forlydender om, at flere Sabotører og tyske Soldater skulde være dræbt, er ikke rigtige. En tysk Overbanermester, som vilde fjerne Tændsatsen fra en Bombe, fik alle fem Fingre paa den ene Haand revet af.

Ribe: Den 33-aarige Civilingeniør Knud Jensen, der var ansat paa Ribe Jernstøberi, og som var Søn af Kontorchef Jensen i "Jern- og Metalindustriens Sammenslutning", er død i Neuengamme den 22. December.

Odense: En halv Snes bevæbnede Mænd trængte Natten til Tirsdag ind paa Allerup Jernstøberi og Maskinfabrik, hvor der bl. a. fremstilles Sporskifter til De Danske Statsbaner. Der blev udlagt 7 Bomber, som alle eksploderede.

Skaden, som menes at beløbe sig til godt 200.000 Kr., var særlig stor i Kedelsmedien og Maskinhallen. Alle tilstedeværende i Ejendommen blev dirigeret ned i Beskyttelsesrummet.

Omtrent samtidig blev Maskinfabrikken "Phønix" i Østergade ødelagt ved Bombeeksplosioner. Forinden fik Portneren og et Par Mænd, som arbejdede i Virksomheden, Besked om at fjerne sig og ikke vende tilbage. Ogsaa denne Virksomhed fremstillede Sporskifter til Statsbanerne.

- I Gaar Formiddags blev der paa Grund af formodet Bombeudlægning ikke sendt Tog af Sted paa Privatbanerne fra Odense til Bogense, Middelfart og Kerteminde.

Svendborg: Mandag Aften skete der Eksplosion under to store Kedler i Kogeriet paa Svendborg Andelssvineslagteri. Kedlerne blev fuldstændig ødelagt, men ellers skete der ingen nævneværdig Skade, og Driften i Kogeriet vil kunne genoptages i Løbet af nogle Dage.

609

Rønne: Mandag Aften fjernede to bevæbnede og maskerede Mænd en Duplikator fra Aksel Nicolajsens Maskinskrivningsbureau, Østergade 12.

København: Den arresterede Bogforlægger Bjørn Erichsen var syg og skulde i Løbet af kort Tid have gennemgaaet en Operation for Galdesten. Hans Familie har henvendt sig paa Shellhuset, i Vestre Fængsel og paa Dagmarhus for at faa afleveret Tøj, men overalt har man erklæret ikke at kende noget til Arrestationen. Der behøver dog ikke at ligge noget foruroligende heri, idet de tyske Myndigheder undertiden ikke ønsker nogen Form for Kontakt mellem en Anholdt og dennes Paarørende, før der har fundet en indgaaende Afhøring Sted.

Torsdag den 1. Februar 1945.

I Morges blev en lille Maskinfabrik i Ejendommen, Borgergade 91, hvor der fremstilledes Værnemagtsgoods, ødelagt ved Sabotage. Der hørtes en enkelt, usædvanlig kraftig Eksplosion, hvorved Murene i de tilstødende Baggaardshuse trykkes ind, og alle Ruder knustes i den gamle Frimurerloge i Klerkegade, hvor der nu er tysk Kaserne. Brandvæsenet blev ikke tilkaldt, og Vagtværnets Folk fra den nærliggende Station blev vist tilbage af tyske Soldater, som faa Minutter senere spærrede Pladsen af.

En Del af Rationeringskortene tilbagesendt. I Lørdags hentede tre bevæbnede Mænd en Del Rationeringskort paa Statistisk Kontor i Hans Nansens Gaard. De tog 300 Sukkermærker, 572 Brødkort til Voksne, 728 til Børn, 162 Købekort til Mænd, 61 til Kvinder og 204 Forbrugerkort (Kød). I Tirsdags modtog Statistisk Kontor imidlertid en Pakke, som indeholdt 300 Sukkermærker, 270 Brødkort til Voksne, 600 til Børn og 125 Forbrugerkort. I en Følgeskrivelse opgav man, at der ikke var Brug for de paagældende Kort, som havde været med i den fjernede Beholdning. Naar man sendte de resterende Kort tilbage, var det for at undgaa, at de kom ud paa den sorte Børs.

Nyt Forbud mod "Berlingske". Berlingske Morgenavis er blevet ramt af et nyt Forbud, idet den tyske Censur indtil videre forbyder Anmeldelse i Bladet af Teatre og Film, ligesom Bladet heller ikke maa bringe Annoncer vedrørende Teatre og Film. Naar det almindelige Annonceforbud ophæves, maa Bladet altsaa udkomme uden Teater- og Biografannoncer. Det nye Forbud skyldes Anmeldelsen af den tyske Film "Mine Drømmes Kvinde". Den paagældende Anmeldelse var skrevet af Magister Kragh-Jacobsen, som iøvrigt heller ikke maa skrive i Bladet efter denne Anmeldelse.

610

Raadhusbetjent anholdt. Raadhusbetjent J. Harald Nygaard, der gør Tjeneste i Hans Nansens Gaard, er Onsdag Eftermiddag blevet afhentet af nogle civilklædte Herrer, som menes at have tilhørt det tyske Sikkerhedspoliti.

Nattens Skudepisoder. I en Baggaard til Nørrebrogade 200 blev i Morges fundet en død Mand, som havde faaet 2 Skud gennem Hovedet. Han havde været død nogle Timer, og man formoder, at han er blevet skudt paa Gaden og slæbt ind i Baggaarden. Den dræbte er ca. 20 Aar. Han havde ingen Papirer paa sig.

Brandvæsenets Ambulance blev ved Midnatstid kaldt til Baggensgade 10, hvor en Mand ved Navn Nielsen Sørensen, Nørregade 7, Ringsted, var blevet skudt i Maven. Den saarede blev bragt til Rigshospitalet.

- Lidt senere blev en Tysker ved Navn Wildgruber, Hamborg, skudt i Maven paa Gl. Torv. Han blev i Ambulance ført til Kommunehospitalet og senere overført til Lazarettet paa Nylandsvej.

Razziaer. Det tyske Politi ankom i Gaar Middags i to af Politiets store Udrykningsvogne til Firmaet C. Olesen paa Højbroplads. Der affyredes Skræmmeskud, og de tyske Politifolk trængte ind i Forretningslokalerne, hvor de først besatte Telefonbordet. De eftersøgte en Person ved Navn Liebgott, og to andre Mænd, men ingen af disse var til Stede.

- I Gaar Eftermiddags affyredes en Del Skud i Vestergade, og Folk maatte med Hænderne foldet over Nakken forsvinde ned mod Nytorv. Man mener, Tyskerne eftersøgte en bestemt Person.

Røvet 50.000 Kr. hos Brdr. Houlberg. I Gaar ved Middagstid trængte 7 bevæbnede Mænd ind paa Brdr. Houlbergs Kontor i Kødbyen og tvang Personalet ved Kassen til at udlevere hele den kontante Beholdning, der var paa godt 50.000 Kr. Pengene skulde have været anvendt til Lønudbetalinger. Man har intet Spor efter Røverne.

Den sprængte Kulkran. Som meddelt i Gaar er en Kulkran i Kalkbrænderihavnen sprængt. Det oplyses nu, at Kranen netop benyttedes til Indladning af Kul, der for Statsbanerne skulde transporteres til Jylland.

Jernbanesabotage. Vandtaarnet paa Vemb Station blev i Nat ødelagt ved Sprængning. - Det oplyses iøvrigt fra Pressekilde, at det 3 Timer forsinkede Eksprestog fra København i Tirsdags ved 23-Tiden maatte standse paa Svendstrup Station paa Grund af Sabotage forude. Af de ca. 400 Passagerer begav Flertallet sig til Fods mod Aalborg (15 km), medens ca. 85 overnattede i Toget.

- Vandkranen paa Ribe Station blev i Aftes sprængt i Luften.

611

Sabotagebrand i Skindergade. Ved 22-Tiden Onsdag udbrød Ild i et Sadelmagerværksted i Skindergade 31, hvor der fremstilles Patrontasker, Remme og lign. for tysk Regning. Der brændte et Læderlager og en Del færdige Varer.

Razziaen paa Hovedbrandstationerne. Ved 10-Tiden i Formiddags foretog Tyskerne Razziaer paa Hovedbrandstationerne i København, paa Frederiksberg og i Gentofte. Det var Radiomodtagere og -sendere, man var ude efter. I København blev der taget 8 Anlæg, som var deponeret for Storkøbenhavns Luftværnskommando i Brandstationens Box. Paa Frederiksberg tog man 1 Vogn med paamonteret Sender og Modtager, og i Gentofte 1 transportabelt Anlæg og 1 stationært. Motiveringen for disse Rekvisitioner var, at man frygter, Sabotørerne skulde tage Anlægene, som iøvrigt allerede for et halvt Aarstid siden paa tysk Foranledning blev sat ud af Drift. Tyskerne undersøgte Brandvæsenets Udrykningsvogne for at konstatere, hvorvidt der fandtes paamonterede Radioapparater, og medens Razziaen stod paa - ca. 1 1/2 Time - kunde der ikke foretages Udrykninger, i hvert Fald ikke fra Hovedstationen i København.

Ung Mand skudt i Gentofte. I Formiddags er en ung Mand, Arkitekt Axel Anker Høy, Elinorsvej [i. e. Ellinorsvej] 8, Søn af Pastor Høy, sammesteds, blevet dræbt. Den unge Mand opholdt sig i Baglokalet i Otto Pedersens Bagerforretning, Bernstorffsvej 158, da 3 Mand trængte ind til ham, og den ene affyrede Skud. Han blev ramt af 3 Skud i Hovedet og var død ved Ankomsten til Amtssygehuset.

Provinsen.

Aarhus: Natten til Onsdag eksploderede to Bomber i en Lager- og Værkstedbygning, tilhørende Bülow & Co., Trøjborgvej. Bygningen, som er overtaget af Tyskerne, blev fuldstændig ødelagt, og desuden ødelagdes nogle Biler, der var indsat til Reparation. En Mængde Ruder knustes i Naboejendommene.

Aalborg: Den stærke Østenvind har i disse Dage ført i Hundredevis af Drivminer ind paa Kysten mellem Hals og Asaa. Minerne eksploderer mod Drivisen, og Detonationerne er saa kraftige, at Husene i Byerne langs Kysten ryster. Der er dog ikke anrettet nogen Skader endnu.

Alt Sendemateriale Landet over beslaglagt. Det er ikke alene i Hovedstaden, der i Formiddags har fundet Beslaglæggelse Sted af Radiomodtagere og -sendere, men Aktionen har været landsomfattende. Saavidt man kan skønne, er alt Sendemateriale, som Brandvæsenet og offentlige Myndigheder disponerede over, blevet beslaglagt i Formiddagstimerne.

612

Fredag den 2. Februar 1945.

Til Udenrigsministeriet er der fra officiel tysk Side stillet Krav om, at Danmark i den nærmeste Tid skal modtage ca. 10.000 Saarede fra Tyskland. Man undersøger nu Mulighederne for Anbringelse af disse Saarede. Det er sandsynligt, at der omkring i Landet maa afgives Skoler til denne Indkvartering, men endnu er dette store Spørgsmaal ikke afklaret.

Generalskifte i Danmark. Den Øverstkommanderende over de tyske Tropper i Danmark, General von Hanneken, faar overdraget nye Opgaver i Tyskland og afløses som Øverstkommanderende i Danmark af General Linnemann, som tidligere bl. a. har gjort Tjeneste i Balticum.

Skibsforliset. Rederiet C. K. Hansens Damper "Viborg", der som meddelt i Morgenbladene er forlist i Østersøen, var et af de 8 Skibe, som Tyskerne havde beordret til at udføre Pligtrejse. "Viborg" var paa Vej fra Stettin til Danzig, og man mener, Forliset skyldes Minesprængning.

Røveriet hos Houlberg. Røverne, som fjernede Kassebeholdningen hos Brdr. Houlberg i Købbyen, var udstyret med et Maskingevær, Model 1911, 9 mm. Ved Røveriet fjernedes ca. 16.000 Kr. i Kontanter og ca. 43.000 Kr. i Checks. De paagældende Checks er imidlertid i Gaar blevet sendt tilbage til Firmaet.

Jernbanesabotage. Under et Tog fra København til Nykøbing F. skete der i Gaar Kl. ca. 22 en Sprængning, da Toget kørte Nord for Vordingborg. Lokomotivet blev paa Sporet, medens Vognene afsporede og blokerede det modgaaende Spor. Trafikken kan næppe genoptages før ved Middagstid. Ved Afsporingen blev en tysk Soldat let saaret, og en Dame fik et Chok. Passagererne blev udvekslet paa Stedet og ankom senere til Nykøbing F.

- Paa Strækningen Randers-Bjerregrav skete i Nat 6 Sprængninger, deraf 5 i det sydgaaende Spor. Paa Strækningen Odder-Stevnstrup skete ved Midnatstid 9 Sprængninger, deraf 4 i det sydgaaende Spor, og endelig er der i Morges sket Sprængninger i begge Spor paa Strækningen Aalborg-Skalborg.

Provinsen.

Aarhus: I Morges Kl. 7,30 skete en ganske usædvanlig kraftig Eksplosion i et Pakhus i Aarhus Sydhavn ved Siden af F.D.B.s Frølager. Pakhuset, der for Tiden benyttedes til et særligt Formaal, blev totalt ødelagt. Ved Eksplosionen blev 3-4 Personer i Nærheden alvorligt kvæstet.

- Meddelelsen i Dagspressen om Plyndringen af de ilanddrevne Lig paa Djurslands Nordkyst har skabt megen unødigt Harme, da Under-

613

søgelse viser, at der ikke er foretaget nogen Plyndring, og at Ligene ikke er skændet paa nogen Maade. En tysk Patrulje fandt Jollen med de to Lig, som en Fisker havde trukket op paa Stranden. Patruljen tog Papirer og Værdigenstande og afleverede dem til Sognefoged, Smedemester Jensen, Fjellerup, for at Genstandene ikke skulde blive stjaalet. Der var hverken skaaret eller revet i Ligenes Tøj, ligesom Støvlerne ikke var taget af de Døde.

Randers: Luftværnskontorets Kartotek over LB'erne inden for samtlige Tjenestegrene blev Onsdag Eftermiddag fjernet af 2 bevæbnede, maskerede Mænd.

Ribe: Umiddelbart efter at Vandkranen paa Ribe Station var blevet ødelagt ved Eksplosion, anholdt det tyske Politi Ledvogter Egon Kjær Thorbensen og dennes Hustru. Fru Thorbensen er senere løsladt, medens Manden stadig er arresteret.

Svendborg: Atter Onsdag Aften har Svendborg Andelssvineslagteri været ude for Bombeeksplosioner. De tre store Kedler i Fedtsmelteriet eksploderede samtidig med voldsom Kraft. Maskinanlægget til Kedlerne blev samtidig ødelagt, og Ødelæggelserne er i det hele taget væsentlig større end den foregaaende Nat. Ved Eksplosionerne slog en 25-30 m høj Flamme i Vejret, dog uden at der skete nogen Antændelse. I Nøglehullet til Smelteriets Hoveddør var sat en Lap Papir, hvorpaa der stod: "Bomber - Livsfare".

Odense: Paa de nordfynske Baner og paa Nordvestbanen var Trafikken i Gaar Torsdag indstillet paa Grund af Telefonopringningen om Bombeudlægninger. Liniernes maatte først afpatruljeres og undersøges for Sprængstof, inden der kunde sendes Tog af Sted. Der blev iøvrigt ikke fundet noget paa Banestrækningerne.

Roskilde: Under en af de sidste Dages Stor-Razziaer er Bogbinder H. F. Rasmussen, Skomagergade, blevet anholdt. Paa Folkeregistret er der søgt efter Vaaben, men man fandt intet.

Lørdag den 3. Februar 1945.

En stor Mellembygning i "Horwitz & Kattentid"s tidligere Fabrikskompleks, Kigkurren 8 paa Amager, blev ved 7,30-Tiden totalt ødelagt ved Brand og Bombeeksplosion. I Bygningen fremstillede "Seibæks mekaniske Etablissement" Værnemagts gods af et meget brandfarligt Stof. Beboerne i Nærheden saa, at der pludselig udbrød Brand i Bygningen, og et Øjeblik efter stod det hele i lys Lue, samtidig med, at der lød en kraftig Eksplosion. Brandvæsenet mødte straks med et stort Slukningsmateriel og ikke mindre end 12 Ambulancer, da man frygtede, at der

614

var mange Saarede i Bygningen. Dette var dog ikke Tilfældet, og kun en enkelt Ambulance blev benyttet. Det var til en chokramt Person fra Nabolaget. Der var en Overgang Fare for, at de øvrige Bygninger i Komplekset ogsaa skulde blive draget ind i Brandomraadet, men det lykkedes i Løbet af et Par Timer Brandvæsenet at blive fuldkommen Herre over Situationen. I Forbindelse med Sabotagen opstod ogsaa nogen Skade paa den nærliggende "Nordisk Fiat A/S".

Sabotage paa Maskinfabrik. Ved 7-Tiden i Morges hørtes over det meste af Byen 4 Eksplosioner. Det var Maskinfabrikken C. F. Riedel & Lindegaard, der blev ødelagt ved Sabotage. Fabrikkenes Indehaver er Fabrikant Egon von der Leith, og Virksomheden havde til Huse Kingosgade 11.

Razzia og Ildkamp. Sent i Aftes foretog Hipo-Folk (Sommerfolk, der gør Tjeneste som Hjelpepoliti) Razzia hos Fabrikant Kolbe, Sønderdalen 58. Det var, saa vidt vides, Fabrikantens Søn, man søgte, men han var ikke hjemme. Forinden Razziaen opstod Ildkamp i Nærheden, og efter Razziaen atter Ildkamp - tilmed temmelig kraftig - nede paa Vangedevej, men nærmere Enkeltheder om Episoden savnes.

Sabotagevagts saaret. En Sabotagevagts ved Navn Schmidt, Gyritegade 11, blev i Aftes paa Vejen hjem beskudt i Nærheden af Vibenshus, men saaredes dog ikke mere, end at han kunde gaa hjem. Brandvæsenets Ambulance kørte ham senere til Rigshospitalet.

Skyderi i Vanløse. I Aftes opstod kraftig Skudveksling i en Ejendom ved Arnestedet i Vanløse. Brandvæsenet blev tilkaldt, og 3 Personer blev kørt til Nylandsvejens Lazaret i haardt saaret Tilstand. Sommerfolk tog sig af endnu nogle saarede, vistnok 3. Efter hvad der oplyses, havde 4 unge Mennesker holdt 2 Sommerfolk indespærret i en tom Lejlighed i den paagældende Ejendom i 6 Dage. Paa en eller anden Maade var Hipo blevet underrettet, og da de vilde befri de 2 Sommerfolk, kom det til Skudveksling. Et af de unge Mennesker, der holdt Sommerfolkene indespærret, skal være blevet dræbt, og begge de indespærrede Sommerfolk alvorligt saaret.

Laant Vagtværnsuniformer. I Gaar Eftermiddags blev Lyngby Vagtværn kaldt til Chr. Winthersvej 3, hvor der skulde opholde sig nogle mistænkelige Personer. Da Vagtværnets Udrykningsvogn med 6 Mand kom til Stedet, blev de holdt op og beordret ned i Kælderen. Her fratog man Byvagterne deres Huer og Kapper og kørte saa bort i Vagtværnets Bil. Senere blev der ringet til Vagtværnet og opgivet, hvor Vognen var at finde. Foruden Vognen fik Vagtværnet ogsaa de "laante" Kapper og Huer tilbage.

615

Jernbanesabotage. Toggangen er endnu indstillet paa Strækningen Randers-Bjerregrav paa Grund af formodet Sabotage. - Paa Strækningen Lunderskov-Vamdrup skete i Aftes Kl. 22,05 Sprængning under et Tog. Maskinen afsporede og væltede ned ad Skraaningen, desuden afsporede Togfører-Bremsevognen, og 3 Godsvogne kørte op i hinanden, men ingen Mennesker kom til Skade. Endelig er der sket en Sprængning i Sporene paa Strækningen Løgstrup-Skals.

Overfald. Brandvæsenets Ambulance blev Fredag Aften kaldt til Kongens Nytorv, hvor en Kvinde var blevet overfaldet og kvæstet i Hovedet af nogle tyske Marinesoldater. Da Ambulancen ankom, var Kvinden blevet bragt ned paa Hotel Phønix i Bredgade, hvorfra Ambulancen kørte hende til Nylandsvejs Lazaret. Den overfaldne havde ingen fast Bopæl, idet hun i den senere Tid havde boet paa forskellige Hoteller.

Pakhusekspllosionen i Aarhus. Den i Gaar omtalte kraftige Ekspllosion i et Pakhus i Aarhus Sydhavn menes at være opstaaet ved, at en Kortslutning har udløst en Sprængladning. Der var netop forøvet Sabotage mod en Transformatorstation i Sydhavnen. Ved Ekspllosionen dræbtes nogle Personer, og en halv Snes saarede. Der menes dog ikke at være danske Statsborgere mellem de dræbte og saarede.

Dødsfald. Lederen af Vestre Luftværns-Kommandocentral i Aarhus, Kaptajn A. S. Rasmussen, er i Gaar død i den tyske Arrest. Det menes, Kaptajnen har taget Gift.

Mandag den 5. Februar 1945.

Cirkulære om Ansættelse i Vagtværnet. Det tyske Riges Befuldmægtigede i Danmark har ifølge et Cirkulære fra Justitsministeriet bestemt, at der ved fremtidige Ansættelser i Vagtværnet skal gives det tyske Sikkerhedspoliti Meddelelse om, hvem man ønsker at ansætte. Fremkommer der Indsigelse fra det tyske Sikkerhedspoliti, kan Ansættelsen ikke finde Sted. Foranlediget heraf har Justitsministeriet foreskrevet, at der skal afgives Oplysninger om de paagældendes fulde Navn, Fødselsaar og -dag samt Fødested. Disse Oplysninger tilstilles Justitsministeriet, der saa videresender dem til det tyske Sikkerhedspoliti. Der vil kun blive givet de nævnte Oplysninger om de vordende Byvagners Personalialia.

Fra tysk Side har man endvidere krævet, at Vaaben, som tages i Forvaring af Vagtværnene, straks skal afleveres til det tyske Politi. - Herom siger Justitsministeriet, at dette Krav bør opfyldes ved omgaaende Aflevering af eventuelle fundne Vaaben til det Arresthus, hvortil Vagtværnet overfører anholdte Personer. Arresthuset vil da drage Omsorg for det videre fornødne.

616

Livligt Skyderi i Nat. Der er i Nat forekommet kraftig Skydning over hele Byen, hovedsagelig i Kvarteret omkring Godsbanegaarden og i Sidegaderne til Vesterbrogade. Skydningen begyndte allerede ved 21-Tiden og stilnede først af midt paa Natten.

Dræbte. Lørdag Aften blev fhv. Kaptajn F. Colding, Bagsværdvej 71 A, skudt ned i sin Lejlighed og dræbt. Den afdøde Kaptajn blev bragt til Gentofte Amtssygehus. Han havde formentlig tyske Forbindelser.

- En yngre Mand ved Navn J. Hansen, Broholms Allé 13, blev Lørdag Aften skudt i Næstvedgade ud for Nr. 2. Kuglen ramte i Nakken, og den unge Mand dræbtes paa Stedet. I en Ambulance blev Liget bragt til Lazarettet paa Nyelandsvej.

- Brandvæsenets Ambulance blev i Aftes ved 22-Tiden kaldt til Grøndals Parkvej 56, hvor Maskinarbejder Vald. Christensen var blevet skudt i sin Lejlighed. Skudet var affyret gennem Vinduet udefra og havde ramt ham i Hjertet. Han døde paa Stedet.

Attentater. Fredag Aften blev Fotograf Fru Schrøder skudt ned i sin Forretning, Torvegade 53. Fruen, der var ramt i Ansigtet og højre Arm, blev i stærkt medtaget Tilstand bragt til Sundby Hospital.

- I Gaar ved 16-Tiden kom 7 bevæbnede Mænd ud til Løjtnant i Schalburg-Korpset Banner-Jensen, Lykkesholms Allé 7 A, og forsøgte Attentat mod ham, hvilket imidlertid mislykkedes. Under Skudveksling blev en af Attentatmændene dræbt, men forinden de øvrige trak sig tilbage, kastedes en Haandgranat ind i Lejligheden, og denne blev fuldstændig raseret, dog uden at Hr. Banner-Jensen selv kom til Skade. Den dræbte, som endnu ikke er identificeret, blev bragt til Frederiksberg Hospital.

Visitation paa Vagtværnsstation. Sent Lørdag Aften kom tre maskinpistolbevæbnede Mænd fra Hipo ind paa Vagtværnets Station paa Brønshøjvej. Til Vagten udenfor sagde Anføreren: "Grabberne op". Under Visiteringen af den paagældende Byvagt fortsatte han med at sige: "Det er godt gjort, vi skal visitere Vagtværnet, men vent, til Russerne kommer, saa bliver der ikke een Vagtmand tilbage." Denne Bemærkning blev senere gentaget under Afhøring paa Stationen, bl. a. over for Undergrufføreren i Vagtværnet. Alle de tilstedeværende Byvagter blev undersøgt for Vaaben, men da der intet fandtes, trak Hipo-Folkene sig tilbage.

Sabotagen hos Riedel & Lindegaard. I Tilslutning til Meddelelsen i Lørdags om Bombeeksplosionerne hos C. F. Riedel & Lindegaard, Kingosgade 11, kan oplyses, at Virksomheden lavede Skinnemateriel og Sporskifter til D.S.B. De ansvarlige Deltagere i Firmaet er Fabrikkerne H. V. Schwartz og Ebbe Schwartz samt Civilingeniør Egon von der Lieth.

617

Sabotage mod Automobilværksted. I Morges Kl. 8,55 anbragte tre bevæbnede Mænd 3 Bomber i E. Th. Pedersens Automobilværksted, Kronprinsessegade 46. Personalet fik Besked om at fjerne sig, hvorefter Bomberne blev udlagt. Ved Eksplosionerne blev Værkstedet stærkt raseret.

Hjem fra Tyskland. Fredag Aften ankom 30 Grænsegendarmer fra Neuengamme til Frøslevlejren. Fra Neuengamme er yderligere ført 12 civile Fanger tilbage til Danmark.

Jernbanesabotage. I den forløbne Weekend er der rettet en Række Sabotageangreb mod det jydsk Jernbanenet. Lørdag Aften skete 3 Sprængninger under et Særtog mellem Ellishøj og Støvring, hvorved Maskinen og de to efterfølgende Vogne afsporede, dog uden at nogen Mennesker kom til Skade. Videre skete i Lørdags Sprængninger mellem Riisskov og Lystrup, mellem Ribe og Vidding og under et Transporttog mellem Vammen og Møldrup, hvorved to Vogne væltede og otte afsporede, desuden blev Sporet revet op i ca. 110 m Længde, og enkelte Mennesker saaredes lettere. Om Aftenen forekom Sprængning under et Transporttog mellem Ribe og Vidding [i. e. Hviding]. Toget var sydgaaende. Ingen kom til Skade. - Natten til i Gaar indberettedes ligeledes Sprængningen under et Transporttog, der befandt sig mellem Brørup og Vejen. En Vogn afsporede, men ingen kom til Skade. Endelig meldes om Sprængninger i Søndags mellem Holstebro og Bur, mellem Holstebro og Tvis, 13 Sprængninger paa Fredericia Station, hvorved 11 Sporskifter ødelagdes, Sprængning i et Sporskifte paa Ribe Station, 6 Sprængninger foran et tomt Transporttog mellem Herning og Nørre Kollund. Desuden er der indtruffet en lang Række mindre Eksplosioner paa Jernbanerne ved Viborg, Randers, Aarhus, Tønder, Varde og Fredericia.

Provinsen.

Aarhus: Lørdag Eftermiddag trængte en halv Snes bevæbnede Mænd ind paa Maskinfabrikken, Fredensgade 16. Personalet fik Ordre til at forsvinde, hvorefter der blev anbragt 4-5 Bomber, som nogle Minutter senere bragtes til Eksplosion. Ved Eksplosionerne og den paafølgende voldsomme Brand blev Virksomheden fuldstændig ødelagt.

Horsens: Onsdag Formiddag brændte et stort tysk Lager, som laa paa Havneterrænet. Lageret omfattede bl. a. store Bunker af Tæpper og Uniformsgenstande samt hen ved 2.000 Par Militærstøvler. Det blev altsammen ødelagt af Ilden.

- Vagtværnet anholdt Onsdag to Mænd, der arbejder i den tyske Afdeling paa Andelsslagteriet. De havde sammen med syv andre Horsensianere gennem længere Tid sendt Sortbørs-Kødvarer til den tyske Kantine i Skanderborg. Den næste Dag blev de to Fanger forlangt ud-

618

leveret, men Dommer Skovgaard afslog dette. Der er fra tysk Side ingen Reaktion herpaa.

- Landinspektør Clemmesen, der er Broder til Borgerrepræsentant, Overlæge Dr. med. Carl Clemmesen, er for nogen Tid siden blevet anholdt af Gestapo, sigtet for Deltagelse i Sabotage paa 4 Maskinfabrikker i Byen.

Korsør: Fredag Aften blev der meddelt Falcks Redningskorps, at der vilde ske en Eksplosion ved Halskov-Broen. Vagtværn et spærrede Gaderne, som fører til Broen, og lidt efter lød nogle Eksplosioner. Statsbanernes Kulkran og en anden Kulkran, tilhørende Slagelse Kulkompagni, blev ødelagt. Der var ogsaa udlagt Bomber i Kraner tilhørende Firmaet Th. Rasmussens Sønner og Dansk Andels-Kulforretning, men ingen af disse Bomber eksploderede.

Slagelse: Johs. Olsen & Søns Maskinsnedkeri i Slotsallé [i. e. Slotsalléen] har været udsat for Sabotage. Der skete Eksplosion i Maskinrummet og opstod samtidig en voldsom Brand. Hele Virksomheden med Undtagelse af en Sidebygning blev ødelagt.

Roskilde: Den tidligere Formand for De samvirkende Soldaterforeninger og Roskilde Garderforening, Grosserer Volmer Nielsen, blev i Lørdags anholdt af det tyske Politi.

Hillerød: Den 34-aarige Landbetjent Carl Pautsch, Lille Værløse, er den 16. Januar død i Tyskland. Dødsårsagen opgives at være Lungebetændelse.

Næstved: Den 60-aarige Malermester H. P. Larsen, Ringstedgade 95, blev Lørdag Aften anraabt af en Patrulje fra Schalburg-Korpset. Da han ikke straks standsede, affyredes to Skud mod ham. Han ramtes i Laaret, hvorved Laarbenet knustes, og Hovedaaren blev skaaret over.

Rønne: Bogbinder L. Diderichsen, der har fungeret som Tolk for det tyske Politi i Rønne, blev den 27. Januar indlagt paa Sygehuset efter et Attentat. Han havde faaet et Skud i Lungen. Søndag Morgen trængte nogle ukendte Personer ind paa Sygehuset og beskød ham igen. Denne Gang saaredes han livsfarligt med tre Skud, hvoraf et gik gennem Munden.

Tirsdag den 6. Februar 1945.

Under et Møde i Vareforsyningsraadet forleden blev det oplyst, at Statsbanerne med de nuværende Lagre kun har Brændsel til 1 Maanedes Forbrug. Det blev henstillet at undersøge Mulighederne for en Ombygning af Statsbanernes Materiel, saa man ikke er afhængig af udenlandske Kul som eneste Brændstof.

619

Fundet dræbt i Søborg Mose. I Efteraaret forsvandt Inspektør Johansen, der arbejdede paa Hovedbanegaardens Restaurant, og siden har man ikke hørt noget fra ham. For nogle Dage siden blev hans Lig fundet i Søborg Mose, stærkt lemlæstet. Inspektør Johansen var en fremtrædende Nazist og Medlem af det daværende "Førerraad".

Razziaer. I Gaar Formiddags foretog Gestapo og Sommerfolk en Storrazzia i Karréen mellem Aaboulevarden, Julius Thomsens Gade, Kleinsgade og Herman Triers Plads. Karreen blev omringet, og Gestapofolkene trængte ind i Fru Buchtrups Pensionat paa 2. og 4. Sal. Selv var Fru Buchtrup ikke hjemme, men to Damer i Pensionen blev ført bort, og i Gaarden beskød Gestapo to unge Mænd, medens en Sommermand blev saaret under en Ildkamp paa 5. Sal. Alle de saarede blev kørt til Nylandsvejs Lazaret. Ved samme Lejlighed arresteredes Urtekræmmer Møller, Aaboulevarden 5.

- I Nat kom Gestapo og Sommerfolk ud til Gentofte Vagtværns Hovedstation i Villa Adelaide. De forlangte udleveret Listen over Byvagnerne og konfererede denne med en Liste, de selv medbragte. En af Byvagnerne, Svend Christiansen, Søn af Kaptajn Christiansen, Olaf Poulsensvej [i. e. Olaf Poulsens Vej] 4, blev anholdt. Senere blev der foretaget Husundersøgelse paa hans Bopæl hos Faderen.

- Paa en lille Halmfabrik, Ordrupvej 42, er der ligeledes i Nat foretaget Razzia af Gestapo og Sommerfolk. Udrykningen var usædvanlig stor, men saa vidt vides blev der ikke fundet noget.

- Søndag omringede 20 Sommerfolk Villaen "Elverhøj" paa Hjørnet af Slotsherrensvej og Høgholtvej, hvor man eftersøgte danske Politimænd. Der var ingen Mennesker i Villaen.

- Lørdag Formiddag foretog tysk Politi en Razzia i en Urmagerbutik paa Hjørnet af Saxogade og Istedgade. Her anholdt man 11 danske Politimænd. To andre søgte at løbe bort, og det lykkedes den ene at undslippe, medens den anden blev dræbt.

- Mandag Kl. 15,30 foretog Gestapo og Sommerfolk en Sort-Børs-Razzia i Saxogade. En halv Snes Mennesker blev anholdt. I Lørdags havde der 3-4 Gange været kortvarige Razziaer samme Sted, dog uden Anholdelser.

Skudt ud for "Brønnum"s Restaurant. Mandag Aften blev en ung Mand, hvis Dæknavn var Erik Damgaard, Amagerbrogade 4, beskudt, da han kom ud fra Restaurant Brønnum paa Kg. Nytorv [i. e. Kongens Nytorv]. Han blev ramt af en Serie Skud og førtes senere i Ambulance til Nylandsvejs Lazaret. De, der havde beskudt ham, menes at være Sommerfolk, som har været ude for at anholde ham. Fra Restauranten satte de paagældende sig i telefonisk Forbindelse med Politigaarden. - (Den dræbte var Journalist Arboe-Rasmussen).

620

Dræbt i sin Entré. Brandvæsenets Ambulance blev i Aftes kaldt til Stendal 10 i Kastrup, hvor en Mand ved Navn Hansen var blevet skudt i sin Entré. Han var ramt i Maven og Hovedet og var død paa Stedet.

Atter udsat for Attentat. Ingeniør V. Meyer, Rasmus Rasks Vej 10, som den 30. December var ude for et Attentat i sit Hjem, blev atter i Aftes beskudt. Paa Hjørnet af Frederiksberg Allé og Frydendalsvej blev han angrebet af 5 ukendte Personer. Han blev saaret og i en formentlig tysk Ambulance sendt af Sted til Nylandsvej. Undervejs fik han imidlertid Ambulancen til at standse, steg ud og forsvandt.

Luftværnsinspektør Schrøder bortført. Mandag ved 15-Tiden blev Luftværnsinspektør Schrøder holdt op af et Par Revolvermænd, da han i sin Bil kørte ud af Porten ved Statens civile Luftværns Kontorer paa Sct. Annæ Plads. De tvang ham til at køre op ad Bredgade, hvor Bilen standsedes, og yderligere to Mænd steg ind. En LB'er søgte at standse Mændenes Forehavende, men blev holdt tilbage ved Revolvertrusler. Først Kl. 17,30 hørte man paany noget til Luftværnsinspektøren, han var da efter at have maattet fungere som Chauffør for Mændene i et Par Timer blevet sat af ude paa Vesterbrogade, hvorefter Mændene var forsvundet med Bilen.

Sabotage paa Godsbanegaarden. Et Par Minutter over Midnat hørtes to kraftige Eksplosioner fra Københavns Godsbanegaards Terræn, og i Morges blev Brandvæsenet kaldt ud til Godsbanegaarden for at slukke Ild i et Par Banevogne. Ved Sabotage og Brand er der ialt ødelagt 4 Godsvogne, lastet med demonterede Flyvemaskiner, som skulde sendes til Tyskland.

Løsladelser. Der er fra Frøslevlejren blevet løsladt 25 Grænsegendarmer.

- I Lørdags er Forlagsboghandler *Bjørn Erichsen* blevet løsladt fra tysk Arrest her i Byen.

Værnemagten forbød Adgang til Aarhus Hovedbanegaard. I Morges Kl. 4 forbød Værnemagten Adgang for alle civile Rejsende til Aarhus Hovedbanegaard, og Togkontoret meddeler, at Forbudet næppe kan ventes hævet i Dag. Forud var der gaaet adskillige Sabotagehandlinger. Saaledes sprængtes Kl. 20,05 fem Sporskifter paa Aarhus H, og lidt over Midnat endnu et Sporskifte. Der meldes iøvrigt om adskillige Sprængninger paa det jyske Jernbanenet inden for sidste Døgn. Paa Strækningen Herning-Gødstrup skete Kl. 0,50 tre Sprængninger. Paa Rampen ved Nørre Sundby Banegaard blev Kl. 2,10 fire Tipvognslokomotiver sprængt. Mellem Hanbjerg og Vinderup skal 14 Skinner udveksles efter Sprængninger, desuden skal det venstre Indgangsspor i Hanbjerg ud-

621

veksles. Paa Strækningen Grindsted-Blaahøj skete i Nat i Løbet af en Timestid flere Sprængninger, mellem Trolldhede og Kibæk to Sprængninger Kl. 4,15 og paa Strækningen Vinderup-Grønbjerg fem Sprængninger ved 5-Tiden i Morges. Her skal udveksles 10 Skinner. Mellem Aalborg og Svendstrup samt mellem Randers og Bjerregrav er der kun Kørsel paa Enkeltspor. Endelig meddeler Togkontoret, at Reparationerne endnu ikke er tilendebragt paa Strækningen Holstebro-Bur, Holstebro-Struer, men man haaber at blive færdig i Løbet af Dagen. Strækningen Holstebro-Tvis og Tvis-Sønderport er nu farbar, medens Strækningen Holstebro-Aalestrup næppe bliver farbar i Dag.

Fundet 3-400 Patronhylstre. I Kvarteret omkring Københavns Godsbanegaard og paa Godsbanens Terræn er der i Gaar fundet 3-400 Patronhylstre, som formentlig maa stamme fra de Episoder, der her har fundet Sted Natten til Mandag. Man har iøvrigt stadig ikke nogen sikker Underretning om, hvad der i Virkeligheden er sket.

"Hold-up". I Aftes blev Mejeriejer Stæhr, Godthaabsvej 32, i sin Forretning holdt op af 4 bevæbnede Mænd, som tvang ham til at udlevere sine kontante Penge, ca. 350 Kr., og alle tilstedeværende Smørmærker.

LB'erne maatte aflevere Kapperne. Søndag Morgen kom en halv Snes bevæbnede Mænd ind paa Søborg Skole, hvor de tvang en LB-Brandkolonne, der netop holdt Øvelse, til at udlevere Kapperne. De tilstedeværende 45 LB'er maatte hver aflevere sin Kappe.

Provinsen.

Aalborg: Sabotører anbragte Mandag Eftermiddag Bomber under en Del Biler, der stod paa Mekaniker A. P. Petersens mekaniske Værksted i Bonnesensgade. Forinden blev det tilstedeværende Personale sendt ud. Der skete 4 Eksplosioner, og en Del af Bilerne blev ødelagt.

Kolding: Under en Razzia i Vamdrup er der foretaget en Del Anholdelser, bl. a. af Isenkræmmer Kaj Jensen, Vulkanisør P. A. Sørensen, Landmand Viggo Madsen og Landmand Thorvald Johansen. En Del Mennesker blev forgæves eftersøgt. Gestapo og Militæret samlede en Mængde Mennesker sammen til Afhøring paa Missionshotellet. En stor Del af de afhørte fik dog Lov til at gaa.

- Der blev i Aftes kastet en mindre Bombe mod "Jyske Tidende"s Trykkeri. Der skete dog ikke nogen større Skade udover, at en Garage blev molesteret og en Del Ruder i Bladhuset og Nabobygningerne knust.

- Søndag Aften skete en Bombeeksplosion om Bord paa Damperen "Helgoland" af Lybæk. Skaden var dog ikke særlig stor. "Helgoland" sejler Kreaturer til Tyskland.

622

Fredericia: Vagtværnet har beslaglagt 500 kg røget Flysk [i. e. Flæsk], som var ustemplet. Værnemagten henvendte sig senere og forlangte Flæsket udleveret, da det var bestemt for Værnemagtspersoner. Dette blev

nægtet, og Stadsdyrlægen har siden kasseret Flæsket som uegnet til Menneskeføde. Flere danske Statsborgere har været arresteret i Forbindelse med Sagen, der ikke er fuldt opklaret.

- Søndag Aften blev den ca. 30-aarige Bogholder Børge Thorlacius, boende Nykøbing F., livsfarligt saaret ved et Attentat i Orla Lehmannsgade.

- Det kgl. Døvstummeinstituts Hovedbygning og Gymnasiets to Gymnastiksale er i disse Dage blevet overtaget af de tyske Myndigheder. Desuden overtages Størstedelen af Forsikringselskabet "Dannevirke"s store Bygning ved Havnen den 10. Februar.

Rønne: Den ofte omtalte Bogbindermester Diderichsen er død i Gaar.

- Fem af de danske Politifolk, som arresteredes for nogle Dage siden, er atter frigivet.

Roskilde: Den 30-aarige, tyskorienterede Snedkersvend Nordahl Petersen, Weysegangen 9, er blevet skudt i en Cigarforretning paa Hjørnet af Hestetorvet og Algade. Han var død ved Ankomsten til Sygehuset.

Korsør: Firmaet Th. Rasmussens store Kran og Kørevogn er nu blevet ødelagt ved Eksplosion. Et tidligere Forsøg paa at ødelægge denne Kran mislykkedes.

Slagelse: Ved et "hold-up" er der stjålet 4.500 kg Fedt fra Andelsslagteriet.

Onsdag den 7. Februar 1945.

Atter i Nat er en Række Benzintanke blevet sprængt. Det skete mellem Kl. 20 og 21, og blandt de ødelagte Benzintanke er Anlæg i Valby Langgade, Griffenfeldtsgade, Classensgade, Aarhusgade, Hillerødgade, Farumgade, Lundtoftegade, Tuborgvej 52 (Firmaet Grue), Herninggade og Jensløvsvej 6-8. Ved den sidste Eksplosion, som var særlig kraftig, knustes en Del Ruder i Omegnen, hvilket iøvrigt ogsaa var Tilfældet i Forbindelse med de øvrige Eksplosioner. Ud over de nævnte Tankeeksplosioner forekom yderligere 3, nemlig paa Holger Danskes Vej, Forchhammersvej og Ingemannsvej.

Sabotørerne besatte Toget. Ved 22-Tiden i Aftes blev Stationsbestyreren paa Forlev Station holdt op af 5-6 revolverbevæbnede Mænd og tvunget til at forblive inde paa Kontoret. Samtidig blev et Godstog, der afgaar fra Korsør Kl. 22,10, standset ved Indkørselssignalet til Forlev Station. 5-6 Revolvermænd besatte Toget, bordede Lokomotivet og rangerede selv ved Fløjtesignaler Toget ind paa Forlev Station, hvor det

623

rangeredes paa Plads, saaledes at en bestemt Godsvogn kom til at staa ud for en Lastbil, der i Mellemtiden var rullet op. Denne Godsvogn, der var en Værnemagtsvogn, bevogtet af to tyske Soldater, blev aabnet, og Indholdet, som menes at have bestaaet af Vaaben og Ammunition, læsset over paa Lastbilen, som derefter kørte bort. Den ene af de to tyske Soldater blev saaret og ført i Ambulance til Slagelse.

Tiltagende Jernbanesabotage. Der er atter i det sidste Døgn forekommet talrige Tilfælde af Jernbanesabotage. Efter de indgaaede Rapporter at dømmes forøges Omfanget af disse Sabotagehandlinger fra Dag til Dag. - Den i Gaar omtalte Spærring af Aarhus Hovedbanegaard, som blev foretaget af Værnemagten Kl. 4 om Morgenen, blev, forøvrigt mod Forventning, hævet inden Middag. Natten til i Dag er der registreret Sprængning under et tysk Orlovstog mellem Tim og Ulfsborg, hvorved en Personvogn beskadigedes, dog uden at noget Menneske kom til Skade. Paa Aarhus Hovedbanegaard forekom atter i Nat Sprængninger i to Sporskifter og i Godsafgangssporet. Desuden er der sket Sprængninger ved 7-Tiden i Morges, men Omfanget af disse er endnu ikke kendt. Fra Skjern Station meldes om Sprængning i Dobbeltkrydsningen, fra Vejle indberettes Sporskiftesprængning og en forbigaaende Trafikstandsning, fra Silkeborg-Funder 6 Sprængninger, fra Aalborg Havnebane Sprængning i begge Havnespor, fra Silkeborg Station Sprængning i 2 Sporskifter, fra Grindsted-Kroager Sprængning midt paa Linien, og endelig foreligger Meddelelser om Genoptagelse af Trafikken paa en Del af de tidligere sabotageramte Strækninger.

Fra det sjællandske Distrikt meddeles i Nat, at et Godstog, som afgik fra Vordingborg til København Kl. 23, maatte returnere, da Lokomotivføreren havde observeret et Ildglimt fra en Eksplosion paa Strækningen foran Toget. Trafikken blev derfor indstillet paa Strækningen Klarskov-Vordingborg, indtil der i Dag til Morgen kan foretages nærmere Undersøgelser. Fra Slagelse Station er ved Midnatstid hørt Eksplosion paa Strækningen mod Nord, hvorfor Trafikken indstilledes paa Strækningen Slagelse-Frederikslund. Ved Eftersynet i Morges blev intet fundet, saa Trafikken kunde genoptages. Ogsaa paa Strækningen Vordingborg-Klarskov er Trafikken atter kommet i Stand. Det skete Kl. godt 8 i Morges.

Razziaer. Atter i Aftes var der Razzia hos Vagtværnet i Villa Adelaide i Gentofte. Tre Gestapofolk af Officersrang opholdt sig paa Stedet fra Kl. 22,45 til 23,30, netop inden for det Tidsrum, da Vagtskiftet fandt Sted. Fremgangsmaaden var den samme som den foregaaende Nat, men ingen blev taget med.

- To Gange i Nat foretog Gestapo Razzia i Villaen Soløsevej 13, tilhørende Sekretær Truelsen i Landbrugsministeriet. Villaen er for Tiden ubeboet, og Ingen blev antruffet under Razziaerne.

624

- Gestapo og Sommerfolk stormede i Gaar en Lejlighed i Chr. d. IX's Gade 2. Det menes, at man paa et Forlag har eftersøgt illegale Blade.

Mislykket Attentatforsøg. I Aftes Kl. 18,30 blev der ringet paa hos Repræsentant Poul Viggo Justesen, L. E. Bruunsvej 8. Da Repræsentanten lukkede op, stod nogle unge Mennesker udenfor, og han smækkede straks Døren i uden at tale med dem. Et Øjeblik efter blev der affyret en Serie Skud gennem Døren, hvorefter de unge Mennesker forsvandt. Ingen blev saaret.

De sidst løsladte Gendarmere. Det oplyses, at af de 25 Gendarmere, der er løsladt fra Frøslev, var de 10 netop hjemkomne med den sidste Transport fra Tyskland, medens de øvrige i Forvejen opholdt sig i Lejren.

Ført til Frøslev. Kort før Jul blev Journalist Villy Andersen fra Ritzaus Bureau anholdt af det tyske Politi. For et Par Dage siden er han fra Vestre Fængsel ført til Frøslev.

Provinsen.

"Nordschleswigsche Zeitung" skriver Søndag under Titlen "Militært Opraab i Flensborg" følgende: Borgmester Dr. Kracht og Kredsleder Riecken retter paa Grund af talrige Flygtninges Ankomst fra Øst et Opraab til Flensborgs Befolkning. Det er for Flensborg en selvfølgelig Pligt at tage sig af de haardt ramte Folkefæller og i saa vid Udstrækning som muligt lindre deres Skæbne.

Haderslev: Statsseminariets Øvelsesskole, der i December blev beslaglagt af Tyskerne, men i Begyndelsen af Januar frigivet, er atter overtaget af Tyskerne. Da Katedralskolen og Hertug Hansskolen i Forvejen er beslaglagt, er kun Sct. Severinskolen fri. Ogsaa den tyske Skole har maattet rømme sin Bygning og har nu Lokaler i det tyske Bibliotek.

Fredericia: Natten til i Gaar eksploderede en kraftig Bombe i Danmarksgade. Eksplosionen gik i særlig Grad ud over Th. Knudsens Forretning og Ruderne i adskillige Butiker. Det paagældende Forretningskvarter er flere Gange tidligere blevet stærkt raseret ved Bombeeksplosioner.

Horsens: Kontorassistent Egil Jørgen Fussing, Krystalgade 1, er død i Neuengamme den 5. Januar. Han efterlader sig Hustru og to smaa Børn.

- Tirsdag Formiddag blev den ca. 24-aarige Villy Alfred Sørensen skudt ned i Opgangen til sit Hjem, Søndergade 22. Han er siden død paa Hospitalet.

625

Hjørring: Der hørtes Natten til Tirsdag to voldsomme Eksplosioner fra Havneterrænet i Hirtshals. Et dobbelt Sporskifte blev sprængt, og desuden sprængtes Jernbanevægten paa Heerfordts Kulplads.

Sæby: Mandskabet paa Paketbaaden "Sæby", der sejler i Rutefart paa København, er blevet anholdt.

Torsdag den 8. Februar 1945.

Der blev i Aftes givet Luftalarm over Midtjylland, en Del af Sønderjylland, hele Fyn, Sjælland og Lolland-Falster. Alarmen skyldtes meget store Overflyvninger i flere Bølger af Maskiner, der kom ind over Jyllands Vestkyst og forlod Landet i østlig og sydøstlig Retning. Senere vendte de tilbage paa en noget sydligere Kurs. Der meldes ikke om Bombenedslag, Antilufts skydning el. lign.

Store Transporter af Flygtninge. Der er ifølge "Flensborg Avis" kommet store Transporter af Flygtninge fra de truede Egne af Nordøsttyskland til Flensborg. Flygtningene faar ved Ankomsten anvist nogle Skoler, men skal siden fordeles i deres Kvarterer. Bladet meddeler, at man i Anledning af det store Antal Flygtninge har beslaglagt yderligere Beboelsesrum, saa Folk nu kun maa disponere over samme Antal Værelser som Antallet af Personer i Husstanden. Overtallige Værelser skal anmeldes.

Jernbanesabotagen. Ogsaa i Nat er der foregaaet en Del Sabotage paa de jyske og sjællandske Jernbaner. Ved 23-Tiden i Aftes fandt en kraftig Eksplosion Sted Vest for Slagelse Station, hvorved alle fire Spor blev revet op. I Aftes skete ligeledes Sprængning under et Værnemagtstog mellem Struer og Humlum. Toget førtes af to danske Lokomotiver, hvoraf det ene samt to Vogne blev afsporet. Fem aabne Vogne læsset med Biler væltede, men ingen Mennesker kom til Skade. Statsbanerne sendte i Morges en Kranvogn til Ulykkesstedet. Fra Strækningen Herning-Studsgaard meldes om Sprængninger, fra Ulfborg Station om Sprængning i Indgangssporskiftet Nord, og fra Vidding-Brøns talrige Sprængninger. Mellem Farris og Sommersted skete ved 1-Tiden i Nat Sprængning under et tysk Orlovstog. To Vogne blev afsporet, og fire væltede. Heller ikke her kom, ifølge Togkontorets Meddelelse, noget Menneske til Skade. Paa Ulykkesstedet arbejder baade et dansk og et tysk Hjelpe-tog. I Morgentimerne er Rejsende og Rejsegods blevet udvekslet. - Endelig er rapporteret Sprængning i et Sporskifte paa Ringkøbing Station og en Skinnesprængning mellem Herning og Sunds. - Fra Hjørring er indgaaet Meddelelse om, at der Onsdag Morgen er rettet en kraftig Sabotage mod Havnesporet Syd for Sæby Station. For-

626

bindelsen mellem Stationen og Havnen er herved blevet afbrudt, saaledes at Gods til videre Befordring ad Søvejen maa omlades paa Banegaardsterrænet.

Drabet paa Overbetjent V. Tolderlund. Som omtalt i Morgenbladene er Overbetjent V. Tolderlund Onsdag Eftermiddag blevet dræbt. 3 Cyklister affyrede en halv Snes Skud mod ham og forsvandt saa. Hr. Tolderlund havde Forbindelse med det tyske Politi.

Hentet Benzin paa "Carlsberg". 1.500 Liter Benzin, tilhørende Brandvæsenet, blev i Onsdags hentet paa "Carlsberg". Der var 20-30 Mand om Arbejdet, og man lod Benzinen pumpe op i medbragte Beholdere, som kørtes bort i en Luftværnsbil. En LB'er blev tvunget til at køre. Først ud for den tyske Vagt ved Alsgades Skole blev han afløst og sendt tilbage.

Sabotage mod Julius Tafdrup. Tirsdag Morgen trængte en Del bevæbnede Mænd ind i Julius Tafdrups Konfektionsfabrik paa Vesterbrogade, hvor de med Mukkerter ødelagde en Del Specialmaskiner.

Stille Nat. Brandvæsenet og Vagtværnene i København og Gentofte samt paa Frederiksberg har haft en usædvanlig stille Nat. Der er ikke forekommet Begivenheder af særlig Art, og Københavns Brandvæsen havde kun 59 almindelige Ambulanceudrykninger. - Over det meste af Byen hørtes ved 20,30-Tiden en kraftig Eksplosion, men Brandvæsenet blev ikke tilkaldt og har heller ikke kunnet faa konstateret, hvor Eksplosionen skete.

Provinsen.

Ribe: To Drengene fra Rejsby er blevet dræbt i Minefeltet uden for Diget. De var endnu i Live, da man fandt dem, men er siden døde paa Sygehuset i Ribe.

Esbjerg: Da det tyske Politi i Onsdags var ved at undersøge en Lastbil i Kongensgade, kom et "Tuborg"-Hestekøretøj gennem Tunnellen ved Kongensgade, og Kusken lagde ikke Mærke til et Tegn fra Politisoldaterne om at standse. Der faldt saa to Skud, og de to Mænd paa Vognen, den 45-aarige Hans Ehlers og den 17-aarige Gert Andersen, blev ramt. Det er senere meddelt, at de begge maatte have en Fod amputeret.

Aalborg: Paa Frederik Fuchs Entreprenørvirksomhed i Nørre Uttrup er en Cementblandemaskine sprængt i Luften. Desuden er Kontorbygningen brændt.

- En af Entreprenørfirmaet Carl Nielsen & Hougaard's Personbiler, som var indleveret til Reparation i Brønderslev, blev Natten til Onsdag slæbt ud paa Gaden og sprængt i Luften.

627

Nibe: Sent Tirsdag Aften er Nibe Muslingekogeri blevet stærkt beskadiget ved Bombeeksplosioner. Der var anbragt Bomber i Kogeriets, ved to Lokomobiler og ved Kogekedlerne, som alle blev ødelagt.

Sæby: Foruden den i Gaar omtalte Paketbaad har Tyskerne yderligere beslaglagt 3 store Kuttere, og et tysk Patuljeskib har slæbt dem bort fra Havnen. En Del Medlemmer af Besætningerne er arresteret.

Odense: Konservesfabrikant Bjarne Eckhoffs Villa, Buchwaldsgade 51, var Natten til Onsdag udsat for Bombeeksplosion. Skaden blev dog ikke særlig stor. Villaen er for Tiden ubeboet, da Fabrikanten flyttede bort, efter at hans Fabrik ved Siden af for nogen Tid siden blev sprængt i Luften.

- I Tirsdags foretog Tyskerne Razzia paa Geodætisk Instituts fynske Afdeling, Vestergade 2. Samtidig blev der foretaget Husundersøgelse i Institutets tidligere Lokaler paa Odense Slot. Saa vidt vides blev der anholdt 7-8 Mand, deriblandt nogle danske Officerer.

Roskilde: Roskilde Halmvarefabrik blev Natten til Onsdag ødelagt ved Eksplosion og Brand. Fabrikanten anslaar Skaden til ca. 200.000 Kr. Virksomheden, som iøvrigt tidligere har været udsat for Sabotage, kan ikke komme i Gang før et godt Stykke Tid efter Krigens Ophør.

Slagelse: Slagelse Andelssvineslagteri var Tirsdag Aften udsat for Telefonbomber. Der blev slaaet Alarm, og Beboerne i Omegnen blev evakueret, hvorefter Vagtværnet foretog en grundig Undersøgelse, men uden at finde Bomber.

Hjørring: Det tyske Politi har i Hirtshals foretaget 9 Anholdelser. Blandt de anholdte er Fiskehandler Erik Gaardboe, Fiskehandler Søren Løth, Fiskehandler Chr. Løth, Fisker Ole Olsen, Bogholder Kryhl, Isenkræmmer I. C. Christensen og Manufakturhandler Marion Toft.

Fredag den 9. Februar 1945.

For at skaffe Plads til et Antal tyske Flygtninge fra de østlige Egne har den tyske Værnemagt midlertidigt beslaglagt alle Skoler i Aabenraa By og Amt, tilligemed Børneasylers og Børnehaver i Aabenraa, Politikontoret, 2 Sommerrestauranter og Sognepræsternes Konfirmandsale. Der ventes nogle Tusinde Flygtninge til Aabenraa By og Amt i Løbet af Fredagen. Som Følge heraf er Skolegangen fuldstændig indstillet. I de øvrige sønderjyske Byer træffes der Forberedelser til privat Indkvartering af Flygtninge, hovedsagelig hos den tysksindede Befolkning. Det synes at være Tanken, at Flygtningene snarest skal anbringes i Lejre.

628

Razzia paa Gentofte Raadhus og Brandstation. Ved 10-Tiden i Gaar kørte 3 store Udrykningsbiler og 7 mindre Personvogne op foran Gentofte Raadhus og Brandstationen. Alle Døre blev besat, og der blev givet Ordre til, at

ingen maatte forlade Kontorerne. Deltagerne i Razziaen - godt et halvt Hundrede tyske Politisoldater og Sommerfolk - gik meget grundigt til Værks, afsøgte samtlige Kontorer og Afdelinger, formentlig for eventuelt at finde illegalt Materiale, men der blev intet fundet af denne Art, og heller ikke foretaget Anholdelser. Praktisk talt alle tilstedeværende maatte opgive deres Navne og Adresser, som blev noteret op, men nogen Liste blev ikke medtaget. Derimod fik Borgmester Aage E. Jørgensen Besked om, at man ønskede en fuldstændig Fortegnelse over alle, som arbejdede paa Gentofte Raadhus. Aktionen varede i henved 3 Timer, og Telefonforbindelsen med Raadhuset og Brandstationen var herunder afbrudt, idet Omstillingsbordene de to Steder blev holdt besat hele Tiden.

Anholdelser. Redaktør Tage Taaning, der redigerer Berlingske Tidendes Ugeblad "Landet", blev Natten til i Gaar anholdt af det tyske Politi. Desuden anholdtes to Sønner af Landsretssagfører N. G. A. Nielsen, der selv for kort Tid siden blev anholdt paa sit Kontor. - For et Par Dage siden blev Landstingsmand, Forpagter Krarup, Eskildstrup, anholdt under en Visitation i Toget. Forpagter Krarup bar Vaaben og havde glemte at tage sin Vaabentilladelse med. - Fra Sønderborg meddeles, at der i Torsdags er foretaget følgende Anholdelser: Vagtmester Edmund Jessen, Kamgarnsspinderiet, Textilarbejderne Hans Jespersen, Frits Wehrs, Ernst og Willy Hartig, Kontorassistent Jens Bøvad, Sundkvistgade, Krigsinvaliden Lorentzen, Oehlenschlägersgade, Formanden for Atletikklubben "Alsia", Otto Hansen, Rønhaveplads, Arbejdsmændene Peter Mynster, Kirkegade, Niels Poulsen, Houbogade, og Hans Jensen, Houbogade.

2 Villaer sprængt i Luften. Paa Foranledning af det tyske Politi blev to Villaer i Gaar sprængt i Luften. Den ene, Højlandsvangen 52, tilhørte Dameskræderinde Fru Berg, den anden, Kildebakkegaardsvej 226 i Søborg, tilhørte ifølge Kraks Vejviser Overassistent Leo Sanderhoff. Ved Sprængningen paa Højlandsvangen blev de omliggende Huse stærkt molesteret.

Luftalarmerne i Aftes. Atter i Aftes blev der blæst Luftalarm over store Dele af Landet. Man har konstateret, at en Del Maskiner har kreset over det sydlige Kattegat, Samsø og den nordlige Del af Øresund, medens andre Grupper har været virksomme i Farvandene Syd for Danmark. Atter andre Grupper fortsatte til Omraaderne omkring Bornholm, som mod Sædvane ogsaa havde Luftalarm, og endelig menes andre

629

Grupper at have været endnu længere mod Sydøst. Der er hørt enkelte Detonationer under Overflyvningen; man antager, at det drejer sig om Miner, der er eksploderet ved at ramme Vandoverfladen, og der er ikke Indberetninger om Skader af nogen Art. Svagere Antiluftskyts var i Virksomhed ved København. Det menes, at en Maskine skal være skudt ned Syd for Helsingborg.

Dræbt under Razziaer. I Gaar Eftermiddags kom en Gestapomand og en civilklædt Tysker ind i Café "Lynet" i Blaagaardsgade og gik hen mod en Mand ved Navn Kors, Egilsgade 32, som netop stod og spillede Billard. Da Kors opdagede Tyskerne, søgte han at flygte, men blev beskudt og saaret i Maven. Han kørtes til Nylandsvejs Lazaret, men menes at være død ved Ankomsten hertil.

- Under en Razzia i Gothersgade ved 14-Tiden blev en ung Mand saaret i Benene. Da Brandvæsenets Ambulance kom, var han imidlertid borte. Fra anden Side er det meddelt, at Skræddermester Poul Henry Nielsen, Gothersgade 8, blev dræbt under Razziaen, medens hans Søn, der var saaret, blev belagt med Haandjern og ført bort. Formentlig er det den samme unge Mand, som Brandvæsenet blev tilkaldt for at køre paa Hospitalet.

Sabotage. I Morges ved 7-Tiden hørtes en kraftig Bombeeksplosion paa Vesterbro. Det blev siden konstateret, at Eksplosionen hidrørte fra Sabotage i Nichro-Forchromningsanstalten ved Hilmark & Winther, Vesterbrogade 60. Virksomheden, der for Tiden arbejder under Højtryk, blev til Dels ødelagt, og der knustes samtidig en Del Ruder i Naboejendommene.

- Brandvæsenet blev i Morges Kl. 7,30 kaldt til Godsbanegaarden, hvor der fra nogle Brandbomber var gaaet Ild i en Banevogn, belæsset med Møbler til Ekspert. En Trediedel af Vognens Indhold blev ødelagt.

- Endnu en af Hr. Bohnstedt Petersens Virksomheder, nemlig Autoropas Værksted, Østerbrogade 6, er blevet ødelagt ved Sabotage. Sabotørerne trængte ind i Virksomheden ved 16-Tiden og gennede Arbejderne ud,

hvorefter der blev anbragt Bomber. Ved den paafølgende Eksplosion og Brand blev Virksomheden fuldstændig ødelagt.

Episode i "National-Scala". I Gaar fratog nogle unge Mennesker en tysk Officer hans Tjenestepistol paa Toilettet i National-Scala. 5-6 tyske Marinesoldater, som havde opholdt sig i Restauranten, forfulgte de unge Mennesker ned ad Gaden og affyrede Skud efter dem, men det lykkedes dem vistnok at undslippe.

Razzia i Vimmelskafte. Ved 14-Tiden i Gaar foretog tyske Politisoldater en større Razzia i Vimmelskafte og det tilstødende Kvarter. Razziaen foregik baade i Ejendommene og paa Gaden. Senere paa Dagen

630

gik en tysk Soldat amok i Vimmelskafte og begyndte at skyde omkring sig. Den tyske Overfaldskommando, der tager sig af lignende Sager, blev tilkaldt og tog Manden med sig.

Fjernet 11 Tønder Olie. En halv Snes Sabotører fjernede i Gaar 11 Tdr. Olie fra Frederiksberg Kommunes Plads ved Fabrikvej.

Dristige Sort-Børs-Herrer. Kaffebaren over for Vesterport Station er et af de Steder, hvor der foregaar en livlig Sort-Børs-Handel, og holdes derfor under Observation af Vagtværnet. I Gaar blev en Patrulje Vidne til, at 3 Sommerfolk ankom i Bil og foretog store Indkøb af Cigaretter og lign., medens Vagtværnet saa til. Da Sommerfolkene kørte bort, fik de et Hurra fra de Sorte-Børs-Herrer, som derefter skyndsomst trak ind paa Kaffebaren, hvor de haanlo ad Byvagnerne, som ikke var i Stand til eller rettere var uden Beføjelse til at skride ind.

Fundet saaret. I en Gaard ved "Axelborg" blev en ung Mand, Leo Nielsen, i Gaar fundet saaret af Pistolskud. Brandvæsenets Ambulance kørte ham paa Hospitalet.

Jernbanesabotage. Der er atter i det sidste Døgn foretaget en Række Sabotagehandling mod det jyske Jernbanenet. Saaledes meldes om Sprængning i Indgangssporstiftet paa Randers Havnebane, Sprængning paa Strækningen Ulfborg-Tim, 5 Sprængninger paa Strømmen Station, 2 Sprængninger mellem Daugaard og Vejle, flere Sprængninger mellem Taulov og Eltang, 2 Sprængninger i hvert af Sporene mellem Stevnstrup og Randers og 2 Sprængninger i Broklappen ved Færgestedet paa Nykøbing M. Desuden meldes i Dag til Morgen, at der i Nat er forekommet flere Sprængninger mellem Skørping og Støvring, 2 Eksplosioner mellem Randers og Bjerregrav, Sprængninger mellem Horsens og Tvingstrup, 5 Sprængninger mellem Vejle og Børkop, en Sprængning mellem Brande og Tyregod, flere Sprængninger mellem Vidding [i. e. Hviding] og Rejsby, mellem Ringkøbing og Hee, paa Hammerum Station, mellem Ejstrupholm og Hampen, mellem Vojens og Over Jerstal, paa Privatbanerne mellem Sæby og Sulbæk under et Værnemagtstog, der var paa Vej til Padborg med 37 Godsvogne i Transit, samt endnu nogle mindre Sprængninger. - Storebælts-Overfarten var det meste af Dagen i Gaar indstillet paa Grund af Minefare. - Ved Slagelse skal der udveksles 6 Skinner. Man regner med, at Trafikken paa Hovedbanens ene Spor kan genoptages ved 12-Tiden i Dag.

Provinsen.

Aalborg: Natten til Onsdag er "Kvindeligt Arbejderforbund"s Kartotek med Navnene paa Medlemmerne fjernet.

- Onsdag Aften opstod Brand forskellige Steder i Margarinefabriken

631

"Axa"s Bygninger, der rummer forskellige tyske Lagre. Alle Brande var paasat.

Hjørring: De lokale Blade bragte i Gaar Meddelelse om, at nogle bevæbnede Mænd var trængt ind hos en Husmand og havde forlangt udleveret Spiritus. Da Konen havde sagt, at man ikke lavde Spiritus i Huset, var hun blevet skudt i Brystet, og Manden, der var kommet til Stede, var blevet dræbt. Den saarede Kone blev siden paa

Naboernes Foranledning bragt paa Sygehuset. Hun havde faaet Skud gennem Bryst og Mave, og hendes Tilstand er meget alvorlig.

Viborg: Fedtsemelteriet paa Andels Svineslagteriet er blevet ødelagt ved 4 Bombeeksplosioner. Selve Slagteriets Drift berøres ikke af Sprængningen.

Varde: Der er forøvet Sabotage mod Konservesafdelingen paa Varde Svineslagteri. Driften kan foregaa uhindret.

Vordingborg: To Frysemaskiner paa Masnedsund Andels Svineslagteri samt Kølerummet er ødelagt ved Bombeeksplosion. Skaden ca. 100.000 Kr. Ingen Standsning i Driften.

Lørdag den 10. Februar 1945.

I Morges Kl. 8,20 blev Arbejderne og Personalet i Hans Lystrups Autoværksteder, Pileallé [i. e. Pile Allé] 5, holdt op af Sabotører og fik Besked om at søge Sikkerhed. Der blev udlagt Bomber i Monteringshallen, men kun nogle enkelte eksploderede. Et Par af Maskinerne blev ødelagt, og desuden skete forskellig anden Ravage i Hallen, Glastaget knustes, og Skillevæggene i Kontorerne, som ligeledes var af Glas, stod heller ikke for det voldsomme Luftryk. Faa Minutter efter Eksplosionerne var Tyskerne og Sommerfolk paa Stedet, og Sabotørerne flygtede, nogle over Plankeværket ind paa Frederiksberg Kirkegaard, andre stak gennem de smaa Haver ind i Søndermarken og Frederiksberg Have, medens endnu nogle Stykker slap bort paa en Motorcykle med Sidevogn. Sporvognstrafikken i Pileallé [i. e. Pile Allé] blev indstillet Kl. halv ni og genaabnet Kl. 9. Straks efter Tyskernes Ankomst var der nogen Ildkamp, og Frederiksberg Brandvæsen mødte med 2 Ambulancer, som imidlertid ikke straks maatte komme ind. Der blev heller ikke Brug for Ambulancerne, da der ingen var saaret under Ildkampen. I modsat Fald skulde Tyskerne have taget eventuelle saarede med i deres Udrykningsvogne, men det saa Brandvæsenets Folk i hvert Fald intet til, og der var heller ikke Blodspor paa de Steder, hvor Skudvekslingen havde fundet Sted. Saa vidt man kan skønne, slap alle Sabotører bort.

632

Fra Vestre Fængsel til Frøslev. Torsdag Formiddag blev henved 200 Mennesker sendt af Sted fra Vestre Fængsel til Frøslev. Blandt disse er Borgmester H. P. Sørensens Søn, Søren Sørensen, der er ansat i Socialdirektoratet under Københavns Kommune. Som tidligere omtalt blev Søren Sørensen for nogen Tid siden anholdt sammen med 4-5 andre unge Mennesker.

Dødsfald i Tyskland. Overbetjent Holger Edward Hansen, Københavns Politi, er den 25. Januar død i Neuengamme. Her er desuden død Baadebygger Poul Nielsen, Skelskør, og Grænsegendarm Arne Hansen, Rudbølle [i. e. Rudbøl].

Drab, Saarede, Razziaer og lign. Fredag Aften blev Ambulancen kaldt til Smørumvej, hvor en ung Mand, Aage Jensen, hvis Adresse er ukendt, var blevet alvorligt saaret af Skud i højre Arm og venstre Laar. Han blev kørt til Nyelandsvejens Lazaret, og Ambulancen fik Besked om at komme tilbage for at hente endnu en Saaret. Da Ambulancen atter kom, blev der sagt, at vedkommende var død og fjernet af Tyskerne. Man formoder, der har været Skudveksling mellem Sommerfolk og Sabotører. - Under noget Skyderi paa Axeltorv Torsdag Aften kom en ung Mand, Snedkersvend Robert Olsen, Guldbergsgade 34, ind i Skudlinien og blev saaret i Benene. Ambulancen blev af det tyske Politi beordret til at køre den unge Mand til Lazarettet paa Nyelandsvej. - Sent Fredag Aften blev Arbejdsmand Erik Toft, boende Ny Carlsbergvej [i. e. Ny Carlsberg Vej] 86, 1., skudt i Brystet og dræbt. Det skete ved Ejendommen Nr. 84. - I Aftes blev Ambulancen kaldt til Rhodosvej 15, hvor Fru Mikkelsen, boende Amagerbrogade 207, 3. Sal, var saaret ved Vaadeskud i højre Ben. Hun blev bragt til Sundby Hospital. - Det meddeles, at den unge Mand, som forleden blev skudt ved Restaurant Brønnum ved Kgs. Nytorv, var Journalist Arboe-Rasmussen, Roskilde, Søn af Chefredaktør Arboe-Rasmussen, Ekstrabladet.

Jernbanesabotage. De fleste tidligere sabotageramte Jernbanestrækninger er nu atter farbare, men samtidig meldes om nye Sprængninger. Saaledes sprængtes Fredag Aften 3 Sporskifter paa Nørre Sundby [i. e. Nørresundby] Station, mellem Horsens og Tvingstrup forekom i Nat 5 Sprængninger, mellem Hørning og Stilling

en Sprængning i det sydgaaende Spor, mellem Løsning og Hedensted 2 Sprængninger i det sydgaaende og 1 i det nordgaaende Spor, paa Fredericia Station Sprængning i et Sporskifte, mellem Jerstal og Hovslund i Morges Sprængning under et Værnemagtstog, men Togkontoret oplyser, at ingen kom til Skade, og at der ikke opstod materiel Skade. Mellem Bregstrup [i. e. Bajstrup] og Faarhus forekom ligeledes Sprængning under et Værnemagtstog, hvorved 6 Personer saaredes og indbragtes paa Aabenraa Sygehus, mellem Regen [?] og Røddrup [?] skete i Aftes Sprængninger i begge Spor, mellem Ribe og Vidding [i. e. Hviding] 7 Sprængninger ved Mid-

633

natstid, og i Morges atter Sprængninger, mellem Silkeborg og Svejlbæk skete sent i Aftes 9 Sprængninger, mellem Silkeborg og Funder 1 Sprængning, Trolldhede Station fik i Nat sprængt et Sporskifte, og mellem Herning-Sunds blev der i Morges fundet ueksploderede Bomber.

"Hold-up" i Skræddernes Fagforeningsbygning. Ved 18-Tiden i Gaar trængte 5-6 bevæbnede Mænd ind i Skræddernes Fagforeningsbygning, Vendersgade 29, hvor Personalet blev holdt op. Kasserer Hans Nielsen i "Fagforeningen af Herrekonfektion af 1883" fik Besked om at udlevere Pengene. Da Kassereren imidlertid gjorde Ophævelser og satte Alarmsystemet i Gang, blev Røverne utaalmodige og affyrede et Skræmmeskud lige hen over Hovedet paa ham. Røverne kom herved i Besiddelse af den kontante Beholdning, ca. 1200 Kr. Samtidig foregik Røveri i "Konfektionssyerskernes Fagforening" i samme Bygning, hvor Udbyttet blev ca. 300 Kr.

Lille Razzia paa Raadhuset. Ved 11-Tiden i Formiddags kom 3 civile Danskere, tilhørende det tyske Sikkerhedspoliti, ind paa Raadhusforvalterens Kontor for at afhente en ung Dame, Frk. Birgitte Andersen, der er ansat her. Den unge Dame er imidlertid sygemeldt for Tiden, saa der kom ikke noget ud af Razziaen. Foruden de 3 Personer, som kom ind paa Kontoret, var der endnu to med til at holde Vagt udenfor.

Provinsen.

Kolding: Kreaturdamperen "Clara Clausen" af Kolding og Stykgodsdamperen "Carl Clausen" af Svendborg, begge tilhørende Rederiet C. Clausen, Svendborg, blev Torsdag Aften ved 19-Tiden begge ramt af Bombeeksplosioner. "Clara Clausen" fik Siden revet op, og der opstod en saa stor Lækage, at Skibet sank i Løbet af tre Minutter. "Carl Clausen" blev ramt i Agterskibet ved Skruen, og det var kun ved Hjælp af de vandtætte Skodder [i. e. Skotter] og Pumpeperne, det lykkedes at holde Damperen flydende. Ingen Mennesker kom til Skade, og der var ingen Kreaturer ombord i "Clara Clausen".

Aalborg: To kraftige Eksplosioner ødelagde Torsdag Aften Kedelanlægget i en stor Nybygning paa Aalborg Skibsværft. Kedlerne var fornylig blevet anbragt i Nybygningen, men der var givet Ordre til, at de skulde fjernes igen og sendes til Nakskov. Nybygningen, et af Hansaskibene, der bygges for tysk Regning, var paa 5000 Tons og den største, der endnu er blevet bygget paa Aalborg Værft. Fredag Middag har det tyske Politi arresteret ca. 100 Værftsarbejdere, der alle var beskæftiget paa Nybygningen. I store Udrykningsvogne blev de, ført til Højskolehotellet.

634

Aarhus: Bogholder Chr. Dahl, Høegh Guldbergsgade 103, blev i Gaar Eftermiddags beskudt af to Mænd. En af Kuglerne ramte ham i Panden, og i dødeligt saaret Tilstand indlagdes han paa Kommunehospitalet.

- Natten til Torsdag er der flere Steder i Byen blevet opklæbet hvide, trykte Plakater med Fredspropaganda paa tysk Sprog.

- Natten til i Gaar indtraf to Bombeeksplosioner i G. Jacobsens Forretning "Dansk Skrivemaskine-Tilbehør", Aarhusgade 62. Inventaret blev fuldstændigt ødelagt og Bygningen stærkt beskadiget. Der opstod Brand, som det dog hurtigt lykkedes Brandvæsenet at faa slukket.

Odense: Natten til Fredag eksploderede 7 Bomber i Mekaniker M. O. Hansens Automobilværksted, som for Tiden er udlejet til en anden Mekaniker. Ved Eksplosionerne blev 7-8 Lastbiler, som var indleveret til Reparation, ødelagt.

- Natten til Fredag blev Vagterne paa "Dansk Akkumulator- og Elektromotorfabrik", Østrigsgade 10-18, holdt op af 3 bevæbnede Mænd og tvunget til at gaa med omkring i Virksomheden. Under denne Rundgang blev nogle elektriske Omformere og en Maskine ødelagt med Hamre, og i Maskinhallen anbragtes 2 Bomber, der senere ødelagde en stor Slibemaskine og en halvautomatisk Drejebænk. Ved Eksplosionen knustes tillige Værkstedetsreolerne, og Bygningen blev en Del molesteret. Ingen Mennesker kom til Skade.

Bogense: Smedemester I. M. Nielsens Værksted og Garage er blevet bombet, og 4 Biler derved ødelagt.

Rønne: Da Bornholmerbaaden "Østersøen", tilhørende "Dampskibsselskabet af 1866", Onsdag Aften skulde afgaa fra København, kom tysk Politi og Sommerfolk, ledsaget af en Kvinde, ombord og foretog Razzia, hvorved 7-8 Personer anholdtes. Da Baaden kom til Bornholm, foretog det tyske Politi fra Rønne paany en Razzia, men ved denne Undersøgelse blev intet fundet.

- Natten til Torsdag blev 2 Biler bombsprængt. De tilhørte Entreprenør Lindstrøm, Rønne, og en københavnsk Entreprenør, som begge arbejdede for Værnemagten.

Hjørring: Da en Lastbil med danske Arbejdere Onsdag Aften passerede en tysk Vagtpatrulje mellem Tværvæd og Bindslev, blev Vognen beskydt, fordi Chaufføren ikke standsede efter at være raabt an. To af Arbejderne, den 25-aarige Martin Petersen og den 35-aarige Svend Aage Thomsen, begge fra Tuen, blev saaret, Petersen af Skud i begge Laar, Thomsen af et Skud gennem den ene Arm.

635

Mandag den 12. Februar 1945.

Til Sandholm- og Høvelte-Lejrene er ankommet ca. 1000 tyske Kvinder og Børn fra de besatte tyske Omraader. De kom til Birkerød i Godsvogne, belagt med Halm, og blev saa installeret i Militær-Lejrene.

Jernbanesabotagen. I den forløbne Weekend er Jernbanesabotagen fortsat med uformindsket Styrke, men paa adskillige af de sabotageramte Strækninger er Trafikken genoptaget eller ventes reableret i Løbet af ganske kort Tid. Til Togkontoret er indgaaet Meldinger om nye Sprængninger paa følgende Strækninger: Mølvang-Gadbjerg, Langaa Station, hvor 5 Sporskifter er ødelagt, Stilling-Skanderborg, Fredericia Station, hvor der foruden Sprængning i det nordgaaende Spor ogsaa forekom Eksplosioner i to Godsvogne med Fisk til Tyskland, Odense Station, hvor Sporskiftet til Skinnelageret blev sprængt, Give-Farre, Tvis-Holstebro, hvorfra der meldes om 15 Sprængninger, Hjerm-Holstebro 19 Sprængninger, Holstebro-Bur 3 Sprængninger, Skjern Station Sprængning i 7 Sporskifter, Esbjerg-Tjæreborg Sprængninger under et Værnemagtstog, hvorved 1 Vogn afsporedes, Esbjerg-Guldager Sprængning under et Godstog, hvorved ogsaa afsporedes 1 Vogn, uden at nogen kom til Skade, Sig-Thistrup flere Sprængninger, Brabrand Station 1 Sprængning i højre Spor, Brabrand-Aarhus Sprængning i begge Spor, Jelling-Sørup en enkelt Sprængning, Herning-Studsgaard Sprængning under et Arbejdstog, uden at nogen kom til Skade. Endelig meddeles fra Brande, at to britiske Jagermaskiner skal have beskydt et Brunkulstog, der holdt paa Stationen ved Gejlbjerg Brunkulsleje. Hverken Lokomotivet eller Personalet blev ramt.

Episode paa Nørrebro. Lørdag Aften foretog Hipo-Folk en Razzia i NIOGT's Bygning, Griffenfeldtsgade 7, hvor en sluttet Forsamling holdt Fastelavnsfest. Af en eller anden Grund blev der aabnet Ild, dels inde i Bygningen og dels udenfor, hvorved 3 Mennesker blev saaret og 1 dræbt. Den dræbte var Jord- og Betonarbejder Robert Eriksen, Vigerslev Allé 13. Han kom tilfældigt forbi sammen med sin Hustru og 3 Børn. En af de saarede var Medhjælper Arne Guldbrandsen. De saarede blev efter Ordre fra Hipo-Folkene kørt til Lazarettet paa Nyelandsvej, hvorfra den ene, som havde Skudskaar i Hovedet, førtes til Militærhospitalet, den anden til Rigshospitalet, medens den tredie blev paa Lazarettet. - Lørdag Aften eksploderede en Bombe i Kafé "Luna" paa Hjørnet af Jagtvej og Aldersrogade. Der har tidligere været Uroligheder i Kaféen, som besøges meget af tyske Soldater. En halv Snes Minutter opstod Skyderi ved Nørrebros Runddel, formentlig i Forbindelse med

Ekspllosionen i Kaféen. Folk i Sporvogne, som i det samme passerede Stedet, maatte lægge sig ned af Frygt for at blive ramt.

636

Skudt gennem Entrédøren. I Lørdags ved 12,30-Tiden ringede nogle unge Mennesker paa hos Familien Palsbjørn, Frederiksborggade 48, 4. Sal. Da der ikke blev lukket op, skød de igennem Entrédøren, hvorved Lejlighedens Indehaver, Hr. Palsbjørn, blev ramt i Armen. Derefter flygtede de fremmede. Hr. Palsbjørn rekvirerede Ambulancen, som kørte ham til Nylandsvejs Lazaret.

Drabet paa Mekaniker Elof Knud Jensen. Som meddelt i Morgenbladene er den 40-aarige Mekaniker Elof Knud Jensen, Nattergalevej 6, blevet dræbt ved et Attentat i "Grøndals Kro", Sallingvej 13. Han var i Besiddelse af tyske Legitimationspapirer.

Sabotagen hos Hans Lystrup. Efter den officielle Meddelelse om Sabotagen hos Hans Lystrup, Pileallé 5, skulde flere Mennesker være saarede og bragt til Hospitalet. Paa Frederiksberg Hospital har man imidlertid ingen saarede modtaget, og Brandvæsenets 4 Ambulancer, som opholdt sig paa Stedet, medens Skyderiet foregik, har heller ingen saarede ført bort, ligesom Ambulancernandskabet heller ikke har set nogen blive saaret. Der var heller ingen tyske Ambulancer til Stede, saa eventuelle saarede maa være ført bort i Udrykningsvognene. Ogsaa den opstaaede Skade bedømmes forskelligt. I den officielle Meddelelse siges, at Virksomheden er blevet helt ødelagt, medens Brandingeniøren ikke skønner, at Maskinanlægget er blevet overvældende beskadiget. Derimod er som nævnt Monteringshallens Tagkonstruktion, Skillevægge og lign. ganske sønderslaaet ved Ekspllosionerne. Ogsaa nogle af Vinduerne i den nærliggende Frederiksberg Kirke knust. Glasskaden her var dog ikke større, end at Gudstjenesterne kunde gennemføres i Gaar.

Dødsfald i Tyskland. I Neuengamme er den 23-aarige Elektriker Orla Georg Lauge Olsen, den 27-aarige Hans Børge Nielsen, den 32-aarige Tarmmester Isak Isaksen, Aalborg, og den 39-aarige Fisker Henry Jensen Hede, Skive, afgaaet ved Døden. Desuden er Overgendarm Gustav Jørgensen, Sød ved Tønder, og Overgendarm Jens Markussen, Kollund, døde i Tyskland.

Provinsen.

Aalborg: De i Anledning af Sabotagen paa en Nybygning ved Aalborg Skibsværft anholdte Værftsarbejdere er atter sat paa fri Fod.

Aarhus: Lørdag Aften blevet Medlem af det tyske Politi, Arthur Kryger, Blaamejsevej 26, fundet dræbt ved Skud paa Toilettet i Forlystelsesetablissementet "Casino". Der menes at foreligge Selvmord.

- To unge Mænd, Knud Hedemann Nielsen, Annagade 45, og Aage Robert Mortensen, Montanagade 15, blev Lørdag Aften beskudt af to Mænd i sorte Regnfrakker og begge ramt i Benene.

637

- Fredag Aften blev der udlagt Bomber i Egekviets Maskinfabrik, Gamle Vejlbj ved Aarhus. Ved de paafølgende Ekspllosioner blev Virksomheden stærkt beskadiget. Forøvrigt var Fabrikken ogsaa udsat for Sabotage i Efteraaret.

- Jysk Væddeløbsbanes Stalde er beslaglagt af Værnemagten. De ca. 50 Heste, som var opstaldet her, er overført til Gaarde i Nærheden af Aarhus.

Randers: Den 65-aarige tidl. Realskolebestyrer P. E. Wassmann, der var Tolk hos Tyskerne, blev Fredag Aften dræbt ved Skud gennem Hovedet, da han kom gaaende i Søndergade.

Esbjerg: Fredag Aften blev Grosserer Hans Christian Markus Lund saaret ved Skud i Underlivet. Den saarede, der er hjemmehørende Sct. Knudgade 4 i Odense, blev indlagt paa Kommunehospitalet.

Vejle: I Fredags. holdt 6 Mand Arbejderne og Vagtmandskabet op paa Ustrup Baadebyggeri i Bredballe. Der blev udlagt Bomber i et mindre Fartøj, som senere ødelagdes ved Eksplosion og Brand.

Haderslev: Tyske Officerer har foretaget Undersøgelser af Hotellerne ved Kjelstrup Strand med Henblik paa en eventuel Placering af Flygtninge. Der er dog ogsaa Tale om Placering af Soldater. Endvidere har Medlemmer af det tyske Mindretal i Omegnen faaet Anmodning om at stille Lokaler til Disposition for Flygtninge.

Nørre Sundby: Motorsejleren "Ulla", der er hjemmehørende i Nørre Sundby [i. e. Nørresundby], er blevet beslaglagt i Rønne Havn, hvor den havde indtaget en Last Lervarer til Mariager. Kaptajnen og Besætningen er arresteret.

Tirsdag den 13. Februar 1945.

Søndag Aften ankom en Transport, bestaaende af ca. 1500 Tyskere, til København. Halvdelen blev ført videre til Nordsjælland, medens den anden Halvdel sendtes med Tog til Jylland.

Overlæge bortført. Tre daarligt klædte Mænd indfandt sig i Gaar Kl. ca. 14,30 i Overlæge Jes Jessens Konsultation paa Kongens Nytorv, holdt Klinikdamen op og afventede, at Overlægen skulde komme ud og kalde den næste Patient ind. Da Overlægen et Øjeblik senere viste sig i Døren, blev han truet med Revolver og troede straks, det drejede sig om et Røveri, hvorfor han trak Tegnebogen op af Lommen og vilde give den til de fremmede, men blev straks gjort bekendt med, at der ikke var tale om Røveri. Overlægen blev, belagt med Haandjern, ført ned i en ventende Bil, som saa forsvandt op gennem St. Kongensgade mod den ensrettede Kørsel.

638

Læge Ulf Hansen dræbt. Under Ildkampen Lørdag Aften i Griffenfeldtsgade blev den 34-aarige Læge Ulf Hansen, Aaboulevarden 86, dræbt, da han kom ind i Skudlinien. Lægen kom kørende paa Motorcykle paa Vej til sit Hjem fra et Sygebesøg og ramtes bagfra af et Projektil. Foruden Teorien om Vaadeskud er der ogsaa Mulighed for at Lægen paa Grund af Motorstøjen ikke har hørt Raabet om at standse.

Urmagersvend dræbt. Mandag Eftermiddag kom nogle bevæbnede Mænd ind i en Urmagerforretning i St. Strandstræde 16, hvor Urmagersvend Garthausen, Romsøgade 3, var paa Besøg. Urmagersvend Garthausen blev skudt ned i Baglokalet og dræbt paa Stedet. Han var i Besiddelse af tysk Ausweis.

Rigspolitichefen løsladt. Rigspolitichef Begtrup-Hansen, som har været arresteret siden den 19. September i Fjor, blev i Gaar løsladt.

Arresteret i Nat. Ved 1,30-Tiden i Nat trængte Gestapo ind i Redaktør Jens Nybergs Lejlighed, Østervold 14. Razziaen varede til Kl. ca. 3,30 og endte med, at Gestapo anholdt Redaktør Nyberg og dennes yngste Søn, den 21-aarige Arkitektstuderende Flaetcher Nyberg. Redaktør Nyberg lider af Hjertesygdom og er for Tiden angrebet af en alvorlig Nerveekzem.

Sprængningen af de to Villaer i Utterslev. Som meddelt fra SS-Pressekontoret sprængte det tyske Sikkerhedspoliti i Lørdags Maskinarbejder Robert Bjerres Ejendom, Nebbegaardsbakken 17, i Luften, og desuden sprængtes Snedkermester Eskild Børge Christoffersens Villa, Ørevadsvej 32. Den foregaaende Aften skal der have været Ildkamp ved Robert Bjerres Hus, hvor der iøvrigt menes at være dræbt en tysk Politisoldat. Beboerne i Snedkermester Christoffersens Ejendom flyttede ud Fredag Aften, og Lørdag Formiddag ankom tyske Politisoldater, som ved Middagstid efterfulgtes af de Mennesker, som foretog Sprængningen. Der skete forøvrigt betydelig Skade paa Naboejendommene, Ruderne knustes, og Murværket revnede. Huset nærmest ved Nr. 32 fik desuden et stort Stykke af Taget revet af.

Saaret ved Skud. Ambulancen blev i Morges Kl. godt 7 kaldt til Classensgade 15, hvor en ukendt Mand var blevet skudt i venstre Laar. Han blev kørt til Nyelandsvejens Lazaret.

Kulkran sprængt. Ved 18-Tiden i Gaar blev en Kulkran i Sydhavnen sprængt af Sabotører. Kranen havde, efter hvad der oplyses, Søndagen igennem lastet en tysk Damper med Kul fra Frederiksberg Kommunes Lager paa D. F. K.s Plads. Tyske Soldater og Sommerfolk undersøgte Kvarteret, men uden Resultat.

639

Til Afhøring paa Shellhuset. Luftfartsdirektør Knud Gregersen blev i Gaar Formiddags hentet til Afhøring paa Shellhuset. Senere paa Dagen fik han Lov til at gaa.

Arresteret. Under en Razzia paa Kunstbladet "Samleren"s Redaktion for nogle dage siden arresteredes Redaktør Jens Rasmussen.

Jernbanesabotagen. I Modsætning til de foregaaende Dage er der i Dag kun indgaaet sparsomme Meldinger om Jernbanesabotage. Fra Jylland forelaa saaledes indtil i Morges ingen Meldinger. - Togkontoret oplyser, at der Natten til Søndag fandt Sprængning Sted mellem Næstved og Vordingborg ved Lundby samt i et Sporskifte Syd for Vordingborg. Ved den sidste Sprængning blev Trafikken over Storstrømsbroen afbrudt. Skaderne er dog blevet udbedret i Løbet af Søndagen.

Dødsfald i Tyskland. Overbetjent i Kystpolitiet Vilhelm Røgild Nielsen, Frederikshavn, Kontorassistent Aage Andersen, Aalborg, og Kriminalassistent Erling Christiansen, Sønderborg, er døde i Tyskland.

Provinsen.

Aabenraa: I Aabenraa venter man, at ialt ca. 12.000 Flygtninge vil blive placeret i Sønderjylland. Af disse er nogle Tusinde ankommet til Flensborg, hvorfra de i Løbet af Mandagen blev transporteret nordpaa i Særtog. Saaledes ankom et Særtog til Aabenraa med ca. 1.000 Flygtninge, der blev undersøgt af Læger paa Banegaarden og foreløbig anbragt i Skoler og andre større Lokaler.

Aalborg: Ca. 30 bevæbnede Mænd trængte Søndag ved 21-Tiden ind i Autoværkstedet "Nordjydsk Hanomag" i Sankelmarksgade i Aalborg, tilhørende Anders Nielsen; Virksomheden har tidligere været ejet af den afdøde Sysselleder Ejnar Laursen. Der blev udlagt flere Bomber, som ved deres Eksplosion ødelagde flere kostbare Maskiner, hvis Værdi anslaaes til ca. 150.000 Kr., samt nogle Biler, der var til Reparation. I Forbindelse med denne Sabotage opstod en Del Skyderi omkring Budolfi Plads, hvorunder 5 Mennesker blev saaret. Haardst medtaget er den 16-aarige Realskoleelev Jørgen Esben Knudsen, Fuglsangs Allé 24, Lindholm, der har faaet Skud gennem Lungen, den 18-aarige Typograflærling Ole Sejersen, Dalgasgade 22, der er skudt gennem den ene Arm, som er brækket, og Orla Jensen, Samsøgade 7, der er skudt gennem begge Hænder, hvorved Fingrene har taget Skade.

- Byvagten blev Mandag Eftermiddag kaldt til Haandværkerforeningens Bygning, hvor der var meddelt, at der var udlagt Bomber. To Gange tidligere i Dagens Løb blev Byvagten kaldt til andre Bygninger, hvor der ogsaa blev fundet Bomber. En tysk Sprængningskommando fjernede dem.

640

Skanderborg: Torsdag indfandt Gestapo sig paa Landsretssagfører Chr. Hedegaards private Bopæl i Skanderborg. Efter at Lejligheden var undersøgt, blev Landsretssagføreren taget med, tilligemed hans Jagtgevær og tilhørende Ammunition. Han er sandsynligvis ført til Aarhus. Samme Dag kom Gestapo til Amtslæge Riiskjær, Skanderborg, og opfordrede under Trusel om øjeblikkelig Arrestation Amtslægen til at opgive Adressen i Aarhus for Sønnen stud. jur. Mogens Riiskjær. Amtslægen opgav Adressen, hvorefter Tyskerne trak sig tilbage.

Hobro: Lørdag og Søndag fra Kl. 17 til næste Morgen er al kørende Trafik sydpaa ad Hovedvej 10 mellem Aalborg og Hobro blevet standset ved Støvring af tyske Vagtposter. De standsede alle Køretøjer, Cykler og Biler, der blev konfiskeret og undersøgt, hvorefter de paagældende har kunnet faa dem udleveret næste Morgen. Som Følge heraf har en Mængde Mennesker de to sidste Nætter maattet overnatte i Støvring. Man venter, at Kontrollen genoptages Mandag Eftermiddag. Ogsaa ved Indkørselen til Aalborg er der i de sidste Dage foretaget en nøje

Kontrol med alle Trafikanter, men der har dog ikke været foretaget Konfiskation af Køretøjer. Fra anden Kilde erfares, at ogsaa Trafikken nordpaa fra Hobro mod Rold Skov er blevet vist tilbage. Rutebilerne kan ikke gennemføre deres Ture, idet Spærringen ifølge Meddelelse Mandag til Rutebilstationen i Aalborg gennemføres fra Kl. 15.

Næstved: Formentlig foranlediget af, at der for nogle Dage siden nedkastedes nogle Tromler i et Villakvarter i Næstved, har det tyske Politi foretaget forskellige Arrestationer. Senest er arresteret Gaardejer Rs. Petersen, Ishøj, Muremester Peter Petersen, Ny Holstedvej, og fhv. Kasernemester Laur. Nielsen, Ny Holstedvej, i og ved hvis Ejendomme de paagældende Tromler landede. Desuden arresteredes Officiant E. H. Jensen, Militærvej. Man har eftersøgt Ritmester Buchholtz Nielsen, der imidlertid ikke var til Stede. Arrestationen af Luftværnschefen, Stadsingeniør Frandsen, begrundes med, at han havde undladt at underrette Værnemagten, til Trods for, at han skal have været paa det Sted, hvor Nedkastningen havde fundet Sted paa et Tidspunkt, da de illegale Grupper arbejdede. Borgmester Calum, der ikke havde været hjemme, da det tyske Politi eftersøgte ham, henvendte sig efter sin Hjemkomst fra en Tjenesterejse paa den tyske Kaserne, hvor han overfor Kommandanten protesterede kraftigt mod de foretagne Arrestationer, dog uden Resultat.

Onsdag den 14 Februar 1945.

Gestapo har i Nat foretaget en større Razzia i Søborg. Der menes at være arresteret adskillige, bl. a. er Læge A. Falkenborg Andersen,

641

Frødingsallé [i. e. Frødings Allé] 8, og Ingeniør Martensen, ligeledes Frødingsallé [i. e. Frødings Allé], taget med af Politisoldaterne. Hele Natten blev der skudt kraftigt i Søborg.

Jernbanesabotagen. De sidste to Døgn er det gaaet stærkt ud over Banelinierne i Vest- og Midtjylland, og i det hele taget er Intensiteten i Jernbanesabotagerne ingenlunde aftaget. Den mest omfattende Enkeltsabotage foregik ved Midnatstid Natten til i Gaar. I tre Lastbiler ankom et halvt Hundrede Sabotører til *Holstebro Station*, og i Tiden indtil Kl. 6 om Morgenen gennemførtes 20 Sprængninger, deraf i 5 Krydsninger og 5 Sporskifter. Ogsaa Vandkranen i Stationens Sydende samt en Del Lys- og Telegrafledninger blev ødelagt. Det var hele Dagen i Gaar umuligt at føre et Tog gennem Stationen. Togene fra Struer maatte holde udenfor, og Togene fra Vemb og fra Vildbjerg kunde heller ikke føres igennem. Først i Aftes Kl. 21,35 kunde Trafikken, paa Stationen genoptages. Inden for Omraadet *Ringkøbing-Esbjerg-Ribe* gives følgende Detailmeldinger om Sprængninger: Skjern Station 2 Sporskifter, Skjern-Tarm en Sprængning i begge Skinner, Tarm-Ølgod 1 Sprængning, paa Sig Station sprængtes et Signalhus, hvorved Linien blokeredes, desuden sprængtes et Sporskifte, mellem Guldager-Esbjerg sprængtes en Skinne, mellem Esbjerg og Tjæreby Sprængning under et Lokomotiv, som blev let beskadiget, samtidig med at en Skinne blev revet op; desuden har Trafikken været indstillet paa forskellige Linier, fordi man havde Formodning om, at der var foregaaet Sabotage. Fra *Midtjylland* meldes om 6 Sprængninger mellem Fasterholt og Brande, Trafikstandsning mellem Brande-Tyregod, 6 Sprængninger mellem Brande og Lundfod, 2 Sprængninger mellem Filskov og Blaahøj, 2 Sprængninger mellem Varde og Hyllerslev, mellem Funder og Engsvang samt mellem Funder og Christianshede er der i Nat sket 5 Sprængninger, paa Skjern Station 1 Sprængning i østre Rangerhoved, mellem Tibæk og Trolldhede i Nat 6 Sprængninger, og i Morges en Sprængning i et Sporskifte paa Borris Station.

Paa Vojens Station er der forekommet Sprængning under et tomt Godstog, og mellem Taulov og Fredericia er to tyske Vagtposter paakørt og dræbt. Ved Paakørselen sprængtes deres Haandgranater, hvilket gav Anledning til Formodning om Sabotage og et Par Timers Trafikstandsning. Paa Strækningen Sommersted-Farris sluttede den tyske Kran sent Mandag Aften Oprydningsarbejdet efter Togulykken forleden, hvorefter Linien paany er farbar.

To Jernbanesabotører dræbt: Ved 18-Tiden i Lørdags gik 2 Mænd, klædt som Banearbejdere, ind paa Banelinien Syd for Indkørselen til Horsens Station, hvor de efter at have hilst paa de tyske Banevagter begyndte at grave. Der skete aabenbart for tidligt en mindre Eksplosion, som tiltrak Banevagternes Opmærksomhed, og de begyndte straks at

642

skyde. Under Ildkampen blev de to Sabotører dræbt og en tysk Soldat saaret. Den vagthavende Løjtnant fra Feldgendarmieriet gav Tilladelse til at føre Ligene bort. De blev saa kørt til Kommunehospitalet, men midt om Natten afhentet af Tyskerne. Da Sabotørerne var forsynet med Legitimation som Banearbejdere, anholdt det tyske Politi straks efter Baneingeniør Holst og den vagthavende Overassistent, men de blev dog begge senere løsladt.

Dræbt. Brandvæsenets Ambulance blev i Aftes kaldt til Frederikssundsvej 14, hvor en ukendt Kvinde var fundet skudt. Den Dræbte blev ført til Retsmedicinsk Institut.

- En Mand, om hvem man kun ved, at han hedder Larsen; blev i Aftes skudt gennem Hovedet i Ejendommen, Omøgade 8. Han blev bragt til Militærhospitalet.

Hipo-Razzia paa Kaffebar. Hipo foretog Mandag Eftermiddag en Razzia i Kaffebaren, Saxogade 66. Der opstod en Del Skyderi, men den danske Ambulance, som senere tilkaldtes, blev afvist, selvom man mener, der har været to saarede paa Stedet. Alle Kaffebarens Gæster, ca. 30 Personer, blev ført til Afhøring. Hvor mange der efter endt Afhøring holdtes tilbage, ved man ikke.

Provinsen.

Aabenraa: Det tyske Mindretals Ledelse har ved sin Fører udsendt et fornyet Opraab til den tyske Ungdom i Nordslesvig om at melde sig frivilligt under Fanerne. "Du skal" - hedder det - "vise, at du ikke lader dit Folk i Stikken i det Øjeblik, hvor der er mest Brug for dig." Ved et Møde i Søndags i Mindretallets politiske Raad oplyste Lederen af de tyske Kvindeorganisationer, at det tyske Mindretal med forbilledlig Offervilje vil underkaste sig Gennemførelsen af den store Hjælpeaktion for Flygtningene.

Kolding: Riis Toft Skole og Kolding Købmandsskole skal indrettes til tyske Lazaretter. Desuden er den kommunale Børnehave og en privat Villa i Nærheden beslaglagt til Bolig for Læger og Sygeplejersker. Den private Kolding Døtreskole er beslaglagt, formentlig til Brug for Flygtninge, og endelig er Restaurationen "Olympia" ved Kolding Stadion beslaglagt, og der er foretaget Opmaaling af Kolding Centralbibliotek.

Aalborg: Mandag Aften skete en Eksplosion ud for Manufakturhandler Th. Springborgs Udstillingsvindue i Klostergyden. De store Spejlglasruder samt en Del andre Ruder i Bygningen og i Naboejendommene sprængtes.

643

- Arbejdsmand Charles Andersen, Østergade 26, Hadsund, er død i Neuengamme.

Nyborg: 20 Fanger er Søndag Aften blevet befriet fra Nyborg Statsfængsel. Aktionen blev gennemført af ca. 25 bevæbnede Mænd, som fik Hjælp fra to af Fængslets Funktionærer.

Odense: Søndag Morgen og den foregaaende Nat skete 3 Bombeeksplosioner i et Lager af Jernbaneskiner og Sporskifter, tilhørende Statsbanerne. Materiellet blev stærkt ødelagt.

- Mandag Aften eksploderede en Bombe i en Garage ved Allégade 71. Garagen og nogle Biler tilhørende Værnemagten og det tyske Politi blev ødelagt, og samtidig knustes en Del Ruder i Kvarteret.

Helsingør: Søndag Aften skete en Eksplosion paa Karlskov Savværk paa Gl. Banegaardsvej. Der var lagt en Bombe under Dampmaskinen, som driver Værket, og den materielle Skade ved Eksplosionen blev betydelig.

Torsdag den 15. Februar 1945.

Andelsslagteriernes Fælleskontor foreslog den 13. Februar Oprettelse af et Beredskabslager paa 2.000 Svin i Flæskehallens Kølerum. Forslaget herom blev straks i Gaar tiltraadt. Det er Meningen, Lageret skal bestaa af

forlods indsendte Svinekroppe til Københavns Forbrug. Lageret udskiftes successivt, som der kommet nye Tilførsler frem. Omkostningerne ved Opbevaringen af Flæsket afholdes af Københavns Kommune. Lageret vil være oparbejdet i Løbet af en Uges Tid.

"Hold up" paa Raadhuset. I Gaar Formiddags Kl. 11,15 indfandt en Snes unge Mennesker, der var bevæbnede, sig paa Raadhusforvalterens Skrivemaskinestue i Raadhusets Bagbygning. De angav at komme fra "De frie Danske" og meddelte at de skulde hente noget Papir og en elektrisk Duplikator. I Løbet af en Snes Minutter fjernede de et Oplag af Gennemslagspapir, som blev stoppet i Sække, desuden tog de Skrivestuens bedste Duplikator og en Skrivemaskine, men meddelte, at saavel Duplikatoren som Skrivemaskinen vilde blive leveret tilbage i Løbet af 4 Uger. Personalet paa Skrivestuen blev kommanderet hen til Væggen og fik Besked om at holde sig i Ro. Desuden blev Portvagten ved Brandstationen samt de Raadhusbetjente, der kom til Stede, holdt op. Raadhusforvalter Kaarøe blev taget med ned til Vagten, der iøvrigt havde Besked om at lade Folk passere ud og ind som sædvanlig, blot maatte man ikke foretage sig noget. Derfor kunde Borgmester H. P. Sørensen midt under Episoden passere gennem Porten, hilse paa Vagten og den bevogtede Raadhusforvalter uden at opdage noget som helst. Bagefter gik Raadhusforvalte-

644

ren op og spurgte Borgmesteren, om han havde været klar over, at han havde passeret lige gennem et "hold up". "Nej," lød Svaret, "det var dog som. . . . [i. e. Fandens]".

Løsladt. Det viste sig, at Overlæge Jes Jessens Anholdelse skyldtes Hipo. Overlægen blev i Aftes løsladt.

Flygtningestrømmen. I de sønderjyske Byer saa man den 12. Februar Krigen paa nærmere Hold end nogensinde tidligere under denne Krig. Det var den første Flygtningestrøm fra Østfronten, der holdt sit Indtog. Fra Aabenraa meddeles, at det næsten udelukkende var Kvinder og Børn, som var med det lange Særtog, der ved 16-Tiden Mandag rullede ind paa Stationen og blev modtaget af de tyske Organisationer. Det var Mødre med Børn i alle Aldre, ogsaa Børn i Barnevogn. I Flensborg havde man ikke kunnet opfylde Løftet om at foretage Lægeundersøgelse af Flygtningene til Danmark. Amtslægen i Aabenraa havde derfor mobiliseret alle Byens Læger, der ved Ankomsten i Toget underkastede dem en lettere Undersøgelse. Efter denne blev de i Hold, dels i Biler, dels til Fods, ført til Byens Skoler, hvor de faar den første Forplejning, og hvorfra de senere skal fordeles til de tyske Hjem i Amtet. De fleste havde været undervejs i 2-3 Uger og stammede fra østpreussiske og pommerske Egne. Amtslægen oplyser, at der blandt de ca. 700 Mennesker, der kom med første Tog, var 20 med smitsomme Sygdomme eller Utøj. 3 kom paa Sygehuset, de øvrige 17 paa det tyske Infirmeri. Senere paa Aftenen kom yderligere et Tog med ca. 350 Flygtninge til Aabenraa.

Til *Sønderborg* ankom Natten til Onsdag et Særtog med 45 Vogne, der rummede ialt 1040 Flygtninge, der assisteret af tyske Marinesoldater og Hjemmetyskernes Organisationer blev bragt til Indkvarteringsstederne: Byens Skoler, nogle Hoteller og Kasernen. Man venter ogsaa, at den store nye Haandværkerskole vil blive beslaglagt til de evakuerede. Mange af Flygtningene saa ud til at have gennemgaaet haarde Lidelser. Hovedparten var Kvinder og Børn, og de medbragte megen Bagage. Ingen af Flygtningene maa forlade Indkvarteringsstederne, før de er blevet lægeundersøgt. Umiddelbart efter Ankomsten Natten til Onsdag blev de bespist fra tyske Feltkøkkener. I de sidste Dage er der blandt Mindretallets Medlemmer foregaaet en omfattende Indsamling af Beklædningsgenstande.

Man venter i de nærmeste Dage nye store Transporter. Fra Padborg berettes, at der er meldt om op til 12.000, og det skal være Hensigten, at en Del af disse skal indkvarteres Nord for Kongeaen:

Fra *Aalborg* meddeles, at Poul Paghsgades Skole [i. e. Poul Pagh's Gades Skole] og Nørresundby Kommuneskole er blevet beslaglagt af de tyske Myndigheder. De skal

645

anvendes som Lazarettet for ca. 2500 haardt saarede Soldater, der ventes til Aalborg i nær Fremtid. foruden de to Skoler, hvoraf Poul Paghsgades Skole [i. e. Poul Pagh's Gades Skole] er Byens største, skal ogsaa Folkets Hus i Nørre Sundby [i. e. Nørresundby] anvendes som Lazaret. Børnene i Nørre Sundby Skole [i. e. Nørresundby Skole] har i Forvejen været 11 Maaneder uden Skoleundervisning.

De første østtyske Flygtninge, Kvinder og Børn, blev Onsdag set paa Aalborgs Gader, det drejer sig om ca. 100 Mennesker.

Luftalarmen. I Aftes blev der givet Luftalarm over det meste af Landet. Der synes at have været større samlede Indflyvninger fra Vest med senere Drejning mod Syd og ret hurtig paafølgende Tilbageflyvning. Der meldes ikke om Bombenedkastning eller Mineudlægning, og ingen Statsbaneoverfarter er spærret. Store Bælt blev frigivet umiddelbart efter Alarmen, og første Færge afgik allerede Kl. 23,26. En Flyvemaskine faldt under Alarmen ned ca. en Mil Syd for Holbæk. Der opstod Brand i Maskinen og antændtes et Stykke Plantage. Der er intet oplyst om Maskinens Nationalitet eller Besætningens Skæbne.

Jernbanesabotagen. Der er i Nat forekommet færre Sprængninger paa Jernbanelinierne i Jylland end de foregaaende Nætter. Til Morgen meldes om en Sprængning mellem Esbjerg og Guldager, 4 Sprængninger mellem Esbjerg og Tjæreborg, 3 Sprængninger mellem Børkop og Pjedsted og 3 Sprængninger mellem Horsens og Tvingstrup. Desuden har Trafikken været indstillet paa forskellige Linier paa Grund af formodet Sabotage. I Gaar Morges indtraf en Sprængning uden for Skjern Station paa Linien til Dejbjerg. Paa Esbjerg Station brændte Natten til Onsdag 2 Hjelpevogne. Branden opstod efter Bombeeksplosioner. Baade Vognkasserne og Indholdet blev ødelagt, medens Undervognene ikke tog nogen Skade.

Langaa Station var i Tirsdags besat af tyske Soldater, der visiterede alle til og fra Stationen. Ved en Fejltagelse blev nogle Jernbanefolk anset for Sabotører og blev beskudt af Vagtposterne uden dog at blive ramt. Beskydningen medførte, at hele Personalet paa Stationen nedlagde Arbejdet. Det blev genoptaget efter et Par Timers Forløb, da den tyske Kommandant i Langaa afgav Forsikring om, at Gentagelse ikke vilde finde Sted. Tirsdag Aften blev Besættelsen af Stationen hævet.

Død i Tyskland. Maler A. K. Petersen, Trepkasgade i Aarhus, er død i Tyskland. Han har ved Byraadvalg i Aarhus været opstillet som kommunistisk Kandidat og var iøvrigt en af de kendte hjemlige Kommuniste. Endvidere er Tømrersvend Henry Nielsen, der var Vicevært ved Tømrernes Stiftelse i Aarhus, ligeledes død i Tyskland.

Dræbte. I Meldahlgade blev Onsdag Formiddag en Mand dræbt. Oplysningerne om Hændelsen er ret forskelligartede, og det er ikke klart,

646

hvad der er sket. En Beretning gaar ud paa, at Manden blev skudt paa Hjørnet af Meldahlgade og Gl. Kongevej ved en Maskinpistolssalve, der ramte ham i Underlivet. En anden Beretning siger, at han blev skudt inde i Bygningen, Meldahlgade 5, og yderligere siges, at man mener, at han har opholdt sig i et Værelse og er blevet skudt med Maskingeværskud gennem Væggen fra det tilstødende Værelse. Det er ogsaa uklart, hvem den dræbte er. Han havde et Legitimationskort med Navnet Hans Flavin, Lyngbyvej 34, men det menes, at han i Virkeligheden er Vognmand Valdemar Nielsen, Ordrup. Liget er ført til Retsmedicinsk Institut.

- Paa Hjørnet af Stilledalen og Lindeallé blev Onsdag Kl. 17,30 Vinkyper Aage Nielsen, Lindeallé [i. e. Linde Allé] 36, og Kommunelærer Rasmussen, Nedertoften 15, fundet dræbt ved Skud. Det menes, at de 2 Mænd, der var Naboer, har staaet og talt sammen, men de øvrige Omstændigheder er ikke opklaret.

"Hold up" paa Det kgl. Teater. Onsdag Formiddag Kl. 10 trængte en halv Snes Revolvermænd ind paa Det kgl. Teater, hvor de tvang Portneren til at vise Vej; de ønskede at tale med Balletdanser Leif Ørnberg, der var ved at undervise i Balletskolen. Ørnberg blev tvunget med hen til sit Kontor og Omklædningsværelse, hvor han blev holdt op en halv Times Tid, medens der blev foretaget en Ransagning. Der blev intet fjernet under denne Ransagning. En Version gaar ud paa, at Revolvermændene tog en Række Fotografier af Balletdanseren. De fjernede sig derefter, uden at der skete yderligere.

Rettelser. En Meddelelse, ifølge hvilken Skræddermester Henry Nielsen skulde være blevet dræbt og en Søn af ham anholdt under en Razzia i Gothersgade 8 den 8. Februar, var fejlagtig. Saa vidt det har kunnet oplyses, har der fundet en Razzia Sted ikke i Baghuset hos Direktør Nielsen, men i Forhuset hos en Fabrikant af Konfektionsvarer. De nærmere Omstændigheder har ikke kunnet opklares.

- Meddelelsen om, at en Kulkran tilhørende DFK blev sprængt Mandag Aften i Sydhavnsgade efter om Søndagen at være anvendt ved Lastning af en tysk Damp, var ogsaa fejlagtig. Mandag Aften sprængtes 2 Kraner, dels en Kran tilhørende Hovedstadens Kulforsyning, dels en Kran tilhørende DDK. Den sidste havde om Søndagen været benyttet til at laste Kul i Lægtene fra Beredskabslager til Brug for Strandvejsgasværket og Østre Gasværk.

Dræbt i Urmagerforretning. I Gaar blev en 26-aarig Ekspedient, hvis Navn ikke er oplyst, skudt og dræbt i Gislasons Urmagerforretning, H. C. Ørstedesvej 66. Den Dræbte bragtes til Feltlazarettet paa Nylands-

647

vej og derfra til Frederiksberg Hospitals Lighus. Det var to unge Mænd, der dræbte Ekspedienten.

Nyt Legitimationssystem hos B. & W. Det tyske Politi har fra i Dag indført et nyt Legitimationssystem paa Refshaleøen. Hver af Arbejderne skal forinden han gaar om Bord i et Skib afgive Navn og Nummer, og desuden skal Tidspunktet noteres. Den samme Kontrol finder Sted, naar Arbejderen forlader Skibet.

Skudveksling mellem Biler. Paa Kongevejen i Lyngby foregik i Gaar Eftermiddags Skudveksling mellem 2-3 Gestapobiler og en Personbil, men de nærmere Enkeltheder kendes ikke.

Sporvejsfunktionær dræbt i Formiddags. Kl. 9,18 i Formiddags hørte den vagthavende Trafikmester ved Sporvejsremisen paa Nørrebro Skydning udenfor. Trafikmesteren aabnede Vinduet og saa en halv Snes civile Mænd skyde ned gennem Esromgade. Der blev affyret 7-8 Skud. Efter at Skyderiet var ophørt, konstateredes, at en kørende Tjenestemand, Herluf Freidy Joan Alfred Andersson, var blevet dræbt. Andersson havde gjort Tjeneste i Remisen til Kl. 9. De nærmere Omstændigheder ved Episoden kendes endnu ikke.

Razzia og Skyderi ved Gasværksvejens Skole. I Formiddags er der foretaget Razzia mod Gasværksvejens Skole, og Inspektør Stricker-Petersen samt dennes Søn er taget med til Shellhuset. Enkelthederne omkring Episoden, der endnu, medens dette skrives, ikke er afviklet, er ret uklare. Man mener, det er Skolebetjent Barentzen, det fremmede Politi har været ude efter. Lærerne og Børnene blev straks sendt hjem. I Forbindelse med Razziaen blev der skudt.

Provinsen.

Aarhus: Paa Frichs Fabrik i Aabyhøj savnes 17 Mand, som enten er forsvundet fra deres Bopæl eller arresteret.

- Bogholder Chr. Dahl, Høegh Guldbergsgade 103, som i Fredags blev saaret, er nu død paa det tyske Feltlazaret. Ved Attentatet var han i Besiddelse af Revolver og tysk Vaabentilladelse.

- Den 30-aarige Aarhusianer Kurt Andersen, der er Direktør for Vinfirmaet Aug. Gerners Eftf. i København, er blevet anholdt og sendt til Frøslev.

Aalborg: Den 16-aarige Jørgen Esben Knudsen, Fuglesangervej 24, Nørre Sundby, er død efter at være saaret under Skyderiet paa Budolfi Plads.

Randers: Forleden blev der fjernet ca. 2.000 kg Fedt fra Randers

648

Svineslagteri. Natten til Onsdag er Størsteparten af Fedtet blevet fordelt til en Række børnerige Familier i Byens nordlige Kvarterer. Da Familierne Onsdag Morgen aabnede deres Entrédøre, fandt de foran hver en Pakke Fedt. Vagtværnet modtog Anmeldelse om Sagen, og Fedtet er nu tilbageleveret til Slagteriet.

Esbjerg: Onsdag Formiddag fandt der en Ildkamp Sted i Kvarteret omkring Havnegade, Englandsgade, Borgergade, hvor vildfarne Kugler kom ind gennem et Vindue paa første Sal i Englandsgade 15. En ældre Dame, Fru Kragh, blev saaret af to Skud i venstre Haand og Arm. Ogsaa i Kvarteret omkring Sygehuset blev der skudt, og et Projektil gik gennem Vinduet til en af Stuerne paa den medicinske Børneafdeling, hvor det borede sig ind i en Sengestolpe uden at nogen kom til Skade.

Aabenraa: Efter Togattentatet ved Bajstrup har Gestapo i de sidste Dage arresteret en Række unge Mennesker i Padborg, Bov og Frøslev. En af Sognets kendte danske Mænd, Gaardejer Søren Linding, blev eftersøgt, idet man havde Mistanke om, at han havde skjult Vaaben. Han slap bort, hvorefter Gestapo erklærede, at hans Gaard vilde blive sprængt i Luften den 12. Februar Kl. 17, saafremt man ikke forinden fik Besked om, hvor Vaabnene var gemt. Søren Linding naaede at faa underrettet Familien, der var i Færd med at flytte Bohavet ud, om Vaabnernes Gemmested i Eftermiddagens Løb, og da man videregav denne Oplysning til Gestapo, lykkedes det at redde Gaarden.

Odense: Onsdag Eftermiddag er 3 Mennesker blevet dræbt og 2 haardt saaret. Grosserer Harkjær-Simonsen og dennes Hustru, Bella Viola H.-S., blev i Opgangen til deres Hjem, Brogade 3, angrebet af Revolvermand. Fruen rantes i Baghovedet og dræbtes paa Stedet, medens Hr. Harkjær-Simonsen blev haardt saaret af flere Skud i Maven. Ved Hoveddøren til Ejendommen fandtes den 27-aarige Mekaniker Harry Cecil Hansen, Godthaabsgade 33, liggende dræbt. Lidt senere blev den 30-aarige Montør Gürner (Petersen), Drewsensvej 19, fundet haardt saaret, og endelig er den 50-aarige Grønthandler Hans Jørgen Rasmussen blevet dræbt i sin Kælderbutik, Fredensgade 44. Saa vidt vides tilhørte Grosserer Harkjær-Simonsen og Frue, Grønthandler Rasmussen og Montør Gürner alle DNSAP, medens dette ikke var Tilfældet med Mekaniker Harry Cecil Hansen.

Næstved: To Næstved-Borgere, Reinholdt Mortensen og Aage Larsen, er for nogle Dage siden død i Frøslev-Lejren. Det er oplyst, at den ene er død af en Hjertesygdom, medens den anden blev dræbt ved en Mineekspllosion under et Forsøg paa Flugt.

- Af de forleden arresterede er nu løsladt Luftværnschefen, Stads-

649

ingeniør Frandsen, Brandassistent Baltzer Nielsen, Muremester Peter Petersen, fhv. Kaserneforvalter Laur. Nielsen og Gaardejer Rs. Petersen, "Ishøj".

Fredag den 16. Februar 1945.

To Mand fra Gestapo henvendte sig i Gaar i Københavns Skattedirektorat og forlangte udleveret en Personaleliste. I Forstaaelse med Overborgmester Viggo Christensen nægtede Direktør Christophersen at udlevere nogen Liste over Personalet og henviste Kravet til Udenrigsministeriet. Dir. Christophersen blev derefter taget med til Shellhuset, og senere hentedes yderligere Vicedirektør Toft og Ekspeditionssekretær Plesner til Afhøring. De fik imidlertid ret hurtigt Lov at gaa, hvorimod Dir. Christophersen endnu i Dag til Morgen er holdt tilbage paa Shellhuset. Overborgmesteren orienterede straks i Gaar Eftermiddags Udenrigsministeriet om det passerede, og i Formiddag søger man gennem Udenrigsministeriet at faa Skattedirektøren frigivet.

Efter Besøget i Skattedirektoratet henvendte Gestapo sig i Lønningsdirektoratet paa Raadhuset, hvor man ogsaa forlangte Personalelister udleveret. Gestapo fik forevist Personalekartoteket, men dette havde ingen Interesse, man ønskede en Liste eller Kartotekkort, som viser Medarbejderens private Adresse, Nummeret paa det Kontor, hvor Vedkommende arbejder, og lign., men saadanne Fortegnelser eller Kartoteker af denne Art eksisterer ikke inden for Kommunens Institutioner, saa alene af denne Grund var det ikke muligt at efterkomme Gestapos Ønske.

Razziaen paa Gasværksvejens Skole. Der foreligger nærmere Oplysninger om Episoden i Gaar paa Gasværksvejens Skole. Den omtalte Razzia blev foretaget af Sommerfolk. Nogle gik ind i Skolebetjent Bærentzens Lejlighed, medens andre søgte efter Inspektøren. Tilsyneladende uden at vide, at Skolebetjentens

Lejlighed i Forvejen var besat, hamrede nogle af Deltagerne i Razziaen paa Døren ind til Lejligheden. Indefra svarede med en Maskinpistolsalve gennem Døren, hvorved en Sommermand dræbtes.

Skolens Lærere og Børnene blev sendt hjem. Inspektør Stricker-Petersen og hans Søn blev taget med til Afhøring paa Shellhuset, desuden tog Sommerfolkene en Rengøringskone med. Skolebetjent Bærentzens Skæbne er endnu ukendt. Han er forsvundet.

Stor Sabotage i Frihavnen. I Aftes Kl. 8 er der sket en stor Sabotage i Frihavnen, hvorved 40-50 m af Østkajen er sprængt og to Kraner styrtet i Vandet. Østkajen løber parallelt med Langelinie paa Frihavssiden. Skaden er saa omfattende, at Kajen foreløbig ikke kan bruges.

650

Fabrikssabotage i Blaagaardsgade. I Morges er Fabriken "Drico", Blaagaardsgade 36 E, blevet fuldstændig ødelagt ved Sabotage. Fabriken fremstillede Røntgenapparater og havde til Huse paa 3. Sal. Ved Eksplosionerne blev to Etager nedenunder, hvor Trykkeriet "Cicero" findes, ligeledes ødelagt. Der skete ogsaa nogen Skade paa de omliggende Ejendomme, bl. a. knustes en Del Ruder.

Episode paa Højdevej. Der er i Formiddags forekommet Skudepisoder ved Højdevej 13 paa Amager. Der var stor Udrykning af Sommerfolk hertil, og Brandvæsenet blev rekvireret til at køre en dræbt Mand bort. Man har ikke noget Navn paa den Dræbte. Ved Skudvekslingen blev Portner Danielsen, Højdevej 13 St., saaret i Skulderen.

Sabotage paa Benzintank ved Vanløse Station. I Morges Kl. 7,30 blev der rettet Sabotage mod D.D.P.A.s store Benzintank lige ved Vanløse Station, hvor der menes at have været et Benzinlager for fremmed Regning. Eksplosionen var ualmindelig voldsom og gav yderligere Anledning til Trafikforstyrrelser paa S-Banen i Formiddagstimerne.

- I Aftes ved 19,30-Tiden blev iøvrigt to andre Benzintanke sprængt, den ene laa ved Søborg Hovedgade Nr. 124, den anden ved Holte Automobilcentral.

Arresterede. Formanden for Socialdemokratisk Vælgerforenings 15. Kreds, Utterslev, Carl Marx Rasmussen, Astrupvej 10, er Natten til i Gaar blevet anholdt af Gestapo i sit Hjem.

I Gaar Eftermiddags blev LB-pligtig Ljungkvist anholdt under sin Vagtjeneste paa Christiansborg, og senere blev der foretaget Razzia i hans Hjem.

Lastbilchauffør saaret. Sent i Gaar Eftermiddags blev en Chauffør ved Navn Larsen, Toftkærvej 28, Gentofte, ramt af et Skud i Hovedet, medens han sad i sin Lastbil. Det skete paa Tagensvej ud for Nr. 169. Han blev i Ambulance kørt til Bispebjerg Hospital. Nærmere Enkeltheder kendes iøvrigt ikke ud over, at det var Hipo, som rekvirerede Ambulancen.

Maskinfabrik ødelagt. Thomsens Maskinfabrik paa Peter Andersens Vej er i Gaar ved 19-Tiden blevet delvis ødelagt ved Sabotage.

Tankbil bortført. Da en Tankbil, som tilhørte Fyr- og Vagervæsenet, lastet med Benzin, i Gaar Eftermiddags passerede Knippelsbro, blev Chaufføren af Revolvermænd tvunget ud af Vognen, hvorefter Mændene kørte bort med den.

Holbæk-Borger saaret. I Aftes blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til I. E. Ohlsensgade [i. e. J. E. Ohlsensgade] 7, hvor en Mand ved Navn Jørgen Haarløv, bosiddende i Holbæk, havde faaet et Strejfskud i venstre Skulder. Han blev bragt til Kommunehospital.

651

Provinsen.

Kolding: To tyske Tog bragte i Gaar Eftermiddags 2.000 Kvinder, Børn og gamle Mænd til Byen, hvor Halvdelen af Flygtningene indkvarteredes paa Højskolehjemmet, Restaurant "Alhambra", Døtreskolen, Pigeskolen og i nogle af Vagtværnets Barakker, medens den anden Halvdel indkvarteredes paa Landet i Byens Omegn.

Struer: I Gaar ankom hertil 24 Vogne med saarede tyske Soldater, som skal anbringes paa Lazaret i Byen. Man anslaaer Antallet af ankomne Saarede til godt 500, og der ventes flere i nær Fremtid. De Saarede bliver indkvarteret paa KF.U.M., Vestre Skole og Folkets Hus. Desuden bliver Gymnasiet omdannet til Lazaret.

Fredericia: Siden i Lørdags har Tyskerne bevogtet Udfaldsvejene gennem Volden. Alle, der passerer Portene, skal vise Legitimation, og medbragte Pakker og lign. bliver undersøgt. Byen er saaledes i Øjeblikket delt i en indre og ydre Zone.

- Natten til Tirsdag hændte det atter, at en Remisearbejder blev beskudt kort efter at have vist sine Papirer. En Kugle gennemborede hans ene Øreflip.

- Natten til Onsdag ankom ca. 500 Saarede til en af Byens Skoler. Indtil nu er 59 Ejendomme i Byen blevet beslaglagt.

Aalborg: I Gaar Eftermiddags blev L. O. Jensens automekaniske Værksted, Østerbro 50, ødelagt ved Sabotage. Der var udlagt 4 Bomber, som alle eksploderede.

- Onsdag Aften var Firmaet "Carlsvognene" atter udsat for Sabotage, hvorved en af Selskabets store Omnibiler blev fuldstændig ødelagt.

- Onsdag Aften er "Brovaskeriet", Søndergade 2, Nørre Sundby [i. e. Nørresundby], blevet ødelagt ved en paasat Brand.

Odense: Grosserer Harkjær-Simonsen ligger haardt saaret paa det tyske Feltlazaret i Fredericia. Det oplyses, at der var tre Mænd om Angrebet paa ham, nemlig den dræbte Mekaniker Harry Cecil Hansen og den saarede Kaj Petersen (kaldet Gürner), samt en tredie, som slap bort. Kaj Petersen, der blev indlagt paa Odense Amtssygehus, er Torsdag Formiddag blevet bortført af ukendte Revolvermænd.

Nakskov: Natten til Tirsdag er Syd for Lolland sket en Eksplosion, hvorved en tysk Damper forliste. En Del af de ombordværende kom paa en Flaade ind i Nakskov Fjord, hvor de landede ved Enehøje og stærkt forkomne blev bragt til Nakskov Sygehus. Andre reddede er med Forfrysninger og mindre Kvæstelser indbragt til Sygehuset.

Jernbanesabotagen. Togkontoret giver Kl. 11,15 følgende Oplysninger om Sabotage og Trafikforstyrrelser paa Statsbanerne: Ved en Eksplosion

652

i D.D.P.A.s Benzintank ved Vanløse Station i Morges knækkede Køreledningen over 4 Spor og faldt ned. Trafikken har siden været indstillet indtil Kl. 10, da Skaden var udbedret. - Kl. 9,17 skete Eksplosion under et Særtog, efter at dette havde passeret Røde Port ved Roskilde mod København. Der afsporede 11 Vogne, men ingen væltede, og Maskinen blev paa Sporet.

I Aftes Kl. 19,30 skete Sprængning under Tog 413 øst for Middelfart. Maskinen og to Vogne væltede, men ingen kom til Skade. Der er rekvireret Krantog fra Aarhus. - Sprængninger rapporteres at have fundet Sted mellem Esbjerg og Guldager, hvor 2 Skinnestykker skal udveksles, paa Esbjerg Havnebane skete i Aftes 2 Sprængninger i Sporskifter, og endelig har Trafikken været indstillet mellem Holstebro og Struer fra Kl 21,30 til 0,55 paa Grund af formodet Sabotage.

Lørdag den 17. Februar 1945.

Havnedirektør Laub myrdet. Direktør W. Laub, Københavns Havnevæsen, er i Aftes Kl. ca. 20,50 blevet myrdet i sit Hjem, Henningsens Allé 19. Havnedirektøren opholdt sig sammen med sin Frue og en Søn paa 1. Sal i Villaen og hørte en Rude blive knust nede i Stueejligheden. Familien gik ned for at undersøge, hvad der var paa Færde, og mødte da paa Trappen 3-4 Mænd, som forlangte at se Havnedirektørens Legitimationskort, og efter at Havnedirektøren havde legitimeret sig, fik Fruen og Sønnen Besked om at gaa tilbage til 1. Sal og blive der, medens Havnedirektøren maatte gaa med ind i et Værelse i Stueetagen. Lidt senere lød der Skud inde fra Stuen. Fru Laub ringede straks til en Læge og underrettede Vagtværnet. Havnedirektøren blev fundet dræbt af Skuddene.

Forstander Gille, Københavns Maskinistskole, myrdet. Forstander for Københavns Maskinistskole, Heinrich Gille, er i Nat ved 1-Tiden blevet myrdet af ukendte Mænd i sit Hjem, Montagnevej 5. Forstander Gille blev dræbt af 7 Skud, medens han laa i sin Seng. Den tilkaldte Ambulance kørte den dræbte Forstander til Retsmedicinsk Institut.

Endnu to Mord. I Morges blev Fabrikant Johannes Nielsen, Linde Allé 34, fundet dræbt af Skud i Brystet. Desuden er Skuespiller V. Stæhr, Reberbanegade 11, fundet dræbt ud for Tycho Brahes Allé 31. Han var dræbt ved Nakkeskud. I Hr. Stæhrs Lejlighed er der iøvrigt fundet et Pas, lydende paa Navnet Rasmussen.

250 Fanger fra Frøslev til Tyskland. I Gaar blev der fra Frøslev-Lejren ført ca. 250 Fanger over Grænsen til Tyskland.

653

Attentat paa cand. mag. Kjeld Hjortø. I Aftes lidt før Midnat trængte nogle bevæbnede Mænd ind i Inspektør, cand. mag. Kjeld Hjortø's Lejlighed, Grøndals Parkvej 22. De affyrede en Række Skud mod Inspektør Hjortø, der rantes i Hoved, Ryg og Arme. Inspektøren blev ført til Bispebjerg Hospital, men menes ikke at kunne overleve Attentatet. Kjeld Hjortø, der er Søn af afdøde Forfatter Knud Hjortø, er knyttet til "Akademisk Kursus".

Sabotagen paa det tyske Benzindepot ved Vanløse Station. Som kort meddelt i Gaar blev der foretaget Sabotage mod et Benzindepot ved Vanløse Station paa Hj. af Vanløse Allé og Apollovej. Depotet tilhørte de tyske Myndigheder. Meddelelserne fra i Gaar kan iøvrigt suppleres med følgende: Der ankom et halvt Hundrede Sabotører i Varebiler, og straks opstod Ildkamp mellem Sabotørerne og det tyske Vagtmandskab, men Sabotørerne havde Overtaget og fik anbragt 5 Bomber, som ved Sprængningen fuldstændig ødelagde Depotet. Længe efter Eksplosionerne blev der skudt med Maskinpistoler og Kanoner, og der blev ligeledes kastet Haandgranater. Skyderiet var saa livligt, at S-Togene som nævnt indstillede Kørslen et Par Timer. Det menes, at nogle af Kombattanterne blev saaret, og derudover rantes en tilfældig forbipasserende, Fyldepennereparatør Lauritzen, Hanstholtvej 26, der kom ind i Kuglereggen, af flere Skud. Han af gik kort Tid efter ved Døden. En Chauffør ved Navn Christiansen, Jyllingevej 29, der arbejdede paa Depotet, blev saaret af et Skud i Armen.

Skattedirektøren ventes løsladt i Dag. Endnu i Morges sad Skattedirektør A. Christophersen som Fange hos Gestapo. Der er gennem Udenrigsministeriet gjort energiske Forestillinger hos de tyske Myndigheder og opnaaet Tilsagn om Skattedirektørens Frigivelse i Dag eller i Morgen.

Feldwebel overfaldet. I Aftes blev Feldwebel Otto Gams paa Amagerbrogade overfaldet af et Par Cyklister. Under Episoden, som fandt Sted ud for Nr. 243, blev Feldweblen saaret i Skulderen af Skud fra sin egen Revolver. Revolveren blev ham iøvrigt frarøvet.

Togkontorets Rapport, der sædvanligvis foreligger om Morgenen, er endnu Kl. 10,30 ikke indløbet og ventes først en Gang i Eftermiddag, saa det er ikke muligt at give Oplysninger om Jernbanesabotage og lign. i denne Udsendelse.

Provinsen.

Der er atter indløbet Meddelelse om nye Dødsfald blandt danske Politibetjente i Tyskland. Den 26-aarige Politibetjent Johannes Nielsen, Struer, er død den 22. Januar. Reservepolitibetjent Aksel Rothe Petersen,

654

Sorø, der gjorde Tjeneste paa Svendsgades Politistation i København, er død den 14. Januar, og Overgendarm H. J. Marcussen, er død den 11. Januar.

Odense: Natten til i Gaar blev Formanden for den konservative Vælgerforening i Odense, Boghandler Aage Johansen, arresteret af det tyske Politi.

Aalborg: Torsdag Aften eksploderede 5 Bomber i 5 Jernbanevogne paa Sporet ved Koopmanns Svineslagteri. Vognene var lastet med Briketter og Halm. Ved Eksplosionerne blev Vognenes Lejer ødelagt.

Fjerritslev: Arbejdsmand Otto Sørensen blev i Onsdags skudt af en tysk Vagtpost ved Bangsbo Skov. Arbejdsmanden standsede ikke, da han blev raabt an.

Silkeborg: Fredag Middag skaffede en Snes arbejdsklædte Sabotører sig Adgang til Dansk Automobilbyggeri, ogsaa kaldet Darrs Automobilfabrik, der er Jyllands største Reparationsværksted, idet den beskæftiger mellem 400 og 500 Mand. Sabotørerne udlagde 14 Bomber i Hallerne, og ved Eksplosionerne ødelagdes de fleste af Maskinerne i Hallerne. Ingen Mennesker kom til Skade. I Anledning af Sabotagen blev der foretaget en halv Snes Arrestationer blandt Arbejdere paa Fabriken, men de paagældende skal senere paa Dagen være blevet løsladt.

Grenaa: Natten til i Gaar indtraf flere Eksplosioner i Byen. Der kastedes 2 Bomber ind i Barbermester Clausens Forretning, Storegade 10, hvorved Forretningen blev fuldkommen raseret. Desuden kastedes en Bombe ind i Garagen hos Smedemester Laursen, Lillegade 49. Her ødelagdes en Lastbil, tilhørende Vognmand Schneider, Tranehusene. Endelig blev en anden Lastbil, som var indleveret til Reparation hos Andreas Jacobsen A/S, ødelagt ved en Bombeeksplosion.

Vejen: Karetmagerlærling Viggo Matthiesen fra Eskelund ved Brørup blev Torsdag Aften saaret af den tyske Vagtpost ved Jernbaneviadukten. Lærlingen nægtede at vise sit Legitimationskort.

Odense: Den 27-aarige Magasinforvalter Gunnar Paulsen, Benediktgade 19, blev Fredag Aften dræbt ved Hjemkomsten. Han dræbtes af talrige Maskinpistolkugler.

Korsør: Murerarbejdsmand Peter Petersen, Lilleø, er blevet dræbt af en tysk Vagtpost, fordi han ikke standsede paa Tilraabet.

Slagelse: Natten til i Gaar er der foretaget store Razziaer i Slagelse og Ruds Vedby. I Slagelse menes Razziaen at have omfattet 30-40 Ejen-

655

domme, og der skal være forekommet Skudepisoder. I Ruds Vedby skal bl. a. Læge Hartel og Forpagter Petersen, Vedbygaard, være arresteret.

Roskilde: Det i Gaar omtalte Tog, som afsporede ud for Røde Port, var belæsset med Lastbiler til København. En halv Snes Vogne væltede af Sporet (afsporede), og ved Eksplosionen blev nogle af Bilerne og Godsvognene beskadiget.

- Handelsskolen og Duebrødre Hospital er krævet rømmet inden Søndag Aften. Formentlig skal Bygningerne anvendes som Lazaretter.

København: Skoleinspektør Stricker-Petersen, dennes Søn, der er Lærer, samt Skolebetjent-Medhjælper Baunsgaard fra Gasværksvejens Skole er atter løsladt fra Shellhuset. Skoleinspektøren var baade sjæleligt og *legemligt* saa medtaget, at han straks maatte søge Lægebehandling. Inspektør Stricker-Petersen ligger nu til Sengs i sit Hjem. Ogsaa Sønnen og Skolebetjent-Medhjælperen er syge. Skolebetjent Barentzen er, som tidligere nævnt, forsvundet. Sandsynligheden taler for, at han er flygtet.

Mandag den 19. Februar 1945.

Tyskerne spærrede i Lørdags ved 15-Tiden Adgangen til Frihavnen og standsede Arbejdet en Timestid. Denne Spærring har, saa vidt man i Dag kan skønne, været Indledningen til Beslaglæggelser. Det Danske Kulkompagnis og De Forenede Kulimportørers Kulpladser i Kalkbrænderihavnen blev beslaglagt, men muligvis er Kulkompagniets Plads senere blevet frigivet, derimod synes Beslaglæggelsen af De Forenede Kulimportørers Plads og Lager at være opretholdt, i hvert Fald har Københavns Belysningsvæsen faaet officiel Meddelelse om, at ca. 600 Tons, som Belysningsvæsenet havde liggende paa denne Plads er beslaglagt. Da der endnu føres visse Forhandlinger, er det ikke muligt at give nærmere Oplysninger om, hvor store Mængder, Beslaglæggelsen omfatter, men dette vil formentlig kunne gives i Morgen.

Jernbanesabotagen. I Morges ved godt 4-Tiden skete Eksplosion foran et Godstog ved Indkørslen til Herlev Station. 6 Vogne væltede, og Trafikken paa Frederikssundsbanen blev derved blokeret, men efter hvad Togkontoret meddeler, kom ingen Mennesker til Skade. Københavns Sporveje forstærkede i Anledning af Trafikstandsningen paa Frederikssundsbanen Driften paa Husumlinien og var i det hele taget Statsbanerne behjælpelig med at faa Passagererne ind i Morgentimerne.

Togkontorets Meldinger om Sabotage er iøvrigt ikke særlig omfattende. Der er Lørdag Aften forekommet Sprængninger i 10 Sporskifter ved Brabrand Station, og mellem Holsted og Brørup har Trafikken fra Lørdag Kl. 20,10 til Søndag Morgen været indstillet paa Grund af for

656

modet Sabotage. Det samme var Søndag Aften Tilfældet mellem Aalborg og Skalborg.

Skattedirektør A. Christophersen endnu ikke løsladt. Gennem Røde Kors søgte Fru Skattedirektør A. Christophersen i Lørdags om Tilladelse til at besøge sin Mand. Anmodningen blev afslaaet med den Motivering, at Direktøren skulde løslades, men dette er endnu ikke sket i Dag til Formiddag. Gennem Udenrigsministeriet vil der straks i Dag blive rettet nye Henvendelser til de tyske Myndigheder, som tidligere har afgivet Løfte om, at Skattedirektøren skulde blive frigivet i Løbet af Lørdagen eller den følgende Dag.

Episoder. Søndag Aften blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Restaurant "Bellevue" i Studiestræde ved Siden af det tyske Soldaterhjem. I Restauranten var Fyrbøder Svend Løvgren, Larsbjørnstræde 11, blevet skudt i Hovedet og dræbt paa Stedet. Den Dræbte førtes til Kommunehospitalet og derfra til Retsmedicinsk Institut.

- I Aftes hentede Ambulancen i Ny Adelgade Smed Hans Petersen, Næstvedgade 5. Han havde faaet Skudskaar i den ene Arm.

- I Aftes blev der ringet paa hos Arbejdsmand Madsen, Sandbjergvej 25, og da Arbejdsmanden ikke lukkede op, blev der skudt gennem Døren. Ingen blev ramt, men Arbejdsmanden fik et Chok og maatte føres paa Hospitalet.

- En tysktalende Dame, den 26-aarige Fru Larsen, Bagsværdvej 95, blev Lørdag Eftermiddag opsøgt i sit Hjem af 2 bevæbnede Mænd, der skød hende i Hoved og Bryst. Hun blev indlagt paa Gentofte Amtssygehus.

"Hold-up". Grosserer Willy Peter Hansen, Skjoldgaardsvej 8, blev Lørdag Aften holdt op af 3 bevæbnede Mænd og tvunget ind i en benzindrevet Bil. Under Turen, som endte paa Charlottenlund Station, blev han frarøvet 5.295 Kr., som skulde have været indsat i Døgnbox. Han blev desuden truet til ikke at gøre Anmeldelse den første halve Time.

- Vicevært Svend Aage Andersen, Raadhusvej 5, kom ligeledes Lørdag Aften ud for et "hold up", men da han raabte om Hjælp, blev der skudt Skræmmeskud. Viceværten flygtede ind i en Lejlighed i Nr. 9 paa Raadhusvej og slap saaledes fra Røverne, der til Gengæld knuste Ruderne i Ejendommens Trappeopgang.

- Elektromekaniker Willy Hansen, Sundvej 12, 2. Sal, Hellerup, blev i Lørdags holdt op, men han havde ingen Penge paa sig, og da han ikke hurtigt nok fik afleveret sit Armbaandsur, skød Røverne paa ham. Kuglen flaaede hans venstre Arm op paa langs. Høverne flygtede, og den saarede Mekaniker blev i Ambulance bragt til Sygehuset.

657

Provinsen.

Sønderborg: Sindssygehospitalet i Augustenborg blev Lørdag Middag omringet af ca. 30 tyske Politisoldater. Der blev foretaget en Razzia, og herunder menes at være fundet et Lager af amerikanske Vaaben, der skal have været skjult i et Drivhus. Undermaskinmester Knudsen blev arresteret. Først Kl. 14 ophævedes Afspærringerne, og det tyske Politi fjernede sig.

Vejle: Vejle Dampvaskeri - en 2-Etages Bygning i Vestergade 32 - blev i Fredags fuldstændig ødelagt ved Sabotage. Skaden anslaaes til ca. 150.000 Kr.

Esbjerg: Natten til Lørdag blev den 37-aarige Mekaniker Leo Johannesen, Nørregade 12, fundet dræbt af et Skud i Ryggen.

- I Fredags arresterede det tyske Politi Kommandørkaptajn Foss og Kvartermester E. J. Sørensen fra Luftværnskontoret i Esbjerg.

Sønderborg: For nogle Dage siden anholdt Vagtværnet en mange Gange straffet Person ved Navn Anton Hansen, der var sigtet for Plattenslageri, idet han hos Paarørende til Arresteranter havde forsøgt at faa og enkelte Steder havde faaet Penge til at hjælpe de anholdte med. Under et Retsmøde henvendte fire Gestapofolk sig i Retten og forlangte Hansen udleveret. Statsadvokaten protesterede, men fik at vide, at man om fornødent vilde medtage den anholdte ved Magt. Hansen fulgte herefter med Tyskerne.

Aalborg: Fredag Aften blev Laugesens Fabrikker, Vesteraagade 18, ødelagt ved Sabotage.

Hjørring: Chauffør Harry Ørtoft blev i Fredags dræbt af Skud, da han kørte gennem Nørre Aaltum ved Blokhus. Drabsmanden blev anholdt af en Militærpatrulje.

Ringsted: Under Razziaen forleden Nat sprængte det tyske Politi Døren til Oberstløjtnant Christensens Lejlighed i Tinggade. Oberstløjtnanten blev anholdt for et Par Maaneder siden. Denne Gang blev hans Søn taget med. Under Razziaen arresteredes ogsaa Bankdirektør J. P. Christensen, Harhoff Allé, Proprietær Hey, Tholstrupgaard, Gaardejer Christiansen, Vasegaard i Sneslev, Lærerpersonalet ved Høm og Vetterlev Skoler og Gaardejer Mouvielle, Gyrstinge, samt adskillige andre.

Tirsdag den 20. Februar 1945.

4 Læger myrdet i Odense. I Morges trængte 3 maskerede Mænd ind i Lægeboligen paa Odense Amts og Bys Sygehus, hvor de, efter hvad der foreløbig er oplyst, henvendte sig til 4 tilfældige Læger. Disse Læger

658

er senere fundet skudt paa den nederste Trappeafsats i Opgang 2. Lægerne, hvis Navne er Fabricius-Møller, Ørsberg, Hvalkoff og Dahlsgaard, er alle døde. Til en tilfældig forbipasserende sagde en af de maskerede Mænd, at der var udlagt Bomber i Lægeboligen. Bygningen, som bestaar af 3 Opgange, blev derfor straks evakueret.

Læge Fabricius-Møller er Søn af Folketingssekretær Jens Møller, Læge Jørgen Hvalkoff Søn af Driftsingeniør Hvalkoff, Esbjerg, og Læge Dahlsgaard Søn af Underdirektør Dahlsgaard i Privatbanken. De dræbte Læger er i Alderen 28-30 Aar.

Endnu 2 Mord i Odense. Ved 7-Tiden i Morges blev Falck kaldt til Konsul G. Christgau Villa paa Hunderupsvej 220. Meldingen lød paa, at Konsulen var skudt. Det viste sig, at Konsul Christgau var ramt af flere Skud. Ved Ankomsten til Hospitalet var han død.

- Elektroinstallatør Valdemar Petersen, Middelfartvej 55, er blevet myrdet i sin Forretning.

Nye Fangetransporter sydpaa. Mandag Formiddag observeredes en ny Fangetransport gennem Nykøbing F. paa Vej til Gedser. Den bestod af 2 store Politibiler, som skønnedes hver at have 20-30 Personer med. Der var ogsaa Kvinder blandt Fangerne. Bilerne kørte direkte ud paa Færgen.

Fra den tyske Arrest i Aalborg er der i disse Dage sendt en Fangetransport til Frøslev. I Transporten var bl. a. Dir. Thomsen, Frederikshavns Værft, Dir. Skensved og Frue, Sæby, og Dir. Felsen, Sæby.

Vagtchefen arresteret. Den daglige Leder af Københavns Vagtværn, Vagtchef B. Melchior Larsen, Taasingegade 42, blev i Gaar Eftermiddags arresteret af Gestapo paa Vagtværnets Kontor i Vartov. Foranledningen til Anholdelsen menes at være et Personalespørgsmaal i Relation til en bestemt Sag.

Kulbeslaglæggelserne. Den 23. Januar beslaglagde Dr. Best 30.000 t Kul fra de danske Beredskabslagre, "da Anvendelsen af disse Kul var nødvendig for det tyske Riges krigsvigtige Opgaver". Beslaglæggelsen blev derpaa effektueret over for Statens Beredskabslager i Kalkbrænderihavnen.

I Gaar modtog Udenrigsministeriet en ny Skrivelse fra Dr. Best med følgende Indhold: - "Det har nu vist sig, at Afskibningen af de 30.000 t paa denne Lagerplads volder store Vanskeligheder, fordi de nødvendige Afskibningsindretninger mangler.

Da Formaålet for den krigsvigtige Anvendelse af de 30.000 t Kul kræver en hurtig Afskibning, ser jeg mig tvunget til at foretage en Ombytning af de beslaglagte Kulmængder, idet man maa gribe til Kulpladser med mere egnede Afskibningsindretninger.

659

Jeg anordner derfor nu Beslaglæggelse af følgende Firmaers Kullagre:

- 1) Tuxen & Hagemann, Kalkbrænderihavnen,
- 2) Forenede Dampskibsselskaber, Refshaleøen,
- 3) Danske Kul-Komp., Frihavnen,
- 4) Forenede Kulimportører Foersom & Co., Kalkbrænderihavnen.

Disse Kullagre vil - da der indtil nu er afskibet ca. 5.000 t Kul fra Kalkbrænderihavnen - blive taget i Brug for saa vidt angaar et Kvantum paa indtil 25.000 t.

I samme Maalestok, hvori der sker Afskibninger fra disse Kullagre, vil de tilsvarende Mængder blive frigivet fra Lageret i Kalkbrænderihavnen."

Sprængning under Værnemagtsgodstog. I Aftes ved 23-Tiden eksploderede en Bombe under et Værnemagtsgodstog mellem Herning og Gødstrup. Lokomotivet, der var en tysk Maskine, afsporede og kom til at staa paa tværs af Skinnerne. 6 Vogne afsporede og kørte op i hinanden, og desuden afsporede 3 Vogne i den bageste Del af Stammen. Ved Afsporingen dræbtes 8 Personer, og 32 saaredes, deraf 3 haardt. Blandt de saarede er 3 Kvinder og 3 Børn. Alle de saarede er indlagt paa Herning Amtssygehus. Togføreren, Pakmester Thaarup, Fredericia, fik venstre Ben klemt og blev ligeledes indlagt paa Amtssygehuset.

Jernbanesabotagen. Togkontoret meddelte i Morges, at der er sket en Række Sprængninger paa Aarhus Hovedbanegaard. Saaledes er Maskineriet til Kultransportanlægget, Maskinhuset og Kulkranen sprængt. Endvidere er en Kørekran blevet beskadiget. Sabotagen fandt Sted ved 22-Tiden i Aftes. Der er desuden indgaaet Rapport om 2 Sprængninger mellem Aalborg og Skalborg.

Razziaer. Natten til Mandag trængte Sommerfolk ind i en Smugkro, Dronningens Tværgade 48; Gæsterne blev holdt op, efter at Døren til Lejligheden var blevet gennemhullet af Skud fra en Maskinpistol. Efter at 2 af Gæsterne var blevet anholdt, fjernede Folkene sig atter.

- Kl. 16,15 Mandag foretog Tyskerne Razzia i Esromgade og Bragesgade, og Kl. 16,27 blev en Mandsperson anholdt paa Nørrebrogade ved Slangstrupbanen. Forinden var der blevet affyret en Salve Skud, og en Fru Petersen, Nedertoften 13, blev ud for Ejendommen Nørrebrogade 232 ramt i højre Laar.
- Endvidere blev der foretaget et Par Razziaer paa Hovedbanegaarden. Den første begyndte Kl. 17,35 og varede en halv Time, men tilsyneladende blev ingen anholdt. Den næste begyndte Kl. 19,25 og varede 20 Minutter. I begge Tilfælde lod det til, at man udelukkende interesserede sig for Vaaben.
- Mandag Aften foretog Sommerfolk Razzia i Café "Grenen". 2 Mand

660

blev anholdt, efter at Sommerfolkene havde taget deres Penge og Cigaretter i Forvaring.

Marinesoldat saaret af en Kvinde. Ud for Amager Boulevard 8 blev en tysk Marinesoldat i Aftes ramt af Skud i Brystet og i venstre Fod. Han blev bragt til Nylandsvejs Lazaret. Det menes, at Skudene er blevet affyret af en Kvinde.

Skattedirektøren stadig ikke frigivet. I Henhold til det givne Løfte havde man ventet Skattedirektør A. Christophersen løsladt i Gaar, men endnu i Dag til Formiddag var Skattedirektøren ikke sat paa fri Fod.

"Hold up". 4 bevæbnede Mænd trængte Lørdag Aften ind i Kemikaliefabrikken "Danydea" i Hedehusene, hvor Vagtmanden blev holdt op. Der blev imidlertid ikke fjernet andet end Kontorets Skrivemaskine. Et Par Aftener i Forvejen var der gjort et mislykket Forsøg paa at fjerne en Skrivemaskine fra Hedehusene Skærvefabriks Kontor.

Provinsen.

Der er nu ankommet ialt 2050 østtyske Flygtninge til Aabenraa, 1800 til Haderslev, 1400 til Tønder, 1600 til Sønderborg, 2000 til Kolding og flere Hundrede til Vorbasse. Efter hvad der Mandag er meddelt de danske Myndigheder, kan der Tirsdag ventes nye Flygtningetog til det sydlige Jylland. Af de ankomne Flygtninge er en død af Meningitis, 2 af Skarlagensfeber og en af Difteri.

Aabenraa: Læge Theilmann og Frue, Over Jerstal, Sygeplejerske Frk. Lildholdt, Vedsted, hendes Broder, Gaardejer Lildholdt, er blevet eftersøgt af det tyske Politi og arresteret med Undtagelse af Gaardejer Lildholdt, der var forsvundet. Desuden er Købmand Fiilskov, Krusaa, blevet arresteret.

Haderslev: Der er ankommet 2-300 Italienerne, formentlig Krigsfanger, som er anbragt paa Kasernen. De faar Forplejning i den tyske Borgerforening.

- 10 bevæbnede Mænd tiltvang sig i Lørdags udleveret to Tromler med 300 kg Oksefedt fra Stationens Varehus.

Randers: Der er i de sidste Dage foretaget en Række Arrestationer i Randers og Omegn samt i Hobro. Blandt de arresterede i Randers er Læge Krogh, Overbetjent Sand, Restauratør Viggo Sørensen, Fuldmægtig Holting i Vagtværnet, Forsikringsinspektør Thomsen, Cyklehandler E. Christiansen og Bogbinder Mæhle. Flere Kriminalbetjente blev eftersøgt, men var ikke hjemme. I Omegnen anholdtes Pastor Christensen, Spentrup, og Provst Exner, Hald. Sidstnævnte er atter løsladt Mandag, men i Stedet er hans to Sønner, der gaar i Statsskolen i Randers, blevet

661

arresteret. I Hobro er bl. a. arresteret: Redaktør Bech Sørensen, Hobro Venstreblad, Direktør Balling, Banken for Hobro og Omegn, Billedhugger Petersen og flere af hans Personale, Souschef i CBU-Kolonnen, Løjtnant Jensen og Kolonnechef Honnens de Lichtenberg samt Købmand Bech Hansen.

Aalborg: Der praktiseres en ny Sabotage-Metode. Med Forhamre er Maskinerne i Aalborg Ventil- og Maskinfabrik blevet ødelagt ved denne Metode. Det samme har været Tilfældet i Laugesens Maskinfabrik i

Vesteraa. - Sabotagen mod "Carlsvognene" fortsættes, dog bomber man ikke Bilerne mere, men fjerner dem. - Beddingen paa Vestre Baadehavn er ødelagt ved Eksplosion.

Odense: Cyklegrosserer N. C. Niensens Villa, Hunderupvej 180, blev i Aftes stærkt beskadiget ved et Bombeattentat. Grosserer Nielsen har været udsat for Pengeafpresningsforsøg og boede ikke i Villaen for Tiden.

Svendborg: Sømandshøjskolen, der tilhører Sømandsmissionen, er blevet beslaglagt. - En Barak er overladt som Hjem for tilrejsende Sømænd.

Onsdag den 21. Februar 1945.

Odense hærget af Bombeeksplosioner i Nat. Til Meddelelsen om Mordet paa de 4 unge Odenselæger følger sig i Dag en Katastrofe af anden Art. Byen er i Nat blevet hærget af ca. 15 voldsomme Bombeeksplosioner, som har ramt Bladhuse, Forretningsejendomme og Kontorbygninger i Kvarteret omkring Nørre-, Vester- og Kongensgade. Ødelæggelserne blev fuldbyrdet af store Brande i Forbindelse med Eksplosionerne.

Paa Fisketorvet eksploderede 3 Bomber i "*Fyns Tidende*"s Bygning. En Del af den øverste Etage styrtede ned, og der udbrød en Brand, som med rivende Hast bredte sig til hele Huset. Det lykkedes at faa Trykkeripersonalet reddet, men man gaar ud fra, at Maskiner, Papirlager o. s. v. er ødelagt. Paa Fisketorvet skete store Ødelæggelser med knuste Udstillingsvinduer o. s. v. I Vestergade 6 ramte en Eksplosion "*Fyens Stifttidende*"s midlertidige Redaktion, som blev fuldstændig ødelagt. I Vestergade 48 tændte Bombeeksplosionerne Brand i Forsikringsselskabet "*Haand i Haand*"s store 5-Etages Bygning, hvor alt blev ødelagt. Her laa 3 store Forretninger i Stueetagen, og foruden Selskabets Kontorer fandtes en Række Konsultationsværelser for Læger samt andre Kontorer i Ejendommen. Andre Bomber ramte den store *St. Knuds Ejendom* paa Hjørnet af Mageløs og Vestergade, hvor et Stykke af Muren styrtede ned, her ødelagdes *St. Knuds Konditori*, "*Fyens Venstreblad*"s Redaktion og *Normanns Forlag*.

662

En stor Brand udbrød som Følge af Eksplosionen i *Hjørneejendommen, Kongensgade-Slotsgade*, hvor Herreekviperingshandler H. C. Andersen har Forretning, men der findes Kontorer i de 4 Etager. Branden bredte sig til Nabohuset, hvor det kendte *Cykelfirma Fred. Rasmussen* har Kontoret. Endvidere sprængtes en Bombe paa Hjørnet af Vestre Stationsvej og Kongensgade. Der skete Ødelæggelser - hovedsagelig Glasskader - paa Odense Toldkammer.

Endnu til Morgen foreligger der ikke Meddelelser om dræbte eller saarede. Katastrofen er langt den største, der hidtil under denne Krig har ramt Byen.

Nyt Mord og Mordet paa Lægerne. I Gaar blev der forøvet et syvende Mord, idet Løjtnant Vagn Tang, Gyldenløvesgade 6, blev myrdet paa sin Bopæl. Løjtnant Tang var Søn af afd. Overretssagfører Skjold Tang; "*Fyens Venstreblad*". Han efterlader sig Hustru og et lille Barn. - Morderne opsøgte ogsaa Teaterdirektør Helge Rungwald. De ringede paa Døren og raabte, at Huset vilde springe i Luften, men da Teaterdirektøren ikke kom ud, nøjedes de med at skyde gennem Entrédøren, hvorefter de forsvandt.

Om Mordet paa de 4 Læger foreligger nu mere concise Oplysninger end de, der blev givet i Meddelelserne i Gaar: 6-7 maskerede, bevæbnede Mænd indfandt sig i Lægeboligen paa Amtssygehuset. De ringede paa alle Dørene i Opgang 2's tre Etager, og samtidig blev der raabt, at der var anbragt Bomber i Huset, som om faa Minutter vilde springe i Luften. De fire første, der kom ud, var alle unge Lægekandidater paa knapt 30 Aar, og da de naaede ned i Stueetagen, blev de dræbt paa Stedet. De fire Dræbtes fulde Navn er: Henning Magnus Adelsten Dalsgaard, cand. med. 1944, født 28. Juli 1917 i København, Søn af Underdirektør Dalsgaard i Privatbanken, København. Jørgen Hvalkof, cand. med. 1943, født 9. September 1916 i Jerne, Esbjerg, Søn af Driftsingeniør Aage Hvalkof. Chr. Fabricius Møller, cand. med. 1945, født 29. Januar 1917 i København, Søn af Folketingssekretær Jens Møller. Henning Ørsberg, cand. med. 1940, født 26. Maj 1915 paa Frederiksberg, Søn af Grosserer Ørsberg.

Den dræbte Grosserer Gustav Christgau, der blev 44 Aar gammel, var svensk Vicekonsul og Indehaver af det store Kaffefirma Aug. Christgau. Ogsaa da Revolvermændene trængte ind i hans Villa, raabte de om, at der var lagt Bomber. Hans Hustru naaede at komme over i en Annexbygning til Villaen, mens Konsulen blev skudt ned i sit Soveværelse.

Patient fjernet fra Sygehuset: I sidste Uge er en ung Mand, der var indlagt paa Odense Amtssygehus i saaret Tilstand, blevet fjernet af nogle Kammerater. Han skal have gjort sig skyldig i illegal Virksomhed. En tilsvarende Episode fandt Sted i Efteraaret.

663

Direktør Christophersen og Vagtchefen løsladt. Skattedirektør A. Christophersen blev i Gaar Eftermiddags løsladt af det tyske Politi. Ligeledes blev Vagtchef Melchior Larsen løsladt. De har det begge godt.

Protester fra de danske Myndigheder. Fra danske Administrationsmyndigheder har Dr. Best modtaget en Protest mod den senere Tids Deportationer af danske Statsborgere samtidig med, at der i Strid med Haager-Konventionen føres tyske Flygtninge herop. De danske Myndigheder har i samme Forbindelse krævet Grænsen spærret og sat under dansk Bevogtning. Man ønsker ikke at føre Forhandling med Tyskerne om Rationeringsmærker og lign. til deres Flygtninge.

Ingen Nekrologer over Myrdede. Den tyske Censur gav i Gaar Bladene Meddelelse om, at der ikke maa bringes Nekrologer over Personer, der er dræbt ved Revolverattentater.

Uopklarede Eksplosioner og Skudvekslinger. I Nat er der foregaaet livligt Skyderi paa Christianshavn og ude paa Amager, nærmere betegnet i Kvarteret omkring Politistationen Under Elmene. Der blev anvendt automatiske Vaaben og Haandgranater, men mellem hvem Skyderiet foregik eller Aarsagerne har det ikke været muligt at faa opklaret. En tilsvarende Mystik omgiver 3 Eksplosioner, som blev hørt over hele Byen ved 6-Tiden i Morges. Brandvæsenet ved ikke, hvor Eksplosionerne fandt Sted, ligesom heller ingen af de storkøbenhavnske Vagtværnsstationer har kunnet give Oplysninger.

Vagtmester dræbt. Den 36-aarige frederiksbergske Brandmand Victor Collin, der for Tiden gjorde Tjeneste ved Frederiksberg Vagtværn, blev i Aftes dræbt af to Maskinpistolskud i Underlivet. Han var sammen med en Kollega sendt ud til Solbjerg Mejeri, hvor et Indbrud var under Udvikling. Det var her, han blev dræbt.

Overfald paa Byvagter. Vagtmester Elbo, der gør Tjeneste ved Station 1, Vartov, kom under en Inspektion ved 2-Tiden i Nat paa Christianshavn ud for en ubehagelig Oplevelse. Patruljen blev standset af nogle Hipo-Folk, som gav den Ordre til øjeblikkelig at søge tilbage til Vartov. Denne Ordre ledsagedes af en Trusel om, at der vilde blive skudt, hvis Byvagterne ikke øjeblikkelig gik tilbage. Da Vagtmesteren svarede med et "Hov, hov", blev han slaaet med knyttet Næve i Ansigtet, og der blev sagt, at hvis de ikke straks tog tilbage, vilde de blive skudt paa Stedet.

Beskydning af en Vagtværnsvogn. Københavns Vagtværn blev ved Midnatstid kaldt til Jacob Erlandsensgade 7, hvor man formodede, at et Biltyveri var ved at foregaa fra Garagerne i Gaarden. Fra Vagtværnet foreligger følgende Rapport om Forløbet af denne Udrykning:

664

"... Vi kom til Stede og standsede saaledes, at Projektøren lyste ind gennem Porten. Vi løb ind igennem denne; men saa snart vi kom ind i Gaarden, blev vi standset med Raabet: "Stands eller vi skyder". Samtidig kom fire af Sommers Folk i Uniform ud gennem Porten, bevæbnet med Maskinpistoler. Da Chaufføren saa dem, startede han øjeblikkelig Bilen og kørte for fuld Fart ned ad Jac. Erlandsensgade [i. e. Jacob Erlandsens Gade] mod Østerbrogade. Da Sommerfolkene saa det, sendte en af dem en Salve med Maskinpistolen efter Vognen. Denne blev ramt af to Skud, men standsede ikke. Chaufføren forklarede senere, at han, da han troede, at det drejede sig om Bilrøvere, vilde bringe Vognen i Sikkerhed.

En af Sommerfolkene bemærkede: "Saa kan De godt gaa". En anden sagde: "Hvorfor Fa'en stopper De ikke, naar vi siger det, det har kostet en Frederiksbergvagtmand Livet i Aften".

Udrykningsholdet forlod derefter Stedet for at se efter Vognen. Det viste sig, at den var kommet tilbage til Stationen.

I Mellemtiden var der af private Mennesker blevet rekvireret Assistance fra Vartov. Denne, der bestod af to Udrykningsvogne, var blevet sendt af Sted, da vi kom hjem. En Mand blev sendt ned for at stoppe dem, og det lykkedes at faa dem standset, inden de naaede Stedet, hvor "Hipo" opererede."

Episode ved "Godthaabshave". I Morges var der Razzia i en Lejlighed i Godthaabshave 16. Der foregik Skudveksling og blev kastet Haandgranater ind i Lejligheden. To unge Mennesker, som menes at være sigtet for illegal Virksomhed, blev taget med.

Provinsen.

Vejle: Mandag Aften trængte en halv Snes bevæbnede Mænd ind paa Amtssygehuset. Nogle af dem gik ind paa et Sygeværelse, hvor den 30-aarige Bogholder Børge Thorlacius fra Nykøbing F. laa efter et Attentat den 4. Februar. De affyrede en Maskinpistolsalve mod ham, og han dræbtes paa Stedet.

Aarhus: Ca. 200 Flygtninge er ankommet hertil. Aarhushallen er beslaglagt. Det samme gælder Fjordsgades Skole og Byens Missionshuse.

Torsdag den 22 Februar 1945.

Bombeattentater og Brande i Aarhus. I Nat er der overgaaet Aarhus tilsvarende Ødelæggelser som Odense Natten forinden. Godt en halv Snes Bomber er eksploderet i den gamle Forretningsgade Guldsmedegade, paa Nørregade og i Ryesgade. De første Meddelelser herom gaar ud paa, at Eksplosionerne indtraf mellem Kl. 1 og 1,30, hvorved en halv Snes Bygninger med blandet Beboelse og Forretning sprængtes, og de

665

fleste Steder opstod Brand efter Eksplosionerne. Værst medtaget er det store Ejendomskompleks Guldsmedegade 1-9 og Klostergade 27-31, som tilhører samme Konsortium. Desuden er Guldsmedegade 10-16, Guldsmedegade 27, Nørregade 34 og Nørregade 12 bomberamt og hærgnet af Brand. Blandt de helt eller delvis ødelagte Enkeltvirksomheder kan nævnes Restaurant "Maritza", "Aarhus Teater", hvor Facaden og Foyeren er helt ødelagt og Tilskuerrummet delvis, "Nentz Boligmontering", Ryesgade, Maiboms Skotøjsforretning, Nørregade, "Fona Radio", Ståhrs Strømpforretning, samt en større Herrelingeriforretning. De nævnte Forretninger er kun et mere tilfældigt Uddrag af Skadens Omfang. *Katastrofen har kostet 4 Menneskeliv*, deraf er 3 dræbt under Forsøg paa at springe ud fra 4. Sal, og 1 menes at være indebrændt.

Det har iøvrigt været vanskeligt at faa Oplysningerne frem, da Telefonforbindelsen til Morgen er meget vanskelig. De foreliggende Meddelelser stammer fra Aarhusbladene, som ikke er berørt af Ødelæggelserne, saaledes som Tilfældet var i Odense. Det almindelige Indtryk er, at Skaderne og specielt Brandenes Omfang er væsentlig større end i Odense. - Muligvis er det de samme Attentatfolk, som foretog Sprængningerne i Odense, i hvert Fald observeredes nogle Biler Onsdag Aften med Odenses Kendingsbogstav paa iøvrigt falske Nummerplader.

Natten til Onsdag var Raadhuset iøvrigt udsat for et Bombeattentat. Der skete lidt Ødelæggelse i Folkeregisterkontorerne og Skade paa Facaden, men ikke særlig stor.

Hvad der gik forud i Odense. Forud for Mordet paa de 4 Læger, Bombeødelæggelserne og nu sidst Spærretiden gik Attentatet paa et fremtrædende Medlem af DNSAP, Grosserer Harkjær-Simonsen og dennes Hustru, som blev dræbt. Foran Grossererens Bolig, hvor en Ildkamp havde fundet Sted, fandtes den 27-aarige Mekaniker Kaj Petersen saaret. Mekanikeren blev indlagt paa Amtssygehuset, hvor han senere blev afhentet af sine Kammerater,

der holdt Sygehuspersonalet og de tyske Vagtposter op. Mekaniker Petersen blev derefter paa en Baare ført ud til en Ambulance og kørt bort.

Den 40-aarige Elektroinstallatør Valdemar Petersen, Middelfartsvej, som Mandag Eftermiddag blev skudt ned i sin Butik og dræbt paa Stedet, var kendt i Byen for sine nazistiske Sympatier.

Grossereren saaret af Røvere. Ved Midnatstid trængte 4 bevæbnede Mænd ind i Grosserer V. Jacobsens Lejlighed, Danas Plads 16, 2. Sal. Grosserer Jacobsen, der er Repræsentant i "American Tobacco Comp.", fik Ordre til sammen med sin Hustru at staa med Ansigtet ind mod Væggen efter at have anvist, hvor Lageret af Cigaretter fandtes. Røverne stoppede ca. 20.000 Cigaretter af danske Mærker i en Sæk og vilde til at forsvinde, da Grosserer Jacobsen pludselig løb ud til Køkkendøren

666

og raabte om Hjælp. Der blev affyret et Par Skud efter ham, og han sank sammen, ramt i Ryggen og i Siden. I livsfarligt saaret Tilstand blev Grosserer Jacobsen kørt til Frederiksberg Hospital.

Skyderiet paa Amager. Det er nu konstateret, at det usædvanlig kraftige Skyderi paa Christianshavn og Amager Natten til Onsdag ikke havde Forbindelse med Razziaer paa Sabotører eller andre illegale Personer. Skyderiet var særlig livligt omkring Baadsmandsstræde og omkring Politistationen Under Elmene. - Det er stadig ikke lykkedes at lokalisere de 3 store Eksplosioner, som hørtes ved 6-Tiden Onsdag Morgen.

Luftalarmen i Aftes. Aarsagen til Luftalarmen i Aftes var Overflyvning af mindre Styrker, som navnlig kredsede over Storebælt og det sydlige Kattegat, formodentlig for at udlægge Miner. Enkelte Maskiner kom ogsaa ind over Sydsjælland; der er ikke indgaaet Meldinger om Bombenedkastninger eller Nedskydninger.

Razzia paa Danmarks tekniske Højskole. I Gaar Eftermiddags var der Razzia paa Danmarks tekniske Højskole. Det menes, der var medbragt en Fange, som skulde udpege en bestemt Person. Nogle af Laboratorierne blev gennemført, saa vidt vides uden at der blev foretaget Anholdelser.

Stud. polit. bortført. I Gaar Eftermiddags kom to civile Personer ind i Filialen for Sparekassen for København og Omegn, Strandvejen 88, og spurgte efter den 28-aarige stud. polit. Erling Kærn, Søn af Overlæge Kærn, Fredericia. Den unge Mand gik frem foran Skranken og fik nu stukket en Revolver i Siden, blev ført udenfor og kørt bort i en ventende Bil, en Opel Kaptajn A 8339, som iøvrigt menes at have tilhørt Kriminalpolitiets Station paa Bernstorffsvej. Vognen kørte ind mod Byen, og man har siden ikke hørt noget om den bortførte, muligvis drejer det sig om en Arrestation.

Jernbanesabotagen. Der er i det sidste Døgn kun forekommet et enkelt Tilfælde af Jernbanesabotage, mellem Grindsted og Krogager, hvor der skete 6 Sprængninger.

Provinsen.

Arrestationer. Gestapo har arresteret Købmand P. A. Petersen, Hillerød, Redaktionssekretær Helge Langkilde-Hansen, Hillerød, Søn af Redaktør Lauritz Hansen, Frederiksborg Amtsavis, Tandlæge A. Haastrup og Hustru, Hvidovre, Skovfogedaspirant Dines Petersen og Skovfogedelev Mackeprang Nielsen fra Silkeborg Statsskovdistrikt. Sidstnævnte sigtes for Vaabenbesiddelse.

667

Silkeborg: Tyskerne beslaglagde i Gaar Langs Seminarium, der ogsaa omfatter Kostskole og Gymnasium, Pigeskole og Underskole. Til Borgmesteren udtalte Tyskerne, at det drejede sig om Straffeforanstaltning, da nogle af de Personer, der sigtes for Drabet paa en tysk Læge og for Sabotagen mod Darr's Virksomhed, skal have haft Forbindelse med Personer paa Seminariet. Beslaglæggelsen volder store praktiske Vanskeligheder, og man søger derfor at opnaa en Udsættelse af Flytningen til den 3. Marts.

Aalborg: Tirsdag Aften eksploderede en Bombe i Nymøllestræde. Virkningen af Eksplosionen var voldsom. Brostenene blev revet op, og flere Husfacader stærkt beskadiget. Der kom dog ingen Mennesker til Skade.

Odense: I Aftes foretog Gestapo Razzia i Brockmanns Hotel, paa Restaurant "Landsoldaten" og i den nye Forsamlingsbygning. Alle Steder blev Gæsterne og Personalet kropsvisiteret, og de 2 første Steder blev der holdt 7-8 Personer tilbage.

Bornholm: De bornholmske Mejerier har maattet indstille den direkte Smørekspport til tyske Havne, da der ikke har kunnet skaffes Tonnage. I Stedet for udføres Smørret nu via København.

- I Rønne er Teaterbygningen, Østre Skole og Hotel "Phønix" beslaglagt. De tyske Myndigheder har desuden udtalt Ønske om at overtage Dansk Oliekompani Bygning paa Havnen.

Fredag den 23. Februar 1945.

I Nat er *Randers Teater*, en stor 3-Etages Bygning, sprængt i Luften. Ingen Mennesker kom til Skade, men Naboejendommene blev stærkt molesteret. - I Morges Kl. 5,35 blev Haandværkerforeningens Bygning i Silkeborg ligeledes totalt ødelagt ved Bombeeksplosioner. Heller ikke her menes nogen at være kommet til Skade.

I Aalborg herskede i Gaar stor Nervøsitet, idet man frygtede, at det allerede i den kommende Nat skulde blive Byens Tur til at lide samme Skæbne som Odense og Aarhus. Mange Beboere i Forretningsgaderne og i de store Ejendomskomplekser paa Vesterbro flyttede for Natten ud hos Bekendte i Yderkvartererne. I det hele taget har Katastroferne i de to Byer skabt stor Nervøsitet omkring i Købstæderne.

Katastrofen i Aarhus. Under Ruinerne af Ejendommen Guldmedegade 5 frygter man, der ligger 4 eller 5 Mennesker, idet der ikke er hørt noget til Sagfører Hollmark og dennes Familie, som tæller 3 Medlemmer, ligesom man heller ikke har haft Forbindelse med en Direktør og hans Hustru, som ogsaa boede i Huset. Der sættes alt ind paa at faa

668

Tomten ryddet, saa der kan skabes Vished, hvorvidt de Paagældende ligger under Ruinerne. I Nat er 2 Brandmænd blevet kvæstet under Slukningsarbejdet ved, at en Mur væltede ned over dem. En af de Saarede har faaet en meget alvorlig Hjernerystelse, medens den anden paadrog sig Kvæstelser af forskellig Art. - Alle Beboere i de brandhærgede Ejendomme har foreløbig faaet anvist Kvarter i Paradisgades Skole. Ingen af dem har reddet andet ud af Katastrofen, end det, de gik og stod i.

Hele Byen flagede i Gaar paa halv Stang, og der var nogen Uro i forskellige industrielle Virksomheder, navnlig i Havnen og hos Frichs. I Svejseseriet "Derby", som arbejder for tysk Regning, begyndte en Arbejdsnedlæggelse, men Tyskerne jog Folkene tilbage og derefter blev Arbejdet genoptaget. Nogle ubekræftede Meddelelser gaar ud paa, at der i andre private Virksomheder og offentlige Institutioner er sket Arbejdsnedlæggelser som Udtryk for Sorg og Medfølelse for de bomberamte.

Mord. Forstander Steffensen Hansen, Ungdomshjemmet i Kindstrup ved Gelsted, blev Tirsdag Aften skudt ned og dræbt af en Del maskinpistolbevæbnede Mænd. Forstanderen laa syg og forsøgte at flygte, da Attentatmændene i tre Biler kørte op foran Ungdomshjemmet.

- I Aarhus er en Repræsentant Sølling Fynbo i Nat blevet fundet med flere Skud gennem Hoved og Bryst. Han laa paa Trappen ud for Strandvej Nr. 136.

- I Aarhus er desuden myrdet Købmand Kay Schmidt, Sct. Pauls Kirkeplads 7. Onsdag Eftermiddag trængte nogle bevæbnede Mænd ind i hans Butik og affyrede en Række Skud mod ham og forsvandt saa paa Cykel. Købmand Schmidt var kendt som en særpræget, meget national Mand.

- Torsdag Aften blev Former Oscar Edmund Weiling Christensen, Nørrebrogade 16 i Aarhus, skudt ned af 3-4 unge Mænd.

Jernbanesabotagen. Ved 7-Tiden i Morges skete der en Sprængning i et tysk Militærtog mellem Tølløse og Hvalsø. De sidste 14 Vogne i Stammen afsporede eller væltede. Sporet er sprængt paa ca. 100 Meter, og det menes, at 3 tyske Soldater er kommet til Skade. - Togkontoret melder endvidere om Sprængning af et tysk Lokomotiv mellem Aarhus og Hasselager, 3 Sprængninger under et tysk Transporttog mellem Ullerslev og Langeskov. Maskinen blev beskadiget, og en Personvogn afsporede. Paa Vordingborg Station indtraf i Aftes Sprængninger i to Sporskifter og yderligere en Sprængning i Stationens Nordende.

Skyderi paa Amager. I Aftes foregik en Del Skyderi i Kvarteret Grækenlandsvej-Elbagade paa Amager. Nogle tilfældige forbigående blev

669

ramt, saaledes fik Fru Hansen, Smyrnavej 24, et Skud i venstre Ben, og en Mand ved Navn Gunnar Sørensen, Elbagade 9, blev ligeledes saaret.

Ogsaa ved Adelgade var der Skyderi. Her hentede Ambulancen Arbejdsmand Andersen, Ane Cathrinesvej [i. e. Ane Katrines Vej] 36,3. Han var blevet ramt af et Skud i højre Arm.

Ligget saaret paa Fortovet. Ved 22-Tiden i Aftes blev Gentofte Vagtværn alarmeret fra Fredensvej 16. Det blev opgivet, at der laa en Mand og stønnede ude paa Fortovet. Da Vagtværnet kom til Stede, laa der ganske rigtigt en saaret Mand ud for Nr. 20, men man kunde ikke foretage sig noget, da der var Hipofolk i Aktion. Det konstateredes dog, at der har været en Del Skyderi i Kvarteret. Vagtværnet maatte trække sig tilbage uden Tilladelse til at rekvirere Ambulancen.

Arresterede. Under en Razzia forleden paa Byplanafdelingens Tegnestue i Stadsingeniørens Direktorat anholdtes løst ansat Tegner Viggo Bang, f. 1919, Tegnerlev Johannes Wünsche, f. 1925, og Tegner, stud. polyt. E. Bang, f. 1924. Forinden Anholdelserne blev der foretaget en Undersøgelse af Kontoret, Personalets Skabe og Skuffer, men iøvrigt ikke medtaget noget Materiale fra denne Undersøgelse.

Ogsaa fra Provinsen foreligger Meddelelser om Arrestationer. I Skørping er tidl. Sogneraadsformand, Læge Bartoldy, anholdt, hvilket har givet Anledning til Arbejdsnedlæggelser i Byen. Paa Luftværnets Kontor i Assens foretog det tyske Politi i Gaar en Anholdelse, hvorefter Kontorets Mandskab gik hjem. Fra Aalborg meddeles, at Læge Varberg, Vejgaard, blev anholdt Natten til Onsdag, og i Hobro er yderligere arresteret Bogtrykker F. Møller, Vognmand Viktor Miehe, Installatør Falkenberg-Petersen, Arbejdsmand Chr. Hilligsøe-Christensen, Billedhuggersvendene Gunnar Nielsen, Holger Nielsen og Svend Aage Hald samt CBU'er Børge Jørgensen. Disse Navne udgør kun et Faatal af de talrige Arrestationer, der foretages ud over hele Landet, uden at man har Mulighed for at foretage nogen Registrering.

Provinsen.

Aalborg: En Ambulance blev Onsdag Eftermiddag efter en falsk Alarm holdt op af to bevæbnede Mænd. Ambulancefolkene blev sat af, hvorefter Vognen kørte til Kommunehospitalet, hvor Læger og Sygeplejersker blev holdt op, medens en ung saaret Mand, der for nylig var indlagt, blev ført bort. Ambulancen blev senere afleveret.

- Under en Razzia hos Fru Købmand Gram Hansen, Parkbebyggelsen i Kærby, begik en ung Mand, hvis Navn endnu ikke er kendt, Selvmord. Han boede til Leje i et Værelse, hvor han opholdt sig, da Tyskerne kom. Der blev skudt gennem Døren, hvorefter den unge Mand dræbte sig selv.

670

- En ung Mand i Kaas blev forleden dræbt, da han ikke standsede paa en Vagtposts Raab. Han blev i Gaar begravet, og i den Anledning holdt alle Forretninger og Virksomheder i Kaas lukket.

- Til Landsbyen Vadum ved Nørre Sundby [i. e. Nørresundby] er fra Tyskland ankommet en Del Kvinder og Børn. De er indkvarteret i Barakker, der tidligere er anvendt af det tyske Militær. Flygtningene havde været en Uge undervejs.

Silkeborg: Det meddeles, at de Anholdte, der paastaedes at have Tilknytning til Langs Seminarium, hvilket gav Anledning til Seminariets Beslaglæggelse, i Virkeligheden var knyttet til Silkeborg Seminarium, der forlængst er beslaglagt af Tyskerne.

Fredericia: Der er til Byen ankommet et Par Hundrede Flygtninge og saarede Soldater, som er blevet indkvarteret i Latinskolen.

Kolding: Vagtmester A. H. Høj, Lydersholm, er død i Tyskland, 49 Aar gammel. Vagtmesteren, der var tilknyttet Grænsegendarmeriet, efterlader sig Hustru og to voksne Børn.

Svendborg: En Nat i Begyndelsen af Ugen skaffede nogle bevæbnede Mænd sig Adgang til Isbryderne "Tyr" og "Thor" i Svendborg Havn. De fjernede en Del vigtige Ting i Maskineriet.

Odense: Som Følge af Spærretiden har Fyns kommunale Telefon af Hensyn til Personalet ogsaa indført Spærretid, saaledes at der i Tiden Kl. 20-23 kun kan føres livsvigtige Samtaler.

Udgangsforbudet i Odense blev ikke forud meddelt de danske Myndigheder i Byen, Borgmesteren erfarede først om Foranstaltningerne gennem Radioen.

Rønne: Forleden arresteredes en Ingeniør Aagaard, der er beskæftiget ved tyske Arbejder. Den Paagældende, der i Virkeligheden er Forsikringsinspektør og ikke Ingeniør, menes at være arresteret paa Grund af visse økonomiske Transaktioner.

Lørdag den 24. Februar 1945.

I Gaar ved 14,30-Tiden blev flere tyske Soldater dræbt ved en Episode paa Roskildevej i Rundkørslen ved Nr. 184. En lille graa Bil med 4 Personer blev forfulgt af tyske Politifolk i to andre Vogne. I Rundkørslen kørte den forfulgte Vogn mod Kantstenen, Passagererne sprang ud og gik i Dækning bag Bilen, over hvis Tag de fyrede løs med deres Maskinpistoler, I det samme kom et Hold tyske Soldater forbi paa Vej ud til Carltorp-Fabrikken, hvor de skulde afløse et Vagthold. Delingen kom ind i Skudlinien, og allerede ved den første Salve dræbtes 4 Soldater, medens 2 saaredes, Kampen blev derefter spredt over Terrænet. Det menes, at

671

en enkelt af de 4 forfulgte blev taget, medens de øvrige skal være undsluppet. I de følgende Timer foretog det tyske Politi indgaaende Eftersøgninger i Kvarteret, men Resultatet heraf kendes ikke.

Byvagt dræbt. Den 26-aarige Byvagt Erik Eriksen, Westend, er i Aftes blevet dræbt. Sammen med en LB'er havde han paa Vesterbro anholdt en ung Mand, som søgte at røve en Taske fra en Dame. En ældre, tilsyneladende pæn Herre spurgte Vagtværnsmanden, om han kunde være til Hjælp. Eriksen bad ham trække Cyklen. Da de kom ud for Ejendommen Viktoriagade 11, trak den ældre Mand en Revolver og dræbte Eriksen med et Skud gennem Tindingen, hvorefter han kørte bort paa Cyklen.

Dræbte. Der foregik i Gaar flere Drab i København. I en Lejlighed, Thorvaldsensvej 13,2., blev Fru Agnes Margrethe Walthing og en Mand ved Navn Otto Ditlev Nielsen begge dræbt af Skud. Senere paa Eftermiddagen blev Fru Walthings Søn, Tjener Walthing, fundet dræbt i Bøndernes Hegn, skudt gennem Baghovedet. Det menes, han er kørt ind i Skoven i en Bil med to andre Personer, som vendte alene tilbage i Vognen.

- I Nat blev en ukendt Mand fundet dræbt af en Serie Kugler ud for Roskildevej 33. Den Dræbte bragtes til Frederiksberg Hospital.

- I Morges blev der paa Hjørnet af Collinsgade og Østersøgade [i. e. Øster Søgade] fundet en Mand dræbt af 14-15 Skud. Den Dræbte er identificeret som Natvægter Andersen, Istedgade 14.

- Ud for Adelgade 64 fandtes Kl. 3,30 en Mand dræbt af flere Skud. Hans Papirer lød paa Navnet Cunoode, Hyltebjerg Allé 19.

Skudveksling ved Sjøpavillonen. Ved Middagstid i Gaar fandt der Skudveksling Sted ved Søerne, nærmere betegnet omkring Sjøpavillonen og i Nærheden af Forsikringselskabet Tryg's Ejendom. En Ambulance fra Falcks Redningskorps, der netop kom fra Kommunehospitalet, hvor en Patient var blevet afleveret, blev af nogle Mennesker paa Gaden anmodet om at køre ned til Søerne for at hente en Dame, der var blevet ramt af Skud. Da Ambulancen kom derhen, blev der stadig skudt ret kraftigt, og nogle Mennesker laa i Dækning paa Fortovet ved Sjøpavillonen. Under Skydningen var Sygeplejerske Aase Elsborg fra Dr. Vernings Klinik paa Vodroffsvej ved en Fejltagelse blevet saaret i Benet.

Sabotage i Sydhavnen. Kl. 17,35 blev 2 Kraner paa Chr. Rahrs Jernplads i Sydhavnen ødelagt ved Sabotagesprængning.

Flygtet fra Shellhuset. I Gaar Formiddags undslap et Par Anholdte fra Shellhuset. De blev forfulgt under kraftig Beskydning, hvorunder en Sporvogn rantes af 5 Skud, dog uden at nogen blev saaret.

672

Marinevægter anholdt. I Aftes opdagede et Par patruljerende Vagtværnsfolk, at en Mand var ved at brække en Smørrebrødsvogn op. Da de henvendte sig til ham, bad han dem skrubbe af, men Vagtværnsfolkene anholdt ham. Det viste sig, at Manden var Marinevægter. Han blev senere udleveret til det tyske Politi.

Jernbanesabotage. Paa Aarhus Rangerbanegaard sprængtes i Aftes 11 Sporskifter, hvorved Kørslen til og fra Godspladsen er umuliggjort. Der meldes yderligere om flere Bombesprængninger ved Mølleengen. Disse Eksplosioner har anrettet betydelig Skade, og desuden er 3 danske Arbejdere blevet alvorlig saaret. Mellem Herning og Nybo skete i Aftes Sprængning under et tysk Godstog, hvorved de 5 bageste Vogne blev afsporet. Fra Hovedgaard Station meldes om Sprængning i begge Spor, fra Sallingsund-Overfarten, at Lejerne i Broklappen er fjernet, og at der vil gaa nogle Dage, inden Broklappen kan anvendes. Mellem Hjørring og Hæstrup forekom i Nat Sprængning under et tysk Militærtog. Maskinen og 10 Vogne afsporedes, og der udbrød Brand, hvorved 6 Vogne brændte. Der menes at være 1 dræbt og 13 haardt saaret i Transporten. Mellem Struer og Hjern er der ligeledes sket Sprængning under et tysk Transporttog. Enkelte Vogne afsporedes, men ingen kom til Skade.

Anholdelse. Paa Skodsborg Sanatorium har det tyske Politi anholdt Dir. John Olsen, Palladium, samt hans Hustru.

Store Ødelæggelser i Aarhus, Grenaa og Randers.

I Nat er Aarhus atter blevet hærget af store Eksplosioner, og desuden er Grenaa og Randers draget ind under Nattens Ødelæggelser med Spræng- og Brandbomber. Fonnesbechs Ejendom i Aarhus, Anton Christensens store Herreekviperingsforretning ved Clemens Bro er sprængt og brændt, desuden er der sket en Del Skade paa Jydsk Telefons Administrationsbygning, ligesom Alfr. Sørensens Ejendom, Søndergade 14, er blevet ødelagt. Foruden disse Sprængninger i Byens Hjerte berettes om Eksplosioner andre Steder i Byen, saaledes om to Eksplosioner paa Marselisborg Allé.

I Grenaa er praktisk talt hele Hovedstrøget lagt øde af Spræng- og Brandbomber. I Flæng kan saaledes nævnes, at et stort Manufakturhus er nedbrændt fra Kælder til Kvist, Købmand Brandstrups Ejendom, Engelsteds Installationsforretning og 2 Manufakturforretninger hører til de totalt ødelagte. Desuden er Afholdshotellet, Sparekassen for Grenaa og Omegn og Messens Forretning meget haardt ramt. I Byens Gader ligger Bunker af Glasskaar, og Terrorhandlingerne har sat sig Spor vidt omkring det bomberamte Kvarter.

I Randers er Dansk-Svensk Staals store Bygning paa Hjørnet af Nørregade og Fabriksstræde totalt ødelagt af Sprængbomber og Brand.

673

Familier, som boede i Ejendommen, maatte redde sig ud i det blotte Linned. Ogsaa Randers Amts Avis, som ligger over for, blev molesteret, men dog ikke mere, end at Bladet fortsat kan udkomme.

Der meldes iøvrigt om betydelig Glasskade og forskellige Skader af anden Art i Tilslutning til Ødelæggelsen af den store Randersbygning.

3 Mord i Roskilde-Villa. Ved 4,30-Tiden i Morges hørte Vagtværnet i Himmelev Skud ude fra Vejen. En nærmere Undersøgelse viste, at Skudene stammede fra en Villa, tilhørende Afdelingslederen i Landbrugsministeriets Kødforsynings-Udvalg, Fuldmægtig Knud Evald Bryning. I Garagen ved Villaen fandtes Fuldmægtig Bryning liggende halvt paaklædt, skudt gennem Hovedet, og inde i Soveværelset fandtes Fru Bryning myrdet i Sengen. I Villaen blev der fundet endnu en Person dræbt, en fuldt paaklædt Mand.

Provinsen.

Aarhus: Natten til Fredag blev der affyret en Del Skud mod Husene i Lundingsgade, nær ved Godsbanegaarden. Endvidere blev der kastet en Granat ind i en Stuelejlighed, Lundingsgade 7 A. Granaten eksploderede under en Seng, hvor den 60-aarige Fru Johanne Simonsen laa og sov. Som Aarsag til Skyderiet angives fra tysk Side, at der fra den paagældende Ejendom skulde være blevet skudt paa tyske Soldater. Fru Johanne Simonsen blev saa svært kvæstet ved Eksplosionen, at hun Fredag er afgaaet ved Døden af sine Kvæstelser.

- Torsdag Eftermiddag blev der paa Eugen Warmings Vej fundet en Mand, der var dræbt af Skud i Hovedet. Han er senere identificeret som Oscar Willy Baggersgaard. Han var dansk, men i tysk Tjeneste.

Grenaa: Natten til Fredag er der fra Grenaa Andels Svineslagteri stjaalet 3.000 kg Fedt. Desuden er 558 halve Svinekroppe ødelagt, idet de er blevel overhældt med Saltsyre. Desuden er der ved en Eksplosion blevet ødelagt en Pumpe. Slakteriets Drift paavirkes ikke af det passerede.

Fredericia: Der har i de sidste Dage været nogen Uro i Fredericia. Blandt andet er et tysk Vagtlokale blevet angrebet og nogle Vaaben frataget Vagterne. Det kom til noget Skyderi, men saa vidt vides blev ingen saaret.

Skanderborg: Landsretssagfører Hedegaard og stud. jur. Mogens Riiskjær, der anholdtes den 8. Februar, er blevet ført til Frøslev.

Beslaglæggelser. Fra Hundested meddeles, at 11 Familier paa "Skansen", et Højdedrag uden for Byen, maa rykke ud af deres Ejendomme med kort Varsel. Husene er blevet beslaglagt af den tyske Værnemagt.

- Fra Randers foreligger der Meddelelse om, at Værnemagten i Gaar

674

beslaglagde la Cours Realskole paa Tøjhushavevej, der bestyres af Frk. Bie. Skolen ejedes af Skolebestyrer Wassmann, der for nylig blev skudt ned paa Gaden i Randers, men den var bortforpattet til Frk. Bie.

- I Fredericia er Hannerup Badehotel, 2 Villaer paa Havnepladsen og Nørremarkskolen blevet beslaglagt.

- Fra Skanderborg er indgaaet Beretning om, at Amtets Brændselsudvalg har modtaget 2 Beslaglæggelser, lydende paa Brænde til Værnemagten i Viborg og i Fredericia. Dekreterne er tilbagesendt med Bemærkning om, at Udvalget alene fungerer som Rationeringsorgan ved Fordelingen af Pligthugsten, og at denne Fordeling forlængst er afsluttet.

Mandag den 26. Februar 1945.

Bombeeksplosion i Jyllandsekspressen. Sent Lørdag Aften blev Jyllandsekspressen Nord for Hobro udsat for et Terror-Angreb, som kostede en halv Snes civile Passagerer Livet; desuden saaredes haardt et lignende Antal,

medens 25 blev lettere saaret. Katastrofen opstod ved, at en Fosforbombe anbragt i en blandet 1. Klasse- og Fællesklassevogn eksploderede. Endnu i Morges maatte Begivenheden ikke omtales i de danske Aviser. Søndag Morgen udsendte Statsbanerne følgende Meddelelse til Stationerne om den indtrufne Katastrofe:

"Efter at Tog Nr. 25 Kl. 22,50 Lørdag Aften var afgaaet fra Hobro Station og befandt sig ca. halvanden Kilometer Nord for Hobro, skete en Eksplosion i den forreste Vogn, en blandet Første- og Fællesklassevogn. Ved Eksplosionen opstod der Brand, der bredte sig til den næstforreste Vogn, der ligeledes var en blandet Passagervogn."

Over for Udenrigsministeriets Pressebureau oplyses, at Eksplosionen er foraarsaget af en Fosforbombe, der har været anbragt paa Toilettet i den forreste Vogn. Denne blev fuldstændig sprængt, og der gik Ild i den. De fleste af Passagererne blev ved Eksplosionen slynget ud af Vognen, men et enkelt Menneske kom ikke ud og indebrændte. Den forreste Del af næste Vogn blev ligeledes meget stærkt ramponeret, Taget faldt delvis ned og alle Ruder sprængtes. Passagererne i denne Vogn blev stærkt forskaaret, men ingen af dem blev dræbt. I Vogn Nr. 3 var der ingen Saarede. De to mest medtagne Vogne blev rangeret ind paa Hobro Banegaard. Af den forulykkede Vogn staa kun Staalskelettet tilbage. Halvdelen af Siderne og Tagkonstruktionen er sprængt bort, men Understellet er ikke ødelagt. Toget var ca. tre Timer forsinket fra Aarhus, hvilket var Grunden til, at det ikke var kommet længere ved Ellevetiden om Aftenen. Der opstod ingen Panik blandt Passagererne, da Ulykken indtraf, og de Passagerer, der var i Stand til det, hjalp de øvrige Passagerer, dels med at komme ud af den brændende Vogn, og dels med at anlægge interimistiske Forbindinger. Ambulancer fra Aalborg, Hobro, Randers,

675

Aalestrup, Aars, Hadsund og CBU-Kolonnen kørte bort med de Saarede og Dræbte, og i Løbet af en Time lykkedes det Brandvæsenet fra Hobro at faa Ilden slukket. Katastrofebelysningen var i Funktion. Katastrofen indtraf nogle faa Hundrede Meter fra det Sted, hvor en ganske tilsvarende Ulykke den 8. Oktober forrige Aar lidt før paa Aftenen ramte det samme Tog.

Ved Attentatet dræbtes: Harald Mikael Jensen, Radioforhandler, født 13. Juni 1893, Søndergade 7, Aalborg. - Peter Chr. Thomsen, Lagerforvalter, født 22. Marts 1892, Schleppegrellsgade 48, Aalborg. - Volmer Nielsen, Repræsentant, født 7. September 1905, Laurids Skausgade 3, 3., København. - Verner Barkeltin, Musiker, født 5. August 1924, Præstegade 18, Haderslev. - Ernst Møller, Købmand, f. 25. April 1913, Jernbanegade 7, Aalborg. - O. Frank Jørgensen, Kiropraktor, Hasserisgade 2, Aalborg. - Gunnar Leo Hansen Dreier, Arbejdsmand, Fromsgade 20, Nykøbing F. - Ukendt Dame: brune Ridebenklæder, brune Ridestøvler, mørk Frakke med Ræveskindshesætning, blondt Haar, smal Guldring med 3 Sten, den midterste blaa, Inskription: "EK 24.8.1940", muligvis staaet paa Toget i Randers, (menes at være identisk med Gerda Thomsen, Ladegaardsgade 2, Aalborg). - Ukendt Dame: svær, 50-60 Aar, forlorne Tænder i Overmunden, tynd Vielsesring uden Inskription, blaagraa øjne, tyndhaaret, tyk blaanistret Kjole, hvid Blondekrave, hjemmestrikket ulden Trøje (menes at være den dræbte Lagerforvalter Thomsens Hustru), - et forkullet Lig uden Spor af Klæder eller andet, der kan anvendes til Identifikation.

Paa Hobro Amtssygehus blev følgende Saarede indlagt: Arnth Mørch, 34 Aar, Ekspedient, Aarhusvej 2, Randers, Hjernerystelse. - Sten H. Møller, Repræsentant, Bispensgade 12, Aalborg, Hjernerystelse. - Frank Larsen, 26 Aar, Vestergade 37, Aalborg, Hjernerystelse. - Thøger Frederiksen, Forsøgsleder, Svendstrup, Laarbensbrud. - Vilbrecht Ebbesen, Sekretær, Rørsangervej 21, København, Brud paa Skulderbladet. - Peter Holst, 35 Aar, Grosserer, Ordrupvej 70, Ordrup, venstre Ben amputeret, aabent Brud paa højre Ben, haabløst medtaget. - F. A. M. Lerche, 38 Aar, Civilingeniør, Aaboulevard 55, København, Kraniebrud. - Ewald Christensen, 19 Aar, født i Hørby, Arbejder, Adresse: Idrætshallen, Oksbøl, aabent Benbrud.

Paa Sygehusene i Aalborg indlagdes følgende Saarede: Ellen Agnethe Mouritzen, Raffinsallé 11, Aalborg, stærk Ansigtsslæsion. - G. Blom, Proprietær, Henriksholm, Romdrup, lettere kvæstet i Hovedet. - Carl Størup, Albanigade 15, Odense, lettere kvæstet i Hovedet. - Desuden blev 25 lettere saarede i Ambulancer ført til deres Hjem.

16 dræbt ved tysk Militærtogs Afsporing. Natten til Lørdag blev et tysk Militærtog paa Vej fra Aalborg til Hjørring afsporet ved Hæstrup

676

Station 6 km uden for Hjørring. Kort forinden Toget passerede Stedet, var 2 Skinnelængder sprængt bort. Lokomotivet drejede rundt og kom til at staa tværs over Banelegemet med Tenderen hængende ned ad Skraeningen. De 11 efterfølgende Vogne væltede til begge Sider. 4 af Vognene kom straks i Brand, antagelig ved, at Ild fra Kakkellovnene antændte Halmen i Vognenes Bund. Der menes at være omkommet 16, og desuden har Falcks Ambulancer bragt ca. 25 Saarede til et Lazaret i Hjørring. Der udsendtes Hjælpetog fra Aalborg og Frederikshavn. Formentlig gaar der nogle Dage endnu, før Banelinien kan gøres klar, og indtil da er Hjørring afskaaret fra Jernbaneforbindelse sydfra.

Sovevogn afsporet. Som meddelt i Lørdags skete Fredag Aften en Sprængning under et tysk Transporttog mellem Struer og Hjerm. Det afsporedes nogle Vogne, blandt disse en Sovevogn, som afsporedes med to Hjulsæt. Ingen kom til Skade, og Trafikken kunde genoptages ved Middagstid i Lørdags. Sovevognens Passager rekvirerede en Bil og fortsatte i denne sin afbrudte Rejse.

Togkontorets Morgenrapport. I Rapporten i Dag til Morgen fra Togkontoret berettes, at 20 bevæbnede Mænd Kl. 5,40 i Morges tvang en Overportør paa Godsbanegaardens Pakhus 1 til at ledsage sig hen til Luge 16 for at faa anvist, hvor noget Værnemagts gods stod. De bortførte herfra 34 Colli, nemlig 22 Kasser og 12 Tønder. Godset blev læsset paa 2 Biler og kørt bort.

- Kl. 4 i Morges skete en Sprængning paa Frederikssundsbanen mellem Vanløse og Husum ud for Søndervigsvej 14. Et Skinnestykke sprængtes bort, og Toggangen maatte indstilles. De Rejsende blev saa vidt muligt befordret ind til Byen med Sporvognene.

- Der er sket Sprængninger mellem Skanderborg og Hylke, Skanderborg og Stillinge, hvor 11 Skinner skal udveksles, mellem Horsens og Hatting, Vejen og Brørup, Vejen og Andst, Brande og FASTERHOLT - 9 Sprængninger - Ejstrupholm og Brande 9 Sprængninger, og mellem Brande og Blaaehøj 4 Sprængninger.

- I et Tog mellem Herlev og Ringede [?] eksploderede en Bombe i en af Godsvognene, som var læsset med Biler, hvilket, gav Anledning til, at Togpersonalet ved Togets Ankomst til Herlev Station Kl. ca. 4,30 i Morges blev "holdt op" af tyske Soldater. Personalet blev dog igen løsladt Kl. 8,15.

Haandgranater mod Sporvogn. I Aftes blev der 2 Gange kastet en Haandgranat eller et lignende Sprængstof ind i en Linie 2-Bivogn. Det første Attentat skete Kl. ca. 21,05 paa Christianshavns Torv. Haandgranaten blev kastet ind paa Perronen midt i Vognen og saarede en Passager, som maatte bringes til Sundby Hospital. Da den samme Vogn

677

senere passerede Hovedbanegaarden, blev der igen kastet en Haandgranat ind i den. Denne Gang kom ingen Passagerer til Skade, men der knustes en Rude.

Sabotage mod Maskinfabrik. I Gaar Kl. ca. 21,50 blev der forøvet Sabotage mod Johannesen og Lunds Maskinfabrik, Ryesgade 55. Fabriken, der har til Huse i Stuen, blev udsat for Bombesprængning, og der udbrød Brand, hvorved ca. 100 m² Lokale blev fuldstændig ødelagt. Ilden gik nogle Steder igennem Loftet til 1. Sal, hvor Vinhandler Valdemar Jørgensen har Lager. Der skete nogen Skade paa Lageret.

42 Politimænd til Frøslev fra Tyskland. I Lørdags ankom 42 Politimænd i en Bilkonvoj fra Lejren i Mühlberg til Frøslev, hvor de indtil videre interneres.

Provinsen.

Randers: I Tilslutning til Meddelelsen i Lørdags om Sprængningerne i Dansk-Svensk Staals store Ejendom paa Hjørnet af Nørregade og Fabriksstræde kan yderligere oplyses, at en Skorsten væltede under Slukningsarbejdet. 2 Mand, Tømrer Gunnar Krogsgaard og Montør ved Elektricitetsværket K. Simonsen, blev begravet under Murbrokkerne. De blev dog hurtigt befriet og ført paa Hospitalet. Krogsgaard havde paadraget sig et Brud paa Rygraden og Simonsen et Brud paa det ene Laar samt en dyb Flænge i Laaret. En Nattevagt har set en K-Vogn holde foran Dansk-Svensk Staals Forretning kort før Eksplosionen. En tilsvarende Vogn eller den samme er set i Grenaa, hvor den mødte nogle Natrenovationsmænd. Fra Randers forsvandt Bilen i stærk Fart nordpaa.

Grenaa: Kort før Midnat Natten til Lørdag eksploderede her - lige ledes omtalt i Lørdags - kraftige Sprængladninger fra Torvet ned gennem Storegade. Ved Eksplosionerne ødelagdes Manufakturhandler Ove Vogels Herreekviperingsforretning, Torvet Nr. 2, og Købmand Otto Brændstrups Manufakturforretning paa Hjørnet mellem Aagade og Storegade; i Løbet af et Kvarter var Bygningen omspændt af Flamme. Foruden Forretninger og 4 Lejligheder i denne Bygning ødelagdes Isenkræmmer Rex Andersens Forretning, Kaffemagasinet, som tilhører Købmand Ejnar Nielsen, Fiskehallen, tilhørende Mikael Rasmussen, samt et Tattol-Sæbehus, videre skete der store Skader paa Afholdshotellet og Sparekassen for Grenaa & Omegn, ligesom Messen, Storegade 19, som tilhører Købmand Anders Dyhr-Nielsen, blev totalt ødelagt. Ogsaa Genbo- og Naboejendommene til Storegade 19 blev beskadiget, saaledes navnlig "Importøren" og Købmand Schiøtler-Nielsens Forretning.

Aarhus: Ved det sidste Attentat Natten til Lørdag anbragtes Bomberne ud for Buntmager Alfred Sørensens Forretning, Søndergade 14, ved

678

Manufakturhandler Vilhelm Kleins Forretning, Søndergade 2, samt paa Aaboulevarden under Sct. Clemens Bro. Ved Eksplosionerne skete meget betydelige Skader paa Trikotagefirmaet Anton Christensens Lokaler og A/S A. Fønnesbechs Modemagasins Lokaler under Clements Bro. Jydsk Telefons Administrationsbygning, der ligger paa Clements Bro, blev ogsaa stærkt medtaget, Buntmager Alfred Sørensens Forretning, Søndergade 14, blev totalt ødelagt, ligeledes skete store Skader paa Bandholtz' Skotøjsforretning og paa Aarhus Diskontobank. Der eksploderede ogsaa Bomber ud for Slagtermester Aage Steenbergs Forretning paa Hjørnet af Marselisborg Allé og Heibergsgade, samt ud for Ostehandler A. Rasmussens Forretning, Marselisborg Allé 15. Ved Eksplosionerne kom ingen Mennesker alvorligt til Skade.

Aalborg: I Lørdags bortførte det tyske Politi et Par unge Mænd fra en Ejendom i Borgergade. De unge Mænd var belagt med Haandjern. Politiet affyrede Skræmmeskud mod en Del nysgerrige, hvorved Fru Installatør Larsen, Nørre Sundby, blev ramt i Laaret og i Brystet.

Viborg: Torsdag Aften blev 2 unge døvstumme Haandværkere dræbt af Skud fra en tysk Patrulje, som havde raabt efter dem.

Løgstør: Sømand Ove Andersen, Søn af Elektriker Andersen, Løgstør, er den 31. December død, efter Opgivelse fra tysk Side under et Flyverangreb paa Hamborg. Desuden er den 40-aarige Arbejdsmand Valdemar Olsen, Havekolonien "Laboremus", Løgstør, død i Tyskland.

Holbæk: Værnemagten har bebudet, at Byens Centralskole, der besøges af ca. 1600 Børn, skal benyttes til Rekreation for tyske Soldater.

Arrestationer. Den konstituerede Vagtcchef ved Luftværnscentralen i Aarhus, Løjtnant J. Lykke Christensen, Politimester Ewald, og Redaktør Kaj Sørensen, "Socialdemokraten" i Assens, samt Fru Landsretssagfører Eigaard, Helsingø, en Søn af fhv. Telegrafkontrollør Albrechtsen, Hillerød, og Gartner Poul Hansen med Familie, Varde, er blevet anholdt af det tyske Politi. Et Par Medlemmer af Gartnerfamilien blev dog løsladt igen i Gaar.

Tirsdag den 27. Februar 1945.

En Konvoj med 12 syge Politifolk kom i Gaar Eftermiddags til Frøslev sydfra. Fuldmægtig Schierning i Udenrigsministeriet havde ledsaget Politifolkene fra Lejren hertil. Under Rejsen blev Fuldmægtigen saaret i Benet af en Granatsplint, da man i Nærheden af Hamborg kom ind i et Luftangreb.

- Der er ligeledes hjemsendt fra Tyskland 31 saakaldte asociale Individer og en politisk Arrestant. De passerede i Nat Padborg, hvor den

679

politiske Arrestant samt 2 syge blev efterladt i Frøslevlejren, medens de øvrige 29 fortsatte til København.

- I Fredags passerede en aaben Lastbil med danske Jernbanemænd i Uniform Haderslev paa Vej sydpaa. Bagefter fulgte en overdækket Lastbil; der var Militærvagt med Fangetransporten.

- Til Haderslev er yderligere ankommet 700 Flygtninge, som er indkvarteret i Skoler og andre offentlige Bygninger, hvor der i Forvejen befinder sig ca. 1000 tyske Flygtninge.

Villa brændt. Natten til i Gaar blev en Villa, Bjeverskov Allé 51 i Hvidovre, brændt af. Ifølge Kraks Vejviser tilhørte Villaen Møbelhandler Petersen.

Attentat mod Leif Ørnberg. Balletdanser Leif Ørnberg blev i Gaar Formiddags beskudt paa Dyrehavevej i Klampenborg, hvor han sammen med sine faste Ledsagere og en Dame stod og saa paa Bøgerne i et Boghandlervindue. En Bil stoppede op i Nærheden, to Mænd steg ud og affyrede et Par Pistolskud mod Hr. Ørnberg. En af Ledsagerne trak omgaaende sin Pistol op og begyndte at skyde igen, hvorefter Mændene kørte bort. Leif Ørnberg blev ikke ramt direkte af Skudene, men en Splint fra Væggen eller maaske et rikochetterende Projektil ramte ham i Laaret. Saaret var dog ikke alvorligere, end at han kunde deltage i Skydningen efter Attentatmændene og bagefter tage af Sted, uden at det blev nødvendigt at rekvirere Ambulance.

3 Mennesker saaret i Skindergade-Kvarteret. I Gaar ved 14-Tiden forekom et livligt Skyderi i Kvarteret Skindergade-Skoubogade-Nygade. Episoden opstod i Forbindelse med et "hold-up" i Guldsmedebutiken, Skindergade 44, hvortil Vagtværnet var kaldt. Forinden var Hipo-Folkene kommet til Stede, saa Vagtværnet kom ikke til at tage sig af Sagen. Der blev saaret 2 Mænd, den ene i en Trappeopgang, og desuden blev en tilfældig forbipasserende Dame ramt inde i Skoubogade. Den paagældende Dame kom sammen med to smaa Børn.

Razziaer og Anholdelser. Under en Razzia i Lørdags anholdt det tyske Politi Overbetjent Høedt fra Københavns Opdagelsespoliti samt Overbetjentene Meilstrup og K. K. Laursen fra Ordenspolitiet. Endvidere anholdtes Politibetjent Hedegaard og førtes sammen med de øvrige til Vestre Fængsel.

- Natten til Søndag blev der ringet paa hos Repræsentant K. Poulsen, Ryparken 88, og spurgt efter en Person, som man paastod, Poulsen holdt skjult. En Undersøgelse viste imidlertid, at der ikke var nogen Fremmede i Lejligheden, men inden Mændene trak sig tilbage, skød de Repræsentant Poulsen i det ene Laar. Han blev indlagt paa Bispebjerg Hospital.

680

- Søndag Aften anholdt Gestapo paa Restaurant "Skandia" to Mænd med Pistoler.

- Sent i Aftes foretog det tyske Sikkerhedspoliti en Razzia hos Fuldmægtig Wilh. Ramm, Duntzfeldts Allé 35, hvor man eftersøgte en Familien ukendt Mand, Bent Jensen. Selv var Fuldmægtig Ramm ikke hjemme. Det fremmede Politi foretog en Husundersøgelse, som ikke gav noget Resultat.

Sygeplejeelev anholdt. Mandag Aften afhentede Gestapo Sygeplejeelev Lily Gram paa hendes Værelse i Fløj L paa Kommunehospitalet. Aarsagen ubekendt.

Jernbanesabotagen. Trafikken paa flere af de sabotageramte Strækninger er nu genoptaget, men der er samtidig sket en Række nye Sprængninger. I Dag til Morgen melder Togkontoret saaledes om Sprængninger paa følgende Strækninger: Hylke-Hovedgaard, Vejle H.-Munkebjerg, Fredericia-Taulov, Kolding-Eltang, Herning-Nørre Kollund, Fasterholt St. og Ribe-Hvidding [i. e. Hviding], hvert af Stederne er der foretaget et Par Sprængninger. Trafikken er delvis allerede genoptaget eller ventes genoptaget i Løbet af Morgenen. Paa Strækningen Gørding-Holsted skete i Nattens Løb 25 Sprængninger. Skadens Omfang er endnu ikke kendt. I Frederikssund skete lige efter Midnat Sprængninger i Stationens Oplag af gamle Sporskiftedele. Der sprængtes tillige en Del Ruder, men iøvrigt skete ingen Skade.

Vedrørende Ulykken mellem Herning og Nybo meddeles, at den fra Hamborg lovede Kran foreløbig ikke kommer, hvorfor Sporet indtil videre maa forlægges uden om Ulykkesstedet.

Det tyske Politi overtager Nyropsgade 18. Over for Ejendomsdirektoratet har det tyske Sikkerhedspoliti fremsat Anmodning om at leje Kommunens Ejendom Nyropsgade 18, der ligger mellem Shellhuset og Organisation Todts Domicil. Ejendommen, der er en 2-Etages Bygning, har tidligere været anvendt til Kontorbrug, men er for Tiden ubenyttet paa Grund af Beliggenheden. Det tyske Sikkerhedspoliti har endvidere anmodet om at leje de tidligere Lokomotivremiser paa det gl. Banegaardsterræn. Remiserne er i Forvejen udlejet til Garagebrug og lign. Normalt foregaar Overtagelsen af Bygninger ved Beslaglæggelse, men naar dette formentlig ikke sker i det foreliggende Tilfælde, er det fordi man fra tysk Side har tilkendegivet, at Beslaglæggelse betyder øjeblikkelig Overtagelse, medens der ved Lejemaal bliver givet en Frist til Afvikling af de nugældende Lejeforhold.

Attentat mod tysk Civilperson. En civil Tysker ved Navn Wolfgang Preusser, Egneborgvej 3, Hvidovre, blev i Gaar Formiddags udsat for et

681

Attentat, da han passerede Ny Kongensgade. To ukendte Personer affyrede en Serie Skud mod ham og ramte ham i begge Laar. Tyskeren blev bragt til Kommunehospitalet.

Provinsen.

Aarhus: Der er sket en Bombeeksplosion i Aarushallen og herved anrettet en Del Skade i Bygningen. For nogle Dage siden blev Hallen beslaglagt til Brug for tyske Flygtninge.

- Da Rederiet "Anholt"s Paket "Anholt" Lørdag Morgen lagde til ved Aarhus, gik en halv Snes bevæbnede Mænd om Bord og forlangte udleveret 500 kg Sprængstof, som skulde anvendes til Stødoptagning i Jylland. Sprængstoffet blev kørt bort paa en ventende Lastbil.

- Lørdag Eftermiddag er Arbejdsmand Niels Rasmussen, Badstuegade 18, blevet alvorligt saaret og to andre Arbejdere lettere saaret uden for Arbejdsmandenes Fællesledelses Kontor i Studsgade. En Klynge Arbejdere, som skulde til Kontrol, stod og talte sammen paa Gaden uden for Kontoret, da en yngre Mand, der udgav sig for at tilhøre det tyske Sikkerhedspoliti, bad dem passere Gaden. Da han ikke syntes, det gik hurtigt nok, trak han en Revolver frem og fyrede en Serie Skud mod Arbejdsmandene. Niels Rasmussen blev ramt i den ene Lunge, mens to andre fik Strejfskud. Byvagten anholdt den unge Mand, og det viste sig, at han intet havde med det tyske Sikkerhedspoliti at gøre, men at han derimod var Medlem af det Vagtkorps, der patruljerer ved Aarhus Politistation i Mejlgade. Han blev afleveret til det tyske Politi.

- I Aftes fandt man under Ruinerne i Guldsmedgade 9 en af de savnede fra Bombekatastrofen, Frk. Katrine Petersen.

Aalborg: Søndag Aften foregik et kraftigt Skyderi paa Vesterbro og Boulevarden. Vesterbro blev paa et Tidspunkt bestrøget med Maskinpistoler, dog uden at nogen rammes.

Haderslev: Boghandler C. Fr. Algreen-Petersen, som i et Aarstid har siddet i Frøslev, er blevet løsladt. Ligeledes er Tjener Einer Leth løsladt efter nogle Maaneders Ophold i Frøslev.

Esbjerg: I de sidste Dage har Gestapo bl. a. anholdt Repræsentant Gejsing, Slagtermester Chr. Petersen, Vardevej, Lærerinde Frk. Bonde og fru Købmand Frederiksen, Nørregade, samt hendes to Døtre.

- Det kommunale Vagtværn har i Løbet af de sidste Dage modtaget Anmeldelser fra Folk, som paa Gaden er blevet "holdt op" af Sysselleder Børge Halfdan Holding, der har frataget de Paagældende deres Legitimationskort.

Hobro: Skovpavillonen, der ejes af et Aktieselskab, men er overtaget af Tyskerne, nedbrændte Søndag Aften til Grunden. Den benyttedes ikke

682

til Beboelse, men der opbevarede en Del Inventar og bl. a. en Del Halm. Muligvis er Ilden opstaaet ved Tobaksrygning i Halmen.

Aarhus: I Morges er der paa Baggensesvej fundet en Mand dræbt af Skud. Den Dræbte er identificeret som Murerarbejdsmand Olaf Sørensen.

Faaborg: Dir. Brønner - Tapetfabrikken "Fiona", som er en af Byens største Industrivirksomheder - er blevet arresteret af Gestapo.

Onsdag den 28. Februar 1945.

En halv Snes Mennesker saaret eller dræbt i Blaagaardsgade. I Eftermiddagstimerne i Gaar udspillede nogle blodige Episoder i Blaagaardsgade, hvorfra en halv Snes Mennesker - dræbte og saarede - kørtes bort i Brandvæsenets Ambulancer. Det begyndte med, at 2 Mænd forsøgte at holde nogle Sortbørs-Folk op paa Hjørnet af Blaagaardsgade og Baggensesgade. Der blev taget nogle Cigaretter fra de Folk, Kuppet gik ud over, men da Røverne vilde fjerne sig, fulgte en større Menneskemængde efter. Røverne forsvarede sig med Revolvere og saarede herunder to af Forfølgerne, en Mand ved Navn Bøgh, Parmagade 15, og en anden, hvis Efternavn er Christensen, boende Ved Blegdammen 3. Menneskemægden fik imidlertid fat paa Røverne og gennempnygde dem saa voldsomt, at de var bevidstløse, da Hipo-Mændene kom og afhentede dem. Det er meddelt, at den ene af Røverne var forsynet med tysk Ausweis.

Et Par Timer senere blev Brandvæsenets Ambulance alarmeret til Hjørnet af Todesgade og Blaagaards Plads. Her fandt man en af Politiets lukkede Udrykningsvogne gennemhullet af Kugler, og paa Førersædet sad en Mand dræbt over Rattet. Der menes iøvrigt ogsaa at være kastet en Haandgranat ind i Vognen, som antages at være rykket ud for at foretage en Razzia i en Kaffebær. Ved Episoden er der i hvert Fald blevet dræbt 2 Hipo-Mænd og 4 haardt saaret. Desuden er 5 andre, vistnok tilfældige Passanter, saaret. Den 14-aarige Poul Jensen, Todesgade 18, blev saaret i Ryggen, Arne Pedersen, Blegdamsvej 68, i højre Ben, Fru Andersen, Slotsgade 3, ligeledes i højre Ben; en ukendt Mand havde ogsaa faaet Skudskaar i Benet, og endnu en ukendt Mand var saaret saa haardt, at han døde inden Ambulancefolkene kunde tage sig af ham.

Ved 22-Tiden blev en Del Forretninger i Blaagaardsgade hærget af *Bombeeksplosioner*. Skaderne indskrænker sig dog gennemgaaende til knuste Ruder. Blandt de bomberamte Forretninger er Restaurant "Sevilla" i Nr. 29 A, Slagterbutikken i Nr. 12, Restaurant "Lynet", en Kaffebær, tilhørende Gurli Iversen, to Forretninger i Nora-Centralens Ejendom Nr. 8, hvor der var skudt gennem Ruderne, Butikkerne i Nr. 12 og 14, hvor ogsaa Ruderne til adskillige Privatlejligheder var knust, nogle

683

øjensynlig af Kugler. Endelig er et større Antal Ruder i Ejendommen Nr. 15 knust. I det hele taget er den Del af Gaden, det er gaaet ud over, stærkt præget af Skydning. Bomberne menes at være anbragt uden for Forretningerne eller i Lyskasserne. Der hørtes 3 Eksplosioner ved 22-Tiden, og senere paa Natten skete yderligere Eksplosioner i Kvarteret.

Jernbanesabotagen. I Aftes skete 2 Sprængninger Vest for Roskilde paa Kalundborgbanens Spor. Det lykkedes en Banearbejder at standse et Tog umiddelbart før et andet Sted, hvor der var fundet Bomber. En Sprængkommando fjernede Bomberne. Trafikken maatte indstilles baade paa Vestbanen og Nordvestbanen.

Til Gentofte Station meddeltes i Morges telefonisk, at der formentlig var lagt en Bombe i S-Toget paa Nordbanen. Man fik hurtigt alle Passagererne ud af Toget paa Jægersborg Station, og S-Togs Trafikken mellem Gentofte og Lyngby indstilledes, samtidig med at en Sprængkommando blev tilkaldt.

Fra 2. Distrikt foreligger til Morgen Beretninger om en ny Række Sprængninger, navnlig er en Række Sporskifter blevet ødelagt. Der er forekommet Sprængninger paa Vraa Station, Vejle H. Station, Brønderslev Station, samt paa Strækningerne Vraa-Brønderslev, Pjedsted-Fredericia, Fredericia-Taulov, Vamdrup-Farris, Vejen-Brørup, Sig-Tistrup; endvidere paa Tistrup Station, Ølgod Station og Farre Station.

Episoder. Nogle bevæbnede Mænd gik i Gaar ind paa Ahms Kursus, Nørregade 21, hvor de beskød en tysk Elev. Den saarede bragtes til Kommunehospitalet, hvorfra han senere overførtes til Lazarettet paa Nylandsvej.

- En tysk Dame blev i Gaar saaret af et Skud i højre Ben ud for Frederiksberggade 27.

- Frederiksberg Brandvæsens Ambulance hentede sent i Aftes Liget af en Mand, som var fundet skudt paa Gaden uden for Roarsvej 30.

- I Aftes blev en ukendt Mand beskudt fra en Bil paa Kongens Nytorv. Brandvæsenet kørte den Saarede til Kommunehospitalet.

Anholdelse. En 44-aarig Skomager er anholdt, sigtet for Mordet paa Byvagt Erik Eriksen.

Provinsen.

Aarhus: Forvaltningsnævnet for Krigsforsikring har fra 1. Marts oprettet et Afdelingskontor i Aarhus. Baggrunden er de omfattende Krigsskader, der er sket i Byen. Af de 7.000 Ejendomme, der findes i Aarhus, er 2.145 eller ca. en Trediedel blevet ramt af Krigsskader af større eller mindre Art.

- Vedrørende det i Gaar omtalte Drab oplyser Familien til den

684

nævnte Murer Olaf Sørensen, at det ikke kan være ham, der er dræbt, da han næppe paa det paagældende Tidspunkt kan have været i Aarhus, ligesom Signalementet ikke stemmer. Det menes nu, at den dræbte er en Aarhus-Student.

Esbjerg: Over for Borgmesterkontoret er det fra tysk Side udtalt, at man kan vente 1.000-1.500 tyske Flygtninge til Esbjerg. Restaurant Børsen er Tirsdag blevet beslaglagt, formentlig til dette Formaal.

Ribe: Ribe Borgerskole og Statskvindeseminariet er Tirsdag blevet beslaglagt til tyske Flygtninge, der skal indkvarteres paa Skolerne. Seminariet faar Lov til at beholde en enkelt lille Bygning med Bibliotek og Laboratorium, og Undervisningen henlægges iøvrigt til Katedralskolen. Borgerskolens Elever vil faa Undervisning hveranden Dag paa Katedralskolen, da denne Skoles Elever paa Grund af Trafikforholdene kun gaar i Skole hver anden Dag.

Næstved: Der har i den forløbne Uge været ført Forhandlinger med Skolemyndighederne i Næstved om Udlevering af Skolen paa Jernbanegade, der ogsaa rummer Gymnasiet, idet den skulde anvendes som Lazaret for ca. 800 saarede Soldater. Samtidig skulde Teknisk Skole overtages til 400 saarede Soldater. Søndag Eftermiddag forhandlede Repræsentanter for Værnemagten med Rektor Krüger Rasmussen om Overtagelse af en af Byens nyeste Skoler, Kildemarkskolen, der skulde anvendes som Officersskole, medens der paa Garderhusarkasernen og Statskasernen skulde indkvarteres Tropper med Heste. De to Kaserner er netop i sidste Uge blevet rømmet, og de bortdragende har medtaget alt Inventar.

Thisted: Natten til Tirsdag blev der under en Overflyvning af en allieret Maskine fra denne affyret en Maskinkanonsalve mod nogle Olietanke ved Havnen, tilhørende Det Forenede Oliekompagni. Tankene blev ramt af flere Projektiler, og 7-800 l Solar-Olie, bestemt for Fiskefartøjer, flød ud. Ogsaa nogle Ejendomme i Byens sydlige Kvarterer rantes, dog uden at Mennesker kom til Skade.

Løsladelser. De 29 saakaldte asociale Personer, der Natten til Tirsdag kom over Grænsen, er blevet løsladt.

Torsdag den 1. Marts 1945.

Nye Uroligheder i Blaagaardsgade-Kvarteret. Atter i Gaar Eftermiddags opstod Uroligheder i Blaagaardsgade-Kvarteret, og om Aftenen blev der foretaget en større Razzia, hvor bl. a. Sporvognspassagerer blev visiteret. Lidt før Midnat maatte Brandvæsenet rykke ud med to Ambulancer i Anledning af, at to Mænd var blevet skudt i Baggesensgade. Den

685

ene var, efter hvad der senere er oplyst fra Retsmedicinsk Institut, Jord- og Betonarbejder Otto Jensen Iversen, Højskole Allé 22, Kastrup, den anden Arbejdsmand Aage Nielsen, Vedbækgade. Endnu forinden Ambulancerne kom, var en Vagtværnspatrulje paa Stedet og fik oplyst, at der fra en Hipo-Vogn var skudt ned gennem Gaden, og at det øjensynligt var rent tilfældigt, at de to Arbejds mænd var blevet Ofre for Skyderiet. Byvagterne tog samtidig med Ambulancerne ud til Retsmedicinsk Institut, bl. a. for at faa opklaret, hvem de Dræbte var. Her blev Byvagterne "holdt op" af Hipo-Folkene, som ogsaa var fulgt efter, og som undersøgte dem for Skydevaaben. En Timestid senere var det atter galt ude i Blaagaardsgade-Kvarteret. Denne Gang blev en ny Vagtværnspatrulje beskudt af en Hipovogn, formentlig den samme, som var kørt tilbage. Byvagterne søgte Dækning i en Port. Antagelig hidkaldt af Skyderiet dukkede en tysk Patruljevogn nu op, kørte hen til Hipovognen, og efter en Samtale maatte Hipo-Vognen køre til Fælledvejens Station med Folk fra den tyske Patrulje paa Trinbrættet. Resten af Natten var der Ro i Blaagaardsgade.

Hørups Statue sprængt i Luften. I Morges ved godt 6-Tiden blev Willumsens Statue af Hørup ved Indgangen til Kongens Have sprængt i Luften.

4 Mennesker fundet dræbt. Paa Roskildevej er i Nat fundet 2 Mænd dræbt af Skud, og i Morges fandtes i Lersøparken en tredje Mand, som ligeledes var dræbt af Revolverskud. De var alle 3 uden Legitimationspapirer. I Morges hentede Brandvæsenets Ambulance en Chauffør ved Navn Lassen, Højdevangen. Han var fundet dræbt af Skud paa Tagensvej. Den Dræbte blev kørt til Retsmedicinsk Institut.

Jernbanesabotagen. Kl. lidt over 17 i Gaar skete der en Eksplosion under et Tog paa Vej fra Roskilde til Kalundborg. Eksplosionen skete paa samme Sted som den foregaaende Dags Sprængninger (ved Darupvejen). Ved Eksplosionen blev Togets forreste Vogn afsporet, og 5 Mennesker haardt saaret samt en Del lettere saaret. De haardt saarede er: Togfører H. C. Christensen, Portør Kaj Carlis Jensen, Frk. Inga Johansen, Frk. Kirsten Christensen og Frk. Rigmor Christiansen. De blev alle indlagt paa Roskilde Amtssygehus, hvor ogsaa de lettere saarede kom under Behandling.

Den telefoniske Meddelelse til Jægersborg Station i Gaar Morges om, at der skulde være anbragt Bomber i et S-Tog, viste sig at være forkert. Togstandsningen paa Holte-Banen i Anledning af Telefonbomber varede et Par Timer.

I Gaar forekom der nye Sprængninger paa Strækningen Børkop-Pjedsted, paa Aalborg Station samt paa Nørre Kollund Station, og i Dag til Morgen berettes om Sprængning i et Skinnelager paa Horsens Station; desuden sprængtes Vandtaarnet paa Vojens Station i Morges Kl. 4.

686

Razzia hos Kursusbestyrer Ahm. Som meddelt i Gaar er en tysk Elev paa Ahms Kursus i Nørregade blevet saaret ved et Attentat. Formodentlig foranlediget heraf foretog Hipo Natten til i Gaar Razzia hos Kursusbestyrer Ahm, Ny Kongensgade 15, 2. Døren blev sprængt og Lejligheden gennemløbet, dog uden at der blev fjernet noget eller foretaget Anholdelser. Der har ligeledes fundet Undersøgelse Sted i Kursusets Værelser og paa Kontoret, hvorfra der blev medtaget en Liste over Eleverne.

Episode paa Vesterbro. I Gaar Eftermiddags opstod Skudveksling ved Restaurant "Maritza" paa Vesterbro mellem Hipo-Folk og en Mand fra Politigaarden ved Navn Hansted. Hr. Hansted blev ramt i Brystet og ført til Nylandsvejs Lazaret. En tilfældigt forbigående, Frk. Vibeke Frederiksen, Haandværkerhaven 41, fik under Skydningen et Strejfskud i venstre Overarm.

Arresterede. Det tyske Politi har arresteret Marketender Langballe og Hustru, Politigaardens Marketenderi. Endvidere er arresteret Ingeniør Kampmann, Skodsborg Strandvej 257.

Ildkamp ved Dragør Kirke. Sent Tirsdag Aften udkæmpedes ved Dragør Kirke en Ildkamp mellem 6 Civile og nogle tyske Politifolk. Herunder blev en Tysker dræbt og en anden haardt saaret, medens de Civile reddede sig ved Flugt.

Løsladt. Læge Chr. Hansen, København, er blevet løsladt fra Frøslev.

2 mindre Sabotager. Der opstod i Aftes Ild i Møbelfabriken "Ring", Nørrebrogade 212, umiddelbart efter en Bombeeksplosion. Der skete dog ikke større Skade, og Ilden blev hurtig slukket. Lidt senere sprang en Bombe ved en Benzintank ud for Hansens Maskinværksted, Provstevej 11. Heller ikke her skete nogen større Skade.

Provinsen.

Kolding: I Gaar fandtes i Byens Blade følgende Annonce, indrykket af Formanden for Epidemikommisionen, Borgmester Juhl, og den fungerende Kredslæge H. Wendt:

"Da der er konstateret Plettyfus i Kolding, opfordres Befolkningen til at lade foretage en effektiv Undersøgelse af, hvorvidt der i de respektive Hjem maatte forefindes Lus, idet Sygdommen kun smitter Personer, der er befængt med Lus. Undersøgelse foretages af Kredslægen, og Udgifterne ved Undersøgelsen afholdes af det Offentlige."

Borgmesteren har indtil videre lukket Byens to Biografer for at hindre Smittens Udbredelse.

687

Aarhus: To Byvagter, den 31-aarige Anders Nielsen og den 40-aarige C. C. Laursen, blev i Gaar Formiddags dræbt. De var kaldt hen til en Forretning, hvor 2 Personer vilde sælge en Harmonika, som man mente var stjaalet. Da de to Personer blev klar over, at de var afsløret, trak de Revolverne og dræbte Byvagterne. Anders Nielsen var Formand for Aarhus Atletikklub og efterlader sig Hustru og 2 smaa Børn, C. C. Laursen var oprindelig Kørelærer. Ogsaa han efterlader sig Hustru og Børn.

Hjørring: For nogen Tid siden udsendtes fra Hirtshals en tysk Patrulje og nogle Vagtværnsfolk til Landsbyen Horne, hvorfra der var indberettet, at 2 Russere terroriserede Beboerne og forlangte Spiritus. Det viste sig, at de to russiske Soldater havde begaaet Indbrud i Brugsforeningen, og da de blev anholdt, var de endnu i Besiddelse af nogle Tyvekoster herfra. Dagen efter blev Sogneraadsformand H. Pedersen, Horne-Asdal, af den stedlige Kommandant tilsagt til at give Møde i Infanterilejren i Hirtshals for at vidne i Sagen. Den stedlige Oberst Bachmeyer afhørte Sogneraadsformanden og en af de Soldater, der havde deltaget i Anholdelsen. Derefter blev den første af de skyldige ført ind og afhørt paa Russisk. Afhøringen resulterede i, at Soldaten blev dømt til Døden og skudt paa Stedet. Herefter kom den næste Russer ind. Ogsaa han dømdes til Døden, men paa Anmodning af Sogneraadsformanden fandt Henrettelsen ikke Sted i hans Paasyn.

Haderslev: Seminariets Øvelsesskole, der hidtil har været anvendt som Kaserne for tyske Arbejdere, blev forleden frigivet, men atter beslaglagt, da det tyske Orts-Lazaret paa Ungdomsskolen i Vojens skal flyttes hertil. Tyskerne regner med, at Øvelsesskolen kan rumme ca. 300 saarede Soldater og indrettes til dette Formaal.

Odense: Formanden for den konservative Vælgerforening i Odense, Boghandler Aage Johansen, er blevet løsladt.

- Tirsdag Aften blev Paalæggerske Harriet Strey fundet død i Lejligheden, Middelfartvej 58, 2. Sal. Hun var dræbt af flere Skud i Hoved og Hals. Det menes, at Paalæggersken havde Forbindelse med det tyske Politi.

- 3 Lastbilet blev i Aftes ødelagt ved Bombeeksplosioner ud for Mekaniker Rasmussens Værksted, Store Gasvej 44-46. Alle Ruder i den store Beboelsesejendom paa den modsatte Side blev knust.

Næstved: Tirsdag Aften eksploderede en Bombe mellem nogle Smaabaade i Havnen. Bunden blev slaet ud paa adskillige Baade, og desuden sprængtes en Del Ruder.

Nykøbing M.: Natten til i Gaar har en halv Snæs bevæbnede Mænd fjernet ca. 6.000 kg Fedt fra Andelsslagteriet.

688

Fredag den 2. Marts 1945.

Ti danske Statsborgere henrettet. Fra officiel tysk Side foreligger Meddelelse om, at 10 danske Statsborgere ved tysk Krigsret er blevet dømt til Døden for bevæbnet Overfald, Mord og Sabotage. Dommene er fuldbyrdet den 27. Februar, og de henrettede er følgende:

Erik Crone, født 29. Maj 1919 i Aarhus,

Poul Madsen, født 23. Oktober 1915 i København,

Einar Axel Larsen, født 16. August 1906 i Slagelse,

Svend Glendau, født 12. Marts 1910 i Tim,

Karl Gustav Stricker-Brøndsted, født 13. December 1915 i Hellerup,

Karl Børge Sørensen, født 25. Juli 1925 i København,

Preben Richard Christensen, født 8. August 1925 i København,

Preben Gylche, født 30. Januar 1927 i København,

Andreas Bronislov Wadekloff Nielsen, født 31. Marts 1918 i Brøndbyerne,

Harald Christensen, født 28. Maj 1915 i Faaborg.

Henrettelserne skal ifølge uofficielle Meddelelser have fundet Sted i Vestre Fængsels Gaard. Erik Crone er Søn af Oberst Gustav Crone, Rungsted, Karl Gustav Stricker-Brøndsted Søn af Lærer Brøndsted ved Øregaards Gymnasium, og Preben Richard Christensen Søn af Journalist og Tegner ved Social-Demokraten Richard Christensen.

Kontorchef Kjeld Johansen anholdt og senere løsladt. Chefen for Statistisk Kontor, Kontorchef Kjeld Johansen, og Fuldmægtig, cand. jur. Conrad Jacobsen blev i Gaar Eftermiddags anholdt af civile, dansktalende Medlemmer af det tyske Politi. Kontorchef Kjeld Johansen blev ved Anholdelsen belagt med Haandjern. Nogle Timer senere blev de begge løsladt med den Besked, at der forelaa en Fejltagelse. Kjeld Johansen er stærkt medtaget efter den kortvarige Anholdelse, medens Fuldmægtig Conrad Jacobsen har det godt.

Kvinde skudt. En Del bevæbnede Mænd foretog i Gaar Formiddags Afspærring af Kvarteret omkring Frithiof Nansens Plads, medens andre trængte ind i Baronesse v. Bülow's Lejlighed i Nr. 8, hvor de skød Baronessens Datter, Fru Lüders. Fruen blev ramt af flere Skud i Hovedet og døde paa Stedet.

To unge Mennesker skudt i Elmegade. Ved 14,30-Tiden i Gaar affyrede en Mand en Række Skud mod to andre, der kom gaaende sammen. De sank begge om, den ene dræbt paa Stedet, den anden døde lidt senere. Et Øjeblik

efter kom 5-6 andre Mænd og gav sig til at skyde med Maskinpistoler ned ad Gaden. Der kom ogsaa nogle tyske Soldater til, men efter at Mændene havde legitimeret sig over for disse, trak Soldaterne

689

sig tilbage, saa man maa gaa ud fra, at de aktive har tilhørt det tyske Politi. To unge Mennesker, som havde taget Ophold paa en Trappegang i Nærheden, blev arresteret.

Under Skyderiet saaredes en ung Dame, Frk. Nielsen, Ryesgade 25, ved et Strejfskud i Hovedet. Hun blev forbundet hos Læge Parsberg, Nørrebrogade 42. Herfra rekvireredes en Ambulance, men da denne kom til Stede, beordrede det tyske Politi Ambulancefolkene til først at køre en dræbt Mand bort fra Nørrebrogade, formentlig en tredje dræbt fra Episoden i Kvarteret.

Moder og Datter saaret. I Morges ved 4-Tiden foretog nogle dansktalende, uniformerede Personer Razzia i Stuelejligheden Ordrup Jagtvej 48 E, som beboes af Direktør Ingemann, der ikke var hjemme, da Razziaen fandt Sted. Der blev kastet en Haandgranat ind i Lejligheden og anvendt Skydevaaben. Fru S. Ingemann blev saaret i Benet, og hendes Datter i Ryg og Arm. De blev senere bragt paa Sygehuset.

Dræbt paa Serridslevvej. Ved 17-Tiden i Gaar blev en Herre med Mappe skudt ud for Serridslevvej 6. Den Paagældende døde straks; i den rekvirerede Ambulance blev den Dræbte kørt ind til Shellhuset. Endnu i Formiddags havde de danske Myndigheder ikke haft Lejlighed til at identificere den Dræbte, men man frygter, det er Kaptajn Erik Holst, som boede i Ejendommen og netop ventedes hjem paa dette Tidspunkt. Han kom ikke hjem og har siden været forsvundet. Kaptajn Holst var knyttet til Fiskeridirektoratet.

Bortført. Stationsforstanderen paa Gentoft Station har meddelt det lokale Vagtværn, at der i Gaar Morges fandt en Bortførelse Sted fra Perronen. To bevæbnede Mænd henvendte sig til en midaldrende Herre og bortførte ham. Man ved ikke, hvem den paagældende er.

Fjernet Cyklegummi o. lign. I Gaar Eftermiddags fjernede en halv Snes Mænd en Del Cyklegummi, Dæk, Lygter og lign. fra Werner Grundahls Forretning i Gyldenløvesgade. Den medbragte Lastvogn kunde imidlertid ikke starte, da den var læsset. Mændene kaprede derfor en tilfældig forbi kørende Lastvogn og læssede Delene over paa denne.

- Om Formiddagen indfandt ligeledes en halv Snes bevæbnede Mænd sig i en Skotøjsfabrik paa Vesterbrogade og forlangte sig udleveret et Depot af tyske Militærstøvler. Fabrikanten oplyste imidlertid, at Støvlerne tilhørte CBU, hvorefter de bevæbnede Mænd forsvandt uden at tage noget.

- Fra Akkumulatorfabrikken, Jagtvej 145, blev i Gaar fjernet 75 Akkumulatorer. De kørtes bort paa en Lastbil.

Anholdelser. I Morges er Ingeniør E. H. Kirchhoff, Emmasvej 15, blevet afhentet af Gestapo og Hipo. I Onsdags blev to unge Mennesker,

690

der gik og fotograferede ud for Ryesgade 28, hvor Nordwerk har en Afdeling, anholdt af Værkets eget Vagtkorps.

Løsladelser. Dir. John Olsen, Saga Bio, og Hustru er blevet løsladt.

Jernbanesabotagen. Fra Statsbanernes 1. Distrikt meldes om Sprængning af Døren til Pumpehuset i Maskinafdelingen i Gedser. Der fandtes en Bombe liggende i Huset, og da dette ligger nær ved Jernbanelinien, blev Trafikken indstillet. Dette skete Kl. 9 Torsdag Morgen. Der tilkaldtes en Sprængningskommando fra Næstved, men da denne endnu om Aftenen ikke var ankommet, var Driften fortsat standset; ogsaa Færgetrafikken Gedser-Warnemünde var indstillet. Kl. 4,40 i Nat blev Bomben, som man antog for at være af særlig farlig Art, fjernet af Specialister fra Næstved. Den viste sig at være en Pakke med Bivoks. Trafikken, blev genoptaget i Morges Kl. 5,10. - Fra Statsbanernes 2. Distrikt meddeles i Dag til Morgen, at Trafikken omkring Viborg og

Herning har ligget stille i Nat paa Grund af formodet Sabotage. Dette gælder alle Strækningerne fra Viborg mod Ravnstrup, Rødkjærbro, Bækkelund og Løgstrup, samt fra Herning efter Nørre Kollund, Hammerum, Studsgaard og Gjødstrup. Paa Strækningen Vraa-Sulsted er der fundet tidsindstillede Bomber. Desuden er der forekommet Sprængninger mellem Lerbjerg og Laurbjerg, mellem Børkop og Pjedsted, mellem Langaa og Ulstrup. Endelig er Trafikken i Morges indstillet paa Strækningen Farris-Sommersted og Brørup-Holsted paa Grund af formodet Sabotage. Der er paany Dobbeltsporkørsel Aalborg-Nørre Sundby, men Enkeltsporkørsel Lunderskov-Vejen og Vejen-Brørup.

Provinsen.

Aarhus: Der er i Bladene bragt Meddelelse om, at en Mængde falske Rationeringsmærker er i Omløb i Jylland. Det drejer sig om Smør-, Sukker- og Franskbrødsmærker, der kun adskiller sig fra de almindelige Mærker ved ikke at have Prikker i Hjørnerne. Det oplyses, at Mærkerne er udstedt af Handelsministeriet til Brug for den tyske Værnemagt.

Aalborg: Der har Natten til i Gaar været kraftigt Skyderi i flere Kvarterer i Byen. Til Hospitalet er indhragt Frk. Gunhilda Nielsen fra Svenstrup. Hun havde faaet et Skud i Laaret, og Togbetjent Karl Jacobsen, Schleppegrellsgade 76, rantes af en Kugle i højre Ben. Endvidere er Grønthandler A. Østergaard, Priorsgade 1, blevet ramt af en Kugle i Brystet.

- Det sidste ubeskadigede Muslingekogeri ved Limfjorden, Hvalpsund Muslingekogeri, er Natten til Onsdag blevet ødelagt ved en Række Bombeeksplosioner.

691

Hobro: Bankdirektør Balling, Redaktør Bech Sørensen, Bogtrykker Møller og Ekviperingshandler Borg Petersen er ført til Frøslev.

Horsens: Der er i den sidste Tid udbudt en Del falske 10 £-Sedler. De udbydes for 10 Kr. pr. Stk.

Vejle: 5 bevæbnede Mænd holdt Onsdag Aften Arbejderne op i Dr. phil. Paul v. Elsners kemiske Fabrik i Grejsdalen, "Thiosan"-Fabrikken. Samtidig blev der draget Omsorg for, at Villaen ved Siden af, hvor Dr. Elsner bor, blev evakueret. Der blev udlagt Bomber, og Fabrikken blev sprængt. Ved Eksplosionen blev et stort Marmeladelager ødelagt, medens der i de omliggende Villaer ikke skete anden Skade, end at nogle Ruder knustes.

Odder: En Ildkamp udviklede sig Torsdag Formiddag i Hou, da en halv Snes Sabotører forsøgte Attentat mod Hou Savværk. Sabotørerne ankom i to Biler, kørte ind paa Savværket og holdt Vagtmandskabet op, hvorefter de afbrød Telefonerne og spærrede Arbejderne inde. Kort efter blev de atter frigivet, og Sabotørerne kørte bort efter at have erklæret, at alt var i Orden. Det var imidlertid lykkedes en Vagtmand at faa tilkaldt Værnemagten, og under Bortkørselen kom det til en Ildkamp, hvorunder et Par Soldater og en Sabotør saaredes. Kugler trængte ind i de omliggende Huse. Det lykkedes Sabotørerne at slippe bort. Alt Arbejde var standset, da man frygtede Eksplosion, imidlertid skete der intet.

Randers: Læge Krogh, der for kort Tid siden blev anholdt, er atter løsladt.

Lørdag den 3. Marts 1945.

Der er over for Viborg Kommune stillet Krav om Plads for 5000 Saarede og Flygtninge. Blandt andet er samtlige 3 Kommuneskoler, Arbejdernes Forsamlingsbygning, Viborghallen, Hans Tavsens Hus og Asmildkloster Landbrugsskole beslaglagt. Endvidere er der til anden Anvendelse lagt Beslag paa 3 af Byens Hoteller, Haandværkerforeningen, Generalkommandoens Bygning og samtlige Kaserner.

- I Gaar ankom flere Hundrede saarede tyske Soldater til Odense med et Samaritertog og adskillige Røde Kors Biler. De blev indlagt paa Sct. Knuds Gymnasium.

Beskudt ved Landbrugsmuseet. Ved 20,40-Tiden i Gaar rekvireredes en Ambulance til Landbrugsmuseet i Lyngby for at hente en død Mand. Ved Ankomsten var der imidlertid ingen, men et Øjeblik efter kørte det tyske Politi fra Lyngby op, og i det samme kom nogle Mænd frem, hvorefter det tyske Politi gav Ild. En ung Mand fik venstre Ben skudt over og

692

kørtes i den rekvirerede Ambulance til Amtssygehuset. Den Saarede var Johannes Stefan Jørgensen, Søn af afd. Kommunelæge Stefan Jørgensen, som blev myrdet i Fjor.

12 Aars Dreng saaret. I Gaar Eftermiddags blev en 12 Aars Dreng, Bent Holm, boende Kalkbrænderivej 54,2., paa Strandboulevarden raabt an af nogle Hipo-Folk. Drengen blev øjensynlig bange og løb. Der blev saa skudt efter ham, og han rantes i det ene Laar saa uheldigt, at Benet brækkede.

Under den Razzia, Hipo-Folkene her foretog, menes iøvrigt at være skudt en Mand, men da vedkommende ikke kørtes bort i dansk Ambulance, kender man ikke de øvrige Enkeltheder.

Atter Skyderi i Blaagaardsgade-Kvarteret. Sent i Gaar Eftermiddags forekom atter Skyderi i Blaagaardsgade-Baggesensgade-Kvarteret. Nogle Hipofolk skød i Gaderne, saa vidt vides dog uden at nogen blev ramt. Et Par Byvagter, som var søgt ind i en Port, kiggede udenfor, netop idet nogle Hipomænd passerede. Hipo hilste Byvagterne med følgende Bemærkning: "Se saa at faa Næsen trukket tilbage, ellers skal I faa den skudt af."

Løsladelser. Fra Frøslevlejren er løsladt: Politivadokat Th. Beckett, Kriminalbetjent Harald Jensen, Københavns Opdagelsespoliti, Overbetjent Charles Hansen og Kriminalbetjent Lund, Lyngby.

Overbetjent flygtet. For en Ugestid siden blev Overbetjent Høedt i Københavns Opdagelsespoliti arresteret og indsat i Vestre Fængsel. I Mandags flygtede Overbetjenten.

Skyderi paa Tomsgaardsvej. Torsdag Eftermiddag blev en Lastbil fra "De 4 K'er" læsset med Tromler beskudt paa Tomsgaardsvej. Chaufføren blev ramt og muligvis dræbt, medens en anden Mand paa Vognen menes at være undsluppet. Kort Tid efter kom nogle Hipo-Folk til Stede og begyndte at skyde i Gaden.

Drabet paa Serridslevvej. Formodningen om, at det skulde være Kaptajn Erik Holst, der blev dræbt ved Attentatet paa Serridslevvej, er i nogen Grad blevet bestyrket. To Mænd fra Fiskeridirektoratet, Bekendte af Kaptajn Holst, har anmodet Myndighederne i Shellhuset om Tilladelse til at se Liget, men denne Tilladelse er ikke blevet givet. - Det vides, at en Søn af Kaptajn Holst, Kornet Poul Erik Holst, samme Dag er arresteret, og man har begrundet Formodning om, at ogsaa Kaptajns anden Søn, Civilingeniør Hugo Holst, er taget.

Razzia paa Avnstrup Sanatorium. Til Hospitalsdirektøren foreligger Indberetning om en Razzia, som for kort Tid siden blev foretaget paa

693

Avnstrup Sanatorium. Tidlig om Morgenen ankom hertil en større Styrke, antagelig 150-200 Mand, af det tyske Sikkerhedspoliti. Sanatoriet og Avnstrupgaard blev omringet samtidig med, at et større Antal Politisoldater rykkede ind i Sanatoriets Bygninger, hvor de gennemsøgte Personale- og Funktionærboligerne, Patientbygningen og de øvrige hertil hørende Bygninger. De foregav at søge efter Skovrider Krarup og en Fuldmægtig. Paa Sygestuerne forlangte de forevist Legitimationskort og undersøgte Patienternes Skabe. En halv Snes Patienter blev i Nattøjet beordret ud af deres Senge og ført ind i Sanatoriets Vestibule, hvorfra de efterhaanden kaldtes ind til Forhør paa Kontoret. Blandt Patienterne var 2 Politifolk, men de havde opholdt sig som Patienter paa Sanatoriet i lang Tid forud for Aktionen mod Politiet. Efter Afhøringen sendtes Patienterne atter ud i Vestibulen, hvor de var under Bevogtning.

Det tyske Politi forlod Sanatoriet efter 2-3 Timers Forløb. Deres Ankomst med skudklare Maskinpistoler og andre Vaaben havde virket stærkt chokerende paa Patienterne og Personalet. Nogle af de kvindelige Patienter brød

sammen i Graad, og det varede nogle Dage, før den Ro, der er nødvendig for Patienternes Helbredstilstand, atter kunde skabes.

Skudt under Flugtforsøg. Vagtchef ved Vestre Luftværnskommando i Aarhus, Løjtnant Hans Lykke Christensen, er, efter hvad der nu meddeles, dræbt under Flugtforsøg.

Jernbanesabotagen. Der er atter i det sidste Døgn forekommet talrige Sprængninger paa jydsk Banelinier. I Aftes skete 10 Sprængninger paa Strækningen Ringkøbing-Hee, 4 Sprængninger Ringkøbing-Velling, 1 Sprængning Stevnstrup-Langaa, 8 Sprængninger Randers-Stevnstrup, 8 Sprængninger Bjerregrav-Randers, og 1 Sprængning paa Filskov Station. Desuden er fundet 6 ueksploderede Bomber mellem Hvidding og Rejsby samt 8 ueksploderede Bomber mellem Kolkær og Nørre Kollund.

Paa Strækningen Sommersted-Vojens forekom Sprængninger i Sporet under et tomt Lazarettog for Padborg-Transit. 4 Personvogne afspreedes, hver med 1 Hjulsæt. Toget førtes af en dansk Maskine. Lokomotivføreren og Fyrbøderen fik nogle Skrammer, men ellers kom ingen noget til.

Provinsen.

Ribe: Det tyske Politi arresterede Natten til Torsdag to Gymnasiaster, en Herreekviperingshandler, en Kolonialkommis og endnu en ung Mand.

Skanderborg: For en Ugestid siden blevet Tankanlæg i Sølyst-Kvarteret besat af en Snes bevæbnede Mænd, som tvang Tankpasseren til at tømme Benzinlageret, ca. 200 Liter, som tilhørte Værnemagten. Benzinen blev kørt bort paa en Lastbil og i 2 Personbiler.

694

Aarhus: Natten til Torsdag eksploderede en Bombe i Frk. Erna Madsens Delikatesseforretning i Marselisborg Allé. Der skete kun materiel Skade. Forøvrigt var Forretningen nogle Dage i Forvejen ude for et lignende Sabotagetilfælde.

Mandag den 5. Marts 1945.

Som meddelt i Dagspressen kom en tysk Bil Lørdag Formiddag kørende ad Vesterbrogade fra Raadhuspladsen. I Bilen befandt sig en dansk Fange. Da Vognen standsede op for rødt Lys ved Gasværksvej-Hjørnet, rev den Anholdte sig løs, sprang ud af Vognen og løb ned gennem Teater-Passagen. Ifølge Pressemeddelelsen rantes Flygningen af flere Skud og dræbtes.

Under Skydningen blev flere forbigasserende saaret, Brandvæsenets Ambulance kørte 4 paa Hospitalet, nemlig Bud Erik Johansen, Sct. Pederstræde 9 B, 2., den haardtsaarede Gartner Jacobsen, Skjalm Hvidesgade 1 - Gartneren sad oppe i et Træ paa Vesterbros Torv og var beskæftiget med Beskæringen af Træet -, Bygningssnedker Hansen, Hothers Plads 7 - ramt af 2 Skud -, og en tysk Soldat, som var saaret i venstre Laar. Det menes tilmed, at endnu flere er blevet saaret.

Intern tysk Episode paa Axeltorv. Lørdag Aften forekom en Del Skydning mellem Uniformerede paa Axeltorv. Tre tyske Soldater og en Frivillig ved Navn Jørgen Larsen, som var hjemme paa Orlov fra Østfronten, blev saaret. Brandvæsenets Ambulancer kørte dem til Lazarettet paa Nylandsvej. Ved Ankomsten hertil var en af de tyske Soldater død.

Voldtægt i Gentofte-Villa. Lørdag Formiddag indfandt 3 revolverbevæbnede Mænd sig i en Gentofte-Villa, hvor Fruen var alene hjemme. I Forvejen havde de sendt et Barn ind for at spørge Fruen, om hendes Mand var hjemme, hvad han ikke var. De tre Mænd, som alle var lurvede klædt, gennemsøgte Lejligheden og tog et Guldarmaaandsur. Bagefter trængte den ene af Mændene Fruen ind i Badeværelset, hvor han øvede Voldtægt mod hende. De tre Fyre forsvandt fra Ejendommen i en benzindrevet Bil. De var dansk-talende. Lidt senere skete

Anmeldelse til Vagtværnet, og Fruen blev indlagt paa Amtssygehuset, og derfra overført til Retsmedicinsk Institut.

Razzia i Fru Stefan Jørgensens Villa. Det blev i Gaar fra Fru Dr. Plum, Ibstrupvænget 5, meddelt Gentofte Vagtværn, at Villaen Brogaardsvej 43, som tilhører hendes Moder, Enke efter Kommunalæge Stefan Jørgensen, havde været udsat for Razzia eller Indbrud. Vagtværnet foretog en Undersøgelse, som viste, at de paagældende havde skaffet sig Adgang gennem Kælderen og havde gennemrodet hele Huset. Der

695

brændte endnu Lys i Ejendommen. Fru Stefan Jørgensen ligger for Tiden syg paa Hospitalet, og Datteren tilsaa derfor Villaen. Man formoder, at den Undersøgelse, der er foregaaet i Hjemmet, staar i Forbindelse med den i Lørdags omtalte Episode ved Landbrugsmuseet i Lyngby, hvor en Søn af Fru Stefan Jørgensen, Johannes Stefan Jørgensen, blev saaret.

Drabet paa Serridslevvej. Det er nu godtgjort, at den Dræbte paa Serridslevvej er Kaptajn Erik Holst, som var tilknyttet Fiskeridirektoratet. Ganske vist har Myndighederne i Shellhuset nægtet at lade nogen se Liget eller at udlevere dette, men ad anden Vej er der skabt Vished for, at Kaptajn Holst er den Dræbte. De Mænd, som udførte Drabet, har siddet i Lejligheden og ventet paa ham. Som nævnt var Kaptajn Holsts 2 Sønner, Civilingeniør Hugo Holst og Kornet Poul Erik Holst, lige forinden blevet anholdt.

Bortførelse. Tandlæge Olsen, Købmagergade 30, meddelte i Gaar til Gentofte Vagtværn, at hans Assistent, Edvard Møller, Ingersvej 32, havde været forsvundet de 2 sidste Dage. Vagtværnet foretog en Undersøgelse i Hr. Møllers Ejendom. Det viste sig, at hele Huset var gennemrodet, og Lyset brændte endnu paa et af Loftsværelserne. Naboerne kunde oplyse, at der havde været rullet ned i de sidste 2 Dage. Man ved ikke, hvem der har bortført den paagældende.

Løsladelse. Arkitekt Hans Hansen, der for nogen Tid siden blev arresteret af det tyske Politi, er atter løsladt.

Godthaabsvejens Skole som Lazzaret. Det menes, at Godthaabsvejens Skole, som blev beslaglagt for et Par Aar siden, skal indrettes til tysk Lazaret.

Jernbanesabotagen. I Morges oplyste Togkontoret, at der Søndag Aften er sket 5 Sprængninger paa Jernbanestrækningen Silkeborg-Svejbæk, 6 Sprængninger Silkeborg-Risenbro [i. e. Resenbro], 1 Sprængning Aalborg-Nørre-Sundby [i. e. Nørresundby], 5 paa Strækningen Skanderborg-Hylke, 12 Rødekro-Hovslund, og 3 Skanderborg-Alken. Paa Grund af formodet Sabotage har Trafikken Natten til Mandag været indstillet paa Strækningerne Herning-Kølkær og Stilling-Skanderborg.

Provinsen.

Aarhus: Lørdag Formiddag ankom ca. 1.500 Flygtninge, hovedsageligt Kvinder og Børn, pr. Tog til Aarhus. Man rekvirerede Trambusser til at køre dem til deres Kvarter paa to Skoler og Aarhus Seminarium, der er blevet beslaglagt.

696

- Den 30-aarige Korrespondent Wilhelm August Peters, Rentemestervej 36, København, der for Tiden boede paa Hotel Royal i Aarhus, er Lørdag Eftermiddag ved 16-Tiden blevet skudt ned uden for Hotellet. Han blev ramt af et Skud i Nakken og dræbtes paa Stedet. Skudet blev affyret af en Mand, der cyklede forbi Royal. Efter at Korrespondenten var skudt, udviklede der sig et livligt Skyderi omkring Aarhus Domkirke, og herved blev den 69-aarige forhenværende Kurvemager, Carl Nielsen, Banegaardsgade 6, Aarhus, saaret alvorligt i Underlivet.

- Fredag Aften eksploderede Bomber ved Købmand J. W. Johansens Forretning, Hans Brogesgade 12. Butikken blev ødelagt, og der knustes en Del Ruder i Nabolaget.

Randers: Tyskerne har beslaglagt Missionshotellet "Ansgar". I Forvejen var Hadsundsvejens Skole blevet beslaglagt. Begge Bygninger skal bruges til Indkvartering af tyske Flygtninge.

Skive: 4 bevæbnede Mænd tiltvang sig Fredag Aften Adgang til Pølsemageriet paa Skive Andelssvineslagteri. Der blev udlagt 3 Bomber, som ved Eksplosionen fuldstændig ødelagde Maskinerne i Pølsemageriet, og desuden knustes en Del Ruder i den øvrige Del af Bygningen.

Randers: Da Overdyrlæge N. M. Mose Søndag Morgen ved Totiden sammen med sin Hustru var paa Vej hjem fra Egegaarden i Helsted, hvor de havde været til Middag, blev han ud for Helstedgaard raabt an af en tysk Vagtpatrulje. Dennes Fører har forklaret, at Dyrlægen ikke standsede, og at Patruljen beskød Bilen. Begge Bagringe ramtes og punkterede, og et Projektil trængte ind i Vognen og ramte Dyrlægen i Ryggen. Han førtes til Centralsygehuset i Randers. Det oplyses Søndag, at Projektilet har ramt Dyrlægen i Rygraden, og at hans Tilstand er alvorlig.

Kolding: Den gamle Del af Automobilhandler Carl Jakob Jensens Værkstedbygning i Sdr. Havnegade nedbrændte Fredag Aften. I Værkstedet brændte tillige en halv Snes Automobiler, en Del Olietønder, Benzinbeholdere samt Maskiner og Værktøj. Ilden menes at være paa sat, da den udbrød samtidig flere Steder.

Lyngby: Fredag Eftermiddag blev Vagtholdet paa Akkumulatorfabriken paa Lyacvej holdt op af 3 bevæbnede Mænd, som siden kørte bort med 11 værdifulde Startelementer.

Tirsdag den 6. Marts 1945.

Der har nu i en Uge ingen Overfart været paa Gedser-Warnemünde-Ruten, efter at den tyske Færge sidste Søndag havde foretaget en Tur til Gedser og tilbage. Den danske Færge og dens Ledsagedamper ligger

697

i Gedser Havn og den tyske Færge i Warnemünde. Hvornaar Færefarten kan genoptages, vides ikke. Alt det Gods, som ventede i Gedser paa Overførsel, er blevet sendt til Padborg.

Eksplosioner i Hipos Garager. I Gaar ved 18-Tiden hørtes 2 kraftige Eksplosioner. De stammede fra nogle Garager ved Hambrosgade. Garagerne, der tidligere tilhørte Krisepolitiet, bliver nu benyttet af Hipo. I Betragtning af, at Barakkerne er afspærret, maa man gaa ud fra, at Fremgangsmaaden ved Sabotagen ikke har været den sædvanlige. Der kom hurtigt Forstærkning af Hipo-Folk fra Politigaarden og andre Kvarterer i Nærheden. De begyndte at skyde til alle Sider, dog vistnok uden at nogen er blevet ramt. Ved Lufttrykket knustes nogle Ruder i Omegnen.

Dansk SS-Mand dræbt. Vagterne ved Motor-Service "Addi" paa Aaboulevarden ringede i Nat til Frederiksberg Vagtværn for at meddele, at en Mand var blevet skudt paa Hjørnet af Aaboulevarden og Bülowvej. Den Dræbte, som menes at være en dansk SS-Mand, blev kørt til Frederiksberg Hospital, hvorfra Liget senere overførtes til Nyelandsvejs Lazaret. I Forvejen havde der været en Del Skyderi i Kvarteret.

Sporvogns-Razzia. Ved 21-Tiden i Gaar gik 14 Tyskere op i en Linie 9-Sporvogn paa Nørrebros Runddel og visiterede Passagererne. Saa vidt vides blev ingen af dem anholdt.

Anholdelser af Søofficerer. Der er i sidste Uge foretaget Anholdelse af en Del Søofficerer, blandt disse er Orlogskaptajn B. V. Clausen, Søkadetterne H. S. Kærgaard, B. Hjorth Jensen, E. Koch Mikkelsen, samt en anden Søkadet, der blev saaret ved Anholdelsen.

Kaptajn Erik Holst begravet. Kaptajn Erik Holst, Serridslevvej 6, er blevet begravet fra Shellhuset. Myndighederne her nægtede at udlevere Liget til Familien.

Sogneraadmedlem arresteret. Medlem af Gladsaxe Sogneraad, Assurandør I. C. Larsen, Buddingevej 225, er Natten til Fredag blevet anholdt af det tyske Politi. Desuden anholdtes en hjemmeboende, voksen Søn.

Razzia. 2 Gestapomænd søgte i Mandags at anholde en Portner i F. L. Smidths Ejendom i Vestergade. Portneren flygtede ind gennem Kontorerne under Beskydning. Hverken han eller nogen af Kontorpersonalet blev ramt. Det lykkedes Portneren at undslippe. Straks efter blev der foretaget en Afspærring af Hipo-Folk, og Virksomheden gennemløst. Der blev dog ikke anholdt nogen.

Sabotage i Heibers Autoværksted. Der er atter foretaget Sabotage mod Heibers Automobilværksted paa Lyngbyvej. Det skete Søndag Formiddag. Det lykkedes Sabotørerne at trænge ind paa Værkstedets Om-

698

raade til Trods for en kraftig Afspærring. Hvor stor Skade der er opstaaet ved Sabotagen, vides ikke.

Jernbanesabotage. Fra Jylland er i Morges indløbet Meldinger om en Række nye Sabotagehandlinger, som hovedsagelig er udført i den forløbne Nat. Der er registreret 2 Sprængninger i et Remisesporskifte, Aarhus Ø., 8 Sprængninger paa Strækningen Silkeborg-Funder, 3 mellem Bredebro-Døstrup, 12 Onsild-Faarup, 1 Sprængning under et Tog mellem Farris og Sommersted. En Post- og Pakvogn afsporede med alle Hjul, men ingen kom til Skade. Hjælpetog ankom ved 4-Tiden i Morges. Endelig meldes om flere Sprængninger paa Strækningen Vraa-Hæstrup og Trafikstandsning paa Grund af formodet Sabotage paa Strækningerne Døstrup-Skærbæk, Bredebro-Visby, Horsens-Tvingstrup, Hørup-Mølvang og paa Aarhus H. Fra det sjællandske Distrikt foreligger Meddelelse om en 4-Timers Togstandsning ved Næstved og Vordingborg paa Grund af Telefonbomber.

Løsladelser. Journalist Willy Andersen, Ritzaus Bureau, der blev arresteret kort før Jul og senere overført til Frøslev, er atter løsladt. - Fra Randers meddeles, at Sognepræst Hans Peter Christensen, Spentrup, er blevet løsladt, og fra Haderslev, at Boghandler Algreen-Petersen er løsladt fra Frøslev-Lejren.

Beskudt efter Tilraab fra Patrulje. Fhv. Kontorbud Laurits Lauritsen, Suensonsgade 23, blev Mandag Formiddag saaret ved Skud i Maven, da han ikke standsede paa Tilraab fra en tysk Patrulje i Ejendommen, Toldbodvej 19.

Bombeeksplosioner i Morges. Kl. 8 og 8,30 lød Bombeeksplosioner, men det er endnu ikke lykkedes at lokalisere disse. Hverken Brandvæsenet eller Vagtværnet er blevet underrettet.

Provinsen.

Rønne: Efter at Russerne er naaet frem til Østersøkysten ved Kolberg og Köslin, kan man fra Bornholm høre Kanontorden fra Slagmarkerne i Nordpommern. Der hørtes saaledes Søndag Middag ret kraftige Detonationer, det samme gentog sig Søndag Eftermiddag og Mandag Morgen.

Haderslev: Sct. Severinskolen er blevet beslaglagt af Tyskerne og skal anvendes som Officersskole. Herefter er Teknisk Skole og selve Seminariet (derimod ikke Seminariets Øvelsesskole) de eneste Skolebygninger, der ikke er beslaglagt.

Tyskerne har paa Hoptrup Højskole taget nogle Klasseværelser og Gymnastiksalen til Underofficersskole. Højskolens Undervisning kan dog fortsættes.

699

Fredericia: Ifølge officiel Indberetning befandt sig i forrige Uge ca. 2.000 Saarede i Byen, og den tyske Hauptmann Sumfleth oplyste samtidig, at der var ca. 300 Flygtninge i Byen, og at der kan ventes godt et Par Tusinde. De skal anbringes paa Latinskolen, Kasernen, Svendehjemmet, Møllers Hotel og paa "National". Paa Møllers Hotel er opsat Skilt med "Kinderlazarett". Der er udlaant Skoleborde til Brug ved Undervisning af 75 tyske Flygtningebørn, som skal gaa i Skole paa Kasernen.

Badehotellet "Hannerup" skal anvendes til Indkvartering af ca. 100 Mand fra Schalburg-Korpset, som er gaaet over til Hilfs-Polizei (Hipo).

- Lørdag Nat og Morgen foretog det tyske Politi 10-15 Anholdelser af unge Mennesker. Der skal være fundet Vaaben i nogle Drivhuse. Foranlediget heraf er der paany oprettet Spærringer ved Voldene, hvor Folk bliver visiteret.

Ribe: Tyskerne har i det sidste Par Maaneder afkrævet Beboerne langs hele Vestkysten deres Jagtgeværer. Dette er sket under Henviisning til, at Vestkysten er Invasionsomraade. Jægerne i Ribe har faaet Besked om, at de personlig maa indfinde sig i Esbjerg for at aflevere Gevæerne.

Skive: De tyske Myndigheder har fra og med i Gaar indført Kørselsforbud i Tiden Kl. 19-6 for alle Motorkøretøjer med Undtagelse af de, der benyttes af Værnemagten, Læger og Jordemødre og Falck. Der vil blive skudt paa alle Køretøjer, som ikke standser efter Tilraab. Kørselen med Mælk synes ikke at være undtaget fra Færdselsforbudet.

- Fabrikant M. Petersen, Salling Margarinefabrik, er blevet arresteret.

Ringkøbing: For nogen Tid siden fik Sogneraadformand Ingvard Kristensen i Assing Besøg af 5 Gestapomænd, som vilde arrestere hans to Sønner, der sigtedes for Udbredelse af illegale Skrifter og for Modtagelse og Opbevaring af Vaaben, nedkastet af engelske Flyvere. Ved Undersøgelsen fandtes dog hverken Tryksager eller Vaaben. Af Sønnen var kun den ene til Stede, nemlig stud. jur. Johannes Hedegaard Kristensen. Han blev arresteret. Under Razziaen forlangte Gestapo, at Sogneraadformanden skulde udlevere Skattelister og Folkeregister, men dette nægtede han at efterkomme.

Skjern: Det indberettes, at der for en halv Snes Dage siden menes nedkastet Faldskærme med Sprængstoffer i Nærheden af Troldhede, og samme Dags Eftermiddag blev Jernbaneportør Einar Jensen, Grønnegade, Skjern, anholdt paa Gaden i Skjern af det tyske Feldgendarmeri. Det hævdes, at han bar paa en Kuffert indeholdende Sprængstoffer. Det menes, at han efter en Afhøring er ført til Aarhus eller Herning.

Odense: Lørdag Aften blev 3 Lastbiler forskellige Steder i Byen ødelagt ved Bombeeksplosioner.

700

Haslev: Der forhandles i disse Dage om Overtagelse af en Del af Byens 11 Skoler. Den største af disse, Haandværkerhøjskolen, er allerede lukket og Eleverne sendt hjem.

Kalundborg: Marstalskonnerten "Erna"s Forlis ved Røsnæs synes at have haft andre Aarsager, end man oprindelig troede. Da Strandfogeden i Søndags sejlede ud til Vraget, blev det opdaget, at Skibet ikke, som hidtil antaget, er stødt paa Revet. "Erna" er sunket paa dybt Vand, saa man mener nu, at Skonnerten er ramt af en Eksplosionsulykke.

Nykøbing F.: Dansk Møbelarbejdes store Fabrik i Lommelev paa Nordfalster er Natten til Mandag blevet lagt i Aske ved en voldsom Brand, paasat af seks revolverbevæbnede Mænd, der trængte ind i Fabrikken og udlagde en Del Brandbomber. Fabrikkens Sabotagevagt blev ved 22,30-Tiden holdt op af Revolvermændene, som kom kørende i Bil, og derefter blev han tvunget til at vække Fabrikant F. R. Møller og Hustru, som fik Ordre til at forlade deres Lejlighed i Løbet af 10 Minutter, medtagende deres Værdigenstande. Derefter udlagdes Bomberne, og ved Eksplosionen ødelagdes saavel Møbelfabrikken som Fabrikant Møllers Lejlighed og et stort Lager af Færdigvarer og Raamaterialer samt de værdifulde Maskiner. Brandskaden anslaaes til en halv Million Kr. Fabrikken beskæftigede 30-35 Mand.

Onsdag den 7. Marts 1945.

Fem nye Henrettelser. Ud over de 10 Henrettelser, som fandt Sted den 27. Februar, er der i Forgaars yderligere henrettet 5 unge Mennesker fra Vestre Fængsel. De Paarørende vil blive underrettet i Dag.

52 Politimænd til Frøslev. I Formiddags overførtes Resten af de paa Politigaarden internerede Politimænd til Frøslevlejren. Der afsendtes 52 Mand, medens 4, nemlig Kriminalassistent Holsby og Overbetjent Rasmussen fra Opdagelsespolitiet samt Politiaassistenterne Mose og Ewald Hansen blev løsladt.

Arrestationer. Oberstløjtnant, Kammerherre Torben Hage er Natten til Lørdag bleve anholdt i sit Hjem paa Oremandsgaard ved Præstø. Desuden er anholdt Kaptajnerne Tage Hansen, Møllerup og Tyge Johansen (Geodætisk Institut). Kaptajn Tyge Johansen blev arresteret under et Besøg hos sin Fader, Oberstløjtnant N. P. Johansen. - Fra Hobro meddeles, at Apoteker Ewald er blevet anholdt af det tyske Politi.

Sabotage. I Gaar Kl. 12,15 hørtes 3 voldsomme Eksplosioner i Sydhavnen, saa kraftige, at adskillige af Husene derude rystede. Et Øjeblik efter opstod et livligt Skyderi med Maskinpistoler i Kvarterets Gader,

701

som straks tømtes for Mennesker. Ogsaa Sporvognene maatte standse, og Passagererne søge Dækning. Virksomheden, som var blevet ødelagt, var A/S "Danadko", Skandiagade 15, en Underafdeling af det tyske Automobilfirma "Adler". Virksomheden, som var bevogtet af tyske Soldater, blev totalt ødelagt, alt Inventar slyngedes op gennem Taget, og Jernbetonmurene slog Revner. Allerede Natten før havde der været Skyderi, saaledes at der aabenbart allerede da er forsøgt Sabotage. Det er tredje Gang, Virksomheden rammes af Sabotage, men første, Gang efter at der er kommet tyske Militærvagter.

Formiddagen igennem havde der været afholdt Skydeøvelser, og man antager, at nogle Luftværnsgranater, der umiddelbart efter Sabotagen blev affyret i Nærheden, var Led i denne Øvelse, og intet havde at gøre med Ildkampen. Et Par Forsagere faldt paa en af Carlsbergs Lagerbygninger.

Eksplosion i Godsvogn paa Amagerbanen. Ved 19-Tiden i Aftes skete en kraftig Eksplosion i en Godsvogn med Værnemagtsmateriel. Vognen stod paa Amagerbanens Terræn ved Uplandsgade. Ved Eksplosionen blev i hvert Fald 3 tyske Soldater saaret og i danske Ambulancer ført til Lazarettet paa Nylandsvej. Der opstod noget Skyderi i Forbindelse med Eksplosionen.

Fjernet 7 Skibsankre. Mandag Aften trængte nogle bevæbnede Mænd ind i en Fabrik i Ejendommen, Borups Allé 106, hvor der fremstilles Skibsankre. De fjernede 7 Ankre.

Luftalarmen. Anledningen til Luftalarmen i Aftes menes at være Indflyvning af 40-50 Maskiner, som formentlig har været paa Mineudlægning. Maskinerne er observeret over Anholt, Nord for Gilleleje, Øresund, Køge Bugt og Gedser.

Byvagterne holdt op i "Mayfair". Ved 21-Tiden i Gaar blev Vagtværnet kaldt til Restaurant "Mayfair", Østergade 15, hvor en bevæbnet Mand temmelig haandfast havde givet sin Misfornøjelse til Kende over, at man ikke vilde fortsætte Serveringen. Da Byvagterne kom til Stede, dukkede yderligere 3-4 Mænd op med Revolvere. De kommanderede Byvagterne udenfor, stillede dem op med Ryggen mod Muren, og der blev saa - efter at Revolvermændene havde præsenteret sig som tilhørende Sikkerhedspolitiet - holdt en Tale til dem, hvori de opfordredes til ikke at blande sig i lignende Affærer. Iøvrigt var det Mening, at Parterne skulde samarbejde for at haandhæve Ordenen. Derefter forsvandt Gæsterne i en Taxa. Det er oplyst, at en af de Paagældende hed Jørgen Lorenzen og boede Jernbanegade 4, 1. Sal o. G.

702

Rekvireret en Falck-Vogn. I Nat blev der bestilt en Arbejdsvogn hos Falck til at køre til Raadhuset i Holte. Ved Ankomsten hertil blev Chaufføren "holdt op", og nogle bevæbnede Mænd rekvirerede Vognen.

Eksplosionerne Tirsdag Morgen. I Gaar Morges hørtes to Eksplosioner Kl. 8 og Kl. 8,30. Det er senere konstateret, at de stammede fra Sprængning af Trærødder inde ved Garderkasernen.

Jernbanesabotagen. Flere af de sabotageramte Jernbanestrækninger er endnu ikke frigivet til Reparation. Dette gælder Aalborg-Skalborg, Brønderslev-Tylstrup og Brønderslev-Vraa.

I Gaar Eftermiddags har der været omfattende Sabotage paa Linierne rundt om Randers, saaledes meldes om 8 Sprængninger i hvert af Sporene mellem Randers og Stevnstrup, Sprængninger mellem Strømmen og Volk Mølle,

mellem Randers og Bjerregrav, mellem Stevnstrup og Langaa samt 10 Sprængninger mellem Aalborg og Skalborg. - I Aftes skete en Eksplosion i Hasselager Stationsbygning, som blev stærkt beskadiget, dog uden at nogen Mennesker kom til Skade. - Ved 1-Tiden i Nat er der forekommet Sprængninger paa Slagelse Station, hvorved Trafikken paa højre Spor Slagelse-Frederikslund er spærret. Der foregaar kun Enkeltsporkørsel Slagelse-Sorø. - Togkontorets Morgenmeldinger omtaler nye Sprængninger paa Strækningerne Skærbæk-Brøns og Tinglev-Bolderslev, desuden er Trafikken indstillet mellem Langaa og Ulstrup. Der ligger ueksploderede Bomber paa Strækningen. Paa Grund af formodet Sabotage er eller har Trafikken været indstillet paa følgende Strækninger: Viborg-Ravnstrup, Viborg-Løgstrup, Herning-Sunds, Hjortkær-Bolderslev, Tønder H.-Bredebro, Padborg-Faarhus og Varde-Guldager. Der er fortsat Enkeltsporkørsel paa Strækningerne Slagelse-Sorø, Lunderskov-Vejen og Vejen-Brørup.

Tyske Beslaglæggelser. Der foretages fortsat adskillige store Beslaglæggelser for tysk Regning. I Næstved er de to Kaserne paany beslaglagt, desuden er en af Byens nye Grundskoler taget i Brug som Officersskole, og endelig er Missionshotellet rekvireret. I Præstø har man beslaglagt en Gymnastiksal og nogle Klasseværelser, desuden er Nysø beslaglagt. I Sønderborg har tyske Militærorganisationer rekvireret Det danske Forsamlingshus, Sønderborghus, Centralhotellet, Rutebilstationens Garageanlæg og Værksteder, Ringriderhallen, Ridehuset, Kamgarnsspinderiets store nye Kontorbygning, der endnu ikke er helt færdig. Endvidere skal Haandværkerskolen rømmes, naar Eksamen om et Par Dage er overstaaet. Paa Sønderborghus skal der bo 200 polske Arbejdere, og det er meddelt, at det drejer sig om Haandværkere, der skal opføre et større Automobilværksted i Byen. Som yderligere Eksempler paa Beslaglæggelser kan nævnes, at Statsseminariet i Tønder er beslaglagt til Fane-

703

junkerskole og Tønderhus til Lazaret. Gymnasiet i Fredericia er beslaglagt til Brug for Saarede med Ansigtslæsioner. Endvidere er den store Hadsundvejens Skole i Randers blevet beslaglagt.

Provinsen:

Randers: Mandag Aften er en tysk Officer blevet dræbt ved noget Skyderi omkring Mariagervej.

Skanderborg: Natten til Søndag er to Tyskere efter Forlydende blevet dræbt under en Ildkamp paa Banelinien. De blev kørt bort i Ambulancer. Paa Banelinien anholdtes Førstelærer Hess Larsen, Hylke.

Esbjerg: Fire Revolvermænd holdt Mandag Aften Personalet paa Folkeregistrets Kontor op, de stoppede Folkeregisterkortene i Papirsække og anbragte dem i Gaarden, hvor de overhældtes med Petroleum, hvorefter en Fosforbombe blev antændt. Kortene blev fuldstændig ødelagt.

Torsdag den 8. Marts 1945.

Henrettelserne. Lørdag den 3. Marts har en tysk Krigsret afsagt Dødsdom over 5 Danskere:

Kontorassistent *Ib Fischer*, født den 23. Marts 1921 i København, boende Jacob Erlandsensgade 11, København.

Malermester *Hagbart Friis Jensen*, født den 9. November 1911 i Vejby, boende C. F. Richsvej 112, København.

Arbejdsmand *Erik John Andersen*, født den 27. April 1926 i København, boende Bjørneklovej 6, København.

Mekaniker *Helge Ove Jensen*, født den 14. Februar 1922 i København, boende Grækenlandsvej 4, København.

Søkadet *Erik Koch Michelsen*, født den 21. Marts 1923, paa Frederiksberg, boende Statholdervej 10, København.

Samme Dag blev Dødsdommene fuldbyrdet for de 4 førstnævntes Vedkommende, medens Søkadet Michelsen blev skudt under Flugtforsøg. Efter Domsafsigelsen førtes han i Bil tilbage til Fængslet, men forsøgte saa ved Vesterbros Torv at flygte. Den dræbte Søkadet menes at være identisk med den Fange, som den paagældende Dag

rev sig løs fra en Bil og flygtede ned gennem Teaterpassagen, hvor han dræbtes af Skud. Under Skydningen blev 4 forbigående saaret, deriblandt ogsaa en tysk Soldat, som fik et Skud i venstre Laar.

Sabotage mod Godsvogne med Hurtigbaade. I Gaar ved 22-Tiden trængte en Snes Sabotører frem til 4 Jernbanevogne, som stod paa Godsbanegaarden, læsset med Hurtigbaade til Flensborg. Der anbragtes en Bombe i en af Vognene, som blev ødelagt sammen med Indholdet, medens de 3 øvrige Vogne ikke beskadigedes. Et Øjeblik efter kom en tysk Ud-

704

rykningspatrulje, og der opstod Ildkamp, hvorunder en tysk Soldat blev dræbt og to andre tyske Soldater saaret. Desuden blev en dansk Civilperson dræbt. En tysk Soldat, som var kommet bort fra Patruljen, blev afvæbnet af Sabotørerne.

2 Mænd fundet dræbt ved Indkørselen til Bernstorff Slot. I Morges Kl. 6,35 er der paa Jægersborg Allé ved Indkørslen til Bernstorff Slot fundet 2 Mænd dræbt af en Serie Skud. Alle Papirer og hvad der iøvrigt kunde identificere dem, var fjernet. Den ene Mand var ca. 50 Aar, den anden 30-40 Aar. Det er tilsyneladende Kontorfolk. Man kunde konstatere, at de var dræbt ganske kort før, de blev fundet. Ligene blev bragt til Amtssygehuset.

Død af Paratyfus. En københavnsk Arbejdsmand, Johan Andersen, der for ca. 14 Dage siden kom til Frøslev efter et Ophold i en tysk Koncentrationslejr, er død af Paratyfus paa Sygehuset i Aabenraa.

Driftsleder Køllns Søn arresteret. Forleden Aften under Luftalarmen foretog nogle uniformerede tyske og dansktalende Politifolk Razzia hos Driftsbestyrer Kølln. Da der ikke blev lukket op, sprængte de Døren. Razziaen gjaldt Driftsbestyrer Køllns Søn, Student Christian Kølln, som blev anholdt sammen med en Kammerat. Paa et Spørgsmaal fra Forældrene om, hvorfor Sønnen skulde anholdes, blev der blot svaret: "Fordi han tilhører en Morderbande."

Episode paa Kommunehospitalet. En Aften for kort Tid siden indbragtes paa Kommunehospitalet en Patient med Skudsaar. Medens Patienten var under Behandling paa Operationsgangen, trængte nogle uniformerede Mænd ind og forlangte ham udleveret, hvilket ogsaa skete. Den paagældende Patient blev herefter overført til det tyske Lazaret paa Nylandsvej. Under Opholdet i Operationsgangen noterede en af de uniformerede Mænd nogle Lægekandidaters Navne, som var opført paa en Tavle i Gangen. I den Anledning er der fra Lægeside gennem Myndighederne rettet Protest til rette Vedkommende.

Højerestaaende Hipomand dræbt. En fremtrædende Hipomand, der er Oberleutnant, blev i Gaar ved Middagstid dræbt, da han kom spadserende ved Indgangen til Gentofte Amtssygehus. Han ramtes bagfra af et Skud gennem Nakken og døde paa Stedet. Liget blev bragt ind paa Amtssygehuset, men Familien og Hipo, som var kommet til Stede, beordrede det ført til Nylandsvejs Lazaret, hvorfra det senere blev bragt til Kapellet ved Frederiksberg Kirke.

Reddet sig ved et Tov gennem Køkkenvinduet. I Aftes kørte en Bil med Lægekorps op foran Frederiksborgvej 132. 4 Mænd sprang ud og

705

trængte ind i en Lejlighed paa 1. Sal. Det lykkedes dog Beboeren at undslippe ved at kaste et Tov ud gennem Køkkenvinduet og klatre ned i Gaarden. De fire Mænd fjernede sig med en Del Kufferter og lign.

Razzia. I Nat foretog det tyske Sikkerhedspoliti Razzia hos Kaptajn H. Cortsen, Ehlersvej 22. En Rude i Entrédøren blev slaaet ind, og derved lykkedes det at komme ind i Lejligheden. Politifolkene søgte Kaptajn Cortsen, men da Fruen oplyste, at hendes Mand ikke var hjemme, forsvandt de.

Invalid Haandværker saaret. I Aftes blev en invalid Skræddersvend Kaarup Bech fra Vanførehjemmet paa Toldbodvej saaret af et Strejfskud i højre Ben. Skudet menes at stamme fra en Salve, som affyredes af Vagten ved Hotel "Phønix". Naar Vagten foran Hotellet gav Ild, menes dette foranlediget af nogle samtidige Uroligheder nede omkring Det kgl. Teater.

Jernbanesabotagen. I de sidste Dage er Jernbanesabotagen ogsaa udstrakt til det sjællandske Net. I Gaar Eftermiddags skete nye Eksplosioner paa Linien Slagelse-Næstved, og ved Midnatstid skete 3 meget kraftige Eksplosioner paa Slagelse Stationsterræn, hvilket medførte, at al Trafik; gennem Slagelse blev indstillet. Eksplosionerne efterfulgtes i Nat af en omfattende Razzia med Tyskere og Hipo-Folk. I Morges kunde Trafikken gennem Slagelse Station dog gennemføres paa Enkeltspor. I Jylland forekom i Gaar Sprængning i et Sporskifte paa Fasterholt Station, flere Sprængninger mellem Svenstrup og Ellidshøj. Desuden blev en tysk Maskine gjort utjenstedygtig i en Remise paa Aalborg Station. Morgenmeldingen fra Jylland gaar ud paa, at Nattens Sprængninger navnlig har koncentreret sig om Esbjerg og Varde. Der meldes herfra om hen ved en Snes Sprængninger. Endvidere nævnes Sprængninger paa Strækningerne Vojens-Haderslev, Hjørring-Hæstrup og om formodet Sabotage paa Strækningen Hørning-Stilling.

Provinsen.

Sønderborg: Et Tog med 300 tyrkiske Civile kom i Gaar til Padborg og fortsatte nordpaa med Sverige som Bestemmelsessted. Et andet Persontog med det tyrkiske Gesandtskab fra Berlin ventedes over Grænsen senere paa Dagen. I Gaar passerede desuden et Særtog med ca. 150 haardt saarede Englændere, som i Sverige skal udveksles med et tilsvarende Antal Tyskere fra de allierede Lande.

- Det tyske Politi har anholdt formanden for D. S. U. Hans Becker og fhv. Folketingsmand I. P. Niensens Søn, Vejassistent Nielsen, Vojens.

706

- Onsdag Morgen kom til Sønderborg Station et Særtog fra Tyskland. Det medførte ca. 800 Mænd af en Række Nationaliteter, Polakker, Ungarere og Italienerne. En stor Del af dem var Krigsfanger, der nu er udskrevet til Arbejdstjeneste, og Toget rummede ogsaa et lille Hundrede Kvinder. Ved Ankomsten fik ingen Lov til at forlade Toget, hvor der blev overnattet. Endnu Onsdag Middag holdt Toget, der var paa 63 Waggoner, paa Stationen. Det menes dog, at Arbejdssoldaterne skal deltage i Opførelsen af nogle store Barakker til tyske Flygtninge paa Ringriderpladsen i Sønderborg.

Esbjerg: Arrestforvarer Sørensen er i Tirsdags blevet anholdt af det tyske Sikkerhedspoliti.

Aabenraa: Afd. Skibsreder Jepsens store Villa er blevet indrettet til Fødeklínik for tyske Kvinder.

- Af Schackenborg ved Møgeltonder har Tyskerne taget hele den nederste Del til Lazaret.

Fredericia: Da den ca. 30-aarige Mads Holtehus, som menes at stamme fra Vejle, i Gaar ved Middagstid gik ind gennem Porten til den tidligere Arbejdsanstalt i Dronningensgade, blev han passet op af et Par civilklædte Mænd, som affyrede nogle Skud mod ham. Holtehus døde paa Stedet.

Aarhus: Det tyske Sikkerhedspoliti har i de sidste Dage foretaget en Del Anholdelser i Studenterkredse, bl. a. har man anholdt Formanden for Aarhus Studenterraad Poul Buch.

- En Bilvirksomhed "Triangel" paa Kystvejen blev i Gaar ødelagt ved Sabotage. Glasskaden paa de omliggende Ejendomme var kun ringe, da Beboerne i Forvejen blev opfordret til at lukke Vinduerne op.

Aalborg: Lagerforvalter Ole Abildgaard Petersen er død i Tyskland, 33 Aar gammel. Han efterlader sig Hustru og et Barn.

- Atter Natten til Onsdag var der voldsom Skydning i Gaderne. Prinsensgade blev bestrøget med Maskinpistolsalver. Folk søgte øjeblikkelig Dækning i Portene eller kastede sig ned paa Gaden. Saa vidt vides blev ingen saaret.

Randers: I Tirsdags foretog det tyske Politi Husundersøgelse i Privatlejligheden hos Journalist Haurum ved Randers Socialdemokrat og beslaglagde en Del Papirer og Billeder. Haurum, der er Formand for Randers Journalistklub, er for Tiden bortrejst.

Hjørring: Tirsdag Aften skete en Eksplosion paa Mejeriet "Triticum" i Sindal, tilhørende Mejeriejer J. C. Steen. En Bombe var anbragt i Kedelrummet, og Kedelanlægget blev saa stærkt beskadiget, at Mejeriets Drift maa indstilles indtil videre. Der kom ingen Mennesker til Skade.

707

Fredag den 9. Marts 1945.

Svensk Røde Kors-Konvoj vil forsøge at samle danske og norske Fanger i Tyskland.

For en Gangs Skyld kan der berettes om en glædelig Begivenhed. I Morges afgik en svensk Røde Kors-Konvoj fra København til Tyskland, hvor man vil forsøge at samle de danske og de norske Fanger i een Lejr, som saa skal sættes under svensk Røde Kors Opsyn. Konvojen, der bestod af et halvt Hundrede hvidmalede Vogne - danske Rutebiler og Lastvogne - udstyret med Røde Kors Mærket og det svenske Flag, kørte tidlig i Morges ud ad Roskilde Landevej.

Paa Vejen ud af Byen blev den lange Karavane hilst med Glæde og Begejstring. Borgmester H. P. Sørensen, der selv har en Søn som Fange i Tyskland, var blandt dem, der svingede Hatten for de svenske Røde Kors-Folk. - Grev Bernadotte fløj i Lørdags som Repræsentant for Røde Kors til Berlin med det Formaal at forhandle videre med de tyske Myndigheder, saa man maa gaa ud fra, at der foreligger et Grundlag for Planens Realisation. Den sidste samlede Opgørelse over Antallet af danske og norske Fanger i tyske Lejre viste et dansk Fangetal paa godt 4.500 og ca. 9.000 norske.

Drabene. De to Mænd, som i Gaar Morges blev fundet skudt ved Indkørslen til Bernstorff Slot, er nu identificeret som Vekselerer Johan Petersen og Søn Tage Louw Petersen. De blev afhentet i deres Hjem, Kanslergade 4, af Folk, som opgav at komme fra det tyske Politi. Ved 3-Tiden Natten til i Gaar hørtes Skydning i Jægersborg Allé, som formodentlig maa sættes i Forbindelse med Drabene. - Johan Petersens Titel er som angivet Vekselerer, men han har i hvert Fald ikke drevet Vekselererforretning de senere Aar og er ikke kendt paa Børsen.

- Ud for Nr. 11 i Elbagade blev en Mand i Gaar Eftermiddags fundet skudt gennem Hovedet. Han var i Besiddelse af 2 Legitimationskort, som begge lød paa Navnet Bohn, Englandsvej 32. Paa det ene var Beskæftigelsen angivet som Politibetjent, paa det andet som tysk Vagtmester.

Dreng saaret. Den 10-aarige Bjarne Bech, Maltagade 16, blev i Gaar paa en Legeplads ramt af et Skud.

Razziaer og Ransagninger. I Morges opdagede et kvindeligt Avisbud, at Døren til Lejligheden, Brannersvej 17, St. tv., var sprængt, Lejligheden gennemrodet og ingen Mennesker til Stede. Gennem den øverste Del af Døren var der skudt 8 Skud. Lejligheden tilhører Fuldmægtig Per Kolbing-Nielsen.

- I Aftes blev Gentofte Vagtværn ringet op af Direktør C. Overgaard, Søbakken 9, som meddelte, at der gik nogle mystiske Personer omkring i Haverne. En Undersøgelse viste, at det var tysk Politi, som foretog en

708

Gennemsøgning i Haverne. Der foreligger intet om Razzia i Ejendommene i Kvarteret.

- Nogle uniformerede Hipo-Folk indfandt sig i Gaar Eftermiddags i Hovedbanegaardens Ankomsthal, hvor de efter Anvisning fra civile Ledsagere foretog Anholdelser.

- Frederiksberg Vagtværn blev i Nat alarmeret til Bülowvej 38, hvorfra Fabrikant H. F. Pedersen meddelte, at nogle Mennesker var ved at trænge ind i Lejligheden. Det viste sig at være det tyske Politi, som foretog en Ransagning. Ingen blev anholdt og intet fjernet.

- En halv Snes Hipo-Mænd trængte i Gaar ind i en Barberforretning, Hillerødgade 85. De medførte en ung Fange, som efter Ordre maatte udpege en af Barbersvendene. Den Paagældende, hvis Efternavn er Bendtsen, blev taget med.

- I Gaar Eftermiddags foretog Tyskerne Razzia i et Trykkeri, Frederiksborggade 1. Forud for Razziaen blev alle Ejendommens Opgange i For-, Mellem- og Baghus besat af Hipo-Folk, som ogsaa dannede Kæde ned ad Frederiksborggade og Kultorvet. Efter en halv Times Forløb trak det tyske Politi sig tilbage fra Ejendommen, bærende forskellige større Pakker. Man ved ikke, om der er foretaget Anholdelser.

- Ved 16-Tiden i Gaar kørte en af de grønne Udrykningsvogne, hvori der befandt sig 3 Arrestanter, op foran Nr. Farimagsgade 11, hvor Hipo-Folk foretog en Razzia. Yderligere 3 Personer blev arresteret. Om Formiddagen havde Hipo arresteret 3 Mand i et Papirlager i Ejendommens Kælder.

Dræbt i Hellerup. I Aftes hørte nogle Beboere paa Kathrinevej i Hellerup en Bil bremse haardt op, og samtidig affyredes en Maskinpistolsalve. Kort efter fandt man paa Vejen Liget af en ca. 35-aarig Mand, dræbt af Skud. Han var uden Legitimationspapirer.

Jernbanesabotagen. Under den i Gaar omtalte Razzia paa Sorø Station den foregaaende Nat arresteredes Portør C. V. Nielsen. Senere paa Natten skete der Indbrud i Remisen, hvorfra nogle Kasser Olie blev fjernet. - Trafikken ved Slagelse blev Kl. 16 i Gaar genoptaget paa begge Spor. - Paa Københavns Godsbanegaards Rangerbjerg var Arbejdet indstillet i Gaar fra Kl. 14,14 til 15,30 paa Grund af Skyderi paa Terrænet.

Togkontorets Morgenmeldinger omtaler ogsaa Sabotager begaaet paa Fyn, hvor der ellers i nogen Tid har været Stilhed, hvad Attentater paa Jernbanenettet angaar. Der meldes om Sprængninger paa Strækningerne Nyborg-Hjulby, Ullerslev-Langeskov, Holmstrup-Tommerup og paa Holmstrup Station. I Jylland er der forekommet flere Sprængninger paa Grindsted Station, paa Trolldhede Station samt mellem Gaarde og Ølgod. Der er Enkeltsporkørsel paa Strækningerne Aalborg-Svendstrup, Stevn-

709

strup-Langaa, Lunderskov-Brørup, Tjæreborg-Esbjerg og Ullerslev-Langeskov.

Sabotage i Sydhavnen. Nogle Sabotører sprængte i Gaar Eftermiddags en Transformator i Luften i Sydhavnen i Nærheden af den sabotagerante Virksomhed "Danadko".

Laant Lastbil. En Lastbil tilhørende Vinfirmaet Helmbæk, Vesterbrogade, blev i Gaar Formiddags fjernet, da Chaufføren var inde at aflevere Varer i Frydendals Kro paa Vesterbrogade. Bilen blev senere fundet igen, og alle Varerne forefandtes.

Provinsen.

Rønne: Den konservative Avis paa Bornholm - "Bornholms Avis" - blev i Gaar forbudt at udkomme indtil videre. Bladet bragte den 17. Februar følgende 2-spaltede Mellemrubrik: "Kom igen. Soldat fra England, kom igen til Mandalay".

Aabenraa: Man anslaaer, at der befinder sig 10-11.000 Flygtninge i Nordslesvig. I Gaar kom endnu et Tog med tyske Flygtninge til Byen.

Ribe: I forrige Uge er der foretaget en Del Anholdelser i Byen. Blandt de anholdte er Læge Niels Marius Swith, Nederdammen.

Esbjerg: Onsdag Aften, medens der endnu var Alarmitilstand, blev Portvagten ved LB-Kommandocentralen holdt op af en maskeret Mand. Kort efter dukkede endnu en Mand op, bevæbnet med Maskinpistol. De gav

Kommandocentralens Vagt Ordre til at blæse Luftalarm, og først foretage Afvarsling en halv Time senere. Faa Minutter senere indtraf de i Gaar omtalte Sprængninger paa Banegaardsterrænet. Der taltes 16 Eksplosioner, hvorved Sporskifterne blev ødelagt. I Gaar var ifølge Pressemeddelelse al Trafik nordpaa aflyst, Morgentogene østfra standsede 1 Kilometer ude paa Linien, medens det lykkedes at sende Tog af Sted om Morgenens mod Øst. Sprængningerne har bl. a. medført, at Forbindelsen mellem Stationen og Lokomotivremiserne er afbrudt.

Fredericia: Fredericia Gymnasium er nu blevet helt beslaglagt til tysk Lazaret, i Forvejen disponeredes der over Gymnastiksalen. Dette er noget i Retning af en Katastrofe for Byens Skolevæsen, idet der i Gymnasiet har været anbragt Børn fra Byens andre Skoler, hvoraf der nu kun er to Privatskoler tilbage. Odd-Fellow Logen og Frimurerlogen samt en stor Villa "Bakkely", hvor Spejderne havde Lokaler, er optaget af Flygtningene.

Aarhus: Prosektor Erik Viggo Krogh, Præstehaven i Hasle, er blevet anholdt af Gestapo. Der er Natten til i Gaar blevet foretaget Arrestationer i Seminaristkredse i Aarhus, og Torsdag Formiddag. foranstaltede

710

Gestapo Razzia i Aarhus Folkebibliotek, hvor Aarhus Seminarium nu har Lokaler, efter at Seminariet er beslaglagt.

Odense: I Gaar kom 4 Mand ind i Kafé "Jahn", Nørrebro 27, og spurgte efter Peter - Tjener Peter Larsen, som arbejder i Kaféen -, og da Tjeneren et Øjeblik efter kom hen til Mændene og sagde, han var den efterspurgte, blev han skudt ned. Han blev ramt af mange Skud, og man regner ikke med, at han kan overleve det.

- I Gaar fandt der en Ildkamp Sted i Lahngade-Godthaabskvarteret. Under Kampen blev en Murersvend, Carl Hansen, Tønder, dræbt i Gaarden til Lahngade 17. Samtidig er en Tysker ved Navn Rauser blevet saaret eller dræbt. Begge førtes til tysk Lazaret. Under Kampen blev der benyttet baade Rekylgæværer og Haandgranater. Det menes, at det har drejet sig om Angreb mod nogle formentlig tyskorienterede Personer, der holdt til i en Bungalow, Lahngade 17.

- I Onsdags blev der foretaget Razziaer i Fyens Disconto Kasse, Handelsbanken og Varehuset IG. Ingen af de eftersøgte Personer blev fundet. Derimod er der blevet foretaget nogle andre Arrestationer, saaledes er Torsdag to Personer, hvis Navn ikke er kendt, blevet arresteret underen Razzia paa det nye Missionshotel.

- Den tyske Værnemagt beslaglagde i Gaar Fyns Forum. Hvorvidt Bygningen skal anvendes til Lazaret eller Flygtningelejr, vides endnu ikke, men sandsynligvis drejer det sig om det første.

Faaborg: Ifølge Meddelelse fra Pressekilde er en Jernbanevogn med Værnemagts gods i Gaar stukket i Brand paa Banegaardsterrænet og Indholdet ødelagt. En tysk Militærpatrulje rykkede ud, da Branden var opdaget, og der forekom et livligt Skyderi, men saa vidt vides blev ingen saaret.

Hillerød: Kutteren "Fylla" af Hundested er i Onsdags forlist under Fiskeri i Sejlrenden, men Besætningen, tre Brødre fra Hundested, er bjerget i god Behold. De tre Fiskere var ved at bjerge Voddet, da en Mine eksploderede i dette, kort efter sank Baaden.

- Nogle bevæbnede Mænd tømte Natten til Onsdag Købmand Kaj Liebst's Benzintank i Slotsgade. En Vagtværns patrulje, som kom forbi i det samme, blev "holdt op".

Lørdag den 10. Marts 1945.

Den svenske Røde Kors Afdeling, der er undervejs til Tyskland for at søge de danske og norske Fanger samlet i en Fælleslejr, ledes af Professor Rudberg og 9 Officerer. I Dag ventes yderligere afsendt 2 Transporter, saaledes at hele Afdelingen bliver paa 84 Vogne og et Mandskab paa 258 Røde Kors-Medlemmer.

711

Udveksling af Saarede og Internerede. Onsdag Aften ankom et Ekstratog med 295 civile Tyskere fra Tyskland til Helsingør, hvor de blev indkvarteret paa "Marienlyst". I Fredags kom ligeledes til Helsingør et Tog med 350 syge og saarede Englændere samt 40 Portugisere, og i Dag ventes yderligere et Diplomattog til Helsingør. Røde Kors har sat et stort Arbejde i Gang med Indkvartering og Bespisning af de mange Mennesker. De tre Transporter ventes i Dag overført til Sverige.

Jernbanesabotagen. Fra Togkontoret berettes om nye Sprængninger paa Jernbanenettet i det sidste Døgn. Paa følgende Strækninger er der sket Sprængninger: Middelfart-Fredericia, Vamdrup-Lunderskov, Middelfart-Kauslunde, Kauslunde-Nørre Aaby, Nørre Aaby Station, Nørre Aaby-Ejby, Gjelsted-Aarup, Aarup Station, Tommerup-Holmstrup, Odense-Marslev, Langeskov-Ullerslev, Langeskov Station, Røjle-Middelfart, Allested-Nørre Søby, Aarslev Station, og i *Jylland* Brande-Fasterholt, Grindsted Station, Troldhede Station, Ydby Station og Hurup-Bedsted. Desuden har Toggangen været indstillet paa følgende Strækninger paa Grund af formodet Sabotage: Brande-Lundfod, Tinglev-Bolderslev, Hvidbjerg-Uglev, Hvidbjerg-Lyngs, Bedsted-Hørдум, og Odense-Holmstrup.

Arresteret. Landsretssagfører V. E. Brammer, der var Medarbejder hos Højesteretssagfører Steglich-Petersen, er Natten til Onsdag blevet anholdt af det tyske Politi.

Dræbt. I Aftes blev en Mand skudt i Hallandsgade. Han døde paa Stedet, og Gerningsmanden forsvandt. Den Dræbte opgives at være Maskinmester Christensen, Grækenlandsvej 80. I Vejviseren findes imidlertid ikke noget Nr. 80 paa Grækenlandsvej. Den Afdøde havde en Tromlepistol uden Patroner paa sig.

Episode paa Lemchesvej. Fredag Eftermiddag blev der ringet paa hos Installatør J. Dahl-Jensen, Lemchesvej 5. Hr. Dahl-Jensen, der ventede en Chauffør, lukkede selv op og saa, at en ung Mand stod udenfor med en Revolver. Installatøren, der havde tysk Vaabentilladelse, havde sin Revolver paa sig og skød efter Manden, dog vistnok uden at han blev ramt. Manden forsvandt.

De 2 Mord i Jægersborg Allé. Johan Petersen, Kanslergade 4, og Sønnen Tage Louw Petersen, der Torsdag Morgen blev fundet myrdet i Jægersborg Allé ved Bernstorff Slot, var tidligere Indehavere af Restaurant "Vingaarden" i Vingaardsstræde, hvor der nogle Gange har været Razzia.

Episode i "Hyttetfadet". Vagtværnet blev i Aftes kaldt til Restaurant "Hyttetfadet", Nyhavn 25, hvor en Gæst, F. Ibsen, Wesselsgade 10, 3. Sal, var blevet saaret af Skud i Armen. Paa Kg. Nytorv [i. e. Kongens Nytorv] blev Byvagterne gjort opmærksom paa, at Revolvermændene stod ovre ved Pølsevognen. By-

712

vagterne gik derover, men blev truet med Skydning, hvis de ikke trak sig tilbage. Paa Opfordring legitimerede Revolvermændene sig og viste et rødt Ausweis. Vagtværnet underrettede herefter den tyske Overfaldskommando og opgav et Signalement af den ene Revolvermand, der var rødhaaret og paa forskellig Vis let kendelig. De tyske Politifolk mente at kende Manden og lovede at tage sig af ham næste Morgen. Grunden til, at Hr. Ibsen blev beskudt, opgives at være den, at han lukkede Døren efter de to Revolvermænd, hvilket han formodentlig har gjort paa en fornærmende Maade, for de aabnede atter Døren og skød paa ham.

Arresteret. Plejer ved Bispebjerg Hospitals psykiatriske Afdeling Svend Ove Bjørn Nielsen er blevet anholdt af det tyske Politi i sit Hjem, Hovmestervej 33. Aarsagen til Anholdelsen kendes ikke.

Sabotage paa Godsbanegaarden. Fredag Formiddag blev Brandvæsenet kaldt til Godsbanegaarden, hvor der var udbrudt Brand i 3 Jernbanevogne, fyldt med Barakdele. Paa en af Vognene stod der "Grenaa". Indholdet blev helt ødelagt.

Provinsen.

Aarhus: Natten til Fredag eksploderede en Bombe paa Trappegangen til Ejendommen, Heibergsgade 2, hvor der findes et Hotel garni, og hvor Slagtermester Stenberg har Forretning. Denne Forretning blev iøvrigt stærkt

molesteret ved en Bombeeksplosion for nogen Tid siden. Ved Eksplosionen Natten til i Gaar blev store Dele af det indre af Ejendommen ødelagt.

- Natten til i Gaar nedbrændte Mallings Sivvarefabrik, der kun havde eksisteret et Aarstid. Under Slukningsarbejdet kom Redningsinspektør Petersen fra Falcks Redningskorps og en lokal Brandmand, Smedemester Gissel, alvorligt til Skade.

Grenaa: Tyskerne har beslaglagt Byens største Hotel, Hotel Dagmar, desuden Hotel Skandinavien, Hotel Ankerstjernen, Sommerrestauranten Havlund, Menighedshjemmet, Svagbørnskolonien, Vandrehjemmet, to Gymnastiksale og en Del Klasseværelser.

Aalborg: Torsdag Aften eksploderede en Bombe i Pølsemageriet hos Slagtermester P. Hansen, Hadsundvej 14, Vejgaard. Der var anbragt 4 Bomber i Lokalet, som blev stærkt ramponeret. Der foreligger ikke Oplysning om, hvorvidt alle Bomber eksploderede, eller om nogle siden er afmonteret.

- I Gaar Eftermiddags eksploderede en Bombe i Fundamentet til Konsul A. Abels store Kulkran i Aalborg Havn. En Del store Staalstivere blev revet over og det elektriske Kabel sprængt, saa Kranen er ubrugelig indtil videre.

713

Holstebro: Da Postbilen Torsdag Aften havde været ved Hovedbanegaarden i Holstebro, hvor den havde faaet Postsager fra de sidste Aftentog og vilde dreje ud paa Stationsvej, blev Chaufføren holdt op af to revolverbevæbnede Mænd, der satte sig i Besiddelse af Bilen og kørte bort med den. I Gaar Morges blev Bilen fundet i Vestre Plantage ved Ringkøbingvej. Der menes at være borttaget Postforsendelser indeholdende 12-13.000 Kr. i Kontanter samt en Del Checks.

Viborg: Torsdag Aften eksploderede en Bombe paa Trappen ud for Urmager og Guldsmed Conrad C. Niensens Forretning i Store Sct. Hansgade 3. Ved Eksplosionen blev Forretningen, der efter Mandens Død for nogen Tid siden drives af Fru Nielsen, fuldkommen ødelagt.

Kolding: Fru Johanne Christensen, Fjordvang 28, har faaet Meddelelse om, at hendes 44-aarige Søn Alfred Christensen er død i Neuengamme.

Næstved: Torsdag Aften blev Købmand P. Christoffersen, tidligere Indehaver af Dansk-Svensk Import, Algade 59, skudt ned efter et Skænderi med nogle Mænd. Han rantes af 5 Skud og var død paa Stedet.

Haslev: Tre Højskoler og Gymnasiet i Haslev er blevet beslaglagt, idet det menes, at Bygningerne skal benyttes til Saarede. De tre Højskoler havde ca. 600 voksne Elever.

- Gestapo har i forrige Uge anholdt Læge Gøtzsche og Løjtnant, Gaardejer O. B. Fløytrup, Stenlundgaard i Simendrup.

Rønne: I Torsdags ankom 40 tyske Flygtninge til Neksø. Den følgende Nat kom der ca. 60 Flygtninge til Rønne. Det menes dog ikke, de paagældende Flygtninge skal blive paa Bornholm.

Mandag den 12. Marts 1945.

10.000 Flygtninge til København. - Flere Skolebygninger beslaglagt. Lørdag og Søndag kom et stort Antal Saarede og Flygtninge til København, formentlig ca. 10.000. Ogsaa de foregaaende Dage er der ankommet Skibe med Flygtninge til Frihavnen. Til Indkvarteringen beslaglagde de tyske Myndigheder i Gaar Eftermiddags Kommuneskolerne i Holsteinsgade, Ø. Farimagsgade [i. e. Øster Farimagsgade] samt Statsskolen Østre Borgerdyds Gymnasium og den private Ingrid Jespersens Skole i Ndr. Frihavnsvej [i. e. Nordre Frihavnsvej]. Desuden er World Cinema (Cirkusbygningen) og Idrætshuset blevet beslaglagt.

Beslaglæggelsen af yderligere 2 Kommuneskoler paa Østerbro, hvor i Forvejen 3 af Kvarterets 9 Skoler var rekvireret, betyder et meget alvorligt Indgreb i Skolevæsenets Arbejde. Det bliver utvivlsomt nødvendigt under en eller anden Form at gennemføre store Indskrænkninger i Undervisningen. Der overvejes i saa Henseende flere Muligheder, bl. a. Undervisning hver anden Dag eller hveranden Uge, indskrænket Timetal, men samtidig Opretholdelse af den daglige Undervisning.

714

Tyskerne, har udelukkende disponeret over Klasseværelser, medens det er lykkedes at holde Faglokalerne, Kontorer og Tjenesteboliger intakte. Det vides endnu ikke, om de paagældende Skoler skal benyttes som permanent Kvarter for Flygtninge og Saarede, eller om Skolerne vil blive frigivet, naar eventuelt andet Indkvarteringssted er sikret.

Der meddeles, at en dansk Karantænelæge har været om Bord i Skibet eller Skibene og foretaget nogen Undersøgelse. Iøvrigt opgives fra en Læge, som i Sønderjylland har foretaget Tusinder af Undersøgelser, at han ved disse Undersøgelser af tyske Flygtninge ikke havde konstateret epidemiske Sygdomme. - Det ser ud til, at de tyske Flygtninge i København straks søger at akklimatisere sig. De prægede allerede i Gaar Eftermiddags Gadebilledet.

Kamp mellem Sabotører og Hipo-Folk paa Nørrebro. I Gaar Morges ved 6,30-Tiden kørte et halvt Hundrede Mænd i Biler op til Motorfabrikken "Dan", Bragesgade 10. Nogle af Mændene trængte ind paa Fabrikken, der er bevogtet af Hipo, og anbragte en Del Sprængbomber. Et Kvarters Tid senere eksploderede Bomberne og anrettede stor Skade paa Fabrikken. Andre Mænd var samtidig løbet op i en Ejendom paa den anden Side af Gaden, hvor de fra Gangvinduerne aabnede en voldsom Maskingeværild mod Fabrikken. Fjernelse af Bomberne var derved blevet umuliggjort. Hipo-Folkene optog Ildkampen med Sabotørerne, og Skudvekslingen varede i flere Timer. Brandvæsenets Ambulancer kørte en dræbt Hipo-Mand, 3 haardtsaarede Hipo-Mænd og en saaret, ukendt Dansker til Nylandsvejens Lazaret, hvortil ligeledes er bragt en saaret og en dræbt tysk Soldat. Desuden kørte de tyske Ambulancer med saarede og dræbte. Skydningen gik ogsaa ud over adskillige Beboere eller forbigående. Haardtsaaret indbragte Ambulancerne saaledes til Hospitalerne Willy Holm, Bregnerødgade 17, Fru Petersen, Hillerødgade 16, samt 3 ukendte Mænd. Man regner med, at Antallet af Saarede og Døde ligger mellem 15 og 20.

Anholdelser. Direktør Karmark fra "ASA" er blevet arresteret paa sit Kontor. Desuden er der foretaget Afhøringer af Personalet og gennemført en Razzia i Hr. Karmarks Hjem, hvorfra det tyske Politi medtog 2 Kufferter.

- Danselærer Freddie Petersen, "Ølandshus", Amagerbrogade, er i sidste Uge blevet anholdt i sit Hjem.

- Fra Kolding meddeles, at Kriminaldommer Emil G. Strøbeck, som tidligere har været Politivadokat i København, er arresteret.

Hipo-Besøg i Magistratens 4. Afdeling. Lørdag Formiddag indfandt sig 4 uniformerede og bevæbnede, dansktalende Hipo-Folk i Byplanafdelingens Omegnskontorer paa Vartov og forlangte fremvist Legitimations

715

kort af det mandlige Personale. Derefter blev de paa Forlangende henvist til Byplanafdelingens almindelige Tegnesteue, hvor de ønskede at tale med Personalechefen, som igen henviste til Afdelingsingeniøren paa Raadhuset. Afdelingsingeniøren var imidlertid til Møde andetsteds, men selvom Hipo-Folkene saaledes ikke kunde komme til at tale med ham, opsatte de dog ikke deres Ærinde, men forlangte udleveret en Personalefortegnelse for Byplanafdelingen. De fik imidlertid Besked om, at en saadan Fortegnelse ikke fandtes i Afdelingen. Iøvrigt henviste man Hipo-Folkene til Stadsingeniøren. Inden de forlod Kontoret, forlangte de at se Kontorpersonalets Legitimationskort. Hipo-Folkene gik saa ind i Stadsingeniørens Forværelse, hvor de fik at vide, at Stadsingeniøren var til Møde, men iøvrigt kunde de tale med Borgmesteren. Hidtil havde Vandringen i Vartov og paa Raadhuset taget 5 Kvarter, og Hipo-Mændene lagde ikke Skjul paa, at de efterhaanden havde tabt

Taalmodigheden. 3 af dem gik herefter lige ind paa Borgmester Sundbos Kontor, hvor der var Møde, og forlangte udleveret en Fortegnelse over alle løst ansatte Tegnere i Stadsingeniørens Byplanafdeling. Borgmesteren gav dem den Besked, at de kunde henvende sig i Udenrigsministeriet, og fortsatte Mødet. Hipo-Folkene afkrævede herefter en Fuldmægtig paa Kontoret den ønskede Fortegnelse, men med samme Resultat som hos Borgmesteren, nemlig at saadanne Krav maatte stilles gennem Udenrigsministeriet. Anføreren for Hipo-Gruppen ringede nu til Politigaarden og førte en længere Samtale, hvoraf fremgik, at han ønskede at faa fat i en Person i Byplanafdelingens Tegnestue, og da han ikke paa nuværende Tidspunkt vilde opgive Vedkommendes Navn, krævede han en Personalfortegnelse for selv at se, om Personen var ansat i Afdelingens Tegnestue. Til de tilstedeværende Kontorfolk sagde han efter Telefonsamtalen, at han var meget misfornøjet med at blive vist fra Kontor til Kontor, og at dette var endnu værre end Sabotage. Hipo-Holdet forlod Kontoret med en Bemærkning fra Anføreren om, at nu vilde Shellhuset blive "sat i Sving".

Ildkamp i Sydhavnen. Lørdag Eftermiddag opstod Ildkamp i Sydhavnen. Det menes, at Sabotører har forsøgt at trænge ind i et Maskinværksted, Frederiksholms Havnevej 14. Under Skudvekslingen blev bl. a. nogle forbipasserende saaret, saaledes Kusk Hostrup, Dybbølsgade 61.

Fundet dræbt. I Gaar Morges er en ukendt Mand fundet dræbt af Skud i Baghovedet, ud for Ny Østergade 23. Den Dræbte var uden Papirer eller andet Materiale til at fastslaa hans Identitet.

Episode paa Lykkebovej. I Fredags henvendte 2 dansktalende Hipofolk sig til Inspektør J. P. Jonsen ved Rækkehuskomplekset paa Lykkebovej og forlangte, at Fru Jonsen skulde fjerne nogle Nazi-Kors, som var malet paa Yderdøren hos Murerarbejdsmand Abrahamson, Kærskifte-

716

vej 119 (tidl. SS-Soldat), og hos Kranfører Godtfred Jensen, Kærskiftevej 167. De paagældende Nazi-Kors skulde være fjernet inden et nærmere fastsat Tidspunkt.

Hipo-Folkene fremsatte deres Ordre med Pistoler i Skudstilling og tilføjede, at Inspektøren og Gaardmanden samt et passende Antal Beboere i Gentagelse tilfælde vilde blive arresteret og holdt fængslet, indtil Gerningsmændene var fundet. Inspektøren og Gaardmanden sørgede for, at Malingen blev fjernet. Hermed var Affæren imidlertid ikke ude af Verden, for om Aftenen trængte nogle Hipo-Folk ind i Kompleksets Fritidshjem og afhørte de tilstedeværende unge Mennesker. Der blev truet med, at man i Tilfælde af Gentagelse vilde indfange den mandlige Ungdom i Komplekset og sende dem alle til Tyskland.

Det er ikke konstateret, hvem der har malet Nazi-Korsene paa Dørene hos de to nævnte Familier, og man ved iøvrigt heller ikke, om det er nogen fra Komplekset, der har gjort det.

Jernbanesabotagen. Der er i den forløbne Week-end forekommet ualmindelig mange Tilfælde af Sprængninger paa Jernbanelinier, og det ser ud, som om Sabotagen er under Intensivering. Togkontoret melder om Sprængninger paa følgende Strækninger Lørdag og Søndag: Bramminge-Tjæreborg (11 Sprængninger i begge Spor), Marslev Station, Marslev-Odense, Holmstrup-Tommerup, Ejby-Nørre Aaby, Nørre Søby, Aalborg-Skalborg, Hinnerup Station, Mundelstrup-Hinnerup, Mundelstrup Station, Vinderup Station, Mariager-Videbæk, Vejle Station, Ribe-Gredstedbro, Aarhus Ø.-Lystrup, Rørbæk-Nørager, Krogager-Grindsted, Skringstrup-Møldrup, Aalborg-Skalborg, Aarhus Ø.-Lystrup, Guldager Station, Aarhus H., Kauslunde Station, Kauslunde-Middelfart, Viborg-Rindsholm, Viborg-Bækkelund, Herning Station, Sunds Station, Herning-Nørre Kollund, Viborg-Lyngstrup, Viborg-Ravnstrup.

Provinsen.

Indkvarteringerne. Ortskommandanten i Skanderborg indfandt sig for nogen Tid siden paa det stedlige Borgmesterkontor for at forhandle om Indkvartering af tyske Flygtninge. Kommandanten forstod ikke, at Byen afviste frivillig Indkvartering, da han fra sine Overordnede havde modtaget særlige Direktiver for saadan Indkvartering med Hensyn til Betaling og Rationeringskort. Fra Byens Side henviste man til at tage en Skole yderligere i Brug til dette Formaal, men dette syntes ikke at have nogen Interesse. Da Kommandanten spurgte, om Byen vilde medvirke til en frivillig Indkvartering, besvaredes dette med, at man kun vilde gøre det efter Ordre fra

den danske Regering. Kommandanten ønskede endvidere Byens Medvirken til Fremskaffelse af Beklædning, uden at der fremkom Bekendtgørelse herom i Bladene. Hertil svarede, at dette

717

ikke lod sig gøre, men at Tyskerne kunde henvende sig til Røde Kors. Ligeledes afvistes en Anmodning om Brændsel under Henviisning til, at Kommunen lige havde maattet lukke Skoler paa Grund af Brændselsmangel.

Fra *Fredericia* indberettes, at der i Tirsdags ankom et tysk Lazaretskib (formentlig fra Norge) med 500 Saarede, der blev anbragt paa Byens Lazaretter. Torsdag den 1. Marts beslaglagdes Frimurerlogen og Lørdag den 3. Marts Odd-Fellow Logen. Sidstnævnte Dato meddelte en Repræsentant fra den tyske Værnemagt, at man ligeledes vilde beslaglægge Villa Bakkely samt eventuelt Missionshotellet. Onsdag den 7. ds. maatte man rømme Gymnasiet, der skulde anvendes til Saarede. Der angaves paa daværende Tidspunkt at befinde sig ca. 1000 Flygtninge i Fredericia.

Fredag Aften stillede de tyske Myndigheder i Sæby Krav om, at Nordjydsk Udrykningskolonne skulde rømme Kasernen i Sæby inden Lørdag Morgen Kl. 9. Da det trods Forhandlinger ikke lykkedes at faa Tyskerne til at frafalde deres Krav, blev Kasernen herefter rømmet.

I *Haderslev* er samtlige, hidtil ikke beslaglagte Skoler rekvireret til Flygtninge og Saarede, dog ikke Teknisk Skole.

Aabenraa: En Ejendom i Brunde ved Røde Kro er Lørdag paa Foranledning af det tyske Sikkerhedspoliti blevet sprængt i Luften. Paa Ejendommen, der tilhører Gaardejer Hans Lilholt, skal der ifølge Oplysninger fra tysk Side være blevet fundet Vaaben og Ammunition. Gaardejeren og hans Søn var ikke til Stede, da det tyske Politi ankom.

Aarhus: Kunstmaler Thorvald Hansen er den 16. Februar død i Tyskland, 56 Aar gammel.

- Arbejdsmand Schmidt blev Lørdag Aften ramt af flere Skud, da han stod i en Port i Ejendommen Brunsgade 46. I Forvejen var der Skyderi i Kvarteret.

Aalborg: Assurandør Holger Emil Clausen, Hobro, har i nogen Tid været forsvundet. I Lørdags modtoges der Meddelelse om, at han den 7. Februar var blevet anholdt af Gestapo, som den 21. samme Maaned havde skudt ham, da han forsøgte at flygte fra det tyske Fængsel i Aalborg.

Silkeborg: Lørdag Aften blev en 45-aarig Reservetjener ved Navn Skrydstrup saaret af to Cyklister, som skød paa ham. Den Saarede blev kørt til det tyske Lazaret. Han opgives at være tysk Statsborger og have Forbindelse inden for det tyske Politi.

Odense: Da tre forbipasserende Mænd skød ind gennem Vinduet i Parkhotellets Restaurant efter en Mand, der er ansat i det tyske Politi,

718

ramte de i Stedet Fru Politiassistent Højring Carlsen, Hjallese, i Underlivet. Hun indlagdes paa Amtssygehuset.

Holbæk: Søndag Eftermiddag opstod der som Følge af Bombeeksplosioner Brand i D.D.P.A.s store Tankanlæg ved Holbæk Havn. Hele Anlægget var i Løbet af et Øjeblik omspændt af Flammer, og ethvert Slukningsforsøg umuligt. Ingen tilskadekomne.

Bornholm: De stedlige Dagblade har indeholdt følgende officielle tyske Meddelelse: I Løbet af den sidste Tid er tyske Stærkstrømsledninger gentagne Gange blevet beskadiget ved Sabotage. I Gentagelsestilfælde vil danske Ledninger blive beslaglagt som Erstatning for de beskadigede Ledninger.

Tirsdag den 13. Marts 1945.

Attentat mod Socialministeren afværget. Der er i Nat gjort Forsøg paa at bringe en Plan om Attentat mod Socialminister Lauritz Hansen til Udførelse, men Forsøget mislykkedes, og Ministeren blev sammen med sin Frue bragt i Sikkerhed af Vagtværnet. Kl. 1,15 blev den lokale Vagtværnsstation alarmeret fra Lauritz Hansens Villa, Storkebakken 11. Nogle Mænd forsøgte at komme ind under Paaskud af, at de var Byvagter. Da Vagtværnets Udrykningshold kom til Stede, havde Mændene trukket sig tilbage, og man besluttede sig derfor til at gennemsøge Terrænet. Vagtværnets Udrykningsvogn blev under en Runde paa Villavejene i Kvarteret beskydt, og desuden opdagede man paa Hjørnet af Nebbegaardsbakken og Storkebakken en lille graa Bil holdende med slukkede Lanterner. Ud af Vognens Vindue saa man flere Maskinpistoler. Vagtværnets Vogn kørte derefter tilbage til Lauritz Hansens Villa. Samtidig med, at Vagtværnsbilen kørte omkring i Kvarteret, foretog to Byvagter Rekognoscering i de omliggende Haver. Pludselig opdagede de to Mænd nærne sig og hørte den ene sige: "Jeg saa bestemt to Vagtværns mænd løbe dernede i Haven". I næste Øjeblik blev der affyret en Salve ned mod Byvagterne. Kuglerne slog ned lige foran dem, men uden at de blev saaret.

Vagtværnsfolkene i Udrykningsvognen tilkaldte fra en Naboejendom Forstærkning fra Hovedstationen og en anden lokal Station i Nærheden. Byvagterne kom i Forbindelse med Socialministeren, som sammen med sin Hustru blev bragt i Sikkerhed. I Mellemtiden var den lille graa Bil forsvundet.

Yderligere 3 Skoler beslaglagt. I Gaar Eftermiddags beslaglagde de tyske Myndigheder yderligere tre københavnske Skoler til Indkvartering af Flygtninge. Det er Randersgades Skole, Vibenshus Skolen [i. e. Vibenshus Skole] og den

719

private Sankt Joseph Søstrenes Skole, Østerbrogade 7 D. Af de 3 kommunale Østerbro Skoler er nu kun een fri, nemlig Strandvejs Skolen [i. e. Strandvejsskolen].

Eleverne paa Øster Farimagsgades Skole er blevet henvist til Ryesgades Skole, hvor de undervises i Tiden Kl. 13 til 16 eller 17, medens Ryesgades Skolens egne Elever kun undervises i Formiddagstimerne. Eleverne paa Holsteinsgades Skole er henvist til den gamle Filialscole, Rosenvangs Skolen, hvor der indtil videre bliver 3-Holds Undervisning. For de to sidst beslaglagte Skolers Vedkommende maatte man i Gaar give op og lade Børnene faa Ferie indtil videre. Afgangsklasserne paa Ingrid Jespersens Skole fik allerede i Gaar Husly paa Danmarks tekniske Højskole.

Beslaglæggelsen af World Cinema blev atter ophævet i Gaar, og Idrætshuset har ikke været beslaglagt. Meddelelsen herom i Gaar var ikke rigtig. Derimod er Badminton-Hallen, som allerede for længe siden blev rekvireret, inddraget til Flygtningekvarter.

Der er iøvrigt i Gaar kommet 2 Skibe til Frihavnen henholdsvis med 9.000 og 6.000 Flygtninge. Selv opgiver Tyskerne, at Flygtningenes Ophold her blot skal vare nogle Dage, idet der kun er Tale om Flytning fra Østtyskland til andre Dele i Riget.

Blandt Flygtningene er der konstateret nogle ganske enkelte Tilfælde af *epidemiske Sygdomme* - Scarlatina og Difteri -. De paagældende er blevet indlagt paa Blegdamshospitalet. - Forsyningen af de store Flygtningemængder med Levnedsmidler og lign. begynder ogsaa at føles paa Hovedstadens almindelige Forsyningssituation. I Lørdags fik Trifolium Ordre til at levere 6.000 Liter Sødmælk til Flygtninge i Havnen. Man vægrede sig ved at efterkomme Ordren, men fik saa Besked fra Udenrigsministeriet og Landbrugsministeriet om, at Mælken skulde leveres, hvilket da skete. I Gaar maatte der afgives 7.000 Liter, foruden at Gestapohovedkvarteret i Alsgades Skole, Lufthavnen og andre Samlingssteder for Tyskere skulde forsynes. Disse Leveringer vil medføre Konsekvenser for Befolkningen, ogsaa fordi der herved beslaglægges Transportspande, som meget daarligt kan undværes.

Fra Aabenraa foreligger i Dag Meddelelse om, at der skal være et Flygtningetog paa 35.000 Mennesker mellem Berlin og Hamborg paa Vej mod Danmark. De er til Fods og naar kun en halv Snes Kilometer frem om Dagen.

Store Benzin- og Oliebeholdninger ødelagt. I det sidste Døgn er der sket mægtige Ødelæggelser paa Benzin- og Oliebeholdninger her i Landet. Ved 21,30-Tiden i Aftes eksploderede 9 Bomber i D.D.P.A.s Tankanlæg ved Vestre Kaj i Næstved. Den brændende Benzin og Olie flød som en Ildstrøm ned gennem Kajgaden og anrettede enorme Skader paa nogle store Brændselsoplæg, Pakhuse og andre Bygninger i det paagældende

720

Havnekvarter. Ilden standsede ved Papirfabrikkernes Portnerbolig, som ogsaa blev ødelagt, medens Fabrikkerne ikke tog nogen Skade. Der menes at være brændt ca. 600.000 Liter Olie, og Skaden paa Bygninger og Lagre løber op i Millionbeløb.

Tidlig i Morges skete ogsaa kraftige Eksplosioner i Benzin- og Oliebeholdningerne i *Nykøbing F.* - Ved Brand er desuden ødelagt ca. 1 Mill. Liter Olie og Benzin i D.D.P.A.s Anlæg i *Holbæk*. - Fra Provinsen foreligger yderligere Meddelelse om tilsvarende Ødelæggelser i Odense Mandag Formiddag.

I Nat ved 3,30-Tiden indtraf Eksplosioner i D.D.P.A.s Tankanlæg i *Tuborg Havn*, hvor en Benzintank og en Oliebeholder blev ødelagt. Benzintanken indeholdt 100.000 Liter tilhørende Københavns Brandvæsen, og Oliebeholderen 200 Tons Lokomotivolie, som tilhørte Statsbanerne. Begge Beholderne gik op i Luer.

Jernbanesabotagen. Togkontoret meddeler til Morgen, at der er sket store Skader ved en Eksplosion i Kommandoposten paa Skanderborg Station. Centralapparatet blev ødelagt, og der skete desuden Skade paa selve Stationsbygningen. Paa Lerbjerg Station skete ved Midnatstid 7 Sprængninger, paa Troldhede Station Sprængning i et Sporskifte, og paa Strækningen Bøstrup-Laurbjerg 3 Sprængninger. Paa Sjælland var Trafikken Valby-Glostrup indstillet et Par Timer fra Kl. 23 i Aftes paa Grund af formodet Sabotage.

Luftalarmen. I Gaar Morges var der store Indflyvninger over den sydlige Del af Landet. Der meldes om ialt 5 nedstyrtede Maskiner, saaledes fra Vojens, Søllested ved Nakskov, Haderslev, Magleby paa Østsjælland og i Fehmernbælt. I alt Fald de 3 af disse var allierede Maskiner.

Skudt i Cigarforretning. En Mand ved Navn Bang Edemann, Strandvej 98, 4. Sal, blev i Formiddags skudt i en Cigarforretning, Strandvej [i. e. Strandvejen] 167. Han døde paa Stedet.

Onsdag den 14. Marts 1945.

Motortog bombesprængt. Da Motortoget Aarhus-Riisskov i Aftes Kl. 22,15 Var paa Vej mod Riisskov, eksploderede en Sprængladning under Toget. De to forreste Vogne blev fuldstændig ødelagt, og af de 30 Passagerer - hovedsagelig unge Mennesker - som var med Toget, maatte de 25 bringes paa Hospitalet. Den 55-aarige Fru Snedker Vendelbo-Laursen, Billesvej 2, Riisskov, blev dræbt, hendes Mand alvorlig saaret og Ægteparrets 8-aarige Datter lettere saaret. 15 af de Saarede maatte indlægges paa Hospitalerne, medens de øvrige 10 kunde tage hjem efter at være forbundet.

721

Motortoget Aarhus-Riisskov betjener udelukkende den lokale Trafik mellem Aarhus og dens Forstad og har saaledes kun en tilsvarende lokal Betydning som S-Togene i den københavnske Nærtrafik.

Eksplosionsskade paa Aarhus Raadhus. Lidt over Kl. 3 i Nat hørtes en usædvanlig voldsom Eksplosion i Aarhus. Eksplosionen stammede fra en højeksplosiv Sprængladning, som var udløst ved den lave Raadhusfløj mod Parken. Ved Eksplosionen blev Kommunens Hovedkontor, Skattevæsenets Indbetalingslokaler og Varmeanlægget i Kælderen søndersprængt. Der anrettedes desuden store Ødelæggelser i Raadhusets Midtergang og i Taarnets nederste Etage. Desuden blev nogle tykke Betonpiller revet over, og flere Tusinde Ruder i den store Raadhusbygning knustes. Eksplosionen var saa voldsom, at Husene i Nærheden rystede, og Sprængstykker af

Beton og Sten spredtes ud over Kvarteret. Man mener ikke, Raadhuset kan benyttes den første Tid, bl. a. fordi Varmesystemet som nævnt er totalt ødelagt.

Skaden anslaaes til godt 1/2 Mill. Kroner. Det er iøvrigt anden Gang, det nye Raadhus har været udsat for Bombeeksplosion, men Skaderne i Nat er langt større end de, der anrettedes første Gang.

Sundhedstilstanden blandt Flygtningene. Ifølge Indberetning fra Karantænelægen er der i Dagene fra den 25. Februar til den 12. Marts ankommet følgende Antal saarede Soldater og Civilpersoner til Frihavnen:

		Saarede Soldater	Civil- personer
25. Febr.:	"Warteland" ... Ingen smitsomme Sygdomme ombord.	ca. 2.000	ca. 300
9. Marts:	"Pretoria" ... Ingen smitsom Sygdom.	" 3.600	" 200
10. Marts:	"Kanonier" ... 1 Mæslingetilfælde. 5 Spædbørn døde af Tarmsygdom.	" 1.000 (saarede)	" 3.000
10. Marts:	"Hector" ... 1 Mæslingetilfælde 1 Scarlatinatilfælde.		600
10. Marts:	"Antonio Delfino" ... Ingen smitsom Sygdom.	ca. 2.600	80-100
11. Marts:	"Mars" ... 1 Mæslingetilfælde Mange Mave-Tarmtilfælde blandt Børnene. 4 Spædbørn døde.		ca. 3.000

722

		Saarede Soldater	Civil- personer
11. Marts:	"Potsdam" ... 2 Difteritilfælde 2 Scarlatinatilfælde 2 Plettyfustilfælde (ældre Tilfælde) 5 Spædbørn døde.	ca. 3.600	ca. 4.000
12. Marts:	"Feodosia" ... 1 Difteritilfælde 2 Dødsfald (ældre, svagelige Personer)	" 1.000	" 1.000

Efter de Oplysninger, Karantænelægen har kunnet fremskaffe, skulde de Saarede med Undtagelse af de Haardtsaarede i de nævnte Transporter føres over Land tilbage til Tyskland, dog var det Meningen, at Patienter med smitsomme Sygdomme skulde overføres til Afdelingen paa Frederiksberg. Om Civilpersonerne var Oplysningerne mere svævende. Under Karantænelægens Inspektion paa de forskellige Skibe erklærede nogle Læger paa Skibene, at de "ingen Lus havde set", en enkelt Læge trak paa Skuldrene, medens "Pretoria"s Lægechef oplyste, at alle Passagerer paa hans Skib var afluset. Karantænelægen skønner, at der i Øjeblikket næppe er Grund til at nære Frygt for større Smittefare, selvom de hidtil ankomne Flygtninge skulde blive i Landet. En praktiserende Læge blandt Flygtningene har meddelt, at der ikke i de sidste Aar har været Plettyfus i Kønigsberg, Danzig og omliggende Egne, hvorfra et stort Antal af Flygtningene stammer. Karantænelægen fandt det dog mere betryggende, hvis Forholdene kunde være undersøgt nærmere, og man havde haft Lejlighed til at se, hvorledes de Syge var isoleret samt sikret sig, at de blev bragt til Smittehospital.

Ud over denne Beretning fra Karantænelægen kan yderligere fra autoritativ Lægeside oplyses, at man allerede for 3 Uger siden henvendte sig til de tyske Myndigheder for at faa dem til at benytte den danske Kontrolstation i Havnen, men uden at opnaa noget Tilsagn i saa Henseende. Der rettes dog i disse Dage nye Henvendelser til Tyskerne om Opnaaelse af denne Kontrolforanstaltning.

Fra Frihavnen har Statsbanerne transporteret 2.000 af de saarede Soldater til Aarhus, 600 til Aalborg og 600 til Haslev. Det var vist Meningen, at ogsaa en Del af de civile Flygtninge skulde sendes andetsteds hen, men Transportvanskelighederne har hidtil været for store.

Civilingeniør Hugo Holst død. Civilingeniør Hugo Holst, Søn af Kaptajn Erik Holst, som den 1. Marts blev skudt ved sin Bopæl, Serridslevvej 6, er død i tysk Fængsel. Han menes at være blevet saaret ved Anholdelsen, som ligeledes skete den 1. Marts.

723

Jernbanesabotagen. I Gaar Eftermiddags skete 5 Sprængninger paa Strækningen Hinnerup-Mundelstrup, en Del Sprængninger mellem Randers og Spentrup, desuden indtraf ved 18-Tiden flere Sprængninger paa Frederikssundsbanen mellem Vanløse og Herlev. Trafikken kunde dog genoptages i Løbet af Natten. I Dag til Morgen meddeler Togkontoret, at der i Aftes skete Sprængning i en aaben Vogn med Skinner, paa Brande Station antændtes i Nat en Hjælpevogn, og desuden rapporteres Sprængninger paa Strækningen Hovslund-Over Jerstal og paa Strækningerne Vildbjerg-Aulum og Aulum-Tvis (ved Holstebro).

Fabrikssabotage. I Gaar Morges trængte nogle Sabotører ind paa Fabrikken "Generator", Borups Allé 102, hvor man ødelagde en Del Materiale til Eksport. Det var herfra, der for kort Tid siden blev fjernet 7 Ankre.

- I Aftes fandt der Bombesprængninger Sted i A/S "Gasaccumulator", Uplandsgade 52. Der menes at være sket en Del Skade, men der opstod ikke Brand.

- I Aftes blev en Turistbil, der benyttes af Værnemagten, bombesprængt paa Tagensvej ved Lygten. Der eksploderede en 3-4 Bomber i den tomme Vogn.

Ildkamp i Vanløse. Natten til i Gaar forekom Skyderi ved Valby Station, og senere fandt en Ildkamp Sted i Linde Allé i Vanløse. Ingen danske Ambulancer har været tilkaldt.

Arrestation. Gaardejer Frederik Mouvielle, der er Søn af kgl. Hof-Viktualiehandler Mouvielle, er blevet anholdt af det tyske Politi paa sin Gaard "Østergaard" ved Gyrstinge.

Provinsen.

Aalborg: Fra tysk Side har man i Gaar stillet Krav om, at Byens Folkekøkken i de kommende 14 Dage leverer 500 Portioner varm Mad til tyske Flygtninge. Det ventes dog, at et større tysk Feltkøkken senere kan overtage Bepisningen.

Aarhus: Lørdag Aften blev Fru Overretssagfører Glæsel ramt af en Kugle i den ene Fod, da hun kom spadserende sammen med sin Mand paa Marselisborg Boulevard.

Kolding: Der er i de sidste Dage foretaget en Række Anholdelser i Stationsbyen Troldhede. Baggrunden for Anholdelserne er en Episode under de store Overflyvninger forleden Nat. Togpersonalet paa et af Troldhedebanens Tog, der holdt paa Troldhede Station, bemærkede en Faldskærm, der kom dalende ned. Tilsyneladende hang der en Mand i Faldskærmen, men det viste sig at være en Kasse. I det samme kom

724

tyske Soldater til og holdt de to Mand op, mens de aabnede Kassen. Den indeholdt Skydevaaben og Ammunition.

- Paa Askov Højskole er Festsalen beslaglagt af Tyskerne, men Skolen fortsætter iøvrigt.

Haderslev: Rødding Højskole er blevet beslaglagt fra Mandag den 19. ds., og Eleverne hjemsendes i denne Uge, ligesom Lærerne fraflytter deres Boliger. Højskolen skal antagelig benyttes til Flygtninge. Hoptrup Højskole har Mandag faaet Meddelelse om, at deri kan ventes beslaglagt. Indtil for nogle Dage siden havde en Del af Lokalerne været belagt med Soldater, men Skolen var nu atter fri. Det ventes, at ogsaa de øvrige Højskoler og Landbrugsskoler i Sønderjylland belægges med Flygtninge.

Kolding: En ung Mand fra Vamdrup mødte Natten til Mandag i Landsbyen Bastrup et Par Mænd, der hver kom slæbende med en Sæk. Da han rettede sin Lommelyste imod dem, kastede de Sækkene fra sig og flygtede. Sækkene viste sig at indeholde Sprængstoffer, og Vagtværnet blev underrettet.

Odense: Størstedelen af Dalum Landbrugsskole er blevet beslaglagt, saaledes at kun Forstanderboligen og nogle enkelte Klasseværelser kan benyttes. Eleverne er indkvarteret i private Hjem i Omegnen.

- Tjener Peter Larsen, Nørrebro 25, der i Torsdags blev saaret ved Skud i Jahns Restaurant, er død paa Sygehuset.

Rudkøbing: Den 25-aarige Journalist, Viggo Wedel-Brandt, Søn af Læge Wedel-Brandt, er død i en tysk Interneringslejr.

Korsør: Motorskonnerten "Dorte" (el. "Dorothea") af Korsør er Tirsdag Morgen forlist i Kattegat efter en Mineeksplosion, 15 Kvartmil ud for Hals Barre Fyr. Kaptajn Martin Husfeldt Sørensen, Svendborg, og hans Hustru samt en Mand af Besætningen omkom.

Vordingborg: Mandag Formiddag kørte en Lastbil med Tønder op foran Vognmand Christian Jensens Tank. De brød Benzintankens Laas op og pumpede i Løbet af et Par Timer Tanken læns for ca. 1.600 Liter. Mændene gav sig saa god Tid til Arbejdet, at de endog holdt en lille Spisepause og fortærede deres medbragte Mad.

Slangerup: Reservepolitibetjent Henning Christensen, Slangerup, er død i tysk Koncentrationslejr. Han efterlader Hustru og et lille Barn.

Lynge: Paa Mordnatten i Lynge blev der kort efter Ildens Opkomst bemærket en Bil med to Mænd, der kørte mod København. Man mener, at det er Morderne, og som en af Gerningsmændene er Børge Helmuth Høegh Andersen, København, der tidligere har været Tjenestekarl hos

725

den myrdede Landmands Broder paa Nabogaarden, sigtet. Andersen er for Tiden paa Kursus paa den nazistiske Førerskole i Holte.

Køge: Hovedbygningen paa "Gl. Køgegaard" og Teknisk Skole er blevet beslaglagt.

Nakskov: Motortjalk "Emmanuel" (150 t) af Ærøskøbing er Mandag Kl. 9,35 forlist ud for Femø. Jungmanden Rud. Rasmussen og Skipperens Hustru blev reddet, mens Skipperen Alf Nielsen og hans Svoger, Erik Nielsen, omkom.

Helsingør: Den 19-aarige Kontorassistent Frank Bertelsen, Søn af Forretningsfører Bertelsen, Stengade 37, blev Søndag Aften standset ud for Rosenkildevej 7 af et Par Mænd, der afkrævede ham hans Legitimationskort. Da han havde fremvist dette, affyredes der fire Skud imod ham, hvoraf det ene strejfede ham i Nakken, et andet ramte ham i Knæet. Han førtes til Hospitalet, men er uden for Fare.

Rønne: Søndag Aften indkom til Rønne 6 tyske Fiskekuttere med Flygtninge.

Torsdag den 15. Marts 1945.

7 danske Borgere henrettet. Der foreligger fra tysk Side Meddelelse om, at 7 danske Statsborgere i Lørdags er blevet henrettet efter forudgaaende Krigsretsdom. De paagældende er:

Læge Johan Jørgen Teilmann, Over Jerstal, f. 12. Maj 1909 i Vejen.

Politifuldmægtig Paul Larsen, Aalborg, f. 28. August 1912 i Sølyst.

Møbelpolstrer Erik Pedersen, Vejle, f. 5. Juli 1918 i Hellerup.

Politibetjent Henrik Wessel Platou, Aarhus, f. 31. Marts 1918 i København.

Stud. polyt. Jens Thue Jensen, Bramminge, f. 25. Juni 1922 i Hejnsvig.

Kommis Hans Silas Nielsen, Tjæreby, f. 19. September 1918 i Skjern.

Stud. jur. Helge Brock Iversen, Bramminge, f. 20. Juni 1924 i Bramminge.

3 Skibe med Saarede til København. Tirsdag den 13. Marts kom 3 tyske Skibe: "Renate", "Regina" og "Marburg" til Frihavnen med Flygtninge og Saarede fra tyske Havne. Paa "Renate" var 730 saarede Soldater, 136 Flygtninge, paa "Marburg" henholdsvis 276 og 60. Skibslægen paa "Regina" mente sig ikke bemyndiget til at give Karantænelægen Oplysninger om Passagerantallet, men henviste til Marinemyndighederne. Ifølge Karantænelægens Oplysninger var der ingen Tilfælde af smitsomme Sygdomme blandt Passagererne om Bord.

726

Skaden paa Aarhus Raadhus et Par Millioner. Det viser sig, at Skaden paa Aarhus nye Raadhus ikke beløber sig til 1/2 Mill., men et Par Mill. Kr. Ødelagt er Kommunens Hovedkasse, Skattevæsenets Indbetalingskontor, den sydlige Ende af Raadhusets Midtergang, Aarhus Turistbureaus Lokaler og som nævnt i Gaar Varmeanlægget samt Raadhustaaarnets nederste Etage.

Alle offentlige og talrige private Bygninger i Byen flagede i Gaar paa halv Stang i Anledning af de sidste Katastrofer.

Socialdemokratens Bygning i Randers ødelagt. Ved 5-Tiden i Morges blev Socialdemokratens Bygning i Randers ødelagt ved Bombeeksplosion. Ogsaa paa Randers Dagblad, der ligger ved Siden af, skete der store Ødelæggelser. Ved Eksplosionen dræbtes fhv. Smed N. P. Konradsen, desuden savnes Toldbetjent Henry Sindrup. Til Hospitalet er indbragt 5 Saarede. I Ejendommen Østergade 10, hvor Socialdemokraten havde tilhuse, var der ogsaa Privatbeboelse.

Stjaalet Røde Kors Pakker. Københavns Vagtværn har anholdt 5 Personer, der alle er ansat hos Vognmand Geertsen, Østerbros Godsbanestation. De har indrømmet at have stjaalet Røde Kors Pakker til de internerede Politifolk. Der ventes iøvrigt flere Anholdelser i Sagen.

Arresterede. Cand. polit. Flemming Müller er blevet anholdt af det tyske Politi, desuden er den 7. og 8. Marts anholdt Ingeniør Bardram og Bogholder Lisdorf, "Titan".

Dræbte og Saarede. I Gaar ved Middagstid blev en Mand skudt i Dronningegaarden 25, 3. Sal. De nærmere Omstændigheder kendes ikke. Om Eftermiddagen blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Husarkasernen, hvor to tyske Soldater var blevet saaret ved Skud. De blev indlagt paa det tyske Lazaret. Og i Aftes ved 19-Tiden blev Blikkenslager V. Hansen, Absalonsgade 14, dræbt af Skud paa Hjørnet af Vesterbrogade og V. Farimagsgade. Han blev efter at have været paa Nyelandsvejs Lazaret kørt til Retsmedicinsk Institut.

General Motors Bygninger paany beslaglagt. General Motors Bygninger, som i sin Tid husede den nu nedlagte Virksomhed "Nordwerk", er atter taget i Brug af den tyske Værnemagt. Denne Gang til Indkvartering.

Jernbanesabotagen. Der er i det sidste Døgn kun forekommet faa Tilfælde af Jernbanesabotage. I Gaar Eftermiddags skete en Sprængning mellem Skelund og Visborg, flere Sprængninger paa Strækningen Silkeborg-Funder og Silkeborg-Svejbæk. I Dag til Morgen berettes kun om 3 Sabotager i Nat, nemlig en Sprængning mellem Ribe og Gredstedbro,

727

2 Sprængninger i Sporskifter paa Trolldhede Station og 3 Sprængninger mellem Faarhus og Bejstrup. De sidste Sprængninger fandt Sted under et tomt Lazarettog paa Vej fra Padborg til København. 4 Personvogne blev afsporet, men ingen Mennesker kom til Skade. Der er til Stedet sendt Hjælpetog fra Flensborg.

Flygtninge i Ryparkens Badmintonhal. Der er i Ryparkens Badmintonhal anbragt 3-400 Flygtninge. Hidtil har Hallen været benyttet til Indkvartering af Soldater.

Overbelægning paa de københavnske Hospitaler. Der er for Tiden stor Overbelægning paa de københavnske Hospitaler, og det kraftige Pres fra tyske Flygtninge gør ikke Situationen bedre. Man har maattet anbringe Senge paa Gangene, og der er i Dag en Venteliste paa ca. 1.600 Patienter. Paa Blegdamshospitalet, hvor der er 479 Pladser, har man for Tiden 450 Patienter. I Betragtning af, at man altid maa have enkelte Stuer lukket paa Grund af opstaaet Infektion, er der faktisk i Øjeblikket Overbelægning ogsaa paa dette Hospital. Hospitalet kan herefter kun modtage smitsomme Patienter i et meget begrænset Omfang og har over for Magistraten givet Udtryk for Ønsket om, at Indlæggelserne absolut begrænses til Tyfus, Paratyfus og Dysenteri, medens Patienter med Scarlatina, Difteri og Morbilli afvises, for saa vidt angaar de tyske Flygtninge.

Provinsen.

Odder: Venstrebladet "Odder Dagblad" er blevet forbudt indtil videre. Bladet havde bragt et Billede af General Lindemann uden Overskrift, men med en Tekst, hvori det ganske kort nævntes, at Generalen var kendt fra Tilbagetrækningen fra Leningrad-Fronten.

Aalborg: Et Privatmejeri, "Agersted Mejeri", er Tirsdag Aften blevet ødelagt ved Sabotage. Mejeriejereren og hans Paarørende blev i Forvejen advaret. Der er 110 Leverandører til Mejeriet, som nu maa levere deres Mælk til andre Mejerier i Omegnen.

Løgstør: Den tidligere Redaktør af "Vesthimmerlands Socialdemokrat" C. Grønning og dennes Svigersøn, Kommunelærer Vagn Bro Christensen, og 3 andre Borgere i Byen er blevet arresteret af det tyske Politi.

Kolding: Den 28-aarige Grænsegendarm Otto Chr. Bergmann, Højer, er, ifølge Meddelelse til Familien paa Koldingegnen, død i Tyskland den 4. Februar.

- Den kanadiske Flyver, der Søndag Eftermiddag efter en Luftkamp styrtede ned med sin Jagermaskine ved Starup Nørremark, blev Tirsdag Eftermiddag begravet paa Starup Kirkegaard. Baaren var dækket af

728

det amerikanske Flag. Sognepræst Damborg Andersen holdt Ligtalen, og Sogneraadets Medlemmer bar Kisten til Graven.

Odense: Til Brug for Saarede og Flygtninge er der ud over Fyns Forum beslaglagt følgende Bygninger: Vestre Skole, Jernbanegades Skole, Korsløkke Skole, Aaløkke Skole, Sct. Knuds Gymnasium, Giersings Realskole, Det gamle Gymnasium, Fodfolkskasernen på Sdr. Boulevard, Kasernen i Albanigade, Pavillonen i Fruens Bøge, Odd-Fellow Logen og Villaen Hunderupvej 22.

- I Gaar Eftermiddags blev den 26-aarige Svend Aage Petersen, Gersdorffsgade 8, paa Vestergade passet op af 2 Mænd, der affyrede en Serie Pistolskud mod ham. Svend Aage Petersen, der menes at have haft tyske Forbindelser, døde paa Stedet.

- I Aftes forekom en Del Skyderi i Gaderne. Foran Banegaardsposthuset blev den 54-aarige Overportør Andreassen, Mosegaardsvej 41, saaret i Underlivet, og paa Platanvej ramtes Radiotekniker Carlo Hvid, Astrupsvej 21, af 2 Skud i højre Ben.

Nyborg: I Aftes blev der ringet paa hos Fabrikant C. V. Madsen, Cementvarefabrikken "Elva". Der var ingen, da man lukkede op, men det viste sig, at hele Fabrikken ved Siden af stod i Flamme, formentlig antændt af en Brandbombe.

Neksø: Generalkonsul Schrader og Hustru samt Konsulatssekretær Henning Stoffregen, nogle andre Danske samt en schweizisk og en tysk Dame er ankommet til Neksø fra Danzig med Kutteren Reinhold. Det havde ikke været muligt at faa Forbindelse med alle de i Danzig værende 14 Danskere.

Frederikshavn: Samtlige Hotelsale i Byen er blevet beslaglagt til Brug for tyske Flygtninge.

Fredensborg: Ved 14-Tiden i Gaar trængte en halv Snes Mænd ind paa Jernhanehotellet. Værten lukkede sig inde i et Værelse, men Døren blev sprængt med en Haandgranat. Mændene eftersøgte den nazistiske Præst, Pastor Strøbech fra Utterslev Kirke og Balletdanser Leif Ørnberg, men fandt ingen af dem.

- Tirsdag Aften tømte et Par bevæbnede Mænd Køhmand Liebts Benzintank for ca. 2.000 Liter, som tappedes over paa Dunke. En Vagtværns patrulje, som kom til, blev holdt op. I Forvejen havde Mændene skaarret Telefonledningerne over. Benzinen tilhørte Brandvæsenet.

Fredag den 16. Marts 1945.

Langebrog og Knippelsbro besat. Den tyske Værnemagt etablerede i Nat Militærbevogtning ved Langebro og Knippelsbro, desuden blev al

729

Trafik paa Broernes Fortove henvist til Kørebanerne. Den danske Skibsfart gennem Broerne er sat under Kontrol, saaledes at intet Skib maa gaa igennem uden særlig Tilladelse fra tyske Myndigheder. Man mener, at disse Forsigtighedsforanstaltninger staar i Forbindelse med forestaaende tyske Gennemsejlinger.

Kendte Danske ført til Tyskland. I Tirsdags er følgende kendte danske Statsborgere ført fra Frøslev til Tyskland:

Kst. Politimester i Fredericia Christian E. Ellegaard, f. 15. Maj 1909,

Premierløjtnant Karl Engholm, f. 12. August 1913,

Civilingeniør, Folketingsmand Ove Høegh Guldberg Hoff, f. 16. November 1905,

Oberstløjtnant Johnstad-Møller, Roskilde, f. 6. August 1895,

Politikommisær Aage Jæger, Randers,

Stabslæge Gregers Løbger, København, f. 31. Marts 1888,

Lærer Marcussen (det unge Grænseværn) og

Politiinspektør Mellerup, f. 7. November 1882.

Villa under Opførelse sprængt. Snedkermester H. Andersen, der for Tiden har en Villa under Opførelse paa Engelsvej 274, fik Onsdag Aften sin Ejendom sprængt i Luften. Ved 20-Tiden kom 4 revolverbevæbnede Mænd til Nybygningen, holdt de omkringboende i Skak og lagde 3 Bomber ind i Ejendommen, og efter et Øjeblikks Forløb lød nogle voldsomme Eksplosioner, hvorpaa Villaen sank i Grus. Den var i Værdi sat til 45.000 Kr. For nogen Tid siden sprængtes ogsaa Andersens Forretningsvirksomhed.

Arresterede. Fuldmægtig i Arbejdsministeriet Jan Aage Casse, Overpolitibetjent Hans Kragh, Hellerup, og stud. jur. Preben Ove Rasmussen, Østerbrogade 104 (ansat i Landbygningernes Brandforsikring), er blevet arresteret af det tyske Politi, og desuden er en Fuldmægtig hos Landsretssagfører Hjerminde blevet arresteret.

Sabotage paa A/S for kemisk Industri. I Gaar Morges ankom en Snes bevæbnede Mænd til A/S for kemisk Industri, Amagerstrandvej 318-338 i Kastrup. De skaffede sig Adgang til Benzolfabrikken, hvorfra de fjernede ca. 1.400 Liter Benzin, som blev anbragt paa 2 af Fabrikkens Lastvogne. Derefter blev der udlagt flere Sprængbomber paa Fabriksomraadet. Ved Eksplosionerne blev en stor Del af Fabrikken lagt i Ruiner. Sabotørerne kørte bort med Benzinen.

Tilbage fra Tyskland. Borgmester H. P. Sørensens Søn, Søren Sørensen, der for kort Tid siden blev ført til Tyskland, er nu kommet tilbage og sidder i Vestre Fængsel.

730

Yderligere 4 Skoler beslaglagt. Som meddelt i Dagspressen har Tyskerne i Gaar beslaglagt Sortedam Gymnasium, Klostervængets Skole, Stevnsgades Skole og Skolen i Rosenvænget. Børnene i de tre sidstnævnte Skoler har straks faaet Paaskeferie, medens man vil søge at opretholde Undervisningen af Eleverne i Sortedam Gymnasium. Da de første Skoler blev beslaglagt til Flygtningeformaal, stillede man fra tysk Side i Udsigt, at Beslaglæggelserne kun vilde strække sig over kortere Tid. Af de københavnske Kommuneskoler har Tyskerne nu ialt beslaglagt 14 til Kasernebrug og Indkvartering af Flygtninge og Saarede.

Husundersøgelser. Natten til i Gaar foretog uniformerede og civile Tyskere Undersøgelse paa Landsretssagfører, Folketingsformand Poul Hjerminde Bopæl. Landsretssagføreren var imidlertid ikke hjemme.

- I Nat har der været Husundersøgelse hos Restauratør Gunnar Hansen, Aurevej 3 i Hellerup. Der var kun en ung Dame til Stede i Hjemmet, og Undersøgelsen varede et Par Timer.

- I Gaar Eftermiddags omringede Tyskerne en Villa paa Dyssegaardsvej 79, hvor de anholdt Ejeren, Slagtermester Hansen. Der blev baaret en Del Vaaben og Pakker ud i en Bil.

Drabet i Dronningegaarden: Den unge Mand, der blev dræbt i Dronningegaarden 25, var Ole Bihesen, Søn af Grosserer Poul Bihesen.

Løsladelse. Redaktør Jens Nyberg er blevet løsladt efter at have siddet arresteret i ca. 4 Uger.

Tysk Flygtningetog afsporet. Togkontoret meddeler fra Hjørring, at der i Nat er sket en Sprængning under et Flygtningetog mellem Hjørring og Sønderkov. Toget, der var paa Vej fra København til Frederikshavn, bestod af en tysk Maskine og 11 Mandskabsvogne. Maskinen blev afsporet med Tenderen, 5 Vogne væltede og 3 kørte op i hinanden. 4 Rejsende blev dræbt og 4 haardt saaret. De saarede bragtes til Hjørring. Ambulancetog fra Aalborg og Hjælpetog fra Frederikshavn er udsendt; Linien vil næppe blive farbar i Dag.

Fra Fredericia meddeler Togkontoret, at et Rangertræk, bestaaende af 10 Kulvogne, i Aftes paakørte en tysk Ambulance paa Traktorvejen. Den tyske Chauffør blev dræbt, og 7 saarede samt en Ledsager blev kvæstet, men dog ikke livsfarligt. Bilen blev knust og forreste Vogn i Rangertrækket afsporet.

Jernbanesabotagen. Ved Grindsted Station blev en Bro i Gaar Morges beskadiget, idet Længdedragerne blev sprængt bort. Der foreligger Indberetninger om Sprængninger paa Kerteminde-Banen, under et tysk Orlovstog mellem Skjern og Dejbjerg - ingen kom til Skade, og Toget kunde fortsætte -, paa Vejle-Vandel-Banen, paa de sydfynske Jern-

731

baner mellem Aarslev og Højby, og endelig indtraf i Aftes 4 Sprængninger mellem Vanløse og Husum. Trafikken kunde først genoptages i Morges.

Død i Koncentrationslejr. Den 24-aarige Underkvartermester i Marinen, som anholdtes den 20. Maj i Fjor, er død i tysk Koncentrationslejr.

Fregatten "Jylland" beslaglagt. Fregatten "Jylland" er i Gaar blevet beslaglagt, formentlig til Brug for Flygtninge.

Haardt saaret. Paa Brønshøjvej blev en Mand i Gaar beskydt fra 2 Biler. Han ramtes i Underlivet og Hovedet. Papirerne lød paa Navnet Villy Glud.

Provinsen.

Aarhus: Bombeattentatet mod Riisskov-Toget har kostet endnu et Menneskeliv, idet den 22-aarige Kontorassistent Kirsten Jensen, Rolighedsvej 21, Riisskov, er død af sine Saar paa Hospitalet.

Randers: Arbejderne paa "Skandia" nedlagde i Gaar Arbejdet for at mindes den dræbte Smed Konradsen, der omkom ved Eksplosionen paa "Socialdemokraten". Det har vist sig, at de to Dagblades Rotationspresser ikke har taget nogen større Skade, og kan sættes i Stand i Løbet af nogle faa Dage.

- De tyske Myndigheder har Torsdag beslaglagt saavel Randers Statsskole som Randers kommunale Mellem- og Realskole paa Hobrovej. Det menes, at den ene Skole skal benyttes til Flygtninge ligesom Hadsundvejens Skole, mens den anden skal benyttes til en Udvidelse af den tyske Officersskole i Randers.

Aalborg: Restaurant "Kilden" var Natten til i Gaar atter udsat for et mindre Bombeattentat. Der skete to Eksplosioner, hvorved Køkkenafdelingen blev noget beskadiget. Den anden Eksplosion fandt Sted ved Musiktribunen.

- Samme Nat indtraf 3 kraftige Eksplosioner i Farve- og Lakfabrikken "Hygæa" i Skalborg. Der var store Lagre af Linolie, Lakker og andre brændbare Materialer paa Fabrikken, saa det store Kompleks blev hurtig ompændt af Flammer. Virksomheden ejes af Fabrikant Elsøe-Christensen.

Randers: Paa Baneterrænet Øst for Strømmen Station, hvor Østbanen føres under Grenaavejen, menes der i Torsdags at være paagrebet 5-6 Sabotører og muligvis skudt en eller to. Den paagældende Banestrækning har i den senere Tid været udsat for en Del Sabotagehandling.

732

Kolding: I de sidste Døgn menes en Snes unge Mennesker at være arresteret. Blandt disse opgives: Lagerforvalter Hugo Daugbjerg, Isenkramekspedient Børge Larsen, Manufakturist Børge Damgaard Madsen, Værkfører Børge Søderberg og Kontorist, Frk. Dagny Majland. Flere blev eftersøgt, men var ikke hjemme.

- I Byens Blade meddelte Skoleinspektøren i Gaar, at Skolekommissionen har besluttet indtil videre at udsætte Undervisningen af de Førsteklasser, der skulde være begyndt til 1. April. Derved opnaar man, at de ældre Elever trods Manglen paa Skolelokaler kan blive undervist hver Dag.

Silkeborg: Den 40-aarige Maler J. M. Larsen, Drewsensvej 52, som tidligere har været udsat for Attentat, blev i Gaar skudt paa Vej til sit Hjem. Han døde paa Stedet. Maler Larsen arbejdede for Værnemagten og menes at have haft Forbindelse med det tyske Politi.

Haderslev: Der er i de sidste Dage foretaget flere Razziaer i Byen. Herunder er bl. a. anholdt Købmand J. Matthiesen, Storegade, og Sadelmager Svend Gabel.

Tønder: I Søndags ankom et Tog med ca. 2,000 Flygtninge, antagelig fra Stettin. De havde været undervejs i to Døgn. Ca. 400 af Flygtningene blev anbragt i Alexandrine Skolen i Tønder, hvorefter Toget fortsatte til Bredebro. Her blev der anbragt ca. 150 af Flygtningene i Forsamlingshusets Sal, Hotellets Sal og i den danske Skoles Gymnastiksal. Ca. 400 Flygtninge blev ført til Løgumkloster, hvor de blev anbragt i Centralhotellet, Hotel Stadt Hamburg, Missionshuset og i den danske og tyske Skole, samt til Nr. Løgum, hvor de blev anbragt i Forsamlingshuset i Løgumgaard og i Nr. Løgum Skole. Hvor Resten af Flygtningene førtes hen, foreligger der ikke Oplysninger om.

Holbæk: I en Mose i Brofælde [i. e. Brorfelde] 10 km Syd for Holbæk er fundet et Lig af en Mand med svære Saar i Hovedet. Man antager, at det drejer sig om en Mand, som for ca. 14 Dage siden blev slaaet ned af Revolvermænd i et Privathjem i Holbæk og derefter ført bort.

Hillerød: Førstelærer Julius Bach, Lyng Skole, er blevet arresteret af Gestapo, som i Forvejen gennemsøgte Lejligheden. Ogsaa Lærer Bachs hjemmeboende Datter blev arresteret.

Kalundborg: Paa Grund af de vanskelige Undervisningsforhold har man besluttet ikke at afholde Eksaminer i de forskellige Klasser med Undtagelse af Mellemskole- og Realeksamen.

København: Frk. Zahles Skole paa Nørrevold er i Aftes blevet beslaglagt. Man vil søge at fortsætte Undervisningen af Eleverne i de ældste Klasser i Øvelsesskolen.

733

Lørdag den 17. Marts 1945.

Den sydlige Fløj af Privatbankens Bygning ud mod Knippelsbro er blevet beslaglagt af den tyske Værnemagt fra i Dag Kl. 17. Der skal indkvarteres 80 Mand til at bevogte Broen.

Yderligere 3 Skibe med Flygtninge til Frihavnen. I Torsdags kom 3 tyske Skibe til Frihavnen med saarede Soldater og Flygtninge. S/S "Hercules" havde ca. 3.000 Flygtninge ombord. Blandt Passagererne er konstateret en Del Tilfælde af Mave-Tarmsygdomme. S/S "Urundi" medbragte 1.500 Saarede og 1.500 Flygtninge. Blandt Soldaterne var ingen med smitsomme Sygdomme, men for Flygtningenes Vedkommende foreligger ikke Oplysninger. Endelig medbragte Lazaretskibet "Oberhausen" ca. 300 Saarede. Ingen smitsomme Sygdomme er konstateret blandt Soldaterne.

Lægebehandlingen af de tyske Flygtninge. Formanden for den alm. danske Lægeforening, Overlæge Mogens Fenger, og Dr. Blegvad har paa Foranledning af en indtrængende Henstilling fra tysk Side om, at danske Læger skulde paatage sig at behandle Flygtninge fra Tyskland, ført Forhandling med Dr. jur. Stahlmann. Paa Grundlag af denne Forhandling har Formanden drøftet Sagen med de københavnske Hovedbestyrelsesmedlemmer, og man har herefter ment at maatte gaa med til, at danske Læger yder en foreløbig Hjælp i 10-14 Dage i absolut paakrævede Tilfælde - epidemiske Sygdomme, Fødsler, akutte [i. e. akutte] Tilfælde, som kræver kirurgisk Behandling -, men det er en absolut Forudsætning, at en saadan Hjælp indstilles, saafremt visse Betingelser ikke bliver opfyldt inden for 14 Dage. De paagældende Betingelser er, at de danske Fanger i Koncentrationslejrene faar en væsentlig bedre Behandling, at de - eventuelt med svensk Hjælp - samles i en særlig Lejr med svensk Lægetilsyn. For Politiets og Grænsegendarmernes Vedkommende forlanger man disse ført tilbage til Frøslev eller Løsladt.

I Fortsættelse af denne Beslutning inden for Lægeforeningens Ledelse er hele Spørgsmaalet drøftet og endelig behandlet i et Møde i Udenrigsministeriet, hvor ogsaa Sundhedsstyrelsen, Røde Kors og Lægeforeningen var repræsenteret. Man enedes her om at tiltræde Lægeforeningens Forslag, saaledes at Lægerne forpligtede sig til at yde Hjælp til epidemiske Sygdomme, Fødsler og højakutte [i. e. højakutte] Sygdomstilfælde, som ikke taaler Transport til tysk Lazaret. Det understreges udtrykkeligt, at denne Aftale udløber Søndag den 25. Marts, og er der ikke til den Tid truffet en Ordning paa Linie med Lægeforeningens Krav, maa al Lægehjælp til tyske Flygtninge herefter ydes af tyske Læger.

Nervøsitet i Islands Brygge-Kvarteret. Beboerne i nogle af de store Ejendomskomplekser paa Islands Brygge er begyndt at nære Frygt for

734

forestaaende Beslaglæggelser af Lejligheder. Denne Frygt begrundes ifølge flere Iagttagelser med, at Tyskerne har foretaget Optællinger af Lejligheder og orienteret sig om Typerne. Desuden har de tyske Udsendinge gjort Optegnelser om forskellige tekniske Forhold vedrørende private Ejendomme i Kvarteret.

Kullastning ved Statsbanernes Plads. Der foregaar Kullastning ved Statsbanernes Plads i Sydhavnen, Det menes, at Kullene, som lastes paa tysk Skib, er inden for det oprindelig beslaglagte Kvantum. Ganske vist opgav man i sin Tid at tage Kullene fra Statsbanelageret og beslaglagde i Stedet for lettere tilgængelige Pladser andre Steder i Havnen, bl. a. i Kalkbrænderihavnen og ved Refshaleøen (Bunkerkuldepotet). Uvist af hvilken Aarsag er man altsaa alligevel faldet tilbage paa Statsbanekullene i Sydhavnen.

Beslaglæggelser af Skoler. Der er yderligere beslaglagt følgende Skoler: Vestre Borgerdydskole (Statsskole), M. Kruses Skole paa Frederiksberg Allé (privat), Rysensteen Gymnasium, Nørrevold Skole, Sundbyvester Skole, Ole Suhrsgades Skole, Sølvgades Skole og Krebs' Skole, Stockholmsgade (privat). Skolevæsenet søger foreløbig indtil Paaske etableret hver anden Dags Undervisning af Eleverne fra de besatte Skoler, hvilket sker ved Henviisning til andre Skoler, hvor der saa ogsaa maa gennemføres en tilsvarende Begrænsning i Undervisningen. Det vil blive nødvendigt at udstrække Eftermiddagsundervisningen.

Randersgades Skole er atter frigivet.

Arrestationer. Lærer ved Gentofte Skolevæsen, Holger Paaskesen, der er Medlem af Danmarks Lærerforenings Hovedstyrelse, er for nogen Tid siden blevet anholdt af det tyske Politi.

- Ligeledes er Adjunkt J. A. Bundgaard blevet anholdt af det tyske Politi.

Episoder. I Gaar Eftermiddags blev Frederiksberg Brandvæsens Ambulancer kaldt til Falkonerallé 86, hvor en tysk Oberleutnant var blevet skudt ned og dræbt, medens en tysk Leutnant var blevet saaret. De førtes til Lazarettet paa Nyelandsvej. En Dansker var under Skydningen blevet ramt i Halsen, mens han stod og ventede paa en Sporvogn. Han indlagdes paa Frederiksberg Hospital. Nærmere Enkeltheder er ukendte.

- I Gaar Eftermiddags blev en ung Mand ved Allégade-Krydset ramt af et Skud i Nakken. Han blev ført til Militærhospitalet. Navnet opgives, at være Erik Høst.

- I Gaar ved 13-Tiden opstod Skyderi paa Hjørnet af Nørrebrogade og Blaagaardsgade. Fru Kirketerp, Sjællandsgade 4, fik et Skudskaar, som dog var ganske ufarligt, og Fruen kunde efter at være forbundet køres

735

tilbage til sit Hjem. En ukendt Dame blev indlagt paa Rigshospitalet, saaret i Arme og Ben.

- I Gaar Formiddags forekom der ret kraftigt Skyderi paa Roskildevej. Man mener, at et nyt Sabotageangreb paa "Carltop" Fabrik har været under Udvikling, men er blevet afvist.

Jernbanesabotagen. I Gaar ved 22-Tiden skete der atter Sprængninger i Sporet mellem Vanløse og Herlev. Trafikken kunde dog genoptages i Morges ved 7-Tiden. - I Aftes blev Personalet paa Kommandoposten ved Næstved Station holdt op af bevæbnede Mænd, der kørte en Rangermaskine og to Rangervogne et Stykke ud ad Sporet mod Rislev, hvorefter de satte Ild paa Vognene. Begge Spor var endnu til Morgen ufarbare. Iøvrigt er der indgaaet Meddelelse om Sprængninger paa følgende Strækninger: Højslev-Skive, Vejstrup-Tinglev, Struer-Hanbjerg og ved Fruens Bøge.

Provinsen.

Svendborg: Det konservative Blad "Svendborg Amtstidende"s Trykkeri er i Nat blevet ødelagt ved Bombeeksplosion. Bygningen, der er mere end 100 Aar gammel og fredet i Klasse B, blev ved Eksplosionen saa medtaget, at den antagelig maa nedrives. Den søndre Del af Bygningen er en Ruinhob. Trykkeriets Maskiner er næsten alle ødelagt, derimod er Sætteriet kun beskadiget af Støv og Kalk. Paa 1. Sal i Bygningen er der en Lejlighed, og Indboet i denne er meget beskadiget. Derimod kom ingen Mennesker til Skade, da Lejlighedens Indehaver har sovet ude i Byen siden Svendborg Avis for et Par Maaneder, siden blev ødelagt. Der skete samtidig en Del Skade paa Bygningerne i Nabolaget, bl. a. er en Del blyindfattede Ruder sprængt i Nikolaj Kirke, og Kirkens Taarn er beskadiget.

Middelfart: Folkeferies Ferieby her er blevet beslaglagt.

Fredericia: Fredericias nye Teater blev Natten til Fredag sprængt i Luften. Bygningskomplekset, der foruden selve Teatret rummer en Biograf, Restaurationslokaler, og en Række Beboelseslejligheder samt Butiker, blev for Størstedelen lagt i Ruiner. Revolverbevæbnede Mænd tiltvang sig Adgang til Teaterrestauranten, hvorefter de kørte en Bil med Sprængstoffer ind i Gaarden. Seks Bomber blev anbragt i Bygningen. Ved Eksplosionen udbrød der Brand tre Steder. Skønt Beboerne ikke var blevet alarmeret, fik kun enkelte nogle overfladiske Skrammer. Skaden andrager Millionbeløb.

Vejle: I Gaar Morges trængte 4 bevæbnede Mænd ind i A/S Wittrups Uldvare- og Tæppefabrik, hvor de anbragte tre Bomber i den Del af Fabriken, der rummer Væveri, Valkeri, Vaskeri og Kludesortering. Ved

736

Eksplosionen, blev den store Jernbetonbygning helt ødelagt, og der opstod Brand. Ved Eksplosionen blev et af Elektricitetsværkets store Kabler revet over, saa bl. a. Vejle Amts og Bys Sygehus kom til at staa uden Strøm. Skaden anslaaes til over en Million Kroner.

Aalborg: Sent Torsdag Aften er Muslingekogeriet i Aalborg blevet ødelagt ved fire Bombeeksplosioner. Der var anbragt syv Bomber i Virksomheden, men de tre eksploderede ikke. Alle Kedler blev ødelagt, og det kan ikke siges, naar Virksomheden kan genoptage Arbejdet. Alle nordjydske Muslingekogerier er nu sat ud af Funktion. Muslingerne eksporteredes til Fremstilling af kunstige Æg.

- Gennem Røde Kors er der kommet Meddelelse om, at Stenhugger Harald Hein, Aalborg, er død den 5. Februar, 46 Aar gammel. Han efterlader sig Hustru og en Søn.

Kolding: I disse Dage er blandt andre Dommerfuldmægtig Frk. Krøyer, Krimaldommerkontoret, og Civilingeniør Max Mortensen, Fællesforeningens Fabriker i Kolding, blevet anholdt.

Mandag den 19. Marts 1945.

7 nye Henrettelser. Ifølge Meddelelse fra de tyske Myndigheder er følgende 7 danske Statsborgere den 13. Marts blevet dømt til Døden ved tysk Krigsret og henrettet:

Forstelev Leif Dines Pedersen, f. 3. December 1921 i Brønshøj, boende i Silkeborg.

Seminarieelev Aage Søndergaard, f. 9. Oktober 1922 i Randers, boende i Silkeborg.

Forstelev Paul Mackeprang-Nielsen, f. 31. December 1922 i Esbjerg, boende i Silkeborg.

Mekaniker Bent Jensen, f. 25. Marts 1920 i Silkeborg, boende i Silkeborg.

Bilmekaniker Poul Petersen-Holm, f. 25. Marts 1920 i Frørup, boende i København.

Maskinlærling Preben Lütke-Madsen, f. 11. Maj 1926 i Aarhus, boende i Aarhus.

Lagerarbejder Svend Ejner Nielsen, f. 12. Juni 1924 i Nykøbing, boende i Thorsø.

Flere Flygtningeskibe til København. I Fredags (den 16. Marts) indgik der atter tyske Fartøjer til Frihavnen med saarede Soldater og Flygtninge. Damperen "Pretoria" medbragte ca. 3.700 Saarede og ca. 700 Civilpersoner, "Preussen" indkom med ca. 1.200 Flygtninge, desuden gik 3 Torpedojagere ind i Havnen, hver formentlig med ca. 200-250 Flygt-

737

ninge om Bord. Karantænelægen afvistes fra Torpedojagerne under Henvisning til de særlige Bestemmelser, der gælder vedrørende Orlogsskibe.

Spørgsmaalet om Lægebehandlingen af de tyske Flygtninge. I Fortsættelse af tidligere Forhandlinger holdtes i Fredags et Møde mellem Den almindelige danske Lægeforenings Formand, Overlæge Fenger, den tyske Rigsbefuldmægtigede, Dr. Best og Oberregieringsrat, Dr. Stahlmann, angaaende dansk Lægehjælp til visse Grupper af de tyske Flygtninge.

Overlæge Fenger gjorde under Forhandlingerne opmærksom paa, at der blandt danske Læger er Forbitrelse over de anvendte Forhørsmetoder og fremhævede iøvrigt, at det kun med Vanskelighed var lykkedes at bevæge de danske Læger til at yde den omhandlede Lægehjælp indtil den 25. Marts. Man maatte gøre sig klart, at hvis det ikke inden den Tid lykkedes at finde Forstaaelse for Lægernes Ønsker, vilde enhver Lægeydelse til tyske Flygtninge høre op. *Dr. Best's Synspunkter* gik ud paa, at Behandlingen af Fanger, som er fængslede i Henhold til tysk Lovgivning, er et Spørgsmaal, som hører under tysk Højhedsret, og der lader sig ikke handle paa dette Omraade. Dr. Stahlmann fremhævede, at meget af det, Lægeforeningen ønskede, er uafhængigt heraf blevet udført eller bliver udført, idet samtlige danske Fanger samles i en særlig Afdeling i Neuengamme under svensk Bistand og med Lægetilsyn af Dr. Thune Andersen, som frivilligt har ladet sig internere i Lejren. Grænsegendarmerne vilde, saa vidt Dr. Stahlmann vidste, alle blive løsladt. Det samme gjaldt adskillige af Betjentene, og Resten befinder sig ikke længere i Koncentrationslejre, men i Krigsfangelejre under international Røde Kors' Kontrol, og om Frigivelse af disse eller en Del af dem føres der stadig Forhandlinger. Dr. Stahlmann gav Udtryk for sin Taknemmelighed over, at Lægerne ved deres Holdning ikke havde lagt disse Forhandlinger Hindringer i Vejen.

Naar den 25. Marts oprinder, maa de danske Læger, ogsaa ifølge Dr. Stahlmanns Opfattelse, betragtes som frit stillede. Hr. Stahlmann hævdede, at den værste Tid for de tyske Flygtninge netop er de første 10-14 Dage. Efter den 25. Marts var det iøvrigt slet ikke sikkert, at Tyskerne behøvede Hjælp fra dansk Side. Man kunde saaledes opfatte Spørgsmaalet som en Aftale mellem tyske Myndigheder og danske Læger om, at der skulde ydes Hjælp til de nærmere fastsatte Sygdomsgrupper indtil den 25. Marts, men derefter intet mere.

Overlæge Fenger præciserede, at danske Læger ikke var retslig forpligtede til at behandle tyske Flygtninge, da disse er underlagt den tyske Værnemagt. Naar Lægerne alligevel gør det, er det af Barmhertighed. Til Gengæld amnoder man om, at der fra tysk Side ogsaa vises Barm-

738

hertighed paa en saadan Maade, at det muligvis kunde ændre den fuldstændig afvisende Holdning, som alle danske Læger ellers maatte indtage i dette Spørgsmaal. Videre understregede Den alm. danske Lægeforenings Formand, at naar Aftalen var udløbet den 25. Marts, kunde det ikke nytte at genoptage Forhandlingerne, saafremt der ikke fra tysk Side var vist imødekommenhed over for Lægeforeningens Krav, og skulde der komme en ny Strøm af Flygtninge, vilde det være omsonst at forsøge nye Forhandlinger paa det gamle Grundlag.

Dr. Stahlmann ventilerede Spørgsmaalet, om det kunde tænkes, man vilde oprette danske Hjælpelazaretter med danske Læger og Sygeplejersker. Denne Forespørgsel besvarede Overlæge Fenger med, at det var absolut udelukket, at Lægerne vilde medvirke til Oprettelse af noget dansk Lazaret for tyske Flygtninge. Og over Sygeplejerskerne har Lægeforeningen ingen Myndighed.

Det staar herefter fast, at Aftalen mellem Den alm. danske Lægeforening og de tyske Myndigheder gaar ud paa, at der indtil den 25. Marts ydes visse nærmere angivne Grupper af syge tyske Flygtninge Lægehjælp fra dansk Side, men at denne Hjælp ophører efter den nævnte Dato, med mindre der i Mellemtiden er truffet en ny Aftale.

Anbringelse af 50 nyfødte tyske Børn. Til Magistratens 2. Afdeling er der rettet Anmodning om Pleje af 50 nyfødte tyske Børn. Disse Forhandlinger resulterede i, at man fra Magistratsafdelingen gjorde Hjælpen betinget af, at Politinspektør Møllerup og de øvrige 7, som forleden flyttedes fra Frøslev til tysk Lejr, fordi de i Frøslevlejren havde ført politiske Samtaler, sendes tilbage til Frøslev. Imidlertid skal det være lykkedes Tyskerne selv at anbringe Børnene under tilfredsstillende Forhold, saaledes at hele Spørgsmaalet falder bort.

Ekspllosion i Gedser-Færgen "Danmark". Søndag Morgen blev 3 Sporskifter ved Indkørslen til Gedser Station sprængt med Bomber, og samtidig blev der udlagt flere Bomber paa den danske Dampfærge "Danmark", der ligger i Færgeløbet. Der var netop fyret op under Kedlerne, efter at Færgen har ligget stille i et Par Uger, og den skulde i Gaar atter være gaaet i Fart. Der eksploderede kun en enkelt Bombe, men Virkningen var til Gengæld stor. Vandet fossede ind i Maskinrummet og i 3-Klasses Passagersalon. Færgens Agterende sank og gik i Bund. Zonens Redningskorps forsøgte forgæves i Løbet af Dagen at pumpe Vandet ud. Nu er en af Switzers Baade kaldt til Assistance.

Jernbanesabotagen. Natten til Søndag skete Sprængning under et Tog mellem Farris og Sommersted, 3-4 Vogne afsprede, men ingen Mennesker kom til Skade. Om Natten skete der iøvrigt Sprængninger paa Strækningerne Bolderslev-Tinglev, Varde-Sig, paa Kolding Station og i

739

Drejeskiven paa Godspladsen i Aarhus. Videre rapporteres Sprængninger paa Strækningerne Varde-Hyllerslev, Pjedsted-Børkop, Andst-Vejen og Tønder-Visby.

Dræbte. Under en Ildkamp i Linde Allé dræbtes i Lørdags en ca. 35-aarig Mand, som menes at være Viktualiehandler Walther Larse, Linde Allé 36.

- Søndag Eftermiddag blev en ca. 30-aarig Mand fundet dræbt af 5-6 Skud gennem Hoved og Bryst. Den Dræbte, som ingen Papirer havde paa sig, blev fundet i Nørreskoven ved Fiskebæk. Han førtes til Retsmedicinsk Institut.

- Lørdag Eftermiddag blev i Bøndernes Hegn fundet en Mand, som ligeledes var dræbt af Skud. Tilsyneladende havde han været død 2-3 Dage. Papirerne lød paa Navnet Jørgen Renkemann.

- Den unge Mand, som for nogle Dage siden blev fundet dræbt paa Kathrinevej i Hellerup, er nu identificeret som stud. pharm. Finn Boje Knudsen, Søn af Apoteker Knudsen i Balling.

16.000 Tæpper til Aflusning. Sundhedskommissionens Kontors Kontrolstation har faaet ca. 16.000 Uldtæpper og 16.000 Pakker med personlige Ejendele fra tyske Flygtninge til Behandling med "Cimol"-Pulver. Denne Aflusningsproces finder Sted i et Lokale i Frihavnen.

Yderligere 2 Dødsdomme. Foruden de i Indledningen nævnte 7 Dødsdomme med paafølgende Henrettelser er der afsagt yderligere 2 Dødsdomme, men Eksekveringen er i disse Tilfælde udsat, og der bliver givet de to Paagældende Lejlighed til at indsende Benaadningsansøgning.

Provinsen.

Aalborg: Den gamle Synagoge i Graabrødrestræde, som nu benyttes af Aalborg Kommune til Arkiv, er i Nat sprængt i Luften. Saa vidt vides er ingen kommet til Skade.

- Natten til Lørdag trængte nogle bevæbnede Mænd ind i Entreprenør Carlsens Kontor i Bouet ved Nørre Sundby. De skar Telefonledningerne over og overhældte Kontoret med en brændbar Vædske og stak saa Ild paa. Brandskaden blev dog ikke særlig stor, idet det lykkedes at faa Ilden slukket ret hurtigt.

- Fredag Aften blev Entreprenør Frederik Fuchs Maskinhal ødelagt ved 16 kraftige Eksplosioner. Samtidig ødelagdes Varelageret samt den nyopførte Kontorbygning.

- Lørdag Eftermiddag bombesprængtes en Lastbil tilhørende Vognmand Petersen, Ellidshøj, i Aalborg. Der menes at være bombesprængt endnu flere Biler. - Om Aftenen eksploderede en Bombe ved Gavlen af Byrådsmedlem, Landsretssagfører P. Svanholms Villa paa Duebrødre-

740

vej. Ved Eksplosionen blev der slaaet et stort Hul i Muren ind til Landsretssagførerens Arbejdsværelse, der blev stærkt ramponeret.

- Lørdag Eftermiddag blev der kastet en Bombe ind i en Personbil, tilhørende Vognmand Kaj Petersen, Sønderbro 34. Vognen blev ødelagt, og 2 Drengene, som legede i Nærheden, saaredes og maatte bringes paa Kommunehospitalet.

- Lørdag Eftermiddag indtraf en Bombeeksplosion i en Nybygning paa Aalborg Skibsværft. Skaden var kun ringe.

Aarhus: Direktør Skovhus, Aarhus ny Tømmerlager, samt Virksomhedens Forvalter og Prokurist er anholdt. Endvidere er Dr. med. Mogens Astrup arresteret.

Varde: Politifuldmægtig Gerner Mikkelsen er den 20. Februar død i Tyskland. Som Dødsårsag angives Tuberkulose. Politifuldmægtigen blev kun 29 Aar.

Fredericia: Lørdag Formiddag blev den 50-aarige Repræsentant Gudmund Hansen, Egeskovvej 100, skudt ned af 2 ukendte Mænd. Han døde paa Stedet.

Kolding: Torsdag Eftermiddag blev Reservepolitibetjent Victor Andersen, Kolding, under en Ildkamp ramt af et Skud i Maven. Skudet affyredes af det tyske Politi. Victor Andersen er under Bevogtning ført til Lazarettet i Haderslev. Ved samme Lejlighed arresteredes Reservepolitibetjent Gunnar Sørensen.

Odense: Natten til Lørdag eksploderede 3 Bomber, der var anbragt op ad Muren paa Brockmanns Hotel, Albani Torv. Ved Eksplosionerne blev der slaaet mindre Huller i Murværket, og alle Hotellets Ruder blev knust. I Restauranten skete der en Del Skade paa Inventaret, ligesom nogle Musikinstrumenter og Noder, der fandtes paa en Tribune, blev ødelagt. Ingen Mennesker kom til Skade. Bomberne menes at være blevet anbragt af nogle Mænd, der kom kørende i en Bil.

Svendborg: Da tysk Politi Natten til Søndag vilde trænge ind i Ejendommen, Skattergade 11, kom det til en Ildkamp. Herunder blev den 70-aarige Fru Maren Sofie Nielsen, der var gaaet ud i sin Have for at se, hvad der var paa Færde, dræbt af en vildfarende Kugle, og samme Skæbne overgik den 25-aarige Snedker Sofus Mogensen og den 50-aarige Maskinarbejder Mikkelsen, begge Svendborg Skibsværft. Under Skydningen blev Mathias Poulsen Nørregaard, Egensevej 28, ramt af Skud i Leveren. Han menes ikke at kunne leve. Af Husets Beboere blev den 70-aarige Arbejdsmand Mathiasen dræbt ved Skud, medens han laa i sin Seng. Hans Søn, den 50-aarige Murersvend Mathiasen, blev taget med i en Bil. Man fandt senere hans Lig paa Landevejen ved Lunde. Han var dræbt ved Skud. Endnu en Person skal være blevet dræbt, men nærmere

741

vides ikke. Ejendommen, Skattergade 11, blev umiddelbart efter Razziaen afspærret. Lejerne har faaet Tilladelse til at fjerne deres Ejendele, Ejerne derimod ikke. Det oplyses fra tysk Side, at der er fundet Vaaben i Ejendommen.

Esbjerg: I Lørdags er Borgmester Høyer-Nielsen, Kommunaldirektør Hans Nielsen, Overlæge Guldager, Hotelejer Sand-Jespersen (Missionshotellet), samt yderligere 16 Borgere i Byen blevet arresteret af det tyske Politi.

- Lørdag Eftermiddag udkæmpedes en Ildkamp paa Hjørnet af Stormgade og Kongensgade i Esbjerg. Herunder blev en Mand ved Navn Børge Puggaard Thomsen, Kronprinsensgade 124, dræbt. Han blev i Falcks Ambulance ført til Kommunens Sygehus. 2 andre skal være blevet dræbt under Skydningen.

København: Til Padborg er ankommet 3 Transporter med 75 danske Politimænd, som har været interneret i Tyskland, 70 Grænsegendarmer og 22 saakaldte asociale Personer. Af Politibetjentene blev 4 ført hertil i Ambulancer. Grænsegendarmerne ventes frigivet, men foreløbig anbringes de sammen med Politifolkene i Frøslevlejren. De saakaldte asociale Personer sendtes til København, hvor de ventes frigivet.

Ejendom i Bagsværd sprængt i Luften. Paa Foranledning af det tyske Politi er Ejendommen Slotsparken 29 i Bagsværd Lørdag Eftermiddag blevet sprængt i Luften. Ejeren, Afdelingschef Hans Woldsgaard-Iversen og Hustru, blev forinden anholdt.

Tirsdag den 20. Marts 1945.

Forestaaende Evakuering af Aalborg? Den særlige Kommitterede for Statens civile Luftværn i Jylland, Dir. Ruge, Aarhus Oliefabrik, har forberedt Lederne af Socialtjenesten i Aalborg paa, at det sandsynligvis bliver nødvendigt at evakuere Byen senest i den sidste Halvdel af April. Som Følge heraf vil det være nødvendigt, at Befolkningen faar forelagt hele Evakueringsplanen i den nærmeste Fremtid, saa man har alle Enkeltheder klarlagt. Befolkningen i Stor-Aalborg vil i næste Uge faa Instruktioner om Evakueringen. Et Vidnesbyrd om, hvor nær Faren er, kan man læse af den Kendsgerning, at Myndighederne i Sønderjylland allerede for en Uges Tid siden gav Meddelelse om, at alle gamle og svagelige, som havde Mulighed for det, burde flytte bort fra Byerne. Man regner iøvrigt med, at Evakueringen maa ske til Fods. For Aalborgs Vedkommende drejer det stg om ca. 55.000 Mennesker. Kun 5.000 Mennesker bliver tilbage for at varetage de livsvigtige Opgaver. De forsynes med saakaldte Forbliverkort. Ingen af Byens Bladvirksomheder vil blive opretholdt. Kun Stiftsbogtrykkeriet holder Mandskab til at trykke Plaka-

742

ter og Opraab. Iøvrigt vil selve Evakueringen kun omfatte de Byer, der ligger øst for Hovedvej 10. De øvrige vil ikke kunne evakueres, da man ikke kan finde passende Kvarterer, og man henviser Indbyggerne i disse Byer til at søge Beskyttelse i Jordhuler. Evakueringen vil iøvrigt ikke ske paa Foranledning af de danske Myndigheder, men efter de militære Myndigheders Ordre.

Forlydender om Evakuering af Østkysten. Det forlyder, at der ogsaa er aktuelle Planer om Evakuering af østjyske Byer. Befolkningen skulde her trækkes tilbage til Hovedvej Nr. 10, som det vistnok er Meningen at gøre til Evakueringslinie for Østkysten.

Ligesom Aalborg-Evakueringen i givet Fald vil komme til at ske paa Foranledning af de tyske Myndigheder, bliver det samme Tilfældet for Østkystens Vedkommende.

Saarede og Dræbte. I Lørdags blev en ukendt Mand skudt ned paa Gaden ud for Elektricitetsværket i Øster Allé. Han blev ramt i Hoved, Arme og Ben, men dog ikke dræbt. Medens han laa paa Gaden, blev han afhørt af Politisoldater i en Snes Minutter, og derefter i Ambulance ført til Lazarettet paa Nylandsvej.

- Da en Cyklist Lørdag Aften passerede Tegholmegade, blev han ud for Radiofabrikken i Nr. 35 raabt an af det tyske Vagtmandskab. Han reagerede imidlertid ikke ved Tilraabet og blev saa skudt. Den Dræbte kørtes til Nylandsvejs Lazaret.

- I Gaar ved Middagstid trængte nogle Mænd ind til Fru Holstein Mogensen, Frederiksdalsvej 100, og affyrede en Del Skud mod hende. Hun var døende, da Ambulancen kom.

- Den Dræbte, som forleden blev fundet i Bøndernes Hegn, er identificeret som stud. jur. Jørgen Holger Rickmann, der var Auditør i Schalburgkorpset og boede i Johnstruplejren [i. e. Jonstruplejren].

Hagemanns Kollegium beslaglagt. Hagemanns Kollegium, Kristianiagade 10, er blevet beslaglagt af Tyskerne til Indkvartering af syge Flygtninge.

Skibe med Saarede og Flygtninge. I Dagene den 17. og 18. Marts er følgende tyske Skibe gaaet ind til Frihavnen med saarede Soldater og civile Flygtninge: S/S "Kanonier" med 2.800 saarede Soldater og 400 Civilpersoner, S/S "Heinz Horn" med ca. 800 Civilpersoner, S/S "Eberhard Edsbergger" med ca. 2.000 saarede Soldater og 1.500 Civilpersoner, S/S "Hector" med ca. 3.000 Civilpersoner, S/S "Mars" med ca. 2.500 Civilpersoner, og S/S "Antonio Delfino" med ca. 2.700 Soldater og nogle faa Flygtninge.

Det er iøvrigt bemærkelsesværdigt, at "Kanonier", "Hector", "Mars" og "Antonio Delfino" en Ugestid i Forvejen løb ind til Frihavnen med

743

Saarede og Flygtninge. Skibene gaar aabenbart i nogenlunde fast Rutefart med Flygtninge.

Løsladelser. Kammerherre Torben Hage, "Oremandsgaard", der har siddet arresteret i nogle Uger, er løsladt fra Vestre Fængsel. - Fra Frøslev er løsladt Kriminalassistent Russholt, Nordre Birk, Overbetjent Moltke, Kbhvn.s Ordenspoliti, Kriminalbetjent Bilboe, Fremmedafdelingen i København, og Ordensbetjent Rasmussen, Odense.

Trykkeri beslaglagt. I Gaar Formiddags beslaglagde Tyskerne et Trykkeri hos "Ortopædisk Forlag" paa Gl. Kongevej. Alle Maskiner blev ført bort.

Jernbanesabotagen. Der har i de senere Døgn været nogen Stilhed i Jernbanesabotagen, i hvert Fald efter Antallet af Sprængninger at dømme. I Morges meldes om Sprængninger mellem Hedensted og Daugaard, mellem Pederstrup og Ringe samt mellem Tønder og Visby. Ødelæggelsen mellem Nykøbing F. og Gedser er saa omfattende, at man ikke mener, Trafikken Syd for Nykøbing kan genoptages i denne Uge. Trafikken søges opretholdt med Rutebiler.

Episode ved Sorgenfri. I Gaar Aftes hørtes en Del Skyderi paa Kongevejen. Man mener, at nogle Sabotører er blevet forfulgt af tysk Politi, idet der først var livlig Skydning ved Holte og derefter ved Sorgenfri. En Tid var Vejen spærret ved Slottet. Det menes dog, at Sabotørerne er undvejet, og der er ikke Meldinger om Saarede eller Dræbte.

Laant Biler i et Garageanlæg. Københavns Vagtværn blev ved 1-Tiden i Nat kaldt til Valby Langgade 41, hvor man havde set nogle mistænkelige Personer ved et Garageanlæg. Vagtværnet blev holdt op af de tilstedeværende 25-30 bevæbnede Mænd, som var i Færd med at starte nogle Vogne fra Garagen. De forlangte udleveret Startnøglen til Vagtværnets Vogn, saaledes at denne ikke kunde køre efter dem. Nøglen er iøvrigt senere blevet tilbageleveret.

Provinsen.

Ribe: Natten til i Gaar kom ca. 200 tyske Flygtninge hertil. De fik anvist Bolig paa Ribe Statsseminarium.

Kolding: I Søndags kom med Tog yderligere ca. 900 tyske Flygtninge fra Østomraaderne til Kolding. En Del indkvarteredes i Byen, men de fleste transporteredes videre med Biler til Oplandet. To Dage i Forvejen kørte et Lazarettog ind til Kolding med 275 Haardtsaarede fra Østfronten. De blev Natten til Lørdag ført til det nyindrettede Lazaret i Ristoft Skole.

- Døtreskolen og 2 af Almenskolens Fløje er taget i Brug til Flygtninge. Desuden er der anbragt Flygtninge i Restaurant "Alhambra",

744

Industriforeningen og i en af Værkstedshallerne i Brdr. Volkerts Tekstilfabrikker. Desuden er der flere Steder i Oplandet oprettet Flygtningelejre.

Fredericia: Fredag Eftermiddag sprængte det tyske Politi Handelsgartner Chr. Petersens store Gartneri paa Calvigsvej [i. e. Calvinsvej] i Luften. Der blev anbragt 10 Bomber i Drivhusene. Indehaveren blev for kort Tid siden arresteret, efter at der var fundet Vaaben paa hans Grund. En Timestid senere i Fredags sprængte det tyske Politi et Beboelseshus, Treldevej 30, tilhørende Fabriksarbejder Andersen, der ligeledes sidder arresteret, sigtet for ulovlig Vaaberibesiddelse. Fru Andersen fik Lov til at fjerne, hvad hun kunde bære ud af Huset.

Silkeborg: Søndag Aften kom et Tog med 250 Flygtninge her til Byen. De indkvarteredes i Arbejdernes Bygning "Sønderport".

Haderslev: Fru Overlæge Harry Hansen, hvis Mand nu er i Tyskland, er blevet løsladt efter at have siddet arresteret nogle Maaneder.

Aalborg: Efter et Bombeattentat mod et tysk Militærtog Syd for Aalborg, hvorved nogle Soldater blev dræbt, blev nogle danske Civilpersoner, som opholdt sig i et Kolonihaveanlæg, tvunget til at følge med af det tyske Sikkerhedspoliti. En Del af dem blev frigivet, mens andre blev anbragt i den forreste Vogn i et tysk Tog og maatte gøre Rejsen med til Silkeborg. Først 2-3 Dage efter kom de tilbage.

Odense: Den 47-aarige Emil Valdemar Jacobsen, Dronningensgade 11, den 41-aarige Marius Magnus Matthiasen, Nyvangsvej 52, og den 53-aarige Viggo Harald Møller, Tolderlundsvej 63, er død i Tyskland,

- I Gaarden til Ejendommen Nr. 66 i Vestergade fandt Gaardmanden Lørdag Morgen en mindre Bombe. En nærmere Undersøgelse viste, at der laa ca. 25 kg Sprængstof i en Lyskasse. Det drejede sig om en plastisk Sprængmasse, der i Pakker paa ca. et halvt Kilo var fordelt i tre Sække. Paa en eller anden Maade har Sprængmekanismen svigtet. Eksplosionen af en saa stor Sprængmasse vilde antagelig have lagt alle fire Hjørner i Krydset Vestergade-Kongensgade-Mageløs i Ruiner og ødelagt det omliggende Kvarter. Til Sammenligning kan anføres, at der ved tidligere store Sprængninger i Byen menes anvendt kun 3-4 Halvkilopakker ved hver Ejendom.

Slagelse: Lørdag Aften indfandt det tyske Politi sig i et ubeboet Hus i Ollerup Nord for Slagelse, efter Sigende for at søge efter et Vaabenlager. Chaufføren fra en Slagelsebil blev tvunget til at transportere 40 Tyskere til Ollerup. Her havde der forinden fundet en Ildkamp Sted mellem Sabotører og Tyskere. To Tyskere blev dræbt og en tredje fik Hagen skudt af, mens en fjerde tilkaldte Hjælp. Sabotørerne flygtede og tiltvang sig Cykler og Tøj paa en nærliggende Gaard, hvorefter de forsvandt. Det ubeboede Hus blev senere sprængt og brændt.

745

Holbæk: Natten til den 16. Marts foretog det tyske Politi en Razzia, hvorved adskillige Personer blev hentet til Afhøring. Saa vidt vides er følgende holdt tilbage: Formanden for Ligningskommissionen, Overofficiant P. K. Jensen, Købmand Zacho, Slagtermester Knud Kristensen og Tandlæge Fru Sønderbo. Blandt dem, der var til Afhøring, men som er kommet tilbage, nævnes Læge Winther og Landstingsmand Axel Christensen. Fotograf Meldgaard, der tidligere har været arresteret, og som fik at vide, at han ogsaa skulde afhentes, forsvandt.

Onsdag den 21. Marts 1945.

Atter 7 henrettet. Lørdag den 17. Marts blev følgende danske Statsborgere af den tyske Krigsret dømt til Døden og siden henrettet:

Radiotekniker Jørn Andersen, f. 9. August 1909 i Italien.

Urmager Georg Wilhelm Staugaard, f. 26. Oktober 1912 i Hammel

Sømand Hans Brahe-Salling, f. 17. April 1917 i Gentofte.

Politibetjent Svend Georg Jensen, f. 19. December 1909 paa Frederiksberg

Vulkanisør Kaj Leo Christensen, f. 7. November 1917 i Vraaby.

Lærling Einar Ole Masolff, f. 26. April 1925 i København.

Kontorist Kaj Olsen, Herlev, f. 11. Maj 1911 i Slagslunde.

De 6 førstnævnte er hjemmehørende i København, medens den 7. som nævnt var bosiddende i Herlev. De Paarørende er underrettet gennem Udenrigsministeriet.

"Lille Amalienborg" som Lazaret. Direktør Harald Simonsens tidligere Villa paa Østerbrogade, "Lille Amalienborg", der sidst har været beboet af General von Hanneken, skal nu indrettes til Lazaret. Møblerne, som tildels er indkøbt for Københavns Kommunes Regning, overføres til Christiansborg.

Villa sprængt i Luften. Natten til i Gaar blev Murer P. Holms Villa, Sognevej 45, sprængt i Luften paa Foranledning af det tyske Politi. Der opstod Brand, men Brandvæsenet fik ikke Lov til at foretage Slukningsarbejde. Huset beboedes af en Arbejdsmand og en Forretningsfører.

Evakueringsproblemerne. En nærmere Orientering om den eventuelt forestaaende Evakuering af Stor-Aalborg viser, at der endnu ikke er fremsat Evakueringskrav fra tysk Side. Grundlaget for den i Gaar gengivne Indberetning til Udenrigsministeriet maa derfor i nogen Grad tages som Udtryk for den Bedømmelse, Direktør Ruge, Aarhus Oliefabrik, anlægger paa Grundlag af den senere Tids Udvikling. Dir. Ruge er Kommitteret for Statens civile Luftværn i Jylland.

Henrettet paa Stedet. Uniformerede, dansktalende Medlemmer af det tyske Politi forfulgte i Gaar en ung Mand. Flygtningen løb ind i Kælde-

746

ren under Villaen, Løvsangervej 4, hvor han blev fanget. Den unge Mand blev ført med ud paa Vejen og dræbt af flere Skud gennem Hovedet. Den Dræbte blev saa stoppet ned i Bagagerummet i Politifolkenes Bil. Forinden Vognen kørte bort, blev der kastet en Haandgranat ind i Villaens Lejlighed, hvis Indehavere, en fhv. Købmand og Hustru, fik et Chok.

Razzia paa Maltegaardsvej. Ved 21-Tiden i Gaar blev Gentoftte Vagtværn kaldt ud til Maltegaardsvej 17 i Anledning af nogle Skyderier paa Vejen. Fra en lille Vogn var der blevet skudt ind gennem Vinduet paa Maltegaardsvej 15, dog uden at nogen Mennesker blev saaret. Da Vagtværnet kom til Stede, var Hipo i Færd med at foretage Razzia i Badmintonhallen, Maltegaardsvej 18, og det menes, at 3-4 Mennesker er blevet taget med herfra.

Sabotage mod det københavnske Jernbanenet. I Aftes og i Nat er der forøvet en omfattende Sabotage paa Jernbanenettet i Københavns Nærhed. Sprængningerne begyndte Kl. 21,30 paa Flintholm Station ved Damhus. Sporskiftemotor- og Forbindelsesstænger ødelagdes, og desuden sprængtes nogle Skinner. Al Trafik mellem Vigerslev og Frederiksberg og Lersøen blev indstillet. I Morges kunde Trafikken til Frederiksberg gennemføres med Forsigtighed, medens det stadig ikke var muligt at etablere Forbindelse mellem Godsbanegaarden og Lersøen. Senere paa Natten skete nye Sprængninger i et Sporskifte ved Damhus paa det Sted, hvor Godsforbindelsesbanen fra Godsbaneterrænet deler sig til Frederiksberg og Lersøen. Endvidere meldes om Sprængninger paa Stækningen Herlev-Vanløse samt mellem Aalholmsvej og Jyllingevej.

Fra det øvrige Land foreligger i Dag til Morgen ingen Meldinger om Jernbanesabotage udover, at der har fundet nogle Sprængninger Sted mellem Marslev og Odense.

8 Bombeeksplosioner i Kolding. Natten til Tirsdag blev Kolding hærget af 8 Bombeeksplosioner. Den første og mest omfattende indtraf i Helligkorsgade ved Indgangen til Herremagasinet "Rio" og til Biografen. Det indre af Bygningerne blev hærget og en Del Flygtninge, der var anbragt paa første Sal, maatte bjerges ad Brandvæsenets

Stiger. Flere var forskaaret af Glassplinter. Næsten alle Bygninger i Helligkorsgade blev ramponeret og Ruderne sprængt, ligesom Ruderne knustes i Østergade og Klostergade.

Kl. 23,15 sprængtes Politikens Telegrafhal i Bibliotekets Bygning i Jernbanegade. Telegramhallen blev pulveriseret, men heller ikke her opstod Brand, derimod var der omfattende Skade paa de omliggende Ejendomme og Forretningers Vinduer.

Lidt efter Midnat skete fire Eksplosioner i Nordre Ringvej-Kvarteret; bortset fra Rudeknusninger var disse af mindre skadevoldende Virkning,

747

og man mener, at de blot skulde bortlede Opmærksomheden fra Byens Centrum. Kl. 1 eksploderede nemlig en Bombe hos Firmaet I. P. Jensen paa Sønderbro. Her havde der for faa Dage siden været en Eksplosion, og man var i Kvarteret nogenlunde færdig med at udbedre Skaderne og indsætte nye Ruder. Nu knustes paany en Mængde Ruder ved Sønderbro, og der udbrød Brand hos I. P. Jensen.

Kl. 1,15 lød en Maskingeværsalve paa Kirketorvet, og Vagten foran Vagtlokalet blev holdt op af Revolvermænd, som anbragte en Bombe ved Indgangen til Vagtlokalet. Man fik alarmeret Mændene i Vagtlokalet, ligesom Beboerne i de omliggende Ejendomme blev evakueret. Bomben sprang Kl. 1,30, den var lige saa kraftig som Aftenens første Bombe; Vagtlokalet raseredes, og der skete meget omfattende Rudeknusninger. Vinduerne sprængtes i Forretningerne paa Kirketorvet, i hele Raadhuset, paa Sviatorv og ande [i. e. andre] Steder. De store blyindfattede Ruder i Sct. Nikolai Kirke, der vender mod Raadhuset, blev trykket ind, og der blev revet en Del Tagsten af Kirken. Eksplosionerne bevirkede, at Gadebelysningen i en stor Del af den nordlige Bydel gik ud.

Attentatmændene kørte i en lille Opel med Z-Nummerplader.

Fælleslejr for danske Fanger i Neuengamme. Afdelingschef Hvass, Udenrigsministeriet, er nu vendt hjem fra Berlin efter at have forhandlet om en Bedring af de internerede danske Statsborgeres Forhold. Forhandlingerne, som ogsaa Svensk Røde Kors Leder, Grev Folke Bernadotte, har deltaget i, er endt med det Resultat, at alle Danske i tyske Koncentrationslejre og Fængsler nu kan ventes overflyttet til en Fælleslejr i Neuengamme. I Lejren vil der være Repræsentanter for Svensk Røde Kors. Flytningen, der vil omfatte ca. 4.000 Danske, omfatter ogsaa Jøderne i Theresienstadt og som sagt de internerede i Fængslerne. Det drejer sig om 3-400. Med Hensyn til Kommunisterne er Hovedparten nu i russisk Varetægt. Kommunisterne - ialt 110-15 - var oprindelig samlet i Lejren i Stutthof. Herfra blev de flyttet til Lauenberg, der nogle Dage senere blev indtaget af de sovjet-russiske Tropper. Efter de sidste Hjemførsler fra Buchenwalde opholder der sig nu ingen Betjente i denne Lejr, og hvad angaar de øvrige, der har været interneret i Mühlberg, er der givet Tilsagn om, at alle over 50 Aar efter Overflytningen til Neuengamme kan ventes hjemsendt til Frøslev, naar deres Forhold er undersøgt. Muligvis vil de endda saa senere kunne løslades. Der er iøvrigt en Mulighed for, at Halvdelen af de resterende Politibetjente under 50 Aar ogsaa vil kunne hjemføres til Frøslev, der i øjeblikket udvides til den dobbelte Kapacitet.

50.000 tyske Flygtninge i Danmark. Antallet af ankomne tyske Flygtninge anslaaes, med et rundt Tal til omkring 50.000. Fra tysk Side er det antydnet, at der ialt kan ventes 150.000. Om der i dette Tal er indbefattet

748

baade Flygtninge og saarede tyske Soldater, er der ikke antydnet noget om. Forplejningen skal fortsat overtages af Værnemagten, der har meddelt, at der til private Indkøb daglig vil blive udbetalt hver Flygtninge-Families Overhoved 1 Kr., til andre voksne 50 Øre og til Børn 25 øre. Officielt er Flygtningene saaledes ikke udstyret med større Pengemidler, men efter Indberetninger fra jydsk Byer ser det ud til, at flere af dem er i Besiddelse af private Midler og ogsaa f. Eks. engelsk og amerikansk Valuta. Disse Flygtninge har forsøgt at gøre Indkøb i de danske Butikker og har i mange Tilfælde optraadt truende, naar de ikke har kunnet faa, hvad de forlangte. For de Handlende kan det imidlertid ikke være noget Problem, hvorledes de skal optræde i saadanne Situationer. Vareknapheden er paa alle Omraader saa stor, at de Handlende først og fremmest har Pligt til at forsyne deres

sædvanlige Kunder, og det gælder ogsaa for Ikke-Købekortvarer som f. Eks. Ure og Manufakturvarer. I Konflikt-Situationer vil der iøvrigt kunne henvises til den danske Centraladministration, altsaa for Jyllands Vedkommende til Stiftamtmand Herschend. Det er sket i nogle Tilfælde. Som Eksempel kan nævnes en Henviisning fra Borgmesteren i Silkeborg, der af Værnemagten blev anmodet om Tilladelse til Indkøb af Barnesenge udover 200 Kr.-Grænsen og om Udfærdigelse af Rekvitioner til Indkøb af Børnetøj til Brug for de tyske Flygtninge.

Provinsen.

Aabenraa: Mandag Aften eksploderede en Bombe i en Jernbanetankvogn i Benzinhavnen. Vognen indeholdt 15 Tons Benzin, som skulde sendes til Aarhus. Ilden bredte sig til D.D.P.A.s Kontorbygninger, hvor der anrettedes betydelig Skade.

Kolding: Værnemagten har beslaglagt Kolding Børnehjem og i Stedet frigivet Villa "Fjordbakken", hvortil Børnehjemmet nu er flyttet.

Sæby: Byen har faaet Besked om, at der hertil ankommer 2,000 Flygtninge. Antallet svarer til Halvdelen af Byens Indbyggertal.

Aalborg: En Lastbil uden Fører blev Mandag Aften sat i Gang mod Havnekajen med Sprængstof. Sprængladningen eksploderede imidlertid for tidligt. Vognen var rettet mod nogle Skibe ved Kajen.

[748]

Torsdag den 22. Marts 1945.

Ca. 110 Danske dræbt ved Bombeeksplosionerne. Antallet af danske Dødsopfre ved Bombeeksplosionerne i Gaar opgøres i Dag til Morgen til ca. 110. Til Hospitalerne er der ialt indbragt 420 Personer, heraf kunde 170 sendes hjem efter Behandlingen, medens 140 maatte indlægges, de resterende 110 var enten døde, da de blev fundet, eller er siden afgaaet

749

ved Døden. Det menes, at omkring Halvdelen af Dødsopfrene er Børn fra den franske Skole i Frederiksberg Allé. De Dræbte og Saarede fra Shellhuset er bragt til Lazarettet paa Nyelandsvej.

I Morges var der i den franske Skoles Ruiner fremdraget et halvt Hundrede dræbte Børn, og der er endnu nogle tilbage under de sammenstyrtede Mure. Det eneste, man med Sikkerhed ved, er, at de ikke længere er i Live. Brandchef Bang, som har opholdt sig paa Ulykkesstedet hele Natten, anslog som nævnt Antallet af Døde til et halvt Hundrede. Derimod kunde Brandchefen ikke med nogen Sikkerhed oplyse, hvor mange Børn der er tilbage under Ruinerne, men muligvis er der 5-10. Rydningsarbejdet er nu forbundet med en ret stor Fare for de deltagende, idet de afkølede Mure styrter sammen. Og da man er sikker paa, at de tilbageblevne er dræbte, begrænser man nu Risikoen noget ved Rydningsarbejdet. To frederiksbergske Brandmænd, Reservebrandmester Dalby og Brandmand Svend Hansen, har mistet Livet under Sluknings- og Rydningsarbejdet. - Under Rydningsarbejdet udspillede hjerteskrærende Scener, efterhaanden som man naaede frem til Børnene, ligegyldig om de fandtes døde eller levende. En københavnsk Brandmand fortæller, at han et Sted brød gennem til 5 Mennesker, en lille Pige havde det ene Ben i Klemme, og ved Siden af hende laa en Munk med knust Hoved. Den lille Pige var bange for den dræbte Mand og gav Udtryk for sin Angst. En lille Dreng var mere upaavirket af Katastrofen og spurgte Brandmanden, om han ikke maatte faa en Flødekaramel. - "Jo, jeg skal skaffe dig Flødekarameller, hvad hedder du iøvrigt, min lille Ven?" "Ib Rasmussen," lød det kvikke Svar. Den lille Dreng var uskadt. Saaledes kunde der berettes talrige Episoder, hvoraf de fleste desværre naturligt vilde være dybt tragiske.

Fra Brandchef Poul Vinding foreligger en sammentrængt Rapport om Hovedbegivenhederne i Luftangrebet. - Forinden der blev givet Flyvervarsling Kl. 11,16, reddede et Antal Bombemaskiner deres Angreb mod Shellhuset. Hele Bygningen brændte eller styrtede sammen, saaledes at kun Ydermurene staaer tilbage. Ingeniørhuset og

Arbejdsmændenes Bygning blev antændt og ligeledes totalt ødelagt. En Bombe ramte Teknologisk Institut, hvoraf en Fløj styrtede sammen. To Stykker 250 lbs. Forsagere blev fundet ved Jarmers Plads. Over Ejendommen Sdr. Boulevard 106 har en Maskine udløst 2 Sprængbomber. Opgangen i den 5-Etagers store Beboelsesejendom styrtede sammen, og der opstod Brand i Ruinerne. Maskinen slog herefter et Slag ind over Frederiksberg, hvor den atter littede sig for en Sprængbombe, som faldt i Villaen Amicisvej 10. Villaen og Nabobygningen Nr. 12 styrtede sammen. Maskinen knækkede umiddelbart herefter over og styrtede ned i Garageanlægget, Frederiksberg Allé 7, mellem Frederiksberg Allé og Maglekildevej. Begge Sider af Maglekildevej, ialt 13 Opgange i 5-Etagers Beboelsesejendomme,

750

brændte. Det var ved Nedstyrtningen her, at Katastrofen tillige ramte den franske Skole nær Hjørnet af Frederiksberg Allé og Amicisvej. Samtidig styrtede Villaen, Amicisvej 9, sammen og gik i Brand. Paa Henrik Ibsensvej faldt en Sprængbombe i Gaden. Opgangene Nr. 17-19 og 20-22 styrtede sammen. Der opstod Brand i Ruinerne til Nr. 20-22. En Flyvemaskine faldt ned i Fælledparken. Herfra er senere indbragt de forkullede Lig af 2 Mand af Besætningen.

I Tilslutning til Brandchefens foreløbige Rapport og Morgenbladenes Meddelelser kan yderligere oplyses, at de højerestaaende danske Politifolk, som holdes fanget, befandt sig i Boghandlernes Hus og kom saaledes intet til. Om de danske Fangers Skæbne i Shellhuset kan i Øjeblikket intet oplyses med nogenlunde Sikkerhed, da Saarede og Døde herfra som nævnt er ført bort under tysk Kontrol. - Departementschef Høyrup fra Arbejdsministeriet var til Konference i Shellhuset, da Angrebet fandt Sted. Han blev fra 1. Sal kastet ned i Kælderen, hvorfra han igen kunde komme ud i det fri uden at der var sket ham andet, end den ene Haand var let saaret.

Det er konstateret, at Maskinen, som styrtede ned ved den franske Skole, havde faaet en Del af Halen slaet af mod den store Lysmast paa Godsbaneterrænet. Man har set den paagældende Maskine dreje i en stor Bue ind over Frederiksberg samtidig med, at en Røgsøjle slog ud af Halepartiet. Muligvis er Herredømmet over Bombelasten allerede mistet ved Kollisionen. Det ser ogsaa ud, som om Piloten har styret mod Frederiksberg Have i den Hensigt at nødlande her. Det var kun ca. 125 m herfra, at Maskinen styrtede ned.

Ved Bombeeksplosionen Sdr. Boulevard 106 udbrød ogsaa Brand i Kommunens Ejendom, Stenderupgade 6. Iøvrigt melder Kommunen om Skader paa de kommunale Ejendomme Stenderupgade 6-10, Enghavevej 67-69 samt Enghave Passage 1-3 og 2-6. Ogsaa Luftværnsgranaterne anrettede Skader adskillige Steder i Byen. En 25 kg Luftværnsgranat trængte saaledes ind i Bispebjergs Hospitals Afd. F, dog uden at eksplodere, og uden at noget Menneske kom til Skade. Granaten blev saa hurtigt som muligt fjernet. Fjernvarmesystemet i Hans Nansens Gaard og en Del af Bygningens Elektricitetsanlæg blev sat ud af Funktion som Følge af Sprængningerne i det nærliggende Shellhus. I Sdr. Boulevard - ud for den bomberamte Ejendom Nr. 106 - blev der fundet en Blindgænger, og som Følge heraf evakueredes Beboerne i Kvarteret.

Endnu en Timestid efter at Flyverne havde forladt Angrebsområdet hørtes adskillige Eksplosioner i Shellhuset. Hvorvidt disse Eksplosioner stammede fra tidsindstillede Bomber eller fra Ammunitionsoplag i den brændende Bygning, vides ikke.

I Allé-Teatret over for den franske Skole samlede man ved Hjælp af Højtalerbiler Forældrene til de skolesøgende Børn, og her blev der

751

ført Lister over befriede, saarede og dræbte. I Platan-Biografen indrettedes Kvarter for Husvilde fra de bomberamte Ejendomme i Maglekildevej-Komplekset og de øvrige ødelagte Huse. Ligeledes blev Rahbek-Skolen taget ind til Betjeningen af bomberamte og paa anden Maade nødstedte. Vagtværnet samlede en stor Del af Værdigenstande, Klæder, og hvad man ellers kunde redde bort fra de brændende Bygninger. Man vil senere drage Omsorg for, at de reddede Effekter udleveres til Ejermændene.

Fra de tyske Myndigheder blev der allerede i Nat fremsat Ønsker om at se Lister over danske Saarede og Døde, hvilket i hvert Fald paa dette Tidspunkt ikke lod sig gøre.

Ca. 15.000 Saarede og Flygtninge til Frihavnen. Til Københavns Frihavn kom den 19. Marts Damperen "General San Martin" med 3.000 saarede Soldater og et mindre Antal Flygtninge, Damperen "Robert Bornhofen" med 170 Saarede og Fartøjet "R. O. 22" med 1.000-2.000 Flygtninge. Desuden kom i Gaar, den 21. Marts, Damperen "Potsdam" med 5.000 Saarede og 5.000 Flygtninge. De nævnte Fartøjer har saaledes bragt ca. 15.000 Saarede og Flygtninge, til København.

Skyderi i Raadhús-Kvarteret. I Formiddags ved 10.30-Tiden begyndte det tyske Politi og Hipo-Folk at skyde omkring i Gaderne i den indre By. Det er endnu, et Par Timer senere, ikke muligt at danne sig noget klart Billede af Situationen. Det menes, at nogle tyske Politi- eller Militærpersoner er kommet i Skudveksling med Civile, hvilket har affødt Razziaer i Udrykningsvogne og Beskydning ned gennem Gaderne, bl. a. Sct. Pederstræde, Jarmers Plads, Nørrevold, Vester Farimagsgade [i. e. Vester Farimagsgade] og Borgergade-Adelgade. Der er indtil dette Øjeblik kun ganske faa Ofre for Episoderne. Brandvæsenets Ambulancer har bragt 3 haardtsaarede til Hospitalerne, og der er iøvrigt flere Ambulancer ude, men det er svært for dem at komme frem paa Grund af Skyderiet.

Jernbanesabotagen. Togkontoret meddeler til Morgen, at der er sket Sprængninger mellem Naarup og Blangsbjerg [i. e. Glamsbjerg] og mellem Ulstrup og Langaa. Desuden skete sent i Aftes en Række Sprængninger i Sporskifter paa Esbjerg Havn. I Københavns Nærtrafik har der været visse Forstyrrelser paa Grund af Luftangrebet i Gaar, men Trafikken var atter normal i Morges, dog er Virkningerne af Sabotagen ved Damhus endnu ikke ophævet.

Samling af de danske Fanger i Tyskland. Det meddeles i Aabenraa, at de svenske Røde Kors-Folk, der i sidste Uge rejste til Tyskland, er i fuld Gang med at hente de danske Fanger rundt om i de forskellige Lejre til Samlingslejren i Neuengamme ved Hamborg.

752

Fredag den 23. Marts 1945.

Antallet af danske Døds ofre vokset til 133. Hospitals-Overledelsen opgjorde i Morges Antallet af konstaterede Døds ofre ved Bombeeksplosionerne til 133, heraf er 92 Børn. Antallet af Saarede og Døde fordeler sig paa Ulykkesstederne saaledes: *Henrik Ibsensvej:* 1 saaret Barn og 6 saarede Voksne, hvoraf, den ene nu er død. *Jeanne d'Arc-Skolen:* 50 saarede Børn, 86 dræbte Børn, 52 saarede Voksne og 21 døde. *Maglekildevej:* 5 saarede Børn, ingen dræbte, og 27 saarede Voksne, ligeledes ingen dræbte. *Sdr. Boulevard 106:* 1 Barn saaret, 3 dræbte, 8 Voksne saaret og 2 dræbte. Blandt de Dræbte fra Sdr. Boulevard menes sikkert at være Kapelmester Carl Rydahls Frue og lille Pige. *Amicisvej:* 1 saaret Barn, ingen dræbte, 5 saarede Voksne og ligeledes ingen dræbte. *Shellhuset med omliggende Bygninger:* 49 saarede Voksne og 1 dræbt Blandt de Saarede herfra var enkelte Tyskere, som siden er blevet hentet fra de danske Hospitaler. *Forskellige Opsamlingssteder:* 9 saarede Børn, 3 døde, 90 saarede Voksne og 16 døde. Disse Tal dækker Indbragte til Hospitalerne i Storkøbenhavn.

I Løbet af Dagen i Gaar og Natten blev der yderligere fundet 9 dræbte Børn under Ruinerne i Jeanne d'Arc-Skolen samt Ligene af 3 Voksne, hvoraf 2 var Nonner. De fundne er medtaget i ovennævnte Opgørelse. Der opstod Formodning om, at man havde hørt Lyden af en Barnestjerne under Ruinerne, og hen paa Eftermiddagen mentes der atter at være hørt Lyde fra det samme Sted. Der blev sat forceret Kraft paa Rydningen, ialt deltog ca. 200 Mennesker, men ingen af de Børn man fandt var i Live. Brandchef Bang oplyser til Morgen, at en sagkyndig Undersøgelse har vist, at Lydene i Virkeligheden var Ekkolyde fra Kloaksystemet det paagældende Sted. De Børn, man fandt, havde været døde i lang Tid. Paa det Sted, eller rettere i Nærheden af Stedet, hvor Ekkolydene opstod, fandtes 2 smaa Børn, som ogsaa havde været døde længe. Endnu før man kunde bjerge Ligene, styrtede nogle Mure sammen. Luftværnschefen i Storkøbenhavn, Brandchef Povl Vinding, oplyser i sin Morgenrapport til Statens civile Luftværn, at der siden Onsdag Kl. 22,30 ingen levende er fundet i Jeanne d'Arc-Skolens Ruiner, og Formodninger om, at der efter denne Tid skulde have været nogen i Live, har ikke vist sig rigtig. Man mangler endnu at gennemsnøge ca. 200 Kvadratmeter, men kun under en Fjerdedel heraf kan der tænkes at være Mennesker

begravet. Antallet af savnede kendes ikke, og formodentlig vil det være endnu et Par Døgn, før Rydningsarbejdet er færdigt. Brandchefen oplyser videre i sin Rapport, at der i Løbet af Natten blev fundet 2 døde i Ejendommen, Sdr. Boulevard 106. Der var en ca. 8 Mdr.s Dreng og en ca. 30-aarig Kvinde. Der menes at være yderligere 6 savnede i Ruinerne. Rydningsarbejdet her varer antagelig endnu et par Døgn.

753

Tysk Henvendelse til Kommunehospitalet. Allerede Onsdag Aften skete der Henvendelse til Kommunehospitalet om Udlevering eller Gennemsyn af Listerne over dræbte og saarede. Der er ikke ført saadanne Lister, hvorfor de heller ikke kan meddeles til Offentligheden. I det paagældende Tilfælde vistest der særlig Interesse for en enkelt Patient. Repræsentanterne for de tyske Myndigheder blev efter et kategorisk Krav henvist til Afdelingen, hvor den paagældende var indlagt, men han var allerede udskrevet Ogsaa paa Frederiksberg har der, som nævnt i Gaar, været spurgt efter Lister over saarede og dræbte.

Flere dræbte og saarede ved Skyderiet i Gaar. Som ganske kort nævnt i Gaar foregik der i de sidste Formiddagstimer et kraftigt Skyderi i Byens Centrum. Aarsagen menes at være, at 2 Biler med Hipo-Folk overraskede et Hold Sabotører i Vendersgade, netop som de var i Gang med en Vaabentransport. Sabotørerne søgte under Kampen ind i Ørstedsparken. Vagterne ved Købmandsskolen hørte Skydningen og deltog derefter selv i denne, idet de beskød Parken og Nørrevold, hvilket synes at have været Signalet til, at ogsaa Vagterne ved Garderkasernen tog Del i Skyderiet ved at bestryge Nørrevold baade med Haandvaaben og større Vaaben. Begivenhederne forplantede sig ogsaa i den modsatte Retning til Vagtposterne ved Vesterport. Forfølgelsen af Sabotørerne strakte sig derefter over større Dele af Byen, og der meldes om Skyderi bl. a. fra Danas Plads, Grønttorvet, Nørrebrogade, Kronprinsessegade og Kvarteret omkring Kongens Nytorv, Amagertorv og Nytorv helt ud til Colbjørnsensgade. En Overgang spærrede tyske Soldater Strækningen fra Folketeatrets Ejendom over til Ørstedsparken og opstillede Maskinkanoner.

En Sabotør mentes at have søgt Tilflugt i Revisions- og Forvaltningsinstituttet, hvorfor Hipofolkene foretog en Razzia og tvang Personalet ud paa Gaden, idet de samtidig meddelte, at hvis der blev skudt fra Ejendommen, vilde denne blive sprængt i Luften. Ogsaa fra Østifternes Kreditforening blev Personalet tvunget ud, og det mandlige Personale maatte tage Opstilling uden for Porten.

Der menes at være anholdt adskillige unge Mennesker ved de tyske Gaderazziaer, i hvert Fald har man set en Lastbil køre bort med mange, hovedsagelig unge Mennesker, hvoraf en Del muligvis har været tilfældige Trafikanter, som af en eller anden Grund er holdt tilbage.

I Forbindelse med Skyderiet og Razziaerne er der konstateret dræbt 6 Personer, og desuden er et stort Antal saarede bragt til Kommunehospitalet Kommunehospitalet opgiver 17 Indlæggelser. De dræbte er: H. Petersen, Fælledvej 16; han blev overfaldet i Studiestræde, slaet i Hovedet og døde senere paa Kommunehospitalet J. Bloch Jensen, Fælledvej 16 C, som er blevet skudt i Hovedet, og som ligeledes senere døde

754

paa Kommunehospitalet. En ukendt Dame, der fulgtes med to Smaabørn, døde af et Chok. Direktør Heiberg eller muligvis Heiber, hvis Bopæl er ukendt, er ligeledes blevet skudt i Hovedet og siden død. I Frederiksborggade ud for Nr. 11 blev en ukendt Mand dræbt af Skud og ført til Nylandsvejs Lazaret. Endelig blev Frk. Erna Berg, der arbejdede i Studenterforeningen, bragt til Nylandsvej, men var død ved Ankomsten hertil. Blandt de saarede kan nævnes: Rosenstand, Studsgaardsgade 5 (skudt i Ryggen), Arbejdsmand Schmidt, Lollandsvej 39 (skudt i Ryggen og højre Ben), Assistent Heider, Sct. Paulsgade 13 (skudt i Underlivet), Torstensen, Turesensgade 25 (skudt i højre Laar), Hr. V. Meyer, Blaagaardsgade 5 (ligeledes skudt i højre Laar), Frk. A. Konradsen, Mars Allé 88 i Søborg (ramt i Hælen), og Hr. E. Christiansen, Degnemose Allé 87 (skudt i venstre Arm).

En Bombe i Sct. Jørgens Sø? Der menes at være faldet en Bombe i Set. Jørgens Sø ved Gl. Kongevej. Da man i Gaar fik Formodning herom, blev Beboerne advaret fra Højttalerbiler og Svineryggen afspærret, ligesom

Sporvejstrafikken dirigeredes om ad Vesterbrogade. - De Forsagere, der faldt paa Sdr. Boulevard, ved Stenderupgade og paa Nyvej, blev i Gaar Eftermiddags demonteret og hentet af den tyske Sprængkommando.

Nye Beslaglæggelser af Skoler. Tyskerne har i Gaar beslaglagt følgende Skoler til Brug for Indkvartering af Flygtninge: Strandvejsskolen, Den Classenske Legatskole i Vester Voldgade, De forenede Kirkeskoler, Hindegade, og Nansensgades Skole. Endvidere er Amagerbro-Skolen beslaglagt til Lazaret, og Klostervængets Skole paatænkes indrettet til Lazaret.

Til Indkvartering af *danske Familier fra bomberamte Huse* har Socialtjenesten rekvireret Enghavevejs Skole, Enghaveplads Skole og Oehlenschlägersgades Skole. De 3 sidstnævnte Skoler vil blive frigivet, saa snart man har skaffet Lejligheder til de bomberamte.

Hotel "Phønix" beslaglagt. Hotel "Phønix, som den tyske Marine hidtil har gjort Anvendelse af i udstrakt Grad, er blevet beslaglagt.

Yderligere 7.500 Saarede og Flygtninge. Til Frihavnen kom i Gaar 2 tyske Dampere med saarede Soldater og Flygtninge. Det var "Monte Rose", som medbragte 3.000 Saarede og 2.000 Flygtninge, samt "Westpreussen" med 2.500 Flygtninge.

Landbrugskandidat dræbt. Landbrugskandidat Peder Nielsen, Knudstrup pr. Kjellerup, blev i Nat fundet dræbt i en Kælder i Hornbækgade 5. Han havde faaet flere Skud gennem Hovedet. Liget blev ført til Retsmedicinsk Institut.

755

Bombeeksplosion. I Nat ved 2,30-Tiden skete en Eksplosion i Kælderen, Nansensgade 43, hvor Selandia Frugtimport v/ L. Damsgaard har Lager. Forretningen blev raseret, og der knustes en Del Ruder i Kvarteret, men ellers skete der ikke større Skade paa Bygningen.

Saaret af en Haandgranat. I Morges Kl. 7,15 blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Kongens Nytorv for at bringe Frk. K. Nielsen, Dagmarsgade 8, 4. Sal, paa Hospitalet. Frk. Nielsen, der stod paa en Linie 7, var blevet saaret af en Haandgranat, der faldt ud af en forbigående tysk Vogn. Hun blev saaret i venstre Ben.

Radioreparatør saaret. En Radioreparatør A. Sjøgren, Aabenraa 4, blev i Aftes beskudt, da han var paa Vej hjem fra Aabenraa Nr. 12. Han blev ramt i Mave og Bryst og indlagt paa Hospital.

Sabotage. I Aftes blev Joe Valters Værktøjsfabrik, Strandlodsvej 61, sprængt i Luften.

Arrestation og Razzia. Dir. Ewald Ørnø, A/S Dansk Ilt- og Brintfabrik, blev Natten til i Gaar arresteret af det tyske Politi paa sin Bopæl, Vemmetofte Allé 34.

- Samme Nat søgte det tyske Politi Professor, Dr. theol. Flemming Hvidberg paa dennes Bopæl, Tonysvej 22, men Professoren var ikke hjemme. Professor Hvidberg er konservativ Folketingsmand og kirkelig Medarbejder ved Nationaltidende.

Provinsen.

Den forleden gengivne Meddelelse om Evakueringsproblemerne - en Meddelelse til Udenrigsministeriets Pressebureau - har foranlediget Statens civile Luftværn til at fremkomme med følgende Udtalelse:

Det i Meddelelsen omtalte Møde i Aalborg med Direktør Ruge er et Led i en lang Række Møder, som Dir. Ruge paa Statens civile Luftværns Vegne har afholdt i Provinsbyer i Jylland og paa Fyn. Meddelelsen maa derfor ikke forstaas saaledes, at der skulde foreligge særlige Forhold, der begrunder Antagelser om aktuelle Krav om Evakuering af Aalborg. Der er ikke for Aalborg planlagt andre Foranstaltninger med Henblik paa eventuel Evakuering end for enhver anden dansk By.

Der foreligger heller ikke Oplysninger, Som gør det muligt at forudsige et særligt tidspunkt for Iværksættelsen af en eventuel Evakuering af Aalborg eller andre Egne.

Endelig fremhæves, at Evakuering forberedes i lige Grad for alle Egne af Landet, og at Hovedvej 10 i Jylland ikke - som det er blevet hævdet i Meddelelsen - danner Grænse for nogen Foranstaltning. Dog foreligger der her særlige Forhold for Sønderjylland.

756

Aalborg: Natten til i Gaar har der fundet en Række Bombeattentater Sted i forskellige Kvarterer i Aalborg, hvorved der bl. a. i Ejendommene Bispensgade 15-17 er anrettet betydelige Skader paa Bygninger og Varelagre. Den kraftigste Eksplosion fandt Sted her Kl. 2,21. Saa vidt det har kunnet konstateres, er en Bombe blevet anbragt i Tamlæge Georg Jacobsens Konsultationsværelse paa 1. Sal i Bispensgade 17. Lokalet er helt bortsprængt, saa man kan se tværs igennem Huset. Buntmager Louis Jørgensens store Raavarelager, der laa paa 1. Sal i samme Ejendom, er styrtet ned i Stuen; der var Persianer- og Bæverskind for 70-80.000 Kr., som Buntmageren mener er ødelagt. Endvidere er Buntmagerens Værksted i Stueetagen totalt bortsprængt. Hos Damefrisør Hans Nielsen, som bor i Nr. 17 paa 1. Sal, er en Vindueskarm kastet ind over en Seng, uden at nogen kom til Skade, og i Varehuset Mosenborg er der sket mindre Skader, ligesom der opstod en mindre Brand. Ruder knustes i Nr. 15 og i Aalborg Stifts Hospital.

Paa Hjørnet af Nyhavnsgade og Schwartzgade hos Skibshandler A. Chr. Bertelsen eksploderede en Bombe i Opgangen, der skete Skade paa en Række Kontorer. En Dame i en Lejlighed ovenover paadrog sig et Chok. Senere eksploderede der en Bombe hos Slagtermester Hans Wiencken; her skete bortset fra Rudeknusning kun mindre Skade. Det samme gjaldt hos Bagermester H. Sørensen, Bageriet Dana, Nørregade 16, hvor der Kl. 3,00 eksploderede en Bombe. Bageren havde paa sit Vindue malet et Dannebrogssflag og Teksten "Dette fremfor alt".

Holstebro: Natten til Torsdag skete her en Snes Bombeeksplosioner. I Fordforhandler M. Olesens Autoværksted ødelagdes ca. 15 Biler, Smedemester H. Jacobsens mekaniske Værksted blev lagt i Ruiner, og desuden blevet Par Biler sprængt. Der opstod betydelig Glasskade.

Aabenraa: Den danske Røde Kors-Transport naaede Natten til Torsdag hjem fra Tyskland med 65 Politifolk, som man havde hentet i Mühlberg ved Dresden og seks andre Lejre. Politifolkene blev ført til Frøslevlejren.

Esbjerg: Foruden Borgmester Høyer-Nielsen og Kommunaldirektør Hans Nielsen er arresteret Læge Almsøe, Overassistent Skov Nielsen, Borgmesterkontoret, Fuldmægtig Krogstrup, Borgmesterkontoret, Hotelejer Sand Jespersen, Missionshotellet, Fuldmægtig, cand. jur. Frandsen, Sagførerfirmaet Permin & Krebs, Jørgen Jørgensen (Søn af Manufakturhandler J.), Fru Hyllested (gift med Politibetjent Hyllested, som ikke var hjemme), Overlæge Dr. med. Guldager, Esbjerg Kommunes Sygehus, 1. Reservelæge Børge Nielsen, Bispebjerg, en Fiskeeksportør, en Chauffør, Politibetjent Skaftegaard, Fru Skaftegaard, Fotograf Glass, Englandsgade, Pressefotograf Eriksen, København, boende Centralhotellet, Kriminalbetjent Juul Mortensen, en Ingeniør i Vandbygningsvæsenet og en Sko-

757

mager i Nørregade. Overassistent Skov Nielsen blev løsladt fra Kolding i Tirsdags, men var endnu Torsdag ikke vendt hjem, hvorfor man frygter for, at der skal være tilstødt ham noget.

- Der er i Esbjerg Havn sket adskillige Sprængninger, saaledes i 7 Sporskifter i den gamle Havn og i 2 dobbelte Sporskifter i den nye Havn. Desuden skal Sporene til J. Lauritzens Kuloplæg være afbrudt.

Kolding: Et Tog, som netop var afgaaet fra Kolding Station, udsattes i Gaar Morges for Sprængning. 3 Godsvogne afspreedes. Der skete Skade paa nogle Huse paa Fynsvej, dog hovedsagelig Glasskade.

Lørdag den 24. Marts 1945.

Antallet af Døds ofre ved Bombeeksplosionerne er yderligere steget til 138. Der savnes endnu nogle Mennesker, men det er muligt, nogle af dem er at søge blandt de uidentificerede omkring paa Hospitalerne.

De danske Myndigheder har endnu ikke modtaget Underretning om, hvor mange Danske der er omkommet eller saaret ved den totale Ødelæggelse af Shellhuset, men fra Tyskerne skal der være givet Løfte om en Liste over dræbte blandt de ca. 22 Fanger, som i længere Tid har siddet i Huset. Fra tysk Side er der allerede stillet Krav om en Bygning til Erstatning for Shellhuset, men dette Krav er afvist med den Begrundelse, at Vesterport; som Tyskerne i Forvejen disponerer over, ikke er fuldt optaget.

Ledende Politimænd løsladt. Departementschef Eivind Larsen, Statsadvokat Troels Hoff, Vicepolitichef Arthur Dahl, Polititiinspektør I. Stamm, Polititiinspektør v. Magius og Kriminalassistent Ove Knudsen er i Gaar blevet løsladt.

Beslaglæggelser. Den tyske Værnemagt har beslaglagt Skolen paa Nylandsvej og i Københavns Kommune Højdevangens Skole samt Metropolitanskolen og Sct. Jørgens Gymnasium.

Socialtjenesten har inddraget Rahbekskolen i Rahbeks Allé til Evakuering af bomberamte Familier.

Dræbt paa Gaden. Fru Redaktør Nils Schiørring blev Onsdag Eftermiddag dræbt paa Gaden. Hun havde kort Tid i Forvejen talt med sin Mand (Magister Schiørring, Nationaltidende) og fortalt, at hun vilde gaa hen og besøge en Veninde paa Thorvaldsensvej. Da hun ikke vendte tilbage senere paa Dagen, foretog Redaktør Schiørring en Eftersøgning og fandt saa om Aftenen sin Frue blandt de dræbte paa Frederiksberg Hospital. Fru Schiørring er formentlig kommet ind i et Skyderi, som, nogen Tid efter at hun havde talt med sin Mand, fandt Sted paa Hjørnet

758

af Thorvaldsensvej og Bülow'svej, hvor en Hipobil væltede og kom i Brand. Hipofolkene, som aabenbart har været i Kamp, tilkaldte Forstærkning, og der opstod kraftigt Skyderi i Kvarteret. Flere Ambulancer blev tilkaldt, og det menes, at Fru Schiørring har været blandt dem, der blev kørt bort fra Kvarteret.

Flygtninge og Saarede. Indtil i Dag er der pr. Skib ankommet 47.100 tyske Flygtninge og 38.200 saarede Soldater til Københavns Havn.

Razziaer. I Gaar Eftermiddags foretog Hipofolk Razzia i Nordisk Studenterkollegium paa Strandboulevarden. Alle Alumnerne blev kommanderet ned i Gaarden, hvor de i 3 1/2 Time maatte staa med Hænderne paa Ryggen og Hovedet vendt mod Muren, medens Kollegiet blev gennemløst. De Alumner, man eftersøgte, var imidlertid ikke hjemme, og der blev ingen Anholdelser foretaget.

- Senere paa Eftermiddagen blev der foretaget en Hipo-Razzia i Ejendommen Sct. Annæ Plads 3, hvortil Centralanstalten for Revision lige er flyttet, efter at dens Lokaler i Dronningens Tværgade er blevet beslaglagt. Der menes at være foretaget nogle Anholdelser.

Ransagning. Hos Kaptajn E. Garde paa Strandboulevarden 40 blev der i Gaar foretaget en Ransagning. Kaptajn Garde var ikke hjemme, men der blev alligevel ringet til Vagtværnet, som ved Ankomsten konstaterede, at Aktionen var af politisk Art. De paagældende var bevæbnede, hvorfor Vagtværnet trak sig tilbage, hvilket senere er blevet bebrejdet det af Hipo, som afkrævede Oplysninger om, hvad Byvagterne havde set. Kaptajn Garde, som har været tilknyttet Falck, havde efter hvad der meddeles Forbindelse med frivillige Korps.

Fru Raadmand L. Jessen og Husassistent savnes. Overretssagfører, fhv. Raadmand L. Jessens Frue og Husassistent er blandt de savnede efter Bombardementet i Onsdags. Overretssagfører Jessen, der boede Maglekildevej 17, gik hjemmefra Kl. 10 om Formiddagen. Hans Frue, som ikke følte sig rigtig rask, laa til Sengs, og desuden var Husassistenten i Lejligheden. Da Overretssagfører Jessen kom hjem, stod Huset i lys Lue. Intet blev reddet fra Lejligheden, og Overretssagfører Jessen har kun det Tøj, han staar og gaar i. I Dag til Formiddag er Overretssagføreren taget ind paa Retsmedicinsk Institut for at undersøge, om hans Frue skulde være blandt de dræbte, som er indbragt hertil.

Byvagter beskudt. I Gaar ved 22,30-Tiden blev Frederiksberg Vagtværn kaldt til Malthe Bruuns Vej, hvor nogle unge Mennesker lavede Optøjer. Da Vagtværnsfolkene kom derud, mødte de en Mand, hvem de afkrævede Legitimationskort. Som Svar herpaa spændte han Ben for den nærmeste Byvagt, Kaj Jensen, og da denne laa paa Jorden, affyrede

759

han Skud mod ham og ramte ham i Bryst, Arme og Bækkenparti. Ogsaa en anden Byvagt, Heitmann, blev saaret af Skud, dog kun i Foden. Manden forsvandt herefter, idet han med Mellemlum affyrede Skud. De to saarede Byvagter er bragt til Frederiksberg Hospital.

Drab. I Gaar Eftermiddags blev den 25-aarige Robert Lackmann, Søn af Konditor Heinrich Lackmann, Kildegaardsvej 15, dræbt ved Skud ud for Faderens Forretning paa Kildegaardsvej. De dræbende Skud blev affyret af et Par Cyklister.

Jernbanesabotagen. Togkontoret oplyser i Dag til Morgen, at der i Aftes skete Sprængning i Sporet under et tysk Lazarettog paa Vej til Odense. Sprængningen fandt Sted paa Strækningen Viborg-Rindsholm, og ved Eksplosionen afsporede syv 4-akslede Personvogne. Der kom imidlertid ingen til Skade, og Hjælpetog er afsendt. Sent i Aftes skete en Eksplosion paa et dansk Godstogs Lokomotiv Syd for Brabrand Station. Lokomotivfører K. K. Jensen fik et Chok og blev noget forskaaret af Glassplinter. Maskinen blev stærkt beskadiget og maatte rangeres ud. Desuden meldes om Sprængninger paa Strækningerne Odense-Holmstrup, Tolne-Sindal, Tommerup-Skalbjerg, Nørre Søby-Allested og paa Vejle H.-Station. Desuden er der af tyske Vagtposter fjernet en halv Snes ueksploderede Bomber mellem Bolderslev og Tinglev.

Brand paa Møbelfabrik. I Nat opstod der Brand i Søborg Møbelfabrik, Gladsaxevej 400. Brandaarsagen er ukendt, Skaden anslaaes til hen ved 1/4 Mill. Kr.

Provinsen.

Aalborg: Natten til i Gaar blev Ejendommen Nørre Trandersvej 33 i Vejgaard, tilhørende Læge T. Warberg, sprængt i Luften. Villaen stod tom, og ingen Mennesker kom til Skade. Dr. Warberg blev anholdt for ca. 3 Uger siden og er lige blevet ført til Frøslev. Det var i hans Hus, at Politibetjent Platou, som forleden blev henrettet, blev anholdt, og Lægen blev arresteret ved samme Lejlighed.

Aarhus: Forleden blev der fundet en Mand dræbt af Skud paa en Sti mellem Dalgas Boulevard og Westergaardsgade. Den paagældende er nu identificeret som Snedkermester Emanuel Aage Møller, der var Tolk.

- For nogle Dage siden anholdt Gestapo Viceskoleinspektør Frandsen [!] Nielsen, der er Broder til Redaktør Frede Nielsen, "Sønderjyden", Sønderborg.

Grenaa: I den sidste Tid er der sket en Del Sabotage paa en større Arbejdsplads Syd for Grenaa. Ejere af Hestekøretøjer og Lastbiler, der anvendes paa Arbejdspladsen, har faaet deres Stalde og Garager brændt

760

af, er blevet tvunget til at kaste deres Tegnebøger ind i Baalene og er blevet pryglet. Paa selve Arbejdspladsen sker der jævnligt Sabotage mod Køretøjer, Cementblandemaskiner o. lign. Et Par af Entreprenørerne har opgivet Arbejdet. I Kvarteret ved Grenaa Havn har der været foretaget en Del Razziaer. Tre Anholt-Fiskekuttere er blevet beslaglagt og deres Besætninger ført til Afhøring. Desuden er der blevet anholdt en Maskinarbejder ved Navn L. Bjørn samt et Par Kvinder. Rederiet Anholts "Vera" blev forleden stoppet mellem Anholt og Grenaa og undersøgt, men man fandt intet.

Esbjerg: Frede Chr. Sørensen, Nørregade 37, Esbjerg, blev i Gaar Middag paa Hjørnet af Jyllandsgade og Finlandsgade beskudt af en Forbipasserende. Han rantes af flere Skud og var død paa Stedet. Han menes at have haft tyske Forbindelser.

- Kommunaldirektør Hans Nielsen, Overassistent Skov Nielsen, Fuldmægtig Krogstrup, Fru Politibetjent Skaftegaard, Fru Politibetjent Hyllested og Lærerinde, Frk. Bonde er blevet løsladt.

Hillerød: Det indberettes, at Løjtnant G. Fræmohs, Leder af Luftværnskontoret i Hillerød, Natten til Torsdag er blevet anholdt paa sin Bopæl af tysk Politi og ført til København. Ved samme Lejlighed blev den til Luftværnschefens Raadighed stillede Automobil beslaglagt. Desuden medtog det tyske Politi et Radioapparat.

København:

"Sct. Annæ Palæ" beslaglagt i Formiddags til Erstatning for Shellhuset. Hos Overborgmester Viggo Christensen afleverede de kompetente tyske Myndigheder i Formiddags Dekret om Beslaglæggelse af den store Nybygning i Saneringskvarteret, "Sct. Annæ Palæ", Dronningens Tværgade 21 og Borgergade 16-18. Desuden beslaglægdes Dr. Tværgade [Dronningens Tværgade] 19, der tilhører Københavns Kommune. "Sct. Annæ Palæ" er, næst efter "Vesterport", Byens største Kontorbygning, og rummer bl. a. Fiskeridirektoratet og Stadsarkitektens Direktorat. Det blev meddelt Overborgmesteren mundtligt, at Bygningen skulde overtages allerede i Morgen, men muligvis kan der dog forhandles om dette Spørgsmaal. Beslaglæggelsen finder Sted som Erstatning for Shellhuset, og Bygningen er saaledes udset til at være Hovedkontor for Gestapo og andre tyske Myndigheder.

Mandag den 26. Marts 1945.

Beslaglæggelsen af "Sct. Annæ Palæ". Beboerne i den beslaglagte Kontorbygning "Sct. Annæ Palæ" skal være ude i Dag og maa kun medtage deres Arkivmateriale, medens alt Indbo, Møbler, Kontortilbehør

761

og lign., skal blive staaende. Fra nogle af Kontorerne forsøgte man at medbringe Skrivemaskiner, men de maatte flyttes tilbage igen. Blandt de største offentlige og private Institutioner i "Sct. Annæ Palæ" var Fiskeridirektoratet, Stadsarkitektens Direktorat, et Post- og Telegrafkontor, Mønstringskontoret, "Dansk Aluminiums Industri A/S", "Dansk Staalbeholderfabrik", A/S "Levers Sæbefabrikker", Højesteretssagfører Geo K. Schiørrings Kontorer, Københavns Kommunes raadgivende Ingeniørkontor, Psykoteknisk Institut, A/S "Siemens Elektricitet" (Røntgenafdelingen), A/S "Electrical Fono Films Co.", Speditionsfirmaet Meinertz & Larsen, Landsretssagfører Einar Christgau, Skibsmæglerfirmaet Schiøtt & Hochbrandt og Grosserer A. H. Thaysens Lager og Kontorer.

Stadsarkitekten rykker foreløbig ind i Værkstedshuset ved Siden af, hvor Direktoratet har nogle Lokaler.

Skydning i Byen hele Natten. Fra KL. 22 i Gaar til 6,15 i Morges er der foregaaet et kraftigt Skyderi forskellige Steder i Byen. Efter de Observationer, der er gjort, maa man gaa ud fra, at ingen Danske har været Deltagere i Skyderiet, ligesom heller ingen danske Ambulancer er blevet benyttet ud over et enkelt Tilfælde, hvor Brandvæsenets Ambulance paa Raadhuspladsen hentede en tilfældig Gadepassant, Repræsentant Hansen, St. Kongensgade 184, der var kommet ind i Skudvekslingen og var blevet ramt. Ved samme Lejlighed blev en tysk Soldat - ramt i Underlivet - taget med og bragt til Lazarettet paa Nylandsvej. Der opgives følgende Positioner for Skyderiet: Kl. 22,00 Skydning paa Aaboulevarden, Kl. 23,15 paa Sct. Annæ Plads og ude paa Christianshavn, Kl. 23,40 kraftig Skydning paa Nørrebros Runddel, Kl. 23,45 paa Aaboulevarden, Kl. 23,58 Kanonskud ved Sct. Annæ Plads, Kl. 24-0,30 kraftigt Skyderi paa Nørrebro, Kl. 0,40 Skydning med Kanoner langs Nørrevold og paa Grønttorvet, Kl. 0,51 Skydning i Nørre Allé, Kl. 1,00 i Blaagaardsgade, Kl. 1,05 paa Nørrebrogade, Kl. 1,10 kraftig Skydning ved Knippelsbro, Kl. 1,25 Skydning med Maskingeværer paa Blegdamsvej, Kl. 1,35 Skydning paa Aaboulevarden, Kl. 1,45 i Frihavnen, Kl. 1,50 paa Raadhuspladsen, Kl. 2,00 paa Husarkasernen, Kl. 2,20 ved Kapelvej, Kl. 3,00 ved Tagensvej-Jagtvej, Kl. 3,25 kraftig Skydning med Maskingeværer i Kvarteret St. Kongensgade-Borgergade, iøvrigt efterfulgt af kraftige Detonationer, Kl. 4,05 Skydning i Kattesundet, Kl. 4,45 i Borgergade-Adelgade Kvarteret, Kl. 6,00 i Dr. Tværgade, og sidst Kl. 6,15 ude i Frihavnen.

Antallet af Døds ofre vokset til 156. Der er stadig fremdraget dræbte under Ruinerne efter Eksplosionerne den 21. Marts. Antallet af danske Døds ofre er nu vokset til 156, heraf 101 Børn. Endnu til Morgen var der ikke noget nyt om den savnede Fru Overretssagfører L. Jessen.

762

Translatør dræbt. Aut. Translatør Olaf Rottbøll, Lunderskovsvej 35, blev i Gaar dræbt, da han stod og huggede Brænde i sin Garage. To Mænd affyrede Skud mod ham og saarede ham dødeligt i Hovedet. Translatør Rottbøll døde senere paa Amtssygehuset.

Stjaalet 32.000 Kr. fra Børneinspektoret. I Aftes mellem Kl. 20,00 og 21,30 er der begaaet Indbrud i Børneinspektoret, Ryesgade 28, hvor tilsyneladende stedkendte Folk har stjaalet 32.000 Kr. og Restbeholdningen af Rationeringskort til Børneinstitutionerne. Alt var gennemrodet, og Indholdet i Skufferne smidt ud paa Gulvet hulter til bulter.

Razziaer. I den forløbne Week-end har det tyske Politi foretaget enkelte Razziaer, saaledes i Villaen Svanemøllevvej 128, der efter Vejviseren tilhører Fru Mary Jørgensen. Det tilkaldte Vagtværn, som paa Stedet afvistes, saa en Mand belagt med Haandjern. - Under en Razzia hos Grosserer V. Rievers, Almavej 10, er Sønnen blevet anholdt. - Lørdag Formiddag omringede det tyske Politi Privatbankens Stefan Afdeling, Nørrebrogade 180. Bestyrer R. Jacobsen blev anholdt. - Desuden anholdtes Natten til Lørdag en Elev paa Galster & Hollbølls Kursus Bendt Budde Lund, Dosseringen 46.

Episode paa Østergade. Maskinist Robert Jensen, Prinsessegade 63 A, blev i Aftes skudt gennem Munden og ramt i Armen, da han sammen med sin Hustru, der er norskfødt, spadserede i Østergade. Der er om Episoden oplyst, at en tysk Soldat tiltalte Fruen, og at hun besvarede Tilnærmelsen med at give Soldaten et Slag i Ansigtet. Den videre Udvikling af dette Intermezzo blev, at Maskinist Jensen saaredes haardt af Skud.

Fundet død. Ud for Gladsaxe Kirke fandt man Søndag Morgen den 20-aarige Viggo Rasmussen, Viksøvej 4 B, liggende død af Skud i Hovedet. Den dræbte blev bragt til Retsmedicinsk Institut.

Præst myrdet i Esbjerg. Natten til Søndag trængte nogle bevæbnede Mænd ind i Præsteboligen ved Zionskirken i Esbjerg og myrdede Pastor P. Bentzen, medens han laa i sin Seng.

Yderligere 7.000 Tyskere til Frihavnen. I Lørdags ankom den tyske Damper "Der Deutsche" til Frihavnen med ca. 4.000 saarede Soldater og Damperen "Ubenda" med ca. 3.000 Flygtninge.

Indtil i Formiddags Kl. 11 var der ikke beslaglagt flere Skoler i København. Den sidste Beslaglæggelse, som fandt Sted i Lørdags, omfattede Højdevangens Skole. Denne Skole skal være klar til Aflevering i Morgen.

Jernbanesabotagen. I Gaar forekom Sprængninger under et Transporttog mellem Ryomgaard og Skjern. Maskinen væltede ned ved Siden af Sporet, og Tenderen afsporedes. De 9 forreste Vogne blev fuldstændig

763

knust. Lokomotivfyrbøder Poulsen, Aarhus, samt 9 andre Personer blev lettere saaret. I Gaar Eftermiddags forekom ligeledes Sprængninger i Sporet under et tysk Transporttog mellem Aarhus Ø. og Lystrup. 11 Vogne afsporedes, og heraf væltede 8 ned ad Skraaningen. Ogsaa her saaredes 9 Personer, deriblandt ingen Medlemmer af Togpersonalet. Iøvrigt melder Togkontoret om Sprængninger paa Strækningerne Holmstrup-Tommerup, Viborg-Løgstrup, Viborg-Ravnstrup, Ryomgaard-Koed, Funder-Endesvang, Kølær-Søby Brunkulsleje, Thisted-Sjørring, Brabrand-Mundelstrup, Oddesund-Uglev, Uglev-Hvidbjerg, Ryomgaard-Thorsager, Lyngs-Hvidbjerg og Avning-Pindstrup (her blev Bomberne fundet ueksploderet). Desuden rapporteres Sprængning i Sporskifterne paa Viborg Station, Sprængninger paa Grusgravsporene ved Hedensted Station og Sprængninger i de 5 Sporskifter paa Brabrand Station.

Provinsen.

Der foreligger Meddelelse om, at Politibetjent Arne Hansen, Esbjerg, er død i Tyskland den 5. Marts, 28 Aar gammel. Arne Hansen stammede fra Toftlund. - Desuden er Murerformand Sofus Berting Madsen, Østre

Havnegade 2, Aalborg, død i Neuengamme den 17. December, og den 23. Februar er den 18-aarige Eivind Valdemar Jacobsen, Søn af Maskinpasser Jacobsen, Skyttemarksvej 70 i Frederikshavn, ligeledes død i Tyskland.

Aarhus: Lørdag Eftermiddag blev en Hipomand dræbt af en forbipasserende Cyklist ud for Zoologisk Have.

Aalborg: Fra Luftværnskommandoen er bortført 100 Staalhjelme

Vejen: Askov Højskole med Undtagelse af Biblioteket, Kornmuneskolerne, Teknisk Skole, Hansens Hotel, Vejen Gæstgivergaard, Missionshuset, og den liberale Højskole er blevet beslaglagt af Tyskerne.

Odense: Liget af en ung ukendt Mand blev Lørdag Morgen fundet i en Grøft ved Statsbanernes Dæmning. Han var dræbt af flere Skud og havde ingen Papirer paa sig.

Assens: Nogle bevæbnede, maskerede Mænd trængte Lørdag Aften ind paa Haarby Fjerkræslageri, hvor de sprængte Kedlerne.

Hillerød: Et Godstog fra Tyskland til Frederiksværk blev Lørdag Eftermiddag udsat for et Attentatforsøg. Ved en Eksplosion ødelagdes en Personvogn midt i Toget, men ingen Mennesker kom til Skade. Derimod sprængtes nogle Meter af Skinnerne. Efter Eksplosionen opstod et livligt Skyderi paa Stedet, og en Bil med 3-4 Mand forsvandt.

Rønne: De tyske Myndigheder har beslaglagt Østre Skole, Alderdomshjemmet i Blykoppe, Vandrehjemmet, Hotel Phønix og Dansk Andels Gødningsforretning paa Havnen.

764

Nykøbing F.: En af "Forenede Dampskibsselskab"s Dampere, S/S "Halfdan", som i nogen Tid har ligget i Havnen, blev i Gaar Eftermiddags beslaglagt af Tyskerne, og de fire ombordværende Medlemmer af Besætningen fik Ordre til at gaa i Land. "Halfdan" er paa ca. 2000 t.

København: I Tilslutning til Meddelelsen om Indbrudet i Københavns Kommunes Inspektorat for Børneinstitutioner, Ryesgade 28, kan yderligere oplyses, at Pengene laa i Pengeskabet, hvis Dør synes at være aabnet med Nøgler. Det stjaalne Beløb opgives iøvrigt nu til 30.000 Kr.

Tirsdag den 27. Marts 1945.

2 Overlæger i Vejle myrdet. Overmedikus, Dr. med. Johannes Buchholtz og Overkirurg Paul Fjeldborg, begge ved Vejle Amts og Bys Sygehus, er i Gaar Morges blevet skudt ned og dræbt i deres respektive Hjem. Mellem Kl. 5,00 og 5,30 trængte to bevæbnede Mænd ind i Overlæge Buchholtz' Villa paa Jellingvej 4. De forlangte Soveværelsedøren aabnet, og da Overlægen gjorde dette, rantes han af en Serie Skud i Underlivet og var dræbt paa Stedet. Omtrent samtidig trængte to bevæbnede Mænd ind hos Overlæge Fjeldborg, der bor i en Villa paa Sygehusets Grund. Under Trusel om, at Villaaen vilde blive sprængt i Luften, forlangte de Soveværelsedøren aabnet. Mændene anmodede Overlægen og hans Hustru om at tage noget Tøj paa, hvorefter Overlægen blev ført ud i Gangen, hvor han blev skudt ned. Han rantes af flere Skud i Hoved og Krop, og var død paa Stedet. Derefter gik Revolvermændene ind i Soveværelset og affyrede en Række Skud mod Loft og Vægge, hvorefter de forsvandt. Begge Overlægerne blev 59 Aar.

Straks i Gaar Morges gav Borgmesteren Ordre til, at der skulde flages paa halv Stang fra alle Kommunens Bygninger, og ganske spontant fulgte private saavel som Statens Bygninger efter. Siden Middag har alt Arbejde i Byen hvilet og vil først blive genoptaget i Dag Kl. 12. Forretninger og Kontorer lukkede, og det samme gjaldt offentlige Virksomheder. Skolerne sluttede Undervisningen, og Byens Blade udkom ikke. Ogsaa Rigstelefonen lukkede.

16 Dampere beslaglagt. Søndag Morgen beslaglagde de tyske Myndigheder 16 danske Dampere, som formentlig skal bruges til Transporter. Blandt de beslaglagte Dampere er "Cimbria", "Seine", "Trondhjem", "Kentucky" og

"Halfdan" samt "Alexandra", alle tilhørende Det Forenede Dampskibsselskab. Endvidere C. K. Hansens "Silkeborg", "Runø", tilhørende I. C. Th. Jensen, "Thor", tilhørende "De fire K'er" og Damperen "Alice", som tilhører Rederiet "Torm".

Dramatisk Sabotage. I Gaar ved godt 20-Tiden svingede en Lastbil op foran "Always Radio"s Bygning, den tidligere katholske Skole, Boyes-

765

gade 8. Paa Lastbilen stod en 37 mm Kanon, som blev afdækket og bragt i Skudstilling foran Porten. Porten sprængtes, hvorefter Sabotørerne under Ildkamp med Sabotagevagter anbragte Sprængladninger inde i Virksomheden. Ved Eksplosionerne styrtede det meste af Huset sammen, og Bygningen omspændtes lidt senere af Flammer. Der dræbtes en uniformeret Sabotagevagt, 2 blev saaret, og man mener, der ligger endnu en Sabotagevagt under Ruinerne. Der opstod tillige stor Glasskade paa de omliggende Bygninger, Ruderne sprængtes helt ud til Vesterbrogade, og desuden blev Dørene i de nærmeste Ejendomme pustet ud af det voldsomme Luftryk. Byvagter fra København og Frederiksberg foretog hele Natten Afspærringer ved de mest medtagne Ejendomme for at passe paa Beboernes Ejendele. Til Trods for denne Bevogtning er der sket en Del Tyverier af Sølvtøj, kontante Penge og Dækketøj.

Oplysninger om den senere Tids Dræbte. Der er fremskaffet nogle supplerende Oplysninger om Drabene i den senere Tid. En ukendt Mand, som blev fundet paa Hjørnet af Roskildevej og Sdr. Fasanvej [i. e. Søndre Fasanvej], er identificeret som Kontorassistent Kjeld Laurits Jensen, St. Strandstræde [i. e. Store Strandstræde] 14, f. 15. Maj 1922. En Kvinde, som blev fundet skudt paa Frederikssundsvej ud for Nr. 14, er identificeret som Husassistent Erna Metha Johansen, Ndr. Fasanvej [i. e. Nordre Fasanvej] 277, f. 31. Oktober 1926. En ukendt Mand, som blev fundet i Tycho Brahes Allé, er identificeret som Skotøjsarbejder Niels Rasmussen (kld. Stæhr), Reberbanegade 11, f. 11. Januar 1899. Den dræbte i Villaen Linde Allé 34 var Indehaveren, Fabrikant David Johannes Ovesen Nielsen, f. 20. December 1904. Den ukendte Mand, som blev fundet skudt ud for Højdevej 10, er identificeret som Elektriker Johannes Bitsch-Christensen, Højdevej 53, f. 19. Juni 1915. Den dræbte paa Hjørnet af Collingsgade og Østersøgade [i. e. Øster Søgade], der i sin Tid blev opgivet som Natvægter Andersen, viser sig at være Sporvejsfunktionær Erik Edmund Andreasen, f. 12. September 1921 og boende Istedgade 14. Den ukendte Mand, som blev fundet dræbt i Haveforeningen "Lersøen", er identificeret som Elektriker Ernst Harry Christiansen, Ragnagade 26, f. 16. Maj 1910. Den ene af de to Mænd, som blev fundet dræbt paa Roskildevej, er identificeret som Kontorassistent Arne Peder Lauritz Høj, Classensgade 19 A, f. 24. November 1920. En Mand ved Navn Petersen, som blev skudt paa Aaboulevarden, har vist sig at være Dekorator Louis Holck Petersen, H. C. Ørstedesvej 41 A, f. 29. Juni 1923. Den ukendte Mand, der blev fundet dræbt i Ejendommen Ny Østergade 23, er identificeret som Repræsentant Leif Hans Kjærulff. Han fandtes skudt paa Trappegangen med Hænderne sammenbundet paa Brystet.

Bortført og dræbt. Søndag Morgen blev Malersvend Børge Einer Jensen bortført i Bil fra sin Lejlighed paa Jansvej. Malersvenden blev ført

766

ud til Taarnby, hvor han blev skudt paa en Mark. Han ramtes af en Serie Skud og var dræbt paa Stedet.

3 tyske Soldater beskudt. I Gaar Eftermiddags blev 3 tyske Soldater, der var kommet ind fra Provinsen, og som sad paa en Bænk paa Toftegaards Plads, beskudt. To af dem ramtes i Maven, og den tredie i Hovedet. De blev alle i dødelig Tilstand bragt til Lazarettet paa Nyelandsvejs Lazaret.

Folketingsmand Poul Sørensen i Live. Man har frygtet for, at den konservative Folketingsmand Poul Sørensen, der sad som Fange i den øverste Etage paa Shellhuset, da Bombardementet fandt Sted, skulde være omkommet. I Gaar konstateredes det imidlertid, at Poul Sørensen befinder sig i Vestre Fængsel. Folketingsmanden er blevet saaret under Bygningens Sammenstyrtning, bl. a. har han faaet knækket 2 Ribben, som generer Lungen, og

desuden har han paadraget sig andre Læsioner. Man ved ikke noget om, hvorvidt Poul Sørensen er under forsvarlig Lægebehandling.

2 Gentoft-Skoler beslaglagt. De tyske Myndigheder beslaglagde i Gaar Tranegaardsskolen og Øregaards Gymnasium i Gentoft. Begge Skoler skal være ryddet til i Morgen.

Bombeeksplosion i Dækningsgrav. I Aftes eksploderede en Bombe i en af Dækningsgravene ved Langebro. Der skete iøvrigt ikke nogen nævneværdig Skade.

Rettelse. Som forleden omtalt er der foretaget Razzia paa Sct. Annæ Plads 3 i Centralanstalten for Revision. Der blev imidlertid ikke som nævnt foretaget nogen Anholdelser. Man søgte efter en Mand, der ikke havde Tilknytning til Centralanstalten, og fandt ham ikke.

Skydeøvelser i Sundet. Med Mellemrum hørtes i Gaar Eftermiddags og i Aftes nogle dumpe Eksplosioner. Man antager, de beroede paa Skydeøvelser i Sundet.

Flygtningeskibe til Frihavnen. I Lørdags kom 2 Flygtningeskibe til Frihavnen, og i Søndags 5, hvoraf Damperen "Mars" medbragte 3.600 Flygtninge og 80 saarede Soldater, Damperen "Renate" ca. 50 Flygtninge og 950 saarede, Lazaretskibet "Pretoria" 5.600 saarede, en Færge uden Navn ca. 850 saarede. For den sidste Damper - "Walther Rau"s - Vedkommende ved man ikke, hvor mange Passagerer den medbragte.

Dronningens Tværgade 19 frigivet. Foruden Sct. Annæ Palæ beslaglagde Tyskerne som nævnt tillige Kommunens Ejendom Dr. Tværgade 19, der er en af de overtagne Saneringsejendomme. Den paagældende Ejen-

767

dom er imidlertid atter blevet frigivet, og Beboerne har faaet Besked om, at de kan blive boende.

Provinsen.

Hjørring: I Nat er "Vendsyssel Tidende" blevet ødelagt ved 2 Bombeeksplosioner, og efter hvad der ganske kort meddeles til Morgen, er yderligere "Frederikshavns Avis" blevet ødelagt, men de nærmere Oplysninger herom mangler endnu. Ved Bombeeksplosionerne blev Trykkeriet og Sætteriet gjort ubrugeligt, ligesom Redaktions- og Ekspeditionslokalerne, Redaktørens og Redaktionssekretærens Privatlejligheder molesteredes stærkt. Der var ingen hjemme, saa man undgik derved Skade paa Menneskeliv. I Sidebygningen fik et ældre Ægtepar derimod en Brandmur ned over sig. Det var Skomager Petersen og Hustru. Ogsaa paa nærliggende Forretningsbygninger opstod der Skader. Bladets Papirlager blev i det store og hele ødelagt ved Branden, som opstod efter Eksplosionerne. Paa "Frederikshavns Avis" er Trykkeribygningen, efter hvad der nu oplyses, blevet jævnet med Jorden, hvorimod Forbygningerne med Kontorerne ikke har taget nogen større Skade. I dette Tilfælde blev ingen Mennesker saaret.

Jernbanesabotagen. Om Jernbanesabotagen er der ikke stort andet at oplyse, end at der er sket 32 Sprængninger paa Linien Brabrand-Mundelstrup, mellem Silkeborg og Resenbro desuden en halv Snes Sprængninger. Det er alt, hvad der foreligger fra det sidste Døgn.

Aalborg: Søndag Aften opstod der efter en Eksplosion Ild paa Thistedvej 60 i Lindholm i Entreprenør Fridtjof Jensens Kontorbygning. Da Redningsmandskabet ankom, var hele Bygningen omspændt af Flamme, og alt Inventar, Papirer m. v. brændte. Derimod led Entreprenørens Villa, som ligger ved Siden af, ingen Skade.

Aarhus: Lærer Mikkelsen i Hammel er i Gaar blevet skudt ned af tyske Soldater, der erklærede, at han forsøgte at forøve Sabotage mod en nedstyrtet Flyvemaskine.

Randers: Randers Kommune har faaet Meddelelse om, at Teknisk Skole og Arbejdernes Forsamlingsbygning "Jylland" fra i Dag skal være til Raadighed for tyske Saarede. "Jylland" rummer foruden Fagforeningernes Forsamlingslokaler og Festsale desuden Forlystelsesetablisementet Maxim med meget store Restaurationslokaler. Der ventes ca. 1.500 saarede til Randers. De svært saarede skal ligge i Teknisk Skole, mens de lettere saarede skal bo paa "Jylland". Af tyske Flygtninge er foreløbig ankommet ca. 600 til Randers. De bor i Hobrovejens Skole og i

Hadsundvejens Skole. Randers Statsskole har, efter at Skolen er taget i Brug af det tyske Militær, maattet forlægge Undervisningen til forskel-

768

lige mindre Lokaler i Byen, blandt andet hos flere private Firmaer. Kommuneskolerne gaar efter Paaske over til en stærkt indskrænket Undervisning, idet de mindre Børn faar 2 Timers Undervisning hveranden Dag, de større tre Timer daglig, og Mellem- og Realskolen fem Timer daglig. Der foretages ingen Indskrivning af nye Skolebørn. Al Undervisning skal foregaa i Nørrestrædes Skole, der er den eneste af Kommunens Skoler, som ikke er beslaglagt.

Frederikshavn: I den senere Tid har der været iværksat en haardhændet Kurs over for Borgere i Frederikshavn, som ikke har mørklagt paa en tilfredsstillende Maade. Mange Steder er Ruderne blevet knust, og Fredag Aften skete det paa den Maade, at der et Par Steder, saaledes paa Ørnevejens Skole, blev kastet Haandgranater ind gennem Vinduerne, hvorved der anrettedes betydelige Ødelæggelser. .

Kolding: Efter hvad der nu oplyses, var den tyske Soldat, der forleden Nat blev dræbt ved Skud paa Jernbanelinien ved Nørre Bjært, ikke en Vagtpost, men en tysk Officer. Han blev i Mørket anraabt af en Vagtpost, og da han ikke svarede paa Tilraab, skød Soldaten.

Horsens: Værnemagten har beslaglagt Kurhotellet i Juelsminde og Juelsminde Færgegaard, ligesom man har beslaglagt en lang Række Sommerhuse langs Sandbjerg Vig og Bjørnsknude ud til Lillebælt mellem Horsens og Vejle Fjord.

Odense: Den tyske Værnemagt har Mandag beslaglagt Sct. Hans Kommuneskole, og Tirsdag vil man sandsynligvis overtage Katedralskolen, som hidtil ogsaa har givet Plads til Eleverne fra Sct. Knuds Gymnasium. Der er herefter ingen Skole til Raadighed for Gymnasieundervisningen, og kun tre private Skoler og to Kommuneskoler er i Stand til at fortsætte Undervisningen. Med Beslaglæggelsen af Sct. Hansskolen har man ogsaa taget det civile Luftværns sidste Sanitetsstation i Odense. Ogsaa Andelsskolen i Middelfart er paany blevet beslaglagt.

- Der har atter været omfattende Razziaer i Odense og Omegn, væsentligst for at finde danske Politimænd. I Landsbyen Fraugde er anholdt 5 yngre Politibetjente fra Odense, som havde Arbejde paa Gaardene.

Ribe: Det tyske Politi har anholdt Amtsfuldmægtig Schmit, Søn af afd. Politimester Schmit.

Fredericia: Ved 2-Tiden Natten til Søndag hørtes en Række Eksplosioner, der viste sig at stamme fra Bomber, der var anbragt ved Pejlefyrene ved Lillebælt.

Hillerød: Under Skydningen Lørdag Aften i Viadukten ved Hammersholtvejen dræbtes Elektroinstallatør J. Fleischer Michaelsen og Fru Ella

769

Louise Sørensen, Hammersholt. Tyske Vagtposter var Lørdag Eftermiddag og Aften spredt over Hillerød, og de to Personer blev dræbt, da Tyskerne skød efter en Vogn paa Vej mod København, som de antog var den samme, som blev set ved Freerslev Hegn, da det tidligere omtalte Attentat mod et Ammunitionstog fandt Sted.

- De tyske Myndigheder har Mandag meddelt Hillerød Kommuneskole, at Skolen med faa Timers Varsel kan ventes beslaglagt til Lazaret.

Roskilde: Ved en Razzia Natten til Lørdag, foretaget af tysk Politi fra København, blev der foretaget seks Anholdelser. De anholdte er: Blikkenslager Knud Jensen, Barbermester Carsten Schultz, Brødrene Barbermester Carl Weinrich og Tegneren Victor Weinrich samt to Reservepolitibetjente. Nogle Personer, som blev eftersøgt, var ikke hjemme.

Rønne: Fire Fiskerbaade, der Natten til Lørdag var paa Laksefiskeri Nord for Bornholm, blev ved 2-Tiden angrebet af to Flyvemaskiner. Der blev affyret Skud og fældet nogle Bomber, uden at Skibene dog blev ramt. En af Baadene, tilhørende Kaj Jørgensen, Sandvig, blev nødt til at slippe sine Laksegarn og søge ind til Gudhjem.

København: De sidste Flygtningeskibe. Damperen "Walther Rau", der ankom i Søndags, medbragte ca. 5.000 Saarede og Flygtninge. Antallet af Passagerer er i dette Tilfælde ikke specificeret. Det kan yderligere oplyses, at Damperen "Hector" i Gaar kom med ca. 1.800 saarede Soldater og nogle enkelte Flygtninge. Desuden anløb "Eberhart Essberger" Frihavnen med ca. 1.000 Flygtninge og mange ikke-saarede Soldater.

Dødsopretholdelse ved Bombeeksplosionerne. Hospitalsoverledelsen meddeler i Dag, at der i Døgnet fra den 26.-27. Marts Kl. 7 Morgen yderligere er fremdraget en omkommen ved Eksplosionen i Sdr. Boulevard [i. e. Sønder Boulevard] 106 (Politiassistent Knud Peter Harald Knudsen), og fra Maglekildevej 17 en uidentificeret voksen Person. Den nøjagtige Opgørelse viser, at der er indbragt 446, heraf 144 dræbte, og af disse er 93 Børn. Et Lig, som den 25. Marts blev fremdraget Henrik Ibsensvej 19, er identificeret som Enkefru Marie Larsen. Paa Retsmedicinsk Institut ligger i Øjeblikket 6 uidentificerede.

Onsdag den 28. Marts 1945.

Maskinhuset paa Langebro sprængt. I Gaar ved 18-Tiden kørte en frederiksbergsk Vagtværnsbil med Højtaleranlæg ind over Langebro. Gennem Højtaleranlægget opfordredes Folk til at bringe sig i Sikkerhed, da der vilde ske en Eksplosion paa Broen. Ogsaa Sporvognene blev standset i Forvejen, og Passagererne opfordredes til at søge Dækning. De tyske Vagtposter forstod ikke, hvad der foregik, hvilket naturligt forklares med deres manglende Kendskab til Sproget. Et Øjeblik efter

770

kørte et Godstog hen over Langebro, og da den sidste Vogn var ud for Broens Maskinhus, eksploderede den med en usædvanlig kraftig Virkning. Maskinhuset med Oplukningsmekanismen blev ødelagt, og der opstod Brand i Huset og paa Fortovene. Maskinassistent Schumacher menes at være omkommet ved Eksplosionen, da han befandt sig i Maskinhusets øverste Etage og ikke kunde komme ud. I Morges sendte Brandvæsenet en Vogn ned for at eftersøge ham i Ruinerne, men Mandskabet blev afvist. Maskinmester Kullmann sprang ud fra Maskinhuset, da Advarslen lød, men faldt saa uheldigt, at han alvorligt læderede venstre Ben. Af det øvrige Mandskab blev Brobetjent Ludvigsen, Bremensgade 54, kvæstet i Hovedet, og Brovagt Jensen, Gunløsgade 17, beskadigede den højre Fod, da han sprang ned. Desuden blev Brobetjent Kjeldsen, Ungarnsgade 3, kvæstet i Hovedet. Ved Eksplosionen dræbtes i hvert Fald 1 tysk Soldat, muligvis 2, og en tredje blev haardt saaret. I Forbindelse med Sabotagen opstod kraftigt Skyderi i Kvarteret omkring Broen, og Eksplosionen blev desuden Signalet til, at Vagterne ved Knippelsbro begyndte at skyde. Ogsaa ude ved Dybbølsbro aabnedes Ild. Her blev Jørgen Karlsen, Dannebrogsgade 50, saaret af et Skud i Halsen. Særlig voldsomt var Skyderiet dog inde paa Gammelholm, hvortil den forplantede sig fra Knippelsbro. I Hummergade 1 hentede Ambulancen Maler Andersen, Strandgade 70. Han havde faaet i Skud i Ryggen; desuden saarede Ekspedient Olsen, Dronningensgade 14, og Forvalter Olsen, Moldaugade 10. Endvidere blev Chauffør Sigvald Poulsen, boende i Aalborg, ramt af et Skud i Halsen. Han var død ved Indlæggelsen paa Kommunehospitalet. En ukendt Dame, ca. 50 Aar, blev ligeledes indbragt som død. Ialt bragtes 13 saarede Danske foruden de to Døde til Hospitalerne. 5 af de saarede var ramt af Skud. Blandt de haardst medtagne er en Servitrice, Frk. Christoffersen, som ved Knippelsbro rammes af 2 Skud i Brystet og 2 i højre Arm.

Der er ikke noget i Vejen for, at Broen ret hurtigt kan sættes i Stand, saa at den igen kan tage Trafikken, men den kan ikke lukkes op, og Sagkyndige mener, at selvom man havde Materiale klar til at udbedre Skaden, vilde der i bedste Fald gaa en Maanedes Tid med Istandsættelsen. Da man imidlertid ikke har Materialerne, og der vel ikke er synderlig Udsigt til at skaffe dem, maa man indstille sig paa, at Broen ikke vil kunne aabnes for Skibsfarten i Maaneder. Ude i Sydhavnen ligger nogle store Skibe oplagt, blandt disse Ø.K.-Baade og nogle Skibe, som iøvrigt skulde have været i Fart i disse Dage. Spærringen betyder, at Kulpladserne ikke kan faa Tilførsler af Brændsel paa sædvanlig Vis, og paa samme Maade afskæres Ørstedsværket, men i den senere Tid er der kun gaaet nogle Skibe

med Brunkul ind til Sydhavnen. Indtil Broen atter kan aabnes, maa man formentlig omlade i Pramme, som kan gaa under Broen.

771

Beslaglæggelse af Skoler i Gaar. Tyskerne beslaglagde i Gaar yderligere følgende Skoler, tilhørende Københavns Kommune:

Rysensteensgades Skole,

Brønshøj Skole,

Bellahøj Skole,

Bispebjerg Skole,

Frederikssundsvejens Skole,

Grundtvigskolen,

Hillerødgades Skole,

Katrinédals Skole,

Sundbyøster Skole,

Aalholm Skole,

Skolen ved Sundet.

Desuden er Hovedparten af Københavns Maskinistskole blevet rekvireret til Lazaretbrug. - Paa Frederiksberg beslaglagdes i Gaar Søndermarksskolen, men indtil Kl. 11 Formiddag var der ikke foretaget yderligere Beslaglæggelser i Frederiksberg Kommune. - I Gentofte Kommune beslaglagdes i Gaar Hellerup Skole.

Folketingsmand Poul Sørensen paa Hospital. Partisekretær, Folketingsmand Poul Sørensen er blevet overført fra Vestre Fængsel til et københavnsk Hospital. Selvom Poul Sørensen er haardt saaret, er der ingen Fare for hans Liv.

Saarede anholdt af Hipo. I Gaar Eftermiddags stak en Mand Hovedet inden for i Gentofte Vagtværns Station og sagde, at der var noget galt ude ved Jægersborg Kirke. Vagtværnet sendte straks et Udrykningshold derud for at rekognoscere. Ud for Ejendommen Søndersøvej 6 fandtes en Hat, og Blodspor førte til Kælderen. I denne fandt man en ung Mand, ramt af et Skud i Lungen. En Ambulance blev tilkaldt, men da man var i Færd med at bringe ham ind i Vognen, dukkede Hipofolk op og overtog den Saarede. De afsøgte Kvarteret og fandt yderligere 3 Mand, hvoraf den ene var død, den anden saaret og den sidste uskadt.

Sabotage. Ved 21-Tiden i Gaar indfandt nogle Personer sig paa E. M. Jensens Tømmerplads, Musvaagevej 24, medbringende Tjære og andre brændbare Vædsker. De antændte Vædskerne, og ved Branden opstod der betydelig Skade. Lageret var kort Tid i Forvejen blevet beslaglagt af de tyske Myndigheder.

- I Aftes blev Værkstedshallen til Autoværkstedet, Sturlasgade 14, ødelagt ved Bombeeksplosioner. Ved Eksplosionen ødelagdes tillige 6-7 Biler.

Drabet paa Eiler Pontoppidan. Som meddelt i Dagspressen skete der i Gaar Formiddags Attentat mod den fhv. Landsretssagfører Eiler

772

Pontoppidan. Ud over Meddelelsen i Dagspressen kan oplyses, at Hr. Pontoppidan bl. a. har været Bisidder i tyske Krigsretssager mod danske Statsborgere. Han var nu ansat i det tyske Gesandtskab.

Arresteret. Fuldmægtig Erling Pedersen i Overborgmesterens Sekretariat er forsvundet efter en Razzia i hans Hjem Mandag Aften. Man mener, han er blevet arresteret i Forbindelse med Razziaen.

Jernbanesabotagen. Togkontoret meddeler i Dag til Morgen, at 2 Løbevogne til Kørekraner er blevet ødelagt paa Centralværkstedet i Aarhus, hvor der iøvrigt i Aftes indtraf 3 Eksplosioner i Tenderværkstedet. Der meldes om Sprængninger paa følgende Strækninger: Odense-Marslev, Odense-Holmstrup, Glamsbjerg-Flumløse [i. e. Flemløse], Trudstrup-Kolind, hvor Sprængningerne skete under et Transporttog med det Resultat, at Maskinen væltede, 10 Vogne afsporede og en enkelt blev knust, dog uden at nogen Mennesker kom til Skade, Marslev-Langeskov, Langaa-Stenstrup, Vejen-Brørup, Esbjerg-Tjæreborg (paa de to sidstnævnte Strækninger indstilledes Trafikken dog kun paa Grund af formodet Sabotage), og Holbæk-Regstrup. Desuden skete Kl. 22 i Gaar Sprængning under et Tog ved Darupbroen ca. 400 m. Vest for Indkørselssignalet til Roskilde. Sporet blev ødelagt, og 10 Vogne afsporet. Heller ikke her kom nogen til Skade.

Endnu 11 savnede. Siden i Gaar Morges er der ikke fundet nogen dræbte under Ruinerne efter Bombeeksplosionerne og Brandene den 21. Marts. Af de tidligere fremdragne er en Mand identificeret som Chauffør Hans Karlo Axel Jensen. Han er fundet ved den franske Skole. Han var født den 5. September 1911. Det samlede Antal saarede og døde er uændret, 304 saarede og 142 døde. Der savnes 10 Voksne og 1 Barn, alle fra Maglekildevej, og endnu henligger 5 uidentificerede paa Retsmedicinsk Institut.

Provinsen.

Aarhus: Indehaveren af Aarhus Drivremmefabrik, den ca. 40-aarige Fabrikant C. A. Meinecke, der var Medlem af DNSAP, er blevet dræbt ved et Attentat.

Aalborg: I Nat er der eksploderet Bomber i Restaurant "Skydepavillonen". Skaden er meget omfattende, bl. a. menes alt Servicet fra "Kilden", der for kort Tid siden var blevet bragt ud paa "Skydepavillonen", at være blevet ødelagt. Samtidig har der været anbragt en Bombe ved Foden af Aalborgtaarnet, men den Skade, der anrettedes, da Eksplosionen indtraf, var kun ringe.

Ringkøbing: Det indberettes, at den tyske Værnemagt i Nees, efter at Skalstrup Skole var anvist til tyske Flygtninge, har taget Soldaterne

773

ud fra deres Kvarterer i otte private Ejendomme og anbragt dem paa Skolen. Man har derefter anbragt 25 Flygtninge i private Kvarterer. Forplejningen af Flygtningene foregaar fra Værnemagts Køkken i Skalstrup Forsamlingshus. I Stauning har der ogsaa i nogle Dage været privat Indkvartering, men det er nu meddelt, at den vil ophøre. I Lem ankom for nogle Dage siden 10 tyske Flygtninge til Gaardejer Chr. Byskov, hvor de mod Gaardejerens Protest tog nogle Værelser, der for et Par Maaneder siden havde været benyttet til Indkvartering af tyske Soldater, i Besiddelse.

Esbjerg: Pølsemageriet paa Andelssvineslagteriet er blevet beskadiget ved Sabotage. Skaden er dog ikke større, end at Produktionen kan fortsættes.

Kolding: Fra den tyske Arrest er i de sidste Dage overført 40 Fanger til Frøslevlejren.

Odense: En af Zoneredningskorpsets Ambulancer fra København er blevet beskudt af tyske Vagtposter, der havde signaliseret med rødt Lys. Paa Vognen opfattede man Lyset som Katteøjjet paa en Cykel og standsede ikke. Ogsaa Falcks Ambulance fra Middelfart har været ude for et tilsvarende Tilfælde. Ved denne Lejlighed saarede dog ingen. Paa Zonens Ambulance blev derimod Løjtnant Simonsen ramt af 5 Kugler i det ene Ben.

Hillerød: Grundtvigs Højskole, Hotellerne "København" og "Sjælland" er beslaglagt.

Tirsdag den 3. April 1945.

9 danske Statsborgere henrettet. Onsdag den 28. Marts og Skærtorsdag den 29. Marts er 9 danske Statsborgere blevet dømt til Døden ved tysk Krigsret og derefter henrettet, uden at der er givet dem Lejlighed til at indsende Benaadningsansøgning. De henrettede er:

Malerelev Bent Christensen, f. 6. Februar 1927 i Nyborg, sidste Bopæl Fjordsvej 19, Nyborg.

Elektriker Bent Stentoft, f. 17. Maj 1925 i Nyborg, sidste Bopæl Frisengaardsvej 73, Nyborg.

Bud Henning Børge Hansen, f. 29. Januar 1925 i Hundstrup paa Fyn, sidste Bopæl Schiffersgade 12, Nyborg.

Forvalter Grev Lennard Ahlefeld-Laurvig-Lehn, f. 4. Maj 1915 i Egense, hjemmehørende i Kirkeby ved Svendborg.

Stationsleder ved Falcks Redningskorps Eigil Brun de Neergaard, f. 7. Juli 1913 i Smidstrup, sidste Bopæl Absalonsgade 23, Slagelse.

Ekspedient Ole Baj Andersen, f. 13. November 1921 i Slagelse, sidste Bopæl Fruergade 2, Slagelse.

774

Reservepolitibetjent Aage Emil Davgaard, f. 11. Maj 1911 i Jordrup, sidste Bopæl Valdemarsgade 12, Slagelse.

Forsikringsagent Asger Lindberg Mørup, f. 31. August 1912 i Hjørring, sidste Bopæl Sunesvej 3, Sorø.

Gaardejer Erik Briand Clausen, f. 24. Januar 1901 i Japan, sidste Bopæl "Vernersminde" ved Hvalsø.

Lægebehandlingen af tyske Flygtninge. Spørgsmaalet om Indlæggelse af tyske Flygtninge paa danske Sygehuse har været drøftet mellem Sundhedsstyrelsen og Lægernes Organisationer. Paa Grundlag af disse Forhandlinger har Indenrigsministeriet udsendt følgende Bekendtgørelse gennem Amtmændene til Sygehusbestyrelserne:

Eventuelle Patienter blandt de tyske Flygtninge bør afvises fra de danske Sygehuse, medmindre særlige Forhold, navnlig Sygdommens Karakter, maatte gøre det nødvendigt, at de paagældende behandles paa dansk Sygehus. De tyske Myndigheder har erklæret, at Patienter blandt Flygtninge som absolut Hovedregel vil blive henvist til Indlæggelse paa de tyske Lazaretter, og at der saaledes kun ganske undtagelsesvis vil blive Spørgsmaal om Indlæggelse paa dansk Sygehus.

Til Vejledning for Sygehusbestyrelserne med Hensyn til, i hvilke Tilfælde det maa anses for nødvendigt at modtage Patienter blandt Flygtninge, skal fremhæves, at Patienter, der lider af Tyfus, Paratyfus, Dysenteri og Plettyfus, bør modtages paa Sygehusene for at sikre Sygdommens Bekæmpelse eller i hvert Fald muliggøre, at Udbredelse af Smitte hindres. Patienter lidende af Difteri og Scarlatina bør derimod kun undtagelsesvis modtages, idet de paagældende som Regel uden Fare for Udbredelse af Smitte vil kunne isoleres paa Opholdsstedet i Overensstemmelse med Epidemilovens Regler.

I Tilfælde, hvor øjeblikkelig Lægehjælp er paakrævet for at afværge overhængende Livsfare, bør Patienten modtages til i hvert Fald foreløbig Behandling.

Videre udtaler Ministeriet, at det, saafremt Henvisningen ikke sker fra en dansk Læge, vil anse det for rigtigt, at der som Betingelse for Indlæggelse kræves afgivet en skriftlig Erklæring fra vedkommende henvisende tyske Læge om det paagældende Sygdomstilfældes Art (Diagnosen) og i Tilfælde, hvor øjeblikkelig Lægehjælp er paakrævet, tillige om, at saavel Behandling af Patienten paa Stedet som Transport til nærmeste tyske Lazaret vil medføre overhængende Livsfare for Patienten.

Saarremt saadan Erklæring efter Sygehuslægens Skøn maatte vise sig i væsentlig Grad urigtig, bør der snarest fremsættes Besværing i denne Anledning over for de tyske Myndigheder, eventuelt gennem Sundhedsstyrelsen eller for Jyllands Vedkommende gennem Stiftamtmand Herschends Kontor i Silkeborg.

775

58 Kommuneskoler beslaglagt i København. Af Københavns Kommuneskoler er nu ialt 58 beslaglagt af de tyske Myndigheder. Tilbage er nu stort set kun Skolerne paa Vesterbro, som paa Grund af deres Beliggenhed ikke vil blive taget i Brug af Tyskerne, samt Havremarkens Skole, Sct. Hansgades Skole, Frankrigsgades Skole og Hjælpeskolerne. Skærtorsdag blev der beslaglagt 8 Skoler, i Lørdags rekvireredes Hellig Kors Skole, og 1. Paaskedag beslaglagde en Repræsentant for Værnemagten følgende 15 Skoler: Kapelvejens Skole, Hans Tavsensgades Skole, Jagtvejens Skole, Vanløse Skole, Skolen i Nørre Allé, Sjællandsgades Skole, Pr. Charlotttegades Skole, Raadmandsgades Skole, Ryesgades Skole, Randersgades Skole (som tidligere har været beslaglagt, men atter frigivet), Skolen i Dronningensgade paa Christianshavn, Skolen i Vigerslev Allé, Bavnehøjs Skole, Lykkeboskolen og Øresundsvejens Skole.

Foruden Vesterbro-skolerne og Hjælpeskolerne er de smaa Filialskoler endnu tilbage, men man maa formodentlig være indstillet paa, at ogsaa disse Skoler kan blive inddraget i nær Fremtid.

Paa Frederiksberg beslaglagdes Paaskemorgen uden Varsel Sønderjyllandsskolen, Skolen paa la Coursvej og Duevejens Skole.

Beslaglæggelsen af Hellig Kors Kirkes Skole gav Anledning til en Episode. Kvarterets Ungdom knuste 15 Ruder i Skolebygningen, da Beslaglæggelsen blev bekendt. Hipofolk anholdt i den Anledning den fuldkommen sagesløse Skolebetjent, som først blev sat paa fri Fod, efter at Skoledirektøren havde henvendt sig til den Repræsentant for Værnemagten, som havde foretaget Beslaglæggelsen. - De Skærtorsdag beslaglagte 8 Skoler er: Grøndalsvænge Skole, Kirkebjerg Allés Skole, Husum Skole, Emdrup Skole, Rughavevejens Skole, Rugbakkens Skole, Sundpark-Skolen, Østrigsgades Skole.

Idrætshuset beslaglagt. 1. Paaskedag om Aftenen beslaglagde Tyskerne Idrætshuset til Indkvartering af Flygtninge. Beslaglæggelsen foregik midt under en Fest, der blev afholdt i Idrætshuset, og det lykkedes kun med stort Besvær at faa Beslaglæggelsen udskudt, til Festen var forbi.

Over 65.000 Flygtninge og Saarede til Frihavnen siden den 27. Marts. I Tiden fra den 27. Marts til den 1. April er der ankommet over 65.000 saarede Soldater og Flygtninge til Københavns Frihavn.

Den 27. ankom:

	Saarede	Soldater:		Flygtninge:
"Antonio Delfino" ...	ca.	3.000	ca.	600
"Jupiter" ...			"	2.000
"Wikinger" ...			"	3.000
"Deutschland" ...	"	6.500	"	6.500

776

Den 29. ankom:

	Saarede	Soldater:		Flygtninge:
"Kanonier" ...	ca.	4.900		faa

"Potsdam" ...	"	3-4.000	ca.	5-6.000
"Herkules" ...	"	500	"	1.500
"General Can Martin" ...	"	4.000		faa

Den 30.-31. ankom:

Minestryger Nr. 12 ...	"	1.300	"	1.000
Hjælpekrydser uden Navn ...	"	300	"	1.000
"Robert Bornhofen" ...	"	2.500		faa
"Uvena" ...	"	2.000		faa
"H. 27" ...	"	3.000	"	3.000

Den 1. April ankom:

"Regina" ...	"	560		faa
"Askari" ...	"	1.300		faa
4 Forpostbaade ..			"	600
"Urundi"			"	5-6.000
"Lapland"			"	5.000

Begravelsesplads til 1.500 døde Tyskere. I Lørdags blev der til Københavns i Kommune rettet Anmodning om at stille Begravelsesplads til Raadighed for ca. 1.500 døde Tyskere. Formodentlig er en Del af disse døde under Transporten hertil. Det blev anført, at Sagen skulde ordnes hurtigt, da en Del af Ligene havde ligget i længere Tid. Der vil blive stillet en Begravelsesplads til Raadighed paa en af Kommunens Gaarde i Bagsværd. Iøvrigt er Sundby Krematorium, der har været lukket siden 1940, atter taget i Brug, dog udelukkende til at brænde tyske Lig. Krematoriets Kapacitet er kun ca. 35 Brændinger om Dagen. Krematoriet har i den senere Tid været fuldt optaget.

Krav om Bepisning af de tyske Flygtninge afvist. De tyske Myndigheder forlangte i Lørdags, at Folkekøkkenerne daglig skal afgive 5.000 Portioner Mad til Flygtninge. Der blev svaret Nej, da Folkekøkkenerne ikke kan præstere en saadan Bepisning samtidig med Varetagelse af daglige og ekstraordinære Opgaver for Byens Befolkning.

Sabotører i Hipo-Uniformer. Som kort omtalt i Dagspressen er der ogsaa forøvet Sabotage mod "Always" Hovedfabrik paa Christiansholms Havnevej, der bevogtedes af et halvt Hundrede tyske Soldater. Onsdag Morgen kørte 3 Biler op foran Fabrikken. Vognene var bemanded med 20-30 Mænd i Hipo-Uniformer, nogle tilmed dekoreret med Jernkorset. De meddelte Vagten, at den skyndsomst maatte trække sig tilbage, da der formentlig var udlagt Bomber i Fabrikken. Sabotørerne i Hipo-

777

Uniformerne gik herefter ind paa Fabrikken under Paaskud af, at de skulde se efter Bomberne. Lidt efter kom de tilbage og meddelte, at det blev nødvendigt at tilkalde en Sprængningskommando. Faa Minutter senere begyndte Eksplosionerne.

Højttalervognen fra Langebro. En Timestid før Eksplosionen paa Langebro indfandt nogle bevæbnede Mænd sig paa Frederiksberg Vagtværn og tiltvang sig udleveret en Vogn med Højttaleranlæg samt Byvagtsuniformer. Vognen blev senere paa Aftenen fundet paa en frederiksbergsk Villavej.

Dræbte. I Aftes blev Bryggeriarbejder Jonassen, Johan Kellersvej 46, 1. Sal, dræbt af Skud ud for Vesterbrogade Nr. 93. En tysk Marinesoldat havde henvendt sig til ham og spurgt om Vej, men formentlig ikke faaet noget tilfredsstillende Svar, hvorfor han trak sin Revolver og skød Manden. Ved samme Lejlighed blev Fru Jensen, Istedgade 94 C, der gik ovre paa den anden Side af Gaden, ramt af et Skud i højre Laar.

Paaskelørdag Aften ved 21-Tiden blev en Cyklist ud for Gammeltoftsgade 20 raabt an af to uniformerede tyske Soldater. Cyklisten, der aabenbart ikke hørte Tilraabet og derfor ikke reagerede, blev straks efter skudt ned. Den dræbte er senere paa Retsmedicinsk Institut identificeret som den 22-aarige Børge Mogensen fra Søborg.

Paaskelørdag om Aftenen fandt en Vagtpatrulje, da den passerede Skoven ved Viggo Rothesvej i Charlottenlund, Ligene af to dræbte Mandspersoner. De førtes i en Ambulance til Gentofte Amtssygehus, hvor de identificeredes som Kristian Erhard Voss og Carl Hansen, Vigerslevvej 14; der menes at have fundet en Ildkamp Sted, idet Beboerne i Kvarteret ca. 1 Time tidligere paa Aftenen havde hørt en Del Skud. Begge de dræbte var forsynede med tysk Ausweis.

I Morges blev der paa Frederiksvej 1 fundet en Mand dræbt af Skud gennem Hovedet. Den dræbtes Legitimationspapirer lød paa Navnet Vendelboe Jørgensen, hjemmehørende i Kolding.

En Mand blev 1. Paaskedag Kl. 11 fundet i Søndermarken ved Bjælkehuset, dræbt af Skud. I en tilkaldt Ambulance blev han transporteret til Frederiksberg Hospital. Den dræbte havde ingen Papirer paa sig.

"Ekstraforestilling" paa Folketeatret. Da Folketeatret i Aftes var ved at slutte Forestillingen (Tæppet var netop gaaet) bemægtigede ca. 40 Mænd med Halvmasker og nogle faa Kvinder sig Scenen. De var gaaet ind ad Porten paa Nørrevold, havde holdt Portneren op og banet sig Vej til Teatret. Fra Scenen meddelte de, at der vilde blive solgt en Bog til Fordel for faldne Frihedskæmperes Efterladte. Et medbragt Orkester spillede nationale Melodier, medens Bogen blev solgt blandt Publikum. Der var rivende Afsætning. Denne "Ekstraforestilling" sluttede med, at

778

Lederen holdt en kort national Tale og bad Publikum blive i Teatret 6-7 Minutter efter, at han sammen med sine Kammerater havde forladt Teatret.

Død i Tyskland. Fru Monica Wichfeld, f. Massy-Beresford, gift med Stamhusbesidder J. Wichfeld, Engestofte paa Lolland, er den 27. Februar død i et tysk Fængsel. Fru Wichfeld blev i Fjor arresteret af det tyske Politi sammen med sin Mand og Søn. Stamhusbesidder Wichfeld blev senere løsladt, medens Fruen og Sønnen stilledes for en tysk Krigsret. Fru Wichfeld blev dømt til Døden samtidig med, at hendes Søn frifandtes. Dødsdommen blev senere ændret til livsvarigt Fængsel, og Fru Wichfeld sendtes til et tysk Fængsel ved Hamborg. Monica Wichfeld blev 50 Aar.

Løjtnant G. Wedell-Wedellsborg død. Blandt de danske Fanger, der blev saaret under Angrebet paa Shellhuset, var Løjtnant i Garden, Carl Wedell-Wedellsborg, Søn af Baron G. Wedell-Wedellsborg, Williamsgaard, ved Daugaard. Løjtnanten er afgaaet ved Døden som Følge af sine Kvæstelser.

Identifikation. Den ukendte Kvinde, der blev dræbt ved Skud umiddelbart efter Sabotagen mod Langebro, var Fuldmægtig i Indenrigsministeriet, cand. polit. Signe Johanne Andersen, Overgaden oven Vandet 4.

Over 181.000 saarede Soldater og Flygtninge til Frihavnen. En Total opgørelse over Antallet af ankomne saarede Saldater og Flygtninge til Københavns Frihavn, viser, at der til og med den 1. April pr. Skib er ankommet 75.760 saarede og ca. 106.050 Flygtninge. Der er saaledes pr. Skib ialt ankommet 181.810 Tyskere til Frihavnen. En Del af disse er dag sendt videre med Tog til Indkvartering i Provinsen.

Provinsen.

Langeland: Hotel Rudkøbing, Hotel Langeland og Hotel Skandinavien er beslaglagt til tyske Flygtninge. Endvidere er Lensgreve F. Ahlefeld-Laurvigs Stamgods, Slottet Tranekær og Langelands Højskole beslaglagt. Borgerskolens Gymnastiksal er beslaglagt. Under Forhandlingerne om denne Sal paaberaabte de danske Myndigheder sig, at Skolen skulde anvendes ved Folkebespisning og eventuelt tages i Brug til dette Formaal om et Par Maaneder. Fra tysk Side afvistes denne Betragtning.

Aarhus: Tirsdag Aften blev tre Mænd, der kom ud fra Hotel Skandinavien, beskudt af tre gaaende. Den ene, en Dansker, der er ansat i det tyske Politi og gaar under Navnet Johnny Bentzon, blev dræbt paa Stedet, medens de to andre, en ukendt Mand og en tysk Soldat, blev lettere saaret.

779

- Natten til Skærtorsdag blev Redaktør Børge Schmidt, "Aarhuus Stiftstidende", Søn af Bladets Chefredaktør og Udgiver Louis Schmidt, myrdet i sin Seng.

Aalborg: Tyske Flygtninge fordeles nu i de nordjydske Kommuner. Kroen i Asaa er blevet saa fyldt, at Værten har maattet leje sig ind et andet Sted. En Del Flygtninge indkvarteres frivilligt privat i Henhold til Opfordringer fra tysk Side, idet Folk har været bange for at faa deres Lejligheder beslaglagt.

Esbjerg: Raadhuset med Arrest er blevet beslaglagt. Dommerkontoret, der nylig var flyttet ind her, skal rømmes til 1. April.

Kolding: Fra den tyske Arrest er der i Begyndelsen af forrige Uge overført ca. 40 Fanger til Frøslevlejren.

Roskilde: Roskilde Realskole, Alle Helgen Skole og Arbejderhøjskolen, Roskilde Højskole er blevet beslaglagt. Herregaardspensionen Christianslyst ved Ledreborg Slot er ligeledes beslaglagt.

Jernbanesabotagen. I det sidste Døgn er der forekommet Sprængninger paa en halv Snes Banestrækninger i Jylland, bl. a. under et Par Vogne med Værnemagtsgoods, og under et Transporttog, hvorfra 2 Vogne afsporedes.

Onsdag den 4. April 1945.

I Mandags blev 67 danske Poitifolk, alle over 50 Aar, frigivet fra Frøslevlejren. De paagældende rejste i Gaar hjem pr. Tog fra Padborg.

Lægebehandlingen af tyske Flygtninge. Efter et Møde mellem Den almindelige danske Lægeforenings Hovedbestyrelses københavnske Medlemmer og de Kredsforeningers Formænd, det har været muligt at faa samlet, er der udsendt følgende Skrivelse til samtlige danske Læger:

I Fortsættelse af tidligere Meddelelse angaaende Behandlingen af tyske Civilflygtninge skal Lægeforeningen meddele, at der den 25. Marts har været afholdt et Møde. Om Mødets Forhandlinger vil der blive udsendt nærmere Redegørelse. Mødet har vedtaget følgende Retningslinier:

De tyske Flygtninge er kommet ind i Landet mod Myndighedernes Protest, og danske Læger er i Følge Folkerettens Bestemmelser ikke forpligtet til at behandle dem. Den aftalte midlertidige Ordning vedrørende Nødhjælp udløb den 25. Marts.

Med Hensyn til Fremtiden skal meddeles:

I Betragtning af de her i Landet herskende Forhold mener Lægeforeningen ikke at kunne medvirke ved Organisation af nogen Form for

780

Lægehjælp til tyske Civilflygtninge. Efter hvad der er oplyst, tænkes Flygtninge anbragt i mindre Kolonier (20-100 Personer) rundt om i Landet og vil i videst mulig Udstrækning blive hjulpet af tyske Læger. Under Hensyn til at der ikke paahviler Lægerne en folkeretlig Pligt til at behandle Civilflygtninge, vil Lægeforeningen anse det for rigtigst, at Medlemmerne kun yder Lægehjælp til Civilflygtninge, naar de af Forholdene i det enkelte Tilfælde ser sig nødsaget dertil. For saadan Lægehjælp er det forbudt at modtage Honorar. Det vil blive nærmere undersøgt, hvorledes Lægernes direkte Udgifter kan blive refunderet. Spørgsmaalet om Behandling paa Hospitaler og Sygehuse etc. afgøres af de kompetente Myndigheder og er Lægeforeningen uvedkommende.

Sekretær i det tyske Handelskammer dræbt. Sekretær i det tyske Handelskammer, Max Clausen, blev i Gaar Eftermiddags fundet dræbt ved Skud i sin Lejlighed, Jensløvs Tværvej 11. Han laa i sit Soveværelse, fuldt paaklædt og iført Overfrakke.

Løsladelser. Tegneren Fru Gerda Ploug-Sarp og hendes Mand er blevet løsladt fra Frøslevlejren.

Hipomand skudt. I Gaar Aftes kom to unge Mænd ind paa Vagtværnets Station i Brønshøj, slæbende en tredie imellem sig. Paa Vagtværnsstationen anmodede de to om at laane en Vogn til at transportere den tredie Mand videre i. I det samme kom en Kvinde ind paa Stationen, meget altereret raabende: "Han er ikke Stikker, men kun Hipomand". Vagtværnet nægtede at afgive nogen Vogn. Den efterhaanden noget brogede Situation udviklede sig til et Haandgemæng, hvorunder Hipomanden trak en Revolver og begyndte at fyre løs. Byvagt Bojstrup, Eskildsgade, blev under Skydningen lettere saaret i højre Arm. De to unge Mænd besvarede Fangens Reaktion med at skyde ham ned paa Stedet. Den dræbte, hvis Navn er Flemming Larsen, Tingskrivervej 5, menes at være Medlem af SS. Den dræbte blev bragt til Nyelandsvejs Lazaret.

Dræbt paa Sundby Hospital. I Gaar Eftermiddags blev en Patient paa Sundby Hospital, den 53-aarige Enkefru Oda Ellen Johannsen Borregaard, Parmagade 32, dræbt ved Skud af nogle Personer, som kom paa Besøg hos hende, og som forsvandt straks efter Drabet.

Skyderi i den indre By. Ved 22-Tiden i Gaar opstod Skyderi ved Højbro og omkring Christiansborg. Skyderiet bredte sig senere til den indre By, St. Kongensgade [i. e. Store Kongensgade] og de tilstødende Gader. Ingen danske Ambulancer har været tilkaldt, og man er faktisk uden Kendskab til, hvad der egentlig er foregaaet. - Ogsaa ude i Ordrup hørtes i Nat en Del Skyderi, men det menes at stamme fra Tyskernes Bevogtning af en Lejlighed paa Ordrupvej 107, som opgives at tilhøre en Repræsentant ved Navn Valløe.

781

Der blev hele Natten med Mellemrum skudt kraftigt i Kvarteret, men heller ikke herfra foreligger Oplysninger om, hvad der laa til Grund for Skyderiet.

Halmbrand ved Skoler. Lastbiler med Halm til Vibevængets og Randersgades Skoler blev i Mandags antændt af en forbi kørende Cyklist. I Løbet af faa Minutter brændte Halmvognene. I Aftes brændte ligeledes en Bunke Halm foran Duevejens Skole. Muligvis drejer det sig i dette Tilfælde om Uforsigtighed fra de Indkvarterede.

9.000 Flygtninge og Saarede til Frihavnen i Gaar. Til Københavns Frihavn ankom i Gaar 3 tyske Skibe med tilsammen 9.000 Saarede og Flygtninge.

	Saarede Soldater:	Flygtninge:
--	----------------------	-------------

"Mars" ...	-	1.900
"Pretoria" ...	2.000	3.000
"Westpreussen" ...	-	2.100

Totaltallet af Saarede og Flygtninge er hermed naaet op paa 191.350. I Gaar overførtes 500 saarede Soldater fra København til Roskilde, og ca. 1.000 Flygtningebørn sendtes med Tog til Saksøbing og Maribo. Iøvrigt kan oplyses, at Niels Ebbesensvejens Skole paa Frederiksberg i Gaar blev beslaglagt til Lazaretbrug.

Provinsen.

Aarhus: I Mandags blev Besætningen paa Motorskonnerten "Gotfred Hansen," tilhørende "KKKK" Rederi A/S, København, "holdt op", og der anbragtes Bomber om Bord. Besætningen fik 10 Minutter til at forlade Fartøjet i "Gotfred Hansen", der var lastet med 600 Tons Fisk fra Norge, sank ved Eksplosionen.

Aalborg: Asaa Savværk blev i Aftes ødelagt ved Bombeeksplosioner. Der opstod ikke Brand.

Sønderborg: Mandag Aften lød en ualmindelig kraftig Eksplosion fra Havneomraadet, hvor Tyskerne har en Del Skibe liggende. Braget efterfulgtes af en Række Maskingeværskud og livlig Skydning, og samtidig oplystes det meste af Byen, som var det højlys Dag, idet Tyskerne sendte Lysraketter tilvejs. Den rasende Skydning varede til Kl. 4 i Gaar Morges, og der blev foretaget en omfattende Afspærring, ligesom en Del Trafikanter paa Alssund-Broen blev visiteret og taget med til Forhør paa Hotel "Alhambra". I Løbet af Formiddagen foretog det tyske Politi flere Anholdelser i Byen. Blandt de anholdte er Manufakturhandler Chr. Schmidt, Perlegade. Hvad der har fundet Sted om Natten vides ikke med Bestemthed, men et Stykke af Kajen, hvor de tyske Skibe laa, er

782

revet op ved en Eksplosion, og der er næppe Tvivl om, at det er Sabotører, der har været i Virksomhed. Det menes, at de fra den modsatte Side af Alssund har sendt Drivminer ned mod Skibene. Det forlød i Gaar, at et Par danske Sabotører er blevet dræbt, og i hvert Fald har mindst to tyske Soldater mistet Livet. Flere Steder paa Havneomraadet var der endnu i Gaar Eftermiddags tydelige Blodspor efter Nattens Begivenheder. Det tyske Politi har Tirsdag yderligere anholdt Proprietær Ravn, Vertemine paa Als.

Hillerød: Byens fungerende Luftværnschef, Løjtnant Fræmohs, der forleden blev arresteret, er atter sat paa fri Fod og har genoptaget sin Virksomhed.

Frederikssund: Natten til i Gaar er en engelsk 4-Motors Maskine styrtet ned paa lavt Vand i Engbæskrogen i Roskilde Fjord. En Mand af Besætningen blev dræbt, mens tre Mand blev indlagt som saarede paa Frederikssund Sygehus.

Frederiksværk: En 34-aarig ugift Kranfører paa det danske Staalværværk kørte Paaskelørdag med en Lastvogn mod et Vejtræ og dræbtes. Man fandt Vognen i Flamme. Begivenheden har foranlediget en større Gestapo-Undersøgelse i Frederiksværk.

Jernbanesabotage. I Morges skete Sprængning under et Tog til Tirstrup Arbejdsplads. Nogle af Vognene afsporede, og ca. 15 Arbejdere kom til Skade, enkelte alvorligt.

Torsdag den 5. April 1945.

Overlæge, Professor Svend Hansen truet paa Livet. Som meddelt i Gaar blev Fru Oda Johannsen Borregaard den foregaaende Dag dræbt af pistolbevæbnede Mænd paa Sundby Hospitals kirurgiske Afdeling. Dette Drab fik i Gaar Eftermiddags et uhyggeligt Efterspil. - Fem bevæbnede Hipomænd, hvoraf den ene var Fru Borregaards Søn,

indfandt sig paa Hospitalet, Hr. Borregaard civilklædt, de øvrige i sorte Uniformer. En af Mændene blev staaende ved Bilen, hvori de var ankommet, en anden i Hospitalets Port, medens de øvrige anført af Hr. Borregaard gik til Ekspeditionskontoret, hvor de i meget drastiske Vendinger forlangte oplyst, hvem der havde fortalt, hvor Fru Borregaard laa. De truede med at tage fem af Administrationspersonalet og Reservelægen med ud i Haven og skyde dem. Denne Trusel understregede Hr. Borregaard ved at affyre to Skud, hvoraf det ene ramte en stor Protokol, som en Kontorassistent netop arbejdede med. Protokollen blev flænget op, men Kuglen trængte ikke igennem, saa Assistenten undgik at blive ramt. Den Omstændighed, at han havde Protokollen foran sig, reddede hans

783

Liv. Fra Ekspeditionskontoret gik de tre Mand op paa Afdelingen, hvor Overlæge, Professor, Dr. med. Svend Hansen fik stukket en Pistol i Ryggen. Borregaard sagde samtidig til Overlægen, at en skulde undgælde for Mordet, og det maatte være ham. Hipofolkene forlod dog Afdelingen uden at gøre Alvor af deres Trusel, men bemærkede, at de vilde komme igen og hævne sig.

Baade Administrationspersonalet og Lægerne i den kirurgiske Afdeling følte sig saa stærkt truet, at de i Gaar holdt sig væk fra Hospitalet. Der er rettet Henvendelse til det tyske Politi om at skride ind over for Hr. Borregaard og hans Kammerater.

Løsladelser. Lægekandidat Jon Gudmundsson Effersø og Reservelæge Børge Nielsen, der begge var arresteret af det tyske Politi, blev frigivet i Tirsdags.

Dræbte og Saarede paa Frederiksberg. Ved 16,30-Tiden i Gaar kørte to Lastbiler ind paa "Scaniadam"s Virksomhed paa Lyøvej, hvor Arbejderne blev holdt op. Sabotørerne fjernede en kostbar Specialmaskine, hvilket aabenbart er en ny Fremgangsmaade i Stedet for at ødelægge Maskinerne. Endnu før Sabotørerne var kommet bort, ankom Hipo, og der opstod Ildkamp. Skyderiet fortsatte til Jernbaneviadukten ud for Ndr. Fasanvej [i. e. Nordre Fasanvej] og ud til Frederiksberg Hospital, hvor to Hipomænd blev alvorligt saaret. De blev indlagt paa Nylandsvejs Lazaret. Hipomændene fyrede løs overalt, hvor de kom frem i deres Udrykningsvogn. 2 Mænd blev dræbt: Arbejdsmand Jens Jensen, Rentemestervej 20, 3., der var 71 Aar gammel, paa Fasanvej, og den 30-aarige Gerhard Kühl, Turøvej 22,4., ligeledes paa Fasanvej. Ud for Rolighedsvej Nr. 4 blev den 41-aarige Repræsentant Leo Aage Martinsen, Falkonéallé [i. e. Falkoner Allé] 23,4., saaret ved Skud i Laarets Pulsaare, og paa Sprogøvej ud for Nr. 4 saaredes den 20-aarige Elektromekaniker Kurt Jørgensen, men dog ikke alvorligere, end at han kunde udskrives efter at være forbundet. Desuden blev fra Rolighedsvej 6 indbragt Frk. Agnes Rasmussen, Dr. Abildgaards Allé 7, 3. Frk. Rasmussen var alvorligt saaret ved Skud i Ryggen.

Sabotørerne paa Lyøvej var ca. 30 i Antal, forklædt i CL-Uniformer. Det lykkedes dem at slippe bort med Maskinen.

Fundet dræbte. Paa Hareskovvej ved Utterslev Mose blev i Gaar fundet Liget af en Mand, der var dræbt ved Skud. Han bragtes til Retsmedicinsk Institut og er endnu ikke identificeret.

I Frederiksholms Kanal blev i Gaar fundet Liget af en Mand, som havde været død i nogle Dage. Desuden er der blevet fundet et Lig ved Langebro. Den førstnævnte var skudt gennem Hovedet og er øjensynlig derefter kastet ud i Kanalen.

En Patulje fra Gentofte Vagtværn, som i Nat kørte paa Strandvejen,

784

hørte pludselig Skud og derefter en Vogn starte inde i Skoven. De gik efter Lyden og fandt paa Bregnegaardsvej over for Forstbotanisk Have en yngre Mand dræbt med flere Skud gennem Baghovedet. Alle Papirer var fjernet.

Ved 4-Tiden blev Gentoftte Vagtværn ringet op af en Mand, der fortalte, at der laa en ung Mand dræbt i Charlottenlund Skov paa Gangstien mellem Gyldenlundsvej og Ordrup Jagtvej. Denne dræbte var ligeledes uden Papirer.

Flygtningeskibene. Til Frihavnen kom i Tirsdags yderligere "Kanonier" med 5.000 Flygtninge og i Gaar "Der Deutsche" med 1.000 Saarede og 4.000 Flygtninge.

Sabotagen mod Toget til Tirstrup Arbejdsplads. Som kort meddelt i Gaar har der fundet Sabotage Sted mod et Arbejdstog paa Randers-Ryomgaard-Banen. Toget, der medførte Arbejdere til den store Arbejdsplads ved Tirstrup, afsporedes, fordi en Skinne var skruet løs. Mange af Arbejderne har underhaanden modtaget Advarsler i Forvejen. 45 Arbejdere blev saaret, og to blev dræbt. Ambulancer udsendtes fra Randers, hvorfra ogsaa et Ambulancetog blev udsendt. Redningsfolkene og Jernbanens Mandskab maatte befri flere Arbejdere, der sad fastklemt i den ødelagte Vogn. De fleste af de tilskadekomne var kun lettere kvæstet og kunde forbindes af Ambulancetogets Læger, men 17 Arbejdere maatte føres til Hospital, flere af dem meget alvorligt kvæstet. De to dræbte er en 60-aarig Jord- og Betonarbejder Rasmus P. Rasmussen, Romalt, og Arbejdsmand N. P. Nielsen, Nørrebrogade, Randers.

Voldsom Eksplosion paa Hærens Vaabenfabrik i Formiddags.

I Formiddags ved 9,45 Tiden kom to Mænd ind paa Afd. D i Hærens Vaabenfabrik, Amager Boulevard 8-10. De medbragte en stor Kasse, som efter deres Meddelelser skulde indeholde Kuglelejer, og forsvandt straks. Et Øjeblik efter eksploderede Kassen med usædvanlig voldsom Kraft, hvorved en Del af Bygningen styrtede sammen. Den første Melding til Brandvæsenet, som rykkede ud med flere Ambulancer, lød paa, at formentlig ca. 30 Mennesker var kommet til Skade. Halvanden Time senere kunde Brandvæsenet give en foreløbig Beretning, hvorefter 5 ukendte Arbejdere i haardt kvæstet og stærkt forbrændt Tilstand var indbragt til Hospitalerne. Desuden var en Værkmester fundet død, en tysk Formand ved Navn Rather svært forbrændt, og af navngivne, ligeledes med svære Kvæstelser og Forbrændinger, var fundet Arbejdsmand V. Hansen, Dybbølsgade 28, og Arbejdsmand A. Larsen, Hareskovvej 29. Lettere saarede var Arbejdsmand Poul Sørensen, Hollænderdybet 8 A, Berthel Hansson, Jagtvejen 51, og H. M. Rasmussen, Bondehavevej 12, Hvidovre. De saarede med Forbrændinger blev kørt til Rudolph Bergs Hospital,

785

andre alvorligere saarede til Sundby Hospital, og lettere saarede til Kommunehospitalet.

Der menes med Bestemthed at ligge flere døde under Ruinerne, baade danske og tyske. De tekniske Funktionærer paa Vaabenfabrikken er Tyskere, medens Arbejderne er Danske. - Skulde der foreligge mere eksakte Oplysninger inden Afslutningen af nærværende Beretning, vil disse blive bragt til sidst.

Arrestationer. Paa Partiet Venstres Sekretariat har Gestapo Tirsdag arresteret Kassereren, Viceskoleinspektør Thousig og Kontorist Fru Arnesen; paa Venstres Ungdoms Sekretariat er arresteret Sekretær Anders Skovmand, Kontorassistent Frk. Olsen, stud. jur. Reiermann Jacobsen og stud. polit. Henri Christensen. Endvidere er Redaktør Tage Mortensen blevet arresteret i sit Hjem. Tirsdag Aften eftersøgte Gestapo Redaktør Harald Petersen i hans Hjem, Præstegaardsallé [i. e. Præstegaards Allé] 17 i Brønshøj. Han var ikke hjemme, og hans Hustru kunde kun oplyse, at han var gaaet hjemmefra et Par Timer tidligere.

Vagtværnet uskadelliggjorde Pengeafpresseren. Københavns Vagtværn har anholdt to yngre Mænd for Pengeafpresning over for Overlæge R. Munthe Fog, Frederiksborggade 54. Onsdag før Paaske fik han Paabud om at lægge 2.500 Kr., i et Brev i en Kiosk paa Raadhuspladsen, saafremt han vilde undgaa den Skæbne, som var overgaaet adskillige Læger. Brevet blev afhentet af to Smaadrenge, og da Røverne havde soldet dette Beløb op, forsøgte de paany. Da Lægen ikke straks kunde udrede Summen, blev Beløbet forhøjet til 3.000 Kr. En Vagtpost ved Kiosken paagreb Onsdag en Mand, der tilstod for 10 Kr. at optræde som Bud for en Person, der befandt sig paa Kafé Centrum i Richshuset. Denne blev anholdt tilligemed hans Fætter, der var medskyldig. Begge har tilstaaet baade disse Pengeafpresninger samt tre tidligere mislykkede Forsøg. De er indsat i Vestre Fængsel.

Jernbanesabotagen. Togkontorets Morgenmelding beretter, at der er sket Sprængninger i Aftes mellem Odense og Marslev og en Eksplosion i det tyske Lokomotiv foran et Transporttog mellem Aarhus og Hesselager. Den tyske

Lokomotivfører blev saaret, og den danske Lods, Lokomotivfører Birger Christensen lettere saaret. Paa Højby Station (Fyn) skete i Morges Sprængninger i et Sporskifte, paa Strækningen Hurup-Bedsted en halv Snes Sprængninger, paa Strækningen Uglev-Hvidbjerg 9 Sprængninger, og desuden har Trafikken været indstillet paa Strækningerne Skive-Højbjerg og Rødekro-Sommersted paa Grund af formodet Sabotage.

Luftalarmen i Aftes. Aarsagen til Luftalarmen i Aftes var Overflyvninger af allierede Maskiner, som navnlig koncentrerede sig om det

786

sydligste og mellemste Kattegat. Man antager, de har været paa Mineudlægning.

Provinsen.

"Nordschleswigsche Zeitung", det tyske Mindretals Organ, ophører fra og med Onsdag at være Organ for de tyske Soldater i Danmark. Paa Grund af Papirmangel maa Oplaget nu skæres ned fra godt 40.000 til knap 10.000, idet dog Bladet har faaet Lov til at beholde det betydelige Antal Abonnenter, det har Syd for Grænsen. Det menes iøvrigt, at Bladet atter vil vende tilbage til at udkomme som Eftermiddagsblad.

Næstved: Tirsdag Aften ved 22-Tiden opstod der samtidig Ild i to Gaarde i Jenstrup By, tilhørende Gaardejer Eiler Hansen og Gaardejer Fr. Hansen. Ilden opstod i begge Gaarde paa flere Steder, og der var ikke meget at stille op for Brandvæsenet. Paa Dørene var ophængt Plakater med Ordlyden: "Saadan gaar det Stikkere. D. F. D." Det oplyses, at de paagældende Gaardejere for kort Tid siden har nægtet at sælge Halm til Tyskerne.

Store-Heddinge: Vognmand Børge Nielsen og en Medhjælper, hvis Navn er ukendt, er blevet arresteret af det tyske Politi. Forleden Nat under allieret Overflyvning blev de to Mænd overrumplet i Gjorslevskovene, hvor de efter Oplysninger fra tysk Side var i Færd med at læsse Vaaben og Ammunition paa deres Lastvogn. Det lykkedes dem at undslippe, men Dagen efter blev de anholdt i Store-Heddinge. En stor Styrke tysk Politi har derefter gennemsgt Skovene; i Forbindelse med Sagen er anholdt 6-7 Personer. Heraf kendes, foruden ovennævnte, Tandlæge Harry Larsen. Endvidere er en Skovfoged under Gjorslev blev anholdt, hans Navn kendes endnu ikke. En Fru Poulsen, Store-Heddinge, gift med Ekspedient Poulsen, blev taget, da hendes Mand, som eftersøges, ikke blev truffet hjemme; hun er dog senere løsladt, da hun er syg.

Mindst 12 dræbte ved Eksplosionen paa Geværfabrikken.

Kl. 12 oplyser Vicebrandchef Borup, at der ved Eksplosionen paa Hærens Geværfabrik i hvert Fald er dræbt 12 af Arbejderne, og desuden henstaar paa en Baare Menneskerester af to eller tre dræbte. - Kassen med Spængstoffet ankom til Fabrikken i en Lastvogn og afleveredes nede i Stueetagen med Besked om, at det var Kuglelejer. Kassen blev saa baaret ind i Vareelevatoren og sendt op paa 1. Sal, hvor den eksploderede. Af den toetages store Jernbetonbygning er Halvdelen af 1. Sal, ca. 600 m², søndersprængt. - Arbejderne i Afdeling D har Frokostpause Kl. 10-10,30, medens Arbejderne i en tilstødende Afdeling har Frokostpause Kl. 9,30-10. Der er formentlig opstaaet en Forveksling hos Sabotørerne, der sandsynligvis troede, at Frokostpausen i Afd. D var mellem Kl. 9,30-10, paa det Tidspunkt, da Eksplosionen skete.

787

25.000 Flygtninge paa Reden. To tyske Skibe, "Deutschland" og "Cap Arkona", der er saa store, at de ikke kan gaa ind i Havnen, har kastet Anker i Drogden. Der menes at være ca. 25.000 Flygtninge og Saarede om Bord, som i mindre Fartøjer skal føres ind til København. Damperen "Der Deutsche" har herfra som nævnt Side 784 indbragt 5.000 Saarede og Flygtninge. "Deutschland" er paa 22.000 Tons og "Kap Arkona" paa 27.000 Tons.

Fredag den 6. April 1945.

Ved 23,30-Tiden i Gaar rettedes et større Sabotageangreb paa Vestbanen mellem Vigerslev og Glostrup. Der skete flere Sprængninger i begge Spor, hvilket havde til Følge, at den vigtige Trafik paa denne Bane maatte indstilles. Endnu i Dag til Formiddag er der ingen Jernbaneforbindelse paa Vestbanen, hvilket bl. a. er gaaet ud over Tilførslerne af Mælk. Paa Togkontoret meddeler man dog, at det antagelig i Løbet af Dagen vil lykkes at faa Forbindelsen retableret.

Sporvognspassagerer sat af for at give Plads til 23 tyske Kvinder. Da en Linie 5-Vogn i Gaar Kl. 16,36 stærkt overfyldt ankom til Nørrebros Runddel, vilde et Hold paa 23 tyske Kvinder under Ledelse af en tysktalende Herre ind i Bivognen. Da der imidlertid ikke kunde være flere i Vognen, raabte Konduktøren ud af Indstigningsdøren: "Der er ikke mere Plads, pas paa, nu kører vi," hvorefter han ringede Optagetsignal. Den tysktalende Herre sprang imidlertid op paa Trinbrættet og banede sig Vej til Konduktøren, trak sin Revolver og holdt den op mod Konduktørens Hovede. Konduktøren ringede øjeblikkelig Faresignal, og da Sporvognen standsede, tvang den tysktalende Herre med Pistolen saa mange Passagerer til at forlade Vognen, at de tyske Kvinder kunde komme med. Det tyske Selskab kørte med til Brønshøj Torv.

Efter Turen var Konduktøren saa chokeret, at han maatte afløses. Han er endnu sygemeldt.

Løsladelser. De arresterede fra Partiet Venstres Sekretariat og Venstres Ungdom er atter løsladt efter korte Afhøringer med Undtagelse af stud. jur. Reiermann Jacobsen. Efter hvad der oplyses, maa man gaa ud fra, at der er sket en Fejltagelse ved Indgrebet over for Venstres Sekretariat. Paa Kontorerne sad iøvrigt endnu indtil i Gaar Eftermiddags Gestapo, som gav alle, der lukkede sig ind, Stuearrest. Saaledes maatte en Rengøringskone blive siddende i 14 Timer, før hun igen fik Lov til at gaa.

Identifikationer. Den dræbte, som for nogen Tid siden blev fundet i Nørreskoven ved Fiskehæk, er identificeret som Fabrikant Erik Frederik

788

Bagge, Marstalsgade 26, født d. 19. Maj 1919. Cyklisten, som ligeledes for nogen Tid siden blev skudt af en tysk Patrulje paa Teglholsvej, var Pølsemaker Heine Richard Lytsen, Stradellasvej 20, født d. 3. Maj 1912.

Ekspllosionen paa Hærens Arsenal. Hospitalsoverledelsen oplyser i Dag til Morgen, at Ekspllosionen paa Hærens Vaabenfabrik (Arsenalet) har krævet 10 Dødsopfre. Muligvis ligger der endnu enkelte dræbte under Ruinerne. Af de døde er identificerede Maskinlærling Kaj Ebbeskov Sørensen, Engevej 34, Maskinarbejder Henry Nielsen, Ulvefodsvej 1, Vagtmand Herbert Roeder, Maskinarbejder Svend Bøge Hansen, Englandsvej 49, Lagerforvalter Niels Erik Stockholm, Bergthorasgade 53, og Maskinarbejder Svend Mogens Arum, Willemoesgade 6. De 4 øvrige er endnu ikke identificerede. Paa Hospitalerne er 10 Saarede behandlet ambulant, medens 10 andre er indlagt.

Røvet 20.000 Kr. fra Sporvejene.

Der er i Gaar røvet 20.000 Kr. fra Københavns Sporveje. Røveriet fandt Sted i Porten til Sporvejenes Administrationsbygning i Gothersgade, hvor 4-5 bevæbnede Mænd holdt Transporten op. Pengene skulde være brugt til Betaling af Sæsonarbejdernes Lønninger.

Attentatforsøg. Da Direktør Wilhelm Johnsen, "Always" Radio, Tirsdag Morgen var paa Vej fra sit Hjem, Vejlesøvej 96 i Holte, til Stationen, forsøgte nogle bevæbnede Mænd at skyde ham ned, hvilket imidlertid mislykkedes. Direktøren var eskorteret af to bevæbnede Vagter, en foran og en bagved. Vagterne aabnede straks Ild og dræbte herunder en af de unge Mennesker. Den dræbte bragtes til Retsmedicinsk Institut. Han havde ingen Papirer paa sig, og Liget er endnu ikke identificeret. En af Vagterne fik et Strejfskud i Armen.

Provinsen.

Politibetjent Ernst Peder Madsen, Odense, er død i Tyskland. Han efterlader sig Hustru og 3 smaa Børn. Desuden er Politibetjent A. P. E. Sørensen, Aarhus, død i Tyskland. Han efterlader sig Hustru og en ung Datter.

Horsens: Kort før Paaske forsøgtes et Attentat mod Entreprenør Jacobsen, Gedved, der er Sysselleder og kendt som Leverandør til den tyske Værnemagt. To Mænd indfandt sig om Aftenen og bad om at maatte tale med Entreprenøren, der saa kom ned ad Trappen fra første Sal med den ene Haand i Jakkelommen. Mændene trak Revolvere frem, men Jacobsen kom dem i Forkøbet og fyrede 3-4 Skud gennem sin Jakkelomme. Den ene Mand saaredes i Halsen og Brystet, hvorefter den anden hurtigt hjalp ham bort. Den Saarede bragtes til Horsens Kommunehospital, hvorfra han umiddelbart efter blev afhentet af 6 maskinpistol-

789

bevæbnede Mænd. Kun faa Minutter senere kom det tyske Feldgendarmeri til Stede og forlangte den Saarede udleveret, men Lægerne kunde kun meddele, at han allerede var fjernet. Tyskerne opsatte Vagtposter paa Hospitalet de to følgende Dage.

Begivenheden gav Anledning til store tyske Razziaer. En Nat foretoges en tre Timer lang Razzia i Ejendommen "Odinsgaarden" paa Sønderbrogade. Paa et Værelse fandtes en Del Sprængstof. Samme Nat blev der foretaget en større Undersøgelse i Ejendomskomplekset "Beringsgaarden", hvorfra Tyskerne havde hørt Skud. Den Mand, der havde affyret Skudet, slap imidlertid bort, og der blev ikke foretaget nogen Arrestationer.

Aarhus. Torsdag Eftermiddag blev den 45-aarige Grosserer Frode Nørbeck, Nedre Hornbæk ved Randers, beskudt af en Cyklist paa Banegaardspladsen i Aarhus. Han ramtes af en Kugle i Hovedet og døde paa Stedet. Cyklisten kørte videre, og ud for Restaurant "Guldhornet" forsøgte en tysk Officer at standse ham, men Cyklisten saarede ham med et Skud i Benet, hvorefter han forsvandt. Den dræbte Grosserer er en tidligere Løjtnant, der menes at have haft Forbindelse med det tyske Politi.

Vordingborg: Oringe Sindssygehospital er Gaar blevet rekvireret af Tyskerne. Der er givet en Frist paa 10 Dage til Rømningen. Inden for dette Tidsrum skal de ca. 800 Patienter evakueres, Mændene til Sakskøbing og Stege, og Kvinderne til Sct. Hans Hospital. De Patienter, der kan udskrives, sendes hjem.

Jernbanesabotagen. I den senere Tid er der sket en Stigning i Antallet af Jernbanesabotager. Fra Jylland foreligger for de to sidste Døgn Meldinger om en Række Sprængninger, men i de fleste Tilfælde er Skaden dog igen blevet afhjulpet.

Statsbanernes eneste Kørekran Øst for Storebælt blev Natten til i Gaar ødelagt ved Sabotage. Kørekranen var, forspændt et Lokomotiv, paa Vej til Næstved, da Lokomotivet mellem Risleve og Herlufmagle blev stoppet af et Par Mænd, der svingede med en rød Lanterne midt i Sporene. Da Lokomotivet var stoppet, sprang flere bevæbnede Mænd frem, tvang Personalet til Side og anbragte Bomber i Kranen, der blev ødelagt. Det vil tage ret lang Tid at reparere den.

Paa Gedserlinien over Falster sprængtes Natten til Torsdag og Torsdag Formiddag fire Broer, som fører Jernbanen over Vandløb mellem Nykøbing F. og Marrebæk Station. Den største af Broerne, der er bygget over Marrebæk Kanal fra Bøtø Nor, blev fuldstændig ødelagt. Trafikken paa Linien er foreløbig indstillet, og Passagerer befordres med Rutebil.

790

Tysklands-Svenskere rejser hjem. I Gaar passerede en Svensk Røde Kors Konvoj Aabenraa paa Vej mod Nord med 130 Tysklands-Svenskere.

Lørdag den 7. April 1945.

Henrettelser og Tugthusdomme. Den 3. og 4. April er følgende danske Statsborgere blevet dømt til Døden ved tysk Krigsret og derefter henrettet:

Fuldmægtig, Grev Ludvig Alfred Otto Rewentlow, født 16. Februar 1916 i København, hjemmehørende i København.

Fuldmægtig Jørgen Frederik Winther, født 24. Juni 1917 i København, sidste Bopæl København.

Sømand Kim Malthe-Bruun, født 8. Juli 1923 i Saskatchewan, Canada, sidste Bopæl København.

Student Peter Fyhn, født 13. Juni 1920 i København, sidste Bopæl København.

Samtidig er der ved tysk Krigsret idømt følgende danske Statsborgere *Tugthusstraf*:

Værkfører Poul Martin Poulsen, født 25. April 1913 i Toreby, sidste Bopæl København, 15 Aars Tugthus.

Overlæge Edvard Collin, født 8. Oktober 1886 i København, sidste Bopæl Lyngby, 10 Aars Tugthus.

Ingeniør Hans E. Lehrmann, født 10. September 1893 i Jordløse, sidste Bopæl København, 8 Aars Tugthus.

Direktør Kurt Eberlin Christensen, født 5. Juli 1911 i København, sidste Bopæl København, 8 Aars Tugthus.

Yderligere 600 Politifolk tilbage fra Tyskland. En Konvoj paa 60 Biler med ca. 600 danske Politifolk ankom i Gaar til Padborg fra Neuengamme. Politifolkene bliver indtil videre anbragt i Frøslevlejren. Blandt de hjemvendte er Politinspektør Møllerup, der er syg af Lungebetændelse, og som derfor er indlagt paa Sygehuset i Aabenraa. Der er iøvrigt kun faa syge blandt de internerede Politifolk.

I Løbet af indeværende Uge er der ialt kommet 1.050 danske Politifolk tilbage fra Neuengamme.

Dræbte og Saarede ved Episode paa Gl. Køgevej. Ved 15-Tiden i Gaar blev to af Hipos Udrykningsvogne beskudt, da de kom kørende ad Gl. Køgevej ved Ellebjergvej-Folehaven. Vognene blev beskudt fra en Dækstilling ved Siden af Vejen, og fem Hipomænd blev haardt saaret; desuden dræbtes en eller to. Københavns Brandvæsen blev af Hipo beordret til at sende Ambulancer, og for at være sikker paa, at Vognene kom saa hurtigt som overhovedet muligt, ledsagedes Ordren med en meget

791

drastisk Trusel. Foruden Hipofolkene, som var saarede eller dræbt, maatte den 75-aarige Fru Ludisa D. Otto, Brostykkevej 18, Hvidovre, og en anden forbigående, Poul Stougaard, Broagervej 8, 3. Sal, køres paa Hospitalet. Fru Otto er senere død af sine Saar. Under Skudvekslingen dræbtes ogsaa en af Hipos Modstandere, desuden anholdtes en ung Mand, som iøvrigt straks fik en meget haard Behandling.

Skyderi og "hold up" i den indre By. Nogle unge Mennesker med røde tyske Ausweis foranstaltede i Aftes hold up og Skyderi i Banegaards-Kvarteret. Det lykkedes Vagtværnet at anholde tre af Deltagerne, deraf afleveredes to til de tyske Myndigheder, medens den tredie indsattes i Vestre Fængsel. De unge Menneskers Aktion indlededes ved Frihedsstøtten, hvor de holdt en Mand op og førte ham hen til Ejendommen Vestre Boulevard 40, hvor han plyndredes for sine Penge og andre Værdigenstande. Det kontante Beløb var kun ca. 65 Kr. Røverne arrangerede samtidig Skyderi i Gaden og trak herefter tilbage til deres Udgangssted, Kvarteret omkring Frihedsstøtten, hvor de stillede Folk op ad Muren med Hænderne i Vejret. Vagtværnet, som havde haft Aktionen under Observation, fik fat paa en tysk Patrulje, som saa bad nogle af "hold-up"-Mændene legitimere sig. Da dette var sket, blev der ikke foretaget videre, men Mændene med de røde Ausweis fortrak dog til Banegaarden, hvor det lykkedes Vagtværnet trods Skyderi at anholde tre, nemlig Poul Erik Feddersen, Ungarnsgade 35, 2., "Arbejdsmand" Harry Viggo Nielsen, Adelgade 98, 1. Sal th., og Vagtmand Leif Andersen. Af disse var Harry Viggo Nielsen uden Ausweis og blev derfor indsat i Vestre Fængsel, medens de to andre afleveredes til de tyske Myndigheder.

Der forekom iøvrigt kraftigt Skyderi i Aftes i St. Kongensgade-Kvarteret [i. e. Store Kongensgade], og senere paa Amager, men der tilkaldtes ingen danske Ambulancer.

Sabotage paa Nordhavn Station. Ved 22-Tiden i Gaar trængte 4 bevæbnede Mænd ind paa Nordhavn Station. Personalet blev holdt op, og der anbragtes Bomber paa Sporet. Kort efter skete Eksplosionerne. Det var i et

Fjernspor. Kort efter kom det tyske Politi til Stede, og der var livlig Skydning i Kvarteret. Togkontoret oplyser i Dag til Morgen, at der kun blev ødelagt en Svelle, og at Trafikken kan foregaa uhindret.

Jernbanesabotagen. Togkontoret oplyser til Morgen, at der er sket Sprængninger paa følgende Strækninger: Brørup-Vejen, Silkeborg-Funder, Varde-Guldager, Kolding-Ejstrup og paa Tønder Station.

Røveri af Rationeringskort. I Gaar Formiddags kom nogle bevæbnede Mænd ind i Kontoret for Efterudlevering af Rationeringskort paa Hans Nansens Gaard. De beordrede Personalet til at stille sig op med Ansigtet mod Muren og røvede saa 423 Sukker- og Smørkort, 565 Brød-

792

kort, 113 Kaffeestatningskort og 470 Brevkort til Udsendelse. Man føler sig temmelig overbevist om, at det var Sortbørs-Folk, som foretog Røveriet. Da Røverne kom ud paa Gaden, blev de forfulgt af nogle unge Mennesker, der affyrede Revolverskud efter dem. Røverne aabnede Ild mod Forfølgerne, og der opstod en livlig Skudveksling, som ogsaa hidkaldte Hipofolk. Ud for Nansensgade 21 blev en ukendt Mand saaret. Brandvæsenets Ambulance blev af Hipofolkene beordret til at køre den Saarede til Nyelandsvejs Lazaret.

Løsladelse. Den sidste af de arresterede fra Razziaen paa Venstres og Venstres Ungdoms Sekretariat, stud. jur. Reiermann Jacobsen, blev i Gaar løsladt.

Identifikation. Den forleden omtalte Person, som blev fundet dræbt i Utterslev Mose, er identificeret som den 25-aarige Fængselsbetjent Finn Brandrup, der stammede fra Vejle.

Trafikken paa Vestbanen genoptaget. I Gaar Eftermiddags lykkedes det Statsbanerne at faa Trafikken paa Vestbanen retableret.

Provinsen.

Sønderborg: Torsdag Morgen kom der hertil to Transporter med tyske Flygtninge. Om Aftenen beslaglagde Tyskerne praktisk talt alle offentlige Bygninger i Byen, forsaavidt dette ikke var sket i Forvejen. Skolevæsenet er nu helt afskaaret fra at virke.

Esbjerg: Politimester Hebo, der siden September har været arresteret i Frøslevlejren, er atter løsladt.

Aarhus: Det tyske Politi har fra et af Byens Hospitaler afhentet en haardt saaret Mand, der formentlig er identisk med Reservepolitibetjent Victor Rasmussen fra Horsens.

Aabenraa: En Snes civile Fanger er i Gaar løsladt fra Frøslevlejren, og desuden er den konstituerede Politimester i Byen, Politifuldmægtig A. H. Ring, løsladt fra den tyske Arrest i Kolding.

Odense: Den Person, der for nogle Dage siden blev fundet dræbt ud for Sdr. Boulevard [i. e. Sønder Boulevard] 154, er identificeret som Johnsrud fra Nyborg. Han menes at have haft tyske Forbindelser.

Birkerød: Statsskolen er blevet beslaglagt af Tyskerne.

Mandag den 9. April 1945.

Natten til i Gaar passerede nogle svenske Røde Kors Biler Krusaa med ca. 120 danske kvindelige Fanger fra Neuengamme. Fangerne føres videre til Sverige, hvor de skal interneres.

793

Afværget Attentatforsøg mod S-Tog. I Gaar Morges opdagede Personalet paa Frederiksberg Station 8 Pakker, der hang ned fra Taget i hver sin Ende af et S-Tog paa 4 Vogne. Der tilkaldtes en Sprængkommando, som fjernede Pakkerne og senere oplyste, at disse indeholdt et plastisk Stof med stor Sprængkraft.

Direktør Ørum, Sydsjællands Elektricitetsværk, myrdet. Morgenbladene bragte i Gaar Meddelelse om, at Direktør Ørum, Sydsjællands Elektricitetsværk, pludselig var afgaaet ved Døden den foregaaende Nat. Formodningen om, at Udtrykket "pludselig død om Natten" dækker over et Mord, viser sig at være rigtig. Natten til Lørdag ankom en Bil med flere bevæbnede Mænd til Elektricitetsværkets Hovedkontor i Haslev. Mændene skaffede sig Adgang til Dir. Ørums Privatlejlighed paa 3. Sal ved at sprænge Døren. Efter at have gennemrodet Lejligheden tog de Dir. Ørum med i Bilen og kørte bort i Retning mod Faxe Ladeplads. Lørdag Morgen fandt en LB'er paa Stationsvej i Faxe to Mænd, der begge var blevet dræbt ved flere Revolverskud gennem Hovedet. Ligene bragtes til Faxe Sygehus, hvor de senere identificeredes som Direktør Ørum og en 25-aarig Landvæsenselev Ole Pagh Petersen.

Samme Nat blev Overingeniør H. Lauritzen paa samme Maade hentet i sit Hjem paa Allégade i Haslev. Man har siden ikke hørt fra Overingeniøren.

Al Orlov inddraget til i Morgen Middag. Al Orlov for tyske Soldater her i Landet er inddraget til i Morgen Middag. Ogsaa den 9. April i Fjor var al tysk Orlov suspenderet, saa denne Foranstaltning betyder formodentlig blot, at det tyske Militær holdes i Beredskab med Henblik paa eventuelle Uroligheder. I Fjor skete der som bekendt intet.

Bombeeksplosioner paa Telegrafstationen i Aarhus. Tidligt i Gaar Morges eksploderede nogle Bomber paa Telegrafstationen i Aarhus, hvorved der udbrød Brand i Kablerne. Forbindelseskablet til Aarhus Central blev saaledes alvorligt beskadiget, hvilket medførte, at der i Gaar var op til en Times Ventetid for at faa Forbindelse med Rigestelefonen, som kun raader over to mindre Kabler til København og til Nordjylland. Alle Rigestelefonforbindelser til Sydjylland, Vestjylland og Fyn er afbrudt, og Fjernskriverbetjeningen haardt ramt. Der kan endnu kun ekspederes livsvigtige Samtaler. Man regner dog med at faa Skaderne udbedret i Løbet af nogle faa Dage. Den foregaaende Nat modtog Aarhus Byvagt en skriftlig Besked om at advare Personalet paa Telegrafstationen, da der var udlagt Bomber. Ved Eksplosionerne kom heller ingen af Personalet noget til, derimod dræbtes den 35-aarige Rengøringskone Christine Alvilda Nikoline Christensen, Kegelbanen 3, Vennelyst, da hun netop kom ind i Stationsgaarden i det Øjeblik, Bomberne sprang.

794

Dræbte og Saarede. Ud over de Tilfælde af Drab og Attentater, der har været gengivet i Dagspressen, kan yderligere berettes om følgende fra den sidste Weekend:

Søndag Aften blev Obersturmbannführer, Adjudant i Schalburgkorpset, Maskinarbejder Herluf Albert Sigurd Askeløf, Munkebjergvej 63, St., dræbt paa sin Bopæl. Liget blev ført til Retsmedicinsk Institut.

- I Degnemosen i Brønshøj er der fundet en ukendt Kvinde dræbt ved Skud. Den dræbte er ligeledes ført til Retsmedicinsk Institut, hvortil Søndag Aften ogsaa indbragtes Marinevægter Alfred Holm, Hvidovreej 128, Opg. 6. Han var død af Skudskaar.

- Søndag Morgen fandt nogle forbi passerende ud for Grønnemose Allé 137 i Søborg en Mand, som var dræbt ved flere Skud i Hovedet. Der fandtes ingen Papirer paa den Afdøde, som kunde identificere ham.

- Søndag Morgen blev en tysk Befalingsmand fra Jægersborg Kaserne skudt ned og dræbt, da han vilde gøre Indkøb i et Ismejeri paa Jægersborg Allé.

- Sent Lørdag Eftermiddag opstod Skyderi paa Raadhuspladsen i Anledning af, at en tysk Oberleutnant ved Navn Hirt var blevet saaret af Skud i Maven, hvilket dog muligvis skyldes Uforsigtighed med eget Skydevaaben. Arbejdsmand V. Jørgensen, Ullerupgade 2, 2., som tilfældig opholdt sig paa Raadhuspladsen, blev under Skyderiet saaret ud for Trafikmestervagten og bragt til Kommunehospitalet. - Under et Skyderi i Vestergade Søndag ved 20-Tiden blev Støberiarbejder V. Hansen saaret i venstre Ben og højre Laar. Han var paa Vej til sit Hjem, Kattesundet 18, 3. Sal. Det var Hipofolk, som skød i Gaden. - Paa Vigerslevvej ud for Nr. 252 blev Søndag

Aften fundet en ukendt Mand paa 28-30 Aar. Han var dræbt ved Skud. - Lørdag Aften blev Lærling Svend Kragh paa Vesterbrogade ud for Frihedsstøtten skudt i højre Laar, da han ikke standsede efter Anmodning fra en tysk Patrulje. Lærlingens Bopæl er Horsensgade 18.

De sidst henrettede. I Fortsættelse af Meddelelsen om Henrettelserne den 3. og 4. April kan oplyses, at Fuldmægtig, Greve Ludvig Alfred Otto Reventlow var Søn af Enkegrevinde Agga Reventlow, Klampenborg, og Nevø af Grev Reventlow i London. Fuldmægtig Jørgen Frederik Winther var Søn af Højesteretssagfører Frederik Winther, og ligesom Grev Reventlow ansat i Statsadvokaturen.

Aktionen mod Venstres Sekretariat. Dr. Best har meddelt Udenrigsministeriet, at Aarsagen til de foretagne Arrestationer i Venstres og Venstres Ungdoms Sekretariater og den paafølgende Ransagning af Kontorene er, at der paa Kontorerne har arbejdet Personer, der var mistænkt for illegal Virksomhed. Ved Ransagningen, hedder det derefter, er der fundet Eksemplarer af nogle fortrolige, personlige Udsendelser.

795

Men efter at disse Meddelelsers Karakter er blevet fastslaaet, er de trufne politimæssige Forholdsregler blevet ophævet.

Razzia hos kommunal Ejendomsinspektør. Ejendomsinspektør Alb. Larsen, der er ansat ved de tre Ejendomskomplekser, Kommunen har liggende langs Bavnehøj Allé, maatte Natten til Lørdag flygte i Nattøjet op over Loftet og ned i en anden Opgang for at bringe sig i Sikkerhed. I Opgangen ved Siden af Alb. Larsen boede en Hipomand, som havde fortalt, at hvis han blev skudt, vilde Ejendommens Inspektør ogsaa blive dræbt. For nogle Dagen siden blev Hipomanden beskydt. Inspektør Larsen flyttede dog ikke hjemmefra af den Grund, men da det Natten til Lørdag ringede paa hos ham, opdagede han - antagelig gennem Dørkikkerten i Entréen - at der var uniformerede Personer udenfor, ialt 8, bevæbnede med Pistoler. Entrédøren blev sprængt, og Lejligheden gennemsgt. Familien fik Besked om, at Inspektør Larsen skulde melde sig paa Politigaarden den følgende Dag Kl. 11. Skete dette ikke, maatte Familien tage Konsekvenserne. Familien er nu ogsaa "gaaet under Jorden".

I Lørdags kom en ung Mand op i Direktoratet for Kommunens Beboelsejendomme paa Raadhuset, en Mand, man iøvrigt ikke kendte noget til, og meddelte, hvor Nøglerne til Boks og Pengekasse kunde findes. Der blev sendt to Assistenten ud til Ejendommen for at søge nærmere Oplysninger og faa fat paa Nøglerne; de løb imidlertid lige i Armene paa Hipofolk. For at være sikker paa, at de to Assistenten virkelig var ansat paa Raadhuset, tog nogle Hipomænd med ind for at konstatere Rigtigheden heraf. Under Besøget paa Raadhuset optraadte Hipofolkene paa den sædvanlige Maade, men foretog sig iøvrigt intet, da de fik konstateret, at Assistenten var ansat paa Raadhuset og udsendt herfra.

Jernbanesabotagen. Søndag Aften skete der Sprængning under et tysk Orlovstog med 5 Vogne. De 3 forreste Vogne afsporede, og de to bageste væltede. Ifølge Togkontorets Meddelelse skete der iøvrigt ikke andet, end at en Person blev lettere saaret. Toget befandt sig paa Strækningen Holstebro-Naur [i. e. Navr]. I Aftes forekom ligeledes Sprængning under et tomt Lazarettog mellem Kauslunde [i. e. Kavslunde] og Nørre Aaby. 4 Vogne afsporede, uden at nogen Mennesker kom til Skade. Fra Søndagen og Natten til i Gaar meldes desuden om Sprængninger paa følgende Strækninger: Brørup-Vejen, Brørup-Holsted, Funder-Christianshede, Esbjerg-Guldager, Silkeborg-Funder, Grindsted-Krogager, Lysbro-Ø. Bording, Middelfart-Kauslunde, Varde-Sig og Skærbæk-Brøns.

Mønstringsbestyrer Kastrup Olsen løsladt. Den konservative Folketingsmand, Mønstringsbestyrer Kastrup Olsen, er blevet løsladt fra Frøslev. Samtidig er løsladt Assistent Sonnicks paa Forhyringskontoret.

796

3 Skoler paa Frederiksberg beslaglagt. Paa Frederiksberg har Tyskerne yderligere beslaglagt Lindevangsskolen, Skolen paa Fuglevangsvej og Skolen paa Lollandsvej. Der er nu ialt beslaglagt 8 frederiksbergske Kommuneskoler.

Flygtningeskibe til Frihavnen. Til Københavns Frihavn er den 4. og 5. April yderligere ankommet følgende tyske Skibe med Saarede og Flygtninge:

Den 4. April ankom:

	Saarede	Soldater:		Flygtninge:
Minebaad Nr. 12 ...		?	ca.	60
"Warteland" ...	ca.	1.000	"	1.000
"Wancone" ...	"	1.100	"	1.100
"Orion" ...	"	400 (?)	"	200 (?)

Den 5. April ankom:

"Renate" ...	"	800	"	200
"R. O. No. 1" ...	"	3.000	"	1.400

Provinsen:

Dræbte. En 22-aarig Arbejdsmand, Viktor Madsen, blev Lørdag Aften skudt i Søndergade i Aarhus. Sammen med en Kammerat var han i Færd med at foretage et "hold up", men blev overrasket af Byvagten. Lidt senere kom tyske feldgendarmer til Stede, og da Viktor Madsen gjorde Tegn til at trække en Revolver op af Lommen, blev han skudt ned paa Stedet. Han var beskæftiget paa en tysk Arbejdsplads ved Ry. - Fredag Eftermiddag blev den 18-aarige Erik Buch-Nielsen paa Vestervej i Skanderborg beskudt af to Cyklistere. Han ramtes af 3 Skud og døde paa Stedet. - Lørdag Aften blev den 25-aarige Slagter Preben Hansen, Klosterengen 67 i Roskilde, dræbt ved Skud, da han søgte at unddrage sig en tysk Vagtposts Visitation.

Lørdag Aften fandt man Købmand K. Knudsen, Dalumvej 21 i Odense, i sin Kælder, dræbt ved mange Skud. Han havde været død i nogen Tid, da han blev fundet. Formentlig er han blevet dræbt den foregaaende Aften.

Birkerød: Birkerød Kro er blevet beslaglagt af Tyskerne.

Randers: Tindbæk Savværk er blevet ødelagt ved Sabotage.

Folkemængden beskudt efter Mindenhøjtideligheden. De to Minutters Stilhed KL. 12 forløb paa en stiltærdig og værdig Maade, men umiddelbart efter, at Højtideligheden var afsluttet, blev der skudt paa den store Folkemængde paa Raadhuspladsen og i St. Kongensgade-Kvarteret. Hipomænd var blandt Deltagerne i Beskydningen. Det er ikke muligt paa

797

nuværende Tidspunkt at skaffe nærmere Oplysninger om Antallet af Saarede og eventuelle dræbte.

Begivenhederne startede med, at en af Politiets tidligere Udrykningsvogne, K. 10416, kom kørende fra Vestre Boulevard og svingede langsomt ind foran Utrechts Ejendom, da de to Minutter var gaaet. Ud fra Vognen sprang nogle Mænd, som begyndte at skyde med Maskinpistoler. Dette blev øjensynlig Signalet til Skydning ogsaa fra

andre Steder, thi i det samme aabnedes Ild fra Hjørnerne paa Pladsen. Ogsaa uniformerede Soldater fra Dagmarhus rykkede ud paa Pladsen og deltog i Skydningen. Vognen foran Utrechts Ejendom blev holdende en halv Snes Minutter, hvorefter Mandskabet igen gik ind i Vognen og kørte bort.

Der er i Øjeblikket rekvireret flere Ambulancer hos Brandvæsenet til at føre Saarede bort fra Raadhuspladsen, desuden er der rekvireret Ambulancer til St. Kongensgade-Kvarteret. Endnu Kl. 12,25 vedvarer Urolighederne.

Tirsdag den 10. April 1945.

Modstandsbevægelsen bortført 16 Bjergnings- og Bugserbaade. Natten til i Gaar har Modstandsbevægelsen tvunget Hovedparten af Bugser- og Bjergningsbaadene i Københavns Havn til at stikke til Sø. Man mener, Fartøjerne er dirigeret til Sverige. Det er de 16 kraftigste Baade, som paa denne Maade er overrumplet og tvunget bort. Tyskerne har i Dag beslaglagt, hvad der er tilbage i Havnen af Slæbemateriel, 3-4 mindre Baade samt Det Forenede Dampskibsselskabs "Sejrø", "Anholt", "Askø", "Øst" og "Læsø". Det er dog ikke særlig kraftige Baade, og man mener ikke, de vil være i Stand til blot tilnærmelsesvis at yde den Bugserassistance, som er nødvendig for at føre de store Skibe, som i den senere Tid er anløbet København, ud og ind af Havnen.

Tyskerne har forbudt Sejladsen paa Københavns Havn. De tyske Myndigheder har ved et Dekret i Dag forbudt al Trafik paa Københavns Havn. Undtaget herfra er kun tyske Skibe. Saaledes som Ordren lyder, maa ingen Fartøjer forlade Havnen, hverken Smaaskibe, der sejler med Stykgods til Provinshavnene, eller større Skibe. Hvorvidt Forbudet ogsaa gælder Sejlads ind i Havnen, staar ikke helt klart, men i saa Fald maa anløbende Skibe som anført ikke gaa ud igen. Man har ingen Klarhed over, om denne Foranstaltning kun skal vare nogle faa Dage eller tænkes udstrakt til et længere Tidsrum. Det eneste, der staar fast, er Forbudets øjeblikkelige Virkning.

De 16 Skibe, som for kort Tid siden blev beslaglagt, er atter blevet frigivet, og de tyske Besætninger var allerede indskibet, men blev i Gaar standset, og Skibet dirigeret tilbage til Reden. Formentlig vil man bruge de tyske Søfolk til Bemanning af de resterende Slæbebaade.

798

Forsøg paa at hæve Langebro. For kort Tid siden blev Afdelingsingeniør Rode, Københavns Havnevæsen, en Nat hentet i sit Hjem af Tyskere og kørt ind til Havnevæsenets Kontor, hvor man tvang ham til at udlevere Tegninger og Beskrivelser af Langebro. Afdelingsingeniøren blev derefter kørt tilbage til sit Hjem. Siden har man ikke mærket nogen Reaktion, før Tyskerne i Lørdags forbød Havnevæsenets Folk at arbejde med Istandsættelse af Broens Kørebane, et Arbejde, som iøvrigt omtrent var færdigt. Det menes, at Tyskerne vil gøre et Forsøg paa at faa Broklappen trukket op, men om dette lader sig gøre, er vistnok højst usikkert. Inde i Sydhavnen bag den Laas, som Langebro i Øjeblikket er, ligger dansk Skibstonnage til en Værdi af ca. 200 Mill. Kroner.

De sidste Flygtningeskibe. I Lørdags ankom en Torpedojager med et mindre Antal Flygtninge til Frihavnen, og i Søndags kom "Stettin" med ca. 400 Saarede, ca. 170 Jernbanefunktionærer og et Par Hundrede Flygtninge. Desuden anløb "Antonio Delfino" i Søndags Frihavnen med 2.000 Saarede og ca. 700 Flygtninge. Indtil i Formiddags foreligger ikke Meddelelser om, at der skulde være kommet flere Flygtninge til Frihavnen.

Pastor Tage Schack myrdet. En af Præstestandens kendte og særprægede Skikkelser, Pastor Tage Schack fra Simon Peters Kirken, er i Nat blevet myrdet. Tidlig i Morges blev han fundet paa Amager Strandvej ved Italiensvej. Pastor Schack, der var stærkt nationalt indstillet, talte i Gaar ved den paa Sundby Hospital dræbte Fru Borregaards Begravelse. Pastor Schack sad i Aftes i sit Arbejdsværelse og skrev paa en Bog, som snart var færdig, da det ringede paa Døren. Fru Schack hørte sin Mand gaa ud og lukke op, men bemærkede iøvrigt intet. Først da hun ved 3-Tiden i Nat opdagede, at hendes Mand endnu ikke var gaaet til Ro, gik hun ind i Arbejdsværelset for at bede ham gaa i Seng, Lyset brændte endnu, og Pastor Schack var borte. I Morges lidt før Kl. 6 blev Pastor Tage Schack fundet myrdet ved Skud ude paa Amager Strandvej.

Episoden efter Mindehøjtideligheden i Gaar. Som meddelt i Gaar blev der skudt paa Raadhuspladsen umiddelbart efter Mindehøjtideligheden ved de to Minutters Stilhed. Under Skydningen gik en Kugle gennem et af Vinduerne

i Raadhusets Festsal og slog en Flis af Gelænderet paa Balkonen, 2 Projektiler gik gennem Vinduerne til Læsesalen, og en fjerde Kugle gik ind i Skoledirektørens Forværelse og borede sig fast i Panelet. Tilsyneladende er Kuglerne i Biblioteket og Festsalen ikke gaaet ind paa skraa, men det vil blive underkastet et sagkyndigt Eftersyn. Da Skydningen begyndte, flygtede en Del Mennesker ind gennem Raadhusets Porte. En af dem, der søgte at komme i Sikkerhed gennem Porten mod Vestervoldgade, blev ramt af et Strejfskud i Tindingen, da han var kom-

799

met inden for Porten. Den paagældende, Bud Erik Andersen, Will. Booths Vej 36, blev kørt til Kommunehospitalet. Iøvrigt blev kun faa saarede ved Skyderiet, som alligevel ikke fik saa slemme Virkninger, som det oprindelig tegnede til. En Dame, Fru Steiness, Rumæniensgade 16, blev saaret af Glassplinter fra en Rude, der gennemboredes af et Projektil, og Cigarhandler Kirkegaard, Hermodsgade 37, saaredes i højre Arm. De nævnte blev kørt paa Hospitalet. Det menes dog, at endnu nogle Mennesker er blevet saaret, uden at de har fundet det nødvendigt at lade sig bringe paa Hospitalet.

Fejltagelse i Hestemøllestræde. I Aftes mødte Maskinarbejder Helge Hansen, Krusemyntegade 5, 2. Sal, i Hestemøllestræde to Mænd, som han antog for at være Sabotører. Helge Hansen, der foruden at være Maskinarbejder er Medlem af det tyske Sikkerhedspoliti, holdt de to Mænd op uden at vide, at det var civile Hipomænd, men i det samme kom en tredie civil Hipomand til. Han kendte de to Kammerater og var ikke i Tvivl om, at det maatte være en Sabotør, som holdt dem op. Han trak derfor sin Revolver og vilde skyde Hansen, men Revolveren klikkede med det Resultat, at ogsaa han som tredie Mand blev holdt op. Nu dukkede imidlertid en fjerde Hipomand op. Han hørte tilsyneladende med i Selskabet, og vurderede Situationen paa samme Maade som sin Kammerat, hvorfor han trak Revolveren og affyrede den mod Hansen, der døde paa Stedet.

Dræbte. Den i Dagspressen omtalte Frk. Ruth Petersen, Westend 20, som i Gaar Formiddags blev skudt i sit Hjem, havde tyske Forbindelser.

- I Nat er der paa Hjørnet af Tagensvej og Blegdamsvej fundet en ukendt Mand, dræbt ved flere Skud.

Døde i Tyskland. Den 21-aarige Niels Laub, Søn af afdøde Havnedirektør W. Laub, er død i Neuengamme. Her er ifølge Meddelelse til Familien desuden død to Odenseborgere, Victor Brun Sørensen, Paaskestræde 8, og Valdemar Løkke Thygesen, Dronningensgade 22. De afdøde var henholdsvis 41 og 23 Aar gamle.

Dræbt paa Roskildevej. Under Skydningen paa Roskildevej ved Zoologisk Have blev en ukendt Mand i Gaar Eftermiddags dræbt. Hans Lig førtes til Lazarettet paa Nylandsvej.

Jernbanesabotagen. Der foreligger atter i Dag Meldinger om en Række Sprængninger paa Banestrækninger i Jylland. Natten til Søndag afsporedes et Godstog til Padborg mellem Hovslund og Over Jerstal. 10 Vogne, deraf 2 Personvogne, afsporedes. Den nord- og sydgaende Forbindelse var afbrudt i 24 Timer. I Gaar Eftermiddags blev der Nord for Hellerup Station forøvet Sabotage mod et Skinnedepot i Trekanten

800

mellem Sporene mod Bernstorffsvej og Klampenborg. To Sporskifter blev ødelagt, samtidig med, at den anrettede Skade paa S-Tog Linien. Driften blev, som meddelt i Morgenbladene indstillet nogle Timer.

To Chauffører for Værnemagten fundet dræbt. Paa en Mark ved Toftekærsgaard paa Ballerup-Eggen fandtes Lørdag Eftermiddag to Mænd dræbt af Skud. Paa Retsmedicinsk Institut er den ene af de dræbte ved Hjælp af et Førerbevis blevet identificeret som Chauffør Carl Vilhelm Madsen, født 1898, og boende Tunnelvej 6, Glostrup. Paa det andet Lig fandtes ingen Papirer, men efter nye Oplysninger menes han ogsaa at have været Chauffør, og skal ligesom Carl Vilhelm Madsen have kørt for Værnemagten. For fem Dage siden startede de fra Ringsted med en Lastbil, fyldt med Uniformer. Baade Lastbilen og Uniformerne er forsvundet.

De sidste Politibetjente hjem til Frøslev-Lejren. Søndag Morgen afgik fra Aabenraa 45 danske Røde Kors Biler under Ledelse af Læge Lorentzen i Bov og Læge Roesdahl, Tandslet paa Als, til Neuengamme for at hente de sidste danske politibetjente hjem til Frøslev-Lejren.

Den i Gaar omtalte Konvoj gennem Danmark med Kvinder fra Tyskland omfattede dels danske, men hovedsagelig norske Kvinder, som skal interneres i Sverige.

Mordene ved Faxe [i. e. Fakse]. Den unge Mand, som Lørdag Morgen blev fundet dræbt paa Landevejen ved Faxe ved Siden af Direktør Ørum, Sydsjællands Elektricitetsforsyning, var ikke, som først opgivet, Landvæsenselev Pagh Petersen, men den 25-aarige Rudolf Martinsen, Søn af Smedemester Martinsen, Dalby ved Haslev.

Sabotage i Aalborg. Natten til Søndag eksploderede flere Bomber, vist nok en halv Snes, i et mekanisk Værkstedskompleks i Bygningen "Taarnborg" ved Thistedvej i Lindholm (Aalborg). Kontorbygningen blev reddet, men der skete stor Skade paa Værkstedet. - Søndag Eftermiddag opstod der efter to Eksplosioner en heftig Brand i Herman Schäfers Maskinværksted, som fremstiller Specialdele til Tipvognslokomotiver. Nogle Specialmaskiner og et større Parti Raaolie blev ødelagt ved Eksplosionerne og Branden.

- I Søndags forekom ligeledes Sabotage i Elektrofirmaet Thomas Petersens Værksted i Jomfru Annegade [i. e. Jomfru Ane Gade], hvor en Elektromotor og en Omformer, tilhørende den tyske Værnemagt blev ødelagt med Forhamre.

Onsdag den 11. April 1945.

Udsejlingsforbudet opretholdes. Det tyske Forbud mod Sejlads ud af Københavns Havn opretholdes endnu, og man er stadig uden Orientering

801

om, hvorvidt det drejer sig om en Overgangsforanstaltning eller et Forbud paa længere Sigt. Som nævnt i Gaar rammer Forbudet alle Kategorier af danske Fartøjer, medens de tyske Skibe og Fartøjer, chartret af Tyskerne, frit kan sejle paa Havnen. Alle Rutebaade, ogsaa Bornholmerbaadene og Paketterne, ligger ved Kajen med deres Stykgodslast. Indgaaende Skibe skal losse i Frihavnen eller Nord for Knippelsbro og maa saa blive liggende. Sejlads inden for Havnens Omraade er dog tilladt, men kun Belysningsvæsenets og Burmeister & Wains Pramme maa gaa under Broerne. - Saaledes som Forbudet praktiseres, er der i Realiteten ingen nævneværdige Muligheder for at faa Forsyninger til Hovedstaden søværts, da den disponible Tonnage af Smaaskibe er meget begrænset i Provinshavnene. Tilmed kan man vel næppe vente, at de faa Skibe, der er til Raadighed, vil tage en Oplægning paa ubestemt Tid i Københavns Havn for at føre en enkelt Last frem. En Videreførelse af den nuværende Tilstand vil kunne skabe de alvorligste Vanskeligheder for Hovedstadens Forsyninger samtidig med, at den ogsaa faar betydelige Virkninger for Provinzen, navnlig da Statsbanerne kun kan transportere en stærkt begrænset Varemængde.

Vestkystens Redningsskibe beslaglagt. Natten til i Gaar gik tysk Militær om Bord i Fiskeridirektoratets Redningsskibe "F. V. Mortensen", i Lemvig Havn og "Vestkysten" i Tyborøn Havn. Begge Skibe, der hver har en Værdi af 2 Mill. Kroner, blev beslaglagt. Hermed er hele Vestkystens Fiskerbefolkning uden Redningsskibe, og man maa meget alvorligt frygte, at alt Nordsøfiskeri maa indstilles. "Vestkysten" er et helt nyt Redningsskib, som først blev taget i Brug for 14 Dage siden. - Fiskeriforeningerne er i Dag blevet orienteret om Beslaglæggelserne, som iøvrigt menes at være en Følge af Bortførelsen af Bugser- og Bjergningsbaadene.

Det bortførte Bjergnings- og Bugsermateriel. Den Konvoj af Bjergnings- og Bugserbaade, som af Modstandsbevægelsen blev tvunget til at stikke til Søs, og som siden er gaaet ind til svenske Havne, bestod af følgende Fartøjer, tilhørende Det Forenede Bugserelskab: "Gorm", "Ymer", "Tyr", "Pluto", "Mars", "Vulkan", og tilhørende Svitzers Bjergningsentreprise: "Activ", "Alert", "Garm", "Freja", "Sigyn", "Ægir", "Svava" og "Urd" samt Lægerne "Odin", "Thor" og "Sif". Bjergningsdamperen "Alert" var stationeret i Helsingør. Det dansk-

franske Dampskibsselskabs "Røsnæs", som var gaaet paa Grund ved Hveen, blev ligeledes af Modstandsbevægelsen tvunget til at følge Bjergningsfartøjerne til svensk Havn.

Flere Flygtningeskibe til Havnen. Til Trods for, at Modstandsbevægelsen har berøvet Københavns Havn Hovedparten af dens Bugsermateriel,

802

er det lykkedes Tyskerne at føre de ankomne Flygtningeskibe ind i Frihavnen. En hollandsk Slæbebaad, som var i Nærheden, er taget i Brug og menes sammen med de tilbageværende beslaglagte Slæbebaade at kunne klare Bugseringen af smaa Skibe i fint Vejr. Siden i Søndags er ankommet "General San Martin" med 1.400 Flygtninge, "Møwe" med 1.200 Flygtninge, "Hestia" med 600 Saarede og 700 Flygtninge, samt "Hercules" med 1.500 Saarede og 600 Flygtninge. Der er herefter, ifølge den skønsmæssige Opgørelse, det hidtil har været muligt at føre, søværts ankommet ialt ca. 91.800 Saarede og 139.900 Flygtninge, eller ialt ca. 231.700 Tyskere til København.

Udgangsforbudet i Esbjerg. Som meddelt i Morgenbladene er der indført Udgangsforbud i Esbjerg. Aarsagen hertil er, at de tyske Vagtposter foran Højskolehjemmet, hvor der er Stadskommandantur, om Morgenen blev afvæbnet og Bygningen totalt ødelagt af Sprængbomber. Ogsaa Bygningen overfor, hvor Organisation Todt har Kontor, blev beskadiget. Der menes at være dræbt 5-6 Personer i Højskolehjemmet, desuden blev adskillige saaret eller udsat for Skoldning og Gasforgiftning, idet Fjernvarmeanlægget og Gasrør blev sprængt. Tyskerne spærrede hurtigt af og lod Tanks køre gennem Gaderne. Paa Torvet er opstillet en seksløbet Kanon. Tyskerne beslaglagde straks om Formiddagen Byens største Hotel, Paladshotellet, til Brug for Wehrmachtskommandanturen.

Dræbt i S-Toget. I et S-Tog mellem Lyngby og Jægersborg blev en Mand i Formiddags skudt ned af 3 Personer, der herefter trak i Nødbremsen og forsvandt i en Bil, som kørte op paa Vejen i Nærheden af Toget. Da S-Toget kom ind til Jægersborg Station, rekvireredes en Ambulance, men inden denne naaede ind til Amtssygehuset, var den Saarede død. Han er identificeret som Cyklehandler Frode Jensen, Virum Torv 1 i Lyngby. Cyklehandler Jensen har tidligere været ude for Attentatforsøg.

Sabotage. Ved 16-Tiden i Gaar eksploderede Bomber i to Godsvogne paa Godsbanegaarden. Vognene var læsset med Maskindele til Tyskland. Desuden opstod i Gaar Brand i en Vogn paa Godsbanegaarden, ligeledes læsset med Værnemagtsgoods. Indholdet i alle tre Vogne blev ødelagt.

- Ved 12-Tiden i Gaar eksploderede en Bombe i Maskinfabrikken, Emdrupvej 72. Huset blev stærkt beskadiget, men der udbrød ikke Brand.

Ransagning. Det tyske Politi foretog i Nat Ransagning i Bogholder G. Lisdorfs Lejlighed, Klarasvej 13 St., Charlottenlund. Der blev intet fjernet. Bogholder Lisdorf sidder for Tiden i den tyske Arrest i Vestre Fængsel.

Jernbanesabotage. I Aftes skete der Sprængninger i begge Spor paa Hovedbanen ved Glostrup, men allerede ved Midnatstid havde man det ene Spor klart. Endnu i Morges var der dog kun Mulighed for Trafik

803

ad dette ene Spor. Der er iøvrigt i Nattens Løb sket Sprængninger paa Strækningerne Thisted-Schjørring, Løsning-Eriknaur [i. e. Eriknauer], Hatting-Eriknaur [i. e. Eriknauer] og Vejen-Brørup.

Værnemagtsudgifterne. De danske Tilgodehavender i Tyskland udviste pr. 31. Marts 7 Milliarder 639 Millioner Kroner. Af dette Beløb er ca. 4,6 Milliarder udbetalt over Værnemagtskontoen. Der er over denne Konto i de forløbne fem Aar anvendt 1950 Mill. Kr. til Soldaterlønninger m. v., 1900 Mill. til Entreprenør- og Befæstningsarbejder, 250 Mill. til Banetransport, Elektricitet og Gas, 150 Mill. som Erstatning for Overtagelse af fast Ejendom, 150 Mill. til Køb af forskellige Varer, Barakker m. v. og 250 Mill. Kroner til forskellige andre Udgifter, herunder Leje af Hoteller, Bispisninger m. v.

6 Skoler i Gentofte beslaglagt. I Lørdags beslaglagde Tyskerne i Gentofte Dyssegaardsskolen, Tjørnegaardsskolen og Ordrup Skole. I Forvejen var beslaglagt Øregaards Gymnasium, Tranegaardsskolen og Hellerup Skole. Gentofte har nu kun 5 Skoler tilbage, men Skolegangen bliver opretholdt med Fordeling paa Formiddags- og Eftermiddagsundervisning.

Provinsen:

Tidligt i Gaar Morges ankom til Padborg i svenske Røde Kors Biler 150 danske og norske Civilpersoner, der har været interneret i Tyskland, Hovedparten af dem var norske Studenter. Det drejer sig om en Sygetransport, som skal til Sverige. De blev alle anbragt paa Baarer i Karantænestationen, hvor danske Læger ydede dem en tiltrængt Hjælp. En foreløbig Undersøgelse har givet til Resultat, at de alle lider af Tyfus. I Formiddagens Løb indtraf et Dødsfald.

Hobro: Kommunalmyndighederne har fra den tyske Værnemagt faaet Meddelelse om, at Hobro i Tilfælde af Invasion eller Krigshandlinger i Jylland vil blive erklæret for aaben By. Man regner med, at Hobro skal gøres til et Lazarettcenterum.

Aarhus: Flyttemand Johannes Chr. P. Ravnholt-Nielsen og Møbelpolstrer Erik Verner Petersen, der begge for Tiden er Byvagter, blev under en Patrulje i Aftes overfaldet af to Mænd, som skød paa dem. Ravnholt-Nielsen blev dræbt paa Stedet og Møbelpolstrer Petersen haardt saaret.

Kolding: Den 38-aarige Cigarhandler Christen Buch er den 24. Februar død i Neuengamme.

Odense: Værnemagten har beslaglagt Havnens og Kanalens Isbryder "Sct. Knud" samt to Slæbedampere, tilhørende Entreprenørfirmaet Saabye & Lerche.

804

Korsør: De lokale tyske Myndigheder har beslaglagt Korsør Glasværks Beholdning af Kul, ca. 3.000 Tons. Dersom Beslaglæggelsen bliver effektiv, eller der ikke skaffes nye Brændselsforsyninger til Virksomheden, vil Produktionen være stærkt truet.

Vordingborg: Det tyske Politi har Natten til i Gaar foretaget et stort Antal Arrestationer. Der blev Natten igennem blæst Flyvervarsling, Afvarsling og Alarmtilstand. Blandt de arresterede er: Biografdirektør Petersen, Købmand Holger Petersen, Landsretssagfører Fritz Petersen. Apoteker Friis, Politifuldmægtig Møller Hansen, Fabrikant Johannes Nielsen, Officiant Nielsen, Læge Christensen og endvidere alle de forhenværende Politibetjente, man kunde faa fat paa. Ialt ca. 50 Personer er ført til Vestre Fængsel. Under Arrestationerne blev cand. pharm. Krog Svendsen saaret, men blev taget med til København.

Mordet paa Pastor Schack. En Time før Fru Borregaards Begravelse henvendte nogle Hipofolk sig til Pastor Schack og afleverede et Manuskript til en Tale, som man forlangte, han skulde holde ved Begravelsen. Pastor Schack benyttede ikke Manuskriptet.

Torsdag den 12. April 1945.

Lempelser i Udsejlingsforbudet. Endnu i Dag til Morgen opretholdes Udsejlingsforbudet. Der blev dog i Gaar Eftermiddags indført enkelte Lempelser, saaledes fik Fyrinspektoratets Skib "Løvenørn" Lov til at gaa ud, og Rutebaaden til Bornholm ("Østersøen") samt 1866-Selskabets Motorskonnert "Ella" og Paketten "Neptun" afgik til Bornholm med tysk Militær om Bord. Det tyske Vagtmandskab skal sikre Skibene mod at blive bordet af Modstandsbevægelsen og i det hele taget sikre, at de naar frem til Bestemmelsesstedet.

Man haaber, at disse Undtagelser bliver Indledningen til en Ordning, hvorefter Sejladsen paa Københavns Havn kan komme i Gang igen.

Kanonøvelser i Køge Bugt? Tidlig i Morges hørtes nogle voldsomme Eksplosioner, som menes at stamme fra Kanonøvelser i Køge Bugt. I Nat har der været livlig Skydning paa Nørrebro, navnlig i Kvarteret fra Fælledvej til Nørrebros Runddel. Der var flere Hipovogne i Aktion, og hen paa Morgenstunden kulminerede Ildkampen.

Havnevæsenets Slæbebaade frigivet. I Gaar Eftermiddags blev Havnevæsenets beslaglagte Slæbebaade "Asa" og "Grane" atter frigivet. Det Forenede Dampskibsselskabs Slæbemateriel er derimod stadig beslaglagt.

Sabotage mod Aalborgbaaden "København". I Gaar Eftermiddags skaffede 5 unge Mænd sig Adgang til DFDS' Aalborgbaad "København",

805

der laa ved Islands Plads. De holdt Vagtmandskabet op og anbragte smaa Bomber i For- og Agterskibet. Efter Eksplosionen krængede Skibet over, men blev delvis hængende i Fortøjningerne. Der blev straks truffet Foranstaltninger til Beskyttelse af Grønlandsskibene, som laa i Fare for at blive ramt af Masterne. "København" krængede efterhaanden helt over, og ligger med den ene Side under Vandet. Baaden blev allerede for et Par Aar siden taget ud af Ruten og har sidst været benyttet som Eskortefartøj paa Gedser-Warnemünde Ruten. Sabotagen maa formodentlig forklares med den Mulighed, at der igen skulde gøres Brug af "København" paa tilsvarende Maade.

60 tyske Telefonmaster sprængt i Morges. Fra Sluseværket over Valby Fæled til Flaskekroen. Det er nu konstateret, at de kraftige Eksplosioner, man hørte i Morges, ikke stammede fra Kanonøvelser i Køge Bugt, men fra et stort anlagt Sabotageangreb paa den tyske Telefonledning paa Strækningen ude fra Slusen over Valby Fæled til et Punkt Syd for Flaskekroen. Telefonledningen fører fra Amager i Kabel under Havnen ude ved Slusen videre ud til Køgevejen, hvor den tilsluttes det almindelige Telefonnet. Der var anbragt Sprængladninger paa hver enkelt Telefonmast, ca. 60 Master, og de eksploderede alle med et Par Undtagelser. Der menes ogsaa at have været anbragt tilmed meget kraftige Sprængladninger ved selve Kabeltilslutningen.

Flere Flygtningeskibe til København. Ud over de i Gaar nævnte Flygtningeskibe ankom ogsaa i Tirsdags Damperen "Ubena" med 1.800 Saarede og 3.500 Flygtninge. I Gaar kom yderligere 4 Skibe med Flygtninge. Det var "Orestes" med 3.400 Flygtninge, "Orion" med 4.800 Flygtninge og "Karin K. Bornhofen" med 2,300 Flygtninge. Den à jour førte Opgørelse over Antallet af Saarede og Flygtninge ankommet til Københavns Havn viser pr. 11. April, at der er indkommet 93.600 Saarede. 153.180 Flygtninge, ialt 246.780 Personer. En Del af disse er sendt videre til Provinsen, og desuden er et Kontingent rejst videre med Jernbane til Tyskland. Dette er saaledes Tilfældet med de ca. 170 Jernbanemænd, som forleden kom hertil. De skulde til Hamborg og kom fra Østprøjsen.

Død i Tyskland. Fru Dagny Nedergaard-Pedersen, Kronprinsensvej 45, har modtaget Meddelelse om, at hendes Mand, Kontorchef, cand. jur. Poul Nedergaard-Pedersen i Begyndelsen af Marts Maaned er død i Tyskland. Fru Nedergaard-Pedersen mistede en lille Datter under Bombeulykken i den franske Skole.

Undtagelsestilstanden i Esbjerg. Undtagelsestilstanden eller Spærretiden i Esbjerg er blevet bekendtgjort ved Opklæbning af Plakater med følgende Indhold:

806

"Paa Grund af Sprængningen af Værnemagtskammermandturen i Esbjerg Natten til 10. April 1945 befales herved:

- 1) Befolkningen inden for Esbjerg Standarddistrikt skal i Tiden Kl. 20 (Kl. 8 Aften) til Kl. 6 Morgen opholde sig inden Døre.
- 2) Ophold paa Gader og offentlige Pladser medfører øjeblikkelig Beskydning fra Patruljerne uden forudgaaende Varsel.

3) Udtagen fra dette Forbud er: de Personer, der nødvendigvis udfører Lægehjælp over for Befolkningen (Læger, Jordemødre o. s. v.) og er fesynt med Ausweis, udstedt af Standort-Älteste (Kommandanturen) - og som efter Mørkets Frembrud skal være farsynet med en tændt Lommelygte.

4) Ivrigt er al anden Benyttelse af Lommelygter herved forbudt Civilbefolkningen.

5) At benytte lysende Lommelygter under Luftalarm er ogsaa forbudt Læger, Jordemødre o. s. v.

6) Under Luftalarm er Opsøgning af de offentlige Luftbeskyttelsesrum ad korteste Vej indtil Afblæsningen - og umiddelbar Tilbagevenden til Privatboligen - tilladt.

7) Overtrædelse af denne Befaling straffes med Døden."

Jernbanesabotagen. Togkontoret oplyser til Morgen, at der har været Sprængninger under et Lazarettog ved Holmstrup paa Fyn og under et andet Lazarettog paa Vej til Nyborg. I det sidste Tilfælde skete Sprængningerne mellem Farris og Sommersted. Ingen Mennesker kom til Skade, men et af Lokomotiverne blev gjort utjenstedygtigt. Der er iøvrigt forekommet Sprængninger i Nat mellem Aarhus og Brabrand, mellem Tofterup og Agerbæk, og desuden har Trafikken paa Strækningen Vejen-Andst været indstillet paa Grund af formodet Sabotage. - I Morges opstod Brand i to Godsvogne med Halm dels paa Hellerup Station, dels paa Godsbanegaarden. Det er muligt, at Ilden skyldes [i. e. skyldtes] Gnister fra Lokomotivet, da Vognene paa Grund af Presenning-Mangel kører uden Presenninger. - I Gaar Formiddags blev Godsbanegaardens faste elektriske Kran gjort ubrugelig indtil videre ved en Eksplosion. - Ved Skyderi ved Virum Station saaredes en ungarsk Saldat dødeligt. Han var Banevagt.

Hjemførelsen af de danske Fanger. Til Frøslevlejren ankom Natten til i Gaar ialt 473 danske Politifolk fra tyske Lejre. Af de ca. 150 danske og norske syge, der Natten til Tirsdag ankom til Grænsen, er en Dansker og en Nordmand afgaaet ved Døden. 49 af de paagældende er Onsdag overført til Sverige, mens 104 Onsdag Aften i Ambulancetog ankom til Nyborg.

"Hold up". Paa Aaboulevarden blev to tyske Soldater i Aftes frataget deres Tjenesterevolvere.

807

Aktuel Artikel i "Fædrelandet". Under Overskriften "Præsterne, Farisæerne og Hyklerne" bragte "Fædrelandet" i Gaar paa Forsiden en Artikel, signeret "Hubertus". Vendt mod den danske Præstestand skrev Bladet bl. a.: "Vi er ja selv herhjemme Vidne til, hvorledes Guds jordiske Repræsentanter vægrer sig ved at begrave National-Socialister, mens de formelig kappes om at kaste Jord paa en Mand, som de har Mistanke om, hørte til National-Socialismens Fjender." Videre staar der i Artiklen: "De beder for de Mænd, som har forskrevet deres Sjæle til den politiske Underverden og Snigmordets Satan - men aldrig har vi hørt dem have eet eneste Ord tilovers for de Tusinder af danske Frivillige, der idealistisk meldte sig til Kampen for Kristendommen imod den Gudløshed, som trængte frem imod Vesterlandene østfra. Her sang Præsterne stiltiende med i Landsforræder-Koret" Senere opstiller Bladet det Spørgsmaal, hvorledes Præsterne selv praktiserer Kristendommen. "Fædrelandet"s Svar lyder: "Nogle mener, at det sker bedst ved Sabotage, andre ved at ønske Bolschevikerne Vaabenlykke. Hyklere og Farisæere er de..."

Provinsen.

Odense: Tre Medlemmer af det tyske Sikkerhedspoliti i Odense var Natten til Onsdag i Assens for at foretage nogle Arrestationer. De eftersøgte var imidlertid ikke til Stede. Paa Tilbagevejen kørte Bilen mod et Vejtræ og blev saa ødelagt, at en Falckvogn maatte rekvireres for at slæbe Vognen til Odense. En Politimand tog Plads ved Siden af Falck-Chaufføren, mens de to andre blev i deres egen Vogn. Et Stykke nærmere Odense blev der pludselig aabnet Ild imod dem. Det viste sig, at Sabotører havde taget Stilling i de af Tyskerne langs Vejen gravede Maskingeværreder og derfra aabnede en heftig Ild mod Vognene. De tre Politifolk blev dræbt, mens Falckmanden kun blev lettere saaret. Mens Skyderiet stod paa, passerede en Lastbil Stedet. Dens Chauffør, Carl Oscar Andersen, Haarby, blev ramt af en vildfaren Kugle og dræbt. Sabotørerne forsvandt.

Holbæk: Blandt de ca. 1.000 Flygtninge i Byen er opstaaet en alvorlig Mæslinge-Epidemi. Den tyske Læge har i den Anledning stillet Krav om Sygehusplads, hvilket Krav er blevet afvist. Tyskerne har derefter indrettet et Sygehus i en af Centralskolens Bygninger.

Slagelse: Der er i Dag til Morgen og i Formiddagstimerne foretaget en Razzia, hvorunder ca. 25 Mennesker menes at være taget med.

Aabenraa: I Gaar ankom hertil et Tog med 1.100 Flygtninge, hovedsagelig fra Elbing og Danzig.

Esbjerg: I Aftes blev en Mand, som gik paa Gaden, beskydt af en tysk Patrulje og dødeligt saaret.

808

Fredag den 13. April 1945.

Sejladser paa Havnen frigivet i Morges. De tyske Myndigheder frigav i Morges Sejladser paa Københavns Havn. Havnen kan herefter trafikeres paa de sædvanlige Sejltilladelser. Ogsaa i Gaar blev der lempet lidt paa Forbudet, idet D.F.D.S.' Rutebaade "Odense" og "Fredericia" fik Lov til at afgaa med livsvigtige Varer henholdsvis til Odense og Aalborg.

Det Forenede Dampskibsselskabs Slæbemateriel blev i Gaar frigivet, dog med den Klausul, at de to største Slæbebaade skal være til Disposition for tyske Skibe, indtil der kommer andet Bjergningsmateriel til Havnen.

Efter at have faaet installeret en kraftig Dieselmotor i Langebros Maskinhus lykkedes det i Gaar de tyske Teknikere at faa Broen til at gaa op. Siden er der gaaet en kullastet Damper og et andet Fartøj ud fra Sydhavnen, og til i Dag er der adviseret en indgaaende Damper, som skal have Bunkers ved Statsbanernes Kullager. Med den installerede Dieselmotor vil Broen kunne betjenes paa nogenlunde normal Maade, saa den behøver ikke at staa aaben hele Tiden.

Professor Hal Koch kvæstet. Ifølge en intern Meddelelse til "Dansk Ungdoms Samvirke" er Professor Hal Koch blevet kvæstet, og der venter ham et længere Sygeleje. Natten til Onsdag blev der ringet paa i Studenterkollegiet, og Professoren spurgte oppefra, om det var Tyskerne, hvortil der blev svaret: "Nej. Luk op, ellers skyder vi." Professor Hal Koch sprang saa fra 2. Sal ned paa en Altan, og derfra ned paa Jorden. Under Flugten kvæstedes Hal Koch, men dog ikke saa alvorligt, som man oprindeligt antog. Der er Brud paa Rygsøjlen, og som nævnt venter der Professoren et længere Sygeleje. Det er siden oplyst, at de natlige Gæster (Sikkerhedspolitiet) ikke var ude efter Hal Koch, men ønskede Forbindelse med en anden Mand paa Kollegiet.

Razzia paa Bernstorffshus. Det tyske Politi foretog i Gaar med dansktalende Mandskab en Razzia i Bernstorffshus. Socialdirektoratets Personale, ialt ca. 600 Mennesker, blev beordret ned i Gaarden og maatte blive staaende her en Times Tid indtil Kl. ca. 16,15. I Mellemtiden afkrævedes hver enkelt Person Legitimationsbevis. Razziaen gjaldt en enkelt Mand, om hvem det fremmede Politi blot kunde opgive, at han skulde sidde ved en bestemt Lokaltelefon, hvis Nummer man havde. Grundlaget for Razziaen synes saaledes at være Kendskab til Samtaler ført over den paagældende Telefon. Den eftersøgte Mand var ikke til Stede, og der blev ingen Anholdelser foretaget. De fremmede Politifolk ransagede under Razziaen forskellige Skabe, men heller ikke disse Undersøgelser bragte noget frem af Interesse.

809

Flygtningeskib i Havnen. Til Frihavnen ankom i Gaar Damperen "Speerbrecher" med 2.500 Flygtninge. Antallet af Flygtninge og Saarede til København er hermed oppe paa 249.280 Personer. Damperen "Hercules", som kom hertil den 10. April, medførte ogsaa ca. 400 Politisoldater.

Aktion mod Hipofolk. I Morges kom til det [i. e. det til] Ildkamp ved Ejendommen, Ingemannsvej 9, hvor der var kastet en Haandgranat ind i Stueejligheden. Episoden, der havde sit Udspring i en Aktion mod Hipofolk, resulterede i, at en Wachtmeister ved Navn Ejgil Bernhard Mosgart, som havde taget Navneforandring fra

Christiansen, blev dræbt, og en anden Hipomand dødeligt saaret. Hr. Mosgarts Ausweis lød paa Adressen Oehlenschlägersgade 46 A.

- Ved 8-Tiden i Morges blev et Ægtepar skudt ved Vigerslevvej. Manden, der var forsynet med tysk Ausweis, havde tillige tre forskellige Legitimationskort, lydende paa Navnene Ingeniør Schmidt, Overbetjent Schou og Kontorchef Schouboe. Ægteparret boede Dæmningen 27. De var begge dræbt paa Stedet.

Fundet dræbt i Istedgade. I Nat hentede Brandvæsenets Ambulance en ukendt Mand paa ca. 28 Aar, som i Istedgade ved Gasværksvej var blevet dræbt ved Skud gennem Nakken. Den Dræbte havde ingen Papirer paa sig og kunde ikke identificeres.

Dræbt paa Sct. Annæ Plads. I Gaar Eftermiddags skød en ukendt Mand en Kvinde i Porten til Sct. Annæ Plads 10, hvortil de var ankommet sammen. Den dræbte Kvinde, der blev skudt gennem Hovedet, er siden identificeret som Fru E. Krogh, Hauchsvej 20, 2. Sal.

Razzia paa Johannes-Skolen. I Gaar Formiddags omringede et Hold Hipofolk Johannes-Skolen paa Vodroffsvej. De anholdt Rektorens Søn, Viggo Holst-Christensen, Pedel William Nielsen og Elev Leif Nielsen. Den sidstnævnte er senere blevet løsladt.

Anholdt for falsk Anmeldelse. Den 41-aarige Ellen Oda Hansen, Viborggade 36, er blevet anholdt af Vagtværnet efter Anmeldelse af en ung Mand i samme Ejendom, som hun over for det tyske Sikkerhedspoliti havde angivet som Sabotør, hvilket havde haft til Følge, at han var blevet arresteret og ført til Vestre Fængsel. Kort Tid efter var han imidlertid blevet løsladt, idet Sigtelsen var ubegrundet. Umiddelbart efter sin Løsladelse henvendte han sig til Vagtværnet og sigtede Ellen Hansen for falsk Anmeldelse.

Sabotage og Afvæbning af Vagt. I Gaar Eftermiddags kom en Snes Mand fra Modstandsbevægelsen til Københavns Automobilcentral, Gl. Kongevej 13 A. De tyske Vagter blev frataget deres Vaaben, hvorefter

810

de flygtede. Sabotørerne udlagde Bomber i Bygningen og anbragte desuden Smaabomber i Motorerne paa flere tyske Biler. Ved Eksplosionerne blev den ca. 300 m² store Bygning ganske ødelagt, og 30-40 danske Biler paa 1. Sal gik med i Løbet. Forinden Sabotørerne gik i Gang med deres Arbejde, blev de tilstedeværende advaret.

Døde i Tyskland. Løjtnant Alfred Rasmussen Friis, København, er død i Neuengamme, 29 Aar gammel. I Tyskland er endvidere død Politibetjent Søren Christian Seerup, Sæby, Lærer Peter Riber, Ribe, og Arbejdsmand Poul Randrup Thomsen, Energivej, Randers. Arbejdsmand Thomsen blev saaret for en Maanedstid siden paa Jernbanelinien Randers-Ryomgaard, da han sammen med nogle andre overraskedes af en Afdeling tyske Soldater.

Den dansk-norske Sygetransport. Ved Ankomsten til Grænsen maatte ca. 30 Patienter i den dansk-norske Sygetransport fra tyske Fangelejre indlægges i Karantænebarakkerne i Padborg. De er endnu for syge til at kunne fortsætte Transporten. Paa Gennemrejse til Internering i Sverige ankom i Gaar ca. 100 Syge til København. Foruden dette Ambulancetog ventes endnu to Tog med alvorligt syge Danske, som ligeledes skal overføres til Sverige.

Jernbanesabotagen. Fra i Nat rapporteres Sprængninger paa følgende Strækninger: Aarhus-Brabrand (7 Sprængninger), Varde-Guldager (12 Sprængninger) og Varde-Sig (16 Sprængninger). Paa Nyborg Station forekom Sprængninger paa Drejeskiven, hvorved et Lokomotiv afsporede. Desuden forekom Sprængninger i en tysk Godsvogn paa Silkeborg Station. Vognens Indhold - Maskiner - blev ødelagt.

I Gaar Formiddags blev der kastet Bomber mod Skinnelageret Nord for Hellerup Station, hvor der tidligere har været Sabotage. Der opstod som Følge af Sabotagen et Par Timers Standsning i den lokale Trafik paa S-Banen. - To Godsvogne med Halm blev i Gaar stukket i Brand henholdsvis paa Hellerup Station og Godsbanen. Desuden ødelagdes to Vogne med Barakdele til Værnemagten.

Provinsen.

Kolding: Dommerfuldmægtig Frk. Inga Krøyer, der for nogen Tid siden blev arresteret, er atter frigivet og har i Gaar paany overtaget sit Embede.

Grenaa: Mandag Aften kom nogle Mænd ind i Hotel "Skandinavien"s Restaurant og rettede pludselig Skydevaaben mod en Forsikringsagent J. Lassen, Harald Jensens Plads 17, Aarhus. Lassen, der sad og spiste sammen med en anden Mand, fik flere Skud i Brystet og sank død om. Han havde forgæves søgt at faa sin egen Maskinpistol frem, og i hans

811

Overfrakke fandt man en Revolver og en Haandgranat. Han havde baade tyske og danske Papirer paa sig. Revolvermændene forsvandt i en Bil medførende den Mand, som havde siddet ved Lassens Bord.

Horsens: Tyskerne har tillige beslaglagt den kommunale Mellem- og Realskole, der skal indrettes til Lazaret. Man har nu besluttet bl. a. at tage nogle store Kornlofter ind til Undervisningsbrug.

Viborg: I Nat eksploderede 4 Bomber i et af Andelsslagteriets Udsalg. Der skete ogsaa nogen Skade paa det nærliggende Preislers Hotel.

Svendborg: De to Isbrydere "Tyr" og "Thor" er blevet beslaglagt af Tyskerne. Isbryderne kan dog næppe sejle, da Sabotørerne har fjernet vigtige Maskindele.

- I de sidste Nætter er der foretaget en halv Snes Arrestationer i Byen.

Bogense: Sommerrestauranten "Arken" i Bogense Strandanlæg er Onsdag Aften nedbrændt til Grunden, formentlig som Følge af Sabotage.

Færgemandskab løsladt. For kort Tid siden blev en dansk Færge opbragt af Tyskerne under et Forsøg paa at gaa ind til Sverige. Mandskabet, der tæller 19 Mand, er nu blevet løsladt med Undtagelse af Styrmanden.

Lørdag den 14. April 1945.

4 Henrettelser efter Krigsretsdom. Den tyske Rigsbefuldmægtigede [i. e. Rigsbefuldmægtigede] meddelte i Gaar Udenrigsministeriet, at 5 danske Statsborgere den 11. April ved tysk Krigsret er dømt til Døden for Francireurvirksomhed. Dommen over 4 af disse er siden fuldbyrdet, medens Dommen for den femtes Vedkommende er ændret til Frihedsstraf. De henrettede er:

Student Poul Erik Krogshøj Hansen, født 16. Oktober 1924 i Helsingør,

Student Knud Petersen, født 8. Oktober 1925 i Padborg,

Skibsbygger Jørgen Erik Larsen, født 22. December 1923 i København, og

Tjener Otto Henning Skov Larsen, født 22. August 1925 i Odense.

Den femte af de dømsdømte er Skibsbygger Henning Wieland, født den 26. December 1922 i Aalborg, hvis Dom som nævnt er ændret til Frihedsstraf.

Stor Sabotagebrand i Hvidovre. En Kæmpebrand lyste i Aftes op over den vestlige Del af København og kunde ses i adskillige Miles Afstand fra Hovedstaden. Det var Sabotagebrand i et blandet Fabrikskompleks paa Landlystvej i Hvidovre, hvor bl. a. Snedkermester Halkjærs Maskinsnedkeri var beliggende. Desuden indeholdt Bygningen en Trævare-

812

fabrik og et Tømmerlager. I Virksomheden fremstilledes nogle saakaldte Klaphuse og Senge. Personalet i Bygningen blev "holdt op", og Sabotørerne anbragte nogle Brandbomber i Montagehallen og hældte Benzin ud i andre Afdelinger, som derefter blev sat i Brand. Først hen paa Natten lykkedes det at faa Ilden slukket, men da laa hele Virksomheden i Ruiner. En Del af den nedbrændte Virksomhed var flyttet til Landlystvej ude fra Aalekistevej efter at have været Genstand for Sabotage. - Samtidig med Branden paa Landlystvej nedbrændte et nærliggende Tømmerlager paa Femagervej, ligeledes efter Antændelse af Sabotører.

Under Branden blev der skudt kraftigt af de tyske Vagtposter paa Banelinien, men saa vidt vides er der ingen blevet saaret eller dræbt.

Dræbte. I Aftes blev en tysk Soldat fundet dræbt paa Østergade ved Ny Østergade. Brandvæsenets Ambulance, som fik Ordre til at køre den dræbte til Nyelandsvej, fik samtidig Besked om at transportere endnu en dræbt Mand. Den paagældende, Forsikringsagent A. Holst, Møntergade 4, St., var gennemhullet af Kugler, og man mener, det er en tysk Patrulje, som har skudt ham. Ambulancen blev i hvert Fald rekvireret af tysk patruljerende Politi.

- En Mand ved Navn Willy Christensen, Thyrasgade 1, 3. Sal, blev i Gaar dræbt ved Attentat. Den dræbte menes at have haft tyske Forbindelser.

Olielager paa Wilders Plads antændt. For nogle Dage siden fik Vagtværnet Underretning om, at et Olieoplag paa Wilders Plads var et Sortbørs-Lager. Der blev saa stillet Vagt for at vente paa, at nogen skulde komme for at hente Olien. I Aftes kom 4-5 Mand, bevæbnede med Maskinpistoler, og tvang Vagtværnet til at trække sig tilbage, hvorefter de satte Ild paa Lageret. Det lykkedes imidlertid Brandvæsenet at faa Ilden slukket, før den havde anrettet større Skade paa Lagerbygningerne. Man har Formodning om, at det er Sortbørs-Folk, som stak Ild paa Olien og ikke Medlemmer af Modstandsbevægelsen.

Tyverier fra Rydningstjenesten. LB-Personalet ved Rydningstjenestens Station ved Sundparken blev sent i Gaar Eftermiddags "holdt op" af revolverbevæbnede Personer, der krævede udleveret forskellige Uniformsgenstande. Man røvede bl. a. en Del Staalhelme og flere Uniformer, og Udbyttet blev transporteret ud i en Lillebil. Afdelingsingeniør Mønsted oplyser, at der jævnlig sker saadanne Tyverier fra Rydningstjenesten; saaledes blev der forleden fra Pladsen ved Haraldsgade stjalet 1.600 l Benzin, og det menes, at hele dette Parti er gaaet til den sorte Børs.

Jernbanesabotagen. Togkontorets Oplysning i Gaar om, at en Drejeskive paa Nyborg Station havde været udsat for Sprængning kan suppleres medfølgende yderligere Oplysninger fra anden Side: Sent Torsdag

813

Aften trængte nogle bevæbnede Sabotører ind paa Statsbanernes Terræn ved Lokomotivremisen. De tvang her det tjenstgørende Lokomotivpersonale til at køre en R-Maskine ud paa Drejeskiven, og anbragt 2 Bomber paa denne. Kort efter lød 2 kraftige Eksplosioner, der bevirkede, at Lokomotivet styrtede ned i Graven under Drejeskiven. Endvidere ødelagdes Drejeskivens elektriske Mekanisme. Sabotagen har bevirket, at 14 af Maskindepotets Lokomotiver er spærret inde i Remisen. - I Morges meddelte Togkontoret, at Maskinen atter er hævet, og at Drejeskiven formentlig kan repareres i Løbet af Dagen.

Der berettes om indtrufne Sprængninger følgende Steder: Ejstrup Station (6 Sprængninger), Skals Station (3 Sprængninger), Løgstrup-Kølsen (Møllebroen beskadiget), Ørredsun-Uglev (2 Sprængninger), Silkeborg-Resenbro (9 Sprængninger), Farring Station, hvor 4 Vogne afsporede i et Godstog, og Tønder-Visby, hvor ligeledes 4 Vogne afsporede i et Lazarettog.

Flygtningetransporten til København. De store tyske Skibe, som laa i Havnen eller paa Reden, da Modstandsbevægelsens Folk fjernede de store Slæbebaade, ligger der stadig væk. Manglen paa tilstrækkeligt Bugsermateriel har henvist Skibene til at blive liggende uvirksomme. I Stedet for betjener Tyskerne sig af smaa Skibe i Flygtningetransporten til Københavns Havn. I Gaar kom hertil den lille Damper "Robert Bornhofen" med 3.000 Flygtninge, hvorved Tallet paa Flygtninge og Saarede til København rundede en kvart Million. De nøjagtige Totaltal er 93.600 Saarede og 158.680 Flygtninge, ialt 252.280 Personer.

Redningsskibet "Vesterhavet" frigivet. Tyskerne har igen frigivet Redningsskibet "Vesterhavet", der var det nyeste af de to beslaglagte Redningsskibe.

Løsladelse. Cand. polit. Flemming Müller, Ligningsdirektoratet, der blev fængslet den 9. Marts, er i Torsdags blevet løsladt.

Løsladelsen af københavnske Politibetjente. Fra Frøslev blev i Torsdags løsladt 100 københavnske Politibetjente, og i Gaar skete der ligeledes Løsladelse af Politifolk.

Provinsen.

I Gaar Morges ankom en Konvoj med ca. 250 syge danske internerede under Ledelse af Dr. Lorentzen til Padborg Karantænestation. Af disse blev ca. 60 anbragt paa Lazarettet. De øvrige vil snarest blive videreført til Sverige.

Kolding: En tysk Vagtpost ved den kommunale Forskoles Bygning blev i Gaar Morges dræbt af flere Skud. Ved Seest, vest for Kolding, er en tysk Vagtpost ligeledes blevet dræbt. Dette skete i Kamp med Sabotører.

814

Fredericia: Fredericia Dampvaskeri har maattet indstille sin Vask for den stedlige tyske Garnison, da Virksomhedens Arbejdere er blevet truet paa Livet.

Randers: Maskinen i Havnens Bugserbaad og Isbryder "Bjørn", som for nogle Dage siden blev beslaglagt af Tyskerne, er ødelagt ved en Bombeeksplosion.

Svendborg: Under en Ransagning forleden paa Vilhelm Rosendal Jensens Handelsgartneri, hvor en tidligere arresteret Fabrikarbejder var til Paavisning, blev der i Haven gravet en tung Kasse frem. 5 Mænd havde Besvær med at læsse Kassen paa en Bil. Gartneren blev arresteret under Razziaen, og desuden blev en Medhjælper taget med. Under Aktionen kom en Broder til Gartner Rosendal Jensen paa Cykel, men da han saa, hvad der foregik, søgte han at flygte. Han blev beskydt og dræbtes paa Stedet.

Middelfart: Ledefyret ved Strandvejen i Middelfart, som markerer Sejlløbet i Lillebælt, er Natten til i Gaar blevet ødelagt ved en Bombeeksplosion.

Roskilde: Følgende Skoler er blevet beslaglagt i de sidste Dage: Haraldsborg Husholdningsskole i Roskilde, Himmelev Skole, Hedehusene Skole, Taastrup Borgerskole, Kommuneskolen i Glostrup, Ishøj Centralskole (delvis) og Sengeløse Centralskole (delvis). Endvidere er Hovedbygningen til Godset Catrinebjerg ved Sengeløse, Ishøj Forsamlingshus og de 2 Hotelsale i Hedehusene blevet beslaglagt.

Ringsted: Den 19-aarige Bent Rønhof, Søn af Skovfoged C. C. Rønhof, Bromme, er Natten til Torsdag blevet dræbt ved Skud, da han ikke standsede paa Tilraab fra en tysk Vagtpost.

Kalundborg: En 34-aarig Mand, Stephen Philip, blev sent Torsdag Aften fundet dræbt af Skud i Opgangen til sit Logis, Torvet 1. Den Dræbte stammede fra Fejø og kom til Kalundborg for ca. 3 Uger siden. Motivet til Drabet er ukendt.

Rønne: De to bornholmske Rutedampere "Østersøen" og "Carl" har - saaledes opgives det - paa Grund af tekniske Uheld i Falsterbokanalen maattet lægge Sejlruuten om. Den nye og noget længere Rute skal fremtidig ogsaa benyttes af de forskellige Paketbaade, som gaar i Fart mellem København og Bornholm.

Mandag den 16. April 1945.

Tyskerne beslaglagt 11.000 Tons Gaskul. Tyskerne har i Dag til Morgen beslaglagt 11.000 Tons Gaskul, tilhørende Frederiksberg Kommune. Kullene ligger paa Det Danske Kulkompagnis Plads i Sydhavnen, hvor

815

der nu er etableret Militærbevogtning. Borgmester H. P. Sørensen oplyser, at de 11.000 Tons Gaskul svarer til en Maanedes Forbrug paa samtlige Storkøbenhavns Gasværker. De tre Hovedstadskommuners Værker har som bekendt foretaget en forholdsmæssig Fordeling af de resterende Kulbeholdninger, saa Beslaglæggelsen kommer ikke ensidigt til at paavirke Frederiksberg Kommunes Gasværk.

420 danske Jøder paa Vej fra Tyskland. 420 af de internerede danske Jøder er paa Vej hertil fra Theresienstadt. De skal rejse videre til Sverige, hvor de efter Planen skal interneres. Udenrigsministeriet og Socialministeriet sendte i Morges hver en Repræsentant af Sted til den dansk-tyske Grænse for at møde Røde Kors Karavanen med de internerede.

Natten til Søndag ankom til den danske Grænse 14 Røde Kors Ambulancer og en Rutebil med ca. 500 danske og norske Statsborgere.

Broder til den truede Ejendomsinspektør myrdet. Morgenbladene bringer i Dag Meddelelse om, at et Par Mænd Natten til Søndag ringede paa hos Ekspeditionssekretær Ejnar Larsen (Københavns Skattedirektorat), Finsensvej 46 A. Da Ekspeditionssekretæren lukkede op, blev der affyret en Række Skud mod ham, og han dræbtes paa Stedet.

Ud over disse Kendsgerninger kan yderligere oplyses, at den myrdede Ekspeditionssekretær er Broder til Ejendomsinspektør Albert Larsen, Bavnehøj Allé. Som tidligere meddelt er Ejendomsinspektør Albert Larsen gaaet under Jorden, fordi han var truet paa Livet i Tilfælde af, at en Hipomand i Ejendommen skulde blive dræbt eller saaret. Siden skete der det, at Hipomanden blev saaret ~ ikke som oprindelig antaget dræbt -. En sen Aften kort efter blev der ringet paa hos Alb. Larsen, som efter at have konstateret, at der stod uniformerede Folk udenfor, flygtede op ad Køkkentrappen, over Loftet og ned i en anden Opgang, kun iført Nattøj. Entredøren blev sprængt, og Lejligheden nøje gennem søgt. Samtidig fik Familien Besked om, at Alb. Larsen skulde møde paa Politigaarden den næste Dag inden Kl. 11, og skete dette ikke, maatte Familien tage Konsekvenserne. Efter denne Besked forlod Familien tidlig næste Morgen Lejligheden og har ikke været der siden.

20.000 Saarede og Flygtninge paa 2 Dage. Lørdag og Søndag løb 8 tyske Fartøjer ind i Frihavnen med i alt 20.000 Saarede og Flygtninge, hvorefter Totaltallet er naaet op paa 272.280 Flygtninge og Saarede.

Skibene, som ankom i Lørdags, var:

	Saarede Soldater:	Flygtninge:
"Lappland" ...	800	2.800
"Santander" ...	-	2.200
"Homborg" ..	-	950

816

Søndag ankom:

	Saarede Soldater:	Flygtninge:

"Mars" ...	-	2.100
"Nürnberg" ...	-	4.000
"Urundi" ...	700	2.800
"Adele Traber" ...	800	1.200
"Marburg" ...	1.000	650

Flytningen af Gaskullene allerede begyndt. Det meddeles nu, at Lastningen af Gaskul i Sydhavnen allerede er begyndt i Gaar, og at to smaa Skibe, de danske Dampere "Merkur" og "Inger (el. Jelva) Lau" i Formiddags er afgaaet til Aarhus med ca. 4.000 Tons. I Aarhus Havn skal Kullene omlades paa Jernbanevogne, som foreløbig er destineret til Viborg. - Ifølge Meddelelse, som netop er tilgaaet Magistraten, er der i Dag *yderligere beslaglagt 18.000 Tons Kul* af Statens Beredskabslager i Sydhavnen. - Fra Statsbanelageret i Sydhavnen menes at være ført ca. 35.000 Tons bort pr. Skib. Det oprindelige Beslaglæggelsesdekret fra Dr. Best lød som bekendt paa 30.000 Tons.

Beslaglæggelse. I Aalborg Havn er beslaglagt samtlige 10 Slæbe- og Bugserbaade, fordi de respektive Ejere ikke fortsat vilde sejle med tysk Vagt om Bord.

En halv Snes Dræbte i denne Week-end. Til de københavnske Hospitaler og Retsmedicinsk Institut er der i denne Week-end indbragt en halv Snes dræbte Mennesker. Lørdag Aften blev den 35-aarige G. Weise fra Sct. Annægaarden dræbt paa en Linie 5-Sporvogn ud for Amagerbrogade 7. Natten til Søndag blev som nævnt Ekspeditionssekretær Ejnar Larsen myrdet. Sent Søndag Aften rekvireredes Ambulancer til Kildebakkegaards Allé i Søborg, hvor fire Mænd var dræbt i et Skyderi, den ene var Vagtmester i Hipokorpset Hugo Hartmann, Østerbrogade 81. De tre øvrige, hvis Navne man ikke kender, menes at have været Sabotører. - Søndag Morgen fandtes Ligene af tre Mænd i Hareskoven i Nærheden af Fiskebæk, de to var i Alderen 20-24 Aar, medens den tredje menes at have været et halvt Hundrede Aar. Den ene saa ud til at have ligget i Skoven nogle Dage, medens de to andre sandsynligvis var kastet ud af en Bil i Nattens Løb. Der var ingen Papirer paa nogen af de Dræbte. - Paa Basnæsvej 13 i Brønshøj blev en Malerlærling, John Kyhle, dræbt ved Skud. Og Søndag Aften blev en tysk Marinesoldat beskudt af tre Mænd ved Husumvej-Korsager Allé. Han ramtes i Hoved og Bryst og blev døende indbragt til Lazarettet paa Nyelandsvej. - Under et Skyderi i Lørdags ud for Westend paa Vesterbrogade blev en tysk Officer dræbt, da han løb bort fra sin Dækstilling bag en Bil, hvorfra han havde skudt efter nogle Civile. Han blev ramt i Hovedet og døde paa Stedet.

817

Døde i Tyskland. Premierløjtnant ved Ingeniør-Regimentet, Alfred Rasmus Friis, Vejle, er den 4. Marts død i Tyskland, Desuden indberettes, at Postassistent Richardt Christensen, Tønder, ligeledes er død i Tyskland, 28 Aar gammel. Desuden er den 38-aarige Maskinmester A. M. Hansen fra "Grindsted-Værket", Grindsted, død i Tyskland.

Skyderi i Gyldenløvesgade-Aaboulevarden. I Aftes ved 23-Tiden opstod der Skyderi i Gyldenløvesgade, hvor en tysk Patulje skød ned gennem Gaden, formentlig i Anledning af, at der var opklæbet Plakater med tysk Tekst, hvori Soldaterne opfordredes til at vende tilbage til deres Hjemland, fordi Krigen var tabt. Ved Midnatstid var der Skyderi paa Aaboulevarden. I dette Tilfælde var det Hipofolk, som var i Aktion. Der foreligger ikke Oplysninger om, at nogen skulde være blevet saaret eller dræbt under Skyderiet.

Attentatforsøg. Sent Lørdag Aften forsøgte et Par Mænd at skyde Ejeren af Aaboulevardens Akvarieforretning, W. Nielsen, Aaboulevarden 39. Nielsen forsvarede sig imidlertid ved at skyde efter Attentatmændene, der trak sig

tilbage. I Gaar forsvandt Nielsen, der er Nationalsocialist, og det menes ikke, at han vil vende tilbage. En Afdeling Hipo-Soldater var ham behjælpelig med Afrejsen.

Anholdelse. Magister Jørgen Budtz-Jørgensen, der er Medarbejder ved Nationaltidende, blev i Lørdags anholdt i sit Hjem af det tyske Politi.

Saaret paa Nørrebrogade. Sent Søndag Aften blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Nørrebrogade 58, hvor en af Beboerne, Toldbetjentaspirant Skov-Jensen, havde faaet 2 Skud gennem Kroppen. Nærmere Oplysninger foreligger ikke. Han blev bragt paa Hospitalet.

Jernbanesabotagen. Natten til Søndag skete der mellem Farris og Sommersted Sprængninger under et Transporttog. 4 Personer blev dræbt, 8 haardt saaret og 6 lettere saaret. Tog- og Lokomotivpersonalet er uskadt. Mellem Døstrup og Skærbæk skete der Sprængninger under et tomt Lazarettog. Tenderen blev afsporet og 3 Vogne væltede. Ingen tilskadekomne. Iøvrigt har der været Sprængninger paa følgende Strækninger: Lunderskov-Eistrup underet Tog (10 Vogne afsporedes, men ingen kom til Skade). - Tvingstrup-Hovedgaard. - Paa Bredebro Station er det sydlige Indgangssporskifte ramt af en Flyvebombe. - Paa Tinglev Station er der faldet en Bombe i Sporet ved Hovedbygningens sydøstlige Hjørne, og de der beliggende Kontorer er stærkt beskadigede. - Videre berettes fra Natten til Søndag om Sprængninger paa Strækningerne Bolderslev-Hjortkær, Ølgod-Gaarde, Marslev-Langeskov og Lysbro-Øster Bording. Lørdag Aften indtraf paa den sidstnævnte Strækning Sprængninger under et Transporttog, hvorved 1 Person blev dræbt

818

og 8 Personer saaret. Paa Aarhus Rangerbanegaard indtraf i Gaar Sprængninger i tre Sporskifter og i et Lager af Skinnekrydsninger, om Aftenen Sprængninger under et Tog mellem Aarhus og Brabrand. Lokomotivpersonalet blev lettere saaret og en Postvogn afsporet. Desuden har der været Sprængninger paa Strækningerne Ølgod-Skodsboel, Grindsted-Filskov, Filskov-Blaahøj, Farris-Sommersted, Over Jerstal-Havslund og paa Laurbjerg Station. Fra 1. Distrikt meddeles, at der Natten til Søndag skete Sprængninger i et Sporskifte paa Korsør Station. Toggangen mellem Korsør og Slagelse var indstillet til Søndag Formiddag, men først paa Eftermiddagen skete der nye Sprængninger i Sporskiftet, saa Trafikken atter maatte indstilles. Kl. 16,25 kunde Trafikken dog genoptages.

Provinsen.

Aarhus: Natten til Søndag blev de af Ejendommene i Guldsmedegadekomplekset, der var tilbage efter Bombeattentatet Natten til 23. Februar, ødelagt ved en Eksplosion. Ved 0,30-Tiden eksploderede en meget kraftig Bombe, der var anbragt i Døren til Restaurant "Bocken" paa Hjørnet af Guldsmedegade og Klostertorv. Restauranten blev helt ødelagt, og Kompleksets Ejendomme, Klostertorvet 2-4 og Guldsmedegade 1, led betydelig Skade. Ved Lufttrykket foraarsagedes store Ødelæggelser paa Ejendomme paa Klostertorv, Lilletorv og i Vestergade. Der udbrød ikke Brand, og ingen Mennesker kom til Skade.

- Ved 2-Tiden Natten til Lørdag eksploderede 3 Bomber i en Lastbil tilhørende Vognmand Kaj Nielsen, Ndr. Strandvej 95. Vognmanden har tidligere faaet 2 Biler ødelagt ved Bombeeksplosioner.

- Sent Fredag Aften eksploderede nogle Bomber i et stort Pakhus, tilhørende Korn- og Foderstofkompagniet. Pakhuset var rekvireret af den tyske Værnemagt og fyldt med Uniformer og andre Udrustningsgenstande. Hele Pakhuset og Indholdet brændte.

Holstebro: De tyske Myndigheder har til Flygtninge beslaglagt Logebygningen, N.I.O.G.T., og Lystanlæggets Pavillon. Forleden fik Værterne paa Byens tre største Hoteller, Hotel Schaumburg, Knudsens Hotel og Hotel Postgaarden, af den tyske Værnemagt Ordre til at lave Mad til Flygtningene i Holstebro. Alle Værterne afslog Kravet, hvorefter de den følgende Dag fik Besked om, at Maden skulde være færdig Kl. 12. I modsat Fald vilde Hotellerne, der er delvis beslaglagt, blive helt overtaget af Tyskerne. Værterne efterkom ikke Ordren, og endnu er der ikke sket noget.

Grenaa: Sent Tirsdag Aften eksploderede paa Kirketorvet en tysk Tankvogn med flere Tusinde Liter Brændstof. En halv Snes Forbipasserende blev taget med til Kommandanturen, men løsladt efter nogle

819

Timers Forløb. En ung Mand blev skudt gennem Benet, da han ikke standsede hurtigt nok.

Haderslev: Arbejdere, der er beskæftiget i Østerskoven ved Haderslev, har modtaget hver et Brev, hvori der laa en Revolverkugle og en Skrivelse, som lød: "Denne Kugle kommer med et Brev, men den næste kommer gennem Luften, hvis De ikke holder op med at arbejde for Tyskerne. Der er Arbejde nok i Tørvemoserne. Gruppe V 59." Ogsaa paa andre Arbejdspladser har Arbejderne faaet lignende Advarsler, og mange af dem er søgt andre Steder hen.

Vejle: Det indberettes, at Hipo i den forløbne Uge har været meget virksomt i Vejle. Under Luftalarmer har de jaget Folk i Beskyttelsesrum og i flere Tilfælde slaaet paa dem, der ikke har pareret Ordre hurtigt nok. Iøvrigt har Korpsets Folk foretaget Razziaer i Byens Gader saa at sige dagligt og i Udrykningsvogn medtaget adskillige Personer. *Paa Forespørgsel til Værnemagten, om Hipo havde behørig Myndighed til det, Korpset foretog sig, blev der svaret, at Korpset nu var gaaet ind under Værnemagten og derfor var udstyret med den fornødne Myndighed i den omspurgte Retning.*

Ribe: Ribe Katedralskole er Lørdag Eftermiddag blevet beslaglagt. Ribe er herefter uden Skoler. Ribe Statseminarium har faaet Henvendelse fra Undervisningsministeriet om bl. a. af Hensyn til den akute Lærerindemangel at søge Eksamen gennemført. Man har opnaaet Menighedsraadets Tilladelse til at afholde skriftlig Eksamen i Sct. Kathrinæ Kirke [i. e. Sct. Catharinæ Kirke], og man haaber, at Stiftsøvrighedens Tilladelse ligeledes kan opnaas.

Nykøbing S.: I Fredags blev en Personbil tilhørende Entreprenør, Grosserer Heidelberg, Espergærde, fjernet fra et Værksted i Asnæs, væltet og overhældt med Benzin. Den blev dernæst sat i Brand og brændte helt op. Natten til Lørdag blev en 6 Tons Lastvogn tilhørende Entreprenørfirmaet Kastrup Nielsen, København, ved Vig antændt og brændte delvis op.

Næstved: Natten til Søndag blev den 35-aarige Karen Jensen, Farimagsvej 19, dræbt af tre Skud, hvoraf det ene var gaaet gennem Hovedet. Den Dræbte blev fundet paa Kildemarksvej.

Hillerød: Lørdag Aften fandt man et Lig i en Mose ved Børstingerød i Nærheden af Lillerød. Ligets Arme og Ben var sammenbundet med Reb, og der var anbragt Sten inden for Overfrakken for at tynde det ned i Mosen. Liget syntes at have ligget i Mosen i alt Fald i flere Maaneder. Den Døde, der var velklædt, førtes til Centralsygehuset, hvor der i Eftermiddag vil blive foretaget Obduktion.

820

Tirsdag den 17. April 1945.

Gaskullene igen frigivet. Efter at Udenrigsministeriet indtrængende har anmodet de tyske Myndigheder om at ophæve Beslaglæggelsen af Frederiksberg Kommunes 11.000 Tons Gaskul, er Kullene atter frigivet. De 18.000 Tons af Statens Beredskabslager er derimod stadig beslaglagt. - Hvorvidt de to smaa Dampere "Merkur" og "Inger (el. Jelva) Lau", som i Gaar Formiddags gik ud fra Sydhavnen, havde taget Last af Gaskul fra Det Danske Kulkompagnis Plads, er usikkert. Det er muligt, at Ladningerne er indtaget ved den nærliggende Statsbaneplads. Hvis dette er Tilfældet, er de 11.000 Tons intakt.

De tyske Flygtninge i København. Der er i de tre Hovedstadskommuner beslaglagt godt 100 Bygninger til Indkvartering af tyske Flygtninge, deraf 58 københavnske Skoler. Borgmester Bindselev oplyser, at der i disse Skoler befinder sig ca. 26.000 Flygtninge. I det hele skønner man, at der i Øjeblikket opholder sig 50-60.000 Flygtninge i Storkøbenhavn. Naar Tallet ikke er større til Trods for, at der er ankommet over 272.000 Flygtninge og Saarede til København, skyldes dette - som det ogsaa er sagt fra tysk Side - at København er Opsamlingsplads. Efterhaanden som Forholdene muliggør det, bliver Flygtningene fordelt til det øvrige Land, hvilket altsaa ogsaa er sket i meget stor Udstrækning.

Det er blevet overdraget til "Sundhedskommissionens Kontor til Bekæmpelse af Skadedyr" at afluse Flygtningene i saa stor Udstrækning som overhovedet muligt. Kontorets Folk drager omkring fra Skole til Skole og afluser Tyskerne. De er gennemgaaende meget lusede, befængt baade med Kroplus og Hovedlus. Hygiejnen staar det meget slet til med og Sundhedstilstanden er heller ikke særlig god.

Beslaglæggelse. Teknisk Selskabs Skole i Ahlefeldtsgade er blevet beslaglagt.

Dræbte. Paa Vigerslevvej ved Hansstedvej, hvor det nazistiske Ægtepar Schmidt forleden blev dræbt, blev der Natten til Søndag fundet 3 Mænd dræbt ved Skydning. Alle Identifikationspapirer var fjernet. Paa samme Maade er tidlig i Morges fundet en ca. 30-aarig Mand dræbt paa Hjørnet af Jægersborg Allé og Gyldenlundsvej. Han var skudt gennem Nakken, og Kuglen var gaaet ud gennem Panden. Ligeledes er der i Morges i Hareskoven fundet en Mand, som var dræbt ved Skud gennem Hovedet. Heller ikke i dette Tilfælde var der nogen Mulighed for Identifikation.

Oplysninger om den senere Tids Dræbte. Om de i Tiden fra den 23. Marts til den 9. April til Retsmedicinsk Institut indbragte Dræbte kan gives følgende yderligere Oplysninger: Assistent Poul Heidner, som blev saaret under Urolighederne i den indre By den 22. Marts, døde 3 Dage senere, og Frugtkommissionær Thorvald Thorstensen, som samme

821

Dag blev skudt ved Nørreport, døde den 28. Marts. Direktør Peter Willy Ludvig Verner Heiber, som skulde være blevet skudt i Hovedet i V. Farimagsgade [i. e. Vester Farimagsgade], blev ramt af et Projektil samtidig med Luftangrebet paa Shellhuset og døde efter en Operation den følgende Dag. Han boede Smakkegaardsvej 13. Manden, som Skærtorsdag blev beskudt i Rigshospitalets Forgaard og døde den 29. Marts, er identificeret som Marinevægter Hans Chr. Andersen, Skenkelsø, Frederiksborg Amt, født den 18. Juli 1908. To Personer, som blev fundet dræbt i Charlottenlund Skov, var Chauffør Chr. Erhardt Woss, Jægersborggade 40, medens den anden var Repræsentant Axel Juhl, Hillerødgade 21 A, og ikke som angivet Carl Hansen, Vigerslevvej 14. To Mænd, som blev skudt paa Bregnegaardsvej, er identificeret som Kemigraf Jørgen Eiler Storch Lemme, Ægirsgade 13, og Kemigraf Finn Lorenzen, Spøttrupvej 4. Den ukendte Kvinde, som blev fundet dræbt ved Skud i Degnemosen i Brønshøj, var Kontorassistent Inga Vilia Stobbe, Ermelundsvej 7. Hun var født den 24. November 1928. Det var nogle ukendte Mænd, som afhentede hende i Hjemmet. I Utterslev Mose er fundet Købmand Knud Valdemar Hansen, Rungsted Plads 1, født den 13. December 1897. Han var blevet afhentet af bevæbnede Mænd i Bil. Disse gennemrodede først hans Skuffer og Gemmer og medtog 2-3.000 Kr. samt et Par Sparekassebøger, hvorefter de kørte Købmanden ud i Mosen, hvor han kort efter blev fundet dræbt. Til Retsmedicinsk Institut er yderligere indbragt Ekspedient Johannes Holmgaard Andersen, Krausevej 21, født den 10. August 1885, død den 3. April. Skrædder Aksel Herman Jensen, Studiestræde 31, født den 28. Januar 1921. Han blev skudt paa Raadhuspladsen og derfra bragt til Lazarettet paa Nyelandsvej, og senere overført til et dansk Hospital, hvor han afgik ved Døden den 2. April. Niels Chr. Simonsen, Ane Cathrinesvej [i. e. Ane Katrines Vej] 8, født 15. Juli 1885. Han blev fundet liggende død i sit Soveværelse i en stor Blodpøl den 4. April. Arbejdsmand Alfred Jensen, Holtegade 36, født den 27. November 1913. Han blev skudt paa Gaden, formentlig paa Nørrebro, den 5. April. Chauffør Carl Vilhelm Madsen, Vagtmester hos Værnemagten og boende Tunnelvej 6, Glostrup, født den 3. August 1898, og Truppenführer Bjarne Bjelkested, Lille Maglegaard, Roskilde, født den 20. December 1911. De blev begge fundet skudt paa Toftekærsgaards Mark ved Hove.

Skyderi paa Nørrebro. Ved 21-Tiden i Gaar var der kraftigt Skyderi omkring Skolen paa Lergravsvej, og ved Midnatstid forekom livligt Skyderi flere Steder paa Nørrebro. Vagtværnets Patruljer maatte i samme Anledning inddrages og kunde først gaa paa Gaderne i Kvarteret ved 4-Tiden. - Kl. 2,40 i Nat eksploderede en Bombe i Ismejeriet, Kastelsvej 8, og en Del Ruder i Kvarteret knustes. - Ogsaa ved Aalholm Skolen og paa Banelinien ved Hvidovre Station er der i Nat forekommet en Del Skyderi.

822

4 tyske Soldater saaret ved Eksplosion. Togkontoret meddeler, at der i Morges Kl. 4,30 skete 2 Sprængninger i et Godstog ud for Glostrup Station. Sprængningerne fandt Sted i to Godsvogne, og 4 tyske Soldater saaredes, to tilmed temmelig haardt. Toggangen paa det ene Spor maatte indstilles til ved 8-Tiden i Morges.

Tysk Soldat dræbt. Paa Kastruplundvej blev en tysk Soldat Søndag Eftermiddag fundet dræbt af et Skud gennem Hjertet.

Razzia paa Højbro Plads. Et Hold Hipofolk foretog i Gaar Eftermiddags Razzia i Ejendommen Højbro Plads 21, hvor, saa vidt vides, et Par unge Kontorister hos Generalkonsul Hartmann blev arresteret.

Jernbanesabotagen. Ifølge Oplysninger fra Togkontoret i Morges er der i Nattens Løb forekommet Sprængninger paa følgende Strækninger: Andst-Vejen, Krogager-Tofterup, Herning-Studsgaard, paa Mundelstrup og Aarup Stationer. Desuden er der i Gaar forekommet talrige Sprængninger paa jydsk Banestrækninger.

Provinsen.

Søndag ankom til Padborg en ny Transport med ca. 250 danske og norske Fanger. 12 af dem blev indlagt paa Sygehuset i Aabenraa, lidende af alvorlige, smitsomme Sygdomme. De øvrige blev anbragt i et Lazarettog, men som Følge af Sabotage paa Jernbanelinien nordpaa maatte man opgive at føre Toget igennem. Der blev rekvireret Biler fra hele Sydjylland, som førte de syge til Kolding, hvorfra Videretransporten til København fandt Sted med Tog. Mandag Formiddag er Transporten fra København overført til Sverige.

Esbjerg: Fiskeriet fra Esbjerg vil antagelig gaa helt i Staa. Der bliver kun Tale om lidt Kystfiskeri, idet der ikke er Transportmuligheder for de større søgaaende Fartøjers Fangster. I Slutningen af forrige Uge kostede isede Rødspætter fra 3 til 10 Øre pr. 1/2 kg.

- Bankdirektør Rudolf Hansen, Landmandsbanken, Esbjerg, er efter hvad det i Dag oplyses, død i Neuengamme. Hansen havde arbejdet med Oprydningssarbejde i Hamborg og blev Torsdag Eftermiddag ført til Neuengamme, hvorfra det var Meningen, han skulde føres hjem. En Sygeplejerske har imidlertid til to Chauffører fra Esbjerg oplyst, at Hansen døde i Neuengamme Torsdag Aften.

- "Paladshotellet" i Esbjerg, der forleden blev beslaglagt, blev senere frigivet, atter beslaglagt og atter frigivet.

Svendborg: Værnemagten har rekvireret J. Lauritzens Søfartsskole. Desuden har Værnemagten givet Besked om, at ogsaa Feriehjemmet "Stella Maris" samt Vestre Skole skal afgives. Det er dog lykkedes at

823

bevare Vestre Skole, hvortil en CBU-Kolonne er overført fra "Stella Maris". Man venter 800 Medlemmer af Hitler-Jugend til Søfartsskolen og "Stella Maris".

Slagelse: Som kort omtalt tidligere foretog Gestapo den 12. April omfattende Husundersøgelser og Arrestationer i Slagelse. Følgende Oplysninger om Arrestationerne kan nu gives: Arresteret blev Barbersvend Olsen, Kalundborgvej, Urmager Lykke-Friis, Smedegade, Typograf Poul Jacobsen, Sorø Amtstidende, Typograf Børge Christensen, Socialdemokraten, Bagermester Hermansen, Sct. Peders Plads, Kommiss Carl Petersen, Kommiss Ejnar Petersen, Kastanievej 3, Møllermester Hansen, Lindevej (senere frigivet), politibetjent Gunnar Bagge og Politibetjent Vald. Larsen, begge boende hos Malermester Bagge, Skellet 5, der ligeledes blev arresteret. Grosserer Jens Hillers, St. Mikkelsgade 1, Tjener Alfred Hansen, Oehlschlægersgade, Erik Frandsen, Søn af Vicevært Frandsen, Bredegade, Slagter Pape, Kommiss Fodegaard hos Isenkrammer Ulrich, Kontorist Ejler Lang, DFB, Løvegade, Urmagersvend Henning Jensen, Frederiksgade.

I de fleste Tilfælde blev der i Forbindelse med Arrestationerne foretaget Husundersøgelser, og der var tillige Husundersøgelser i en lang Række Tilfælde, hvor Beboerne ikke blev truffet hjemme, ofte blev her Dørene sprængt.

En ung Mand, der var blevet arresteret, forsøgte at undslippe, men blev beskydt og dræbt. Hans Navn opgives som Sømand Finn Haagen Rasmussen, boende St. Mikkelsgade 16.

Ogsaa i Omegnen af Slagelse er foretaget Arrestationer, saaledes i Ruds Vedby, hvor følgende blev arresteret: Gartner Johs. Larsen, Medhjælper Rasmussen, Vedbygaard, og Vognmand Carl Hansen, Maskinarbejder Willy Madsen samt Mekaniker Thomsen, Ruds Vedby.

I Sorø opgives foreløbig som arresteret: Telefonmontør Gunnar Hjorth og Chauffør Poul Petersen.

Senere Meddelelser fra Slagelse giver Detailler om yderligere Husundersøgelser og Vaabeneftersøgninger, samt enkelte Arrestationer udover de ovenfor nævnte. Det tilføjes, at Identifikationen af den ovenfor nævnte dræbte Person er usikker.

Onsdag den 18. April 1945.

De danske Jøder fra Tyskland passeret København. Røde Kors Konvojen med 423 danske Jøder, som har været interneret i Theresienstadt, passerede i Formiddags København paa Gennemrejse til Sverige, hvor de vil blive interneret. Rejsen hertil har været meget dramatisk og er gennemført med en beundringsværdig Dygtighed af Lederne og navnlig Chaufførerne. Strækningen fra Prag til Lybeck er tilbagelagt paa 30

825

Timer og er paa adskillige Strækninger gaaet gennem Randen af Frontzonen. Karavanen naaede i Aftes frem til Odense, hvor der overnattedes, men allerede i de tidlige Morgentimer blev Rejsen fortsat med Tog og i Biler. Ved 9-Tiden naaede Toget frem til København, og en Timestid senere kom Bilerne. I Frihavnen laa en Færge parat til at føre alle de hjemvendte Jøder videre til Sverige, blandt disse Det mosaiske Samfunds Overhoved, Overrabbiner, Dr. Friediger, den gamle Kommandørinde Schultz og Translatrice Rigmor Adler. Under Opholdet i Theresienstadt er 52 af de internerede danske Jøder afgaaet ved Døden.

Angrebet paa Gestapo-Hovedkvarteret i Odense. Om Luftangrebet paa Gestapo-Hovedkvarteret i Odense kan som Supplement til Dagbladenes Meddelelser oplyses, at der ialt konstateredes 12 Bombekratere. Et Par af Bomberne faldt uden for Skolens Areal og bevirkede, at 8 Villaer blev totalt ødelagt, uden at der dog her opstod Brand. Der er yderligere Skader paa ca. 90 Villaer i Omegnen. Der var Tirsdag ved 20-Tiden til Odense Sygehus indbragt 5 Dræbte og 16 haardt saarede, letsaarede og chokerede. De Døde er endnu ikke identificerede, det drejer sig om en 12-aarig Pige, 3 Kvinder og en Mand.

Løsladelser. Direktør Karmark, der blev arresteret for nogen Tid siden, er atter løsladt. - Fra Silkeborg meddeles, at Byrådsmedlem, Grosserer Richardt Lyngge og Bogtrykker Fr. Stecher ligeledes er blevet løsladt

Sabotage i Frihavnen. Ved Middagstid i Gaar rykkede et større Antal Sabotører ind i Skur 1 i Frihavnen, hvor Tyskerne har Fryserum. Vagtposterne blev i Forvejen overmandet, og der anbragtes 2 Bomber i Skuret. Ved Eksplosionerne væltede en Gavl, og der opstod Ild, men Brandvæsenet blev ikke tilkaldt. Man har endnu ingen Underretning om Skadens Omfang.

- Ved 22-Tiden i Gaar nedbrændte Firmaet Halkjærs Maskinsnedkerværksted paa Femagervej i Hvidovre. Værkstedet var forleden udsat for Sabotage, men blev ved denne Lejlighed ikke helt ødelagt, hvilket imidlertid skete i Aftes.

Beskudt paa Tagensvej. Et Ægtepar, Hr. og Fru Henriksen, Rymsgade 85 - noget Fornavn er ikke opgivet - blev i Aftes beskudt ud for Tagensvej Nr. 29. De var under falske Opgivender inviteret til Selskab paa Tagensvej og blev formentlig beskudt af dem, der havde inviteret dem. Manden dræbtes paa Stedet, medens Konen fik et Skudskaar i højre Skulder.

Under tysk Bevogtning. P. V. Jacobsen og Søn's Trælasthandel i Vermlandsgade er blevet besat af Tyskere, der holder Vagt overalt paa Pladsen.

825

Jernbanesabotagen. I Nat er der sket Sprængninger under et tysk Orlovstog mellem Hjortkær og Bolderslev. 7 tyske Personvogne blev afsporet, og deraf væltede 4. Det danske Personale kom intet til, medens 3 tyske Soldater blev haardt og 10 lettere saaret. Der er sendt Hjælpetog fra Flensborg til Stedet. Iøvrigt meldes om Sprængninger i Nat paa følgende Strækninger: Holstebro-Naur, Brande-Fasterholt, Brande-Lundfod, Vejle-Munkebjerg, Herning-Nr. Kollund [i. e. Nørre Kollund] og paa Nørre Sundby [i. e. Nørresundby] Station samt ved Fiskebæk Station Syd for Nykøbing F. I Morges Kl. ca. 7,30 brændte en Godsvogn med Halm paa Østerbro Station.

Døde i Tyskland. Kornhandler Carl Nielsen, Tinglev, Ekstraarbejder A. Koch, Dragonvej 5, Tønder, og den unge Maler Ib Hansen, Aarhus, er død i Tyskland. Den sidstnævntes Fader, Maler Thorvald Hansen, døde for et Par Maaneder siden i Tyskland, og en Broder til Ib Hansen, opholder sig i Fængsel i Tyskland.

Provinsen.

Fra Aabenraa meddeles, at Grænsevagten er blevet skærpet betydeligt ved Hjælp af tysk Militær, fordi man fra tysk Side ikke ønsker uorganiserede Flygtninge til Danmark.

Aalborg: Aalborg oplevede Mandag Aften og Natten til Tirsdag nogle urolige Timer med megen Skydning i Gaderne. Kl. 16,30 Mandag opdagede det tyske Sikkerhedspoliti, at en Fladvogn, tilhørende en Brændehandler i Byen, som holdt for rødt Lys i Vesterbro-Prinsensgade-Krydset, var læsset med Vaaben og Ammunition. Der blev aabnet Ild mod Vognen med det Resultat, at Hesten blev ramt og løb løbsk. Den ene af Passagererne, Bogtrykker Holten Andersen, blev slynget af Vognen og beskudt. Det lykkedes ham at komme ind i en nærliggende Butik og slippe ned i Grønnegade, hvor han løb ind i en Lejlighed. Her blev han kort efter anholdt. Han var ramt af flere Skud, bl. a. i Hovedet, og døde Tirsdag Morgen paa Feltlazarettet. Den anden, Depotbestyrer Mortensen, Nytorv, fortsatte med det løbske Køretøj ned ad Prinsensgade, men blev stoppet paa Banegaardspladsen og anholdt.

Kort efter begyndte en Serie Razziaer i Byen. Det blev konstateret, at Vaabentransporterne var gaaet fra Nytorv til Springborgs Trævarelager paa Vesterbro. De paagældende Gader blev afspærret, og der opstod i de følgende Aftentimer en Række Ildkampe rundt i Byen. Herunder blev pens. Opsynsmand Anton Chr. Petersen, Vesterbro 27, ramt af et Skud fra en forbi kørende Bil; han var gaaet hen til Vinduet for at kigge ud. Han døde to Timer senere paa Kommunehospitalet. Et Par Ejendomme derfra var den 33-aarige Husassistent Karen Andersen, Vesterbro 15, ogsaa gaaet til Vinduet. Hun blev ramt af et Skud og indlagt paa Kommunehospitalet, hendes Kvæstelser er dog ufarlige. Omtrent samtidig

826

kørte en Bil bemannet med Sabotører gennem Gaden. De kørte langsomt forbi Springborgs Trævarelager, hvor der holdt tre Gestapobiler, samt var posteret en Del tysk Mandskab. De aabnede Ild mod Bilerne og Vagtposterne og kørte derefter hurtigt videre. Saa vidt vides blev 3-4 Vagtposter dræbt. Bilen fortsatte ud ad Vesterbro forfulgt af Gestapo og drejede ned ad Ny Kærvej, hvor en Forring eksploderede. Sabotørerne tog derefter Flugten til alle Sider, efterladende Bil og Vaaben.

Afspærringen af Vesterbro blev opretholdt til Tirsdag Morgen, da man havde fundet et større Vaabenlager i Springborgs Trævarefabrik. Derefter blev Fabrikens Direktør, Busch, anholdt. Ligeledes blev Indehaveren af den Forretning, hvorigennem Bogtrykker Holten Andersen var flygtet, anholdt. Der skal være foretaget flere Anholdelser rundt i Byen, men Navnene kendes endnu ikke.

Silkeborg: For nogle Dage siden blev den 23-aarige Kommuneassistent, Poul Møller Rasmussen, Silkeborg, fundet skudt i København. Han blev Tirsdag begravet i Silkeborg, i hvilken Anledning de fleste Forretninger havde lukket om Eftermiddagen, og Fabrikkerne laa stille. Overalt i Byen flagedes der paa halv Stang. Rasmussen efterlader sig en 20-aarig Hustru og to smaa Børn.

Thisted: Læge Leubroch, Hurup, blev Natten til Fredag ført bort af Tyskerne. I Forvejen havde han talt Russisk med en af de russiske Soldater paa Egnen.

Aarhus: I et lille Krat ved Østre Skovvej fandtes i Gaar Eftermiddags Liget af en ung Mand, der var skudt. Han havde den ene Fod i Gips og var iført en Skjorte fra Aarhus Kommunehospital. Den dræbte er den 33-aarige Elektrosvejsers Jens Chr. Christiansen, Korsgade 23-25. Han var for godt en Maanedes Tid siden i Mejlgade blevet saaret ved et Vaadeskud i den ene Fod og havde ligget paa Kommunehospitalet, hvorfra han Tirsdag ved 14-Tiden blev afhentet af nogle Revolvermænd, som kørte ham bort i Bil.

Randers: Førstelærer Ricard Jensen, Albøge, er blevet arresteret efter en meget grundig Undersøgelse i hans Hjem. Husundersøgelsen gav intet Resultat, men Arrestationen er opretholdt.

- Samtidig arresteredes Lærer Vilh. Christensen, V. Alling [i. e. Vester Alling], han førtes til Aarhus. - Endvidere er Læge Andersen, Allingaabro, arresteret.

Skagen: En større Brand hjemsøgte Natten til Tirsdag Skagen, idet der opstod Ild i tre store Træbarakker, tilhørende Entreprenørfirmaet Brandt & Ravntoft. Barakkerne var Bolig og Kantine for Arbejdere fra en tysk Arbejdsplads.

Kolding: Natten til i Gaar blev de danske Arbejdere, der er indkvarteret i Vonsild Forsamlingshus, Vært og Familie vækket af Revolver-

827

mænd, der gav dem to Minutter til at forlade Bygningen. Kort efter fulgte 7 Eksplosioner, hvorved der anrettedes betydelig Skade, det er tvivlsomt, om Bygningen kan repareres. Samtidig blev et Marketenderi, der var indrettet i en Barak ved Siden af Forsamlingshuset, totalt ødelagt og styrtede sammen.

St. Hedinge [i. e. Store Heddinge]: I April er følgende blevet arresteret: Chauffør Børge Nielsen, Chauffør Jens Olsen, Tandlæge Harry Larsen, Garvermester Poul Jørgensen, Mekaniker Gunnar Christensen, Kommis Erland Oliver Knudsen, Læge K. Brostrøm (senere frigivet), Garveriarbejder Frede Døssing (senere frigivet), alle bosiddende i Store Hedinge [i. e. Store Heddinge]. Sognepræst H. Bredsdorff, Magleby, Gaardejer A. Andersen og Gaardejer H. Hansen, Klippinge, Landmand Frode Jensen, Møllebjerggaard, Højerup, Landmand Hans Nielsen, Renge, samt Gaardejer C. N. Lorentzen, Broveshøj, Lille Hedinge [i. e. Lille Heddinge].

København. I Formiddags mellem Kl. 10 og 10,30 trængte et Hold Sabotører ind paa "Titan", advarede Arbejderne og slæbte saa nogle Maskiner udenfor paa Fabrikspladsen og sprængte dem i Luften med 4 Bomber. De paagældende Maskiner var netop blevet færdige fra Fabrikken og skulde være afleveret i Dag.

Torsdag den 19. April 1945.

Røde Kors Konvojen med de 423 danske Jøder, der har været interneret i Theresienstadt, er vel ankommet til Sverige. Alle deporterede danske Jøder, som endnu er i Live, befinder sig nu uden for Tysklands Grænser. Det samme er Tilfældet med alle deporterede Politifolk. Af Politifolkene er 66 døde under Opholdet i Tyskland, og blandt Jøderne har der som nævnt i Gaar været 52 Dødsfald.

Samtidig med, at Jøderne i Tirsdags passerede den danske Grænse mod Syd, kom en Konvoj med 68 danske og 64 norske internerede over Grænsen. Ved Middagstid kørte den sidstnævnte Konvoj gennem Haderslev. Flagene var da hejst overalt i Byen, og flere Tusinde Mennesker havde taget Opstilling i Gaderne. Der blev vinket og overrakt Blomster Kager og Bolcher. Da Menneskemængden var ved helt at spærre Hovedgaden gennem Byen og Bilerne blev fuldstændig omringede, saa de maatte standse, foretog den tyske Politiofficer en Regulering, idet det blev henstillet til Folk at rømme Kørebanen, mens der blev givet Tilladelse til, at de, der havde Blomster at overrække, maatte gaa hen til Bilerne. Det kom iøvrigt ikke til Episoder.

Nye Vanskeligheder med Sejladsen. Tyskerne udstedte i Gaar Ordre om, at intet dansk Skib over 50 Tons maa forlade Københavns Havn,

828

uden at der er tysk Militærvagt om Bord. Denne Bestemmelse medførte straks, at Sejladsen blev indstillet, da Sømændene ikke saa sig i Stand til at udføre deres Arbejde under de ændrede Forhold. Det Forenede Dampskibsselskab maatte indstille Rutefarten, og alle andre Skibe over den nævnte Størrelse kunde heller ikke komme af Sted. Endnu Kl. 10 i Dag er der ingen Ændring i Situationen.

Skudt under Flugtforsøg. Grosserer Carl Mortensen, Chr. Winthers Vej 38, Lyngby, blev Natten til Lørdag arresteret af Gestapo. Hans Hustru har nu faaet Meddelelse om, at han er blevet skudt under et Flugtforsøg

Flygtningeskibe krigsforlist. I den Hærberetning, Værnemagten offentliggjorde i Gaar, meddeltes, at det store Flygtningeskib "Pretoria" havde været ude for Angreb af russiske Flyvere. Det menes, at "Pretoria", som fik 3 Fuldræffere ind, har haft 3-4.000 Mennesker om Bord. Skibet ligger halvfyldt med Vand, og der er i hvert Fald ikke i Øjeblikket Mulighed for Bjergning. Et andet, endnu ikke bekræftet, Forlydende gaar ud paa, at det store Flygtningeskib "Potsdam" skulde, være krigsforlist mellem Bornholm og Drogden. I Gaar Morges kom nogle Overlevende fra et Krigsforlis til Københavns Havn i en lille tysk Baad.

Det oplyses nu fra tyske Kilder, at "Potsdam" ligeledes har været udsat for Flyverangreb, og at hele Overbygningen er revet bort. Det skal dog være lykkedes at faa Havaristen slæbt bort og sat paa Grund.

De sidste Flygtningeskibe. I Tirsdags kom Damperen "Nürnberg" - ikke at forveksle med Krydseren "Nürnberg" - hertil med 4.000 Flygtninge, og i Gaar kom "Møwe" med 200 Saarede og 700 Flygtninge, "Kronenfelts" med 200 Saarede og 2.300 Flygtninge, samt "Merkator" med 150 Saarede og 2.150 Flygtninge. Totalantallet af Saarede og Flygtninge, ankommet til Københavns Havn, er hermed naaet op paa ca. 281.880 Personer.

Sabotagen. Om Sabotagen paa "Titan" kan yderligere oplyses, at det var 3 meget svære Motorer, som netop skulde afleveres til Tyskerne, der blev sprængt i Luften. Tyskerne hentede senere paa Dagen 2 Motorer, der var under Arbejde. Ogsaa Fabrikens Transformatorstation blev som meddelt i Dagspressen sprængt. Der var 20-25 Personer om Sabotagen.

Ved 22,30-Tiden i Gaar skete Eksplosioner i en Transformator ved Sydhavns-gade 24. Sabotagen berørte en stor Del af Sydhavns-kvarterets Fabrikker, som straks blev mørklagt efter Eksplosionen.

Paa samme Tidspunkt blev der forøvet Sabotage mod Maskinsnedkeriet i Danmarksgade 3. Ved Eksplosionerne opstod Brand i Virksomheden. Selve Brandskaden blev dog ikke særlig stor, hvorimod der skete en Del Ødelæggelser ved Sprængningerne. - Autoværkstedet "Diana", Jagtvej 155, blev ligeledes i Aftes udsat for Sabotage. Syv Biler, deriblandt

829

nogle Turistvogne, blev overhældt med brændbar Vædske og antændt. - Tidligt i Morges hørtes over hele Byen to kraftige Drøn fra Eksplosioner, som det endnu ikke er lykkedes at faa lokaliseret. Hverken Brandvæsenet eller Vagtværnet har været tilkaldt, og det har heller ikke været muligt fra andre danske Institutioner eller Myndigheder at skaffe Underretning om Arten af disse Eksplosioner.

Dræbt efter Mishandling. Gennem Dagbladene udsendtes forleden Meddelelse om, at en ukendt Mand var fundet dræbt paa Gyldenlundsvej. Til det Signalement, man offentliggjorde i Bladene, kan føjes, at den Dræbte var mishandlet paa det frygteligste. Saaledes var samtlige Negle rykket af Fingrene.

Dræbte. Vagtværnet blev i Aftes kaldt til Tjørnegade 4 B, 4. Sal th., hvor en Mand ved Navn Chr. Vilhelm Correnius Jacobsen, født 25. Februar 1923, var blevet dræbt ved Skud i Tindingen. Jacobsen, der tilhørte Frikorps "Viking" og for Tiden var hjemme paa Orlov, fejrede netop sin Forlovelse, da 2 Mænd kom op og spurgte efter Slagter Olsen. De kom indenfor og affyrede saa Skud mod Jacobsen, der dræbtes paa Stedet.

- I Gaar Eftermiddags indfandt sig nogle Mænd i en Lejlighed, Taarbækdalsvej 6. De søgte efter en Mand, der hed Nilsson. Dennes Moder lukkede Mændene ind. Efter at have søgt ham overalt i Lejligheden, fandt man ham under

Sengen. Der blev affyret en Maskinpistolsalve ind under Sengen. Han blev dræbt. Moderen overværede den uhyggelige Scene. Liget kørtes til Feltlazarettet.

- Ved 11-Tiden i Gaar Formiddags blev en tysk Oberst skudt ned paa Amager. Han var i Selskab med en civilklædt tysk Læge, da fire Revolvermænd paa Wibrandtsvej ud for Nr. 31 skød ham ned med flere Skud. Han faldt død om paa Stedet. Liget transporteredes til Lazarettet paa Nylandsvej.

Ildkamp i Kvæsthusgade. Nogle Hipomænd fandt i Gaar et Vaabenlager i Kvæsthusgade 5. Der opstod en langvarig Ildkamp, som kostede en Hipomand Livet, og en anden saaredes haardt. Ogsaa blandt Modstanderne var der Tab.

Jernbanesabotagen. I de sidste Døgn synes Jernbanesabotagen at have taget et kraftigt Opsving, navnlig i Jylland. Paa Nørrebro Station fandt der ved Middagstid i Gaar nogle Eksplosioner Sted, hvorved Stationens 20 Tons Læsekran blev ødelagt. Ligeledes ødelagdes en tysk Godsvogn delvis med Indholdet af Uniformer og Fodtøj. - Ved 23-Tiden i Aftes skete Eksplosioner i Kulkranen paa Banegaarden i Næstved. Forinden var der givet telefonisk Besked om at holde Lokomotiver og Personale borte fra Kranen. Fra Jylland indrapporteredes i Aftes nye Sprængnin-

830

ger mellem Brande og Fasterholt, mellem Skanderborg og Alken og paa Kollund Station, hvor der skete Sprængninger under et tysk Transporttog. Der afsporedes 7 Godsvogne, men ingen Mennesker kom til Skade. Endelig meddeles fra Pressekilde, at en Godsvogn med Benzintromler kom i Brand mellem Nors og Vandet.

I Aftes og i Nat er der sket Sabotage paa følgende Strækninger: Herning-Gødstrup, Silkeborg-Funder (10 Sprængninger), Silkeborg-Resenbro (8 Sprængninger), Grindsted-Filskov, Horsens-Hatting (5 Sprængninger i begge Spor), Struer-Hjerm, Over Jerstal-Hovslund, Skjern-Borris, og desuden paa Grejsdal Station, Ølgod Station og Tim Station.

I Københavns Nærtrafik indstilledes Toggangen en kort Periode ved 8-Tiden i Morges mellem Hellerup og Østerbro paa Grund af Telefonbomber. Fra Hillerød Station meldes om Bombeeksplosioner Kl. 8,15. Der sprang først Bomber i tre Godsvogne, hvorved en Række Ruder knustes uden for Baneterrænet. Alle Passagerer blev beordret ud paa Gaden, medens en Bombe blev demonteret. Trafikken er blevet genoptaget i Formiddags.

Protester fra Rederi-Organisationerne. Dansk Dampskibs-Rederiforening og Dansk Sejlskibs-Rederiforening for mindre Skibe har protesteret mod det tyske Krav om Vagtmandskab paa alle udgaaende Skibe. Man henviser bl. a. til, at der ikke er Plads til Vagtmandskab om Bord. I Udenrigsministeriet afholdes i Dag Møde mellem Organisationerne og de tyske Myndigheder angaaende dette Spørgsmaal.

Provinsen.

Odense: Efter Bombardementet af Husmandsskolen Tirsdag Eftermiddag blev der skudt livligt i og omkring det Terræn, som Tyskerne havde afspærret. Nogle Modstandsfolk havde forskanset sig i nogle Haver nær ved Skolen, og Kampen varede flere Timer. Det vides ikke, om der er dræbte paa nogen af Siderne. Først Onsdag Morgen, da man havde uskadeliggjort det Sprængstof, der oplagredes paa Skolen, fik de evakuerede Beboere i Omegnen Lov til at vende hjem.

Straks efter Ødelæggelsen af Hovedkvarteret beslaglagde Værnemagten det nye Missionshotel i Odense. Beboerne og de Rejsende fik en Time til at rykke ud af Hotellet, som er det næststørste i Odense.

Paa Grund af Afspærringerne er det ukendt, hvor mange danske, der er omkommet i Husmandsskolen. Det vides dog positivt om en Del af de danske Fanger, at de er kommet fra det med Livet, idet de overførtes til Arrester i Domhuset i Albanigade. Foran Domhuset havde samlet sig en stor Menneskemænde, som de tyske Vagtposter drev bort med Varselsskud. Ingen blev saaret. Onsdag Morgen afgik en Transport paa 20 Fanger til Frøslev.

831

Aabenraa: Paa Krusaagaards Mark lige ved Toldkontrollen er man paa Socialministeriets Foranledning gaaet i Gang med Opførelsen af en Karantænestation til danske Arbejdere, som vender hjem fra Tyskland.

- Der skal indrettes tysk Lazaret i Graasten Slot. Da Beslaglæggelsen ogsaa omfatter den Fløj, i hvilken Kronprinsparret har deres Sommerbolig, er Hofchef, Kammerherre West ankommet til Slottet for at overvaage, at Kronprinsparrets Ejendele bringes i Sikkerhed.

Sønderborg: Formanden for Tinglev Haandværkerforening og Byens tekniske Skole, Købmand Carl Th. Nielsen, er død i Tyskland, 36 Aar gammel. Desuden er Fotograf Leo Falk Simonsen, Tinglev, død i Tyskland, 28 Aar gammel. Han efterlader sig Hustru og et lille Barn.

Kolding: Grosserer Georg Born og hans Søn af samme Navn, Handelsmedhjælper Kaj Meyer og Typograf Svend Aage Pagh, Jysk Tidende, er blevet arresteret.

Aalborg: I Gaar eksploderede 2 Bomber i Maskinhallen paa Aalborg Værft. Værftsarbejderne nedlagde Arbejdet, og senere vedtog Kontorpersonalet og Teknikerne ligeledes at nedlægge Arbejdet.

Aarhus: Da nogle Kontorfolk, deraf 2 Damer, Tirsdag Morgen var paa Vej til Arbejdspladsen ved Tirstrup, blev Rutebilen ved Balskov holdt op af 15-16 Mænd. De blev beordret ud af Bilen, og inde i Skoven fik de Besked paa at smide Bukserne, Damerne dog kun Nederdelene. Alle Beklædningsgenstande samt Penge og andre Værdigenstande, som de paagældende havde paa sig, blev samlet sammen i en stor Dynge og brændt. Desuden blev der sat Ild til Bilen, som brændte op. De bukseløse blev senere hentet af en Lastbil.

Hillerød: Liget af Manden, der som forleden omtalt er blevet fundet i et Vandhul i Børstingerød, er identificeret som Redaktør Sven Bjørnstad, Teglgaardsvej 44, Charlottenlund. Bjørnstad, der var Redaktør af forskellige Maanedblade, bl. a. "Nationalt Værn", har været forsvundet siden den 18. September.

Beslaglæggelser. Den nye Bygning til Katedralskolen i Nykøbing F. er beslaglagt til Lazaretbrug. Desuden er Statsskolen i Lyngby og Lindegaardsskolen beslaglagt til Flygtninge.

Fredag den 20. April 1945.

En Snes Bombeattentater, Mord og Mordforsøg. I Timerne omkring Midnat lød en Række Eksplosioner rundt omkring i Byen. En Snes Forretninger og Restauranter udsattes for Sprængninger, og samtidig blev der gjort Forsøg paa at myrde nogle kendte Københavnerne i deres Hjem.

832

Overingeniør Rob. Christensen, Burmeister & Wain, blev Offer for et saadant Mordattentat. Forsøg paa at myrde Operasanger Marius Jacobsen og Højesteretssagfører Bunch-Jensen mislykkedes derimod. Overingeniør Rob. Christensen blev skudt i sin Lejlighed, Hellerupvej 8, ved 1-Tiden, medens han laa i sin Seng. Hos Operasanger Marius Jacobsen brød Revolvermændene ind gennem et Verandavindue og skød paa ham, ligeledes i Sengen. Marius Jacobsen blev ramt i Skulderen, men ikke saaret alvorligt. En Timestid senere søgte nogle Revolvermænd at trænge ind i Skuespiller Ebbe Rodes Lejlighed, Frederiksberg Allé 40. Der var imidlertid ingen hjemme i Lejligheden, og da Vagtværnet, som var tilkaldt af Beboerne, kom til Stede, havde Mændene fjernet sig. Ved Midnats tid blev der ringet paa hos Højesteretssagfører Bunch-Jensen, Blidahpark 29,2. Da Højesteretssagføreren ikke lukkede op, blev der skudt gennem Døren. Ikke mindre end 8 Skud placeredes omkring Yalelaasen, som derved blev sprængt, men Sikkerhedskæden holdt. Højesteretssagføreren raabte inde fra Lejligheden, at han var blevet ramt, og et Øjeblik senere trak Mændene sig tilbage. Højesteretssagføreren var imidlertid uskadt, men maatte sammen med sin Søster køres til Sygehuset, da de begge havde faaet et Chok. - Ved 1-Tiden blev Urmager Brinchmeyer, Ellegaardsvej 80, skudt i sit Hjem. Den Dræbte blev bragt til Amtssygehuset. - Endvidere blev ved 1,30-Tiden Assurandør Melfeldt, Sct. Kjelds Plads 2, dræbt i sit Hjem. Han fik 6 Skud gennem Hovedet. - I Ny Adelgade 12 blev en Mand ved Navn Andersen dræbt af Skud i Nakken, og i Frankrigshuse 3,3., blev en anden

Mand, hvis Efternavn opgives som Rasmussen, dræbt af Skud. Fru Rasmussen blev samtidig saaret i højre Ben. Tidligere Opdagelsesbetjent Erik Petersen, Puggaardsgade 5, blev i Aftes skudt i Hovedet og dræbt paa Hjørnet af Vester Voldgade og Ny Vestergade. Den Dræbte var en fremtrædende Leder inden for Hipokorpset, en af dets Chefer. Og i Morges lidt før Kl 7 blev fhv. Politibetjent Rudolf Petersen, der nu gør Tjeneste hos Myndighederne i Politigaarden, ramt af Skud i Hovedet paa Virum Torv. Han levede endnu ved Indlæggelsen paa Amtssygehuset.

Stærkest ramt af *Bombeattentaterne* er "Landsbyen" i "Lorry". Denne Afdeling skal være fuldkommen raseret efter en kraftig Bombeeksplosion. Ogsaa "Hollænderbyen" paa Amager er beskadiget ved Bombeeksplosion. Andre Steder er der kastet Haandgranater og mindre, eksplosive Smaabomber ind i Restauranter og Butikker, saaledes i "Sevilla" i Blaagaardsgade, Typografernes Ejendom, Ewaldsgade 3, hvor Trappeanlægget styrtede sammen, Cykleforretningen paa Hjørnet af Grækenlandsvej og Højdevej, Restauranten "Det rene Glas", Nørrebrogade 66, Slagterforretningen, Tagensvej 100, Restauranten, Løngangsstræde 19, Café "Luna", Vibenshus Runddel, en Forretning i Ejendommen, Frederikssundsvej 82, en Forretning Tagensvej 93, en Læderforretning i Rant-

833

zausgade, en Café i Havnegade m. fl. I Ejendommen, Danshøjvej 5 blev der kastet en Haandgranat ind i Viceværtens Lejlighed i Stuen. Et Par Dage i Forvejen havde Hipofolk været ude for at anholde Viceværtten, som imidlertid ikke var hjemme.

I Nærheden af nogle af de bomberamte Steder er set en lille graa Bil og to Vogne med Hipofolk.

Sabotage paa "Atlas". Ved 22-Tiden i Gaar er der forøvet Sabotage mod Maskinfabrikken "Atlas". Der skete flere Bombeeksplosioner, og Skaden menes at være ret stor.

Stadig ingen Sejlads fra Havnen. Forhandlinger i Gaar i Udenrigsministeriet med Reder-Organisationerne og de tyske Myndigheder angaaende Kravet om tysk Vagt paa udgaaende Skibe blev ikke afsluttet, men fortsættes i Dag. Endnu til formiddag var der ingen Ændring i Situationen, men man haaber, det lykkes at opnaa en Ordning, saaledes at Sejladsen kan komme i Gang igen.

Identifikation. Den unge Mand, som Mandag Morgen blev fundet mishandlet og dræbt paa Gyldenlundsvej i Charlottenlund, er identificeret som Maskinarbejder Karl Helge Petersen, Colbjørnsensgade 25. Han var 22 Aar. Mandag Morgen blev der ligeledes fundet en Mand dræbt ved Stationen Skovbrynet i Hareskoven. Han er identificeret som den 33-aarige Willy Laurits Petersen, Vesterbrogade 119 A.

Dræbt paa Kongensvej. I Aftes kaldte Hipo en Ambulance til Kongensvej 9, hvor en ukendt, ca. 30-aarig Mand var dræbt ved Skud. Den Dræbte, der var iført Morgensko, laa lige inden for Havelaagen.

Saarede. Nogle Revolvermænd trængte i Nat ind i Tandlæge Højmark-Christensens Lejlighed, Svanemøllevej 63, hvor de saarede Tandlægens 20-aarige Søn, Sten Christensen. Han blev ramt af en Kugle i Kæben.

- Organist Mogens Enna blev i Aftes saaret af et Skud i Benet paa Vesterbrogade ud for Nr. 69. Nogle Kvinder havde været i Slagsmaal, da han passerede Stedet, hvor et Skud pludselig blev affyret.

Ogsaa Bombeattentat mod Skræddernes Arbejdsløshedskasse. Blandt de i Nat bombebeskadigede Virksomheder og Institutioner er ogsaa Skræddernes Arbejdsløshedskasse i Vendersgade. Nogle af Kontorerne er stærkt molesteret, og der skal være fundet ueksploderet Sprængstof.

Dommer, Politimester og Borgmester til Frøslev. I Onsdags er Kriminaldommer Strøbech, Politimester Brix, Politifuldmægtig Erik Bøving, Borgmester Høyer-Nielsen, Esbjerg, Læge Otto Westergaard samt Sognefoged Tage Høyer Midtgaard overført fra Arresten i Kolding til Frøslevlejren.

834

Ekspllosion i Havnen. Et Skibsvrag, som i længere Tid har ligget ved Kajen i Havnegade, blev i Morges af Sabotøren lempet et lille Stykke ud af sit Leje over mod Havneløbet, samtidig med, at der fandt en Ekspllosion Sted i Skroget. Det menes dog ikke, Vraget vil blive nogen nævneværdig Gene for Sejladsen.

Grand Hotel som Gestapo-Hovedkvarter i Odense. Grand Hotel i Odense er i Gaar Morges blevet beslaglagt og skal, efter hvad der nu oplyses, benyttes som Gestapohovedkvarter i Stedet for Det ny Missionshotel, der blev beslaglagt umiddelbart efter det allierede Luftangreb paa Husmandsskolen. Missionshotellet er dog ikke blevet frigivet, men skal formentlig anvendes til andet Formaal. Grand Hotel er allerede samme Eftermiddag blevet forsynet med Pigtraadsspærringer.

Dommer Moritz død i Tyskland. Dommer Moritz, Assens, er død i Theresienstadt, ganske kort forinden de internerede danske Jøder blev sendt af Sted til Sverige. Desuden er Kommunebogholder Henry Nielsen, Helsingør, død i Tyskland.

Jernbanesabotagen. I Nat er der sket Sprængninger paa følgende Jernbanestrækninger: Herning-Studsgaard, Brabrand-Mundelstrup (28 Sprængninger), Sønderborg-Tvis, Brande-Thyregod, Brande-Blaahøj, Holstebro-Jerne, Holstebro-Struer og Brande-Fasterholt, samt paa Randers, Tvis og Fasterholt Stationer. Paa Randers Station blev 3 Blokposter sprængt, hvorved 2 Særtog, som holdt paa Banegaarden, indespærredes. Fra Dagen i Gaar meldes om Sprængninger paa følgende Strækninger og Stationer: Skanderborg-Alken, Ringsted-Filskov (19 Sprængninger), Ølgod Station, Over Jerstal-Hovslund, Varde-Guldager, Drejbjerg-Skjern, Varde-Sig, Ejstrupholm-Hampen, Farum [?, uidentificeret lokalitet, muligvis Foersom]-Ølgod, Aarslev-Pederstrup, Bjallesø [i. e. Hjallelse]-Højby, Skjern-Borris, Pjedsted-Børkop, Skanderborg-Alken og Bredbjerg-Langesø. Desuden meddeles fra Pressekilde, at der i Gaar Morges blev fundet to Bomber fastgjort paa et Par Godsvogne i det ordinære Godstog fra Helsingør. Der tilkaldtes en Sprængkommando, og Bomberne blev bragt til Ekspllosion paa Baneterrænet. Der skete ingen Skade. - Natten til i Gaar har Sabotører sprængt 2 Sporskifter i den nordlige og sydlige Ende af Fiskebæk Station paa Sydfalster. Jernbanetrafikken paa Sydfalster er herefter helt lammet, idet der for en halv Snes Dage siden sprængtes 2 Brooverføringer, saaledes at Trafikken fra Nykøbing F. til Væggerløse paa Gedserbanen blokeredes og dermed den gennemgaaende Trafik Nykøbing F.-Gedser.

Provinsen.

Randers: Med øjeblikkelig Virkning er der i Gaar udstedt Forbud mod al Sejlads i Randers Havn og Fjord. Trafik paa Gudenaa er dog stadig tilladt.

835

Aalborg: Arbejdet paa Skibsværftet er genoptaget.

Aarhus: I Gaar Morges eksploderede en Bombe i Maskinfabrikken Derby paa Silovej i Aarhus Sydhavn. Bomber var anbragt i et Skib paa 4-500 Tons, der lige var blevet færdigrepareret og søsat Dagen i Forvejen. Det blev totalt ødelagt.

Svendborg: I Gaar Eftermiddags blev tre Mænd, hvis Navne endnu ikke kendes, skudt paa Gaden. Af disse dræbtes den ene paa Stedet.

Odense: En ung Mand blev Onsdag Aften skudt ned ud for Forsamlingshuset i Holevej. Han dræbtes paa Stedet. Navnet kendes ikke.

Køge: En arbejdsklædt Mand er fundet dræbt af Skud gennem Hovedet, nedgravet i en Grantykning.

Arbejdet paa B. & W. standset i Dag. Da Meddelelsen om Overingeniør Rob. Christensens Død i Formiddags naaede Burmeister & Wain, blev Arbejdet standset i alle Afdelinger og paa Kontoret. I Morgen holdes der lukket paa Grund af Arbejdsfordelingen, men paa Mandag ventes Arbejdet genoptaget.

Omstillingsborde til Sct. Annæ Palæ ødelagt. Da en stor Lastvogn i Formiddags kørte ud fra Telefonhuset med færdigmonterede Omstillingsborde til Gestapos nye Hovedkvarter, "Sct. Annæ Palæ", blev Vognen holdt op i Sct. Pedersstræde, og Omstillingsbordene ødelagt med Hamre.

Lørdag den 21. April 1945.

Byretspræsident Thorkild Myrdahl dræbt i sit Hjem. I Nat trængte to bevæbnede Mænd ind i Byretspræsident Thorkild Myrdahls Lejlighed, Frederiksborggade 26, og skød Byretspræsidenten i Soveværelset. Thorkild Myrdahl blev ramt i Maven og døde i Ambulancen paa Vej til Hospitalet.

Stadig ingen Sejlads fra Havnen. Der er endnu i Dag ingen Ændring i den Situation, der er opstaaet ved det tyske Krav om Vagtmandskab i danske Skibe, som gaar ud fra Københavns Havn. Forhandlingerne synes at være gaet i Haardknude, og Skibene sejler stadig ikke.

Som nævnt i Gaar blev et Skibsvrag, som laa ved Kajen i Havnegade, lempet et lille Stykke ud i Sejløbet. Om Eftermiddagen gik et mindre Fartøj ud fra Wilders Plads med Kurs mod Vraget. Ved Sammenstødet skete en Eksplosion, og Fartøjet gik paa Grund. Selvom det kun er en Del af Havneløbet, der er spærret, menes det dog at være blokeret for store Skibe. Tyskerne forbød iøvrigt i Gaar al Sejlads af danske Fartøjer forbi Stedet.

836

De sidste danske internerede i Tyskland undervejs. I Gaar blev Koncentrationslejren i Neuengamme tømt for danske og norske internerede, hvoraf en Del var bragt hertil fra de øvrige Koncentrationslejre. Den første Karavane, bestaaende af 1.800 Danskere og Nordmænd, passerede hen under Aften den dansk-tyske Grænse. De resterende 2.450, der var paa Vej i Busser, naaede ved Aftenstid til Friedrichsruhe.

Bombeattentater i Nat. Bombeattentaterne blev fortsat i Nat, men dog ikke tilnærmelsesvis i saa stort Omfang som den foregaaende Nat. Ved 1,30-Tiden eksploderede en Bombe i "Jørgens Bar" i Baggesensgade. Et Par Timer senere blev en Haandgranat kastet ind i en Forretning i Teglgaardsstræde 11, Kl. 4,35 skete en større Eksplosion i Café "Resi", Hillerødgade 16. Desuden blev der kastet en Haandgranat, som dog ikke eksploderede, ind i en Kiosk paa Vibenshus Runddel.

Fundet dræbt i Degnemosen. I Morges er en ukendt Mand fundet dræbt ved Skud i Degnemosen. Han havde nogle tyske Frimærker og Præmie for Pistolskydning paa sig.

Dræbt i Farimagsgade. I Aftes blev en Ambulance kaldt til V. Farimagsgade [i. e. Vester Farimagsgade] 21, hvor en Mand var blevet skudt, formentlig dræbt. Da Ambulancen ankom, var der kommet tysk Politi til Stede, som sendte Vognen bort igen.

Dræbt i Langebrogade. En yngre Mand blev i Gaar ved 12-Tiden dræbt ved Skud gennem Hovedet i Ejendommen, Langebrogade 6. Der fandtes ingen Papirer paa den Dræbte.

- Ved 15-Tiden i Gaar blev en Bornholm-Skipper ved Navn Johs. Holm, Svaneke, fundet død i Dragør Havn.

- I Aftes blev en tysk Soldat fundet dræbt af Skud paa Brønshøj Torv.

Skoleelev dræbt. Da 3 Elever fra Birkerød Statsskole paa Hjemvejen fra en Biografur til Holte cyklede gennem Bidstrup Hegn, blev de, umiddelbart efter at have krydset Jernbanelinien, raabt an af en tysk Vagtpost. I det samme faldt en Række Skud, af hvilke et ramte den 16-aarige Pernille Riise, Datter af afdøde Læge Riise, København, i Hovedet. Hun døde paa Stedet.

Episode paa C. V. E. Knuthsvej. I Nat indfandt det tyske Politi sig hos Fru Elly Petri, C. V. E. Knuthsvej 9 i Hellerup, og anmodede om at komme til at tale med en Logerende, men da Navnet ikke passede paa den Logerende i Lejligheden, mente Fru Petri, der maatte foreligge en Misforstaaelse. Det tyske Politi lukkede imidlertid Fruen og hendes Børn inde i et Værelse og satte sig til at vente paa den unge Mands

837

Hjemkomst. Ved 1-Tiden hørte Fruen Nøglen blive stukket i Entrédøren, og I det samme blev der skudt indefra gennem Døren. Det tyske Politi tilkaldte en Ambulance, og man ved, at den haardtsaarede blev kørt til Vestre Fængsel og senere derfra til Politigaarden. Samtidig med, at dette Drama udspillede, blev en Taxavogn holdt op i Nærheden, og tre unge Mennesker tvang Chaufføren til at køre til Knuthsvej. I Nærheden af Nr. 9 affyredes en Salve mod Vognen. Chaufføren og de tre unge Mennesker flygtede og slap, saa vidt vides, alle uskadt bort. Da Chaufføren senere vilde hente sin Vogn, havde det tyske Politi fjernet den. - Paa Trappen uden for Fru Petris Lejlighed blev der fundet en stor Blodpøl, som utvivlsomt stammede fra den unge Logerende, der havde opgivet sit Navn som Hansen og iøvrigt tilsyneladende passede sit normale Arbejde. Han gik hjemmefra paa samme Tid om Morgen og kom næsten altid hjem ved samme Tid om Aftenen. Aktionen menes at staa i Forbindelse med Anholdelse af en anden ung Mand om Morgen.

Yderligere 7.200 Flygtninge og Saarede. I Torsdags kom 3 Skibe til Frihavnen med 4.300 Saarede og 2.900 Flygtninge. Totaltallet opgives paa denne Dag til 289.080.

Spredte Episoder. En Hipomand ved Navn Sørensen blev i Gaar Eftermiddags skudt i Ryggen ud for Godthaabsvej 207.

- To berusede Mænd gik i Aftes uden for "Stadil" og "Palladium" og fyrede Pistoler af op i Luften. Vagtværnet blev tilkaldt og anholdt de to Mænd i Foyeren til Palladium. Den ene havde tysk Ausweis, og den anden Waffenschein. Kort efter Anholdelsen indfandt sig en tysk Patrulje paa Vartov og forlangte udleveret den ene af de to Mænd, medens man ingen Interesse havde i den anden.

- I Aftes ved 22,20-Tiden lød to kraftige Eksplosioner fra Garageanlægget, Jagtvejen 23 B. Der anrettedes en Del Skade.

- I Gaar Eftermiddags brændte et tysk Halmlæs ud for Vesterbrogade 86. Branden gav Anledning til Trafikstandsning i et Kvarterstid.

- I Gaar Eftermiddags eksploderede to Bomber i et Trykkeri, Gl. Kongevej 11. Trykkeriet blev raseret.

Død i Tyskland. Kaptajn i Livgarden, Kammerjunker Tage Fox-Maule, er død i Tyskland.

Beslaglæggelser. Tyskerne har beslaglagt Asminderød Kro og Jernbanehotellet i Fredensborg, og desuden er Sjøpavillonen ved Esrom Sø, tilhørende Hotel "Prinsen" i Fredensborg, ligeledes blevet beslaglagt til Flygtninge. For kort Tid siden blev Fredensborg Kommuneskole beslaglagt til Brug for Saarede, men i Stedet for ankom i Lørdags et Kompagni Soldater til Skolen. Ingen af disse Soldater var saarede.

838

- I Hvidovre er Kettevejens Skole blevet beslaglagt, og i Fredags blev Sportshallen paa Hartmannsvej inddraget til Flygtninge.

Jernbanesabotagen. I Morges skete Sprængning under et tysk Godstog i Nærheden af Hvidovre Station. Der opstod herved Standsning i Trafiken paa Vestbanen. Sent i Aftes forekom ogsaa Sprængninger paa Strækningen Herlev-Ballerup, hvorved en Maskine og 10 Godsvogne blev afsporet, og paa Hyllinge Station gik der Ild i 4 Halmvogne. Omtrent samtidig blev i Aftes dræbt en ungarsk Vagtpost paa Sorgenfri Station. Jernbanesabotagen i Jylland har i det sidste Døgn været mere intensiv end tidligere. Togkontoret melder om Sprængninger paa følgende Strækninger og Stationer: Herning-Studsgaard (Sprængninger i en afsporet Maskine), Dejbjerg Station, Skanderborg-Alken (6 Sprængninger), Brabrand-Mundelstrup, Sønderport-Tvis (22 Sprængninger), Tvis Station, Brande-Thyregod (10 Sprængninger), Brande-Blaahøj, Fasterholt Station (Sprængninger i begge Sporskifter), Holstebro-Jern (6 Sprængninger), Holstebro-Bur (22 Sprængninger), Brande-Fasterholt, Over Jerstal-Hovslund, Aarhus H.-Brabrand (4 Sprængninger), Vemb Station, Grindsted Station (3 Sporskifter), Højslev Station og Højslev-Stoholm (3 Sporskifter), Ringkøbing-Velling, Brande-Lundfod, Riisskov-Lystrup (Sprængninger under et tysk Orlovstog, hvis Maskine faldt i Grøften), Tvis-Aulum (84 Sprængninger), Langesø-Bredbjerg, Holdrup-Skaarup, Katterød-Faaborg, Fjellerup Station, Hostrup-Steensgaard og Nyborg-Bynkel.

Provinsen.

Aalborg: I Fredags beslaglagde de tyske Myndigheder et halvt Hundrede Lastbiler og Taxavogne. Paa Bryggeriet Urban blev alle Ølvogne beslaglagt, og Aalborg Mælkekompani raader nu kun over 3 Mælkevogne. Ogsaa i de øvrige nordjyske Byer har der fundet Beslaglæggelse af Biler Sted. I Hobro er saaledes et Par Lægebiler, en Rutebil og en halv Snes Lastbiler blevet beslaglagt. Formaalet med disse Beslaglæggelser kendes ikke, men maa muligvis sættes i Forbindelse med Indstillingen af den regelmæssige Toggang.

- Det tyske Sikkerhedspoliti anholdt Natten til Tirsdag en Søn af Civilingeniør Sturup, Hasserisvej.

Odder: "Odder Dagblad" er atter begyndt at udkomme efter at have været forbudt i 6 Uger.

Aabenraa: Padborg blev Torsdag Aften overfløjet af allierede Maskiner, som bestrøg Jernbanestationen og Sporene med Maskinkanoner. Der blev aabnet Ild mod Maskinerne fra et Særtog. Under Skydningen blev 3 CBU-Vagter lettere saaret, ligeledes blev Lokomotivfører Nielsen,

839

Korsør, Sabotagevagt Peter Petersen, Padborg, samt en hjemvendt Tysklandsarbejder saaret. Stationsbygningernes Omgivelser blev en Del beskadiget af Kuglerne, der ogsaa ramte andre Ejendomme i Byen.

Rødding: Forstander Rosendahl, Rødding Højskole, er blevet anholdt af Gestapo og ført til Kolding. I Over Jerstal er Entreprenør Chr. Petersen og i Gram en ung Mekaniker ved Navn Christensen blevet anholdt.

Odense: Bladhandler E. Nielsen blev i Gaar ved Middagstid skudt ned og dræbt i sin Kiosk paa Hjørnet af Kongensgade og Vestre Stationsvej. De to Gerningsmænd forsvandt paa Cykler. Bladhandlerens Kiosk blev for nylig ødelagt ved en Bombeeksplosion, og han havde nu anskaffet sig en ny.

Køge: Den unge Mand, som i Torsdags blev fundet dræbt i Ganne Skov ved Karise, er identificeret som den 17-aarige Jes Petersen, Søn af Læge O. Petersen, Faxe Ladeplads.

Mandag den 23. April 1945.

Alle danske internerede ude af Tyskland. Alle danske Statsborgere, som har været interneret i Tyskland, menes nu at være naaet over Grænsen. De sidste er ankommet i denne Week-end, en Del er blevet interneret i Frøslev, andre i en Lejr i Midtjylland, medens en Del er dirigeret videre til Sverige. I Aftes kom et Tog til København med ca. 300 politiske Fanger, og et andet Tog med ca. 1.000 Politifolk, alle danske Statsborgere. De blev i Nat bragt om Bord i en Færge i Frihavnen, og det meddeles i Dag til Morgen, at Transporten er ankommet til Sverige i god Behold.

Episoderne omkring Garderkasernen. Til Morgenbladenes Meddelelser om, at der i Gaar Formiddags er blevet dræbt 7 Danske og saaret en halv Snes i Nørrevold-Kvarteret, kan yderligere føjes, at de første Meldinger lød paa, at tyske Soldater var i Kamp med danske Civile ved Garderkasernen. Et Kvarter senere meddeltes, at tyske Styrker var indviklet i Kamp med ungarske og østrigske Soldater. Siden havde Episoden udelukkende Karakter af indre Skærmydsler. Al Sporvejstrafik gennem den indre By blev indstillet, medens det heftige Skyderi foregik. Tabene paa tysk Side menes at være forholdsmæssig store. I den svenske Radioudsendelse i Dag til Morgen meddeles, at den østrigske Forening i Stockholm har opfordret de østrigske Soldater i Danmark til at slutte sig til Modstandsbevægelsen.

Lodserne i København, Dragør og Helsingør stukket til Sverige. De tre københavnske Lodsbaade, som endnu var frie, er i Gaar sejlet til Sverige med Dragørlodserne og de københavnske Lodser om Bord. Ogsaa Lod-

840

serne fra Helsingør er gaaet over Sundet. Lodsmandskabets Forsvinden er ensbetydende med nye Vanskeligheder for den tyske Sejlads paa de respektive Havne. De tyske Fartøjer, der er gaaet ind til København, har hidtil taget Lods om Bord allerede ud for Dragør, men maa altsaa nu klare sig paa egen Risiko.

Stadig ingen dansk Sejlads paa Havnen. Under de dansk-tyske Forhandlinger om Mulighederne for Genoptagelse af den indenlandske Trafik paa Københavns Havn har Mulighederne af en tysk Bevogtningstjeneste i Sundet og Konvojering været drøftet som Erstatning for tysk Vagttjeneste om Bord paa udgaende Skibe. Man venter nu paa Svar fra de tyske Myndigheder, men endnu er det ikke tilkendegivet, hvorvidt en saadan Løsning vil blive accepteret. Trafikken kommer næppe i Gang, før Spørgsmaalet er afklaret, og bliver Svaret negativt, tegner Situationen sig meget mørk. Københavns Belysningsvæsen har liggende Tonnage til 14.000 Tons Brunkul i jyske Havne. Skibene kan imidlertid ikke komme af Sted. Nogen øjeblikkelig Fare for Elektricitetsforsyningen betyder den standsede Brunkulstilførsel dog ikke, oplyser Borgmester H. P. Sørensen.

Minering af Frihavnen under Forberedelse. For nogle Dage siden har Tyskerne støbt Huller til Sprængladninger i Kajerne ved 10-Meter Bassinet og ved Kroneløbs-Bassiniet i Frihavnen og forbereder nu Minering af Redhavnen. Endnu er der vist ikke anbragt Sprængladninger nogen af Stederne, men Forberedelserne er saa langt fremme, at dette hurtigt kan ske. Sagkyndige mener, at Sprængninger inden for det Omfang, der her er tilrettelagt, næppe vil frembyde Livsfare for Beboerne i de tilstødende Kvarterer uden for Havneområdet. Ogsaa i Provinsen skal der visse Steder være truffet tilsvarende Forberedelser. Dette gælder saaledes Korsør Havn.

Antallet af Flygtninge og Saarede rundet 300.000. Totalantallet af Flygtninge og Saarede, som søværts er ankommet til København, ligger nu paa 306.780. Den 20. April ankom "Wollweber" med 200 Saarede, den 21. April "Niedenfelss" med 3.500 Saarede og 1.300 Flygtninge, "Cometa" med 2.000 Saarede og 3.000 Flygtninge, "Minde" med 2.000 Saarede og 3.500 Flygtninge. Af Totalantallet er ca. 195.000 Personer Flygtninge.

Landsretssagfører Schjørring Thyssens Søn bortført. Som omtalt i Morgenbladene er Landsretssagfører P. Schjørring Thyssen og Hustru Natten til Søndag blevet myrdet i deres Hjem, Helenevej 1 B. Samtidig hermed er Ægteparrets 19-aarige Søn, Erik Schjørring Thyssen blevet bortført. Man har fundet den unge Mands Pyjamas i Sengen, og hans Tøj var borte. Det er ogsaa paa anden Maade konstateret, at han har

841

været i Lejligheden om Natten, saa det maa betragtes som givet, at han er bortført efter Mordet paa Forældrene.

Landsretssagfører Schjørring Thyssen, der var et kendt Medlem af Garderforeningen, sad en kort Overgang i Efteraaret arresteret. Det var hos Landsretssagfører Schjørring Thyssen, Christmas Møller virkede som Sagførerfuldmægtig efter sin Fratræden som Handelsminister.

Mislykket Forsøg paa at myrde Overretssagfører Peter Paulsen. Ved 2-Tiden Natten til Søndag blev der ringet paa hos Overretssagfører Peter Paulsen, Dyrehavevej 6. Overretssagføreren gik ud, men lukkede ikke op. I næste Øjeblik affyredes en Salve paa 8-10 Skud gennem Døren i Højde med Underlivet, men Overretssagføreren havde stillet sig saaledes, at han ikke blev ramt af Kuglerne, og da han skreg, troede Gerningsmændene formentlig, at han var blevet ramt. De forsvandt i en lille benzindrevet Bil, som havde staaet nedenfor med slukkede Lanterner. Overretssagføreren fik et Chok og maatte indlægges paa et Hospital.

Tyske Krav om Udlevering af 10.000 Heste. For længere Tid siden blev der over for danske Myndigheder fremsat Krav om Levering af 7.000 fuldvoksne Heste til den tyske Værnemagt. Kravet er siden forhøjet til 10.000, og med den Tilføjelse, at Leveringen skal ske omgaaende. Under Forhandlingerne om Leverancerne har man fra dansk Side overvejet en Prisforhøjelse for at skaffe Heste frem paa Markedet, men denne Tanke er blevet opgivet, og i Mellemtiden er den tyske Værnemagt selv begyndt at foretage Opkøb. Der er foreløbig indkøbt et Par Hundrede Heste paa Randers- og Lemvig-Eggen. Den kontante Pris pr. Hest har ligget mellem 2.500 og 5.000 Kr. Det er over den Pris, der maa betales ved de officielle Opkøb, og der er altsaa ved Salget sket en Overtrædelse af de gældende Prisbestemmelser. Dette er meddelt Hestehandlerne og Landmændene, og man maa herefter gaa ud fra, at Værnemagts egne Opkøb vil gaa i Staa. Det vil igen have til Følge, hævdes det i Landbrugskredse, at man maa tage den Mulighed i Betragtning, at den tyske Intendantur vil skride til Beslaglæggelse af det manglende Antal Heste paa Fyn og i Jylland, der betragtes som militært Operationsomraade.

Nedgang i Landbrugs-Eksporten. Udførslen af Landbrugsprodukter er i de sidste Uger gaaet betydelig ned. Det vil fremgaa af følgende Tal, der omfatter Perioden fra 1. Januar til 1. April i Aar. Der er af Smør eksporteret 4.038 Tons mod 11.576 i tilsvarende Periode i Fjor, og heraf til Tyskland 3.571 (7.461), til Norge 264 og til Sverige 202, af Ost 31 Tons mod 91, af Æg 293.000 Snese mod 134 000, af Kaniner 39 Tons mod 303, af Bacon og Flæsk 21.564 Tons mod 39.989, og heraf til Tyskland 17.070, til Norge 4.486 og til Sverige 8 Tons, af levende Svin 9.595 mod 41.513

842

Stykker, af Svinefedt 271 Tons mod 261, af slagtet og levende Hornkvæg 38.783 Stkr. mod 42.012, af Slagteraffald 1.816 Tons mod 2.723, af Heste 5.990 Stkr. mod 6.913, og af Kartoffler 2.599 Tons mod 18.679 Tons. Hele det eksporterede Kvantum af Kartoffler er gaaet til Norge. Tager man Tallene fra den sidste Uge, der foreligger en Oversigt over, nemlig fra 9. til 15. April, er Forskellen endnu mere iøjnefaldende. Der har f. Eks. overhovedet ikke været Eksport af Ost og Æg, og hvad angaar slagtet Hornkvæg har der kun været udført 33 Stkr. til Tyskland og 707 til Sverige. Hvad angaar Leveringerne til Hjemmemarkedet er der ikke sket større Ændringer. Produktionsapparatet er intakt, men det har selvfølgelig kunnet mærkes, at ikke alene Værnemagtens Behov, men ogsaa de omkring 300.000 Flygtninges Forbrug har skullet dækkes. Kravene har dog ikke, naar undtages Æg og Kartoffler, oversteget de Kvanta, der ved Aftalerne sidste Efteraar blev kalkuleret med til Eksport. Forsyningsvanskelighederne paa Sjælland i Øjeblikket skyldes derfor udelukkende Transportsituationen.

Jernbanesabotagen. I Gaar forekom Sprængninger paa Jernbanestrækningerne Holsted-Brørup, Silkeborg-Svejbæk (19 Sprængninger). Desuden blev Signalhuset paa Hørning Station totalt ødelagt, og Broen over Grindsted Aa sprængt i Luften. I Nat er der sket Sprængninger paa Strækningerne Ry-Alken, Middelfart-Fredericia, Langeskov-Marslev og Grejsdal-Højgaard.

Provinsen.

Aarhus: Den 25-aarige Bruno Andersen, Hørning ved Aarhus, blev Fredag Aften skudt ned af to Fodgængere i Herluf Trollesgade. Han blev dødeligt saaret, men det lykkedes ham at trække Revolveren og affyre Skud mod de to Fodgængere, hvoraf den ene ramtes i Brystet og den anden i Underlivet. Senere paa Natten blev Falck kaldt til Trøjborg i Anledning af en Fødsel. Det var imidlertid de to Mænd, som skulde føres til Kommunehospitalet. Kort efter at de var kommet ind paa Skadestuen, blev Bygningen omringet af Gestapo, og de to Mænd anholdt og ført bort.

- Den 18-aarige Kontorassistent Leif Faigh, Silkeborgvej 311, Aabyhøj, blev Lørdag Eftermiddag fundet dræbt ved Skud.

Randers: Entreprenørfirmaet C. Carlsen, der har haft en Del store Arbejder for Værnemagten, meddelte i Lørdags i de lokale Blade, at Firmaet havde ophævet sine Arbejdspladser, og derfor indkaldt alle Regningskrav.

Svendborg: Tobaksfabrikant Otto Halberg og dennes Nevø, Prokurist Harald Halberg, blev Natten til Lørdag myrdet i deres Senge.

843

Hillerød: Nogle Læs Tromler med Vaaben og Ammunition nedkastet i Gribskoven er Lørdag Eftermiddag fundet og bragt til det tyske Politis Hovedkvarter i Hillerød.

Tirsdag den 24. April 1945.

9 danske Statsborgere henrettet. Det er meddelt Udenrigsministeriet, at følgende danske Statsborgere den 18. April er dømt til Døden ved tysk Krigsret for Franctireur-Virksomhed:

Handelslærling Ivar Peder Lassen, f. 11. Juli 1923 i Bække, boende Hans de Hoffmannsvej 28, Fredericia.

Jernbanefunktionær Hans Eeg, f. 28. Maj 1925 i Aarhus, boende Dortheavej 11, Fredericia.

Jernbanearbejder Helge Carlo Harry Hermann, f. 5. Maj 1921 i Fredericia, boende Danmarksgade 11, Fredericia.

Gartneriejer Hans Christian Just Petersen, f. 27. Juli 1886 i Fredericia, boende Vesterbrogade 52, Fredericia.

Jernbanearbejder Emil Martin Andersen, f. 13. Januar 1918 i Fredericia, boende Treldevej 30, Fredericia.

Eluf Preben Månsson, f. 4. August 1919 i Kolding, boende Taulov.

Karl Gustav Kolding, f. 21. Januar 1917 i Roslev, boende Taulov.

Henry Jacobsen, f. 25. August 1918 i København, boende Taulov.

Jernbaneassistent Ole Christensen, f. 9. Marts 1923 i Allerslev, boende Nymarksvej 20, Fredericia.

Dommene er fuldbyrdet. Der er ved Udenrigsministeriets Foranstaltning givet de Efterladte Underretning.

Det er endvidere meddelt Udenrigsministeriet, at Jernbanearbejder Ib Schermer-Schaltz, født 6. Februar 1926 i Fredericia, boende Odinsvej 8, Fredericia, ligeledes er dømt til Døden, men at Dommen efter indsendt Benaadningsansøgning er ændret til livsvarigt Tugthus.

Inspektionsskibene bortført. Inspektionsskibene "Argus" og "Løvenørn", der var blevet sendt ud for at udføre noget Arbejde paa internationalt Farvand Nord for Middelfrundsfortet, er blevet taget af Modstandsfolk og indbragt til svensk Havn. Modstandsfolkene kom sejlene i Motorbaade, bordede Skibene, holdt Mandskabet op og spærrede dem inde i Kahytterne, hvorefter de satte Kursen mod Sverige.

Luftalarmerne i Aftes. Luftalarmerne i Aftes faldt i to Perioder. I Tiden 17,54-19,35 var der Flyvervarsel i de fleste Egne af Landet med Undtagelse af Nordjylland. Det skyldtes dels en kraftig Indflyvning af flere Hundrede Maskiner langs den dansk-tyske Grænse, dels talrige mindre Grupper, der fløj spredt over Jylland, Storebælt og Midtsjælland; en af disse syntes i lav Højde at have Kurs mod København, men bøjede

844

af og returnerede over Stevns. Det synes at have drejet sig om Rekognosceringer. Der meldes om følgende Skader: 1) Der blev Kl. 18,55 skudt mod Bredebro Station. Kun materiel Skade. 2) Under Luftkamp over Gram saaredes to Personer, en tysk Soldat og en Dansker, Karl Fog, Tisset. 3) Under Luftkamp over Brændstrup ved Gram antændtes en Gaard; Stald og Lade nedbrændte. 4) Øst for Ribe blevet Par OT-Biler angrebet; en dansk Statsborger, Rasmussen, fra Røde Kro blev saaret.

Anden Periode varede fra Kl. 21,45 til efter Kl. 2 Nat. Der var paany Flyvervarsel i de fleste Byer undtagen i Nordjylland. Mindre Grupper af Flyvere kredsede over de fleste Egne af Landet og synes maaske mest at have været koncentreret over Kattegat og Øresund. Der er flere Steder meldt om Detonationer over Havet, men iøvrigt var der Kl. 2,15 ikke indløbet Meldinger om Skader.

Skibe paa indtil 100 Tons maa sejle ud af Havnen. De tyske Myndigheder gav i Gaar Tilladelse til, at danske Fartøjer paa indtil 100 Tons nu maa sejle ud af Havnen uden særligt Vagtmandskab om Bord. Hidtil har kun Fartøjer paa indtil 50 Tons maattet besejle Havnen. Med den nu givne Lempelse kan de smaa Paketbaade atter indgaa i deres Ruter, ligesom enkelte Smaafartøjer med Brunkul ogsaa kan besejle Havnen. Iøvrigt er der ingen Ændring i Situationen, og Dampskibe kan saaledes stadig ikke forlade Havnen. Fra tysk Side har man endnu intet hørt i Sagen.

Der kom atter i Gaar nogle mindre Skibe hertil med Flygtninge. De maatte gaa ind i Havnen ved egen Hjælp, da der ikke er en eneste Lods tilbage i Byen. Foruden Lodserne her i Byen, Helsingør og Dragør er Lodserne tillige forsvundet fra en Række andre Byer. De havde modtaget Trusler paa Livet, idet det var meddelt dem, at de vilde blive skudt, saafremt de passede deres Tjeneste. Under disse Omstændigheder har Lodserne fundet det mest

hensigsmæssigt at bringe sig i Sikkerhed i Sverige. Lodskaptajn M. Olsen ved Københavns Lodsvæsen, der er den eneste tilbageblevne, blev i Gaar Eftermiddags anholdt af det tyske Politi. Lodskaptajn Olsen skulde den 1. Maj forlade Tjenesten paa Grund af Alder, og hans Efterfølger - Lodskaptajn Peter Bom - blev udnævnt forleden. Den nye Lodskaptajn er i Sverige. Det menes ikke, at Lodskaptajn Olsen har været ude for Trusel fra Modstandsbevægelsen, da han jo alligevel skulde fratræde om nogle Dage.

Beslaglæggelser. K.F.U.M.s store Bygning i Rosenborggade er blevet beslaglagt. Desuden er Sct. Hans Hospitals Afdeling paa Kattingeværk, hvor 66 Sindssygepatienter opholder sig, beslaglagt fra i Aften, men det er dog muligt, man opnaar en Udsættelse. Afgørelsen i saa Henseende vil blive truffet engang i Eftermiddag.

845

Protest mod Terrormordene. Udenrigsministeriet har tilstillet de tyske Myndigheder en Protest i Anledning af den senere Tids Terrormord paa danske Statsborgere. Protesten er tilstillet den Befuldmægtigede, Dr. Werner Best.

Episoden paa Garderkaserne. Udgangspunktet for Episoden paa den tidligere Garderkaserne Søndag Morgen menes at være et Intermezzo, som opstod ved Afsendelse af et Hold ungarske Soldater, der skulde til Østfronten. De ungarske Soldater skal have sat sig til Modværge og være flygtet ind i Kongens Have og ned ad Nørrevold. En Del af dem blev skudt, andre indfanget, medens nogle undslap.

Hipomand slaet ned og skudt. I Gaar Eftermiddags ankom tre Mand fra det tyske Sikkerhedspoliti i Bil med en Arrestant til Glarmester Walther Jensens Lejlighed, Fredensvej 48 i Charlottenlund. De spurgte efter Glarmesterens Datter, som imidlertid ikke var hjemme paa det Tidspunkt, hvorfor de to af Politimændene kørte bort, medens den tredie satte sig til at vente sammen med Arrestanten. Pludselig fik Arrestanten fat paa en Mursten og slog med denne Politimanden i Hovedet. Der opstod Kamp mellem de to Mænd, og under Slagsmaalet fik Arrestanten fat i Politimandens Revolver og skød ham. Herefter forsvandt Arrestanten, og ingen har siden set noget til ham. Den haardt saarede Politimand blev bragt til Lazarettet paa Nylandsvej, og samtidig ankom det tyske Politi og foretog Afspærringer og Undersøgelser.

Bilsabotage. Ved Gammel Strand ud for Naboløs blev en tysk Lastbil Kl. 11 i Gaar Formiddags sprængt i Luften. En tysk Soldat fik alvorlige Kvæstelser og bragtes til Nylandsvej. Tre forbipasserende blev lettere saaret.

Kl. 13,15 blev en tysk Kranvogn uden for den tyskebesatte Købmandsskole paa Nørrevold sprængt. Bomben var ret kraftig, og Førerhuset blev knust. En ung Mand, der gik forbi, blev saaret, og i en Sporvogn knustes Ruderne, uden at dog Passagererne kom noget til.

Brandbil beskudt. Frederiksberg Brandvæsens Officersvogn blev Mandag Aften under den sidste Luftalarm beskudt af det tyske Sikkerhedspoliti. Vognen var sendt ud til Gentoft for at hente en Luftværnsleder. Ved Hellerup blev den standset efter Beskydning, hvorunder en Kugle strejfede Chuaafførens Skulderstrop. Vognen er iøvrigt blevet gennemhullet af flere Kugler.

Arresteret. Sekretær Mogens Grau, Justitsministeriets 1. Kontor, er blevet arresteret af Gestapo.

To Mænd skudt i Rundetaarn. Lørdag Eftermiddag blev to Mænd skudt ned i Rundetaarn, hvor de tilsyneladende havde søgt at skjule sig.

846

Kort efter at de var løbet op i Taarnet, kom tre Mænd ind og holdt Portneren op, hvorefter de fandt Mændene, som blev skudt og bragt ud i en ventende Bil, der kørte bort. Ingen danske Myndigheder har været impliceret.

Dræbte. Lørdag Morgen blev Arbejdsmand Victor Nielsen, Svendelodden 3, skudt ned paa Møntmestervej. En Bil kørte op paa Siden af ham, og to Mænd affyrede Revolverskud mod ham. Arbejdsmanden døde paa Stedet. - I Fredags blev en ca. 25-aarig ukendt Mand indbragt til Retsmedicinsk Institut. Han var dræbt under et Skyderi i Nærheden af Pilegården i Brøndby.

Identifikation. Den unge Mand, som i Fredags blev fundet dræbt i Langebrogade ud for Nr. 6-8, er identificeret som den 35-aarige Hans Winther, Gentofte.

- En af de Mænd, som for nogle Dage siden blev fundet dræbt i Søndermarken, er genkendt som den 24-aarige Verner Petersen, Søn af Slagtermester Petersen, Nebbelunde ved Nykøbing F.

Jernbanesabotagen. Togkontorets Morgenmelding gaar ud paa, at der siden i Gaar Eftermiddags er forekommet 12 Sprængninger paa Smingebjerg [i. e. sandsynligvis Sminge] Station samt Sprængninger paa Strækningerne Lystrup-Grenaavej, Fasterholt-Kølkær, Ørbæk-Ellested, Brabrand Station og ved Svejlbæk.

Hjemmeværn opløst. Det hjemmetyske Heimwehr i Sønderborg er i Søndags blevet opløst, og Medlemmerne har faaet Ordre til at aflevere deres Uniformer og Vaaben.

Gestapomænd dræbte og saarede. Ved den Aktion, som nogle Modstandsfolk forrige Mandag rettede mod Gestapo i Aalborg, medens Razziaen fandt Sted i Springborgs Fabrik, dræbtes to Gestapomænd, den ene en Dansker ved Navn Clemmensen, medens en halv Snes blev saaret. Alle Modstandsfolkene slap bort, men den følgende Nat blev der foretaget en halv Snes Arrestationer.

Onsdag den 25. April 1945.

24 Timers Strejke i Anledning af Henrettelserne. I Fredericia udbrød Kl. 12 i Gaar Strejke i Anledning af de sidste Henrettelser. Ikke mindre end 6 af de henrettede var hjemmehørende i Byen. Alt Arbejde blev nedlagt, Telegraf, Telefon og Jernbanetrafik blev afbrudt. Tog fra Nyborg blev i Gaar Eftermiddags og i Nat kun ført igennem til Middelfart, dog lodsedes tyske Tog gennem Fredericia af tysk Personale. De kommunale Værker fungerede uhindret af Strejken, der menes at ville fortsætte til Kl. 12 i Dag. Overalt i Byen flagedes paa halv Stang i Anledning af Henrettelserne.

847

Ca. 400 Danske døde i de tyske Interneringslejre. Som tidligere meddelt er praktisk talt alle danske internerede i Tyskland ført hjem eller til Sverige. Muligvis er der dog blevet nogle tilbage i tyske Tugthuse, som man ikke har kunnet faa Forbindelse med. Under Interneringen er ca. 400 Danske døde, hvilket svarer til en halv Snes Procent af det samlede Antal danske internerede.

Svensk Røde Kors har paataget, sig at bringe ca. 15.000 polske, belgiske, hollandske, franske og jugoslaviske Kvinder til Sverige fra Koncentrationslejren Ravensbrück i Mecklenburg. De første 700 af disse ventes i Dag til Krusaa.

6-7 Mord i det sidste Døgn. Der er i det sidste Døgn foretaget 6-7 Mord i Hovedstadsområdet. I Aftes blev Bryggeriarbejder Lars Evald Hansen, Nøddebogade 5, fundet i et Buskads ved Østre Allé, dræbt ved Skud gennem Hovedet. - I Aftes blev en ca. 25-aarig Mand, Carl Willy Erhard Jensen, Elverdamsbakken pr. Tølløse, Søn af Arbejdsmand Emil Jensen, St. Værløse, dræbt ved Fortunen. En Mand, som tilfældig opholdt sig i Nærheden, saa en lille benzindreven Bil standse op, 4 Personer steg ud og gik nogle Skridt ind i Skoven. Lidt efter hørtes to Salver, hvorefter 3 Mænd vendte tilbage til Bilen og kørte bort. - Den ca. 38-aarige Maler Louis Armand Duprè blev dræbt i sit Hjem, Jydeholmen 27, Kl. ca. 19. - Lidt senere bragtes en yngre Mand ved Navn Egon Hansen til Retsmedicinsk Institut. Han var blevet dræbt i Stueetagen, Nansensgade 19. - I Morges blev Brandvæsenets Ambulance kaldt til Dronningensgade 46, hvor Fru Anna Kirkegaard Pedersen var blevet dødeligt saaret af Skud i Hovedet. Hun levede endnu ved Indlæggelsen. Ved samme Lejlighed var Fru Elvira Christensen, Sofiegade 4, 1., blevet dræbt ved Skud. Af Papirerne fremgik, at de to Damer var ansat i Deutsches Eck med en daglig Arbejdstid paa 3 Timer og 100 Kr. i Ugeløn. - Paa Hjørnet af Chr. Bergs Allé og Hartmanns Allé blev en yngre Mand ved Navn Fagerberg, boende Nørrebrogade 200, i Morges fundet dræbt ved Skud i Hoved og Bryst.

Saaret ved Anholdelse. En af Beboerne i Collingsgade 4 blev i Aftes anholdt af nogle uniformerede Folk fra Politigaarden. Ved Anholdelsen blev han skudt bagi, men ikke desto mindre taget med til Afhøring paa

Politigaarden, hvorfra han senere fik Lov at gaa. Ved Hovedbrandstationen sank han sammen, blev saa kørt til Kommunehospital og kom under Behandling.

Sabotage paa Maskinsnedkeri. P. Hansens Maskinsnedkeri og Tømmerplads, Islevbrovej 4, er ved Midnatstid blevet ødelagt ved Sabotage. Der blev anbragt Bomber i Virksomheden, og ved Eksplosionen opstod

848

en voldsom Brand, som først blev slukket i Morges. Alt Tømmeret brændte. Det er fjerde Gang, der er Sabotage mod Snedkeriet.

Flygtningeskibe til Havnen. I Mandags ankom følgende 4 Fartøjer til Frihavnen med saarede Soldater og Flygtninge: Damperen "Orion" med ca. 1.500 Flygtninge, et Artilleriskoleskib med ca. 2.500 Saarede og ca. 200 Flygtninge, Damperen "Ubena" med ca. 4.000 Saarede og en Del Flygtninge, og Damperen "Lappland" med ca. 7.000 Flygtninge.

Razziaer. I Gaar Eftermiddags kørte en Del Hipovogne op for Handelsbanken, Holmens Kanal, hvorefter der blev foretaget en omfattende Gaderazzia. Omtrent samtidig foregik Hiporazzia i Kronprinsessegade, hvor Strækningen fra Nr. 40 til Sølvgade blev afspærret.

Jernbanesabotagen. I Løbet af Dagen i Gaar skete der Sprængninger paa Naarup Station, Flemløse Station og Rønbjerg Station. Det sidstnævnte Sted forekom 11 Sprængninger. Videre er der forekommet Sprængninger paa Strækningerne Lerbjerg-Hadsten, Hjorthøj-Løkken og i 1. Distrikt mellem Husum og Herlev, hvor Trafikken i Aftes maatte indstilles. Desuden skete i Aftes Sprængninger i Sydenden af Nykøbing F. Station. Reparationen her kunde dog afsluttes i Dag til Morgen. Endelig skete Kl. 23 Sprængninger i begge Spor mellem Harrestrup og Damhus (d. v. s. mellem Valby Langgade og Peter Bangsvej). Hele Nattens Godstrafik maatte omlægges. I Nattens Løb er der tilgaaet Togkontoret Meldinger om Sprængninger under et Arbejdstog med Transport til Vojens. Der afsporede 6 Vogne, men ingen Mennesker kom til Skade. Endelig har der været forskellige Sprængninger paa den vestjyske Længdebane.

Beslaglæggelse. Jernbanepavillonen og Palmehaven ved Charlottenlund Station er blevet beslaglagt af Tyskerne.

Kattingeværk rømmet. De danske Myndigheder fik ikke noget Svar paa Anmodningen om at udskyde Beslaglæggelsen af Sct. Hans' Afdeling paa Kattingeværk. Sct. Hans Hospital satte derfor fuld Pres paa Evakueringen af Afdelingen i Eftermiddagstimerne, og i Aftes var Værket rømmet. Det skal vistnok bruges til Indkvartering af Soldater.

Provinsen.

Arrestationer. Overlæge S. A. Hansen, Sct. Josephs Hospital i Esbjerg, og Direktør. Christian Alstrup, ligeledes Esbjerg, blev Tirsdag Morgen arresteret af det tyske Politi. I Aalborg er den kst. Rektor paa Katedralskolen, Lektor Stegmann - en Broder til Forstander Stegmann, som blev skudt i Vinter - ligeledes blevet arresteret, netop som Katedralskolen var midt i Eksamensterminen. I Hobro er Overlæge Schousbo, Amtssygehuset, blevet anholdt, i Løgstør Reservelæge John Gundersen,

849

og paa Ringkøbingegnen Træskomand Frederik Daa Jensen, Gaardejer Holger Bach og Husmand Christen B. Knudsen fra Thorsted. Det menes, de er sigtet for Deltagelse i Vaabentransport. Endelig meddeles fra Haderslev, at Statshusmand Andreas Lunding, Jels, og dennes Svoger, Politibetjent Hans Nielsen, Haderslev, Landmand Hans Poulsen, Jels Skov, Skrædder Dinesen, Jels, og Lærer S. Ravn, Vojens, er arresteret. Desuden meddeles fra Asserbo, at den 26-aarige Arkitektstuderende Gert Schennerup Andersen, Ordrupvej 169, Charlottenlund, er blevet arresteret.

Ringkøbing: Den tyske Pladskommandant i Ringkøbing, Oberleutnant Mitthoff, har den 20. April personlig over for Amtmanden udtalt, at han var ansvarlig for, at Transporterne paa Banerne foregik uhindret og stillede i Udsigt, at hvis Jernbanesabotagen ikke ophører, vil han være tvunget til at anvende Tvangsforholdsregler for at forhindre Gentagelser. Hvori saadanne Modforholdsregler vilde komme til at bestaa, vilde han dog ikke udtale sig om, da det var afhængig af Forholdenes Natur.

- Det indberettes, at det tyske Militær i og ved Byerne i Ringkøbing Amt har beslaglagt en lang Række Biler, saavel Hyrebiler, Rutebiler og Lastbiler som opklodsede Privatbiler den 20. April. Der synes at foreligge formelle Beslaglæggelsesdekreter i de fleste Tilfælde, dog oplyses fra Herning, at tysk Militær i Lørdags ved Indkørselsvejene til Byen har standset alle Lastbiler og uden Beslaglæggelsesdekret har tvunget Chaufførerne til omgaaende med tyske Soldater at køre til Grænsen, hvorfra de har faaet tyske Flygtninge med tilbage. Lastbiler med Læs er blevet tvunget til at aflæsse dette paa Stedet.

Vejle: Modstandsfolk opsøgte for nogle Dage siden Hesteopkøberen, Godsejer Chr. Skou, Øster Grundet, og tvang ham til at udlevere 600 Liter Benzin, som han havde faaet tildelt.

Aarhus: Restaurant "Varna", som netop var frigivet, er paany beslaglagt og bebos nu af tyske Soldater.

Frederikshavn: I Torsdags trængte ca. 25 Modstandsfolk ind paa Toldboden i Frederikshavn, hvorfra de fjernede alle de Radiosendere, der havde været deponeret der, siden der kom Forbud mod, at de medførtes om Bord i Fiskerflaaden. Senderne blev læsset paa en Lastbil, som kørtes ud af Byen. Paa Gærum Bakke blev Bilen imidlertid overrasket af en tysk Militærpatrulje, som tvang Bilen til at standse, og Folkene blev arresteret. En af dem, Isenkræmmer Mac Hoffmann, Frederikshavn, lykkedes det at flygte ind til Gærum By. Der iværksattes en omfattende Eftersøgning, og herunder blev Hoffmann fundet, mens han forsøgte at flygte ud gennem et Vindue. Han blev beskudt og dræbtes paa Stedet.

Hillerød: Natten til Søndag nedkastede 4 allierede Flyvemaskiner Vaaben i Nøddebo Skovdistrikt. De Folk, der var ude for at hente Vaabnene,

850

blev imidlertid overrasket af Patruljer, som beslaglagde alt det nedkastede Materiale og lod det køre ind til Gestapos Hovedkvarter i Hillerød. Der opstod Kamp mellem Værnemagten og Modstandsfolkene, hvoraf 7 blev paagrebet, og desuden tog Værnemagten 4 Lastbiler paa Stedet.

- Natten til Tirsdag fjernede bevæbnede Mænd ca. 8.000 Liter Benzin fra "Rhenania"s Tankanlæg paa Langeskovvej samt 1.200 Liter fra D.D.P.A.s Tank paa Hjørnet af Langesvej og Nordre Banevej.

Vordingborg: Det tyske Politi har Tirsdag paa Vordingborg Brandstation afhentet et Katastrofelager paa 440 Liter Benzin. Paa Vordingborg Sygehus har de hentet 40 Liter Benzin.

Nakskov: Det civile Luftværns Kommandocentral blev Tirsdag Formiddag besat af tysk Politi.

Torsdag den 26. April 1945.

I Aftes afrejste ca. 600 danske internerede fra Frøslev til Sverige. Det menes, at denne Flytning er Indledningen til Rømningen af Frøslevlejren.

De danske Myndigheder har rekvireret et stort Antal Rutebiler til at afhente franske, belgiske, hollandske og polske Kvinder og Børn fra Koncentrationslejren Ravensbrück. En Del af Kvinderne fra denne Koncentrationslejr er allerede paa Gennemrejse til Sverige og ventes at passere København i Dag.

Anholdelser. Det tyske Politi har anholdt Politiadvokat Haslund; endvidere menes Politiadvokaterne Pentz og Dorn Jensen at være blevet anholdt.

Dødeligheden blandt de tyske Flygtninge. Som tidligere meddelt anslaaer man Antallet af tyske Flygtninge i København til godt et halvt Hundrede Tusinde Personer, og desuden menes der at være ca. 10.000 saarede Soldater i Byen. Dødeligheden er meget stor. Ifølge Indberetning fra Stadslægen forekom i Ugen fra 1. April-7. April 405 Dødsfald, heraf ca. 100 blandt Flygtninge og 305 blandt de saarede. I Ugen fra den 8. April-14. April var der 890 Dødsfald, heraf 450 blandt Flygtningene og 440 blandt Soldaterne, i Ugen fra den 15. April-21. April forekom 1.002 Dødsfald, deraf 400 blandt Flygtninge og 602 blandt Soldaterne. I den følgende Uge ligger Antallet af Dødsfald endnu højere end i den sidstnævnte Uge. Opgørelsen omfatter kun Dødsfald, hvorom der foreligger Attest, men det reelle Antal er endnu større. For Flygtningenes Vedkommende er den mest almindelige Dødsårsag Svækkelse, medens den for Soldaterne opgives at være Saarforgiftninger. Begravelserne eller

851

Brændingerne afvikles meget langsomt, hvilket skaber visse sanitære Vanskeligheder.

Krav om 10.000 kg Ost pr. Uge. De tyske Myndigheder har over for Trifolium Mælkeforsyning stillet Krav om at faa leveret 10.000 kg Ost pr. Uge. Det er imidlertid tvivlsomt, om Trifolium overhovedet er i Stand til at opfylde et saadant Krav.

Saaret under Sortbørs-Razzia. I Kvarteret omkring Istedgade-Saxogade kom det i Gaar ved 14,30-Tiden til nogle dramatiske Episoder, da nogle Vagtværnsfolk vilde foretage en Sort-Børs Undersøgelse. En ung Mand sprang pludselig ud paa Gaden og affyrede en Revolver mod to Byvagter. Han flygtede derefter ned ad Istedgade i Retning mod Sdr. Boulevard, hvor Byvagterne, som i Mellemtiden havde faaet Forstærkning, fik overmandet ham. Under sin Flugt gennem Saxogade og Istedgade havde han skudt vildt omkring sig og saaret 3 tilfældige forbipasserende, Matros Børge Jensen, Saxogade 62, Kontrollør i Rydningstjenesten Johs. Neergaard, Saxogade 101, og Fru Fagian, Jægersborggade 9. Folk i Kvarteret, som under Skydningen var flygtet ind i Opgange og Porte, truede nu Manden med Lynchning. Imidlertid kom en tysk Politipatrulje til Stede. Det viste sig, at den unge Mand var i Besiddelse af tysk Ausweis. Det tyske Politi tog ham med.

Ildkamp. I Gaar Eftermiddags forsøgte nogle Sabotører at bemægtige sig nogle Biler fra Garageanlægget, Strandvejen 72. De blev imidlertid overrasket af Hipofolk, og der udviklede sig en voldsom Skydning, som varede til Kl. 18,50. Sabotørerne forskansede sig bag en Benzintank og bestrøg derfra Gaden med deres Maskinpistoler. En Hipomand blev alvorligt saaret. Endvidere menes en Sabotør at være blevet saaret. Saalænge Ildkampen stod paa, var Strandvejen afspærret og Sporvognskørslen i begge Retninger indstillet.

- Paa Bagsværd Hovedgade kom det om Formiddagen til et voldsomt Skyderi, da nogle Sabotører trængte ind i Værkstedet til Benzintankstationen i Nr. 89, idet tysk Politi og Hipofolk samtidig hurtigt kom til Stede. En Lærling og en Mekaniker fra Værkstedet blev saaret. En 40-aarig Vognmand, Carl Hansen, fra Buddinge Hovedgade 321 blev ramt af 6 Skud i det ene Ben og blev af det tyske Politi beordret ført til Lazarettet paa Nyelandsvej.

- Ved Middagstid opstod der heftig Skydning paa Birkedommervej ved Degnegaarden. Man havde kort forinden iagttaget 4 maskinpistolbevæbnede unge Mænd paa Stedet. Et Øjeblik senere kom en tysk Udrykning til, og Skydningen begyndte. Ingen danske Ambulancer tilkaldtes.

Vagtværnet beskudt. Ved 1,45-Tiden Natten til i Dag blev en af Københavns Byvagts Udrykningsvogne beskudt paa Jagtvejen. En af Vog-

852

nens Ringe blev gennemhullet, og Byvagterne maatte flygte efterladende Vognen paa Gaden. En Times Tid senere ringede det tyske Politi til Vagtværnet og meddelte, at Vognen kunde hentes. Grunden til, at der var blevet skudt, var, at Vognen ikke var standset, da den blev anraabt.

I Nat blev desuden to Byvagter beskydt fra Trappegangen i Rosenørnsallé [i. e. Rosenørns Allé] 58. Byvagterne trak sig tilbage og rekvirerede Forstærkning. Da man senere kom tilbage til Stedet, viste det sig, at der havde været Indbrud i en Guldsmedeforretning i Ejendommen.

Langebros frigivet til Reparation. Havnevæsenet har faaet Meddelelse om, at Langebro vil blive frigivet til Reparation. Tyskerne betinger sig, at Aabning af Broen for tyske Skibe som hidtil skal foretages af dem selv, og at der ikke kommer noget dansk Mandskab paa Broen. Man vil nu gaa i Gang med at reparere Kørebanen og foretage en grundig Undersøgelse for derigennem at konstatere, om der er sket andre Skader paa Brokonstruktionen end de allerede kendte. Man haaber, at Broen inden længe vil blive frigivet, i hvert Fald for Fodgængere.

De sidste Flygtningeskibe. I Tirsdags kom de tyske Dampere "Hercules" med 2.800 Flygtninge, "Urundi" med 1.000 Saarede og 4.000 Flygtninge og "Mathias Stines" med 1.500 Saarede og 4.500 Flygtninge til Frihavnen. I Gaar ankom Damperen "Weserberg" med 800 Saarede og 3.000 Flygtninge. Totalantallet af ankomne Saarede og Flygtninge opgives til 337.480.

Blandt Flygtningene udtages en Del af de egnede til Folkestormstjeneste. Udvælgelsen finder Sted i Frihavnen, og de paagældende sendes saa til Tyskland pr. Jernbane eller Skib, men dette sker i Almindelighed først efter at de har opholdt sig nogen Tid her i Byen.

Beslaglæggelse. Tyskerne har beslaglagt Weinolds Selskabslokaler paa Nørrevold. Desuden foreligger nu officiel Underretning om, at K.F.U.M.s Bygning i Rosenborggade er blevet beslaglagt.

Fundet dræbt. I Gaar Formiddags blev en ukendt Mand fundet dræbt ved Skud i Maven ud for Guldbergsgade 8.

Jernbanesabotagen. Tirsdag Aften er to af de tre Jernbanebroer, som findes over Underføringerne til Nykøbing F. Sukkerfabrik Syd for Stationen, blevet ødelagt ved Bombeeksplosioner. Der var anbragt 4 Bomber under hver af Broerne. Et Par Godsvogne blev stærkt ramponerede ved Eksplosionerne, og desuden har Sprængstykker slaaet Huller i 2 af Sukkerfabrikkens Siloer med Fodermelasse, hvorved denne flød ud. Efter at de 2 Broer, der for nogen Tid siden var blevet sprængt mellem Nykøbing F. og Marrebæk, netop var blevet repareret, var det Hensigten, at Togene Torsdag skulde genoptage Kørslen med Udveksling af Passagerer

853

og Gods ved den sprængte Bro over Marrebæk Kanal. Dette udelukkes i alt Fald for de første Dage ved de nu indtrufne Brosprængninger. Iøvrigt er der i Nattens Løb indtruffet 4 Bombeeksplosioner paa Jernbanelinien Marrebæk-Fiskebæk, hvorved 14 Skinner er ødelagt. Forbindelsen mellem Nykøbing F. og Gedser vil herefter blive opretholdt med Toggang fra Gedser til Fiskebæk og med Rutebilkørsel mellem Fiskebæk og Nykøbing F.

I Nat er der sket Sprængninger paa Strækningerne Herning-Studsgaard, Ebberup-Flemløse, Langesø-Olbjerg (1 Maskine væltede, og 6 Vogne afsporede).

Provinsen.

Esbjerg: Indløbet til Fiskerihavnen i Esbjerg er Onsdag blevet spærret af de tyske Myndigheder, der har forbudt Skibene at forlade Havnen. Enkelte Fiskefartøjer, der allerede var stukket til Søs, blev kaldt tilbage.

Randers: Medens de tyske Beslaglæggelser af Befordringsmidler efter Togindskrænkningen i Randers hidtil kun har omfattet Biler, er nu ogsaa Cykler blevet beslaglagt. Mange Cyklister i Randers By og Opland er blevet standset af tyske Soldater og har maattet aflevere deres Cykler.

Fredericia: Onsdag Kl. 12 genoptoges Arbejdet overalt i Fredericia efter 24 Timers Strejke. Under Strejken, der ogsaa omfattede Oplands-Sognene, havde der hersket fuldkommen Ro i Byen, hvis Gader Tirsdag Aften henlaa næsten mennesketomme.

Nakskov: Civilingeniør Børge Bangsvis, Havnegade 89, der er ansat paa Nakskov Skibsværft, er blevet anholdt Natten til Tirsdag.

Aabenraa: Der er i de sidste Dage foretaget en lang Række Arrestationer i Sønderjylland. Blandt de anholdte er Læge, Dr. Lorentzen, Padborg, som har deltaget i Røde Kors Ekspeditioner sydpaa. Han blev afhentet af tidligere Kriminalbetjent Pelving. Endvidere anholdtes Formanden for Fælleslandboforeningen, Gaardejer Hans Schmidt, Kollund, Kommunesekretær Jacobsen, Klipleve, Trafikassistent P. A. Christensen, Padborg, Købmand Wind jun., Bov, Fabrikant Solborg, Aabenraa, Pastor Petersen, Hostrup, og en Søn af Overbetjent Rathinge, Graasten. Tirsdag anholdtes i Christiansfeldt [i. e. Christiansfeld] Apoteker Lind, Degn Bancke, Tyrstrup, Gaardbestyrer Thuesen, Tyrstrup, Sognepræst Hansen, Aller, og en ung Mand ved Navn Bølling. I Vojens er Kulhandler Nielsen blevet arresteret.

Rønne: Natten til Tirsdag blev der forøvet et Sprængstofattentat mod et tysk Luftværnsanlæg i Olsker. Som Modforholdsregel beslaglagde den tyske Værnemagt den følgende Dag ved 17-Tiden flere Hundrede Cykler. Beslaglæggelserne fandt Sted over hele Bornholm. Der blev i hvert Til-

854

fælde udleveret de paagældende en Beslaglæggelsesseddel. Disse Sedler modtages nu af Vagtværnet med Henblik paa Fastsættelse af Erstatning.

Arrestationer. Kredslæge Hrolv, Randers, og Driftsingeniør Voss, Aalborg Gasværk, er blevet anholdt af det tyske Politi, medens Overlæge Hansen, Esbjerg, og Kommandørkaptajn Voss er blevet løsladt.

Lørdag den 28. April 1945.

Sent Torsdag Aften sprang Universitetslektor Troels Fink's Villa, Gentoftvej 19, Aarhus, i Luften. Som ved et Mirakel kom hverken Ægteparret Troels Fink eller deres 3 Børn noget til. Det yngste Barn, som er 3 Aar, blev fundet under sammenstyrtede Mure. Man kunde høre Barnet klynke, og det lykkedes hurtigt at befri det. Barnet var kommet til at ligge saaledes, at det undgik at blive knust ved Sammenstyrtningen. Kort før Eksplosionen saa Naboerne en lille Bil køre bort fra Gentoftvej. Nabovillaen, som ejes af Landinspektør Svend Nielsen, blev stærkt medtaget ved Eksplosionen. Taget blev revet af, og der opstod store Huller i Murene.

Om Eftermiddagen var den 43-aarige Urmager H. A. Frandsen, Vestergade 15, blevet dræbt ved Skud, da han paa sin Cykel svingede om Hjørnet af Christiansgade og Aaboulevarden. Skudene blev affyret af ukendte Personer.

Anholdelser. Det tyske Politi har anholdt Provst Jeppe Jepsen, Frøholm, og ført ham til den tyske Arrest i Aalborg. Desuden er anholdt Politifuldmægtig Salomonsen, København, Kriminalbetjentene Døssing og Kreuzer, samt Fodboldspilleren Per Brandtmar (B. 93).

Beslaglæggelser. Tyskerne har beslaglagt Folkets Hus, Jagtvej 69, Nordisk Kollegium, Strandboulevarden 30-32, Bellahøjens Restaurant samt Dyrskuepladsen paa Bellahøj. Desuden er i Gentoft beslaglagt Landevejskroen (Gl. Bellevue).

1.000 Internerede til Sverige i Dag. Til Frihavnen er i Dag ankommet 600 internerede Nordmænd og ca. 400 civile Danske, som midlertidigt har haft Ophold i Møgelkær-Lejren ved Horsens. I Transporten menes Kommunisten Aksel Larsen at være genkendt. Formodningen om, at dette kan være rigtigt, underbygges af, at man ved, Aksel Larsen er kommet her til Landet fra Tyskland.

4.000 Saarede og Flygtninge til København. I Torsdags ankom Damperen "Deith Ritmers" til Frihavnen med 600 Saarede og 1.900 Flygtninge. Desuden anløb Damperen "Stalech" Havnen med 1.500 Flygtninge. Totalantallet er nu 341.480.

855

Voldtægt. Torsdag Aften, formentlig ved 23-Tiden, blev en Læge og dennes Frue, der kom paa Cykel i Classensgade, standset af en tysk Soldat og anmodet om at vise Legitimationskort. Lægen viste sit Kort, hvorefter Soldaten trak sin Revolver og beordrede ham til at fortsætte. Soldaten tvang saa Fruen til at følge med sig. Lægen alarmerede øjeblikkelig Vagtværnet. Omraadet blev gennemført, men uden at man fandt Fruen. Et Kvarters Tid efter Midnat var Fruen kommet hjem, og samtidig var den tyske Overfaldskommando kommet til Stede for at optage Rapport i Hjemmet. Fruen forklarede til Vagtværnets Rapport, at Soldaten havde prøvet at faa hende ned i en Bunkers paa Hjørnet af Kastelsvej og Classensgade. Da dette mislykkedes, prøvede han at faa hende ind i Opgangen, Kastelsvej 1, hvilket ogsaa mislykkedes, fordi Døren var laaset. Soldaten slog saa Fruen i Ansigtet, flaaede Tøjet af hende og forøvede Voldtægt. Bagefter kørte han bort paa Fruens Cykel. En Repræsentant, som tilfældig kom forbi, fulgte Fruen hjem. Fra Hjemmet blev Lægefruen kørt til Kommunehospital og straks indlagt.

Ved 1-Tiden Natten til Fredag kom to Mænd ind paa Vagtværnets Station i Møllegade. Den ene, som var Typograf, forklarede, at han sammen med sin Hustru og den mandlige Ledsager var kommet gaaende ned gennem Sjællandsgade, da en tysk Politisoldat paa Damecykel stod af og med Pistolen i Haanden krævede forevist Legitimationskort. Mændene blev saa tvunget væk, medens Soldaten slæbte af med Fruen. Fruens Mand vilde følge efter, men - formentlig af Frygt for at han skulde blive skudt - raabte Fruen, at hun nok skulde klare Situation, han skulde gaa hjem. Vagtværnet satte sig straks i Forbindelse med det tyske Feldgendarmeri, der kom til Stede med en Udrykning. Efter at være sat ind i Situationen tog Feldgendarmerne med paa Eftersøgning i Vagtværnets Udrykningsvogn. Kort efter ringede den bortførte Frue, at hun nu var i den Lejlighed, hvor hun og hendes Mand havde været paa Besøg om Aftenen. Det konstateredes, at Fruen var blevet voldtaget paa Nørrebrogade. Hun blev saa ført til Kommunehospital, hvor hun imidlertid ifølge Vagtværnets Rapport blev afvist. Der blev af den vagthavende Læge - stadig ifølge Vagtværnets Rapport - sagt, "at hun kunde lade være at gaa ude om Natten". Efter at være afvist bad Fruen Vagtværnet om Raad og kom endelig under Behandling af en privat Læge.

I Mellemtiden var Tyskeren paa Damecyklen blevet eftersøgt paa Østerbro og Nørrebros Gader, og en af Vagtværnets Cyklepatruljer kom paa Sporet efter ham i Slotsgade, hvor han havde antastet endnu en Kvinde. Denne Oplysning gik videre til Overfaldskommandoen, og det lykkedes at faa Manden, der viste sig at være lettere beruset, anholdt. Han blev senere genkendt af Typografen, dennes Frue og Ledsageren samt af en Vagtværnsmand, som han havde holdt op og spurgt om Vej til Artillerikasernen. De tyske Feldgendarmer rev Skulderstropperne af

856

Politisoldaten, slog ham med Geværkolberne og sagde iøvrigt en passant til Vagtværnet, at han vilde blive skudt. Den anholdte Politisoldat tilstod iøvrigt selv Forbrydelserne over for Feldgendarmerne.

Skyderi flere Steder i Byen. De to sidste Nætter er der forekommet Skyderi flere Steder i Byen, dog uden at man hidtil har kunnet faa konstateret Aarsagerne. Torsdag Eftermiddag forekom meget livligt Skyderi paa Nørrevold, hvilket skulde staa i Forbindelse med, at nogle ungarske Soldater var brudt ud af en Kælder, hvor de havde været indespærret siden i Søndags. Flere af de flygtende Soldater blev saaret, ligesom ogsaa enkelte Danske blev ramt under Skyderiet. - Torsdag Aften var der Karrérazzia paa Aaboulevard, og i Gaar Eftermiddags afspærrede Hipo Ejendommen, Toldbodgade 13, efter Sigende, fordi der var fundet Vaaben der. Senere paa Dagen var der Skyderi mellem Hipofolk og ukendte Personer paa Vester Fælledvej.

Sortbørs-Mænd med Ausweis. Vagtværnet forsøgte i Gaar at anholde 3 Sortbørs-Mænd i Trommesalen. De viste imidlertid tysk Ausweis og trak deres Revolvere. Og for at være paa den helt sikre Side tilkaldte en af dem Hipo. Vagtværnet trak sig herefter tilbage.

Øvelsesskydning paa Holmen. Natten til i Gaar hørtes en voldsom Kanonade over det meste af København. Det menes, at der var Øvelsesskydning med Kanoner paa Holmen.

Fundet dræbt. Torsdag Eftermiddag blev en ukendt Mand fundet dræbt med Skud gennem Hoved, Arme og Ben ud for Dortheasvej 1. Han blev bragt til Retsmedicinsk Institut.

- Ligeledes Torsdag Eftermiddag blev en ukendt Mand ramt af Skud i Hoved og Bryst ud for Bispebjergvej 25. Han blev bragt til Kommunehospitalet.

Saaret ved en Benzintank. Ved en Benzintank paa Bagsværd Hovedgade kom det forleden til en Episode, hvorunder Formand Carl Hansen, Buddinge Hovedgade 231, blev saaret i Benet. Under Skudvekslingen blev endnu et Par Personer ramt.

Fosforbombe i Biografteater. Under Forestillingen i Bispebjerg Bio Fredag Eftermiddag, hvor den tyske Film "Wienerblod" spillede, blev der kastet en Fosforbombe ind i Tilskuersalen. En Dame ved Navn Fru Olsen og 2 Smaapiger, Hanne Jensen og Hanne Engstrøm, blev forbrændt og maatte føres til Hospitalet.

Jernbanesabotagen. I Gaar skete der 13 Sprængninger paa Jernbanelinien Sønderport-Tvis, 14 Sprængninger Holstebro-Bur, 7 Sprængninger Holstebro-Hjerm, endvidere Sprængninger mellem Lystrup-Hjortshøj,

857

Silkeborg-Reesenbro [i. e. Resenbro], Laven-Svejbæk, Herning-Nr. Kollund, Skjern-Borris-Troldhede, Naur [i. e. Navr]-Bur samt mellem Brande og Thyregod. Den foregaaende Nat skete Sprængninger paa følgende Strækninger: Ebberup-Flemløse, Stilling-Hørning, Vejle N.-Grejsdalen, Sønderport-Tvis, Lem-Velling, Vejle N.-Skibet, Ringe-Lammehave og Fruens Bøge-Hjallese, hvor et Godstog med 8 Vogne afsporede. Endelig meldes der om Sprængninger i Nat mellem Næstved og Lou [i. e. Lov].

Løsladelser. Politimester Hartmann, Haderslev, og Kontorchef i Rederiet J. Lauritzen, Erik Jacob Pedersen, er blevet løsladt fra Frøslev. Desuden er Sekretær Grau i Justitsministeriet løsladt efter at have siddet arresteret i nogle Dage. Og fra Aabenraa meddeles, at Læge Lorentzen, Bov, ligeledes er løsladt.

Provinsen.

Randers: Dronningborg Motorfabrik, der ejes af Fabrikant Chr. Eriksen, er blevet fuldstændig ødelagt ved Sabotage.

Viborg: En Række af Byens Pølsemagerier og Røgerier er blevet ødelagt ved Bombeeksplosioner Natten til Torsdag.

Vejle: Politibetjent M. Christiansen, Børkop, og hans Halvbroder Rasmus Kuberg blev Onsdag Aften skudt ned og dræbt i Nærheden af Politibetjentens Hjem i Børkop.

Aalborg: En Del danske Arbejdere, der er beskæftigede paa en større Arbejdsplads ved Nørre Tranders, blev for nogle Dage siden holdt op og tvunget til at afføre sig Benklæderne, som saa blev brændt paa et BaaI. For kort Tid siden var Kontorpersonalet ved Tirstrup Arbejdsplads ude for en tilsvarende Oplevelse.

Fredericia: Fodbold- og Cricketspilleren Chr. Morrild blev i Nat saaret under en Razzia, Hipo foranstaltede i Byens Gader efter tre Mænd i lyse Cotton-Coats.

Aabenraa: Grev Folke Bernadotte, der har aflagt Besøg i den nye Møgelkærlejr ved Horsens, opholdt sig Natten mellem Fredag og Lørdag hos Amtmand Retfslund Thomsen, Aabenraa.

Næstved: Onsdag Aften fandt man i en af Stuerne i Direktør Karmarks Jagthytte i Horsemoseskoven i en Stol en død Mand. Han var blevet dræbt ved flere Skud og havde tilsyneladende været død i nogen Tid. Det eneste Papir, der fandtes paa den Dræbte, var en Kvittering, lydende paa Navnet Slagtersvend Ernst Christiansen, Ringstedgade 15, Næstved. Christiansen har arbejdet paa Avnø Flyveplads som Slagter for Tyskerne. Liget er dog endnu ikke med Sikkerhed identificeret.

858

Nykøbing F.: Den 37-aarige Ekspedient Svend Aage Rasmussen, der var ansat hos Manufakturhandler Middelboe Outzen, og den 19-aarige Svend Faber, Søn af Bankkasserer F. Faber, Nationalbanken, er blevet dræbt ved Skud under en Razzia, som stod i Forbindelse med Sabotage paa, Automobilhandler Bernhard Petersens Værksted.

Helsingør: Slæbebaaden "Ekspres" er blevet sænket i Havnen.

Faxe: Tidl. Sabotagevagt i København, Arbejdsmand J. Andersen, Faxe Ladeplads [i. e. Fakse Ladeplads], er fundet dræbt.

Mandag den 30. April 1945.

Tyskerne beslaglagt Lastbiler i Morges. Tyskerne har i Morgen- og Formiddagstimerne beslaglagt Lastbiler paa en Række store og mellemstore københavnske Virksomheder, bl. a. paa Bryggerierne, Beauvais, De forenede Maltfabriker, F. Bülow & Co. paa Toldbodvej og i nogle store Garageanlæg. Ogsaa paa Gaderne rekvireres Lastbiler. Dette har saaledes været Tilfældet ved Knippelsbro, Svanemøllebroen og paa Raadhuspladsen. Da disse Beslaglæggelser blev bekendt, holdt adskillige af de store Firmaer deres Biler hjemme og kørte slet ikke ud med Varer. Aktionen medførte ogsaa, at Mælkebilerne i Morgentimerne ikke turde køre over Knippelsbro. En Del Varebiler fra Provinsbyerne udeblev ogsaa, da der meldes om Beslaglæggelser i andre sjællandske Byer og ved Trafikknudepunkter. Der vides endnu ikke noget om, til hvilket Formaal Lastbilerne er blevet beslaglagt, men man formoder, de skal sendes til Grænsen.

Nye Transporter til Sverige. I Lørdags kom 3 Transporter af Internerede til Københavns Frihavn. Der var ca. 1.800 franske og polske Kvinder, ca. 600 danske og ca. 600 norske Internerede. Af de Danske blev 31 løsladt, medens alle de øvrige Medlemmer af Transporten førtes til Sverige. I Gaar kom yderligere en Transport paa 650 internerede Danske fra Frøslevlejren. Der blev løsladt 44, medens de øvrige førtes til Malmø.

Grev Bernadotte atter rejst sydpaa. Grev Folke Bernadotte forlod i Aftes Brøndlund Slot, hvor han havde været Gæst hos Amtmand Refslund Thomsen, og rejste sydpaa.

Pastor Glahn løsladt. I Torsdags ankom Pastor Glahn hertil fra Frøslev sammen med 440 danske Internerede. Ved Ankomsten blev Pastor Glahn løsladt. De øvrige gik om Bord i Færgen til Malmø.

Yderligere 5.600 Flygtninge og Saarede til Frihavnen. I Lørdags kom Damperen "Masuren" til Frihavnen med 400 Saarede og 3.200 Flygtninge, desuden kom i Gaar Damperen "Kronenfels" med 2.000 Flygtninge.

859

Antallet af Flygtninge pr. 29. April opgives til 227.930, og Antallet af Saarede til 119.150. Totalantallet er saaledes 347.080.

8 Dræbte. I Søndags blev Gartner Nis Philipsen, Rødovrevej 411, Kjeld Sivertsen, Islevhusvej 21, og en tredje Mand ved Navn Larsen, Islevhusvej 27, fundet dræbt ved Skud paa en Græsplæne ved Islevhusvej 14. - Om Formiddagen blev en ukendt Mand dræbt ved Skud paa Vejen, der fører fra Hvidovrevej ned mod Præstemosen. Paa et Kort til S-Banen, som blev fundet paa den Dræbte, stod der skrevet med Blyant: Poul Olsen, Mosevej. - Søndag Eftermiddag blev en Kvinde, Fru Carlsson og en ukendt Mand dræbt paa Trappen i en Ejendom Kroghsgade 1, hvor Fruen boede. De Dræbte førtes til Lazarettet paa Nyelandsvej. - Lørdag Formiddag fandt man en ca. 30-aarig Mand liggende død i Aldershvileparken i Bagsværd. Han var ramt af flere Skud i Hovedet. Der fandtes ingen Papirer paa den Dræbte. - I Nat er Farvermester Johan Jensen, Sofievej 6, Lyngby, blevet dræbt i sin Lejlighed. En ukendt Mand trængte ind og ramte ham med Skud i Hoved, Hals og Bryst. Johan Jensen, der var tysk Statsborger, var født den 14. December 1899.

Dræbt under Razzia. I Rosenvængets Sideallé 5 blev der i Nat foretaget en Razzia, hvorunder en formentlig engelsk Faldskærmsjæger blev skudt og dræbt, idet han søgte at undslippe gennem et Vindue. Forinden saarede han en Hipomand, der blev ramt i venstre Knæ. Hipomanden blev bragt til Militærhospitalet, medens den Dræbte transporteredes ind til en Garage ved Politigaarden, hvor Hipo opbevarer Døde.

Ingen Fabrikssabotager. Der er i den senere Tid ikke forekommet Fabrikssabotager, hvilket muligvis skyldes, at Modstandsbevægelsen har indstillet denne Del af sin Virksomhed.

Saaret. I Laksegade ud for Landmandsbanken blev Montør Hans Walther Petersen, Tipperup Allé 36, Torsdag Eftermiddag ramt af et Skud. Han saaredes i Maven og blev indlagt paa Hospitalet.

- Lagerchef Gunnar Stefansen blev i Aftes af nogle tyske Soldater slaaget med Revolverskæfter. Han blev bragt til Kommunehospitalet, men kunde atter udskrives.

Filmsforevisning i Rialto. Under den sidste Forestilling trængte nogle bevæbnede Mænd i Aftes ind i Rialto-Teatret og foreviste en Film, hvori bl. a. forekom Billeder fra Indtagelsen af Paris. Efter Forestillingen kom Hipo- og Gestapomænd til Stede, men Publikum var da ude, og der var kun enkelte af Teatrets Personale tilbage.

Skyderi ved Slangstrupbanen. Ved 22-Tiden i Gaar forekom en Del Skyderi ved Slangstrupbanen, men ingen Ambulancer blev tilkaldt.

860

Jernbanesabotagen. Der er i denne Week-end forekommet usædvanlig mange Tilfælde af Jernbanesabotage. I Aftes opgav Togkontoret Sprængninger følgende Steder: Nørre Sundby [i. e. Nørresundby] Station, Varde V., Nørre Søby-Fangel, Otterup-Lunde, Skamby-Jullerup [i. e. Ullerup], Vejle N.-Skibet, Nørre Sundby [i. e. Nørresundby]-Vodskov, Silkeborg-Virkhund, Borris-Troldhede, Skjern-Borris, Sønderport -Tvis, Silkeborg-Funder, Sejstrup-Gredstedbro, Horsens-Tvingstrup, Svendstrup-Ellidshøj, Stoholm Station, Troldhede Station, Lunderskov-Ejstrup, Vildbjerg-Aulum, Aulum-Tvis, Aarhus Ø.-Lystrup, Varde-Sig, Holstebro-Bur, Ulstrup-Bjerringbro (paa den sidstnævnte Strækning skete der Sprængning under et tysk Flygtningetog paa Vej til Skive. Blandt Flygtningene var ialt 4 Døde, 36 haardt saarede og 20 lettere saarede. 21 Vogne afsporede. Det danske Personale var uskadt. Fra Pressekilde meddeles, at der ikke skete nogen Eksplosion ved Togets Afsporing, men at Afsporingen formentlig skyldes, at Skinnelegemet var blevet ødelagt ved Attentat i Nattens Løb), Herning-Sunds, Herning-Nr. Kollund, Silkeborg-Funder, Troldhede-Kibæk, Ulfgaard-Vemb, Holstebro-Jern [i. e. Hjerm], Tim-Ulfborg, Herning-Stilling, Varde Vest, Sct. Clements-Galum, og i Morges opgav Togkontoret yderligere følgende sabotageramte Strækninger: Troldhede-Kibæk, Brande-Fasterholt, Søbylund-Fasterholt, Svendstrup-Ellidshøj, og paa Banelinien Nord for Haslev samt paa Silkeborg og Tinglev Stationer.

Fra Pressekilde meddeles desuden, at et personførende Godstog Torsdag Aften udsattes for Sprængning ved Sejrskovvej i Fruens Bøge paa Strækningen mellem Odense og Svendborg, 1 personvogn, 1 Pakvogn og 5 Godsvogne væltede. En Passager fik et Nervechok, medens de øvrige Passagerer og Togpersonalet slap uskadt. Ved Eksplosionen skete der Skade paa Telefonledningerne til Sydfyn og Lolland-Falster.

Identifikation. Manden, der Torsdag Eftermiddag blev dræbt ved Skud ud for Dorteavej 1, er identificeret som den 43-aarige Arbejdsmand Henry Olsen, Tomsgaardsvej 78.

Provinsen.

Randers: Værnemagten har atter Torsdag og Fredag i stor Stil rekvireret Cykler i Randers. Torsdag Morgen mødte man op paa Fabrikken "Scandia" og beslaglagde samtlige Arbejderes Cykler, og Formiddagen igennem bemægtigede man sig Cykler paa Gaderne, i Gaarde og Cykleskure. Lørdag Aften lykkedes det enkelte Personer ved Henvendelse til den tyske Kommandantur at faa deres Cykler tilbageleveret, men kort efter ankom en Lastbil og hentede alle Cyklerne. Mange Steder har der ogsaa fundet Rekvisitioner Sted af Heste, dels i Oplandet, hvor Hestene er blevet taget i Staldene, dels paa Gaderne i Randers, hvor Hestekøretøjer blev standset og Hestene fraspændt.

861

Esbjerg: Udsejlingsforbudet fra Esbjerg Fiskerihavn er atter blevet hævet.

Sønderborg: Et Tog med godt 1.000 udenlandske Arbejdere ankom Torsdag Aften fra Padborg. Toget blev ført videre til Vojens, hvor Arbejderne skal beskæftiges.

Brønderslev: Det tyske Politi har anholdt Provst Krøgholt, Brønderslev, og Læge Fibiger Hansen, Sindal.

Haderslev: Torsdag Aften anholdtes Bankassistent Hans Iversen, Toftlund, P. Madsen, Roost, og Hans Petersen. To af dem flygtede igen, hvilket skete ved, at den ene under Forhøret i Toftlund pludselig slukkede Lyset, hvorefter de forsvandt ud ad Døren.

Sæby: Arbejdsmand Jens Christoffersens 18-aarige Søn, Bjarne, er død paa Blegdamshospitalet i København, hvor han blev indlagt efter at være ført her til Landet fra Neuengamme.

Svendborg: Det er nu konstateret, at den unge Mand, som den 19. April dræbtes af en Haandgranat paa Gerritsgade under en Ildkamp med Hipofolk og en Militærpatrulje, er en Navigationselev Erik Dahl Nielsen, hjemmehørende ved Aarhus. Den Dræbte tilhørte Modstandsbevægelsen. Ved samme Lejlighed blev to Hipomænd dræbt. Den ene var Vagtmester Poul Clausen fra Hipostationen i Svendborg.

Faxe: Fredag Aften hørtes nogle Skud i Nærheden af Skovfogedboligen, Folehaven ved Faxe Ladeplads. Lidt senere fandtes Liget af en 30-aarig Arbejdsmand, Johannes Andersson, hjemmehørende i Hylleholt Kommunes Hus paa Favreby [i. e. Favrbj] Mark. Johannes Andersson havde i den senere Tid haft Beskæftigelse i København som Sabotagevagt.

Nykøbing F.: Marienlyst Østersøbads Badehotel og Strandhotel samt Sommerpensionatet Nørrevang er blevet beslaglagt og huser nu 500 Flygtninge. 500 andre Flygtninge er blevet anbragt i Horbelev Forsamlingshus, Børneferiekolonien Donnemose og de københavnske Læreres Børneferiekoloni i Abelvig og flere andre Steder.

Rønne: Paa Bornholm kunde man atter Fredag Aften høre kraftig Kanontorden fra Søen. Kanonaden, der begyndte ved 21,30-Tiden, var saa stærk, at Huse rystedes og mange Ruder i Ejendomme paa Sydbornholm gik itu. Samtidig blev Øen overfløjet af mange Maskiner.

Tirsdag den 1. Maj 1945.

Diplomatisk Aktivitet i København. København var i Gaar Midtpunkt for nogle indledende storpoltiske Forhandlinger, hvis videre Udvikling øjensynlig tager Sigte paa at bringe den europæiske Krig til Afslutning.

862

Forhandlingerne blev ført i dybeste Hemmelighed over det svenske Gesandtskab paa Sct. Annæ Plads, hvortil der i Dagens Løb ankom højtstaaende tyske Officerer. Den storpoltiske Karakter af Forhandlingerne kamoufleredes i nogen Grad af paralleltløbende Røde Kors-Forhandlinger, som førtes af den fælles Hovedperson, nemlig Grev Folke Bernadotte. Der opstod i Løbet af Eftermiddagen talrige Rygter om Forhandlingerne paa Sct. Annæ Plads og paa Hotel d'Angleterre. Det har da ogsaa været ganske umuligt at faa de mange Enkeltheder verificerede. Saa meget staa imidlertid fast, at Karakteren af Gaarsdagens diplomatiske Aktivitet kan føres op i Plan med Begivenheder, vi alle er forberedt paa snart vil indtræde. Grev Bernadotte har under sit sidste Ophold i Sønderjylland ført Samtaler med Himmler, og han kom i Gaar hertil i en Flyvemaskine, General Lindemann havde stillet til Disposition, vist nok Generalens private Maskine. Senere paa Dagen kom to fremtrædende Repræsentanter for det svenske Udenrigsministerium til Kastrup Lufthavn i Ekstramaskine. Ved deres Ankomst var der stort Opbud af Militær i Lufthavnen. Det vides, at Grev Bernadotte har forhandlet med Dr. Werner Best, sandsynligvis ogsaa med tyske Militærpersoner. Spørgsmaalet om Tilbageetrækning af det tyske Militær i Danmark og Norge menes at have været et vigtigt Led i Forhandlingerne. Der nævnes allerede forskellige Former, hvorunder en saadan Tilbageetrækning skal kunne finde Sted, fælles for dem alle er, at den maa foregaa uden Ødelæggelser, alt under Forudsætning af, at Tyskerne selv behersker Situationen. Det er imidlertid logisk, at hele Tilbageetrækningsspørgsmaalet maa opfattes og behandles som et Led i en Helhedsplan for hele Krigsafslutningen.

Dette skal netop have været Tilfældet under de aktuelle Forhandlinger, hvor det svenske Udenrigsministerium maa opfattes som Formidler til anden Side.

Tilbagetrækning af Garnisoner. Den tyske Kommandant i Slagelse har meddelt Borgmesteren, at Garnisonen uopholdelig vil forlade Byen, tilbage bliver kun Lazarettet, Flygtninge og Læger. - En tilsvarende Besked er afgivet til Borgmesteren i Næstved.

Berlin-Legationer til København. Den spanske Gesandt i Berlin ankom i Gaar med Personale til København og tog Ophold paa Grand Hotel. Ogsaa den japanske Legation i Berlin er kommet hertil og er taget ind paa Paladshotellet.

To Transporter overført til Malmø. Med Tog ankom i Morges ca. 1.400 polske, franske og andre udenlandske Kvinder til København fra tyske Koncentrationslejre. De var praktisk talt alle angrebet af Dysenteri. Toget gik ud til Frihavnssationen, og Fangerne overføres i Dag til Malmø. I Morges ankom desuden ca. 650 Fanger i Røde Kors Biler. De

863

var samlet op paa Vejene i Nærheden af Koncentrationslejre, som var blevet lukket op. I Løbet af Dagen ventes hertil yderligere ca. 2.000 Kvinder, der kommer med Tog. Toget er imidlertid blevet forsinket undervejs paa Grund af Jernbanesabotage over Fyn.

Vagtmester dræbt. I Gaar blev en Vagtmester i det tyske Sikkerhedspoliti, Leo Sørensen, dræbt paa Vestre Boulevard ud for Hovedbrandstationen. Sammen med ham kom en Mand ved Navn Petersen, der er ansat ved det tyske Feltlazaret paa Nylandsvej. Han blev ramt i Brystet og Laaret. Vagtmester Leo Sørensen havde iøvrigt ogsaa et Legitimationskort paa sig, som lød paa Kontorist P. Hansen, Nørrebrogade 200.

Razzia paa Hovedbrandstationen. Kort efter den ovenfor omtalte Episode paa V. Boulevard [i. e. Vestre Boulevard] kom et Hold Hipofolk ind paa Hovedbrandstationen. Holdlederen gik ind for at tale med den vagthavende Brandinspektør og forklarede ham, at Hipo havde set en Bil køre op foran Brandstationen, en Mand stige ud og løbe ind med en Pakke. Kort efter kom han tilbage, og Vognen startede med fuld Fart. Hipo havde beskudt den, men kunde ikke optage Forfølgelsen, da de var til Fods. Man vilde nu have at vide, hvad der var i Pakken. Brandinspektøren kendte intet til Sagen og fik iøvrigt Hipoføreren til at indse det urimelige i at foretage sig noget som helst. I Mellemtiden havde hans Næstkommanderende samlet en halv Snes civile LB'er sammen - de holdt Øvelse paa Stationen - og var i March paa Vej mod Politigaarden. Da Hipoføreren indhentede Truppen, blev Aktionen afblæst, og de unge Mennesker kunde gaa tilbage og fortsætte deres Arbejde.

Dræbte. En ung Mand ved Navn Jørslev, Borgergade 67 A, blev i Gaar skudt ned og dræbt af tre civilklædte unge Mennesker. Drabet fandt Sted paa Sct. Thomas Plads. - Under en Ildkamp i Aftes blev en ukendt Mand, som menes at have tilhørt Modstandsbevægelsen, dræbt i Griffenfeldtsgade. - I Aftes hentede Ambulancen en Mand, der var blevet dræbt ved Bjeverskov Allé paa Hvidovrevej. Samtidig blev en anden Mand saaret ved Skud i Maven. Tilstedeværende Hipofolk beordrede den Dræbte ført til Politigaarden og den Saarede til Nylandsvejs Lazaret.

Saaret ved Stormbroen. I Aftes blev en ung Kvinde, Frk. Gunver Christensen, Palermovej 27, saaret af Skud i Benene, da hun steg ud af en Sporvogn ved Stormbroen. Frk. Christensen var i Selskab med sin Kæreste, der er Hipomand. Skudene affyredes af civilklædte Cyklister.

Jernbanesabotagen. Togkontoret melder i Dag til Morgen om Sprængninger paa følgende Strækninger og Stationer: Esbjerg-Tjæreborg, Struer-Skjern, Herning-Nr. Kollund [i. e. Nørre Kollund], Silkeborg-Funder, Sønderport-Tvis, Tvis-Aulum, Aulum-Hvidbjerg, Troldhede Station, Troldhede-Kibæk, Holste-

864

bro-Bur, Herning-Sunds, Ulfsborg-Vemb, Tim-Ulfsborg, Søby-Fasterholt, Svendstrup-Ellidshøj, Middelfart gamle Station, Nyborg Station, Aarslev Station, Faaborg-Millinge, Næsby-Sydhus, Odense-Holmstrup, Marslev-Langeskov, og endelig berettes om et Attentat mod Viadukten til den vestlige Indkørsel til Lunderskov Station.

Provinsen.

I de fleste sjællandske Byer foretog Tyskerne i Gaar, ligesom i København, Beslaglæggelser af Lastbiler. Det er ikke blot sket hos Enkeltfirmaer, men ogsaa ude paa Landevejene.

Fra Randerseggen meddeles nu, at Tyskerne ogsaa er begyndt at beslaglægge Korn. Dette er saaledes sket fra Statslageret hos en Møllejejer, og desuden er der i udstrakt Grad beslaglagt Generatorbrænde.

Arresterede. Lærer P. Jeppesen, Løgumkloster, Førstelærer H. L. Henriksen, Bredebro, Arkitekt Bruël og dennes Medhjælper, Tegner Hedelund, Haslev, og Provst Jeppe Jeppesen, Frøholm, er blevet arresteret af Tyskerne.

Køge: Natten til Søndag ved 1-Tiden blev der ringet paa Døren til Direktøren for Køge Andelssvineslagteri, Gades Privatlejlighed. Da Direktør Gade nægtede at lukke op, blev Døren sprængt af revolverbevæbnede Mænd, der beordrede Direktøren til at følge med ned i Slagteriet, medens et Par blev tilbage i Lejligheden for at holde Vagt. Revolvermændene fjernede derefter Størsteparten af Slagteriets Konservesbeholdninger, et Par Hundrede Kilo Fedt, ca. 100 Kilo Spegepølse og 100 Kilo røget Flæsk foruden noget let saltet og fersk Kød. Varerne blev læsset paa en Lastbil, som holdt udenfor. Gade fik derefter Ordre til at aabne Slagteriets Boks. Da han ikke var i Besiddelse af Boksnøglen, førte man ham til Slagteriets Kasserer, som boede i Nærheden, og han fik her Boksnøglen udleveret. Mændene tog derefter hele Beholdningen af kontante Penge, ialt 3.677 Kroner, og forsvandt med Bilen.

Nykøbing F.: Lørdag Nat er op mod et halvt Hundrede Personer i Bandholm blevet anholdt. En Del blev løsladt igen, men de 10 blev i Gaar sendt i Bil til København. Blandt de anholdte er Købmand Reimer Schmidt, Lods Asger Larsen Basse, en Søn af Konsul Houmann og Læge A. Schiermacher og vistnok ogsaa Politiasistent Bjørkholm og Hustru. Fra Maribo blev der endvidere anholdt en ung Mand, der var ansat i Firmaet Quade & Faber, og som laa syg.

Hjørring: Ved 2-Tiden Natten til Søndag rystedes Hjørring af 2 voldsomme Bombeeksplosioner, den første i Konditoriet "Villy", tilhørende Konditor Villy Christiansen, den anden i Hjørring Diskontobank. Hele Konditoriet blev blæst ud, og i Restaurationslokalet paa 1. Sal blev In-

865

ventaret knust til Pindebrænde. Den største Skade skete dog hos Isenkræmmer og Kunsthandler Kaas, hvis Forretning ligger op til Konditoriet. Saa godt som hele hans Beholdning af Porcellæn og Kunstgenstande blev knust. Ved Diskontobanken skete der alvorlig Skade paa selve Bygningen og paa Inventaret, men alle Bankens Bøger og Papirer var bragt i Sikkerhed i Boksanlægget. Paa 1. Sal sov Bankdirektør Sperling Andersen og Familie. De blev ved Eksplosionen kastet ud af Sengene, men slap ellers uskadt.

Kolding: Lørdag Aften ved 23-Tiden blev den tidligere Danmarks-mester i Letsværvægtsboksning, den 26-aarige Arbejdsmand Donald Knudsen, skudt ned i Jernbanegade i Kolding. Han havde bebrejdet 3 civilklædte Mænd, at de sparkede til en Hund. Efter et kort Ordskifte var der blevet affyret en Række Skud, der ramte ham i Maven. Han førtes til Sygehuset, hvor hans Tilstand betegnes som værende efter Omstændighederne god.

Aarhus: Søndag Eftermiddag kom to Mænd ind paa Hotel Royals Bar og affyrede Revolverskud mod 2 af Gæsterne, den 36-aarige Dr. Oluf Peters, Mejlgade i Aarhus, og en ældre Mand ved Navn Eriksen, hvorefter de forsvandt. Dr. Peters blev skudt gennem begge Lunger. Eriksen blev ramt i Tindingen. De blev af Falck ført til Kommunehospitalet. Dr. Peters er identisk med Snedkersvend Oluf Petersen, København, og er en af de ledende inden for den danske Afdeling af det tyske Sikkerhedspoliti.

Hillerød: Den tyske Garnison i Byen vil i Lighed med, hvad Tilfældet er for Næstved og Slagelse, blive trukket bort til et Samlingssted inde i Landet.

Onsdag den 2. Maj 1945.

Hipomændene skifter Uniform. Det er fra tysk Side meddelt, at Hipokorpset er blevet optaget i det tyske Sikkerhedspoliti, og at Mandskabet fremtidig bærer tyske Polituniformer.

Situationen i Provinsbyerne. Den senere Tids Spænding har i enkelte Provinsbyer ført til, at man er begyndt at tage Forskud paa de ændrede Tilstande, som maa indtræde i umiddelbar Fortsættelse af Krigens Ophør. I *Horsens* rykkede danske Betjente saaledes i Gaar ud paa Gaderne og genoptog deres Arbejde som i gamle Dage, men det viste sig senere, de var kommet lidt for tidligt og maatte trække sig tilbage. Borgernes kortvarige Gensyn med de uniformerede danske Betjente fandt Sted, efter at der ved Middagstid var opklæbet Plakater af følgende Indhold: "Efter Aftale med den tyske Kommandant trækkes de tyske Tropper tilbage fra Gaderne. Danske Myndigheder, Politi og Vagtværn har for-

866

pligtet sig til at opretholde Ro og Orden, Befolkningen opfordres derfor til saa vidt muligt at opholde sig hjemme, vise Ro og Disciplin og rette sig efter Politiets og Vagtværnets Anvisninger". Plakaten var underskrevet af Byens Borgmester og havde følgende Tilføjelse: "Foranstaaende Udtalelser anbefales og tiltrædes af Danmarks Frihedsraads Lokalkomiteé for *Horsens*". Som Politimester konstitueredes en lokal Tankejer, fhv. Kaptajn i Fremmedlegionen Niels Hjelmfeldt i Stedet for Politimester Krause, der er bortrejst. Der blev stor Bevægelse i Byen, alle Flag, deriblandt ogsaa nogle amerikanske og engelske, blev hejst, og Politistationen fyldtes efterhaanden med Blomster. Fremmedlegionær Hjelmfeldt holdt Parole paa Politistationen, og i Løbet af Eftermiddagen kom ca. 80 uniformerede Politimænd paa Gaderne. Der forekom ingen Episoder, men om Aftenen opstod der pludselig Tvivl om, hvorvidt Plakaterne virkelig var foranlediget opsat efter Aftale med den stedlige tyske Kommandant. Plakaterne blev overklæbet, og Politiet sendt hjem.

I *Holstebro* er der efter Aftale med den tyske Kommandant indrømmet visse Lettelser, og Udgangstilladelsen for de almindelige tyske Soldater er inddraget. Rygter om, at de tyske Soldater i Struer og *Holstebro* skulde have overgivet deres Vaaben til Vagtværnet, er ubegrundede.

I *Fredericia* kom det i Gaar Formiddags til Flagdemonstrationer, som kulminerede foran den danske Garnisons Kommandogaard. Unge Mennesker trængte ind og rejste Kommandogaardens Flagstang, som har været nedlagt siden Hærens Opløsning. Der samledes et stort Opløb, som helt spærrede Gaden. Da Flagstangen først var rejst, viste det sig, at man ikke havde sørget for noget Flag, og da tilmed et Par Hipomænd viste sig, spredtes Mængden langsomt. Senere paa Eftermiddagen udsendtes Løbesedler over hele Byen med følgende Indhold: "Opraab fra Frihedsraadet. Vi opfordrer indtrængende Fredericias Borgere til i den nuværende vanskelige Situation at opretholde Ro og Disciplin, undgaa Sammenstimlen paa Gaden og afholde sig fra Demonstrationer af enhver Art. Frihedsbevægelsen følger nøje Udviklingen og vil give Befolkningen alle fornødne Instruktioner. Frihedsraadets Lokalkomiteé i *Fredericia*, 1. Maj 1945."

Fra *Aabenraa* og andre sønderjydske Byer forelaa i Aftes Meddelelse om, at alt var roligt og normalt. Der er, iøvrigt heller ikke fra andre Byer i Provinsen indløbet Meddelelser om Episoder i Dagens Løb. - I *Næstved*, *Præstø* og *Vordingborg* er der ført visse Forhandlinger mellem de lokale danske og tyske Myndigheder om den øjeblikkelige Situation.

Forberedende Mineringsarbejde indstillet. Som tidligere meddelt begyndte Tyskerne for nogen Tid siden at grave Huller til Sprængladninger i *Frihavnen*. Dette Arbejde har siden været fortsat, men blev i Gaar indstillet.

867

Ny Strøm af tyske Flygtninge. I de sidste Par Døgn er der til *lolland-falsterske Havne* ankommet en Mængde Fartøjer med tyske Flygtninge. Til *Gedser* ankom saaledes Natten til i Gaar med Færger og alle mulige Slags

Fartøjer ca. 3.000 Flygtninge, og i Gaar yderligere et Par Tusinde. Da Jernbanelinien Gedser-Nykøbing ikke er farbar, ledtes Flygtningeskarene ad Landevejen til Nykøbing, hvorfra Tog førte dem videre til Sjælland. Gedser By var i Gaar næsten udgaaet for Spisevarer. Ogsaa til Stubbekøbing kom i Gaar Flygtningeskibe. Om Morgenens anløb fire mellemstore Skibe Havnen, det ene med Saarede, og de øvrige med Flygtninge. Senere paa Dagen kom yderligere 11 Fartøjer med Flygtninge.

Til Københavns Frihavn kom i Mandags et Artilleriskoleskib uden Navn, to Undervandsbaade samt Damperne "Ganter", "Ubena", "Fr. Vischoff" og "Speerbrecher". Totalantallet af Flygtninge og Saarede er herefter pr. 1. Maj 361.580, hvoraf ca. 240.000 er Flygtninge.

Bevogtningen af Knippelsbro. I Gaar blev de tyske Politisoldater, der bevogtede Knippelsbro, afløst af Værnemagtssoldater. En Del af Patruljerne paa de københavnske Gader var i Nat ligeledes Værnemagtssoldater.

Episode paa Østerbro. Fire unge Mennesker blev i Aftes standset af en tysk Patrulje paa Hjørnet af Løgstørgade og Nøjsomhedsvej. De blev visiteret, og herunder søgte en af dem at kaste en Pistol fra sig. Tyskerne kunde ikke faa oplyst, hvem af dem, der havde Pistolen, og beordrede dem da til at løbe. Der blev skudt efter de fire Mænd, og en af dem, Arbejdsmand Kaj Jensen, Skanderborggade 1, blev dræbt, mens en anden, Knud Petersen, Nyborggade 40, fik Skud i begge Laar.

Kort efter blev en Bil beskudt paa omtrent samme Sted. Den blev ramt af 8 Skud, og et af dem ramte Chaufføren, Christensen, Th. Laubsgade [i. e. Thomas Laubs Gade] 10, i venstre Ben. Endelig blev kort efter Midnat Fru Alis Friis, Korsagergade 38, ramt af Skud i Ryggen, da hun sad i en Taxabil, der blev beskudt paa Hjørnet af Aarhusgade og Strandboulevarden.

Dræbte. I Morges blev en ca. 20-aarig Mand ud for Hellerupvej 52 fundet skudt gennem Hovedet. Der var ingen Papirer paa den Dræbte, men i Hatten stod Bogstaverne O. H. - Sent i Aftes blev en ukendt Mand fundet dræbt ved Skud ud for Johannevej 9. Der var ingen Papirer eller andet Identitetsmateriale paa den Dræbte. - Endelig er Maler Ivan Nielsen, Skensvedsvej 44, fundet dræbt paa Hjørnet af Møntmestervej og Sokkelundsvej. Han var skudt gennem Hovedet.

I Kiplings Allé i Hellerup fandt man i Nat en ukendt Mand haardt saaret ved flere Skud. Han blev bragt til Nylandsvejs Lazaret.

Beskudt. I Gaar Eftermiddags blev en Mand ved Navn Hallas beskudt ud for Ved Sønderport 17 paa Amager. Han førtes til Nylandsvejs Lazaret.

868

Jernbanesabotagen. I det sidste Døgn er der kun forekommet ganske faa Tilfælde af Jernbanesabotage. Der meldes kun om Sprængninger paa Strækningen Struer-Hjern og uden for Korsør Station, hvor der skete Sprængninger i begge Spor. I Dag til Morgen oplyser Togkontoret, at man haaber, det ene Spor kan være klar ved 11-Tiden i Dag.

Beskudt gennem Døren. Skrædder Hagbart Christensen, der er Medlem af Skrædderforbundets Bestyrelse, blev i Gaar beskudt af nogle civile Hipofolk. Han var netop kommet hjem og havde lige lukket Entrédøren, da der blev skudt gennem Døren af Revolvermændene, som var fulgt efter ham op ad Trappen. Skrædder Christensen blev dog kun saaret i Benet og kunde flygte ad Køkkentrappen og finde Vej ind i Nabokarréen, hvor han blev bragt i Sikkerhed for senere at komme under Lægebehandling. Revolvermændene sprængte Døren og foretog en Husundersøgelse, som aabenbart ikke gav det ventede Resultat. De lod sig forlyde med, at der forelaa en Misforstaaelse.

Provinsen.

Vordingborg: Den 10. April blev der her i Byen arresteret en Række Borgere, hvoraf følgende igen er frigivet for nogle Dage siden: Byraadsmedlem, Købmand Holger Pedersen, Byraadsmedlem, Arkitekt Hans Carl Friis-Jensen, Fabrikant Johannes Edvard Nielsen, Læge Svend Aage Kristian Kristensen, Apoteker Jørgen Friis, cand. pharm.

Erik Krogh Svendsen, Biografdirektør Thorvald Orland Pedersen, Officiant Ove Johan Nielsen, Kaptajn Kaj Ravn Oxfeldt og Styrmand A. T. Hansen.

Næstved: I Mandags blev to unge Mennesker raabt an af tyske Vagtposter. I Stedet for at blive staaende gav de sig til at løbe, hvorefter der blev skudt paa dem. Den ene, Bud Erik Olesen, ramtes i Hjertet og døde paa Stedet, medens den anden, Træarbejder Carlo Andersen, fik et Skud i Laaret. Carlo Andersen havde arbejdet paa Krydsfinerfabrikken, hvor man i Gaar standsede Arbejdet paa Grund af Hændelsen.

Haderslev: Gestapo har i Dagene den 21.-24. April anholdt følgende paa Haderslevvegnen: Seminarieelev Mogens Flensmark, Maskinlærling Hans Peter Abkjær Toft og Reservebetjent Roar Munch-Jensen, alle af Haderslev. Landmand Jens Christian Holm og Sognefoged, Forpagter Iver Eskildsen Wind, begge af Langetved, Apoteker Hans Amatus T. C. Lind, Christiansfeld, Sognepræst Anton Hansen, Aller, Bogholder Hans Jørgen Bølling, Aller, Førstelærer Viggo Charles Bancke, Tyrstrup, Gaardejer Gert Thuesen, Tyrstrup, Lærer Sigurd Ravn, Vojens, og Kulhandler Holger Nielsen, Vojens. Grunden til Anholdelserne kendes ikke.

Randers: Kredslæge Hrolv er blevet løsladt.

869

Aarhus: Husassistent Meyer Olsen, Mejlgade 44, blev i Gaar skudt og dræbt af ukendte Personer, og i Aftes blev en Oberfeldwebel skudt paa Balkas Alle. Ogsaa han dræbtes.

Torsdag den 3. Maj 1945.

Situationen i Provinsen. Fra en Række Købstæder paa Sjælland, Fyn og i Jylland foreligger Meddelelse om, at ingen af de respektive Kommunalforvaltninger har været i Forbindelse med de tyske Myndigheder om Situationen. Alt er som sædvanligt. - I Gaar opsøgte 5 Officerer fra den tyske Værnemagt i *Horsens* Borgmester Juliussen og udbad sig en Forhandling angaaende Luftværnsbeskyttelsen, idet de fremførte, at de gerne saa et Samarbejde, saaledes Fællesledelse i Tilfælde af Skader ved Luftangreb. Borgmesteren henholdt sig til sine Ordre, hvorefter et saadant Samarbejde ikke kunde etableres, dog vilde han mene, der kunde samarbejdes paa eventuelle Katastrofesteder, men under hver sin Ledelse.

Om Udviklingen i Horsens Tirsdag oplyses, at en Gestapopatrulje hen under Aften kom til Byen og overfor Borgmesteren bestemt fastslog, at de ikke ønskede at se dansk Politi paa Gaderne. De spurgte, hvem der havde forfattet det udsendte Opraab. Meget bestemt slog Borgmesteren fast, at han selv havde affattet selve Opraabet, men den Tilføjelse, som Frihedsraadets Lokalkomité havde givet det, var sket uden Borgmesterens Vidende. Gestapo tog herefter til Horsens Folkeblad, der havde trykt Plakaterne, men traf hverken Redaktør N. Chr. Christensen eller Redaktionssekretær Martin Ravn paa Bladet.

For at undgaa Demonstrationer indførtes der Tirsdag Aften paa Vagtværnets Foranledning Udgangsforbud fra Kl. 22 til Kl. 5, Forbudet gjaldt kun denne ene Nat. Udgangsforbudet var mere ment som en Henstilling til Borgerne end som et Forbud, og Natten forløb uden Episoder. Straks efter Gestapos Ankomst Tirsdag var en Politiparulje paa fire Mand blevet anholdt, men fhv. Kaptajn Hjelmfeldt, som havde ledet Politiets Genindsættelse, greb ind, og det lykkedes ham meget hurtigt at faa de fire Politibetjente fri igen. Gestapo søgte senere flere Gange Borgmesteren uden at finde ham hjemme. I Gaar gik Livet atter sin rolige Gang i Horsens.

I *Holstebro* forhandles der mellem den stedlige Kommandant og Vagtværnels Leder; herunder blev det bestemt, at de tyske Soldater Mandag Aften skulde holdes i deres Kvarter for at undgaa Uroligheder.

I *Køge* er der ikke rettet Henvendelse til Borgmesteren. Samtlige tyske Marinefolk var i Gaar Morges Kl. 8 samlet til Parade, hvor de aflagde Ed til Storamiral Dönitz.

Efter de Oplysninger, som er meddelt Pressen paa Borgmesterkon-

870

toret i *Slagelse*, er den tyske øverste Myndighed i Byen i Øjeblikket en Læge ved Navn Dr. Kervin, som ved et Møde med Borgmesteren Tirsdag Eftermiddag meddelte, at Tropperne hurtigst muligt vilde blive ført bort, og fra Onsdag Morgen vilde de tyske Soldater, der skulde blive tilbage, være udstyret med Røde Kors-Armbind. Borgmesteren anmodede om, at man vilde afmontere det Minefelt, der var lagt omkring Kasernen, og dette er derefter bragt i Orden. Tirsdag Eftermiddag begyndte de tyske Flygtninge derefter en Omlægning, idet en Del af de paa Teknisk Skole indkvarterede 1.100 Flygtninge overførtes til Kasernen. Der ventes nu et større Antal Saarede, og der er ankommet 6 tyske Læger.

Fra *Sønderborg* meddeles, at Formanden for det tyske Mindretal, Dyrslæge Møller, er traadt tilbage.

Rosenfeldt Slot besat. Ved Godset Rosenfeldt ved Vordingborg kom det Tirsdag Aften til Ildkamp mellem Værnemagtsofficerer og Modstandsfolk. Da nogle Tyskere kom kørende i Automobil i Alléen ved Slottet, blev de standset af Revolvermænd, som tvang Passagererne, 3 højtstaaende Officerer og to Underofficerer, til at staa ud, hvorefter Mændene vilde køre bort med Bilen. Idet de kørte bort, skød en af Officererne, som havde søgt Dækning bag et Træ, efter Bilen. Modstandsfolkene aabnede derefter Ild mod Tyskerne, og efter en kortvarig Kamp blev de tre Officerer dræbt og de to Underofficerer saaret. Modstandsfolkene forsvandt derefter i Bilen.

Tidligt Onsdag Morgen besatte de tyske Tropper fra Næstved derefter Rosenfeldt Slot. Fra Pressekilde oplyses, at de gik frem med stor Hensynsløshed, idet de uden Forhandling smed de Møbler, som de ikke havde Brug for, ud gennem Vinduerne, værst gik det ud over Inventaret i Forpagterboligen. Slottet ejes af Minister Oxholm, Udenrigsministeriet.

Ugerevyen i Biograferne forsvinder. UFA-Film meddelte i Tirsdags Biograferne, at de ikke mere som hidtil behøvede at spille to tyske Films pr. Maaned, og ligeledes meddelte man, at det ikke længere krævedes, at der fremvistes tyske Ugerevyer. Ugerevyen forsvandt allerede Tirsdag Aften fra de fleste københavnske Biografer, og man regner med, at mange tyske Film i Dag vil være taget af Programmet.

Skandinavisk Telegrambureau standset. Godt en Snes Modstandsfolk indfandt sig i Gaar Eftermiddags paa Skandinavisk Telegrambureaus Kontor (S. T. B.) og meddelte, at Bureauet nu skulde standses. Det havde arbejdet, længe nok. For at understrege Alvoren i dette Paabud medtog Modstandsfolkene Bureauets Fjernskrivere og øvrige tekniske Materiel, som blev ført bort paa 3 Lastbiler. Senere paa Dagen meddelte Bureauets Leder, at det har indstillet sin Virksomhed.

871

Folkeferiebyen ved Marielyst beslaglagt. Folkeferies Ferieby ved Marielyst Østersøbad er Tirsdag blevet beslaglagt af Værnemagten, dog ikke til Brug for Flygtninge. Afsendelsen af de 4.000 Flygtninge, som skulde vidertransporteres med Jernbane fra Nykøbing F., er endnu ikke kommet i Gang. Den tyske Færge, er blevet liggende i Gedser. Der ventes yderligere Landsætninger af betydelige Flygtningeskarer.

Villa bombesprængt. Kl. 0,15 i Nat skete en voldsom Bombeeksplosion i Ejendommen, Tonysvej 43, Charlottenlund, som efter Vejviseren tilhører Grosserer Hans Jensen. Bygningen styrtede sammen, men det lykkedes at redde de 4 tilstedeværende Beboere, uden at de blev alvorligt saaret.

Mange dræbte og saarede. Paa de københavnske Gader er der i det sidste Døgn foregaaet adskillige Drab, og en Del Mennesker er blevet saaret. Blandt de saarede er Folketingsmand Jens Søndergaard, der paa Vej hjem i Aftes blev ramt af et Skud i Laaret. - Kl. 21 blev en ukendt Mand dræbt ved Skud i Griffenfeldtsgade ud for Nr. 9, og i en Lejlighed i Colbjørnsensgade 6 blev en Mand ved Navn Ragnar Tegneby dræbt. Han havde tysk Ausweis. - Paa Emdrupvænget blev den 16-aarige Bent Mikkelsen i Aftes dræbt, formentlig af et Varselskud fra en tysk Patrulje. Prokurist Engelbert Petersen fra Engelbert Petersens Bagerier kom sent i Aftes op i et Skyderi, da han i Taxa var paa Vej til sit Hjem, St. Kongensgade 71. Et vildfarende Projektil ramte i Østerbrogade Prokuristen, der saarede og senere afgik ved Døden paa Kommunehospitalet. En Bil foran Taxaen var blevet beskudt. - Ud for Ejendommen, Sct. Annægade 47 fandtes i Aftes Liget af en Mand, hvis Papirer viste Navnet Hugo Tausvig. Han

havde tysk Ausweis og var dræbt ved Skud gennem Hovedet. Det formodes, at Liget er kastet ud fra et Automobil.

Paa Nørrebros Runddel blev en tysk Søløjtnant og en Marinesoldat livsfarligt saaret, og under et Skyderi i Borgergade blev Fru Sørensen, Fredericiagade 63, ramt i Underlivet. I Gaar blev der ligeledes forøvet Attentat mod Overbetjent Schmidt, Lyshøjgaardsvej 22. Han blev saaret ved Skud gennem Entrédøren. - Under kraftigt Skyderi paa Vesterbrogade saaredes i Aftes Autoforhandler Løser, Vesterbrogade 25 A, i Ryg, Hofte og Laar. Desuden saaredes Arbejdsmand Chr. Hansen, Aarhus, Bud Ove Durup, og som nævnt i Indledningen Folketingsmand Jens Søndergaard, Hotel Westend. Desuden fik en Dame et Chok. - I Ryesgade ud for Nr. 84 blev to ukendte Mænd i Aftes saaret og bragt paa Hospitalet. Ude ved Lyngbyvej ved Linie 6's Endestation blev en ukendt Mand saaret ved Skud af en Tysker og bragt ind paa den nærliggende Kaserne. - I Nat indfandt 3 bevæbnede Mænd sig hos Læge Tyge Nielsen, Taarbæk Strandvej 65. De affyrede en Række Skud mod Lægen, som bl. a. saaredes i Kæben, men dog ikke livsfarligt.

872

Fra de foregaaende Dage foreligger Meddelelse om, at Chauffør Poul Henry Nielsen, Gormsgade 9, Tirsdag Aften blev fundet ved Posemandens Hus i Dyrehaven, alvorligt tilredt af Slag i Hovedet. Han havde tysk Ausweis og ønskede at blive ført til Nylandsvej, men maatte indlægges paa det nærmeste Hospital. - Tirsdag Aften blev Kunsthandler P. M. Rasmussen, Strandboulevarden 60, saaret ved et Skud i Colbjørnsensgade. Han fik en Kugle gennem Munden. - Som tidligere meddelt blev et Ægtepar Mandag Eftermiddag saaret ved Skud i Dr. Tværgade. Manden, der blev opgivet som Kontorchef Olaf Valdemar Michael Hanø, er siden død paa Hospitalet, medens Hustruen kunde udskrives efter Behandlingen.

Jernbanesabotagen. Tirsdag Aften forekom en Række Sprængninger paa Banelinien ved Silkeborg, saaledes 20 Sprængninger paa Strækningen Silkeborg-Svejbæk og 16 paa Strækningen Silkeborg-Funder. Natten til Onsdag forekom Sprængninger under et Tog med 1.000 Flygtninge i Nærheden af Langesø. Toget var paa Vej til Brænderup. Ingen kom til Skade. Fra den forløbne Nat rapporteres Sprængninger paa Aarhus Rangerbanegaard. Al Kørsel til og fra Rangerbanegaarden er foreløbig umuliggjort. Desuden er der sket Sprængninger paa Strækningerne Pjedsted-Fredericia, (en tysk Vagtpost dræbt), Fasterholt-Kølkjær, Bramminge-Vejrup, Troldhede-Kibæk, Varde-Sig, Tinglev-Bajstrup og Tinglev-Bolderslev samt paa Jellinge og Bording Stationer.

"Telefonbomber" mod Sporvejene. Der blev i Morges telefoneret til Linie 2's Endestation i Brønshøj, at der indtil videre ikke skulde afsendes Vogne derfra, da der var Skydning ved Godthaabsvej. Det blev senere konstateret, at man havde været ude for en "Telefonbombe".

Provinsen.

Randers: Fra Randers har tysk Militær etableret en livlig Transport med Jernbane sydpaa. Dag og Nat afaar Tog med Varer af forskellig Art, bl. a. Heste, Kreaturer, Gulerødder og Roer, som er opkøbt paa Egnen. Varerne køres i Bøndernes Vogne direkte op ad Ramper paa Jernbanevogne og sendes af Sted uden Omladning.

Aarhus: I Gaar blev en dansk Kvinde skudt af en Soldat paa en Kaffebar. Soldaten blev straks anholdt, og det meddeles fra tysk Side, at han allerede er blevet skudt.

Fredag den 4. Maj 1945.

Allierede Tropper paa March mod den dansk-tyske Grænse. De mange Forlydender om, at engelske Tropper allerede i Gaar Eftermiddags skulde have overskredet den dansk-tyske Grænse, viser sig at være

873

forhastede. I en Telefonsamtale med Flensborg Kl. 9 i Morges har man faaet oplyst, at Grænsen ikke var naaet, og at en Rekognoscering helt ned til Rendsborg havde vist, at der ikke var allierede Soldater inden for Omraadet hertil. Man formoder, at de allierede Panserspidsere i øjeblikket ligger nede omkring Kieler-Kanalen, sandsynligvis er Kanalen dog overskredet. I Gaar Kl. 16,30 passeredes Neumünster, Tropperne stødte da frem mod Ditmarsken.

Flygtningene strømmer ind over Grænsen, men Vejene sydpaa er vanskelige at trafikere paa Grund af de store Mængder Bilvrag, der er ladet tilbage efter Flyverangreb. Endnu i dette Øjeblik vides der intet om, hvorvidt de tyske Tropper i Danmark vil yde Modstand, men visse Meddelelser kunde tyde paa, at der ikke bliver kæmpet mod engelske og amerikanske Tropper. Formentlig vil Afklaringen komme i Løbet af Dagen.

Der var i Gaar livlig Flyvervirksomhed over den sydlige Del af Landet. Om Aftenen blev en tysk Konvoj angrebet i Storebælt, et stort Tankskib blev ramt og maatte sættes paa Grund ved Kjelds Nor [i. e. Keldsnor]. En norsk Damper "Ramfors" blev sænket ud for Korsør, men Besætningen reddedes, dog var der to dræbte og adskillige saarede. I Spodsbjerg blev der bragt saarede i Land fra en sænket Minestryger. I Nakskov Fjord, hvor der laa en Del tyske Skibe, blev Ø. K.s Baade "Falstria" og "Java" ramt. Som omtalt i Dagspressen udbrød Brand i begge Skibe. Ved 21-Tiden var Ilden paa "Falstria" under Kontrol, medens Ilden paa "Java" først kom under Kontrol senere. En Flyvemaskine styrtede brændende ned paa Slotø, hvor den antændte Udlængerne paa Øens eneste Gaard. Maskinen var blevet skudt ned under Luftkamp over Omraadet. - Af Besætningen paa Ø. K.-Baadene blev 3 saaret, og desuden saarede 2 Børn paa Slotø.

Indbyrdes Ildkamp mellem Tyskerne. I Løbet af Natten er der forekommet Ildkampe forskellige Steder i Byen. Ifølge indgaaede Meldinger er Kampene foregaaet mellem Tyskerne indbyrdes. Saaledes oplyses, at der Kl. 21 var Ildkamp ved Vibenshus Runddel, Kl. 22,47 meldtes kraftig Skydning i Sydhavnen og ved Folehaven, Kl. 23 i Kvarteret Enghave Plads-Sdr. Boulevard [i. e. Søndre Boulevard], og efter Midnat forekom kraftig Skydning paa Husarkasernen. Der benyttedes Haandgranater, Maskinpistoler og 37 mm-Kanoner.

Fra Aarhus meddeltes det ved Middagstid, at der var opstaaet et voldsomt Skyderi blandt tyske og østrigske Soldater ved Banegaarden og det omliggende Terræn. Skyderiet menes opstaaet ved en Misforstaaelse, idet nogle Soldater troede, at der blev kastet en Haandgranat mod dem fra Brunsbroen. De affyrede Skud, som blev besvaret af Soldater paa Broen, som tilfældigt kom marcherende. Vagterne ved Kom-

874

mandanturens Bygning blandede sig ogsaa i Kampen, og et livligt Skyderi opstod, som varede et Par Timer. Tre Danskere blev dræbt, Arbejdsmand Jens Jensen, Rosenkrantzgade [i. e. Rosenkrantzgade] 20, Taxachauffør V. Mortensen, Annagade 21, og LB-pligtig Knud Duus-Sørensen, Bülowsgade. Endvidere saarede en halv Snes Mennesker, hvortil kommer Tabene blandt Soldaterne, som ikke kendes.

De sidste Politifolk til Sverige. Med Røde Kors Biler ankom i Dag de sidste internerede danske Politifolk til København, hvorfra de overføres til Sverige.

363.580 *Flygtninge og Saarede.* I de sidste Dage er der kommet en Del Smaabaade, enkelte Landgangsbaade og Dampere til Frihavnen med tyske Flygtninge og Saarede. I Gaar blev Antallet af hidtil ankomne Flygtninge opgivet til 241.430 og de Saarede Antal til 122.150, ialt 363.580

Dræbte og Saarede. I Gaar Morges blev en ca. 25-aarig, ukendt Mand fundet dræbt ved Skud i Frihavnen ud for Nordisk Kaffekompagni, og i Nat fandt man en ukendt Mand paa ca. 22 Aar, ligeledes dræbt ved Skud gennem Hovedet. Det var ud for Østerbrogade 110, han blev fundet. - I Gaar Formiddags blev en tysk Soldat skudt ned paa en Sporvogn ved Nørrebro Station. Han rammes af mange Skud og blev dødelig saaret bragt til Nyelandsvej. Det menes at være en Hipomand i tysk Uniform. En Dame, der kom gaaende i Borgmestervangen, blev under Skyderiet ramt af et Skud i Benet. Ved 17-Tiden i Gaar blev en Mand ved Navn Carl Meincke Lindemann saaret ved Skud i sin Lejlighed, Taarbæk Strandvej 66. Han blev ramt i Siden. Og i Aftes blev et Bud ved Navn Dommerdahl, boende Vendersgade 21, haardt saaret i Nyhavn paa Hjørnet af Holbergsgade.

Razzia paa Vagtværnsstation. Onsdag Eftermiddag foretog Hipo- og Gestapo en Razzia paa Hvidovre Vagtværns Station. Mandskabet flygtede med Undtagelse af en enkelt Mand, som blev anholdt.

Jernbanesabotagen. Der skete i Gaar nye Sprængninger paa Jernbanestrækningerne Ringkøbing-Velling, Vemb-Bur, Aarhus-Hasselager, Grindsted-Filskov, hvor ikke mindre end 44 Skinner skal udveksles, Horsens-Tvingstrup, Skanderborg-Stilling, Bramminge-Grindsted, Ry-Alken, samt paa Hee og Brabrand Stationer. Desuden forekom i Aftes Sprængninger under et tysk Lazarettog mellem Langaa og Ulstrup, en Vogn afsporedes, men ingen Mennesker kom til Skade. I Nat er der ifølge Togkontorets Morgenmelding forekommet et stort Antal Sabotagetilfælde, saaledes paa følgende Strækninger: Farre-Give, Aarhus Ø.-Lystrup, Marslev-Odense, Give-Tyregod, Kølkjær-Nr. Kollund [i. e. Nørre Kollund], Ølgod-Gaarde, Gaarde-Ti-

875

strup, Jelling-Højrup, og paa Langaa Station, hvor et tysk Lokomotiv blev ødelagt. Endvidere har Trafiken været indstillet paa flere jyske Strækninger paa Grund af formodet Sabotage.

Provinsen.

Nykøbing F.: Gestapo foretog i Onsdags en større Razzia i Nysted, hvorunder ca. 75 Personer er blevet ført ud til den tidligere danske Militærlejr, Stubberupgaard, til Afhøring, deriblandt alle Befalingsmændene fra CBU-Kolonnen og adskillige af Byens kendte Borgere, deriblandt Redaktør Leo Dane, Sparekassebestyrer Fogdal Petersen, Sagfører Bøgelund Thomsen og Fotograf Rasmussen. I Gaar løslodes et Par Undergruppieførere fra CBU-Kolonnen og enkelte andre, mens de resterende 50-60 Personer vil blive ført bort. Endnu i Gaar holdt Gestapo Vagt ved nogle Ejendomme, hvor man ikke traf Folk hjemme.

- I Løbet af Onsdagen kom atter et større Antal Fartøjer til Gedser med Flygtninge. De fleste Flygtninge blev transporteret videre fra Gedser. To, meget store Flygtningeskibe passerede og menes at ville sætte Passagererne af i Masnedø.

Stubbekøbing: Til Havnen, hvor der i Forvejen var ankommet ca. 40 Fartøjer, kom Onsdag Aften yderligere 12 med ca. 1.800 Flygtninge om Bord.

Rønne: Dampskibsselskabet af 1866's Ruteskib. "Østersøen" og Østbornholmskes "Carl" er tidligt i Gaar Morges af Modstandsfolk ført til Malmø. S/S "Østersøen" afgik Onsdag Kl. 21,00 fra København til Rønne, men i Sundet blev Besætningen holdt op af Revolvermænd, der havde sneget sig om Bord, og tvunget til at sætte Kurs mod Malmø. S/S "Carl" forlod Onsdag Kl. 11 Hasle og blev i Sundet bordet af Modstandsfolk, og ligeledes tvunget ind til Malmø. Ledsageskibet, Fiskeriinspektionsdamperen "Vestkysten" gik Onsdag Aften ind til Ystad og er ikke senere vendt tilbage.

Hillerød: Den 30-aarige Sagførerfuldmægtig, cand. jur. Helge Mogensen, Søn af Smedemester I. M. Mogensen, Hillerød, er Natten til Onsdag dræbt i København under Skyderi under Landgang, da han kom med et Fartøj fra Sverige. Der blev Onsdag Formiddag foretaget Razzia i hans Hjem i Hillerød, og Gestapo arresterede hans Tvillingbroder, Malermester Knud Mogensen.

- En ca. 20-aarig ukendt Mand kom Tirsdag kørende i Lægebil paa Kongevejen ved Humlebæk. Vognen blev standset af en Vejspærring, og Manden forsøgte da at flygte over Markerne. Han blev beskudt af Gestapo og dræbt paa Stedet. Han er paa Kommunens Regning blevet begravet paa Asminderup Kirkegaard.

876

Svendborg: Forstkandidat Greve Axel Ahlefeldt Laurvig-Lehn, Broder til den for nylig henrettede Greve Lennart Ahlefeldt, er Onsdag Aften blevet anholdt paa Hvidkilde.

- Stadsingeniør Nygaard har faaet Meddelelse om, at hans 23-aarige Søn, stud. polyt. Jørgen Nygaard, er blevet skudt paa en Kafé i København.

Aabenraa: En vanskelig Situation opstod Onsdag Eftermiddag i Padborg, da der uventet intraf [i. e. indtraf] en Transport paa ca. 4.000 kvindelige Fanger. De havde været flere Uger undervejs og i flere Dage ikke faaet et

ordentligt Maaltid Mad. Man havde nogle urolige Timer, inden de danske Hjelpeorganisationer fik ordnet Bepisningen.

Randers: Da Taxachauffør Hugo A. Poulsen, Nørrestræde 36, i Gaar Formiddags sad og spillede Kort paa Kirkegades Afholdshotel, traadte pludselig to Mænd ind ad Døren, gik hen til Poulsen, trak hver en Revolver og skød ham paa kort Afstand gennem Hovedet. Han var død paa Stedet.

Aarhus: I Aftes blev Vognmand Helmuth Højstrøm, Lundbygade, saaret dødeligt af Skud, som blev affyret af ukendte Personer uden for Hotel Regina. Han har i den senere Tid kørt for Værnemagten.

Aalborg: Arbejdsmand V. Larsens Hustru, Guugvej [i. e. Gugvej], blev i Gaar Aftes saaret af et Skud fra en tysk Vagtpost, da hun samlede Kvas i Nærheden af nogle Tankfælder Syd for Byen.

877

IV. Slutning

Danmarks Befrielse er en Kendsgerning. Krigen standsede den 4. Maj om Aftenen ved vor Sydgrænse. Lovgivningsmagten er igen begyndt at fungere. Dagbladene skrives uden Censur, og det danske Politi er atter paa Gaderne. Den daglige, personlige Meddelelse til de enkelte Medlemmer af Kommunalbestyrelsen har været overflødig siden den tyske Kapitulation den 5. Maj. Det er for mig en stor Tilfredsstillelse definitivt at kunne slutte dette Arbejde, og De kan kun føle det som en Befrielse at undvære disse daglige Rædselsberetninger. Men jeg haaber, Efterretningstjenesten har haft sin Betydning i en Tid, hvor alle legale Kilder var stoppet.

Jeg føler en inderlig Trang til at takke Overborgmester Viggo Christensen og Magistraten for den Tillid, man har vist mig ved at overdrage til mig at løse denne Opgave, at søge koordineret det fortrolige Stof. Det skete i et vidt forgrenet Samarbejde og Udveksling, som forløb uden alvorlige Vanskeligheder. Naar vi undgik Indgreb udefra, skyldes dette først og fremmest, at Modtagerne af de daglige Meddelelser konsekvent har overholdt de givne Forudsætninger, hvilket efterhaanden gjorde det muligt at tage en Risiko nu og da.

V. Registre

[Henvisninger til originalens sidetal] over

- 1) Kommunale Afdelinger eller Institutioner og
- 2) Personer ansat under eller paa anden Maade tilknyttet Københavns Kommune,

som omtales i foranstaaende Beretning (en * angiver at vedkommende Institution, Afdeling eller Person omtales flere Gange paa samme Side).

1. Kommunale Afdelinger og Institutioner:

Københavns Kommune 105, 163,

Borgerrepræsentationen 162, 171, 272

Magistraten 161, 162, 171, 271, 643, 745, 776 162, 171, 272 274, 275, 375

Overborgmesterens Afdeling:

Direktoratet for Stadens faste Ejendomme 158, 399, 402, 408, 447, 766, 854

Københavns Kommunes Lønnings- og Pensionsvæsen 649

Københavns Skattevæsen:

Hans Nansens Gaard 134, 750, 791

Centralforvaltningen 42, 649

Rodekontorerne 39, 373, 578

Overborgmesterens Sekretariat 249

Stadens Hovedkasse 367

A/S Storkøbenhavns Kartoffelcentral 166

Magistratens 1. Afdeling 271, 296

Begravelsesvæsenet 8,171,198,246,256,776

Kommunebibliotekerne 171

Psykoteknisk Institut 761

Skolevæsenet 28,40,69, 70, 81, 96, 136, 148, 171, 22:1, 243, 244, 246*, 341, 342, 647, 649, 655, 713, 730, 734, 754, 757, 762, 771, 775, 781, 820, 821*

Statistisk Kontor 123, 222, 298, 369, 387, 432, 588, 609, 688, 791

Torvevæsenet 166, 170, 171, 256, 269*, 270*, 286*, 303, 317

Vagtværnet 274, 283, 290, 296, 297, 312, 332, 344, 347, 348, 351, 352, 353*, 3.)4, 356, 357, 363, 364, 366*, 368, 370, 373, 374*, 375, 380, 384, 386, 391,394*,399,400,413,417,420,427,431,437,440,451, 455, 457*, 463, 465, 477, 481, 485, 488, 492* ,493, 496, 497, 499, 502, 506, 511, 513, 517, 521 *, 523, 537, 545, 551, 553*, 554*, 565, 569*, 570, 575*, 578, 580, 581, 585, 590, 596, 599, 600, 605, 606, 615, 626, 630, 652, 658, 663*, 671, 672, 679, 685, 692, 701, 711, 718, 726, 743, 758, 765, 780, 785, 791, 809, 812, 821, 829*, 837, 851*, 855, 856.

Magistratens 2. Afdeling: 738

Beboelsesejendommene 749, 750, 795

Folkekøkkenerne 166, 171, 172, 184, 776

Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen 157, 158, 160, 166, 177, 259, 316, 492, 692, 727, 816

Avnstrup Sanatorium 431, 692

Bispebjerg Hospital 35, 52, 173, 177, 178, 179*, 189, 242, 245, 266, 280, 328, 331, 332, 363, 460, 573, 650, 653, 679, 750

Blegdamshospitalet 727

Kommunehospitalet 26, 44, 84, 89, 102, 104, 116, 131, 173, 177, 178, 180, 188, 203, 227, 238, 239, 245, 290, 302, 325, 331, 334, 342, 344, 349, 350, 352, 370, 375, 380, 383, 387, 395, 430, 488, 502, 536, 537, 549, 551, 565*, 569, 573, 579, 585*, 591, 596, 599, 610, 650, 680, 681, 683*, 704, 753, 770, 785, 794, 799, 847, '855, 856, 859, 871

Rekonvalescenthjemmene 385

Rudolph Berghs Hospital 178, 352, 561, 784

Sct. Hans Hospital 844, 848

Sundby Hospital 40, 42, 77, 97, 120, 166, 173, 177, 178, 179, 189, 196, 205, 228, 229, 336, 353, 390, 423, 450, 477, 508, 573, 586, 616, 632, 676, 780, 782, 785

Øresundshospitalet 238

Nødtørftsanstalterne 319, 417

Raadhusforvaltningen 74, 481, 525, 633, 643, 798, 808

Stadslægen 316, 850

Sundhedskommissionen 739, 820

Magistratens 3. Afdeling:

Socialdirektoratet 322, 412, 437, 526, 808

Aldersrenteboliger 487

Børneinspektoret 762, 764

De Gamles By 177, 334, 347

Nørre Hospital 177, 196

Magistratens 4. Afdeling:

Brandvæsenet (incl. Ambulanceudrykninger) 27, 28, 31, 32, 34, 68, 92, 95, 96, 106, 131*, 133, 151, 153, 156, 158, 169, 182, 227, 232, 236, 241, 244, 245, 259*, 264, 266, 270, 276, 279, 283, 284, 288, 293, 296, 298, 299, 302, 306, 308, 316, 319, 320, 321, 322, 326, 329, 332, 334, 337, 339*, 342*, 343, 344, 346*, 348, 351, 352, 364, 366*, 369, 370, 374, 375*, 376, 380*, 383, 385, 388, 396, 400, 404, 408, 411 *, 416*, 424, 426, 427, 431, 433, 437, 444*, 445, 448*, 451, 455, 456, 459, 460, 464, 467*, 470*, 474, 477, 481, 485, 488*, 493, 497, 500, 502, 503, 511, 513*, 514, 516, 517, 520, 521, 523, 524, 527, 536*, 537, 540, 545, 546, 549, 554, 560*, 562*, 565*, 569, 570, 573, 578, 580, 583, 585, 590, 599*, 601, 605, 606, 610, 611, 613, 614, 615, 616, 620*, 626, 629, 630, 632, 642, 650*, 656, 663, 682, 683, 684, 685, 694*, 712, 726, 749, 751, 755, . 761, 770, 784, 790, 797, 809, 812*, 817, 847*, 863

Raadgivende Ingeniørkontor 761

Stadsarkitektens Direktorat 760, 761

Stadsingeniørens Direktorat.. 178, 180, 184, 206, 236, 239, 374, 669, 714, 812

Magistratens 5. Afdeling:

Belysningsvæsenet 251, 260, 271, 352, 3, 53, 559, 655, 801, 840

Elektricitetsværkerne 162*, 168*, 169

Gothersgade 200, 232

H. C. Ørstedsværket 11, 19, 23, 50, 72*, 85, 87, 97, 119*, 162, 163, 235, 251

Nyborggade 35

Vestre 137, 217

Østre 30, 70, 74, 76*, 78, 79, 115, 127, 129, 200, 218, 742

Transformatorstationerne 27, 34, 41, 48, 49, 52, 97, 124, 139, 142

Gasværkerne 162*, 168*, 169, 559

Valby 46, 50, 130. 200, 218

Østre 57, 70, 76, 101, 124, 129, 154, 224, 646

Pladserne 45

Kørselsafdelingen 260, 595

Prisudvalget 443

Sporvejene 9, 10, 13, 19, 26, 27*, 31, 36, 47, 48*, 53*, 55*. 59, 64, 74, 84, 90, 100, 102, 111, 124, 127, 130, 133, 134, 137, 149, 151, 153, 159, 161, 162*, 166, 167*, 168, 169*, 180, 196, 201, 209, 212*, 213, 217, 219*, 220*, 221, 225, 234, 236, 238, 243, 246*, 247, 250, 253, 260, 320, 325, 334, 352, 356, 365, 371, 440, 444, 447, 477, 489, 496, 520, 538, 551 *, 553, 565, 586, 598, 602*, 631, 635, 647, 671, 676*, 684, 697, 701, 769, 787, 788, 816, 839, 845, 863, 871, 872

Vandforsyningen 162*, 168*, 169, 251, 380

2. Personregister [Henvisninger til originalens sidetal]

Ammitzbøll, Jan H., Brandinspektør, 347

Andersen, Birgitte, Ansat under Raadhusforvalterens Kontor, 633

Andersson, H. F. J. A., Kørende Tjenestemand, 647

Andreasen, Erik Edmund, Sporvejsfunktionær, 765

Arnskov, H., Ekspeditionssekretær, 322

Bak, Kristian, Overingeniør, 544

Bang, E., Tegner, stud. plyt., 669

Baunsgaard, Skolebetjentmedhjælper, 655

Bindslev, Alfred, Borgmester, 820

Blegvad, N., Overlæge, 733

Bojstrup, Byvagt, 780

Borup, L., Vicebrandchef, 786

Brændegaard, Forstelev, 402

Bunch-Christensen, M. B., Forvalter, 334, 342, 347

Bærentzen, Skolebetjent, 647, 649, 655

Børresen, Johs., Direktør for Københavns Belysningsvæsen, 260, 287, 296

Christensen, Viggo, 162*, 167, 171, 249, 271, 283, 287, 290, 296, 649, 760
Christophersen, A., Direktør for Københavns Skattevæsen, 649, 653, 656, 660, 663
Clemmensen, Axel, Overinspektør, 443
Dinesen, Skolebetjent, 342
Elbo, Vagtmester, 663
Eriksen, Erik, Byvagt, 671

[Side 882]

Fløtkjær, Alexander, Direktør, Formand for Borgerrepræsentationen, 162*
Forchhammer, O., Stadsingeniør, 287
Fugl, L. Silvio, Ansat under Statistisk Kontor, 387
Gjersing, P. M., Direktør for Storkøbenhavns Kartoffelcentral, 166, 173
Gram, Lily, Sygeplejeelev, 680
Hansen, E. Hart, Dr. Med., 281
Hansen, Julius, 172, 173, 269
Hansen, Laur. Socialminister, M.B., M.F., 718
Hansen, Svend, Dr. Med., Professor, Overkirurg, 782
Hansen, Søren, Redaktør, 161, 877
Hansen, Ulf., Læge, 638
Hess-Thaysen, Preben E., Lægekandidat, 561
Hover, Emil A., Kontorist, 596
Jacobsen, Conrad, Fuldmægtig, 688
Jalser, A. K. J., Brandinspektør, 184
Jensen, Alfred, Fuldmægtig, 431
Jensen, Gunnar, Assistent, 412
Jensen, Viggo, Kommunalarbejder, 370
Johansen, Kjeld, Kontorchef, 369, 433, 688
Juel-Hansen, E. A. G. V., Direktør for Københavns Sporveje, 166
Jørgensen, S. V., Brandmester, 183, 189,
Kaarøe, Laur., Raadhusforvalter, 526, 643
Kelbjørn, Jens P., Overassistent, 424, 435

Klug-Andersen, C., Direktør for Torvevæsenet, 286, 303
Knudsen, Sporvognskonduktør, 447
Knudsen, Leif, Vagtmester, 569
Kolbjørn, Ib, Raadmand, 171, 172, 269
Krarup, L. V., Skovrider, 399, 693
Kølln, O., Driftsbestyrer, 704
Larsen, Albert, Ejendomsinspektør, 795, 815
Larsen, Ejnar, Ekspeditionssekretær, 815
Lillieqvist, Ernst T., Vagtmester, 590
Melchior-Larsen, B., Chef for Vagtværnet, 658, 663
Mikkelsen, Otto, Overlæge, Dr. med., 280
Mønsted, Aage, Afdelingsingeniør, 812
Nielsen, Aksel Damgaard, Sporvognskonduktør, 325
Nielsen, Børge, Løst ansat Remisearbejder, 489
Nielsen, Carl, Vagtmand, 380
Nielsen, Johs., Købmand, M.B., 292, 309
Nielsen, K. M., Hospitalsdirektør, 287
Nielsen, N. P., Socialdirektør, 287, 329, 526
Nielsen, Sv. O. Bjørn, Plejer, 712
Nygaard, J. Harald, Raadhusbetjent, 610
Nystad, Th., Viceskoledirektør, 562
Olsen, Joh. Kastrup, Mønstringsbestyrer, M.B., 498, 501, 795
Pedersen, Erling A. H., Fuldmægtig, 772
Petersen, Reservebrandmester, 187
Petersen, Holger Lindby, Byvagt, 590
Petersen, Margrethe, Skoleinspektør, 136
Plesner, Th., Ekspeditionssekretær, 649

[Side 883]

Rasmussen, Forstelev, 402
Rasmussen, A., Brandinspektør, 232

Reiter, Paul, Overlæge, Dr. med., 481
Rendsmark, Werner, Assistent, 412
Rischel, A., Overlæge, Dr. med, 431
Roos, J., Driftsbestyrer, 251
Saunte, Edel, Landsretsagfører, M. B., 173
Schrøder, E., Luftværnsinspektør, 481, 620
Seidel, Kaj, Dyrlæge, 173
Sletzer, Forstelev, 402
Solem, G. A., Forvalter, 492
Strecker, Aage, Sporvejsfunktionær, 339
Stricker-Petersen, A F. K., Skoleinspektør, 647, 649, 655
Sundbo, Arne, Borgmester, 715
Sødergren, Raadhusbetjent, 123
Sørensen, H. P., Borgmester, 162, 165, 166, 170, 545, 550, 632, 643, 707, 729, 840
Sørensen, Søren, Assistent, 545, 550, 632, 729
Toft, E. A., Vicedirektør i Skattevæsenet, 649
Vinding, Povl, Brandchef, 287, 296, 348, 749, 752
Wünsche, Johannes, Tegnererelev, 669
Wolf, Otto, Hovedkasserer, M.B., 494